

Bloemlezing Voorst onder de Loep

Hoe kunnen
we vaker
**maatschappelijke
problemen**
voorkomen?

Bloemlezing Voorst onder de Loep

Een bundeling van de letterlijke citaten uit gespreksverslagen over het voorkomen van maatschappelijke problemen met 411 sleutelfiguren van binnen en buiten de gemeente Voorst.

Colofon

Projectteam De Loep

Twello

September 2017

Deze Bloemlezing is een uitgave van Projectteam De Loep. Het geeft een beeld van wat er speelt en leeft in de gemeente Voorst op gebied van preventie: het voorkomen van maatschappelijke problemen. Deze rapportage is online beschikbaar via <http://www.voorst.nl/onderdeloep>.

Auteurs: 411 sleutelfiguren vanuit diverse invalshoeken.

Deze uitgave kon tot stand komen dankzij de hulp van 90 interviewers.

Projectteam De Loep: Henriëtte Kodden, Peter Bast, Nadia Strieker, Yvonne Lengkeek, Niek van Gurp, Lien de Kruiff, Leon Hoeben, Jessica de Vries, Ernst van Beek, Mozes Sanches, Koen van Bremen.

Voor vragen of nadere informatie over het project kan contact worden opgenomen met projectteam De Loep via emailadres onderdeloep@voorst.nl.

Leeswijzer

U kunt deze Bloemlezing op vijf verschillende manieren lezen. Komt u afkortingen tegen die u niet kent? In de bijlage treft u een lijst met afkortingen aan.

1. De kortste weg in 10 minuten Lees alleen de Inhoudsopgave. Dat is een samenvatting van het hele boek. Als u daar in een paar minuten door heen leest, heeft u een goed beeld van wat in de Bloemlezing staat.
2. De langere weg in 15 minuten Lees niet alleen de Inhoudsopgave maar ook het Voorwoord en de Inleiding. Op die manier weet u niet alleen wat er in dit boek staat, maar ziet u ook wat het doel is van deze Bloemlezing.
3. Een route van 1 uur Lees niet alleen de Inhoudsopgave, het Voorwoord en de Inleiding, maar zoek ook in de Inhoudsopgave naar onderwerpen die u interesseren en blader dan door de citaten van dat onderwerp heen.
4. De lange weg van 4 uur Begin bij het begin en werk door tot het einde. Lees de inhoudsopgave, begrijp de betekenis van de Bloemlezing in het Voorwoord en de Inleiding, blader vervolgens van voor naar achteren en terug door de tekst heen en vorm een beeld van de nuances over het thema preventie, zorg en leefbaarheid.
5. De weekend variant Dit is voor de echte liefhebbers. Lees en herlees, geniet, vorm uw eigen mening, verrijk uw kennis. En zie de uitdagingen en kansen om meer maatschappelijke problemen te voorkomen die voor ons liggen.

Inhoudsopgave

Leeswijzer	1
Inhoudsopgave	2
Voorwoord	34
Inleiding	35
Het project Voorst onder de Loep	35
Doelen van deze Bloemlezing	35
Kennis en expertise vanuit de samenleving	35
Geraadpleegde personen	36
Maar liefst 411 interviews en 90 interviewers	36
Letterlijke citaten uit de gespreksverslagen	36
Vervolg: Van Bloemlezing naar concrete acties	37
U kunt meedenken en meedoen	37
Deel A: Preventie en urgentie	38
Hoofdstuk 1: Over preventie	39
1.1 Wat is preventie?	39
Preventie is gezond leven en ervaren gezondheid	39
Preventie is juist de gewone dingen goed doen	41
Preventie is toegankelijkheid van basisvoorzieningen	42
Preventie is vroegtijdig signaleren	43
Preventie is naar de kern van het probleem toe gaan en de oorzaak bestrijden	45
Preventie is denken in oplossingen	46
Preventie niet focussen op voorkomen van problemen	46
Preventie is aansluiten bij probleemoplossend vermogen van mensen	48
Preventie is mensen ondersteunen die dat niet zelf kunnen	49
Preventie is maatwerk en verbinden	50
Preventie is voorbeeldgedrag	50
1.2 Hoe staat de preventie ervoor?	51
Het gaat goed met preventie	51
We moeten niet doorslaan met preventie	52
De gemeente moet zich juist wel uitspreken	52

Er is nog een slag te slaan met preventie	53
In Voorst is te weinig preventie	54
Je kunt niet altijd alles voorkomen	54
1.3 Preventie is lastig ‘vast te pakken’	55
Preventie is bijna een utopie	55
Preventie op basis van feiten en cijfers	56
Opbrengsten preventie moeilijk meetbaar	56
Op preventie wordt snel bezuinigd	57
Op de langere termijn loont preventie	58
Waarderen van de goede, kleine initiatieven	60
1.4 Preventie is dynamisch	61
Wanneer grijp je in	61
Preventie is altijd in ontwikkeling	62
Preventie vereist veranderen	62
Preventie is met beleid niet te beïnvloeden	63
Preventie is een lange adem hebben	63
Aandacht aan positieve aspecten geven	63
1.5 Preventie en ‘Vorst onder de Loep’	64
Hoofdstuk 2: Zijn er maatschappelijke problemen in Voorst?	68
2.1 Problemen zitten deels in de beleving	68
2.2 Relatief gunstige Ausgangspositie van Voorst	69
2.3 Het valt wel mee hier in Voorst	69
2.4 Geen specifieke problemen in gemeente Voorst	71
2.5 Problemen worden complexer	73
2.6 Problemen worden heftiger	75
2.7 Meer mensen met problemen op straat	76
Deel B: Krijgen mensen de juiste hulp?	78
Hoofdstuk 3: Mensen komen niet of te laat in zorg	79
3.1 Mensen wachten te lang met hulp inroepen	79
Mensen ervaren een hoge drempel om hulp te vragen	79
Schaamte om hulp te vragen houdt mensen tegen	80
Er rust een taboe op hulp vragen	82

Mensen weten niet hoe ze er mee om moeten gaan	83
Mensen melden zich te laat	83
Mensen zijn gewend alles zelf te regelen of op te lossen	84
Mensen willen niet gelijk een traject	85
Mensen voelen zich bezwaard om hulp te vragen	86
3.2 Mensen mijden hulp of zorg	87
Aantal zorgmijders neemt toe	87
Mensen mijden zorg	88
Mensen erkennen of begrijpen hun probleem niet	89
Door vraaggerichtheid ontlopen mensen zorg	90
Eigen financiële bijdrage is een drempel	90
3.3 Mensen weten de weg niet	93
Zorgland is ingewikkeld	93
Onbekendheid van het CJG, MNV en Wmo-loket	94
Mensen weten niet waar ze hulp moeten vragen	96
Mensen weten niet dat ze (financiële) ondersteuning kunnen krijgen	97
Mensen zijn bang om te klagen	100
3.4 Mensen krijgen moeilijk hulp	101
Juist bij lichte, preventieve hulp moeten mensen zelf betalen	101
Bij het delen van verantwoordelijkheid ontstaat een afschuivingssysteem	102
Mensen zijn uitbehandeld en tijdelijk buiten beeld	102
Mensen haken af omdat ze moeten wachten	104
Er moet heel veel aan de hand zijn wil je hulp krijgen	104
Mensen moeten moeite doen om steun te krijgen	104
3.5 Hoe komen mensen eerder in zorg	106
Mensen moeten de juiste persoon weten te vinden	106
Mensen moeten leren om hulp te vragen	106
Mensen moeten kleine vragen kunnen stellen	107
Hoofdstuk 4: Vroegtijdig signaleren en in actie komen	108
4.1 Er wordt steeds meer gesignaleerd	108
In Voorst zijn de lijntjes kort: dit helpt bij het signaleren	108
De voelsprietten moeten uit blijven staan	108

4.2 We signaleren te weinig of te laat	109
We weten niet waar de mensen met problemen zijn	109
We hebben mensen niet in beeld	110
We weten onvoldoende om goed te signaleren	112
Professionals hebben last van handelingsverlegenheid	112
Signalen worden niet herkend	113
We signaleren te weinig doordat we te druk zijn	114
Er is te weinig tijd om te signaleren	114
Er is geen urgentiegevoel bij de gemeente	116
Er is te weinig mankracht op straat	116
Mensen weten niet waar ze terecht kunnen met een signaal	117
Er wordt niet samen gewerkt	117
4.3 Kunnen we überhaupt signalen opvangen?	118
Kinderen met problemen blijven onder de radar	118
Mensen hebben niet door dat ze een probleem hebben	119
Mensen ervaren angst om aan te geven dat het niet goed gaat	119
Mensen schamen zich en hangen hun vuile was niet buiten	120
Mensen bemoeien zich niet te veel met anderen	121
Inwoners van Voorst moeten bewust worden hoe het met hun burens gaat	122
Mensen moeten leren zich open te stellen	122
Hoe krijgen we zicht op onzichtbare problematiek?	123
4.4 Wat doen we met de signalen	124
Ik mis een punt waar ik signalen kan melden	124
Transparantie over wat er met signalen en informatie gebeurt, is nodig	125
Er moeten duidelijke afspraken komen over het melden van signalen	126
Pas op voor administratieve druk	126
Hebben we de mogelijkheid om wat met signalen te doen	127
Informatie delen maakt probleem zichtbaar	127
Huisartsen verwijzen te weinig door	129
4.5 Van signaal naar actie komen	129
Signaleren lost niet altijd het probleem op	129
Maar kan wel helpen om beter met problemen om te kunnen gaan	130

Sneller in kunnen grijpen voorkomt grote(re) problemen	130
We reageren te laat op signalen	131
We moeten actief af gaan op signalen uit de samenleving	132
We moeten sneller en vaker achter de voordeur komen	133
Wanneer grijp je in?	134
4.6 Vindplaatsen: Op welke plek moeten we signaleren?	134
Ambitie: iedereen eerder signaleren	134
De huisarts	136
De schoolarts	137
De thuiszorg	137
Het jongerenwerk	137
De gemeente en dorpscontactpersonen	138
De woningcorporatie	138
De politie	139
De postbode	140
In de dorpen	140
Op school	140
Op de sportvereniging	142
In de kroeg	143
In de supermarkt	143
4.7 Hoe kunnen we meer en beter signaleren	144
Zoek mensen thuis op	144
Betrek het sociaal netwerk bij een keukentafelgesprek	145
Ontwikkel een antenne voor kleine signalen	146
Creëer leuke activiteiten waar mensen komen	146
Geef voorlichting op scholen	146
Bied scholing aan voor alle burgers	147
Stimuleer een burgerwacht	147
Wees zichtbaar en kom in gesprek	147
Zet consultatiebureau zo breed mogelijk in	148
Kijk breder: ook andere signalen checken	148
Introduceer de armoedecheck	149

Zorg dat mensen anoniem kunnen melden	149
Win het vertrouwen	149
Blijf in gesprek	150
Houd vinger aan de pols bij kwetsbare mensen	150
Verwijs beter door	151
Leer van voorbeelden elders	152
Hoofdstuk 5: Hoe bereik je mensen	153
5.1 We bereiken mensen niet	153
Wat is de behoefte van mensen?	153
Mensen willen het niet horen	154
Mensen komen niet langs of naar een bijeenkomst	155
We zien alleen het topje van de ijsberg	156
We hebben mensen niet in beeld	157
Steeds meer mensen raken uit beeld	157
Kwetsbare jongeren raken buiten beeld	158
Het aanbod is te bedreigend	160
Mensen zijn niet op de hoogte van mogelijkheden	161
Instellingen en hulpverleners moeten flexibeler zijn	162
De informatie komt niet goed over	162
De contactmomenten zijn minder geworden	163
5.2 De bereikbaarheid van de gemeente	164
Mensen moeten bij de gemeente terecht kunnen	164
De gemeente moet zichtbaar zijn	166
Contact met gemeente is prettig	166
Het loket is op bepaalde tijden open: soms lastig te bereiken	167
Van het kastje naar de muur: waar kan ik terecht met mijn hulpvraag	167
De toegang moet sneller en laagdrempelig	169
Het streven moet zijn dat de klant zich veilig en gehoord voelt	169
Meer aandacht geven aan de klant	170
5.3 Hoe bereiken we mensen wel	172
Zorgmijders in beeld krijgen	172
Je moet actief mensen opzoeken	172

Dichterbij de mensen zijn om mensen te bereiken (vrije tijd/verenigingen)	175
Ingangen zoeken om bij mensen binnen te komen	176
Mensen er via via bij halen	177
Op plekken waar mensen elkaar (al) treffen	178
Jongeren bereiken via het onderwijs / schoolmaatschappelijk werk	179
Mensen moeten op een veilige, laagdrempelige manier terecht kunnen	181
Laagdrempelige activiteiten opzetten	182
Creatieve manieren van contact leggen	183
Continu blijven communiceren over de mogelijkheden	183
We moeten meer voorlichting geven	185
Motiverende gesprekstechnieken inzetten	187
We kunnen technologie benutten	187
Omgaan met veiligheid van werknemers in klantcontacten	187
5.4 Wat slaat wel aan bij mensen	188
Mensen blijven verleiden	188
Mensen persoonlijk benaderen	189
Aansluiten bij wat mensen drijft / bezig houdt	190
Stempel van probleem, hulpverlening of gemeente weglaten	191
We moeten mensen in hun waarde laten	192
Jongeren aanspreken op hun jongerenbrein	193
Herhalen van de boodschap is belangrijk	195
5.5 Hoe houden we mensen vast	196
Werk aan een vertrouwensband tussen vrijwilliger en burger	196
Vertrouwen tussen zorgverlener en cliënt is noodzakelijk	196
Toegankelijk en beschikbaar zijn	197
Laagdempelig zijn	198
Mensen moeten hun verhaal kwijt kunnen	199
Zichtbaarheid van problemen vergroten	199
We moeten duidelijk en open communiceren	200
Geef mensen een rol	200
Vaste gezichten bij hulpverleners	201

Deel C: Onze kinderen zijn de toekomst	202
Hoofdstuk 6: Opvoeding van kinderen en uitdagingen	203
6.1 Wat zijn de trends in opvoeden	203
Opvoeden wordt steeds ingewikkelder	203
Ouders zijn minder goed voorbereid op kinderen	203
Weinig tijd bij ouders: opvoeding staat onder druk	204
Niet voor een ander onder willen doen / bang voor het oordeel van de ander	208
Ouders zijn te voorzichtig	209
Ouders vertonen compensatiegedrag	210
Ouders zijn kritischer	211
Ouders veeleisend naar kinderen	212
Ouders zijn veeleisend geworden naar school	213
Ouders schieten tekort in gezonde opvoeding	213
Opvoedingsproblematiek van generatie op generatie.	214
Ouders ervaren opvoedingsonmacht	216
Je wilt als ouders niet falen	217
Hebben we mensen met opvoedingsvragen en –problemen in beeld?	217
6.2 Wat zijn de trends in opgroeien	218
Onveilige thuissituatie bij kinderen	218
Toename van (v)chtscheidingen	218
Kinderen krijgen stempels, etiketjes en labels	223
Er wordt veel geëist van kinderen	224
Kinderen worden te weinig uitgedaagd	227
Te weinig ruimte om te vervelen en spelen	228
Verschil tussen de jongens en de meisjes	229
6.3 Gevolgen van deze trends voor kinderen	230
Ouders en kinderen zijn uit verbinding	230
Zelfstandigheid van kinderen is afgenomen	231
Opvoedingsproblemen op het bordje bij scholen	232
Kinderen zijn jonger zelfstandig	234
Ouders weten te weinig van hun kind	234
Kinderen zijn loyaal naar hun ouders	234

Kinderen hebben te hoge verwachtingen	235
Meer taal en communicatie problemen bij kinderen	236
Psychische problemen op steeds jongere leeftijd	238
Geen toename van kinderen met psychische problemen	240
6.4 De gevolgen van een digitale maatschappij	240
Kinderen zitten (te) veel op hun telefoon	240
Contact tussen ouders en kind loopt terug	242
Gebruiken ouders de telefoon van hun kind om hen te beheersen?	243
De telefoon als middel om te pesten	243
Pesten lijkt door grote inspanningen afgenomen	245
6.5 Opvoedingsvraagstukken: wat kunnen we doen?	246
Opvoeden is balanceren en grenzen stellen	246
Mensen durven elkaar niet aan te spreken over opvoeding	247
Meer openheid nodig over opvoedingsvraagstukken	247
Voorlichting rondom het van kinderen	249
Ouders hebben minder behoefte aan voorlichting	250
Peuteropvang goedkoop maken	250
Langer ouderschapsverlof en betaalbare opvang wenselijk	251
Niet minder, maar meer logopedie en Voorleesexpress voor kinderen	251
Voorkomen van (vecht)scheidingen met kinderen in het spel	252
Ouders (langdurig) kunnen ondersteunen	254
Mensen vanuit andere culturen ondersteunen	255
Scholen geven opvoedingstips en opvoedingsondersteuning	256
Kinderen meer activeren om zich te ontplooien	257
Hoofdstuk 7: Past het passend onderwijs?	259
7.1 Idee passend onderwijs is goed maar let op negatieve gevolgen	259
Passend onderwijs vraagt specifieke kennis en vaardigheden van docenten	259
Kinderen krijgen niet de zorg die zij nodig hebben	262
Voor een leerling die niet gemiddeld is, is weinig ruimte	264
Kinderen moeten kunnen kiezen naar welke school ze willen gaan	265
Het vervoer van kinderen naar school loopt niet goed	265
7.2 Het onderwijs krijgt meer taken naar zich toegeschoven	265

Het onderwijs krijgt taken toegeschoven die bij de ouders horen	265
Het onderwijs krijgt taken toegeschoven die bij de zorg horen	266
De druk op docenten neemt toe	267
7.3 Voorwaarden voor passend onderwijs	269
Een goede start voor kinderen is belangrijk	269
Het onderwijs moet een cultuurverandering ondergaan	270
Gepersonaliseerd onderwijs versus het leerkracht gestuurd onderwijs	271
Behoud de kleinschaligheid in onderwijsland	274
De zorg moet op tijd naar de scholen	274
De gemeente moet het passend onderwijs blijven evalueren	276
We kunnen leren van ervaringen van elders	276
7.4 Voor passend onderwijs moet er worden samengewerkt	277
De samenwerking tussen het onderwijs, CJG en ondersteuningsteams gaat goed	277
We moeten ontschotten en beter samenwerken	279
Iedereen moet zijn plasje er over doen – Elkaar op expertise vertrouwen	281
Verbeterpunten in de samenwerking rond kinderen met problemen	282
Deel D: Samen leven in verbinding	284
Hoofdstuk 8: Mensen raken uit verbinding	285
8.1 Zingeving zorgt voor welzijn	285
Zorg voor verbondenheid met de diepere waarden in jezelf	285
Een meer diepgaand leven geeft meer welzijn	285
Op zoek naar zingeving	285
8.2 Mensen stompen af	286
Er is geen verbinding met de fysieke omgeving meer	286
Automatisering en sociale media stompen mensen af	287
8.3 Mensen hebben een keuze	288
Autonomie en eigenheid werkt	288
Mensen moeten leren beter voor zichzelf te zorgen	288
Breng mensen weer in beweging	289
8.4 De maatschappij is jachtig	291
We moeten heel veel maar dit gaat ten koste van verbinding	291
Meer rust in een jachtige maatschappij	292

Ken je grenzen	294
8.5 Accepteer wat er is	294
Accepteer jezelf en sta open voor wat er op je pad komt	294
Kinderen moeten leren naar hun gevoel te luisteren	295
8.6 Mensen zijn meer met zichzelf bezig dan met elkaar	295
Individualisering: ikke, ikke, ikke	295
Jongeren zijn individualistischer ondanks vele (sociale media) contacten	297
Verschuiving van traditionele verenigingen naar moderne communities	299
Schaalvergroting leidt tot minder persoonlijk contact	300
Mensen zijn meer op zichzelf gericht en hebben minder persoonlijk contact	301
Hoofdstuk 9: Mensen vereenzamen en komen in een isolement	305
9.1 Oorzaken en vormen van eenzaamheid	305
Eenzaamheid is een groot probleem	305
Eenzaamheid is ook geen betekenisvolle andere hebben	307
Minder op je burens aangewezen, meer eenzaamheid	307
Eenzaamheid door minder aandacht voor de ander	308
Meer eenzaamheid door verdwijnen van voorzieningen en zelfredzaamheid	309
Eenzaamheid doordat we langer leven	311
Eenzaamheid onder vluchtelingen	312
9.2 Eenzaamheid voorkomen of aanpakken	313
Het draait om menselijk contact	313
Ouderen moeten actief blijven: ledigheid is des duivels oorkussen	315
Initiatieven voor ontmoeting	316
Meer doen voor eenzame mensen	318
Hoofdstuk 10: Het leven in de kernen	322
10.1 Wat is leefbaarheid nou precies?	322
Vraag aan je samenleving wat nodig is	322
10.2 Waarborg wat we al hebben in de gemeente Voorst	324
Behoud het landelijke karakter van de gemeente Voorst	324
Mensen zijn er voor elkaar, vormen een gemeenschap	324
Een dorp kan ook beklemmend zijn	326
In Twello minder cohesie dan in de kernen	327

Houd de kernen in stand	328
De uitdaging is om de huidige voorzieningen te behouden	331
Koester de voortrekkers; door hen krijgen wij met elkaar iets voor elkaar	334
Waardeer de verenigingen	335
Behoud voldoende sportfaciliteiten	335
Keten hebben ook een goede functie	336
10.3 Zorg voor ontmoeting zodat noaberschap kan blijven (groeien)	337
Noaberschap is aanwezig en kan meer groeien	337
Creëer een ontmoetingsplek voor elke doelgroep in de dorpen	339
Betrek ook 'import' in je dorpen	342
Zorg en verbinding op buurt en dorpsniveau organiseren	344
10.4 Gespannen verhouding tussen Twello en de kleine kernen	347
In Twello gebeurt het, de kleine dorpen blijven achter	347
In Twello ontbreekt een overkoepelende belangenvereniging	349
Voorzieningen worden weggehaald in de kernen: zoals het pinapparaat	350
Een klein dorp heeft nu eenmaal minder aanbod	351
Internet in het buitengebied is onvoldoende aanwezig	353
We moeten streven naar harmonisering	354
10.5 Goede scholen in de dorpen(!?)	355
Kunnen we onze scholen openhouden?	355
Maak van kleine scholen één school	355
Minder aandacht voor kinderen die niet zo goed kunnen leren	355
Er is veel aandacht voor een veilige school	355
10.6 Zorg voor goede woonruimten voor alle doelgroepen	356
Het is moeilijk voor jongeren en starters om woonruimte te vinden	356
Jongeren en jonge gezinnen vertrekken door het verdwijnen van voorzieningen	364
Creëer woonruimte voor jongeren en starters	365
Ouderen vertrekken uit de kernen omdat voorzieningen verdwijnen	368
Er zijn onvoldoende woningen voor ouderen	371
Houd het dorp aantrekkelijk voor elke leeftijd: bouw naar de vraag	372
Meer generaties onder 1 dak mogelijk maken	374
Zorg voor een goede match tussen nieuwe bewoner en buurt	376

10.7 Veiligheid is een voorwaarde voor leefbaarheid	376
Criminaliteit en minder politie zorgen voor gevoel van onveiligheid	376
Gemeente moet meer handhaven	379
Wat is de rol van de wijkagent	380
Veiligheid: er moet veel aan worden gedaan en het kan beter	381
Is er meer camerabewaking nodig?	381
We moeten vertrouwen in elkaar hebben	382
De buurtpreventie wordt opgericht	382
Verkeersveiligheid is een aandachtspunt	383
10.8 Houd de infrastructuur op peil en pas aan waar nodig	385
Het openbaar vervoer is een probleem	385
Uitbreiding van de vliegroutes naar vliegveld Teuge zorgt voor onrust	386
Verschillende opvattingen over de rondweg	388
Op openbare plekken rekening houden met ouderen en mensen met een beperking	389
10.9 Stimuleer het ondernemingsklimaat om de gemeente leefbaar te houden	390
Ondernemersklimaat is belangrijk voor de sociale cohesie	390
Profileer je als gemeente zodat bedrijven zich gaan vestigen	390
Geef als gemeente de ruimte om bedrijven te laten vestigen in het buitengebied	391
Bedrijven kunnen niet groeien	391
Haal de industrie uit het dorp	392
Doe meer om het toerisme te vergroten	393
10.10 Ontwikkelingen in het landelijk gebied	393
Het onderhoud van het landschap	393
De toekomst van het landelijk gebied	394
Het boerenleven wordt bemoeilijkt	395
Het belang van een duurzame, lokale omgeving	397
Stank, vuilnis en afval	397
Hoofdstuk 11: Burgerinitiatief en dorpscontactpersonen	399
11.1 De gemeente versus de burger	399
De gemeente is betrokken	399
Van de gemeente hoef je niet veel te verwachten	399
Communicatie met burgers is goed	401

Burger voelt zich niet gehoord	402
Gemeente moet luisteren naar de burger, ook bij kritiek	403
Kun je het als gemeente wel goed doen?	403
11.2 Burgers meer invloed en zeggenschap geven	404
Burgers actief betrekken	404
We moeten de burger meer laten bepalen	407
Het moet van onderaf komen	409
Gemeente moet (burger)initiatieven beter ondersteunen	410
Gemeente moet verenigingen en onderwijs beter ondersteunen	414
11.3 Initiatieven en subsidies	416
(On)afhankelijk van subsidies	416
Budget aanvragen moet laagdrempeliger	418
11.4 De dorpscontactpersonen als verbinder in de kernen	418
De dorpscontactpersonen zijn een goede maatregel	418
Niet iedereen is even blij met elke dorpscontactpersoon	419
In elk dorp moet een dorpscontactpersoon zijn	420
Een meldpunt om de dorpen te ondersteunen is nodig	421
Wie neemt dorpscontactpersonen in dienst?	422
Hoofdstuk 12: Vrijwilligers houden de samenleving draaiend	423
12.1 We zijn afhankelijk van vrijwilligers	423
Je hebt vrijwilligers nodig: het systeem is kwetsbaar	423
De samenleving draait op vrijwilligers	424
12.2 Er zijn te weinig vrijwilligers	427
Er is te veel vraag naar vrijwilligers	427
Het is niet langer vanzelfsprekend om iets voor een ander te doen	429
Er is tijdgebrek bij jong en oud om vrijwilligerswerk te doen	430
Mensen stellen eisen maar doen zelf niets	434
De bereidheid is er wel, maar dit leidt niet altijd tot inzet	435
Mensen willen wel helpen maar niet structureel	436
Welke eisen stellen we aan vrijwilligers	438
12.3 We hebben hier veel vrijwilligers	439
We krijgen mensen op de been	439

Mensen voelen zich betrokken	440
12.4 Hoe krijgen we meer vrijwilligers	441
Hoe motiveer je mensen om vrijwilliger te worden	441
Hoe bereik je mensen om vrijwilliger te worden	445
Hoe brengen we vraag en aanbod bij elkaar	446
Geef vrijwilligers verantwoordelijkheden en zeggenschap	447
Achtervang en deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers	448
Waardeer vrijwilligers en spreek dat uit	448
Het kost geld om vrijwilligerswerk mogelijk te maken	450
Beter samenwerken en vrijwilligers uitwisselen	451
Wat kan de gemeente doen?	451
Deel E: Kloof in de samenleving	454
Hoofdstuk 13: De groeiende kloof in de samenleving	455
13.1 De samenleving wordt steeds complexer	455
Het politiek-economisch systeem creëert een kloof	455
Een hoge maatschappelijke druk: de samenleving wordt steeds sneller	456
Technologische ontwikkelingen vergroten de kloof	459
De samenleving is complex voor onze ouderen	460
Mensen met een beperking moeten zich staande houden	462
13.2 Als je voor een dubbeltje geboren bent, word je nooit een kwartje	463
Groot verschil in (start)positie van kinderen	463
Een kloof door verschil in opleiding en inkomen	466
Een kloof tussen mensen met en zonder werk	470
Laaggeletterdheid vergroot de kloof	471
Mensen uit de stad en van het platteland verschillen van elkaar	474
13.3 De kloof groeit	474
Tussen arm en rijk	474
Tussen mensen die wel en niet goed voor zichzelf kunnen zorgen	478
Tussen mensen met en zonder een sociaal netwerk	480
Tussen mensen met en zonder een migratieachtergrond	480
Tussen mensen uit verschillende generaties	481
Doordat wij aan het symptoom bestrijden zijn	482

13.4 De kloof verkleinen	483
Er moet meer aandacht komen voor gelijke kansen	483
Een einde maken aan laaggeletterdheid	484
Duurzame verbinding maken tussen mensen	484
Activiteiten beter laten aansluiten bij jongeren	486
Voorzieningen realiseren voor mensen met beperkingen	487
13.5 Wat hebben nieuwkomers nodig?	489
Denk vanuit het welzijn van nieuwkomers	489
Inburgering moet sneller	489
Nieuwkomers moeten aan het werk	489
Nieuwkomers (en vooral hun kinderen) moeten op zwemles	490
Voor integratie moeten wijken gemêleerd zijn	492
Taal blijft een groot probleem	493
13.6 Om te integreren moet er voldoende begeleiding zijn	495
We moeten mensen langer ondersteunen en begeleiden	496
Om de juiste begeleiding te geven is de juiste informatie nodig	497
Hiervoor is maatwerk nodig	499
Als mensen Voorstenaar worden is er een informatiebijeenkomst met tolk nodig	499
Er moeten voldoende maatjes zijn	500
De gemeente Voorst ondersteunt nieuwkomers prima	501
Wie betaalt wat?	501
Hoofdstuk 14: Heftige schuldenproblematiek	502
14.1 Mensen met schulden	502
Er is een toename van schulden	502
Stille armoede: groepen blijven buiten beeld	502
Gemeente heeft geen idee hoe het is om schulden te hebben	503
14.2 Oorzaken van schulden	504
Ingewikkeld systeem van toeslagen en regels	504
Reserves van mensen raken op	505
Lasten zijn gestegen ten opzichte van lonen	506
Mensen zijn zelf de oorzaak	508
Mensen kunnen niet goed met geld omgaan	508

Mensen snappen de samenleving niet goed	509
Crisis, failliet, huis onder water ...	510
Er is geen baan(zekerheid)	511
De uitkeringen en toeslagen zijn te laag	512
Banken en verzekeraars brengen mensen in problemen	513
14.3 Gevolgen van schulden	513
Mensen kunnen niet meer meedoen	513
Schulden werken je hele leven door	514
14.4 Ambities: schuldevrij, basisinkomen en eerder hulp bieden	516
Op naar een schuldevrije maatschappij	516
Het basisinkomen als oplossing	516
We moeten bijverdienen mogelijk maken	517
Meer potjes nodig voor mensen met schulden	518
De signalering moet sneller	519
We moeten (nog) beter samenwerken	519
Mensen beter informeren en bereiken	520
Mensen (eerder) hulp bieden en ondersteunen	521
Jongeren met valse start op weg helpen	522
Voorlichting geven aan jongeren	522
Ervaringsdeskundigen inzetten	523
Hoofdstuk 15: Tolerantie en begrip, of een gebrek daaraan	524
15.1 Invloeden op de tolerantie en normen	524
De media heeft negatieve invloed op tolerantie en normen	524
Onbekend maakt onbemind	525
15.2 De samenleving is veranderd	526
De samenleving is individualistischer en hierdoor minder tolerant	526
Mensen zijn steeds meer grensoverschrijdend	527
De samenleving is harder geworden	528
Burgers zijn mondiger en brutaler	529
Door social media is het gemakkelijker om intolerant te zijn	530
15.3 Intolerantie onder kinderen: herkomst en praktijk	532
Kinderen nemen het gedrag van ouders over	532

Er is normvervaging onder kinderen en jongeren	533
Mentaliteit en gedrag van jongeren zijn problematisch	534
Last van jongerenoverlast	535
15.4 Mensen met een beperking stuiten op onbegrip	536
De intolerantie naar mensen met een beperking wordt groter	536
Zichtbaar 'anders' zijn zorgt voor verdraagzaamheid	536
Mensen met een beperking wil je overal tegenkomen	537
15.5 Mensen met een migratie achtergrond stuiten op intolerantie	539
Integratie minderheden is meer een landelijk probleem	539
Angst voor nieuwe burgers	539
Je mag niet stigmatiseren maar bij problemen zijn allochtonen betrokken	539
De komst van een opvang voor asielzoekers zorgde voor onrust	539
Een gehele bevolkingsgroep wordt aangesproken op één individuele actie	540
15.6 Mensen uit andere landen krijgen alles en doen maar	541
15.7 Bouwstenen voor een begripvolle en tolerante samenleving	542
De tolerantie moet worden vergroot	542
Onderling begrip is van belang	542
Mensen met elkaar in contact brengen en informeren	545
Heb begrip voor en toon interesse in elkaar	547
We moeten elkaar kunnen aanspreken	549
Er moet meer aandacht komen voor talenten en krachten	550
De gemeente heeft een rol in het verminderen van intolerantie	550
Hoofdstuk 16: Meedoen of niet meedoen	552
16.1 Streven naar verbondenheid	552
We moeten streven naar meer cohesie en geluk	552
We moeten zorgen dat iedereen mee kan doen	554
We moeten talenten van mensen benutten	557
Open staan voor elkaar, elkaar waarderen en zorgen voor elkaar	559
Iedereen is Voorstenaar	562
Persoonlijk contact is van belang	563
Het belang van een sociaal netwerk	565
Zet de technologie in om het contact tussen mensen te bevorderen	566

16.2 Iedereen moet kunnen meedoen, maar...	566
Dan moet je wel gezond zijn	566
Mensen voelen zich buitengesloten	567
Ouderen kunnen niet meekomen	568
Kwetsbare jongeren vallen tussen wal en schip	569
Mensen zijn de dupe van beleidswijzigingen	570
Mensen met een beperking lopen op de arbeidsmarkt tegen problemen aan	571
Laagopgeleiden komen moeilijk weer aan een baan	573
Vluchtelingen en statushouders komen niet aan het werk	574
Veel 50+ers zitten in een uitzichtloze situatie op arbeidsmarkt	575
16.3 Meedoen door te werken	575
Voor iedereen een plek, betaald of onbetaald	575
Mensen willen écht meedoen en aan het werk	576
Gemeente moet meer werkplekken realiseren	578
Mensen moeten meer gemotiveerd worden om te werken	580
Werklozen als 'vrijwilliger' aan het werk	582
We moeten meer doen om mensen aan het werk te helpen	584
Gemeente, UWV, onderwijs en bedrijven moeten samenwerken	586
Meer bereidheid om mensen (met een beperking) een werkplek te bieden	590
Ideeën om bedrijven te enthousiasmeren	594
Het is moeilijk om goed personeel te vinden	596
Onduidelijkheid over aanbod voor mensen met arbeidsvermogen	597
Van onderwijs naar werk voor jongeren met een beperking	598
Deel F: (on)Gezonde leefstijl	604
Hoofdstuk 17: Een ongezonde leefstijl, overgewicht, sporten en bewegen	605
17.1 Overgewicht onder kinderen	605
Er zijn steeds meer dikke kinderen	605
Overgewicht onder kinderen van niet-Westerse komaf	606
Kinderen met overgewicht kunnen niet meedoen	606
Toename van suikerziekte op jonge leeftijd	607
Jeugd maakt andere keuzes dan sporten	607
Het gebruik van social media leidt tot problemen in de maatschappij	607

Invloed ouders op (on)gezonde leefstijl kind	608
17.2 Overgewicht en fit oud worden	610
Overgewicht onder ouderen neemt toe	610
Langer fit, gezond en mee kunnen blijven doen	611
Als je fit (oud) wilt worden moet je je leefstijl aanpassen	611
17.3 Redenen voor een ongezonde leefstijl	612
Ongezonde leefstijl is geen keuze	612
Ongezonde leefstijl door gebrek aan kennis	613
Ongezonde leefstijl door gemakzucht	613
Ongezonde leefstijl door sociale druk	614
Ongezonde leefstijl door verleiding	615
Ongezonde leefstijl door gebrek aan motivatie	616
Leefstijl en gezondheid zijn gekoppeld aan inkomen en werk	616
17.4 Voor sommige mensen is het lastig om te sporten	617
Uitdagingen rond kwetsbare groepen om te sporten	617
Er zijn drempels waardoor mensen niet aan sporten kunnen doen	618
Mensen met minder geld hebben minder mogelijkheid tot sporten	619
17.5 Stimuleren van gezonde leefstijl	619
Sport wordt belangrijker voor mensen	619
Aandacht voor het positief stimuleren van sporten is nodig	619
We moeten bewegingsmogelijkheden stimuleren	620
Bewustwording van gezonde voeding en levensstijl stimuleren bij ouders	623
Op jonge leeftijd gezonde leefstijl aanleren	624
Beperkte mogelijkheid voor artsen om leefstijl kinderen te veranderen	626
17.6 Sporten en bewegen is meer dan alleen fit zijn	627
Sporten en bewegen is goed voor je brein	627
Sporten en bewegen is ook goed voor sociale contacten	627
17.7 Plekken waar het sporten en bewegen kunnen stimuleren	628
We moeten sport en bewegen stimuleren op scholen	628
We moeten sport en bewegen stimuleren op andere plekken	630
We moeten een gezonde leefstijl stimuleren op scholen	631
We moeten een gezonde leefstijl stimuleren in (sport)kantines	632

17.8 Huidige faciliteiten om te sporten in de gemeente Voorst	632
In de gemeente Voorst zijn veel mogelijkheden om te sporten	632
Beperkte financiën maakt het faciliteren van sporten lastig	634
Beperkte faciliteiten maakt de mogelijkheid tot sporten lastig	634
Hoofdstuk 18: Het gebruik van middelen, games en social media	637
18.1 Nieuwe ontwikkelingen in het gebruik van middelen-, games en social media	637
Trends in middelengebruik en verslaving	637
Trends in game- en social mediagebruik en verslaving	640
Gehoorschade leidt op langere termijn tot veel ellende	640
18.2 Middelengebruik onder jongeren en 55-plussers	640
Het alcoholgebruik is (zwaar) toegenomen	640
Het indrinken is een groot probleem	642
Jongelui hebben meer mogelijkheden om aan alcohol te komen	644
Het drugsgebruik is (zwaar) toegenomen	644
Het begint bij de ouders	645
Toename van drankgebruik onder 55-plussers	646
18.3 Het middelengebruik heeft gevolgen	646
Negatieve gevolgen middelengebruik	646
Negatieve gevolgen van middelengebruik onderschat	648
Middelengebruik versus verslaving: wat is veel?	650
18.4 Het gebruik van alcohol en middelen uit de taboesfeer	651
Alcoholgebruik blijft vaak verborgen	651
Problematiek van middelengebruik bespreekbaar maken	652
18.5 Wat kan de gemeente doen?	652
Gemeente moet meer kaders stellen voor alcoholgebruik	652
Gemeente moet niet te strak handhaven rond alcoholgebruik	652
Deel G: Maatschappelijke en politieke ontwikkelingen	654
Hoofdstuk 19: Inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen	655
19.1 De samenleving in ontwikkeling	655
Inspelen op beschikbare informatie, trends en ontwikkelingen	655
Overheid en politiek volgen waan van de dag en eigen belang	655
De opleidingen lopen achter de huidige ontwikkelingen aan	656

Langer doorwerken door werknemers vergt aanpassingen van werkgevers	657
De maatschappij is veranderd en de brandweer niet	658
Oude patronen en inspelen op veranderingen	658
Gemeente moet anticiperen op landelijke ontwikkelingen	658
Gemeente is klein maar we kunnen vooruit lopen	659
19.2 Demografische ontwikkelingen en het sociaal domein	660
We worden ouder en leven langer: we zijn ons niet bewust van de gevolgen	660
Meer oudere mensen is meer zorg	660
We moeten meer rekening houden met vergrijzing	661
Volgende generatie ouderen heeft niet dezelfde problemen	662
19.3 De medische wereld is in ontwikkeling	663
Meer deskundigheidsbevordering is nodig	663
Inzet van nieuwe (medische) hulpmiddelen stimuleren	664
De medische wetenschap en het sociaal domein lopen uit de pas	666
Zelfdiagnose neemt door het internet meer toe	666
Hoofdstuk 20: Veranderende visie op zorg	668
20.1 In de zorg bepaalt het Rijk	668
Ontwikkelingen door landelijke politiek in gang gezet	668
Een goede afweging is nodig	668
Het Rijk heeft teveel afstand tot de lokale situatie	669
Strengere eisen kinderopvang leiden tot veel veranderingen voor de organisaties	669
Zijn gemeenten in staat om grip te houden?	671
Er zitten grenzen aan wat we lokaal moeten willen organiseren	672
Stelsel moet op de schop	672
20.2 Visie op zorg verandert	672
Langer op eigen kracht zonder zorg	672
We gaan van zorgen voor naar zorgen dat	673
Zoek het maar lekker zelf uit of mensen bij de hand nemen	675
20.3 Doelstelling overheid lastig in de praktijk	678
Zijn landelijke doelstellingen reëel?	678
Er is een cultuuromslag nodig	679
Proces van verandering heeft tijd nodig...	681

We hebben die tijd niet!	683
Deel H: De gevolgen van rijksbeleid en de lokale impact	684
Hoofdstuk 21: Eigen kracht, thuis wonen en de keerzijde	685
21.1 Effecten van eigen kracht beleid in de praktijk	685
Ik had meer problemen verwacht	685
Verergering problemen als gevolg van beleid	685
Concentratie van problemen in woonwijken	685
Zorgen over kwetsbare groepen	686
Hulp komt te laat en er is te weinig hulp	688
21.2 Hulp uit eigen netwerk halen	689
Mensen zijn afhankelijk gemaakt van instanties	689
Niet iedereen vraagt hulp	690
Mensen moeten beter leren om hulp te vragen	691
Niet iedereen heeft een netwerk	692
Netwerk is nooit sluitend	692
We moeten de eerste lijn versterken	693
21.3 Mensen blijven langer thuis wonen	694
Langer thuis wonen is financieel noodzakelijk	694
Voor oudere mensen is langer thuis wonen niet altijd goed	695
Aantal ongevallen thuis neemt toe: zorg blust brandjes	696
We moeten investeren in zorg om langer thuis wonen mogelijk te maken	697
Mensen komen juist weer op het instellingsterrein wonen	698
21.4 Woonvormen voor kwetsbare groepen ontbreken	698
Zelfstandig thuis wonen is niet voor iedereen weggelegd	698
Geen geschikte woonplekken voor jongeren die tussen wal en het schip vallen	699
In de woonvoorzieningen voor ouderen zit een gat	699
De huisvesting voor mensen met dementie is lastig	700
De gemeente Voorst heeft geen opstapvoorzieningen voor zelfstandig wonen	700
Er moet altijd huisvesting zijn voor mensen die meer zorg nodig hebben	701
Zorg voor betaalbare zorgwoningen voor ouderen en jongeren	702
Een (lange termijn) visie voor de woningbouw voor ouderenzorg is nodig	702
21.5 Zorgen om mantelzorg	703

Langer thuis wonen leidt tot meer druk op netwerk	703
Verwachtingen ten aanzien van mantelzorgers zijn te hoog	705
Mantelzorgen voelt als een verplichting	706
Mantelzorgers raken overbelast	707
Zonder mantelzorger is meedoen moeilijk	708
Krijgen mensen wel de juiste hulp?	709
Steun voor mantelzorgers helpt	710
Ideeën voor het ontlasten van mantelzorgers	711
Deel I: De organisatie van de zorg	713
Hoofdstuk 22: Bezuinigingen en kosten van de zorg	714
22.1 De bezuinigingen hebben negatief effect op preventie	714
Door bezuinigingen verergert de problematiek	714
Bezuinigingen op personeel gaat ten koste van de zorg	717
Door bezuinigingen verschuift de problematiek naar andere zorgleveranciers	718
De bezuinigingen in de jeugdzorg leiden tot minder plek en wachtlijsten	719
De bezuinigingen leiden tot minder aandacht en zorg voor ouderen	720
De bezuinigingen leiden tot minder begeleiding voor mensen	722
De bezuinigingen leiden tot minder plek in de intramurale zorg en wachtlijsten	723
De bezuinigingen in de zorg leiden tot minder plek in de GGZ en wachtlijsten	725
22.2 De zorg maakt hogere kosten dan nodig door ons huidige systeem	727
Zorg wordt (steeds) duurder	727
Zorg moet verzekeraar en betaalbaar blijven	728
De zorgverzekeraar duwt de zorgkosten omhoog	729
De zorg maakt hogere kosten door te hoge indicaties en beschikkingen	729
De zorg maakt hogere kosten door het 'wortelstaren'	730
De zorg maakt hogere kosten door geen maatwerk toe te passen	731
Hoofdstuk 23: Zorg is aanbodgericht	733
23.1 De gevolgen van marktwerking in de zorg	733
Organisatie zet het eigen belang voorop ten koste van de inhoud / de cliënt	733
Gefragmenteerd financieren, de verkokering, leidt tot minder preventie	737
Marktwerking heeft ook invloed op de lokale situatie	743
Wees zuinig op basis van de financiële prikkel of op basis van vertrouwen	746

Kleine commerciële partijen schieten als paddenstoelen uit de lucht	746
Het is log of alternatief	748
We moeten meer out of the box denken	748
23.3 Geld en zorg gaan niet samen	749
Het is economisch om mensen bij elkaar te zetten	749
In de ouderenzorg draait alles om geld	749
Er is veel getouwtrek over geld	750
Geld is niet altijd de oplossing	750
De nadruk op kosten gaat ten koste van de kwaliteit van de zorg	751
De huidige financieringsstromen zijn belemmerend voor goede zorg	753
We hebben financiële zekerheid en ruimte nodig om ons werk te doen	753
23.3 De zorg voor 18 jarigen: wat nu?	754
Er is geen goede vervolgzorg vanaf 18 jaar	754
Wet en praktijk lopen uit de pas: De jongeren zijn de dupe!	755
23.4 De omslag van aanbodgericht naar vraaggericht	757
De zorg denkt vaak in hokjes en luistert niet	757
We moeten uit het aanbodgerichte systeem stappen	758
Mensen met een beperking hebben geen keuzevrijheid	759
Flexibiliteit moet mogelijk zijn	759
We kunnen (helaas) niet iedereen helpen	760
‘Grip op je dip’: aanbod voor lichte klachten (opnieuw) opzetten:	760
Zelfhulpgroepen opzetten en faciliteren	761
Rouwbegeleiding opzetten en faciliteren	762
Aan de voorkant moet voldoende aanbod zijn	762
Vertrouwen is belangrijk bij vraaggericht werken	763
Hoofdstuk 24: Toename van bureaucratie	764
24.1 Angst leidt tot bureaucratie	764
Risico mijden om claims te voorkomen	764
Er moet verantwoording afgelegd worden	766
Protocollen reguleren geen gedrag	766
Spelen is een risico geworden	766
24.2 Bureaucratie gaat ten koste van zorg en onderwijs	767

Er zijn te veel regels en procedures	767
Bureaucratie gaat ten koste van de begeleiding	768
Door bureaucratie kunnen de mensen de weg naar hulp niet vinden	768
Bureaucratie kost tijd en geld	769
Bureaucratie maakt alles ingewikkelder	772
De continuïteit stagneert door bureaucratie	773
Er is minder vertrouwen in de expertise van de professional	775
Door bureaucratie gaat de werkdruk omhoog	776
24.3 Bureaucratie sluit niet aan bij de praktijk	777
Mensen worden niet snel geholpen	777
Er is te weinig kennis van problematiek	778
Er wordt niet gekeken naar mensen maar naar regels	779
Niemand neemt verantwoordelijkheid	781
Het doel heiligt de middelen	782
We moeten meer aansluiten bij de hulpvraag	783
24.4 Bureaucratie en regels hebben invloed op de werkwijze	783
De regels verschillen per gemeente	783
Samenwerken vermindert bureaucratie	784
Besluitvorming gaat over veel schijven	786
Veel bureaucratie is zo beperkend dat maatwerk moeilijk tot stand komt	786
De regels werken vertragend	788
Regels rond privacy maakt informatie delen moeilijk	789
Gegevensuitwisseling is niet altijd goed geregeld	791
Bureaucratie leidt tot minder preventie	791
Digitalisering biedt overzicht	791
24.5 Door bureaucratie raken mensen uit verbinding	792
Administratie is leidend en niet de zorg	792
Weinig flexibiliteit mogelijk door bureaucratie	793
We moeten elkaar meer vrij laten	793
Mensen ontduiken de wet	794
24.6 Bureaucratie belemmering voor ondernemen en innovatie	794
In het uitgaansleven kun je niet alles controleren	794

Bureaucratie is star	794
Bureaucratie biedt werknemers te veel voordeel	796
Deel J: Aanpak, werkwijze en samenwerking in de gemeente Voorst	798
Hoofdstuk 25: Rol en houding van de gemeente Voorst	799
25.1 Visie, beleid en financiën gemeente	799
Visie en beleid ontbreken	799
De visie van de gemeente in de oren knopen van ambtenaren en burgers	800
Gemeente moet doorpakken	801
Ambitie is altijd groter dan de middelen die we hebben	803
We staan er financieel goed voor	804
Maar kunnen we het geld van het nieuwe gemeentehuis niet beter besteden?	804
25.2 Rol en houding gemeente	804
Gemeente moet werken vanuit gezag in plaats van macht	804
Gemeente moet advies vragen	805
Gemeente moet proactief zijn	805
Gemeente moet meer sturing geven in de gecontracteerde zorg	806
Gemeente moet verbinden	807
Gemeente moet er voor iedereen zijn	810
Gemeente moet beter voorlichten en informeren	811
Gemeente moet open, eerlijk en transparant zijn naar burgers	812
Gemeente moet toegankelijk zijn	814
Gemeente moet vertrouwen geven	814
Gemeente moet zich richten op voorzieningen	816
Gemeente moet goede initiatieven uitbouwen	816
Gemeente moet ruimte bieden	816
Gemeente kan niet voor alles zorgen	818
25.3 Gemeente Voorst ten opzichte van andere gemeenten	818
Gemeenten werken allemaal anders	818
Onduidelijk voor wat je bij welke gemeente moet zijn	819
Gemeente moet zelfstandig blijven versus schaalvergroting en samenwerking	820
Hoofdstuk 26: De werkwijze van de gemeente en haar uitvoerende organisaties	822
26.1 Gevolgen van de transitie voor de gemeente	822

Transitie is een leerproces	822
Gemeente heeft (nog) onvoldoende kennis en competenties	823
Gemeente moet gebruik maken van kennis van landelijke organisaties	824
Gemeente moet zorgaanbieders beter aansturen	825
Integraliteit versus verkokering	826
Visies op CJG en sociaal teams	828
26.2 Gemeente Voorst doet het goed	832
In vergelijking met andere gemeenten	832
Het fundament staat	834
Gemeente kan maatwerk leveren en mensen goed plaatsen	834
Niemand gaat met lege handen de deur uit	835
26.3 De werkwijze van de gemeente is onduidelijk	836
Het is onduidelijk wie wat doet	836
Een uniform beleid ontbreekt en daardoor is veel persoonsafhankelijk	838
Onderscheid in aanbod van diensten aan mensen	838
Wennen aan de gemeente als opdrachtgever	839
Er bestaat een kloof tussen Jeugd en Wmo	839
Je moet zoeken voor de juiste persoon	839
Mensen moeten vast aanspreekpunt krijgen	840
De communicatie kan beter	841
26.4 De gemeente laat soms lang op zich wachten	842
De algemene voorzieningen komen niet van de grond	842
De verwerking van aanvraag tot beschikking duurt lang	843
Er wordt niet vlot gehandeld	845
De ontbrekende expertise wordt er te weinig bij gehaald	848
26.5 We moeten niet te lang aanmodderen	851
Door te lang vasthouden van casussen verergert de complexiteit	851
Ontbrekende expertise wordt er goed bijgehaald	854
De gemeente moet eerder opschakelen naar specialisten	855
We moeten slimmer op- en afschalen	859
Jeugdwerkers en specialisten in het sociaal team	859
Preventie en vrijwilligheid werken soms niet; dan moeten wij doorpakken	862

Betere hulp inzetten bij complexe problemen	863
Bij enkele casussen kan je het als hulpverlener niet goed doen	864
26.6 Het inschatten van de zorg kan verbeterd worden	865
Je probeert te kijken naar wat nodig is	865
Het is moeilijk om de benodigde zorg in te schatten	866
Soms zijn hulpverleners niet in staat de juiste inschatting te maken	869
We doen dingen zonder het probleem goed te analyseren	870
Durf het als professional te benoemen	870
Er wordt niet karig gedaan met indicaties	871
Gemeente kan iets ruimhartiger zijn met indicaties	872
De problematiek moet je vanuit de basis oppakken	872
We moeten niet in systemen denken	872
Hoofdstuk 27: Eilandjes en korte lijntjes: de samenwerking verbeteren	874
27.1 Er is volop samenwerking in de gemeente	874
Korte lijntjes in de gemeente Voorst	874
Goede samenwerking tussen organisaties	874
Gemeente doet veel aan verbinden	876
Dicht bij elkaar en dicht bij de burgers	876
Samenwerking nog beter ontwikkelen	876
27.2 Er zijn eilandjes en een gebrek aan samenwerking	877
Iedereen op zijn eigen eilandje	877
Er gaat veel langs elkaar heen	878
Er is onvoldoende casusregie en afstemming in de hulpverlening	878
Een overzicht ontbreekt van alle kundige mensen in de gemeente	880
Voor samenwerking is vertrouwen nodig	881
De samenwerking blijft hangen	882
27.3 We moeten de samenwerking verbeteren	882
Gemeenten moeten beter samenwerken met elkaar en met zorgpartijen	882
Samenwerking medische wereld en gemeente ontwikkelen	883
Meer regionaal samen werken voor kwetsbare groepen	884
De samenwerking rond jongeren verbeteren	884
Beter samen werken voor sluitende zorg rond mensen	884

Verbindingen maken tussen scholen, verenigingen en gemeente	885
Verbinding maken tussen organisaties – vrijwilligers	885
Integraal samenwerken rond veiligheid	886
Integraal samenwerken rond meedoen	886
Interne samenwerking binnen de gemeente verbeteren	886
27.4 Hoe kunnen we de samenwerking verbeteren?	887
Weten van elkaar wat je kunt bieden: door de bomen het bos zien	887
Elkaar weten te vinden voor betere samenwerking	889
Samenwerking en overleg met één contactpersoon	891
Dicht bij elkaar zitten zorgt voor onderlinge verbinding	891
Gerichter vragen aan de ander om te helpen	892
Doel stellen en schouders er onder	892
Samenwerken is verantwoordelijkheid nemen	893
Het belang van terugkoppelen en een goede overdracht	893
Bekende gezichten en heldere sociale kaart	895
Af en toe is een goede discussie noodzakelijk	895
Verbinding en kennisdeling	895
Blijf (samen) zoeken naar vernieuwing	896
Deel K: De bijdrage van de sleutelfiguren	897
Hoofdstuk 28: Wat kan ik zelf bijdragen?	898
28.1 Als medewerker, professional of ondernemer	898
Het signaleren van problemen	898
Nieuwe initiatieven ontwikkelen	901
Het voorbeeld te geven	904
Voorlichting geven	904
Verbindingen proberen te maken	904
Het stimuleren en enthousiasmeren van anderen	907
Samenwerken met anderen	909
Luisteren naar de ander	914
Het meedenken met anderen	914
Het ondersteunen in...	916
Het geven van praktische handvaten	917

Financiering regelen	918
Meedoen mogelijk maken	919
Aan social return te doen	919
Het leveren van kwaliteit	919
Goed op de hoogte blijven	920
Ik kan niet (meer) bijdragen	920
28.2 Als vrijwilliger	920
Het goede voorbeeld geven	920
Verbindingen proberen te maken	920
Samenwerken met anderen	922
Meedenken met anderen	923
Andere mensen benaderen	923
Een bijdrage leveren aan de samenleving	923
28.3 Als bestuurder van een vrijwilligersorganisatie	924
Het signaleren van problemen	924
Nieuwe initiatieven ontwikkelen	925
Verbindingen proberen te maken	926
Samenwerken met anderen	926
Het meedenken met anderen	928
Het ondersteunen in...	928
Een bijdrage leveren aan de samenleving	929
28.4 Als burger	929
Het signaleren van problemen	929
Nieuwe initiatieven ontwikkelen	930
Verbindingen proberen te maken	930
Samenwerken met anderen	932
Het stimuleren van anderen	932
Het meedenken met anderen	932
Een bijdrage leveren aan de samenleving	934
Een bijdrage leveren vanuit professionele achtergrond	936
Ik kan (niet) meer bijdragen	936

Bijlagen	938
Bijlage 1: Lijst van woorden en afkortingen	939
Bijlage 2: Overzicht van alle geraadpleegde sleutelfiguren	944
Bijlage 3: Overzicht van alle interviewers	959

Voorwoord

Voor u ligt een bijzonder boek waar ik als wethouder razend enthousiast van word. Honderden mensen actief in de gemeente Voorst brachten hun kennis en expertise in. Vanuit vele invalshoeken, als sport, onderwijs, zorg, etc., ontstond zo een haarfijn en gedetailleerd beeld van het sociaal domein in de gemeente Voorst. Een beeld waarmee ik meteen met u aan de slag wil gaan om het verder te verfijnen.

U kunt deze Bloemlezing zien als een ver doorgevoerde anatomische ontleding: Alle bouwstenen van het sociaal domein zijn als moleculen bloot gelegd en ook de atomen zijn gerubriceerd en geduid. Op zichzelf al een leerzame en prachtige exercitie.

Nu de Bloemlezing klaar is, gaat het projectteam De Loep aan de slag om óók het DNA te ontrafelen. Het team brengt de problemen, oorzaken en gevolgen in het sociaal domein met elkaar in verband. Zo ontstaat stap voor stap een geweldige basis om als samenleving met elkaar tot acties te komen om nog meer maatschappelijke problemen in onze gemeente Voorst te voorkomen.

Via deze weg wil ik alle interviewers en geïnterviewden hartelijk bedanken voor hun waardevolle inbreng. Ik wens u veel leesplezier en nodig u van harte uit om ook in het vervolg van het project met ons mee te doen!

Wim Vrijhoef

Portefeuillehouder Sociaal Domein

Gemeente Voorst

Inleiding

Het project Voorst onder de Loep

De gemeente Voorst denkt dat we vaker maatschappelijke problemen kunnen voorkomen. Het Projectteam de Loep werkt gedurende een jaar aan ideeën en acties om dit te bereiken. Het team baseert zich op de aanwezige kennis en inzichten in onze samenleving. In ons proces volgen wij de methode Klinkers. Dit is een methode om met de samenleving tot oplossingen te komen. Dit project vindt op interactieve wijze plaats, waarin personen en partijen die betrokken moeten worden zoveel mogelijk en daadwerkelijk een plaats krijgen in het project. Hun inbreng vormt de basis van het project en bepaalt de richting en uitkomsten ervan. De Bloemlezing is dan ook een uiterst belangrijk document in dit project. Het betreft een bundeling van de letterlijke citaten uit gespreksverslagen over het voorkomen van maatschappelijke problemen met 411 sleutelfiguren van binnen en buiten de gemeente Voorst.

Doelen van deze Bloemlezing

De Bloemlezing “Vorst onder de Loep” dient verschillende doelen. Ten eerste geeft zij een uiterst genuanceerd beeld van wat er speelt en leeft op het gebied van “preventie, zorg en leefbaarheid”. Ze gaat de diepte in op uitdagingen, wat er op ons af komt, zaken die goed gaan, zaken die beter kunnen, oorzaken daarvan en mogelijke oplossingsrichtingen. Met deze inhoudelijke onderlegger en onderbouwing is het projectteam in staat om tot een goede aanpak te komen. In de tweede plaats toont de Bloemlezing dat veel mensen hetzelfde denken over thema’s, maar dat ze dat op een andere manier verwoorden. De geraadpleegde personen vinden in de Bloemlezing terug wat ze gezegd hebben en ze zien dat hetgeen zij zeggen ook door anderen gezegd is. Dat geeft vertrouwen. In de derde plaats laat de Bloemlezing zien dat mensen serieus worden genomen: wat ze gezegd hebben staat erin en er wordt later ook iets mee gedaan. De Bloemlezing blijft voor het hele verdere project van ‘Vorst onder de Loep’ het ijkpunt, de basis en het vertrekpunt voor analyses, acties en oplossingen.

Kennis en expertise vanuit de samenleving

We hebben om drie redenen interviews gehouden met een grote groep sleutelfiguren. In de eerste plaats omdat wij geloven dat er veel kennis en wijsheid over preventie besloten ligt in de samenleving; in de mensen die wonen en/of werken in de gemeente Voorst. Wij willen heel graag deze kennis ontsluiten en benutten. In de tweede plaats omdat wij graag met alle betrokken verenigingen, initiatieven, organisaties, etc. op zoek willen naar oplossingen en acties. In de derde plaats omdat de uitvoering van deze oplossingen en acties – en daarmee het vaker voorkomen van maatschappelijke problemen in onze gemeente – alleen kan slagen indien we met elkaar, met zoveel mogelijk betrokken partijen en personen, onze schouders er onder zetten.

Geraadpleegde personen

De lijst van te raadplegen personen voor deze interviews is ontstaan op basis van input van tientallen mensen. Wij stelden hun de vraag: 'Vanuit welke onderwerpen en invalshoeken kunnen mensen verstandige opmerkingen maken en inzicht bieden over preventie; over het vermoeden dat we vaker maatschappelijke problemen kunnen voorkomen?' Zo ontstond een kwalitatief hoogwaardige lijst met mensen vanuit allerlei relevante invalshoeken, op allerlei niveaus, uit alle delen van de gemeente. Kortom: een lijst met een brede schakering van inzichten en ervaringen. De lijst omvatte uiteindelijk 467 namen van sleutelfiguren.

Maar liefst 411 interviews en 90 interviewers

Het is gelukt om maar liefst 411 van deze 467 mensen in de periode mei – juli 2017 daadwerkelijk persoonlijk te interviewen. De belangrijkste redenen dat een deel van de mensen niet is geïnterviewd, zijn: langdurige afwezigheid van deze persoon door ziekte of verlof; een gebrek aan tijd/drukke van de sleutelfiguur; vakanties. Een zeer klein aantal wilde niet mee werken, meestal vanwege de reden dat ze daarvan niet de meerwaarde in zagen. In de bijlage van deze Bloemlezing vindt u iedereen terug die geïnterviewd is.

In totaal heeft een grote groep van 90 interviewers alle gesprekken gevoerd. Deze interviewers hebben zichzelf vrijwillig aangemeld en zijn net als de sleutelfiguren allen woonachtig en/of werkzaam in de gemeente Voorst. De interviewers hebben voor aanvang van de gesprekken een briefing ontvangen van het projectteam over het interactieve proces, over hun rol daarin, over de vragen die ze moesten stellen en over de verslaglegging ervan. De te raadplegen personen zijn verdeeld over de interviewers en vervolgens zijn zij op pad gegaan.

Letterlijke citaten uit de gespreksverslagen

Citaten uit de gespreksverslagen zijn gesystematiseerd opgenomen in deze Bloemlezing. Het zijn dus letterlijke citaten zoals ze zijn opgeschreven in de gespreksverslagen. De inhoudsopgave hiervan is tijdens het lezen en analyseren van de gespreksverslagen ontstaan. Deze is dus uit het materiaal naar voren gekomen en niet van tevoren bedacht. Typisch voor deze Bloemlezing is dat er binnen paragrafen soms veel citaten staan die veel op elkaar lijken. Die 'overlap' is bewust niet geschrapt. Het toont dat mensen vanuit verschillende referentiekaders en met verschillende woorden toch hetzelfde onderwerp benoemen als iets waar aandacht voor nodig is. Soms is de tekst iets aangepast voor de leesbaarheid en zijn kromme zinnen en spel- en taalfouten zoveel mogelijk verwijderd. Dit zonder dat de oorspronkelijke betekenis of duiding verloren is gegaan. Citaten zijn zoveel mogelijk geanonimiseerd om te voorkomen dat uitspraken op de persoon herleidbaar zijn. Waar dit niet het geval is, omdat dit de inhoud te veel geweld zou aandoen, gaan wij ervan uit dat de desbetreffende persoon of instantie geen moeite heeft met de inhoud van het citaat.

Vervolg: Van Bloemlezing naar concrete acties

De Bloemlezing is dus één lange opsomming van opvattingen en meningen. Maar door met open vragen al deze opvattingen en meningen op te stapelen tot een kritische massa, bevat de Bloemlezing een geobjectiveerd beeld van wat er op het vlak van “preventie” speelt, hoe de betrokkenen daarover denken en wat eraan gedaan zou kunnen worden. Let echter op: dit is en blijft de mening van degenen die geraadpleegd zijn. Het is geen beleid. Welke oplossingen we met elkaar kunnen en willen oppakken, komt later. Dan gaat deze Bloemlezing fungeren als basis voor de uitvoering van een analyse, het trekken van conclusies en uiteindelijk de uitvoering van concrete ideeën en acties.

U kunt meedenken en meedoen

Het project bouwt voort op basis van de grote opbrengst vanuit de interviews. Het projectteam nodigt u uit om mee te (blijven) denken en mee te (blijven) doen. Komt u vooral langs in de projectruimte in het Kulturhus te Twello (ruimte 21, op de eerste verdieping). U kunt bijvoorbeeld langskomen tijdens één van de terugkoppelmomenten, die tweewekelijks op maandagen van 12.00uur tot 12.30uur plaats vinden. Volg onze nieuwsbrief of website voor de actuele data. Deze vindt u op de website www.vorst.nl/onderdeloep.

Deel A: Preventie en urgentie

Hoofdstuk 1: Over preventie

1.1 Wat is preventie?

Preventie is gezond leven en ervaren gezondheid

Ja goed, ik zie even, als ik citeer uit Deventer wat ik zie en waar ik een groot voorstander van ben, dat is dat ze eigenlijk af willen van het stigma zorg. Ze willen af van het idee dat mensen met een probleem naar het zorgveld moeten gaan, want de zorgkosten nemen hand over hand toe en jij en ik betalen het allemaal. Het aantal oneigenlijke zorgvragen is torenhoog. Heel veel ziektes zijn welvaartziektes: obesitas, diabetes, cardiovasculaire aandoeningen. En niemand doet er wat aan tot de ziekte is voorgevallen en dan gaat de medische wereld er mee aan de gang. Maar je kunt in een voorstadium daar zo veel aan doen door een gezonde leefstijl te prediken of daar vroeg in bij te sturen dat die zorgkosten helemaal niet nodig zijn.

Ik kan zo wel als het ware een aantal gebieden noemen die ook in kamerbrieven staan waar die preventie-coalitie gelden op gebaseerd zijn dan noemen ze diabetes, COPD, zwaarlijvigheid dus obesitas cardiovasculair risico, maar dat zijn allemaal gebieden die hard zijn en die te meten zijn en die zitten echt in het zorg en ziekte domein maar dat is eigenlijk een eindstadium van een heel proces want het is eigenlijk een resultante van jarenlang verkeerd gedrag dus als je het hebt over preventie of over wij noemen het gezondheidspromotie want preventie vinden wij meer gekoppeld aan een diagnose in het ziekte domein op het moment dat je geëtiketteerd bent als morbide obesitas patiënt met een BMI van 32 dan wij vinden dus preventie gerelateerd aan een medisch interventie. Er wordt een maagverkleining gedaan en er wordt gezegd jij zult niet meer vet eten. En dan vinden wij dat gekoppeld aan een medische diagnose, preventie. En wij noemen als het ware geluk en gezondheid en dat promoten, dat noemen wij promotie, gezondheidspromotie. Van nou lang en gelukkig leven. Preventie, dan is het kwaad zo'n beetje geschied en je probeert aan damagecontrole te doen dat de glucose niet teveel schommelt. Terwijl je eigenlijk aan het begin moet beginnen bij die kinderen om gezond te leren koken en eten en die red bull te laten staan en de drugs en dat ze meer gaan bewegen want als je jong meer beweegt heb je later ook minder kans op osteoporose. Dus we kunnen wel bestempelen die mevrouw heeft botontkalking dus die heeft breekbare botten maar dan ben je al vijftig jaar te laat. Dus ik ben erg, als je het hebt over preventie, dan vraag ik me af welke preventie bedoel je? Preventie gekoppeld aan ziektediagnose, de primaire, secundaire, tertiaire preventie of de geïndiceerde preventie, hoe je het noemen wilt. Of heb je het over een aanpak over de hele linie waarbij je patiëntparticipatie probeert te bevorderen want een patiënt die zelf participeert in zijn eigen ziekte proces die consumeert 20% minder zorg omdat die de regie zelf neemt. Of probeer je als het ware te kijken gewoon naar maatwerkoplossingen voor bepaalde mensen, want bepaalde klachten waar niks aan gedaan wordt, dat mondt op zeker moment uit in een zorgconsumptie omdat ze denken: 'ja, dat wordt vergoed en ik voel me eigenlijk een beetje neerslachtig'. De vraag is dan waarom voel je je een beetje neerslachtig? Bijvoorbeeld omdat je pas ontslagen bent en je hebt geen werk.

Dus kun je het wel hebben over preventie in de zin van zorg en ziekte maar je kunt het ook hebben van 'goh wat heb jij nou nodig om een prettig en gezond leven te leiden?' Waarbij gezond dus een breder begrip is dan alleen je lichaam en je geest en dan zal je zien dat het nooit one-size-fits-all is maar dat het altijd maatwerk is. Dus ik denk dat het beste van preventie is om in alle hoofden te prenten wat we in Deventer ook aan het doen zijn met ons programma, om de GG methodiek te gaan toepassen. Om te gaan kijken naar gezond en gedrag, Motivational Interviewing, wat zijn je drijfveren wat zou je graag willen bereiken wat ambieer je en als daar een stukje zorg bij nodig is dan nou ja, so be it, maar als daar een hele trits van andere voorzieningen bij nodig zijn, bijvoorbeeld het hebben van contacten of het hebben van een woning of het saneren van schulden, dan moet dat gebeuren en dan is er niks zo preventief als dat. Want mensen met schulden hebben veel meer stress. Dus we kunnen er wel een pilletje in douwen maar dat heeft helemaal geen zin, want dan ben je aan het dweilen met de kraan open. En daar zijn wij in Deventer dus hard mee bezig om vooruit te verdedigen van de verdedigingslinie wat dan zorg en ziekte heet en de huisarts en antidepressiva en insuline, zijn we meer naar voren aan het verdedigen het moet meer gebeuren in de wijken en de buurten.

Ik vind het ook nog steeds interventie. Alleen ik heb vorige week met een collega gezeten en die heeft mij het hele verhaal GGD ook uitgelegd en alle partijen en instanties die wij als gemeente ook hebben. Wat wij als preventietaken hebben en aan wettelijke taken. Nou daar had ik nog geen beeld van. En het hele project JOGG valt onder preventie en alle interventiedingen die daar in zitten die horen in het pakket JOGG. En het is en blijft preventie. Want wat we doen met de interventie is diabetes voorkomen op latere leeftijd. Om die kinderen daar weg te houden, zullen we hier moeten ingrijpen en dat is een interventie. Heel lastig, want ik praatte over Cool to be Fit. En daarbij gaat het over alle diagnoses en ziektebeelden, dus ik vond dat een laatste stadium. Maar mensen uit mijn werkveld zeggen dan kijk verder, als dat kindje hier afvalt, krijgt hij geen diabetes en krijgen wij geen zorgkosten en dat soort zaken dus het blijft preventie.

Meer preventie wordt noodzakelijk om te bereiken. Kijk alleen maar naar de kosten van de zorg. Er komen bijvoorbeeld nog meer dure medicijnen waardoor je langer leeft. We moeten niet iedere keer naar de huisarts rennen maar het probleem echt aanpakken. Dat is moeilijk want dan kom je als arts of hulpverlener te dichtbij. Als je het mensen oplegt, stuit je op verzet. Mensen moeten hierover meer bewustwording krijgen. Het gaat om de ervaren gezondheid. "Ik voel mijn rug maar ik heb geen rugklachten." In Nederland ga je met een klacht door de hele medische molen en dan mankeert je altijd wel wat. Maar niet ieder mankement is een probleem. In de medische wereld heeft iedereen met een mankement hetzelfde probleem, dat moet anders. Iedereen is er bij gebaat als we meer aan preventie doen. Als je van de antidepressiva af bent, ben je gelukkiger. We moeten niet om de hete brij heen draaien, dan lossen we de problemen niet echt op. De inwoners hebben er zelf belang bij. De grote vraag is alleen hoe we inwoners kunnen bereiken?

Een ontwikkeling die er een beetje aankomt, is uiteraard digitalisering. Maar dat zou moeten leiden tot meer signalering. Als je kijkt naar preventie waar de laatste tijd heel veel aandacht

aan is besteed, bijvoorbeeld gezondheidspreventie, dus bewegen, meedoen met zoveel mogelijk dingen. En ik denk dat dat juist een hele positieve richting is. Veel positiever dan we hebben gehad de afgelopen 20 jaar. Ja, laat me het zo zeggen, je kunt van alles bedenken wat niet goed is maar daar komt ook vanzelf een oplossing voor. Dus je moet alleen maar positiever ernaar kijken en door schade en schande wordt een dergelijk systeem alleen maar beter. De digitalisering is op zich geen oorzaak, het is een hulpmiddel om een beter preventie beleid te maken. En in dat vakje van preventie beleid zit ik vooral aan gezondheid te denken en dus meedoen in de maatschappij en daarin kan digitalisering dus helpen. Bij een beter preventiebeleid moet je denken aan, in algemene zin gezegd, de mens en welzijn situatie. Dat men dus zich beter en optimaler voelt. Daar kun je het inzitten voor beweging, je kunt het in zetten voor mensen met ontmoetingsproblemen, voor ouderen en eenzaamheid en noem maar op. Vanuit mijn positie die ik binnen de gemeente vervul bij de verschillende stichtingen is het gebaseerd op bewegen en ouderen, voor een deel ook wel kinderen. Maar daar is natuurlijk best wel veel voor geregeld.

Preventie is juist de gewone dingen goed doen

We komen natuurlijk heel vroeg bij een gezin. Dus wij kunnen heel vroeg insteken bij gezinnen. Soms zelfs al prenataal. En op tijd de goede zorg inzetten. En dat is wel een beetje veranderd vinden wij zelf. Wij zijn niet meer standaard in beeld, zelfs binnen de gemeente niet. Het is niet meer standaard dat er terug verwezen wordt naar ons. Dus wij moeten veel uitdragen, maar daar zit onze kracht. En juist de gewone dingen. Want ik heb wel eens een kindje waarvan ik denk waar moet ik nu naar toe. En het wordt allemaal zo groots, want als we dit en dit nog hadden dan konden we kijken wat goed was voor het kind. Integrale vroeghulp is hier een voorbeeld van. En dan konden we inzetten wat nodig is. Het gewone wordt onvoldoende bekeken. Het hoeft niet altijd een probleem te zijn, al voordat we hulp in gaan zetten. De routes die er allemaal moeten worden belopen, ben ik bang zijn soms te bureaucratisch waardoor het niet... En ik denk ook dat we elkaar minder als concurrenten moeten zien maar meer als we hebben allemaal hetzelfde doel en we moeten elkaar ook allemaal blijven opzoeken en vinden.

Je pakt het zo breed mogelijk voor kinderen. Tandpoetsen is er zo eentje maar je hebt het ook over veiligheid in de auto, of op de fiets of voeding natuurlijk, dat je ook de groei en de ontwikkeling van een kindje in de gaten houdt. Dus je hebt een hele scala aan dingen waar je in het preventieve wat aan kan doen. Je doet er niet alles standaard bij ieder kindje, je vult het ook individueel in van, als een kindje gewoon prima ontwikkeld en gewoon een normale dag menu heeft dan besteed je ook minder tijd van je dag aan hem of haar. Alleen als je ze niet ziet dan kun je er ook niet op denken en kun je er ook niet op insteken. We hebben van die evaluatie momenten waarin we weleens informeren. Maar we horen wel van mensen, ja prima als er iets is, trek ik wel even aan de bel. Ze vinden dat ook fijn, en er zijn anderen die toen wij die switch moesten maken en de contactmomenten wat minder werden dat ze zeiden 'ja, we moesten die switch ook nog even meevoelen'. Ik denk dat als je in die preventiehoek zit dat je ook dingen hebt te vertellen dat als ouders het niet weten dan kunnen ze er ook geen vragen over stellen. Je hebt ook soms informatie te geven zonder dat er daarnaar wordt gevraagd. En

daar is ook iets waar ze van af wilden, het betuttelen van het consulatatie bureau. Daar wilden ze vanaf, het moet vanuit de ouders komen. De andere kant van het verhaal is, je hebt soms ook dingen te vertellen en als er geen vragen over zijn dan valt er een heel stuk informatie weg. Dat is ook glad ijs waar wij aan moeten wennen hoor. Want die switch is nu gekomen, dat er meer vanuit de ouders moet komen. Ja, zo'n consult duurt 20 min. En eigenlijk begin je al van, vertel maar, heb je vragen, is er iets wat u wilt delen, wil je dingen hebben. Daar begin je mee. Dat je de dingen waarvoor de ouder naar het bureau kwamen sowieso al hebt gedekt. Wat er over is aan tijd vul je dan aan, maar dan kom je helemaal niet toe aan een onderwerp zoals veiligheid, tandenpoetsen enz.

Want in hoeverre kan je nog preventief werk doen als je steeds minder contactmomenten hebt met ouders van kinderen. Als jij bijvoorbeeld een lastige peuter hebt en je hebt weinig band opgebouwd met het consultatiebureau dan denk je in eerste instantie niet aan om daar je vraag neer te leggen. En ouders gaan dan anders kijken naar dat probleem. Of je maakt het als ouders al veel groter terwijl als je dat wat meer begeleidt. En je ziet soms ook al kinderen met 14 maanden oh dat wordt een pittige, nou dan zou je best deze moeder kan best weleens wat ondersteuning gebruiken. En dat kan je proberen te zeggen maar als je elkaar wat vaker ziet, gaat dat wat gemakkelijker. En in die zin vind ik het weleens lastiger. En soms mis je een kind doordat je vakantie hebt en dan zie je een kind soms een jaar niet. En dan denk ik de kracht bij ouders neerleggen is natuurlijk ook iets waar we naartoe moeten werken en heel veel ouders kunnen dat ook in Nederland. Maar er is ook een groep die dat wel denkt te kunnen maar toch wel ziet dat er geleidelijk aan toch problemen ontstaan. En had je daar eerder al wat eerder mee kunnen doen? Heel vroeg heel jong. Ja, dat is weleens de vraag. Laat je het lopen, laat je het niet lopen. Dus in die zin is het wel een beetje zoeken. Dit moet voor ouders duidelijk zijn. En dat proberen wij natuurlijk ook te zijn, van trek aan de bel. Maar ja, als je een jaar/anderhalf jaar niet in beeld bent bij de jeugdgezondheidszorg, trek je dan daar wel aan de bel? En nu in Twello kan het dan bij het CJG en soms horen we dat ook wel terug. Van dit hoort gewoon bij een normale ontwikkeling. En in die zin zie ik daarin ook wel een rol voor ouders in. Dat ze zelf dingen oppakken en uitzoeken. Maar dat kan ook weleens niet zo zijn.

Preventie is toegankelijkheid van basisvoorzieningen

We zouden moeten willen bereiken dat de samenleving of maatschappij zo ingericht wordt dat heel veel basisvoorzieningen toegankelijk zijn voor een zo groot mogelijke groep mensen. Dat is volgens mij preventie. Basisvoorzieningen zoals het naar school kunnen gaan, het kunnen sporten, gebruik kunnen maken van de bibliotheek. Eigenlijk alles dat maakt dat mensen vitaal kunnen meedoen in de samenleving.

Preventie vind ik breder dan alleen het oplossen van problemen. We leven in maatschappij waarin een aantal basisvoorzieningen zodanig is ingericht dat iedereen daar gebruik van kan maken. Dat maakt de kwaliteit van je samenleving. Hier is een aantal basisvoorzieningen heel goed ingericht wat ook tot preventie behoort, bijvoorbeeld bibliotheek, algemeen maatschappelijk werk, welzijnswerk. Dat zijn allemaal voorzieningen die in de basis goed zijn ingericht en daar maakt iedereen gebruik van. Ook al ben je zelfredzaam, je gaat naar de bibliotheek ook al ben je een kind van welgestelde ouders. Daar zit een stuk overheid in.

Overheidsbemoeienis zou nog meer moeten zitten richting de mensen die het überhaupt moeilijker hebben.

Er moet nadruk worden gelegd op het feit dat preventie niet alleen gaat over problemen maar juist over bepaalde zaken binnen de maatschappij goed inrichten. Het moet niet te veel gaan over problemen maar we moeten juist uitgaan van de kwaliteit van onze samenleving. Daarmee voorkomen we problemen. Veel doen we heel erg goed maar we kunnen nog stappen zetten!

Vanuit de gemeente is het de keuze hoe geld te besteden, geen gebrek aan geld. Als we met zijn allen vinden dat we meer moeten bieden aan bepaalde doelgroepen, meer sociale cohesie willen, meer samenhang, vitaliteit? Dan moeten we meer voorzieningen faciliteren / scheppen en geld vrij maken. Voor de jeugd wordt gekozen, dit kunnen ook andere keuzes worden.

Het is ook belangrijk in het kader van preventie of jij je kinderen leert zwemmen. Daarna pas mocht je naar de voetbalclub. Of het judo club. Of wat dan ook. Omdat het gewoon een onderdeel is van een stukje veiligheid. Sporten zijn sowieso ook heel erg goed. Het legt heel veel verbindingen naar elkaar toe, dus als je als jeugd leert daarmee om te gaan. En wat je nu ziet is dat kinderen op redelijke jonge leeftijd leren zwemmen. En daarna een hele tijd niets meer doen. En dan misschien weer beginnen. En dat zou gerefreshed moeten worden. Het is net als auto rijden, dat leer je op een gegeven moment daar zit er een instructeur bij maar het auto rijden dat leer je alleen als je alleen op pad gaat.

Preventie is vroegtijdig signaleren

De bekende rugzakjes discussie. Normalisatie, dat speelt in de transitie heel erg. We gaan opvoedingsondersteuning aanbieden, de problemen licht aanpakken. Ik was gisteren bij een bijeenkomst over extremisme. Wat zijn nou de oorzaken daarvan en hoe pak je dat aan. Daar kwam precies uit wat ik gedacht had. Wat je zag in die gemeente is dat wijkcoaches bezig waren met bijvoorbeeld een vader die zijn zoon verbood om met een meisje te trouwen dat niet van islamitische achtergrond was. Ik betaal geen belasting, ik zeg het nou even heel hard, om professionals met z'n vijven te laten vergaderen over een vader die niet wil dat zijn zoon trouwt met een meisje van een andere kerk. Mijn schoonmoeder mocht niet trouwen met een niet-katholieke man. Ze heeft uiteindelijk toch maar getrouwd met een katholieke man, dat heeft mijn vrouw voortgebracht. Ik ben er heel tevreden mee. Dit is van alle tijden, houd op je daarmee te bemoeien. Denk niet dat je daarmee die ernstige problemen voorkomt. Dat heeft er helemaal niets mee te maken. Want die strenge islamitische vader die voedt geen jihad strijder op. Dat is helemaal niet de ontwikkelijn van jihad strijders. Bemoei je niet met opvoedingsproblemen, met moeilijk lerende kinderen, met spijbelende kinderen. Zie het hooguit als signaal, duik er niet te diep op in. Want dat voorkomt geen autisme, ADHD, antisociale stoornissen, huiselijk geweld, verslavingsproblematiek. Die ernstige problematiek uit zich wel in eerste instantie met heel lichte symptomen, maar wees daar scherp op. Ik zeg dat nu even heel wetenschappelijk. Bij psychische en psychiatrische problematiek is de curve precies omgekeerd. Die stoornissen beginnen vaak in de prepuberteit, 12, 13, 14 jaar, dan begint dat. En dan moet je het in de gaten hebben. Die eerste symptomen zijn heel algemeen. Die lijken op Jantje wil niet helemaal deugen, Jantje spijbelt, Jantje blowt, Jantje heeft geen

vriendjes, Jantje komt niet helemaal mee, Jantje en Pietje hangen iedere avond op straat en veroorzaken buurtoverlast. Terecht dat de gemeenten de eerste aangewezenen zijn om daar eens naar te kijken. Maar je moet daar wel heel goed met een deskundige gaan shiften: heb ik hier te maken met iets waar de wijkagent af en toe als een soort bromsnor mild dan wel streng vaderlijk er op af sturen om die jongens te vertellen dat dat toch niet de bedoeling is. Zijn het ouders die onzeker zijn en af en toe een tip nodig hebben van ervaren schoolmeester. Of moet er een wijkteam langs omdat er inderdaad wat aan het ontsporen is. Of: heb ik te maken met de eerste symptomen van iets dat heel ernstig kan worden? Is dat kindje dat zich een beetje terugtrekt over vijf jaar suïcidaal depressief, of pleegt zelfmoord, of krijgt z'n eerste psychose. Of is dat geëxperimenteer met drank en drugs eigenlijk het beginstadium van een verslavingscarrière. Hoe zit dat in die familie, hoe zit dat in de traditie, hoe zit dat met opa, met oma, ome Jan, zitten daar in de familie lijnen van ernstige verslaving, psychoses, ernstige depressies, en moet ik eigenlijk al wel degelijk gaan denken in termen van rugzakjes en intensieve begeleiding? Want als je daar op in grijpt, als je in een beginstadium ietsje weet te vertragen, de omgeving er ietsje beter mee leert omgaan, dan voorkom je waarschijnlijk, dat weet ik zeker, dan buig je de hele ziektecurve af. Als iemand een ernstige leerstoornis en ik kom daar niet achter, dan ontspoord iemand in zijn opleiding of bij z'n eerste baan, dan komt iemand in het behandelcircuit terecht, die misschien wel ten koste gaat van z'n maatschappelijke integratie. Daar blijf je als samenleving, ook als persoon zelf, blijft daar z'n hele leven last van houden. Lukt het je om iemand door bijvoorbeeld z'n opleiding heen te loodsen richting een baan en dat iemand misschien een relatie aan kan gaan, dan heeft iemand misschien ook z'n hele leven wel een klein beetje last van een stoornis en moet ook wel behandeld worden, maar hij raakt maatschappelijk niet gehandicapt. En hij komt niet in hele dure behandeltrajecten terecht. Dus dat afbuigen van die curve, van die chronische psychische behandeling is heel erg belangrijk. En ik sla hem even plat, ik zie dat nu ten gevolge van de transitie, bij verslavingsproblematiek gewoon instorten. We waren in het oosten van het land de beste met het signaleren en vroegtijdig aanpakken van verslavingsproblematiek. Wij hadden in het oosten van het land meer mensen in preventieprojecten dan heel Nederland bij elkaar. Ik zie dat sinds de transitie met 30% per jaar afnemen. Ik zie het gewoon instorten. Wat betekent dat?

Preventie is het vroegtijdig signaleren van problemen. Het moet dan niet alleen bij signaleren blijven. Ik ben wel voorstander van het signaleringsverhaal.

Vooraf: Preventie betekent dat er eerst signalen moeten zijn; hoe krijg je die? Hoe kom je erachter wat er speelt? Je bent vaak te laat; je merkt het pas op als het probleem aan de orde is. Signalen uit de buurt dat zou mooi zijn maar dan moet er wel cohesie in de buurt zijn.

We moeten willen bereiken dat mensen van het begin af aan hulp krijgen. Dit is direct preventie omdat als je in een vroeg stadium hulp aanbiedt er verderop in de rit geen problemen meer ontstaan. Problemen kunnen zich ook opstapelen; Geen uitkering – schulden – huisuitzetting. Dat de verschillende disciplines meer samenwerken. En dat mensen op de hoogte zijn van de mogelijkheden om gratis hulp te krijgen bij bezwaarprocedures en andere juridische zaken. Laagdrempeligheid vergemakkelijkt oplossingen.

Preventie is naar de kern van het probleem toe gaan en de oorzaak bestrijden

Een probleem echt aanpakken is naar de kern gaan. Waarom doet iemand dat? Dat is complex en kan te maken hebben met veel factoren, zoals ouders, school, beïnvloedbaarheid van iemand, incidenten die de persoon heeft meegemaakt, etc. Hoe gaan we dat doen? Dat heeft ook te maken met kansen die je iemand kunt aanbieden. Grootste problemen komen uit onvrede. Waarom ontspoord iemand. Vaak omdat ze niet kunnen halen, wat ze wilde halen. Vaak op een leeftijd zo rond de twintig. Het gaat me toch niet lukken. Daar komt een stuk frustratie bij. Daar hadden we van tevoren meer moeten inschatten. Waar begint preventie? Neem nu Manchester, een betere beveiliging is geen preventie, maar repressie. Je moet het al voor zijn. Bij die jongen die de aanslag pleegde. Of eigenlijk daarvoor bij zijn opvoeding, school, hoe hij opgroeide.

Je ziet dat heel veel aandacht gaat naar zorg en ziekte, maar dat er ook steeds meer aandacht is voor gezondheid en gedrag. Dat betekent meer naar de oorzaken kijken en die aanpakken. Bijvoorbeeld geen pil bij depressie, maar kijken naar relaties, vrije tijdsinvulling, werk, gezondheid bij mensen. Het vereist een andere manier van kijken door artsen, waardoor je ook tot andere oplossingen komt. We zijn aan het pionieren maar nog niet klaar voor als het om preventie gaat. Het is normaal om voor een pilletje naar de huisarts te gaan, maar voor geestelijke gezondheid is dat vreemd. Mensen vinden het nog altijd raar als je naar de psycholoog gaat.

Tegenwoordig wordt er alleen maar gekeken naar de onderdrukking en niet naar de oorzaak. En wil je de oorzaak veranderen en er dieper naar kunnen kijken. En ik wil niet symptomen bestrijden maar wat kan ik veranderen in de persoon. Hoe ga je bijvoorbeeld om met stress of angst. Of je kunt niet met je relatie omgaan of niet met je kinderen om, maar ik kijk op vier niveaus. Ik kijk op een andere manier naar geneeskunde en ziekte en gezondheid. Ik ben gestopt als huisarts omdat ik het genoeg had van het doorjakkeren en routinewerken omdat je niet het gevoel hebt dat er wezenlijk iets verandert. Ik denk dat de relaties tussen tijd en kwaliteit. Heel veel dingen worden afgehouden door praktijkondersteuner. Neem een paracetamol of doe een plasje en uw recept ligt klaar bij de apotheek voor die kwaal. Dat is heel veel productie draaien. Maar ik had problemen er mee als ik iemand zag met een hoge bloeddruk en we weten dat, 95% van de bloeddruk is een essentiële hypertensie, maar een heel klein deel van de gevallen komt door de nieren of de slagaders of met een rare hormoonproducerende tumor. Is heel weinig. De meeste mensen die een hoge bloeddruk hebben, daarvan zijn van de leefstijl en de stress de oorzaken. Als je bij de huisarts komt dan wordt u een pil voor geschreven en dan kunt u voor controle terug komen. Ik wil de oorzaak behandelen en niet de symptomen bestrijden. Wat van de hoge bloeddruk ongeveer het makkelijkste is in de huisartsen praktijk is dat je het op gaat meten en aan de hoogte ervan besluit dat je een pil krijgt en een bloedonderzoek en volgend jaar terugkomen. Is voor mij en voor de patiënt van mij ook lastig want ga maar eens om met die angst. Als je ziet hoe gestrest je bent of binnen de relatie of hoe in je werk tegen dingen aanloopt etc. Structureel aanpakken is heel lastig als je als op vier niveaus kijkt wat ik al eerder zei. Ik ben dokter en doe bloedonderzoek, wat is de nierfunctie en vitamines en kijk breder dan een gewone huisarts,

omdat ik vind dat er heel veel oorzaken zijn van vermoeidheid. Bijvoorbeeld vegetariërs dat ze vitamine D en B12 te kort hebben. Veel meer dan jij en ik.

Preventie is denken in oplossingen

Ik ben niet zo'n voorstander van denken in problemen maar meer in het denken van oplossingen. Ben eigenlijk meer iemand die in mogelijkheden en oplossingen denkt. Ik vind dit heel lastig.

Nou eerlijk gezegd, ik heb er eigenlijk nooit zo over nagedacht of bij stilgestaan. En dat heeft meer te maken omdat.. je woont hier in de gemeente. En je hebt het idee nou zoals het gaat, weet je dat is wel goed. Je denkt niet aan, tenminste ik denk persoonlijk niet in problemen. Ik vind dat het altijd op te lossen is, dus dan moet je ook zoeken in oplossingen. En als je het dan hebt over maatschappelijke problemen, ja ik zou, je zou haast zeggen zo van oh ja ja weet je de gemeente moet asielzoekers of vluchtelingen opvangen en zou dat een maatschappelijk probleem zijn? Nou ik denk zelf van niet, daar kan je een oplossing voor vinden. Maar als je het hebt over het gedrag van mensen en hoe mensen er tegenover staan, ja ja dat is, dat kan individueel zijn maar ook bijvoorbeeld een hele groep. Nee, ik heb er.. ja maatschappelijk probleem.. nee zo heb ik er nog nooit bij stilgestaan. Ik denk meer dat dat, ja dat alles op te lossen is.

Preventie niet focussen op voorkomen van problemen

En ik denk dat preventie, om zo maar eens te zeggen, is een veel breder begrip dan die focus op diabetes. Dus niet probleem denken maar ik wil dat mensen gaan denken: 'hoe kan ik nog gelukkiger worden' in plaats van in problemen denken. Weet je wat de beste voorspeller is van je levenslengte? Dat is natuurlijk je DNA, je telomere, maar dat is ook je ervaren gezondheid. Want mensen voelen dat eigenlijk prima aan. Een kat die onder de struiken gaat liggen omdat hij weet dat hij dood gaat. Als mensen een lage score geven aan hun ervaren gezondheid, en dat is in feite een heel subjectief gegeven, het is niet biometrisch, ik meet je hartslag en je bloeddruk en ik kan wel zeggen hm dat is een beetje in de gevarenzone op basis van medische data. Maar je kunt ook vragen hoe voel je je? En als mensen zeggen hoe voel je je? En als mensen zeggen toppie. Ik heb mijn geurvermogen nog en mijn reukvermogen dan weet je dat die een grote overlevingskans heeft dan iemand die zegt ik voel me zwak ik voel niet goed in mijn vel. Die mensen hebben een veel hogere sterftekans. Dus je kunt ook zeggen, nou, we gaan proberen de ervaren gezondheid in wijken en buurten te verhogen. Want dat toont dan wat je nodig hebt. Dat kan zijn het nemen van een hondje, dat kan zijn het schilderen van een huis, zoeken van werk. Kan ook zijn een knie repareren, kan ook zijn sociale bridgeclub. Ik denk dat we af moeten van het probleem denken. Want we hebben het hele systeem gebouwd rondom problemen. We proberen zo snel mogelijk in het zorgveld een diagnose ergens op te plakken want dan kunnen we dat behandelen. Nee, dat was het niet, nee ik heb nog steeds rugpijn dokter. Nou dan stuur ik je wel door naar iemand anders. En die gaat ook weer denken in problemen en zo zijn we voortdurend aan het etiketteren want zo is ons systeem gebouwd en daarom loopt het helemaal uit de groeven en het lost gewoon niks op. Want mensen zeggen nee, ik voel me nog steeds neerslachtig. Dus we kunnen beter vragen waar word je warm van?

Van de Efteling, daar ben ik zo lang niet geweest. Hier heb je € 25,00, ga maar naar de Efteling. En ja, mensen komen er vol van terug. Dus ja, wij herleiden alles naar lichaam en geest en gezondheidsproblemen. Maar we moeten eigenlijk meer denken in totaaloplossingen. Is iemand lang en gelukkig aan het leven en mist die nog iets of wil hij iets anders. Heeft hij bepaalde drijfveren en kan ik daar op in halen. Wat dat dan ook maar mag zijn. Dat kan zijn: eindelijk van die schulden af komen, dat kan zijn meer contacten. En daarmee los je eigenlijk structurele problemen van nu op. Dus je moet niet denken preventie, maar je moet denken in gezondheidspromotie. Dat is de visie die we hier in Deventer hebben. En zo luidt ook onze aanvraag naar VWS, waar we 6 ton voor gaan krijgen, waarschijnlijk en daar gaan we de komende drie jaar ook zwaar op investeren. En we hebben ook een app, een gezondheidsapp waar mensen zelf een dagboekje kunnen bijhouden, want heel veel mensen hebben ook last van een informatiebias. Want ze vergeten gewoon waar we drie maanden geleden mee zaten en als ze wel zien dat ze vooruitgaan dat ze toen zagen ik was toen eenzaam, oh zat ik daar drie maanden geleden mee? Nu ben ik daar helemaal vanaf. Dus dan zien ze ook dat het leven een dynamisch iets is. En ervaren gezondheid is ook een momentopname. Het is niet iets dat door de tijd constant blijft.

Wij proberen meer te sturen op patiënt participatie ook omdat op basis van medische literatuur blijkt dat mensen die participeren die zijn gelukkiger. Dat zie je ook bij PGB-houders omdat ze zelf invloed hebben. En die zijn creatiever en doelmatiger. Dus we proberen de patiëntparticipatie omhoog te krijgen, we proberen in het kielzog die ervaren gezondheid omhoog te krijgen en welke middelen daarvoor ingezet worden dat maakt ons eigenlijk helemaal geen ene bal uit. En we helpen de gemeente met onze zorggelden om in het Wmo domein goede dingen te doen in de wijken en de buurten en wij proberen daar met ons project op aan te sluiten. Vanuit de eigen regie, dat staat centraal, gelukkige burger. En kijken wat die burger tegenkomt, wat hij mist, en te kijken of wij als systeemwereld een oplossing voor kunnen bieden waar de burger gebruik van kan maken. En dat je weer aanhaakt op het adaptief vermogen van de mens dus de mate van aanpassen. Dat is allemaal gebaseerd op die positieve gezondheid van Machteld Huber, op die zeven domeinen; lichaam, geest, spiritueel domein, sociaal domein, het hebben van werk, zingeving. Dat zijn die domeinen. Vroeger had je een WHO definitie van gezondheid en dat was de 'absence of disease'. Dat was in de tijd van 1953, heet de WHO in Geneve zich erover gebogen en je toen had nog vel mazelen en tbc, infectieziekten. Maar de 'absence of disease' is helemaal op de achtergrond geraakt in een tijd waarin we zo'n fijnmazige diagnostiek hebben. Vroeger ging je van een hartaanval dood nu heb je zeven bypasses en ben je een hartpatiënt. En het zorginstituut heeft uitgerekend dat in 2030 twee derde van de Nederlanders een of meer chronische ziekten hebben. Waarmee ze gewoon oud worden. Aids, pillen slikken, diabetes. Dat betekent dat de absence of disease, dat die definitie van gezondheid, dat niemand daar meer aan voldoet. En toen is Machteld Huber van de universiteit van Maastricht en het Louis Bolk Instituut is met een aantal vooraanstaande medici om tafel gegaan om die definitief te herdefiniëren er staan ook allemaal filmpjes op YouTube. En zij heeft gezegd het is de ability to adapt. Dus gezondheid, je kunt oud worden met een ziekte maar als iemand met een kunstbeen, die ervaart binnen een half jaar niet eens meer dat hij een kunstbeen heeft. Dus dan gaat zijn ervaren geluk weer naar het oude niveau

als voor de amputatie. Mensen krijgen een dip vlak na de amputatie en na een half jaar dan voelen ze zich gewoon meer mens. Dus ik zou zeggen je bent ziek, maar zij zeggen nee, ik ervaar dat niet want ik ga gewoon naar mijn werk en ik ben aan het bladeren en doe rolstoelbasketbal. Dus ik ervaar dat niet als een ziekte, ik draai gewoon volledig mee. Dus we moeten af van het idee dat gezondheid een afwezigheid van ziekte is nee, gezondheid is de mogelijkheid om je aan te passen, het is perceptie en een subjectief gegeven. En nu kunnen we allemaal met harde cijfers proberen je bloeddruk te meten en zo maar ja, er zijn mensen met een hele hoge bloeddruk die honderd en tien worden. En dan zeggen we je bent een medisch raadsel. Nee, zolang mensen zeggen ik voel me gezond en ik kan alles doen wat ik wil, nou so be it, laat maar lekker. Je moet dus proberen de zelfactivatie te verhogen en de mogelijkheid van een mens, de krachten die in een mens zitten te exploreren en daar gebruik van te maken en daar dus op aan te haken. En de kracht kan dus bij de een zitten in het doen van vrijwilligerswerk en de ander houdt heel erg van kinderen en weer een ander vindt het te gek om te sporten en die zou ook wel andere mensen willen bijbrengen hoe ze moeten sporten. Je moet van die krachten die er zijn gebruik maken om de maatschappij minder afhankelijk te maken van dat ziekte systeem. En dan kunnen mensen met hun aandoening gewoon gezond oud worden en met hun gezondheid hun leven eindigen en dan is het probleem opgelost. Dus preventie en het denken in problemen omdat dat nooit tot een oplossing gaat leiden. Dat betekent dat we alleen maar nog meer geld in het systeem moeten stoppen.

Preventie is aansluiten bij probleemoplossend vermogen van mensen

Ik ben jeugdverpleegkundige en daardoor in mijn vak heel erg bezig met preventie en het voorkomen en signaleren van problemen. En om er voor te zorgen dat kinderen gezond opgroeien. Dus ten aanzien van het voorkomen van allerlei problemen denk ik dat wij daarin een hele grote rol spelen, of speelden, denk ik wel. Omdat je wel ziet dat er een soort van verschuiving is ontstaan met die hele wetgeving en verandering. En dat je wel eens denkt mogen we ook gewoon aan het begin staan. En je ziet ook door allerlei verschuivingen dat er soms minder tijd gestoken kan worden, ook financieel, en organisatorische dingen binnen een gemeente, dat daardoor wel eens minder tijd is om juist die ouders heel vroeg in hun kracht te zetten. Dat je naast een ouder staat, de groei en ontwikkeling van een kind in de gaten houdt en monitort. Dat doen we als team, ik denk zelf dat een stukje relatieopbouw heel erg belangrijk is, wil je ouders bereiken. Dus de gewone aandacht te besteden, aan de gewone groei tussen aanhalingstekens, denk ik dat je een goede bijdrage kan leveren aan dat gezond opgroeien en opvoeden. En de gemeente heeft daar steeds minder geld voor over maar we moeten steeds meer doen.

Zichtbaarheid van elkaar. Wie ben je, wat doe je, waar ligt je vraag, wat kan ik voor je betekenen. Daar zou mijn ideaal liggen. Dat we de kwaliteiten die er zijn benutten, de kwaliteiten van de gemeente, de kwaliteiten van de school, de kwaliteiten van de zorg, iedereen heeft kwaliteiten. Dat we de stempeldoos buiten laten, en kijken wat kun jij nou als er ergens een vraag ligt. Zodat we niet kijken naar de zorg en dat we proberen de zorg niet te laten verergeren. Nee, preventie is daarvoor. Nog verder naar voren. Dat je om kunt gaan met jezelf, met je mogelijkheden. Als ik maar één been heb kan ik heel lang blijven hangen in wat

ik niet kan, maar je kunt ook kijken naar wat ik nodig heb om mijn idealen te bereiken. Leef met je mogelijkheden en hoe je bent. En kijk van daar uit naar voren. We hebben allemaal wel een mankement, is het niet links dan is het wel rechts, deal daarmee.

In Uden hebben ze een project 'Diabetes keer om'. Als mensen in een weekend lang gezond eten en meer gaan bewegen dan daalt hun bloedsuikerspiegel. Dus we hebben mensen jarenlang, he.. er zijn mensen die depressief zijn, we hebben een cohort studie. We weten tegenwoordig zoveel. Een groep gaat alleen maar bewegen in het groen en die andere groep krijgt antidepressiva. Nou moet jij eens kijken wie er na een week beter af is. En we zijn zoveel aan het medicaliseren dat het niet meer gezond is en we maken mensen afhankelijk van die antidepressiva, ik geloof een miljoen mensen slikt dat, en een op de vijf van de jeugd zit op een burn-out en daar moeten we dus wat aan doen. We moeten kijken of ze achter de computer vandaan getrokken kunnen worden. Of ze weer maatschappelijk bezig kunnen zijn, in bomen kunnen klimmen en we moeten gewoon weer terug naar hoe het was, bij wijze van spreken, he. Maar dan in een modern jasje, aangepast aan deze tijd. Met de mobiele telefoon in een boomhut met Wi-Fi. Ik weet het ook niet maar we zijn gewoon aan het wegdrijven van ons eigen bestaan. En daarom bestaan er ook zoveel ziekten als slapeloosheid, jeugd met slapeloosheid, jeugd met depressiviteit, ja dat is gewoon niet te doen om allemaal te gaan behandelen. Dan kunnen we de heel BV Nederland wel opdoeken want dan gaat al ons geld daarheen. Dus we moeten bij de bron beginnen en die mensen als het ware zelf regie geven met de tools en de dingen die ze nodig hebben, of ook in groepjes. Van doelgroepen naar groepsdoelen. In groepen laten functioneren waarbij er actie is en energie, waarbij mensen elkaar aansteken om dingen te veranderen. En dat werkt toch het beste. Dan dat je individueel gaat benaderen en zegt jij moet wat anders. Ja, ik weet niet en ik zijk neer op de bank en ik pak toch een zak chips. Dus ik denk dat het oud denken om te gaan benoemen dit zij ziekte categorieën en daar moeten we wat mee. Want at the end kom je toch bij een lifestylechange. Om met die diabetesverpleegkundige, Petra Dogger te spreken die zegt tegen mij: 'ja, maar ze merken niks van hun diabetes en dan ben ik nog zo goed om ze voor te lichten over voeding en dan loop ik in de Plusmarkt en daar zie ik ze dan allemaal verkeerde producten kopen. Maar mijn domein houdt daar ongeveer op want ik ga niet me bemoeien, ze op de schouder tikken, zou je dat nou wel doen?' Dus dan moet je die mensen op een andere manier gaan verleiden om gezond te gaan koken en misschien kunnen ze dat wel niet omdat ze het nooit geleerd hebben. En als je dat lek boven hebt dan moet je daar wat aan doen in plaats van harder te gaan dweilen. En de kraan dan verder open laten. Dus dat zou ik de gemeente Voorst over preventie willen meegeven: dat je beter kunt zorgen dat mensen zichzelf kunnen redden, meer eigen regie, en een probleemoplossend vermogen proberen te bevorderen en daar moeten de gemeentelijke en zorgvoorzieningen op aan sluiten.

Preventie is mensen ondersteunen die dat niet zelf kunnen

Ik vat preventie op als het voorkomen van dingen die je niet wilt. Op gemeentelijk niveau denk ik dan bijvoorbeeld aan gezondheid, uitval en criminaliteit. Als ik dieper inzoom op gezondheid gaat het wat mij betreft om het voorkomen van begeleidingstrajecten en om 'in balans blijven'. En die balans moet er dan zijn op fysiek, mentaal, sociaal en financieel terrein.

Iedereen is naar mijn mening in beginsel zelf verantwoordelijk voor het bereiken van dat evenwicht, maar er zijn groepen van mensen van wie dat niet kan worden gevraagd: kinderen, sommige ouderen, sommige mensen met een beperking. Van de gemeente mag in die situaties wél worden verwacht dat zij dan ondersteuning en begeleiding biedt, en soms zelfs preventief toezicht.

Preventie is maatwerk en verbinden

Preventie vraagt om kennis vanuit maatwerk. Dit geldt ook voor weteskennis en wat het betekent om in vrijheid te leven. Het gaat om eigen grenzen te leren kennen, elkaar te helpen en de verschraving vanuit de verschillende bevolkingslagen te leren kennen.

Preventie is gewoon, dat je problemen probeert te voorkomen. Dat doe je voor de mensen, de gemeenschap, maar dat doe je ook om dat het praktischer is om problemen te voorkomen dan op te lossen. En die makelaar vind ik een belangrijke. Een of twee makelaars inzetten. Een makelaar beweegt zich voortdurend tussen vraag en aanbod. Wat is hier de vraag wat is hier de behoefte? Hoe zit het hier met het vrijwilligerssysteem, met opinieleiders, met beschikbare energietijd en die gaat kijken hoe een onbalans tussen vraag en aanbod het beste opgelost kan worden, niet met een zacht zieltje. Als we dat hier in Wilp oplossen dan voorkomen we een hoop problemen en dat is slim want dat levert een hoop geld op. Onbalans in stand houden dat kost geld. Een makelaar brengt verbinding, hij is voor burens bezig en met onbalans in vraag en aanbod.

Deelname aan preventie is in dit verband belangrijk. Ik denk aan opvoeding, begeleiding van maatschappelijke organisaties, verplichte deelname van ouder en kind aan preventie en afzonderlijk en tot slot, een gezonde leefstijl. Ik vind het belangrijk om resultaten te behalen. Van belang is ook het besef dat werk gelukkig maakt en dat kennis en veiligheid positief zijn. Daarnaast is het van belang sociale controle als een ambitie te zien. Elkaar in de gaten houden, werkt namelijk positief, vooral bij interactie over en weer. Ook is het van belang te letten op trends van bijvoorbeeld Facebook. Dit geldt overigens wel zolang het niet maatgevend wordt. Tot slot is preventie van belang om sociale verbanden te behouden, dan wel toegankelijk te maken. Dit laatste, al dan niet, via sociale verbanden en via een ander platform of podium. Het is zinvol tijd voor elkaar te maken en de ontwikkelingen als zinvol te zien. Dat preventie daarbij een plek krijgt, is van toegevoegde waarde.

Preventie is voorbeeldgedrag

Het is diep verbonden met de waarden die we hieraan niet meer toekennen. Wat zijn nu de meest basale waarden van je bestaan. Dat begint bij de opvoeding. Wat vind ik waardevol, wanneer moet ik er zijn voor mijn kinderen, wat laat ik over aan het onderwijs, wat kan ik aan. Ik denk dat daar ook ontwikkelingen zijn die ons zijn overkomen, die dat effect hebben. Het zijn geen moeilijke dingen. Dat ik in mijn kind-zijn er niet over prakkiseerde. Natuurlijk had je respect en ontzag. Maar we hebben bijna geen ontzag meer voor een leerkracht. Bijna niet meer voor elkaar zou ik willen zeggen. Het is allemaal zo platvloers geworden. Je ziet het terug in de media. We laten de gekste voorbeelden op tv zien. Ik was stil van het bericht dat een vrouw van 95 opgebaard ligt en dat deze vrouw is bestolen van al haar juwelen. Hoe diep kun

je vallen. Ik was verbijsterd. Ik zeg niet dat dit 100 jaar geleden niet gebeurde. Maar ik vind met dit soort voorbeelden; ze zijn van alle dag. We maken dit elke dag mee. Hoe kunnen we dit bedenken. Als we weten hoe we dat veroorzaken en op kunnen lossen dan ben je spekkoper. Voorbeeldgedrag op alle plekken waar we komen zouden we dit moeten herstellen daar moet je niet ingewikkeld over doen. Dat moet je gewoon doen.

Zelf geloof ik er ook heilig in dat beïnvloeding door de directe omgeving erg belangrijk is. Je hebt de discussie nature (aanleg) of nurture (opvoeding). Ik geloof wel in nurture. Maar als bepaalde groepen of familie honderden jaar lang en generaties lang bepaald gedrag kunnen ontwikkelen waarvan je in algemene zin zegt dat is niet normaal of onwenselijk is, ook al roept dat gelijk ook de vraag op wat is dan "normaal". Dan zal niet met één therapeut zo gemakkelijk zijn te corrigeren. Dat zal met veel mensen veel inzet en werk kosten om mensen aan die wenselijke normen te binden. Als je leert door imiteren en identificeren en je hebt de verkeerde beelden opgeslagen dan een leraar of school dat niet even repareren.

Het begint bij je zelf. Wij zijn hier maar eventjes op deze aarde en we zijn er ook om deze aarde op een goede manier verder te brengen. Dus hem beter achterlaten dan we hem aangetroffen hebben. Het heeft er mee te maken dat we in die korte tijd dat we er zijn het een beetje aangenaam voor elkaar maken en dat we maatschappelijk er zijn om elkaar voort te helpen. Er zit een diepere betekenis achter en dat je een opdracht hebt. Dat overstijgt elk geloof. Je hebt een opdracht om een bijdrage te leveren. En ik ben ook maar een mens en ik heb hier op mijn manier een rol in en zo heeft iedereen hier een rol in en volgens mij als je daar negatief over doet heb ik als naaste de taak om te zeggen; hé kan het ook anders beste collega, of beste vriend, of buurman, of dorpsgenoot. Je hoeft niet altijd bij elkaar op de koffie maar je kunt elkaar wel eens corrigeren. Breng het terug bij de burger en volgens mij begrijpt de gemeente Voorst dat ook. Hou het klein, maak het eigenaarschap, breng het terug bij de burger op alle fronten. Scholen, instellingen, verenigingen. Hou op met de betutteling zou ik zeggen.

Er zijn heel veel positieve ontwikkelingen maar de kennis ervan is heel gering. Heel veel mensen zijn niet op de hoogte van de mogelijkheden die er zijn. Veel goede en echte en ware kennis blijft voor de grote massa verborgen. Hier ligt een taak bij de overheid om mensen die dingen aan te reiken, via de scholen, via cursussen, via reclames en via de media. Het beste uit elkaar halen. Goed voorbeeld doet volgen; des te meer mensen gelukkig zijn des te meer mensen hebben de ambitie om ook gelukkig te zijn. Positief nieuws zou belangrijk zijn dat mensen ook horen hoeveel moois en goed er is. Dat doorbreekt de negatieve spiraal. Een samenleving die in balans is dan zijn de mensen zelf ook meer in balans.

1.2 Hoe staat de preventie ervoor?

Het gaat goed met preventie

Ik zie geen problemen op ons afkomen wat betreft preventie. Het contact met de gemeente is zeer prettig, de betrokkenheid is groot en er zijn korte lijnen. Ook is er een goed contact met de buurt. Verder bieden vrijwilligers zichzelf aan om te vragen of ze mogen helpen.

Het maakt het zo zwaar, omdat je het hebt over problemen. Terwijl ik denk we zitten juist vanuit preventie om die problemen op te lossen. Er gaat ook heel veel goed. Juist ook om te kijken hoe we die problemen kunnen voorkomen, dan lijkt het meteen alsof het zo heel zwaar is.

Ik ben eigenlijk al redelijk tevreden met het preventieplan wat we nu hebben. We zetten in op meer bewegen, we hebben waterpunten, bevorderen de gezonde levensstijl, enz. Het is een goed plan. Wel ambitieus maar dat moet ook. Ik denk dat 80% nu al mee doet aan ons plan. We zouden nog wel meer kunnen en willen maar dan moet er eerst naar middelen worden gezocht.

We moeten niet doorslaan met preventie

Een andere ontwikkeling is meer wat ik persoonlijk denk. Dat er meer een grens moet zijn in wat de overheid moet willen van mensen. En ook een stukje verantwoordelijkheid daar moet laten. Als je het hebt over dingen als gezonde school. Ik denk, we moeten niet doorslaan in preventie in de zin dat, hoe moet ik dat zeggen. Ik vind dat als het gaat om sporten en voeding van kinderen de ouders een belangrijke verantwoordelijkheid hebben. En dat we ouders niet kunnen dwingen elke dag hun kinderen groente en fruit te laten eten. Het is goed om te informeren maar het wordt wel eens belerend laat me het zo maar zeggen. Ik denk dat je daarmee moet oppassen. Ik vind dat de overheid er wel eens ver in gaat.

Ik vind dat het probleem voor de (oudere) mensen zelf het meest knellend is en dat er allerlei initiatieven zijn om het probleem te voorkomen of te verkleinen, maar dat die initiatieven soms ook gekunsteld of gezocht lijken. Het is geen taak van de overheid om dit allemaal te willen regelen in beleidsregels en dergelijke. Ik vind dat we de doelen niet te hoog moeten stellen. We moeten de lat niet te hoog willen leggen. Dus geen concreet doel, niet te idealistisch. Iedereen moet iets van zijn leven maken. Mensen moeten vooral zelf dingen willen en onder de mensen willen blijven. Dat ze bijvoorbeeld naar een dagopvang gaan en gebruik maken van de mogelijkheden die er al zijn. Ik vind niet dat er altijd een taak voor de overheid ligt of voor bijvoorbeeld een stichting Mens en Welzijn. Verenigingen schreeuwen om mensen, dus er zijn genoeg mogelijkheden om niet te vereenzamen.

De gemeente moet zich juist wel uitspreken

Het gekke wat ik dan vind in deze samenleving dat als de gemeente dan educatie geeft dat dan gelijk wordt gezien als betuttelend. Waar bemoeit men zich mee. Maar ja wat moeten we anders. Over andere taken en dingetjes vinden wij het doodnormaal dat je eerst getraind wordt en papiertjes moet halen. Alsof men de ogen gesloten heeft voor alle ellende die het scheiden veroorzaakt. En waarschijnlijk is dit omdat men het zelf ook heeft meegemaakt. En het ingewikkeld vinden om het hierover te praten en dat als oorzaak van veel problemen te zien. Maar dat is het toch wel. Maak het dan maar financieel, want het is ook een gigantische kostenpost wat het aan hulpverlening kost. Dus ik denk dat gemeenten heel veel kunnen doen in het preventieve. Maar ik denk dat je je als gemeente gewoon moet uitspreken. Dit is onze visie.

Er is nog een slag te slaan met preventie

Er is nog wel een slag te behalen in het preventieve stuk, ook voorlichting naar de scholen, hoe ga je met je geld om. Ga je wel een lening aan of niet. Studenten willen allemaal op reis, en sluiten daar een studiefinanciering op af omdat het zo makkelijk gaat. Dat zou niet moeten kunnen zo iets. Daarin is nog veel te behalen, de voorlichting.

Nu wordt er heel erg ingestoken op het oplossen en focussen op wat er allemaal fout is en gaat. Uitgangspunt zijn de problemen. Dat is een verkeerde insteek. Samendoen is de basis waar oplossingen vandaan komen. Helaas is er altijd te weinig geld beschikbaar om goede oplossingen neer te zetten.

Problematische ontwikkelingen zijn er zozeer niet meer, maar we zijn ze beter gaan zien. Niet alleen zichtbaar maken van de problemen is voldoende, meer focus, signaleren is niet voldoende. Er moet meer opgepakt worden en een gevolg krijgen. Ik denk dat daar de grootste uitdaging ligt. Daar zijn kennis en voorzieningen voor nodig en die moeten er zijn en worden ingericht. Om er een antwoord op te vinden. Als het er is, is het dan goed georganiseerd en is het algemeen bekend. Gemeente moet investeren op het vroeger inzetten op preventie op alle leefgebieden.

Preventie in de gezondheidszorg verdient ook aandacht. Het gevoel dat er voor je wordt gezorgd als burger, in de zin van pre-zorg, zorg, en nazorg. Dat ontbreekt in Nederland, en dus ook in de gemeente Voorst.

Er zijn vast ook wel andere problemen die benoemd kunnen worden. Je kunt het ook nog hebben over gewicht en alcoholverslaving en noem maar op. Wat ook nog steeds aandacht nodig heeft in de preventie, maar daar hadden we het nu even niet over.

In Scandinavië zijn ze veel verder. Denken ze bijvoorbeeld op een andere manier over detentie. Uiteindelijk is het idee dat iemand beter terug komt in de maatschappij. Resocialiseren is het idee. Iemand vertoont verkeerd gedrag. We leggen een straf op. Maar iemand puur achter het hek zetten, dat heeft nog nooit gewerkt. In Scandinavië gaan ze keihard met elkaar aan het werk, maar er zijn geen bewakers met pistolen. Iemand komt veel beter terug in de maatschappij. De meeste criminelen worden hier geboren door detentie. In de gevangenis of jeugddetentie komen ze in aanraking met zelfde soort met tips en trucs. Ze komen in een vicieuze cirkel terecht. Is weer een technische oplossing, iemand achter het hek zetten, wakker je alleen maar weerstand tegen overheid of zorgverleners mee aan. Wat voor iemand komt er dan terug in de maatschappij? Technische oplossingen voor een menselijk probleem daar ga je nooit op lange termijn resultaat mee halen. Korte termijn wel. Iemand is langer weer op straat, dan van de straat. Hoe kun je iemand die heeft vastgezet nu weer hetzelfde op straat krijgen en weer een misdaad pleegt? Je hebt iemand dag en nacht bij je om mee te werken en je doet daar niets mee. Dan faalt toch het systeem? Enige wat je dan bereikt hebt, is dat iemand even van de straat was. De vraag is hoe is iemand tot z'n eerste daad gekomen en waarom krijg je hem niet in het gareel? Daar is niet altijd een oplossing voor. Waar ben je tekort geschoten in het stukje preventie? Waar zit de oorzaak, waar begin je?

In Voorst is te weinig preventie

Ik denk dat het grootste tekort is dat er te weinig aandacht wordt gegeven in het begin van een probleem. Er zou veel meer maatwerk geleverd moeten worden wanneer zich een hulpvraag voordoet. Zorg voor een goede match tussen probleemvrager en oplosser.

Maatjesprogramma's en begeleiding van professionals zijn er te weinig. Geld daarvoor is wegbezuinigd. En de individualisering heeft ook gezorgd voor een tekort aan aandacht bij problematische situaties van mensen.

Het knellende hieraan is dat er weinig geld wordt vrij gemaakt vanuit de gemeente. Door al die nieuwe wetgeving gaan de gelden anders verdeeld worden. En dat voor het stukje preventie. Maar er zijn ook zat organisaties die niet eens weten wat wij doen omdat wij natuurlijk al 100 jaar bestaan. Want de gewone problemen als je daar vroegtijdig insteekt dan denk ik dat je heel veel problemen kunt voorkomen. Alleen het is een beetje een bos geworden waar je niet goed de weg meer weet. En de gemeente is wel aan het korten op gelden. Dus dat is wel grappig dat ze aan de ene kant vinden dat je problemen moet voorkomen maar de organisatie die heel veel mensen bereikt, korten ze. Vooral ook voor het normaliseren van de jeugd.

Het is goed dat er in Voorst meer aandacht voor preventie komt. Dat is ondergesneeuwd geweest. Mooi dat dit nu goed op de agenda komt, het stond te weinig op de agenda. Wel was er veel aandacht voor crisisgevallen, niet voor preventie. Stond wel in allerlei wetten dat er aandacht moest zijn voor preventie, maar de overload/workload was te groot en daardoor was preventie ondergesneeuwd. De afgelopen jaren waren ook financieel moeilijke tijden. Dat speelde de afgelopen jaren – te weinig aandacht voor preventie. Mooi dat dit gaat keren, dat de rust wat te lijkt teruggekeerd.

Je kunt niet altijd alles voorkomen

Er is eerst probleemduiding nodig; je moet niet alles proberen te voorkomen. Een steriele maatschappij moet je voorkomen. Dingen moet je soms laten gebeuren. Maar wel een grens bepalen. Ik ben jarenlang in het onderwijs werkzaam geweest. Uitkijken in kramp te schieten om alles te voorkomen. Wie bepaalt wat goed is, er moet dynamiek zijn. Er zijn problemen die zo heftig zijn dat ze voorkomen had moeten worden.

Zorg dat kennis, kunde en, kennis bij elkaar blijft. Goed jongerenwerk kan veel overlast verminderen of voorkomen. Mensen zouden moeten weten wat we doen. Je kunt ook niet altijd alles voorkomen. Soms is het nodig iets binnen de kaders te laten gebeuren, anders leren ze niets.

Ik zie dat problemen al voorkomen. Het is een illusie dat de overheid alles tot in perfectie kan managen. De komende 10 jaren blijft dat zo. Samenhang komt niet spontaan en zo maar terug. Termen die hierbij passen, zijn solidariteit, vertrouwen en algemeen belang. Als de overheid niet doorslaat, dan komt samenhang op termijn terug. Je ziet dat bijvoorbeeld met windenergie nu.

Helaas zijn er situaties waar geen oplossing voor is. Dat heeft te maken met mensen die een lichamelijke of geestelijke beperking hebben. Het zou in een ideale wereld mooi zijn als

iemand die niet kan lopen weer kan laten lopen als iemand van psychische klachten genezen kan zijn. Maar dan is het wel de bedoeling dat je samen met die persoon gaat kijken hoe ermee om te gaan. Dat de persoon leert met zijn lichamelijke beperking verder te gaan met de nodige hulp, leert omgaan met die beperking zodat hij/zij zijn leven een bepaalde vorm kan geven. Soms moet je tevreden zijn met goed genoeg denk ik omdat er geen ideale oplossing is. Je moet wel kijken wat is goed genoeg voor die klanten hoe kunnen we die klant toch de deur uit sturen zodat hij/zij weer verder kan.

Bij het probleemvermoeden de aantekening dat ik dat ook begrijpelijk vind. Dat niet alle maatschappelijke problemen te voorkomen zijn. Dat heeft te maken met mijn levensovertuiging. Dat de wereld en samenleving niet maakbaar zijn. Wel geroepen zijn om zo goed mogelijk het leven met elkaar te delen met dat onparlementair gezegd "shit happens". Dat neemt niet weg dat we de problemen moeten onderkennen het hoofd bieden en naar handelen.

Vandalisme speelt soms een rol bij de beken en molen. Daar waar het publiek komt. Wat toerisme en recreatie betreft, probeer je wel de fraaie beken bereikbaar te laten zijn, maar wel op bepaalde plekken. Je probeert het zo te regelen dat het op bepaalde plekken drukker is en op andere plekken rustig. Met parkeergelegenheid bijvoorbeeld. Op andere plekken ontmoedig je het. Daar waar het wat drukker is probeer je het met de eigenaar zo te regelen dat er toezicht is, bijvoorbeeld met camera's, vandaalbestendige borden, en zo. Als jongeren elkaar hier niet ontmoeten, dan is het wel ergens anders. Ze moeten toch altijd indruk op elkaar maken. Vooral mannen op vrouwen schijnt. Je moet er enige mate mee omgaan. Je moet met elkaar bekijken wat verstandig is. Als jonge mensen elkaar willen ontmoeten en ze willen stoer doen, ik denk dat dit in onze natuur zit, dan moet je ze ook de ruimte geven, in enige mate de ruimte geven.

Op de eerste plaats wil ik stellen dat de maatschappij, in tegenstelling wat sommigen denken, niet maakbaar is. We willen veel te veel uitgaan van wat we geloven in plaats gebruik te maken van de kennis en kunde die aanwezig is.

1.3 Preventie is lastig 'vast te pakken'

Preventie is bijna een utopie

Preventie is bijna een utopie, het mooiste wat er is van veiligheid. Preventie is niet te meten, dat maakt het zo ingewikkeld. Grootste valkuil is technische oplossing voor menselijke problemen. We moeten oppassen constant bezig te zijn alles op die manier te willen voorkomen. We grijpen naar technische oplossingen omdat het tastbaar is, meetbaar is. De rest kan het ook zien. Als iemand een enkelband om heeft dan is dat meetbaar. En het is een wat makkelijkere oplossing. Je regelt iets, weet precies wat we aan toe zijn. En de uitwerking is vaak ook al wel bekend. Je weet welk resultaat je daarmee gaat halen. En het is verantwoordelijkheid afschuiven, kijk eens wat we allemaal al gedaan hebben. Aan mij kan het niet meer liggen. Zo werkt het systeem vaak wel. Over de grens naar de andere gemeente, dan hebben wij het opgelost. Dat is een vreemde gedachte. Waar degene verblijft, is daar het

probleem. Een technische oplossing is geen volledige oplossing. Het is gevoelsmatig een oplossing. Vaak creëer je er een ander veiligheidsprobleem mee. Je creëert angst. Heeft soms ook averechts effect. Het is bijna nooit een oplossing. Het is om de pijn te verzachten, maar je komt niet tot de kern van het probleem. Als je preventief zegt ga elke gek maar opsluiten, lopen er minder op straat, maar de gekken blijven komen. Preventief is dan echt zorgen dat iemand niet zo'n gedrag gaat vertonen. Wat zijn de triggers in dat gedrag? Dan ga je echt heel diep in zo'n maatschappelijk probleem.

Preventie op basis van feiten en cijfers

Ik weet even niet goed waar ik moet beginnen. Ze hebben in Deventer nu net een concept preventiecoalitie aanvraag, naar het ministerie gaan we die sturen. Preventie dat moet je breed zien, dus dat moet met verschillende partijen. Maar preventie verschilt wel weer van gebied tot gebied. En een van die opdrachten die in die preventiecoalitie voor ligt is om een inventarisatie te maken per wijk waar de problemen zitten. Want we hebben natuurlijk al heel gauw een idee en invulling maar we hebben geen cijfers geen facts. En nu heeft de gemeente natuurlijk veel feiten en cijfers maar de GGD heeft die ook en zorgverzekeraars hebben die ook van waar staat je gemeente bijvoorbeeld. Zo zijn er hele databronnen waar je bepaalde variabelen uit kunt halen: Hoe is de ervaren gezondheid, hoeveel kinderen gebruiken drugs, hoeveel kinderen gebruiken alcohol? Dus er zijn een heleboel cijfers, dus ik kan nu wel wat roepen.

Mijn bijdrage is het aanleveren van de cijfers. Meten is weten. Op basis hiervan beleid maken en campagnes voeren. Als je niets meet, weet je ook niet goed of je beleid werkt. Alleen cijfers is niet genoeg, je moet de omgeving er rijp voor maken. Heb een lange adem, hou vol en betrek iedereen er bij.

Ik zie Koen, en dan denk ik, Koen, het grootste gevaar is, los van alle anderen die ook hun bedoelingen hebben, maar degene die leiding daarbij geeft aan het proces moet ook de leiding nemen en eigenaar worden van het proces. Moet op een gegeven moment ook de knopen doorhakken. Moet op een gegeven moment zichzelf dwingen maar ook anderen tot zelfreflectie. En niet zeggen van we moeten resultaten boeken. Wat ik genoeg ook zelf verkeerd heb gedaan door de cijfers zo te bekijken en zo te berekenen dat we dachten goh we gaan vooruit. We maken stappen vooruit want het papier is geduldig. Als je nu naar werk en inkomen kijkt. We hebben een landelijke monitoring en als je kijkt hoe dat is gebeurd dan zie je dus dat het ministerie alleen bezig is. Men heeft beleid gemaakt, wij moeten a priori succes hebben. Links om of rechtsom kunnen we de cijfers dusdanig manipuleren dat we dat hebben gedaan. Maar in essentie is er niets gebeurd misschien hebben we zelfs een teruggang gemaakt. Ik ben heel negatief ook, maar ja.

Opbrengsten preventie moeilijk meetbaar

90% gaat nu naar curatieve zorg. Het is veel beter om meer te voorkomen. Je kunt alleen niet goed meten wat je hebt voorkomen, dat maakt het lastig. Dat maakt preventie zo moeilijk. Gedrag veranderen duurt heel lang, leefstijl gerelateerd. Met z'n allen bespaar je uiteindelijk heel wat geld. Vloeit alleen niet per se terug naar de gemeente.

Preventie gaat over iets, wat je nog niet hebt. Preventie is ingewikkeld. Het levert altijd geld op bij een andere partij, dan de partij die aan preventie doet. Daardoor is het heel moeilijk meetbaar en is de financiële stroom lastig te reguleren.

Op preventie wordt snel bezuinigd

Preventie heeft verschillende dimensies. Dat is van belang om op die verschillende dimensies te bekijken. Als je kijkt waar wij voor op aard zijn, voorkomen van verslaving, zie ik twee grote dingen op ons afkomen. Punt een is dat preventie eigenlijk belangrijker gevonden wordt, want preventie is de sleutel tot in ons geval minder verslaving. Maar dat het draagvlak voor het besteden van middelen aan preventie een stuk kleiner wordt. Daar zit een heel grote discrepantie in. We hebben wel eens beleidsstukken gezien waarin stond: preventie wordt ons hoogste prioriteit maar we gaan er wel minder aan uitgeven, een paar ton minder. Dat soort dingen komen wij regelmatig tegen. Het dilemma je ziet niet meteen resultaat of mensen worden er niet beter van, dat blijkt toch wel een lastig iets te zijn. Terwijl je ziet, zeker in de verslavingszorg, dat het duurzaam inzetten van preventie dat heeft uiteindelijk heel erg veel effect. Dat er daarnaast problematiek is die veel aandacht behoeft, dat blijft zo, maar preventie is uiteindelijk het beste om het risico op verslaving zo klein mogelijk te maken. En heel jong beginnen. Dat is ook allang wetenschappelijk aangetoond, als jongeren heel vroeg beginnen met roken of andere middelen dat het risico op verslaving veel groter is. Er zijn natuurlijk jongeren die die spanning zoeken dingen willen uitproberen, daar moet je dichtbij gaan zitten, om uiteindelijk te zorgen dat dit geen groot probleem wordt.

Waar moet je op bezuinigen, waar heb je direct het meeste last van? Dat zie je vaak wel gebeuren. Dan is preventie makkelijker op te bezuinigen. Wat je niet moet onderschatten is dat preventie op een heel gedegen manier moet doen. Wij zetten altijd Evidence Based middelen in dat moet ontwikkeld worden en bijgehouden. Daar zitten heel veel ontwikkelingen in. Dat is niet een cursusje en dan kunnen we tien jaar lang weer aan de slag. Ontwikkelingen kosten gewoon geld. Mensen moeten dat doen, gaan uitdragen, en dat kost ook geld. Mensen willen ook gewoon hun salaris aan het eind van de maand. We hebben ook heel veel cursussen via internet, maar ook dat moet bijgehouden worden met de nieuwste inzichten en methodieken. Als je kijkt die vroeg signalering is vaak een op een, en onze preventiemedewerker kost ook €92 per uur als je dat allemaal terugrekent. En dan kun je zeggen dat moet iemand die goedkoper is doen, maar je moet wel een bepaald abstractieniveau hebben om dat goed te kunnen doen. En dat hulpverlenersstuk moet er wel in zitten dat je wel kunt zien wat een jongeren nodig heeft. Dat kun je niet iedereen laten doen. Dat vraagt een bepaalde deskundigheid en heeft ook veel ontwikkeling in zich. Bijvoorbeeld een nieuwe drug. De grootste gemene delers zijn uiteindelijk alcohol, wiet en roken. De evergreens zeg maar.

Sinds die transitie van 2015 is er natuurlijk wel het een en ander veranderd. En ook onze rol daarin. We vallen natuurlijk onder de wet publieke gezondheidszorg en ook onder de nieuwe jeugdwet. En in die zin is de rol van de jeugdgezondheidszorg wel eens een beetje, nou of het nu allemaal duidelijker is geworden is de vraag. We hebben te maken met aan de ene kant dat er gezegd wordt dat er heel veel aan preventie gedaan wordt maar aan de andere kant qua gelden en daadwerkelijke uren is er niet heel veel bijgekomen in de jeugdgezondheidszorg. En

daardoor ook dat contactmomenten veel minder zijn. En natuurlijk is dat een wens van ouders want er kan veel meer digitaal. Ouders kunnen zelf veel meer vinden. En aan de andere kant als je ouders en kinderen minder vaak ziet, bouw je een andere band op en waar leg je dan de problemen eventueel ziet dan neer. He, bij wie doe je dat dan? En het CJG is dan natuurlijk ook dat we hier samen in een gebouw zitten en wel nauw contact hebben met elkaar maar dat is landelijk natuurlijk niet zo. In die zin is dat soms wel een beetje zoeken.

Op de langere termijn loont preventie

Preventie, het resultaat van wat je er mee wilt bereiken. Mensen uit de goot halen, het kost de samenleving uiteindelijk minder geld!

We hebben dat laten uitrekenen, de financiële opbrengsten van verslavingszorg, dat is een zevenvoud van wat de kosten zijn. Dat heb ik altijd wel geweten als verslavingsexpert maar in de normale wereld wordt dat gezien als parels voor de zwijnen. Dure afkickbehandelingen, 20 keer opgenomen, mensen vallen ook nog weer terug, dat kost allemaal maar geld. Ze doen het allemaal zelf, waarom zou je het doen. De werkelijkheid is natuurlijk, wij werken met relatief jonge mensen dus als wij iemand 20 keer behandelen (begrijp me niet verkeerd, de meesten hoeven niet 20 keer behandeld te worden, maar laten we dat extreme getal als voorbeeld nemen) en door die 20 keer is die uiteindelijk de helft van zijn leven clean en arbeid productief en pleegt 90% minder delicten. Als ik dat uitreken in geld, ik zet dat af tegen de behandelkosten, dan heb ik heel veel geld verdiend. En wat het met de zwarte markt gedaan heeft, die is ingestort. Heroïne kost nog maar een paar euro op de zwarte markt. Wat denk je dat dit met de zware criminaliteit gedaan heeft. Er zijn hele oorlogen mee gefinancierd. Je verstand staat er ook bij stil hoeveel criminaliteit drugsgebruikers per dag pleegden, de fysieke schade, hun detenties, de politie inzet, de maatschappelijke kosten van hun delicten, van de zwarte handel. Dan heb ik het nog niet eens over directe schade als huiselijk geweld, huisuitzettingen, kinderverwaarlozing, ongelukken, onder invloed rijden, uitkeringen, dat zijn enorme kostenposten. Als je dat afzet tegen de kosten van een behandeling, dat is een fractie, echt een fractie. Afgezien van het feit het thema van preventie, dan heb je het over behandelingen van een paar duizend euro. Als je daarmee weer iemand in een schooltraject krijgt en zorgt dat iemand zich niet vergiftigt, dat iemand weer een beroeps carrière heeft in plaats van dat hij in de verslaving scene blijft hangen, de opbrengst daarvan is bijna niet te becijferen. Daar kun je aardig wat pilletjes taaislijmziekte van betalen.

Vanuit mijn vakgebied als wijkverpleegkundige wil je gewoon graag dat iemand zo lang mogelijk zelfstandig en naar behoren thuis kan blijven wonen. Als iemand zorg nodig is, dat is allemaal wel goed geregeld. Het maakt niet uit of je daar nu een Sensire voor benaderd of een buurtzorg of een Trimenzo of een Verian. Want iedereen levert gewoon de zorg, daar valt ook niet meer over te discussiëren, daar valt ook geen winst meer te behalen. Maar vooral het stukje preventie, zorg je ervoor dat je uiteindelijk geld bespaart omdat mensen, nogmaals, langer thuis kunnen blijven wonen en daarom meer vertrouwen krijgen en daarom ook meer dingen zelf kunnen ondernemen. Als iemand inderdaad thuis moet blijven omdat de thuiszorg 3 x per dag komt voor medicatie, dan zorg je voor dat iemand veel minder mobiel is, dat iemand eenzaam wordt omdat hij niet meer de deur uit kan. Zo zijn er nog veel meer dingen

op te noemen, waarvan ik denk dat het goed is om vooral preventief het al voor te zijn. En op het moment dat je preventief bezig bent kost het wel even tijd en geld, maar ik denk op de langere duur bespaart zowel de gemeente als de zorgverzekeraar en de cliënten in dit geval het voornaamste. Ik denk dat daardoor heel veel tijd bespaard kan worden en daarmee maak je de cliënt het gelukkigst.

In maart 2017 heb ik samen met de coördinator aan de hand van een effectencalculator in kaart gebracht hoeveel tijd en geld zo'n project kost en wie er allemaal aan hebben meegewerkt. Op deze manier kan duidelijk worden dat preventief optreden minder tijd en geld kost dan bijvoorbeeld een WSNP traject. Daarnaast schrijft John van Hofstede van gemeente Lochem beleidsstukken met ervaringen uit het werkveld. Daarna mogen netwerkpartners op de beleidsstukken schieten en dan wordt het beleidsstuk in de Raad ingebracht.

Armoedebestrijding staat hoog op de lijst. Mijn ervaring is dat er in de gemeente Lochem meer opzet voor preventie is, maar in de gemeente Voorst is de samenwerking met netwerkorganisaties professioneler.

Uiteindelijk is het altijd goed om preventief aan het gebruik wat te doen en op het juiste moment bij jongeren, maar ook bij volwassenen, omdat je dan heel veel leed kunt voorkomen. Ik weet niet of jullie de brief van de staatssecretaris hebben ontvangen, die laatst uit is gegaan, dat elke euro aan preventie 6 euro oplevert. Dat is denk ik echt ook heel duidelijk waar de kern in staat. Wat je vanuit preventie kunt bereiken.

Preventie vind ik eigenlijk gewoon slim. Ik vergelijk het met de kerk. Veel kerken staan leeg en verdwijnen. Wij zijn 7 jaar geleden begonnen met investeren. Drie ton in een dak van een oude kerk. Als je het dak laat lekken dan kun je helemaal niets meer. Dan gaat die kerk verrotten. Vier toiletten eraan bouwen en een invalidevoorziening enzovoorts. Waarom doe je dat nog terwijl het aantal kerkgangers minder wordt. Als je dat niet doet kun je geen multifunctionele activiteiten concerten verhuur en weet ik wat doen dus investeer in preventie. Daar kun je hele dikke boeken over schrijven maar hier zit een religieuze eigenaar van het kerkgebouw en die heeft geld nodig en dat krijg je door donaties, fondsen en subsidies. Eerst zorgen dat we euro's er bij krijgen en de rest van de euro's die zullen we gaan verdienen met verhuren en voor evenementen feesten enz. Maar dan moeten we eerst zorgen dat er een goed dak op zit. Want anders gaan alleen maar achteruit boeren. En zo kan je ook over de samenleving denken of over welzijnsvoorzieningen. Kunst hoeven we geen geld aan te verdienen, dat mag kostenneutraal. Maar als we dat niet doen dus we zijn alleen maar bezig om een mooi gebouw neer te zetten dan houdt het ook op. Dus dat is ook niet efficiënt als je kijkt naar de toekomst dan moet je zorgen dat er reuring komt. En met het dorp is het hetzelfde. Als je op een eilandje blijft leven dan krijg je geen vrienden en als je niet met de burens contact of leert kennen of omziet naar je burens dan krijg je ook geen verbinding dan krijg je wel een mooie tempel waar getrouwd wordt en mooie concerten zijn maar daarvoor staat dat kerkje er niet dat kerkje staat er 12 eeuwen omdat het iets voor de gemeenschap betekend en ik denk dat je zo ook naar het ouderenprobleem, kwetsbare ouderen eenzaamheid kunt kijken en benaderen. Daar kun je harde pegels euro's aan verbinden maar dat kun je ook anders kwalificeren. Wat je er mee wilt. Kwaliteit van leven. Er komt steeds meer belangstelling van jongeren dat mensen

willen weten waar ze vandaan komen dat is prachtontwikkeling. Een neef uit Amsterdam die binnenkort een kindje krijgt was geïnteresseerd waar hij vandaan komt: "Hoe zit de familie eigenlijk in elkaar?" Onze kleinkinderen tussen 8 en 15 jaar stellen die vragen nog niet. Waar kom je vandaan opa of waar zat je op school? Daar zijn ze nog niet mee bezig. Scholen kunnen hier iets in betekenen. Klassen komen ook wel naar een repetitie van bijvoorbeeld een orkest van het Oosten vaak komen ouders mee en die zijn nog nooit in die kerk geweest. Maar we wonen niet in Twello of in Amersfoort we wonen hier in Wilp. Ze komen er met de hond langs maar wisten niet dat je hier naar binnen kon.

Jullie willen meer gaan sturen op resultaten. Dat vind ik nog wel een lastige. Neem JOGG, Je kunt op verschillende manieren kijken naar welke resultaten bereikt zijn. Bij de GGD hebben we een evaluatiebureau. Dat is best wel een hele worsteling, hoe geef je vorm wat je bereikt hebt, hoe kan dat met zo'n initiatief? Dat is meer een vraag die ik mezelf stel. Soms denk ik dat we wel eens roomser dan de paus willen zijn. Wij proberen bijvoorbeeld heel goed te evalueren. Daar worden we dan ook weer op afgerekend. Bijvoorbeeld er is met JOGG zoveel in gang gezet, straks wordt gevraagd of we wel het 2 procent minder overgewicht hebben behaald, terwijl er zoveel mooie dingen gebeuren, waarvan het effect soms wat langer op zich laat wachten. Waar en hoe stuur je dan op? Is lastig. Er zijn ook dingen die op de lange termijn resultaat opleveren. Het verschilt wel per gemeente hoe strak er naar de cijfers gekeken wordt.

Daar zijn de gemeenteverkiezingen natuurlijk ook van belang in. Welke kleur komt daar naar voren, de een zet daar meer op in dat de ander. Maar ik denk altijd maar: welke kleur je ook hebt, als je zegt: we moeten goed voor die mensen, vluchtelingen, zorgen dan moet je iets doen op het gebied van gezondheid. En als je zegt: ik wil er niet teveel last van hebben, moet je ook wat doen! Want als je niets doet, komt er een groot aandeel bijstandstrekkers en mensen met klachten en de kinderen die erbij opgroeien en die gedeeltelijk goed terecht zullen komen maar ook daarvan last zullen ondervinden.

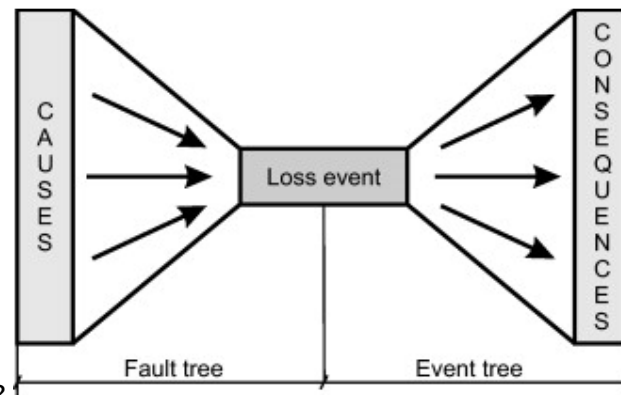
Waarderen van de goede, kleine initiatieven

Nog over de preventieplannen: niet alleen budget voor dingen is belangrijk, maar ook waardering voor mensen die al dingen hebben gedaan, zet ze in het zonnetje. Mensen die iets betekenisvol gedaan hebben daarvoor waarderen. Voorbeeld is de kookclub die ergens spontaan was ontstaan (staat op pagina 30 van een van de stukken). Misschien is iemand die zo'n kookclub al begonnen is wel geholpen met bijvoorbeeld hulp bij PR of iets dergelijks, even meedenken, kan het nog groter/beter maken. Zo kan iets kleins misschien groter bloeien of groeien. Goede initiatieven moet je koesteren. Dat kan soms met iets heel kleins. Vraag wat iemand nodig heeft. Dat kan misschien met kleine dingetjes. Dat geeft ook meteen waardering weer.

Ik geloof er in dat als je bepaalde projecten uitvoert, je het verschil kan maken. Neem nou een preventieproject in Rotterdam, dat gaat over de eenzaamheid van ouderen. Dat is daar een echt maatschappelijk probleem. Ook in deze regio, en in de gemeente Voorst in het bijzonder, zouden kleinere projecten voor kleinere problemen ook veel kunnen doen.

1.4 Preventie is dynamisch

Wanneer grijp je in

Ken je het bowtie model?

Preventie begint aan het begin en loopt dan door naar repressie. Waar begint het strikje. Wanneer is iets voorkomen? Preventie is het voorkomen van, dat is het belangrijkste. Waar zit dat begin van maatschappelijk ingrijpen en hebben we technische middelen voor maatschappelijke problemen. Een mens met verward gedrag, ga je die tegenhouden met een pasje, hekje of extra fouilleren. Misschien wel een paar, maar uiteindelijk niet. Vooral met maatschappelijke problemen zit preventie op bewustwording en signalering en mensen daar bewust van maken. Als je dat bij de overheid houdt, gaat dat niet lukken.

Vandaag was in het nieuws dat er weer meer snelheidscontroles met flitspalen gaan plaatsvinden. Ik heb dan sterk het vermoeden dat de overheid dit puur doet om geld binnen te harken, maar dan onder het mom van veiligheid. Maar ik denk dan, neem gewoon het rijbewijs af na bijvoorbeeld drie overtredingen. Dan is die probleemveroorzaker, die een gevaar vormt voor de veiligheid, gelijk van de weg. Ik heb dan vraagtekens bij de welwillendheid van de overheid. Terwijl de mensen zich toch geborgen zouden moeten voelen bij de overheid.

Ik heb zelf het idee dat door het ontbreken van een gezamenlijke doelstelling, dat je mensen begeleid en aanpakt en dat als je het hebt over waar moet de overheid zich mee bezig houden, dan wordt toch nog gedacht dat wij de problemen moeten oplossen, dat we nog steeds heel veel mensen in de zorg en de professionele zorg hebben die er niet hadden hoeven komen als we eerder hadden ingegrepen. En dan noem ik dat als leerkracht dat ouders en leerkrachten beter hun werk doen en niet te snel etiketjes plakken. Want er is iets met het kind, misschien allemaal wel een beetje bijzonder, maar best wel te doen en te handelen. Niet alleen de ouders en leerkracht, maar ook de trainers, ook de burens, etc. Eigenlijk iedereen. En als we preventief eerder hadden kunnen ingrijpen, dan was er een aantal niet zover ontspoord dat ze bijzonder speciaal onderwijs of dure zorg nodig hebben. Dat betekent dat je enerzijds heel veel moet investeren in preventie, maar dat terwijl er al een groot aantal mensen zijn die nog nauwelijks nog te corrigeren zijn. En dat is nu denk ik het grootste probleem. Je moet dus wel netjes afhechten/afronden, een aantal, dat nu nog op bijvoorbeeld De Beele zit maar met van alles kampen en als je dan ziet hoe een deel van die ouders er bij loopt of zich gedragen? Jaaa. Dus enerzijds moeten we naar de voorkant zien te komen, maar anderzijds moeten we met de

mensen die dat niet hebben, proberen tot een afronding te komen. Dus we moeten een tijd dubbelop werken. Ik denk dat als lokale overheden inderdaad met elkaar zo optrekken en gaan zeggen we gaan proberen die participatie van burgers – en volgens mij betekent dat we gaan die norm stellen, mensen doe eens normaal en dat hoort zo. Dat vraagt wel dat al die overheden en partijen gezamenlijk daar in optreden en dat politici dat vooral ook benoemen en niet zeggen: "Je moet zelf weten wat je doet."

Preventie is altijd in ontwikkeling

Voorkomen van problemen, moet je altijd blijven ontwikkelen. Je hebt beleid nooit af of klaar. Preventie bieden; vinger aan de pols houden/ werkt het beleid nog? Niet altijd zelf alles willen uitvinden. Iets dat vandaag werkt, hoeft/ kan morgen misschien niet toereikend te zijn.

Nu halen jullie informatie uit het veld. Dat vind ik heel goed. Het zou mooi zijn als je dat vaker zou kunnen doen. Vaker mensen die op sleutelposities zitten vragen wat er speelt, wat er verandert, verbetert, verslechtert. Het is heel goed dat het nu gebeurt, goed om dat regelmatig te doen. Want er kan snel veel veranderen, dingen wil je vroeg weten om ze vroeg te kunnen tackelen.

Preventie vereist veranderen

We, de gemeente zouden een grotere efficiency moeten willen bereiken. We hebben wel eens de indruk dat er weinig efficiënt wordt omgesprongen met de middelen die ons ten dienste staan. Dat kan beter. Het is onomkeerbaar, we kunnen dit niet tegenhouden, we zouden dit wel graag wel willen tegenhouden. We zouden alles graag kleinschalig, lekker gezellig kunnen houden, maar dat gaat natuurlijk niet werken. De problemen die op ons afkomen, worden ook steeds groter. Je wordt gedwongen om groter te denken. Dat heeft dus als probleem dat de afstand veel groter wordt en de verpersoonlijking van problematiek op de achtergrond komt te staan.

Als je veranderingsprocessen wilt, als je preventie wilt, dan moet je erkennen dat het een grote verandering is. Ik heb onderzoek gedaan naar maatschappelijke veranderingsprocessen. Het blijkt dat mensen in persoon of als groepen moeten kunnen veranderen, moeten willen veranderen en moeten durven. Ik maak mensen heel plat, twee dimensionaal, nu, mensen zijn leuker en complexer dan dit. Maar dat helpt wel. Als je dan met personen of groepen bezig bent dan is het goed na te denken kunnen ze wel veranderen. Dat zijn vaak tamelijk technologische dingen. Ze moeten het ook willen. Ik weet niet precies wat de wil van de mens is. Je moet de wil van de mens toch kunnen vinden of is het een taalkundig construct? Als je al wilt en kan, dan moet je het ook durven. Want jouw omgeving moet dat ook jou toestaan. Als je een keuze maakt, die past niet zo in jouw omgeving, dan moet jij dat durven. Dat zijn versterkende factoren, kennis en mogelijkheden, handleidingen, een app, een cursus. Hoe beïnvloed ik de wil? Als er financiën zijn helpt dat wel eens. Dat durven, je kunt in ieder geval de sociale omgeving proberen te laten begrijpen wat die persoon wilt. Dus vraag je af bij je projecten en acties die je opzet, kunnen ze wel, kan ik daarbij helpen, willen ze wel, kan ik daar iets aan doen, durven ze wel, en kan ik daar bij ondersteunen? Er zijn interventies die daarbij helpen. Je moet ze in ieder geval proberen ze alle drie tegelijk aan te pakken. Niet eerst

een handleiding geven en dan kijken of ze dan wel willen, en dan pas of ze wel durven. Alle drie tegelijkertijd en door elkaar heen. Goed nadenken over wie betrokken zijn en wie indirect betrokken zijn.

Preventie is met beleid niet te beïnvloeden

Preventie heeft alles te maken hoe je als mens, als buurman als ouder, als kinderen, in het leven staat. Wat je signaleert, wat je merkt, dat kun je met beleid niet beïnvloeden. Het is een moeilijk onderwerp.

Preventie is een lange adem hebben

Als je wilt werken aan preventie en echt iets wilt bereiken moet je langdurig aan hetzelfde onderwerp werken. Dan moet je met z´n allen aan een zelfde onderwerp werken, zodat mensen dezelfde boodschap krijgen. Op dit moment gebeurt dit ook. Het ministerie van VWS stelt speerpunten vast. Dat zijn: terugdringen van roken, terugdringen schadelijk alcoholgebruik, voeding en bewegen, psychische gezondheid en diabetes. Dit zijn de leefstijl onderwerpen waarvan uit onderzoek blijkt dat ze de meeste ziekte veroorzaken. Daarom zijn het de speerpunten. Het is belangrijk dat de gemeente hier ook bij aansluit voor zo groot mogelijk effect. Gemeente is verplicht landelijke speerpunten te volgen. Samen met de GGD en andere partijen kijken wat we kunnen doen. Ook gezamenlijk met alle partijen iets doen op gebied van psychische gezondheid.

Aandacht aan positieve aspecten geven

Wat ik verder vind is dat de landelijke media en sociale media heel veel aandacht besteden aan alles wat mis gaat. Dat wordt heel groot gemaakt. We moeten niet vergeten dat het met het gros van de mensen gewoon goed gaat. Ik zou ervoor willen pleiten dat er aandacht is voor dingen die gewoon goed gaan. Daar moeten we ook op letten. Gewone mensen met gewone problemen die zich eruit gered hebben, dat moeten we vaker laten zien, dat kan inspirerend zijn voor anderen. Concrete dingen, voorbeelden. Daar kunnen mensen moed en hoop en vertrouwen uit plukken. Niet alleen aandacht voor de dingen die niet goed gaan. Niet elkaar met zijn allen de put in praten. Het lijkt alsof de wereld nu zo gevaarlijk is, maar vroeger had je ook de IRA en de ETA etc. waarbij ook heel veel doden vielen. Dat vergeten we gewoon. De wereld lijkt nu zo onveilig, maar is dat het wel? Aandacht voor positieve dingen kan hierin helpen. Daar kan de gemeente wel een rol in spelen. Bijvoorbeeld in lokale kranten, vrijwilligerspluimen, etc. om ook het positieve nieuws een platform te geven. Mensen waarbij het goed is gegaan ondanks problemen, daar moet je ook aandacht aan schenken.

Ik hoorde er over op de radio: het brengen van eerlijk nieuws is nodig; blijkbaar is de maatschappij van nu aantoonbaar veiliger dan 30 jaar terug, maar dat gevoel geeft de media in haar berichten niet weer. We zijn allemaal rijker geworden, maar dat beeld wordt in de media niet geschetst. En de zorg is veel informatiever geworden. Kortom; zorgen dat we vooral ook veel positieve zaken naar voren schuiven hierin de gemeente Voorst. En heel veel vertellen hoe we wel al zorgen voor elkaar!

We kennen nature en nurture. Ik geloof erg in nurture dus dat mensen zijn te beïnvloeden. Wij moeten leren mensen zelfverantwoordelijk te zijn. We moeten aan de voorkant van de problemen gaan zitten en al helemaal niet dubbelop werken of langs elkaar heen werken. Lokale overheden en organisaties moeten samen optrekken en de norm stellen vanuit een gezagsrelatie. Het vertrekpunt is dan wel, wat gaat er goed en wat kan er beter in plaats van het is of gaat niet goed en het moet..., met die houding creëer je geen gezag en samenwerking. Dit moeten we doen tegen de stroom van de huidige trend in en tegen de stroom van media en internet in.

1.5 Preventie en ‘Vorst onder de Loep’

Ik vind dingen zoals dit interview altijd heel waardevol. Dat jullie vragen om de mening van anderen. En ik denk dat dat de key is om tot de zorgverbetering te komen. Dat op het moment dat iets niet werkt dat ik het gevoel heb dat ik dan bij iemand terecht kan. En dat wij ons blijven uiten en dat we met zijn allen verantwoordelijk blijven voelen voor het proces.

Hoe luid is onze stem in het verhaal van deze opdracht in dit project Vorst onder de Loep?

Overheid in de regie functie, stevig daar in gaan zitten. Mooi dat de gemeente Vorst 450 mensen interviewt.

Mooi initiatief dit project. Zou ook op school moeten gebeuren. Elke leerling interviewen. Bevragen hoe zij onderwijs zien, wat is leuk, wat zouden ze anders zien, wat is je eigen aandeel daarin. In het kader van preventie kan dit zeer nuttig zijn. Preventie begint ook overal waar je gezien wordt.

Ten eerste dat het goed gaat met de gemeente Vorst. Om dit project op te pakken zijn zij goed bezig. Ik denk dat het echt heel zinvol is dat wil ik benadrukken. Echt positief.

Ik hoop ook eigenlijk dat leerlingen en kinderen geïnterviewd worden! Aanbeveling! De doelgroep wordt vergeten te vragen. Ik weet zeker dat je hele mooie antwoorden krijgt. Als er wat is, vraag het aan de persoon zelf. Je kunt preventief veel doen om voortijdig schoolverlaten voorkomen. Het is ook een onderwijs ding om te zeggen dat wij leerlingen voorbereiden op de maatschappij. Wat een flauwekul vind ik, de leerlingen zitten toch al in de maatschappij, zij zijn de maatschappij. Je hoeft ze niet voor te bereiden, ze zitten er al in! Hoe mooi is het dan dat zij zelf mogen mee denken. Dat is toch prachtig.

Dit project Vorst Onder de Loep en de projectleider Koen van Bremen waardeer ik zeer, het is een goed initiatief.

En als je nu kijkt naar de methode Klinkers dan komt het dichterbij, ik zeg niet dat dit het waarborgt, maar doordat ze kijken meer naar wat geeft die klant en wat moeten we daarmee doen. Dan kom je dichtbij bij wat ik in het onderwijs tegenkwam, jouw handelen moet situationeel zijn. Dat er per geval en per situatie gekeken moet worden naar de situatie van een groep en een individu. En dat kan ik betekenen voor hen. Ik had bijvoorbeeld een geval van iemand die men gewoon naar een dorp wilde sturen omdat men dacht dat hij niet goed functioneerde, terwijl het enige wat hij wilde was gezien worden, het was een hele intelligente man. Dit soort ervaringen vormen de basis waarvan ik vind dat je met mensen moet werken.

Omdat preventie zich met name richt op het verloren deel, om die erbij te betrekken. Vind ik dat er iets geheel anders moet gebeuren. En ik hoop ook dat, dat na de interviews, dat ook naar voren gaat komen. En dan is ook de vraag en hoe ga je dat nu doen? Ik heb in de methode Klinkers ook gekeken en dan denk ik, ja het gevaar voor bureaucratisering ligt echt om de hoek.

Ja, dat is een hele mond vol en dan ga je natuurlijk, dan wil je het eigenlijk hebben over de maatschappelijke problemen die er zijn en waar je wat aan zou willen doen en waar we dan inderdaad nu onvoldoende nog in slagen en dat kan natuurlijk over van alles gaan. Nou ja, ik heb wel eventjes, heel eventjes over nagedacht van, het kan heel breed zijn, preventie. Op zoveel terreinen kan je preventie plegen, zeg maar. En er zijn natuurlijk heel veel maatschappelijke problemen. Je kunt ze niet allemaal benoemen, natuurlijk. Maar goed ik neem aan dat door al die gesprekken die er gevoerd zijn, dat ze wel allemaal genoemd worden.

Laten we er met elkaar op gericht om het samen te doen. Ik zou het wel fijn vinden als de politiek wat meer zijn hand zou uitsteken. We kregen vorig jaar de uitnodiging over een dik rapport over dit thema, op korte termijn rond kerst was dat, toen voelde ik me niet uitgenodigd. Kom maar op onze voorwaarden praten. Toen werd ik er op gewezen, belangrijke ontwikkeling. Maar dan mag ik mee in het rapport van de gemeente. Het is niet open genoeg. Dit vind ik mooi, dit is open van meet af aan. Het moet ergens starten, dat snap ik ook. Ik heb het ei van Columbus niet.

Ik ben maar een stukje van de puzzel. Het is mooi dat er breed geïnventariseerd wordt en het is ook wel mooi dat we dit interview doen. Wat ik lastig vond is dat ik best wel ideeën heb, maar dat ik het zelf lastig vind om dat naar boven te halen. Terwijl als je in gesprek bent met meerdere mensen en iemand noemt iets dan kan je meer associëren en breed denken. Dan kom je vaak toch wel verder. Misschien dus toch nog meer grotere bijeenkomsten. Aan de andere kant zijn er best sessies geweest waarin we konden aansluiten, maar dan heb je te maken met de werkdruk. We hebben een tekort door ziekte en vakantie. Dan gaat het gewone werk voor. Dit is er wat er nu bij mij opkomt, maar dit is niet het enige.

Toen ik gemeentesecretaris was heb ik een cultuurveranderingsproject onder handen gehad De Gemeente Voorst binnenstebuiten. Hoe raken nou bestuurders en ambtenaren, hoe zijn die nu heel bewust en actief bezig om te organiseren dat ze van buitenaf gevoed worden en niet van binnen uit. Dat is heel belangrijk. Dan ben je geen ambtenaar en jullie maken er een mooi boek van en dan is er een boek. Het gaat eigenlijk om de hele attitude. Want ik heb heel veel mooie boeken in de kast liggen. Moet ik misschien ook even zeggen, de afgelopen 15 jaar heb ik interim-management gedaan in alle gemeente in de buurt Deventer, Zutphen, Apeldoorn, Lochem en Zwolle.

Nou ik ga van de hak op de tak. Ik had het over Koen. Bij Koen heb ik het gezegd en heb ik het zelf ook gemerkt. Ik heb tot mijn 65ste gewerkt. En toen hoorde ik, je houdbaarheidsdatum is nog niet voorbij, en je innovatieve karakter ook niet. Maar ik ben door de inspectie gewaarschuwd op een gegeven ogenblik. Die zei: schitterend maar nu wil ik jou even niet

horen. Nu wil ik even de school horen. En toen zij hij tegen mij, merk je de discrepantie? Wat betekent het onderwijs? Wat betekent het op het moment dat je vertrekt? En dat is bij Koen dus ook het geval. Of kan het geval zijn. Vanwege zijn enthousiasme. En ik kijk naar de ambtenaren in de gemeente die vrezen de cultuuromslag die Koen teweegbrengt, ik spreek van wat nu op me overkomt anderen niet te kort gedaan. En ik zie die cultuuromslag bij Koen, die heeft gemaakt. Maar de ambtenaren die het nog niet of niet helemaal zijn idealisme hebben. Als dat wegvalt, wat blijft er dan over? Wie gaat op deze manier te werk? En dat vind ik ook het gevaar hiervan. Ik heb gemerkt bij innovatie in het onderwijs dat ik dacht na 8 jaar, nou ik heb dat en dat bereikt. En toen heeft iemand me geleerd om op een andere manier te kijken volgens de methode Klinkers. Wat gebeurt er aan de onderkant? Hoeveel stappen heb je gemaakt? Het staat in de papieren wel dat je jouw doel hebt bereikt, maar heb je echt gekeken wat er daadwerkelijk gebeurt? En dan kom je leerkrachten tegen die ja zeggen maar nee doen. En dat zie je in iedere organisatie. Hoe krijg je mensen zo ver dat ze als het ware die inspiratie die Koen heeft ook bij zichzelf vinden. Of moet Koen zeggen, trek voor en loop niet achter de wagen. Dit is een heel goed initiatief en ik ben echt blij dat het gebeurt want zo heb ik zelf ook gekeken en gehandeld, maar ik zie ook grote gevaren.

Ik heb het met Koen er even over gehad. Ik vind dat heel moeilijk. Want als je mij nu hoort praten denk ik, ik breng heel veel haken en ogen aan het feit dat het gebeurt. Dat vind ik al een heel gezonde ambitie. Dat men op deze manier wil denken en beleid wil maken. En dan gaat het erom, hoe kunnen we dat later laten afdalen. Binnen de management lagen, binnen de organisaties. En hoe krijgen we dan dus de vinger bij de pols. Waarbij er niet wordt gezegd en dit hebben we bereikt, want resultaat is niet altijd heel concreet. Resultaat is heel vaak alleen maar intentie. Oftewel je ziet het niet binnen een dag. Je ziet het niet binnen 14 dagen. Als organisaties in staat zijn om een oog te hebben van, wat zie ik? Wat gebeurt er?

Terugkoppelen. Ik zie dat en dat, hoe gaan we daarmee om? Wat is het convenant waarin we werken? Ga in het kader van werk en inkomen een convenant aan met de bedrijven. Waardoor je halfjaarlijks gaat reflecteren. Wat gebeurt er? Hoe gebeurt het? Wat gaan we vervolgens doen? En vooral doelen stellen die haalbaar zijn. Heel marginaal maar ga op die manier op pad. Eigenlijk zou de ambitie moeten zijn, stel niet te hoge ambities maar probeer in een cyclus steeds weer van onderaf de ambities te stellen. Niet van boven. En dan als je het over werk en inkomen hebt bijvoorbeeld dat de ambitie van de werkgever mede geformeerd wordt vanuit de werknemer. En weet je dat is moeilijk. Die werknemer, zeker op dat niveau, is de doelstellingen en de ambities heel nabij. Het is heel banaal maar laat me het zo zeggen als ik wil werken wil ik verdienen maar wil ik me ook verbonden voelen. Zo is het bij de 10% ze voelen zich niet meer erbij horen. Dit is wat ik heel essentieel vind van hoe hou je de dingen zuiver?

Verder wil ik wel zeggen dat ik het wel heel goed vind wat de gemeente nu doet, met name het horen van de belangrijkste stakeholders. Verder zou je behalve de stakeholders ook de directe burger kunnen aanspreken. Met evaluaties, het kan via een zorgpartij of een andere partij. Wat ook gedaan zou kunnen worden, ik weet niet of jullie dat al doen, is het organiseren van inloopochtenden of inloopavonden. Met burgers in gesprek gaan en zelfs ook met de aanwezigheid van de burgemeester bijvoorbeeld.

Ik denk dat de Bloemlezing naar alle fractievoorzitters gestuurd zou moeten worden om mee genomen te worden in de volgende verkiezingen.

Laten we er met elkaar op gericht om het samen te doen. Ik zou het wel fijn vinden als de politiek wat meer zijn hand zou uitsteken. We kregen vorig jaar de uitnodiging over een dik rapport over dit thema, op korte termijn rond kerst was dat, toen voelde ik me niet uitgenodigd. Kom maar op onze voorwaarden praten. Toen werd ik er op gewezen, belangrijke ontwikkeling. Maar dan mag ik mee in het rapport van de gemeente. Het is niet open genoeg. Dit vind ik mooi, Voorst onder de Loep is open van meet af aan. Het moet ergens starten dat snap ik ook. Ik heb het ei van Columbus niet.

Je zou dit soort gesprekken kunnen voeren. Je kunt doen wat de gemeente tot nu toe nooit eerder heeft gedaan, met name huiskamergesprekken. En dan zou je veel boven tafel krijgen. Veel informatie die je dan goed kunt opslaan. Wat ik vind is dat jullie beter naar de gezinnen toe kunnen gaan waar de problematiek heerst in plaats van mij en andere sleutelfiguren te interviewen. En gaan ervaren wat zij ervaren als probleem. Want ik kijk van de buitenkant er naar, ik ervaar het niet werkelijk. Ik leef het niet letterlijk zelf.

Hier, bij ouderen kan de gemeente ook die huiskamergesprekken voeren. Zodat ze inzicht kijken in de problematiek. Dat hoeft je niet bij iedereen te doen maar bijvoorbeeld boven de 80 te beginnen. Dan kan je de problemen in kaart brengen en gericht oplossingen bedenken. De gesprekken kunnen dan net zoals nu geschieden. Wat ik duidelijk wil maken dat, door het voeren van zulke gespreken met de gemiddelde burger, je achter de werkelijke problemen en oorzaken kunt komen. De interviews moeten niet alleen met sleutelfiguren geschieden maar ook met de gemiddelde burger. Dat denk ik zelf.

Hoofdstuk 2: Zijn er maatschappelijke problemen in Voorst?

2.1 Problemen zitten deels in de beleving

Armoede zit voor een deel in de beleving van de mensen zelf. In de armoedemeter van Europe stond tientallen jaren geleden dat het niet hebben van een kleuren-tv in Nederland een teken van armoede was, maar in Portugal niet. Dus je hebt verschillen in beleving die maken dat iemand zegt, ik heb armoede. Dat is altijd een vergelijking met andere mensen. Plaats je iemand met weinig geld in een tentje in de Sahel, dan vind iemand dat hij thuis toch wel heel veel heeft. Het is altijd ten opzichte van andere mensen, altijd in de beleving. Het helpen dat perspectief te maken en zo nu en dan ook helpen iets te realiseren dat anders onbereikbaar is, helpen door de ingewikkelde bureaucratie heen te komen, dat is gewoon betekenisvol.

En er is een heel grote druk van wat van buiten komt. Angst voor terreur, dat is in gemeente Voorst natuurlijk niet zo heel groot. Dreiging van oorlog. Er zit dreiging in de maatschappij. De een zal dat wat gevoeliger voor zijn dan de ander. Het is een wereld die wat verontrustender is dan vijftig jaar geleden. Dat weet jij niet, was je niet bij. Toen was er ook van alles.

Vijfentwintig jaar geleden ging ik naar Engeland met de boot en toen al zei iemand: er staat een tas onbeheerd. Toen ook al, in ons bewustzijn lijkt dat iets van nu. De impact is nu wel groter, door de social media dat je direct weet als er nu ergens iets gebeurt.

Op dit moment zijn er geen knelpunten. Wat ik daarin goed vond, is dat op het moment dat er knelpunten zijn dat mensen niet de kop in het zand moeten steken, maar dat je moet denken in oplossingen. En dat je altijd processen moet kunnen evalueren. Dus evaluatie, feedback en reflectie zijn wat mij betreft de kernbegrippen om met elkaar op een goede manier in verbinding te blijven, te blijven ontwikkelen zonder dat er beeldvorming ontstaat die niet-helpend is om met elkaar te ontwikkelen. Dat vind ik een belangrijk aandachtspunt en dat zie ik nu dus ook wel gebeuren in deze periode. Dat er veel beeldvorming is. Dan leg ik bijvoorbeeld bepaalde bezoeken af of ik voer bepaalde gesprekken en dan is het soms onthutsend hoe vanuit betrekking, contacten onderling, op welke manier dat leidt tot beeldvorming en vervolgens dus ook tot bepaalde overtuigingen waarvan ik denk dat is remmend voor de ontwikkeling. Dus ook objectiviteit, en ik zou daar echt de gemeente een grote rol willen toedichten om vooral te zorgen dat mensen op een doelmatige manier met elkaar blijven samenwerken. Ten behoeve van de cliënten zodra er op betrekkingsniveau onregelmatigheden gaan ontstaan, dat die angsten er uit worden gehaald en dat dat altijd uitgesproken wordt naar elkaar toe.

De maatschappij praat gewoon mee over je bedrijf in feite. Met wat is acceptabel. En dat is op zich heel goed want je kunt niet geïsoleerd leven van iedereen. Maar soms denk ik ja, het is ook wat overdreven. Want soms ligt het ook aan het gebrek aan kennis dat er bij de omgeving is dan dat het de boer zijn schuld is.

2.2 Relatief gunstige uitgangspositie van Voorst

Gemeente Voorst scoort relatief goed. Maar relatief goed scoren is nog steeds niet goed, want is relatief ten opzichte van landelijk gemiddelde, dat veel te laag is. Waarschijnlijk omdat de uitgangspositie van Voorst gunstig is. Sociaaleconomische status is in Voorst relatief goed. Met een slechtere gezondheid is het moeilijker werk vinden en behouden en omgekeerd met een lagere opleiding ben je minder gezond. Je belandt vaker in zwaardere beroepen, je woont minder gunstig en je hebt minder geld te besteden aan gezondheid en zorg. In Voorst hebben veel mensen een baan, dat is gunstig, want je draait mee in de samenleving. In Voorst wonen relatief weinig alleenstaanden. Dat is gunstig want alleen moet je alles zelf beslissen en is er niet iemand die je verzorgt. Alleenwonenden leggen een groter beslag op hun gezondheid. In dorpen zijn over het algemeen minder alleenwonenden dan in steden. Er zijn ook relatief weinig eenoudergezinnen in Voorst, ook dat heeft een gunstig effect op de cijfers van de gezondheid.

Al met al, ook in de gemeente Voorst, een rustige plattelandsgemeente, is er vluchtelingen problematiek, zijn er mensen met financiële problemen. Overal zitten mensen achter de voordeur met problemen, die dat al dan niet zelf ook als probleem ervaren. Of waarvan de maatschappij dat tenminste als een probleem ervaart. En daarvoor moeten we een modus vinden, hoe gaan we daarmee om. Hoe zorgen we dat die mensen ook gewoon onderdeel uitmaken van de maatschappij. Als ze dat zelf willen he. Ik ben er geen voorstander van om mensen die kluizenaar willen zijn op de ontmoeting bij Mens en Welzijn neer te zetten.

2.3 Het valt wel mee hier in Voorst

Ik denk dat het allemaal op zich in de gemeente Voorst wel mee valt. Problematieken zoals in de grote steden, valt hier wel mee, gelukkig.

We hebben het nu over problemen en in het algemeen worden negatieve punten altijd benadrukt, maar ik vind dat het best goed gaat in Nederland. Zet tien punten op een rij en één ervan is negatief.

Echte grote problemen neem ik niet waar, heel veel is goed geregeld.

Ik zie lokaal eigenlijk geen problemen, contacten met gemeente lopen goed. Wel is er minder geld beschikbaar, maar dat is logisch. Dit is een uitdaging, geen probleem. Op sociaal vlak geen problemen, grote betrokkenheid vanuit de samenleving.

Wanneer je naar het nieuws kijkt, zijn er problemen te over maar in Voorst valt dat allemaal wel mee. Mensen zijn sociale wezens en wanneer je zoals ik positief bent ingesteld, dan zie je dat de jeugd zich hier goed ontwikkelt. Natuurlijk ben ik wel eens boos over zinloze vernielingen zoals geknakte jonge bomen maar al met al zitten we hier in een positieve omgeving.

Ik zie in Voorst relatief weinig problemen. Tuurlijk heb je overal wel eens wat, zoals diefstal en geweld. Ik ervaar het in ieder geval niet. Wat ik zie is dat er voor jongeren veel gedaan wordt en dat er ook mensen zijn die bij problemen met mensen in gesprek gaan en dat dat verergering voorkomt. Ik denk dat dat al heel preventief is en ik merk ook daarin heel weinig

problemen eigenlijk. Kom ik niet tegen met jongeren dat er van alles aan de hand is. Volgens mij loopt dat wel aardig goed.

Al het geklaag dat het in Nederland slecht gaat, ben ik het heel erg mee oneens, ik denk dat het in Nederland heel erg goed gaat, maar dat het met sommige mensen slecht gaat. En hoe je dat nou verstandig gaat aanpakken als je weet dat in een gemeente 10 of 20% mensen hebt waar het minder goed mee gaat, dat is een vraagstuk op zich.

De overlast in de buurt, het uitgangscentrum, maar ook de problemen achter de voordeur moeten zoveel als mogelijk worden beperkt. Ik vind overigens dat de problemen in deze tijd zeker niet groter of erger zijn dan de problemen in de maatschappij in het verleden. Ik kom zelf uit Leiden en ben daar opgegroeid en heb daar gewerkt als politiemann. Ik kan dus uit eigen ervaring vertellen dat de problemen in deze regio in het niet vallen ten opzichte van daar.

Welke ontwikkelingen zie ik op de gemeente afkomen? Over welk probleem heb je het dan? Op zich denk ik dat de gemeente het wel redelijk onder de knie heeft, als ik op scholen ook kijk, tenminste bij mij de kinderen op school, laaggeletterdheid, dyslexie, ik pak al die dingen er maar bij, dat hebben ze volgens mij aardig onder controle en ik denk dat je in de dorpen nog wel vaker een 1 op 1 controle hebt van mensen als ik dan even kijk naar huiselijk geweld. Natuurlijk kun je niet alles zien, maar ik denk dat je daar in een stad, maar daar moet je heel voorzichtig mee zijn, met wat je zegt, in een stad meer last van hebt als in een dorp. De sociale functie in een dorp is daar natuurlijk toch iets anders in. Waar krijgen ze last mee? Ik denk dat steeds meer mensen zich steeds meer in de schulden werken. Maar in hoeverre, de economie trekt op zich wel weer aan, maar ik zie verder niet extreme problemen.

Verder merk ik niet zo veel van problemen. Dan kan je gaan zitten zoeken en zuigen, dat is een probleem en dat is een probleempje, je hebt overal wel wat. Dat zie ik niet echt. Heeft de gemeente het gevoel alsof ze een probleem hebben of zo? Alleen maar problemen, problemen, problemen....Je kunt heel mooi gaan denken, hoe kun je een oorzaak vinden, of hoe kun je het verhelpen. Als je dit lijstje nagaat, ja, schulden, dat is een stukje begeleiding, Wat een gemeente daaraan zal moeten doen weet ik niet helemaal.

Vanuit de vereniging zien we niet zozeer een maatschappelijk probleem. Er zijn wel mensen die niet veel geld hebben, maar die via St. Leergeld of sportsubsidie toch kunnen tennissen. Het niet kunnen sporten zou een probleem kunnen zijn, maar is het volgens mij niet. Binnen onze vereniging heb ik verder geen armoede, achterstand of eenzaamheid gesignaleerd.

Waarom gebeurt het in Utrecht misschien ook, en in Amsterdam? Het zijn toch andere kinderen. Mijn man had gisteren een feestje in Amsterdam en die zegt, ik heb met verbazende ogen gekeken naar wat voor een jonge mensen al op het terras een jointje zitten te roken, of te roken en een biertje te drinken. Dat is daar heel normaal, wat hier misschien niet normaal is. Laat ze hier kennismaken met het rustige plattelandsleven en gaan daar heen en we worden helemaal gek van de drukke hectiek, wat daar gewoon heel normaal is. Het zijn wel in zo'n klein land als Nederland, twee verschillende leefwerelden. En onbekend maakt misschien wel onbemind.

Hangjongeren en jeugdcriminaliteit zijn geen probleem hier. Dit door carnaval, autorodeo en de tentfeesten. Er is weinig overlast. Drugsgebruik in het buitengebied komt nauwelijks voor, past niet in de mentaliteit. Eerder alcohol gebruik. Roken wordt minder door het ontmoedigingsbeleid en omdat het te duur is. De mind set van velen is veranderd.

Probleem klinkt wel heel zwaar. Als ik het goed beschouw zijn er eigenlijk geen problemen in Klarenbeek. Sfeer en omstandigheden in het dorp zijn goed. Het is van groot belang geweest om een hulpcoördinator aan te stellen. Deze kan preventief veel vragen beantwoorden en burgers naar het juiste loket verwijzen of hen daar naartoe begeleiden. Deze hulpcoördinator is door de gemeente aangesteld en dit is naar mijn mening al een goede invulling van het preventiebeleid. Op de gewoonste plekken komen de mooiste gesprekken tot stand. Het zou mooi zijn wanneer dit ook in andere dorpen op deze wijze opgezet zou worden.

Ik denk dat wij in een vrij probleemloze gemeente leven. Drugscriminaliteit komt weinig voor, niet zichtbaar. Dronkenschap, bedelaars, op de vuist gaan. Daar hoor en lees je weinig over in Voorst. Mensen hebben het naar de zin. Soort gemoedelijkheid is er, korte lijntjes naar gemeentebestuur en organisaties, niet drie kwartier in de rij op gemeentehuis. Heel direct contact mogelijk, er is groei, elk dorp heeft een verschillend karakter. Je gaat niet in een dorp wonen als je er niet thuis denkt te voelen. Dan kies je een ander dorp. Meeste bewoners wonen graag buiten in het groen.

Als ik dan een en ander, mensen met schulden, daar krijg je hier de vinger toch niet achter. Mensen met moeilijkheden, als we dan kijken naar de eenzaamheid. De mensen die uiteindelijk wat vereenzamen worden vaak wel weer bezocht door mensen hier uit het dorp. Verslaving, als ik hier zo een beetje bekijk, zou ik niet weten welke mensen hier aan de drugs zijn. Ja, heb wel eens gehoord dat iemand dat doet, maar dat is allemaal even, ja, iedereen wil wel eens wat uitproberen kennelijk. Maar ik zou hier echt niet mensen weten die eigenlijk drugsverslaafd zijn. Het gaat hier eigenlijk om het bestaansrecht. Denk aan de vergrijzing.

Ik heb de indruk dat er heel veel verstandige mensen op de meeste posten zitten. We hebben het toch eigenlijk hartstikke goed met elkaar. Ik ben blij dat ik in Nederland woon.

Huiselijk geweld neemt toe. Er is hier minder huiselijk geweld dan in het westen maar we zien wel een toename en het wordt niet vaak gemeld. Veel huiselijk geweld is onzichtbaar. Huiselijk geweld wordt van ouders op kind overgegeven. Die generatie wordt straks zelf dader. Wat je ziet is dat die kinderen meer hun heil buiten zoeken en daar rottigheid uit halen. Dit is een maatschappelijke ontwikkeling. Er wordt minder gecommuniceerd thuis en de sociale situatie (werkloosheid, ziekte) leiden tot ruzies. Er zijn vaak te weinig financiën om een gezin goed draaiende te houden en er is veel verslaving en schulden. Al deze oorzaken maken een toename van huiselijk geweld.

2.4 Geen specifieke problemen in gemeente Voorst

Eigenlijk zie ik niet echt in Voorst specifiek maatschappelijke problemen. In grotere gemeente, zoals Apeldoorn zitten er veel meer problemen. Dat is ook maatschappelijk veel breder. In Voorst heb je dat nog niet. In Apeldoorn, als er een probleem is dan is daar een netwerk voor.

Elk jaar wordt gekeken hoeveel thuiszitters [red: van schoolgangers], bij de gemeente Apeldoorn, wij hebben. Wordt ook in het jaarverslag gemeld. Gelukkig heeft Voorst dat niet, omdat het klein is, maar er wordt ook snel gehandeld. En Apeldoorn is daar weer groot in en het wordt snel opgepakt, maar dat zijn er meer dan Voorst er heeft.

Wij hebben alleen jongeren uit Twello hier op school, op deze locatie en ook op onze locatie in Apeldoorn. Ik vind de problematiek van jongeren uit Apeldoorn en Twello vergelijkbaar. Problematiek van bijvoorbeeld jongeren uit Deventer is weer heel anders. De cultuur, de stadscultuur van Deventer is ook heel anders dan die van Voorst of van Apeldoorn. Waarbij de gedragsproblematiek, de problematiek in Apeldoorn en Voorst milder is dan de problematiek van Deventer, meer straatcultuur. En in Twello komen gewoon, de jongeren die wij hebben komen uit gebroken gezinnen. Problematische thuissituatie met betrekking tot financiën. Uit Deventer krijg je ook jongeren met zwaardere gedragsproblematiek. Die nog meer ondersteuning nodig hebben.

Dat is een lastige. Dat weet ik eigenlijk niet hoor. Welke problemen. Ja, het zijn niet echt problemen maar ik denk dat de kinderdagopvang vooral te maken heeft met veranderingen in de landelijke wetgeving. Op het gebied van kinderdagopvang wordt er landelijk een aantal veranderingen doorgevoerd. En is dat echt een maatschappelijk probleem? Ik denk niet dat het echt met de gemeente te maken heeft. Het is landelijk vastgelegd en iedereen moet zich daar maar aan houden. Er tegen in gaan of er wat van vinden heeft in mijn ogen weinig zin.

Het is een ding van de rijksoverheid en een ieder moet zich daar maar aan houden. Ja toch? Dus in dat opzicht zie ik het niet zozeer als problematisch, maar meer iets waar wij als organisatie en ook anderen rekening mee moeten houden. Echte problemen die ik ervaar kan ik nu zo niet opnoemen. Misschien als je straks weg bent dat ik opeens iets bedenk. Maar nu kan ik niets noemen. Het zijn veranderingen in de wetgeving die in de organisatie moeten worden opgepakt, maar echte maatschappelijke problemen die ook voor de gemeente belangrijk zijn kan ik zo niet noemen.

Ja dat is lastig. Vooral omdat ik niet zozeer maatschappelijke problemen ervaar, maar veranderingen. Maar als ik dan kijk naar de veranderende wetgeving, heeft het meest knellende en problematische niet zozeer te maken met de gemeente hoor. Het is ja, meer een uitdaging voor de organisatie zelf. Kijk bijvoorbeeld naar het doel om de kinderdagopvang kwalitatief te verbeteren; een erg goede zaak. Wel is er, zoals ik net zei meer personeel nodig. Dit betekent niet alleen voor onze organisatie, maar ook voor andere organisaties dat meer personeel moet worden aangenomen. Nu denk ik dat wij onze organisatie goed voor elkaar hebben en dat wij dit moeten kunnen redden. Maar ik ben erg benieuwd of alle organisaties deze veranderende wetgeving kunnen 'handelen'. Mede door alle veranderingen en gebeurtenissen de laatste jaren zie je dat de kinderopvang al een risicovolle en onzekere sector is om in te investeren. En hoe ik denk om te gaan met de stijging van personeel? Nou er zijn meer mensen nodig en meer mensen betekent natuurlijk ook meer geld. De loonlasten voor een kinderdagopvang worden groter en de grote vraag is of iedereen dit kan opvangen. Ik denk wel dat wij dit kunnen opvangen. Doorberekenen aan de ouders is denk ik niet een optie.

Het is over het algemeen genomen al niet erg goedkoop en ik denk niet dat het de oplossing is om de veranderingen vanuit het Rijk allemaal door te berekenen aan de ouders. Ook dit is weer een taak voor de organisatie zelf. Ik denk dat, als ik voor onze organisatie spreek, de ouders niet veel zullen gaan merken van deze verandering. Wel is het natuurlijk zo dat de ouders de laatste tijd meer geld terugkrijgen vanuit de belasting. Dus in die zin is er misschien wel wat ruimte, maar de oplossing ligt niet bij het doorberekenen in mijn ogen. Kort samengevat is het meest knellende vooral de stijging van de lasten voor organisaties, omdat er simpelweg meer personeel moet worden aangenomen. Dit heeft niet echt met de gemeente te maken denk ik. Die heeft hier ook geen invloed op en moeten uitvoeren wat het Rijk heeft bepaald.

Hangjeugd dat zien we niet echt meer, misschien zijn daar andere plekken voor gevonden in Twello. Eerder hingen er nog weleens groepjes, maar dat is nu helemaal niet meer. Voor zover ik kan zien.

2.5 Problemen worden complexer

En dan zie je ook een ontwikkeling dat de problematiek steeds complexer wordt. Als je al een beperking hebt, komen er schulden en verslaving bij, ja dan wordt het wel heel ingewikkeld. En dit komt steeds vaker voor. Ja, omdat enerzijds wel al de trend bezig is om mensen zoveel mogelijk in de maatschappij op te nemen. En anderzijds die maatschappij er daar helemaal niet klaar voor is. Vanuit gemeentes die heel welwillend zijn, worden geen begeleidingsindicaties meer afgegeven omdat het zo lijkt dat je prima een heleboel dingen kan. Terwijl je eigenlijk in de basis deze dingen helemaal nog niet kan. Dus dan word je ergens neergezet waar je het allemaal niet aankan en dan wordt de kans op teruggrijpen op alcohol en drugs wel heel erg groot. Dus dat zie je steeds vaker gebeuren. En dan merk je op het moment dat dat gebeurt, het zorgland ook nog niet klaar is voor dat soort bijzondere, complexe gevallen, omdat ze dan naar elkaar wijzen. Ja maar, verslaving is de basis dus dat moet aangepakt worden. En bij de verslavingszorg zeggen ze, nee de beperking is de basis dus daar moet tie aangepakt worden. Nou ja, en zo ga je in een kringetje rond en loop je het risico dat iemand tussen de wal en het schip valt, met alle gevolgen van dien.

Voor LVB is deze maatschappij complex, en vraagt het veel. Bovendien zijn de problemen rondom deze groep vaak cumulatief. Als er geen werk is, is er geen inkomen, ontstaan er schulden, ontstaan er gedragsproblemen. Verslaving, depressie, impulsief gedrag met soms gevangenisstraffen als gevolg, relatie problemen komen veel voor onder LVB. Het is niet-zichtbaar dat ze meer nodig hebben. In de pubertijd zijn ze slim genoeg om zelf te zien dat ze anders zijn, maar niet slim genoeg om daar mee om te kunnen gaan.

Zonder schuldenproblematiek ga je ook een toename zien van verwarde personen. Deze problematiek was er natuurlijk altijd al wel, maar het wordt meer en meer als niet normaal gezien en krijgt dus daarom ook meer aandacht en is daarom meer in beeld aan het komen. Er wordt meer van gezegd en er wordt meer op uit gedaan. Omdat meerdere partijen betrokken zijn en actiever er op in spelen. Het gaat meer om dat er wat mis is en dan wordt er al snel gekeken naar achterstallige betalingen en schulden en het financiële belang, maar dat wat er

achter of onder zit, blijft toch nog wel onderbelicht. Met als gevolg het kringeffect, wat wil zeggen dat je bijvoorbeeld om het jaar de problemen weer ziet om hoog komen.

Ik zie in alle takken van zorg, dan heb ik het over ouderzorg, psychiatrie en gehandicaptenzorg, een enorme toename in de complexiteit van zorg. En ik zie dat met name opleidingen daar niet klaar voor zijn, en de maatschappij ook niet. En dus de gemeente Voorst ook niet. Ook zie ik dat door de Wmo-geldenverschuiving een probleem bij de Wmo jongeren ontstaat, en dan vooral bij de jongeren die tussen wal en schip vallen. Dit zijn dan vooral de jongeren met autisme of ADHD waarbij verwanten enorm in de problemen zitten en niet weten waar ze naar toe moeten voor hulp. Deze kinderen blijven vaak op een 'normale school'. De scholen krijgen hier vaak geen extra geld voor, scholen kunnen deze begeleiding vaak niet aan. En wat betreft de vrije tijd van jongeren: Lege tijd is kliertijd. Ik zie altijd een soort cirkel van wat er gebeurt. De inwoners gaan klagen over de jongeren, omdat die vaak hangen. Uiteindelijk kom je dan wel bij de gemeente uit. Ook op het Veluws College Twello is dat een probleem weet ik uit ervaring. Vroeger zorgden ze er voor dat je in een tussenuur aan het werk was. Nu zijn ze vrij en gebeuren er vaak vervelende dingen. Mijn kinderen zeggen dan altijd: 'vroeger was alles anders'. Dat is ook wel zo, maar als je het hebt over criminaliteit, drugsproblematiek, alcoholgebruik en dergelijke, dat neemt wel enorm toe. En in hun vele vrije tijd, dat je dan ook alcoholtoename, drugsproblematiek en dergelijke krijgt. In de supermarkt zie je nu bijvoorbeeld heel veel van die ranja-achtige alcoholhoudende blikjes waarvan ik denk, dat is absurd! Vroeger had je een slijter waar je dat haalde. Vroeger dronken wij altijd alleen wijn en bier, maar als je ziet wat er nu verkocht wordt. Ook bij bijvoorbeeld carnaval. Vind je het gek dat alle jeugd daar dronken naar huis gaat?

Nou ja goed...grote werkloosheid en daardoor verdwijnen ze in het hulpverleningscircuit en vaak hebben mensen ook meerdere problemen. Vaak als mensen een uitkering hebben, komen ze vaker in de schuldhulpverlening, omdat ze sociaal zwakker zijn en lukt het ze niet om een sociaal netwerk op te bouwen. Relatie lopen stuk, met de kinderen gaat het mis, dus je ziet een opéénstapeling van allerlei problematiek, waar mensen dan ook heel slecht uitkomen. Ze krijgen dan wel hulp. Ik heb wel eens te maken met mensen die hebben wel vier of vijf verschillende hulpverleners of trajectbegeleiders, die allemaal zich met hen bemoeien, en dan nog lukt het bijna niet om te verbeteren en dan blijven ze er inhangen.

Schulden, echtscheidingen daar zitten allemaal relaties tussen. Het alcoholgebruik onder jongeren, drugs schijnt hier minder te zijn als ik de cijfers mag geloven. En het toenemen van de gehoorschade. En zelf denk ik onze swipe vingertjes. Dat lijken hele kleine problemen maar iemand die problemen heeft met zijn gehoor kan geïsoleerd raken. Dus de gevolgen hiervan werken op elkaar in. Dat zijn dan van die dingen daar zou iets mee moeten. Voor schulden en echtscheidingen is veel aandacht voor maar we hebben de oplossingen niet. Daarvoor zijn wij afhankelijk hoe het gaat in Nederland. De werkgelegenheid en schulden hebben dan ook weer vaak gevolgen voor het wonen. En bij de multiprobleemgezinnen spelen vaak al die problemen. Zijn mensen met minder mogelijkheden, of soms, en die daardoor in de schulden krijgen, en daardoor problemen krijgen met wonen en daardoor spanningen in hun huwelijk krijgen en

daardoor de kinderen in de knel komen. Het voorkomen van echtscheidingen ja, ik weet dat we met het consultatiebureau het er vaak over hebben.

2.6 Problemen worden heftiger

Ik hoor wel voldoende dat de vragen die bij ons binnenkomen wel steeds complexer zijn. Het speelt nu op meerdere gebieden. Bijvoorbeeld niet alleen op financieel gebied maar ook relatie problemen.

Psychische schade is steeds groter en doet zich bij steeds jongere mensen voor. Tegenwoordig al bij het begin van de middelbare school zie je symptomen.

En de crisissen zijn heftiger, meer agressie, meer agressie naar hulpverleners. Ik ga niet zeggen dat dat wekelijks een toename is van 10 procent maar op jaarbasis wel. Het is misschien niet eens een toename in het aantal incidenten maar wel in de heftigheid van de incidenten. De oorzaak zou kunnen zijn dat de problematiek ingewikkelder wordt. Mensen durven misschien wel meer, zijn wat meer losgeslagen, decorumverlies, om allerlei redenen gewoon niet meer doorhebben wat ze allemaal aan het doen zijn. Leuk is het niet.

HALT gaat officieel over jongeren tussen 12–18 jaar. Soms bij groepszaken tot 21 jaar. Het probleem zijn de 12–minners. Zij worden niet strafrechtelijk vervolgd. Aan deze groep moet wel wat gebeuren. HALT kreeg vroeger de lichte criminaliteit. Er zijn nu veel meer zwaardere zaken zoals mishandeling en bedreigingen. Justitie legt eerder taakstraffen op, zodat de jongeren geen strafblad krijgen. We zien steeds meer zware zaken naar ons toe komen. Ik heb vertrouwen om ook de 12–minners naar HALT te verwijzen. Als de politie een 10–jarige oppikt zou die ook bij ons terecht moet kunnen.

De toenemende problematiek in de jeugd; er zijn heel wat kinderen met ernstige zorg. En er zijn veel ontwikkelingen, die allemaal met elkaar te maken hebben: jeugd komt slecht aan het werk, zitten op verkeerde opleidingen, ernstige computerverslaving, ouders te druk met zichzelf, slechte voeding, e–nummers, suikers, stress eten, niet meer gezamenlijk eten, geen tijd voor elkaar aan tafel, tv uit, mobiel uit, etc.

Er zijn vier gebieden waar de ontwikkelingen niet gunstig zijn. Ik zie een groei in Obesitas, hufteigheid, ik–gerichtheid en drankgebruik. Dit zijn maatschappelijke problemen die je niet kunt voorkomen. Je kunt wel voorlichting geven maar mensen snappen het niet of willen het niet snappen. Obesitas zorgt voor een reeks gerelateerde problemen zoals ongezondheid met allerlei kwalen.

Ik zie een aantal ontwikkelingen aan dit thema gerelateerd, waarop wel ingezet wordt maar waar nog verbeteringen mogelijk zijn in de preventie. Waar fors op wordt ingestoken is Jeugdprostitutie, elke melding daarin is er één teveel. Daarnaast zie ik echtscheidings–problematiek waar veel onder vandaan komt, ouderenmishandeling, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld. Daar heeft Veilig thuis de afgelopen jaren behoorlijk op geïnvesteerd qua professionals, en daar zijn burgers hierin onderbelicht gebleven. Het kan geen kwaad om daar de komende jaren op in te zetten.

De zaken die Veilig Thuis in onderzoek krijgt zijn ook de laatste jaren complexer en heftiger geworden. Ik zie dat de zaken die bij ons in onderzoek komen, dat het echt heftige zaken zijn, je ziet de laatste jaren echt wel een toename in ernst en complexiteit. De ontwikkeling die ik zie is dat er nieuwe thema's komen die niet in the picture zijn, maar je wel op moet inzoomen. Het is onzichtbare problematiek. Vluchtelingenproblematiek groeit, en het gaat vaak om gesloten gezinnen, met andere normen en waarden. Ik heb geen zicht op de specifieke problemen in de gemeente Voorst, maar het zou wel interessant zijn om hierop door te lichten, of er specifieke problematiek is. Als je het op thema zou pakken dan kun je nog wat beter inzoomen.

Als je kijkt naar het thema huwelijksdwang en daaraan gekoppeld eerdergerelateerd geweld, met name door de vluchtelingenstroom. Daarin zien we een groei en dan moet je ook samenwerken met COA en Vluchtelingenwerk. Een paar jaar geleden hadden we meer moe-landen [red: Midden en Oost Europa], nu meer Syriërs. Nu hebben we mensen die zonder medeweten vertrokken zijn en partner en kind hier laten. Dat is problematiek waar je juist preventief meer zou willen insteken om te voorkomen. Het is lastig, want het is een doelgroep die gesloten is en dat maakt het extra lastig, want het is onzichtbaar. Het is belangrijk om goed hierbij (vluchtelingenproblematiek) aan te sluiten en recht te doen aan iemand zijn normen en waarden en om het beeld te geven van zo kan het niet en wij vinden dat dat wel zorg en aandacht vraagt. Ik denk dat het goed is om ook hier naar te kijken in een organisatie. Ook daarin wil je een balans.

Heel veel scheidingen. Mensen die in de schuldsanering zitten. En woonruimte nodig hebben. Daar hebben wij als bedrijf mee te maken en dat zie ik als een maatschappelijk probleem.

Ik verwacht meer verwarde mensen. Alcohol, schulden en armoede en weinig onderlinge betrokkenheid in de maatschappij. Mensen kunnen de zorg niet meer betalen. Sneller afhaken en elk jaar nieuwe indicatie moeten aanvragen via het Wmo-loket, eigen bijdrage terwijl er vaak al een sociaal minimum hebben. De moeite die gedaan moet worden en het geld wat er bijna niet is, wordt dan liever anders uitgegeven. Mensen met schulden kunnen ook niet mee doen aan de gemeente polis en kunnen dan ook niet zomaar overstappen. Iemand blijft langere tijd verstoken van...en komt zo dieper in de problemen. Als ze weten dat er wel een gemeentepolis is voor hen dan kunnen ze beter aanhaken of aangehaakt blijven. Ook bij "verwarde" mensen speelt contact en goed contact juist een belangrijke rol. In slechtere periodes en als de hulp dan gestaakt is dan overzien ze situatie en problemen helemaal niet meer.

2.7 Meer mensen met problemen op straat

Zoals je zelf weet ligt de jeugdzorg nu bij de gemeentes, nou moet ik eerlijk zeggen dat ik hier in Voorst eigenlijk niet zo heel veel problemen zie. Behalve dat ze nu ineens jeugdzorg op hun bordje hebben gekregen. Waar wij als politie en gemeente heel veel mee te maken hebben, dat zijn de verwarde personen. Die zie je in stijgende lijn. In onze gemeente zien we dat nog niet heel veel, maar we zien het wel. Dat is waar ik als politie mee te maken heb. Op het sociale vlak zien we nog niet zo heel veel, gelukkig.

Ik woon buiten de gemeente Voorst. Mijn bevindingen zijn gebaseerd op wat ik in mijn werk meemaak. Ik ervaar dat de vereenzaming verergert. Ik baseer mijn conclusie onder andere op de gang van zaken in de koffiecorner in mijn winkel. Daar zitten steeds meer vaste gasten die langdurig blijven. Een bijkomend verschijnsel is, dat sommigen het personeel lastig vallen. Ik denk dat tussen deze gasten ook mensen zitten, die gebruikers van 'genotsmiddelen' (lijken te) zijn. Verder zitten er veel 'bijzondere' mensen tussen. Ik vraag mij af waar deze mensen wonen en waarom zij soms 'vreemd' gedrag vertonen, en toch geen overlast veroorzaken.

Ik zie het als in dezelfde zin als in de toename van het aantal verwarde mensen, de mensen worden wel verwarder. Alsof problematieken toenemen, alsof we niet helemaal weten wat we moeten doen. En het is lastiger om mensen opgenomen te krijgen. Het is lastiger om mensen buiten hun eigen stad aan een huisje te helpen en het is lastiger goede plekken te vinden waar mensen gewoon mogen zijn. Of waar ze zelf niet lastig worden gevallen maar ook zelf niet worden lastig gevallen. Want het zijn eigenlijk twee verschillende groepen. Ik denk dat mensen altijd al wel ziek zijn geweest omdat de opnamen korter zijn meer ambulant aanbieden en ik denk dat we daar heel goed in zijn samen met andere organisaties, maar sommige mensen moet je gewoon niet ambulant willen behandelen die komen het best tot hun recht in klinische verblijfssetting.

Waar wil die man nog energie in steken? Die man is 65 maar wil nog wel 10 jaar door met mensen die de weg verloren hebben, die huis en gezin kwijt zijn. Kijk het is geen drug of iets dergelijks, ze werken met gezonde mensen die van hun mandje gevallen zijn om wat voor reden dan ook. En ik was bij de gemeente Deventer en daar was de wethouder heel enthousiast en deed een voorstel. Maar ook de wethouder daar zei: maar we hebben in Deventer toch helemaal geen daklozen. En er zat ook een ambtenaar, waarop ik zei; nou, is dat wel zo juist? Wij kennen ze niet. Ga maar eens naar de brug, ga maar eens naar het meester Geertshuis. Er zijn er zat. Laatst stond er in de krant dat er wel 20 of 30 daklozen waren, minimaal. In de gemeente Voorst hebben we ze ook, maar het is vaak verkapt. Ze wonen vaak tegen heug en meug bij de ouders in met alle ellende en toestanden, of ze wonen in een opvangtehuis waar het een grote rampspoed is. Dus je hebt ze hier natuurlijk ook. Je hebt ze, zeg maar, mensen die in feite psychologisch dakloos zijn maar die nog wel een dak boven hun hoofd hebben maar die in feite daar helemaal niet goed gedijen.

Deel B: Krijgen mensen de juiste hulp?

Hoofdstuk 3: Mensen komen niet of te laat in zorg

3.1 Mensen wachten te lang met hulp inroepen

Mensen ervaren een hoge drempel om hulp te vragen

Het grootste probleem vind ik dat mensen zelf initiatief moeten nemen om hulp te vragen. Ze moeten naar een gemeentelijk loket of instantie en dat is een drempel. De burger zelf verantwoordelijk te maken en te laten verwoorden dat hij hulp nodig heeft. Volgens mij werkt dat niet. Wanneer is het erg genoeg om hulp te vragen? Wanneer weet je dat als ouder of familielid? Wanneer weet je, als je het uit de hand loopt? Preventief is wanneer je contact kunt maken met iedereen, met al die gezinnen in al die huizen. Natuurlijk speelt er een en ander zoals overbelaste mantelzorg, uitputting, financiële problemen. Het kabinetsbeleid is om meer bij burger terug te leggen, maar begrijpen ze wel hoe moeilijk het is om hulp te vragen? We zijn allemaal nette brave inwoners, die heel veel dingen gewoon vinden: ik zorg toch naast vaak een baan voor mijn moeder, help mijn zieke buurvrouw, pas op de kinderen van mijn zus. Waar ligt de grens? Wanneer is het te veel. Wanneer mag ik zeggen dat het teveel is. Dit heeft voor een groot deel te maken met de huidige samenleving, we zijn meer op onszelf en er is een minder verbindende context.

Ik denk dat ouders wel worstelen. Meer dan dat we denken. Financieel. Over opvoeding. We hebben hier een inloopsprekkuur, vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Het is een enorm hoge drempel om daar naar binnen te gaan wandelen. Het wordt al gezien dat je daar naar binnen gaat.

Ik hoor ook van mensen die dan net tussen wal en schip vallen en dan de drempel toch te hoog is om naar de gemeente te gaan. Ik wou dat ik daar wat voor kon betekenen. Het is zeker een drempel om hier heen te gaan, zeker als je van huis uit daarin niet gesteund wordt. Beloon ze als mensen het op eigen kracht doen. Ik gun het ze dat ze gesteund worden. Het is toch een hoge drempel voor veel mensen.

Als we dan weer kijken op van het elkaar vinden, dan ligt, ik denk, ik merk dat er bij mensen vaak toch wel een drempel zit. Bij mensen zelf, en dat dan ook het woordje verslavingszorg, wat ze dan ook vaak wel zwaar vinden. Ik denk dat daar wat in te doen is. Ook bij de intermediairs denk ik soms ook wellicht niet altijd de kennis in, wat we daarin kunnen bieden. Met name op het stuk preventie, ik denk wel dat onze behandelafdeling dat wel vrij helder is, maar wat we vanuit preventie kunnen... Ook wel een beetje de norm van mensen, van, überhaupt een drempel om hulp te vragen. Ik denk dat mensen dat lastig vinden en dat is wel extra bij de verslavingszorg. Want dat verslaving is wel echt een stigma. Het is makkelijker om hulp te vragen op andere thema's, dan op het gebied van zoon of dochter, als ik dan naar ouders kijk, en ook voor mensen zelf trouwens, om aan te geven van "ik gebruik, maar ik heb daar een probleem mee". Dat is niet iets wat in Nederland helemaal, zeker niet in het preventieve vak, want dan heb je het eigenlijk al over een norm die in onze hele maatschappij vinden we het met z'n allen zo heel normaal. Van de week was er een onderzoek hoe Nederland toch wel weer in de top stond van hoeveel er gedronken wordt. Dus dat zegt wel

iets over onze norm, dus dat maakt het meteen ook dat de drempel heel hoog ligt. Om daar hulp bij te vragen, ik denk dat dat wel een hele lastige is.

We hebben een redelijk ruim beleid met een inkomensgrens van 125 procent. Dus daar kunnen mensen bij zitten die wel werken maar een laag inkomen hebben. Maar je ziet in het bestand dat er heel weinig mensen zijn die dat of weten of willen. Want je ziet dat het toch een drempel is om naar de gemeente te gaan en dan je hand op te houden.

Ik denk dat het grootste gedeelte is goed. Van de 100% is 70% goed maar aan andere dingen kan er wel iets aan gedaan worden. De inzet van personeel, de beloning. De opleiding van personeel daar moet er ook iets aan gedaan worden en dat kunnen ze bijvoorbeeld reguleren met een aanbieder die een school in een gemeenschap kan geven. En dat niet alles via het Maatschappelijk Netwerk Voorst zou moeten gebeuren. Het is net twee jaar opgericht het is net twee jaar in de lucht gebracht. Als je ziet wat voor drempel daar al ligt. Dat mensen binnen de gemeente niet van het ene punt naar het andere punt willen komen om hulp te bieden. Dan heb je gewoon een kleine gemeente. Die net gewoon boven de 20 duizend inwoners heeft, maar die ook verdeeld is in geloofskwesties, want dat is ook wat allemaal speelt. Ja er is nog een hele weg te gaan, zeg maar. En dat vind ik ook niet erg, ik mag gelukkig wat mee kijken omdat ik de ruimte en de tijd voor heb. En ik het heel erg graag gewoon wil doen.

De sociale cohesie in Nijbroek is redelijk. Maar ook, je komt niet zo gemakkelijk naar buiten met je problemen. Ook ouderen vinden dat moeilijk. Om dan hulp aan te bieden kom je op het gebied van de bemoeizorg.

En preventie vind ik prima, hoe eerder je iets signaleert hoe beter het is. Maar hoe kom je achter de preventie. Mensen moeten niet zeggen ik ben bang. Ze willen niet zeggen ik mag die man of vrouw niet. Voorst is een gemeente; het reilt en zeilt altijd wel deur. Ik denk dat dit veel speelt. Je moet de mensen hierin opvoeden. Zoals nu ook met de psychische hulpverlening bij de jeugd, dat kaart ze landelijk aan maar hier in Voorst heur ie nooit dat iets niet goed gaat. Maar mensen die hier werkt geeft dat dan wel aan. Als ik er dan vraagen over stel zegt ze nooit dat het niet goed gaat en dan geef ik aan dat ze dat aan moet geven in het overleg. Dat is het moeilijkste om achter te komen. Een geval met de stadsbank: als ik aan de wetholder vraag hoe het met de stadsbank zit dan zeg ik het gaat wel goed maar als ik dan iemand spreken die werkt met de stadsbank dan gaat het niet. Ze zegt daar dat iemand van 28 euro in de week rond moet komen. Dat kan toch niet. Toen is de maatschappelijk werker daarheen gegaan en heeft dat erop gezet.

Schaamte om hulp te vragen houdt mensen tegen

Vanuit mijn gezichtspunt is er in de gemeente sprake van verborgen armoede. Mensen kunnen de vaste lasten niet meer betalen, mensen houden dit voor zich, het is een soort taboe. Mensen lopen te lang door, waardoor de problemen verergeren. Hoe kunnen mensen sneller contact opnemen om dit bespreekbaar te maken? Hoe komen ze in de problemen, ligt dit aan de gemeente? Mensen weten niet waar ze terecht kunnen en lopen niet te koop met geldproblemen. Vaak komen ze met mij in contact na doorverwijzing van een ander maatschappelijke netwerkorganisatie. Ik zou willen dat ze bijvoorbeeld al komen na één

maand huurachterstand in plaats van dat de woningstichting aan de bel trekt. Schaamte voor de armoede en niet weten waar men terecht kan voor hulp. Voorlichting geven over wat bijvoorbeeld een sociale raadsman doet en kan betekenen. Mijn ervaring is dat de inwoners van de gemeente Voorst vaak in Apeldoorn te woord gestaan willen worden, omdat ze bang zijn dat iemand ziet dat ze een afspraak hebben met iemand van de Stadsbank.

Er is een drempel, er is schaamte om zich bij ons te melden, mensen vinden het lastig zich te melden of te bellen voor hulp als ze de schulden niet meer kunnen overzien.

We zitten te denken hoe kunnen we meer vooraf dingen inzetten door voorlichtingsavonden of cursussen aan te bieden en dat is lastig in een dorp. Je gaat niet naar een thema-avond over schuldenproblematiek waar je burens ook kunnen zitten, dat is het lastige in een dorp.

Het meest knellende is de anonimiteit denk ik. Zo is er bijvoorbeeld ook verborgen armoede. Ik denk dat mensen dit liever in huis houden, hier niet over praten, zich schamen. Ik heb in mijn werkzame leven in het onderwijs (basisonderwijs Martinus in Twello) gewerkt. En vroeger was dit ook al zo. Ik heb toen regelmatig meegemaakt dat kinderen niet mee konden gaan op schoolreisje. Dat hun ouders dat niet konden betalen, maar hun mond hielden over deze reden.

Schaamte hoor je ook vaak. Schaamte. Je weet, we lullen hier in Voorst. Ik ken ook een paar mensen, die hebben een drankprobleem. Ik heb er weleens mee gepraat. Het is beter als je een keer naar de dokter gaat. Ik zal het niet verder vertellen. Ik kan je niet verder helpen. Ja, ik kan je vertellen dat je het niet moet doen. Daar zijn instanties voor. Die kunnen je helpen. Daar moet je voor open staan. Anders help je jezelf ten gronde. Dan trekken ze zich terug. Dat is net verkeerd. Kwijnen ze weg. Zakken ze steeds dieper verder in de put. Dan moet je goeie figuren hebben die daardoorheen kunnen gaan. Die ze bij de hand nemen. Vertrouwen opbouwen. Je moet mensen letterlijk bij de hand nemen. En dan naar een instantie toe gaan. Zo belangrijk. Tegenwoordig is het allemaal ikke ikke ikke. Zo werkt het niet. Gewone mensen redden zich allemaal wel. Maar als je ouder wordt. Of jong en onervaren. Daar liggen de knelpunten.

Er zitten twee knellingen. Ten eerste de persoon zelf die moeilijk de drempel kan overkomen, schaamte gevoel. Ten tweede dat wij pas heel laat er achter komen wat het probleem is. Ik heb hier ook niet een pasklaar antwoord om die twee op elkaar te kunnen leggen, maar wel essentieel. De maatschappij verhardt continu en we bedillen van boven naar beneden en van beneden naar boven maar daar tussenin zit een hele groep die zich steeds vaker afkeert. Hoe je dit nu bij elkaar moet leggen is heel erg moeilijk. We zullen wel met elkaar die maatschappij anders moeten gaan inrichten. Ik denk wel dat er kansen zijn maar als je nou zegt hoe? Ja, nou dan is het voor mij wel heel lastig om het antwoord toe te voegen hoe je dit zou moeten doen.

Ik kom zelf uit een groot gezin en daar was het geen vetpot. Eten was er genoeg en een gedegen opvoeding, maar er was wel een vorm van armoede. Geen bijdetijdse kleding, vakanties, enz. Ergens schaam je je er dan voor. Toch kom je er niet mee voor de draad.

Armoede is denk een groot maatschappelijk probleem. Waar we als gemeente eigenlijk geen grip op hebben. En dit komt enerzijds door beleid. We denken dat wij door ons aanbod mensen bereiken. Mensen moeten dat zelf maar vinden. Daar kunnen ze naar toe komen en gebruik van maken. We realiseren ons niet, dat juist die mensen die in die groep zitten, dat die juist vaak zo in de knel zitten dat ze juist moedeloos worden van, weer op pad, weer alles op tafel leggen, weer het gesprek aan gaan. Weer vragen of je alsjeblieft iets zou kunnen krijgen. En ik denk dat schaamte ook een rol speelt.

Misschien is het ook een stukje onbekendheid of schaamte. Daar zie je het grote verschil eigenlijk. Wij hebben bij 1 van de 2 casussen, waar wij tegenaan gelopen zijn, ook een stuk schaamte. Wanneer er dan meer rek in komt dan zie je toch wel dat er deuren opengaan voor ons. Mondjesmaat, 2 stappen vooruit en 1 stap achteruit.

Schaamte, cultuur ook wel denk ik [red: oorzaken voor het verborgen blijven van problemen].

Ik ben een doener, maar ook wel een dromer. En een streber. Wat ik straks al aangaf. Dat ik een centrum maak. Voor iedereen. Voor jong en oud. Waar het hele dorp samen kan komen. En ook een aanspreekpunt hebben. Zelfde als een dagopvang. Mensen schamen zich om naar een dagopvang te gaan. Maar het is geen schande. Er moet iemand zitten.

Mensen hebben hun eigen probleem en worstelen met hun eigen probleem. Ik werk in Terwolde. Dat is ook een beetje de biblebelt die daar doorheen loopt. Dus veel geloofsproblemen die veel met het geloof te maken hebben. En daar wil men toch niet zo de vuile was van buiten hangen. Dus er is heel veel problematiek wat iedereen binnenskamers houdt, maar wat soms wel ver gaat vind ik. In die hele biblebelt is toch wel veel seksuele problematiek, seksueel misbruik. Doordat de sociale controle in een dorp ook groot is, uiten problemen zich toch ook vaak binnenshuis. Er is soms veel alcoholisme vind ik. Behoorlijk veel op het platteland. Het ziet er allemaal prachtig uit en mooi, maar achter elk huis heeft ieder zo zijn eigen problemen. En vanwege de veroudering zie ik ook steeds meer mensen met problemen die bij de ouderdom horen, waaronder dementie.

Er rust een taboe op hulp vragen

Waar het mis kan gaan. Er zitten allemaal taboes op, dan moet 'ie naar de psycholoog. Eerstelijns, ook met de alternatieve geneeswijze erbij. Dan is het meer wellness, waarom niet. Ga maar eens 10x ontspanningsoefeningen doen, waarom niet.

Veel problemen zijn niet of slecht zichtbaar. Misschien ligt de oorzaak hiervan in het taboe dat rust op hulp vragen en het naar de buitenwereld toe erkennen dat er hulp nodig is. Voor alle doelgroepen is eigenlijk het meest knellende: het niet bespreekbaar kunnen maken/zijn van problemen en dan vooral omdat dit nog 'not done' is in de samenleving

En ik merk ook wel bij intermediairs, zoals jongerenwerk, die het dan ook lastig vinden om het onderwerp [red: verslaving] aan te halen bij jongeren en daar meer stelling in te nemen, of bang zijn om contacten met jongeren te verliezen. Op het moment dat ze ons erbij willen halen, of andere instanties. Ik denk dat daar ook nog wel, dan heb je het wel over beleving. Dat is nog wel een taboe.

Ik denk dat psychische problemen nog wel een taboe zijn. Dat merk ik ook wel in de groep dat veel mensen het er ook niet over willen hebben. Dat is wel een stukje cultuur, een gebroken been daar wil iedereen het wel over hebben. Maar op het psychische leed zit zo veel taboe op. En dan zie je dat dat eenzaamheid teweeg brengt. Ja, als je er niet mee komt dan. En als er al een beweging is dan, ik werk hier nu 8 jaar, als er een beweging is dan is dat de positieve kant op. En dat komt ook door alle tv programma's, van 'o ja daar kunnen we het over hebben samen'. Maar ik vind het wel minimaal. Als we het dan over de groepen hebben hé, we hebben een groep 'omgaan met borderline, psychose, psychische problemen in het algemeen'. Mensen hebben in het begin nog wel het idee dat het iets specifiek van hun is en door met zo'n groep mee te doen, het is een cursus, maar ook lotgenoten ontmoeten, dat dat al zo veel goed doet. Alleen maar van oh ja ik ben niet de enige en ik kan het hier over hebben, mensen hebben aan een half oor genoeg, ik hoef me niet te verontschuldigen. Dat is wel wat mensen zich goed bij voelen, maar waar ook tegelijkertijd die terughoudendheid en schaamte nog aanwezig is.

Mensen weten niet hoe ze er mee om moeten gaan

Het verbaast mij, ik heb heel lang in Amsterdam gewerkt en daar kwam ik op een gegeven moment meer minder Nederlanders tegen dan andere culturen. Hier heel af en toe. Over het algemeen zijn mensen nog terughoudender om over dit soort dingen te praten. Er komt nog meer trots bij. Ik heb ook wel eens een Russische man gehad, die had een hele depressieve vrouw. Die kwam alleen voor praktische zaken. Dat valt me op aan mensen van een andere cultuur, de insteek is vaak heel praktisch. Dus daar is die openheid, dat ligt nog wat ingewikkelder. In onze groepen komt dat wel aan bod, waarom ze er niet over praten (de Nederlandse doelgroep). Sommige hebben een partner die dat niet wil; ja maar ik heb het beloofd. Dus ik zou het wel willen maar.. en als hij dan weer beter is, dan heb je het idee dat je iemand een stempel geeft. En sommige willen dat uit zichzelf niet, schaamte, schuld. Wat veel speelt volgens mij is dat veel mensen niet weten hoe ze er mee om moeten gaan. Net als bij kanker bijvoorbeeld he, dat geeft ongemakkelijkheid. Dat mensen over het algemeen niet zo goed weten hoe ze er op moeten reageren en dus maar niet reageren. En dat de betrokkenen denken van; maar mensen vragen nooit ergens naar. En dat is wel ingewikkeld. En daar gaat het in de cursus ook wel over; weten mensen dat je iets nodig hebt van ze? Dus dat ook durven. En in de cursus gaat het op een gegeven moment ook over sociaal netwerk, dat er wordt gevraagd; breng je sociale netwerk nou eens in kaart en ben je daar tevreden over? En durf je ook iemand te benaderen, durf je het te vragen? De ene kant is het durven je behoefte aan iemand kenbaar te maken. De andere kant is het de ongemakkelijkheid. En vaak ook als het heel lang duurt, wat moet je dan vragen of wat moet je daar over zeggen. En vaak wordt er dan gekozen voor niet. Wat voor de betrokkenen weer het gevoel geeft van; kijk ze vragen er niet eens naar.

Mensen melden zich te laat

Ik werk met mensen voornamelijk met schuldenproblematiek, er is veel schuld, mensen melden zich vaak te laat dus dan zijn de problemen al hoger opgelopen.

Als mensen in de schulden zitten, raken ze het overzicht kwijt. Ze hebben angst, ze durven de post niet meer open te maken. Als ze bij ons komen moeten we ze echt aan de hand meenemen en zeggen, nu gaat er dit gebeuren, we gaan je er nu bij helpen. Als ze eenmaal geholpen zijn valt er een last van hun schouders af, zo blij zijn ze dan. Schuldregeling is zwaar, traject van 3 jaar, is echt op een houtje bijten maar ze zijn heel blij dat ze van de stress af zijn van de schuldeisers en deurwaarders die bij je aan de deur komen. Eigenlijk zouden ze vooraf moeten weten hoe opgelucht je kunt zijn als je met je inkomsten/uitgaven aan de slag kunt gaan als je daar onzeker in bent.

Mensen wachten te lang met hulp vragen en dan vooral de ouderen die ook niet gewend zijn om mondig te zijn of niet durven te vragen. Mensen vereenzamen en je weet eigenlijk niet wie dat zijn. De groep van boven de 85 hebben vaak ook geen internet waardoor ze informatie missen. Internet zou een belangrijke bron van informatie kunnen zijn. Voor de groep onder de 85 is internet wel beschikbaar (gekomen).

Mensen wachten lang met hulp vragen. Dat heeft toch te maken met schaamte en eigen schuld dikke bult. Je kunt een kwartje maar een keer uitgeven en dat soort dingen. Ja dat is toch een beetje onze calvinistische maatschappij. Het zal je eigen schuld wel zijn. En dat is natuurlijk niet altijd, of heel vaak niet het geval. Kan wel natuurlijk, je hebt ook mensen die een gat in hun hand hebben maar dat is vaak niet het geval.

Mensen zijn gewend alles zelf te regelen of op te lossen

Mensen willen steeds meer zelfstandig zijn. De huidige groep tachtigers en negentigers die hangen nog heel erg aan hulp en die accepteren de zorg ook heel erg. Maar de groep die er nu aan zit te komen, de zestigers en zeventigers, die zijn heel erg gewend om alles zelf te regelen en zelf te doen en vooral geen ondersteuning en hulp te vragen. Met name bij echtparen zie je dat ze heel lang zelf doormodderen en ook echt zoiets hebben op moment dat iemand ondersteuning aanbiedt: nee we redden het wel. Daar kun je amper een voet tussen de deur krijgen. Daar heb je nog onderscheid tussen een groep die zegt we doen het zelf allemaal wel en we houden elkaar in stand en het lukt allemaal wel en daar zijn zo kwetsbaar in zijn op een gegeven moment dat het breekt en dan ben je eigenlijk te laat

Bovendien proberen de meeste mensen eerst hun problemen zelf op te lossen; het inschakelen van anderen stellen de meeste mensen zolang mogelijk uit. Eerst zelf oplossen en dan gebruik maken van regelingen. Ik merk het zelf; ik heb COPD. Het zou goed zijn om een invalide parkeerkaart aan te vragen maar ik denk steeds, ik red het nog wel. Je stelt het zolang mogelijk uit tot de grens bereikt is.

Voorst kijkt eerst de kat uit de boom. En dan denken ze, oh ja, daar kan je van op aan. Wijkverpleging is heel belangrijk. Maar voordat ze aan die stap toe zijn. Soms zijn ze twee/drie jaar te laat, vind ik.

Als ik naar mezelf kijk ja je bent er pas mee bezig op het moment dat je iets nodig hebt. Dan ga je in verdiepen als het nodig is. Omdat je het eerder niet hoefde te weten. En ik denk dat de gemeente Voorst met op Facebook en zowat dat betreft wel goed dingen plaatsen. Ja, ik ga pas

wat zoeken als het nodig is ik weet niet hoe anderen dat doen maar zo doe ik het. Ja dat zou kunnen dat dat te laat is. Maar wil je dat beter aan het licht kan krijgen ja ja dat weet ik niet dat is een beetje lastig. Ik denk dat op zich goed is dat de gemeente zich profileert via Facebook en zo dat dat wel een goeie manier is. Is toch lastig want ik heb daar niet helemaal een beeld van hoe je dat zou verbeteren en of je dat moet verbeteren of het niet gewoon is zoals het is. Ik ga er vanuit dat mensen zich wat dat betreft zelf wel kunnen redden dat is ook wel een beetje het uitgangspunt als liberaal. Want je kunt alles wel voorkauwen voor mensen maar daar worden mensen niet altijd beter van. Ik denk dat je in de basis voor jezelf moet zorgen en alleen mensen die dat niet kunnen zoals ouderen of mensen met een beperking ja die moet je helpen. En daar zit volgens mij het verschil.

Mensen willen niet gelijk een traject

Ik kan ook niet alles bieden voor die mensen hier, het gaat hier om het sociale stuk, maar niet verdere begeleiding. Mensen met indicatie is een plan voor, maar mensen die zomaar binnen komen lopen die krijgen geen aparte begeleiding. Ik kan wel een gedeelte ondersteunen, maar geen heel traject met hen gaan beginnen. Iemand die het eigenlijk ook niet helemaal wil maar wel de behoefte heeft...het is een te groot verschil. Het is of ze moeten zich ergens melden en dan wordt er een groot iets opgezet, een traject, tenminste voor die mensen voelt dat als een groot traject, en er gaan dan allerlei mensen met mij bemoeien, ook als het om iets kleins gaat. Ik heb even behoefte aan om ergens een praatje te kunnen maken, of een luisterend oor, of ik heb wat hulp thuis nodig, en dan is dit weer net te weinig. Ik kan dan net te weinig bieden. Ik denk dat daar momenteel een gat in zit.

Het laagdrempelige moet blijven. Dat mensen het gevoel hebben ik kies hier zelf voor, ik sta hier vrij in, er wordt niet van alles over mij beslist. Ik denk dat daar wel nog meer in gedaan mag worden. Er wordt al wel veel in gedaan, of die kant op gekeken, met wie we om tafel zitten die heeft de regie, en ik ben als hulpverlener als ondersteuner wat degene nodig heeft. Maar ik denk dat dat nog wel meer mag. Dat toch al te snel hulp willen bieden, te snel oplossingen bedenken, terwijl degene zelf de regie wil houden; het zelf wil bedenken. Het hoeft altijd niet heel groot te zijn, al denken we dat vaak wel. Als iemand verdwaald over straat loopt of in psychoses raakt, iemand met psychische problemen, maar verder geen hulp wil. Ik denk dat we daar nog meer naar moeten kijken van hoe kunnen we dat laagdrempeliger oplossen. Ze zijn vaak of zo vaak begeleid dat ze daar vaak ook wel moe van zijn, tenminste dat hoor ik heel veel terug. Ik wil dat niet meer want dan moet ik dit en dan moet ik dat. Wat ik nu al veel doe, maar ik mis dat stukje 1 op 1; om verder te bereiken, waar kunnen we nog meer in helpen of ondersteunen; ligt per persoon zo verschillend dus ik heb ook geen kant en klare oplossing. Een plek waar ze toch laagdrempelig even naar binnen kunnen lopen en even hun verhaal kwijt kunnen en dat er mee samen wordt gekeken, goh hoe kunnen we dat doen? En nu ligt het probleem denk ik toch dat je als organisatie betaald wil worden. Dus vanuit een indicatie wordt je betaald om te kunnen leveren of ondersteunen en mensen die dat niet willen, of geen indicatie kunnen krijgen. Wat is er dan nog? Het zijn vaak mensen die het moeilijk vinden om zelf stappen te ondernemen, om naar een groepje te gaan of naar een clubje, al is het maar een sportclub, dat zijn te grote drempels, daar moet net iets tussen zitten, denk ik.

De toename in ernst is vaak lastig te duiden, soms denk je dat iemand in een voorstadium iets misschien niet gezien heeft of er niet op heeft geacteerd. Daar kan je altijd naar kijken om dat beter te borgen. Onder aan de streep weet ik dat er een aantal zaken zijn waarin je het nooit kan voorkomen want het is niet een onderwerp wat je makkelijk opengooit. Dus ook als betrokkene kan je het lang achter de voordeur houden. Het wordt snel gebagatelliseerd, daar ligt ook een rol voor psych educatie. Het is belangrijk dat men door durft te gaan vragen: 'u zegt nou dat, wat heeft dat voor achtergrond, wat ligt daarachter?' Uiteindelijk komen dan toch de schulden en de psychiatrie tevoorschijn. Vanuit cijfers weet je dat mensen lang iets voor zich houden, maar het is hetzelfde dat als je weet dat de politie erbij betrokken is, dat voordat iemand zelf meldt bij de politie dan zeggen ze vaak dat het waarschijnlijk al een keer of 35 is voorgekomen, voordat mensen zelf een melding doen bij de politie. De reden waarom mensen dan toch uiteindelijk melden verschilt. Wij krijgen ook echt wel veel meldingen van derden en niet van het slachtoffer of de pleger. De reden kan een wijziging van een gezinssamenstelling zijn, dat je het wel voor je zelf kon accepteren maar niet voor je kind. De consequenties kunnen niet allemaal worden voorzien en hoe gaat de melding mij echt helpen? Ook als er een huisverbod wordt opgelegd; we hebben echt slachtoffers die boos zijn dat er een huisverbod is opgelegd. Dat was niet de bedoeling, gaandeweg als de rust en ruimte is gecreëerd komt uiteindelijk wel besef bij een aantal, maar er zit veel angst. Wat zijn de gevolgen, wat krijg ik dan nog over me heen?

Mensen voelen zich bezwaard om hulp te vragen

Mensen voelen zich vaak bezwaard om aan te geven dat ze eenzaam zijn of om hulp te vragen. Terwijl dat van alle kanten aangeboden wordt. Maar dan zeggen ze toch: moet ik weer iemand lastigvallen, en ze helpen me al zo vaak. Dat is echt een drempel. Waarschijnlijk is dat de drempel die we allemaal hebben. Onze eigen boontjes doppen. Als je de boontjes wilt laten doppen door een ander, moet je dat vragen. Eén keer vragen is niet zo erg, twee keer vragen, maar als dat met de regelmaat van de klok gaat gebeuren, dan wordt het een probleem. Vroeger was het gewoon dat mensen het bejaardenhuis in gingen en dat er hulp werd geboden. Daar werd alles aangeboden. Nu zijn het vrijwilligers, ja en dan moet ik die weer vragen. Dat kunnen we hopelijk doorbreken door zoveel mogelijk dingen te bieden en hopen dat mensen elkaar mee gaan nemen naar dingen. Want in principe zijn er best veel dingen en mogelijkheden voor mensen om naar toe te gaan. Wij hebben op een gegeven moment een lijst gemaakt van wat er te doen is, als je kijkt naar de ouderenbonden, mens en welzijn, welfare van het rode kruis, noem maar op. Er zijn een hoop organisaties die zich daar sterk voor maken. Ik denk dat echt het probleem zit om vanachter de geraniums vandaan te krijgen. Om te accepteren dat er anderen zijn die hen willen helpen. Misschien zullen hopelijk zelf ook steeds meer ervaren dat ze niet de enige zijn.

Ik denk dat het niet lukt voor die ene groep omdat ze de ingang niet weten om samen op te lossen. Ze komen er niet uit en weten niet hoe ze op het zwembad moeten komen. Niet de mentaliteit hebben om het te gaan vragen voor een oplossing. Gewoon de bescheidenheid van de mensen. Dat kunnen we niet meer en dan stoppen we er mee. En het is wel heel jammer want de leeftijd gaat omhoog dus hoe belangrijk is het om mensen van 70 aan het bewegen te

krijgen. Ja en water is hier ideaal voor. Want er is geen weerstand. Water is hier een ideaal medium voor en dat is denk ik wat we nog meer moeten uitdragen. In water bewegen voor ouderen en mensen met een beperking. Vaak mensen met blessures en overgewicht kunnen ideaal het water in. Maar daar hebben we wel die samenwerking voor nodig.

Zo zijn we niet meer zo alleen. In deze hectische samenleving ben je geneigd beslissingen alleen te nemen. In al deze drukte, heb je zoveel vormen van eenzaamheid. Eenzaamheid is voor mij iemand die de vraag niet kan stellen. Eenzaamheid is voor mij iemand die de weg niet weet. Als je niemand dat weet te vragen, dan ben je eenzaam. Als je alleen thuis zit, ben je ook eenzaam, maar alleen die classificeren wij als eenzaam. Maar als je je vraag niet kunt stellen, ben je ook hartstikke eenzaam. Ik denk dat het veel eenvoudiger is, hoe kun je complexe dingen eenvoudiger maken.

3.2 Mensen mijden hulp of zorg

Aantal zorgmijders neemt toe

Verder zie ik als ontwikkeling dat het aantal zorgmijders toeneemt. Bij de zorgmijders is het meest knellende probleem dat je daar moeilijk binnen komt. Deze zorgmijders zijn vaak ouderen. Dat zie ik in toenemende mate, de zelfzorg is slecht (hygiëne, structuur). Veel mensen zijn individueel gericht, op zichzelf gericht en wijzen zorg en hulpverlening af. De vraag is hoe je ze erbij kan betrekken. We moeten bereiken dat er meer thuisbegeleiding is, meer mogelijkheden om bij nijpende situaties binnen te komen. Dit vind ik het meest urgent, en dat komt omdat ik er dagelijks tegenaan loop.

Het probleem bij de zorgmijders is dat het probleem nog groter wordt dan wanneer je er wel op tijd bij zou zijn. Ik denk dat het te maken heeft met dat we als persoon, als mens, ons minder bezig houden met de mensen om ons heen. In mijn beleving zal dit in de gemeente Voorst minder zijn dan wanneer je uit een grote gemeente komt. Daar waar burens heel belangrijk waren. Het is iets maatschappelijks denk ik. De individualisering is echt wel een groot probleem.

Er ontstaan steeds meer zorgmijders. Dat vind ik echt heel zorgelijk. Eigenlijk heel gek, want je ziet ze niet, maar je weet dat ze er zijn. Wij krijgen mensen steeds later in beeld of op moment dat ze in beeld komen, speelt er al zoveel problematiek, waarvan je had gehoopt dat het al eerder was opgepakt of gesignaleerd. Dan had het heel veel zorgkosten gescheeld voor de gemeente en de zorgverzekeraar, maar het had mensen een hele hoop ellende gespaard gebleven als ze op tijd geholpen waren en de weg hadden geweten naar de hulpvoorzieningen.

En je hebt de groep die überhaupt alle hulp weigert omdat er sprake is van psychische problematiek, alcohol-drugsverleden, dementerend. En die groep wordt alleen maar groter omdat ze gewend zijn om dingen zelf te regelen, omdat niet altijd duidelijk is waar ze hulp voor kunnen vragen en vanwege de financiële prikkel. Klein voorbeeld is gebitsprothese, er zijn heel veel mensen die jarenlang met een gebit doen, maar als je ouder wordt krimpt je kaak. Dan krijg je heel veel mondproblemen en uiteindelijk kan dat inhouden dat mensen minder gaan eten of vloeibaar. Daardoor missen ze voedingsstoffen en worden ze eerder ziek.

Dan komen ze bij de huisarts maar die signaleert dat niet en die gaat vitamine D-injecties geven om dat op te lossen. Probleem wordt dan niet bij de oorzaak aangepakt omdat mensen er zelf niet over beginnen of aan de bel trekken.

Wat ik zie hier op mijn groepen, mensen komen inlopen met indicatie maar ook zonder indicatie, en ik zie dat mensen zonder indicatie een steeds zwaardere doelgroep worden. En daar bedoel ik mee dat dat mensen zijn die eigenlijk wel zorg of begeleiding hadden kunnen hebben, maar eigenlijk een zorgmijder zijn. Ik zie dat er wel een vraag is bij deze mensen, ik wil ergens terecht kunnen waar ik niet gelijk in een hokje wordt gestopt of ergens naartoe wordt geduwd, daar waar iemand de beslissing gaat nemen over je leven. En ik zie dat daar een steeds grotere groep in komt. En ik merk zelf dat dat best zwaar kan zijn, dat je soms drukker bent met de mensen die zomaar even aankomen, dan dat je druk bent met de mensen met een indicatie en met begeleiding en dagbesteding, en daarvoor komen.

Mensen mijden zorg

Uiteindelijk komen die dan bij de OGGZ terecht, maar daarvoor zijn ze niet in beeld of is er niets bekend of wordt er niet daadwerkelijk iets gedaan als ze wel in beeld en in beeld zijn. Mensen worden wel aangemeld, maar komen niet aan en die aanmeldingen herhalen zich dan maar en daar blijft het bij. Mensen hebben niet altijd het vermogen, of hebben enorme angst of hebben een verstandelijke beperking of, net functioneren aan de buitenkant, maar snappen hun papieren niet of durven die niet eens open te maken, of mensen zijn psychotisch of zwaar depressief of schamen zich voor hun ongemak en/of situatie en in die omstandigheid kunnen ook sommige hoogopgeleide mensen zitten.

Waar je nu mee te maken krijgt, zijn zorgmijders. Mensen denken 'ik heb helemaal geen zorg nodig', die komen nu later, wanneer ze al in de schulden zitten, wanneer ze helemaal in de knel zitten. Ze kunnen dan niet meer anders. Ik denk dat dat het grootste probleem is.

Het probleem is dat de zorgmijders uit het vizier blijven, deze komen pas in het snotje als er stront aan de knikker is. Maar juist zij hebben het hard nodig. Vaak speelt bij hen schaamte, of ze willen niet dat er iemand meekijkt omdat ze betrokken zijn bij louche praktijken. Er is een cultuuromslag geweest om uit te gaan van de vraag vanuit de mensen zelf. Daarmee is de intrinsieke motivatie gewaarborgd. Anders trek je aan dode paarden. Ook wil je geen energie en geld daaraan verspillen.

Wij hebben steeds vaker cliënten waar je vijf-zes weken moet volhouden voordat je überhaupt binnen komt. Vanaf moment dat je binnenkomt dan zie je heel veel en dan kun je rustig al die hulpverlening naar binnen gaan halen. Maatschappelijk werk, bijzondere bijstand, etc. dan kun je pas de dingen gaan aanpakken, maar voordat je daar bent... Mensen geven niet zo snel een inkijk in je leven. Die groep heb je pas in beeld als ze in het ziekenhuis belanden, of als een partner overlijdt, dan staan ze pas open voor een beetje steun.

Als mensen soms helemaal niet bereid zijn om mee te werken. Het houdt een keertje op natuurlijk.

Mensen erkennen of begrijpen hun probleem niet

Ik denk dat vooral het bespreekbaar maken van problemen een verergering van problemen kan voorkomen. Het is vaak al in een later stadium dat problemen verteld/erkend worden. Een voorbeeld waar ik zelf regelmatig tegenaan loop in mijn werk: ik organiseer de cursus Val Preventie. En je ziet dat veel mensen pas komen op het moment dat zich al een val heeft voorgedaan of pas als mensen fysieke beperkingen ervaren. Dan realiseren ze zich pas dat ze Val Preventie nodig hebben. Terwijl juist deze cursus voor elke oudere een vereiste voorbereiding is op de fysieke beperkingen die zij tegemoet gaan. Het is lastig en erg jammer dat mensen zich hier niet tijdig op voorbereiden. Dit is ook van toepassing op mensen met dementie in een beginstadium. Het is voor hen heftig om te erkennen dat ze dementie hebben en vooral als de ziekte nog in het beginstadium is. Maar juist in het beginstadium is bewegen een heel goed middel om de symptomen van dementie te stagneren/vertragen. Deze ouderen en mensen met dementie in een beginstadium zijn heel moeilijk te bereiken. Samenwerking met huisartsen en thuiszorg kan hier een grote rol in spelen. Ouderen nemen hun huisarts vaak serieus. Maar de huisartsen en thuiszorg zijn hier vaak moeilijk toe te bewegen, vanwege tijdsgebrek. Thuiszorg bijvoorbeeld heeft heel weinig tijd voor dit stukje extra vanwege de marktwerking. Alles moet in een zeer beknopte tijd gedaan worden. De praktijkondersteuners van huisartsen kunnen hier ook een rol in spelen, Mens en Welzijn investeert daarom in een goed contact met de praktijkondersteuners. Dit vraagt echter om een lange adem!

Waar je heel erg tegen aan loopt, is een stukje beeldvorming, schaamte, een stukje niet erkennen 'ik heb geen probleem' waardoor de drempel toch nog hoog is, hoe laagdrempelig ze ook gemaakt worden. Mijn ervaring is dat het ontzettend veel moeite kost om mensen, ouders, inzicht te geven in hun problemen en dat er ook hulp is. Er is toch heel veel schaamtegevoel, negatieve beeldvorming, waardoor ik denk: er schieten een heleboel mensen tussendoor die niet op het juiste moment op de juiste plek hulp krijgen die ze nodig hebben.

Ook bij gehandicapten zie ik zorgelijke situaties. Niet aangeboren hersenletsel is niet altijd zichtbaar. Ook overschatten cliënten zichzelf of hebben geen goed zicht op hun eigen situatie. Soms speelt ook schaamte mee. Bij de keukentafelgesprekken zit meestal niemand bij, alleen de cliënt zelf. Dat zou anders moeten. De partner, familie of anders een betrokken buur of iemand uit de begeleiding zou aanwezig moeten zijn bij gesprekken waar het gaat om het afgeven van een indicatie.

Ja die cultuur. Net zo goed als het ook cultuur is van; heel lang doorgaan met problemen die je zelf ervaart. Het is zo onze cultuur van het gaat wel weer over, kom op gewoon even doorzetten, een schepje er bovenop doen. Ook als je kijkt naar burn-out, stress klachten, het zit zo in ons denk ik. Iemand zei eens tegen mij; 'je moet eerst over je grenzen heen gaan voordat je ze kent'. En ik denk dat dit ook zo is. En ook wel de schaamte en schuld, het is nog steeds iets, eigenlijk is het iets heel gewoons maar ook iets ongewoons om mee te komen. Ik denk dat dat schuldgevoel en schaamte wel het meest knellend is.

Door vraaggerichtheid ontlopen mensen zorg

Maar ook in minder ernstige gevallen wordt te gemakkelijk ervan uit gegaan dat iemand zelf verantwoordelijk is. Er wordt dat te weinig afgevraagd en gekeken of iemand die verantwoordelijkheid wel (voldoende) kan dragen. Soms komen ze niet eens opdagen op afspraken en dan worden mensen weleens te gemakkelijk uitgeschreven en dat hangt te veel van de persoon van de hulpverlener, de functionaris af. Om hoeveel mensen dat gaat is niet altijd helemaal duidelijk, maar per jaar zijn het in Voorst er toch zo'n twintigtal.

Nu moet de vraag te veel vanuit de gezinnen en de mensen zelf komen. In Nederland werken we teveel vraaggericht. Je zou mensen meer kunnen binnenhalen via speciale projecten zoals het Maatjesproject of het Buddyproject. Maar wie zet dat in? Doe je dat zelf of moet het vanuit het gezin komen?

De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter. Daarbij wordt de onderkant van de samenleving steeds moeilijker bereikbaar. Het zou goed zijn als onder andere de huisarts of het consultatiebureau verplicht wordt hulp aan te bieden. Op dit moment hebben we een samenleving waarin iedereen veel vrijheid heeft in zijn of haar doen en laten. Dit in combinatie met de grote vrijheid die iedereen heeft, is doorpakken lastig geworden. De leefwijze van een mens of gezin leidt hierbij geregeld tot moeilijk bereikbare mensen. Vaak hebben betrokkenen dan ook behoefte aan hulp. Het grootste probleem is de doelgroep bereiken terwijl mensen binnen die groep beschikken over allerlei mogelijkheden om hulp te ontlopen. De omgeving van de betrokkenen wijzigt (bijna) niet. Een deel van de betrokkenen is werkloos, anderen analfabeet en weer anderen leven in achterstand. Deze situaties komen meestal voor in Nederlandse gezinnen in Nederlandse wijken en buurten.

Eigen financiële bijdrage is een drempel

Verder komt het bij de GGZ voor dat mensen de eigen bijdrage niet kunnen betalen, waardoor ze wachten om hulp te vragen en dat leidt dan vaak tot een crisis. We willen integratie, iedereen mee laten doen. Dan moet de basis op orde zijn, o.a. financieel. Als bij de GGZ iemand hulp nodig heeft, maar het niet krijgt en er is geen sociale omgeving, komt hij terecht in de mallemolen van de maatschappij, in de hectiek.

Dat is eigenlijk wat ik in het werk een dilemma vind. Het meest problematische aan het ouders zelf dingen te laten betalen is volgens mij dat er dan ook ouders zijn die dat niet gaan doen en afwachten tot het probleem erger wordt.

Er zijn veel kindercoaches en dat vind ik wel goed. Maar het jammere is dat je dat zelf moet betalen. Het goede ervan vind ik dat ze echt met het kind in gesprek gaan en veel breder kijken om een kind te helpen. Dat is helaas voor veel mensen financieel niet op te brengen. Ouders zouden op een veel laagdrempeliger niveau adviezen moeten kunnen krijgen en meer kortdurend en coachend in plaats van al te snel de weg naar huisarts e/o diagnoses te moeten bewandelen.

Het enige dat ik zie dat mensen tegenaan gelopen zijn is de hoge eigen bijdrage. Dat ze daarom afzien van zorg, terwijl ze er wel wat aan hebben. Misschien is de noodzaak dan wel

niet heel hoog, maar ik heb wel ergens wat gesignaleerd van dat mensen met hulp wel geholpen zijn. Misschien wat minder, maar die eigen bijdrage die is fors hier in vergelijking met andere gemeentes. Via de begeleiding, ik doen zelf de intake, horen ze het eerst. We hebben dan al aangegeven dat hier de eigen bijdrage hoog is. Maar wij kunnen daar ook niks aan veranderen. Ik wil daar wel een voorbeeld bij geven, wat gaat over de eigen bijdrage; Ik was bij een boerengezin, een vrouw met NAH, en die was beperkt en onzeker, haar man had ook NAH. Haar zoon had hulp ingeschakeld en ik ben daar naartoe geweest. Maar omdat ze eigen panden hebben, heb je eigen vermogen terwijl ze er niet bij kunnen. De eigen bijdrage werd €70,- per uur. Dat kan ik niet uitleggen dan. Die heb ik wel doorgestuurd naar een psycholoog van Klimmendaal, omdat ze daar misschien een kortdurend traject kunnen doen en dan horen we dan te zijner tijd wel of er thuis nog wat nodig is, maar de Wmo is voorliggend. Er komen ook wel jongere mensen en wat je dan ook vaak ziet dat mensen hebben gewerkt en die verliezen dan hun baan doordat ze NAH hebben gekregen maar dan hebben ze nog wel het salaris van de jaren daarvoor even en daar wordt dan de eigen bijdrage op gebaseerd. En dat is ook heel vervelend. En er komen al veel extra kosten, mensen moeten naar het revalidatiecentrum rijden heen en weer als gezin en extra oppas, een partner die een tijdje niet kan werken. Dat is echt belastend. Het verschil is gewoon heel groot met Apeldoorn bijvoorbeeld. Die hebben een maximum eigen bijdrage van uit mijn hoofd €15 en hier is dat €70.

Ik zie dat mensen afzien van hulp of minder hulp willen. Maar ook mensen die wel informatie of een intakegesprek willen, maar dan toch afschrikken op de eigen bijdrage. Onze cliëntpopulatie wisselt heel erg. Het zijn bijvoorbeeld mensen die een ongeluk hebben gehad of een hersentumor. Ik zit even te denken voor Voorst. Daar zitten meer oudere mensen en mensen met een lager inkomen. Ik heb ook wel meegemaakt dat ze daarom zijn afgehaakt en die zijn niet meer in beeld. Sinds kort is er hier ook weer een echtpaar in beeld met een behoorlijk inkomen en de eigen bijdrage is daarbij ook benoemd. Ik leg dat altijd uit, maar ze hebben denk ik nog niet de factuur van het CAK gezien en je kunt het wel zeggen maar als het zwart of wit uiteindelijk binnenkomt dan is het een domper voor mensen.

Ik weet dat er wel eens is gesproken over dat we die mensen misschien ook in die raamovereenkomst moeten zetten. Ik denk dat de financiën best wel een dingetje is. Dat er veel mensen toch wel krap zitten of schulden hebben. Het is ook jammer als ze daardoor geen hulp zoeken. Dan vind ik wel dat de gemeente Voorst altijd wel zorg op maat biedt en heel erg kijkt naar wat mensen nodig hebben en ook uitzonderingen maakt als dat nodig is. Dat is eigenlijk wat ik in het werk een dilemma vind. Het meest problematische aan het ouders zelf dingen te laten betalen is volgens mij dat er dan ook ouders zijn die dat niet gaan doen en afwachten tot het probleem erger wordt.

Wij houden bij welke cliënten hun zorg stoppen vanwege de eigen bijdrage. Er is ook een meldpunt, waar jullie ook onder vallen met Apeldoorn. Zorgaanbiedersinfo.nl daar kan je een melding op doen en ik heb weleens gebeld naar de Wmo en naar de beleidsmedewerker. Wat ze toen aangaven dat 80% de eigen bijdrage goed kan betalen en er is 20% die hebben een hoog inkomen en een hoge eigen bijdrage en we hebben een keuze gemaakt dat we het zo

hanteren en zo laten. In Lochem was het ook soortgelijk. Zij laten het wel zo, maar als wel een situatie hebben dat ze stoppen met begeleiding dan wordt daar een uitzondering op gemaakt. Ik geef dan wel wat tips aan cliënten hoe ze een vervolgbehandeling kunnen krijgen bij een andere aanbieder. Ik laat iemand niet zitten

Door eigen bijdrage zien mensen af van zorg, ggz, huisartsenpraktijk ondersteuner, geldt ook voor eigen bijdrage begeleiding. Het gaat vooral om de lage inkomens, kwetsbare mensen, met ontwikkelingsbeperking, psychische problemen.

De basisvoorzieningen waar we net over spraken moeten dus aanwezig zijn en toegankelijk blijven. Financiën spelen hierin een grote rol. Wordt er van mensen een bijdrage verwacht en hoe groot is die?

Een recent voorbeeld is van een mevrouw die geopereerd werd. De operatie is dan basiszorg. Wij komen dan aan huis, dat kost 50 euro. Die mevrouw gaf toen aan het niet te kunnen betalen. Die ging toen eerst zelf kijken hoe ver ze kwam, zonder therapeutische begeleiding. Die mensen blijven verstoken van zorg, dat maken we veel mee. Dat kan tot gevolg hebben dat mensen dus bijvoorbeeld minder goed terugkomen op de arbeidsmarkt, minder snel en goed terugkomen. Het is zeker niet handig, niet goed dat dit gebeurt.

Dat is overgegaan naar de Wmo in Voorst. Er is wel een aantal mensen geweest dat zelf geen begeleiding meer wilde vanwege de hoge eigen bijdrage die ze moesten betalen. Als mensen vermogen hebben, dan wordt de bijdrage hoger. Ik begeleidde een cliënt in Nijbroek en die had eigen vermogen en toen werd zijn bijdrage per maand 180 euro voor 1 a 2 uur per week begeleiding. Hij is daarom gestopt. Sommige mensen die geen begeleiding meer hebben, hebben geluk en kunnen dan terugvallen op hun eigen netwerk. Ik neem aan dat ze zich opnieuw melden als ze ondersteuning nodig hebben.

We gaan hier bijvoorbeeld beginnen samen met Zozijn met een buitenschoolse opvang waarin ze kunnen sporten, theater kunnen doen en muziek kunnen doen. Noem maar op. En de opvang is gratis omdat ze een indicatie kunnen krijgen, dus dat is gratis. Voor de activiteiten moeten ze wel wat betalen en dat is voor veel mensen toch nog wel een moeilijke stap. Als je gewoon kinderen hebt, daar moet je ook gewoon voor betalen als ze naar een sportvereniging gaan of naar muziek of wat dan ook. En de rest wordt dan allemaal geregeld. Dus je moet ze ook een stukje begeleiden dat het gewoon normaal is dat er wat voor gedaan moet worden, dat niet alles gratis is. Dat er wel wat tegenover staat.

Qua contributie en de kosten, dat gaan we nu opstarten. Ik merk wel dat dat een lastige is. Maar goed we hebben wel besloten dat het niet gratis kan. Misschien wordt het bedrag ietsjes lager, maar dat de gemeente iets kan doen, kijken of dat gaat lukken. Ik denk dat het er gewoon bij hoort. Bij de sportclub heb je ook gewoon je normale contributie en ik weet wel dat bij speciale kinderen de kosten sowieso al wat duurder zijn in bepaalde dingen. Als je normaal een BSO moet betalen, is dat hartstikke duur. Daarin is de gemeente ook altijd wel bereidwillig hoor, maar ook met Zozijn hoor. Altijd bereid om na te denken en mee te werken. Dus dat is wel mooi.

3.3 Mensen weten de weg niet

Zorgland is ingewikkeld

De kern van het probleem is denk ik de onduidelijkheid en de verschillende regels en organisaties in zorgland. Dat mensen niet meer weten waar ze naar toe moeten en daardoor soms later dan goed is zich melden. En het nu nog niet voldoende bekend zijn van het MNV, bij klanten maar ook bij professionals. Ik denk dat het komt door de veranderingen, dat is nu sinds 2015 dat de Wmo een deel indiceert, dat het CIZ nog een deel indiceert dat de Zvw daarin nog een deel indiceert. Door eigenlijk wel de veranderingen, en er zijn op dat moment wel heel veel spotjes op tv geweest en info in de kranten, maar als dat op dat moment niet aan de orde is bij jou dan ben je daar niet echt in geïnteresseerd maar als het aan de orde komt denk je ineens ho, en dan ga je ineens uitzoeken en dan denk je wat is het ingewikkeld. Dus ik denk wel omdat het je pas interesseert als het aan de orde komt dat je dan merkt dat het lastig is en dat je er hulp bij nodig hebt, of tenminste als je er niet uitkomt dat je hulp weet te vinden, dat je effe aan de bel kan trekken. Maar ik denk dat door die veranderingen, en die veranderingen houden natuurlijk niet echt op, die blijven ook doorgaan.

Mensen zijn zoekend. Het overzicht is weg rondom ouderenzorg en dementie. Waar kan ik terecht? Zorgkantoor? Wmo? Wlz? PGB? Wat is de beste zorg voor mijn familielid? Er zijn zoveel organisaties rondom deze doelgroep, maar niemand heeft een totaaloverzicht. Een lokale loketfunctie, op dorpsniveau, zou heel erg kunnen helpen. Combinatie van instellingen die samen bijeenkomsten houden. Waar bewoners van gemeente Voorst gebruik van kunnen maken.

Ook wat je heel vaak ziet is dat ze hun weg helemaal niet kennen in gezondheidsland. En dat kan betekenen dat bijvoorbeeld zwangere nieuwkomers problemen hebben rond de zwangerschap. Omdat ze te laat, ze kennen de hele verloskundige zorg niet. Er moet je verteld worden wat het belang daarvan is en dat je dat moet doen. De huisartsen dat kennen ze niet in die landen. Iemand had gevraagd: hebben die mensen geleerd? Want ze gaven geen medicijnen en praten alleen maar. Maar ook wanneer 112 bellen en wanneer niet? Dat is ook risicovol. De een zal het te snel doen en krijgt verwijten, de ander zal te lang wachten met alle risico's van dien. Verzekeringen, dit systeem kennen ze niet. En probeer dan maar eens te snappen dat a) je maandelijks moet betalen terwijl je niet ziek bent en b) als je dan bij de apotheek staat, dat je dan toch bij moet betalen vanuit een eigen bijdrage en dat dat weer iets anders is dan je eigen risico. Maar ook de tandartszorg, de jeugdgezondheidszorg, dat je je kind van jongs af aan wordt gevolgd door de jeugdarts en de jeugdverpleegkundige. Dat dat heel gewoon is, dat iedere Nederlander dat doet, bijna iedere Nederlander. Dat je vaccinaties hebt, nou hebben ze dat in andere landen ook, maar hoe dat hier zit. Dus er zit ook al een gezondheidsachterstand waardoor hun gezondheid aan alle kanten wordt bedreigd.

Daar komt bij dat gezinnen met armoede zorg gaan mijden, met als gevolg taalachterstand bij kinderen en psychotisch gedrag van een kind dat tot nood zal leiden doordat er geen grip meer is op een zorglandschap dat sowieso al complex is georganiseerd. Die situatie kan weer tot situaties leiden waarin veel volwassenen/kinderen worden gemangeld tussen partijen.

Mogelijk is ook dat er meerdere ketens zijn. Een situatie die voortvloeit uit het feit dat deze aanpak is ingevoerd met de decentralisaties. Het voordeel daarvan is, dat een en ander nu veel goedkoper uit te voeren is. Het doel zou moeten zijn dat bovenliggende instanties bij elkaar gebracht worden. Zo is het openbaar ministerie aangesloten op de casuïstiek van de GGZ en die aanpak komt nu ook op gang waar het gaat om informatie met elkaar te delen.

Onbekendheid van het CJG, MNV en Wmo-loket

De bekendheid van het MNV dat vind ik nog een gemis omdat je preventief heel veel in kunt zetten en we juist daarmee veel kunnen voorkomen. Eerder in beeld krijgen maar het kan ook zijn voorkomen van bijvoorbeeld overbelasting van de mantelzorger. En we vragen wel ondersteuning door het netwerk, maar het moet ook bekend zijn dat de gemeente nog wel zorg biedt daarnaast. En dit zie ik dan bij dementie maar ik heb ook veel te maken met de Wlz en daar zie ik ook wel eenzelfde lijn. Zorgland is best wel ingewikkeld. Belangrijk is dat ze, als ze hulp nodig hebben, wel gewoon aan kunnen kloppen bij het MNV. En dat wordt ook wel steeds meer gedaan maar ik denk dat het nog wel breder kan. Dat je daar de mantelzorger ook in kan ontlasten want die ziet alle formulieren en die schrikt ervan. Want als je ziet hoeveel formulieren er ingevuld moeten worden... en als er dan niet heel veel zorg bij betrokken is of zorginstellingen nemen het niet over, ja dan kunnen wij daar wel een deel in begeleiden.

Ik heb nagedacht over wat vanuit hier en vanuit het dementienetwerk nu eigenlijk wel een probleem is. En wat ik zelf heel erg merk is dat als ik bij klanten kom dat je soms al wel eerder ingeschakeld had kunnen worden. Dus de onbekendheid van het MNV en dat je eigenlijk al sneller of eerder wat kan betekenen voor klanten. Zowel klanten met een dementiezorgvraag maar ook klanten die gewoon een medische zorgvraag hebben. Ik merk dat de weg in zorgland best heel ingewikkeld is. De veranderingen, de Wlz wat eerst de AWBZ was en de zorgverzekeringswet. Je merkt dat dat voor klanten best ingewikkeld is en ook waar kan ik wat vragen. En dat soms de drempel om iemand in te schakelen best wel hoog is. Dat vind ik nog wel een probleem, dat mensen eerder het MNV in hadden kunnen schakelen voor vragen die ze hebben. En dat nog niet gebeurt.

Er ontstaat een doelgroep die steeds minder mobiel is, thuis gekluisterd is, internet niet onder de knie heeft en niet per se een netwerk van mensen om hen heen heeft of waarvan de kinderen en familie al belast zijn. De weg naar wat ze allemaal kunnen en moeten regelen is ook niet makkelijk. Weten deze mensen de weg goed te vinden naar de ouderenadviseur in de gemeente en naar het Wmo-loket?

Mensen weten het Maatschappelijk Netwerk te vinden in het Kulturhus, maar we zijn niet goed zichtbaar, te weinig bekendheid. De naam Team Maatschappelijk Netwerk is verwarrend.

We moeten beter zichtbaar zijn Ook het vinden van hulp blijft een punt. Vorige week sprak ik nog iemand die nog nooit van het CJG gehoord had bijvoorbeeld. Veel organisaties zijn nog niet goed genoeg zichtbaar. Dit doet niks af aan het werk dat inhoudelijk gedaan wordt, maar sommige communicatie kan beter en helder. Het moet duidelijk zijn waar mensen terecht kunnen met vragen en hulp. Dit moet beter uitgedragen worden.

Ik merk dat het voor de klant niet zoveel uitmaakt wie het financiert, als ze de zorg maar ontvangen. En het scheelt dat mensen die voor 2015 een indicatie hadden, die werden wel meegenomen door de gemeente of door diegene die de zorg leverde. Dus dan hadden ze zelf niet zoveel zorgen over dat het nu geïndiceerd werd door de Wmo en niet meer door het CIZ. Ik denk dat die daar toen minder last van hebben gehad. Ik denk dat in 2015 bij de start wel heeft gespeeld dat ook in de communicatie steeds eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid benadrukt werd en dat mensen niet aanvragen omdat ze denken dat ze “wel niet in aanmerking zullen komen”. Toen werd de huishoudelijke hulp ook minder. En toen is er niet altijd eerst een gesprek geweest maar werd het afgebouwd omdat van een stukje zelfredzaamheid werd uitgegaan. En het was toen ook niet zo duidelijk dat de huishoudelijke hulp onder de Wmo bleef vallen. Nu is dat weer duidelijk en krijgen klanten een gesprek. En er wordt wel breder gekeken naar of familie kan helpen en wat iemand zelf kan. Ik kan me wel voorstellen dat klanten aan wie het toen niet is toegewezen dat die denken, oh de gemeente die helpt mij niet meer. En dat was ook door de veranderingen en de gemeenten wisten ook niet hoe het zou gaan lopen. Dus die klanten hebben we blijkbaar wel gehad, maar toen was ik hier nog niet aan het werk, wat dat betreft ben ik weer in de goeie tijd ingestapt. Maar dat merken we nu niet meer, mensen hebben nu wel meer het vertrouwen dat als het nodig is ze zich kunnen melden. Maar ik sta nog wel versteld dat als ik me voorstel bij een klant met een medische zorgvraag of dementie en ik kom bij de klant dan zeggen: oh je komt van de gemeente, wat fijn dat ze dat doen, dat ze nu al zo meekijken. En dat zegt ook iets over de lage bekendheid, daar hebben we het al over gehad, maar mensen weten niet dat we zo werken. En niet alleen de onbekendheid maar zeker ook dat mensen het zo waarderen dat de gemeente dus echt mee wil kijken, en hulp of ondersteuning zo nodig kunnen bieden of begeleiding. En op die manier, zo toch preventief te werk gaan. En ik merk, weet, dat dit nog niet zo is in alle gemeenten.

Het is ook wisselend. We krijgen ook wel eens ouders die geen weet hebben van het CJG en die dus via, via iets over ons hebben gehoord. En daarom ook makkelijker naar ons toestappen dan naar de gemeente. En sommige zitten al jaren in een traject en die zijn al wel bekend bij de gemeente. Ik denk dat het komt doordat mensen de gemeente toch een stukje officiëler vinden. Terwijl dat niet eens altijd hoeft. En het kan ook komen dat het niet gelijk zichtbaar is wat de begeleiding dan inhoudt. Als ze hier komen, dan zien ze gelijk wat de begeleiding inhoudt. En de gemeente praat over de begeleiding en er wordt wel verteld hoe de begeleiding er uit ziet maar het blijft van een afstandje. Maar je merkt ook dat ouders die wel bij de gemeente beginnen, juist door de gemeente naar ons worden gestuurd, van goh ga daar eens kijken hoe het daar uit ziet.

Wat ik wel jammer vind is dat het CJG nog niet overal echt bekend is wat zij voor ouders kunnen betekenen. Ouders zouden eerder en meer voor advies naar het CJG kunnen stappen en niet denken dat hetzelfde is als de kinderbescherming. Niet alle ouders zijn op de hoogte en vanuit school zou meer doorverwezen moeten worden naar het CJG. Er wordt veel zelf geprobeerd te helpen. In mijn eigen omgeving zie ik wel dat er op school van alles geprobeerd is. En nu er pas in groep 7 is doorverwezen gaat het veel beter, dus dat had eerder gemoeten

denk ik. Er is ook wel veel keuze en er is zoveel wat een kind kan hebben en hoe dan verder te gaan met een etiket dat weten veel ouders misschien ook niet. En of je dan de goeie organisatie of diagnose of hulpverlener hebt weet je ook nooit goed. Maar ouders weten vaak niet goed wat er aan mogelijkheden is en wat ze zelf kunnen of moeten doen. Op internet kan je wel veel vinden, maar daar is bijna te veel informatie.

Ik denk dat we moeten bereiken dat die bekendheid er komt, ook bij heel veel zorgprofessionals, gewoon die bekendheid van het MNV en hoe ze die kunnen bereiken. En ook gewoon bij de inwoners, dat die bekendheid gewoon uitgebreid wordt. En het is dan toch de onbekendheid. In gesprekken, ik doe veel kennismakingsgesprekken, merk ik bijvoorbeeld ook niet dat ze niet willen samenwerken maar juist dat het wel als prettig ervaren wordt. Het willen samenwerken is geen probleem. Tijdsinvestering is niet het probleem. Het wint ook wel weer tijd, je hebt je korte lijnen, je weet elkaar dan te vinden. Dus je haalt ook wel weer heel veel winst uit die kennismakingsgesprekken. Dus er is nog wel wat te behalen. De bekendheid en de samenwerking, dat je geen dingen los van elkaar en naast elkaar gaat doen. En deskundigheidsbevordering is ook van belang. En een goed samenwerkingsverband. En dan merk je ook dat bekendheid daar een belangrijke rol bij speelt. Dus bekendheid bij inwoners en bij professionals. Elk op en eigen vlak maar wel nodig om elkaar te vinden. Ik denk dat dit juist wel met Voorst onder de Loep te maken heeft, dat juist daardoor wel veel preventiever te werk kan gaan. En dat is wat we als gemeente juist graag uitvoeren. Dat heeft al heel erg met onder de Loep te maken.

Mensen weten niet waar ze hulp moeten vragen

Mensen weten vaak niet waar ze hulp moeten vragen. Het ene moet je bij de Wmo aanvragen en het andere bij de verzekering. Daar helpt een maatschappelijk werker in het revalidatiecentrum mee, maar als mensen geen revalidatieperiode hebben gehad niet. En als er thuiszorg in beeld is gekomen dan kan die ook doorverwijzen. Die hebben daar een belangrijke rol in.

Mensen moeten ook de weg weten te vinden naar bepaalde instanties. Zoals deelname aan het sociale leven door leerlingen met een vergoeding voor de schoolboeken, de bibliotheek of de sportclub. Weet iedereen dat deze mogelijkheden bestaan en hoe ze hiervan gebruik kunnen maken? Ik vind dat de overheid de mensen een beetje moet inbedden en ondersteunen.

Er is een flink verschil tussen wel hulp willen krijgen en ook daadwerkelijk weten waar je moet zijn en vertrouwen hebben om te melden.

De accountmanager houdt zich bezig met de werkgevers. Ik focus me op de Wajonger en mensen mee te laten doen in de maatschappij, mensen trots te laten zijn en zich te kunnen ontwikkelen. Soms heeft iemand vele jaren niet gewerkt en vraag ik hun waarom ze dan niet bij het UWV hebben aangeklopt. Soms weet men niet waar ze hulp kunnen halen en raken in een isolement. Proberen juist die mensen erbij te betrekken. Dat kan door vrijwilligerswerk en de participatieladder. Bovenaan de ladder hoeft niet, maar een tree hoger is goed voor hen.

Ik denk dat veel dingen niet duidelijk zijn voor mensen die er een beroep op willen doen. Er zijn heel veel verschillende loketten waar men naar toe moet. Er is voor de gemeente niet duidelijk waar de zorg gehaald moet worden. Dat is ongeveer wat ik om me heen hoor. En ik denk dat er daar nog wat winst te behalen is. Daar met de gemeente iets communicatiever in zijn. Er moet meer duidelijkheid zijn van waar men terecht moet. En waar mensen recht op hebben. We moeten bereiken dat er geen lange wachttijden zijn. Dat je probeert die wachttijden zo kort mogelijk te houden. Dat als een jeugdige komt met een hulp vraag, of dat een gezin komt met een hulpvraag, dat je daar direct op anticipeert. Dus een zeer efficiënte en snelle behandeling. Omdat het voor mensen al heel moeilijk is om een hulpvraag te stellen. En dan hebben ze al heel lang over na gedacht en dan leeft die hulpvraag al heel lang. Dus op het moment dat mensen het lef hebben om de vraag te stellen denk ik dat je ook heel direct op moet reageren.

En wat er mist in de gemeente? Nou ja, ik denk dat het voor mijn gevoel nog niet altijd duidelijk is waar ze voor welke vraag terecht kunnen. Wie ze met welk probleem kan helpen, weet je, het is voor iedereen al lastig om aan te kloppen voor hulp maar als je dan echt moet gaan zoeken van waar kan ik de hulp en vinden en je wordt misschien van de ene organisatie naar de andere gestuurd, ja, dan wordt het heel lastig. Dus ik denk ten eerste heel duidelijk van heb je dit soort vragen, dan kun je hier terecht en heb je dat soort vragen dan kun je daar terecht. Dat dat echt heel helder is. Ja ik denk dat dat heel belangrijk is.

Nou waar het bij ons om gaat, of bij mij omgaat. Is dat er veel psychiatrie in de maatschappij voor komt en lang niet iedereen komt hier terecht. Er is veel onzichtbare psychiatrie en het is denk ik belangrijk voor mensen om te weten dat daar ondersteuning bij is. En dan zijn wij er voor de betrokkenen. Dus niet voor de persoon zelf die psychische problemen heeft, wij zijn van preventie GGNet, maar wel de omgeving. Dus om die ondersteuning te bieden, het is nogal wat als je depressief wordt of psychotisch of stemmingsstoornis hebt, dat is heel heftig om te hebben maar ook voor de mensen die er omheen mee te maken hebben. En de vraag die wij centraal stellen is; en hoe is het nu met u, hoe is het nu met jou?

Zelfs als mensen naar de huisarts gaan, dat is vaak het eerste waar men komt. Vaak zie je dat zelfs daar de problemen al heel erg opgelopen zijn. Het is vaak lang dat mensen al door hebben gelopen met iets. En zeker als ze hier komen zijn mensen al behoorlijk uitgeput, de familie dan hé. Zien niet meer zitten hoe ze er verder mee om moeten gaan. Dan is het nog steeds preventief hoe we erger kunnen voorkomen. En soms zijn mensen al wel heel vroeg hier hoor, de POH stuurt wel eens vroeg door of als mensen een berichtje in de krant lezen over een cursus die gaat beginnen. Het is niet altijd zo dat het al opgelopen is maar over het algemeen staan we niet aan het begin van het traject.

Mensen weten niet dat ze (financiële) ondersteuning kunnen krijgen

Mensen zijn te weinig op de hoogte van de mogelijkheden die kunnen. Bijvoorbeeld de subsidies, bijzondere bijstand. We werken veel met stichting leergeld en jeugdsportfonds, daar zijn de inwoners van Voorst ook niet allemaal van op de hoogte. We krijgen wel aanvragen maar het overloopt ook niet met aanvragen terwijl het geld er wel is. Kom mensen met een

minimum, kom op met je kinderen, stuur ze op sport en je krijgt het vergoed door de gemeente. Onwetendheid en schaamte is vaak dat mensen hier geen gebruik van maken en de weg niet weten te vinden naar de instanties.

Naasten-hulp gemeente Voorst. Alle diaconieën uit de gemeente Voorst. Hebben een groep gevormd. Mensen kunnen zich melden als er een financieel probleem is. Je hoeft geen lid te zijn van de kerk. Er wordt dan samen gekeken naar welke regio, welke kerk, kan het oplossen. Is het te groot dan komt het uit Naastenhulp Voorst. Huur tekort bijvoorbeeld, er wordt gekeken of mensen het terug kunnen betalen. Als het niet kan dan wordt het hieruit betaald. Het probleem wordt opgelost. Wordt weinig gebruik van gemaakt. Verwacht dat dat meer zou zijn, misschien te weinig bekendheid.

En schaamte. Mensen praten niet graag over financiën. Dat merk ik ook. Als ik structureel bij mensen langskom, dan zie ik het aan de oude kleren of lege koelkast, dan ga ik het heel voorzichtig aankaarten, een opening in maken. Persoonsalarmering, heel belangrijk, mensen denken dat het 20 euro in de maand kost, dat is ook zo, maar negen van de tien krijgen het vergoed bij de zorgverzekeraar. Mensen weten dat niet en hulpverleners weten dat ook niet altijd. Professionals lichten mensen geregeld verkeerd voor over dingen die buiten hun eigen professie vallen. Dan zijn ze in de veronderstelling dat ze de goede informatie delen, maar de vergoedingen veranderen zo snel in zorgland, dat is ook bijna niet bij te benen. Maar dan vertellen ze wel die informatie. Je moet mensen goed voorlichten dan wordt de drempel lager. En creëer je een vertrouwensband. Is ook wel lastig om alles bij te benen, heb ik zelf ook weleens moeite mee. Dat vond ik heel mooi dat wijkverpleegkundigen bij het maatschappelijk netwerk voorst aansluiten dan kun je kennis delen met elkaar.

Mensen zijn niet goed op de hoogte wat ze vergoed krijgen en wat niet. Eerder had je eigen bijdrage voor thuiszorg, negen op de tien mensen weet niet dat dat niet meer zo is. Dat het nu in het basispakket zit. Mensen houden thuiszorg af omdat ze denken dat het geld kost. Zeker mensen die al moeilijk rondkomen maar wel huishoudelijke zorg nodig hebben die denken dat ze daar flink voor moeten betalen. Als iemand op zo'n inkomensniveau zit kunnen ze ook nog bijzondere bijstand krijgen, maar er is een hele grote groep in Voorst die daar recht op heeft maar geen gebruik van maakt. Simpelweg omdat ze het niet weten wat er allemaal niet kan.

Er komen weinig juridische vragen voor in de gemeente Voorst. Dat vind ik vreemd. Ik kan me niet voorstellen dat in de gemeente Voorst anders dan in andere gemeenten (waar ik ook werk) mensen geen bezwaar zouden willen aantekenen tegen een beschikking. Ik weet niet hoe dat komt misschien gaat alles via de sociale raadslieden. Ook komen mensen als ze wel bezwaar willen aantekenen vaak laat of te laat. Dan staat de beschikking al vast en is een bezwaar niet meer mogelijk. Dat mensen hun bezwaartermijn niet halen en de beschikking op een gegeven moment vaststaat. Dit kan grote gevolgen hebben bijvoorbeeld dat mensen geen uitkering krijgen of bepaalde hulpmiddelen niet krijgen. Het aanvragen van bijvoorbeeld een scooter kan worden afgewezen als de aanvraag niet goed is ingevuld. Mensen doen dit zelf online en vergeten dingen in te vullen of snappen het niet goed. Zij krijgen dan de afwijzing en zijn eigenlijk niet op de hoogte dat er nog een bezwaar mogelijk is, of weten dit

niet aan te pakken. Bij de uitleg van de mogelijkheid tot bezwaar staat ook niet vermeld dat zij hier gratis hulp bij kunnen krijgen. De oorzaak is onbekendheid met de mogelijkheid dat men juridische hulp kan krijgen bij bepaalde procedures, aanvragen, bezwaren en dat deze hulp gratis is. In Epe is er ook een spreekuur waar samen wordt gewerkt met een advocaat. Dit is een laagdrempelige voorziening, mensen lopen zo binnen en daar wordt veel gebruik van gemaakt. Misschien werkt het daar wel omdat er geen sociale raadslieden zijn. De gemeente Voorst maakt gebruik van de sociale raadslieden maar die werken niet altijd goed. Als een procedure dan al loopt en mijn hulp wordt ingeschakeld dan moeten er dingen worden teruggedraaid.

En schaamte. Mensen praten niet graag over financiën. Dat merk ik ook. Als ik structureel bij mensen langskom, dan zie ik het aan de oude kleren of lege koelkast, dan ga ik het heel voorzichtig aankaarten, een opening in maken. Persoonsalarmering, heel belangrijk, mensen denken dat het 20 euro in de maand kost, dat is ook zo, maar negen van de tien krijgen het vergoed bij de zorgverzekeraar. Mensen weten dat niet en hulpverleners weten dat ook niet altijd. Professionals lichten mensen geregeld verkeerd voor over dingen die buiten hun eigen professie vallen. Dan zijn ze in de veronderstelling dat ze de goede informatie delen, maar de vergoedingen veranderen zo snel in zorgland, dat is ook bijna niet bij te benen. Maar dan vertellen ze wel die informatie. Je moet mensen goed voorlichten dan wordt de drempel lager. En creëer je een vertrouwensband. Is ook wel lastig om alles bij te benen, heb ik zelf ook weleens moeite mee. Dat vond ik heel mooi dat wijkverpleegkundigen bij het maatschappelijk netwerk voorst aansluiten dan kun je kennis delen met elkaar.

De gemeentepolis die er nu is, voor mensen in de bijstand is al heel goed. De gemeente subsidieert dan 5 behandelingen, mits je hieraan voldoet. Heel veel mensen hebben hier geen weet van. Kennis bij de mensen brengen is wel heel belangrijk. Mensen komen ook niet meer altijd daardoor.

Verder, alles waar ik tegen aanloop is dat burgers nog niet weten, misschien de meesten wel, dan kom ik weer op leerplicht. Dat de burgers weinig afweten van bijvoorbeeld: wat kan ik bij het CJG doen? Ze kunnen op internet googelen, maar ik merk wel dat er niet zo veel tijd is en dan vragen zij zich af: Wat is CJG? Wat betekent CJG dan? Waar moet ik dan terecht? En ook met stichting Leergeld. Ouders die van een uitkering leven, maar die niet een sportvereniging kunnen betalen. Uiteindelijk vind ik dat zonde, want het kind kan wel gaan sporten, maar hoe moeten ze dat weten. Ze moeten eigenlijk door iemand even advies gegeven worden dat je daar en daar terecht kan. Misschien bij de klantmanager kun je ook aankloppen met dat je kind op sport wil maar jij daar geen middelen voor hebt. Kan het op een andere manier? Dat is waar ik tegen aanloop bij een gezin waarbij ik denk "hier kan veel meer". Alles wordt zo beperkt en dat hoeft niet. Als ik van de een hoor dat hij dat en dat heeft gekregen dan denk ik dat dit ook voor de ander moet gelden. Probeer eens bij CJG of je klantmanager te vragen of je in aanmerking komt voor leergeld, ik noem maar wat. Bijzonder bijstand. Dat weten ze allemaal niet. Dat ze daar recht op hebben bij bepaalde aanschaf ervan.

En bij bepaalde dingen weet je het wel, bijvoorbeeld als een kind nog niet goed op gang komt met spraak. Dan weet je de ingangen wel. Zo zou het met veel meer dingen moeten zijn. Ik weet niet precies hoe het zit hoor, met taalmaatjes, maar ik heb begrepen dat die eigenlijk maar een relatief korte periode bij bijvoorbeeld vluchtelingen in huis komen en na een gegeven moment worden ze losgelaten, maar dan komen er nog veel meer dingen op hun pad waar ze ook hulp bij zouden kunnen gebruiken. En weet je, ik zit er niet zo in dat ik weet van daar is een...misschien is er wel regelmatig een bijeenkomst waar ouders met dat soort vragen bij elkaar kunnen komen....

Er zijn echter nog steeds mogelijkheden, maar de mensen moeten ze wel kennen. Mensen moeten die omslag nog maken. Bijvoorbeeld het maatjesproject bij ouderen en eenzaamheid, maar ook bij jeugd en vluchtelingen. Mogelijkheden zijn nog onbekend, de mensen weten de wegen nog niet te vinden. Wij (stichting Mens en Welzijn) proberen hierin te ondersteunen met de formulierenbrigade. Mensen zijn meer op de eigen kracht aangewezen en dat lukt lang niet altijd. Mensen zijn ook aangewezen op social media, maar ook daar weten mensen nog onvoldoende mee om te gaan. Dit geldt voor alle groepen (jeugd, ouderen, vluchtelingen). Dus het is niet zo dat jongeren hier gemakkelijk mee omgaan en ouderen hier veel meer last van hebben.

Echter bij de 18-25-jarigen geldt ook een gebrek aan kennis over het hulpaanbod. Waar kunnen ze het krijgen. Vaak hebben ze ouders die ook niet zo begaafd zijn. Deze blijven vaak onder de radar voor de gemeente en de hulpverlening.

Mensen zijn bang om te klagen

Jammer dat de politiek niet gekozen heeft voor de keukentafelgesprekken, die gehouden zouden worden bij de bezuinigingen op huishoudelijke hulp. Wij doen er nu 1/3 af. Als het niet kan, moet je het laten weten. Dat gebeurt vaak niet. Als je bij iemand thuis komt, zie je erg veel. Als je een echt goed gesprek voert, krijg je ook informatie over andere dingen dan huishoudelijke hulp. Dat mensen die niet zo gebekt zijn niet meer krijgen waar ze recht op hebben en dat je een brede blik mist. Je kunt ook merken of mensen een netwerk hebben. Je signaleert eenzaamheid en financiële problemen. De keukentafelgesprekken waren te duur. Het hoeven geen ambtenaren zijn, getrainde vrijwilligers kunnen ook. Wat zijn de mogelijkheden en kaders. Er zijn trainingen voor bijvoorbeeld armoede. Je krijgt een beter beeld van mensen die zorg krijgen. Is het genoeg, te veel of te weinig. Bovendien worden andere problemen gesignaleerd. Iedereen krijgt wat hij nodig heeft en recht op heeft. De mensen zijn onbekend met allerlei regels.

Het is niet pijnlijk zichtbaar dat is wel een probleem waar wij in de politiek tegenaan lopen. De bezuinigingen van 30 procent op de huishoudelijke verzorging doorgevoerd. We hebben aangeboden om bezwaar te maken. Wat je ziet is dat mensen niet klagen. Voor raadsleden, zeker in de oppositie, is dat heel lastig. Als ik zeg, dat mensen buiten beeld raken, ze de zorg niet krijgen, omdat we de keukentafel niet gevoerd hebben, omdat we bezuinigingen hebben doorgevoerd en we krijgen niet de reacties van mensen. We zien niet dat ze klagen. Dan zegt de wethouder, maar ja, ik heb geen klachten. Dat kan kloppen. Maar dat wil niet zeggen dat

het niet speelt, maar je hebt het niet in beeld. In die zin zou het goed zijn als ouderen klagen. Maar de mensen die wel klagen, die houden hun zorg. Maar juist de mensen die het hardste nodig hebben en niet mondig zijn raken het kwijt. Niet iedereen weet dat of doet het. Het is voor een gemeente toch al lastig om achter de voordeur bij de mensen te komen. Toen we de kans hadden, hebben we 'm laten lopen. Vind ik jammer.

En ik heb het idee dat mensen niets durven te zeggen. Ja dat ben ik van mening. Je mag best weten dat toen die hele situatie met de huishoudelijke verzorging hierop aan kwam (lees naar de gemeente) ben ik best vaak getipt. Mensen willen niet hun naam genoemd hebben omdat ze teruggepakt worden of dat ik dan mien voorzieningen niet kriege of dat ze mie brutoal vind, die kerl of die vrouwe mot maar ff zien gemak holden , als ze goat reclameren, ik wil het anders hebben of ik wil meer hebben dan zit er angst bie de mensen en ook bie de mensen die het werk doot, ik ken mensen die werkt bie bijvoorbeeld de Gelder (Gelder Thuiszorg) die wil absoluut niet hebben dat ik dr iets mee doe. En dan zeg ik, ik kan gewoon zeggen wat de toestand is, ze bint ontzettend bange dat dit toch achterhaald wordt en ze dreigt met ontslag. En dat is in de grote steden anders, doar goaj noar ut loket en dan zeg ie doar hek recht op. Ik denk dat mensen hier zekt, ik redde mie wel, de vroag is of dat wel verantwoord is. Mensen wilt geen last wen bie een ander ook niet bie hun eigen kinder. Dat heb ik bie mien moder ook en ook bie mien buurvrouw ook. Dat is wel wat uit de hand gelopen. De mensen moeten het idee hebben dat als ze klaagt dit geen represailles oplevert, dat is een reële angst, die bijvoorbeeld huishoudelijke verzorging en ook voor de mensen zelf dat deze gewoon kunt klagen. En dat in de plattelandsgemeenten vaak dingen bint waar je heel moeilijk achter komt. Dat mensen het gewoon goat vinden zonder represailles, of dat er mensen bint die zegt ach meneer of mevrouw zegt: ach het gaat nog wel. Want ie zult maor de vroage krieges als older: woont uw kinder in de buurte, sinds de Wmo er is kiek ik noar de rouwadvertenties woar de kinder woont. Veel kindren in de Salland/achtehook woont dicht bie maar als ik de advertenties in Trouw leze woont de kinder deur het hele land hen of in het buitenland. Ze moet gewoon tegen oe of tegen oe collega's het gevoel hebben dat ze alles kunt zeggen. Ik hoor angst, zelfs van mensen waarvan ik het nooit verwacht had en dan zeg ik Hoe komt jullie doar toch bie? Ja dat hebt ze geheurt van anderen, een soort dorpsroddel of iets op de bejaarden societeit. Ik heb vaak tegen mensen gezegd, als dat gebeurd mot ie mie dat melden. Dat gebeurt helemaal niet. Ze mot meer brutoal wen, zeggen ik lever die huushoudelijke hulp niet in of ik wil mien kinder niet lastigvallen. Die vrijheid moeten mensen hebben.

3.4 Mensen krijgen moeilijk hulp

Juist bij lichte, preventieve hulp moeten mensen zelf betalen

We hebben nu die raamovereenkomst waarin alle zorgaanbieders staan. Die zorgaanbieders hebben zich kunnen aanmelden, maar er is niet echt een soort selectie of criteria geweest waar mensen aan moeten voldoen en welke hulp zij mogen bieden. Dus die lijst is ontzettend groot, het zijn 400 aanbieders. Het zou nog eens simpel kunnen zijn door daar preciezer naar te kijken. Welke mensen zijn nou echt samenwerkingspartners van ons. Er zitten nu ook zorgaanbieders er bij die meer coach zijn, dat is dus eigenlijk meer voorliggend en preventief.

Dat vind ik soms wel een dilemma, want wat ik soms lastig vind is... als ik een ouder aan de telefoon krijg en die zegt dat hun dochter angstig is, dat het nog niet ernstig is, maar dat ze wel een aantal gesprekken wil. Ze merken dat hun dochter minder contact maakt met andere kinderen of niet meer naar sport gaat. Dan kunnen ouders naar het voorliggend veld gaan om daar een aantal gesprekken te voeren. Dan kunnen ze bijvoorbeeld naar het opvoedsteunpunt. Daar werkt een orthopedagoog die ze een aantal keren kunnen zien. Dat vergoedt de gemeente dan. Hebben de ouders bedacht om naar een kindercoach te gaan, dan moeten ze dat zelf betalen en wordt dat niet vergoed. Dan betalen mensen zo 60 euro per uur. Terwijl als wij het complexer vinden en we zeggen dat iemand binnen de raamovereenkomst hulp mag krijgen dan wordt het wel vergoed. Soms merk ik dat ik daar moeite mee heb, want dat is een omgekeerde wereld. We willen namelijk dat ze preventieve hulp zoeken, maar dan gaan we zeggen dat ze te lichte hulp nodig hebben en het zelf moeten regelen.

Bij het delen van verantwoordelijkheid ontstaat een afschuivingssysteem

Er moet meer duidelijkheid komen over wie welke verantwoordelijkheden en taken heeft. Nu worden vaak verantwoordelijkheden overgenomen. Dingen worden dubbel gedaan. Wel is het beter dubbel gecheckt dan niet gedaan. Wie gaat het nou doen en wie gaat het controleren? Bijvoorbeeld voordat een casus aan de beschermingstafel besproken wordt is deze wel door drie mensen van te voren gecontroleerd. Het gevoel dat je het eerst aan twee anderen moet voorleggen die er ook weer een plasje overheen moeten doen zorgt ervoor dat je je niet serieus genomen voelt in je verantwoordelijkheid. Bij het delen van verantwoordelijkheid ontstaat het afschuivingssysteem.

Er is zoveel versnippering. 1 plan, 1 medewerker, ik zie het niet gebeuren. Er zijn teveel partijen betrokken. Dat leidt tot een afschuifstelsel. Wie gaat dat doen? Er wordt nog teveel gesteggeld en gezocht. Dit speelt dan onder hulpverleners. Gezinnen merken dat en haken dan af. Het is vergeleken met vier jaar geleden er niet gemakkelijker op geworden.

Mensen zijn uitbehandeld en tijdelijk buiten beeld

We hebben de boel niet voor elkaar in de samen... eh, regelgeving. Ik heb een casus gehad die 2 jaar lang speelde, die meneer veroorzaakte overlast, was eigenlijk ook best wel een gevaarlijk iemand, ik begreep ook later dat die ex-tbs'er was. Dat weten wij ook niet van tevoren. Dat bleek dan wel, dus het is ook iemand waar dan wel wat mee is. Verslaafd, kwam hier in contact met verkeerde mensen en kwam in psychoses terecht, veroorzaakte daardoor in de buurt echt overlast. Liep 's nachts op straat, had op een gegeven moment ook huurachterstand, wilde niet geholpen worden daarmee, en uiteindelijk hebben we hem toch uit moeten zetten, maar wel gezorgd dat hij een Rechterlijke Machtiging kreeg zodat hij drie maanden lang gedwongen is opgenomen geweest. Maar daarna houdt het op. Hij zwerft nu en hij gaat op bezoek bij iemand anders die ook een verslaving heeft. Die zoeken elkaar op, en nu zit die daar. Maar zelf kunnen ze het oplossen. Het probleem is niet opgelost met een RM, en ik zou graag willen dat er een soort van vervolgtraject is, laat die man inderdaad ergens wonen en begeleid hem dan en leer hem zelfstandig te wonen. Dat heeft hij nooit geleerd. Ik denk dat we samen binnen een gemeente of regionaal dit wel op kunnen pakken want dan is Voorst

misschien een beetje klein en zoveel van dit soort problemen hebben we dan ook niet maar als je het regionaal bijvoorbeeld oppakt met Apeldoorn, Deventer, Zutphen, noem maar op, de Stedendriehoek. Dat je er dan toch wat meer mee bezig bent en alert op bent. De achterliggende oorzaak bij deze meneer als we het daar over hebben, dat hij dus blijkbaar uit een vroegere probleemsituatie komt in een gezin, wat een probleemgezin is. Hij heeft nooit geleerd om zelfstandig te wonen. Hij is uit een instelling gekomen, hij is hier in Voorst komen wonen, of in Twello met z'n punten. Als je dan ingeschreven staat, kun je gewoon reageren met je punten en krijg je gewoon een woning van ons. Er is daar vanuit die instelling altijd begeleid wonen geweest, en in één keer komt die hier, en er is geen overdracht geweest.

Ik denk vooral dat het is wat mensen zeggen dat ze niet ergens anders terecht kunnen; als je zelf iemand bent die psychisch niet helemaal lekker in elkaar zit, je bent, ik heb mensen die al uitbehandeld zijn bij een psychiatrisch ziekenhuis, daarna is er nog vrij weinig achter aan. Vroeger was dat anders, liep het allemaal langer door. En nu worden mensen snel teruggeplaatst, naar huis gezet, je bent klaar hier, en dat daar vrij weinig nog voor is.

Hoe ontstaat dat na een paar maanden? Nou er ontstaat dan frustratie tussen beide partners, de ene is niet meer zoals hij was en dat komt er dan thuis op een gegeven moment echt wel uit, iemand heeft een korter lontje gekregen. Of de man deed altijd de administratie en dat lukt niet meer en de vrouw kan dat op dit moment ook niet, dus het loopt ook financieel in de soep. Ja dat iemand minder initiatief neemt, gaat ernaartoe dat de trekker van het echtpaar het wel oké vindt. Mensen blijven wat meer bij huis, en ruzies/agressie ontstaan. Toevallig moeten we deze week ook naar een gezin en die mensen dachten het zelf op te lossen... Dat is ook heel goed hoor. Ik vind niet dat je direct mensen hulp moet gaan bieden het is ook goed om te kijken hoe ver mensen zelf kunnen komen, maar daar is echt sprake van huiselijk geweld erbij, met politie. Soms heb je bij NAH zelf het ziekte-inzicht niet en hebt ook een korter lontje en dat de cliënt zelf het idee heeft dat het wel meevalt. Terwijl het inzicht er niet is dat het niet meevalt. Dus de persoon kan er ook niks aan doen, maar het is voor partners niet te handelen. Dat komen we ook zeker tegen. Maar in dat gezin kwam thuiszorg die dat signaleerde en volgens mij hebben de kinderen aan de bel getrokken dat het niet goed ging. Er is ook schaamte en angst. Op een gegeven moment komt het natuurlijk wel naar boven, maar dan is het al lang aan de gang. En het komt voor dat mensen een paar dagen op de CVA-afdeling in het ziekenhuis hebben gelegen en ze komen thuis en er is geen hulp meer. Dat gebeurt regelmatig. Ook vanuit artsen, mensen worden gewoon losgelaten, terwijl er best behoorlijk wat beschadigd is. Dat is triest hoor. Vanuit het ziekenhuis zijn er CVA- verpleegkundigen die vragen mensen wel na 3 maanden of een half jaar terug op de poli en die vragen dan hoe het gaat. Maar stel dat de cliënt alleen gaat en die zegt dat het goed gaat, dan kan zo iemand niet signaleren of dat mevrouw niks durft aan te geven. We komen het echt wel tegen. Bij voorbeeld dat iemand echt geen hulp wil want dat vindt hij niet nodig, dan komen we wel eens binnen als begeleiders van de partner om langzaam aan toch daar binnen te komen en de vrouw te steunen en handvaten te geven. En om te signaleren. Wij kunnen niet binnenkomen om de cliënt te begeleiden want die ziet het niet. En hoe je dat kan voorkomen is echt lastig.

Mensen haken af omdat ze moeten wachten

In mijn werkrelatie heb ik met veel inwoners van onze gemeente te maken. Ook met veel problematiek van onze inwoners. Het is belangrijk contacten te leggen met instanties om samen met instanties, de juiste persoon op de goede plek te krijgen. Bij problemen is het proces binnen school al lang. De vervolgstap is vaak extern. Ook daar moet je lang wachten, voordat er werkelijk iets gebeurt. Daardoor gaan mensen afhaken. Als je te maken hebt met andere culturen is de communicatie ook lastig. Zij begrijpen ook vaak niet waarom alles zo lang duurt.

Het belangrijkste is open staan voor mensen. Gelegenheid geven aan de jongeren om volwassen te worden. En onze protocollen onder de loep nemen. Wanneer een deskundige, bijvoorbeeld een orthopedagoog, een voorstel voor behandeling geeft dat niet opnieuw laten wegen door andere deskundigen. Dat kost onnodig tijd, waardoor het probleem groter wordt. Hetzelfde geldt voor de begeleiding. Niet met een hele groep van deskundigen, alhoewel die zeker in het begin geraadpleegd moeten worden. Maar begeleiding is maatwerk. Liever één goede vrijwilliger die vervolgens de weg weet voor aanvullende hulp. Ik heb meegemaakt dat een buitenlandse vrouw vanwege een scheiding in de moeilijkheden kwam en vervolgens verstrikt raakt in het woud van hulp. Wat ook zinvol is om hulp laagdrempelig te houden. Hier op school is bijvoorbeeld de schoolverpleegkundige een belangrijke schakel voor een goed gesprek. Dat werkt soms beter dan een gesprek met een groep deskundigen.

Er moet heel veel aan de hand zijn wil je hulp krijgen

Ik ben geen inwoner van de gemeente Voorst. Maar persoonlijk gezien ervaar ik dat er voor ouders van een eerste kind heel veel komt kijken bij het ouderschap waar je vooraf eigenlijk geen weet van hebt. Mijn vriendin en ik zijn ouders van een jong zoontje. En wij ervaren persoonlijk dat het ouderschap heel wat voeten in aarde heeft. En als er bepaalde problemen optreden dan is het vooral heel erg lastig om hulp te krijgen. Er moet echt heel veel aan de hand zijn, wil je daadwerkelijk hulp krijgen. Je wordt dan eigenlijk teveel teruggeworpen op je eigen kracht. Mijn vriendin en ik zijn beiden goed opgeleid en ik ben zelf werkzaam in het Sociaal Domein. Dus uiteindelijk hebben we wel de weg naar hulp gevonden. Maar dit was dus niet eenvoudig en dan vraag ik me af welke gevolgen dat heeft voor mensen die meer kwetsbaar zijn en die dan toch niet zelf de weg naar hulp vinden. De problemen kunnen dan eigenlijk alleen maar verergeren.

Mensen moeten moeite doen om steun te krijgen

Voor veel mensen is een eerste stap naar hulpverlening zetten een moeizame; mensen geven liever niet toe dat er hulp nodig is en schamen zich vaak voor familie of buurt. En is er dan eenmaal hulp dan blijkt regelgeving vaak niet toepasbaar op de hulpvraag. Hierdoor kan er wederom wrijving of onbegrip ontstaan. Het meest knellende is dat mensen die erg ziek zijn, geestelijk of lichamelijk zo moeten vechten voor attributen en geld. Veel collega's doen hun uiterste best en vol overgave en liefde voor de medemens maar toch blijkt vaak dat mensen die echt aandacht en steun nodig hebben al een hele 'reis' achter de rug hebben voordat ze uiteindelijk de steun ontvangen die ze nodig hebben.

Als ik het nu zie hoe moeilijk het is voor kinderen die psychische ondersteuning nodig hebben, hoe lastig het is voordat zij daadwerkelijk hulp kunnen krijgen. Dat zijn kinderen die moeten in een paar weken geholpen kunnen worden. Het is een heel onduidelijk traject geworden. Bij wie moeten de mensen aankloppen, alleen dat al. Voordat kinderen worden doorverwezen naar de juiste persoon. Het is een heel ingewikkeld traject geworden. Ga maar eens zoeken hoe dat moet met jouw kind. Eigenlijk zou je met je kind naar de huisarts moeten kunnen, en die signaleert hier moet snel hulp op, druk op de knop, dat je dan direct bij de juiste persoon komt. In wezen net als bij een gebroken arm, dan zegt de huisarts ook je moet naar het ziekenhuis. Als het gaat om geestelijke problematiek dan lukt dat niet. Terwijl dat ook heel acuut kan zijn. Er zijn zoveel instanties die zich daar mee bezig moeten houden. Of het wel of niet mag. En hoeveel dagen dat eraan besteed mag worden. En welke psychiater wel of niet onder welke ziekenfonds valt. We proberen allemaal met elkaar via websites en dat soort dingen op te lossen. Dat maakt het niet voor iedereen even makkelijk hoor. Dat maakt het ongelooflijk ingewikkeld. Deze websites zijn vaak een belemmering. Het betekent heel veel tekst lezen. Als mensen niet zo goed kunnen lezen, die komen niet uit die teksten. Dan heb je al een heel eenvoudige belemmering waardoor dat traject vastloopt. We denken dat we heel veel dingen makkelijker kunnen oplossen, omdat er zoveel informatie beschikbaar is. De informatie is er ook wel, maar het kunnen lezen en op de goede manier kunnen toepassen is een heel ander verhaal. En dat is iets waar je op school mee bezig bent met dingen. Er komt heel veel informatie op jou af en daar moet je keuzes in maken. Hoe kun jij bepalen of informatie veilig is en klopt. Er staat zoveel informatie online, hoe kun jij checken wat klopt?

Nou ik heb het zelf meegemaakt, een vriend van mij heeft suïcide gepleegd. De vader was inmiddels overleden. De moeder belde me op en ik zat in de cliëntenraad. En ik was helemaal overdonderd want ik wist dat hij opgenomen was. En er was een hele toestand geweest. Hij was in het ziekenhuis overleden en werd getransporteerd van een ziekenhuis naar een GGZ. En het was een heel gezeur, want alles moet gerechtelijk geregeld zijn want anders mag je niets doen. We werden allemaal verwezen naar de patiënt vertrouwenspersoon. En het is een landelijke zaak geweest en het is ook in de media helemaal uitgemeten. Het is ongeveer bijna 10 jaar geleden. Maar die jongen die werd niet gehoord. Hij had wel een lastig ziektebeeld en was wel een moeilijk persoon. Maar ook de mensen om hem heen, dus zijn zus zijn moeder, zijn zwager. Die hebben dat toch gemist. En ja dat is een heel extreem voorbeeld wat ik nu noem maar het kan op een veel lager niveau. Bijvoorbeeld jij hebt een handicap maar je kunt wel functioneren omdat je bepaalde hulpmiddelen hebt. Waar haal je hulpmiddelen vandaan. Ja, je gaat bijvoorbeeld een vrijwilligersfunctie doen dan is het wel fijn als je een stukje opleiding hebt. De stimulans om hulp te krijgen nadat het eenmaal is aangeboden. Dat mis ik weleens.

3.5 Hoe komen mensen eerder in zorg

Mensen moeten de juiste persoon weten te vinden

Tuurlijk is niet alles leuk, maar dat er een snelle route is wanneer hulp nodig is. Dat ze snel de geschikte persoon kunnen vinden die ze kunnen helpen. Ik geef advies, als mensen dat willen, op basis van mijn ervaringen.

Mensen worden overspoeld aan informatie met heel veel dingen. En heel veel mensen kunnen dat niet goed volgen. Wat dat betreft moeten we dan blij zijn dat wij wel redelijk onze weg kunnen vinden. Maar er zijn heel veel mensen die dat niet kunnen. We moeten bereiken dat we proberen het voor te zijn en voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen. Voorkomen dat we zwaardere zorg moeten inzetten. Voorkomen dat de problemen zo groot zijn, wat niet nodig is. En daarvoor moeten we het zo makkelijk mogelijk voor mensen maken om de stap te nemen.

Mensen moeten leren om hulp te vragen

Ik denk dat je voor dit probleem in ieder geval wel aandacht moet hebben. Wat doen we voor mensen die wat minder mee komen in de maatschappij? Ik denk dat je het niet helemaal kunt voorkomen, want als je het probleem niet ziet, dan zie je het niet en kom je er ook niet. Ik denk dat we het wel kunnen proberen, maar soms lukt het toch niet helemaal. Ik denk dat de gemeente het wel weet, want we hebben bijvoorbeeld de Wmo, individuele begeleiding, een loket waar ze naar toe kunnen gaan en een stadsbank. Er zijn wel heel veel mogelijkheden. Ik denk dat er op dat gebied wel heel veel is. Je zou misschien nog een campagne kunnen doen over waar je hulp kan vragen. Misschien is het ook nog iets dat je de mensen zelf een soort cursus aanbiedt waarin ze leren om zelf ook hulp te vragen. Je ziet het bijvoorbeeld ook wel bij statushouders die vanuit hun cultuur bepaalde dingen hebben meegekregen om vooral geen hulp te vragen. Dan is het heel lastig. Je kunt dan wel heel mooi een super systeem bedacht hebben en een loket hebben, maar dan heeft ook dat culturele gebeuren er een beetje mee te maken. Dit zou je kunnen aanpakken door naast de mensen te gaan staan en te zeggen dat er nu zoveel dingen zijn dat je samen gaat kijken naar hulp. Vaak is het dan al laat, want dan is er al een schuld of een probleem. Mensen komen er namelijk niet veel eerder dan ze er zoveel last van hebben en er niet meer uit komen. Wij kunnen vanuit achter onze bureau niet zien waar wat gaande is. Mensen moeten zelf leren eerder hulp te vragen waardoor het probleem minder groot wordt. Wij kunnen natuurlijk dan kijken hoe wij onze hulp/systeem hebben georganiseerd en zou dat misschien beter kunnen. Ik denk dat je wel moet onderzoeken hoe we het beste informatie zouden kunnen overbrengen, zodat het ook bij jou binnen komt. Zoals wij het loket hebben ingericht is dat eigenlijk wel voor de doelgroep waar het voor bedoeld is. Er is altijd wel een groep die de informatie goed kan vinden, er is een middengroep die het loket af en toe op zoekt en er is een groep die dat moeilijk vindt. Ik denk dat je daar onderzoek naar moet doen. De gemeente kan er heel veel aan doen, maar we moeten ook kijken naar de mensen zelf. Kunnen zij er zelf nog wat aan doen?

Mensen moeten kleine vragen kunnen stellen

Preventie ligt denk ik bij onze cliënten op scholen en burens. Dat maakt ook zo'n ontmoetingscentrum dat iemand zegt; 'joh die buurvrouw van mij, die komt de laatste tijd zo weinig buiten, ze wil geen hulp aanvaarden'. Dan denk je ook van; 'oh oké, het is misschien handig daar eens te gaan kijken'. En scholen zien natuurlijk ook heel veel, dus het contact daarmee houden. En dat je gewoon makkelijk naar iemand toe kunt van; dit signaleer ik. Want als je nu naar Veilig Thuis belt, dan wordt van het kastje naar de muur gestuurd en daar wordt het ook gelijk heel groot. En soms hoeft het helemaal niet zo groot te zijn maar wil je gewoon even je verhaal kwijt en erover praten. En zo eruit komen of dat het in ieder geval ergens opgeschreven staat. En als ik nu bel dan gebeurt er heel veel, dan hebben ze wel crisisplekken en dat is dan weer in een hele andere stad. En soms willen mensen dat gewoon niet. Soms is het allemaal dan zo goed georganiseerd dat het té goed georganiseerd lijkt, terwijl je maar een heel klein vraagje hebt.

Hoofdstuk 4: Vroegtijdig signaleren en in actie komen

4.1 Er wordt steeds meer gesignaleerd

In Voorst zijn de lijntjes kort: dit helpt bij het signaleren

Wat ik merk in Voorst is dat veel gesignaleerd wordt en aan de bel wordt getrokken, steeds meer, het valt me wel op. Dat Wmo goed samenwerkt met de wijkverpleegkundigen en dat ze de weg weten. Dat is mijn indruk.

De indruk is dat we in Voorst goed bezig zijn. Er zijn korte lijntjes als logopediste vanuit de gemeente naar andere instanties. Wij kunnen vroegtijdig signaleren en vroeg hulpverlening. Er zijn meer contacten met wijkverpleegkundigen, soms via de consultatiebureaus. Hierdoor kun je goed preventief ingrijpen en zie je bij bijvoorbeeld 5-jarigen daar de positieve resultaten van terug in de vorm van het voorkomen van een achterstand.

De voelsprietten moeten uit blijven staan

De ambitie is er al. Dat jullie steeds eerder de probleemgezinnen in kaart willen hebben en willen bereiken. Dat vind ik mooi en ik zie ook die ontwikkeling gaande. Daar ben ik heel blij mee. Omdat nu de maatschappelijke werker dichter op de gezinnen zit en contact heeft, is er meer samenwerking. Zij neemt ook de zorg van de schouders van de school over. En pakt maatschappelijk werk vaak ook een stukje, met name als het (gezin) ook in de schulden is, of wat dan ook. Voorheen moest ik er heel veel achter heen om bij de juiste hulp te komen. Of was het lastig, omdat er niet gecommuniceerd mocht worden. Nu is het gewoon, we gaan samen kijken, zoveel mogelijk open met ondersteuningsteams en met maatschappelijk werk samen in gesprek. Dat zijn mooie ontwikkelingen. Maar het belangrijkste is het signaleren en dat wordt al beter, ook op school. Maar we moeten onze voelsprietten uit hebben blijven staan. Ik weet dat de schoolreis niet betaald wordt, dus dat is dan ook al een signaal dat er misschien meer aan de hand is. Of de vrijwillige bijdrage van school, dus dat zijn altijd wel signalen voor mij, van hè, is er misschien meer aan de hand. Kleding kijk je naar, of de kinderen wel voldoende eten hebben. Ik probeer altijd bij de leerkrachten aan te geven, kijk naar dat soort dingen. Op tijd naar school komen. Wel/geen, veel ziekteverzuim. Dat probeer ik allemaal mee te nemen. Ik wil zoveel mogelijk mensen bereiken, dat ze in kaart worden gebracht. Als je preventief er eerder bij bent, dan kun je natuurlijk veel eerder het proces wellicht bijsturen. Als mensen al veel dieper in de schulden of problemen zitten dan is het veel lastiger om bij te sturen. Ik moet ook zeggen, er zijn ook casussen, waarbij het zo'n multiproblematiek is dat het echt gewoon altijd hulpverleningscircuit blijft. Maar in principe is het van zo snel mogelijk erbij zijn en signaleren en preventief bezig zijn, indien mogelijk.

Als het gaat om pesten- thuis situatie op scherp staat- overgewicht- kwetsbare kinderen zijn we nu al wel in staat ze er vroeg uit te pikken.

En daarbij moet ik ook zeggen dat bij het in gang zetten van het Kernteam om zaken vlotter te laten trekken, ons samenwerkingsverband Apeldoorn, daar vallen wij onder, heeft gesteld/ingebracht dat het wenselijk is om op elke school een jeugdhulpverlener te hebben,

zeg maar een soort maatschappelijk werker. Waardoor je laagdrempelig al vroegtijdig kan signaleren en laagdrempelig de begeleiding uit kan zetten en dan de stap kan maken naar verdere hulpverlening indien nodig. De gemeente Voorst heeft dit opgepakt en ondanks het feit dat wij natuurlijk een samenstelling van leerlingen hebben, niet alleen leerlingen uit Voorst, hebben zij een bijdrage geleverd door de schoolmaatschappelijk werker ook te bekostigen. Het is een pilot, maar vooralsnog loopt het goed, naar wens, en we zien dat het echt succes en baat heeft.

Ik zie de ontwikkeling dat er veel meer gekeken vanuit gezin, school, vanaf dichtbij. En dan van daaruit kijken: wat hebben we gesignaleerd en hoe we kunnen we daar het beste mee omgaan? De pilot met vindplaatsen op scholen loopt in Voorst al bijna een jaar. Ik geloof dat we nog niks op papier hebben. We evalueren het wel, maar we zijn gestart met “we zijn er, we gaan kijken op scholen”. Ik ben ongelofelijk trots dat het vanuit mijn denkkader verder is opgepakt door de medewerkers.

4.2 We signaleren te weinig of te laat

We weten niet waar de mensen met problemen zijn

Of er is verborgen leed, mensen zijn niet meer in beeld. We kennen ze niet, we weten ze niet te vinden. De oudere mensen melden zich niet vanzelfsprekend. Ze vinden dat ze het zelf moeten oplossen. Of ze vinden dat het nog mee valt. Mensen zijn niet goed in beeld, we kunnen ze niet goed vinden. En als we ze gevonden hebben, hebben we niet voldoende te bieden als gemeente om ze overeind te houden, om het hele systeem in balans te houden. Ik zie het vanuit mijn werk, de oudere mensen de verwarde mensen, dat is de groep waar ik het meest mee te maken heb. Dus per definitie de minder mondige mensen bijna. We horen ze niet, we kunnen ze niet vinden, we weten niet waar ze zitten.

Wij zijn nu wel bezig met oplossingen en kijken of vrijwilligers daar kunnen helpen, of burens daar vaker naartoe kunnen gaan. Maar het begint natuurlijk al, kunnen we het signaleren, en je krijgt lang niet alles in beeld. Ik ben er best van overtuigd dat er veel mensen thuis zitten die niet een signaal afgeven van; ik zou wel ergens een activiteit willen of ik zou weleens iemand thuis willen. We kunnen niet alles in beeld krijgen, en ik denk dat in de toekomst mensen langer thuis blijven wonen.

We weten dat 60 gezinnen vanuit Twello naar de voedselbank in Deventer gaan. Dat was twee jaar geleden. Dat besef was best wel even heftig: zo van, in Twello, wie zouden dat dan moeten zijn? Ons kent ons, dat dachten we. Maar dat is dus niet zo. We kennen onze eigen laag. Daar kwamen we achter doordat we zelf gingen zoeken. De zoektocht naar mensen was best wel moeizaam om dat we zelf anders moesten leren kijken en denken. Mensen melden zichzelf niet, zou ik zelf ook niet doen. Dat zijn mensen die sociaal zwakker zijn of mensen die door ziekte of door faillissement en de nasleep daarvan in zo'n situatie terecht komen. Je krijgt heel wat verhalen. Wat me ook opvalt, die mensen kennen elkaar niet. Dus ze hebben dan gelukkig dan wel contact met curator in verband met schulden. Ze hebben wel vrienden, maar vrienden helpen niet genoeg om het hoofd boven water te houden. Het gevoel je eigen broek

op te moeten houden, dat is wel het punt. En als wij ze niet weten te vinden, dan weten ze ons ook niet te vinden. Dat zou voor mij iets vanuit de diaconie zijn, dat wij daar ook voor zijn. De stichting Naastenhulp Voorst zou veel pro-actiever moeten zijn. Alleen al de naam is oubollig, Naastenhulp heeft al zoiets van wij helpen jou. Als je dan een 06nummer hebt en ze verwijzen je door naar de kerk. Dat werkt zo niet. We hebben een heel welwillende diaken, die wil alles doen, maar die heeft niet door hoe dit mechanisme werkt. Ze kunnen toch bellen? Wij gaan er ook zelf vanuit, dat ze hun eigen broek moeten houden. Ze moeten zelf maar contact leggen. Maar die stap is enorm moeilijk. Maar als iemand naar jou toekomt, valt alles in 1x weg. Maar ook dat staat en valt met elkaar kennen.

We hebben mensen niet in beeld

Wat mensen bezig houdt is ook heel lastig om in beeld te krijgen. Een enorme kans is gemist toen met de bezuinigingen op de Wmo om het gesprek aan te gaan met ouderen over wat er speelt. Er wordt zo langzamerhand nu een inhaalslag gepleegd. Dat was een hele grote kans geweest om het wel te doen. En er is voor gekozen om dat niet te doen. Ik denk dat daar een enorme kans gemist is. Als het gaat over armoede. Over eenzaamheid. Maar ook over de zorg die mensen nodig hebben. En dan niet alleen over wat heb je nu nodig, maar hoe gaat dat zich ontwikkelen de komende jaren. Dan had je toch al van een grote groep mensen toch al wat geweten. Ik denk dat we dat beeld niet hebben. En eigenlijk is dit dan al een inhaalslag. En het niet in beeld hebben is breder dan alleen bij de ouderen. Ook bij jongeren, dat is dan bij de jeugdzorg, was de bedoeling dat je dan een keukentafelgesprek zou voeren. En dan kan je ook gesprekken voeren over participatie. Over hoe moeilijk het is om aan het werk te komen. Bij Wajonger natuurlijk. Die toch aan de kant staan. Dat hebben wij niet in beeld. Daar hebben wij niet de grip op. Om daar beleid op te kunnen maken. En de jongeren hebben wij ook niet echt in beeld.

Wij horen ook dat er een hele grote groep mensen is, we hebben 55 een beetje als grens genomen, zeg maar de prepensioen leeftijd van mensen, voorbij de midlifecrisis, die denken "o god ik moet nog tien of vijftien jaren werken". En de kinderen gaan de deur uit, soms overlijden partners, anderen raken hun baan nog kwijt en dan is het best nog lastig om weer een baan te vinden en wij zien een toename van het aantal aanmeldingen van die leeftijd. Het knellende aan de problematiek rond 55plussers is dat die denk ik oefjes hebben aangeleerd. Om te overleven. Om niet in het zicht te komen van mensen, om uit de hulpverlening te blijven en om zichzelf te redden. Dus die komen niet in beeld. Dat is wel het probleem hoe ga je die in kaart brengen en dan heb je wel een gemeente Voorst nodig. Waar zitten ze, waar kunnen we ze vinden, kunnen we er eens langs gaan? Nou ja, daar kunnen we een project van maken. De oorzaak is vaak de midlifecrisis en als dat is geweest dan is er een soort ervaring, een soort Halleluja moment; 50 is het nieuwe 30, ik ben weer hip. Ik word zelf 46, he, dus ik zit zelf ook helemaal in die fase. Maar als dat dan geweest is en je realiseert je, he ik moet nog 15 jaar werken en inderdaad kinderen gaan studeren en uit huis en daar zit je dan en dan? Scheiden, overlijden van partners, toch baanverlies. Wat breng je nog op deze wereld en grijpen ze naar middelen en dan komen ze bij ons in beeld. En we willen voorkomen dat ze bij ons in beeld

komen, of we willen ze wel in beeld hebben, maar we willen ze eigenlijk niet helemaal in een behandeltraject hebben, maar we willen er eerder bij zijn.

Mensen die eenzaam thuis zitten melden zich meestal niet vanzelf of uit zichzelf. En er is dan ook vaak geen familielid in beeld die hen hiertoe kan aansporen. Deze eenzame mensen zouden beter gesignaleerd moeten worden. Hier ligt volgens mij een mooie taak voor de gemeente. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de zogenaamde 'keukentafelgesprekken'. De gemeente zou dan met alle inwoners vanaf een bepaalde leeftijd, bijvoorbeeld 75 jaar, een maatschappelijk gesprek moeten voeren. Met als doel een beeld te krijgen of iemand nog een sociaal netwerk om zich heen heeft. En zich hier goed bij voelt, want dit is ook niet altijd het geval. Het gaat om de mensen die je niet in de focus hebt via bijvoorbeeld huisarts of thuiszorg. Hoe krijg je die mensen in beeld?

En het meest knellende hieraan is de signaalfunctie en het doorkijken, ik vind dat wanneer iemand zegt ik redde mie wel en ik kieke zo in een huuskamer rond dan zol ik vragen, heb ie contact met de bureen, heb ie goed contact met de kinder, woont die verre weg, heb ie vaak contact? le mot ze uut de tente lokken. Dat is oe vak. Om dat duidelijker te maken, Ik goa met iemand op pad die hef een onderzoek odaon in de buurt van het Martinushof en ze kwamen bij drie adressen waarbij ze direct het maatschappelijk werk hebben ingeschakeld. Dat is nu het punt. Die mensen zagen meteen dat er iets niet goed zat en dat zagen ze alleen maar omdat ze er kwamen door die enquête. Ik vroeg meteen: is dat niet wat veule, ja natuurlijk is dat zo maar woarumme signaleert andere mensen dat niet, de bureen, familie of bijvoorbeeld de kerk?

Mensen met hersenletsel gaan niet beter worden. Je kunt proberen te sturen, mensen mogen ervaren wat er mis kan gaan, mensen zien dan wat er gebeurt en daardoor zal men de hulp wel accepteren. Belangrijk hierin is relatie opbouwen en terugkoppelen bij de cliënt. Mensen geven heel veel adviezen maar als je niet weet hoe hiermee om te gaan, of hoe je dat moet doen haak je af, laat je het zitten. Mensen zeggen je moet het opschrijven, maak een to do lijstje. Ik heb een lijstje, het ligt er al een jaar er staat van alles op, verzekering opzeggen. Wat gaat er dan door je hoofd als je dit leest, dat ik dan op internet moet kijken en dan moet ik ineens van alles en dan houdt het op. Dan is het overzicht weg. Het gaat er niet om dat iemand niet wil, het gaat erom dat iemand wel wil maar geen idee heeft hoe dan en dan haken ze af. Het niet meer weten hoe en dan blijft het lijstje liggen met gevolg dat alle rekeningen door lopen, niet betaald worden, niet achteraan gezeten worden, noem maar op. En dan komen wij (begeleiders). En dan komt langzamerhand boven tafel wat er aan de hand is. Dan komt er uit een oude schoenendoos post met wat er aan de hand is. Vanuit de omgeving wordt best gauw gezegd. Ohh je doet het best aardig. Je ziet deze mensen met letsel alleen maar op momenten als het goed met ze gaat. Niet als ze thuis zijn, in alle wanhoop zitten, dan komen ze niet, dan zie je ze niet.

Gericht op mensen met een verstandelijke beperking, dat is dat er nu heel veel over is gegaan naar de gemeente vanuit de zorg. Want mensen die eerst vielen onder de wet 'langdurige zorg', vallen nu dan onder de Wmo. Doordat mensen dan misschien minder in beeld zijn kunnen er wel meer problemen ontstaan. Dus dat er minder kort op gezeten wordt, kan dat

ontstaan. En dan vooral mensen die net in zorg komen. Mensen die al in zorg zijn bij ons, daarvan weten we wat er speelt. Het probleem kan zijn dat er verborgen zaken liggen. Schulden en dat soort dingen komen vaak vrij snel aan de orde want dat zijn vaak dingen waarom de mensen aan de bel trekken. Bijvoorbeeld; iemand heeft helemaal geen netwerk. Dat is gewoon heel belangrijk, dat je iemand kunt ondersteunen bij 'hoe kun je werken aan je netwerk'.

We weten onvoldoende om goed te signaleren

We werken ook veel samen met IJsseldal woningbouwvereniging. Als er 2 maanden huurachterstand is, proberen we er op in te zetten, maar het is wel een groot probleem, ook voor mensen die niet in de bijstand zitten maar die een eigen woning hebben en door verlies van baan in de schulden komen of door een faillissement in de problemen komen. Er is meer niet zichtbaar, wat eigenlijk wel zichtbaar zou moeten zijn voor ons, waardoor we mensen eerder zouden kunnen helpen.

Ik ben onbekend met mensen in probleemsituaties in de zin van hoe gaan we met hen om. Ik heb wel ervaring met een ongrijpbare groep personen, wisselend van aard, waaronder soms boefjes of 'gebruikers'. Ik ben niet bekend met de meest knellende en problematische ervaringen. Elke dag komt een man in de winkel die een kratje bier en een pakje shag koopt. Ik denk dat die man steeds verder weg zakt. Ik vraag mij weleens af waarom een mens tot dit gedrag komt. Ik denk eens waarom mensen zo leven en waarom ze zich niet nuttig maken voor de maatschappij, maar ik ken hun opvoeding en achtergronden niet. Daarbij denk ik dat dergelijke situaties door toeval ontstaan.

Als ik iets tegen kom met betrekking tot sociale narigheid dan heeft het altijd betrekking tot het werkveld van diegene, dus de boer. Je hoort weleens wat bij mensen vooral als ze problemen over het voortbestaan van hun bedrijf. Of als ze moeilijkheden hebben met de gemeente omdat ze geen schuur mogen bouwen of omdat de milieuvergunning niet verlengd is. Dat bespreken ze wel met mij als we achter de koeien staan, dan is praten wel makkelijk. Maar wat daar dan allemaal van klopt of waar is weet ik niet.

Professionals hebben last van handelingsverlegenheid

Ja dat is één ontwikkeling waar ik niet meer actief in ben in de zin van betaald werk, op het gebied van huiselijk geweld, kindermishandeling, geweld in huiselijke kring. Ja dat is nog steeds een te groot probleem. Nog steeds 1 van de 5 a 6 gezinnen heeft te maken met huiselijk geweld. Is het dan partner geweld of kindermishandeling. En ik vind dat de hulp daar nog steeds niet goed georganiseerd is, hier in de gemeente in ieder geval. Omdat er bij professionals nog handelingsverlegenheid speelt. Dus als er al signalen zijn die mogelijk zorgelijk zijn om daarna vervolgens te handelen, om in gesprek te treden met degene bij wie je de signalen en de zorgen voelt of merkt of hoort, ja dan is er een grote drempel. Nog steeds voor professionals. De drempel die wordt ervaren is: je treedt eigenlijk in een privéwereld en dat is iets wat mensen erg moeilijk vinden. En je treedt in een wereld met een vermoeden, je voelt iets of je hoort iets. Wat vaak niet grijpbaar is maar waar je een soort van onderbuikgevoel hebt. En om dat bespreekbaar te maken, vinden mensen eng. En dan denken

professionals, ja stel dat ze kwaad op me worden, of dat ze zeggen waar bemoei je je mee? En vaak wordt er aangegeven ja, om het vertrouwen van mensen niet kwijt te raken hebben we er maar niet over. Met als gevolg dat, ik weet nu de cijfers niet uit mijn hoofd, zoveel kinderen in Nederland mishandeld worden, verwaarloosd worden noem maar op. En waardoor er geweld in de relaties blijft voortbestaan. En mensen weten vaak ook onvoldoende hun weg te vinden. In het zoeken van hulp daarvoor.

Signalen worden niet herkend

Nou, als we nu kijken naar de groepen die, uit welke landen ze komen, de afgelopen 2 jaar is dat vooral Syrië, Eritrea en Afghanistan. En hoewel dat heel verschillende landen zijn en ook mensen met verschillend opleidingsniveau en zo, is het natuurlijk al een probleem dat als er geestelijke gezondheidsproblemen zijn, dat daar niet een cultuur is dat je daar over praat. Of dat je daarvoor naar iemand toegaat. Als er iemand, dat zei gisteren nog iemand over Eritreeërs, dat ontken je zo lang mogelijk. Want ja, als je ergens naar toe gaat ben je gek en wie wil er nou gek zijn? Dat is natuurlijk al een probleem. De andere kant is, in hoeverre is daar oog voor bij de huisarts, als die man voor de 4e of 5e keer komt omdat hij vaak hoofdpijn heeft en slecht slaapt. Of bij het maatschappelijk werk of bij het team in Voorst, is er geloof ik een maatschappelijk netwerk, in hoeverre is daar oog voor dat dat soort dingen spelen.

Niet iedereen heeft een indicatie. Breder dan LVB – niet zichtbare beperkingen, kan ook autisme, etc. zijn, gaat dus verder dan LVB. Ook die mensen worden snel overschat. En het gaat ook om mensen die misschien wel hun woordje klaar hebben, maar niet de post meer openen of niet begrijpen wat er geschreven of gevraagd wordt. Niet herkend en overschat, dat gebeurt er met een groep mensen. In trainingen zie ik echt terug dat het niet snel genoeg herkend wordt door mensen aan balies en dergelijke. We hebben het dan over een groep die op alle levensterreinen in de problemen kan komen. Denk hierbij aan het in handen vallen van loverboys, het snel in de schulden komen. Over die groep maak ik me zorgen en over de vrijwillige mantelzorgers.

Een paar jaar geleden was er een collega van mij die had hier voorlichting geven over LVB en toen hoorde ze van partijen hier aan tafel dat er hier geen LVB'ers zijn in deze gemeente. En dat is onmogelijk, echt onmogelijk want ze zijn er, dus worden ze niet herkend dus krijgen ze niet de juiste hulp kan haast niet anders. Nou en daarom is het wel belangrijk dat je herkent wat ze kunnen wat je van ze kunt vragen en dat is niet eindeloos.

Je moet als gemeente weten wat er speelt en voorkomen dat gezinnen onder de radar blijven. Er zijn gezinnen die schreeuwen om hulp met uitingsvormen waar je niet blij mee moet zijn.

Er zijn vrij veel suïcides onder jongeren/volwassenen in onze gemeente (spoor dwars door onze gemeente). Dat is opvallend in deze gemeente. Het niet tijdig herkennen van de signalen door bijvoorbeeld een leerkracht. Zijn die voldoende toegerust om dat te herkennen? Niet weggijken van het probleem, maar signaleren. Ondersteuning van leerkrachten is daarbij nodig: waar op te letten? Dan kunnen we suïcides voorkomen, door het tijdig te bespreken en de cliënt daarin te ondersteunen. Dit geldt ook bij kindermishandeling. Leren signaleren.

Suicide mag niet normaal worden gevonden, als iets dat erbij hoort. Het is wel een signaal over hoe ingewikkeld de samenleving is geworden. Maatschappij is ingewikkelder geworden.

Er is weinig kennis over "rouw". Hoe belangrijk is het om erover te praten. Iedere leerkracht is oprecht betrokken bij kinderen. Een leerkracht weet vaak niet hoe belangrijk het is om een rouwsituatie te herkennen. Even dat schouderklopje, even die aandacht bij Moederdag van "ik weet van jouw verdriet". Ieder kind moet gezien en gehoord worden bij rouwsituaties op scholen. Indien kinderen herkend worden in hun verdriet kunnen ze het hele jaar door spelen en zijn ze goed te pas. Leraren moeten daarin opgeleid worden. Op moment dat weer iets gebeurt bijvoorbeeld een situatie met zelfdoding en kinderen hebben dat van dichtbij meegemaakt dan is dat zo heftig. En dat gebeurt elk jaar wel een keer, niemand relateert dat dan aan dat gebeuren. Ik heb ervaring met onze eigen dochter van 11 jaar toen de oppas verongelukte op het spoor.

We signaleren te weinig doordat we te druk zijn

Drukke door de vele sociale verplichtingen die aangegaan worden; het signaleren van waar mensen in de knel komen is minder.

Zorg van mensen die leven in drukke banen en veel activiteiten kinderen leidt tot knelpunten. Weerbaarheid van kinderen en mensen wordt niet genoeg gestimuleerd. Eenzame en individuele problemen komen mogelijk niet in beeld bij instellingen.

We kregen 250 x 100 euro om uit te delen aan mensen die dat goed kunnen gebruiken. Toen wij duidelijk op zoek gingen naar mensen die mogelijkerwijs rond kerst een attentie van ons als kerk konden krijgen, bleek dat we eigenlijk niet eens in beeld hadden wie dat zouden kunnen zijn. Dat vond ik wel, ook naar mezelf, een echec. Ik had blijkbaar zonder dat ik door had, geen brede kijk op mijn eigen gemeente. We keken niet ruim genoeg. Wat bij ons ook meespeelde, we zijn als gereformeerd en hervormd bij elkaar gekomen, alle reorganisaties kosten zeeën aan tijd. We waren zo druk met onszelf, dat we daar geen oog voor hadden. Toen bleek dat mijn voorganger wel contact had gehad met die mensen. Dat zegt ook iets over hoe individueel wij als predikanten werken.

Er is te weinig tijd om te signaleren

De zorg brengt ook wel wat te weeg. Iedereen roept dat Den Haag het over de schutting heeft gegooid, dat is natuurlijk niet helemaal waar. Ik denk dat de 3D's met name de thuiszorg dat dat in toekomst z'n impact heeft. Dat is nu al wel zo. Mensen in mijn omgeving die dementerende zijn daar wordt niks aan gedaan bijvoorbeeld. De thuiszorg had signalerende rol. Vroeger had je huishoudelijk 1 en 2. De signalering is eraf gehaald. Dat heeft ook met geld te maken natuurlijk. Hier en daar zal er echt nog wel iemand zijn die dat blijft doen. Maar in zijn algemeenheid is dat eraf gegaan.

Het consultatiebureau, waar de peuterspeelzaal heel veel contact mee heeft, ziet de kinderen heel weinig en dat is vanuit bezuinigingsmaatregelen. Vooral in die voorschoolse periode is het belangrijk, omdat de kindjes zich heel snel ontwikkelen. Bijvoorbeeld taalontwikkeling, dan komen ze bij ons op de peuterspeelzaal en als wij dan denken dat het kindje achterstand

heeft, nemen wij contact op met het consultatiebureau. We denken dat het een pluspunt zou zijn dat kinderen vaker bij het consultatiebureau zouden komen, zodat zij eerder zouden kunnen signaleren.

De transitie in de zorg heeft zijn tijd nodig, en is ontstaan vanuit een bezuinigingsdrift. Ik zie dan ook veel dingen die uitstekend geregeld waren afbrokkelen. Als jeugdarts zag ik kinderen in het verleden ongeveer tweemaal meer dan nu. Nu komt een kind na 4, 7, 11 maanden, na 1,5 jaar, en na 2,5 jaar op het consultatiebureau. Het kind kwam in het verleden altijd bij de jeugdarts. Nu nog maar een paar keer. Soms alleen bij een verpleegkundige voor een prik. Ik kan dan als jeugdarts minder goed volgen of er afwijkingen ontstaan op bijvoorbeeld zien, horen, heupafwijkingen, en dergelijke. Nee, ik vind dat de voorzieningen op preventief gebied erg zijn afgebouwd. Ik lette bij de bezoeken altijd op tanden poetsen, water drinken, veiligheid. Eigenlijk heeft dat alles ook te maken met opvoeden. Sommige ouders hebben deze adviezen echt nodig. Wel is het zo dat sommige ouders in staat zijn zelf de preventie te bewaken, maar andere ook niet. Meer ruimte voor maatwerk is nodig. Zeer belangrijk vind ik dat er tijdig gescreend wordt of een kind qua taalontwikkeling niet achterblijft. Dit kan ook aan het gehoor liggen. Tijdig actie is dan zeer belangrijk.

Ik vind het jammer [red: dat we kinderen minder vaak zien] want het is iets wat we wel kunnen bieden. Als je de mensen gewoon ziet bij wijze van dan kan je daar ook snel op insteken. Even dat van het gewicht als voorbeeld nemen, hoe sneller je daarop in haakt, hoe sneller dat je er weer vat op krijgt. Maar als je elkaar niet ziet, of wel ziet maar dan eens wel een keertje en het is de pannen uitgerezen bij wijze van, dan moet je veel verder komen dan wat je eigenlijk kunt.

Ik zie de druk op de ouderenzorg, een grote groep ouderen wordt volgens mij niet bereikt. Dat komt mijns inziens door het wegvallen van vertrouwde figuren die over de vloer komen zoals vrijwilligers van Tafeltje-Dek-Je en van personenalarmering. Met het verdwijnen van die voorzieningen is de daarmee samenhangende signaleringsfunctie teloorgegaan. De begeleiding voor de ouderen schiet er op dit moment bij in. Dat komt door allemaal die veranderingen, nieuw beleid van de overheden maar ook nieuw beleid van zorgorganisaties. Gemeenten zijn niet in staat om een goede inschatting te maken van wat de ouderen nodig hebben.

Mogelijk niet gezien worden of niet weten hoe problemen moeten oplossen. Met alle gevolgen van dien. Dat is ook de signalering. Zonder dat je wilt met elkaar dat het een verstikkende sociale controle is. Maar ja, we worden wel geacht om ons heen te kijken en te zien wat er om ons heen gebeurt. En als je wat ziet, dan is het toch zaak in ieder geval in gesprek te gaan. Van betekent dit dat we iets moeten doen, of kan er een bepaalde oplossing komen. Je leest wel vaker dat mensen die alleen zijn, dat die ook toch door de bank genomen, minder gezond leven. Dat is wel een punt. Ook in preventief opzicht signaleren. Niet alleen die eenzaamheid, maar ook gewoon hoe het staat met mensen, hoe het gaat met mensen. Ik denk dat dat toch wel belangrijk is. Dat we dat ook vooral moeten blijven doen. Juist omdat die mensen langer thuis moeten blijven en die zitten daar te zitten in hun huisje, maar als ze een keer omvallen. Dan ziet iemand dat dan. Kijk als het mis zou gaan, in verschillende situaties, dan is er vaak

acuut vrij zware zorg nodig, vrij zware ondersteuning. Nou dat is voor de mensen misschien ook best heel heftig. En het is ook duur.

Dat is wat wij te horen krijgen, echt de medische informatie. Ik denk dat in het voortraject het signaleren van kinderen in de knel beter kan, dat veel kinderen er nu wel tussendoor kunnen glippen. Hier zou meer aandacht voor moeten zijn en dat vraagt ook tijd. En het consultatiebureau is voor ouders niet zo bedreigend. Geef die prikjes maar en doe de onderzoekjes. Ze weten ook dat als ze niet komen ze de aandacht op zichzelf vestigen en dat er dan misschien problemen vermoed worden. Dat besef is er vaak wel. Dus wel sociaal wenselijk gedag. Maar dat gebeurt ook als wij op huisbezoek gaan: ja mevrouw, nee mevrouw.... En dan voel je dat het niet klopt en weet ik zeker dat de middelvinger omhoog gaat als ik de deur uitloop. En soms zeg ik dat dan ook in een gesprek: dit is nou wat ik hoor en dit is wat ik denk, dit is te mooi om waar te zien, als dit zo zou zijn had ik hier niet gezeten. En als je 10 of 20 minuten hebt bij een consultatiebureau en wij zijn daar ook heel erg in getraind. En een consultatiebureau doet eerst de medische check en als er tijd over is en daar ontbreekt het dan meestal ook aan. Ik denk dat daarvoor tot 4 jaar winst te halen is. En op de basisschool daarna, daar worden in ieder geval als het goed is kinderen iedere dag gezien.

Er is geen urgentiegevoel bij de gemeente

Wij komen als Leergeld vaak achter de deur. Maar gemeenten niet. Daarmee missen ze het zicht op mensen die zeer plotseling in de financiële problemen komen. Eigenlijk is deze doelgroep relatief makkelijk te helpen, want het zijn nog geen hardnekkige problemen. Waarom de gemeente dat niet doet: Ze kennen de situatie niet, vinden het nog niet erg genoeg, zoek het eerst maar zelf uit. Als de deurwaarder dan voor de deur staat, kunnen ze wel helpen. Privacy is soms ook een ding. Zo krijgt Leergeld geen informatie op voorhand van mensen die een bijstandsuitkering krijgen vanwege privacy. Wel jammer. Er is vast een manier te bedenken zonder dat de privacy helemaal op de schop gaat. Op tijd signaleren is belangrijk. Leergeld werkt daarom vaak samen met maatschappelijk werk. Dat is mooi, maar dan zijn gezinnen vaak al behoorlijk ver in de problemen. Soms weten mensen zelf de weg maar meestal niet. En dan is ook de hulp van Leergeld ook nog marginaal.

Er is te weinig mankracht op straat

Jeugdcriminaliteit is een probleem dat ik op ons af zie komen. Het aantal verwijzingen loopt terug. Er is te weinig mankracht op straat. We kunnen niet aanpakken. In het Zorgoverleg met Younger at Heart, CJG, leerplicht staan bijna geen jongeren op de lijst. Het probleem kan zijn: er is jeugdcriminaliteit, maar het wordt niet aangepakt, tenzij het er echt niet is. Dit is ook onderwerp van gesprek binnen het zorgoverleg. We weten het niet. De scholen pikken signalen op. Landelijk loopt het ook terug, maar Voorst is opvallend daarin.

En ik zou misschien ook wel...we zien de wijkagent ook nauwelijks meer. Je mist eigenlijk de persoon van een wijkagent die een rondje loopt. Ik denk niet dat het daardoor erger is geworden. Maar het is een grijs gebied. Voordat iemand daar wat meer van wist. Nu je het weet, dat hij op ZoZijn woont en om negen uur binnen moet zijn, en dat hij ook gewoon

aanspreekbaar is. Dan zeggen we ook wel 'er is niks aan de hand' tegen klanten. De problemen lijken vaker voor te komen en in combinatie met bezuinigingen werkt dat dubbel door.

En vanuit mijn vak als jeugdbeschermer zie ik dat steeds minder zaken binnenkomen terwijl ik mij niet kan voorstellen dat de criminaliteit minder wordt. Ik denk dat het minder gesignaleerd wordt of minder aangepakt wordt. Ja dat gaat ten koste van anderen en van onze samenleving. En het wordt minder aangepakt [red: de criminaliteit] door ten eerste er is minder politie dus het wordt minder gesignaleerd. De politie moet steeds meer administratieve rompslomp doen dus wat mij betreft kan het heel goed zo zijn dat ze dingen liever af doen met een boete, zeg niet dat het zo is maar het kan heel goed zo zijn, dan dat ze proces-verbaal opmaken wat doorgestuurd wordt naar de officier van justitie. Omdat mensen geen vertrouwen hebben in het apparaat doen ze maar geen aangifte meer van simpele dingen. Ja een beetje een normvervaging.

Mensen weten niet waar ze terecht kunnen met een signaal

Je moet ernaartoe dat iedereen mee kan doen. Het is het allermooiste als je zo vroeg mogelijk overal bij kan zijn. Voortijdig signaleren. Dat je dingen niet erger laat worden dan nodig. Maar ja soms moet het eerst erger worden om iemand in beeld te laten komen. Balans vinden hierin is moeilijk. Dat we oog blijven houden voor... Aandacht blijven houden en toegankelijk bent. Oog voor het geheel. Iedereen die hulpverlener is in Voorst, of inwoner, signaleert. Ik geloof niet dat er iemand niet bij iemand in beeld is. Alleen kijk je ook verder dan je eigen werk/vak. Denk niet dat er iemand is in de gemeente Voorst die niemand kent. Met elkaar daarvoor verantwoordelijk voelen en actie ondernemen. Niet je ogen sluiten. Helder krijgen waar ligt het probleem. Kinderen die in een onveilige situatie opgroeien. En op volwassen leeftijd hoor je dan waarom heeft niemand wat gezien of gedaan? Het wordt vaak wel gezien maar je moet ook met elkaar durven doorpakken en bespreekbaar durven maken. Houding, gezamenlijke verantwoordelijk voelen in de individuele samenleving. Als je een signaal krijgt van iemand neem het serieus. Veel dingen worden uit onwetendheid genegeerd omdat mensen niet weten waar ze terecht kunnen.

En als gemeente moeten we een goede signaalfunctie hebben van de school, de huisarts, bijvoorbeeld een fysiotherapeut. Bijvoorbeeld de fysio die aangeeft dat het ergens niet goed loopt en vraagt aan mij waar ze moet zijn. Ik vraag wat er met die signalen gebeuren, tot nu toe niets. Dit had gemeld moeten worden. Ik hou van korte lijntjes. Ook al denkt iemand maar voor 15% 'hier gaat iets niet goed' wel melden. Ik vind multiprobleemgezinnen een groot probleem, een onderbelicht fenomeen. Mijn ervaring vanuit de pleegzorg is dat als je voor 1 ding naar een kind toe gaat, er veel meer achter de situatie zit. Je moet er doorheen kunnen kijken. Bijvoorbeeld is pa gauw aangebrand of heeft ma problemen. Je moet de problemen eerder in de gaten hebben.

Er wordt niet samen gewerkt

Ik heb als dorpscontactpersoon iets te bieden maar dan heb ik input nodig van mensen die de kennis hebben bijvoorbeeld Trimenzo, welzijnsorganisaties en dergelijke. Die input krijg ik

moeilijk. Thuiszorg kent de mensen wel maar zien het belang niet, hebben geen tijd of stellen geen prioriteiten. Ze laten het liggen waardoor mensen vergeten worden.

Bij signalering zijn meerderen verantwoordelijk. Als samenleving gezamenlijk de verantwoordelijkheid voelen voor elkaar. Huisartsen zijn daar een factor in. De gemeente ook. Maar ook allerlei verenigingen, denk aan sport, muziek, etc. maar ook burens en familie. Met elkaar signaleren en naar elkaar omkijken.

Het begint bij de opvoeding en lage school. Er is te weinig samenhang tussen ouders, school en hobbyclubs/verenigingen. Vroeg signalering is belangrijk. Er moet op de lagere school al gemeld worden dat er iets met een kind aan de hand is en vooral ook melden!

Stel iemand krijgt een auto-ongeluk. Daardoor kun je snel structurele problemen krijgen. Daar moet je snel bij zijn om het niet erger te maken. Huisartsen zijn in deze ook belangrijk, ze melden het nog niet altijd, er ligt geen focus op. Dat is wel het geval via vluchtelingenwerk, 's Heeren Loo gezinsvoogden, een sportvereniging. Scholen zijn het belangrijkste. Zij signaleren vaak goed. Het zou goed zijn aan het begin van het schooljaar een praatje te houden aan intern begeleiders en mentoren over armoede. Zij kunnen dan snel contact opnemen met Leergeld. Dat wil Leergeld gaan doen in het nieuwe schooljaar. Gemeenten kunnen scholen hierin ook stimuleren.

4.3 Kunnen we überhaupt signalen opvangen?

Kinderen met problemen blijven onder de radar

Het kan natuurlijk ook zo zijn dat de verwaarlozing doorgaat wanneer er wel hulpverlening in het gezin is. Dat kan. Ja, als er onvoldoende hulpverlening is die 1 x in de week langskomt en het kind niet of nauwelijks ziet of spreekt en dan is er natuurlijk altijd nog wel een school of huisarts betrokken. Maar als het kind niet ziek is en een kind op school vrolijk is omdat hij zich daar veilig voelt, dan zien die ook niks. Een kind kan op school hartstikke vrolijk zijn, juist omdat hij zich daar erg prettig voelt omdat juf duidelijk is en daar geen gedragsproblemen laat zien, terwijl hij thuis alle kanten opvliegt. En dan zouden er nog signalen uit de buurt kunnen komen, maar ja... dat is ook vaak "het zijn mijn burens en ik wil er geen ruzie mee". Die signalen komen pas later. En ook als hulpverlening in het vrijwillig kader binnen komt en je komt er 1 x in de week ... een kind wordt gezegd dat hij zich moet gedragen en daarna tv mag kijken, mag gamen of iets krijgt. Het kan ook dat goed gedrag dan "afgekocht" wordt. En als burens blijf het ook lastig want die willen de verstandhouding vaak niet op spel zetten. En het consultatiebureau weegt en meet, maar kijkt niet verder. Hebben ze ook de tijd niet voor. Daar zou misschien ook meer expertise ingezet kunnen worden om in de leeftijd 0 tot 4 jaar meer te signaleren over de opvoeding. En het consultatiebureau is primair bedoeld voor de lichamelijke gezondheid, maar dat is ook de plek waar je kinderen van 0 tot 4 jaar het meeste ziet, ook omdat deze gezinnen peuter- of kinderopvang vermijden. En, maar dat is heel zwart wit gesteld, groeit het kind wel omdat het genoeg krijgt toegestopt ook al weet je niet of dat altijd gezond eten is, en een kind is "rustig" want het zijn vreemde ogen.

Al het gedrag is een signaal. En daar moeten we verder naar gaan kijken. Het gedrag niet als probleem zien, maar als een signaal om verder te onderzoeken wat er met die leerling aan de hand is en welke oplossingen er zijn. Leerling ook mee laten denken. Aanbeveling. Monitoren van interviews. Ook op leerling-niveau toepassen. Mensen in het zonnetje zetten die onzichtbaarder zijn maar wel belangrijk. De leerlingen die uitschieten zowel naar boven als naar beneden, zijn wel zichtbaar maar juist de middenmoot is een groep die we ook niet mogen vergeten. Die doen ook ontzettend hun best, maar krijgen wellicht te weinig waardering. Terwijl dit juist een belangrijk groep is in de verbinding. Zij kunnen de verbindende factor zijn tussen de leerlingen die uitschieten. Ik denk dat deze groep veel incasseert vanuit 'boven en onder'. Mensen die de aandacht niet vragen, die moet je juist bevragen!

En dan heb je inderdaad verslavingsproblematiek, schulden, sociaal-emotionele achterstanden, mishandeling bij ouders, en dus bij kinderen. Dat blijft heel erg onder de radar, niet zichtbaar. Wij signaleren vanuit het onderwijs wel snel, maar dan ben je er nog niet.

Mensen hebben niet door dat ze een probleem hebben

Dat betekent dat je heel veel moeite moet doen om verslaafden zo vroeg mogelijk in het traject in zorg te krijgen. Het is niet een probleem waarmee jezelf aanmeldt. Je moet eigenlijk door anderen gesignaleerd worden. En anderen moeten jou bewust maken om dat probleem onder ogen te zien. Het moet van buitenaf komen. Als het niet van buitenaf komt, gebeurt het niet, tot dat het zo mis is, dat het niet meer anders kan. Dan ben je per definitie 10-15 jaar later en dan is een leven getekend. En dan gaan de kosten oplopen. Dan krijg je te maken met huisuitzetting, huiselijk geweld, intensieve behandeling.

Met sneller loslaten bedoel ik ook sneller doorverwijzen, maar soms ook weer in de zin van consulteren. Dan zit vrijwillige hulpverlening in een gezin en ja, ja het is net een vijfenhalf een zes maar als je er dan onderdoor gaat dan gaat het snel slechter. Het zijn wel professionals maar wij werken in het gedwongen kader en het vrijwillig kader is allemaal in overleg met ouders en op hulpvraag van ouders. We zien ook heel vaak bij onze doelgroep dat de ouders de hulpvraag niet hebben of niet zien. En wat is dan het probleem en hoe ga je de mensen dan wel in het zicht krijgen als ze geen hulpvraag hebben maar er wel contact is. En als het zover opgelopen is en er niet aan de bel getrokken gaat worden. En dat is dan aan het voortraject om dat in het zicht te brengen.

Mensen ervaren angst om aan te geven dat het niet goed gaat

Ik denk dat je meer voortijdig moet signaleren en meer in de buurt bij mensen moet zijn om contacten te hebben. En die stap is al wel gezet door het CJG e.d., maar ik denk dat daar nog meer te halen valt. Veel mensen vinden het nog een drempel om aan te geven dat het niet goed gaat. Geef het maar eens toe dat je hulp nodig hebt. Dat zien we ook wel hier op school. Ouders zeggen "nee, thuis gaat alles goed", we weten wel beter. De angst ook nog steeds om aan te geven dat als het niet goed gaat, wat zijn de gevolgen dan voor mij, voor de kinderen. Komt er iemand in huis die ons ondersteunt? Je moet naar kantoor komen, over je problemen praten. Misschien als je dat nog laagdrempeliger maakt in de buurt, dat je dan de angst om

erover te praten dat je dat wat wegneemt. Ik zeg niet dat dat de oplossing is hoor, maar het zou iets kunnen bijdragen. In het geheel. Ik denk dat als je het in het begin goed aanpakt, dat je er later profijt van hebt, nu stapelen problemen zich op en is het te laat op een gegeven moment. Dan is er wel zoveel onrust, dan zijn de gevolgen niet te overzien.

Je signaleert het niet aan de voorkant en dan tegen de tijd dat het bij iets terecht komt dan is het probleem veel groter. Want er wordt niet goed op ingespeeld, andere signaleren het niet en iemand durft zelf niet de stap te nemen. Ja dan suddert het door. En als de nood echt hoog is dan trekken ze aan de bel en dan moet er veel meer worden ingezet dan wanneer je daar eerder bij was geweest.

Mensen schamen zich en hangen hun vuile was niet buiten

Ik denk dat je nog wel de mensen in beeld kan krijgen die een CVA hebben gehad, misschien dat je daar de huisarts en de wijkverpleegkundige bij kan betrekken, maar dan moet het wel geuit worden. Ik zie ook bij oudere mensen dat ze zeggen dat het goed gaat, want die gaan de vuile was niet buiten hangen. Het thuis bezoeken door mensen van de gemeente zou misschien wel een paar gevallen kunnen ondervangen. Maar vaak zijn het de kinderen die aan de bel trekken. Daardoor komen mensen in beeld.

Ik denk meer signaleren, wij zijn natuurlijk een gemeente met veel dorpen. En als je kijkt naar sportverenigingen ik denk dat je daar goede mogelijkheden hebt om vooraf te signaleren wat er aan de hand is. Kijk bij ons in het dorp, ik woon zelf in Terwolde, is toch vrij iedereen kent elkaar dat heeft zo zijn voor en nadelen. Dat is een voordeel als er wat aan de hand is dan kan je het aan die kant ook via het dorpsleven signaleren. Per kern heb ik gehoord dat de gemeente buurtcoaches heeft opgericht. Ik denk dat dat misschien ook wel een rol zou kunnen zijn om dat te kunnen doen. Maar aan de andere kant mensen laten niet graag anderen in hun keuken kijken. Dus als er echt iets aan de hand is, ja mensen schamen zich ervoor, is het toch lastig. Dat is toch wel een dingetje het, sociale aspect. Kijk in het dorp is toch ook ons kent ons en dat werkt wel tot aan een bepaald niveau ik denk dat je er altijd rekening mee moet houden.

Het lukt niet omdat mensen zich ervoor schamen misschien. Als het water tot op de lippen staat. Kijk in onze eigen omgeving horen wij niet echt wat dingen. En kijk iemand zijn werk dat weet je wel gewoon. En er wordt ook wel gewoon veel geluld zeg maar. Alleen tot een bepaald niveau is er wel een bepaalde sociale controle tot elkaar. In Twello kan ik me daar niet zo goed in verplaatsen, maar in Terwolde ken ik wel iedereen van gezicht zeg maar. En dat heeft zo zijn voordelen. En bij de sportvereniging dat ze daardoor bepaalde dingen kunnen signaleren, ook bij school. Dat lijkt mij wel een manier om dat te doen. Ja, want je kunt toch nooit bij mensen achter de voordeur kijken wat er precies speelt. Dan is het toch een verrassing als het zover is.

Het grote punt was dat we ze moesten zoeken. Hoe vind je die mensen die niet in dat beeld van de geslaagde gemeente passen. We hebben dus op een alternatieve manier moeten werken met actie Kerk Balans. En dat mensen zeggen, heb je die ook wel op het oog. De laatste keer hebben we ook gevraagd aan Mens en Welzijn, weten jullie nog mensen, ook buiten de kerk. Ook het gevoel van, ze zitten niet alleen maar binnen onze gemeente, niet te kerkelijk in

denken. Mensen zullen zichzelf nooit melden: a) je loopt niet met je problemen te koop en b) je past niet in het beeld. Het beeld van het succesvolle dorp. Het is niet voor niets een liberaal dorp, je hoort voor jezelf te zorgen, dat is een sfeer die hier toch blijkbaar hangt. En ook dat gevoel van, hier is het niet zo erg. Nee want als je niet zoekt, dan vind je het ook niet. Want toen ik het in de diaconie ging vragen, wisten we het ook niet. Je kunt proactief zijn of je kunt wachten tot er iets op je af komt.

Dan is de vraag wie is verantwoordelijk? Want vaak bij het Maatschappelijk Netwerk, mensen signaleren iets als het probleem er al is. Of als het al ontspoord is, als het signaal van buitenaf komt. Dan is het eigenlijk al te laat. Hier in Voorst zie je dat heel goed met huiselijk geweld. We hebben een heel laag huiselijk geweld cijfer. Dat kun je op twee manieren opvatten. Dat het heel goed gaat of dat we heel veel niet weten. Ik denk het laatste. Dat heeft te maken met de oorsprong van Voorst. Conservatief en vanuit christelijke waarden: daar heb je het niet over, dat deel je niet met anderen, dat los je achter de deur op met elkaar. Je merkt dat we daar niet tussen komen.

Ik heb wel eens meegemaakt dat dieren verwaarloosd zijn. Gelukkig niet zo vaak. Dat je dan merkt dat de boer er niet meer zo boven op zit. Of dat de dieren niet meer zo goed worden gevoerd. Of dat ze wat magerder worden. En dan kan je er wel een keer over praten. Maar dan kunnen ze ook wel zo gesloten zijn als een pot. En dan bellen ze gewoon niet meer. Dan heb je, op een paar verplichte contactmomenten na, dan zie je ze niet meer. En als mensen zich dan terug gaan trekken dan hebben wij andere kanalen, als de vertrouwenscommissie. Boeren gaan niet zo snel failliet. Dan moet er wel echt iets zijn. Dat de banken geen geld meer willen geven of met scheiding. Dat het bedrijf dan verdeeld moet worden en er moet geld uitgekeerd worden.

Mensen bemoeien zich niet te veel met anderen

Ja als we dan kijken naar de eenzaamheid? Eenzaamheid zorgt dan weer voor het feit dat je misschien minder goed eet, minder gaat sporten. Dat kan, dat is een mogelijkheid. Maar, is dat dan een methode om te zeggen, goh hoe zouden we dan bijvoorbeeld met die eenzaamheid om moeten gaan? Want daar zit ook dat stukje signalering in, ligt dat bij het individu, zit de oorzaak erin dat de mensen denken; nou ja die woont daar fijn alleen, dus laat maar?

Het problematische zit hem toch in het signaleren. Je bent echt afhankelijk natuurlijk van heel veel mensen. En wie signaleert het en wie durft vervolgens te handelen en stappen te zetten, in contact te treden met mensen. Het probleem neer te leggen. En dat is dan vervolgens de stap die je dan kunt nemen, en hoe zorg je nou dat diegene krijgt wat hij nodig heeft. Ik denk dat dat in het onderwijs ook geldt. Je denkt ook heel erg in relatie met mensen; je wilt de relatie goed houden; je wilt het voor het kind zo goed mogelijk doen. Welke stappen ga je dan nemen?

Wat we zouden moeten willen bereiken is vroegtijdig signaleren. Daar ligt een grote verantwoordelijkheid bij sociale omgeving, burens en wijkbewoners. Die zijn echter best terughoudend in het melden van hun zorgen of het doorgeven van signalen. Of ze weten de weg niet waar ze naar toe moeten met hun zorgen of ze durven niet of ze zijn bang dat ze

klagen. Als ze zich dan melden dan worden die meldingen niet altijd goed opgepakt. Gemeente en woningcorporaties zitten vaak aan eind van het verhaal.

Verdere individualisering daardoor minder kans dat men signalen oppikt. Dat is lastig want dan kom je weer terug op dat je eerst gesignaleerd moet hebben. Het is altijd de vraag of je op tijd bent. School zou een signaleringsfunctie net als huisarts en burens kunnen hebben. Je zou echt aan de slag moeten om te kijken of je een mentaliteitsverandering zou kunnen bewerkstelligen.

Je moet praten met mensen die problemen hebben en hen doorverwijzen als ze problemen hebben naar de juiste hulpverlening. Mensen denken nu: "Dat gaat mij niets aan", mensen zijn teveel op zichzelf en daarom moet je de sociale cohesie vergroten.

Inwoners van Voorst moeten bewust worden hoe het met hun burens gaat

We zouden moeten willen bereiken dat de inwoners van de gemeente Voorst bewust worden / zijn van hoe het gaat met zijn of haar burens. Je hoeft geen vrienden te zijn, maar kijk bij elkaar om de hoek. Heb je je burens twee dagen niet gezien, ga op bezoek en kijk wat er aan de hand is. Als het niet goed gaat met je burens, trek dan aan de bel en informeer de kinderen of familieleden. Zeker in een dorp is dat makkelijker om voor elkaar te doen. Signaleer de inwoners die in verkommering leven, waarbij ouderen mishandeling plaats vindt en meld dit. Belangrijk is dat de burgers voor elkaar zorgen en alert zijn, zodat we een dementie vriendelijke gemeente krijgen.

Mensen moeten leren zich open te stellen

Je krijg toch steeds meer, zoals ik al zei, steeds meer ouder mensen, ook veel eenpersoonshuishoudens, natuurlijk. Dan ben je mogelijk kwetsbaar. Sommige mensen redden zich perfect. Maar er zijn ook mensen die zich wat minder goed redden, of minder goed mee kunnen, die gaan zich dan afsluiten. Omdat ze dat niet willen laten zien, of niet de indruk willen wekken dat ze niet mee kunnen komen, of dat ze misschien wel licht dementerend zijn en dat niet helemaal scherp hebben. Of misschien wel, dat ze het weten, maar dat nog niet echt willen erkennen voor zichzelf. Er zijn allerlei fases denkbaar. Dan moet toch ergens een keer opgepakt worden. Maar ja als mens zou je je toch moeten openstellen, dan. Je zult toch ook een signaal ergens moeten afgeven. Maar als jij alle deuren sluit, dan is het ook moeilijk of onmogelijk om dat signaal op te vangen als omgeving. Maar goed, ik denk dat we wel in dat preventieve veld een aantal mogelijkheden moeten hebben om die signalering toch te organiseren en verder ligt die natuurlijk ook eigenlijk ook bij ons allemaal. Als samenleving. En dat moeten we misschien ook wel leren, gewoon. Van vroeger uit dat je als mens niet alleen bent, maar dat je ook geacht wordt. Dat moet je ook gewoon leren. Dat dat ook normaal is dat je dat doet. Dat dat niet iets bijzonder is, maar dat dat normaal is. Daar wordt nog weleens verschillend over gedacht, natuurlijk. Dat is een kwestie van hoe je groot gebracht bent, hoe je dat ooit allemaal verteld is. De een staat daar ook heel anders in als de andere.

Ik hoop wel dat we dat tijdig signaleren. Soms wel en soms ook niet. Dan kom je of via kinderen achter, of misschien een huisarts die een keer een signaal geeft, of een wijkverpleegkundige die daar toch al was, die signaleert van dit gaat zo niet, dit is te

kwetsbaar, dit gaat niet zo langer. Nou dan kan op allerlei manieren binnen komen, en het komt ook weleens niet binnen, natuurlijk. Er zijn ook mensen die zich afsluiten. Nou goed. Het zijn allemaal keuzes, als je natuurlijk een probleem hebt, dan moet je dat ook kenbaar maken. Dan kan daar misschien iets aan gedaan worden. En als je dat niet doet, dan weet je dat niet. Tenzij er iets ernstigs gebeurt, wat je niet hoopt natuurlijk. Maar goed. Als je het dan hebt over preventie, dan zeggen we eigenlijk, van die vrijwilligers, die mantelzorgers die hebben een hele belangrijke rol. Ja, en daar moet dus je ook alles doen om dat te faciliteren. Dat is daar een beetje aan gekoppeld.

Als laatste openheid. Maak kenbaar als er problemen zijn. Als de problemen binnen 4 muren gehouden worden, dan is het lastig om te helpen. Want er zijn nog best veel mensen die het moeilijk hebben in Nederland.

Hoe krijgen we zicht op onzichtbare problematiek?

Het meest knellende is de onzichtbaarheid van problematiek. Wat het meest lastige is, is dat je eigenlijk weet, dat je van de ijsschots alleen het puntje ziet, en dat je weet dat er nog een heel gedeelte onder weg gaat. Soms is dat oké, helemaal als ik spreek als Veilig thuis, niet alles hoeft bij ons bekend te zijn. Ik denk dat we als Veilig thuis op de meeste thema's steeds beter zicht krijgen op de problematiek, maar ik weet zeker dat ouderenmishandeling in onze regio heel erg onderbelicht is. Want als je ergens een voorlichting geeft dan komen mensen vaak met voorbeelden van casussen en je hoort dat mensen aan het zoeken zijn van wat kunnen ze eigenlijk inzetten. Dit is ook een doelgroep die niet zelf aan de bel trekt, want die denkt 'als ik nu aan de bel trek dan ben ik mijn mantelzorger kwijt, en die zorgt toch ook wel dat ik mijn boodschappen heb'. Je bent bij deze doelgroep nog weer afhankelijker van een ander. Ook bij financiële uitbuiting is dat lastig, waar komt dat aan het licht? Bijvoorbeeld bij een notaris als een testament wordt aangepast. Bij banken die zien dat er wekelijks grote bedragen van een rekening worden gehaald. Dit zie je te weinig terwijl je weet dat er meer moet spelen. Als je gaat inzoomen op de thema's, dan krijg je bij Veilig Thuis altijd waarop nu al wordt gemeld. Terwijl het heel goed zou kunnen zijn dat op de thema's waar niet op wordt gemeld, je wel extra focus op wilt leggen. Durven bespreekbaar maken en inschatten van signalen en daarnaar handelen.

Als ik het heb over deze 2 specifieke gevallen dan is het lastig om daar daadwerkelijk de vinger op te kunnen leggen. Wanneer dat gebeurt en je voelt dat er iets is en dan blijft er een heel stuk geslotenheid over. En daar lopen wij tegenaan. Hier is het zo 'wat achter de voordeur gebeurt, blijft achter de voordeur' en in de stad lijkt het of de mensen meer afstandelijk zijn maar de mensen zijn mondiger. Die hebben voor mijn gevoel meer het idee dat als ze problemen hebben dat ze daar hulp bij nodig zijn. En dat zie je hier heel weinig.

De risicogroepen [red: voor verslaving o.a.] vinden, en dat kan onder andere met het stigma te maken hebben, maar dat kan ook gewoon met andere dingen, met andere punten te maken hebben. In het bredere geheel, het stigma, de onbekendheid, de onbereikbaarheid, omdat een dorp soms ook lastig is, omdat je met de afstanden te maken kunt krijgen. Dat het soms lastig is om mensen fysiek te bereiken. De settings, de risicogroepen te bereiken. Maar ik denk niet

alleen risicogroepen, als je bijvoorbeeld kijkt naar de hele norm, dan heb je het niet over risicogroepen. Dan heb je het over een algemene norm, die vaak in een bepaalde cultuur heerst. En dan heb je het niet alleen op risicogroepen. Dat je die dan ook bereikt.

4.4 Wat doen we met de signalen

Ik mis een punt waar ik signalen kan melden

Een paar jaar geleden is het CJG opgezet, dit werkt niet goed. Er is te weinig kennis. Ik mis een meldpunt/aandachtspunt waar ik dingen die ik tegen kom in mijn werk kan melden. Nu kom ik vaak bij een huisarts uit. Je weet waar je terecht kunt. Het heeft met kennis te maken. Het meest knellende is de persoon die de lijnen uitzet. CJG is volgens mij heel (te) breed. Bij problemen op school, met scheidingen is het moeilijk zoeken waar je terecht kunt voor kinderen. Een landelijk meldpunt vind ik een veel te grote/verre stap. En "als" er een meldpunt in de gemeente aanwezig is, dan is het zo verstopt dat ik het niet kan vinden. Ik vraag me af of het ondergebracht is bij Mens en Welzijn. Ik heb namelijk geen goede ervaring met de directeur van Mens en Welzijn. Ik heb ooit een klacht ingediend over een medewerker en heb er nooit iets over terug gehoord van de directeur. Als het meldpunt bij Mens en Welzijn is/komt heb ik er geen vertrouwen in. Ik ben daar helemaal klaar mee.

De scholen moeten bij problemen met kinderen eerder het CJG in de gemeente Voorst bellen. Ook scholen laten meldingen soms op hun beloop. Bellen met een landelijk meldpunt gebeurt gewoon niet of nauwelijks. Een gemeentelijk meldpunt moet gemakkelijk, laagdrempelig toegankelijk zijn. Ik heb gewerkt binnen een gezin waar een achterblijvende partij alcoholiste is en ik zou het zo willen melden. Maar het lukt niet om dit op een juiste plaats te doen. Meestal neem ik dan contact op met de huisarts. Dit gaat meestal goed, soms kom ik niet verder dan de assistente, maar dat is dan zo. Er moet een goede toegankelijkheid van een meldpunt/aandachtspunt komen. En als er dan ouders bellen of een school belt en dat kind is al bekend bij dat meldpunt dan is dat niet erg. Eigenlijk beter want dan is de lijn al uitgezet en is de persoon al bekend.

Ik zie een ontwikkeling aankomen op het gebieden van vereenzaming. De mensen moeten zelf ook wel wat doen, met name met betrekking tot de vereenzaming. Mensen hebben te weinig tijd voor elkaar door de mobieltjes. Persoonlijk contact is het allerbelangrijkste. Als je verdere achteruitgang wilt tegen gaan moet er wat gebeuren. Voordeel van een kleine gemeente is dat het eerder te signaleren is en je moet wel weten waar je heen moet. Er moet een platform zijn waar je terecht kunt, voordat het te laat is. Als er hulp nodig is dan moet die hulp er zijn, het ettert te lang door. Efficiënter regelen.

Wat er moet gebeuren is vroegtijdige signalering met name door burens en de buurt, een goede mogelijkheid om te melden en een goed ontvangst van de melding. Transparant en gemakkelijk. Transparant maken: waar moet je als bewoner zijn met je zorgen en wie doet wat. Als er een woud aan regels is werkt dat fataal. Mensen doen dan helemaal niks meer.

Van belang is ook dat snel duidelijk wordt welke maatschappelijke problemen spelen. Ik denk aan situaties waarin kinderen dagenlang niet gedoucht worden of niets te eten krijgen. Ik denk

dat we toe zouden moeten naar 'één plan per kind', de haalbaarheid weeg ik daarin mee. Ik signaleer dat kinderen problemen meenemen naar school. In die zin kijkt Twello niet af van grote gemeenten. Ik denk ook aan situaties waarin de voedselbank wordt ingeroepen. Daarnaast vind ik dat iedere school voor zich moet weten waar die met de eigen problemen heen kan. Hiervoor is nodig dat de communicatie maximaal is en dat scholen goed bereikbaar zijn. Ook het consultatiebureau en andere instanties moeten weten waar zij met probleemsituaties terecht kunnen. Ik denk hierbij aan de voedselbank en de Stichting Leergeld. Deze doelen zijn maatschappelijke verantwoordelijkheden en daarom gewenst. Vaak vindt criminaliteit plaats vanuit de eigen kring. Ik vind dat criminaliteit bij kop en kont aangepakt moet worden. Ook hier geldt dat privacy een belemmering op kan leveren die aanpakken minder efficiënt maakt. Voor een echt werkende aanpak is daarop gerichte wetgeving van belang.

Als wij signaleren, kunnen we richting het CJG, allerlei hulpinstanties, maatschappelijk werk, we kunnen bij mishandeling meldingen doen anoniem. Er is van alles gaande, maar dat is ook een wirwar van allerlei mogelijkheden. Ja, soms werkt het wel, soms doe je een melding en je hoort er nooit meer wat van. Ik denk dat daar meer transparantie mag komen en kortere lijntjes vooral. De lijnen zijn te lang en veel te ingewikkeld. Tuurlijk en zit jeugdzorg op school en basisartsen, maar er is heel veel. Er zijn heel veel instanties bij betrokken en ze proberen al jaren samen te werken. Daar gaat het VVE-beleid natuurlijk ook over.

Transparantie over wat er met signalen en informatie gebeurt, is nodig

Investeer in de vraag achter de vraag, op die manier vind je aansluiting en ben je transparant. Iemand die roept iets, maar wat wil die eigenlijk zeggen, of vragen, of voor mekaar boksen? Wat belangrijk is, is dat je oog hebt voor hoe ga je om met gegevens van mensen, want als je daar zorgvuldig mee omgaat, hebben mensen ook minder angst om te melden om iets aan te geven als het daadwerkelijk nodig is. Dus als je daarin transparant ben in wat je doet, en wat je doet in wat je zegt, dan weet ik zeker dat dat laagdrempeliger werkt dan dat mensen denken dat ze ergens informatie naartoe hebben gebracht, maar ze weten niet wat er mee gebeurt en wie er wat mee doet. In dat licht denk ik dat naar toe toekomst toe dit een hele belangrijke zal blijven. Mensen gaan eerder signaleren als ze weten waar de signalen worden besproken en met wie en met welk doel. Wij zien nu ook wel dat gegevens gedeeld worden, waar medewerkers buikpijn van krijgen zonder dat mensen het weten dat de informatie ergens ligt. Wil je mensen meenemen in een toekomstig traject dan moet je transparant zijn. En het luistert nauw. Je moet balanceren en de komende tijd in gesprek blijven 'verstaan we hetzelfde, als jij dit van me vraagt, snap ik dan echt wat je wilt en vice versa'. Hierdoor is het voor de cliënt helder waar de gegevens zijn, wat er mee wordt gedaan en met welk doel. Op het moment dat je tegen de cliënt zegt dat je hem ergens gaat bespreken omdat je enorm veel zorgen hebt, dan weten de mensen dat en is er niks aan de hand. Het is wel een zoektocht, korte lijnen zijn dan nodig.

Het lijkt wel of er steeds minder privacy is. Je weet als cliënt niet waar je informatie blijft. Informatieverstrekking naar de gemeente is wel een zorg. Hoe verhoud je je daartoe als hulpverlener. De privacy van cliënten in zorg is een zorg, de bezorgdheid daarover: wat

gebeurt er met de informatie, waar ligt het allemaal? Informatie-uitwisseling onderling van professionals; hoe organiseer je dat? Zorgvuldig omgaan met de informatie van cliënten, ook als ze toestemming hebben gegeven. Niet iedereen heeft een wettelijke registratie (denk aan een BIG-registratie, niet iedereen heeft die en dan weet je niet hoe die ander er mee omgaat) over het omgaan met informatie. Is het altijd nodig dat er informatie gedeeld wordt? Het CJG indiceert nu, dus samenwerking is nodig. Maar wie kijkt er allemaal naar de informatie rondom een cliënt? Wat wordt er allemaal meegedaan. Is het nodig dat alles gedeeld wordt. We zijn samen zoekende hoe dat met elkaar gedaan moet worden. Soms zijn er cliënten die dat ook benoemen. Wat doet de gemeente met de informatie? Of de school?

Het signaleren in een groter netwerk vergt een enorme inzet, moeilijkste daarin is informatiedeling. Wat vertel je wel, wat vertel je niet. Moet natuurlijk niet zo zijn dat er een enorme database aan informatie over allerlei personen onder komt te liggen. Dat vereist wel een professionele inschatting. Dit systeem hanteren wij in Voorst zelf. Dat noemen we het ZOR. Heeft iemand nog wat? Wat valt iedereen op? Moeten we dat niet iets groter doen? Het lastigste is dan, we doen het allemaal vanuit een goede visie, maar anderen zeggen waar bemoei je je mee. Ik kan het zelf wel. De bemoeienis van de overheid en hoe pak je dat aan, dat zijn lastige vragen.

Er moeten duidelijke afspraken komen over het melden van signalen

We zijn wel een iets ander bedrijf geworden dan het vroeger was. We hebben nu meer een restaurantfunctie gekregen. Natuurlijk komen er weleens mensen die al genoeg hebben gehad. En in zoverre zijn we daar mee bezig, dat ze natuurlijk alles kunnen krijgen behalve alcohol. Of we spreken ze de volgende dag erop aan. Het knellende is eigenlijk dat je vanuit je positie waar je hier zit, dat je er niet werkelijk iets aan kan doen. Ik zou daar wel een soort meldpunt voor willen hebben om te kunnen delen wat je observeert. Ik heb er geen kennis over en ik wil ook niet iedereen z'n moeder zijn.

We moeten in kaart brengen welke gezinnen het betreft en dat er ondersteuning geboden wordt bij de verslaving. Om zo de gezinnen die het betreft de juiste hulp te kunnen bieden. We moeten ook duidelijk krijgen welke signalerende rol een ondernemer hierin heeft en wat zij daarin kunnen betekenen. Ook duidelijkheid over het recht op privacy, wat mag een ondernemer door brieven, wat mensen kopen. Ik kan zelf bijdragen door duidelijke afspraken, wie welke taak heeft. We willen heel graag meewerken om hulp te bieden, maar niet dat de supermarkt er meteen voor geboet wordt als we iets verkeerd doen.

Pas op voor administratieve druk

Neemt niet weg dat we alert moeten zijn op (toekomstige) problemen. Ik vind de signalering hierbij van groot belang. Daar zou nog wel een schepje bovenop kunnen. Met name de jongere kinderen "zijn nog te redden". Die signalering regelen is dus belangrijk. Wel wil ik daarbij opmerken dat dit gepaard dient te gaan zonder extra regeldruk. Geen grote lijsten invullen en de administratieve druk nog meer laten toenemen. Dan zal er van de daadwerkelijke signalering niet veel terecht komen.

En soms is het ook weleens een privacy zaak. Soms is het ook goed om elkaar weten te vinden. Want we moeten het misschien wel delen met elkaar. Want het zou soms wel handig zijn om elkaar meer te vinden. Delen van informatie is nu nog onvoldoende, zeker bij die hele jonge kinderen. En ik vind het zelf ook weleens lastig dat iets van een klein kindje dan nu in TOP wordt opgeslagen. En dat is dan een klein probleempje maar dat gaat er nooit meer uit. Dat gaat er nooit meer uit. Goed registreren is van belang maar niet altijd. Want we hebben allemaal wel iets wat ff niet lekker loopt. En weten alle mensen binnen deze gemeente dat alles wat ze aan contact hebben in TOP geregistreerd hebben. Ja dat is een beetje BIG Brother is watching you. Aan de ene kant besef ik dat ik mezelf tegenspreek want we moeten onderling alles van elkaar weten en dan moet je gewoon goed registreren punt. Maar ik vind ook weleens dat registreren moet niet de prioriteit hebben met dat waar we mee bezig zijn. Alles komt er maar in.

Hebben we de mogelijkheid om wat met signalen te doen

En in die zin kan je als maatschappij wel heel signalerend bezig zijn maar je moet ook de mogelijkheid hebben om daar echt wat mee te doen. En wie dat dan ook doet, ja dus dat doorverwijzen. En wat wij wel doen, he, ga naar de gemeente. En meedenken, en als je er niet uitkomt, kom dan maar terug. En soms kom je er niet aan toe en dan kan je pas na een jaar weer vragen of ze iets heeft gedaan. Ik kan zelf nog meer zien, meer begeleiden, meer doorgeleiden, meer checken. En dat vind ik ook wel eens een dilemma. Wetende ook dat niet alle ouders daar op zitten te wachten. Maar soms dan ben je wel heel benieuwd welke keuzes ouders maken. En als ze dan een paar maanden later komen dan kan je er terloops naar vragen. Maar ja, pas een jaar later, ja dan ben je weer een jaar verder. Ja, ik ben degene die dat nog heel veel doet, het nabellen. Even horen hoe het is. En soms moet je dan accepteren, okay ze heeft het niet gedaan. En dan moet ik maar denken, ik heb mijn best gedaan. En ik heb het geadviseerd en dan moet je denken nou dat is dan hun verantwoordelijkheid. En als het echt ten nadele van het kind is en je ziet daar echt grote gevolgen van, ja dan moet je daar wat mee. Soms kun je niet harder dan ouders zelf.

Ja, je hebt wel eens schrijnende gevallen maar dat komt niet jaarlijks voor. Je hebt wel eens mensen die door de bodem zakken, of dat nu financieel is of dat ze het niet meer aankunnen. Dat zien wij wel eens. Maar dan zijn er allerlei vertrouwenscommissies die zich er mee gaan bemoeien. Om hen er weer bovenop te helpen of het in ieder geval op te lossen. Maar dat gaat denk ik buiten de gemeente om. Dat stukje verwaarlozing wat een enkele keer voorkomt bij boeren daar hebben wij onze eigen kanalen voor. En ik weet niet of dat een taak is van de gemeente, dat weet ik niet. Ja, wel natuurlijk voor dat wat die persoon betreft. En hoe dat verder met zijn dieren moet, ja daar zijn andere kanalen voor. De gemeente kan dat wel misschien voor die man of vrouw zelf doen. Omdat wij ook niet de bagage bij ons hebben om dat te doen.

Informatie delen maakt probleem zichtbaar

Elkaar kennen is de voorwaarde voor iets voor elkaar kunnen betekenen. Misschien is dat niet alleen iets voor onze burens, voor mensen aan de onderkant van de samenleving, maar elkaar

kennen betekent ook samenwerken. Hoe moeizaam het is om met de gemeente contact te hebben, de wet op de privacy zit er bijvoorbeeld tussen. Die zoekactie van ons gaf dat aan. Wij kennen wel mensen die de bijdrage nodig hebben. Dan is het dus nodig dat de kerk en gemeente elkaar weten te vinden. Daarom vind ik het een leuk project, omdat je onderkent dat je alleen maar iets kunt betekenen als je elkaar erkent, als sportclubs, kerk, sociale verenigingen, etc. Dat is een voorwaarde om een gemeenschap te kunnen vormen.

Korte lijnen tussen hulpverleners, politie, kerken, verenigingen, etc. Zodat iedereen elkaar weet te vinden. Zowel het informele als het formele circuit. Laat iedereen van zijn eilandje afkomen en elkaar vinden. Dan kan deze groep (LVB) beter geholpen worden. Dan wordt ze zichtbaar. Ze wonen vaak op zichzelf zonder dat ze in beeld zijn bij de hulpverlening.

Wat ik in mijn werk zie, is het ziekteverzuim van leerlingen. Vroeger deed school daar niet zoveel mee. Dan had je de leerplichtambtenaar die om de hoek kwam kijken. Het is tegenwoordig zo dat we veel eerder insteken op ziekteverzuim als signaal. Het kan best zijn dat je twee keer een week griep hebt. Maar ja als je nou tien losse dagen, of om de week ziek bent, dat geeft aan ander ziektebeeld. En vroeger werd daar niet zoveel mee gedaan door school want ouders meldden een kind ziek. En ziek is ziek. En tegenwoordig hebben we de afspraak met school dat ze eerder bij ons melden. Omdat wij daar ook als intermediair in kunnen optreden en ook eerder kunnen signaleren als er een probleem is. En dan zit ik er niet als leerplichtambtenaar van, is het geoorloofd of ongeoorloofd verzuim. Maar veel meer, is die extra zorg nodig die nog niet geboden wordt. En dat is een ontwikkeling die wij de laatste jaren veel duidelijker vanuit de jeugdgezondheidszorg neerzetten. School meldt dan aan en wij krijgen het overzicht van het verzuim. En daarin kan je al een beetje in grasduinen van wat zie ik. Iets wat lijkt op overbelasting, of op een griepperiode. Je zoekt naar patronen in zo'n verzuim. En het is het enige wat geoorloofd als ouders, het enige wat nog mag om je kind ziek te melden. Als ze hun pubers niet uit bed krijgen, melden ze hem ziek. En eigenlijk zouden ze moeten zeggen, ik krijg hem niet uit bed want dat is een hele andere boodschap. En dan kan het nog zijn dat het kind hartstikke oververmoeid is en een slaapstoornis mee. Maar je helpt het kind er soms niet mee als je zegt, hij is ziek.

Wij benoemen wel aan wijkcoaches, consultants wat we doen en waarom dat belangrijk is. Ook moeten wij huisartsen informeren: wat is het nou. Soms weten zij het ook niet, hebben ze geen idee. Niet allemaal, de huisartsen die het niet begrijpen, ze zien wel dat er iets mis gaat maar weten niet waar ze terecht moeten of wat ze voor deze mensen kunnen doen. Die proberen wel van alles. Er wordt ook wel heel vaak gedacht iemand is depressief. Het is ook lastig want het komt ook niet altijd op tafel, ook niet bij de huisarts.

Ik informeer de huisarts wanneer mensen geen therapie gaan volgen, terwijl dat wel geadviseerd of nodig is. Die verantwoordelijkheid heb ik, daar communiceer ik dan ook over. Wij zijn hulpverlener. Ik zit dan wel in de commerciële hoek, maar ben wel hulpverlener. Dus dat zijn dan dingen die erbij horen.

Ook huisartsen hebben in de signalering natuurlijk een belangrijke rol. En dan is het voordeel op deze thema's dat wij vertrouwensartsen hebben omdat je merkt dat medici willen schakelen

met medici. Dus als ze weten dat ze hier een arts kunnen spreken dat helpt dan wel weer. De vertrouwensarts kijkt mee en geeft advies, maar het kan ook dat de arts zegt dat Veilig Thuis gaat onderzoeken. En dat is het voordeel van Veilig Thuis. Als Veilig Thuis ben je de enige organisatie die als het nodig is wel overal de informatie op kan halen.

Huisartsen verwijzen te weinig door

Huisartsen verwijzen ook nog te weinig door naar thuiszorg. Huisartsen kijken vooral naar het medische, ook wel steeds meer naar het sociale, want dat hoort bij hun werk, Wat je merkt is dat sommige huisartsen heel veel handelingen nog bij zich houden, zoals plaatsen van katheter of sommige injecties, terwijl de thuiszorg dat ook kan doen en dan een beter blik bij mensen thuis krijgt en daardoor veel beter en eerder al problematiek er uit kan vissen. Bij sommige huisartsen hangt dit met financiën samen, want het zijn hun inkomsten, maar alle huisartsen zijn enorm druk dus ik kan me bijna niet voorstellen dat dit een punt is. Het is heel moeilijk bespreekbaar met huisartsen met name de eigen apotheekhoudende huisartsen. Terwijl huisartsen juist kennis aan elkaar moeten koppelen, zij weten heel veel over het medische, maar dat is heel moeilijk. Huisartsen staan nog hier (hoog), en wij staan hier (laag), zeker in de ogen van veel mensen. Dat belemmert de inzet van preventieve dingen. Wij proberen de huisartsen heel erg te betrekken en voor te lichten vanuit de thuiszorg.

Ook de huisartsen moeten weten waar ze naartoe kunnen verwijzen. Het is jammer als iemand een paar maanden aan het worstelen is. Misschien is het een idee om een keer per kwartaal met de huisartsen te overleggen. We hebben wel goed contact met de praktijkondersteuner die naar de Wmo kan verwijzen.

Ten aanzien van de ouderen: deze zijn slecht vindbaar en moeilijk te activeren. De verbinding tussen welzijnswerk en zorg (huisartsen, thuiszorg) intensiever maken, zodat er een goede samenwerking met signalering en doorverwijzing ontstaat. Enerzijds zodat mensen bij de huisarts doorverwezen worden naar de verschillende welzijnsactiviteiten en projecten die er zijn. Anderzijds om te voorkomen dat mensen aanspraak moeten maken op zorg. Dus echt preventief te werk gaan en een brede bereidheid om een gezonde samenleving te bereiken. Op die manier kunnen we ervoor zorgen dat het merendeel van de patiënten bij de huisarts niet zestigers zijn maar zeventigers zijn. In de zorg is vaak ook niet voldoende kennis aanwezig van de welzijnsactiviteiten en projecten die er zijn. Dat zou ook voor een deel de gezamenlijke ambitie moeten zijn.

4.5 Van signaal naar actie komen

Signaleren lost niet altijd het probleem op

Ik ga een eerste nuancering maken bij uw opmerking van als we de problemen vroeg signaleren dan doen ze zich niet voor. Dan zijn de problemen er, maar kunnen we er beter op anticiperen? En dat is wel een ding. We hebben in de gemeente Voorst te maken met personen met een bepaalde problematiek zoals mensen met een licht verstandige beperking of mensen met een niet aan geboren hersenletsel. Dat signaleren lost dat probleem niet op. Want die beperking gaat niet weg. Dat letsel dat verdwijnt niet. Dat is blijvend. Dat gezegd hebbend,

kan als je het probleem vroeg signaleert dan kunnen we vanuit verschillende domeinen er wel beter op anticiperen, als gemeente in de proces regie, als de zorg aanbieder. Om dan de goeie dingen te doen.

Maar kan wel helpen om beter met problemen om te kunnen gaan

En als je kijkt naar preventie en de ziekte dementie, dan kun je dat niet voor zijn maar wat dan nog wel mooi is, ze kunnen dan nog wel dingen nieuw leren. Dan is het belangrijk om te bepalen wat ze nog kunnen of oefenen om nog wel nieuwe taken uit te kunnen voeren of nog te kunnen leren. Het is niet altijd zo dat ze niet meer kunnen leren, dat je alleen maar vergeet. En als je dan preventief en samen ook met mantelzorg kunt werken, dat je zo lang mogelijk samen dingen doet, en dat je langer thuis kunt blijven wonen dan is dat heel erg mooi. Dus er is soms nog wel iets mogelijk als het tijdig gesignaleerd wordt. En op een gegeven moment is het ook wel zo dat vaardigheden die er waren niet meer uitgevoerd kunnen worden. Als ze bijvoorbeeld altijd koffie zetten kan het zijn dat ze op een gegeven moment niet meer weten wat er nog in het filter moet, dat ze die handelingen niet meer kennen, maar als ze ineens een Senseo-apparaat krijgen en je gaat dat oefenen zou het zo kunnen zijn dat ze het knopje nog wel kunnen indrukken en zo nog koffie kunnen zetten. Het is dus niet zo dat je helemaal geen nieuwe dingen meer op kan nemen. Er kan gekeken worden wat makkelijker is voor een klant, bijvoorbeeld minder handelingen.

Sneller in kunnen grijpen voorkomt grote(re) problemen

Als je minder ruimte hebt voor vroeg signalering dan is het te laat signaleren, zo simpel is het. Er is een aantal indicatoren waarop je kunt signaleren of jongeren risico lopen. Als je op school of sport, maakt niet uit waar de jongeren zijn, als het daar met docenten kunt bespreken, goh welke jongeren hebben die risicofactoren, dan kun je al met die jongeren in gesprek gaan. En dan kun je bekijken hoe je kunt voorkomen dat het risico ook omslaat in echt ongezond gedrag. Dat vroeg signaleren is heel belangrijk in de verslavingszorg. Maar datzelfde geldt voor sociale wijkteams, dat zijn vaak geen specialisten. We zien dat daar heel veel problematiek blijft hangen en dat mensen daar heel erg mee worstelen wat moeten we met deze cliënten. Pas als echt gierend uit de klauwen loopt, dat ze dan pas bij ons komen. Terwijl als dat eerder was geweest hadden we voor die cliënt al veel meer kunnen doen, medicatie, behandeling, huisbezoek dat het huis een beetje op orde blijft, allerlei interventies die minder desintegratie tot gevolg hebben. Dat zie ik vooral in sociale wijkteams.

Dat signaal krijgen we binnen via mensen zelf en soms via instanties. We hebben goed contact met IJsseldal Wonen, de woningbouwvereniging hier. Die mensen al in een vroeg stadium melden van, die en die mensen hebben een huurachterstand. En die hebben wij aangeschreven en aangegeven dat we contact opnemen met Maatschappelijk Netwerk Voorst. En die weten dus dat we dit bespreken en houdt er rekening mee dat jullie uitgenodigd gaan worden door het maatschappelijk netwerk. Dan doen we dat ook op kortere termijn. En dan kun je soms voorkomen dat mensen afglijden, of die met een huisontruiming te maken krijgen. Heel vaak kunnen we dat voorkomen.

Preventie is een heel belangrijk aspect in deze tijd. En dit zie ik niet altijd even goed terugkomen en zeker in het vakgebied waarin ik in werk (financiën, schulden, en dergelijke) Als je daar als organisatie, bijvoorbeeld een woningbouwvereniging, korte lijnen hebt en tijdig kan aangeven dat er sprake is van een huurachterstand. Als je dat als woningbouw meteen na de eerste maand meldt aan de huurder, dan kan je eerder actie ondernemen. Alles zit zo in elkaar verweven, dat als je in de basis, zeker preventief, zorg opbouwt en alert bent dan heb je daar zeker profijt van en scheelt dit aanzienlijk in de kosten. Onderlinge samenwerking tussen organisaties versterken. Dat je zeker op het sociaaljuridische terrein, je moet gaan focussen op de inkomensvoorzieningen, check als er problemen zijn bij mensen. Dat je in ieder geval checkt of de inkomens op orde zijn. Hebben ze alle voorzieningen, toeslagen, is de beslagvrije voet juist etc. Dat is de basis. Die moet kloppen. Als dat er niet is, gaat het mis. Ik denk dat daar de samenwerking heel erg van belang is.

Wat ik zie is problematiek rondom opvoeding en educatie, taalontwikkeling, op sport en spelgebied en dergelijke. Daar zie ik allerlei instanties, CJG, dingen die gedaan worden, daar gebeurt van alles. Rondom onderwijs, educatie en opvoeding zie ik een heleboel initiatieven. Dat is de basis om te beginnen. Tijdig problemen signaleren in en rondom gezinnen, hoe eerder je erbij bent hoe minder groot het probleem is.

Als jongerenwerk hebben we jongeren al op jonge leeftijd in beeld. Jonge kinderen en hun ouders. Als je ze jong in beeld hebt en jong ingrijpt en verwijst naar bijvoorbeeld jeugdhulp dan kun je nog bijsturen op tijd en zie je ze later ook niet terug. Voorbeeld is ons skatepark. Daar zien we al op jonge leeftijd kinderen (en hun ouders). Als je ze dan in beeld hebt, kun je snel signaleren en op tijd doorverwijzen. Je hoeft dan niet te wachten tot het grote problemen zijn geworden. Gros van de jongeren gaat goed en kun je met tijdig doorverwijzen nog bijsturen. Als je te lang wacht of moet wachten, zullen problemen toenemen. Begeleiding van de zware individuen kost veel tijd en dus veel geld en dus moeten we doorverwijzen naar de hulpverlening die vervolgens geen klik heeft met deze groep.

Maar ik denk zeker dat we over de algemene norm als het gaat om alcoholgebruik, dat we daar zeker nog wel wat kunnen behalen. Juist op tijd vinden van de doelgroepen, dat je veel eerder erbij bent, dat nu vaak ingevlogen wordt als het al heel erg opgestapeld is. Je moet veel meer aan de voorkant zitten. Dat is winstgevend voor iedereen. En ik denk dan maakt het ook niet zoveel uit op inhoud om welk deel dat gaat. Als het maar op tijd gevonden wordt. Dat er leed voorkomen kan worden en op tijd, daar bedoel ik ook mee van, maakt niet uit of het een jongere is of een oudere, of een asielzoeker, gewoon de risicogroepen in de samenleving.

We reageren te laat op signalen

Het meest knellende is dat mensen heel lang kunnen doormodderen zonder op te vallen. Het gebeurt toch nog steeds dat bepaalde zaken opvallen, maar als er op belletjes, mailtjes of brieven niet gereageerd wordt, dan duurt het toch wel heel lang voordat er verder gekeken wordt wat er aan de hand is. Terwijl het mij logisch lijkt dat dit dan toch vrij snel zou gebeuren. Ga kijken bij de woning en als je geen gehoor krijgt of je ziet niets wat er verandert, ga dan de volgende dag met de politie kijken of er wat er aan de hand is. Er wordt ook in deze

situaties te veel gedacht dat iemand in zijn autonomie moet staan, maar dat moet iemand wel kunnen. Het gaat regelmatig om levensbelang.

Wij (de woningcorporatie) hebben veel en vaak te maken met situaties waar er huurachterstand is. Als we op basis van dit signaal bij de mensen thuiskomen en achter de voordeur kijken zien we vaak veel meer problematiek en is er al veel meer aan de hand. Wij komen dan feitelijk te laat als er al forse problemen zijn. Als je dan terugkijkt, is er best vaak een relatief klein probleem wat ten grondslag ligt aan het grote probleem dat heel gemakkelijk verholpen had kunnen worden.

Ook werk ik met kinderen in groepen en word ik ingehuurd door jeugdorganisaties. Hierin begeleid ik groepen op scholen. Hierin speelt communicatie een belangrijke rol. Hierin zie ik dat ik vaak te laat ingehuurd wordt. Er wordt pas iemand ingehuurd als er al een probleem is. De communicatie is dan vaak scheef. Het zou fijn zijn als dit eerder gezien wordt.

Thuiszitters zijn nu echt een hot item waar wij ook als leerplicht dit moet vervolgen. Thuiszitters kennen verschillende probleemgevallen: wat de oorzaak is, welwillend of niet, de achtergrond. Wat is er eigenlijk aan de hand? Dat probeer je dan te zoeken en te achterhalen. Dat zijn de ontwikkelingen waar we nu eigenlijk ook veel mee bezig zijn. Dat is bij thuiszitters vooral dat er veel te lang gewacht wordt voordat er actie wordt ondernomen. Dat het pas later bij ons komt. Net als wat ik net zei. We krijgen een melding als een kind meer dan vier weken thuis zit. Als je als school al het gevoel hebt van hey dit kan lang duren. Dan kan de school de leerplicht op de hoogte stellen. Dan kunnen wij snel met ouders in gesprek om thuiszitters te voorkomen. Misschien is het een verkeerde keuze van opleiding dat wij dan ook heel snel in een gesprek kunnen kijken naar doorstromen, andere traject proberen in te gaan om beroepskeuzetest te doen in plaats van thuiszitten. Dat gebeurt ook wel.

We moeten actief af gaan op signalen uit de samenleving

Je moet niet alleen halen, maar kennis moet naar je gebracht worden. Het is veel waardevoller dat je een telefoontje krijgt van een coach of zo, die aangeeft dat een kind raar gedrag vertoont. Ok, dan gaan we daar eens naar kijken. In plaats van dat ik heb een probleem met persoon A, ik ga eens rondbellen in m'n netwerk om informatie op te halen over die persoon. Dan ben je al te laat. Mensen die signalen opvangen zien de mensen in de natuurlijke omgeving, die kent verbanden, weet wat er speelt. Daar mis je vooral veel in het signaleren. Waar begint de lijn van preventie? We moeten niet op het bolletje van die strik, dan zijn we al te laat. Eerder kunnen we nog alle kanten op. Negen van de tien keer is er misschien niets aan de hand. Maar die ene waar wel iets gebeurt, misschien met grote impact, dat zou je wel graag willen weten.

Als je dan signalen oppakt, iets klopt daar niet, een melkboer of iemand van de kerk of een vrijwilliger komen daar wel achter de deur. Iemand met heel andere taken komt daar wel achter de deur. Dat moeten we met elkaar gaan oppakken. Want hoe eerder we signaleren, hoe beter. Ik denk ook echt bij sportverenigingen, daar moeten we in zetten op bewustwording van hun maatschappelijke taken. Docenten, trainers, coaches zien kinderen soms meer dan hun ouders

in bepaalde situaties. Mensen die vanuit hun werksituatie kinderen zien in hun omgeving. Daar moeten we op inzetten.

Ik zie graag een systeem waarmee vroegsignalering van hulpvragen tot stand komt. Vooruit zien vanuit de vraag wat nodig is, is wezenlijk. Cardinaal hierbij is hoe je goed vooruit kunt zien wat nodig is en hoe je daar goed op inspeelt. De huidige situatie wijst uit dat een goede vroegsignalering positief werkt. De huidige situatie had daarmee voorkomen kunnen worden.

We moeten sneller en vaker achter de voordeur komen

Bij preventie gaat het om snelheid. Wij handelen vaak, wanneer er iets gebeurd is. Bij preventie kunnen wij slagen maken in de gemeente Voorst. Waar begint het mis te lopen? Wij signaleren snel, maar wij kijken te weinig achter de voordeur. Dat zit niet in de bekostiging. Voorbeeld: gezin met vier kinderen functioneert in de basis goed, er is veel liefde, maar de vader is werkeloos en de moeder ziek. Hij blijft waarschijnlijk thuis vanwege zijn vrouw. De kinderen zijn beleefd, maar één kind is op de basisschool blijven zitten; een ander gaat ook niet goed op school. Het huis is rommelig en niet schoon. Waar kan je met je gevoel dat er iets mis is terecht? Het gezin zit waarschijnlijk in de 'bak'. Hoe krijg je dit soort gezinnen in de picture en hoe kan je ze helpen? Het gaat om onzichtbare armoede.

Merk je als persoon dat er iets is, probeer dan ergens toegang te krijgen. Dat is ook niet altijd gemakkelijk. Soms wordt je afgeschilderd als bemoeizuchtig en dan trek je je maar weer terug. Is mij ook weleens overkomen. Het gevolg komt wel een keer en dan moeten we een oplossing van dit probleem bedenken. Soms wordt er ook wel gezegd dat men blij is dat je binnen bent. Het vergt wel wat meer dan nietsdoen.

Als mensen daar niets aan gedaan hebben. Of soms kunnen ze er niets aan doen. Als dat eenmaal gebeurd is, dan denk je, wat vervelend, ik ga het opruimen, maar eigenlijk wil je voorkomen dat het zover komt. Dat is preventie. Maar dan moet ook wel ergens ook weer dat signaal zijn dat, de persoon woont daar wel maar redt zich niet. Die kan het niet meer aan. Daar moet iemand komen schoonmaken, regelmatig. Of er moet iemand een keer die papieren een keer komen doen. Die rekeningen sorteren en betalen. Of schuldhulpverlening regelen, noem maar op. Bepaalde aanpassingen in de woning doen. Zodat iemand weer kan douchen of naar boven kan. Er zijn varianten denkbaar. Zolang dat gebeurt, gaan die dingen die daarna zouden kunnen gaan gebeuren, misschien niet optreden, of later of minder erg. Dat is wat je eigenlijk wilt. Dan draait het in feite wel, met ondersteuning. Het huishouden is dan misschien wel kwetsbaar. Maar er komen dan regelmatig mensen daar, die dan even meedenken, even meehelpen, even meedoen, waardoor die persoon die daar woont gewoon weer verder kan. Ik denk dat het dan goed gaat, als je het op die manier met elkaar kan regelen. En natuurlijk lukt dat niet altijd. Je wilt er niet de krant mee halen, dat mensen gevonden worden in een compleet verwaarloosde situatie. Dat kan zo maar ook aan die mensen liggen. Het kan ook zijn dat er wel signalen geweest zijn, maar dat die niet zijn opgevangen. Of niet zijn gemeld. Mensen daar van weg gekeken hebben. Kan allemaal gebeuren. Dat zou eigenlijk niet moeten.

Wanneer grijp je in?

Wanneer is er nu echt sprake van Jihadisme? Iedereen die er echt met zijn neus bovenop zit. De wijkagent, het wijkteam, dat zijn soms hele ingewikkelde dilemma's. Want je kunt de politie-inval te laat doen en je kunt hem ook te vroeg doen. Bij iedere inval die je te laat doet, is er een bomontploffing waarvan achteraf gezegd kan worden, maar je wist het toch, jullie waren er toch bij betrokken, hoe kan dat? Doe je het te vroeg en je doet een inval in een wijk waar veel islamieten wonen en je gaat Jantje zwaarbewapend eruit halen en zwaar ondervragen en de hele wijk ondervragen, in die wijk ontstaan drie jihadisten want die voelen zich zwaar gediscrimineerd, gestigmatiseerd, en wat is wijsheid? Wat is fingerspitzengefühl, wat is verstandig, wie doet dat, hoe doe je dat? Wie bewaakt de kwaliteit? En als het mis gaat, gaan we dan met het vingertje wijzen of gaan we dan om elkaar heen staan. Gaat dan de burgemeester zeggen we hebben de afweging gemaakt, we hebben het zorgvuldig gedaan het kan niet altijd goed gaan. Waar gehakt wordt, vallen spaanders en ik sta ervoor. Of zeggen: hoe kunnen we dat de volgende keer voorkomen? Hoe kunnen we het uit de pers houden we? Wie heeft de fout gemaakt? Wiens kop moet rollen? Is dat de sfeer? Het is een moeilijk vak, het is echt een moeilijk vak.

Soms is het inderdaad ook lastig te bepalen wat reëel is en houdbaar aan een situatie is en wanneer moet je aan de bel trekken? Ik snap dat dat een hele zoektocht is voor burgers. En professionals, laat staan ook voor burger. Waar moet ik zijn en waar moet ik eigenlijk terecht voor welke vraag? Er zitten heel veel grijze gebieden waarvan ik snap dat mensen zeggen dat ze het niet meer weten, want daar zijn zelfs ook organisaties mee bezig om te bepalen wie verantwoordelijk is. Juist op dat verantwoordelijkheidsstuk zit heel veel. Op basis waarvan ga je handelen, op basis van welke signalen zeg je dan nu moet ik in ieder geval eens een keertje aan de bel trekken.

4.6 Vindplaatsen: Op welke plek moeten we signaleren?

Ambitie: iedereen eerder signaleren

Onze ambitie zou moeten zijn dat iedereen in beeld is. Iedereen moet een signaal kunnen geven. Waar moet je naar toe? Ik weet niet of je er iets over kunt zeggen. Je moet heel zorgvuldig zijn. Er zou iemand moeten zijn tegen wie je kunt zeggen 'ik maak mij zorgen over dit of dat gezin'. Ik vermoed dat in de toekomst je wel een gezellig gesprek over de opvoeding kunt voeren. Wat gaat er mis? Ik wens je toe dat je een plek hebt, maar ja dat is moeilijk hoor.

Ik denk het signaleren wat ik toen straks al noemde, dat vind ik ook nu al een taakje van de professionals die wel mensen in beeld hebben, maar ook van de omgeving om dat aan te kaarten, als de hulpvrager het dan zelf niet durft of de drempel te hoog vindt, of het niet nodig vindt op dit moment. Ehm, maar in de toekomst inderdaad moeten we het al, vanaf vandaag beginnen met leren om ons heen te kijken en waar kunnen we hulp vragen, en wie kan ons helpen, en waar kunnen we het vinden. En vroeg genoeg beginnen, heel bewust. Helder!

We moeten goed kijken naar onze samenleving en goed de 'vindplaatsen' moeten vinden waar je signalen kunt oppakken. Altijd samen met burgers en betrokkenen kijken wat er speelt en

wat hebben we nodig om problemen te voorkomen. Goed zicht krijgen op onze samenleving is belangrijk.

Je kunt het niet alleen. De gemeente is een spil en vaak verantwoordelijk. Je netwerk dat je creëert moet je veel groter maken en veel bewuster van wat er gebeurt. Er zijn mensen met een maatschappelijke functie die soms niet weten hoe belangrijk ze zijn als ogen en oren van een wijk of dorp. Ik denk dat we in Nederland heel mooie structuren hebben, verenigingsleven, scholen. Allemaal manieren om bij mensen mee te kijken. Daar zouden we veel meer in moeten investeren. Dat je op die manier signaleert, traint en begeleid. En dat je dat ook gebruikt.

We hebben de ZZP'ers niet in beeld. Veel boerenbedrijven waar heel weinig inkomen. Dat hebben we helemaal niet in beeld. Vooral, mensen zijn wel in beeld als ze een uitkering hebben bij de gemeente. Maar op het moment dat ze, zeg maar, de werkende armen zijn niet in beeld. Hoe zou je dat moeten doen. Dan zou je met signalen uit de samenleving moeten komen. En die signalen worden, denk ik opgevangen bij scholen, sportvereniging, kerken, energiemaatschappij. Woningcorporatie. Daar vang je dat soort signalen op. Dat is binnen je verenigingsleven. Een woningcorporatie hebben problemen met de huur. Energiemaatschappijen met betalingsproblemen.

Het voorkomen, het eerste is dat je het signaleert, dat er iets niet goed is. Dat zal het eerste moeten zijn en dat betekent dat heel duidelijk moet zijn dat mensen die deze problemen of zelf ervaren of zien, weten waar ze terecht kunnen. Echtscheiding kun je niet voorkomen, maar op het moment dat kinderen er problemen mee hebben zal er iets moeten zijn waar ze terecht kunnen. Maar hoe ga je dit communiceren. Hoe krijg je het vertrouwen van die kinderen. Of kun je dit breed uitzetten en zeggen van de mensen die er toch mee te maken hebben, dan kan op school zijn, dat kunnen leraren zijn. Als het goed geregeld is, dan is het bij verenigingen, als het goed is, ook goed geregeld. Die weten waar ze naar toe kunnen als ze het signaleren. Dus, wat moet de ambitie zijn, de ambitie moet misschien zijn dat je heel duidelijk kunt maken van; waar kun jij terecht? Waar kun jij terecht als je of het ziet of het ervaart. Voorkomen van dingen kun je vaak niet, maar je kunt het wel signaleren en daarop ingrijpen. Ik had in het begin zo iets van, Jezus, wat moet je daar mee, maar ach, nu, als je die jongens een tijd aan de gang hebt, dan moet ik toegeven dat ze ook heel veel goed hebben gedaan. Door ook sneller te signaleren. Dat zijn er twee die bij Jachtlust zitten, die doen allerlei activiteiten met de jeugd. Die houden ze eigenlijk een beetje van de straat en signaleren volgens mij. Volgens mij is dat soort dingen, ik vond het eerst een beetje wazig, maar toch meen ik gehoord te hebben dat het wel werkt. Volgens mij is het wel belangrijk.

Zonder dat je zicht hebt op de uitvoering. Een aantal partij kanten die dit moeten doen. Bijvoorbeeld sport: bij de penningmeester problemen dat er niet betaald wordt. Als we dan met een aantal partijen dichterbij elkaar kruipen. Niet om te klikken maar om te steunen, om te kijken hoe we dit moeten aanpakken. Als dit goed uitpakt dan kan het aan 2 kanten plussen. Daar zullen we met elkaar nog heel meer aan moeten werken. Daar zullen maatschappelijke punten zoals organisaties zoals Mens en Welzijn een Bibliotheek een Sportvereniging. Dat zijn

de leiders in je gemeente Voorst. De ambtenaren moeten gevoed worden vanuit het brede maatschappelijke en als dit niet lukt dan zullen we continu achter de feiten lopen.

Na de hulp (één jaar) blijkt toch een aantal gezinnen weer in de problemen komt. Soms worden knelpunten in een gezin door de omgeving (school, consultatiebureau enz.) te snel als een probleem gedefinieerd en is er te snel een hulpvraag. Daardoor kan een ongewenste afhankelijkheid ontstaan. Het ideale model zou zijn dat ieder burger opgeleid zou moeten worden om knelpunten te herkennen en te signaleren. Is een utopie, maar je kunt elkaar er wel op aanspreken. Doel: Voorkom dat je te laat bent. Het resultaat zou moeten zijn dat alle burgers een verantwoordelijkheid voelen ten opzichte van anderen. Dan is er tijdig een laagdrempelige hulpvraag en –aanbod mogelijk.

De huisarts

Wat ik zie, gekeken naar de zorg, kijkend naar mensen met NAH is het vaak zo dat wij (begeleiders NAH) laat in beeld zijn. Door eerdere inzet kunnen problemen voorkomen worden. Problemen met betrekking tot eigen baan, schulden, relatieproblemen, kinderen met problemen. Door in het begin goeie inzet voorkom je een hoop leed. Is er sprake van “groot letsel” dan kom je terecht in revalidatie traject. Bij “licht – matig letsel”, in het ziekenhuis is het niet altijd duidelijk wat er aan de hand is. Er is sprake van vage klachten, men is zoekende en denkt niet gelijk aan NAH. De huisartsen kunnen hierin iets doen: een meer signalerende functie en het is belangrijk dat naast het signaleren huisartsen weten wat er ingezet kan worden voor mensen met NAH en dat ze ook uit kunnen leggen wat kan en hoe dat dan moet. De stap om naar de gemeente te gaan voor ondersteuning is groot. Mensen met NAH missen het overzicht, ze vergeten dingen.

De praktijkondersteuner gaat periodiek de kaartenbak door om ouderen die langere tijd geen contact hebben met de praktijk (iets wat bijzonder is voor de oudere) eruit te lichten. Deze ouderen worden bezocht en aan hen wordt gevraagd of ze desgewenst willen worden gematcht aan een andere oudere inwoner van Klarenbeek. Hierbij wordt gelet bijvoorbeeld het interesse-niveau van de oudere zodat men ook nog wat gespreksstof heeft. Beiden krijgen dan van de praktijk een blik soep en een adres met de vraag of ze de ander willen uitnodigen voor een maaltijd samen. Als het klikt dan kunnen ze dat vaker doen en misschien wel samen koken af en toe. Het is een soort van buddyproject. En die werken. Ik vind het belangrijk vanwege mijn ingang bij alle mensen, je kunt gelegitimeerd achter de voordeur kijken, om als huisarts dit soort zaken op te pakken. Privacy speelt geen rol want men geeft zijn/haar toestemming tot matching. Ik zie dit als een voorbeeld van een Minimale Interventie Strategie.

Voor mezelf vind ik dit een leuke zorggroep. Voor hen zou zorg op locatie heel mooi zijn. Mensen blijven langer thuis wonen. Deze mensen moet je wel in beeld krijgen. De praktijk is daarop ingericht.

Er zal altijd een groep zijn die zoiets overkomt of die buiten de boot valt. Mensen zouden meer betrokken kunnen zijn en eerder aan de bel trekken als burger en als hulpverlener. De rol van huisarts is ook voor verbetering vatbaar. Ik zou ervoor pleiten dat elke huisarts al zijn cliënten eenmaal per jaar ziet.

De schoolarts

Ik mis de schoolarts, signaleerde sneller problematiek met completer beeld. De schoolarts is wegbezuinigd, Heel jammer. Er is een minder goede doorgaande lijn met informatie over kinderen; nodig voor inzicht in problematiek.

De thuiszorg

Thuiszorg heeft de functie om de ogen en oren te zijn bij deze mensen. Of bijvoorbeeld de plantsoenwerkers in de dorpen zijn ook wel degene die veel zien en horen. Thuiszorg zou oren en ogen moeten zijn hiervoor maar is een (te) gesloten organisatie. Ik krijg als dorpscontactpersoon geen meldingen door van thuiszorg (Trimenzo) als ik vragen stel voor belanghebbenden. Bijvoorbeeld bij het organiseren van kerstdiner voor inwoners krijg ik geen reactie van Trimenzo. Bijvoorbeeld wel van de Beele.

Ik denk dat uitwisseling nog wel beter neergezet kan worden. En dat signalen eerder afgegeven kunnen worden. En onbekendheid denk ik zeker ook, dat kan echt nog wel veel beter worden. Ook bij professionals als huisartsen bijvoorbeeld en POH-ers en dan ook wel professionals als huishoudelijke hulpen, die signaleren natuurlijk ook heel veel. En dan krijgen we eigenlijk niet of nauwelijks melding van de huishoudelijke hulpen bij het MNV. Die komen wel met een melding als de indicatie afloopt maar die kijken niet echt breder. Als wij op huisbezoek komen, kijken we veel breder en kun je meer voor klanten betekenen.

Nou ja, als een thuiszorg dat zou signaleren, zou benoemen, kun je misschien wat voor die mevrouw een groot probleem is, met een buurvrouw of een vrijwilliger doen. Ik denk dat we dat inderdaad wel hetzelfde op zouden kunnen lossen met dagactiviteiten, of we gaan nu een dagopvang krijgen, mensen ontlasten. Maar het begint al met signaleren.

Voorst is ook nog een landelijk gemeente, daar zie je ook veel mensen die desintegreren in de buitengebieden, daar kun je negen van de tien keer zeggen dat alcohol daar een rol in speelt. Wij zien het pas wanneer we het zien. Wij moeten het van anderen horen. Het zal toch vanuit een soort bemoeizorg moeten gebeuren, dat iemand gesignaleerd heeft. Het wordt ook vaak niet herkend. Wij hebben een medewerker die kwam eerder uit de thuiszorg en die beseft nu pas wat dat betekende wat zij bij haar cliënten zag. De aandacht ervoor en de kennis erover zou meer moeten zijn.

Het jongerenwerk

Ik denk dat zicht krijgen op groepen jongeren nog wel wat is, maar ik denk dat jongerenwerk je daar ook veel meer over kan vertellen. Maar jongeren vinden het heel prettig om in een groep met gelijke jongeren te hangen of te zijn. En dat is heel erg prima maar er zijn wel wat groepen waar zorgelijk gedrag gezien wordt. En dat zien we niet altijd en we leggen niet altijd de linken. En het zou heel fijn zijn als we daar preventief nog op in zouden steken. Wat kan wel, wat kan niet, waar moet je op letten. Dat jongeren leren wat wel en niet kan. Ik ben daar zelf niet altijd bij betrokken maar wat ik wel zie is dat er veel druk kan zijn in een groep. En zeker in een groep waar middelen worden gebruikt, er worden soms ook wel middelen verhandeld. Er wordt op manieren aan geld gekomen die eigenlijk niet mogen. Bijvoorbeeld het kopen van melkpoeder, dat is iets wat heel veel jongeren doen tegenwoordig. En dat wordt dan

voor grof geld weer verhandeld. Maar ook bijvoorbeeld het toppen van wietplantjes, het meewerken in een wietplantage, het verhandelen van drugs. Dat zijn allemaal dingen die zijn niet meer oké. Een blowtje op zijn tijd mag eigenlijk niet want dat mag pas vanaf 18 maar het drinken mag pas vanaf 18, zuipketen, dat kan allemaal heel prima zijn. Het mag niet maar het is niet heel erg schadelijk. Maar wat daarna komt; jongeren die zichzelf in coma drinken. Dat zijn dingen die niet oké zijn. Schoolresultaten die achteruitgaan omdat ze te veel gebruiken, omgedraaid dag en nacht ritme hebben. Hele nachten met hun smartphone bezig zijn, 500 berichten per dag beantwoorden. Dat zijn dingen die niet meer oké zijn. Want dat heeft gevolgen, dat zijn echt ontwikkelingsbedreigingen. En in die groepen zou je willen dat daar wat meer zicht op komt. Is het in deze groep zorgelijk of is het in deze groep oké en hoe zorg je dat het in deze groep. En ik denk dat het jongerenwerk dit heel goed kan. Volgens mij, ik ken ze nog niet goed genoeg, ik ben geweest op de plek waar zij zitten hier. Dat is echt een super plek, hoe mooi is dat. Maar ik denk ook dat zij niet zicht hebben op alle jongeren. En ik denk dat de politie hier ook een rol in speelt.

De gemeente en dorpscontactpersonen

Je komt dan wel een beetje aan de gemeente, want wie is de gemeente dan denk ik van, ja ik vind toch dat die gemeente een rol heeft om te signaleren of te observeren van hoe zit die samenleving in elkaar. Weten ze dat die man daar woont? Hij is dood hoor inmiddels. Hij is meteen de volgende dag gevonden. De krant wordt gebracht en de buurman belt en vraagt ga je even meekijken want Chris heeft de brievenbus niet open gemaakt en gaan ze met zijn tweeën kijken en ja, dood. Maar de gemeente heeft naar mijn mening de rol om haar gemeenschappen te zien en te kennen. Ze hebben dorpscontactpersonen aangewezen, dat vind ik een goed hulpmiddel moeten ze vooral niet afschaffen.

Rol van gemeente ligt vooral ook op signaleren. Gemeente komt bijvoorbeeld met infra of met woningverbetering in de buurten en bij de mensen in de buurt. Die zouden oren en ogen kunnen zijn in die buurt en bij zorgen een melding doen. (denk bijvoorbeeld aan veel rommel in de tuin of andere signalen). Signaleren en terugkoppelen.

Maar echt een centrale plek, voor een dorpscontactpersoon, die echt wat betekent, daar gaan de mensen naar toe. Dat is heel jammer. Dat is pas preventie. Maar dan moet je er ook de goeie mensen voor hebben. Ik ben ook blij dat er weer wijkverpleging is. De wijkverpleging ziet ook heel veel. Die moet ook goed communiceren met iemand die kennis van zaken heeft. Die er ook echt wat mee doet.

De woningcorporatie

Onze eigen bijdrage is dat we als woningstichting veel bij mensen thuiskomen bijvoorbeeld voor een reparatie. Zo krijgen we veel mee, want naast het uitvoeren van die reparatie kijken we ook of het wel goed gaat met de mensen zelf. Eigenlijk zijn we de ogen en de oren in de wijk. Als er bijvoorbeeld betalingsproblemen zijn dan kunnen we dat al vroegtijdig signaleren. En als dan blijkt dat er meer speelt dan wijzen we de mensen naar hulp. Dus naast de zorg voor het onderdak heeft de woningstichting ook oog voor het welzijn van de huurders. Wij zijn

een belangrijke schakel naar de zorg en hulp en sociale contacten. Wij vinden dat we verplicht zijn om hier actief mee om te gaan.

Ja daar doen we al aardig in. En dat is met name deelname in alle soort platformen. Maar ook in gesprek met belangrijke partners. En dat doen we vooral aan de hand van casuïstiek en nemen we als voorbeeld hoe het ook kan. En een van mijn stokpaardjes is dat juist voor de multiprobleemgezinnen dat het heel belangrijk is daarin ook de goede samenwerking niet alleen met gemeente maar ook met de woningcorporaties te hebben. Dat heeft te maken met het feit dat wanneer er een forse problematiek is, dan hebben we het over overlast, dan hebben we het over schulden, en een van de eerste schulden die ontstaan is dan een huurschuld. Ja, dan heb je al weer hele belangrijke dingen waarvoor je met de woningcorporaties in gesprek gaat. Als je daarin op het juiste moment met de woningcorporaties op kan trekken dan kunnen we daar hele mooie dingen in bereiken. En dat gebeurt ook. Een van de dingen die ik belangrijk vind, vaak is het zo mensen krijgen schulden. Het begint eerst met een huurschuld. Het is bijna altijd het eerste wat niet betaald wordt. Boetes en huur, en zorgverzekering. Dan komt er een brief van de woningcorporaties, voor iemand die bijna niet kan lezen. Dan komt er een tweede brief, en dan komt er een gerechtelijk schrijven en uiteindelijk een dreigende huisuitzetting. Als er al in het eerste signaal dat er iets niet goed gaat bij het betalen van de huur aan de bel trekt of bij de zorg aanbieder die betrokken is bij dat gezin. Want bijna altijd is er een zorgaanbieder betrokken bij zo'n gezin. Als je dat al vanaf het eerste moment aankaart bij de cliënt of bij de burger en de zorg aanbieder. Dan kunnen we er meteen op anticiperen. Bij een dreigende huisuitzetting dan is het allang 12 uur geweest. Ik zeg altijd wij worden liever niet 11:55 ingeschakeld maar 's morgens om 9 uur.

De politie

Eigenlijk om de mensen te helpen, laten we dat voorop stellen. Je ziet dat er toch mensen zijn die überhaupt niet weten dat er hulp is. Op het moment dat je dat niet weet dat je dan tegen problemen op loopt. Waar wij tegenaan gelopen zijn. Dat komt dan via-via binnen, in dit geval ging het om dierverwaarlozing en wanneer je daar naartoe gaat en je doet je ogen open, en in dit geval ik als politieman, hulpverlener zie je dat er veel meer is. En een van de voorbeelden daarvan is dat we met iemand bezig waren die eigenlijk heel ziek was. Door veel inpraten is die meneer toch naar de huisarts gegaan en heeft daarna 5 dagen in het ziekenhuis gelegen omdat het helemaal niet goed ging met hem. Voor mijn gevoel is dit het topje van de ijsberg. Ik denk dat je op sociaal/medisch gebied dan kunt helpen, als ze willen tenminste. Zichtbaar maken is heel belangrijk. Ik draag zelf bij door kenbaarheid en ruchtbaarheid te geven binnen de gemeente. Dat doen we wel maar dan moet je wel bij de juiste mensen terecht te komen. Het is lastig om te signaleren. De ogen niet sluiten maar in investeren. Terloops bij de mensen komen en gewoon een praatje en zichtbaar zijn. Ik denk niet dat dat alleen voor de politie geldt. Dat geldt ook voor de gemeente en de hulpverlening.

Als je in beeld hebt wat er speelt in de samenleving en de wensen zijn, kunnen er zaken voorkomen worden. Een onderdeel van preventie is ook de wijkagent. Maar die zie ik nauwelijks. Na een diefstal van een fiets voor de sporthal, geef ik dat aan, maar ze komen niet.

Het zijn ogen en oren van de samenleving. Ga naar de gezinnen, praat met de jongelui. Recent hoorde ik nog het verhaal van het optreden van de wijkagent in Voorst. Een problematisch persoon die schreeuwt om aandacht en door dat te geven kwam de zaak onder controle. Preventief is: op tijd en bekend.

De postbode

Het zijn de mensen die je herkent aan de boorden die versleten zijn, het ziet er netjes uit maar niet van deze tijd. Het is een aanwijzing voor armoede. Mag geen stereotype zijn. Ook als je door de wijk fietst, kijk naar de gordijnen, de tuintjes. Draai als gemeente eens een dag mee met de postbode. Die zien heel veel. Om een indruk te krijgen van bepaalde wijken.

In de dorpen

Ik denk meer signaleren, wij zijn natuurlijk een gemeente met veel dorpen. En als je kijkt naar sportverenigingen ik denk dat je daar goede mogelijkheden hebt om vooraf te signaleren wat er aan de hand is. Kijk bij ons in het dorp, ik woon zelf in Terwolde, is toch vrij iedereen kent elkaar dat heeft zo zijn voor en nadelen. Dat is een voordeel als er wat aan de hand is dan kan je het aan die kant ook via het dorpsleven signaleren. Per kern heb ik gehoord dat de gemeente buurtcoaches heeft opgericht. Ik denk dat dat misschien ook wel een rol zou kunnen zijn om dat te kunnen doen. Maar aan de andere kant mensen laten niet graag anderen in hun keuken kijken. Dus als er echt iets aan de hand is, ja mensen schamen zich ervoor, is het toch lastig. Dat is toch wel een dingetje het, sociale aspect. Kijk in het dorp is toch ook ons kent ons en dat werkt wel tot aan een bepaald niveau ik denk dat je er altijd rekening mee moet houden.

En met betrekking tot het signaleren, ik denk dat je het sociale stelsel wat er in de kernen is gewoon goed moet benutten. En de lijntjes goed moet houden met de dorpscontactpersonen en via de kerk niet te vergeten.

En er wordt ook wel gewoon veel geluld zeg maar. Alleen tot een bepaald niveau is er wel een bepaalde sociale controle tot elkaar. In Twello kan ik me daar niet zo goed in verplaatsen, maar in Terwolde ken ik wel iedereen van gezicht zeg maar. En dat heeft zo zijn voordelen. En bij de sportvereniging dat ze daardoor bepaalde dingen kunnen signaleren, ook bij school. Dat lijkt mij wel een manier om dat te doen. Ja, want je kunt toch nooit bij mensen achter de voordeur kijken wat er precies speelt. Dan is het toch een verrassing als het zover is.

Ik doe het al hele dagen. Ik lijk wel een detective. Ik spoor alles op. Ik loop regelmatig daar binnen (Benring). Soms kom ik wat eerder. Praat ik met iedereen. Ik praat ook altijd met de zorg. Dan weet ik ook wel wat er speelt. Een meneer was handtastelijk. Dan ga ik het gesprek met hem aan. Naar mij luistert hij. Boodschap; als je het vaker doet, dan is het hier afgelopen. Meesten zijn bang voor hem. Ik spreek hem aan.

Op school

Ik geloof dat de school de vindplaats is voor preventieve jeugdhulp. Dus als een kind daar langdurig niet in zijn vel zit dan valt hij op alle manieren uit. Door er dan al op in te spelen voorkom je dat het kind in het voortgezette onderwijs dan nog niet in zijn vel zit. Je voorkomt

dan schoolverzuim, uitval van kinderen, minder thuiszitters en misschien zelfs ook trauma's. Hoe eerder je een kind helpt, hoe beter je voorkomt dat er schade optreedt.

Ongeveer 10 jaar geleden was er een soort zorgnetwerk. Alle scholen waren hierin vertegenwoordigd en ook nog een aantal andere instanties. Daar werden zogenoemde probleemsituaties besproken, dat ging aan de hand van een soort monitoringssituatie. Niemand was echter probleemhouder. Scholen hebben nu veel meer de signaleringsfunctie en daar is ook een protocol beschikbaar als je iets signaleert als een blauwe plek of anderszins. Wel altijd de afweging maken "wie help ik er mee" en nooit de beschuldigende vinger, maar altijd zoeken naar de dialoog. Je moet je mensen kennen en altijd de vraag stellen: klopt het signaal? Wij benaderen nu de ouders bij een signalering en gaan dan na of men akkoord is om een kind nader te laten bespreken. Bijvoorbeeld met een schoolmaatschappelijk werker of een orthopedagoog. Er is een ondersteuningsteam waar we als school een beroep op kunnen doen. Gesprekken vinden plaats op school met de specialist erbij.

Als mensen nu hulp vragen is het meestal al te laat. Daarom staan de onderwijzers 's morgens op het schoolplein zodat ze kunnen zien hoe kinderen op school aankomen en eventuele probleemsituaties voor de aanvang van de lessen kunt oppakken. Er wordt wel onmiddellijk contact gelegd met de ouders. In sommige gevallen is het een complexe toestand, zeker voor kinderen. Het valt niet mee om kind te zijn in deze tijd.

In de school hebben wij kinderen, die wij acht uur per dag zien. Ik denk dat wij een hele belangrijke signaalfunctie hebben in dit soort problematieken. Alleen het lastige is vaak, hoe ga je die signaleren. Op welk moment ga je daar echt wat mee doen. Wanneer vind je een signaal geen incident, maar echt een stevig signaal, zeg maar. Waar je wat mee kunt en wilt. En als ik dan kijk naar dit soort signalen, de mensen zijn daar ook niet altijd even open in. Dus dat betekent echt als school wel dat je veel moet investeren in de relatie met ouders en kinderen maar ook heel goed moet kunnen observeren en horen wat mensen zeggen.

De school is een goede vindplaats van maatschappelijke problemen. Dus bijvoorbeeld bij overgewicht kan de school een signaleringsfunctie vervullen.

De meldcode zit wat minder in het oog bij ons op school, omdat er voor passend onderwijs meer aandacht is. Ik denk niet dat het erg is als je maar als, in mijn rol, als IB'er het systeem met zich meebrengt, en als ik in mijn werk gewoon goed signaleer dat het nodig is om te melden, dat ik dat doe. En dat een leerkracht ook die professionele houding heeft om dat te gaan doen, en de directeur idem dito.

Signalerende functie die scholen hebben, er is voldoende scholingsaanbod, de leraren worden ook elk jaar bevraagd en gevraagd op onderwijsbehoefte en we houden ook bij of er medisch of thuis signaleren in een overzicht voor elke groep, na elk schooljaar evalueren we ook dat formulier. Of er nog zorg ligt en wat erop gedaan is aan actie. Ik denk dat we het wel aardig goed op de rit hebben.

Ten aanzien van kinderen/jongeren denk ik dat we meer ondersteuning kunnen bieden aan ouders. Maar met name ook scholen hebben hierin eens sleutelpositie aangezien de kinderen

hier het grootste gedeelte van de dag doorbrengen. Zij kunnen heel veel gedrag signaleren. Zij zijn niet altijd de aangewezen partij om dingen op te lossen maar wel om mee te helpen zoeken naar een oplossing. Scholen kunnen hier een belangrijke rol in vervullen als belangrijkste vindplaats en doorverwijzing.

Verder denk ik dat qua preventie een grote taak ligt in het onderwijs wat betreft de vroegsignalering. Leerkrachten, maar ook medeleerlingen, zie vaak wel bijzonder gedrag. Zij zouden dat moeten kunnen signaleren en melden bij andere instanties zodat die erbij worden gehaald vóór er problemen zijn ontstaan. De medeleerlingen/-scholieren weten vaak ook best wel wie er wordt buitengesloten. Zij zouden op school hierover met een vertrouwenspersoon moeten kunnen praten. Bewustwording van scholieren moeten we stimuleren. Er zijn altijd wel sensitieve kinderen die de moed hebben hun mond open te doen bij een mentor of vertrouwenspersoon. Ook binnen de lessen maatschappijleer kan hier aandacht voor zijn. Zelf heb ik ook weleens gastlessen gegeven op scholen. Dat is erg leuk. Vaak over politiek natuurlijk. Ik vind het belangrijk om dan over te brengen dat leerlingen zelf moeten nadenken. Wees kritisch in wat je leest en denk vooral zelf goed na.

Bij IJssel Berkel (een samenwerkingsverband Passend Onderwijs van 101 scholen) waar De Wingerd ook deel van uitmaakt wordt al ingestoken op preventie op allerlei vlakken. Het ondersteuningsteam dat bestaat uit vijf personen wordt door de ouders wel als spannend ervaren, maar de ouders werken wel mee.

Op de sportvereniging

Kijk als het lukt het vrijwilligersbeleid weer wat meer elan te geven, het leeft wel aardig binnen Voorwaarts maar je wilt altijd beter. En als we een coördinator dit soort tips meegeven van signaleren en als hij dit dan vaak onder de aandacht brengt van de verschillende groepen vrijwilligers, dan kun je veel voorkomen of dan kun je waarschijnlijk wel een aantal dingen voorkomen. En de vrijwilligers kunnen daar dan ook onderling weer over afstemmen. Lijkt me goed dat die weten dat ze dan ook naar het loket kunnen sturen, dat ze weten dat er mensen kunnen worden ingevlogen als er signalen zijn.

En qua zorg en signalering dat dit bij de sportverenigingen en eerste signaal zou kunnen zijn. Als er iets is. Ik weet dat mijn vriendin die zit bij de scouting in Twello en als daar in zo'n groep ongeval zou zijn dat wordt ook wel over gesproken. Maar ik weet niet of ze daarmee richting iemand gaan. Dat proces ken ik niet zo. Ja en als dat met 20 kinderen is en er zijn een paar bij die thuis problemen hebben, dan komt dat er wel uit. Als ze een weekendje weg zijn bijvoorbeeld. Dat lijkt mij wel. Maar of die informatie dan ook terecht komt bij organisaties waar dat zou moeten dat kan ik niet beoordelen dat staat een beetje ver van mij af eigenlijk. Maar ik kan me wel voorstellen dat je bij zulke organisaties daar misschien meer input van zou moeten krijgen als je vooraan wil signaleren. Nou het lijkt mij dat als er wat aan de hand is in een gezin, dan kun je dit melden bij de scouting of de scouting komt dit te weten. Dat het nog wel terecht komt bij iemand van de gemeente bijvoorbeeld. Dat zou ik wel een manier vinden.

We moeten ook de jeugd in Nijbroek in het vizier houden. Preventie op drank en drugs is belangrijk. We kunnen via sport mensen erbij betrekken.

En qua zorg en signalering dat dit bij de sportverenigingen en eerste signaal zou kunnen zijn. Als er iets is. Ik weet dat mijn vriendin die zit bij de scouting in Twello en als daar in zo'n groep ongeval zou zijn dat wordt ook wel over gesproken. Maar ik weet niet of ze daarmee richting iemand gaan. Dat proces ken ik niet zo. Ja en als dat met 20 kinderen is en er zijn een paar bij die thuis problemen hebben, dan komt dat er wel uit. Als ze een weekendje weg zijn bijvoorbeeld. Dat lijkt mij wel. Maar of die informatie dan ook terecht komt bij organisaties waar dat zou moeten dat kan ik niet beoordelen dat staat een beetje ver van mij af eigenlijk. Maar ik kan me wel voorstellen dat je bij zulke organisaties daar misschien meer input van zou moeten krijgen als je vooraan wil signaleren. Nou het lijkt mij dat als er wat aan de hand is in een gezin, dan kun je dit melden bij de scouting of de scouting komt dit te weten. Dat het nog wel terecht komt bij iemand van de gemeente bijvoorbeeld. Dat zou ik wel een manier vinden.

Er zijn verrekke weinig zaken die ik tegenkom. Ik weet niet waarom zij mij ervoor uitgepikt hebben, ik doe vrij veel met sport, zit in het bestuur, ben trainer, misschien dat ze mij daarom uitgekozen hebben. Tuurlijk kom je dingen tegen als overgewicht en soms heb je het idee van zit iemand wel lekker in zijn vel en heeft dat daar misschien mee te maken. Maar dat is niet aan mij. Ik heb weleens iemand gehad, dat ik naar de vertrouwenspersoon van SV Twello ben gegaan. Zeg, luister eens, dit en dit, er speelt iets, maar wat kun je doen. Vind je het goed als ik hem even langs stuur, dat is dan een speler. Maar ja, daar zijn al trajecten voor, en of dat nou bij de gemeente hoort.

Misschien zou je als gemeente met de verenigingen een connectie kunnen leggen van als jullie nu wat zien of signaleren, dan kun je dat met zo'n contactpersoon dat soort informatie binnen halen. En dat je dat dan neerlegt bij de mensen die daar wat mee moeten doen. En natuurlijk anoniem en hoe dat dan precies moet. Ja, dat is een beetje zo'n grijs gebied waar je dan in zit. Mensen weten vaak de weg niet. Als er zo'n persoon van de vereniging tussen zit, dan zullen er zaken zijn die sneller gesignaleerd worden.

In de kroeg

Ik zie en spreek veel leuke mensen in het café. Onder het genot van een borreltje hoor je van alles. Er zou betere controle vanuit de gemeente moeten zijn want ik zie mensen in het café die meer uitgeven dan dat ze aan uitkering hebben.

In de supermarkt

We zijn pas bij de Jumbo geweest en we gaan een programma opstarten voor de kassières, gaan we scholing geven over dementie. Want zij kunnen signalen herkennen aan de kassa. Als een oudere klant elke dag een doos Magnum haalt dan kun je daar een vraagteken bij zetten. Het is geen logische aankoop. Of kopen ze zomaar iets omdat ze niet meer weten wat ze wilden halen. Of ineens de pincode niet meer weten en een keer kan dat maar als dat steeds gebeurt. En dan geven we ook de informatie dat ze dat kunnen melden bij het MNV. Dat ze als ze vreemde zien of vreemd gedrag dat ze dat kunnen melden. En dat gaan we bij de 4 supermarkten in Twello informatie en scholing voer geven. Kassières zien en ruiken heel veel. Daar zijn we mee gestart en daar is nog heel veel mee te doen naar andere winkels, bedrijven of cafés. En horeca kan ook wel signalen. En we willen nog naar de huisartsen en vooral de

assistentes, die horen en zien ook heel veel, dat zij ook van ons bestaan weten. Dus zo proberen we bij te dragen aan het zoveel mogelijk voorkomen van problemen.

Medewerkers van de supermarkt worstelen met het wel/ niet verkopen van alcohol. Niet omdat ze het niet onder controle hebben, maar omdat er situaties voordoen, waarbij een onderbuikgevoel ontstaat. Jonger dan 18 verkopen we geen alcohol. Klanten moeten bij 25 jaar of jonger de legitimatie laten zien, hierbij is een hulpmiddel verwerkt in de kassa. Bij dronken klanten verkopen we ook geen alcohol.

Er zijn heel veel landelijke organisaties die zich heel erg focussen op de wet- en regelgeving. Wij moeten ons hier focussen op het signaleren en in beeld krijgen van mensen. Want dan kun je de juiste zorg inzetten. Een mooi voorbeeld is het trainen van supermarkt medewerkers in dementie signalen. Hoe krijg je al die verschillende doelgroepen in beeld waar we nu te laat zijn? Dat zou je in verschillende werkgroepen kunnen doen.

4.7 Hoe kunnen we meer en beter signaleren

Zoek mensen thuis op

Ik zou het mooi vinden als we als gemeente iets meer uit ons bastion komen. Iets meer achter de voordeur. Dat hoeft niet allemaal geld te zijn, maar het gaat om aandacht. Iemand met schulden komt naar de gemeente. Dan vraagt de gemeente wil jij al je papieren meenemen en dan maken we een afspraak. En dan komt iemand niet op een afspraak en dan zegt de medewerker, ja hij komt niet opdagen. Dat is exemplarisch, daar gaat het mis. We hebben 2 miljoen mensen met een IQ onder de 80. Die begrijpen die wereld niet, het bij elkaar halen van al die spullen is al een opgave. En dus op tijd komen op de afspraak ook. In die zin zou ik het fijn vinden als we uit ons bastion komen en door de mechanismen van die mensen heen kijken.

Het zou goed zijn om veel meer de groep zestig tot tachtig jarigen in beeld te krijgen. Eigenlijk zou je veel meer preventief huisbezoek moeten doen, maar niet bij de tachtig plussers, want dan ben je eigenlijk al te laat. De problematiek zit veel meer tussen de zestig en tachtig. De tachtigplussers zijn al eerder bekend bij de huisarts en zo. Als je te laat bent, moet je eerst de bende van daarvoor oplossen dan kun je pas beginnen. Het scheelt al heel veel dat er binnen MNV meer wordt samengewerkt. Maar ik denk dat het nog veel beter kan. En dan met name het stukje huisarts, thuiszorg en gemeente, daarin kan veel meer beter verbeterd worden.

Wat je zou moeten willen bereiken dat je alle probleemgroepen in kaart moet zien te brengen, 100% is het streven, weten waar de probleemsituaties zitten is belangrijk. We zouden een scouting apparaat moeten hebben. Je zou veel mensen moeten bezoeken en in beeld krijgen wat behoeften zijn. Dan kan daarna ook gerichte communicatie opgang komen en de mensen aandacht geven. Ik merk in de praktijk vanuit de praktijk bij de Koepel dat het soms lastig is om zaken te organiseren.

Je zou de huisartsen moeten zeggen: elke casus waar jullie over twijfelen, hoeft niet eens een niet-pluis gevoel te zijn, maar gewoon het idee dit kan in de toekomst problemen opleveren, laat een preventief huisbezoek uitvoeren. Biedt huisartsen die mogelijkheid. De huisartsen zijn

heel vaak ik zie het wel, moet ik er nu wat mee, die zijn al hartstikke druk, kunnen het zelf er niet allemaal bij doen. Als je de huisartsen die optie biedt om preventief huisbezoek uit te voeren. Ik weet nu al, dan gaat MNV zeggen, dat kunnen ze al, maar je moet het altijd even vertalen in hoe huisartsen er baat bij hebben. Als je het brengt op een manier: je kunt het MNV benaderen bij twijfel of als u een niet pluis gevoel heeft, dan gaan ze dat veelal niet doen. Als jij een soort afspraak maakt bij elke patiënt waarvan jullie het idee hebben dat in de toekomstproblemen ontstaan, en daar een aantal voorbeelden bij noemt om een soort van pilot te starten, huisartsen zijn gek op dat soort termen en als het voor hen wat oplevert, dan heb je ze binnen. Nu bellen ze af en toe, maar dan gaat het veelal over dementie en dat soort dingen of het is al drie keer te laat. Daar is een heleboel winst te behalen.

Je kunt wel overal langs de deuren gaan. Aanbellen... vind ik ook goed. Soms krijgen mensen als ze 75/80 jaar een brief krijgen of zo. Vind ik ook goed. Vaak als je bij de ouders zelf komt. Die weten het zelf helemaal niet. Dat moet bij de kinderen terecht komen. Dan moet je het ook heel breed doen. Belangrijk is; signaleren. Dan krijg je pas preventie. Je moet eerst weten wat er speelt. Dan weet je wat er in de samenleving speelt. Je kunt zoveel voorkomen. Dan ben je alles net voor. Dat willen ze toch. Mensen moeten toch steeds langer thuisblijven. Kan wel, maar dan moet je wel weten wat er speelt.

Helemaal in het begin toen de indicaties via de gemeente gingen lopen werden er keukentafelgesprekken bij de mensen thuis gepland, was er tijd voor. Nu is dat al weer terug gedraaid, de gesprekken worden op kantoor gehouden. Ik denk dat je daardoor dingen mist en daardoor problemen gaat krijgen. Ik vond het ook mooi dat mensen bij je thuis kwamen, echt bij je aan de keukentafel zaten. Echt voelde, in welke omgeving woon je nou. Dat vind ik jammer, dat dat steeds minder wordt. De gemeente is altijd bereid om te helpen en mee te denken. Maar dat stukje mis ik wel. Nu wordt er een afspraak gemaakt op kantoor, dat is natuurlijk veel sneller en goedkoper. Soms wordt de vraag nog wel gesteld, wat wil je? Maar ik zie dat wel steeds minder worden. Bij iemand thuis proef je en voel je wel de sfeer. Of het armoedig of heel netjes is. Of het een stinkende bende is. Vaak beginnen mensen gelijk over dingen die je op kantoor niet zou vertellen. Iemand kan wel twintig honden en zeggen; ik heb helemaal geen geld om te eten. Dat zie je niet op kantoor. Ik denk dat het gevolg hiervan is dat er minder goede zorg gegeven kan worden. Of misschien wordt er helemaal geen indicatie afgegeven of light. Dit is de basis, waar je begint. En als je basis goed is dan is het veel makkelijker om daar vanuit te werken. Ik ben bang dat dat gaat gebeuren vooral. Dit komt door tijdgebrek.

Betrek het sociaal netwerk bij een keukentafelgesprek

De gemeente heeft er lang over gedaan om de Wmo voor elkaar te krijgen. Betrek mensen in de omgeving als er keukentafel gesprekken zijn. Zeker al het om indicatie afgeven gaat. Cliënten zijn vaak stoer en overschatten zich zelf. Of ze schamen zich voor hun beperkingen, of als deze zijn verergerd of toegenomen dat willen ze vaak niet weten. Daardoor valt de indicatie voor hulp vaak tegen en krijgen de mensen niet de hulp die ze nodig hebben. Dus betrek familie, burens en partners etc. bij dit soort gesprekken.

Ontwikkel een antenne voor kleine signalen

Daar moet je een soort van antenne voor ontwikkelen. Dat merk je op een gegeven moment wel. Bijvoorbeeld in het schriftelijk contact; zijn ze wel in staat om zinnen te formuleren. Nou met de inkomenspositie is het zo. Weten we als mensen een kleine huurschuld hebben dan kan er iets zijn. Dit hoeft niet veel te betekenen, maar het kan een signaal zijn voor grote problemen op dit gebied. Dus dan kan je mensen uitnodigen om daar eens naar te kijken. Kijken of je samen een budgetoverzicht kan maken en op die manier kom je wel tegen waar mensen soms missers maken.

Creëer leuke activiteiten waar mensen komen

De grootste ambitie is te zorgen dat iedereen zich vertegenwoordigd voelt door de voorzieningen. Daarmee zorg je voor de 'voelspieten' in de samenleving, waarmee je signalen kunt oppakken als vereenzaming om vervolgens hierop in te kunnen spelen. Het moet niet zorg gerelateerd worden, het moet 'leuk' zijn! Partijen als Trimenzo en andere thuiszorgorganisaties kunnen ook een rol spelen in de signalering, maar zij moeten niet verantwoordelijk zijn voor het ontwikkelen van welzijn. Activiteiten van de buurtsportcoaches zijn hierin een goed voorbeeld van hoe het moet. Dit is leuk en zorgt voor een goed gevoel.

In het onderwijs kom je natuurlijk tegen, mensen met opvoedingsonmacht, maar ook overgewicht is natuurlijk wel iets bij kinderen wat je tegenkomt. Laaggeletterdheid hebben we mee te maken. Ouders die schulden hebben. Ik denk dat eenzaamheid een lastige is. Dat kom ik niet tegen. Dat wil niet zeggen dat het er niet is, maar dat is verborgen. Verslaving komen we ook weleens tegen. Je komt alles wel tegen, maar als dan de vraag is, welke ontwikkelingen zie je op je afkomen. De ontwikkeling is hoe ga je dat boven tafel krijgen en hoe ga je mensen er de regie in geven dat dat boven tafel komt en dat deze mensen hulp krijgen.

Geef voorlichting op scholen

Bij voorlichting in scholen zie je welke kinderen over vijf jaar aan de detox afdeling zijn. De manier waarop ze naar de drugskoffer kijken, de manier waarop ze bewegen. De drukste kinderen van de klas die de hele dag door de juf gecorrigeerd moeten worden, zitten bij die voorlichtingsbijeenkomst muisstil. Geobsedeerd. Zoals jij naar je favoriete voetbalteam of rockband kijkt. Zo zitten naar de spreekbeurt te luisteren. Met ogen die alles in zich opnemen. Dan zijn ze 11 jaar. Je weet dat als je voorlichting geeft, als professional die ziet dat. Dan kan de professional met de docent napraten. Zorg dat al die kinderen voorlichting krijgen. En je moet zorgen dat de school die professional weet te vinden, je moet een gesprekje regelen met een professional als de docent het vermoeden heeft dat het mis kan gaan. Je moet dingen kunnen uitsluiten. Je moet dus ook de gelegenheid weten te creëren om het te zien. Je moet met alle brugklassers samen met hun ouders voorlichting krijgen. Ouders moeten er scherp op gemaakt worden, snappen hoe het werkt, wat ze wel en niet moeten accepteren en waar ze moeten kijken. Dit gebeurt ook wel, maar het wordt hier en daar weg bezuinigd en het staat onder druk. Dit moet in stand blijven. Wat ook in stand moet blijven dat vanuit die preventieactiviteiten contacten gelegd kunnen worden met de hulpverlening. Dat zie ik onder

druk komen. Om die reden worden bij ons nu hulverleningsteams samengevoegd met preventie teams, om te zorgen dat dat naadloos in elkaar over gaat.

Bied scholing aan voor alle burgers

Eigenlijk zou het ook mooi zijn als er scholing zou zijn voor ‘alle burgers’ over dementie. Bijvoorbeeld instructie van caissières hoe om te gaan met ouderen, die moeite hebben bij het afrekenen. Dementerende ouderen ondervinden problemen met het betalen met een pasje bijvoorbeeld.

Stimuleer een burgerwacht

Een ontwikkeling die ik zie is eenzaamheid. Ik merk bij de gasten van de Zonnebloem dat er voldoende te doen is, maar er moet een drempel over om iets te gaan doen. Signalering hiervan is vanwege de wet op de privacy soms een probleem. Dat komt wel op ons af, dat neemt toe. Dat komt door het langer moeten thuis blijven wonen. Ik wil niet zeggen dat de zorg onvoldoende is, die is goed. Onze gasten zijn fysiek gehandicapt. Wij organiseren bijvoorbeeld eens per twee jaar bezoek aan de markt voor onze doelgroep. Dan doen de marktmensen iets leuks voor onze gasten. Er zijn mensen die daarbuiten nooit meer op een markt komen. Terwijl dat iets is met mensen tegen komen, onder de mensen zijn, iets wat goed is voor mensen. Een van de afdelingen in de gemeente Voorst van De Zonnebloem gaat nu zelf een marktbezoek in Twello organiseren, los van de marktkooplui. Dan regelen zij vooral het vervoer. De gemeente schrijft wel 80-jarigen aan. Het is goed dat de gemeente dat doet. Mensen ontkennen het – eenzaamheid – soms ook, misschien een beetje uit schaamte. Dan komen ze er niet echt voor uit. Je ziet ook die mensen echt opbloeien tijdens bijvoorbeeld een weekend in Denekamp. Er zijn gelukkig ook mensen die wel veel afleiding zoeken en hebben. Als mensen willen is er genoeg te doen. Kerk, Zonnebloem en gemeente doen veel. Wat kan de gemeente verder nog doen? Weinig, want ze doet al veel. Als mensen niet gaan, dan kun je er in principe niet zo heel veel aan doen. Misschien is een soort “burgerwacht” van bijvoorbeeld huisartsen en thuiszorg iets. Zodat ze samen kunnen signaleren. Of dat mag is een ander verhaal. Je zit met privacywetgeving. Als Zonnebloem mogen we ons alleen bemoeien met mensen met een fysieke handicap. Bij ouderen is dit (eenzaamheid) meer aan de hand. Ik ga niet zozeer om met jongeren.

Wees zichtbaar en kom in gesprek

Waar is behoefte aan? Meer zichtbaarheid op scholen. Vroeger belden scholen: wanneer kom je? Nu kom je het hele jaar door, zijn er veel meer contactmomenten. Overleggen we met de scholen over hoe dit te verdelen over het jaar. De school bepaalt en het verschilt per plek. Niet alleen voor onderzoek en overleg, maar ook er gewoon zijn voor kinderen, ouders en de school. Als je het gewoon maakt; daar zijn de vindplaatsen, dan is het geen belastende vraag. Je komt gewoon in gesprek. Je moet het samen doen met gemeente, school en GGD. De vindplaats is op school. Als het zo gewoon mogelijk is, stelt iemand ook gewoon de vraag. Dan is het geen belastende vraag omdat je denkt dat je te kort schiet, of omdat je denkt dat je het niet goed hebt gedaan of omdat je denkt dat het een rare vraag is, maar dat is het helemaal niet. Je komt in gesprek. Dan kan iemand zijn zorgen kwijt. Dan kan ik signaleren. Ze iets laten

zien waar ze wat aan hebben. Ze als gids begeleiden naar hun eigen vraag en naar het besef dat ze als ouder veel meer kunnen dan ze zelf denken. Ouders ook zeggen dat ze het goed doen. Ik vind het top wat je doet. De ouders benaderen met wat ze goed doen en dat er meer mensen zijn met vragen. Mensen kunnen verbinden. Mensen denken dat ze alleen zijn met hun vraag.

Zet consultatiebureau zo breed mogelijk in

Het zou mooi zijn als het consultatiebureau meer tijd en expertise zou hebben om op sociaal emotioneel vlak, dat stuk van het kind, hoe ontwikkelt een kind zich sociaal emotioneel, hoe is de interactie tussen ouder en kind, wat zie je daarin. Dat ze daar veel meer in getraind zouden kunnen zijn en dan zit je bij preventie. Het consultatiebureau moet zo breed mogelijk worden neergezet. Want een ouder kan wel een vraag stellen bij het CJG, maar de vraag is of ze dat willen, maar meer nog of ze zelf wel een probleem zien. Want dat is al het eerste. Want rust, reinheid regelmaat dat is bij lang niet iedereen meer de standaard en het gaat en doet... en soms kunnen kinderen daar prima mee omgaan. Ik denk dat op het consultatiebureau onderwerp zou moeten zijn: hoe is de hechting tussen kind en ouder gegaan. Hoe reageert het kind op een ouder, op geluid, een beweging die de ouder maakt. Als wij op een huisbezoek zijn, zijn dat wel de details waar wij heel erg op letten, die non-verbale informatie. Wat gebeurt er in de interactie, wat wordt er gezegd en wat laat het kind eigenlijk zien. Klopt dat, soms matcht dat helemaal niet. De mensen op een consultatiebureau zullen hier wel in getraind zijn, maar een consult is maar zo kort. Dan is training niet voldoende. Ze moeten daar eigenlijk heel veel ervaring mee opdoen omdat dat ook belangrijk is. En misschien gewoon is een keertje een huisbezoek brengen. En wij kunnen nog een keer onverwachts op huisbezoek gaan. Want dat geeft ook vaak informatie. Dan bellen we: een afspraak is uitgevallen, ik ben in de buurt en ik ben er over 5 – 10 minuten kan dat? En dan zie je de ander kant, het huis niet opgeruimd, eigenlijk de “eerlijke” situatie. Het kind in zijn omgeving zien geeft ook andere informatie als op bureau. Een licht kind daar wordt iets over gezegd maar een kind in nood wordt minder herkend. De maat ligt meer op de gezonde toet terwijl het daarmee misschien wel veel minder goed kan gaan. Als wij soms informatie vragen aan het consultatiebureau, want wij krijgen soms ook wel hele kleine kinderen, krijgen we: de groei zit in de curve ...

Kijk breder: ook andere signalen checken

We moeten zorgen dat ouders en kinderen die zorg krijgen die nodig is. Als iemand komt voor een uitkering ook checken naar andere problemen die kunnen spelen. We moeten ons niet verstoppen achter de wet op de privacy. Op het moment dat de ontwikkeling van het kind in het gedrang is ben je verplicht om het op te pakken, in plaats van het geheim te houden.

Het is oplosbaar. Op internet zijn er speciale chatgroepen voor kinderen en op scholen zijn er vertrouwenspersonen. Door deze problemen in de omgeving van het kind vroegtijdig op te sporen kunnen we heel veel problemen op latere leeftijd voorkomen. De afdeling jeugdgezondheidszorg ziet alle kinderen van 5 jaar en van 13/14 jaar. Daarnaast zijn er spreekuren op scholen. Scholen en huisartsen kunnen breder kijken dan alleen naar het kind of de patiënt. Ook naar de omgeving en de gezinssituatie. Je vraagt ouders om kinderen gezond

te laten opgroeien, maar als je eigen basis niet goed is, kun je de aandacht niet aan je eigen kind geven. Het is zaak dat we de problemen van ouders oplossen. Dat is een voorwaarde om aandacht aan de kinderen te kunnen geven.

Er moet oog voor zijn. Mensen kunnen snel vereenzamen. Ook kunnen zij niet altijd aangeven wat zij nodig hebben of de samenhang vermelden van de dingen die gebeuren in hun leven. Bij de gemeente Voorst doen ze dat heel goed in de gesprekken omdat zij het hele sociale domein langs gaan. Er wordt dan gevraagd naar de financiën, verslaving, vrije tijd, relaties, etc. Ik heb al een paar keer meegemaakt dat daardoor, onverwachts, aspecten van iemands leven tevoorschijn kwamen die we niet wisten (bijvoorbeeld alcoholmisbruik). Hierdoor kon de juiste hulp aangeboden worden en keerde iemands leven zich ten goede. Dat signaleren is erg belangrijk, daar moet je ook oog voor hebben en je verantwoordelijk voor voelen en willen samenwerken met de andere hulpverleners of instanties die rond een persoon of gezin staan. In de gehandicaptenzorg is hetzelfde gebeurd [red: verkeerde keuzes rondom bezuinigingen]. Er zijn en blijven te veel leidinggevenden en de medewerkers en de cliënten vangen de klappen op.

Als je kijkt, eenzaamheid, schulden, verslaving, opvoedingsonmacht, huiselijk geweld, dat haakt allemaal in elkaar. En ik denk dat dat heel mooi is, dat zou wat mij betreft een van de ontwikkelingen zijn van hoe kun je daar juist goed in met elkaar samenwerken, hoe weet je elkaar daar goed in te vinden. Weg van al die eilandjes die er zijn en juist ook vanuit preventie, van snel aanhaken, dat is in ieder geval wat ik wel merk wat er vaak gebeurt, is dat er ten eerste is de preventie vaak nog wat onbekend en ten tweede wordt er vaak aan de bel getrokken op het moment dat er al daadwerkelijk een probleem is. Terwijl ik denk van hè, als je juist daar al sneller op aan kan haken en als iemand betrokken is omdat daar toevallig iets speelt met overgewicht, maar het wordt al snel duidelijk dat het met kinderen heeft te maken, ik noem maar wat, dan is het wel handig om daar snel op in te kunnen spelen en dat vooral breder te bekijken.

Introduceer de armoedecheck

Alle mensen in de gemeente die in contact staan met cliënten zouden getraind moeten worden in signalering van armoede. In plaats van de 'kindcheck' de 'armoedecheck'. Dat moet je leren signaleren. Daarna moet er nog iets mee gebeuren.

Zorg dat mensen anoniem kunnen melden

Mensen voelen zich schuldig durven geen hulp te vragen [red: in geval van huiselijk geweld] en mensen eromheen durven geen melding te doen. Het systeem van melden moet ook makkelijker worden. De melder moet dat anoniem kunnen doen dat is nu niet zo. Nu gaat er bij een onderzoek naar geweld altijd bij de melding dat iemand heeft gemeld. Dat houdt mensen tegen een melding te doen. Zonder dat, zijn mensen eerder bereid te melden.

Win het vertrouwen

Vooral dat mensen tijdig hulp kunnen vragen en dat men dat ook herkent. Je kunt mensen die hulp nodig hebben helpen, door echt te starten vanuit een vertrouwensrelatie. Vanuit het niet

veroordelen, en dat geldt eigenlijk voor binnen elke setting. Want niemand zal er beter van worden als hij zich niet veilig voelt. En die laagdrempeligheid is zeker belangrijk.

Vaak zie je dat als iemand zorg mijndend is, dat is vaak omdat mensen iets moeten. Komen allemaal vreemde mensen voor de deur. Het vertrouwen is vaak al weg bij deze mensen. Het kwaad is al geschied. Zeker vanuit de zorgkant, wat steken laten vallen. Niet aanwezig geweest. Waar waren jullie toen ik het nodig had. Dat zijn allemaal van die opmerkingen die je vaak hoort.

Vroeg signalering. Het isolement. Hoe haal je de kinderen uit dat hokje of krijg je er zicht op? Waarom zijn ze dik? Vet en goedkope voeding? De kinderen hebben soms een duwtje nodig. Win het vertrouwen, een klein gesprekje, kleine beloning en een compliment. Overbrug het verschil, het niveauverschil. Zorg ervoor dat de hulpverlener over die vaardigheden beschikt ook van de non-verbale signalen. Soms moet het lijken of je een van hen bent. Heb het lef en de durf naar dat andere niveau te gaan. We moeten de kinderen traceren. De koppeling maken naar het doen door voorbeeldgedrag. Zorgen dat de kinderen op de sportvereniging blijven en in de sociale omgeving verkeren. Zorg dat we het gesprek aangaan en kinderen blij maken. Iets organiseren voor die kinderen. Zorgen dat ze erbij horen. De vereniging een rol geven in deze.

Blijf in gesprek

Ik denk dat het heel goed is als je met mensen met problemen, met een rugzakje of psychiatrische problemen in gesprek blijft, dat je weet wat er speelt. Of jongeren die niet gelukkig zijn thuis. Als je die vroeg genoeg opspoort, kun je er nog wat in betekenen. Er gewoon voor iemand zijn, luisteren, dan kun je problemen ondervangen. Sommige mensen willen dat misschien niet, maar ik denk dat je zo heel veel problemen kunt voorkomen.

Trauma's [red: bij vluchtelingen], door deskundigen gesprekken laten voeren. Zekerheid en vertrouwen geven. Daar zullen deskundigen voor nodig zijn. In groepen of individueel. De trauma's zullen mensen zelf aan moeten geven. Slecht slapen is een teken. Huisartsen en maatschappelijk werk hebben hier een rol in. Als het nodig is meegaan naar de huisarts. Wij zijn mondig genoeg om het zelf aan te geven. We zullen hulp moeten bieden, voorleggen om met groep mee te doen. Zou goed zijn als er een netwerk is voor afstemming, net zoals bij dementie.

Houd vinger aan de pols bij kwetsbare mensen

Misschien is het wel fijn als de gemeente, nu met jullie nieuwe rol, en meer zijn gaan doen, om een beetje vinger aan de pols bij een gezin gaat houden. MEE doet dat ook en wijst de weg. Als iemand wat overkomt, moet er wel een wegwijzer zijn die misschien wel wat ondersteuning kan geven, maar dat gebeurt ook wel met aanvragen en zo.

We hebben twee zorgpaden binnen ons systeem, dat werkt dan zo: dat is een systeem waar wij in bepaalde omstandigheden mensen intensiever zien. Mensen met wie het minder goed gaat. En anderen waar het wat beter gaat die zien we dan weer wat minder. En we kunnen altijd tussentijds switchen. En gaat het dan goed met de ene dan kunnen we weer switchen naar de volgende enz. Dat gaat natuurlijk allemaal in overleg met ouders van wanneer zien we elkaar

weer? Dat is ook het nadelige van dat andere pad, het minder intensievere pad. Als ouders zichzelf niet melden. We zien het kind weer en dan heb je een eventueel iets niet kunnen ondervangen.

De risico's die oudere mensen, dan heb ik het over, ik ben zelf niet jong meer, maar ik ben nog fit. Het meest knellende vind ik oudere mensen die gezondheidsproblemen hebben, eenzaam leven en het risico lopen op een val, op uitdroging. Komt ook heel vaak voor. Mensen die te weinig eten, die slecht eten, te weinig drinken. Dat vind ik gewoon een probleem. De situatie waarin oude mensen, echt oude mensen, dan heb ik het over 80-plussers of mensen die iets jonger zijn en die gezondheidsproblemen hebben en die daarmee risico's lopen. We zouden deze mensen gewoon moeten monitoren. Gewoon zorgen dat de mensen waar er problemen zijn, dat die in beeld zijn. Door huisbezoeken, door echt te kijken. Wij wonen hier op een manier waardoor dat probleem van eenzaamheid wordt opgelost.

Voor kwetsbare jongeren (praktijkschool, lage, vmbo): langer goed volgen/nazorg verlenen tot hun dertigste, tot ze echt zelfstandig zijn, ze moeten steeds bij iemand terecht kunnen. Verder zouden we de overgang van school naar werk goed moeten bevorderen. Goed voorbeeld is onderwijsnetwerk in Apeldoorn: UWV, werkgeversdiensten, Wmo, de gemeente aan tafel. De scholen brengen leerlingen met probleem in, brede groep zorgt voor goede overdracht, richting werk of zelfstandigheid. Steeds maar weer herhalen van je problemen voor ieder loket, dat werkt niet om er uit te komen, tot zorg mijden aan toe. Zorg voor een case manager die op de hoogte is en de persoon volgt. Deze doelen zou je moeten behalen omdat het gaat om jongeren. Zij hebben een heel leven voor zich in deze complexe maatschappij. Ze zijn onze toekomst en je kunt daar nu actie op ondernemen. Het is nog niet te laat. Deze jongeren staan op jonge leeftijd al in een overleefstand. De wereld staat niet voor hen open ze ervaren een heel ander perspectief. Dat kan niet, wel richten op de groep die wel wil en niet op de groep die dit niet wil.

Grote zorgen maak ik mij om de mensen met een licht verstandelijke beperking. Zij kunnen lekker kletsen, zeggen alles te kunnen, willen geen hulp en zullen zeker niet zelf hulp vragen: ik ben niet gek/gehandicapt. Het is een niet zichtbare handicap die mensen veelal op het verkeerde been zet. Deze jongeren vallen onder de participatiewet en moeten zelf hun geld gaan verdienen. Dat gaat moeizaam. Komen vaak in de schulden. Zijn gevoelig voor diefstal, oplichting, dus het verkeerde pad. Er moet meer bewustwording en kennis komen van deze grote groep in de samenleving. Ga regelmatig een kop koffie bij ze drinken. Houd een lijntje. Wijs ze niet af vanwege hun gedrag. Luister naar ze. Sluit aan en bedenk samen een oplossing en wees daarin creatief.

Verwijs beter door

Binnen mijn taak als JOGG regisseur valt verbinding en preventie zorg. Dat is het opzetten van een doorverwijsstructuur die dan echt wordt gezien als preventie, maar voor een heel groot deel vind ik het interventie. Dus echt zorgen voor een aanbod waarbij kinderen met overgewicht, maar het kan ook ondergewicht zijn op dit moment, toch concreet aan de slag gaan met dat probleem. En nu, de huisarts, als daar iemand met een gebroken pols komt, een

heel dik kindje. Die gaat daar niks van zeggen. Want die heeft 10, 12 minuten per patiënt. Tijdsdruk bij huisartsen, dat is de reden dat ze minder doorverwijzen of dingen bespreekbaar maken. En dan de manier van aanspreken. Je krijgt een grote mond terug. Of je geeft een briefje met een diëtiste, ga daar eens langs, er komt geen opvolging. Dat vind ik wel een zorgelijke zaak. Want dat is preventie waar we allang hadden moeten ingrijpen. En daarvoor werk ik samen met het CJG, om toch te zorgen voor een bepaalde structuur daarin. En volgens mij is dat een heel groot onderdeel van preventie waar we echt een hele hoop mensen weghouden bij de uiteindelijke interventie.

Dan praat ik even niet zozeer uit mezelf, als in het werk hier wat ik doe. Wat wij doen en kunnen doen is, op het moment dat wij de problemen signaleren bij ouders. Het is toch vaak, het kind zit hier en wij spreken de ouders. Dat wij ouders de juiste weg kunnen wijzen om ondersteuning te kunnen bieden. Waar ze om hulp kunnen vragen, en dat doen we dan ook. Of het nou leerplicht is die we erbij betrekken. Dat ook vanuit de gemeente het eerste contact wordt gelegd, of het CJG. Dan zijn wij degenen om toch even die brug goed 'neer te bouwen'. Een soort van signaalfunctie. Dat doen we altijd transparant. Richting ouders. In een enkel geval ook niet, als we ons heel ernstig zorgen maken, dan krijg je meer een melding bij de Raad van Kinderbescherming. Dat kan ook anoniem, dat doen we eigenlijk nooit, maar dat zou ook kunnen. In principe is het wel dat we ouders daar wel bij betrekken. En zouden ze daar niets mee doen, dan is dat ook een keuze, dan houdt onze invloed ook een keer op. Onze wens is om ze de juiste kant op te sturen.

Leer van voorbeelden elders

Veel mensen die ontslag krijgen dreigen in de schulden te raken. Hun leven is ingesteld op hoge structurele uitgaven. Als de inkomsten dan wegvallen of verminderen en men niet tijdig bijstuurt dan volgen er al snel schulden. Ik zag op <https://businesscases.effectieveschuldhulp.nl> dat het belangrijk is dat we er vroeg op af gaan. In Amsterdam zijn daar goede ervaringen mee op gedaan. Zo melden woningcorporaties al heel snel, bij een maand huurachterstand bij de gemeente. Ook zorgverzekeraars doen dat bij niet betalen van premies. Dat zijn tenslotte de eerste zaken die je niet meer kunt betalen bij wegvallen van inkomsten. Ik weet niet hoe dat allemaal met de privacy is geregeld maar blijkbaar kan het. Dan kan de gemeente sneller contact maken en helpen zoeken naar oplossingen zodat het niet erger wordt. Van zulke voorbeelden kunnen we leren. Misschien dat het in Voorst ook kan.

Hoofdstuk 5: Hoe bereik je mensen

5.1 We bereiken mensen niet

Wat is de behoefte van mensen?

Plus het feit dat er andere dingen ontstaan van mensen die vereenzamen en zo. Vindt hij of zij dat ook een probleem. Ik merk bij Mens en Welzijn, als je 75 wordt, krijg je een brief of je behoefte hebt aan iets. Nu beginnen wij zelf naar de 75 te gaan... Dan kun je de brief als ongelezen beschouwen, maar op je 80^e krijg je er weer een. Waarom doen we dat eigenlijk. Ik snap wel waarom, maar toch. Ieder mens en individu is anders. Dat maakt het zo lastig. Als je niets wilt, hoef je ook niets hoor. Je wordt op je 80^e niet verplicht om op de ontmoeting bij Mens en Welzijn te komen. Het is een keuze die je maakt met elkaar, het gaat er om wat wil je met elkaar. Aan de ene kant denk je wat een leuk initiatief. Aan de andere kant dacht ik vanuit mijn eigen persoon: daar zit ik niet op te wachten.

En bij het Trefpunt willen nu de buurtbewoners nog niet komen. En die burens zijn in de 80 maar die stappen op de fiets als het goed weer is. En die moeten de eigen kinderen nog helpen. Die zijn nog zo goed ter been dat ze geen behoefte hebben om dat op te zoeken. Die zijn heel actief zelf nog. En er zijn wel wat seniorenwoning, en ik denk dat er daar best een paar zijn die alleen zijn, denk ik. En dan denk ik van God, hoe krijg je die nou naar het Trefpunt toe voor de sociale contacten? Je vraagt een paar keer maar dan houdt het op. Ik weet niet, ze hebben er geen zin in of het is een drempel die ze over moeten. En er schijnt ook wel dat er een behoefte is om samen te eten. Bij het Trefpunt hebben wij geen kookgelegenheid dus daar kan het niet. Maar dat er ergens een plek is waar 6 tot 10 mensen gezellig bij elkaar brengt en dan misschien zelf helpt met koken. En zo mensen uit huis krijgen. En dat hoor je in het Trefpunt ook wel dat het eerst wel was. Dan organiseer je weer wat en dan valt de opkomst weer tegen. Dan denk je ja dan organiseer je wat en dan komen ze weer niet, die oudere mensen.

Beroepsmatig dat ik help/bijdraag aan het ontwikkelen en organiseren van een aanbod dat aan de behoeften voorziet. En daarin probeer ik outreachend te zijn vanuit mijn perspectief door samen te werken met zorg en sport, eigenlijk het hele maatschappelijke veld. Door samenwerken en inrichten van de basisvoorzieningen. Ik ben webmaster van VoorstActief en hier kan ik de vele activiteiten kenbaar maken. De werkwijze, waar ik naar toe probeer te werken, is niet alleen vraaggericht maar juist ook zelf op zoek gaan naar waar behoefte aan is en hier ook naar handelen door dit te organiseren.

We moeten dit bereiken om te voorkomen dat mensen in grote problemen komen. Daarom zou je dat moeten doen. Proberen eerder in te grijpen, zodat de problemen niet zo groot worden. Als iemand komt met een probleem dat al erg groot is, bijvoorbeeld de schuld is al hoogopgelopen of ze lopen achter met bepaalde dingen en het is niet meer terug te draaien. Hierbij heb je wel de inwoners uit de gemeente Voorst nodig. Door te vragen: als jij een probleem hebt wanneer zou je dan hulp gaan vragen en wat heb jij dan nodig aan loketten of

wat zou je dan doen? Naar wie zou je het eerst naar toe gaan? Je moet vragen welke behoefte bij hen ligt. Ook bij mensen die dat toch moeilijk vinden.

Mensen willen het niet horen

Mensen hebben zoiets van het is mijn leven. Ik bepaal wat ik doe, wat ik eet. Of ik te dik ben of niet. Dat zijn dingen die ik mijn werk als jeugdarts tegen kom. Ongevraagd ouders adviseren over een te dik kind, nou dan krijg je de wind van voren. En dan kan overgewicht best een maatschappelijk probleem zijn maar zolang de ouders dit geen probleem vinden is er geen probleem. En als je het gaat problematiseren, nou net wat wij niet willen, dan heb je al een heet hangijzer. De gemeente kan best wel wat willen. Maar het is maar de vraag of je ouders zo ver krijgt en hoe je ouders dan zo ver krijgt. En dat vind ik altijd een moeilijke. Nu pak ik dat aan door eerst te vragen, wilt u er wat over horen? Als het antwoord 'nee' is dan heb ik het er verder ook niet over. Ja goed, aangeboden diensten zijn zelden aangenaam. En wij bieden een hele hoop aan maar het moet wel binnenkomen. Dus die speelt wel een rol denk ik. En dan denk ik ook wel eens over de kosten voor de maatschappij van mensen die te dik zijn. Nou ja goed, uiteindelijk levert dat kosten op. En als je mensen magerder krijgt dan zijn dat uiteindelijk minder kosten maar wie heeft dan minder kosten? Dat is denk ik de zorgverzekeraar die minder kosten heeft. Ik weet niet of het voor de gemeente niet zoveel uitmaakt. Dus het is bij mij altijd de vraag, wie wordt er beter van. Dat is in eerste instantie de persoon zelf maar wie wordt er in tweede instantie beter van.

Het vooraf indrinken zonder toezicht vind ik wel een probleem. Toen ik uitging verzamelden we ook en stond er ook een krat bier koud. Nu zijn dat er 10. En er wordt meer sterkere drank gebruikt. Soms hebben jongeren met z'n tweeën een fles wodka op voor ze uitgaan. Het is rijksbeleid dus het zal niet zomaar veranderen. Het zou wel een aandachtspunt kunnen zijn voor de gemeente om hier meer informatie over te geven. Over de regels maar ook over wat het doel is en wat we willen we bereiken. Maar een aantal wil dit ook niet horen. Logisch gezien de leeftijd maar wel lastig. En hoe bereik je ze. Niet als ze uitgaan want dan zijn ze daar niet in geïnteresseerd, zeker niet als ze ingedronken hebben. Ook het in groepjes indrinken zonder toezicht is een probleem. Je krijgt ze binnen zonder dat je weet wat ze op hebben. Je moet het van uiterlijke kenmerken hebben en als die zichtbaar zijn is een gesprek meestal niet meer mogelijk. Ik weet niet of je het individualistischer worden als de oorzaak kunt aanwijzen maar ik denk wel dat het een rol speelt. Jongeren weten zich te onttrekken aan toezicht en dat kan tot problemen leiden. Jongeren moeten een eigen leven kunnen leiden maar sturing daarin is belangrijk. Als jongeren zich weten te onttrekken missen ze ook een zekere balans.

Verslaving heeft alles met voorlichting te maken. Alleen, ja, wil de jeugd nog wel voorlichting? Dat is een andere vraag, hoe moet je ze daarin voorlichten, hoe kun je ze bereiken. Ik zie daar dingen in ons dorp Klarenbeek niet als een probleem. Volgens mij zit dat wel aardig goed.

Ik vraag eerst aan ouders, wil je er wat over weten. En vaak zeggen ouders, houd er maar over op want we hebben er al heel veel over gehoord. En dat komt redelijk vaak voor. En dat komt omdat ouders niet willen aangesproken op iets, waarvan wij vinden dat het mogelijk niet goed gaat, en waar zij zelf helemaal geen boodschap aan hebben. Misschien ook wel het

individualisme in de maatschappij van: dat is mijn zaak, dat gaat jou helemaal niets aan. En datzelfde geldt voor roken. Je hoeft aan niemand meer te vertellen dat roken slecht is maar toch roken mensen. En dat zijn keuzes die men maakt. En keuzes die ouders voor hun kinderen maken.

Mensen komen niet langs of naar een bijeenkomst

Mijn grote zoektocht in de hele preventie is dat het lijkt als je iets voor groepen organiseert dat mensen niet komen. En als er dan mensen komen is het de groep die zelf ook leest en op zoek gaat. Dus hoe bereik je de mensen die je echt wilt bereiken? Op andere plaatsen is een bijeenkomst geweest over gameverslaving onder jongeren. Die zijn heel druk bezocht. En wij hebben het goed aangekondigd denk ik. En we vroegen om aan te melden en er was maar één aanmelding. Blijkbaar vinden ouders geen energie en tijd. En oh, dat valt wel mee. Ondanks dat ze er naar vragen. Het wordt kwetsbaar als je naar zo een avond gaat en daardoor lijkt het alsof je een probleem hebt. Maar dat is natuurlijk helemaal niet zo. Je hebt een vraag. Dat onderscheid, ja. En het is vaak een gelegenheidsargument, ik heb geen tijd en geen zin om daar heen te gaan. En de afgelopen tijd viel het best mee. Dus waarom zou ik nu gaan? De tien minuten gesprekken op school, opkomst is redelijk. Maar ik heb ook plekken meegemaakt, dat is niet hier, waar ouders de rapporten pas krijgen op de tien minuten gesprekken. Want anders kwamen ze niet. Want is nu een vorm om mensen te bereiken? Is dat internet, facebook? Kijken ze op internet? Dat puzzelt mij... op welke manier willen de 20-ers van nu benaderd worden. En het faciliteren van gesprekken als hulpverleners.

Ik zie een ontwikkeling bij jeugd, de problemen daaromtrent, hangjongeren, criminaliteit overlast. Dit zie ik meer vanuit verhalen, berichten vanuit de krant. Hoe krijg je de jongeren gemotiveerd? In Voorst valt dat in mijn optiek nog mee. Daar zijn vrij veel mogelijkheden om het op te vangen, denk aan sportactiviteiten. Wel zie ik weinig jongeren in de kerk. Voor de kerk is dat een probleem. Er is nu een kleine groep jongeren in de kerk. Hoe benader je de jongeren, hoe motiveer je ze om wel bij de kerk te horen. Meer praktisch, meer activiteiten dat stimuleert.

En dan kom ik terug op de sportvereniging. Je kunt een heleboel verwachten van de sportvereniging maar ik zie heel veel mensen die niet in staat zijn met alle goede bedoelingen om op die manier juist dat te bereiken wat wij preventief willen bereiken. We moeten bereiken dat men oog heeft voor. En dat is minder zwaaien met een vlag. En dan kom ik terug op de sportvereniging, dan kun je zeggen, oh ze zijn sociaal bezig, maar het is de toplaag die ze bereiken alleen. Waar het echt om gaat en de mensen die we echt willen bereiken in die preventie zijn juist niet die. En tegelijkertijd zou je moeten accepteren, vandaar dat je de doelstellingen ook niet te hoog moet stellen, dat een aantal mensen niet in staat is om op die manier te participeren in de maatschappij.

Zo hebben ze een aantal keren mensen bij elkaar gekregen maar daarna is er niets gebeurd. Althans voor zo ver ik het weet. Mijn vrouw is al naar een aantal bijeenkomsten geweest, weet ik me te herinneren dat er dus een begin is gemaakt maar nooit is afgerond. Of dat men probeert vrijwilligers te werven, dat schiet me nu opeens binnen. Dan worden ernaar bepaalde

verengingen een mail uit gedaan van 'dan en dan en dan is er een avond om vrijwilligers te werven'. Nou, en het is al twee keer niet door gegaan. Want mensen bereik je niet met een mail als zodanig. Hetzelfde geldt voor het zoeken naar vrijwilligers. Er is een paar keer binnen de gemeente een avond opgezet. Een of twee keren heeft dat plaats gevonden en daar krijg je eigenlijk alleen maar mensen die al actief willen zijn. Dus je krijgt mensen niet uit een hokje want die gaan daar niet naar toe en daar gaat het eigenlijk om er lopen veel meer mensen rond die best wel iets zouden willen doen. Als je kijkt naar vrijwilligerswerk, en die zouden daar wel een rol in kunnen spelen in preventie maar die moet je wel weg trekken. Die gaan zich niet melden, het grootste deel. Er is wel een deel dat zich wel meldt maar dat is het topje van de piramide. Haal maar de ouderen die bij de supermarkten blijven hangen die kunnen wel iets beters doen, die hebben wel een mening over de maatschappij.

We zien alleen het topje van de ijsberg

Omdat ik denk dat voor de groep die in beeld is het wel OK geregeld is. Daar zijn er best wel veel mogelijkheden voor als ze de weg weten te vinden. Vanuit de gemeente zijn er mogelijkheden, vanuit de bijstand zijn er mogelijkheden, vanuit de zorgverzekeringswet, vanuit de kerk, weet je wel. Dat zijn er allemaal partijen die iets te bieden hebben. Voedselbank, kledingbank, speelgoedbank, welzijnswerk; het zijn heel veel partijen die iets kunnen doen maar die naar mijn niet de hele groep bereiken. Volgens mij moet je daarop juist niet inzetten. Je moet je inzetten juist op de groep die je niet in beeld hebt. Of in ieder geval in beeld krijgen hoe groot die groep is die je niet in beeld krijgt. Het is alleen een aanname dat er heel wat ellende zit achter de voordeur die men niet ziet dat weet men nog niet. We zien alleen het topje van de ijsberg vaak. En je hoort wel uiteraard de verhalen als je ergens op gesprek gaat, of uit je familiekring of uit eigen ervaring weet je ook wel hoe dingen ook kunnen zijn. En niet voor alles hoeft meteen ook een oplossing te komen maar je moet wel ergens een lijntje kunnen trekken. Het is ook niet gezegd dat je dit alles als gemeente moet doen. Dat bedoel ik ook niet mee te zeggen. Dat kan ook op heel wat andere manieren zijn. Het is ook niet gezegd dat jij als overheid of gemeente er een goede partij zou kunnen zijn. Het zou veel beter een andere groep of partij kunnen zijn.

De oplossing is niet om steeds meer hulp in te zetten vind ik. Daar zit het probleem niet. Volgens mij zijn er daar al mogelijkheden. Het probleem is om de juiste mensen te vinden. En daar moet je je juist inzetten. Waar ga je mensen vinden waar de situaties thuis juist moeilijk zijn. Wat zich achter de voordeuren afspeelt. Want de mensen die zich melden die heb je wel in beeld. Daar kun je ook wel iets voor bieden. Je kunt daar meer of minder doen. Er valt best wel veel te organiseren maar de hele groep die wij niet zien of horen of die niet geïnformeerd zijn, die de weg niet weten te vinden. Hoe ga je die nou vinden. Ondanks alle loketten en informatiepunten en websites, weet ik veel wat er allemaal is. Maar die bereiken juist de groep die wel die informatie kan filteren of krijgen. En daar zit de knelling niet zo zeer. Het knelpunt zit juist bij de groep die we niet zien. Wel eens binnenkomt.

Wij hebben preventie hoog in het vaandel, daar zijn programma's voor. We bereiden ons voor op een wereld die veranderen gaat. De kanteling is geen vanzelfsprekendheid. Wij zijn groot

geworden in een andere tijd. De zorgen die ik heb zijn: hoe bereiken we die mensen die echt hulp nodig hebben, waar echt de grote problemen zijn, hoe vind je die. Ik maak me zorgen om laag geletterdheid, volgens de cijfers in onze gemeente moet er een probleem zijn, tussen 9 en 12% moet daar een probleem mee hebben. Waar zitten deze mensen, worden ze goed bereikt, het begint bij het onderwijs. Ook ouders moeten we erin betrekken.

We hebben mensen niet in beeld

Je kunt preventief heel veel willen, maar als je die groep [red: zorgmijders] niet in beeld hebt, en je ziet dat die groep alleen maar groter wordt, maar er zijn geen cijfers over. Dan kun je preventie uitoefenen wat je wilt, maar die groep bereik je niet, en dat is nu juist de groep die je bereiken wilt. Want dat is de groep waar de meeste problematiek speelt en die houden zichzelf ook in stand.

Het meest knellende vind ik dat niet goed in kaart wordt gebracht welke mensen er schulden hebben. Deze mensen komen vaak niet uit zichzelf naar de gemeente uit schaamte, behalve als het echt niet meer anders kan. Dit zou ook aan de informatievoorziening kunnen liggen.

Steeds meer mensen raken uit beeld

Ik werk hier nu 25 jaar. Je ziet de mensen ouder worden, je klanten en bezoekers. En op een gegeven moment komen ze niet meer. En dat is best wel iets wat bij de overheid is weggelegd. Dan kwamen ze hier met een buurman of buurvrouw heen, dan reden ze samen. Nou, één van de beiden wordt chronisch ziek of is komen te overlijden en dan komen ze niet meer. Er zou een soort netwerk van mensen die willen rijden of mensen die het leuk vinden om met z'n 4e in zo'n auto naar het zwembad te komen. Dat signaleer ik wel vaak, dat mensen op een bepaalde leeftijd niet meer zelf hier heen kunnen komen. Dan wordt hun wereldje ook wel echt veel kleiner heb ik het idee.

En dat is wel iets wat voorkomt. De ouderen en de problematiek qua eenzaamheid, dat merk ik ook bij ons maatjesproject, dat er heel veel vragen kwamen van mensen die eenzaam zijn. Maar goed mensen trekken zelf niet aan de bel dus dat is ook wel weten mensen te vinden waar ze moeten zijn. Durven ze die stap te nemen. Hebben we die mensen in beeld, krijgen wij deze mensen in beeld. Of is dit te laat, komen ze op het moment dat de problemen al veel groter zijn geworden.

Wat betreft de ouderen is het zo, dat zolang ze blijven komen of kunnen komen gaat het goed. Vervoer naar de praktijk kan lastig zijn. Mensen zijn afhankelijk van mantelzorgers en familie. Zorg moet misschien meer op locatie kunnen. Maar is lastig realiseerbaar. Wel een bijzondere groep mensen. Zorg kan minimaal door de instelling, als ze in een instelling wonen, gegeven worden. Ik ben wel eens met bagage, de nodige materialen, naar een zorginstelling gegaan, maar is voor reguliere zorg niet te doen. Voor deze specifieke groepen zou je in de praktijk dagen moeten plannen en vervoer moeten regelen. Dan kom je misschien een eind, maar is wel lastig. Misschien kunnen de instellingen een kamer beschikbaar stellen. We worden wel

steeds ouder. Probleem bij ouderen is dat je ze op een gegeven moment niet meer ziet. Voorkomen dat ze uit beeld raken. Als je ze dan ziet dan zijn de mogelijkheden beperkter.

Er is veel in onze gemeente, met name in Twello. Met name voor de mensen die al zorg hebben, of mensen, die al binnen het zorgcircuit zitten. Er is echter ook een behoorlijke categorie mensen, die geïsoleerd leven, wonen. Die mensen hebben we nog niet kunnen bereiken.

Lastigste groep om te bereiken zijn eenzamen. Dat zijn meestal mensen zonder sociaal netwerk. Mensen die eenzaam zijn hebben ook veel tijd om na te denken, waardoor je bijvoorbeeld eerder somber wordt. Voorkomen dat mensen eenzaam worden is dus belangrijk.

Het wordt steeds moeilijker om mensen te bereiken. Hoe zorgen we ervoor dat ze uit hun isolement komen en dat moet je niet over laten aan de vrijwilligersorganisaties. Het zou mooi zijn als bijv. Mens en Welzijn dat zou kunnen oppakken. Mijn vrouw werkt in de thuiszorg en daardoor ken ik de normen voor de werkzaamheden. Er is geen tijd meer voor extra aandacht. Ik vraag me af wie de regie in dit soort ontwikkelingen moet nemen.

De individualisering van de samenleving. Vroeger was het leven overzichtelijk, je wist bij welke kerk je hoorde. Nu moeten we zoeken naar nieuwe vormen. De participatiesamenleving vraagt er om hoe ga ik jou betrekken, hoe zorg ik ervoor dat jij mijn beslissing respecteert. Vermijdbare situaties te voorkomen, grip krijgen op achterstanden zodat mensen niet in isolement wegwijnen.

Ik denk dat hier [red: tussen wal en schip belanden van mensen] meerdere oorzaken aan ten grondslag liggen. Ik denk als mensen thuis belanden en achter de voordeur zitten dan zijn ze weg. Dan zijn ze aan het zicht onttrokken en is het er dus niet meer.

Kwetsbare jongeren raken buiten beeld

De grootste zorgen van mij gaan uit naar de jongeren tussen de 18-20 jaar op lange termijn. Als je niet uitkijkt, zullen deze altijd een beroep blijven doen op zorg. Geen zelfstandig leven kunnen opbouwen. Dat zou niet mogen voor deze groep, zij mogen niet uit de boot vallen. Door vermijden van zorg, verergeren problemen onnodig, omdat de mogelijkheid van voorkomen/preventie wordt gemist. Ernstig is dat ook deze groep niet meer zelfstandig mee kan in de maatschappij, onnodig dat hun zelfvertrouwen weg is, negatief beeld over zichzelf, de maatschappij.

Ze zijn heel beperkt in hun mogelijkheden, kunnen zelf dingen niet inschatten maar vallen wel onder arbeidsmatige dagbesteding dus geen Wajong. We proberen dan arbeid met ondersteuning, maar dat is dan vaak al te hoog gegrepen. Gaat vaak ook samen met spanning in het sociaal netwerk en als dat oploopt, zijn ze niet in staat nog iets te doen. Deze gaan zich ook niet redden op kamers, die gaan verpieteren, vereenzamen en zeker in de grote gemeente raak je die kwijt. En als die uitvallen voor hun 18e, heb je er helemaal geen zicht op. Valt eigenlijk nog onder de leerplicht maar die krijgen ze vaak ook niet of te laat in beeld. Gemeenten krijgen te maken met landelijke regels en dat werkt niet. De geografische ligging van een gemeente kan de behoefte bepalen. De vraag in het westen is anders dan in het

noorden. Afstemming op de behoefte is een heel belangrijk ding. Dan nog moeten de problemen goed worden geïnventariseerd. Als je werkt volgens de regels is dit minder nodig dan wanneer je je richt op het individu. Maar individu-gericht werkt denk ik beter. Anders kom je in de sfeer van opleggen en dat is niet altijd de meest effectieve aanpak.

Voor de jongeren gaat het om de Participatiewet. Eerder waren het de sociale werkplaatsen (Delta, Felua) of de Wajong. Dan is er een inkomensborging en ze werden actief gehouden. Je krijgt niet automatisch een uitkering vanuit de Participatiewet als je nog thuis woont en dan ben je niet altijd in beeld bij de gemeente. Er wordt wel aandacht aan geschonken. Vooral jeugd met een lager IQ wordt inactief (rondhangen, blowen, gamen). Het probleem is vooral dat ze niet gezien worden, ze zijn buiten beeld. De afstand tot de arbeidsmarkt wordt steeds groter. Dat leidt tot ongewenst gedrag. Jongeren gaan op zich zelf wonen vanuit groepswonen en kunnen daarmee gemakkelijk van de radar verdwijnen. Ze vereenzamen en komen snel tot inactiviteit. Daar zou je preventief wat aan kunnen/moeten doen om vervolgens het daaruit voortkomende ongewenste gedrag te voorkomen.

Aantal stoornissen vanuit het lage IQ kun je preventief niets aan doen. Er is een gat tussen school en Participatiewet. Ze komen daar niet altijd terecht. Ze hebben nog geen recht op een uitkering. Als ze nog thuis wonen, ben je zelf niet in beeld of je komt pas laat (vanaf 26 jaar) in beeld. Als ze zelfstandig wonen/gaan wonen, dan komen ze zelf in beeld. Anders ligt het vooral bij de ouders en dan is het de vraag of de ouders in staat zijn om de jongeren voldoende te ondersteunen en op weg te helpen. Dit geldt ook voor de gemeente Voorst, dit probleem doet zich overal voor.

Wij signaleren dit. Wij hebben stagevoorlichtingsgesprekken met ouders als stagecoördinatoren, wanneer de zoon of dochter 16 jaar is, en dan zeggen wij ook vanaf dit jaar, heeft u binnenkort contact met uw gemeente, waarin u woont. Wilt u anders ook in uw bestaande contacten gaan noemen: ik heb zicht gekregen op stage en werk. Het is nu nog ver, maar het komt eraan, zodat én ouders op de hoogte raken van huidige voorzieningen binnen de gemeente, maar ook de gemeente of betrokkenen, op de hoogte zijn van de doelgroep die eraan zit te komen. Zodat ze mogelijk hun beleid daarop af kunnen stemmen.

Het belangrijkste doel dat we moeten bereiken is het voorkomen dat de jongeren inactief thuis komen te zitten. Dan wordt de afstand tot de arbeidsmarkt alleen maar groter en dan worden de problemen (ongewenste gedrag, blowen, gamen) alleen maar groter. Dus gemeente, leun ook op de partijen zoals Pluryn die de expertise hebben. Vooral nu de gemeente al zoveel op het bord krijgt. Kijk dan goed naar andere partijen die mee kunnen doen. Vooral Apeldoorn wil meer naar zich zelf toe trekken als gemeente. Gemeente Voorst leunt erg op Mens en Welzijn en het signaal is: er is meer dan alleen de Kruidentuin. De Klantmanagers spreken dit ook uit, maar ik zie dit nog niet terug in de vraagstelling naar ons. Erken jongeren als specifieke doelgroep.

Oké, probleemstelling dan dat is wel, eigenlijk best lastig eigenlijk. Dan ga ik een beetje uit van mijn leerlingen of mijn speciale doelgroepen eigenlijk. Dan denk ik in het kader van de nieuwe regel en wetgeving qua financiën is het soms voor onze doelgroep best lastig. En om

dan een beetje in de toekomst te kijken. Dan is er wel een tendens op school dat scholieren soms wat eerder afscheid nemen, omdat ze daardoor een hogere uitkering krijgen dan dat ze langer op school blijven. Geen goede ontwikkeling eigenlijk.

En het hangt ook af van de sociale omgeving van de jongere. Als ze op kamers of begeleid gaan wonen, dan komt er veel op ze af. Ze moeten ineens overal zelf voor zorgen en alles zelf betalen. Hier is vooraf wel aandacht aan besteed, maar dat komt niet binnen. Ze merken dan dat ze niet overal meer naar toe kunnen en kunnen in de financiële problemen komen. En eenzaamheid dreigt ook. In Voorst zal je dit minder zien, omdat er geen groot aantal jongeren op kamers woont, maar dit is wel een probleem. Ze hebben hier wel structuur aangeleerd, maar dat werkt bij veel van onze jongeren anders in de praktijk. Ze zijn vaak nog jong. En jongeren hebben hier soms ook wel vijf jaar gewoond en vinden het afscheid nemen al heel moeilijk. En sommigen gaan wel naar een ROC maar houden 24-uurs zorg, maar anderen gaan naar een vorm van begeleid wonen, hebben hun kamer en krijgen ambulante begeleiding. Ze zijn dan soms 16 of 17 en als ze uitvallen, komen ze nog niet bij de gemeente in beeld. Dan moet je mazzel hebben dat je een goede (gezins)voogd of ambulante begeleider hebt, die je gaat helpen. Maar het is niet gezegd dat die altijd op tijd dingen oppakken en jongeren aanmelden bij een jongerenloket of gemeente. Er is vast meer maar dit is denk ik wel een speerpunt dat ik hier noem. Een deel van de jongeren zal altijd intensieve begeleiding nodig hebben, ook omdat er een heel instabiel netwerk omheen zit. En ze overzien dingen zelf absoluut niet. Ze denken zelf dat ze met hun 18e naar huis kunnen maar dat is onmogelijk. Ze blijven begeleiding nodig hebben. Ze kunnen zich eigenlijk ook niet handhaven op een werkplek.

Het aanbod is te bedreigend

Er worden preventies aangeboden, maar ik denk op manieren die niet aansluiten bij jongeren en die ouders kunnen bereiken. Aangeboden via het CJG worden verschillende dingen gedeeld op social media, dat er ouderavonden zijn over internetgebruik, alcohol als thema dat ze daar bespreken en mantelzorg. Alleen denk ik dat je in een wijkcentrum geen verbinding maakt. Als ouders ga je niet gauw naar een grote bijeenkomst waar je gezien gaat worden en aan de andere kant er een groot kiekeboespel gespeeld wordt onder mensen die hulp nodig hebben. Veel mensen weten dat er grote drugsproblemen zijn en dat we net doen of als het er niet is. Dat we mensen er niet op aan spreken. CJG is veel te groot, veel te algemeen. Het is voor jongeren minder bedreigend om hun problemen op de sportclub te bespreken dan naar het CJG te gaan.

Ik zie niet veel problemen. In mijn werk ben ik preventief bezig met het voorkomen van problemen. Wat ik zie is dat de verbinding tussen mensen en verenigingen beter zouden moeten gaan. Mensen die niet actief deelnemen in de maatschappij erbij proberen te betrekken. Probleem is hoe bereik je die. Er zijn mensen die denken "aan mijn lijf geen polonaise".

Ik denk dat een groepsgewijze benadering vaak weerstand oproept maar toch denk ik dat dat uiteindelijk het beste werkt. Mensen die vaak meegedaan hebben met een groep zijn vaak zeer

enthousiast, maar de weg erheen is vaak zo moeilijk. Omdat soms het erkennen van een vraag wat lastig is, het praktisch regelen. Meer dat geheel. En ik hoop ook dat uit dit project aanknopingspunten komen met hoe we dit het beste kunnen aanpakken. Hoe betrekken we mensen.

Mensen zijn niet op de hoogte van mogelijkheden

Bij de Action kan je goedkoop een apparaatje kopen waarmee je 4 à 5 lampen met één druk op de knop aan en uit kunt doen. Dat moeten wij doen en weten met z'n allen. Er is ondersteuning, maar je moet die mensen pakken die niet komen helpen. Dat ouders niet op school komen, heeft niets te maken met niet geïnteresseerd zijn. AOC en Veluws College hebben contact met Centrum voor Jeugd en Gezin, maar ook het schoolmaatschappelijk werk moet betrokken worden en de leerplichtambtenaar. Ook vanuit het onderwijs moet snel de leerplichtambtenaar ingeschakeld worden. Er staan veel netwerken klaar, maar hoe snel zijn wij erin. Het meest knellende in dat probleem is dat onze maatschappij meer eist. Als de kinderen niet verder komen, komen zij in de bak bijstand dat zij dingen niet snappen zoals het invullen van de belasting via internet.

Ik denk in ieder geval informatie, wij moeten beter zichtbaar zijn, voorlichtingsavonden organiseren, themamiddagen. Ik denk dat dat al maakt dat de drempel lager wordt dat mensen bij ons komen. Ik zou willen bereiken dat de informatie overkomt, de mogelijkheden die haalbaar zijn voor mensen. Er moet wel ruimte komen dat ze het willen horen. Staat wel vaak in het Voorster Nieuws maar niet iedereen leest het Voorster Nieuws. Juist de doelgroep die je wilt bereiken leest niet veel, zijn ook veel analfabeten en die bereik je zo niet, dus de bereikbaarheid vind ik belangrijk. Mensen zijn nog steeds niet op de hoogte van alle mogelijkheden. Dus de informatie en het bereiken van die informatie dat maakt dat de mensen die nog niet gekomen zijn ook niet komen. Het bereiken van de doelgroep is belangrijk en uitleggen wat de mogelijkheden zijn. Mensen die in de bijstand zitten zijn vaak wel door de klantmanagers op de hoogte gesteld maar de groep die randje bijstand zit en eigen inkomen hebben, die hebben ook overal recht op maar die weten het niet. Die zijn moeilijk te bereiken omdat ze geen uitkering hebben, ze zitten wel op het minimum maar je kunt ze niet bereiken omdat we het niet weten. Ook voor de ouderen is het belangrijk dat ze weten waar ze recht op hebben, de toeslagen en dat ze daarbij geholpen worden.

Er is een groep die niet beseft dat er mogelijkheden zijn. Je moet ze op die sporen zetten. Via consultatiebureau, onderwijs hoor je heel veel. In het basisonderwijs via het Centrum voor Jeugd en Gezin. Hebben jullie deze gezinnen in zicht en hoe bereik je ze. Wij willen preventie, maar als de mensen zelf niet zien dat het fout gaat lopen. Je moet een vertrouwensrelatie opbouwen. Als de mensen in de 'bak' komen, moet direct het gesprek worden aangegaan. In onze gemeente valt het verhoudingsgewijs wel mee. De bevolkingsgroep is redelijk hoogopgeleid. De agrariërs zijn harde werkers en zelfstandig. Dat maakt het lastig om preventief te werk te gaan. Met ouderen gaat het gemakkelijker. Als zij ziek zijn, zie je ze wel. Het gaat om de mensen die je niet te pakken krijgt. We hebben niet voor niets het Centrum voor Jeugd en Gezin opgericht. Er zijn altijd mensen die niet willen weten dat zij problemen

hebben. Zij weten niet dat zij het veel plezieriger hebben, als zij geholpen worden. Zij kunnen een buddy van gelijk niveau krijgen.

MNV wordt wel steeds beter gevonden, maar nog niet voldoende. Heel veel mensen denken nog aan het oude Wmo-loket waar ze alleen heen gaan als ze iets nodig hebben, maar niet zozeer voor een ondersteuningsvraag.

Instellingen en hulpverleners moeten flexibeler zijn

De ambitie moet zijn dat we alert zijn, niet onze ogen sluiten voor dingen die er eigenlijk aan de hand zijn. Geen 9-17 mentaliteit in de jeugdhulpverlening. Instellingen/hulpverleners moeten flexibeler zijn. Waarom moet een jongere vrij van school of werk voor een evaluatiegesprek omdat de hulpverlening niet 's avonds werkt? Daar verbaas ik mij over. Instellingen kunnen zelf ook kijken hoe zitten we als organisatie in elkaar en wat kunnen we anders doen. Hoe kunnen we afstemmen op de mensen zelf?

De informatie komt niet goed over

Ik denk dat de informatie voor hen er wel is, maar het is de vraag hoe ver krijgen zij dat mee? Als ik bijvoorbeeld een autist iets uitleg dan kan ik hem geen vijf dingen tegelijk uitleggen, want het is te veel en komt niet bij hem binnen. Je moet dan vaak één op één doen dus je legt steeds één ding uit. Als je uitlegt hoe de huurtoeslag werkt en vervolgens leg je uit hoe die kan gaan werken en je legt nog meer uit dan wordt het te veel. Voor hen is een complexe maatschappij best wel lastig. Of je moet iemand er naast zetten die hen individueel begeleidt en al dat soort dingen een beetje in de gaten houdt. Dat is dus een oplossing die ik misschien kan bedenken. De maatschappij vraagt meer dingen van mensen. Er wordt van je gevraagd dat je zelfredzaam moet zijn. Ik werk bijvoorbeeld zelf. Stel dat er iets met mijn ouders is dan wordt er ook verwacht dat ik mantelzorger ben en daarnaast ook nog voor mijn kinderen moet zorgen. Dus er wordt wel een groot beroep op je gedaan. Dat speelt daar ook wel een beetje in mee. Dat er veel van je gevraagd wordt. Meer oorzaken zou ik nu niet kunnen bedenken. Misschien zijn ze er wel, maar nu komt er niks bij me op.

De praktijk is een afspiegeling van het dorp. Twello is een divers dorp mensen van rijk tot arm. Praktijk heeft de zorg hiervoor, hierop goed afstellen, hierbij ook hulp van buiten nodig. Mensen die van verder weg komen. Loop je tegen problemen aan als taal en communicatie. Hoe kun je dit aanpakken. De samenleving verandert, wordt diverser. Zie het niet als probleem, maar als uitdaging hoe hiermee te leren omgaan. Grootste deel heeft met taal te maken. Mensen die de taal niet goed beheersen, op dit moment zijn dat voor mij de vluchtelingen. De zorg voor hen is goed geregeld. Maar het communicatieprobleem blijft.

Belangrijk aan de voorkant al eerder te beginnen, duidelijk zijn, mensen moeten goed weten waar ze moeten zijn en kunnen begrijpen wat je ze toestuurt. Drempels laag. MEE zit al in de preventie en MEE geeft trainingen en heeft het project met ervaringsdeskundigen. Gemeenten kunnen denken goed bezig te zijn met brieven en zo, maar dat kan dus bij een autist heel anders overkomen. Erop letten dat je heel duidelijk in je communicatie bent en je er van bewust zijn dat dan nog niet iedereen je begrijpt. Ook begrip is belangrijk. Verdiep je in

diegene die je tegenover je hebt. Voorst doet daar al wel wat aan. Medewerkers frontoffice hebben bijvoorbeeld ook een training gehad.

Het is heel moeilijk om grip te krijgen op deze problemen. Je kunt wel voorlichting geven maar het dringt niet tot de mensen door, het komt niet over het lijkt wel of de mensen het niet willen snappen en als je het over voorlichting hebt moet je gerichte voorlichting geven en de juiste voorlichting, dat is ook van belang. Op internet staat heel veel informatie die niet klopt. Zo heb je de gezondheidsgoeroe's die informatie verspreiden die niet juist is. Als voorbeeld geef ik de info over suiker. Mensen lezen dat alle suikers slecht zijn terwijl het lichaam ook suikers nodig heeft. Hetzelfde geldt voor de gluten. Iedereen heeft tegenwoordig een glutenallergie terwijl er landelijk maar 3-4% dat heeft. Mensen krijgen al die verkeerde informatie van internet en snappen er niets meer van. Vervolgens nemen ze het niet meer serieus en doen maar wat.

Zwemmen met dementie is een mooi voorbeeld ervan. Veel ouders die willen zwemmen, we weten dat ze er zijn. Maar dat er meer bekendheid is dat het kan, dat het er is. Mensen laten bewegen in warm water. Meer bekendheid geven aan deze activiteiten. Heel lastig om door deze lagen te prikken. Zou nog meer willen, zitten ook met een ruimtegebrek, kunnen alleen op zondag, als ik iets meer ruimte had, zou ik eventueel structureel zulke activiteiten kunnen aanbieden. Partij of instelling waar de mensen al wonen zouden hier misschien ook een taak in kunnen hebben. Zitten beperkt in badruimte, bijna altijd vol en bezet. Voor deze mensen is het belangrijk dat er zo weinig mogelijk prikkels zijn. We zijn ook aan het zoeken naar bijvoorbeeld de kleedruimte. Zwembad is er niet helemaal op gebouwd.

De contactmomenten zijn minder geworden

Het knellende is dat we ouders minder vaak zien. Omdat de contactmomenten minder zijn geworden. En dat heeft ook met ouders te maken die zeiden, we redden het wel. Die eigen kracht. Maar ten aanzien van signaleren en preventie en eerder insteken en als je ouders dan niet ziet. En het is al weer een half jaar of een jaar verder. En ouders komen zelf niet, dan heb ik wel eens van, als ik je eerder had gezien dan... Een heel simpel probleem is dat wij altijd in het eerste jaar met vier maanden contact met ouders, met een half jaar bij de consultatiebureauarts en met 7.5 maand zagen wij ze weer. En nu is als het in principe gewoon lekker gaat met die kinderen zien wij die ouders met 4.5 maand alleen maar voor een prik en met 7.5 maand wordt het overgeslagen. Nou en dat waren altijd contactmomenten dat wij het hadden over tandenpoetsen, mondmotoriek en voorbereiden op het gaan praten. En nu hoor je wel eens met 9 maanden, goh moest ik tanden poetsen? Hoogopgeleide ouders die prima weten waar je alles kunt vinden. Niet dat het kind dood gaat van twee maanden niet tanden poetsen. En wat je nu ziet is dat het door de tandheelkunde wordt opgepakt en dat zij ouders met een kindje van een half jaar willen zien. Wordt door de preventiemaatregel genomen. En waarom? Omdat het consultatiebureau het dan te druk heeft, nee, omdat het aantal contactmomenten afneemt en het niet meer aan de orde komt. Dus als je het hebt over de preventieve taken, ja die worden anders aangeboden. Ouders kunnen een nieuwsbrief lezen. Maar ja, als ouders dat niet doen, dan weet je dat niet. Terwijl normaal kwam het wel eens langs in gesprek.

We hebben ook het vaccinatieprogramma onder onze hoede, en de meeste kinderen worden gelukkig gevaccineerd. Ze hebben om de een of twee maanden sowieso een prik. In de eerste periode zien we ze sowieso maandelijks, dan hebben ze ook de mogelijkheid dat we iedere dinsdag hier een soort van inloop uur hebben. Dat ze binnen kunnen wippen en ook vaak met een ouder bij. Dat is niet op ons verzoek maar dan komen ze gewoon binnen lopen. Maar sowieso in het begin hebben we een maandelijkse termijn, daarna wordt die termijn steeds groter. Afhankelijke van is het het intensieve pad of het andere traject. In de peutertijd kan dat van 2 tot 3 jaar uitlopen. En dat is dan een lang stuk.

5.2 De bereikbaarheid van de gemeente

Mensen moeten bij de gemeente terecht kunnen

Ambitie, krijg ik jeuk van dat woord. De burger, zou bij de gemeente Voorst gewoon bij een loket terecht moeten kunnen met alle vragen. En ze hebben hier het Maatschappelijk Netwerk Voorst (MNV) en daar moeten ook de mensen voor een uitkering zitten. Of eigenlijk moeten mensen van het MNV hier zitten. Mensen moeten gewoon bij de gemeente terecht kunnen. En dan kun je zeggen van daar heb je een loket. En ik snap het ook wel dat het fysiek lastig is. Maar bij de gemeente moet je terecht kunnen met je vragen. Zodat je kunt vragen, he kan je even komen want jij weet hier meer van dat moet je tegen je collega kunnen zeggen. En niet heen en weer gestuurd worden naar het Kulturhus en weer terug. Ja, het gebeurt wel dat mensen niet weten waar ze moeten zijn. De schutting ligt bij mij, vragen over een uitkering komen bij mij terecht. Vragen over uitkeringen verbinden ze met mij door. Terwijl vragen over een uitkering kunnen ze beter bij die zijn. Want dat is de uitkeringsadministratie, wanneer ze uitbetaald worden. Nou ik heb een hekel aan pingpongen met mensen of schuiven. Bij voorkeur niet. En ik snap ook wel dat je niet alles kunt oplossen bij een loket.

In die vier weken tijd, en dat gebeurt bij andere gemeenten wel dan moet er contact zijn met het UWV werkbedrijf van de gemeente. Om te bezien wat gaan we nu doen. Om toch een stap te zetten richting een opleiding. En met alle respect dat zie ik hier niet. Hier krijgen mensen een brief wat ze moeten doen, ga een opleiding zoeken. En na vier weken wachten, mogen ze een aanvraag indienen. Die vier weken nu en dat over de schutting gooien, is we houden de deur nu even dicht. Maar de deur die moet open zijn, het moet een lokaal zijn waar je gaat kijken van welke kant gaan we op. Meteen aan de poort moet zo'n jongere opgepakt worden. En niet, we houden eerst even de deur voor jou dicht. Kom binnen, maar daar is de poort naar de uitkering maar nu nog niet. In deze ruimte gaan we kijken of je toch niet naar school kan. Want voor elke jongeren is het beter dat je een vak leert en een opleiding volgt. Dan heb je wat waar je verder meekunt. En als dat niet kan dan moet je kijken wat er dan is gebeurd hoe je hier gekomen bent. Kijk om je heen wat heb je achter je en wat zou voor je kunnen liggen.

Als die zich melden voor een uitkering dan krijgen zij een zoektijd opgelegd van vier weken. En vaak zijn zij uitgevallen van school of hebben een opleiding klaar. Okay, dan is het ook duidelijk. Maar ook dan moet je een gesprek aangaan, wat kan jij nu het beste doen om aan het werk te komen. Of zou je toch ook weer verder kunnen leren met name voor jongeren? En voor mensen die al heel lang in de bijstand zitten, daar kan ik heel moeilijk een oordeel over

geven. Ik zie dat ze hier er wel hard mee aan het werk zijn aan die participatienota om daar handen en voeten aan te geven. En dat is heel goed, en het mooie van hier is dat het vanuit de werkvloer is ontwikkeld. Dat is veel beter. Nou zie ik vanuit mijn functie, zie ik daar heel weinig van. Maar er is wel contact als jongeren binnenkomen en wat we daar dan aan gaan doen.

Ik weet niet hoe we het zo kunnen inrichten dat we toch iets in die vier weken kunnen. Dat is onderdeel van de participatienota, dat weet ik niet. Zij moeten daar invulling aangeven. En eigenlijk zou je het zo moeten organiseren dat een jongere zich eerst meldt bij de klantmanagers. Dus ben je een jongere, okay wel een gesprek maar dan met een klantmanager. En die gaat met je bespreken wat we kunnen doen. Dat is mijn mening. Want bij het UWV werken ze niet anders, kom maar hierheen en hoe vaak heb je gesolliciteerd en meer is het niet. En ik vind dat het daar vaak aan schort. De mensen zelf worden daar niet gezien. Er is een aanvraag, maar wie die aanvraag is, en waar die vandaan komt en hoe die nu verder komt daar wordt in eerste instantie niet naar gekeken. En ik moet je er bij zeggen, ik heb er ook geen tijd voor en daar ben ik niet voor. Maar ik moet vaak de neiging onderdrukken als ik met mensen zit om te vragen, hoe kom je hier? Waardoor zit je hier?

De ambitie die je moet hebben is dat je op zoek moet gaan naar creatieve oplossingen, meer aansluiten, zorgen dat je gaat faciliteren, niet organiseren. Mensen meer betrekken, het moet van hen zelf uit gaan ontstaan, meer betrokken voelen, meer eigenaarschap voelen. In plaats van dat inwoners zich bij jouw preventie aansluiten.

Vanuit de inwoners verschillende middelen faciliteren. Vanuit bewoners komen met een plan, hoe preventie te doen. Maak aanbod waarvan ze gebruik kunnen maken, eigen ideeën zijn ook welkom. Niet te groot, mensen kunnen zich dan niet binden. Verenigingen meer stem gaan geven. Ook als je het hebt over eenzaamheid. Mensen voelen zich verantwoordelijk binnen verenigingen. Zelf organiseren. Altijd iemand die wil helpen, buurvrouw / buurvrouw. Dingen voor elkaar doen, vanuit bruisend: De Bruismethode. Vanuit Bottom Up gaan bruisen. In gesprek met de bewoners, signaleren. Observeren, Signaleren. Goed in gesprek blijven. Dingen bespreekbaar maken. Voorwaarden creëren om zaken bespreekbaar te maken. Insteek op schaamte bijvoorbeeld als je te maken hebt met armoede, dat kinderen zich hiervoor schamen. Bespreekbaar te maken in de klas, bijvoorbeeld ten aanzien van kleding dat het te maken heeft met financiën, begrip – acceptatie. Jongeren meenemen in het proces. Insteek op zelfvertrouwen. Maakt het voor ouders weer bespreekbaar.

Ik ben wel eens bij een rondetafelgesprek geweest. Dat zie je de mensen die overdag gewoon als jouw patiënten op de tafel liggen in de gemeenteraad. De gemeente is wel toegankelijk, maar mensen moeten nog makkelijker kunnen aankloppen. Ik zeg wel tegen mensen dat ze bij de gemeente kunnen vragen of ze gebruik kunnen maken van de gemeentepolis.

Een andere ontwikkeling is dat de gemeente Voorst samen werkt met de stadsbank in Apeldoorn voor wat betreft de schuldhulpverlening. Deze afstand is een grote drempel. Mensen die in zo'n situatie terecht zijn gekomen hebben vaak geen eigen vervoer en zijn aangewezen op het openbare vervoer. Ook krijgen zij daar weer met een nieuwe klantmanager

te maken. Deze wordt wel aan de persoon gekoppeld maar is moeilijk bereikbaar aldus de mensen die ik gesproken heb. De afstand tot de klant is heel groot en de drempel hoog. Je moet een afspraak maken in Apeldoorn, je kunt niet even binnenlopen om iets te vragen of voor informatie. Elburg heeft om deze reden een extern bedrijf ingehuurd (sociaal.nl) die de schuldhulpverlening regelt als een soort tussenpersoon zodat mensen niet naar Apeldoorn hoeven te reizen. Epe is ook aangesloten bij de stadsbank Apeldoorn maar doet de intake zelf door de klantmanager die iemand al heeft en kent. Daardoor is de drempel lager en de lijnen korter. Er zitten daar drie dames en die zijn iedere dag bereikbaar. In Voorst is dat maar een middag, de donderdagmiddag. Mijn werk wordt betaald uit subsidies en deze subsidie is niet erg groot. Vorig jaar wilde ik een extra spreekuur oprichten in Hattem maar daar was geen extra subsidie voor. De financiering en organisatie van een kleine gemeente. De afhandeling en begeleiding bij de bijstand daar hoor ik heel goede verhalen over. Medewerkers zijn goed bereikbaar en betrokken, de lijntjes zijn kort.

De gemeente moet zichtbaar zijn

Niet aangeboren hersenletsel kan je niet voorkomen. Maar je moet als gemeente zichtbaar zijn, omdat sommige mensen ook niet weten waar ze naartoe moeten. Omdat je er nooit mee te maken hebt gehad, omdat het hersenletsel niet aangeboren is. Natuurlijk zie je in het Voorster nieuws wel staan van het Wmo-zorgloket, maar als je zelf nooit hulp nodig hebt gehad dan gaat er een nieuwe wereld voor je open. Om eerst uit te zoeken welke hulp via de Wmo en zorgverzekering gaat, al die gesprekken met verschillende mensen. Ik liep toen aan tegen de leveranciers die geselecteerd waren bij de Wmo. Daar heb ik toen wel een paar keer een klacht over ingediend omdat de kwaliteit die de leverancier bood onvoldoende was en dit niet zo werd ervaren door de gemeente. Er was zelfs een aparte facebookpagina opgericht met klachten. Ik zou het prettiger hebben gevonden als ze een keer die leverancier hadden...dat was niet tof. Maar je hebt het nodig. Je hebt als ouder ook niet altijd de puf om er iets aan te doen, want je hebt al genoeg aan je hoofd. Misschien is dat nu al veranderd hoor.

Contact met gemeente is prettig

In de gemeente Voorst is het wel goed en positief dat je gemakkelijk bij de gemeente aan de bel kunt trekken en zaken voor elkaar kunt krijgen als hulpverlener, dat is wel een verschil met andere/grotere gemeentes. Het gaat om welzijn van de burger en de samenleving. Als je daar niets aan doet en er niet in investeert dan worden de problemen nog groter en kost het alleen maar nog meer geld voor de samenleving.

En voor de administratie te verminderen en druk bij de gemeente weg te halen? Ja, duidelijkheid, rechtlijnigheid en structuur. Dit is een aanvraag en dit moet er gebeuren, niet meer en niet minder. En na de aanvraag staan we wat meer los van de gemeente. Het contact met de gemeente vind ik wel altijd heel prettig en de lijnen zijn heel kort. We hebben wel heel makkelijk het contact. En wat ik heel waardevol vind is dat het vertrouwen echt heel groot is van de gemeente. Dat vind ik echt heel fijn. Ze laten het grotendeels echt aan ons over.

Het loket is op bepaalde tijden open: soms lastig te bereiken

Er wordt nu goed samengewerkt tussen Wmo en de wijkverpleegkundige. Ik heb nu een rechtstreeks nummer van de Wmo consulent, maar voor cliënten is het soms... je kunt alleen 's ochtends bellen. En zelf heb ik privé ook wel een gebeld met het loket en dan kan je alleen tussen een bepaalde tijd bellen. Dat is soms best lastig, want dan was degene die ik moest hebben die was er niet. Dat kan natuurlijk, maar ik kon 's middags ook niet terugbellen. Een terugbelverzoek kan hier wel. Ik heb wel toen twee, drie dagen achter elkaar gebeld, en uiteindelijk wel contact gekregen, maar dat is niet fijn. Zeker als je 's ochtends zelf moet werken. Of het anders kan weet ik niet, maar dat is wel iets wat ik opmerk. Maar ik merk ook van cliënten dat het toch als heel vervelend wordt ervaren. Het verschilt per gemeente, in Apeldoorn is het precies hetzelfde maar daar hebben wij als zorgaanbieder ook een ander nummer waar we rechtsreeks naartoe kunnen bellen.

Het meest knellende vind ik de slechte bereikbaarheid. En als ik ze bel krijg ik standaard een antwoordapparaat. Dat de gemeentes, zoals het CJG hé die heeft een mandaat namens de gemeente, van 9 tot 12 bereikbaar zijn. En ik bel om half 1. Nou het CJG die zicht moet hebben op wat er speelt in de stad in de wijk en dergelijke zou gewoon in ieder geval de hele dag telefonisch bereikbaar moeten zijn.

Van het kastje naar de muur: waar kan ik terecht met mijn hulpvraag

Mensen weten vaak niet waar ze terecht kunnen. Ik denk dat een gemiddeld iemand bijvoorbeeld niet eens weet wat Wmo is. Wanneer dus iemand met een Wmo-vraag bij de receptie van het gemeentehuis komt, worden ze weer doorverwezen naar een andere balie op een andere locatie. Dat is dan het Kulturhus. Een ander voorbeeld hiervan is dat mensen uit deze gemeente eerst naar het gemeentehuis moeten om hun probleem uit te leggen. Daarna worden ze vaak doorverwezen naar de Stadsbank in Apeldoorn, waar ze het probleem weer uit moeten leggen. Dan moet je dus 2 keer al een drempel over.

Waar kan ik terecht met mijn vraag? Nu worden mensen van kastje naar de muur gestuurd. Er zijn te veel loketten en mensen weten de weg niet te vinden. Er zou één instantie/groep/persoon moeten zijn waar men met alle vragen naar toe kan en die de organisaties en instanties benaderen die de vraag moeten oppakken/oplossen. En dan heb ik het niet over dat de vuilnis niet opgehaald wordt maar over maatschappelijke en sociale problemen. Zo'n persoon of groep moet dan wel gesitueerd zijn in een klein gebied, bijvoorbeeld in het dorp en moet bekend zijn in het dorp. Heel laagdrempelig aanwezig en bekend zijn in het dorp. Dus iemand die een vraag op kan pakken en bij de juiste organisatie neer kan leggen. Dan wordt het laagdrempelig en worden mensen niet van kastje naar de muur gestuurd.

Als ik kijk naar de gemeente Voorst en ik vergelijk het met andere gemeenten dan denk ik dat in de communicatie en afstemming, 1 loket als iets binnenkomt, dat dat ontbreekt. En die dan ook gelijk de volgende dag de ouders belt. Er valt in de preventie nog wel wat te halen. Komt ook door wet- en regelgeving. Je hebt onderwijswetgeving van de landelijke overheid en je hebt gemeentelijke regelgeving.

De verwijzing moet ook goed gaan. Dat niet naar ons verwezen wordt als het om een ander probleem gaat. Dus dat organisaties van elkaar weten wat ze doen. En niet doorverwijzen naar iets en dan daar horen dat ze toch weer ergens anders moeten zijn. Dat gebeurt nog te veel denk ik. Dus we moeten goed op de hoogte zijn van wie, wat, doet. En stap één is dat Maatschappelijk Netwerk Voorst dat moet weten. Maar ook andere organisaties van elkaar. Ik denk niet dat iedereen weet wat wij allemaal doen en wat wij kunnen betekenen. Maar dat is niet alleen voor onze organisatie ook voor anderen. En dat komt ook omdat er zoveel organisaties zijn dus kan je dat dan ook weten? En maak het niet te ingewikkeld voor mensen. En dit moeten we bereiken om maatschappelijke problemen te voorkomen. Hierin kan ik zelf nog als je met iemand spreekt goed doorverwijzen. En ook intern er voor zorgen dat het bij de juiste persoon terecht komt. En zorgen dat er contact met deze persoon wordt opgenomen. En als het niet bij ons hoort zorgen dat het dan terecht komt waar het wel moet. En als je wel dingen signaleert het bespreekbaar maken. En als burger probeer je er te zijn voor de mensen om je heen. Maar nogmaals ik heb zelf ook een heel druk leven dus daar ga je al. Maar natuurlijk probeer je te ondersteunen in je omgeving.

En om beter te signaleren is vooral een ding dat als het gemeld wordt dat we daar dan gelijk op kunnen inspelen. En ervoor te zorgen dat mensen niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. Dat goed wordt gekeken van wat is hier nodig en dat niet gebeurt dat mensen weet ik hoe lang moeten wachten voordat er wat gebeurt omdat het over zes schijven moet. Want mensen haken dan gewoon af als ze drie keer hun verhaal moeten doen of als ze drie keer hun verhaal moeten doen. Of moeten wachten op een beslissing. Ik denk dat je daar al heel veel mee kunt voorkomen. En als organisatie dat je als je al in beeld bent niet alleen kijkt naar waar je zelf mee bezig bent maar ook wat is er nog meer aan de hand. En zelf mensen in beeld krijgen, zichtbaar zijn en niet te ingewikkeld maken voor ze.

Iemand die dus in de schulden zit gaat al met een rode kop van schaamte naar het gemeentehuis en dan wordt hij weer doorverwezen naar een ander gebouw waar hij helemaal niemand kent. Dat is hetzelfde met het Jeugdsportfonds en Stichting Leergeld. De 1e keer meld je je voor het Jeugdsportfonds, daarna hoor je via via dat je ook nog Stichting Leergeld kan krijgen en dan moet je dus weer naar de gemeente om alles te regelen. Dubbelop en onnodig lijkt mij. Ze moeten hier gewoon veel vraaggerichter werken. De ambtenaren moeten weten, wanneer ze de hulpvrager niet kunnen helpen naar wie ze door moeten verwijzen. Dit ontbreekt veel te vaak en hierdoor schiet de hulpverlening te kort.

Ik weet niet of we dat kunnen oplossen. Ik denk dat het een soort ongewenste bijkomstigheid is van het feit dat je die verandering aan het inzetten bent. Er zullen altijd mensen tussen de wal en het schip blijven. Dus je kunt het niet voorkomen, ik denk wel dat je met elkaar moet afspreken dat als het gebeurt en hoe gaan we dat dan doen? Dus hoe gaan we als zorgland daarin de samenwerking zoeken. Zodat iemand niet van het kastje naar de muur wordt gestuurd wordt. Maar dat er twee zijn die zeggen en dit gaan wij oppakken, hier gaan wij wat mee doen.

Wanneer je bij het loket van de gemeente komt, moet je gewoon antwoord kunnen krijgen op je hulpvraag. Wanneer je een omgevingsvergunning aanvraagt is dat natuurlijk wel een ander verhaal. Ik heb in een nabij gelegen gemeente stage gelopen, en daar hebben ze gewoon een hele telefooncentrale met mensen die de bewoners helpen met hun vragen. Dat is wel bijna fabriekswerk, maar je wordt wel bijna direct geholpen. Dit voorkomt veel zaken die achteraf dus tot grote problemen kunnen leiden. Het kost natuurlijk wel geld om deze afdeling met bijvoorbeeld telefonistes te laten draaien, maar je bent wel veel beter vindbaar voor de inwoners en kunt ze wel direct helpen. Omdat je op die manier de inwoners uit deze gemeente echt kan helpen. Nu blijven veel mensen met hun hulpvragen zitten en worden ze óf niet geholpen of ze worden van het kastje naar de muur gestuurd. Hierdoor worden ze niet geholpen of worden ze minimaal geholpen.

De toegang moet sneller en laagdrempelig

Op deze terreinen is nog een lange weg te gaan. Hoewel we goede stappen gezet hebben. Wmo, huisbezoeken, gestroomlijnde aanvragen etc. De gemeente versterkt zich en reageert op toenemende vraag met uitbreiding front-office. Maar de echte complexe gevallen vragen om nog meer investeren: komt ook door dat je met veel partners te maken hebt.

Dus ik denk dat je de toegangspoort veel sneller zou kunnen maken. De toegang moet in ieder geval efficiënter, de snelheid moet er in. Ouders hebben er niks aan dat de gemeente zegt: 'Ja sorry, het geld is op'. Daar kunnen ze helemaal niks mee. De informatievoorziening naar ouders is soms ook niet voldoende. Ouders krijgen dan bijvoorbeeld wel een brief van de gemeente, maar... Probeer eens na te gaan hoe die ouders zijn. Deze mensen vinden het vaak te ingewikkeld. Ook moeten die ouders vaak een indicatieformulier invullen en dan krijgen ze wel hulp. Maar dan wordt het vaak met een ander perspectief ingevuld, en niet vanuit het perspectief van de ouders. Ik denk dat je daar wat meer mee moet doen. Zo zou je buddy's, naar mijn gevoel moet de gemeente dat meer optuigen.

Belangrijk daarbij is dat we de mogelijkheid van zorg laagdrempelig insteken, zoals met het CJG en de sociale wijkteams. Mensen zijn dan eerder geneigd om te komen, totdat het CJG de functie krijgt die eerder Bureau Jeugdzorg had. De laagdrempeligheid verdwijnt dan langzaam. Er ontstaat dan angst dat bijvoorbeeld kinderen weggehaald kunnen worden. Dat kan ook via het sociale netwerk aangekaart worden. Maar wat kunnen we eraan doen. Uiteindelijk heeft de maatschappij de taak om kinderen te beschermen. Soms horen daar uithuisplaatsingen bij. Het is allemaal zo ingewikkeld geworden. Mensen moeten goed voorgelicht worden over de veranderingen. Je kunt daarmee ergere maatregelen niet wegnemen, die consequenties kunnen eraan vastzitten.

Het streven moet zijn dat de klant zich veilig en gehoord voelt

We moeten bereiken dat de klant zich veilig voelt met welk probleem hij dan komt, hij voelt zich gehoord en gezien en toch maar in zijn kracht gezet wordt maar ook wat hij niet kan dat dat wel wordt overgenomen. Het is duidelijk, situatie is duidelijk je weet waar je terecht kunt voor wat bij wie. Als de vraag beantwoord is dan sluit je weer af. Tenminste als je een goede vraagverduidelijking doet waarin hij gehoord, gezien, gekend en gewaardeerd wordt en aan

zijn problemen kan werken duurzaam dus ook met sociale netwerkversterking want dat vind ik wel een hele belangrijke oplossing in deze hoor. Dan denk ik dat ze minder vaak hier aan de poort staan. Vrienden burens, familie. Gebeurt al heel veel op grote schaal. De hulp wordt met wisselend effect opgepakt. Kijk als er geen netwerk is, is het er niet en mensen zijn soms zo ingewikkeld dat het netwerk al zegt van pfff. Of ze willen echt geen hulp. Maar het gaat erom dat wij het onze visie meenemen en volgens mij zijn wij hier allemaal wel op gespitst. Dat vind ik het mooie ervan dus eigenlijk als ik lees over problemen ik ga veel liever vertellen over wat er mooi is hier maar we moeten natuurlijk ook kijken van wat kan er beter. Omdat waarvoor we hier met zijn allen zitten is de klant. Niet voor elkaar. Ik denk dat iedere organisatie daar wel van doordrongen is maar er spelen krachten die het soms lastig hebben gemaakt.

En dat in het begin toen ik hier pas was. Ja, jij bent zeker van de gemeente want jij zit hier toch? Zo ging dat. Ik zeg nou nee ik ben van MEE Veluwe. Ik mag hier een aantal uren werken bij de gemeente. Maar er waren ook cliënten die zeiden: 'Nou als jij van de gemeente bent, want je zit hier mooi wel dan wil ik niks met je te maken hebben' en dat hoor ik nu eigenlijk niet meer. Dus er is volgens mij bij de burger een kentering aan de gang van zich veilig gehoord gekend en gezien voelen en dat vind ik wel het doel, dat vind ik het resultaat wat je wilt bereiken als basis waarop iemand met zijn eigen problemen verder kan. De houding van de klant toen was veel op vooroordelen gebaseerd toen. In die tijd want ze hoorden van elkaar nou he ben jij ook al bij de gemeente geweest want ja d'r moest bij mij drie uur af, nou zet je maar schrap want als jij ook een gesprek hebt met die nou dan ze haalt je d'r alles af. En in die tijd waren er heel veel keukentafelgesprekken deden wij ook aan mee vanuit MEE. Ik begon er vaak maar mee. Ik weet wat je gehoord hebt er veranderd heel veel op dit moment wij zitten hier om te kijken wat uw zoon of dochter nodig heeft. Het kan zijn dat u zegt het kan iets minder maar het kan ook zijn dat u zegt het kan iets meer maar wij gaan kijken wat uw zoon of dochter nodig heeft. Ja, echt en met niet alleen met de gemeente maar met de klant ook. Ja, maar het vertrouwen hadden we wel in de gemeente vrij snel. En wij zeiden er ook altijd bij, wij nemen de beslissing niet maar wij gaan kijken wat heeft u nodig en hoeveel uren ervoor nodig zijn. En dan is het zelden een probleem, dat zeiden we er ook nog eens bij. Communiceren richting de klant je zit hier nog niet zo verkeerd dat vind ik belangrijk om te benoemen dat het vertrouwen er wel is dat als er acht uur wordt gevraagd en je kunt aantonen waarom het zo is dat het dan vaak ook geen probleem is, maar dat ik het altijd wel even overleg. Zij beoordelen, zij doen uiteindelijk de beslissing.

Het zou mooi zijn als het project oplevert dat mensen zich gehoord voelen en weten waar ze terecht kunnen. Dat er geen drempel is, dat ze serieus genomen worden en de meest passende hulp krijgen.

Meer aandacht geven aan de klant

Het begint bij het eerste contact tussen gemeente en cliënt. Niemand komt voor zijn plezier, ze hebben een ondersteuningsbehoefte. De één komt in een vloek en een zucht, de ander klaagt niet en wacht tot het laatste moment. Elke aanvraag is serieus en verdient de juiste aandacht. Wij, de gemeente, zijn in dienst van de cliënt. We moeten de dienstverlening naar buiten toe optimaliseren, de juiste zorg leveren. En daarbij oog hebben voor de geleverde

kwaliteit. Is de klant tevreden, is hij gehoord, is hij serieus genomen en is er verbetering in de situatie? Is hij vooruit geholpen? We kunnen meer bereiken door meer aandacht te geven aan de klant en meer klantcontact te hebben.

Ik probeer dat sowieso al uit te dragen in het maatschappelijk netwerk. Ik denk zelf, en ik noemde dat net omdat ik al belangrijk vind, maar ik wil zelf ook zo benaderd worden. Dus ik vind dat als ik binnen het maatschappelijk netwerk het als opdracht zie om met mensen zo om te gaan dan moet ik dat voorbeeld ook geven aan mijn medewerkers. Want als ik het niet laat zien. Dan waarom zou een ander dat dan wel doen? Dus ik vind in elke laag van hoog naar laag of van laag naar hoog moet een ieder zijn houding krijgen. Dus ik doe dat ook binnen het maatschappelijke netwerk door te luisteren naar medewerkers wat ze vertellen waar ze mee komen, de casus waar ze mee bezig zijn.

Maar ik probeer ook mee te geven, luister ook als je in gesprek gaat naar mensen. Wees geïnteresseerd wie je voor je hebt zitten. Wees geïnteresseerd in wat hij doet. Ieder mens heeft dromen en passie. Iedereen is misschien wel op zoek om iets te bereiken. Dus al zit je heel diep in de shit je heb altijd iets wat je wilt bereiken. Dus ga daar naar op zoek. Ga samen op weg. En niet van, oh ja, u vraagt dit en dan kijk je past dat of niet. Weet je? Zoek de mens. Volgens mij moeten we meer op zoek naar de mens, wie is de mens. Probeer dat weer boven tafel te krijgen dan gaat er weer iets groeien. Dan komt er een andere beweging op gang. En dat heeft tijd nodig. Verder proberen we binnen de netwerken die we hebben en alle vragen die we krijgen te kijken ja wat kan ik er verder in gaan doen?

Je moet als klant zijnde wel met de gemeente samen willen werken anders hoef je de gemeente niet op te zoeken. Er zijn ook gevallen in de praktijk waarbij een klant met een bepaalde problematiek niet bereid is om met de gemeente samen te werken, waarvan een woningbouwvereniging of politie of een school of een GGZ-instelling zegt deze klant heeft met dit soort problematiek te kampen en het belemmert deze persoon op deze wijze en deze persoon brengt zichzelf daardoor in de problemen. Dan kan soms wel de vraag bij de gemeente neergelegd worden van kunnen jullie niet met die klant een gesprek aangaan om ervoor te zorgen dat die persoon toch de nodige zorg en hulp krijgt wat die klant eigenlijk nodig heeft en recht op heeft. Het komt in de praktijk voor dat die klant in eerste instantie niks met instanties te maken wil hebben maar dan is het toch aan de gemeente om daarmee op een creatieve manier contact te maken. En als het de gemeente om wat voor reden dan ook niet lukt, moet je daarvoor ook speciale specifieke personen uit verschillende organisaties inzetten die daar toch op een creatieve wijze mee om kunnen gaan. Soms is het nodig om met een klant in gesprek te gaan zonder dat die klant het gevoel krijgt met een vervelende ambtenaar te maken te hebben zodat iemand toch hulp accepteert. Om die persoon toch weer in zorg te krijgen zodat die klachten of belemmeringen toch weggenomen kunnen worden. Moet je creatief mee omgaan. En een bepaalde mate van respect hebben voor de beperkingen die iemand heeft is hierin ook wel belangrijk, weerstand ontstaat niet zomaar. En acceptatie van hun gebrek.

Ik probeer er korter op te zitten, kortdurende indicaties, dat leidt tot meer contactmomenten met de cliënt. Nu wordt vaak gedacht vanuit de gemeente: als er geen bloed vloeit gaat het goed. Er is te beperkt contact met de cliënt. Er zou meer afstemming moeten zijn over verwachtingen en wensen. Er moet ook meer tussendoor contact zijn, en de voortgang toetsen. De gemeente zou duidelijk contact moeten hebben met de aanbieder over de wensen van de cliënt. Dat moet goed overgebracht worden. Het begint met pure communicatie.

5.3 Hoe bereiken we mensen wel

Zorgmijders in beeld krijgen

Ik zou het heel leuk vinden om daarin verder mee te denken. Hoe krijg je nou die zorgmijders in beeld? Wat zouden wij als thuiszorgsituaties daarin iets kunnen doen? Dat zou ik heel graag doen. Wij hebben de kennis en expertise dus daar moet je gebruik van maken.

Waar ik in het buitengebied veel mee te maken heb is de onzichtbare problematiek waar je als politieman toevallig achter komt door bijvoorbeeld dierverwaarlozing en dan blijkt daar een heel groot sociaal probleem achter te zitten. Bijvoorbeeld eenzaamheid, dat soort dingen. Met een collega van maatschappelijk werk zijn we al een jaar bezig met een tweetal casussen op dit gebied. Het blijkt toch heel lastig te zijn om echt daadwerkelijk een voet tussen de deur te krijgen. Het is ons nu wel een beetje gelukt. Alleen de volgende stap is heel lastig. Dat is wel iets kenmerkends hier voor het buitengebied van het Veluws, het probleem blijft achter de deur. Dat maakt het soms wel lastig. Het is vaak zo van 'waar bemoei je je mee?' ik denk dat dat een heel groot verschil is met wanneer je in een stedelijk gebied werkzaam bent. Daar zijn we mee bezig en dat gaat wel redelijk nu, met deze 2 casussen.

Je moet actief mensen opzoeken

De boer op. Ik denk dat dat wel echt iets is. Je laten zien, aanwezig zijn, in contact met mensen. Want ik merk ook wel dat dat werkt. Dat mensen je ook zien. Dan wordt het al een stuk minder eng als ze weten wie je bent, hoe je bent. Verder zijn we natuurlijk ook al wel bezig met wat gebeurt er allemaal landelijk. Wat is passend, hoe kunnen we daarin, op allerlei niveaus is dat dan ook, de boer op. Maar ook wel zichtbaar zijn. De gezonde doelgroepen, het gezonde gedrag bestendigen, maar de risicosettings vinden om op tijd bij te zijn. Dat zijn nog twee doelgroepen die ik ook nog apart heb benoemd. Daar rust nog wel een stukje taboe op.

Volgens mij kun je een belangrijke signalerende functie hebben. Hoewel je pas in beeld komt als iemand zich al gemeld heeft met een vraag. Dus je zou als Wmo-groep veel meer naar voren moeten gaan met de vraag. En niet pas in actie komen als er een melding is of iemand aan de deur klopt maar misschien er veel actiever op afgaan eerder in kaart brengen wat er zowat speelt. Neem bijvoorbeeld alle contacten die op de sleutellijst staan en vraag je af wat zitten er voor contacten in waarvoor jij informatie op kunt halen bijvoorbeeld over de vergeten groep, om het maar zo te noemen. We zijn nu als Wmo achterover aan het leunen tot dat iemand zich aanmeldt. En dan pas komen we in actie. Dan doe ik het even heel kort door de bocht. En je zou je kunnen inzetten om niet te wachten totdat er iemand aan de deur klopt om dan op pas te kunnen gaan. Actief die informatie op te halen. Hoe je dat moet doen dat weet ik

niet. Daar valt er vast wat voor te verzinnen. Het voorbeeld van Rotterdam is dan wel mooi waar mensen huis aan huis op bezoek gingen en daar heel veel adressen tegen kwamen waar er allemaal ellende achter de voordeur zaten. Ze waren geschrokken van de hoeveelheid die ze daar aantreffen. En dat gaat ook over geld, over huisvesting, over zorg. Daar gaat het ook over schulden. Dat kan van alles zijn. Je zou veel verder naar voren moeten, veel actiever de maatschappij in. Met je oren en je ogen. En wat we nu op korte termijn kunnen doen is op het moment dat iemand zich aanmeldt zo breed mogelijk ernaar te kijken en niet alleen maar voor de vraag waar men aan de deur voor klopt daar al een veel breder verhaal van maken en informeren.

Ik denk niet dat mensen uit zichzelf zich gaan melden, om te laten zien van, bij de gemeente, de situatie voor ons is schrijnend. In die zin zou je als gemeente dus, voor wat betreft de gemeente Voorst, in contact moeten treden met de voedselbank in Deventer. Die heeft inderdaad ook mensen uit Twello en Wilp die gebruik maken van de voedselbank. En op zo'n manier zou je dus inderdaad in ieder geval kunnen herkennen wie van de voedselbank gebruik maken en wat de problemen zijn, als de mensen daarvoor in zijn om daarover te praten. En ik denk dat je van daaruit ook door een stukje erkenning komt en dat die problemen er zijn en dat je op zo'n manier aan een eerste oplossing kan gaan werken. Naar mijn idee moet je ook vanuit die situatie weer vanuit de werkvloer gaan werken. Vanuit de basis. Daarom zei ik straks al van de gemeente Deventer heeft al contact gezocht met de voedselbank. Ik denk dat die op zo'n manier aan de slag willen om te kijken wat de mogelijkheden zijn. En de ambitie moet dan zijn van, dat spreekt voor zich bijna, om te zorgen dat het goed gaat verlopen. En dat mensen er mee kunnen komen, welke problemen dan ook.

Kijk naar de zorg: hier in Voorst heb je een huisarts en je hebt thuiszorg, maar geen dagbesteding. Mens en Welzijn zegt geen klandizie in Voorst te hebben. Als je het hebt over preventie, biedt dan iets aan voordat de ouderen ziek zijn. Je moet actief zijn in het opsporen van de doelgroep.

Aangifte in gemeente app downloaden voor ouderen... hoe moet dat dan. Waarom eerst een app downloaden als ik de telefoon kan pakken. De samenwerking van de verschillende plaatsen (Apeldoorn, Zutphen, Voorst). Er moeten vele zaken via formulieren invullen en internet. Naar aanleiding van een formulier wordt een beslissing genomen. Als een verzoek wordt afgewezen van iemand weten ze niet wie die persoon echt is, je hebt haar niet gezien, je hebt totaal geen inzicht, je hebt haar niet gesproken. In wat voor situatie die mevrouw leeft. Het niet op de mensen afstappen. Het niet gaan kijken, gaan praten met de mensen, wat hebben ze wel /niet nodig. Stap naar mensen toe. En ga kijken, ga praten met de mensen, wat hebben we wel /niet nodig. Ga eens kijken, ieder mens is anders. Problemen zijn makkelijker te noemen dan op te lossen. Neem de tijd, alles gaat nu via internet, formulieren. Probeer er achter te komen wat mensen willen. Voor ouderen aanvragen allemaal via internet, hoe dan... help hen erbij. Mensen van vroeger wisten alles van mensen in het dorp. Situatie in schatten of het wel /niet klopt. Persoonlijke binding is daarin weg. Ga eens bij mensen koffie drinken, dan zie je het zelf, je kunt van papier niet lezen hoe de situatie echt is. Investeer in de mensen en als je dat goed doet dan hou je geld aan over, dat weet ik wel zeker. Ouderen mobiel houden,

dan zijn de zorgkosten minder. Als je het goed doet hou je er geld aan over. Luister naar de mensen achter de mensen. Misschien kan gemeente een avond organiseren om dingen uit te leggen hoe ze werken en waar je moet zijn en waarom en hoe. Mensen niet naar de gemeente sturen maar de gemeente naar de mensen.

Ik denk dat we daar duidelijker in moeten communiceren welke mogelijk-, eerst goed in kaart brengen en dit kan daar een stuk daarvoor zijn. Een deel daarvan zijn. En dan denk ik dat het beter begeleid moet worden, wat de mogelijkheden zijn voor de mensen. Dat je daar die samenwerkingsverbanden laat zien. Ook aan de individuele, bescheiden burger van de gemeente Voorst. Ik denk dat er heel veel bescheiden mensen zijn, die netjes wachten op hun beurt, vooral de ouderen. En dat je die dan actief gaat benaderen met welke mogelijkheden er allemaal zijn. En uit die preventienota kan je zoveel euro's halen door de zorgkosten te verminderen door het bewegen te vergroten. Want iedere arts zegt, blijf bewegen. Het stimuleren van gezond bewegen.

Ik denk dat we moeten bereiken dat we zoveel mogelijk de risicodoelgroepen weten te vinden. En dat is soms ook nog wel een hele uitdaging en hele zoektocht. Hoe eerder je erbij bent hoe gunstiger het is voor de doelgroep zelf om erger te voorkomen en hoe meer winst er voor jullie als gemeente ook te behalen is. Ik denk dat het doel is uiteindelijk de gezondheid van de burgers weer te verbeteren. En dat is doordat je het gebruik van mensen gaat voorkomen of beperken of verminderen. Dat kunnen ouderen zijn, dat kunnen asielzoekers zijn, dat is ook een nieuwe doelgroep of statushouders en kinderen van verslaafde ouders.

Wat kan gemeente doen? Proberen mensen erbij te betrekken. Hoe is erg lastig. Mensen zijn meer op zichzelf, beweging de andere kant op krijgen is lastig. Hoe gemeente actiever. Dat is moeilijk. Bewustwording op gang brengen. In gesprek gaan met mensen. Actiever benaderen. Mensen kijk eens meer om je heen. Doe eens wat voor een ander. Iedereen kan wat doen, hoe klein soms ook. Huidige gemeenschap te veel op zichzelf. Hoe krijg je mensen zover? Bijvoorbeeld bijeenkomst organiseren om hier over te hebben, aan de hand van een leuke activiteit. Dan komen mensen misschien? Persoonlijk benaderen? Is heel moeilijk maar wel belangrijk. Mensen willen denk ik best wel andere mensen helpen. Er zijn veel ouderen die in armoede leven, net boven de armoedegrens leven. Praten er niet over. Dus of het hier veel voorkomt kan je niet met zekerheid zeggen. Bij kerkbesturen en de diaconie kwamen meer vragen om ondersteuning. Mensen weten dat ze dan daar terecht kunnen. Je wilt voorkomen dat mensen steeds verder wegzakken. Omgeving kan sneller signaleren, eerder op iemand afstappen, elkaar aanspreken, politiek heeft teveel regels gemaakt. Hebben geen idee hoe maatregelen in de praktijk uitwerken bv kinderen die ouders in huis nemen en gekort worden. Wordt gelukkig teruggedraaid.

En dat doe je [red: mensen activeren om mee te doen], in mijn ogen met menselijk contact. En menselijk contact creëer je niet voor de groep mensen die meedoen door te digitaliseren. Die creëer je veel meer in, zoals ik het zie bijwijken van spreken, in iedere straat. Als bij ieder straat twee mensen een soort verantwoording oppakken om te checken wat gebeurt er nu in mijn straat? Wie wonen daar? Zie ik ze voldoende buiten? Weet ik wat er aan mogelijkheden

zijn voor mensen? En probeer ze gewoon op die manier als mens aan te bereiken. Ik vind dat je als mens verplicht bent om eigen initiatief te tonen. En niet alleen maar wijzen van ja maar dat moet de gemeente of de overheid maar doen. Je kunt er ook wat zelf aan doen. Ik denk dat een hele belangrijke is dat je een soort twee persoonskoppel zou kunnen laten ontstaan per straat. Waardoor je beter de gevoelens en de mogelijkheden die er zijn voor mensen aan kunt reiken. Dus niet zoals er vaak gebeurt men krijgt een brief of mail. En die groep die niet van plan was te gaan komt dan toch niet, die zou je echt aan de hand moeten nemen.

Dichterbij de mensen zijn om mensen te bereiken (vrije tijd/verenigingen)

De kunst is om mensen te bereiken. Zo dicht mogelijk bij mensen komen zodat ze eerder aan de bel trekken. Zodat mensen eerder vragen en problemen delen met andere mensen. Ik wil graag beter afstemmen op wat er bij mensen leeft, sneller en dichterbij mensen zijn. Ik geloof in het aansluiten in de vrije tijd van mensen. Daar ontmoeten mensen elkaar en van daaruit signalen oppakken. Hulpverleners/werkers moeten meer daar zijn. Om te horen wat er leeft. De verbintenis daar juist aan gaan. Bijvoorbeeld: mensen met dementie. Man en vrouw zijn betrokken bij een vereniging. Als je daar tussen zou lopen dan spreken ze je aan, je bent eerder bekend. Je bent meer zichtbaar.

Gemeente Voorst doet al heel veel aan activiteiten op deze gebieden. Op locatie meer organiseren zou een nog betere werking hebben. Er wordt wel geïnformeerd en er is veel beschikbaar maar het mag 'agressiever'. Ga gericht langs (bij scholen) en organiseer ter plekke. Op locatie aanwezig zijn is zeer effectief. Dit is effectiever omdat het anders verzandt in de zeer grote informatiestroom die er tegenwoordig is.

Als mensen de gang niet weten te vinden richting hulp in verband met een taboesfeer die er om heen hangt is het van belang om nog meer naar de vindplaatsen te gaan als scholen, peuterspeelzalen, kinderopvanglocaties. Met betrekking tot vroegtijdige signalering ook verloskundigen, vaak zeggen we al -9 maand (tijdens de zwangerschap). Daar moeten we beginnen met voorlichting en advies aangezien elke ouder begint met vragen. Dit is normaal en daar moeten we het met elkaar over hebben. Randvoorwaarden zijn dat je moet aansluiten bij de belevingswereld van degene die je wilt bereiken. Hierin zit natuurlijk een verschil tussen startende gezinnen en pubers bijvoorbeeld. Goed inleven is van belang. Goed kijken naar de doelgroep en hier de voorlichting, advies en communicatie op afstemmen.

Preventie door avonden te organiseren: Te beginnen bij waar de vrije tijd wordt ingericht waar je jongeren ontmoet. Binnen het verenigingsleven. Dat zijn plekken waar mensen veel zien en horen, en ik denk als je daar preventie gaat geven dat je het aan weerskanten aanpakt, jongeren en ouders. Je maakt bespreekbaar wat je ziet. Twee keer per jaar op maat; Je deelt jongeren in leeftijdscategorieën in; je maakt bepaalde onderwerpen bespreekbaar en neemt de ouders daarin mee. Tools aan ouders meegeven die de ouders nodig hebben. Preventie sluit niet goed aan, de juiste mensen worden niet bereikt. Organiseer avonden voor trainers om handvatten te krijgen: hoe ga je om met leeftijdsgenoten; drugsgebruik; hoe ga je om met pesten; vertrouwen bijvoorbeeld hoe ga je om met seksueel overschrijdend gedrag. Je geeft de trainers handvatten mee: hoe signaleer je, wat zijn de signalen. Daardoor kunnen trainers

eerder hulp inschakelen. De mensen (meestal zijn dat ook ouders en trainers) die je daar ziet, geef je tools mee. En de jongeren neem je mee in wat de gevolgen kunnen zijn. Wat kun je hierin faciliteren als vereniging. Hiermee kun je denk ik een voorlichtende voorziening voorkomen, dat er geen hulp nodig is. Als je als vereniging ziet dat er veel drugs gebruikt wordt, kun je het probleem bespreekbaar maken, bijvoorbeeld we hebben een interventie vanuit Nederlands jeugdinstituut Just Me. Je eigen zelfvertrouwen, je eigen grens bepalen, wie ben jij als persoon, wat zijn je talenten bespreekbaar maken zodat ze zelfvertrouwen krijgen. Het is voor jongeren minder bedreigend om dit op een sportclub te doen dan naar CJG gaan. Hulpvragers blijven achter de voordeur, willen niet dat het zichtbaar wordt, zijn bang voor de consequenties. Ouders gaan niet naar een ouderavond van bijvoorbeeld CJG als het over seksueel misbruik gaat, als het henzelf aangaat, bang om zichtbaar te worden. Houden het liever bij henzelf. In de sportvereniging is het veel laagdrempelige, veiliger, de gedachten hebben dat het minder consequenties kan hebben. En dus ook opener besproken kan worden. Het valt niet extra op dat je op die avond komt, omdat je toch al onderdeel bent van deze vereniging. De vereniging kan ook weer een plek krijgen in je leven, in je dorp, wijk. Plekken waar veel gebeurt, waar je dingen bespreekbaar maakt. Vereniging is een mooie plek als preventie. Dit is graag wat wij graag zouden willen / hopen te bereiken.

Ik heb niet direct de ruimte om met elkaar om tafel te zitten, om met Talytha bijvoorbeeld, kan wel, en dat gaat ook per mail, of telefonisch wel snel. Maar dat is nu puur alleen op het stukje dyslectie en aanvragen hoe organiseren we dat voor deze school, in dit jaar met een aantal leerlingen. Ik heb Marja Oosterwijk vanuit GGD, CJG bij ons op school gekend, is om ook de korte lijnen rondom de zorg en ontwikkeling van kinderen te bespreken. Dus de organisatie evalueert ook, hoe is dat bevallen. En hoe kijken we terug dat zij hier frequent op school komt, ook voor ouders, maar ook voor leerkrachten een inloop uur te hebben, waarbij je wat dan ook kunt bespreken. Maar waarbij de drempel verlaagd wordt. Dus veel ouders ervaren het ook als drempel om dan ook naar Voorst te gaan en daar naar binnen te lopen. Dus we brengen een stukje hier heen. Prachtig, prachtig gebaar! En we hebben dit jaar nog weinig van gebruik gemaakt, maar het is er in ieder geval. Dus er wordt wel gekeken naar hoe kunnen we het zo laagdrempelig en zo goed mogelijk inrichten voor ouders en dan ook kenbaar te maken, van er is mogelijk de hulp die jij nodig hebt, is hier, dus kom bij ons.

Ingangen zoeken om bij mensen binnen te komen

En hoe zou je dat kunnen doen? Je zou veel meer kortere lijntjes kunnen krijgen. Of veel meer moeten samenwerken of misschien meer in wijken gaan zitten of in dorpen gaan zitten. Of misschien meer huis aan huis bezoeken gaan doen. Nou, hoe krijg je die groep in beeld? Hoe krijg je die te pakken? Misschien moet het via andere instanties. Zoals de huisarts die ook wel een partij is. Kerk kan een ingang zijn. Maar hoe ga je die ingangen vinden. Dat wil niet zeggen dat je alles allemaal zelf gaat doen. Thuiszorg is ook een mooie ingang. Is vaak wel een partij die weleens binnenkomt.

Ik denk dat het überhaupt heel mooi is dat er vanuit deze kant gekeken wordt. Omdat preventie is waar veel mensen wat aan willen doen maar wat ook erg lastig is omdat niet alle

mensen er voor open staan. Dus wat ga je dan doen? Ik denk dat het er in zit dat je laagdrempelige voorzieningen nog laagdrempeliger zou kunnen maken. En dat je misschien budgetten beschikbaar zou kunnen hebben voor bijvoorbeeld huishoudelijke hulp of opvoedondersteuning die heel dicht bij de mensen zelf ligt. En ik heb natuurlijk vaak met de zwaarste gevallen te maken hé dus het is voor mij moeilijk om te bedenken wat er preventief mogelijk is maar ik zie vaak middelengebruik en ook gebruik van alcohol wat niet goed is. En ik denk dat het goed is om daar preventief op in te blijven steken.

Mensen er via via bij halen

Ik denk dat niet iedereen in beeld is. Het is hier en daar, door een stuk netwerk wat je hebt, weet je wel van, die zit nu alleen. Dan ga je nadenken, goh zou die het leuk vinden. We koken 1x in de 2 maanden op de Benring. We zijn in een willekeuring gezelschap. Georganiseerd door iemand die in Voorst kwam wonen, die nog jong genoeg is om zelf om zelf initiatieven te ontplooiën. Die zegt, goh, waar ik vandaan kom hadden we altijd een kookworkshop. Niet professioneel, maar gewoon zelf. En daardoor leer je mensen kennen. Ontmoeten. Een beetje per ongeluk is het contact met Habion ontstaan. Daar hebben ze een heel mooie keuken staan. Het is een groepje tussen de 10-20 mensen, mensen van de Benring zelf. Ik probeer mensen erbij te halen. Iemand waarvan ik denk, die zal dat best leuk vinden. Maar dat is maar mijn beperkte kennis van mensen die ik ken. Dat is dan toevallig iemand die ik ken, maar er zijn nog meer mensen, dat weet ik zeker. Die buiten je zichtveld vallen. Ik weet zeker dat we niet iedereen in beeld hebben. Wij zijn gewoon een clubje dat het leuk vindt om te koken. Als we daar een paar mensen een plezier mee kunnen doen dan is het leuk. Het kost iets van 7 euro en mensen van de Benring sluiten aan. Dat gaat heel moeizaam. Het is een soort overgangsgeneratie. Een generatie die er gekomen is op het moment dat alles voor hen geregeld is. Ze kwamen de Benring in. Gingen weer zitten en deden ook nooit meer wat. Daar zit er nog veel van die generatie. En de nieuwere mensen, daar merk je van. Goh, dat is wel heel leuk. Misschien dat ik ook wel een keer mee doe. Het is ook heel vrijblijvend. Je zou moeten inventariseren wie die mensen dan allemaal zijn. Er zouden laagdrempelige initiatieven moeten zijn.

Kijk we hebben heel veel informatie als bedrijf omdat we heel veel cliënten hebben, die heel veel wensen hebben die heel veel ideeën hebben. En we zijn veel meer direct in contact met de cliënt dan de gemeente. Wat wij hieraan zouden kunnen bijdragen is dat we informatie aanvragen 'he, zijn de voorzieningen die u nu krijgt voldoende? Bent u tevreden over de begeleiding van de gemeente? Of wat zijn de wensen? Wat zou u nog willen?' Of misschien wil iemand dat dingen vaker gearrangeerd moeten worden. Waar wij aan kunnen bijdragen is dat we over een hele korte lijn omgaan met de burgers. Klantgericht zijn maar ook informatie aanvragen waar de gemeente iets mee kan. Ik kan me voorstellen dat het voor de gemeente lastig is om heel veel informatie te hebben over je burgers omdat dat er ook veel zijn. Maar als je partijen als ons hebt, we hebben bijvoorbeeld een x aantal cliënten in Voorst. Maar die zouden we bijvoorbeeld heel gericht kunnen vragen. We doen bijvoorbeeld een jaarlijkse evaluatie over de klanttevredenheid maar we zouden daar bovenop bijvoorbeeld ook een

evaluatie van de gemeente kunnen maken. Ik denk dat ieder burger wel een mening heeft over de gemeente waarin hij woont. Daar denk ik dat je wat aan kunt hebben.

Ik wil wel graag meer naar de mensen toe, maar het is wel lastig ook omdat het over individuele dingen gaat. Je kunt niet alles voorkomen. Ik zie al die prachtige plannen, maar hoe bereikbaar zijn die plannen? Ik weet zelf ook de weg niet. In theorie ziet het er echt fantastisch uit. Ik vind dat het in Voorst best goed gaat, maar ik denk ook wel eens; 'straks komt er in een keer boven water dat het toch niet goed gaat'. Het noaberschap en die sfeer is hier in de gemeente. Daar moet je het denk ik van hebben, die sfeer en cultuur en mentaliteit. Ik zou wel graag meer willen doen voor een individu, zodat ze niet wegzakken nadat ze hulp hebben gekregen. Het zijn geen megagetallen in Voorst. Je komt al bijna op een soort van individuele zorg of vraagstelling terecht. Ik zou me daar best hard voor willen maken, maar als ik alle tijd van de wereld heb, dan zou ik dat meer doen. De weg wijzen naar voorzieningen. Ik kan me niet voorstellen dat mensen er niet blij van worden van hulp die wordt aangeboden.

Overleg met de BSC en dorpscontactpersonen en met hun bespreken hoe we hun werk verder kunnen uitbreiden. Bijvoorbeeld door wijkobservatie. Weet je, er is al heel veel geregeld, maar het gaat er om dat mensen, deelnemers de eerste stap zetten. Laatst nog een voorbeeld. Een mevrouw kwam eigenlijk nooit bij de wekelijkse koffie. Het is toch gelukt haar een keer mee te krijgen en nu zie ik haar daar iedere week. Zo heerlijk.

Op plekken waar mensen elkaar (al) treffen

Zo'n koffietafel, koffiehoek zoals bij de Jumbo, dat is fantastisch. Er zou eigenlijk in iedere supermarkt iets dergelijks moeten zijn. Iedereen doet boodschappen. Zo bereik je ook je meer geïsoleerd wonende en levende inwoners. Mensen treffen elkaar. Misschien is het iets om daar ook informatie van tal van activiteiten neer te leggen. Ik bedoel niet de informatie van instellingen.

Hetgeen ik mijn vrijwilligheid aan geef, de vitaliteit van mensen. Ik denk dat dat een van de belangrijkste zaken is. Als het is het lezen van een boek enz. zie je een heleboel laagdrempelige voorzieningen, Yvonne doet zoiets in de bibliotheek. Het zwembad is ook een laagdrempelige voorziening, daar komt iedereen. Als ik naar Mens en Welzijn moet, dan moet ik een bepaalde deur in en dan heb ik al een drempel dat ik die deur in moet. Bij ons maar ook bijvoorbeeld bij de bibliotheek, bij de sportvereniging. Ik ben ook redelijk actief geweest bij een sportvereniging buiten dit dorp of buiten de gemeente. Maar daar speelt precies hetzelfde. Dat tweede huis principe is vaak heel groot van belang. Daar leer je de mensen kennen. Na het sporten. Na de tweede helft bij voetballen. Dan gaan de groepen die bijvoorbeeld aquahockey doen koffie drinken met elkaar. Wat daar gebeurt, doen wij precies hetzelfde. We lossen een stukje eenzaamheid op. We zoeken verbinding met een aantal mensen. En we hebben wat met elkaar. De laagdrempeligheid zie ik als het meest positieve van het zwembad. Dat moet ook want ook vanuit de overheid wat eerst landelijk werd geregeld daar is nu de gemeente Voorst direct mee geconfronteerd. Er zijn argumenten voor waarom dat gedaan is. Je moet natuurlijk dichterbij de mensen zijn, en als gemeente kun je beter oordelen over de omstandigheden die

zich hier afspelen. In de brief wordt er over schulden gesproken en dat soort zaken en ook dat komen we tegen in het zwembad.

Maar je ziet ook een verschil in communicatie. Wij zijn als politie bezig op twitter, facebook en internet, maar daar bereik je lang niet iedereen mee en zeker in het buitengebied niet. Dan heb je het bij ons over hele banale dingen, zitmaaiers en dat soort dingen, maar je merkt in het buitengebied, daar wonen over het algemeen veel oudere mensen en die kun je aanschrijven als gemeente bijvoorbeeld over een preventie 'diefstal over zitmaaiers of iets dergelijks' maar dan gaat het denk ik snel bij het oud papier. Als je de mensen persoonlijk aanschrijft wordt het denk ik toch wat anders. Dan gaan ze het wel lezen en ik denk dat je dat ook op het gebied van sociale problemen kunt doen, herkenbaarheid, ruchtbaarheid te geven aan het Kulturhus. Misschien is het wat om maandelijks of iets dergelijks in het dorps huis te gaan zitten als gemeente of sociaal team. Inloopochtenden, dat maakt de drempel een stuk lager om hulp te zoeken dan dat ze hier steeds naar toe moeten komen. Onbekend maakt onbemind.

Meer aandacht voor preventieve projecten en voorzieningen die er al zijn, maar hoe je dat moet doen heb ik geen idee over. Er is best veel, uitbreiden lijkt me niet nodig, maar wel meer aandacht. Misschien via ouderavonden op school en daar een presentatie geeft. Zoals ook bijvoorbeeld over de mogelijkheden van Humanitas met homestart en doorstart. Pak op zo'n ouderavond een onderwerp wat speelt, maar ga het niet apart organiseren dat werkt niet.

Je kunt individuele voorlichting geven wanneer mensen bij de huisarts op bezoek zijn. Maar je kunt ook voorlichting in groepen geven. Tactus doet bijvoorbeeld op scholen veel voorlichting. Je kunt ook kijken naar verzorgingshuizen. Of juist het personeel dat daar werkt. Hier start nu binnenkort een slaaptraining, je zou ook via de huisarts een voorlichting over alcoholgebruik kunnen geven. Je kunt hulpverleners bereiken door mee na- en bijscholing. De verschillende organisaties houden zich hier wel mee bezig. Hier zou nog meer aanbod in kunnen komen.

Jongeren bereiken via het onderwijs / schoolmaatschappelijk werk

Zakelijk, mensen worden nu wel gewaarschuwd over hoe wel of niet om te gaan met geld. Misschien moeten we dat verder uitbreiden. De vraag is dan hoe bereik je iemand. Bijvoorbeeld in Klarenbeek zijn ochtenden voor ouderen en jongeren voor activiteiten en voorlichting. Misschien zouden we daar iets meer in kunnen doen. Misschien wel in het onderwijs. Met daarin de nadruk hoe je om moet gaan met geld. Bijvoorbeeld aan de hand van praktijkvoorbeelden vertellen wat er kan gebeuren als het mis gaat. Dus voorlichting over geld op basisscholen maar ook op het voortgezet onderwijs want daar gebeurt natuurlijk heel veel.

En ook social media en games, daar hebben we het eigenlijk nog helemaal niet over gehad maar dat is wel iets wat ik vaak zie waardoor ook bijvoorbeeld schooluitval veroorzaakt kan worden. En ik denk dat het heel goed is dat de gemeente daar ook in blijft investeren. Bijvoorbeeld HALT heeft heel veel projecten gehad, en er is nog een organisatie. En die gaat over veilig omgaan met social media, en die geven ook voorlichting op lagere scholen bijvoorbeeld. En daar zijn andere keuzes in gemaakt en dat vind ik dan zonde. En de politie die voorlichting geeft. En dan niet op de middelbare want dan is het vaak al te laat maar juist op

de basisschool. Want daar kan je de kinderen die daar heel gevoelig voor zijn bewust maken van de gevaren die er zijn en ook hun ouders. Zou ik ook heel mooi vinden. In Brummen is er een project geweest waarin een aantal bekende Nederlands en iemand van de Jellinek kliniek volgens mij een voorlichtingsavond hebben gegeven voor ouders en kinderen. En juist ouders en kinderen waar nog niks mee aan de hand is, gewoon voorlichting over drugsgebruik. Want ouders zijn vaak heel bang daarvoor maar je bent helemaal niet meteen verslaafd aan drugs en experimenteren is oké. Maar ze moeten wel weten welke signalen wel gevaarlijk zijn. En jongeren moeten ook weten wat ze wel en niet moeten doen, waar gevaar in zit. En daar moet je niet te laat mee beginnen. Ik zou dat wel heel mooi vinden als daar projecten voor zijn, vanuit de politie, vanuit de brandweer, klinieken, ervaringsdeskundigen. Bijvoorbeeld drugs, social media, veilige seks, overlast veroorzaken, hangen, hoe hou je rekening met de buurt.

Om verslaving te voorkomen zou je voorlichtingen moeten houden. Maar ja, hoe krijg je de jeugd naar een voorlichting. Als ik naar het carnaval kijk, ik ben anti-drink op de wagens, dat mag niet, dan zie je soms wel, van mwah...Drankverslaving zie ik niet direct, drugs, daar heb je in deze contouren niet zo veel last van. Natuurlijk zullen er altijd wel wat zijn, maar in die vorm, nee, je hebt natuurlijk op Bussloo Ground Zero, maar ik zie die verslaving niet echt in ons dorp of in de gemeente. Geen signalen, het enige wat je moet doen is blijven voorlichten. Wie is belangrijk om voor te lichten, dat is de school, want naar een leraar luisteren ze. Groep 8, geef die voorlichting over verslaving! Daar kun je wel de eerste stap zetten om daar mensen te waarschuwen als ze naar het grote Apeldoorn of Zutphen gaan, van kijk uit...Meer preventieve voorlichting. Het doel, we willen bereiken dat er voorlichting en inlichtingen worden gegeven, meer kun je niet doen. Je moet mensen waarschuwen voor dingen. Dat is het enige wat je kunt doen. Je kunt 100 x waarschuwen dat je niet door rood moet rijden, maar als hij haast heeft rijdt hij toch door rood.

Volgens mij zijn er niet zoveel problemen in de gemeente en doet de gemeente het prima. Er is een groot vangnet voor mensen die problemen hebben. Een vangnet moet wel zichtbaar zijn en ik denk dat het niet zichtbaar genoeg is, als er mensen zijn die er geen gebruik van maken. Het moet dichterbij de mensen. Je zou op scholen een spreekuur moeten hebben voor ouders met problemen, laagdrempelig met vrije inloop bijvoorbeeld van vangnet veilig thuis. Op de basisschool kunnen ze ook eerder signaleren. Het Centrum Jeugd en Gezin moet meer in beeld komen. Omdat je dan uiteindelijk een veilige speel-leer woonomgeving creëert.

Mooi zou zijn omdat school voor iedereen toegankelijk is, dat zorg ook heel toegankelijk is op school en daarom zouden er veel meer uren voor schoolmaatschappelijk werk op alle scholen ingezet moeten worden. Dan zou je ook veel werk kunnen maken van preventief werken ter voorkoming van zwaardere hulp. Meer aan signaleren en aan training ter preventie kunnen doen en meer in de samenwerking met zorgteams. Dan hoeven er ook minder leerlingen door te stromen naar de kernteams die we kennen. Dit heeft zich al wel bewezen. Dit heeft zich al wel bewezen doordat er dan getalsmatig minder veel en snel leerlingen doorstromen naar de kernteams zoals scholen die kennen. En zo kunnen leerlingen beter en sneller hun diploma halen wat toch een belangrijk einddoel is.

Omdat je dan juist preventief kunt werken. In Apeldoorn zie je al het CJG op school komen. Als op school eerder ingezet wordt dan kan je preventiever werken lijkt mij. Of dat positief werkt dat weet ik niet goed, maar lijkt me wel. Net als met jeugdverpleegkundigen die komen ook steeds meer op school en die krijgen ook steeds meer aanloop. Ik denk toch ook dat je de ouders op school beter moet bereiken om de jongeren die het nodig hebben te bereiken. Als er op school voorzieningen zijn dan lopen mensen vast eerder naar binnen dan dat je ze ergens anders naar toe stuurt en dan wordt het CJG toch ook weer een soort drempel, omdat er teveel moeite gedaan moet worden. Het moet gewoon worden en dat bereik je wellicht door het dichterbij de mensen te brengen.

Mensen moeten op een veilige, laagdrempelige manier terecht kunnen

Ik wil bereiken dat mensen op een veilige manier en zonder schaamte terecht kan bij de beschikbare hulpverlening. Hierbij zou duidelijk moeten zijn waar betrokkenen de hulp kunnen halen.

Ik hoor weleens dat de mensen zich erg versmeren. Mensen die gewoon stinken. Die zich niet meer verzorgen. Mensen die financiële problemen hebben. Die schamen zich. Die weten niet waar ze naar toe gaan. Zelfde met mensen met mantelzorgers. Zie, wij zijn 50 jaar getrouwd. Stel een van de twee wordt dement. Vaak is de schaamte er. Dat is erg. Maar het moet ook vertrouwd wezen. Ik ken veel verhalen. Tante Miep belt uit Empe. Haar man begint ook door te draaien. Ik zeg, tante Miep, als er wat is, altijd bellen. Ze belt, ik moet brood hebben. Ik kan de deur niet uit en ik heb honger. Dan stuur ik mijn medewerker die naar haar huis gaat. Kijkt meteen even of alles een beetje goed is. Ik ga er zelf ook een keer naar toe. Haast geen familie. Ik weet dat allemaal. Ik weet wat er speelt. Ik ken de mensen allemaal. De meesten weten dat niet. Als ik wat zie of hoor. Dan neem ik ook contact op met onze huisarts. Die woont in Wilp. Dat vind ik jammer! Een huisarts moet in het plaatsje zelf wonen. Peter is wel betrokken. Ook bij de Benring. Dat hebben we ook voor elkaar gekregen dat hij dat mocht doen. Kijk dat is nou belangrijk. Herkenbaarheid, vertrouwd raken. Als ze niet vertrouwd zijn dan zeggen ze niks. Het moet klikken.

Er moet ook vooral ingezet worden op het doorbreken van schaamte voor hulpvragen. Alles moet nog toegankelijker en opener worden. Wees laagdrempelig en bereikbaar. Iedereen moet bij zichzelf beginnen en we moeten naar elkaar om blijven kijken. Iedereen moet zich hier bewust van proberen te zijn.

Een risicogroep is kinderen van verslaafde ouders. Dat is lastig ook voor kinderen om de vuile was buiten te hangen, dat zullen ze niet zo snel vertellen. Het zou het mooiste zijn, dat die vooroordelen eraf zouden zijn. En dat hulp laagdrempelig kan en dat het heel normaal is om eens iemand om advies te vragen. En met hulp bedoel ik dan niet dat er allerlei hele uitgebreide trajecten moeten zijn, maar juist, als je dat dus heel snel kan doen. Eens iemand die misschien eens 1 of 2 keer mee kan kijken, waardoor dan heel veel voorkomen kan worden. En dat die drempel veel lager wordt, dat zou ik heel fijn vinden. Omdat dat denk ik heel veel gaat voorkomen.

Het vragen om hulp, hoe krijg je dat op tafel. Zijn we daar met z'n allen wel laagdrempelig genoeg voor?

Laagdrempelige activiteiten opzetten

De drempel voor activiteiten moeten niet al te hoog zijn. Ook bijvoorbeeld jongeren op gezond gewicht, we hebben goede projecten, maar is misschien wel goed om een bewegingsprogramma aan te bieden, met bijvoorbeeld ook psychotherapeut, diëtist, misschien wel kindercoach. Begeleiding bij voeding. We geven wel fruit en zo, doen heel veel, maar eigenlijk zou je een totaalpakket moeten hebben.

Wat misschien preventief zou helpen is dat je folders maakt en deze in wachtkamers legt van huisartspraktijken. En op die manier wat beschrijft wat samen kan hangen met bepaald geloof. Dat mensen zich soms in de knel voelen zitten en dat daar problemen uit voort komen. Dat je daar en daar terecht kunt. Dit geldt dan ook voor mensen die eenzaam zijn. Je kunt nu wel veel ergens een kopje koffie drinken, maar op de één of andere manier is dat toch een drempel om te doen. Hoe je die drempel kan wegnemen, wat ik daarin zou kunnen doen, is elke keer bespreken, maar dan is het al gebeurd. Wat de gemeente Voorst in Terwolde heeft geregeld voor de ouderen is een ontzettend leuk initiatief. Het is elke vrijdagmiddag. Het is heel klein begonnen, maar wordt wel steeds groter en is nu erg groot. Ze kaarten daar of lezen de krant, je kunt er een computerles krijgen. Het is wel maar één vrijdagmiddag. Ook is het gevaar dat mensen zich laten zien alsof er niks aan de hand is... het gaat allemaal goed en de problemen daar hebben we het niet over. Maar af en toe zou het dus wel hierover moeten gaan dan. En als je zo een avond organiseert en de mensen die dan komen die kunnen er wel goed over praten. Je wilt eigenlijk een beetje de groep bereiken. Ik weet niet hoe je dat dan moet doen.

Het zou mooi zijn als de gemeente meer aandacht zou hebben voor psychische problematiek. Voor allerlei verschillende niveaus en doelgroepen; kinderen en ouders. Op school zie je ook wel initiatieven. Dat is al het eerste wat je kunt doen om het open te breken. Ik ken alleen de mantelzorg activiteiten en verder weet ik het niet, ik ben geen insider van Voorst. Je moet ergens beginnen, en als het gaat om problematiek die er is maar niet zichtbaar is. Dan mag het wel wat uitnodigend zijn want anders gebeurt er niks. Dus laagdrempelig en uitnodigend, bijvoorbeeld thema bijeenkomsten. Mensen vinden het fijn dat ze anoniem bijvoorbeeld naar een thema avond over borderline kunnen gaan. Dat is denk ik wel de eerste stap, en ja wat moet je anders doen dan juist het aanbieden en laagdrempelig zijn.

Ik kijk in hoever ik zoveel mogelijk groepen mensen kunt mee krijgen in een beweging waar hetzij een zwembad, hetzij een sporthal baat bij heeft. Een ander voorbeeldje wat ik heb geprobeerd te doen is: Ik heb het initiatief op straat genomen om met andere mensen een commissie te vormen en daarmee hebben we gerealiseerd dat we bijvoorbeeld een keer per jaar een straat BBQ hebben. Het idee erachter is dat ik zag dat iedereen wel een knikje geeft van hoe gaat het maar niemand komt echt tot een gesprek. Waardoor je nooit weet van hoe of wat en dit is dan een hulp middel.

Creatieve manieren van contact leggen

Je moet als klant zijnde wel met de gemeente samen willen werken anders hoef je de gemeente niet op te zoeken. Er zijn ook gevallen in de praktijk waarbij een klant met een bepaalde problematiek niet bereid is om met de gemeente samen te werken, waarvan een woningbouwvereniging of politie of een school of een GGZ instelling zegt, deze klant heeft met dit soort problematiek te kampen en het belemmert deze persoon op deze wijze en deze persoon brengt zichzelf daardoor in de problemen. Dan kan soms wel de vraag bij de gemeente neergelegd worden van, kunnen jullie niet met die klant een gesprek aangaan om ervoor te zorgen dat die persoon toch de nodige zorg en hulp krijgt wat die klant eigenlijk nodig heeft en recht op heeft. Het komt in de praktijk voor dat die klant in eerste instantie niks met instanties te maken wil hebben maar dan is het toch aan de gemeente om daarmee op een creatieve manier contact te maken. En als het de gemeente om wat voor reden dan ook niet lukt, moet je daarvoor ook speciale specifieke personen uit verschillende organisaties inzetten die daar toch op een creatieve wijze mee om kunnen gaan. Soms is het nodig om met een klant in gesprek te gaan zonder dat die klant het gevoel krijgt met een vervelende ambtenaar te maken te hebben zodat iemand toch hulp accepteert. Om die persoon toch weer in zorg te krijgen zodat die klachten of belemmeringen toch weggenomen kunnen worden. Moet je creatief mee omgaan. En een bepaalde mate van respect hebben voor de beperkingen die iemand heeft is hierin ook wel belangrijk, weerstand ontstaat niet zomaar. En acceptatie van hun gebrek.

Continu blijven communiceren over de mogelijkheden

Kijk je kunt de hele krant volschrijven hoe je het moet doen. Maar als je het niet nodig hebt dan lees je het niet. Ik werk bij de gemeente, maar ik lees echt niet elke week de gemeente pagina. En waar je moet zijn met een specifiek probleem, nou dan denk je, dat is voor mij geen toepassing. Misschien weet je nog net waar het staat ongeveer, maar je zult het niet elke week gaan lezen, omdat het niet van toepassing is. Maar als je nodig hebt, dan moet je wel weten dat het er is. Dus ik denk inderdaad dat niet iedereen dat weet. En daar is natuurlijk ook een belangrijke rol voor de overheid om te zorgen dat de toegang tot de zorg, of de ondersteuning, of de hulpmiddelen, of de woningaanpassingen dat die toegang duidelijk is. Waar is dat, hoe bereik je die, wanneer kan je die bereiken. Op welke plek, kan er iemand bij mij thuis komen, als ik het zelf niet kan. Allemaal dat soort vragen, hebben we denk ik vrij goed geregeld. Maar nogmaals, ik denk niet dat iedereen het weet. En ook omdat heel veel mensen daar in hun fase van hun leven eigenlijk helemaal niks mee te maken hebben. En er eigenlijk nooit komen. Dus ze zullen die informatie ook niet altijd tot zich nemen. Dat heb ik zelf ook. Ik bedoel, je kunt niet alles weten. Maar het is wel zaak om daar goed en blijvend over te communiceren. Dat doen we ook wel, maar goed. Maar als iedereen, als natuurlijk meerdere partijen dat weten in de samenleving, als jullie het weten, als de huisartsen het weten, als de gemeente het weet, als maatschappelijk werk het weet. Dan kom je er uiteindelijk ook wel, natuurlijk. Meestal als je iets niet weet, dan ga je een vraag stellen aan iemand. Hoe moet ik dat doen. En omdat je heel veel communiceert is de kans groot dat altijd wel mensen

weten, o ja, dan moet je even daar naar toe bellen, dan kom je verder. Dan gaan we daar maar van uit.

Onbekendheid met de faciliteiten die de gemeente biedt. Daar zitten twee kanten aan: men gaat er zelf niet achteraan aan de andere kant komt het ook voor dat de informatie van de gemeente niet proactief is. Attendeer mensen, het staat overal wel maar je bereikt de doelgroep niet die je wilt bereiken. De communicatie gaat nog wel eens de mist in.

De ambitie kan je heel breed houden of heel concreet. Ik denk dat het wel mooi is als we goed weten welk aanbod er ligt, want als we goed weten wat er is dan weten we ook wat er mist. En het is mooi dat we vraaggericht willen werken, dat is wel een beetje het uitgangspunt. Iemand heeft een vraag en daar willen we op inspelen. Aan de andere kant is mijn ervaring dat als je weet wat het aanbod is dat dat ook weer vraag creëert. Dat hangt met elkaar samen. Als we goed weten wat het is, kunnen we ook vaker iets preventiefs inzetten. Wij organiseren vanuit CJG wel bijeenkomsten waar alle mensen die preventieve hulp bieden komen. Maar er moet iemand zijn die het opschrijft en een lijst maakt. Iemand die overzichtelijk inventariseert wat het aanbod is. Of dat nu echt zo concreet wordt gedaan weet ik niet. Als je heel duidelijk weet bij wie je moet zijn om het te regelen.. als er één centraal punt is dan denk ik dat mensen makkelijker naar iemand toe stappen en zeggen dit is mijn idee. Er zijn heel veel dingen en trainingen die we preventief zouden kunnen doen, maar er moet iemand zijn die het overzicht bewaart en bij groepen langs gaat.

Voorlichting en communicatie spelen een grote rol. We zijn niet klaar met ons Voorster Nieuws en daar kun je alles in lezen. Als insider weet ik het en lees ik niet eens alles. Maar van mensen die alleen de aanbiedingen van de Aldi interessant vinden, die lezen het überhaupt niet. Het is niet de manier van communiceren. Als gemeente kun je zeggen, wij volstaan aan de regelgeving, het staat er toch in, iedereen kan het lezen? Zo werkt het niet. Wij hebben als politici van de straat wel eens iets uit te leggen. Kunnen we daar een ander soort van publiciteit voor zoeken? Ik weet het niet. We hebben de lokale radio, maar die is ook al voor de tigste keer buiten beeld, dan werkt het weer niet, dan weer wel. Niemand weet waar je het vinden kan. Dat werkt niet binnen de gemeente hier zo. Vooral openheid van zaken. Dat kan je doen door de media te bereiken maar ook dan ben je sterk afhankelijk. Die manier van communicatie is niet voldoende vindt men.

De gemeente doet al veel. Maar wat belangrijk is, is ook aan de onderkant mensen begeleiden. Bijvoorbeeld bij het consultatiebureau. Daar zou je al intensief moeten beginnen met het goed voorlichten van ouders. Voorlichting is wenselijk maar toch blijft de stap voor ouders te groot. Ieder jaar kunnen ouders gebruik maken van de wijkverpleegkundige van de GGD maar daar wordt te weinig gebruik van gemaakt. Dit geldt ook voor de informatie vanuit het CJG. Vanuit gemeente en vanuit school is het belangrijk te blijven informeren wat er allemaal mogelijk is. Als ouders goede ervaringen hebben dan wordt dit vanzelf verder verspreid. School probeert dit zelf al zo goed mogelijk. De intern begeleider werkt goed samen met Samenwerkingsverband IJssel-Berkel. We proberen als school ook aansluiting te vinden bij de naaste omgeving. Je hoeft het niet ver te zoeken.

Ik zit natuurlijk samen met anderen in het netwerk dementie. We organiseren veel bijeenkomsten om van ons te laten horen naar inwoners zelf met dementie of mantelzorgers om informatie te geven. En samen met mijn collega ook echt wel met professionals om uitleg te geven. Maar ik ben laatst nog bij een bijeenkomst van de kerken geweest om informatie te geven, en toen heb ik ook nog een korte presentatie gegeven van wat is het MNV, en dat zij het binnen de eigen kerk ook weer delen. Ouderlingen komen ook heel veel tegen en kunnen signalen geven. Of eens een foldertje geven of vragen of het een idee is dat ze ons vragen eens langs te komen. En dan is ook het onbekende er vanaf en staan ze er vaak ook wat meer open in. En wat belangrijk is, is dat de inwoner weet dat hij zelf de regie houdt.

Wat ook een gemiste kans voor de burger is, is dat huisartsen niet doorgeven dat er een maatschappelijk loket is waar zoveel vragen neergelegd kunnen worden. We vragen ons vaak af hoe deze mensen ons hebben gevonden. Ze komen heel vaak via een lange omweg bij ons terecht.

Een andere ontwikkeling die ik zie is bij de ouderen. Ze worden steeds ouder en wonen langer thuis. Als probleem zie ik het opsporen van mensen die in isolement raken. Het meest knellende is dat het isolement leidt tot allerlei andere problemen, die soms psychisch zijn. Een oorzaak van het isolement is dat er steeds meer alleenstaanden zijn in de maatschappij. Niet iedereen kan regie houden op zijn eigen leven. Soms als gevolg van een communicatief ongemak al dan niet in combinatie met fysieke problemen (bijvoorbeeld beginnende dementie). De ambitie die je moet hebben is goed en duidelijk communiceren over waar ouderen met hun problemen naar toe kunnen bellen.

We moeten meer voorlichting geven

Daarnaast zijn er stimuleringsmaatregelen van het Jeugdsportfonds die het ook voor mensen met een kleine portemonnee mogelijk maken om hun kind te laten sporten. Veel mensen weten die wegen niet te bewandelen, dus daar moet ook meer voorlichting over gegeven worden.

We moeten meer aan voorlichting doen, zeer zeker. Daar zijn we eigenlijk ook mee bezig. Heel veel voorlichting geven zodat ouders zich ook bewuster worden van het probleem. Ouders begrijpen/verstaan het kind bijna altijd, maar dat wil niet zeggen dat het voor de omgeving dan ook zo is. Als je ze daar op kan wijzen, door middel van adviezen, tips en oefeningetjes. Dat ouders ook zien, het is ook waar dat ik vaak voor tolk moet spelen, dat ze aan mij vragen; "wat zegt hij?"

We moeten presentaties geven met meerdere partijen of netwerkorganisaties en vragen te beantwoorden als; wat gebeurt er met statushouders, waar moet hij aan voldoen om in aanmerking te komen voor een woning of participatiewet, hoe wordt hij begeleid en wat mogen we verwachten, kunnen we groepen beter voorlichten. Door een sleutelfiguur uit te nodigen uit het land van afkomst die uit eigen ervaring en in de eigen taal statushouders kan informeren kan er een vertaalslag worden gemaakt. Ook ouderen, alleenstaanden en jongeren kunnen op deze manier worden voorgelicht of bijvoorbeeld door het starten van een maatjestragect waarin er wordt geholpen bij de administratie en financiën. En voorlichting op

scholen bijvoorbeeld beginnen met voorlichten in groep 7 of 8 en de kinderen leren hoe ze bijvoorbeeld moeten omgaan met zakgeld. Op deze manier komt de boodschap beter binnen.

Individuele en algemene voorlichting, daar kunnen we best een stukje in doen. Ook meer dan we nu doen er algemene bekendheid aan praktijkondersteuning geven, dat het laagdrempelig is. Dat mensen daar meer van op de hoogte zijn. Maar als ik dan kijk hoe druk we op moment hebben, dan weten mensen ons al wel te vinden.

We hebben nu 4x per jaar in Twello, en dat willen we ook uitbreiden naar de andere kernen, informatieavonden over dementie en daarbij hebben we ook, in elk geval sinds ik er werk, altijd het MNV genoemd. Gewoon, ook al is er nog niet eens een diagnose dementie, maar als we denken dat er een diagnose komt dat ze dan al wel contact op kunnen nemen en dat ze dan al wel wat begeleiding kunnen krijgen, voordat er een diagnose hoeft te zijn. Om begeleiding in te zetten dat kan eigenlijk zonder diagnose. Dat benoemen we dan wel. Dit is nu alleen in Twello maar dat moet echt nog wel verder in alle andere kernen uitgezet worden. We merken dat we in Twello veel meer vragen krijgen meer dan in andere kernen. We willen daar ook avonden gaan organiseren, dus het wordt wel uitgebreid.

Het is algemeen, de toenemende psychische problemen en hoe weinig hierover gesproken wordt. En je hoort van de omgeving van; als ze iemand in vertrouwen nemen dat de persoon zelf al wat heeft meegemaakt. Toch wel dat er zo weinig over gesproken wordt terwijl heel veel mensen wel te maken hebben met psychische problemen. En om daar tijdig bij te zijn, dat vooral. En misschien ook wel in de vorm van voorlichting. Zo'n voorlichting kan je vaak lekker anoniem naar toe vaak, dat is wat laagdrempeliger. Anders dan een cursus. Om mensen daar over te informeren en ze handvatten geven over eventuele ondersteuning die er mogelijk is of waar ze er terecht kunnen.

De oorzaak is dat ze te weinig info hebben. Als ik zeg CJG dan sta je daar wel verstoeld van, want ieder huis heeft toch wel een computer en kan je dus googelen. Maar bij dat gezin was het de vraag: wat kan het CJG dan? Dan moet ik even googelen en de site laten zien. Het zijn mensen met een uitkering. Die weten echt niet veel. En dan denk ik "hoe kunnen we dat verbeteren?" "Misschien bij leerplicht en klantmanagers, toch wel uitleggen dat er instanties zijn en dat je daar en daar kan aankloppen. En heel veel ouders weten dat niet. Nederlandse gezinnen wel, maar het zijn van die Afrikaanse gezinnen die lang hier wonen en leven van een uitkering die weten dat niet. Die weten dat soort dingen van CJG niet. Nu zie je ook vluchtelingen hier komen. Dat zijn ook mensen die informatie missen. Wat is er allemaal hier in Voorst? Waar kan je terecht voor bepaalde dingen? Zodra die mensen hier bij gemeente Voorst komen dan denk ik dat je een voorlichting moet geven vanuit CJG die dan alles verzamelt van leerplicht, GGD, ik noem maar iemand van de belasting. Eén grote voorlichting, met een tolk natuurlijk. Maar door dit soort informatie te geven.

Ik denk dat als ik bij mijn eigen vakgebied blijf dat er veel meer aan voorlichting gedaan zou kunnen worden. Op GGZ-gebied, dat veel mensen veel sneller signalen herkennen. En ook op verslavingsgebied. Daarom denk ik dat POH-GGZ een heel belangrijke rol kan spelen. Als mensen de eerste signalen herkennen dat ze sneller de weg weten naar ondersteuning of

informatie, waardoor erger voorkomen gaat worden. Als ik bijvoorbeeld kijk richting verslaving, dat mensen in een veel vroeger stadium aan de bel gaan trekken. Waardoor voorkomen kan worden dat je straks hele dure gespecialiseerde zorg nodig hebt. Dat je met kleine interventies nog best een heleboel kunt doen. Dat is iets wat ik merk. En dat de kracht en de rol van de POH steeds verder ontwikkeld wordt.

Motiverende gesprekstechnieken inzetten

We hebben ook een product ontwikkeld, daar kan Peter je nog meer over vertellen, maar we hadden al het Moti-4 gesprek, dat is een gesprek voor jongeren die we aanbieden op gemeentefinanciering dan kunnen we mensen motiveren om bij ons de hulpverlening in te gaan. En datzelfde product hebben we ook voor de wat oudere groep ontwikkeld, Moti-55, kom bij ons in behandeling, kunnen we dingen doorbreken maar we kunnen je ook bijvoorbeeld begeleiden naar die buurtcentra of vrijwilligerswerk of dagbesteding. Dus we denken dat dat een groep is waar we meer van gaan horen.

We kunnen technologie benutten

Mijn droom is ook wel dat vooruitdenkend je een communicatienetwerk in stand kunt houden. Technologie gebruiken niet voor rolstoelen, maar voor de communicatie. Je komt je huis niet uit, maar je communiceert met de huisarts, apotheek via skype. Je laat je gezicht zien en je ziet een vriendelijk gezicht. Dat kan op de iPad dus niet alleen via een mailtje. Daar moeten we werk van maken. Een gezicht zien is iets anders dan een mailtje.

We kunnen verbinding tussen hulpvragers en aanbod creëren door op internet een forum te maken waar iedere burger van Voorst toegang toe heeft. Als je inwoner wordt van Voorst, krijg je gelijk een inlogcode met een wervend verhaal. Hoef je dus niet zelf aan te vragen. Op dit forum kan je alles anoniem zoeken, delen, vragen stellen. Laagdrempelig. Je sluit daarmee aan op de huidige samenleving die vooral digitaal is. Jongeren weten niet anders. Je kunt op het forum vragen stellen en krijgt er direct antwoord op. Ik ben sceptisch over het organiseren van bijvoorbeeld een buurtbarbecue. Om mensen te leren kennen is dat oké. Niet geschikt voor het stellen van vragen en het signaleren. Het forum of de website moet laagdrempelig zijn en toegankelijk voor iedereen. Dat sluit ook goed aan bij mensen met een licht verstandelijke beperking. Zij zitten veel op internet, WhatsApp enz. Voor mensen die niet goed kunnen lezen, kunnen met WhatsApp inspreken en dan versturen. Binnen de gemeente zal dan geregeld moeten worden dat mensen snel antwoord krijgen. Als iemand bijvoorbeeld een klacht twittert naar de NS, wordt er direct persoonlijk gereageerd en volgen er acties. Dat is belangrijk en wordt gewaardeerd. Gehoord worden is essentieel. Dus er zijn mensen nodig die snel kunnen reageren. Een complimentenpagina erbij is ook belangrijk.

Omgaan met veiligheid van werknemers in klantcontacten

Als organisatie trainen we mensen uiteraard hiermee [red: met meer agressie] om te gaan, ze krijgen bij ons agressietraining en motiverende gesprekstechnieken en hoe leer je dingen. Wij hebben eigenlijk als uitspraak in de organisatie bij nieuwe aanmeldingen gaan we altijd eerst met zijn tweeën kennis maken bij crisismelding ook bij voorkeur met zijn tweeën of met een andere organisatie of met de politie of als de buurman belt, ik ga liever met jou naar binnen

we gaan in ieder geval nooit alleen. En dan hebben we nog zo'n hele code met; je meldt je aan als je er naar toe gaat en je meldt je ook af. Dus we hebben wel van die controledingen. En dat doen we vooral als we denken het kon wel eens een beetje raar zijn. En over het algemeen treffen we hele leuke, zielige, eenzame, maar vrolijke mensen. Weet je het kan alle kanten op. Maar het wil wel eens anders zijn. Of de mens is niet agressief maar hij heeft huisdieren die heel agressief zijn en waar ze geen grip op hebben. Ja, dat kan ook. Je hebt collega's die allergisch zijn voor huisdieren die zeggen sorry, ik kan niet bij jou zijn, er komt nu een ander. Dat is ook een mooi excuus. Of zullen we het gesprek buiten de deur doen want hier is nu niet handig. Sommige mensen zijn vaak vergroeid met hun huisdier en die moet er bij zijn. Meestal doet een hond niets maar is de dreiging van een hond niet prettig. Als je het benoemt is het vaak ook wel weer weg. De collega's zijn zo getraind hoe je dingen moet tackelen, dat ze aanvoelen hoe je dingen moet doen. Dat is ook aanvoelen als je de straat inloopt, fingerspitzengefühl, die lopen een straat in en die zien bij wijze van spreken al aan hoe de bloempjes voor de vensterbanken staan, hoe de tuin erbij ligt, hoe de auto's geparkeerd zijn, wat voor wijk is het, waar moeten we rekening mee houden? Dat is een gevoel, dat leer je naarmate je hier langer werkt.

5.4 Wat slaat wel aan bij mensen

Mensen blijven verleiden

Al houd je altijd mensen die je niet kunt bereiken omdat ze zelf te beperkt zijn of omdat je merkt dat er veel weerstand is bij mensen. En dan snap ik dat je onderscheid maakt in groepen mensen waar je wel energie in steekt en die je toch wat meer laat aanmodderen. Dat geeft mij wel een vervelend gevoel maar ik kan me wel voorstellen dat zo'n houding dreigt te ontstaan. Maar daar ben ik geen voorstander van. Want dan word je dus afgeschreven. Dat kun je voorkomen door mensen te blijven uitnodigen om in beweging te komen. In gesprek te blijven gaan. En om ze een worst voor te houden. Maar die worst moet dan wel echt smakelijk zijn, die moet echt worst op leveren. Dat hoeft niet alleen maar geld te zijn maar bijvoorbeeld een plek in een vrijwilligerstraject. Door ze plezier en status te geven.

Het is een vrij grote groep [red: mensen die constante aandacht behoeven], om dat te organiseren is niet eenvoudig. Het kost een macht aan energie om mensen zover te krijgen ook hulp te accepteren. Er gaat geld, energie en tijd in zitten. Je moet afstappen op mensen. Mensen verleiden, een perspectief geven om mee te doen. Heel veel mensen zullen zich in stilte schamen. Hier zeg ik schrijf een prijsvraag uit en je kunt een Senseo winnen. Senseo als toverwoord voor iets dat niet teveel kost maar wat je wel kunt winnen. De persoon neemt een budgetje mee en die gaat jou helpen.

Als je als oudere wel ergens heen zal willen, maar het vervoer is er niet. Stukje buurtbus is er wel, komt ie op de plekken waar ie zijn moet. Denk dat ouderen nog wel een drempel hebben om de buurtbus in te stappen. Volgens mij is daar ook nog wel een stukje, mensen die zich konden redden, dat zij een taxi in durven stappen. Mantelzorgers moet je ook niet overvragen daarmee. De stap om het te gaan ervaren, diegene die nog fit en zelfstandig is, om die in

contact te brengen met vervoer. Drempel is te hoog. Kennismaking hiermee is belangrijk. Hoe krijg je ze zo ver dat ze zelf de bus instappen?

In Terwolde is er elke vrijdagmiddag koffie drinken. Is natuurlijk wel erg weinig. En het zou ook mooi zijn als er iets meer ander initiatieven eraan toegevoegd zijn. Zoals samen koken, samen voorbereiden. Boodschappen eventueel door vrijwilligers terwijl je iets kan verzinnen om met z'n 10-en. De oudere dames hebben hun hele leven gekookt. Uiteraard wel onder begeleiding van een vrijwilliger. Ga op zoek naar de gemene deler: eten moeten we allemaal, maar daaronder ligt een sociale behoefte. En nu hoor ik ook wel iemand die heel alleen was. Had ruzie met iemand in dorp gehad en daarom ging hij niet. Woonde al 40 jaar in Terwolde. Dit staat dan in de weg om te gaan koffie drinken. Dan zou een professional op z'n plek zijn die heel goed weet wat er leeft. Die er langs gaat en met deze persoon in gesprek gaat. Vaak zijn het kleine hobbels. Het ontstaat niet vanzelf.

Mensen persoonlijk benaderen

Anderzijds zijn de verwachtingen soms ook wel heel erg hoog naar wat de ander zou kunnen/moeten betekenen. Die verwachtingen hebben we dan niet zo zeer naar onszelf, maar juist wel naar de ander en die worden dan niet altijd uitgesproken. Daar zouden verbeterlagen in gemaakt kunnen worden. Ook bij gemeentes en beleidsmedewerkers en contactpersonen van de gemeente. Ook verwachtingen waarbij ik denk, dat is theorie. Ik leg dit nu even uit met een voorbeeld. Wij hebben "Kies" trainingen voor kinderen van ouders in echtscheiding. Je denkt dat die doelgroep er is, dat zou ook haast moeten in deze tijd. Maar hoe haal je die kinderen dan binnen? Je denkt dat de behoefte er is, maar is dat dan wel zo of hoe bereik je die groep met die behoefte, sluit de training wel aan, sluiten wij wel aan bij die doelgroep? Hoe sluit je aan en hoe krijgen we daadwerkelijk die behoefte op tafel en de groep gevuld en aan het draaien. Of hebben we iets bedacht en op de plank liggen wat de plank misslaat. *Dus grootste probleem van nu vind ik wel hoe krijgen we de behoefte op tafel?* Ouders (e/o kinderen) bereik je meestal niet met een flyer of poster, een facebookpagina of artikeltje in een locale krant. Het werkt wel via persoonlijk contact. Waar je het belang kunt uitleggen en iets extra meegeeft werkt het best. In een andere gemeente hebben we dat gezien door IBers, buurtcoaches, jongerenwerkers etc. te vragen om mensen waar ze mee te maken hebben en waar dit speelt actief te benaderen en op de mogelijkheid van de "Kies"training te wijzen via een persoonlijk contact/gesprek. Dit juist daar waar ouders toch al zo druk zijn met van alles en denken het komt later wel. Dan hebben de kinderen juist die ondersteuning even nodig van iemand die de ouders daar op wijst. En vervolgens werkt mond tot mond reclame goed, als het goed loopt en er in een klas een kind zit die training heeft gedaan, dan heeft dat vanzelf een aanzuigende werking.

En het is hoe meer folders je mensen mee geeft, hoe minder zij die lezen. En ze hebben onderzoek gedaan bij roken van heeft het nou zin om als dokter te zeggen, roken past niet bij je, zou je niet stoppen. En als je dat bij 30 mensen zegt dan bij 1 iemand bekijft. Na een jaar is één van de 30 gestopt. En binnen de gezondheidszorg is dat een heel goed percentage. Want als je dat elke week tegen iemand zegt dan heb je toch 50 stoppers per jaar. En ik weet niet hoe dat bij overgewicht werkt maar ik ga er van uit dat dat ook zo werkt. Dus we zeggen

er regelmatig wat van en het liefst op zo een aardig mogelijke manier. Zodat mensen niet het gevoel hebben dat ze een standje krijgen maar meer alsof ze een goed advies krijgen. Maar dan gaan we niet met folders aan de slag.

Oplossingen voor problemen hangen af van het niveau van de problemen en je moet problemen op een veel lager niveau aanpakken. Hiermee bedoel ik eerder en bij de basis. Een oplossing zou zijn, maar dat kan toch niet... Alle burgers persoonlijk benaderen en kijken wat er in hun koelkast zit en in hun keukenkastjes. Dan voorlichting geven over wat de gevolgen zijn als je eet wat men eet en daar op coachen. Je moet het eetpatroon en drinkpatroon duidelijk maken. Dit gaat over obesitas en alcohol en voor de hufteigheid zouden verplichte cursussen goed zijn. Er bestaan nu al verplichte cursussen voor verkeershufters. Zo iets zou je verplicht moeten stellen voor iedereen die hufteig gedrag heeft. Je moet dan ook laten zien wat de consequenties van hun gedrag zijn. Eerder ingrijpen ook. Een verhaal van een bevriend buschauffeur die voetbalsupporters vervoert. Ergens halverwege de heenweg is de bus al gesloopt en niemand doet er wat tegen. Individuele aanpak werkt beter dan via folders of groepen die een voorlichting krijgen. Je wilt vooral bereiken dat het minder wordt de obesitas en de andere dingen die ik genoemd heb.

Degenen die al komen op de activiteiten, dat is oké. Maar je moet er ook achter zien te komen wat de motieven zijn om niet te komen. Als het eigen vrije keuze is, dan is dat prima, maar signalen moeten wel bekend zijn. Breng de diverse geledingen bij elkaar en voor de dorpscontactpersonen zijn dat belangrijke items. Hoe vaak zie ik niet dat als mensen voor de eerste keer komen ze ook direct vaker komen. Dit is niet alleen belangrijk in Klarenbeek, maar ook in de andere kernen. Het is zo belangrijk om middelen te hebben om mensen uit hun situatie te halen en op het juiste spoor te zetten. De dorpscontactpersoon maatregel werkt echt heel erg goed. En dat is de komende jaren nog hard nodig.

Aansluiten bij wat mensen drijft / bezig houdt

De assistente ziet wel dat die mensen talloze verkeerde producten pakken. Omdat ze het namelijk niet als een probleem ervaren omdat ze hun orale middeltjes iedere dag keurig slikken ze zijn te zwaar maar ze hebben geen last van hun hoge glucose gehalte, ze merken het niet, dus dat is een soort sluipmoordenaar. En dus komt het op boodschappen aan je moet er iets aan doen dus wat wij steeds meer ervaren, is leefstijl-interventie dat kan alleen maar als mensen gemotiveerd zijn dus we moeten op een of andere manier een haakje vinden bij personen wat hun drijvers zijn in het leven, wat ze graag willen. En als je die weet te vinden, dan volgt in een aantal gevallen de rest vanzelf. In een aantal gevallen helemaal niks omdat ze niks willen, maar als ze wel wat willen en ze zeggen, ja ik zou wel graag van pillen af willen, dan heb je een ingang om het gesprek aan te gaan. En wat we dus in Deventer hebben ervaren van wat al onze goede ervaringen van brengen van slecht nieuws, ja, roken kan dodelijk zijn, dat helpt allemaal niet, want mensen blijven roken dus je moet het omkeren en gesprekken aan gaan met mensen in een vroegtijdig stadium, goh wat zijn je ambities wat zou je in je leven graag willen? En kijken in hoeverre je vanuit de zorgverzekeraar vanuit de gemeente een bijdrage kan leveren dat die mensen gelukkig zijn. En dat ze doelen die ze graag willen

bereiken dat ze die kunnen bereiken en als daar zorg bij nodig is of er is welzijn bij nodig dan kunnen we dat proberen te voorzien.

We hebben in het verleden wel eens groepsbijeenkomsten gedaan, een avond cursus. Het is moeilijk om zo'n groep vol te krijgen. Dat is ook wel lastig. Dat blijkt bijvoorbeeld in de week van de opvoeding waar ook dingen georganiseerd worden. En het blijkt dat mensen ook weinig tijd hebben naast hun werk en drukke gezin en alles. En dan moet je echt net een onderwerp hebben waar een ouder ook net mee zit of mee te maken heeft, die krijgen we wel bij elkaar. Er waren dan cursussen bij over een bepaald onderwerp maar niet het globale van bijvoorbeeld tandenpoetsen. Waar in het algemeen wel iedereen mee te maken heeft bij wijze van. Dan ging het toch wel meer over opvoeding of een pittig kind hebben.

In de gemeente Voorst, dat is dan voor mantelzorgers, heb ik wel eens zo iets gedaan. Bijvoorbeeld over zelfzorg, dat is ook zo'n belangrijke. Iets van mindfulness heb ik ook wel eens gedaan. In het verleden deden we ook wel algemene voorlichtingen maar dat lijkt wat uit de tijd geraakt. Meestal doen we het nu specifiek op een doelgroep en op aanvraag.

Gemeenten moeten bij verslaving goed kijken wat zijn de vragen uit de buurt, uit jullie gemeente. Wat signaleren wij, onze preventiewerkers die al op scholen zijn. Om samen daar goede programma's in te ontwikkelen. Dat mag nog intensiever worden, er met elkaar over praten wat is hier nodig. Wij hebben ons productaanbod. De gemeente signaleert misschien iets anders en moeten wij een kwartslag draaien met ons product. Zodat het nog beter aansluit. Die gesprekken gaan wij graag aan. We hebben alles wetenschappelijk onderbouwd en onderzocht en dat werkt vaak het beste, maar dat betekent niet dat wij niet anders kunnen. Maar ook daarin moeten wij als organisatie met andere organisaties gaan ontwikkelen. Want ons programma is wel heel erg goed, maar misschien moeten wij wel met een LVB-instelling een heel nieuw product moeten ontwikkelen zodat dat nog beter aansluit. Nou, daar zou de gemeente misschien ook wel wat over kunnen roepen. Goh, denk eens met ons mee op ons vlak. Het is soms de juiste mensen aan tafel zien te krijgen en zeggen jongens, we hebben over een half jaar een heel mooi product. En dat moet een aanbod zijn van vier keer in de week en dat drie weken lang, ik verzin maar wat. Wij hebben een kenniscentrum opgezet in Twente met LVB en verslaving door een psychiater die daar op is gepromoveerd, die weet alles, is een echte netwerker. Dus we hebben daar een product voor in de kast liggen. Je moet alleen kijken of dat aansluit bij de juiste organisatie.

Stempel van probleem, hulpverlening of gemeente weglaten

Het probleem is dan wel hoe je ze [red: jongeren die zich terugtrekken] vindt. Het zouden er in Twello en omliggende dorpen meer moeten zijn. Het is lastig om deze groep te bereiken. De achterliggende problematiek is vaak het gezin, maar ook andere oorzaak. Moeilijk vindbaar. Dit ondanks bezoeken aan scholen en andere publiciteit. Wat we moeten bereiken is dat deze groep jongeren een laagdrempelige toegang vindt tot het project maatjes. Het mooiste is als iedereen in de gemeente Voorst het project maatjes kent en in de eigen omgeving oog heeft voor kinderen die met zo'n maatje beter in de maatschappij kunnen functioneren. Het mag niet zo zeer het stempel van hulpverlening of - zorg hebben. Vooral eenvoudig naar buiten

brengen. Een maatje neemt de zorgen van het kind niet over, maar neemt hem of haar mee de drempel over naar allerlei zaken. Of het nou naar een sportvereniging is of meegaan met boodschappen doen. Ik zal bijdragen door vooral duidelijk te maken dat het maatjes verhaal aanvullend is.

Het doel is om eerder interventies kunnen plegen. Gezinnen in beeld te hebben. Op basisscholen is het nu ook al dat je snel wilt signaleren, maar vaak is het dan ernstig. Naar het CJG ga je pas, als je ernstige problemen hebt. Je moet het lef hebben om daar naar binnen te gaan. Organiseer kinderfeestjes, laat theatergezelschappen komen. Zorg ervoor dat er folders liggen/hangen over waar je terecht kunt of over specifieke onderwerpen. Die kan iedereen pakken en bedenken: he, daar kan ik ook terecht als... Of ter plekke laagdrempelig gesprekje aangaan. Alles met het doel eerder te signaleren. Maak het minder zwaar, gewoner en daardoor makkelijker om een vraag te stellen. Huisartsen organiseren middagen. Daar nodigen ze bijvoorbeeld een logopediste uit die over taalontwikkeling bij kinderen komt praten. Daar kan je vrijblijvend naartoe. Niet omdat je een probleem hebt, maar omdat je een kind hebt. Als je wilt, kan je daar je verhaal doen, delen. En hoor je van anderen welke vragen zij hebben. Daar steek je wat van op. Of je merkt dat je niet de enige bent met die vraag. Dat kan al heel helpend zijn. Je kunt bijvoorbeeld ook een avond houden over rijbewijs en 70+. Dan laat je iemand komen die daar van alles over vertelt, beetje leuk aankleden (bv racecircuit, rijvaardigheidsspel). Dan heb je een ingang vanuit een ander beginpunt, dus niet vanuit een probleem. Dan zal iemand makkelijker een vraag stellen, bijvoorbeeld een vraag van een dochter die eigenlijk vindt dat het rijbewijs van haar vader niet verlengd kan worden, maar vader dit zelf niet ziet. Hoe ga ik daarmee om. Anderen kunnen dat herkennen of aangeven hoe zij denken ermee om te gaan. Zo krijg je gelijk weer input van anderen.

Het blijft een heel moeilijke vraag, het terugdringen van het niet-gebruik. Want wat kunnen we er aan doen? Wat we wel doen is stukjes zetten in het Voorster Nieuws, wat goed gelezen wordt. Op de website stukken zetten en toch zijn er mensen die het niet weten. Maar er zijn natuurlijk ook mensen die niet komen. Het is natuurlijk wel een gouwe greep geweest om ons buiten het gemeentehuis te houden, vind ik. Want zo'n pand als dit is natuurlijk wel laagdrempeliger. Ja, met name toen wij in de Kortenaerstraat zaten, dan kwamen ze een aanvraag indienen. Zeiden wij, ja je aanvraag wordt ingeboekt in het gemeentehuis. O jee bij die ambtenaren, dan zal het wel lang duren. Dus die hadden helemaal niet in de gaten dat wij ook ambtenaren waren. Dat was wel grappig dus die beleefden dat niet als dat zijn ambtenaren van de gemeente.

We moeten mensen in hun waarde laten

Een heleboel zaken, als ik het over het buitengebied heb, dierverwaarlozing, mond-en-klauwzeer van jaren terug dat speelt hier nog steeds. Je hoort dat heel vaak als je het over dieren hebt en als dan de overheid daar zich mee gaat bemoeien, op welke manier ook, dan gaan meteen de hakken in het zand. Dat heeft hele diepe sporen getrokken en dat leeft nog steeds. Dat hoor ik ontzettend veel. Men heeft geen vertrouwen. Omdat ik het zelf van heel dichtbij heb meegemaakt en heb meegevoeld dat geeft mij wel ingangen. Als ik dan bij dat soort mensen kom dan spar ik. Ik voel mee. En omdat je er als politiemann mee bezig bent

opent dat vaak ook wel deuren omdat je raakvlakken hebt, een stuk herkenning. En ik probeer ook vaak aan collega's van de dierenpolitie over te brengen, zo van 'luister, je kunt er wel met de botte bijl in, maar besef je wel wat hier gebeurd is? Dat heeft er behoorlijk ingehakt. Wanneer je dan bij een casus komt, benoem dat dan ook'. Er wordt echt nog heel vaak over begonnen, vooral als je handelend optreedt als politie zijnde dan oh, dit en dat...toen... dat komt gewoon weer terug. En kun je heel gemakkelijk omheen gaan maar als je kort er bij stil blijft staan maak je, dat is mijn ervaring, je het jezelf een stuk makkelijker. Begrip. Als je de mensen in hun waarde laat en ze een stukje herkenning en erkenning geeft van wat er gebeurd is, destijds, dan komen ze wel wat losser maar ze laten nooit het achterste van hun tong zien. Best lastig.

Wij moeten meer financiële hulp geven zonder allerlei mitsen en maren eraan te verbinden. Meer maatwerk leveren, maar iemand mag ook wel wat terug doen. We moeten weer meer socialer worden, niet elkaar de ogen steeds uitsteken. Je moet ook accepteren dat er een groep is die je niet kunt helpen, zolang ze maar geen overlast geven. Dit geldt voor volwassenen. Kinderen zijn afhankelijk, dat is een ander verhaal. We moeten er de tijd voor nemen. De basishouding binnen allerlei instellingen moet veranderen: Echt in gesprek zijn, echte belangstelling voor elkaar, echtheid, betrokkenheid, liefde voor de ander voelen, elkaar daar op wijzen. Gehoord worden, gezien voelen, wat voor elkaar betekenen, elkaar helpen, dat is belangrijk.

Jongeren aanspreken op hun jongerenbrein

Je moet zorgen dat het voor een jongere nú aantrekkelijk is om iets niet te doen. Lange termijn gezondheid benadrukken helpt niet. Een slechte adem en puistjes door roken, dat helpt wel bij jongeren.

Wij zijn ingezet voor jongerenwerk: gesprekken, activiteiten enz. We krijgen subsidie om dat in te zetten. Formeel hebben we een verwijsfunctie naar hulpverlening maar dat is een lachertje bij deze doelgroep. De reguliere hulpverlening bereikt de jongeren niet, dat is te veel hulpverlening. De reguliere hulpverlening kan niet levelen op niveau van de jongeren. Er is dan geen klik en dan komen ze weer terug of gaan gewoon niet. Het werkt niet want het voelt voor hen als hulpverlening. Bij deze jongeren gelden andere regels, andere taal en zul je juist moeten levelen. Als je als voorbeeld kan dienen of kan koppelen aan iemand die als voorbeeld kan dienen dan kun je ze bereiken. Let wel de kennis is er wel bij de hulpverlening.

Bij jongeren die iets willen zie je nu wel die uitdaging ook in Voorst. In feite is het nog wel een beetje een onderbelichte groep. Helemaal bij pubers, met wie het lastig contact leggen, in contact te komen en aan te sluiten lijkt, voor volwassenen. We zijn bezig met een lijstje met vragen te maken voor jongeren om er meer achter te komen waar de behoefte aan hebben. Moet dat persoonlijk/fysiek contact zijn, moet dat de mogelijkheid tot een chat zijn, moet dat een groepje jongeren met vergelijkbare ervaringen zijn? Maar de lijst maken alleen al, er zit ook een andere belevingswereld en taal wereld achter bij die jonge mensen. We moeten het gesprek aan gaan en niet zelf op je eilandje zaken bedenken. Dat geldt voor zowel gemeentelijk beleidsniveaus, als voor professionals, maar ook hoe sluit je aan bij de jonge

kinderen en de (jonge) ouders. Zorg voor het gesprek en dat de verbinding tot stand komt en leer elkaars taal spreken.

De groep waar ik mee werk is natuurlijk best jong. En wat ik daar veel zie is dat jongeren niet meer naar school gaan en daar vastlopen. En dat is ook echt wel een punt van zorg. Dat is wel de doelgroep waarmee ik werk, en ook met ouders die hun kinderen niet meer naar school krijgen. Dat is wel een grote ontwikkelingsbedreiging vind ik. Dat is een stukje waar ik vaak tegenaan loop en wat ook moeilijk is op te lossen. Er zijn vaak al veel partijen bij betrokken, leerplichtambtenaar, CJG, schoolmaatschappelijk werk, scholen, ouders, het kind zelf. Vaak ga je heel erg samen op maar lukt het toch niet altijd. En ook dat is een stuk begin want als je scholing niet goed is dan kan je daar de rest van je leven heel veel last van hebben. Ik denk wel eens dat we vergeten om wie het gaat, dat we vooral met alle mensen er om heen heel druk zijn om de jongere weer naar school te krijgen. Maar dat dit niet altijd lukt omdat het de jongere zelf is die dit moet gaan doen en de ouders die sterker en steviger kunnen worden. En je ziet dat dit vaak moeilijk is. Ik denk dat het om de mensen zelf gaat, om daar goed bij aan te sluiten. En dat er soms ook sneller doorgepakt zou moeten worden. Dat zie ik ook wel dat het pas bij de gemeente komt, of bij school of bij het CJG als het al heel ernstig is. Terwijl je daarvoor vaak al iets zou willen doen hé. Jongeren spreken over de gevolgen of bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen inzetten die laten zien wat voor gevolgen het heeft als je niet naar school gaat. Want jongeren hebben gewoon een ander brein dan volwassenen en volgens mij zou het goed zijn als je daar bewust van bent, dat je ze op hun jongerenbrein aanspreekt.

We doen het op verschillende gebieden. In het grote geheel hebben wij een e-learning module gemaakt die zit nu in het landelijk pakket, de jeugdzorg leert online. Dat is één. Wij geven presentaties, deskundigheidbevorderingen ook aan andere organisaties die dat van ons vragen. Binnen een aantal gemeenten hebben we dat al gedaan. En wat we vooral doen is dat op het moment dat we bij ons een kind of cliënt wordt aangemeld daar vooral de hele sociale context bij betrekken. Zo hebben we laatst, niet in de gemeente Voorst maar in een andere gemeente, hebben we in een klasgroep 5. Dus dan hebben we het over kinderen van 7 en 8 jaar. Hebben we in die klas een kind met hersenletsel uitleg gegeven wat het is en wat het betekent. En wat dat kind anders of bijzonder maakt in vergelijking met andere kinderen. Waar ze rekening mee kunnen houden.

Het meest moeilijke bij problemen is het bereiken van mensen of jongeren die niet geholpen willen worden. Het is moeilijk om problemen aan te pakken, wanneer de wil, het gevoel of de moed ontbreekt om advies van een ander aan te nemen. Er zijn eigenlijk grof gezegd twee categorieën: de mensen met een open geïnteresseerde houding waarbij je ziet dat een goed gesprek gevolgen heeft en acties oplevert en de mensen waarbij het aandacht geven goed is, maar het effect nihil. Net zoals ik heb meegemaakt dat Halt voor de ene jongere wel werkt en voor de andere niet. Hulp moet aanvaard worden, anders helpt het niet. Zoals ik al zei, het gaat erom die mensen en jongeren te bereiken die niet open staan. Die vanwege welke oorzaak dan ook minder vertrouwen hebben en daardoor ook minder zich uiten, dingen opkroppen en daardoor in de problemen komen. Die zijn niet gewend om dingen bespreekbaar te maken. Natuurlijk levert in contact komen misschien problemen op in de privacy- wetgeving. Maar de

maatschappij moet kunnen duidelijk maken dat er een open houding is om te helpen. Dat levert de sleutel tot mentaliteitsverandering. Zo doorpratend lossen we natuurlijk alle problemen op, maar mijn insteek is, probeer mensen echt te bereiken; sta open voor ze. Wanneer er een oplossing zou zijn om mensen open te laten worden, dan zou ik meteen gaan meedoen. Nu reageer ik op aankloppen en dat is ook nodig maar lost het probleem van de andere groep die niet aanklopt, niet op. Ik bedenk me overigens wel ineens dat op de middelbare school jongeren in groepsverband heel goed in staat zijn om problemen bespreekbaar te maken en op te lossen. Daar zou veel meer gebruik van gemaakt kunnen worden.

Ik denk dat er veel organisaties zijn die worstelen met jongeren die we niet in beeld hebben. Bij de jeugdzorg zou je de gesprekken moeten aangaan met die jongeren. Om te kijken wat er speelt. Dat is één ding wat zeker is. Wellicht dat je daar nog wat dingen kan afleiden. Je hebt natuurlijk ook jongeren die via huisartsen verwezen worden. Die heb je dan nog niet helemaal in beeld. Daar zou je wel wat mee kunnen. Als iemand via de huisarts verwezen is, dan krijgt de gemeente ook wel een rekening, dat er zorg verleend wordt. En die zou wel het gesprek aan kunnen gaan. Zeker jongeren die werkloos zijn en aan de kant staan. Hoe sneller je die oppakt, hoe beter dat het is. Je krijgt een situatie van apathie. Dat is niet goed. Op het moment dat je signalen krijgt dan moet je als gemeente er direct bovenop zitten. En je moet ze in beeld hebben. En dan ook heel snel in beeld van wat er speelt. En vooral actief houden. Niet passief laten worden. Vooral ook dat ze zelf meedenken over wat hun toekomstbeeld is en welke kant ze op willen. Welke mogelijkheden ze zelf zien. Daar moet je heel sterk op inspelen. Ze hebben een hele andere belevingswereld, hele andere denkwereld. Daar vergissen we ons in. Dat beeld van eigen regie voor jongeren. Dat is een valkuil voor politici. Je hebt een beeld van de samenleving hoe jij vindt dat de samenleving het beste zou kunnen wezen. En hoe die moet zijn. En vanuit dat beeld bedrijf je politiek. Maar het is altijd maar de vraag of iedereen daarmee gediend is. Met dat idee. Dat is wel wat je in de gaten moet houden.

Herhalen van de boodschap is belangrijk

Je kunt niet alles voorkomen natuurlijk, zeker niet met zware problematiek. Ook als je al een keer een voorlichting hebt gehad over de gezondheidszorg in Nederland, dan denk ik zelfs nog dat als je het een jaar later weer doet, dat er dan weer vragen zijn. Want dan ben je hier langer en dan is je kind een keer ziek geweest en wat had je dan moeten doen. Of je vrouw is een keer zwanger geworden en je snapte dit of dat of dat niet. Of je dacht dat je een tandartsverzekering had en toch kreeg je een rekening van 1000 euro, hoe kan dat nou? Dat soort dingen. Dus ik bepleit daar aandacht voor, langdurig.

Je moet investeren in de vraag achter de vraag en die moet je echt pakken vanuit de laagdrempeligheid. In je buurthuizen, je scholen, je huisartsen, echt je eerstelijnsvoorziening moet daarop kunnen investeren en weten hoe ze moeten investeren. Ik denk dat het wel lastig is; het zijn onderwerpen die je eigenlijk jaarlijks terug moeten laten komen in een voorlichting of krantjes. Maar ik dat je niet aan ontkomt dat je eens in zoveel tijd voor een groep gaat staan, maar ook in gesprek bij hen ophalen; 'wat heb je hiervoor nodig om dit goed te kunnen gaan doen?' Want ook scholen hebben daar zelf ideeën bij en een bepaalde behoefte. Als je

aansluit bij de behoeftes die zij hebben om hun voelsprietten uit te kunnen zetten, dan kan je stappen zetten.

Evenementen waar we het net over gehad hebben, dat zit eigenlijk door de hele samenleving op alle settings. En juist een integrale aanpak is het plus 1 effect wat je kunt bereiken. Deze doelen zijn nodig omdat je daar de meeste gezondheidswinst kunt behalen. Tactus is altijd voor een integrale aanpak. Dat je goed risicodoelgroepen met elkaar kunt bekijken. Hoe kun je die bereiken, maar ook de gezonde burger, als je het even over de gezonde puber hebt die wel gebruikt, daarin het gezonde gedrag bestendigen. Als je het hele scala pakt, dat je daarvan zegt, daar gaan we een plan op maken. Op meerdere facetten, dat jongeren ook zien dat bij Tactus hetzelfde beleid is als op evenementen. Op scholen horen we weer hetzelfde als in de sportkantine. Dat ze op die manier overal hetzelfde horen en ook ouders. Ouders zijn natuurlijk ook een doelgroep waar veel jongeren bij horen.

5.5 Hoe houden we mensen vast

Werk aan een vertrouwensband tussen vrijwilliger en burger

Het moet op basis van vertrouwen zijn. Juist de binding maakt dat iemand graag wil blijven helpen en er ook wat voor over heeft. En juist de binding maakt dat mensen het accepteren. Zou je te snel wisselen van buddy dan begint het proces van voren af aan. Terwijl juist de geschiedenis en sociale druk van belang is. Heel veel zal mislukken omdat mensen zich er niets van aan trekken. Je moet eelt op de ziel hebben. Wat doe je als je met je auto komt aanrijden en iemand heeft geen geld om z'n leuke fietsband te maken?

Vertrouwen tussen zorgverlener en cliënt is noodzakelijk

We proberen heel laagdrempelig te zijn, dat ouders je weten te vinden. Dat we bijvoorbeeld met twee weken op huisbezoek gaan dan komen we aan huis waar er een heel pakket ligt aan klant dossier, we nemen die over en gaan die dan verder uitwerken. Je probeert het dus heel laagdrempelig te brengen doordat je bij ouders thuis komt. Daar probeer je al een vertrouwensband samen te krijgen. Dat ze je maar weten te vinden op het moment dat ze vragen hebben over een kind of rond om hun kind. We bereiken het grootste deel wel. Ik weet niet de exacte percentages maar ik denk dat het zit rond de 95 en 100% ergens. De meeste mensen denken dat het ook wel verplicht is dat wij iedereen bezoeken bij wijze van spreken.

Ook zie ik dat voorzieningen niet goed uitleggen wat er op een dagbesteding gebeurt. Er moet vertrouwen opgebouwd worden tussen de patiënt en de begeleider om samen naar een doel toe te kunnen werken. Men moet uitzoeken wat een mens nodig heeft voor een welbevinden en in welke vorm. Wat op dit moment als positieve locatie wordt ervaren is de Zorgboerderij in Nijbroek. De boer en de boerin van de zorgboerderij komen de patiënten zelf ophalen. Zo bouwen zij een vertrouwensband op met de patiënten. Je zou moeten willen bereiken dat er flexibele zorg (in tijden) wordt geboden in zorgboerderijen en dagopvang. Dit zou kunnen door inzet van thuisbegeleiding of vrijwilligers.

Gezinnen die meeste aandacht nodig hebben worden vaak niet (tijdig) bereikt. Aantal gezinnen moet echt intensief begeleiding krijgen, voor langere tijd. Van groot belang is het ontwikkelen

van een vertrouwensband tussen begeleider en gezin. CJG zou bekendheid onder ouders moeten krijgen van Consultatiebureau zodat er een natuurlijk vertrouwen bij ouders gaat ontstaan en probleemgezinnen vroeger in beeld komen; zo krijgen gezinnen zaken op de rit! Meer naamsbekendheid en samenwerking CJG hoewel het in Voorst relatief wel goed gaat.

Ik heb op een gegeven moment ook een keer de buurt gehad. De bieb leest voor traject. Dat komt uit de bibliotheek Brummen Voorst. Ik moet dan gezinnen aanmelden. Die dan een taalachterstand hebben. En dan kunnen daar vrijwilligers heen gaan om voor te lezen. Ik vind het heel leuk en goed. Maar als ik tegen die mevrouw ga zeggen. Jij komt daarvoor in aanmerking, dan heb ik het gedaan. Dat is niet oké. Zij laat zeker niet die mevrouw toe. Ik heb tegen hun gezegd, door aanmelding via mij ga jij dat niet oplossen.

Onze eigen organisatie geeft niet het goede voorbeeld. Ik denk dat wij het goede voorbeeld geven als wij medewerkers hebben die wij continuïteit bieden. Nu hebben wij veel wisselingen en dat is niet goed naar de cliënten toe. Als je het hebt over echt een relatie aangaan, geloofwaardigheid geven. Je moet er op kunnen bouwen. Dus daarom geloof ik wel in het dichtbij als wijkteam zijnde. Maar het blijft dat sommige mensen niet anders kunnen die hebben gewoon hulp nodig. Als het maar betrouwbaar is. Niet veroordelend en terugkerend.

Toegankelijk en beschikbaar zijn

We zouden moeten willen bereiken dat je in echt contact en communicatie komt met de “zorgvrager”. Durf de balans te vinden in een formele relatie met daarin informele momenten/aspecten. Leer ze kennen als persoon. Dat je ook beeld bij het geluid hebt. Durf kwetsbaar te zijn in je rol als hulpverlener/ondersteuner. Ga het veld in. Stap de buurt in. Plan bijeenkomsten voor informatie en ontmoeting. Ken de mens die gebruik maakt van je diensten. Dat gaat ook de formele situatie informeler maken en is de drempel niet zo hoog.

Als je het al lastig hebt en je moet naar een “loket” waar je vaak tegen een formele opstelling oploopt. Zorg ook voor toegankelijke personen met feeling. Die de connectie durven en kunnen aan gaan. Zorg voor de juiste vrouw/man op de juiste plaats. Ken je mensen en durf mensen te leren kennen. Daar zit je resultaat. De echte ontmoeting ontstaat dan. Dat is het moment dat je het echt met elkaar gaat doen. De daadwerkelijke hulpvraag komt dan boven! Wil je in je beleid naar noaberschap, mantelzorg, vrijwilligerswerk gaan, ga die ander echt leren kennen.

Ik denk dat je ambitie moet zijn dat je beschikbaar bent, voor wat het dan ook is. En daarin denk ik dat de transparantie ontzettend van belang is; waar sta je voor en hoe kunnen we dat met elkaar bereiken? Maar eigenlijk zou de grondhouding moeten zijn: ‘Wat het ook is, weet dat je bij ons terecht kan en we helpen je verder met oog voor de klant en zijn behoefte.’ En niet willen invullen. Maar daar ontkom je soms niet aan. Voorbeeld; we gaan met elkaar soep maken en de klant denkt dat je champignonsoep maakt, maar gaandeweg ben je al lang bezig met je groentesoep. Soms ontkom je daar niet aan, maar dat zit in het stukje of iets nog veilig is of niet. Is iets niet veilig, dan moet je doorpakken. Maar zolang iets veilig is, moet je de aansluiting blijven zoeken om mensen ook daadwerkelijk in beweging te kunnen krijgen. Zodra je mensen iets door de strot probeert te duwen, dan krijg je altijd weerstand. Soms moet je

ook gewoon loslaten en mensen het vertrouwen gunnen op basis van de informatie die je op dat moment hebt, dat is moeilijk en balanceren, maar je moet dus juist weten wat iemand nodig heeft om die inschatting te maken. Heel erg kijken en proberen aan te haken lokaal bij bijvoorbeeld buurthuizen. Kijken wat er speelt en aanhaken, kan ook over ouderenmishandeling, dan kan je aanhaken bij markten inloopuren waar ouderen komen. Met daarbij ook hoe je vrijwilligersorganisaties erbij kan betrekken en meer in het zadel kan zetten.

We hebben dat in het verleden ook wel eens echt uitgevoerd, dat we ook merkten dat een ouder heel erg zoekende was en dat juist door de geringe contacten met de medemens hebben ze ook niet echt een vraagbaak van goh, hoe doe jij dat... dan zie je toch een beetje dat ze aan het zwemmen zijn. En we hebben in het verleden ook wel eens tips gegeven en ook de websites genoemd van basisscholen en we hebben daarvoor ook scholenmarkten georganiseerd, zodat ouders hier kunnen komen om in het kort wat kraampjes langs te gaan om te bekijken wat biedt deze school nu eigenlijk. Om alvast een eerste indruk te krijgen. We zijn ook wel eens met een peuter meegegaan naar de basisschool, omdat je dan denkt: het is voor die mensen zo'n enorme stap...Ja en ook in de communicatie, krijgen ze wel de juiste informatie en ook hoe pak je dit aan?

Laagdempelig zijn

Ik denk dat dit komt doordat mensen eigenlijk altijd maar gewend zijn om zich zelf te redden. Hulp vragen op zich kan best lastig zijn denk ik. En dit is natuurlijk ook een 70 of 80 jarige, waar hebben we het eigenlijk over. Ik denk dat het helpt om laagdrempelig te zijn en iets uit te delen, bijvoorbeeld een artikel te plaatsen in het Voorster Nieuws, dat het kan, dat je het aanbiedt. Niet dat ze zelf de weg hoeven te zoeken van ik heb nu iets, waar moet ik naartoe, maar dat ze al een flyer zien, of een huisarts. Maar het is eigenlijk ondersteunend spreken van, er is een opstapje. Dan is de drempel niet zo hoog. Of dan wel om heen hen, dat kan ook door kinderen worden gedaan of door burens om heen heen.

We moeten het bespreekbaar maken, in het gewone maken. Ik weet niet of we daar veel aan kunnen doen. Veel over communiceren, laagdrempeliger werken, dat mensen gewoon in kunnen lopen op spreekuur. Geen idee of er mensen zijn die daar wel gebruik van maken van het inloop spreekuur? Heb ik geen beeld bij. Ik probeer mensen er op wijzen dat er zij niet de enige zijn. Ja veralgemeniseren in de zin van je bent echt niet de enige. Mensen denken vaak dat ze de enige zijn die een probleem hebben. Iets in die trant probeer ik dan.

Je zou het kinderen gewoon gunnen om in een taalrijke omgeving op te groeien. En dat is ook wat je probeert en wat je aan voorlichting geeft op scholen of aan ouders in de bus. Maar we kennen ook twee keer in de maand een logopedisch spreekuur, voor 0 tot 4 jaar, voorschoolse kinderen. Met name verwezen door kinderdagopvang of consultatiebureau. Dat is heel mooi, dan ben je preventief bezig. Dat is eigenlijk wat je wilt, want dan kan je nog veel meer bereiken. De kinderen kunnen misschien nog niet zo veel, maar je kunt ouders daar goed in betrekken. Ouders komen daar altijd mee met hun peuter, dus kan je ze beter bereiken. Het is heel vrijblijvend. Je hoeft alleen even een afspraak te maken, je komt een uurtje, als logopedist kan je dan al een hoop bereiken.

Belangrijk is dat je de kinderen zo veel mogelijk kansen biedt, dat het kind de kansen krijgt die het zou moeten hebben om zich op een normale manier te ontwikkelen en om hun plek te vinden in onze maatschappij. Wat ik een prachtig initiatief vind, is dat de logopedie een spreekuur heeft voor ouders die twijfelen over de taalontwikkeling van hun kind. Ze doen geen behandeling maar een screening en als wij twijfelen over taalontwikkeling, kunnen wij die ouders aanbieden. Bij het CJG kun je afspraak maken, kan het kind gescreend worden. Je bent verplicht tot niks, maar je kunt wel goede adviezen krijgen en zoiets zou er ook moeten zijn voor mensen die vastlopen op ander gebied een laagdrempelig iets.

Mensen moeten hun verhaal kwijt kunnen

Als hangjongeren of mensen met psychische problemen of op scholen jongeren die het niet fijn hebben, als ze iemand hebben die ze hoort en ziet en waar ze wel hun verhaal kwijt kunnen, het is altijd belangrijk dat iemand veilig voor je is en vertrouwd en dat je daar dingen mee kunt delen. Als je weet wat er speelt en leeft, kun je er ook wat mee doen. Als je het maar laat, kom je er nooit achter.

De ambitie moet zijn om te zorgen dat iedereen binnen kaders het naar zijn zin heeft en fatsoenlijk kan leven. En zoals het onderzoek in Nederland heeft uitgewezen, dat we blij mensen kunnen zijn. Een blij volkje. Dat is een mooi streven en daar moeten we proberen mee om te gaan. Hoe krijg je zo iets voor elkaar. Dat is een heel complex gebeuren. Dat is heel lastig. Je kunt niet mensen als groep uitnodigen om te zeggen, wat zijn jullie problemen. Hoe komt het, enzovoorts. Dat is allemaal individueel werk. En toch zal het moeten. En toch zou je daar op zo'n manier mee om moeten gaan.

Ik denk dan dat ik dan toch vanuit de invalshoek van de voedselbank ga redeneren. Ik heb met enige regelmaat naast mijn werk als chauffeur en uitdelen van de etenswaren e.d., heb ik ook mij zelf zo langzamerhand een beetje in de functie van een soort maatschappelijk werker geprofileerd. In de zin van dat ik gesprekken aan ga met mensen en in die zin kom ik dus in contact met mensen en hebben ze op enig moment wel het idee dat ze het verhaal kwijt willen. En in die zin kan ik dus daaruit putten om wat dingen te vertellen.

Zichtbaarheid van problemen vergroten

Er moet meer voorlichting gegeven worden door mensen uit zelfhulpgroepen. Zichtbaarheid vergroten. In een zelfhulpgroep ervaar je hoe het is om niet de enige te zijn met een alcohol probleem. Openheid en ervaringen delen. De schaamte voorbij, wat heel lastig is. Op het platteland of kleine dorpjes is dit een drempel. Mensen weten het dan al snel. Je wilt het zolang mogelijk voor iedereen verborgen houden. Dat is met meer problemen zo.

Je moet de problemen zichtbaar maken en de problemen op tafel krijgen. Positieve benadrukken van het niet drinken. Wat blijft is dat mensen zich schamen voor hun verslaving. Mensen die gestopt zijn, benoemen dat het een positief effect heeft. Er zou meer bekendheid aangegeven moeten worden. Voordelen van stoppen benoemen.

Van iedereen in mijn omgeving die ik spreek zou ik graag willen weten wat zijn of haar probleem is. Niet om als een soort pastor rond te wandelen maar om met elkaar te kunnen

bespreken en te kunnen zeggen; joh pak het eens op deze of deze manier aan. Als je niet wilt, ook goed, maar om ze te helpen in de goede richting. En als het helpt is het mooi. Als je met een open deur binnen valt dan is het vaak oplossend voor de toekomst. Ik denk dat we maatschappelijk sturend mogen zijn, maar niet overheersend.

We moeten duidelijk en open communiceren

Ik vind heldere communicatie heel belangrijk. Dit zorgt voor duidelijkheid. Duidelijkheid die er niet altijd is voor de doelgroepen waar ik mee werk. Ik werk met ouderen in groepen. Ik zie dat de communicatie over veel schijven gaat. Hierdoor blijven er veel vragen en is er weinig reactie. We hebben een democratie die aangeeft dat er openheid is. In mijn groepen met ouderen merk ik dat er veel vragen worden gesteld. Veel is onduidelijk is en dat zorgt voor angst bij hem over wat wel/ niet mag. Ik help mensen bij hun vragen. Soms denk ik dat het goed zou zijn om een bemiddelingscoach te hebben. Deze luistert naar de mensen en weet waar ze terecht kunnen. Niet doorverwijzen maar bemiddelen naar hulp en bij vragen.

Minimale inspanning maximale bereiken. Praat je nu of zeg je wat. Hoor je wat of luister je wel goed, goed luisteren. Hierin zouden werkers nog wat kunnen leren. Er moet een klik zijn tussen de helper en de vrager wil het effect hebben. Om dit te kunnen bereiken gebruik ik altijd de ladder. Deze heeft 5 punten en is als volgt opgebouwd van onder naar boven luisteren, constateren, analyseren, ventileren en met elkaar de kern aanpakken. Hier kom ik ver mee. Hier geef ik ook les in aan verschillende groepen waaronder neurologen. Belangrijk hierin is van onder af aan te beginnen. Daarnaast blijft het heel belangrijk dat er een klik is. Als een groep of een helper geen klik heeft met de vrager zal elke hulp wegblijven.

Geef mensen een rol

Ik denk dat voornamelijk de import is die makkelijker zijn. Schoorvoetend. Voorst heeft al snel zoiets van, dat wordt toch niks. Dat is jammer. Dat is een kwestie van tijd. Er komt steeds meer import. Het mixt. Dat komt vanzelf wel. Langzaam. Ze erbij betrekken. Enthousiast maken. Mening vragen. Belangrijk maken. Door ze een rol te geven. Bij voorkeur een klein rolletje. Anders zeggen ze nee. Dat is de enige manier om de mensen erbij betrekken. Door ze niet te confronteren van 'zo gaan we het nu doen'. Dat doet ook geen mens.

Naast alle regelingen die we hebben, ik zou me kunnen voorstellen dat we heel kleinschalig iets opstarten wat een zekere olievlekwerking kan hebben. Groot starten mislukt altijd. Heel kleinschalig starten van in contact brengen van mensen met minder mogelijkheden met mensen met meer mogelijkheden. En die bereid zijn om een stukje vrije tijd in te leveren om er voor een ander te kunnen zijn. En die mensen zou je handvatten kunnen meegeven om er voor te zorgen dat iemand niet overspoeld wordt door vragen. De vraag is al snel gesteld, nee zeggen is moeilijk en je gaat al snel twijfelen of je zelf ook geld moet bijdragen. Maar je moet elkaar duidelijk maken dat de één meer mogelijkheden heeft. Dat is nu eenmaal zo. Als de tv stuk is, moet er direct een nieuwe komen, en een grote ook. En dan is er echt hulp nodig om te zorgen dat mensen de juiste keuze maken. Mijn ervaring is wel dat je moet zorgen dat een aantal basisvoorwaarden ingevuld zijn. Als het gaat om dit soort basale dingen wil iemand met weinig geld niet horen dat hij/zij er geen geld voor heeft. Hoe ga je daar nou mee om? Ik zou

het mooi vinden als we binnen gemeenten een soort adoptieproject opzetten, kleinschalig, kijken of je er steeds meer mensen bij kunt betrekken en waar je de succesvolle mensen gaat aanspreken. Ik geloof dat dat net zo veel van betekenis als alle financiële regelingen die wij hebben. Ik heb een idee en dat zou ik willen uitventen. Mensen helpen bij de valkuilen die ze tegenkomen. Dat moet je niet allemaal professioneel invullen. Maar je zou wel een professioneel steunpunt voor deze mensen moeten hebben. Die mensen met raad en daad helpen. Een professional die achtervang kan zijn voor vrijwilligers.

Vaste gezichten bij hulpverleners

Ik vermoed dat er veel mensen zijn die wij nooit bereiken. Om dit te veranderen moeten we zichtbaar zijn en het vooral niet te ingewikkeld maken. En voorkomen dat er vanuit allerlei kanten veel verschillende informatie komt. En proberen om vaste gezichten te hebben. Dit geldt voor zowel gemeenten als organisaties. Des te makkelijker is het voor mensen om hulp te vragen.

Ik zie ook wel de voordelen waarom het vanuit een ouder zou moeten komen want wij kunnen soms ook heel veel willen maar een ouder moet het zelf ook wel willen. Want als wij iets willen en een ouder niet, dan heeft het ook weinig zin om dingen aan te gaan samen. Dus ik zie wel het belang van een ouder en dat we er niet zo bovenop moeten zitten. Maar ik denk dat ze wel de informatie moeten krijgen om zelf te bepalen. En in die zin denk ik dat ik het wel fijn zou vinden om te zien dat we elkaar meer kunnen zien. En vooral het eerste jaar dat is denk ik heel erg belangrijk. Want als je daar die basis hebt samen, dan weten ze je ook te vinden. Dus meer tijd voor contactmomenten en dat ze ons weten te vinden. Ik denk dat we nu leven in de jaren waar de gezinnen die met ons te maken hebben hun tweede of derde kind krijgen maar de groep van ouders die nu hun eerste kind krijgen die moeten we zien bereiken. Ik hoop alleen dat de mensen ons weten blijven vinden ondanks de hele grote sociale kaders dat ze bij meerder organisaties aan de bel kunnen trekken.

Wat daar ook in meespeelt, is het verloop van personeel. Bij voorbeeld bij de stadsbank Apeldoorn. De trajecten duren heel lang met daarmee veel wisseling in personeel. Als je in een traject bezig bent is je contactpersoon weg. Dat heeft te maken met tijdelijke contracten met dit als gevolg. Door het werken met tijdelijke contracten mag je blij zijn als je een vast contract hebt.

Deel C: Onze kinderen zijn de toekomst

Hoofdstuk 6: Opvoeding van kinderen en uitdagingen

6.1 Wat zijn de trends in opvoeden

Opvoeden wordt steeds ingewikkelder

Opvoeden wordt steeds ingewikkelder voor ouders, denk aan gameverslaving, de digitale wereld (social media), ouders zouden mee moeten kijken met hun kind. Voorlichting en opvoedingsondersteuning op scholen is erg belangrijk, maar ook de vraag hoe je ouders bereikt, zij hebben ook voorlichting nodig. Ze hebben vaak geen idee wat er allemaal speelt. Scholen hebben daar een belangrijke rol in. Er komt heel veel op mensen af. Organiseer thema-avonden op school, en bereik je daarbij de opvoeder. Er komt zoveel op hen af nu. Het lijkt nu veel meer dan 10 jaar geleden. Social media: hoe kun je daar mee omgaan als opvoeder. Hoe volg je je kind daarin. Contact met je kind is daarin heel wezenlijk. Veel ouders hebben het idee 'dat doet mijn kind niet', maar zien dan niet de gevaren van social media. (het plaatsen van foto's door meisjes op social media bijvoorbeeld, of denk aan chatten, facebook). Het leven is er voor veel mensen niet gemakkelijker op geworden. Denk ook aan scheidingen en de kinderen die daardoor in de knoop raken en ouders die veel met zich zelf bezig zijn en hebben ze dan nog wel oog voor hun kinderen?

Want als je dan kijkt naar echtscheidingen en vchtscheidingen en de hele verdrietige periodes voor kinderen. Ja, zou je dan niet heel erg benadrukken dat het gewoon echt topsport is voor ouders om een gezin te hebben en veel te werken. En daarnaast ook nog te sporten en lekker wat gezelligs met je vriendinnen te doen. Nou je moet het balletje maar hoog houden, denk ik altijd.

Het is natuurlijk heel lastig, het is nu niet hetzelfde als 20 jaar geleden. De dingen die je tegenwoordig leest over meisjes van 14 die na school niet meer thuiskomen, dan denk ik, dat speelde helemaal niet toen ik 14 was. Dan was je als ouder denk ik ook niet bang, wanneer je kind alleen een stuk ging fietsen. Nu zeg je, app even als je thuis bent.

Het sociale isolement van mensen is groter, veertig, vijftig jaar geleden, was je als ouder niet als enige verantwoordelijk voor de opvoeding, dan had je oma, opa, tante of oom. Nu zie je dat mensen er alleen voor staan en als het fout gaat of teveel wordt, het is best zwaar. Opvoeden is echt niet makkelijk. Een stukje individualisering in de maatschappij wat daaraan bijdraagt. Dan mogen we hier niet eens klagen, hier in de regio helpen mensen elkaar. Je ziet het landelijk ook meer komen, zoals de buurtapps. Gewoon normaal met elkaar het samen doen.

De oorzaken zijn zo divers als de problemen kunnen zijn. Het kunnen financiële oorzaken, gezondheidsoorzaken, relatieproblemen (zowel van partners als met kinderen). Opvoedingsproblemen ja het is zo breed als wat.

Ouders zijn minder goed voorbereid op kinderen

In het verleden was er een aanstaande oudercursus. Die worden nu niet meer gegeven. Daar denk ik dat nog veel winst te behalen is. Ouders waren veel beter voorbereid op het ouderschap. Nu gaan er nog maar heel weinig mensen naar gymnastiek en oudercursussen. Dit

heeft te maken met de tijdsdruk. Een ander voorbeeld is dat veel mensen in plaats van zes weken van te voren verlof nu nog maar vier weken van te voren met verlof gaan. Dit terwijl een kindje ook met 38 weken kan komen of zelfs eerder. Rust en voorbereiding zijn erg belangrijk. De wet- en regelgeving zou ervoor moeten zorgen dat het weer terug gaat naar de verplichte zes weken voor de uitgerekende datum.

Weinig tijd bij ouders: opvoeding staat onder druk

In gezinnen zie je nu ook dat beide ouders werken. Kinderen moeten nu sneller zelfstandig zijn en vaker naar oppas of opvang. Ik vind dat de basis van een gezin ook heel belangrijk is. Maar het is haast gek als je als moeder zegt dat je niet werkt en thuis blijft. Maar dit geldt ook voor ouders. Van hen wordt ook steeds meer verwacht. Hoe kunnen ouders voor de kinderen zorgen en werken etc. Dat vraagt er om dat mensen in een burn-out raken of gaan scheiden omdat ze te weinig tijd hebben om hun relatie goed te houden. Dat heeft allemaal weer invloed op de kinderen. Het zou mooi zijn als we hier meer aandacht voor hebben.

Ik denk vooral dat de druk die er tegenwoordig is de meest voor de hand liggende oorzaak is. Je kunt ook bijna niet meer, dat je als man alleen werkt, je moet als vrouw ook werken om de boel draaiende te houden. En dan ben je afhankelijk van oppas, het liefst van familie. Dat is gratis, dichtbij, makkelijk, flexibel. Dus daar ligt het ook aan. Die gejaagdheid, die merk je direct. In het verleden op de basisschool, als je een druk programma had, dan wordt de sfeer anders in de groep. Als je denkt, ik laat het even los en neem de tijd om even naar de kinderen te kijken en met ze mee te bewegen dan wordt de hele groep rustiger. Dat straalt je uit. Iedereen is druk: vraag aan iemand op straat: hoe gaat het met je dan is het negen van de tien keer: druk, druk, druk. Kinderen hebben daar ook last van. Papa en mama gaan vlug in de auto, brengen je even naar opa en oma...dat gaat bij mij thuis ook niet heel veel anders. Maar ik denk, de aandacht, kijken naar kinderen, wat doen ze, wat hebben ze nodig, dat dat heel belangrijk is.

Het veranderende ouderschap heeft meerdere oorzaken. Ik werk al zo lang met jonge ouders en kinderen. En in het begin kozen heel veel mensen dat, als je een kind kreeg, vrouwen gewoon minder werkten. Ja heel ouderwets maar die gingen gewoon minder werken. En als je nu je studie hebt gedaan een universitaire studie gedaan. En dan ben je 25/26 dan ga je lekker aan het werk en dan komt daar een kindje zo rond de 30 jaar midden in je carrière. En sommige vrouwen maken wel de keuzes daarin en anderen ook niet. En als je beide die keuze maakt dan kan het best wel eens heel pittig zijn. Ondanks de kinderopvang en financiële tegemoetkoming. Het hoeft ook niet fout te gaan maar het kan wel. En het is pittig voor ouders, werken en kinderen. Dus je moet wel van te voren bedenken dat het wel eens kan tegenvallen. Dat kan je wel bedenken maar als jij dan hele nachten wakker hebt gelegen, nou ja het klinkt allemaal zo traumatisch want heel veel ouders redden het wel maar weet je dat is vaak niet iets wat je je allemaal realiseert. Tenzij je een lekker netwerk om je heen hebt, vriendinnen die in een zelfde situatie zitten en elkaar eerlijk en open vertellen dat zij ook wel eens een situatie hebben.

Waren wij vroeger ook zo lastig of vervelend? De jeugd is veel mondiger. Op school leren zij spreken in openbaar. Sommigen hebben dan de overtreffende trap. Je hebt leiders en meelopers. Ik hoor ook ordinair gescheld. Wij confronteren de jongeren ermee, praat met de ouders. Dat is de plicht van de vereniging. Er wordt teveel gepapt. Ouders krijgen steeds minder tijd voor de kinderen. Zij werken allebei vanwege materiële behoeften. De moeder blijft niet meer thuis. De kinderen gaan naar een vriendje of buitenschoolse opvang. Ouders hebben geen binding eer met de clubs door tijdgebrek. De werktijden zouden veel flexibeler moeten zijn met mamma- en pappa dagen. De organisatie moet daarvoor geschikt zijn. In de vrije beroepssfeer gaat het beter zij komen in het maatschappelijke gebeuren.

De grotere afwezigheid van ouders doordat beiden (moeten) werken.

Ik denk dat de druk op ouders om allebei te werken is in deze maatschappij bijna een vanzelfsprekendheid is. Een moeder of vader die thuis zit is bijna not done. We hebben een maatschappelijke druk opgelegd. Het kan ook dat je alleen bent dat je het financieel nodig hebt om te werken. Het kan ook zijn dat je het financieel nodig hebt omdat je status van leven te hoog is. Ik kan niet zeggen wat het is, we hebben veel redenen. Waarom moeten we in een nieuwe auto rijden? Daarom moeten ouders weer meer werken. Dat maakt dat je minder tijd hebt voor je gezin. Je kunt nooit beleren. Maar als ik op maatschappelijk niveau kijk, dan denk ik, we doen onszelf wel wat aan.

Oorzaak van opvoedingsproblemen is tijdgebrek omdat mensen meer welvaart willen. Meer werken betekent meer welvaart, meer werken betekent minder beschikbaar zijn voor je kinderen. Dat denk ik. Er zijn trouwens ook heel veel ouders die het wel goed doen! Uiteindelijk gaat het om het stellen van prioriteiten. Heb je het ervoor over om minder welvaart te hebben als dat betekent dat je meer tijd hebt voor je gezin en de opvoeding, dat je gelukkigere kinderen krijgt en je zelf ook gelukkiger wordt. Ik denk toch het stellen van prioriteiten. Maar het is ook weer afhankelijk van het kind. Je hebt kinderen met een uurtje aandacht van ouders per dag, die kan zich ontwikkelen en voelt zich gelukkig, terwijl voor een ander kind de behoefte weer heel anders is. Het is heel complex!

Het meest problematische bij jongeren is de thuissituatie, voorbeeldgedrag thuis, opvang, begeleiding van kinderen thuis. Hoe is je omgeving, met welke groepen ga je om, waar kom je terecht? Vanuit het gezin zie je misschien een scheve schaats (dat gebeurt een ieder) die overlast bezorgt maar je realiseert je dat dat niet de goeie weg is maar doordat je een goeie basis hebt waar je op terug kunt vallen. Dat mis je dan. Mensen zijn druk met twee banen en dan ook nog een kind opvoeden. Het leven is jachtiger geworden daardoor voor eenieder een eigen manier hoe je je huishouden wil doen. Mensen willen ook veel, er moeten twee salarissen binnen komen om alles te betalen. Gedachten van een ouwe man... Toen mijn moeder thuis was, gaf zij me alle aandacht, te begeleiden op te voeden. Ja, hoe dat nu moet, beide ouders werken, opvang, opa's en oma's zijn allebei erg belangrijk. En hoe moet dat... Als de basis goed is, kan komt het goed. Scholen spelen hier onder andere ook een belangrijke rol in.

De opvoeding van kinderen kan volgens mij leiden tot ongewenste resultaten. De redenen daarvan zijn, dat ouders niet weten wat hun kinderen doen en/of dat de relatie tussen

werkende ouders en spelende kinderen in onbalans is. Waar het dan om gaat, is dat ouders tijd maken voor elkaar en voor hun kinderen. Ook is het goed daarover te roemen in de eigen omgeving. Hierbij is het van belang dat tweeverdieners beseffen dat ze er goed aan doen tijd voor elkaar te nemen en daar naar buiten toe trots op zijn.

Ik maak mij ook wel eens zorgen over de tijd voor kinderen die ouders hebben. En de kwaliteit van tijd voor kinderen. Dat is misschien mijn leeftijd ook. Mag een kind ook gewoon een kind zijn. Moet een kind van 2 of 1,5 jaar al achter een iPad zitten terwijl er een heleboel speelgoed ligt. Ik denk dat daar heel veel te halen valt ook in voorlichting. Het is normaal dat je speelt met je kind en niet bezighoudt.

En wat je ook wel ziet, is dat heel veel ouders werken en dat je dan te maken hebt met wisselende opvang. De ene keer komt oma ophalen en de andere keer komt een tante halen en ik denk dan ook wel eens van ja, volgens mij brengt dat voor kinderen ook onrust mee. Je ziet het overal, de wisseling in contacten – denk ik op jonge leeftijd, denk ik dat dat niet heel gunstig is. De ouderwetse thuisblijfmoeder die is er bijna niet maar dat brengt wel rust. We zien hier ouders die er altijd zijn met halen en brengen en in zekere zin is dat voor kinderen heel voorspelbaar. Die moeder heeft bepaalde regels en die zijn vandaag hetzelfde als morgen. En niet bij de een mag dit en bij de ander mag dat.

Het aantal werkende moeders neemt toe. Zij moeten vaak wel in verband met de hoogte van de vaste lasten/uitgaven. Hierdoor is er een minder stabiele thuissituatie voor kinderen. Er is meer drukte en stress, als beide ouders werken en de kinderen naar de oppas/opvang moeten op bepaalde tijden. De balans tussen werk en gezin is anders. Ik denk dat dit invloed heeft op hoe kinderen worden opgevoed. De vastigheid is er voor kinderen minder denk ik.

Zwangerschappen worden er vaak 'bij' gedaan. (Aanstaande) ouders verdiepen zich minder in de ontwikkelingen van hun kinderen. Ik vraag mij wel eens af waar het is fout gegaan rondom het creëren van de vaste basis. Er wordt vaak niet gekeken naar het kind maar het kind moet zich voegen naar de ouder.

Ook het (te) druk zijn van ouders/verzorgers. Als ik kinderen in de bus (logopedie bus) zie en begeleid dan vraag ik daar eigenlijk altijd ouders/verzorgers bij. Je merkt dat dat niet zoveel is, omdat ouders of die dag werken of er geen tijd voor gunnen. We gaan met de bus langs alle basisscholen in de gemeente Voorst. En je praat dus over 4 tot 12-jarigen. En de 5-jarigen worden allemaal logopedisch gescreend. Dus die komen allemaal in de bus. En die kunnen dus, mocht het nodig zijn, worden begeleid. Maar ook op aanvraag van ouders, leerkrachten, ib-ers kunnen ook jongere kinderen of de oudere in aanmerking komen voor logopedie.

Ik denk dat de kinderen anders opgevoed worden dan dat ze vroeger werden opgevoed. Ik denk dat dat op het kinderdagverblijf al moet beginnen. De ouders besteden het uit aan het kinderdagverblijf, want daar schuiven ze de kinderen achter de deur. Nou, dan heb je 2 soorten kinderdagverblijven. Je hebt de kinderdagverblijven waar de oppassers buiten een sigaretje roken en de kinderen in een hok stoppen maar je hebt ook kinderdagverblijven waar de kinderen keurig netjes met zijn 4-en aan een tafeltje op een stoeltje zitten. Keurig netjes in het gareel moeten blijven zitten. Dat geldt ook voor een basisschool en dat geldt

ook voor een middelbare school. Dus ik denk dat het onderwijs heel veel invloed kan hebben op de uitoefening van de opvoeding van de kinderen. In combinatie met de ouders, dat begrijp ik, maar als het bij de ouders een zootje ongeregeld thuis is omdat ze druk zijn met werk, ondernemer zijn, dan is het goed dat de school punctueel een aantal zaken recht zet. Dat gebeurt natuurlijk door facebook. Er was een keer een of andere Pokémon die ze konden zoeken. Bij toeval zat die Pokémon bij ons tegenover in de boom. Dus midden in de nacht lagen kinderen met hun mobiele telefoon...en dat er wel eens een vrijpartijtje in de bosjes is dat weten we ook. Maar consequent, nachten achter elkaar, zelfs ouders met kinderen, midden in de nacht; ja, er zit een Pokémon in de boom, dan denk ik ook; ja, kun je toch niks aan doen. Dat zijn de sociale media blijkbaar.

Ja het begint gewoon bij de opvoeding thuis. Als er gewoon twee ouders zijn, of één ouder kan natuurlijk ook, die gewoon alles goed kan regelen voor een of twee of meerdere kinderen. Kinderen van vluchtelingen hebben geen dozen geluk zoals wij hebben in het leven. Dat heb ik, dat heb jij, dat heeft iedereen denk ik nodig anders functioneer je niet. Ik denk dat een vertrouwde basis thuis toch wel essentieel is. Kijk als je vluchteling bent moet je kijken hoeveel mensen hebben nu geen dak boven hun hoofd? Maar die radeloos door deze wereld fietsen of lopen. Met niets. En denk ik van, ja waar hebben we het vandaan. En dan denk ik van, ja daar mag heel erg naar gekeken worden. Straks ben ik heel erg benieuwd hoe het kabinet er uit komt te zien. Ik ben opgevoed dat je altijd moet stemmen wat je dan ook stemt in dit land. Dus ik zou dat ook adviseren, zou ik kinderen hebben, dan zou ik het ook doen.

Ik merk dat het op school handig is om jezelf ook kwetsbaar op te stellen, dat helpt al bij mensen. Het stukje erkenning dat het normaal is om dingen moeilijk te vinden. Als mensen elkaar alleen maar gaan ontmoeten, dat helpt al. Maar het komt naar school, haalt het kind op, racet weg. Mensen hebben nog weinig gesprekken. Minder in ieder geval. Ouderavonden komen ook weinig ouders, ze zijn druk of moe, dat is ook lastig. Wij mogen niet klagen, er zijn veel ouders die veel doen. De ouder betrokkenheid is afgenomen de laatste jaren. Mensen zijn druk. Het is lastiger om ouders mee te nemen.

Achterliggende oorzaak [red: voor taal en spraak problemen en achterblijvende leerprestaties] is voor een belangrijk deel de druk die op mensen ligt. Iedereen wil zelf carrière maken en dan lukt het soms niet om alle ballen in de lucht te houden. Het idee is dat ouders minder met elkaar delen en dat vaak wordt gekozen voor de gemakkelijke weg. Kinderen blijven langer aan de speen, het voorlezen vindt veel minder plaats. Allemaal vanwege tijdgebrek, terwijl een investering van tien minuten per dag heel veel kan opleveren. Ouders redden het niet aan het eind van de dag, er moet nog gekookt worden enz. Ouders willen dan ook de strijd met de kinderen niet aangaan en kiezen voor de gemakkelijke weg. Kinderen worden ook anders benaderd door ouders, het zijn vaak toch prinsjes en prinsesjes. Dat komt de ontwikkeling van de kinderen zeker niet altijd ten goede. Er zijn taken die gewoon bij de ouders thuishoren zoals zindelijkheidsgedrag, bijzonder zuiggedrag enz. Je mag dat niet afschuiven door te zeggen dat het wel goed komt, als het kind naar school gaat. Dit is overigens niet iets wat zich in bepaalde milieus afspeelt.

De maatschappij verhardt. Als ik avonddienst heb zie ik kinderen van 2 of 3 jaar binnenkomen, die al lang op bed moeten liggen. De regelmaat is er niet meer. Ouders willen eigen vrijheid. Mensen hebben geen tijd meer voor elkaar. Allebei werken om huis te betalen. Kinderen moeten het goed doen. Vier keer per jaar op vakantie. “Maak voort, maak voort, maak voort” van Herman van Veen. We groeien uit elkaar. Jeugd is met zichzelf bezig. Ouderen zijn tot last en worden niet gezien.

Verder zie ik een drop off cultuur. In de sport willen ouders graag hun kinderen kwijt. Ouders schuiven hun kind naar binnen zodat zij er even van af zijn, nog een extra les er achter aan? Hopla doe maar dan kom ik over twee uur weer terug.

Een heel ander aandachtspunt is nog de jeugd van ongeveer 14 – 18 jaar. Die komen in een andere fase en moeten keuzes maken. Je wilt die jongeren wel graag houden, en leden houden is ook nodig voor het bestaansrecht van de vereniging, die leveren contributie op, en je wilt een bepaalde omvang hebben, dat hangt ook samen met de doelstelling van de vereniging. En voor deze teams is het vaak moeilijker vrijwilligers te vinden dan voor selectieteams. Ouders staan er ook niet om te springen, en er is niet altijd de betrokkenheid van de ouders. Die “dumpen” ook wel eens hun kinderen op zaterdag, of kinderen fietsen hier zelf naartoe maar dan zie je ouders verder niet. Dat gebeurt ook wel bij de jonge jeugd. Dan halen ze ze ’s middags weer op. En we zijn eigenlijk geen opvangbak maar we moeten er wel op toezien, tenminste dat zien we toch wel als deel van onze verantwoordelijkheid.

Daarnaast, iedereen is druk, ze worden naar de BSO toegebracht, ze moeten zichzelf maar redden, alles moet maar snel-snel-snel doorgaan, er is nauwelijks genoeg tijd voor om daar fatsoenlijk aandacht aan te besteden.

De opvoeding wordt veel van gevraagd, men legt het ook zichzelf op.

Ouders zijn vaak erg op zichzelf gericht, individualistisch, en hebben geen oog voor elkaar en de kinderen.

Niet voor een ander onder willen doen / bang voor het oordeel van de ander

Je wilt niet voor een ander onderdoen als jouw kind problemen heeft, of als jouw kind wel eens een driftbui heeft of een mep verkoopt. Dat is sociaal niet geaccepteerd. Maatschappelijke beeldvorming, je moet toch perfect zijn in al die rollen. Er zijn heel veel ouders, zeker ook moeders, die zich verliezen in al die rollen. En daar ga je niet mee te koop lopen, zeker niet in kleine gemeenschappen waar iedereen elkaar kent. Het gaat in de maatschappij allemaal om selectie, om de beste zijn, om er bij of niet er bij horen, mooi zijn of niet mooi zijn. Ik vind dat echt een thema dat maatschappelijk speelt waar mensen last van hebben denk ik.

Mensen zijn tegenwoordig ook steeds veeleisender. Alles moet voor elkaar zijn. Ouders moeten beiden een goede baan hebben, er moet veel ‘quality-time’ met het gezin zijn, vaak op vakantie, twee auto’s, etc. Een gevolg van welvaart en men vertoont veelal ‘spiegelgedrag’. Het willen meten aan omgeving. Maar dit is wel een aanname van mij.

Ouders die moeilijk de weg vinden. Het is moeilijk om hulp te vragen en je laat je gemakkelijk beïnvloeden door je omgeving die snel en vaak relativieren. Dat heeft misschien dan toch met

jeugd en opvoeding te maken. Dat mensen wel problemen hebben of ervaren, maar niet zo snel hulp vragen. Misschien vanuit eigen opvoeding of schaamte of zo. Veel mensen denken er niet aan om hulp te vragen. Als het escaleert op school dan kom je in aanraking met een ib-er (intern-begeleider) en kom je in een ander traject. Misschien mist daar ook wel een verbinding en ligt daar een kans. Misschien zijn we ook wel bang voor wat anderen vinden, bijvoorbeeld dat we geen goede ouder zijn of bang voor het oordeel over je kind omdat het niet spoort en bang voor afwijzing. Iedereen heeft het druk en druk met werk en waar je dan nog de tijd vandaan om met je kind ergens naar toe te gaan voor hulp. Gebrek aan kennis bij opvoeders is er ook.

Ouders zijn te voorzichtig

Dat stukje van die campagne, ik weet dat Steven Pont, een ontwikkelingspsycholoog, die had een tijdje terug in het blad van Natuurmonumenten een hele mooie column geschreven over 'die bal moet het water in'. Ouders zeggen heel vaak van, 'kom maar een beetje deze kant op, want dat is dicht bij de sloot, straks ligt de bal erin.' Hij beschrijft in die column eigenlijk hoe goed het is als die bal juist wel in die sloot komt, want dan heb je heel veel problemen om op te lossen. Je wilt een stok, de stok is te kort, je moet op zoek naar een langere stok. De stok breekt want hij is te dun, je moet een dikkere stok. Maar de stroming gaat door, oh jee, de bal is te ver van de kant. Je moet gaan samenwerken, misschien kan een vriendje je helpen. Dus hij schrijft in de column prachtig hoe belangrijk het is om dit soort dingen tegen te komen in het leven. Dan ga je pas nadenken over hoe kan ik die problemen oplossen. En tegenwoordig wordt het allemaal opgelost. Het moet snel, ouders helpen wel even een handje mee of voorkomen dat je een probleem krijgt. En dan denk ik, hoe fijn is het als ze vies thuiskomen van school. Dat heb ik liever dan dat ze eruit zien alsof de kleren net uit de kast zijn gehaald. En op het gebied van voorlichting hierin: wees niet te voorzichtig met je kind. Het geeft niet als een kind valt. Dat zou kunnen als je het gevoel hebt als wijkverpleegkundige dat ouders hier makkelijker in zouden kunnen zijn, dan zou je dat wel kunnen benoemen.

Het meest knellende is, nou ja, je kunt niet de hele wereld vol leggen met rubberen tegels zodat ze zacht vallen. Dus van tegenslagen, dat is heel vervelend, ik ben zelf ook ouder dus ik wil ook van mijn kinderen altijd het beste. Maar soms moet het even mis gaan om er groter en sterker uit te komen. En je helpt het niet door het altijd maar voor het kind op te lossen. Ik denk dat ouders de neiging nu meer hebben door de toenemende welvaart en het individualistische van de maatschappij. Ouders zijn veel meer geneigd om te kijken naar hun eigen kind en niet naar de rol van het kind. Dus als er iets gebeurd is, dan heeft het kind het per definitie niet gedaan. Dan ligt het aan de juf of die andere leerling. Maar dat een kind zelf een rol heeft gespeeld in het conflict dan wordt dat in eerste instantie niet zo bekeken. Dan wordt eerst de schuld gelegd bij andere kinderen. En ik vind dat het meer het prinsen- en prinsessensyndroom. Het eigen kind is heilig, en natuurlijk is dat logisch van ouders. Dat snap ik ook wel maar er mag wel eens wat meer afstand gekeken worden naar situaties. Je helpt het kind er niet altijd mee om alles voor het kind op te lossen. En dat vind ik wel een probleem.

Wij hebben er dagelijks mee te maken en de problemen zijn heel divers. Waar wij vooral mee te maken hebben is kinderen waarvan de gezinssituatie niet direct in hun voordeel werkt.

Werkloosheid bij de ouders, soms weten de ouders het niet goed. We zien veel dat ouders het levenspad van hun kinderen tot hun 65e willen plaveien. Soms denk je, hebben we prinsjes en prinsesjes of hebben we kinderen. Dit is een algemene tendens. Misschien wel veroorzaakt doordat beide ouders werken, of gescheiden ouders met allerlei bezoekenregelingen. Het is een hele complexe wereld aan het worden, zeker ook voor kinderen. Financiële problemen kunnen een rol spelen (deelname verenigingen, schoolreisjes).

Ouders werken, grootouders passen op of ouders kunnen het zelf niet altijd opbrengen. In dat geval is het niet verkeerd om vakantieactiviteiten met hen samen te organiseren, wel dus met ondersteuning van ouders. Qua idee is dat prima. Via dorpscontactpersoon kun je de behoefte peilen. Zo'n vraag ontstaat eigenlijk omdat er sprake is van een nieuwe situatie in de opvoeding. Gezinnen zijn kleiner, ouders zien hun kind als prins en prinses en durven hen niet meer uit het oog te verliezen. Logisch; bij 2 kinderen, gerichtheid op kinderen in opvoeding. Dan moet je ouders helpen, begeleiden om zelf activiteiten te organiseren, weer te leren samen te spelen. Ik heb ervaren hoe ouders ook in het onderwijs zogenaamd vermeend onrecht aanklaarten, zij kunnen erg overbezorgd reageren. Bijna hetzelfde als de angst, geen vertrouwen. Hoe komt dat vertrouwen terug. Doen we dat zelf of wachten we op de overheid? Grote verbanden zien is belangrijk voor mij om van daaruit naar de echte problemen te kijken.

Ouders vertonen compensatiegedrag

De ouders met geld kiezen voor een tweede boekenpakket, lekker makkelijk. Dat komt ook weleens voor als het kind de schooltas niet zo goed kan dragen bijvoorbeeld. Eén in je kluis en één thuis.

Wat ik ook wel bespeur is dat ouders veel meer op gelijkwaardigheid zitten met kinderen. Op zich zeg je, dat is prima. Aan de andere kant ben ik opgegroeid in een tijd dat mijn ouders zeiden: je moet het gewoon op deze manier doen. Je bemerkt een trend dat ouders van nu zijn opgevoed door meer autoritaire opvoeders en dan krijg je een tegenbeweging: ik voed mijn kinderen anders op. En zijn veel meer gericht op het geluk van hun kinderen. Zij denken het geluk van de kinderen te bereiken door te zeggen: het gaat niet zo goed op school, wat kunnen we daaraan doen, hoe kunnen we je helpen. Is ook mooi maar ik denk dat het situationeel is, dat een ouder zich ook moet kunnen opstellen als leider: zo gaat we het doen, hier heb je even niets in te zeggen. En er zijn ook situaties waarin je prima de medewerking of het denken van je kinderen kunt gebruiken. Ouders krijgen het dubbel zo hard terug, ze verbazen zich erover hoe het komt dat mijn kind zich zo gedraagt? Thuis is twee keer zo erg he, als je kijkt naar het omgaan met materiaal en het verbale. Ik denk dat ze nu ervaren: ik heb het zo altijd gedaan, is dat wel uiteindelijk de goede manier? En ik praat over een percentage.

En de opvoeding lijkt soms ook soepeler geworden. Van mij werd verwacht dat ik werkte in het weekend om te kunnen uitgaan of iets te kunnen kopen. Het lijkt nu dat jongeren zoveel nodig hebben om "hun wensen te realiseren" dat dat niet meer genoeg is en dan zie je toch dat ze het handje op houden bij papa en mama en dat ze daar op terug kunnen vallen. En soms komt er een aangereden en de kinderen worden "er uitgegooid" en weg zijn ze, tenminste dat idee heb ik wel eens. En ik begrijp wel dat het om jongeren gaat die nog niet overal naar binnen

mogen. En hier is toch die controle. Anders gaan ze natuurlijk ook de straat op. Bij het voorkomen/ oplossen van het probleem komt ook kijken dat ouders toezicht houden en grenzen stellen. Weten wat hun kind doet. Toezicht op keten, handhaven en toch adviseren en informeren over drankgebruik

En als je als ouder nee zegt, dan ben je een zeur. Maar dat is wat er in deze tijd wel een beetje ontbreekt. We vinden redelijk veel goed, kinderen moeten alles maar kunnen doen. Terwijl ik denk dat het juist in de opvoeding belangrijk is om ook nee te zeggen. Gebeurt gewoon niet, klaar. En ik gaf ook niet altijd overal uitleg over.

Ik kan me soms verliezen op detailniveau. Ik ga het zo wat groter maken, maar het gedrag van leerlingen stoort me wel ten opzichte van vroeger. Als je kijkt naar de verbaliteit, zeker als je kijkt naar het omgaan met materialen, dan denk ik wel eens: hoe worden kinderen zo? Kinderen hebben hun opvoeders en als ze hier het rapporthoesje kwijt zijn, dan zeggen ouders tegen ons: nou, dan koop je toch een nieuw hoesje. De nuance moet ik wel zoeken hoor, want het zijn enkele ouders en enkele kinderen... Nee, wij hebben dat hoesje gegeven, uw kind moet er zuinig mee zijn. Of een potlood wat breekt, ik verwacht dat je een nieuw potlood koopt en dan komt dat kind aanlopen met een hele kleurdoos. En het neigt een beetje, dat zijn gevaarlijke dingen die ik zeg... maar het neigt een beetje naar compensatiegedrag. De werkende ouder. Dit is een aanname, een vermoeden. Het compensatiegedrag zit hem dan hierin dat veel gezinnen tweeverdieners zijn en daar is niets mis mee, maar ik heb wel het idee dat het gecompenseerd moet worden, ook in de weekends, de vakanties ver weg, verder weg, de feestjes: de verjaardagsfeestjes van de kinderen overmatig en buitensporig als je daar naar kijkt. Het kind dat thuis komt met het kapotte potlood wat hij heeft gebroken. Vader of moeder pakt een tientje uit de broek en zegt: loop maar even naar Oonk en koop maar even een nieuwe. En dat is toch een beetje de individualisering – en nu ga ik hem iets groter maken – van de maatschappij.

Ouders zijn kritischer

Ouders zijn ook heden ten dage kritischer natuurlijk –waar stuur ik mijn kind heen, waar wil ik dat mijn kind terecht komt, en kiezen vaak ook bewust voor het AOC, juist om een veiliger, rustige omgeving, hoewel wij niet meer die school zijn van 10 jaar geleden met slechts 300 à 400 leerlingen, maar we zijn nu een school met tegen de 1000 leerlingen en niet meer zo kleinschalig.

Wat ik meer en meer zie is een sterke individualisering op alle gebieden. Ouders zijn steeds kritischer en wisselen steeds sneller van school. Heb je het niet naar je zin dan hup ga je naar een volgende basisschool. Of de prestatie van het kind vallen tegen, hop we gaan maar naar een andere school want de school heeft steken laten vallen. Dat heeft er heel erg mee te maken dat ouders denken dat hoger ook beter is. Ga je naar hoger onderwijs, ga je naar mavo/havo dan is dat beter dan dat je in het vmbo basis/kader een vak leert. Dat is wel een van de grootste ontwikkeling die ik op mij af zie komen. Minimaal moet het kind naar de mavo en alles daar onder is niet goed. Want dan heeft het kind gefaald. En ik denk dat dat stukje acceptatie bij ouders, dat kind heeft een bepaald niveau en dat is prima, dat mis ik. En dat

heeft allerlei gevolgen dat je dan minder kinderen hebt die een vak leren en er geen vakmensen meer zijn. Maar je ziet ook dat een aantal kinderen willens en wetens naar een mavo toe moeten en dat dan uiteindelijk niet halen. En wat heb je nou aan kinderen die dan uiteindelijk van een school af moeten. Het moeten kunnen voldoen aan een bepaalde standaard, dat ouders die wensen lijst hebben dat is wel een probleem. En ouders worden veeleisender, kritischer en niet altijd het gesprek aan willen gaan. Ze komen met de mededeling ik ga van school. Zonder dat ze eerst komen praten, goh het gaat niet helemaal goed. Nee, we zijn al op een andere school aan het kijken en de leerling mag kiezen of die naar een ander school gaat. Dan denk ik van nou hoe kan een kind van 10 nou kiezen, natuurlijk mag je een kind betrekken in de keuze van een school. Maar ik vind dat je als opvoeder daar toch wel een grotere stem in mag hebben. Dus het meewaaien van de eisen van een kind zonder daar eisen aan te stellen. Dat is anders dan tien jaar geleden en dat neemt toe.

Ouders zijn zelf beter opgeleid dan een generatie terug. En stellen dus ook hogere eisen aan scholen en hun kinderen. Ik zou niet zo graag op een school werken. En dat merk ik hier ook wel, sommige ouders zouden het liefst naast je zitten om mee te beslissen wat wel/ of niet aangeboden wordt. Bij de intake is de interactie tussen het kind en de ouder ook goed waarneembaar. Maar het is wel moeilijk om daar echt iets van te zeggen.

Ouders veeleisend naar kinderen

Ja, de cito eindtoets wordt door ouders vaak heel hoog ingezet. Terwijl wij denken een kind moet het redelijk kunnen redden, daar zit hij op zijn niveau. Ik ben zelf altijd een heel andere vader geweest. Ik heb een hoogbegaafd kind en een vertrager. Die is naar het Vmbo gegaan en daarna het MBO, nou prima! 50% van de kinderen gaat naar HAVO/VWO. 50%, dat is echt heel veel. Terwijl als je naar Vmbo AOC Oost gaan, nou dan zeggen ze liever niet waar ze naartoe gaan. Geweldige school! Maar zo zitten we wel in elkaar jammer genoeg. Als je het baseert op ICT is het een probleem dat ze grote problemen gaan ondervinden als ze hier niet voor opgeleid worden. Als je kijkt naar opvoeden: als ze niet goed opgevoed worden gaan ze weer de tegenbeweging inzetten, weer meer naar de autoritaire ouder. Is dat goed of niet goed? Het is geen oordeel maar ik merk het wel.

En de oorzaak van dat prinsen en prinsessensyndroom, ja het moet allemaal beter. Het kind moet uitblinken op school. Dat heeft ook wel eens de neiging als een soort wedstrijdje tussen ouders. Ja, het is toch wel mooi om op een verjaardag te vertellen dat je kind naar de mavo gaat. Dat is toch wat anders dan als je kind naar kader moet. Dat wordt wel eens als een nederlaag ervaren. En dat kunnen pronken met je kind. En niet om het unieke karakter van het kind, of het kind zelf maar om de prestaties die het zou moeten leveren. En waardoor ik denk dat kinderen steeds minder goed zijn in het incasseren van tegenslagen. En als school gaan wij hier mee om vanuit het standpunt dat je elkaar nodig hebt. De school heeft de ouders nodig en de ouders de school.

Ouders zijn veeleisend geworden naar school

De invloed van ouders wordt in een aantal gevallen als belastend ervaren door de leerkrachten, het ligt altijd aan school of aan de leerkracht. Dit werkt door in het team, leerkrachten worden onzeker. De ouderbetrokkenheid zou verhoogd moeten worden.

Er zijn veel meer prikkels van buitenaf. Mensen zijn ook meer berekenend. Kinderen krijgen is een project, alles wordt gepland, moet passen in het model. Er is geen tijd voor het gezin. Ouders zijn ook veeleisend geworden. Ik zie dat het onderwijs niet veranderd is maar de ouders. Je hoeft echt niet overal ja en amen tegen te zeggen maar je hoeft ook niet overal tegen te zijn. Ik vind respect heel belangrijk (je hoeft het niet met elkaar eens te zijn) maar in communicatie zijn (dialoog) zender en ontvanger. Omgangsvormen zijn veranderd, dat vraagt om andere aanpak. Er wordt meer leiding gegeven dan ontvangen.

Agressie neemt ook toe. Dat heb je gezien in het medische circuit en dat maak je in het onderwijs ook wel meer mee. Dat ouders precies komen vertellen wat ze willen. En door dat wij in een heel vroeg stadium met ouders om de tafel zitten, proberen we dat te voorkomen. Want het kan ook zijn dat mensen ervaren dat ze niet gehoord worden. En daarom betrekken wij ze zo vroeg mogelijk. En ja, je hebt het soms wel dat de agressie aan het toenemen is. En vooral aansluiten bij hun liefde voor hun kind.

Je zit op een school en samen we willen werken aan hetzelfde: dat kinderen veel leren en leuk opgroeien. Daar moeten we samen mee bezig zijn, maar ouders worden steeds kritischer. Vroeger was er de leerkracht die alles wist. Nu is het veel meer luisteren en kwetsbaar opstellen, maar dat slaat door naar dat men denkt dat wij op school de kinderen opvoeden. Wij geven onderwijs en begeleiding. Er is sprake van een verwende generatie. Ouders stellen wel heel veel eisen. Er worden dingen aan ons gevraagd die ik vroeger niet zou durven vragen. Het moet niet doorslaan in kinderen die als prinsjes en prinsesjes worden neergezet. Kinderen hebben altijd gelijk en men is niet kritisch over het kind, maar wel kritisch tegenover degene die het kind begeleidt.

Ouders schieten tekort in gezonde opvoeding

Kennis over de gezonde ontwikkeling van kinderen ontbreekt bij veel mensen en dat is echt schrikbarend. In Duitsland volgen veel jonge opvoeders een ouderschapscursus en dat zou ook hier heel goed zijn. Als een bekende winkelketen hier een kinderstoel aanbiedt waarin kinderen naar bandjes met verhalen kunnen luisteren, houd ik m'n hart vast. Ouders denken dan echt hun kinderen daar een plezier mee te doen. Mede door dit soort attributen slaan kinderen fases in hun fysieke ontwikkeling over. En vlak ook de macht van de digitale vijand niet uit: de smartphone en Netflix. Je wilt niet weten wat het langdurig turen op een smartphone doet met bijvoorbeeld de ontwikkeling van de nekwerfels en de toename van de behoefte aan plus-brillen.

Dat is heel groot, en ik hou het hierbij, want dat is mijn ding en dat is ook mijn enige ervaring die ik met preventie heb. De oorzaken liggen in alles, en dat zijn vooral wij als ouders denk ik. Ik heb de wandelvierdaagse meegelopen, de hele Jamin in Apeldoorn wordt geplunderd voor vier dagen wandelen, dat slaat helemaal nergens op. Daar zit het hem in, de ontwikkeling van

iPads. Wij hebben ook Netflix en ik weet hoe moeilijk het is. Wij hebben een hele grote tuin maar krijg ze maar eens naar buiten tegenwoordig. Plus de perceptie van ouders, ik had gister een ouder en die zei; 'mijn kind heeft 2,5 uur buiten gespeeld, Quad gereden'. Die zit alleen maar op zo'n elektrisch ding, of zo'n Hoverboard. Ja, dat is tegenwoordig buitenspelen, dat is niet meer wat wij vroeger deden. Ik ben ook geen moraalridder dat ik alle technologie uit de gemeente wil halen. Maar ook voeding, alle lekkere snoepjes en dingetjes. Verzin het maar, volgens mij is dat allemaal inherent aan het probleem.

Thema voeding – is ook nog niet bij alle ouders bekend wat wel of niet goed is. Er zijn nog veel misverstanden waarbij mensen denken het goed te doen, maar waarbij het dan toch nog niet lukt.

Nou ik denk eerlijk gezegd, en dat is een belangrijk onderdeel van mijn werk dat ouders gewoon soms echt tekort schieten in hun opvoeding van kinderen. Dat ze dingen gewoon laten gebeuren, en dat houden en hebben, en ja, het moet gewoon gezellig en leuk zijn. Helaas wordt dat ook deel door het milieu bepaald. Dus in zwakkere sociale groepen, waar de hele dag de tv aanstaat en ranja en cola geschonken wordt, zitten heel veel problemen. Ik werk heel erg op de opvoeding van kinderen en ik weet dat allerlei dingen puur slecht zijn voor kinderen en voor volwassenen ook. Zoals suiker. Hoog suiker geeft een hoge insuline, door de hoge insuline wordt de suikerspiegel slecht en het schakelt het brein uit. Want hersenen doen het op suikers. Die moet je vrijmaken voor brood, pasta, aardappelen enz. En het andere probleem is met die lage bloedsuiker is dat het adrenaline gaat maken. Dus heel veel van kinderen met ADHD en onrustig gedrag heeft te maken met de opvoeding van de kinderen. Omdat ze het verkeerde voedsel krijgen en kleurstoffen. En kinderen moeten alle informatie verwerken. Net zoals je eten moet verteren, moet je ook informatie verteren. En ik zie heel veel problematiek van beeldschermwerk. Heel veel artsen en neurologen waarschuwen daarvoor maar niemand let daar op. Dus het is een heel kritische zaak.

Ik zie wel de tijdsdruk bij ouders [red: als oorzaak voor ongezonde voedingspatronen bij jongeren]. Je geeft steeds meer uit handen, pasgeboren baby's die gewoon naar de, kijk, ik ben gewoon door mijn moeder verzorgd zolang als ik me kan herinneren. En nu doen mensen dat voor jou. Wij gelukkig niet, wij waren in de positie dat mijn vrouw gewoon thuis kon blijven. Ik verdiende genoeg om in mijn eentje te werken. En nu geef je dat uit handen. En ik weet dat een ander nog altijd minder streng is tegen een kind dan dat je zelf bent. En daar begint het al een beetje.

Opvoedingsproblematiek van generatie op generatie.

Ik zie dat kenmerkend is voor de jongeren uit de doelgroep van 18–21 jaar van het speciaal onderwijs, dat zij de motivatie missen vanuit hun opvoeding en het ontbreken van een gevarieerd netwerk. De opvoeding van jongeren van 18–21 jaar missen van ouders ook tevens de stimulans – een goed voorbeeld, problemen lijken van ouder op kind doorgegeven. Ouders geven te weinig stimulans in de opvoeding mee. Scholen geven wel maatschappelijke stages, maar er moet wat aan de bewustwording worden gedaan van ouders met betrekking tot opvoeding, gezonde levensstijl en levensvragen.

Heel veel problemen zijn intergenerationeel. En sommige dingen kun je niet heel erg veranderen, als verstandelijke beperkingen. Als die met elkaar gaan hokken, ja dan is de kans toch redelijk aanwezig dat Maar dan nog kan je daar best wat aan mee doen. Kinderen die vanuit onveilige situaties groot worden, ja de kans is echt levensgroot dat het weer gaat gebeuren. Dus wat je meemaakt en niet goed verwerkt, ja die kans is zo groot dat je dan terugvalt in diezelfde problematiek. Dus daarom vind ik dat gezin als hoeksteen, als dat goed gaat dan ontwikkelt een kind zich veilig en goed. Dan kan een kind ook omgaan met problemen als zij begrensd worden. Het elkaar erop aanspreken en dan niet dat daar gelijk heisa van komt en de problemen in gezinnen, dat is wel echt de bron van heel veel problemen. Dus ik geloof er heilig in dat daar wel veel te halen is en een grote oplossing ligt.

Van huis uit krijg je mee wat gewoon is. Bijvoorbeeld waar besteed je geld aan. Dat geeft zich ook heel erg door. Van ouder op kind. Als je thuis gewend bent dat een klap krijgen normaal is of dat je schulden hebt, dat je ergens voor leent. Dat het niet altijd weloverwogen is. Dat een televisie belangrijker is dan een gezonde maaltijd. Zulke dingen, want ja, je wilt er toch bij horen. En het mag niet zichtbaar zijn. Dat is natuurlijk ook een triest probleem eigenlijk. Maar het is wel zo, en in de opvoeding daar zit wel wat. Veel wordt ingegeven door je eigen opvoeding denk ik. Veel dingen lopen door. Dat verander je niet zomaar.

Hoe ga je om met LBV en een kindervens. Ieder heeft in feite het recht en kind te krijgen maar hoe ga je dat gesprek aan. Want dat is wel de combi die we vaak tegenkomen. Een LVB met kind, al dan niet ook LVB. We werken niet veel met normaal begaafde ouders, zitten er wel tussen maar meestal ouders met beperking en kind met beperking of ouders wel en kinderen geen beperking. En dat is ook heel lastig. Ouders weten niet hoe ze goed moeten opvoeden. Begrijpen niet waarom een kind huult of merken op dat het kind van patat stil wordt. Dan zijn gezondheid en ontwikkeling van kind ook risicopunten. En vaak is er wel ambulante hulp voor ouders. Soms moet er dan ook hulpverlening voor het kind ingevlogen en niet de hulp door 1 persoon te laten geven. Zodat het kind echt gehoord wordt. En dat kan al bij heel kleine kinderen. Hoe reageert de baby in de box op jou en hoe op de ouder. Of een kind van 1 ½ jaar die iedereen om de nek vliegt. Dat klopt niet maar anderen denken soms "wat een leuk spontaan kind". In denk een verstandelijk beperkte ouder met een kind, ga dat monitoren, ga kijken hoe loopt dat, dus een casemanager erin niet daadwerkelijk maar wel een casemanager die de situatie volgt. Van 0 tot 6 jaar daar vinden die hechtingen plaats als daar iets fout gaat zijn de problemen daarna 10 x zo groot. Als je investeert in de periode 0 tot 6 jaar als je daar snel duidelijk hebt het gaat goed of het gaat met het kind of het gaat niet goed met het kind. Dan kun je heel veel problemen voorkomen als het ouder wordt. Als het met een kind van 4 jaar thuis niet lukt, als ouders het niet aankunnen dan is het de verwachting dat het met een puber van 13 niet beter gaat. Dan zal het probleem alleen maar groter gaan worden en dat het gezag van ouders steeds minder gaat worden. Dan kan dat leiden tot last in de buurt, politiecontacten. Als je investeert in de leeftijd 0 tot 6 jaar en dat goed monitort, wat willen we weten en in beeld hebben en die basis leggen. En dan gaat het vaak om de ouders die het inzicht niet hebben. En dan kom je toch bij de LVG-/LVB-ers uit. Ik denk dat daar nog winst te behalen is.

Ouders ervaren opvoedingsonmacht

We moeten afspraken maken en monitoren van het gebruik van de mobiele telefoon en andere sociale media. Ouders, de overheid en scholen moeten meer overleggen. Ouders bemoeien zich te weinig met dit soort situaties. Er zijn veel gebroken gezinnen. Opvoedingsverlegenheid is een aspect waardoor je achter de feiten aanholt. We moeten meer investeren in gezinscommunicatie. Orde en gezag maar ook rust, reinheid en regelmaat zijn begrippen die goed zijn voor kinderen. Tegenwoordig is er veel onrust in hoofden van kinderen door de vele prikkels die kinderen krijgen. De keuze die een kind kan maken is enorm. Broodbeleg, kleding, de drukte van ouders met werk en media spelen ook een rol.

Wat ik al eerder aan gaf, ik denk bij het opvoedingsgedeelte, iedereen is druk, mensen zijn gescheiden, Ja, opvoedingsonmacht dat is ook iets, iedereen is druk. Ik denk dat het gewoon een ondergeschoven kindje soms is. Dat kinderen heel snel aan hun lot worden overgelaten. Of naar BSO's toe gaan. Onder het opvoedingsgedeelte zie ik dat als je mensen krijgt om te eten dat is heel verschillend. Als ze met kleine kinderen komen, de een die heeft ze gewoon keurig in de hand, het zit aan tafel en blijft netjes eten. En bij de ander is het gewoon niet te handhaven. Dat je zelf wel eens denkt, van nou hè, als je ergens uit eten gaat, als ik uit eten ga dan probeer ik mijn kinderen wel aan tafel te houden, zonder dat ze heen en weer springen. Dat vind ik wel een must. Dus ik denk dat vooral het opvoedingsgedeelte en het verslavingsgedeelte dat daar toch wel dingen uit zouden kunnen komen. Maar dat speelt al heel lang. hoeveel mensen scheiden er tegenwoordig wel niet. We hebben hier wel eens bruidsparen gehad, die binnen het jaar al weer gescheiden waren. En als er dan ook nog kinderen aan te pas moeten komen, dat is wel een heen en weer geslingerd tussen alle beiden. De een is wat strakker dan de ander in de opvoeding. Of dat allemaal oorzaken zijn die niet positief inspelen op de opvoeding van kinderen.

Wat ik vaak zie is dat veel jongere ouders hebben kinderen, hebben een gebruiksaanwijzing of zelf een opvoeding gehad waardoor het heel moeilijk is om de dingen anders te doen. En wat ik zie is dat er vaak gehandeld wordt uit onbegrip. En dat kan heel moeilijk zijn. Er worden snel labels geplakt op kinderen en hun ouders die niet altijd terecht zijn maar als jij ze op een goede manier aanspreekt dan gaat het soms heel goed. En dat vind ik wel heel triest, soms gaat het niet om niet willen, maar niet kunnen. En dan moet je gaan kijken naar wat kan er wel. Met een andere bril ergens naar gaan kijken, waardoor je ziet dat sommige problemen zo lijken maar helemaal geen probleem zijn en dat het eigenlijk heel knap is dat mensen het redden binnen hun mogelijkheden.

Opvoedingsonmacht, huiselijk geweld, ik hoop dat ik daar nooit wat aan hoeft te doen. Ik weet zeker, nou ja, straks word ik opgepakt, het gebeurt, wat je niet weet, waar je geen zicht op hebt.

De maatschappij is te sturend. Het probleem ligt veelal bij de ouders. Zij hebben geen referentiekader voor het opvoeden. Welke keuzes moeten ze dan ook maken? De uitdaging ligt sterk in het zogenaamde bewust bekwaam maken. Wat ik zie is dat ouders, opvoeders en professionele begeleider moeite hebben om aansluiting te houden op hetgeen er speelt in het

brein van de kinderen. Die aansluiting is relevant om te kunnen waarnemen, te analyseren en om uiteindelijk te kunnen acteren.

Doordat alles steeds vluchtiger is (bijvoorbeeld social media) wordt de samenleving steeds structuurlozer. De tijdgeest is: doe wat je gedachten je ingeven. De eenduidigheid van voorheen is verdwenen. Dat hoeft helemaal geen probleem te zijn, alleen, ouders weten daardoor ook niet meer zo goed wat ze hun kinderen moeten meegeven. Kinderen voelen ruimte die ze niet goed weten in te vullen. Ze hebben meer dan voorheen te maken met verleidingen: drank, drugs, meer mogelijkheden, meer geld te besteden. Ik zie vanuit de gesprekken die ik met ouders over problemen voer dat zij hun onmacht voelen.

Je wilt als ouders niet falen

Je wilt niet falen, zeker niet in je kind, een heel kwetsbaar stukje. En om dan hulp te vragen is best moeilijk. Er zijn wel mensen die het doen. Het is lastig om mensen zover te krijgen dat ze contact opnemen met het CJG, ook al is dat heel laagdrempelig, of dat zij van CJG-contact mogen opnemen met ouders. Dat is heel lastig en duurt vaak heel lang. Of je hebt mensen die al zoveel hulp hebben gehad, die denken laat maar. Weer een hulpverlener.

Enerzijds voelt hulp voor sommige mensen als bemoeizucht en anderzijds schamen mensen zich ervoor dat ze om hulp moeten vragen. Mensen zijn heel erg op zichzelf en willen het liefst alles zelf oplossen. In het onderwijs bijvoorbeeld, ouders zijn wars van het stempel dat hun kind mogelijk krijgt als ze om hulp vragen en doen dat daardoor minder snel. Gaat het om een kind dat moeilijk kan leren, dan willen ouders hier nog wel over praten. In het geval van sociale problemen wordt dit al een stuk moeilijker, omdat het dan te dichtbij komt en persoonlijker wordt. Daarnaast zijn ouders erg individualistisch ingesteld. Ze zijn geneigd alleen maar voor hun eigen kind te denken en niet mee te denken als hun kind problemen heeft met een ander kind. Veel vormen van lichte hulp worden niet vergoed. Dit vormt ook weer een drempel. Een voorbeeld hiervan is een kindje dat gepest wordt. Dit zou veel baat kunnen hebben bij een weerbaarheidstraining, maar dit kost geld. De gemeente zou hierin iets moeten betekenen.

Hebben we mensen met opvoedingsvragen en –problemen in beeld?

De individualisering schiet te ver door. In het verlengde zie ik de verharding in de maatschappij. Het eigen ik staat voorop en hoe kan een mens zichzelf handhaven. De ‘ikke–ikke–maatschappij’. Samen uit, is uit de picture. Krijg je terugkoppeling, c.q. ben je nog op de hoogte? Gaat het voorgaande niet op, dan hebben betrokkenen grote kans dat het hen uit de vingers glipt. Hoe gaat het dat bij gezinnen? Zijn ze nog hecht of glipt de opvoeding uit de vingers? Is er informatie over hoe de jeugd kan leven en hoe vullen ouders hun rol in? Is er informatie over hoe de jeugd kan en/of leert leven? Hoe coachen we ouders bij dit soort vraagstellingen en hoe brengen we op ouders over dat zij meer tijd voor hun kinderen nemen. Welk belang hechten we aan de herkomst van kinderen en hoe gaan we er mee om? Hebben we te maken met een situatie van levenslange preventieve begeleiding?

Er zijn voldoende mensen om te signaleren. Niet alleen op school maar ook bijvoorbeeld op sportclubs. Je kunt het nooit volledig dichttimmeren. Er zou een soort loketfunctie voor ouders moeten zijn met daaraan gekoppeld een vangnet. Bij het loket kunnen ouders terecht voor

gericht advies bij opvoedingsvraagstukken. Achter de loketfunctie moet wel een systeem zitten waarin informatie gedeeld wordt, omdat er veel kinderen zijn met zeer uiteenlopende achtergronden. Het delen van informatie kan op gespannen voet komen te staan met nieuwe Europese wetgeving, wet persoonsregistratie. De maatschappij zit ingewikkeld in elkaar.

Voordat iemand met een vraag komt, heb je toch nog wel een drempeltje. Ik denk dat het komt doordat ouders alles goed willen doen. Als je zo'n vraag hebt, denken ouders misschien doe ik het wel/niet goed. Maar we hebben allemaal die vragen. Vroeger accepteerden we misschien wat meer van de onzekerheid, nu denken we dat we alles moeten kunnen. Wees blij dat de een dit kan, de ander wat anders. Dan kun je verbinden.

6.2 Wat zijn de trends in opgroeien

Onveilige thuissituatie bij kinderen

Het doel is dat ieder kind een fijne jeugd moet hebben, waar ze zich veilig voelen. En niet elk kind voelt zich veilig. Dat vind ik wel jammer om te merken, dat niet ieder kind een goeie thuisbasis heeft. En of wij daar wat aan kunnen doen. Als maatschappij kan je daar misschien wat aan doen. Kijk als school hoop je dat ze hier een goede tijd hebben, maar ze gaan wel weer naar huis of de situatie thuis. En daar begint toch alles. Als jij weet dat je vader depressief is en dat je elke dag blij bent dat als je thuiskomt je vader er nog is. Twee jaar geleden had ik zo'n mentor leerling, dus dag in dag uit bang voor zijn, ik kom thuis is ie er nog? Dat is geen leven voor een kind. En dan hier zo goed functioneren, dan denk ik, oh wat ben jij knap! Maar altijd maar die angst. Of dat je bang bent thuis dat je ouders uit elkaar gaan of dat er veel ruzies zijn. De basis is niet voor elk kind goed. En ben ik dus bang dat het ook doorgaat.

Psychische problemen kunnen heel veel oorzaken hebben: problemen thuis met je ouders: geld, verslaafde ouder, scheiding, etc. Ernstige ziekte in de directe omgeving waardoor psychische belasting op het kind groot is en een gevoel ontstaat dat de problemen van het kind niet zo belangrijk zijn. 33% van de kinderen groeit op met een ziek of verslaafd gezinslid. 8% van de kinderen ontwikkelen binnen nu en een jaar problemen als gevolg daarvan. Het is voor kinderen moeilijk om te delen, want andere kinderen die niet in zo'n situatie zitten begrijpen dat niet. Vriendjes thuis krijgen om te spelen is vaak ook lastig. Je vindt het als kind ook normaal, je weet niet anders. Een luisterend oor is heel belangrijk, door de eigen problemen en onzekerheden van het kind. Waardering krijgen en wat ontspanning, even iemand die naar je problemen luistert.

En de ellende voor kinderen is meer dan vroeger. Door de spanningen in gezinnen. De spanningen tussen ouders. En ook het leven tussen twee gezinnen. Kinderen die met hun tasje van het ene naar het andere gezin gaan. Soms gaat het goed maar het is ingewikkeld.

Toename van (v)chtscheidingen

Rondom echtscheiding zie ik dat veel relaties gewoon kapot gaan omdat mensen te laat hulp vragen en dat er dan ook een onderlinge hardheid ontstaat. De problematische echtscheidingen, dat is echt een groot probleem. Een groot percentage van de

crisisproblematiek heeft echt wel te maken met echtscheidingen. Of wat daar uit voort vloeit, misschien niet direct. Of waardoor jongeren dan in knel raken door echtscheidingen in het verleden het hangt er zo vaak mee samen. Ik denk dat als je een samenleving hebt waarin meer zorg voor elkaar is. En dat er gevraagd wordt van hoe gaat het met je, hoe gaat het met je relatie ja dan valt er vaak veel meer te redden. Dat vind ik een grote zorg. De problemen rondom echtscheidingen zie ik toenemen, de heftigheid zie ik toenemen.

Er wordt gewoon meer gescheiden, en ik weet niet of dat feitelijk zo is, maar dat is mijn ervaring. Als ik zie in een klas, meestal aan het begin van het jaar vraag je het ook altijd. En nu valt het mee, ik heb er maar 6 op een klas van 28. Dat valt reuze mee. En dan zeggen die ouders ook nog, of je nou mij of mijn ex-man belt, dat maakt niet uit hoor. Wij communiceren wel. Dat is heel fijn en dat gebeurt ook. Maar ik ken ook een heleboel verhalen, toch van de laatste paar jaren. Dan heb je tienminuten-gesprek, dan moet vader eerst en moeder daarna. Want ze willen het allebei weten, maar ze kunnen absoluut niet samen komen. Dat heeft gevolgen. In principe zeggen we ook altijd, dat is niet iets wat we nastreven. Eén van de twee, het is een probleem van thuis. Maar je weet al wel direct hoe dat voor die kinderen is. Als daar niet gecommuniceerd wordt, daar merk je wel gewoon verschil in. Voor ons is het kind uitgangspunt, dus het is heel lastig. En het is ook, als kinderen met hun gevoel daar bij je komen, want ik ben naast decaan ook mentor. Dan komen er leerlingen bij je die zeggen, goh m'n vader en moeder gaan scheiden en ik hoor van m'n vader dit en van moeder dat. Dat is heel lastig. En dat is toch iets, dat een grote invloed heeft op kinderen, de gezinssituaties.

Kijk, achterliggende oorzaken, dan kom je toch wel voor een gedeelte van heel veel problemen, klinkt misschien wel heel raar, maar die ik dan wel tegenkom. En wanneer ik dan kijk naar de sport, naar kinderen, in de leeftijd van 6 tot 20 jaar, daar heb ik mee te maken. Het grootste probleem dat je tegenkomt, of wanneer er afwijkend gedrag is, en dit is echt geen vooroordeel, maar het is heel veel bij gezinnen die uit elkaar zijn. Echtscheidingen en zo, daar kun je heel veel terug uit herleiden. Het is niet wetenschappelijk bewezen, maar het valt wel op. En misschien dat ik daardoor vaak denk van, het zal dat wel zijn. Maar je krijgt er vaak hele onzekere kinderen door. Kinderen die ergens buiten staan, die soms wel aanwezig zijn, soms niet aanwezig zijn. Van papa wel iets mogen, van mama niet iets mogen. Die met hun nieuwe stiefmoeder of stiefvader niet uit de voeten kunnen. Dat is soms wel heel vervelend, heel schrijnend voor kinderen. Echt hoor! En daar kun je dus ook niet altijd wat aan doen, je kunt alleen maar zo veel mogelijk begrip hebben voor dat soort dingen, maar het is wel, als je zegt, uit welke oorzaken komen dingen voort, dan is dit wel iets van heel van de problemen die jeugd hebben. En dan iets, dat heeft hier niets mee te maken, we zaten gisteren toevallig, toen las een moeder toevallig een stukje voor uit de krant van woensdag en die zegt, ja, je zult toch zo'n jongen hebben die in Zaanstad iemand heeft neergestoken. Twee keer een kapot gezin, dader en slachtoffer. Nou zijn dat er natuurlijk een hele hoop, maar op een gegeven moment denk ik dat de controle weg is. Geen vader die thuis is, die heeft wel een functie. Die is vaak wat directer of misschien duidelijker grenzen. Ik wil geen gedoe krijgen met geëmancipeerde vrouwen hoor, daar niet van. En dat merk je wel, we hebben bijvoorbeeld een welpentrainer, als die voor een gemixte groep staat, of er staat een jongen voor is toch anders. Echt anders.

Zelfde als wat je op de lagere school hebt met al die juffen. Weet je, als ze elkaar voor de kop slaan, dan is het van “ga je er nou uit, of doe je het nog een keer”. En zo’n juffrouw begint gelijk te tieren, van “je mag elkaar niet slaan”. Nou, ik heb ze ook wel eens tegenover elkaar gezet. Probleem? Sla één keer, klaar. Doen ze niet. Dat is opvoedkundig misschien ook niet helemaal goed, maar het helpt wel. Als je zegt, wat is het grootste probleem, dat vind ik echtscheiding. Het grootste probleem wat er op dit moment is, en waar heel veel uit voort komt.

Eén van de zoektochten die ik zelf ervaar is, welke thema’s zijn nou echt van belang. Maar ook hoe bereik je mensen om ze gevoelig te maken om iets te doen aan de problemen. En een van de dingen die steeds weer spelen zijn de vele echtscheidingen. De gevolgen voor ouders en kinderen, en vervolgens de samengestelde gezinnen weer. En dat levert veel problemen op. En daar waar problemen ontstaan hebben ze hulp nodig en komen ze bij ons. Dus al die keren, dat het goed gaat. En dat is ook heel belangrijk met 80 procent van de jongeren gaat het gewoon goed. En daar moeten we ook op focussen want dat is hartstikke goed. En dan is er zo’n 15 procent die wat vragen hebben en wat hulp nodig hebben. En dan is er ongeveer vijf procent dat echt, een klein topje van de ijsberg waar wij ook mee tobben. Die hebben veel hulp nodig. 80 procent van de energie die wij in mensen steken gaat naar die vijf procent.

Natuurlijk zijn er ouders die problemen hebben en dat kan voor kinderen ook heel problematisch zijn vooral bij probleemscheidingen. Bij die probleemscheidingen mogen kinderen niet de dupe worden. Doordat er geen duidelijke leiding meer aan ze gegeven wordt of dat zij keuzes moeten maken, die de ouders zouden moeten maken. Daar zou bijna verplichte begeleiding op moeten worden gezet.

Veel echtscheidingsproblematiek op school. Onderwijs breed. Dat leerlingen belemmerd worden in hun leren vanwege problematieken thuis, echtscheiding of ander soort. Dat wordt wellicht onvoldoende gesignaleerd. De problematiek binnen de school heeft te maken met leerlingen die chaotisch zijn i.v.m. in het weekend naar hun vader en dan maandag niet de spullen bij zich hebben omdat ze moe zijn. Dat zie je terug in school. Je kunt niet mee doen, als je geen spullen bij je hebt of je krijgt op je kop van de leraar. Wellicht wordt de problematiek wel gesignaleerd maar er wordt onvoldoende bij stil gestaan wat dit te weeg brengt in het leven van een kind. Het functioneren van een kind op alle gebieden. Scheiden heeft altijd invloed. Welke ontwikkelingen komen daaruit voort: veel leerlingen hebben er last van, je moet je steeds aanpassen in de verschillende thuis situaties. Ook op school moeten ze zich steeds aanpassen. Er wordt van leerlingen veel gevraagd en dat kan zich uiten in zichzelf gekeerd raken of ongeïnteresseerd of gekke dingen gaan doen of vervelend gedag gaan vertonen. Het gaat ten koste van leerprestaties. Belangrijk aandachtspunt met betrekking tot echtscheiding. Alles begint bij bewustwording. Als ouders en docenten hier meer aandacht voor hebben. Dit is wat er aan de hand is, los van het feit of je er iets mee kan. Je oordeel uitstellen. Erkenning voor gevoelens. Begrip.

De oorzaak daarvan, dat kan natuurlijk van alles zijn. Wel als je het vergelijkt met vroeger zijn er veel meer echtscheidingen. En ik ben wel eens benieuwd, als je als kind in een

echtscheidingssituatie opgroeit en je ouders starten weer een nieuw gezin, wat soms ook weer fout gaat, in hoeverre je als kind leert om relaties op te bouwen. Dat is een vraag. Is dat dan een oorzaak van de huidige toename aan scheidingen? In hoeverre beïnvloedt dat elkaar? Er wordt veel gevraagd van gescheiden ouders. Alle ballen hoog houden. De snelheid van de maatschappij. Het beeld waar je aan moet voldoen. Er is weinig openheid hoe zwaar dit dan is. Als we hier meer aandacht voor zouden hebben dan ontstaat er meer begrip.

Ik zie vele gebroken gezinnen die 100% zijn toegenomen, wat ook een gelijke toename van psychische problematiek met zich meebrengt. Ik hoor: 'wij zijn goed uit elkaar gegaan' en vervolgens zit daar een zoon of dochter hartverscheurend bij te huilen. Dit is een samenlevingsvorm waar voor kinderen hun vertrouwde en veiligheid gewaarborgd zijn. Het gezin als hoeksteen in welke vorm dan ook.

Scheidingsproblematiek, dat is ook behoorlijk vermeerderd, en daarmee ook het uitgebreide probleem dat je met meerdere gezinnen te maken hebt, minder rust.

De problemen beginnen veelal thuis. Echtscheiding (ruzies thuis) is een veelvoorkomend en probleem veroorzakend fenomeen. Eén op de drie relaties strandt.

De samenleving biedt zo ongelofelijk veel, de ouders moeten zoveel keuzes maken, dat is zo lastig. Afhankelijk van of je het zelf of je kinderen het aan kunnen of niet aan kunnen, is dat heel lastig. Gelukkig zijn er heel veel mensen die al die keuzes maken, die het bespreken in hun vriendengroep. Als je niet deelt, dan weet je het niet. Maak het bespreekbaar.

Met gezinnen die gaan scheiden. Want we hebben wel heel mooi de Kiestraining hier in Voorst. En ik denk dat je zelfs bij jongere groepen heel veel winst kan behalen. Dat het ook normaal wordt dat kinderen hun ei kwijt kunnen. Want het overkomt hen allemaal maar. Dat het gewoon is dat mijn kind dat gaat doen want dat hebben kinderen nodig. Want dat is ook iets wat heel erg gaat veranderen. Allemaal eenoudergezinnen, samengestelde gezinnen. Dat is allemaal leuk dat je in de liefde iemand anders vindt. Maar ondertussen hebben die kinderen van al die gezinnen er niet voor gekozen. En wat voor ondersteuning komt daar dan op? Ik verwacht daar ook nog wel zorgen kunnen gaan ontstaan.

Veel echtscheidingen, die naar verlopen. Iedereen vindt dit normaal, maar dit gaat ten koste van een onbezorgde jeugd van kinderen. Ouders verschillen in opvoeding, praten negatief over elkaar in het bijzijn van hun kind. Kinderen moeten zich voortdurend aanpassen aan papa of mama, etc.

Scheidingen zie ik hier niet toenemen. Scheiden is tegenwoordig niet meer vreemd, laten we het zo zeggen. Dus dat is enigszins normaal. Ik zie wel wat dat doet met kinderen. Je hebt soms vechtsituaties en echtscheidingen en dat maakt het wel pittig voor kinderen. En soms krijg je dat dan ook nog wel op school, wat wordt besproken. Natuurlijk wel de ontwikkeling van kinderen die je wilt bespreken met beide ouders. Hoe wordt daar vorm aan gegeven. Dat maak ik hier niet mee, heb ik wel meegemaakt in Aalten, dus in die zin. Ik voorzie niet nog meer beren op de weg. De oorzaak dat scheidingen meer zijn dan vroeger, ook weer de ouderwetse manier van hoe je kijkt naar opvoeden, vroeger was je misschien niet zo gelukkig

samen, maar dan bleef je bij elkaar omdat je een gezin was, en als je dan ging scheiden werd je misschien wel niet meer aangekeken, werd er minder met je gepraat. Geloof neemt ook af, dus dat zorgt er ook voor dat er deuren opengaan. En tegenwoordig is het niet meer zo bijzonder dat je gaat scheiden, denk ik.

Maar wat je toch ook veel ziet, vind ik, kinderen van gescheiden ouders. Dat heeft meer impact dan dat we denken, denk ik. En wat ik heel veel mee maak, de loyaliteit die kinderen aan ouders hebben. Dat is heel mooi. Maar het brengt ze in een ontzettend vervelende situatie soms. Ze willen hun moeder niet afvallen, hun vader niet afvallen. Maar dat doet veel met kinderen. En ouders doen dat ook denk ik heel veel op een manier waar kinderen de dupe van worden. En dat is wel merkbaar binnen het onderwijs.

We hadden het al over scheidingen. Het heeft veel meer impact op een jong kind, ook als ze wat ouder zijn, als je ouders uit elkaar gaan, dan we kunnen vermoeden. En dan kun je het al over praktische punten hebben. Ik vind het heel mooi als ouder co-ouderschap hebben, prachtig. Maar dan komt een kind weer op school, dat het boek nog bij papa lag, dus dat ie het niet bij zich heeft. En als school is je reactie natuurlijk dat hij/zij dat zelf moet proberen te regelen. Maar dat komt door de situatie waarin het kind zit. Maar meegaan met het kind, want oh dan hoeft je dat niet. Daar wordt een kind niet beter van. Want straks als ie werkt moet ie dat ook kunnen. Maar het is wel ingewikkeld.

Toename van vechtscheidingen, en dat ik daar soms moeilijk grip op krijgt. Want je weet dat het speelt binnen een gezin. En als onderwijs komen we daar niet zo makkelijk binnen. En de effecten daarvan op kinderen en ouders die dat niet door hebben. Of niet belangrijk genoeg vinden of daar niet over nadenken. En het is sowieso een ingrijpende gebeurtenis voor een kind ook al gaat dit goed. Dat zien we steeds meer, ruzie tussen ouders en een kind wat daar klemt in komt te zitten.

Ja een oorzaak van die vechtscheidingen. Ik denk dat we er altijd mee te maken hebben gehad maar dat we het nu meer zien. Ja, en opvoeden is ook echt heel lastig. En ik denk ook wel dat er onwetendheid is. Dat ouders niet altijd snappen wat voor invloed het heeft voor hun kinderen. Hoe loyaal kinderen zijn naar hun ouders. En dat je niet je eigen ruzies en problemen uitvecht waar de kinderen bij zijn. Denken dat kinderen het niet door hebben maar die hebben het wel door.

Wat betreft echtscheidingsproblematiek zie je dat dat steeds meer wordt en dat er veel onder vandaan komt; financiën, kinderen, woning. Als je het hebt over wat voor een hulpverlener heel lastig is, dan is het dit. Want je hebt met twee partijen te maken die jou in hun kampje willen die jou het liefst uitspelen. Dus hierin heb je stevige hulpverleners nodig die daarin grenzen durven aan te geven. Vaardigheden zit 'm heel erg op positionering van weet dat er grenzen zijn en het niet acceptabel zijn dat de grenzen worden overschreden. Voor mensen om dat naar iemand uit te spreken, is lastig. Medewerkers van Veilig Thuis worden getraind met een specifieke training over hoe daar mee om te gaan.

Wat ook nog voorkomt zijn echtscheidingen waardoor kinderen in de knel komen. Het is voor sommige kinderen een verdrietige tijd, zeker bij een vechtscheiding. Mediation kan ook

helpen. Het komt door de toenemende individualisering. Misschien ook wel door het idee dat je altijd maar gelukkig moet zijn of door huishoudelijk geweld. Je moet dan jeugdzorg inschakelen. Het is moeilijk om er wat mee te doen. Goede jeugdzorg is belangrijk en het verwijzen naar mediation. Er zijn vaak financiële problemen, waar de gemeente misschien iets mee kan doen. Zorg dat het ene gat niet met het andere gat wordt gedicht. De kinderen moeten zo goed mogelijk opgevangen worden, zodat zij zorgeloos kunnen leven. Sommige ouders lossen het goed op. Ook een vorm van signalering: hoe gaat het met de kinderen. Als dominee kan ik er wel wat mee.

Kinderen krijgen stempels, etiketjes en labels

En als je het aan mij persoonlijk vraagt als het gaat om onderwijs dan denk ik dat kinderen steeds vroeger steeds eerder een etiketje krijgen. Dat is ook vanuit een goeie gedachte dat je problemen voor wilt zijn maar daardoor is het zo dat je situaties heb waar je, je afvraagt hoe weet je bij een kindje van twee precies wat er op latere leeftijd gaat spelen en ook omdat een kind sprongsgewijs ontwikkeld. Denk ik ook dat er soms te vroeg of soms te zwaar wordt ingezet op preventie. Bijvoorbeeld dat het kind al heel vroeg met logopedie bezig moet zijn, of dat een kind al heel jong weet ik veel wat voor soort steunbehandeling krijgt waar er ook problemen zijn die vroeger werden gezien als normaal. Je had vroeger alleen maar drukke kinderen en nu heb je alleen maar kinderen met ADHD of weet ik veel met wat voor stempels. De stempels worden te snel gelegd naar mijn idee.

Ik heb zelf veel met jonge kinderen van twee jaar en ouder te maken en wat mij opvalt, is dat er, wanneer er gedragsproblemen zijn bij die kinderen, een gebrek aan verbinding met de ouders is. Dat leidt later dan tot probleemgedrag bij de opvang, op school, schooluitval of niet meekunnen en problemen thuis. Dit geeft dan daardoor aanleiding om te veronderstellen dat er bij het kind een gedragsdiagnose moet worden gesteld. Kijk ook naar de groei van stempels in het autistisch spectrum. En dat kan dan weer leiden tot medicatie. Ik zie hier een toenemende ontwikkeling in, waarvan ik mij afvraag of dat niet anders zou kunnen. Ik vind het meest knellende dat ik mij afvraag of de gevolgen van deze ontwikkeling wel voldoende onderkend worden en dan bedoel ik het stempel wat deze kinderen krijgen en het gevoel van eigenwaarde wat met zo'n stempel daalt. Ook trouwens de medicatie die wordt voorgeschreven. Het zou best kunnen dat wij over een lange periode, kijkend naar effecten op het gedrag later, gaan concluderen dat die stempel niet gezet had moeten worden of die medicatie niet gegeven. En dat we tot een aanpak hadden moeten overgaan die de oorzaak had aangepakt en dat ligt veelal bij de ouders en in onze maatschappij.

We krijgen wel meer zorgleerlingen binnen. In het autistisch spectrum. Meesten moeten in het reguliere onderwijs mee stromen en daar compleet vastlopen. Als je duidelijke stoornis hebt, kan er nog weleens iets met budgetten worden geregeld. Maar dat is incidenteel. Het systeem van labelen hebben we met z'n allen zelf tot stand gebracht, en nu is daar de keerzijde. Dat maakt dat sommige ouders vinden dat, vanwege het label, vinden dat er zorgtrajecten moeten zijn. Voor scholen is dat heftig. Dat merk ik ook in contact met scholen, dat ze alle zeilen moeten bijzetten.

Ik vind het soms wel prettig om het 'label' niet te weten. Er zijn natuurlijk wel eens gevallen,

bijvoorbeeld bij depressie dat het fijn is als je dat weet. Ook het contact met de ouders is dan intensief. We hebben altijd eerst een intakegesprek. In toch wel 80% van de gesprekken komt boven tafel dat er een label is, tegenwoordig is het altijd een combinatie van dyslexie, discalculatie, iets in het autistisch spectrum, Asperger, ADD. Hoog sensitiviteit komt ook nog weleens voor. Zeggen we er ook altijd bij, we begeleiden in het huiswerk, niet in het zorgtraject. En het is ook wel prettig om soms de labels niet te weten. Zodat we ze zoveel mogelijk begeleiden op die aspecten waar ze dan wel goed in zijn. Het gaat uiteindelijk er om dat ze het diploma halen en dus de eindexamens doorkomen. Dat is het leuke van de kleinschaligheid hier, dat je best een goeie leuke band met de leerlingen opbouwt. Sommige kinderen komen al een paar jaar.

Er wordt veel geëist van kinderen

Druk vanuit de maatschappij naar jongeren toe; prestatie maatschappij – kijk mij eens..., concurrentie houden. Je ziet ook steeds meer jong volwassenen met een burn-out of overspannenheid. Jongeren beter in hun vel laten zitten – weerbaarder maken – kunnen omgaan met groepsdruk, ondersteund worden hierdoor door hun ouders en andere opvoeders.

De discussie speelt al langer, of autisme en dergelijke nu meer voorkomt. Ik denk dat de maatschappij daarin veel complexer is geworden. Er wordt meer verwacht van kinderen die daar in vast lopen. Want wat daarin ook gebeurt, is dat ouders zeggen, oh maar dat had ik vroeger ook. Oh dan heb ik dat zeker ook en die laten zich dan vervolgens testen en schijnen dat dan ook te hebben. Terwijl op dat moment zat de maatschappij zo in elkaar, als je lastig was zat je voor in of achter in de klas. Al naar gelang hoe lastig je was. En anders als je vader bakker was, werd je ook bakker, dat was duidelijk. En dat is tegenwoordig niet meer, kinderen moeten samenwerken, hebben heel veel keuzes, er zijn enorm veel beroepen wat je kunt gaan worden. En zeker kinderen met psychiatrische problematiek die hebben daar last van. En wordt het dan meer? Ja, dat weet ik niet. Misschien is het duidelijker zichtbaar? En dat is misschien ook wel debet aan dat de maatschappij onrustiger wordt. Er wordt veel gevraagd van mensen. Veel om over na te denken, veel om te kiezen. Al vanaf heel klein. En ik vraag me wel eens af waarom dat allemaal moet. En als dat moet of daar dan niet beter passende begeleiding op gegeven kan worden. En dan zie je wel dat op bepaalde scholen er wel andere onderwijsconcepten worden toegepast. Je zult moeten gaan veranderen in het onderwijs. En beter kijken naar wat een kind nodig heeft. Dat hele klassikale dat is verleden tijd. Maar veranderingen kosten gewoon veel tijd. En als je dan de hete adem van de overheid in je nek hebt, is dat wel heel lastig. En het onderwijs ontvangt helemaal geen steun in die zin van de overheid. Ze bedenken er gewoon weer wat bij.

Dan denk ik dat er een probleem ontstaat ofwel waar wij op het gebied van preventie wat mee kunnen, dat is toch wel de taalontwikkeling die kinderen moeten hebben. Ik zal dat toelichten: wat mijn ervaring is met de kinderen van de basisschool is dat ze ontzettend veel worden getoetst. En toetsen vind ik, ik heb zelf ook mee gedaan aan het toetsen van kinderen, maar dat ging spelenderwijs. Als we hebben het over toetsen met behulp van Cito om het niveau te bepalen van kinderen. Dat geeft heel veel druk. Je ziet dat er ouders zijn die de kinderen pushen, je ziet dat er gepraat wordt over wat er wordt getoetst. Terwijl als wij als logopedisten

dan keken naar taalniveau van de kinderen en nog wat meer dingen. Dat was, ja je was jarig dus je mocht in de gele bus met de juffrouw kletsen. Je kreeg een kaart en je mocht een spelletje doen dat is wat de kinderen onthouden hebben. Dus wij hebben ook getoetst maar anders getoetst dan er op scholen gebeurt. En waar ik in preventieve vlak bang voor ben is dat wij steeds meer druk op de kinderen leggen. En als ik zie dat er een doorlopende leerlijn moet ontstaan van 2 tot en met 13. Dan moeten we er ontzettend op letten dat het geen toetsing manier ook voor peuters zal worden. De druk die ouders of leerkrachten, bewust of onbewust over de kinderen brengen. En dan kan je ja veel angst creëren, dat soort dingetjes. Gespannen kinderen, hoge eisen stellen.

Ik zou er graag wat lucht in willen brengen. Dat het wat meer ongemerkt gaat voor kinderen. Ik pleit dus ook voor een volgsysteem voor de kinderen. Dat ze vanaf de peuteropvang gevolgd worden. En dat het niet getoetst gaat worden aan tafeltjes en moet je dingen doen maar dat je het spelenderwijs doet. En dat vergt van de mensen binnen het onderwijs en de kinderopvang natuurlijk ook wel wat flexibiliteit maar ik denk wel dat ze dat kunnen. Je moet je heel flexibel kunnen opstellen want als het een keertje niet geschikt is om te toetsen dat je het maar overslaat. Bijvoorbeeld het is vandaag hartstikke warm ik denk dat als je vandaag een cito in zou plannen je veel meer slechte resultaten binnen zou hebben dan als je het op een andere dag zou doen.

Ik zou meer pleiten voor een beetje observatie, het wat spelenderwijs wat luchtiger te doen. In ieder geval zou die druk, de belasting eraf moeten. We kunnen ook kijken van hoe ontwikkelt een kind zich. Ik denk dat het hele toetsingsgebeuren in Nederland, kijk ik heb geen ervaring qua werk met toetsen ook op de middelbare school. Maar wel privé met mijn kinderen heb ik het een en ander meegemaakt en ik heb opgemerkt dat het bij mijn kinderen best wel heel veel druk oplevert. En als ik het vergelijk met neefjes en nichtjes van mijn kinderen die in Denemarken opgegroeid zijn daar kennen ze echt toetsen niet. De kinderen worden gewoon gevolgd en de kinderen maken daar meer projectmatig dingen. En die ervaren die druk minder. Dan zie je dat de kinderen veel meer het idee hebben van, ik kan iets. Er wordt meer gekeken naar wat voor kwaliteiten heb ik. Die worden benut. En dat zou ik mooi vinden als dat in Nederland zou worden uitgevoerd. Kijk ik had dat als beeld vanuit mijn werk, je moet er geen druk opleggen dus ik heb geprobeerd om die druk er af te halen bij mijn kinderen. Dat is mij aardig gelukt moet ik zeggen. En ik zag het in mijn omgeving. Ik persoonlijk heb heel vaak benadrukt dat ik vond dat ze gewoon hun best hadden gedaan. Als ze deden wat ze konden of wat ze hadden moeten doen op school. Ik heb ze altijd laten zien dat ze eigen spanning al hadden verricht en dan vond ik het al goed. En ik heb ze altijd voor gehouden wat je doet, moet je goed doen en voor jouw toekomst is het belangrijk dat je iets zoekt dat je belangrijk vindt. Dat vind ik heel erg belangrijk.

Ik denk dat het wel ligt bij onze maatschappij, de druk om te presteren. Het steeds meer moeten. De oorzaak voor een dergelijke foutieve manier van toetsen is gelegen in de druk zoals ik al eerder zei die door de maatschappij wordt uitgeoefend op het steeds moeten presteren van de jongeren.

Dit gaat over het doorbreken van een maatschappelijk taboe, hetgeen we al jaren doen in het kader van preventie bij jeugd (Centrum Jeugd en Gezin). Maar je ziet dat de maatschappij steeds ingewikkelder wordt, ook voor jongeren en dat de eisen steeds groter en meer worden en dat maakt het voor jongeren lastig. Alleen al kijkend naar de informatiestroom die er op jongeren afkomt, elke seconde kunnen zij op de hoogte zijn van wat er maar ergens op de wereld gebeurt. Ze kunnen zich daar niet meer van afsluiten want het komt gewoon naar ze toe. Daar moet je ook mee leren omgaan. De eisen in de maatschappij worden steeds groter. Een vergelijking is dat je vroeger geholpen werd bij het tanken terwijl dit nu vaak volledig geautomatiseerd is. Je moet het zelf doen. Al die functies voor mensen die op die functies goed kunnen functioneren vallen weg.

Wat je ziet is dat kinderen op andere gebieden sterk worden gemaakt dan vroeger. We hebben wel eens ouders van peuters die zeggen: we zijn thuis het alfabet aan het leren, we kennen al de letter t/m H. De hele stap die daaraan vooraf gaat, wordt een beetje overgeslagen. Het spelen, het ervaren, het uitproberen en het contact maken met andere kinderen, die fase, het lijkt wel alsof dat steeds meer wordt onderschat. Ze moeten eigenlijk presteren, rekenen, laten zien dat ze sommetjes kunnen maken zelfs al. Wat dat betreft moeten ze al snel 'groot' zijn, maar het echte met vallen en opstaan groot worden dat wordt wel onderschat.

Je ziet ook een tendens, eerst werden kinderen op hun 6e gescreend. Je ziet ook dat ze in groep 1 al beginnen met rijmen. Of een stukje taalbegrip. Taakjes, eerst was dat in groep 2. Je ziet wel dat daar eerder mee begonnen word. En dan heb je kinderen die hier nog niet aan toe zijn. En die dat ook nog niet kunnen behappen. Kindjes doubleren of krijgen 'extra begeleiding'. Ik test natuurlijk ook en als uit de screening blijkt dat er problemen zijn volgt een uitgebreider onderzoek. Altijd in overleg met ouders/verzorgers. Ik probeer altijd wel uit te leggen dat het logopedisch testen spelenderwijs gebeurt. Maar dat je wel weet waar het probleem ligt en dat je dingen kan uitsluiten. Maar dat je daarna weet, hier kunnen we wat mee doen, dit kunnen we nog even laten. Maar het klopt dat het allemaal wel vroeg begint. Soms krijg je het gevoel dat ze bijna geen kind meer kunnen zijn. Het wordt natuurlijk ook allemaal van hogerhand opgelegd. Zo was er laatst een leerkracht die aangaf dat het kindje zich nog niet zo goed kon concentreren, dat je denkt hallo mag het ook, hij is pas 4,5.

En als je het hebt over preventie, verschillende instellingen en sportverenigingen, noem maar op. Zie je dus dat de prestatie, het resultaat domineert zo, is zo dominant aanwezig dat men onvoldoende kijkt naar kinderen die dat niet kunnen leveren. En als we het hebben over de schuldhelpverlening mensen die echt horen tot die 5% en die bijna niet kunnen bewegen dan moet je die ook op dezelfde manier benaderen. En dan heel sterk de vraag stellen welk doel kan ik met deze mensen bereiken? En dat is heel intensief en heel individueel. De zus van mijn vrouw die zit ook bij gehandicapte kinderen en ze heeft heel veel ervaring hierin kunnen krijgen en weet wat het betekent.

Kinderen moeten van alles, moeten te vroeg presteren op school, op alles zitten en overal naar toe. Mag een kind nog spelen?, Zij moeten veel te vroeg Engels leren op school en ze spreken nog niet goed Nederlands; resultaat is een matige beheersing van Nederlands en Engels. Ga

gewoon terug naar de basis, teveel wat moet, je wordt er knettergek van, ze (directies, ministerie, ouders) stoppen niet, het gaat maar verder. En ik maak me zorgen over wat dit betekent als je wat ouder bent, hoe zit je dan in je vel en wat is je positie. Hoger opgeleiden redden zich dan wel, maar de lagere milieus? We moeten duidelijke handvaten bieden (structuur geven). Een rol voor centrum voor jeugd/gezin, voorlichting mediawijsheid, baby kan wel iPad zeggen, maar geen papa. Dat is schrijnend. En concrete handvaten om verslaving tegen te gaan, nog meer Tactus inschakelen, activeren dat er wordt buiten gespeeld.

Ik heb het idee dat de aandacht voor deze groep kinderen wel weer begint te komen. Het is een tijdje wat rustiger geweest maar je merkt ook gezien de ontwikkelingen vanuit het rijk, dat er nu wel langzaam getrokken wordt en ik denk ook dat dat goed is. Alleen het moet niet doorslaan, dat is de reden waarom ik hier nu werk en niet meer in het onderwijs. Daar ging het op een gegeven moment alleen nog maar over prestaties op allerlei gebied en daar miste ik ruimte om te gaan zitten en te kijken naar kinderen en om dan te zien wat zo'n kind nodig heeft. Je kunt niet – en zeker niet bij zo jonge kinderen – op lange termijn gaan vastleggen.

Op het Ministerie heeft men de term “opbrengsten” bedacht. Als een kind bepaalde geformuleerde doelen niet haalt dan is er een probleem. Daarbij wordt niet afdoende gekeken naar wat er in de omgeving van de kinderen gaande is. De kinderen worden producten die afgeleverd moeten worden. Als een kind maar resultaten haalt dan is het goed, als het vervolgens diepongelukkig is dan lijkt dat minder relevant. We moeten ons veel meer afvragen wat een kind moet kunnen. Het zou meer moeten gaan over hoe jij je weg vindt in de maatschappij. Het gaat om denkvermogen, vaardigheden in plaats van kennis. De gedachte van een basisinkomen zou wellicht een oplossing bieden (is een privé opvatting). Wat moeten we onze jonge mensen bijbrengen. Ze moeten vooral de weg in de maatschappij weten en ze moeten vooral hulp durven vragen.

Kinderen worden te weinig uitgedaagd

Ik denk ook dat kinderen te weinig uitgedaagd worden. En dat ouders weinig prikkels krijgen om met je kind ergens heen te gaan. Je hebt geen knutselclubje. Je hebt weinig muziek hier. Ja, de fanfare. Maar dat is het. Nu ben ik er ook mee bezig. We beginnen met schooljudo, swim to play. Ik ben met de fanfare in gesprek gegaan. Die gaan nu muzikles geven hier op school omdat ik wat cultuur subsidie heb. Zoals het type juf. Die biedt typelessen aan, zodat kinderen blind leren typen. Hartstikke handig. Als buurjongetje of die of die niet gaat dan valt dat al af. Het is echt het beperkte van een dorp, waarvan ik denk; oh jongens. En wat bieden wij; wij bieden een floralia. Wat ouders heel actief organiseren. In een weekend waarbij hier van alles is. Het hele dorp loopt uit. Het is een festijn een happening. Iedereen blijft hier hangen. Ik blijf wel tot het eind. Het is wel mijn school. Ik wil weten wat hier gebeurt. Ik kan niet weg. Ik blijf erbij. Want toen kwam de sterke drank op tafel. Het is een uitje.

Kinderen lijken vanuit zichzelf niet meer creatief te zijn. Er zullen in de toekomst daardoor ook geen vakmensen meer zijn, zoals bijvoorbeeld een ambachtelijk slager. Kinderen lijken niet meer in staat zelf dingen te bedenken. Zijn zelf niet meer creatief. Achterliggende oorzaken komen voort uit onwetendheid, opvoeding, geen creatieve uitdagingen.

Ik zie bij de jeugd, als ik nu kijk naar mijn kinderen die naar school gaan en dat vergelijk toen ik naar school ging, dat ze of vrij zijn of er vallen uren uit. Als je geen stabiliteit in je gezin hebt en ze zijn zo vaak vrij dan vind ik het logisch dat er gebeurt wat er soms gebeurt. Jeugd heeft nu heel veel vrije tijd, waardoor ze gaan hangen, zich vervelen en er helaas dan vervelende dingen gebeuren. Nu zie ik dat mijn kinderen soms van 8 tot 3 naar school moeten, maar achteraf blijkt dat ze maar 2 uur les hebben gehad. Ik kan mij voorstellen dat er kinderen zijn die dan alleen maar in de stad hangen en niet tussendoor naar huis gaan. De oorzaken van de vele vrije tijd ligt niet alleen bij school, maar ook bij de ouders. Ouders moeten natuurlijk wel met z'n 2-en werken om het huis te kunnen betalen en het gezin te onderhouden. Maar er zijn weinig goedkope plekken waar je je kind naar toe kunt doen, het is altijd betaald. Hierdoor kiezen sommige ouders daar niet voor. Een onbemande hangplek is ook niet alles, want dat ligt er wel aan waar je die plaatst. De gemeente moet hier wel in faciliteren.

Te weinig ruimte om te vervelen en spelen

Ik ben er heel erg voor om kinderen reële en menselijke ervaringen te geven door gewoon te spelen met de dingen en verhalen te vertellen aan elkaar. Buiten spelen en dat is heel iets anders dan die passiviteit. Gewoon naar de tv kijken en niks nieuws meer. En dat hoor ik heel veel van ouders in hun gesprekken dat ouders dan koken en het rustig willen hebben. Dus dan zet ze de tv aan nou een en al chaos en onrust. Heel slecht vooral voor de adhd-ers die als het ware in het beeldscherm worden geschoven. Dan kunnen ze zich focussen. Maar als de tv uit gaat dan is er onrust en gaan ze ruzie zoeken en dat soort dingen. De kunst is eigenlijk om de kinderen weer in de verveling te brengen en creatief te laten worden.

Mijn wensen zouden zijn dat ouders heel kritisch met het beeldscherm omgaan en het ligt ook aan de leeftijd van het kind. Een kind van twee verdraagt maar een half uur, en het liefst op heel jonge leeftijd helemaal nog niet met een beeldscherm werken. Waarom niet gewoon met kinderen dingen ondernemen, wat doen. Bijvoorbeeld naar het bos of dingen ontdekken en gewoon met de handen spelen. Verhalen voorlezen. We weten met voorlezen kost energie, je moet je fantasie gebruiken om je verhaal te kunnen volgen. Als je boek gelezen hebt en je ziet daarna de film, dan valt de film bijna altijd tegen, omdat je fantasie veel rijker is dan alleen maar beeld. Terwijl als je het boek gelezen hebt na de film dan zit je eigenlijk gevangen in de fantasie van een ander. Dus het raakt je minder dan dat het je zou kunnen raken. En mij gaat om dat kinderen zich ontwikkelen en creativiteit hebben en we weten ook als ouders de tijd nemen om hun kinderen voor te lezen dat de spraakontwikkeling veel beter is. Ik werk in het centrum samen met een kinderfysiotherapeut en orthopedagoog, en dan doen we onderzoek naar leervoorwaarde voor kinderen en dus ook de motorische ontwikkelen en informatieverwerking en dergelijke. Dan zie je de rol van echt ouderwets spelen van echt speelgoed. Als je kinderen achter een iPad zet met blokken bouwen, dan gebeurt er eigenlijk niks dus want je zet er een blok op door met je vinger op de blok te zetten en te slepen en dan kan je zo een blokkentoren hebben van 100 hoog. Wat leer je dan? Niks want je leert alleen je vinger te slepen op je scherm. Probeer maar eens een toren te maken van 20 blokken voor een klein kind op tafel. Dan moet je structuur, evenwicht en motorische vaardigheden, en beweegt het iets te snel dan zakt het in elkaar en kan je opnieuw beginnen, dus we remmen eigenlijk de

ontwikkelingen door de passiviteit van die beeldschermen en dat mensen beïnvloed worden door de media.

Ik weet dat op verschillende plekken in Nederland de natuurspeeltuinen weer terugkomen. Dit zou een mogelijke oplossing kunnen zijn. Hoe leuk is het voor een kind om in een bosje in een struikje in plaats van de standaard schommel of wipwap.....Misschien wel ergens ruimte voor een natuurspeeltuin, zand, modder, boomstammetjes, struikjes waar je je in kunt verstoppen noem maar op. Van die waterbanen met pompen, superleuk! Los van de gewone gemeentetuintjes, waar vooral veel hondenpoep te vinden is, zijn het wel gewoon de standaard speeltuintjes die je hier ziet. Ik ken hier niet echt zo'n natuurspeeltuin. Stel de gemeente legt een aantal natuurspeeltuinen aan dan stimuleer je in ieder geval dat kinderen meer gaan buitenspelen. Dat je ook ouders laat merken hoeveel plezier kinderen hebben en dat ze misschien makkelijker gaan worden en denken: dan maar een keer de wasmachine extra laten draaien. Meer tijd en aandacht voor je kind, andere mensen ontmoeten op zo'n plek. Dat soort dingen.

Ik denk dat de maatschappij al veranderd is. Kinderen worden jonger als volwassenen behandeld. Geldzaken, economie, als dat moeilijk gaat worden kinderen daar in betrokken soms en hebben daar dus last van. En waar dat door komt.... Ik denk dat de maatschappij toch wel wat egoïstischer is geworden. Ik kan niet iets bedenken, waarvan ik denk nou dat is nou de oorzaak.

De ouderwetse drie R-en (rust, reinheid en regelmaat), ja daar ben ik erg voorstander van! Dat zie je hier ook, dat kinderen heel vluchtig zijn in spellen. Even snel hier en even daar. Dat hoort in zekere zin bij de leeftijd maar ja...je ziet dat dat kan veranderen op moment dat je daarin investeert en je gaat daarbij zitten en je zegt dat als er drie puzzelstukjes goed liggen en het kind gaat weg en je zegt: kom we maken het nog even af, dat het een volgende keer al beter gaat. Het is wel iets wat je kinderen mee kan geven. Als je ergens aan begint, dan maak je het af en gaat weer aan iets anders beginnen.

Verskil tussen de jongens en de meisjes

De positie van jongens: langzamerhand is bijvoorbeeld het onderwijs "meisjesonderwijs" geworden. Jongens-gedrag is ongewenst. Jongens lopen een achterstand op, die ze pas veel later – als volwassene – pas inlopen. En opmerkelijk: dan is er een ander mechanisme –m.n. in het bedrijfsleven – nl. dat masculien gedrag wél op prijs gesteld wordt. Het meest knelt dus de tegenstrijdige houding, situatie van jonge mannen en vrouwen. In de belangrijke fase van opgroeien dreigen jongens meer uit te vallen. Dat heeft aandacht nodig in de hele sociale keten: van consultatiebureau tot onderwijs, tot politie.

Er is niet genoeg ruimte voor jongeren en in het bijzonder voor jongens, die dichtbij huis geen hutten meer bouwen, niet kunnen donderjagen in bossen en lawaai mogen maken om dat ze in dicht bebouwd gebied zitten. Die meer natuur, milieu en bosbeleving nodig hebben.

Ik heb altijd wel geroepen dat het inderdaad bij jongetjes iets meer is dan bij meisjes. Meisjes zijn op die leeftijd iets streberiger, iets meer van, ik kan dat gewoon. Over het algemeen zie ik

ook meer jongetjes. Ik zie in de bus natuurlijk beiden, maar die de begeleiding gaan krijgen zijn, op talig gebied, wat meer jongetjes. En die zijn dus ook wat lichamelijker ingesteld. Ik heb het gevoel dat ze meer het gevoel hebben van “komt allemaal wel”, dat ze wat makkelijker zijn. En je ziet in de hele groei wel dat jongetjes wat ‘later’ zijn, wat niet wil zeggen dat ze achterlopen, maar het verschuift een beetje. Het is een uiting van “ik weet het anders niet meer” en om aandacht, want als je het niet kan zeggen en je schopt dan heb je wel de aandacht. Bijvoorbeeld met spelen, ze kunnen niet vragen of ze het speelgoed (terug) mogen hebben van de ander. En dat ze het dan dus afpakken. Dat zie je dus ook bij die peuters. En dat hoort ook bij die peuters, want je kunt het ook nog niet. Ze zijn nog echt op zichzelf, dus peuters spelen meer naast elkaar dan met elkaar.

6.3 Gevolgen van deze trends voor kinderen

Ouders en kinderen zijn uit verbinding

De thuissituatie is heel erg bepalend. Dat uit zich al in op tijd op school zijn. We signaleren dat kinderen laat naar bed gaan, veel alleen buiten spelen. Gaat naar schatting om 6 à 10% van de kinderen. Er is een essentieel verschil in kinderen die opgroeien en kinderen die worden opgevoed. Hoe ga je met elkaar om. Hoe breng je dat over op de kinderen. Moeten we niet gaan inzetten op een vorm van begeleid spelen. Het is steeds meer een wereld van “ikke” en de ander doet er minder toe. Er is vaak maar heel weinig tijd om met het gezin wat te doen. Het kind wordt in de ochtend weggebracht naar de opvang en ‘s avonds weer opgehaald. Dan moet er gegeten worden en vervolgens is er nauwelijks tijd over voor gezinsactiviteiten. Dat uit zich vervolgens weer vaak in compensatiegedrag in het weekend. Ouders willen ook hun ding doen. Het is dus gewoon druk, er is altijd een vol programma. Laat een kind ook eens zichzelf zijn, laat een kind ook spelen. Maar kijk af en toe wel eens of alles goed gaat. Op het schoolplein merken wij dat dat niet altijd het geval is. Relatief veel mensen in een beperkte ruimte kan leiden tot irritatie. Dat is met kinderen niet anders en dat kan snel leiden tot ongewenst gedrag. Het ikke-gedrag. Een vorm van verharding en verruwing die in de maatschappij optreedt. Een ouder die met zijn kind naar een voetbalwedstrijd van een profclub is geweest en aangeeft nooit meer te gaan vanwege hetgeen er allemaal gebeurt en geroepen wordt.

Het komt volgens mij voort uit de enorme hoeveelheid prikkels die een kind vanaf zijn geboorte te verwerken krijgt en waarbij de ouder niet in de gaten heeft wat die prikkels met een kind doen. Ik liep pas in de supermarkt en wat mij opviel was een moeder die met haar telefoon in de hand aan het boodschappen doen was en het kind liep met de hand aan het karretje mee. Er was totaal geen verbinding tussen moeder en kind. Wat voor effect heeft dat op dat kind? Dat geldt ook voor het gebruik van de televisie. Tot mijn grote verbazing is het in een gezin mogelijk dat de televisie de hele dag aanstaat. Let wel, ik ben niet tegen de televisie, maar zorg dat er tijd overblijft om ook anders met je kind om te gaan. Hetzelfde geldt voor kinderdagopvang. Ik had laatst een totaal onhandelbaar kind dat bleek vijf dagen in de week naar de kinderopvang te gaan en waarbij thuis nog vaak oppas aanwezig was. Zo’n situatie vraagt erom dat een kind zijn zekerheid verliest en om aandacht vraagt. Dus een van de oorzaken is dat ouders niet voldoende weten wat hun gedrag voor effect heeft op het kind.

Overigens wordt het gedrag van ouders weer bepaald door de snelheid die het werk met zich meebrengt en het hele leven wat jachtiger is.

Veel jongeren weten niet wat ze willen, omdat ze zichzelf niet hebben kunnen ontdekken. Je moet steeds iemand anders zijn, rekening houden met papa, en met mama of een broertje. Je kunt geen ongekunsteld kind zijn. Alles begint bij het gezin: ouders zien te weinig het kind, maar als volwassene. Mee uit, uiteten, feestjes, vooral bij zwakke milieus. Alles is belangrijk, behalve de rust en regelmaat voor een kind.

Motivatie bij jeugd is er niet altijd. Ze moeten best nog wel gestuurd en begeleid worden. Voorbeeld is de discipline bij de medewerkers om je beschikbaarheid om te werken door te geven via de app. Dat is heel weinig werk, maar veel kinderen moeten daar toch steeds op aangesproken worden. Sommigen hebben het vanzelf in zich, anderen niet. Kinderen worden niet altijd voldoende gestuurd of begeleid door ouders. Moeten maar zwemmen of worden te veel gepamperd. Pubers worden best wel onderschat in wat ze kunnen. Wij merken het meteen als kinderen uit een gezin komen waar ze geleerd hebben zelfstandig te zijn. Alle kinderen zijn verschillend. Kinderen zijn allemaal verschillend. De een kan bijvoorbeeld gemakkelijk leren de ander is meer praktijkgericht. Dat is prima. Kinderen moeten al op jonge leeftijd te veel kiezen en er is veel te veel keus. Ze weten vaak nog helemaal niet wat ze willen. Als ze dan verplicht op stage komen en ik vraag wie er bijvoorbeeld kok wil worden dan is dat bij niemand het geval. Ze zwemmen en worden in het diepe gegooid of ze worden te veel gepamperd. Op de basisschool worden er hele hoge eisen gesteld. Op de middelbare school worden ze in het diepe gegooid en zwemmen. Ze weten het dan zelf ook niet meer. De stap tussen basisschool en middelbare school is heel groot. Kinderen moet dat doen waar ze goed in zijn of kunnen groeien en als het er niet in zit is dat prima maar moet je het ook wel vertellen. Vaak weten ze dat zelf ook wel. Pubers worden hierbij toch vaak onvoldoende begeleid en gaan zwemmen.

Zelfstandigheid van kinderen is afgenomen

De oorzaken voor kinderen met problemen; dat kan veel zijn. Niveau van leren, ouders in scheiding, huiselijk geweld, de kinderen hebben niet door waarmee ze bezig zijn, komen uit een andere cultuur, laag geletterd, vader en moeder roken op de bank met de flat screen aan de muur. Zorg er voor dat ze het sociale leven in gaan. Zorg er voor dat de kinderen uit het isolement komen. Het isolement van de thuissituatie. Maak ze zo vaardig dat ze zelf de stap kunnen maken en een hulpvraag kunnen stellen. Ik zie dat kinderen tegenwoordig in feite helemaal niet zo zelfstandig zijn!

De zelfstandigheid van kinderen neemt af, ouders zijn ontzettend dienend naar hun kinderen; ouders dragen schooltassen, reiken drankjes aan; bij inenten krijgen kinderen attentie of beloftes van iets leuks. Groot deel gaat relatief goed, 15% vraagt aandacht en 5% vraagt echt zorg van instellingen. Veel gezinnen denken nog dat een dubbeltje nooit een kwartje wordt en dat leidt tot passief gedrag, soms tot fatalistisch gedrag. Heel wat gezinnen kunnen niet zonder ondersteuning van anderen zoals schoolteam of begeleiding CJG/GGD.

Betutteling van kinderen leidt tot onvoldoende eigen verantwoordelijkheid nemen en leidt tot afschuiven op anderen waaronder overheid en zorginstellingen. Kinderen blijven soms over

wat gevoel van zieligheid ouders oproept, leidt tot verwennerij van kinderen. Snel steigerende ouders bij veranderingen. Samenleving waarin kinderen teveel op voetstuk worden gezet waarvoor ouders en omgeving moeten zorgen. Daardoor een gebrekkige ontwikkeling aan zelfkritische reflectie.

Jongeren groeien op zonder in een vroegtijdig stadium te leren om zelfstandig te opereren en bijvoorbeeld tegenwicht te geven aan verslavingen. Opvoeden, contact en communicatie zijn essentieel. We snappen niet meer precies wat dat inhoudt en hoe dat werkt. Ik zie in de toekomst de meerwaarde van het werken in verschillende schillen / netwerken. Maar vind ook dat het zogenaamde schoolaanbod te groot is.

Kinderen zijn later zindelijk, hebben nog lang een speen. Op zich zijn dit handige dingen maar er zijn ook bijeffecten. De maatschappij verandert. Ouders moeten over het algemeen beiden werken en alles is duurder geworden. Wil je je kind het nodige geven dan kost dat tijd en die is er minder voor het kind. Daardoor wordt de aandacht voor het kind anders. Daar kan bepaald gedrag uit voortkomen maar daar geef ik geen waardeoordeel over. Kinderen zijn aan de ene kant minder zelfstandig maar aan de andere kant wel sneller rijp. Het voornaamste knelpunt is dat ze meer op zichzelf zijn gericht en minder sociaal. Kinderen voelen zich niet zo snel aangesproken als je ze aanspreekt op gedrag. Ouders zijn ook eerder geneigd toe te geven en dus zijn er minder grenzen. Omdat ze minder tijd hebben. Het effect is op het kind daarvan is verschillend; het ene kind vaart er wel bij, andere kinderen minder. Het belangrijkste probleem is wel dat kinderen geen grenzen gesteld krijgen en meer ruimte krijgen. Dit is meer dan vroeger. Kinderen zullen daarom misschien eerder met de groep mee gaan, kunnen minder nee zeggen en minder voor zichzelf opkomen.

Opvoedingsproblemen op het bordje bij scholen

Er zijn veel maatschappelijke problemen waar wij mee worstelen. Wij hebben bijvoorbeeld nu het continue rooster. Dat betekent dus dat de kinderen hier op school eten. Nou, dat is mij toch ook wat zeg. Dat je een boterham moet eten als je kind geen brood eet. Wij hebben als school gesteld, als ouder ben je verantwoordelijk voor een gezonde lunch. Ja, wat dan gezond is dat kunnen we natuurlijk allemaal wel zelf invullen. Daar hoort snoep dus niet bij. Dus wij zeggen, snoep mag niet. En de ene leerkracht is daar wat steviger in dan de andere. Spreekt kinderen er op aan. Dat geeft gewoon gedoe bij ouders. Dat wij dat doen. En het opeten van een boterham in een kwartier / twintig minuten is ook een uitdaging, want er zijn kinderen die onder druk niet kunnen eten. En je krijgt een heleboel opvoedkundige problemen, binnen in je school, waarvan ik denk, dat zou een bureau toch ook moeten zien en zien dat het eten een probleem is. Als je vanuit de peuteropvang een kind krijgt die daar niet wilt eten, gewoon prima gezin, verder geen bijzonderheden, goede baan, en hier is het op school echt een issue om de kinderen aan het eten te krijgen, want ze aten daar alleen droog brood. Want verder wilden ze niks en dan krijg je een kleuter van vier en die moet dan gewoon mee draaien, nou dat lukt dan onder de druk van een groep, maar papa en mama vinden er van alles van. En dan denk ik, bemoei je er nou maar niet zo mee, want wij krijgen het voor elkaar. Het meisje was ook niet zindelijk. Dat lukte ook niet. Dat bleef ook maar door sudderen. Dat vind ik wel ingewikkeld. En dat zal ook niet herkenbaar zijn vanuit je andere baan (grotere stad met een

school van 600 kinderen). Helemaal niet. Dat was een uitzondering. En dan zeggen ouders ik wil niet dat je controleert, want ik heb vroeger een eetprobleem gehad en ik wil niet dat dat bij mijn kind gebeurt. En een andere ouder zegt, he de broodtrommel is niet leeg, ik ga op hoge poten naar school. En duw juf de broodtrommel onder de neus. Dat vind ik wel een maatschappelijk probleem. Je komt in heel veel situaties terecht waarvan ik denk, die niet altijd bij school zouden moeten horen.

Ik vind dat je kinderen tekort doet. Ik zou hier niet willen wonen. We vullen dat als school wel aan met allerlei activiteiten, maar ook maar tot bepaalde hoogte. En dan ligt het er heel erg aan hoe jouw ouders zijn en hoe open ze staan voor andere zienswijze of nieuwe dingen. Of dat wel of niet lukt.

De school heeft – soms veel – te maken met gevolgen van: scheidingen, armoede, laag opgeleid zijn van ouders, kinderen met een stoornis PDD-NOS, alcoholgebruik door kinderen, handelingszwakte bij ouders, toestroom van kinderen met problematiek uit Deventer (30% van de leerling populatie). Deze school heeft specifiek ook te maken met verkeersonveiligheid rond de school. Alles wat voortkomt uit de sociale problematiek van onvolledige gezinnen of gezinnen met een zwakke (opvoedings)structuur. Gelukkig hebben we – samen met AOC en CJG – best zicht op veel problematiek. Goede korte lijnen over en weer, maar er is altijd de vraag naar meer faciliteiten (met name meer beschikbaarheid van Maatschappelijk Werk). Veel problemen kun je koppelen aan armoede, onvolledige gezinnen en opvoedingszwakte, dan wel handelingsverlegenheid van ouders. Als voorbeeld: het omgaan met gebruik van alcohol. Ouders weten soms te weinig van het alcoholgebruik van hun kinderen en hebben soms als eerste reactie het vergoelijken van het gedrag van hun kind. De school heeft een zero-tolerance-beleid. Maar we weten niet altijd of ouders daar achter staan.

Beeldvorming in de media is dat het onderwijs alles moet oplossen: wij zijn een onderwijsinstelling, geen opvoedingsinstelling. Hoeveel vakken er al bij gekomen zijn, dan hebben we het in het vakje geplaatst en dan hoeven we er niets meer aan te doen. Heel veel kinderen komen binnen, die voordat je aan het leren gaat, aantal basisvoorwaarden waarin je eerst moet voorzien. Maar daar wordt steeds meer bij ons neergelegd. Sommige kinderen zijn nog niet eens zindelijk. Mensen denken daar hebben we school toch voor. De opvoeding wordt gecompliceerder, niet dat kinderen moeilijker worden, maar kinderen krijgen veel meer prikkels van dertig jaar geleden, ze hebben andere dingen nodig, de wereld waarin ze opgroeien is anders, dat vraagt een andere manier van kinderen begeleiden. Het is best wel moeilijk om structuur te bieden, consistent te zijn, makkelijker om een populaire ouder te zijn. Je ziet veel dat ouders toegeven omdat ze zich schamen. Je ziet veel handelingsverlegenheid, niet bewust want iedereen wil het beste voor z'n kind. Daar dragen die stomme opvoedingsprogramma's ook niet aan bij. Die handelingsverlegenheid is groter omdat gezinnen geïsoleerd leven en niet even snel wat vragen aan een ander. De maatschappij is competitiever en perfectionistische. Via internet kun je aan alle informatie komen, maar niet weten wat betrouwbaar is. Veroorzaakt veel beeldvorming en ellende.

Kinderen zijn jonger zelfstandig

Het is anders denk ik met de kinderen dan tien jaar geleden. Ik denk dat ze wat sommige dingen betreft verder zijn, zelfstandiger. Als je inderdaad ziet dat als ze een telefoon van papa of mama in de hand hebben, hoe behendig ze daar mee zijn. Alles heeft voor- en nadelen maar dit is wel zo iets waarvan ik denk...nou...Wat er ook in mijn ogen gebeurt, van kinderen wordt al heel snel verwacht dat ze groot zijn. Dat zie je bij de dingen die ze zelf moeten regelen. Of ze zijn zelfstandig en dat gaat...dat zie je dan bij gezinnen waar meerdere kinderen zijn, dat ze dat dan op die manier oppikken. Of ze worden juist klein gehouden. Het moet allemaal snel. Kom, mama helpt je wel even met de jas aandoen, tas op je rug.

Wat wel een trend gaat worden, en we hebben veel met jeugd te maken. En dan vooral de jongeren die net van school af gaan en volwassen worden. En het kennis maken met de wereld op een speelse manier, ik denk dat dat toch wel een andere trend gaat worden. En daar bedoel ik mee dat ze, het is niet meer als vroeger, nou we gaan met zijn allen, het is wat meer standalone. Het is meer op individu en meer volgend wat de rest ook doet. Het lijkt wel of ze wat vroeger volwassen worden. Het ervaren wat je vroeger deed samen, het sociale. Dat kan je nu voor een deel nu op internet vinden. Dus het lijkt er op dat mensen al met 13 weten wat er speelt en wat er kan. En dat dat ook wel een hype, facebooken. Je krijgt ook wel een publiek wat zegt, he dat is leuk, daar gebeurt wat dus daar gaan we naartoe. En iedereen ging daar naar toe en voor die tijd sprak je elkaar niet. En nu is het mobiel en spreek je elkaar.

Ouders weten te weinig van hun kind

Je hebt ook dat ouders helemaal niet weten dat hun kind niet naar school gaat. Ze krijgen bericht dat hun kind zoveel weken of maanden niet naar school is gegaan. Als beide ouders werken dan is het echt een probleem. Ook voor de ouders is het dan schokkend. Dan moet er snel hulpverlening worden ingeschakeld. Wij zeggen altijd tegen scholen probeer zo snel mogelijk, ook al is het vier weken, bij de leerplicht een melding te doen. Dat wij het ook kunnen volgen en snel actie kunnen nemen. Het zijn dus veel oorzaken: ouders die het niet weten, gescheiden ouders. Je hebt ook vaak coschap, dan is hij weer bij de vader of bij moeder. Dat is juist vervelend. Dat het kind niet happy is. De ouders zijn gescheiden, ze moeten splitsen van de een naar de anders. Dus je komt er steeds achter dat er meer aan de hand is dan verzuim.

Kinderen zijn loyaal naar hun ouders

Het meest knellende is het mee willen doen, het niet willen weten. Want je wilt niet weten als het bij jou thuis slecht gaat. Of het nou gescheiden ouders zijn, of dat er geen geld is, of dat je gewoon wel eens klappen krijgt. Dat willen ze allemaal niet weten. Of dat je niet zo mooi woont als de rest, dat alles oud is. Er zijn gewoon heel schrijnende voorbeelden. Waarvan we het op school ook niet altijd weten. Je denkt dat je je klas redelijk kent. Maar er zijn dingen waar je gewoon niet altijd achter komt. Ik had nu een meisje die drinkt heel veel, die is op haar 13e al voor comazuipen in het ziekenhuis geweest. Best een heel problematisch meisje. Ouders gescheiden, maar komen er best uit. Proberen wel veel te doen, hebben ook veel hulp ingezet. Maar dan komt dat meisje vorige week weer. Oh mevrouw het was weer helemaal mis.

Ik ben weer door de politie gevonden, die hebben m'n ouders weer gebeld. Dan vraag ik waarom was dat nu weer dan. Dan zegt ze, mevrouw het is gewoon lekker en dan vergeet ik weer. Wat wil je vergeten dan? Je school vind je niet leuk, een heleboel, thuis is het niet leuk. Thuis is het niet leuk. Maar je vrienden zijn wel leuk. Maar eigenlijk het moment dat je bij je vrienden bent, kom je in een situatie wat niet meer leuk is. Ja ja zegt ze dan, en dan zegt ze, en dat zeggen wel meer leerlingen, maar u weet ook niet allemaal wat voor een jeugd ik heb gehad. Dat weet ik, dat zeg je vaker, maar misschien moet je het daar met anderen over hebben. Zij loopt ook bij de orthopedagoog, maar daar laat ze zich ook niet verder over uit. En nu is ze dan wel eindelijk uit dat zij aangeeft dat haar ouders, want die zitten ook wel bij de gesprekken, ja maar jullie bepalen dan welke begeleiding ik moet hebben en dat wil ik niet. Dus nu zijn we wel bezig met aparte begeleiding voor haar, maar of het er ook ooit komt. Want ze is ook wel heel loyaal naar haar ouders. Want ze had behoorlijk blauwe plekken, dus ik zei tegen haar, goh heeft die politieagent je zo hard opgepakt? Hoezo dan? Zei ze. Ik zeg kijk eens naar je armen. Daar zaten twee van die flinke blauwe plekken. Zegt ze is niet thuis gebeurd hoor. Dan denk ik waarom zeg je dat nou? Daar vraag ik helemaal niet om. Dus ja, je kunt als school niet zo heel veel. Of kinderen moeten er echt helemaal voor open staan. Maar heel veel kinderen zijn ook wel een beetje terughoudend, en terecht. Dat snap ik ook. Want ze zien ook heel veel goeie dingen van hun ouders, als er iets is of.... Het moet wel heel mis gaan willen kinderen aangeven ik heb gewoon geen leven thuis.

Kinderen waar het thuis heel relaxt gaat die zijn gewoon, en er zijn ook kinderen waar het thuis slecht gaat die het goed doen hoor absoluut. Maar dat zijn wel pareltjes. Dat kan je niet van elk kind verwachten. Als je thuis in een hele slechte situatie zit. En dat zijn er meer dan wij denken. En soms heb je het ook niet door. We hadden een leerling in klas vier, dat vind ik altijd het schrijnendste voorbeeld, die kwam altijd te laat. Die kreeg al jaar in jaar uit op d'r kop en we wisten wel dat haar vader en moeder uit elkaar waren, maar ze liet eigenlijk nooit zo veel door. En op een gegeven moment werd ze heel boos op mij en toen zei ze: 'Wat wilt u ook mevrouw. Als je moeder alcoholist is en is opgenomen en m'n vader zit in de gevangenis. Ik moet gewoon m'n zusje naar school brengen en daarom ben ik elke dag te laat.' Toen dacht ik, wat ben jij knap. Dan gaat opeens je hele mindset, waarom ben ik altijd boos op jou geworden? Dat het bestaat... En ze zei ook, maar als ik het u had verteld, waren er misschien stappen ondernomen en had ik niet meer met mijn zusje kunnen zijn. Mijn moeder komt straks wel weer terug en nu zijn wij nog bij elkaar. En toen dacht ik, oh wat ben jij wereldwijs. En toen kreeg ze een heel leuk vriendje, ze gingen samenwonen en dacht ik oh wat is dit goed voor jou. Nog een beetje zicht op je zusje houden en jij komt er wel. Maar ik denk dat wij weinig zien, dat het nog veel erger is dan we zien. En dat is dan bij jongeren. Maar ik denk dat we bij ouderen de eenzaamheid ook niet allemaal zien.

Kinderen hebben te hoge verwachtingen

En de jeugd "ziet" heel veel. Ze hebben soms een heel hoog verwachtingspatroon. Ze zien op YouTube de mooiste filmpjes en zien dat ook als werkelijkheid. Er ontstaat ook een beeld dat alles kan. En dat beeld lopen ze ook na, ze zijn mobieler en gaan naar Amsterdam of Breda.

Het probleem is ook wel dat ze dat niet altijd door die schijn heen (willen) kijken. Ze hebben soms verwachtingen die in het dagelijks leven niet realistisch zijn.

Meer taal en communicatie problemen bij kinderen

Als school zijn we heel blij met de logopedisten. Van mij mag dit nog wel uitgebreid worden. Er zijn veel taal- en spraakproblemen onder kinderen, meer problemen dan vroeger.

Als een kind in de taal problemen ondervindt, dan uit zich dat in de ontwikkeling over de volledige linie. De leerprestaties gaan achteruit.

Er zijn ook taalachterstanden, als kinderen dan net niet onder de criteria vallen voor een VVE-indicatie, maar die wel uit een zwak taalmilieu komen. Taal is de motor van alles. Als je met taalachterstanden te maken krijgt kun je dat als school niet alleen oplossen. Taal is ook heel veel thuis en daar heb je de ouders bij nodig. Om dan ouders in beweging te krijgen, valt niet mee. Als je als ouder al de taal nauwelijks machtig bent en je vindt school al heel stom, want ik kon vroeger ook niet leren, m'n kind vast ook niet. Dan wordt het daarmee al gebagatelliseerd, dat komen we nog al eens tegen. Ouders hebben een beeld van school zoals dat vroeger ging, maar het is natuurlijk allemaal veranderd. Er zijn ook heel veel open ouders, maar over die doelgroep hebben we het nu niet.

Heel duidelijk probleem op dit moment, waar ouders ook mee worstelen dat is de integratie van de smartphone en iPad in het gezin. Waardoor de communicatie van kinderen en communicatievaardigheden van kinderen afneemt. Ze gaan in staccato denken en acteren waardoor ook heel veel communicatieproblemen ontstaan, als je tekst ontvangt kun je het heel anders interpreteren dan je het eigenlijk bedoeld hebt. Ik zie daar een heel groot beginnend probleem komen. Waardoor kinderen slechter communiceren met elkaar. Meer individualiteit. Let maar op.

Ook kan je zeggen dat het een taalarme omgeving is. Er wordt lager dan je mag verwachten gescoord. Dit is kenmerkend voor een plattelandsgemeente maar wel een aandachtspunt. Niet een probleem maar wel opvallend. Het is wel moeilijker om mensen te bereiken.

Informatieavonden worden bezocht maar vooral door mensen die al geïnformeerd zijn. Vaak dezelfde mensen, niet de mensen die dit het meest nodig hebben. Die hebben het te druk. Tweeverdieners, eigen bedrijf wat veel tijd vraagt. Via social media worden deze wel bereikt en dit heeft ook effect. Social media draagt daarentegen weer niet bij aan een grotere taalontwikkeling. Werkt eerder beperkend.

Het is heel vluchtig en je merkt het ook aan ouders, heel veel kinderen worden gebracht met de auto, het is allemaal vlug, vlug, vlug. Niet meer op de fiets en de dingen benoemen die je onderweg ziet. En dat merk je ook wel in de spraak. Ik heb het gevoel dat we steeds meer kinderen zien, die taalspraakproblemen hebben. Een geringe woordenschat of onvoldoende kunnen uiten. Laat pas gaan praten. Ik heb wel het gevoel dat dat meespeelt. Kijk, als je investeert en je benoemt alles wat je doet...met aankleden: kom we gaan je broek aan doen en je trui, je mouw zit binnenstebuiten en je benoemt dat soort dingen dan krijgt je kind al heel veel informatie mee. De wijkverpleegkundige bij mijn kinderen, toen ik net bevallen was en ze

kwam op bezoek, dat ze zei: 'oh wat goed, je praat met je baby!' Ik dacht, wat logisch maar je moest eens weten hoeveel ouders er zijn die stilzwijgend hun kindje verschonen, omdat ze denken: mijn kindje kan mij toch niet verstaan en begrijpt toch niet wat ik zeg. Dat soort dingen, ik denk dat dat er zeker mee te maken heeft. Als je met een kind gaat wandelen, gaat er echt letterlijk een wereld voor ze open. Een bijtje, dat rondvliegt of een bloemetje dat langzaam open gaat. En dat vinden ze ook echt interessant en daar krijg je dan ook de tijd voor om dat te bekijken. Ik denk dat dat ook zeker meespeelt ook al is dat niet echt mijn vakgebied.

Ik hoor dat er steeds meer kinderen op school komen met een achterstand op dit gebied. Door de maatschappelijke druk en drukte hebben ouders sowieso meer moeite met andere dingen. Kinderen zijn minder zelfredzaam, later zindelijk. In de haast doen ouders snel even dingen zelf en de kinderen komen er niet aan toe om dit zelf op te pakken. Vanuit logopedie proberen we sneller problemen te signaleren, zodat we zelf actie kunnen ondernemen of naar elders kunnen door verwijzen. Als de taalvaardigheid zich niet goed ontwikkelt, gaan kinderen zich toch anders uiten, meestal met hun lijf. Dat uit zich dan toch in gedragsproblemen, men wordt sneller overvraagd. Aandacht ontbreekt in deze snellere wereld. Er komt meer informatie binnen, er wordt sneller een reactie gevraagd. De één gaat daar beter mee om dan de ander. Dit is niet zozeer terug te brengen naar een groep met een bepaalde achtergrond. Dit doet zich voor in de volle breedte.

Ik merk dat met name, in de communicatie, veel kinderen problemen ondervinden. En eigenlijk het communiceren an sich, dus niet alleen de uitspraak. Maar echt het communiceren, dat dat ook steeds moeilijker wordt. En ik vind dat de digitalisering daar ook een heel belangrijk punt in is. Dat kinderen dus heel veel op de iPad zitten, heel veel voor de televisie zitten. En alleen, en dus niet met ouders of verzorgers daarover spreken of mee om de tafel gaan. Dat vind ik echt iets van de laatste jaren, de laatste tijd.... Kijk een iPad en een telefoon, we komen er zeker niet meer onderuit. Dat kan ook echt niet en moet ook niet. Natuurlijk mag je samen een spelletje spelen op de iPad, of samen televisie kijken. Dan kun je er ook samen over praten. Je wilt niet weten, zo'n ding gaat ook overal mee naar toe. Ze gaan nog net niet mee achter op de fiets, maar als het zou kunnen... Een iPad ligt natuurlijk ook makkelijker voor het grijpen dan de tv.

Je ziet eigenlijk al vrij vroeg, als kinderen op school komen, dat leerkrachten zeggen "ik kan het kind niet verstaan" of "het kind communiceert niet". En dat lijkt allemaal wel wat vroeger te zijn. We hebben ook een peuterpilot gehad, van 1 september tot 1 maart. Puur voor preventie. Je ziet ook dan dat we echt al wel veel 'problemen' zien en/of horen. En dat we dus eigenlijk ook al heel veel peuters op het logopedisch spreekuur zien. De basis begint eigenlijk al in de wieg. Maar de echte spraak- en taalontwikkeling, rond 1,5 tot hun 5-6e levensjaar, dat is de tijd dat dat zich het meest ontwikkelt. Het is ook echt wel een fantastische leeftijd, ook om die ontwikkeling te zien. Met name die peuters ook. Het is echt een item, ik bedoel je communiceert verbaal, natuurlijk ook heel veel non-verbaal, ik praat dan eigenlijk over het verbale. Als je niet goed kan communiceren, dan komen er dus wel andere problemen boven water. Heel vaak zie je dat kinderen dus lichamelijk gaan worden. Omdat ze hun frustratie niet

kwijt kunnen op de een of andere manier en niet verstaanbaar zijn of mensen ze niet begrijpen. Slaan, knijpen. En dat is voor de omgeving vervelend, maar vooral heel vervelend voor het kind. Ik vind dat echt wel een maatschappelijk probleem ook.

Ik zit dus even te denken. Stel dat jij dus in Zutphen woont en dat jij dus dan heb je zoveel mogelijkheden waar je kind naar toe gaat, maar door het contact met andere ouders hoor je wel eens dat die bij de judo zit of dat die daar zit. Nou, wat leer je daar? Weerbaarheid. Maar ook ouders praten er met elkaar over. Je maakt dan eigen keuzes waar je kind dan naar toe stuurt of waar je heen gaat. Ik denk dat dat in die kleine setting te weinig is. Wij moeten dus zelf die bieb hier in school hebben, omdat anders ouders dus zeggen, ja maar, hallo die bieb zit in Twello, daar ga ik echt niet heen rijden. Dan heb je daar dus dat cultuurverschil. Dus lezen kinderen hier bijna niet. En wij moeten dat promoten. Dan heb je de ouder die denkt; ok, ik ga naar school, dat zijn dan niet die ouders die je wilt bereiken, maar die andere kinderen die lezen thuis dus niet. Wat is dan jouw algemene ontwikkeling? Hoe help je daar thuis in mee? Niet. Helemaal niet, denk ik. Want dat gebeurt dus niet. Ik denk dat de gemeente dat ook wel moet realiseren. Dat ik echt wel zwakke kinderen binnen krijg. Veel VVE kinderen. Veel kleuters met taal/spraak problemen. De kinderen zijn voornamelijk blank. Ik heb een paar Syrische kinderen. We hebben twee gezinnen van nieuwkomers. Dus het zou niet eens moeten mogen. En we hebben, als je naar de resultaten kijkt, op rekenen scoren we altijd boven het landelijk gemiddelde. Als je op het gebied van taal kijkt, al jaren er bijna onder. En we zijn maar aan het investeren en vanuit thuis wordt dat gewoon veel te weinig gevoed.

Steeds meer kinderen met taal- en spraakontwikkelingsachterstand: kleine woordenschat, slecht articuleren, mondmotoriek, etc. Je ziet meer sociaal-emotionele ontwikkelingsproblemen bij deze kinderen; meer duwen/ruzie in plaats van oplossen met woorden. Ik heb wel aannames over de oorzaken voor toenemende taalachterstand: opvoedingsproblematiek, minder voorlezen door ouders, kinderen al heel jong in een groep, waar gebrabbeld wordt, geen vader/moeder in de buurt als goed voorbeeld, veel kinderen met spenen/afkoopgedrag, drinken nog steeds uit flesje met speen, opvoeden is begrenzing, veel prinsen/prinsesjes, schuldig voelen van ouders, veel werken om huis te betalen. Dan wil je het gezellig houden.

Als ik naar mijn werkveld kijk, dan zie ik dat kinderen minder taalaanbod krijgen. Ouders zijn drukker geworden, meestal beiden een baan en er gaat steeds meer communicatie via schermen. Communicatie face to face wordt steeds minder. Schermen spelen een steeds meer overheersende rol. Dat heeft zijn effect op de ontwikkeling van taal en spraak.

Zoals taalachterstand, sociaal emotioneel niet goed ontwikkelen of waar thuis iets aan de hand is, dat ze thuis onvoldoende in staat zijn om dat kindje te begeleiden. Dat zie je vooral bij vluchtelingenkinderen, bijvoorbeeld, en bij gezinnen waar heel veel aan de hand is. En die komen er helaas, zien wij, steeds meer.

Psychische problemen op steeds jongere leeftijd

Depressies bij jongeren nemen toe. Dat zie ik in mijn werk en landelijk. We leven in een digitaal tijdperk, een 24-uurs economie. Iedereen moet maar dure mobieltjes, dure kleding.

Verkeerde eetgewoontes, geen regelmaat. De saamhorigheid is weg. Jongeren raken aan lager wal. Het verschil tussen arm en rijk is te groot. Rondhangen op straat, drugs. Op straat lopen van de (hang) jongeren. We moeten de drugsdealers aanpakken.

De oorzaak van psychische schade op jonge leeftijd weet ik niet precies. Wat ik zie bij mijn kinderen is grote sociale druk. Vroeger was alles zichtbaar, nu is het heel sneaky op social media met meer of minder likes. De pikorde wordt daar nu bepaald. Maar op social media gaat alles 24 uur per dag door. Vroeger kon je de gym-klas skippen als je als laatste werd gekozen. Tegenwoordig ontkom je er als kind niet meer aan. Het gebeurt volstrekt buiten het zicht van opvoeders en leraren.

De oorzaak dat steeds meer jongeren overspannen raken is dat de leeftijd waarop je alles voor elkaar hebt steeds vroeger wordt. Het gevoel van "ik heb alles wat ik wil" leidt tot een leegte die tot overspannenheid kan leiden. Je ziet ook meer vroege scheidingen, omdat mensen eerder opnieuw willen beginnen. Vroeger was je op dat punt pas na 25 jaar.

Preventie doen we zelf. Via lessen op de basisschool in groep 8 en in het voortgezet onderwijs in de 2e klas. We sturen een brief naar de scholen met de onderwerpen die zij zelf kunnen kiezen: online veiligheid, jeugdcriminaliteit en groepsdruk. In negen van de tien zaken speelt groepsdruk een rol. Bijna evenveel jongens (vernielingen) als meisjes (winkeldiefstallen). Jeugdcriminaliteit en groepsdruk gaan hand in hand. Er zijn steeds meer zaken in relatie met online veiligheid zoals sexting, WhatsApp.

Tv programma's worden ook steeds extremer. Vooral het nieuws. Dat is overal en vooral negatief. De media hebben een ontzettende sensatielust. Dit is wel vertienvoudigd. De algemene norm over wat normaal is verschuift. Een voorbeeld is dat mijn dochter van 15 gepusht wordt omdat zij op haar 15e nog niet ontmaagd is.

Het 'eigen ik' krijgt te veel nadruk en wordt verheerlijkt. Daarnaast hebben mensen te veel stress. Hoe zorg je dan dat genoemde zaken hanteerbaar zijn voor jongeren. De druk bij de laatsten is hoog! Zouden jongeren hun groepsontmoetingen niet anders moeten invullen. Ik denk daarbij aan vrijwilligerswerk en kansen om zich te verrijken. Dit uitgaande van het gegeven dat niet ieder over dezelfde kansen kan beschikken. Ik denk dat het moet beginnen bij de opvoeding van kinderen vanuit hun eigen mogelijkheden.

Psychische problemen is een belangrijke ontwikkeling. Je ziet grote verwachtingen bij jongeren. Social media laat zien je je moet meedoen, leuk moet zijn, stelt hoge eisen aan jongeren, populair moeten zijn, overal bij betrokken zijn. Psychische belasting is groter bij jongeren. +/- 15% kan niet meekomen op psychosociaal gebied, bijvoorbeeld niet kunnen concentreren, druk zijn. Ook +/- 15% heeft depressieve klachten. Deze cijfers kunnen niet per se aan de huidige ontwikkelingen liggen, want deze cijfers zijn al langer stabiel. Sinds 2003 voeren we dit onderzoek namelijk op deze manier uit, meten we hetzelfde. Het is net als met drugsgebruik lastig onderzoeken, omdat het iedere keer verandert. Het is toch een gevoel dat ik heb op basis van wat ik mijn omgeving zie. Het komt niet uit de harde cijfers.

Veel depressieve klachten bij jongeren. Ook bij jongeren waarin de gezinssituatie wel stabiel is, het gebeurt toch. Vooral in privé omgeving zie ik dat het een zoektocht is om de juiste plek te vinden. Zowel voor ouders als hulpverleners. Druk van buitenaf is soms groot. Zelfbeeld is in ontwikkeling en wordt soms door een opleiding ook minder. Veel verschillende oorzaken. Het wordt nu meer in de openheid benoemd dan vroeger. Meer zichtbaar, minder taboe. Jeugdigen zouden moeten kunnen genieten van het leven, dat ze kunnen doen waar ze blij van worden.

Geen toename van kinderen met psychische problemen

Als je kijkt naar het aantal kinderen met psychische problemen ten opzichte van vroeger dan vind ik het vergelijkbaar. Maar dan praat ik wel over de hoger opgeleide ouders waarvan kinderen zich – is uit onderzoek gebleken – ook wat makkelijker ontwikkelen dan de kinderen van de Oase bijvoorbeeld. Je krijgt een andere ondersteuning en begeleiding van huis uit.

6.4 De gevolgen van een digitale maatschappij

Kinderen zitten (te) veel op hun telefoon

Nou waar ik me steeds meer zorgen om maak is omdat het veel te weinig wordt gesignaleerd en dat is wel een aandachtspunt. Dat is de media verslaving onder jongeren, moeten continu op hun mobiel zitten. Het 24 uur, 7 dagen in de week bereikbaar moeten zijn en via facebook, WhatsApp contact hebben. Daar maak ik mij erg zorgen over. En ik zie ook wat dat voor gevolgen heeft met het schoolverzuim. Jongeren komen dan 's morgens hun bed niet uit omdat ze dan tot 04.00 's nachts bezig zijn geweest om al hun appjes te beantwoorden. Ze slapen met hun telefoon naast hun bed. Ik merk het ook uit mijn eigen omgeving, dan ga je bij vrienden op bezoek en dan zitten al die kinderen op de bank en allemaal met een telefoontje in de handen. En ik denk dat veel ouders het ook gebruiken om hun kinderen rustig te houden, laat ik het zo zeggen. Zolang ze op de mobiel zitten, is het rustig, geen verveling en geen ellende. Maar zich daar mee niet beseffen dat kinderen niet meer zonder kunnen. Ik voorzie dat daar een negatieve ontwikkeling in gaat komen. We kunnen dit voorkomen door mensen bewust daarvan te maken. En door hulpverleners ook bewust van te maken en dat te signaleren. En dat durven te benoemen, van goh hoe vaak zit jouw kind nu op zijn iPad? Dat soort zaken en hoe lang speelt hij daarop want het gaat toch ten koste van zijn huiswerk.

Maatschappelijk probleem buiten mijn werk is het digitale verkeer. Dat vind ik echt wel een groot probleem. Ik heb twee kinderen en dan de hele dag op de telefoon. Dat alles via Instagram of wat ook gaat. Ik vind dat het niet altijd zo goed gaat. Dat er veel pesterijen zijn of uitsluiting van groepen via social media. Ik vind dat daardoor alles via de mail moet gaan.. overall wachtwoord er voor. Ik denk dat de gemeente nog meer op scholen daarover voorlichting moet geven. Wat het betekent, contacten. Bij mij mag dat niet aan tafel en 's- Avonds mag het niet mee naar boven. Maar veel kinderen hebben dat ding 's nachts naast hun bed liggen, slapen minder goed. Ik was bij de afdeling fysiotherapie en die man zei dat er kinderen zijn die helemaal niet meer slapen. Dat ze gewoon de hele dag, veel uren, op zo een beeldscherm zitten. De hersenen denken dan dat het daglicht is. Ik vind het echt een

gigantisch probleem. Maar wat de gemeente daar nou mee zou kunnen... Ik vind dat de gemeente daar wel een verantwoordelijkheid voor heeft net zo goed als bij vereenzaming of wat ook. Hoe het zou moeten zou ik niet zo goed weten. Ik denk vooral aan scholen. Het zou wel interessant zijn als er naar werd gekeken.

Kinderen worden lui gehouden door het apparaat, en ik zie de worsteling bij heel veel ouders, moet ik nou verbieden en moet ik dat juist niet, hoe zorg je dat de dialoog aan tafel plaats vindt, en ik moet heel eerlijk zeggen dat ik betrap mezelf er ook op en toe ook op het apparaat kijk, het gebeurt want alle toestand op dit apparaat zijn erop gericht om constant onze aandacht te prikkelen, ze sturen content in de wereld, waar omheen de commerciële content kunnen plaatsen en op het moment dat jij of ik bij Coolblue iets hebben uitgezocht, geheid dat op jouw facebookpagina vervolgens hetzelfde apparaat staat. Zo zit het in elkaar.

Mensen willen niks missen. Ik had het van de week, toen was een dochter van vrienden bij ons. En er was iets met zijn simkaart dus ze kon niet whatsappen. En hoeveel mis je dan? Ik denk dat ik er nu wel 1000 heb gemist. En dan zit ze een dag zonder. Dat is zorgelijk. De oorzaak hiervan is actie-reactie, de een zegt wat en daar moet de ander dan weer wat opzeggen. Die kinderen zitten in weet ik hoeveel groepsapps en Instagram. Alles moet gedeeld worden. En dat zie je ook met dat sexting. Kinderen zetten onbewust en soms ook bewust daar dingen op die dan later verspreid worden. En dit is absoluut iets wat toeneemt. Ik denk dat je dit alleen kunt voorkomen door meer bewustwordingen en signaleren en benoemen. Tactus begint daar nu programma's voor te ontwikkelen. Die zijn daar wel mee bezig maar erg ontwikkeld is het allemaal nog niet. Daar zal ook wel in gestudeerd en in verdiept moeten worden om daar een juist antwoord op te vinden. En wat daar het juiste antwoord in is dat weet ik ook niet. Maar dat zie ik wel toenemen en vind ik ook absoluut zorgelijk. Het is een vorm van verslaving. Het leidt tot slaapproblemen, de verstoring van het dag- en nachtritme. Eh, dus uiteindelijk leidt het tot schoolverzuim, het niet behalen van het diploma of het afstromen van niveau. Het verstoort raken van het aangaan van sociale contacten. En dat zie ik veel de laatste tijd. Een oorzaak is denk ik dat mensen het te normaal vinden. Ik ben opgegroeid met buitenspelen. Nog uit de tijd dat niet iedereen televisie had. Maar nu er zijn geen kinderen van boven de 10 die geen mobiel meer hebben. En die hebben ze 24 uur bij zich. En met een beetje geluk moeten ze die met het naar bed gaan beneden laten en niet mee naar boven naar bed nemen. Het is normaal dat kinderen van 10 een mobiel hebben, omdat ouders niet anders zijn. En die zijn niet bewust zijn van we willen in de maatschappij overal meteen antwoorden op moeten geven. Terwijl wat mij betreft het heel normaal is dat als je een mailtje binnen krijgt je die ook een paar uur later mag beantwoorden of de volgende dag. Ik word voor gek verklaard als ik aan jongeren vraag tijdens een gesprek met mij als ik vraag of ze hun telefoon aan de kant willen doen. Je moet kinderen bewust maken door het gesprek aan te gaan, de gevolgen te laten inzien van dat gedrag. Maar ook door normen te hanteren en regels te stellen. Als ik wel eens door een ROC loop dan zie ik al die jongeren in de klas met hun mobieltje in de hand zitten. Ja, ik vind dat niet normaal. Als leraar moet je dat niet toestaan. Ja, ik vind dat raar. Maar ik ben misschien een oude lul. En daar ben ik wel eens angstig voor dat dat een heel groot probleem gaat opleveren.

Ten aanzien van jongeren zijn er veel ontwikkelingen op het gebied van Social Media en de situaties die hierdoor kunnen ontstaan. De informatiestroom is oneindig, ze zien alles, horen alles en worden overal mee geconfronteerd. Op het gebied van veiligheid ontstaan er hierdoor ook problemen. Denk aan de twee dood gevonden meisjes die onlangs landelijk onderwerp van gesprek waren. Met onze eigen dochters vinden we het belangrijk hier goed over te praten, we leren ze vooral hun 'onderbuik gevoel' te volgen. De wereld is 24/7 'open'. Dit is een belangrijke verschuiving mijns inziens.

Contact tussen ouders en kind loopt terug

We moeten blijven stimuleren dat het belangrijk is om te praten met het kind. De contacten lopen terug door de aanwezigheid van schermen. Praat met oogcontact (al bij baby's), dat doet al veel met de communicatieve ontwikkeling van de kinderen. Door de aanwezigheid van smartphones en andere schermen neemt dit contact af. Communicatie vergt veel oefening en veel praten met elkaar. Wees je bewust van de aanwezigheid van al die communicatiemiddelen en wat die doen met jouw communicatie. Je moet dus bewust af en toe de telefoon aan de kant leggen. Het altijd aanwezig zijn, het altijd reageren vergt veel van mensen. Er is nog veel onbekendheid over de werking van al deze middelen en we moeten daar mee leren omgaan. Het werk loopt daarmee ook gemakkelijker over naar privé en dat heeft effect op de communicatie in het gezin. We moeten hiermee leren omgaan.

Wat je bij ouders ziet is dat waar die 15 jaar geleden gezellig op het plein met elkaar stonden te kletsen en je er bij kon gaan staan voor een gesprekje. Dat dit nu nog heel weinig voorkomt. Tegenwoordig is iedereen op elk moment met die mobiel bezig en zijn het oppervlakkige gesprekjes en is iedereen ook zo weer weg tegelijk met de telefoon in de hand. Daar zie ik het aan. Goh wat hebben die mensen het druk. Dat je niet eens aan je kind kunt vragen hoe het geweest is op school. Of ze het leuk gehad of ze iets moois gemaakt hebben. Voor veel mensen is de daar tijd daar niet eens voor, dan is het hup snel de auto in of op de fiets, en weg. Ik zie het bij mijn collega's, we hebben afgesproken we hebben wel een WhatsApp groep voor belangrijke berichten, maar daar moet ik dan weer uit, want er komt van alles voorbij wat niet belangrijk is. Dus ik moet de mensen daar ook steeds op wijzen van jongens gebruik nou die app alleen voor belangrijke dingen voor school. Dat is niet de hele tijd gaat en ook niet op iedereen reageren. Het is niet nodig. Als iemand een belangrijk bericht heeft, dan is het daarmee klaar. Dan hoeft niet iedereen een duimpje terug te sturen, of een smiley, of een ijsje of weet ik veel wat allemaal, dan is het klaar. Iedereen heeft het gelezen, dus het is klaar. Zo werkt dat, het is verschrikkelijk. In plaats van dat je dat ene berichtje krijgt, krijg je daar nog weer twintig reacties op, dat je denkt van 'euh, wat moet ik hier allemaal mee, ok weg!' Dus eind van de avond gaat het weg. Ik stop er echt geen energie meer. Ik denk dat je daardoor veel minder tijd en aandacht voor je kind. Dat denk ik echt. Kinderen nemen ook dat soort gedrag over. Dus die hebben daardoor zelf ook veel minder vriendschapscontacten dan dat ze zonder dat apparaatje hebben. Helemaal in de bovenbouw zie je toch echt veel kinderen die moeilijk met elkaar kunnen praten maar wel de hele tijd met zo'n dingetje bezig zijn om berichtjes te versturen, spelletjes te bekijken. Vanaf een jaar of 9 a 10 hebben ze zo'n

telefoon. Je houdt het ook niet tegen. Als ze binnenkomen, gaan die dingen in een laatje en dan mogen ze aan het eind van de ochtend weer meenemen.

Gebruiken ouders de telefoon van hun kind om hen te beheersen?

Er zijn veel uitdagingen voor kinderen. Bijvoorbeeld: alle kinderen hebben een mobiele telefoon. Waarom hebben ze een telefoon? Omdat ze alleen naar huis moeten lopen? Of was dat vroeger heel normaal en juist nu niet? Of is de weg veel drukker geworden? Hoe normaliseer je en kom je uit het overbezorgde? Heeft het kind de telefoon omdat de ouders nog niet thuis zijn na de kinderopvang, heeft het kind dat omdat het een moeilijk traject moet lopen naar huis? Of is het alleen maar om te beheersen als ouders? Je hebt een app om je kind helemaal te volgen. Ik vind dat niet goed. Dan heb je of je kind te vroeg op pad gestuurd of je bent beheers ziek. Even plat gesteld. Waar komt de beheersing vandaan? Angst, teleurstelling dat je er niet zelf kan zijn, maar dat je wel wilt weten waar de ander is. Of onvoldoende je kind kunnen begrenzen. Als je niet de gelegenheid hebt, om welke reden dan ook. Je moet meer vragen om te weten waarom ouders doen wat ze doen. Daar zijn zoveel redenen voor. Je moet met iemand in gesprek komen en doorvragen.

Op idee gekomen, iedere ouder ziet de ontwikkeling thuis; of als je in restaurant zit zie je kinderen volledig gefocust in scherm. Hier heb je je telefoon en hou je...snavel maar even, want papa of mama is bezig met andere dingen en dat zie ik steeds vaker gebeuren. Bijvoorbeeld in restaurants zie je kinderen volledig gefocust op dat scherm en ze zijn absoluut niet bezig met de omgeving. Sterker nog wijzelf worden ook daardoor getriggerd. Ook ik, ben nu rond 50, het eerste wat ik doe als ik 's morgens wakker wordt is dat ding pakken en aanzetten. En dat is niet erg, want het is een hartstikke goed medium. Gebruik het als een faciliterend medium in de gemeenschap, in plaats van dat het een probleem gaat veroorzaken.

De telefoon als middel om te pesten

Als laatste noem ik digitaal pesten, identiteitsfraude en niet betaalde seks-afspraken met beroving als gevolg. Digitaal pesten is de moderne vorm van pesten. Het is daarbij ook nog eens zeer laagdrempelig. Lastig te traceren dus vrij anoniem uit te voeren. Bij (digitaal) pesten ligt het ingewikkeld. Vaak zie je wel dat bepaalde kinderen vaker snel slachtoffer zijn van pesten. Maar precies weet ik het ook niet. Ouders en onderwijsinstellingen kunnen nog meer doen aan voorlichting over de problemen met pesten en bepaalde verslavingen.

Op kindniveau heb ik zorgen over de toename van de digitalisering en de invloed op het kind. Het meest knellende is de hoeveelheid tijd die kinderen besteden aan sociale media. Ook gebruiken steeds meer kinderen hun mobiele telefoon op school. Het is beter om op school geen mobiele telefoon te gebruiken. Er is veel ellende door gebruik van de mobiele telefoon, denk aan het digitale pestgedrag via de mobiele telefoon. Treitergedrag door groepjes kinderen zonder dat het betreffende kind dat weet. Ouders en leerkrachten hebben geen zicht op deze ontwikkelingen. Kinderen communiceren onvoldoende met ouders over dit probleem. Pestgedrag is niet goed. De opvoeder "stuurt aan" maar weet niet dat dit gebeurt. Er is een stuk opvoedingsverlegenheid bij ouders en scholen werken niet samen. Oudercollectieven ontstaan om het gebruik van de mobiele telefoon te bespreken. Volwassenen zijn ook

verslaafd aan hun mobiele telefoon. Het is een lastig probleem. Communicatie wordt oppervlakkig. Tijdens het eten de mobiele telefoon uitschakelen en tijd nemen om samen te eten. De samenleving verandert ingrijpend, denk aan de recente moord op het meisje uit Hoevelaken. We leven in een mediocratie. Kinderen ontwikkelen zich anders. Groepsdruk en sexting spelen veel op middelbare scholen. Dit zijn zorgelijke aspecten.

Kinderen die elkaar het leven zuur maken via internet, groepsvorming, treiteren en pesten op school. Een oorzaak hiervan is dat ouders te lang werken, kinderen hebben veel te veel vrijheid, daar worden ze wel zelfstandig van, maar het kan ook de verkeerde kant op gaan. Alles kan en mag tegenwoordig. Verschuilen zich achter de computer. Ouders hebben niet in de gaten wat internet allemaal met hun kinderen doet, dat moet allemaal veel beter in de gaten gehouden worden. Ook de school heeft daar een belangrijke rol in. Ook wat betreft pesten, dat moet veel grover worden aangepakt.

Pesten op school vind ik een groot probleem. Waarom doen we dat? Daar is te weinig aandacht voor. Scholen voeden kinderen op in plaats van ouders. Misschien is dat de reden dat de jeugd zo hard is naar elkaar. Pesten op scholen komt in extremere vorm voor. Misschien door social media. Je hoort over zelfmoord onder kinderen.

Het zegt iets over mij, omdat ik het zelf belangrijk vind dat kinderen zichzelf zijn. Ik schrik ervan, als zulke dingen spelen, als kinderen gepest worden. Dit is erger dan een handje snoepgoed stelen bij het Kruidvat.

Het maatschappelijk leven (wel of niet vriendjes zijn) van kinderen is lastig. Het is de normaalste zaak van de wereld dat een kind een mobieltje heeft. Wat gebeurt er mee. Een groepsapp waaraan één leerling niet mee mag doen. Dat heeft al iets van wel of niet maatschappelijke geaccepteerd zijn. Ouders hebben vaak geen idee wat deze attributen veroorzaken en doen. Wij zeggen altijd kijk mee, wij hebben op school zodanige opstellingen dat de leerkracht altijd kan meekijken op de computerschermen. Het probleem van verschillen neemt toe.

Een paar jaar geleden was het mobieltje wat zijn intrede in groep 6. Voorheen was het dan de Nokia, het uitklapmodel, de oude variant, waar nog geen Facebook of app mogelijk was. Dat was dan nog hip en modern in groep 7, 8. Maar die drempel verlaagt zich steeds meer. We zien nu ook dat kinderen YouTube-filmpjes kunnen maken in groep 4, kinderen van 8! Ze worden steeds sneller in aanraking gebracht met die ontwikkelingen, technologisch, maar ook sociaal. Het is cyberpesten, ik voorzie daar wel weer een aandachtspunt in de toekomst, vooral als je dan kijkt naar wat er in het journaal wordt gecommuniceerd over Romy en een Savannah, dan denk ik waardoor komt zoiets. Het is het cyberpesten wellicht, of kinderen die niet goed gesignaleerd zijn of die jongen zou niet uit huis geplaatst gaan worden. Dat is dan net niet gebeurd en dan heeft dan een meisje met een dood moeten bekopen. Hoe triest is zoiets. Had er dan niet, ja, als hadden komt is hebben geweest. Maar ik zie wel Facebook, het cyberpesten, de digitale snelheid waarin alles zich ontwikkelt, vervroegd zich steeds meer. Kinderen in groep 3 die zich al met problematieken eigenlijk bezig houden wat wij in groep 8 bespreken. Je moet maar ongesteld zijn. Het zal nog niet gebeuren omdat ze nog niet vroegrijp zijn. Wie

weet gaat evolueren ook wel steeds vroeger worden. We zijn conventioneel opgevoed, veel ouders die hier zijn hebben hun kinderen conventioneel opgevoed van, nee, mobiel komt er bij mij nog niet in. Maar de realiteit leert dat kinderen in een omgeving als een basisschool of een voortgezet onderwijs school wel daarmee om moeten leren gaan. Dus hoe conventioneel je ook bent, en hoe graag je het ook wilt beperken, je zult ze er wel mee moeten leren omgaan. En soms zitten ouders dan in een spagaat, ik wil het niet, maar het is wel nodig en hoe zorg ik er voor dat het gezond gaat en wat doet school daar aan. Er zijn ook basisscholen die zeggen, 's ochtends vroeg lever je je fietssleutel en je mobiel in, in een bak, en dat is het. En dan denk ik als school heb je daar een rol in, hoe je daarmee om moet gaan. Maar als opvoeder heb je daar ook een rol in, soms is dat best lastig. Gelukkig hebben wij hier bij de kinderen de mobiel in de tas en zit hij 's ochtends vroeg in de tas, en als je dus ver moet fietsen heb je je mobieltje, mag je die meenemen voor het geval er iets gebeurd en gaat hij niet mee naar school. Dus gelukkig hebben wij geen mobieltjes onnodig op school. Voor in de pauze een gek YouTube-filmpje te maken van weet ik veel wat. Ook in groep 8 niet. De kinderen hebben de mobiel in de tas. Er wordt ook niet tussendoor naar het toilet gegaan om stiekem even te kijken wat er allemaal gebeurt op Facebook op de app. Maar goed, daarvoor zit je nog aan de ontbijttafel, en ik heb geen zicht hoe ouders aan de ontbijttafel zitten. Ik ken ook verhalen dat kinderen 's ochtends vroeg al met buikpijn naar school. Want op de groepsapp stond dan: we gaan je in de pauze in elkaar rammen. Gelukkig niet op deze school..... dat kan ook gebeuren. Ik hoop niet dat het hier naar toe komt en overwaait, maar goed, je kunt het niet overal alles een beschermende hand opleggen. De oorzaken dat een kind wel een mobieltje meeneemt is vaak erbij willen horen, niet zelf het slachtoffer willen zijn. Ik denk toch de sociale hiërarchie en pikorde, dat heb je overal.

Wat ik ook signaleer op het gebied van sociaal media, die ontwikkeling gaat razend snel, als je het hebt over pesten, loverboys wordt dat steeds onzichtbaarder. Vroeger ging er een briefje door de klas om bijvoorbeeld iemand te pesten, wat dan onderschept werd door de leraar en nu gaat het allemaal digitaal. Dat merk je op het gebied van radicalisering, loverboys. Ook die groep wordt steeds groter. Wat vroeger een beetje friemelen achter het fietsenhok was, gaat nu ook allemaal digitaal. Met alle gevolgen van dien. Voorst zou daar meer qua voorlichting op kunnen aansluiten.

Pesten lijkt door grote inspanningen afgenomen

Het pesten door leerlingen is in het begin een issue geweest, maar dat is het nu niet meer. Voor 'pesten' vanuit school heeft men zelf contact gezocht en dit heeft goed effect gehad. Onderling begrip is belangrijk.

Pesten kan leiden tot ernstige psychische problemen. Pesten op school is een belangrijke reden. Dit is overigens de laatste jaren heel erg afgenomen door grote inspanningen.

6.5 Opvoedingsvraagstukken: wat kunnen we doen?

Opvoeden is balanceren en grenzen stellen

Opvoeding /ouders: veel valt en staat met de houding naar je kind. Laat ze niet zwemmen en pamber niet te veel. Dat is heel lastig weet ik uit eigen ervaring maar als je goed kijkt naar wat passend is bij je kind, dan lukt dat wel. Leer ze zelfstandig te zijn en stimuleer ze om iets te proberen waar ze zelf misschien van denken dat ze het niet kunnen.

Wij als onderwijs willen rust creëren en er gewoon zijn. Je hebt een voorbeeldfunctie door de gewone vraag te stellen. Er gewoon zijn. Want dan kun je van ouders achterhalen waar de onrust vandaan komt. Je mag een grens stellen. Je hoeft niet te doen wat je burens doen. Jouw kind is niet als een ander kind. Als jij vindt dat jouw kind veel meer rust nodig heeft, moet je dat doen. De verleiding is heel groot. We hebben een heel groot aanbod. Natuurlijk zijn heel veel dingen leuk, maar misschien vind ik het leuk, maar mijn gezin niet. Dan is dat niet de periode dat ik dat kan doen. Een kind heeft ook een behoefte. Hoe krijg je dat nou spits als je van hot naar her rent, als je zoveel input krijgt. Onze maatschappij biedt ons ongelofelijk veel, alleen hoe gaan we er mee om?

Het hoeft niet altijd een probleem te zijn. Maar als jij inderdaad een peuter gewoon altijd maar zijn zin geeft, nooit regels en grenzen stelt. Dan kun je je voorstellen dat dat jongetje ergens een keer, ergens tegen aanloopt. Bijvoorbeeld in de klas. En in die zin als ouders daar voor open staan kan je daarin al wat sturing geven. En soms komt het ook gewoon goed. Sturing en inzicht geven in een bepaalde ontwikkeling kan soms als je daar heel jong mee begint kan soms wel helpen.

Opvoeden betekent naar het kind duidelijk zijn. Een ander voorbeeld in de supermarkt is een moeder die met een kind van vijf staat te onderhandelen wat er gegeten moet worden. Dat is een leeftijd waarbij de consequenties voor het kind niet te overzien zijn. Die kunnen die vrijheid dus niet aan en de verantwoordelijkheid moet bij de ouder liggen. Daar mag je dus niet over gaan onderhandelen. Wat dat betreft is het belang van structuur helaas te veel op de achtergrond geraakt. Ook in het onderwijs wordt heel veel aan de kinderen zelf overgelaten maar heel wat kinderen hebben structuur nodig, bijvoorbeeld in het oplossen van sommen. Dat moet eenduidig zijn. Natuurlijk spreek ik over de kinderen waar ik mee te maken heb en niet over de kinderen waar het allemaal wel goed gaat. Maar ons doel moet zijn om zo min mogelijk met stempels te gaan werken en veel meer vanuit de houding, je bent afwijkend in een bepaald gedragskenmerk en daar gaan we het over hebben en indien mogelijk gewoon mee om.

Als kind is het goed te leren kiezen, maar is het ook goed te leren dat er grenzen zijn aan de keuze mogelijkheden. Ik ben er enorm voor dat mensen waar dan ook proberen te werken met gezag. En dat betekent wat mij betreft ook grenzen stellen. Normaal doen en dat houdt in, doen wat we met elkaar afgesproken hebben en normaal vinden en elkaar daar op aanspreken en corrigeren dat is wat weer moet gaan gebeuren. Net als dat vroeger vanuit sociale controle ook gebeurde. Niet repressief of respectloos maar wel norm stellen. Daarin hebben we de

laatste decennia verkeerd voorbeeld gegeven met elkaar en aan elkaar. Ook als overheden en ambtenaren in het publieke domein en ook gezagsdragers als bijvoorbeeld de politie. De overheid jarenlang mensen te veel verzorgt en afhankelijk gemaakt. Mensen zeggen nu veel te snel en veel te gemakkelijk overheid ik heb of ervaar een probleem en u moet het oplossen.

Los van de maatschappelijke kosten van verslaving zakken (jonge) mensen steeds verder weg in de problemen. Nogmaals, de basis van een deel van de oplossing zit in de opvoeding. Opvoeden is steunen en belonen, en niet straffen.

Het doel is een prettige samenleving waar het goed toeven is. Het onderdeel opvoeden en het voorkomen van problemen is daarbij zeer belangrijk. De wereld is veel transparanter geworden. Aan de ene kant is dat spannend, bedreigend zelfs. Maar aan de andere kant biedt het ook heel veel mogelijkheden. Nogmaals, het doel van problemen voorkomen om een fijne leefsituatie te houden door middel van opvoeden en daarbij aansluiting te zoeken en maatwerk te leveren zijn nauw met elkaar verbonden.

Natuurlijk zijn er wat met genen en zo, maar er zijn heel veel kinderen die door de situatie bepaalde problemen laten zien. Maar dat denk ik zelfs met kinderen met ADD/ADHD. Ik denk dat er meer kinderen zijn die in potentie er aanleg voor hebben. Maar als je een hele goede structurele basis thuis hebt, kunnen kinderen daar prima mee omgaan. Denk ik, niet dat je daar ADHD mee voorkomt of zo helemaal niet, maar nu wordt er heel snel een labeltje geplakt. Terwijl bepaalde situaties en regelmaat kinderen al kunnen helpen.

Mensen durven elkaar niet aan te spreken over opvoeding

Soms zie ik ook bij mij in de buurt dingen en dan denk ik: waarom is je kind zo lang thuis? Dan maak ik me zorgen. Of een kind dat heel lang buiten aan het huilen is. Geen één ouder die daar even naar gaat kijken. Dan denk ik toch wat is dat dan. En je ziet het kind maar blijven huilen door de hele straat. Het is niet één keer, maar vaker. En de buurt reageert niet. Die zijn er misschien ook bang voor, waar bemoei je je mee. Het is eigenlijk de opvoeding.

Meer openheid nodig over opvoedingsvraagstukken

Wat wel relevant is, is de handelingsverlegenheid die er is, bijvoorbeeld op scholen, om dingen bespreekbaar te maken. Van juffen en meester. Als zij gedrag zien wat niet kan dan moeten ze dat bespreekbaar maken. Want dan kunnen wij er nog iets mee doen. En vanuit handelingsverlegenheid wordt er niet gehandeld. Dus we moeten oppassen dat daar de verantwoordelijkheid ligt. Ergens moet wel gesignaleerd worden als ouders het niet voor elkaar krijgen. We moeten het normaal maken dat we dingen bespreekbaar maken. Denk aan die meldcodes, dat zijn van die heftige dingen. Het is gewoon heftig om kinderen op te voeden. Het mag er gewoon zijn. Maar dat is best ingewikkeld blijktbaar.

Er zou meer aandacht moeten zijn voor de verschillende opvoedingsvraagstukken. Er komt zoveel op jonge gezinnen af. En de samenleving verwacht dat je naast je gezin ook maar overal aan mee blijft doen. Er moet meer kennisdeling en begeleiding beschikbaar zijn voor 'nieuwe ouders'. En het onderwerp zelf zou veel meer bespreekbaar moeten zijn, meer openheid

creëren voor opvoedingsvraagstukken. Daar valt naar mijn mening echt nog wel winst te behalen. Dus meer inzetten op preventie ten aanzien van opvoedingsvraagstukken.

Ik denk ook aan de opvoedproblematiek. Ouders weten niet alles, doordat alles ingewikkelder wordt, hebben ze geen duidelijke maatstaf van hoe de wenselijke manier van opvoeden is.

Een ontwikkeling die ik zie is dat er steeds meer en heel veel gevraagd wordt van jonge mensen. Dit vraagt ook iets van de opvoedingsstijl van ouders. In de preventiesfeer zou het heel gewoon moeten zijn voor ouders om met elkaar over opvoedingsvraagstukken te praten. Als je een keer een vraag hebt over de opvoeding dat dit niet gelijk gelabeld wordt als 'het niet kunnen'. Het zou meer moeten zijn als: 'het hoort er bij' en "hoe doe jij het, hoe doe ik het en wat ervaren we"? Oftewel, opvoedingsvraagstukken moeten heel normaal zijn in de ontwikkeling van kinderen. Dit kunnen tips en trucs zijn van de buurvrouw of van vrienden/vriendinnen, maar ook professionele hulp als dit echt nodig is.

Het zou heel mooi zijn als we het in de toekomst echt over opvoedingsvraagstukken kunnen hebben. Dit moet heel normaal zijn en je moet niet bang zijn voor het stellen van vragen. Vragen stellen moet niet voelen of gezien worden als falen.

Een ambitie zou moeten zijn dat je laagdrempelige situaties creëert waarin ouders [red: van kinderen met een licht verstandelijke beperking] om hulp durven te vragen. Dat er ruimte mag zijn voor het 'niet weten' en het vragen stellen. Het moet gewoon worden om hulp te vragen en om hulp te ontvangen. Hiermee voorkom je zwaardere problemen en dat je moet puinruimen.

Jong ouder zijn en goede ouders zijn is hartstikke moeilijk, bovendien je hangt de vuile was niet gelijk buiten. Sommige ouders zijn daar zo'n mooi voorbeeld van. En je bent er zo eerlijk in hoe je die eerste tijd beleefd hebt. Want ze trokken aan de bel. Jonge ouders lopen er tegen aan dat een kindje ongelofelijk veel tijd van je vraagt. En dat er zomaar van je verwacht wordt dat je zo'n kindje begrijpt en kan lezen. En dat je er van moet houden terwijl je het gevoel hebt wat moet ik er mee. Dat kan zo zijn. En als je dan een lekker sociaal netwerk om je heen hebt en je kan je moeder bellen van, kan je alsjeblieft even een middag oppassen zodat ik kan bijslapen. Dat soort dingen en mogelijkheden. Of tegen je man, god heb je niet nog wat vakantiedagen, zou je niet wat dagen opnemen om juist nu een lekker weekje vrij te zijn. Het ouderschap voorspiegelen zoals het soms kan zijn terwijl ouders dat niet zich lang niet altijd bewust van zijn. En niet dat je alle ouders moet afschrikken, want soms is die roze wolk er niet. Maar dat je leven na twee weken gewoon weer doorgaat is niet zo. En als je zo'n start maakt als stel, hoe denk je dan dat zo'n relatie is. Ook jonge ouders die heel snel uit elkaar gaan en het niet meer zien zitten samen omdat de zorgen heel groot zijn. En zou je dan niet juist al heel vroeg een vader niet meer betrekken. En dat hij vanuit zijn werkgever wat meer vrij mag zijn. Waardoor je dan met elkaar anders begint dan dat hij na een week weer begint met werken en jij achter blijft met z'n huilend, krijsend kind die je nog niet kunt lezen. En in die zin zijn dat ook preventieve dingen. Dus daar heeft een overheid wel een taak in dat het voor iedereen mogelijk is.

De kinderen jonger dan groep 3 vormen een gezamenlijke verantwoordelijkheid van school en gemeente/CJG. In die methodes kunnen Nederlandse laagopgeleide ouders daar ook baat bij hebben. Er zijn al veel goede voorbeelden als boekstart, biebbezoek etc. Het zou goed zijn als dit op elkaar afgestemd zou worden. Nu is het elke keer zoeken naar een ingang. Anderstalige ouders zijn moeilijk te bereiken door taalbarrière. Praten over opvoeding bij anderstaligen is al lastig; dus dit openbreken is belangrijk.

Voorlichting rondom het van kinderen

Het veranderend ouderschap. Het is topsport, ouder zijn, tegenwoordig, heb ik echt het idee. Mensen realiseren zich vaak niet, als ze hun eerste kind krijgen wat voor een enorme impact dat heeft. Misschien kunnen we daar samen met de verloskundige in het voorliggende circuit nog wel meer mee gaan doen. En we doen daar al best wat aan maar nog veel meer voorlichting geven als jeugdgezondheidszorg. He, dat wij straks in die fase dat je denkt, okay is het dit dat je toch misschien nog wat meer kunnen betekenen daar in. Daar zijn meerdere mogelijkheden in. We zijn niet de enige die dat aan hoeven te bieden. Of wil je juist wel als jeugdgezondheidszorg daar een rol innemen?

Ik denk dat het een hele mooie ambitie is dat mensen, beseffen wat het inhoudt. Het krijgen van kinderen, wat betekent dat relaties, samenwonen. Weet je wat er kan gebeuren. Als crisisdienst denk ik vaak ook vooruit als ik een veiligheidsplan moet opstellen. Dit gaan we nu afspreken en vanuit mijn ervaring kan ik dan vragen stellen maar wat als er nu dit gebeurt. Nou ja, en daar kan je dan een plan van maken. Hoeveel mensen zijn zich daar van bewust, wat er gebeurt als je kinderen krijgt. Wat zijn goede omstandigheden om kinderen te krijgen? Weet je wat je aankan? Want wat als iemand nooit uitgelegd heeft gekregen dat het een slecht idee is om kinderen te krijgen om je relatie te verbeteren. Want daar wordt het alleen maar slechter van. Maar je kunt niet alles voorkomen, alleen valt er wel wat te halen. Door echt betere voorlichting.

Zou je niet een opvoedcursus moeten krijgen als toekomstige ouder. Dan denk ik ja daar had je het tien jaar geleden ook over. Je hebt wel puppy trainingen maar geen trainingen voor hoe je met kinderen om moet gaan. Want verwachtingen van jongeren, de 20-ers die nu opgroeien de doelen zijn niet anders. En wat het betekent om kinderen te krijgen dat beseffen ze niet altijd. Dat beseften ze vroeger net zo goed niet, maar daar zou wel eens een aangrijpingspunt kunnen zijn om in gesprek te gaan. Wat betekent het als ik een relatie aan ga. Ik bedoel, we weten uit onderzoek als ouders gaan scheiden dat hun kinderen dan sneller ook in scheidingssituaties terecht komen. Het voorbeeldgedrag van ouders naar hun kinderen. Dus daar zitten verbanden dus het begint heel jong in het preventieve deel.

Vanuit wat ik ervaar, een tekort aan verbinding tussen gezinsleden met als gevolg verkeerd gedrag en vervolgens een behandeldiagnose, zou ik willen dat wij ons meer richten op de mogelijkheid om de ouders te bereiken. Bijvoorbeeld tijdens de zwangerschap is het wel verplicht om voorlichting over borstvoeding te verkrijgen. Juist in die periode zou het goed zijn om voorlichting over opvoeding met name over de effecten van handelen te geven. Wanneer we de ouders van voor de geboorte beter zouden kunnen voorlichten over wat opvoeding

betekent dan ben ik er van overtuigd dat het aantal probleemkinderen zal afnemen en dat lijkt mij in deze problematiek een oplossingsrichting. De maatschappij als geheel is heel moeilijk te veranderen, die technieken van telefoon en televisie worden verder ontwikkeld, maar individueel is er een hoop te bereiken en dat zou moeten leiden tot meer verbinding zowel thuis als in de omgang tussen mensen.

Ouders hebben minder behoefte aan voorlichting

Je wilt de driehoek ouders, kind en school gewoon goed hebben. Dus op het moment dat wij merken dat er iets is, dan gaan wij altijd het gesprek aan. Als je de kans krijgt, soms weet je het gewoon niet. Kijk als ouders niet komen en de leerkracht niet opzoeken, dan weet je niet wat er aan de hand is. En dat is soms wel ingewikkeld. Dus we proberen het gesprek aan te gaan. En ouders vroegtijdig te informeren, te bellen. Van je hoeft er niets mee te doen maar we willen je wel laten weten dat, dit en dit gebeurd is en dat we het zo, en zo hebben opgelost. Dat doen we wel meer dan 20 jaar geleden. In de zin van dat het 20 jaar geleden veel meer was dat ouders zoiets hadden nou school zal het wel goed hebben opgelost. Ouders zijn mondiger geworden, dat is ook wel goed hoor. En ze zijn kritischer en weten meer wat ze willen. Minder vertrouwen in dat het vanzelf goed komt.

De ouders van nu hebben als het goed gaat ook niet de behoefte aan voorlichting of educatie. Die denken antwoorden op vragen wel te kunnen vinden en met eigen kracht moet je daar ook vanuit kunnen gaan. En als je die dan minder ziet, krijg je daar niet echt feeling mee. En dan moet je in die 20 minuten, sociaal wenselijk antwoorden. In die zin is het mee ontwikkeld met dat ouders minder ergens naar toe willen komen. Er zijn natuurlijk veel meer mogelijkheden om dingen op te zoeken. Wat is gezonde voeding? Wat is gezond opgroeien? Facebook waar van alles langskomt. Vroeger vroeg je het denk ik meer aan je ouders, van hoe deed jij dat vroeger? Dat gebeurt veel minder. En je hoopt natuurlijk dat binnen je eigen leeftijdsgroep er lekker veel om heen hangt waardoor ouders het ook helemaal niet bij ons hoeven te vragen. We hoeven ook geen controlerende taak te hebben. En als je kinderen minder ziet, kun je ook minder preventietaken verrichten.

Op de eerste plaats vind ik dat je kinderen kunt opvoeden tot de leeftijd van 14 jaar. Daarna niet meer. Ik zie niet echt (nieuwe) problemen. Veranderingen en daaruit voortkomende problemen ontstaan vanuit de omgeving. Deze omgeving moet je goed analyseren.

Peuteropvang goedkoop maken

In beeld brengen van kinderen is natuurlijk altijd goed. En dat kan natuurlijk door heel veel dingen. Aanbod van scholen, vroegscholing, voorschoolse scholing. Dat kinderen toch al heel jong ergens gezien worden zodat de signalen er al heel jong kunnen zijn. Ik bedoel dat ouders de mogelijkheid hebben om een peutercentrum te bezoeken. En ook eigenlijk daar geen keuze in hebben, dat klinkt een beetje naar en het is ook wel veel geld wat ouders daarvoor neer moeten tellen. En dat ouders dan hebben van, nou ik ga het gewoon niet doen, door de kosten rondom dat soort dingen. Zou het niet voor alle kinderen gewoon heel makkelijk moeten zijn om een peuteropvang te bezoeken? Want daarmee bereik je dat een kind in beeld is. En het eventueel zou opvallen als de ontwikkeling wat minder normaal verloopt. We moeten zorgen

dat de peuteropvang goedkoop is zodat heel veel mensen daar gebruik van kunnen maken en er een signalerende functie is.

Langer ouderschapsverlof en betaalbare opvang wenselijk

Het zou niet verkeerd zijn als het Scandinavisch model leidend is voor Nederland. Misschien geen jaar verlof maar een half jaar. Met meer verlof voor vaders zou ik hopen dat meer vaders betrokken zijn. Niet alleen na de geboorte maar ook ervoor en tijdens de verdere opvoeding van kinderen.

Een voordeel van de eerder genoemde vergrijzing is dat veel grootouders voor hun kleinkinderen zorgen. De vraag hierin is echter of dit wel lukt, i.v.m. lichamelijke gezondheid maar ook of ze die verantwoordelijkheid zouden moeten dragen. Ik ben meer voorstander van dat opa's en oma's een opa- en oma-rol en taak hebben en niet die van mede-opvoeder. Tenzij zij worden meegenomen in de huidige ontwikkelingen en scholingen betreffende de ontwikkelingen van kinderen en opvoeding.

Veel grootouders zien hun kinderen, de ouders, worstelen qua tijdsdruk en financiën en passen daarom gratis op. Betaalbare opvang voor iedereen zou mogelijk een oplossing kunnen zijn dat grootouders vaker ontlast worden.

Als moeders een standaard verlof van zes maanden zouden hebben, zou de opvang ook pas vanaf zes maanden ingaan. Ik ben geen voorstander van het feit dat hele kleine baby's die eigenlijk nog bij hun moeder/vader horen te zijn, naar een opvang gaan. Daarnaast zouden ook organisaties en bedrijven verbeteringen moeten aanbrengen, zodat moeders hun kinderen prettig en langer hun kinderen kunnen voeden. Betere kolf- en voedruimten.

Ouders zijn drukker. Naast moeder zijn, een baan, contacten onder houden met je vriendinnen. De enorme impact van alles wat met social media naar je toekomt waar je ook nog deel van uit moet maken en deel van uit wilt maken. Ja, ik merk daar wel verschil in. En dat is lang niet bij alle ouders zo. Maar er zijn ook ouders die denken dat na twee weken alles weer doordraait. En in die zin ben ik er een ontzettende voorstander van dat die vaders gewoon langer vrij zijn. Ja, dat zijn wel van die dingen, dan kun je het ook samen veel beter oppakken. En dan deel je ook veel meer die verantwoordelijkheid. En dat heeft ook met de landelijke en maatschappelijke ontwikkelingen te maken. Misschien door voorlichting te geven kunnen we hen beter voorbereiden.

Niet minder, maar meer logopedie en Voorleesexpress voor kinderen

Er zijn ook vrijwilligers die hiermee aan de slag zijn, om een gebrek aan taalaanbod te compenseren. De Voorleesexpress is een goed voorbeeld. Dit zijn vrijwilligers die ook aan ouders laten zien hoe je voorleest, welk boek je kiest. Georganiseerd door de bibliotheek. Ze komen 20 keer in een gezin en altijd samen in de aanwezigheid van een of beide ouders. Een gezin kan hiermee ook weer worden geactiveerd. Het gaat er wel om dat de ouders de weg weten en dat wij vroegtijdig signaleren. De 5-jarigen zien we allemaal en daarvoor zijn groepsobservaties op peuterspeelzalen en bij kinderdagverblijven. Er zijn kinderen die voordat ze leerplichtig zijn nergens komen. Dan is het contact er alleen in de situatie van het

consultatiebureau. Dit komt echter niet vaak voor. Je wilt ieder kind een goede kans geven om te kunnen functioneren in de maatschappij. Een taalprobleem kan hier enorm in belemmeren. Voorst heeft gezegd dat men de jeugd een goede kans wil geven. De meeste gemeenten hebben wel de screening op 5-jarige leeftijd, maar vroegtijdiger signalering is nog niet overal aan de orde. Door reguliere aanwezigheid op basisscholen is de drempel voor logopedie heel laag. We zijn goed bekend en dan is het voor ouders geen probleem om contact op te nemen. Ook kinderen ervaren het niet als een probleem. Ook voor de basisscholen is het goed dat er geregeld sparmomenten zijn om bepaalde situaties door te nemen.

We moeten de Voorleesexpress ook beschikbaar maken voor ouders en kinderen ouder dan 8 jaar.

Er is minder logopedie in het dorp Voorst, nu 1x in de twee weken. Dit zou elke week moeten. Kinderen moeten nu naar Twello. Dit gaat ten koste van onderwijstijd, terwijl deze kinderen al kwetsbaar zijn. Hetzelfde geldt ook voor de fysiotherapie. Eén keer per week logopediste terug op school, begeleiden is noodzakelijk, nu alleen kortdurend, vroegtijdige voorschoolse educatie (vve), nog betere signalering, voor consultatiebureau grotere rol? Doorgaan met voorleesexpres, heel goed initiatief in gemeente Voorst. Vrijwilligers leren ouders thuis om voor te lezen.

Ik denk dat op zich, de logopedisten doen heel goed werk. Een vrouw van een vriend van mij is logopedist, worden ongelofelijk gekort. Vergoeding wordt minder, maakt het ook moeilijker voor mensen om te doen dat mensen eerder afhaken, en zeker de zwakkere sociale groepen, dus je zou voorwaarden willen scheppen dat die kinderen ook hulp kunnen krijgen en dat er genoeg diagnostiek is. Ik weet nu niet hoe het nu geregeld is want ik ben geen huisarts meer, hoe dat zit met de GGD en dergelijke. Ik heb begrepen dat dat een beetje teruggetrokken is nu. Maar goed, hou me ten goede.

Op jongere leeftijd is het echt veel deskundigheidsbevordering van de pedagogisch medewerkers en naar de ouders/verzorgers veel advisering en tips. Als je ouders al kan aangeven, probeer op zo jong mogelijke leeftijd al voor te lezen. Super! Voorlezen is heel goed, ook als je kind al negen is. We zijn daar natuurlijk al mee bezig, die pilot, een vroegtijdige onderkenning. Dat is speerpunt de laatste periode, vind ik. Niet dat je te laat bent als je vijf bent, helemaal niet. Maar zo vroeg mogelijk werkt toch het best. Daar bereik je het meest mee. Daar kunnen we echt nog wel heel veel meer aan doen. We krijgen geen extra budget. Dat was er wel voor de pilot, maar dat stopte dus. Dus wat gaan we dan doen? We krijgen er geen uren bij, dus we gaan nu schuiven. Dat is iets waar we nu mee aan de gang gaan/zijn. Wat gaan we daar nu mee doen? We willen eigenlijk wel die opvang gaan bezoeken. Maar ten koste waarvan? Daar zijn we nu wel zoekende. Waarschijnlijk gaat dat wel af van de uren van de scholen. In plaats van 19 à 20 keer de scholen bezoeken, 17 keer. Dat we een aantal ochtenden de peuterlocaties kunnen bezoeken.

Voorkomen van (vecht)scheidingen met kinderen in het spel

Je kunt de problematiek rondom echtscheiding verbeteren door meer naar elkaar om te zien. Dat hoort niet op een zakelijke manier. Dat moet niet vanuit de gemeente, heel mooi dat ze

kunnen stimuleren, cohesie, kerken en verenigingen. Ik geloof wel dat een groot deel van de oplossingen ligt in het onderling praten, dat je aan je vrienden vraagt hoe het is. Maar in het preventieve kader zie je wel dat stellen gaan scheiden een paar jaar nadat er kinderen zijn. En dan hebben ze, nee dit was het toch niet helemaal. Ja, lekker makkelijk. Ik zie dat allemaal zo makkelijk gebeuren. Dus daar geloof ik wel in. Dat je als gemeente daar educatie in kan geven. Want als je auto mag rijden moet je daar ook een papiertje voor halen. Maar kinderen krijgen mag zo maar. Ik kom in alle gelederen tegen in mijn werk. Wat weet men over kinderen krijgen en wat dat doet met je relatie. En het is hard werken. En als je daar niet bij stil staat, of niet heb geleerd, of niet over kan praten. Ja heel veel dingen spelen natuurlijk. Ja, het is natuurlijk heel pittig. En dan kom je weer bij het geïsoleerde uit, het er niet over praten. Ja, en dan gaat het kapot en dan gaan ze scheiden en dat vinden wij allemaal hartstikke logisch want scheiden is normaal.

Bij scheidingen denk ik dat het wel ingewikkeld wordt voor de kinderen. Ook hier dus zo vroeg als mogelijk kijken hoe daarop te reageren. Belangrijk is om ouders in hun kracht zetten want het is hun verantwoordelijkheid. Maar als je als ouder het gevoel krijgt dat er binnen jouw gemeente wordt meegedacht wanneer jij dat nodig hebt, ja dan denk ik wel dat je een heleboel kan bereiken. Ik denk de kinderen, dat de kinderen daarin een stukje in de knel komen. En daar moeten wij met zijn allen goed opletten. En daarom die Kiestraining. Maar die krijgen ze zelfs niet vol. En ik denk dat dit door het taboe komt. En ouders kunnen wel naar een mediator gaan om tot afspraken te komen maar dan? Wie let er op dat ze nageleefd worden. Misschien moet je als gemeente wel kiezen dat een mediator zorgt voor de afspraken en dan vraagt maar hoe gaan jullie ze naleven? Want we hebben met kinderen te maken en daar maken wij ons in deze gemeente hard voor. Want wie gaat controleren dat de afspraken worden nageleefd? Want je hoort veel. 'Ik heb het met de mediator er over gehad maar hij houdt zich er niet aan.' De gemeente kan vanuit het belang van het welzijn van onze gemeenteleden en dan met name onze kinderen, en ook grote kinderen vooral, denk ik wel dat daar misschien voor de gemeente een rol weggelegd ligt. Of misschien meegedacht kan worden of mogelijkheden geboden kunnen worden. Want ik denk dat daar dingen fout kunnen gaan. En ligt daar een taak van de gemeente?

Jammer dat de gemeenten niet meer preventief aan de slag gaan. Bij een scheiding weet je bij voorbaat al dat het vaak financiële problemen geeft. Bied dan al vast hulp voor de ellende te groot wordt. Dan kost het veel geld en een boel tijd van de gemeente. De overheid kan zich gerust bemoeien met deze gezinnen, want anders komen ze er later toch aan te pas. De hulp aanbieden is alvast één ding. Zodat je de weg weet als burger.

Daar is veel winst te halen, hoe kunnen we sneller daarop inzetten. Bijvoorbeeld mensen die in scheiding liggen om daar al te kijken, hoe ziet het financiële plaatje eruit, hoe kom je er samen uit. Door goede begeleiding hierin denk ik dat je meer kunt voorkomen, het is alleen lastig hoe start je de begeleiding aan de voorkant al op, in het preventieve gedeelte, we zouden in een eerder stadium moeten kunnen helpen.

Ouders (langdurig) kunnen ondersteunen

Je hoort veel, en dat is ook heel logisch, van ouders "oh komt wel, ze zijn nog zo jong". En dat is helemaal waar, want we willen het allemaal volgens het boekje, maar ze ontwikkelen zichzelf. En dat is ook fantastisch, het komt ook allemaal wel. Maar soms is het wel heel fijn om een beetje te kunnen ondersteunen en sturen, dat het ook allemaal wat makkelijk wordt. En dat je ouders handvatten kan bieden: "Oh ja, dat kan ik toch anders doen".

Wat ik heel belangrijk vind, is dat mensen die hulp nodig hebben dat op tijd krijgen en ook gedurende lange tijd. Wat ik merk is dat ouders onvoldoende in staat zijn om hun kind datgene te bieden wat ze nodig hebben.

Meer ondersteuning voor (aanstaande) ouders. En dan met de meeste aandacht voor < 9 maanden tot een jaar. In deze 21 maanden gebeuren er de meeste nieuwe dingen en dit is de meest belangrijke periode voor ouder en kind. Een goede start is het halve werk.

Ouders moet je in hun eigen kracht zetten dat vind ik ook een taak van ons. Je kunt heel veel, je bent een goede ouder en lekker gehecht aan je kind. Maar als er wat is, kom dan gewoon. En schroom niet. In die zin gaat het gelukkig ook met heel veel mensen heel goed.

Maatschappelijke problemen zijn er niet voor niets. En die problemen veranderen natuurlijk ook. Zoals nu worden heel veel jonge kinderen geconfronteerd met ouders die gaan scheiden. Hele verdrietige periodes voor kinderen. Ouders veranderen ook. Dus we moeten ouders ook zeker in hun eigen kracht zetten. En sommige ouders die kunnen het ook zelf en dat zijn ook vaak de kinderen die niet in beeld zijn. Dat zijn vaak, ja een ander soort kind en een ander soort ouder die wel in beeld zijn. Want die hebben een kinderopvang plek al vanaf dat een baby'tje een half jaar is omdat ouders beide werken. En de kinderen waarvan ouders die niet deze mogelijkheid hebben of die dat niet willen die zijn vaak niet in beeld. Behalve dan bij ons. Want 99 procent bezoekt wel het consultatiebureau. En in die zin moet je goed aftasten, hoe vaak zie je ouders, wat willen wij? En eigenlijk willen ouders niet zo vaak komen maar dan willen wij ze wel vaker zien. En dat is soms lastig met elkaar, het mooiste is als je dat voelt bij elkaar. Nou deze ouders zet je in hun kracht neer en dan kunnen ze het ook. En als het niet lukt dan komen ze ook. En daardoor kan je ook een band opbouwen.

En soms denk ik wel, god, zouden we ouders in het eerste jaar wel niet veel meer moeten ondersteunen in hun rol als ouder. En zou je daar juist niet meer in moeten faciliteren. In plaats van, nou het gaat eigenlijk heel goed met dit kindje, want vaak is dat ook maar, ja, om uiteindelijk die opbouw te krijgen van daar kun je terecht. En met een tweede en derde kind, dat een moeder het dan ook echt redt. Ik zou er voor pleiten dat in ieder geval die 4 maanden en die 7.5 maand [red: afspraak bij consultatiebureau] weer standaard worden ingevoerd. En dat je ook echt wat opbouwt. En die stap naar die peutertijd samen moeten nemen. Maar goed, die 1.5 jaar is er ook afgehaald, dat is ook een telefonisch moment geworden. Maar dat is ook wat je persoonlijk plezierig vindt. En af kunt stemmen met ouders. En met name die afstemming daar heb je tijd voor nodig. En soms moet je je rol niet groter maken dan dat je bent.

Mensen functioneren het beste als men zelfstandig taken kan uitvoeren. Als ouders bepaalde opvoedingsaspecten zelf kunnen regelen, dan groeien de ouders daar zelf ook weer van. Met kleine tips kun je daar soms in helpen. Soms gaat het ook om handvatten voor onderwijzers.

Dat is een lange termijn ontwikkeling, door persoonlijke ervaring met de kinderen ook het pestgedrag, ik denk dat je daar als gemeente, dat ouders hulp en ondersteuning kunnen gebruiken hoe daarmee om te moeten gaan richting kinderen.

Mensen vanuit andere culturen ondersteunen

Ik vind het moeilijk om ontwikkelingen te constateren in Voorst. Er is al een taalschakelklas in Twello. Maar in zijn algemeenheid kun je zeggen dat als er een nieuwe doelgroep komt wonen, in dit geval statushouders of anderstaligen, dan vraagt dat om flexibiliteit. Er is altijd sprake van een cultuurverschil. In mijn geval uit zich dat in het onderwijs. De vraag is in hoeverre mensen in aanraking zijn geweest met onderwijs en hoe ze gewend zijn hun kinderen op te voeden. De vraag is dan hoe je de mensen begeleidt en wat de goede ingang is om iets te bereiken. De taalbarrière is het belangrijkste probleem. Voor de kinderen van groep 3 t/m 8 is er een taalschakelklas. Maar daaronder zitten de kleinere kinderen. Het zou goed zijn daar ook al aandacht te besteden aan opvoeding en scholing. En ook om wederzijdse verwachtingen uit te wisselen over wat in Nederland wordt verwacht bij onderwijs en de ouderbetrokkenheid.

Bijvoorbeeld dat ouders moeten helpen op school bij bijvoorbeeld het rijden naar de kinderboerderij. Zij hebben daar vaak geen idee van en dan ontstaat soms onbedoeld frictie. Er lijkt dan geen bereidheid maar het is vaak onduidelijkheid. De kunst is om de balans te vinden tussen ouders daarin begeleiden maar daar ook zelfstandig in laten zijn en hun eigen verantwoordelijkheid te laten nemen. Het gaat om cultuurverschillen. Nederlandse ouders leren hun kinderen proactief te zijn en te initiëren. Deze anderstalige ouders zijn vaak meer afwachtend. Het meest knellende is de miscommunicatie want dat kan op klein niveau leiden tot grote misverstanden.

Ik zou willen dat de werkconsulenten die contact hebben, dat die oog hebben voor signalering en weten hoe ze kunnen doorverwijzen en dat dus bij de inkoop rekening is gehouden met een laagdrempelig GGZ-aanbod, via het CJG of één van haar partners. Maar dat dat er wel is, dat er cultuursensitiviteit is. Dat dat gerealiseerd kan worden voor deze groep. En dat er de komende tijd bijvoorbeeld een avond komt 'opvoeden in twee culturen'. Dat ze weten waar ze met hun opvoedvragen terecht kunnen en dat je eens op een vriendelijke manier gaat vragen: hoe doen jullie het, hoe doen gemiddeld genomen Nederlanders het. Waar vind je elkaar en waar wijk je af? Wat zijn hier de overwegingen en wat zijn jullie overwegingen? En hoe is om hier je kind op te voeden, je wilt dat het hier integreert en tegelijkertijd wil je dat het jouw kind is en iets van jouw cultuur meekrijgt. En dan moet je toevallig een goede buurvrouw of buurman hebben die er toevallig ook nog wat vanaf weet. Dat vind ik altijd wel heel triest. Of triest... Dus dat er toch wel een soort voorlichtingsstroom blijft om ze te helpen. En dat kun je doen via de scholen of, en dat het professionele kader een stuk kennis heeft over interculturele communicatie zoals dat heet. En eigenlijk ook al vrij simpel door informatie. En tegelijkertijd door een klein vangnetje te vormen rond, zijn er problemen, dat ze dicht bij huis terecht kunnen. En daar zit ook wel een drempel van hen zelf he, dus ja, aan de andere kant. Je moet soms ook slim zijn..

dan moet je het niet hebben over stress, maar over bijvoorbeeld slaapproblemen. Heb je wel eens slaapproblemen, wat doe je dan? Wat doen Nederlanders en wat kun jij doen. Concentratieproblemen. Dat je dat soort dingen dan toch kunt bespreken. Ja, als ik eens de macht had! En trouwens, dat is niet helemaal hetzelfde maar ik heb al een paar keer gehoord: we hebben soms te maken met nieuwkomers waarvan we vermoeden dat het IQ onder de 85 is. Het kan geen eens gemeten worden omdat de taalontwikkeling heel slecht is.

Binnen onze eigen organisatie hebben we geen tolken, maar we mogen wel gebruik maken van de tolkentelefoon. En dan kunnen we het wel doen. Soms heeft een gezin toch wel een kennis die beide talen dan spreekt, soms een ouder kind die wel redelijk vaardig is. Maar dat blijft wel lastig hoor. Je kunt niet alles met het oudste kind binnen een gezin bespreken. Ik merk ook dat het soms via de tolkentelefoon ook wel lastig is. Dat je toch wel een wat slechtere tolk hebt. Je spreekt de taal niet en als je het terug hoort dan denk je van, ja heb je me dan wel begrepen? En de uitleg die je doet, wordt die goed vertolkt? Het blijft heel erg lastig met vluchtelingengezinnen. Zoveel vluchtelingengezinnen hebben we hier ook niet. Ik was bij een vluchteling op bezoek en ik zag de streken die kinderen uithalen zijn gewoon hetzelfde. En dan krijgen dergelijke kinderen een VVE wegens de taal en dan wordt het moeilijk om zoiets uit te leggen aan hen, wat al lastig is voor een Nederlander om te begrijpen. Zulke dingen uitleggen is heel erg lastig, maar uiteindelijk komen we er wel uit, maar dat kost tijd.

Scholen geven opvoedingstips en opvoedingsondersteuning

Vanuit onderwijs geven wij al regelmatig tijdens de oudergesprekken opvoedingstips mee. Het is makkelijker dan te bespreken: wij vinden dat u niet genoeg beschikbaar bent voor uw kind. Is dat mijn taak? Een hele mooie aanleiding is bijvoorbeeld het begeleiden met het huiswerk van het kind, daar kun je een beetje op sturen op tijd voor het kind. Ik heb met de kennismakingsgesprekken de nieuwe ouders aan tafel waarin ik aangeef dat er verwacht wordt dat zij helpen met het huiswerk. Het begint wat magertjes en eindigt met een uur in groep 8, 3 x 20 minuten. Dat is in alle redelijkheid.

Opvoedingsondersteuning nodig voor gezinnen? In een vroeg stadium. Zodat verwachtingen realistisch zijn. Toevoegen aan geaccepteerde zwangerschapsgymnastiek? Met betere taalontwikkeling ontwikkel je je beter in de maatschappij. Talig zijn is belangrijk, ook voor sociaal – emotionele kant, praten is beter dan schreeuwen. Minder talig/kansrijk, dat geeft later veel meer problemen. Ik heb een continuooster op school ingevoerd. Dezelfde omgeving/regels, geeft duidelijkheid en rust aan kinderen. Er is een inloop spreekuur van schoolverpleegkundige, voor opvoedingstips, bijvoorbeeld over eten. Moet nog landen bij ouders.

Wat betreft het probleem van social media. Drukke maatschappij met snel snel snel... Scholen zijn helemaal niet meer gewend aan structuur. Om te zeggen dat het niet meer mag hier. Ik denk dat als ik directeur zou zijn dat ik zou zeggen, doe die dingen maar even in je tas en om vier uur haal je ze er maar uit. Maar goed dan hebben we het over scholen. De gemeente zou mensen er naar toe kunnen sturen om voorlichting te geven en gesprekken aan te gaan met kinderen.

Je kunt de jeugdcriminaliteit voorkomen door de lessen op school. Door in groep 8 en de 2e klas een les te geven, kan je verwijzen naar de vorige les. In groep 8 is het een hele schok voor de leerlingen, als zij horen wat er soms gebeurt. Bij de 2e klassers vraag ik wie is er wel eens in aanraking met de politie geweest. Dat valt mee. De samenwerking is nodig; leerkrachten kunnen verwijzen. Door jeugdcriminaliteit te voorkomen, krijg je minder zorgjongeren, minder schade, minder overlast en vernielingen.

Als intern begeleider is het bieden van een luisterend oor erg belangrijk. Het is niet voor iedere ouder even makkelijk om naar school te komen voor een gesprek, omdat bijvoorbeeld het werk dit niet toelaat. Je zou dan op huisbezoek moeten gaan. De school mag ook wel duidelijker zijn in wat wel en niet mag en hierin ook best strenger optreden. Het gesprek wordt nu vaak niet aangegaan, omdat het te veel gedoe is. Misschien moeten we toch iets meer zout gaan leggen op iedere slak. Soms helpt het om van een gesprek met een ouder niet álles in het dossier vast te leggen, maar soms is het juist wél nodig iets in het dossier op te nemen. In het laatste geval zijn we misschien met zijn allen te lief. Maar het belangrijkste is dat we de tijd nemen voor een ander.

Kinderen meer activeren om zich te ontplooien

Ik wil in ieder geval de ouders informeren via GGD voor beperkt beeldscherm werk. Wat je zou kunnen doen is dat je zorgt voor voldoende faciliteiten dat kinderen veilig kunnen spelen, zowel dat ze geen ongelukken krijgen maar ook niet onder de auto kunnen komen. Dat je kinderen activeert met groepjes en activiteit. Ik zat laatst te denken wat ik ooit deed. Ik zat toen op een timmerclubje, eigenlijk vond ik dat hartstikke leuk door figuur te zagen. Je bent veel creatiever en je krijgt vaardigheden. Ik vind eigenlijk dat ieder kind naast school iets moet hebben waar hij frustraties door heeft. Dus sporten of een muziek instrument of schilderen. Dat ie zichzelf tegenkomt dat iets niet gaat en dat je dus die weerstand overwint en zelf actief wordt. Want die cultuur is nu passief en is er niet meer. Dus voorwaarde scheppen dat je dat kunt ontwikkelen. En ouders leren de grenzen te stellen bij jongere kinderen door maar bijvoorbeeld 1 uur beeldscherm per dag. Maar wordt actief. Dat zou mijn ideaal zijn. Het is vooral een passieve houding die er nu is.

Ik denk dat op het individu, op de kinderen, daar mag wat minder druk op liggen. Ik denk dat als er veel minder druk op de kinderen wordt gelegd, zij veel meer kunnen laten zien waar ze goed in zijn, veel beter tot ontplooiing komen en veel gelukkigere mensen worden. En wat ik heel erg fijn zou vinden, dat wat ik in het buitenland bijvoorbeeld in Denemarken zie, is dat als je veel moet samenwerken met projecten en dergelijke dat je ook weer leert om samen te gaan werken. Want je krijgt dan een gezamenlijk cijfer. Ik denk dat het goed is voor de ontwikkeling van de kinderen maar ook voor de samenleving zelf want dan heb veel meer te maken met kinderen die samen kunnen werken. En men gaat steeds meer waarderen van elkaars mogelijkheden, je gaat steeds meer zien wat de ander kan. En daar gebruik van maken.

Door de vrije uren meer op te vullen, neemt de gemeente/school zijn verantwoordelijkheid. Ik draag de zorg, wanneer mijn kind op school is over aan de school. Dat betekent dus ook dat zij moeten zorgen dat zij echt naar school gaan van 8 tot 3. Je hoort van de school ook niet dat

zij bijvoorbeeld een aantal uren vrij zijn geweest. Daar moet veel meer duidelijkheid in komen, zodat ouders er op kunnen vertrouwen dat de kinderen wat doen in hun schooltijd en niet zo veel vrij zijn.

Hoofdstuk 7: Past het passend onderwijs?

7.1 Idee passend onderwijs is goed maar let op negatieve gevolgen

Passend onderwijs vraagt specifieke kennis en vaardigheden van docenten

In het onderwijs zitten meer kinderen in het regulier onderwijs. Er vindt een normalisatie plaats door passend onderwijs. Dat komt door de visie van de overheid en wetgeving. Door passend onderwijs houden kinderen meer contact met kinderen in de buurt. Het knelpunt hieraan is dat enkele scholen het lastig vinden om elk kind ook als een individu te zien en op de kansen van dat kind te focussen in plaats van op het uitstroomprofiel van de school. Het knelpunt is daarnaast de handelingsverlegenheid van leerkrachten en intern begeleiders bij kinderen met specifieke problemen. De druk is groot op hen, de kennis van deze problemen, van gedragsproblematiek en sociaal-emotionele ontwikkelingen, misschien onvoldoende en de ervaren steun binnen de school ook onvoldoende. Is het een reële vraag die wij aan leerkrachten en intern begeleiders stellen? Het is een probleem voor het kind zelf, verstorend voor de klas en het leidt tot overbelaste leerkrachten en interne begeleiders. Een verlies-verlies-verlies-situatie.

Wat ik zie is dat passend onderwijs ook nog niet lukt. Lastig voor scholen om te dealen met kinderen met gedragsproblemen in een grote klas en / of school. Voor een kind is het soms ook veiliger in een kleiner en veiliger plek te zitten. Positief aan passend onderwijs is wel dat er veel meer samenwerking is op lokaal niveau met netwerkpartners.

Als er iets niet passend is, dan is dat het passend onderwijs. Een kind met het syndroom van Down weet donders goed dat hij net iets anders is dan de andere kinderen en de vraag is dan wat doet dat met zo'n kind. Soms is het probleem echter niet zichtbaar. Kinderen die zich moeilijk kunnen focussen of heel gevoelig zijn voor prikkels. Om die kinderen in het reguliere onderwijs te laten meedraaien vraagt veel van het onderwijs. Er zijn extra handen nodig. In Amerika noemen ze dat all-inclusive, daar lopen op een groep van 16 kinderen diverse specialisten zoals verpleegkundigen, orthopedagogen enzovoort. In Nederland is aangegeven dat er veel kennis in het speciaal onderwijs aanwezig is en dat dit automatisch overgaat naar het reguliere onderwijs. Dit gebeurt dus niet. Hier hebben we een gemêleerd aanbod van kinderen die één of andere vorm van zorg nodig hebben en wij komen er bij lange na niet aan toe om die te leveren. Een kind heeft recht op hulp als het voldoet aan een aantal voorwaarden. Als het niet aan alle voorwaarden voldoet komt het kind niet in aanmerking, maar dan is het probleem dus niet weg. Het onderwijs kan niet alles oplossen, het onderwijs is geen RIAGG. Ouders weten soms niet hoe zij met de kinderen moeten omgaan. Dan geef je opvoedkundige adviezen, maar dat heeft eigenlijk weinig met het geven van onderwijs te maken. Dan zou je het all-inclusive systeem tot je beschikking moeten hebben. Dan kun je bijvoorbeeld een schoolmaatschappelijk werkster aanbieden. Die kunnen qua opvoeding meer doen. Het is wel gemakkelijk om dit bij het onderwijs te leggen omdat de kinderen een belangrijk deel van de dag op school zijn en de onderwijzers de kinderen heel goed kennen.

Passend onderwijs blijkt niet te landen, er ontbreken handen en voeten op school en kinderen dreigen buiten de boot te vallen. Er wordt te makkelijk gedacht over het schuiven van kinderen. Ieder kind moet een stempel hebben, zonder stempel geen hulp. Er zijn echter nog veel kinderen die geen stempel hebben of krijgen maar wel extra aandacht nodig hebben en die ruimte is er niet. Ook worden ze lang niet altijd gesignaleerd door de werkdruk van het personeel. We zouden met ons allen de maatschappelijke verantwoording moeten hebben dat ieder kind een eigen plek heeft. Zelf draag ik hier aan bij, ik zie de kinderen die anderen niet zien omdat ik in een functie zit waar ik de tijdsindeling zelf kan bepalen. Landelijk gezien zou kleinere klassen een voorwaarde moeten zijn.

Opvang in het speciaal onderwijs is niet of nauwelijks meer aan de orde; het moet allemaal in het gewone onderwijs worden opgevangen. In zijn algemeenheid is dit een gewenste gedachte, maar in het speciaal onderwijs kon men vaak wel een inhaalslag maken en dat lukt niet in het gewone onderwijs. Dit ligt niet aan de kennis van de onderwijzers, maar ook hier gaat het weer om de tijd. De groeps grootte laat specifieke aandacht voor bepaalde leerlingen niet toe. Meer capaciteit beschikbaar zou hier een oplossing kunnen zijn.

In essentie vind ik passend onderwijs heel prima. Het gaat eigenlijk om dat passend onderwijs zegt dat ieder kind eigen onderwijsbehoefte heeft en dat je je als school moet aanpassen aan die behoefte, daar ben ik het helemaal mee eens. Want scholen bieden onderwijs wat gebaseerd is op een systeem dat al tig jaar oud is. En kinderen moeten zich aanpassen aan het systeem. En als je daar niet in past, dan ben je lastig of krijg je een etiket. Wat wij doen, wij passen het systeem aan aan de kinderen, dan heb je eigenlijk passend onderwijs. Maar zeg ik er bij, de keerzijde is wel dat er kinderen zijn met een heel specifieke onderwijsbehoefte dat zover gaat dat kunnen wij niet meer bieden. Dus het probleem van passend onderwijs, de gedachte is prima, iedereen is welkom, maar je krijgt er geen zak met geld bij om een orthopedagoog in te huren of een gedrag specialist bij te halen. En daar gaat het fout. Dus krijg je een overbelasting en als je dan in een jaarklasse systeem werk met dertig kinderen waarvan tien kinderen een speciale behoefte hebben dan gaat het fout. Dat gebeurt veel in het onderwijs, ze hebben heel mooie idealen, maar ze vergeten dat ze ook moeten faciliteren. En daar ontstond veel ontevredenheid en gemopper in het onderwijs, overspannenheid, en dat is niet onterecht. Wij kunnen dat omdat wij klein zijn, maar ook ik merk al dat ik kinderen binnenkrijg met heel specifieke onderwijsbehoefte. Wat kan ik nog met de mankracht die ik heb behappen. Meestal hebben we ruimte, maar pas geleden heb ik gezegd dat ik een kind niet kan aannemen omdat ik het niet kan waarmaken. Dan gaan we samen met ouders op zoek naar een andere plek waar het kind zich het beste kan ontwikkelen.

Dat is ook zoiets, ze hebben een wet gemaakt, als ik een kind inschrijf heb ik zes weken de tijd en na die zes weken heb ik zorgplicht. Als ik binnen zes weken geen zicht heb op wat een kind nodig heeft, wat precies zijn behoefte is, dan moet ik het kind houden of samen een andere school zoeken voor dat kind. Dus wat krijg je dan? Wat is het mechanisme. Dat heel veel scholen voorzichtig zijn, als er maar iets is, ik ruik ADHD, die hoef ik niet. Het schiet zijn doel voorbij omdat het eigenlijk de bedoeling niet is. Maar je kunt niet het speciaal onderwijs

opdoeken en alle expertise die daar zat; het is gewoon een verkapte bezuiniging en dat vind ik jammer. Dat gaat ten koste van kinderen.

Je krijgt een budget maar die is absoluut niet dekkend. Er is structureel veel te weinig geld in het onderwijs. Het is echt schandalig. Mensen uit het bedrijfsleven zouden eens moeten komen kijken in scholen, hoe de kinderen er bij zitten. Geld is niet alles, maar maakt dat je keuzes kunt maken. Dat is politiek. Hier is het iedere vier jaar wat anders. Er is geen consistente politiek. Dan bedenken ze weer wat nieuws, gaat veel energie en geld in zitten. Mensen zijn innovatie-moe.

Leerlingen komen voor 60% uit Apeldoorn en van de resterende 40% zijn de leerlingen afkomstig uit de gemeente Voorst. De school heeft locaties in Apeldoorn en in Teuge. Op de locatie in Teuge krijgen 230 leerlingen les. Ik vind dat de school te maken heeft met verschillende problemen. Passend onderwijs is moeilijk, het betreft een school met de omschrijving denominatie, dit is organisatorisch gecompliceerd.

Passend onderwijs vraagt om diversiteit in zorg. De reguliere basisschool heeft het moeilijk met de ingewikkelde vraagstukken. Kinderen met een beperking gaan naar school met valide kinderen. Documenteren en processen beschrijven is moeilijk in het passend onderwijs. Leerkrachten en leerlingen vallen tussen wal en schip. Cito resultaten van gemiddelde leerlingen worden lager door de energievragers in een klas. De overheid vraagt hogere Citoscores van de leerlingen.

Er zijn veel kinderen die thuis zitten omdat ze zich ongelukkig voelen in de klas. Een kind met een beperking kan als knelpunt worden ervaren door ouders, leerkrachten en klasgenoten. Leerkrachten kunnen niet alles faciliteren voor een kind met een beperking in het reguliere onderwijs. Kinderen met autisme zoeken een vervolgopleiding maar het is moeilijk om ze te plaatsen. Een autistisch meisje past niet in kaders die door de overheid worden gesteld. Haar MBO-Diploma heeft ze maar ze valt tussen wal en schip doordat ze niet past tussen het reguliere personeel. In het reguliere MBO is geen plek voor autisten. Ik wil meer flexibiliteit en minder star functioneren. Meer toetsen aan praktijkles basisschool en verkleinen van klassen. Minder bezuinigen en meer investeren voor kinderen met een beperking. Dyslexie verklaringen werden te gemakkelijk af gegeven in het verleden. Maar zoals het nu gaat, gaat het niet goed. Er zijn veel congressen voor theoretici. Er is ook hier een hele markt ontstaan die veel geld kost, en voor de kinderen met een beperking is er te weinig budget voor passende aanpassingen.

In het kader van passend onderwijs zie ik zeker wel wat problemen ontstaan. Het doel is natuurlijk 1 gezin 1 loket geweest, een tijd lang, dat zou ook nog steeds zijn en blijven. Met passend onderwijs is het ook het doel dat organisaties, zoals nu CJG aansluiten bij de behoefte van gezinnen en kinderen. Ik merk wel dat daar de aanloop daar naar toe is wat moeizaam gegaan, wie gaat wanneer de eerste stap nemen. En ouders hebben daarin zeker wel een drempel ervaren. Dan is school nog wel degene die daarin wil meedenken voor ouders, en dan samen een eerste stap te nemen om hulp in te gaan inschakelen. En als het gaat om passend onderwijs is mijn zorg wel dat kinderen soms tussen door de mazen van die doelen heen

kunnen vallen. Dus het vraagt van de leerkrachten professioneel gedrag in het signaleren van de school, ook van sportorganisaties, van buurtbewoners, ik noem het maar op. Dat je wel heel breed blijft kijken naar wat er om je heen gebeurt. De meldcode zit daar natuurlijk ook in verweven. Dat heeft nu eigenlijk weer wat stilstand gekregen bij ons op school omdat passend onderwijs wel wat meer de voorrang heeft gekregen hoe we dat gaan organiseren. Dus mijn zorg is wel dat er misschien in de toekomst zal blijken van hoe heeft de hulp van dit gezin plaatsgevonden.

Maar ik merk wel dat het probleem van het kind is eigenlijk niet meer dan de aanleiding om te kijken wat er verder nog aan de hand is. Het kan zijn dat er wat in de klas moet gaan gebeuren dat er school breed nog iets moet, moet het onderwijs anders samengesteld worden. Maar 9 van de 10 keer is er ook thuis wat aan de hand. En dan kom je uit op het maatschappelijk vlak. Wat is er aan de hand? Welke hulpverlening is daar? En wat moet er nog voor hulpverlening komen? En daarom denk ik dat dit nog het topje van de ijsberg is. En binnen het passend onderwijs blijven ook steeds meer kinderen binnen het regulier onderwijs dus we krijgen er steeds meer zicht op. En dan heb je het echt over meervoudige problematiek. Dat speelt allemaal mee met hoe de kinderen gedijen.

Ik vind het lastig om dat met een aantal jaar geleden te vergelijken omdat ik er toen op een andere manier bij betrokken was. Toen was ik bij een kind op school betrokken bij wie een hele duidelijke diagnose was. Daar was al een heel traject aan voor af gegaan en toen kwam ik pas in beeld. En nu kom ik eerder in beeld. En dat maakt wel verschil. En het is positief omdat je eerder kunt ingrijpen. Maar het is negatief soms omdat het ook wel heel erg zoeken is van hoe gaan we het aanpakken. Wie gaat wat doen, terwijl daarvoor als het al helder is wat er is dan is het natuurlijk veel makkelijker. Dus mijn rol is veranderd.

Kinderen krijgen niet de zorg die zij nodig hebben

Dat je als je, als je het hebt over de gemeente, dat die steeds meer zorgmensen in hun gemeente hebben die een bepaalde vorm van ondersteuning of zorg nodig hebben, en op alle vlakken, op financieel vlak op huisvestingsvlak. Mede daardoor vaak ook op onderwijsvlak en dat je als gemeente er goed rekening mee moet houden, dat die kosten die je nu hebt in de toekomst veel groter zouden kunnen worden. Onderwijs, de landelijke tendens, natuurlijk dat alles minder moet worden, maar je ziet een groep die dat nodig zal hebben. Als ik even van ons werkveld kijk naar passend onderwijs, de bedoeling is dat veel meer jongeren op scholen gewoon binnen het reguliere onderwijs passende zorg zouden krijgen. En je ziet gewoon dat dat ook veel gevallen niet haalbaar is. Nu heeft de gemeente Voorst, Twello, waar wij onder vallen, geluk dat wij hier zitten, zeg maar. In Apeldoorn ook allemaal specialistische onderwijsscholen, dus dat allemaal nog wel dicht in de buurt is. Maar ook daar zie ik wel een toename van deze jongeren die dus in bepaalde thuissituaties zitten die daardoor op school in de problemen komen en uiteindelijk bij ons terechtkomen.

Ze kunnen hier weggaan naar een ander internaat of naar huis. Dat kan van alles zijn. Kijk je zit met wat is nog een onderwijsvraag van een jongere. Kijk deze jongeren zijn niet... als je in het stramien zit van het VMBO... om het 1e tot en met het 4e jaar te doorlopen moet je alles op

een bepaald niveau kunnen halen voordat je overgaat, nou daar zien we dat al heel veel mis gaat. Op het VMBO hier in de omgeving maar ook daar buiten. We krijgen jongeren binnen en die zitten dan 4e jaar VMBO en dan moeten ze nog eerst naar het speciaal onderwijs bijvoorbeeld en dan praktijkonderwijs. Daar zitten dus dingen voor scholen die ze al eerder moeten signaleren, als ze dat al hadden kunnen doen. Maar je hebt dan nog een diploma. Als je op het praktijkonderwijs zit, haal je niet iets waarvan je zegt oké daar kan ik mee naar een school. Je kunt je wel aanmelden bij een ROC maar daar kijken ze wel, al hebben ze drempelloze instroom, of je niveau 1 hebt. Ze gaan je niet aannemen als de jongere de boeken gewoon niet begrijpt. Je hebt ook die nog op niveau basisschool groep 5 zitten.

Ja sociale domein. Ik zit in het onderwijs. Problemen die ik wel zie dat met passend onderwijs kinderen die 20 jaar geleden erbij bleven, nu buiten de boot vallen, te weinig aandacht krijgen. Op een school voor voortgezet onderwijs terecht komen, dat er op het basisonderwijs niet uitkomt wat erin zit. Dat merk ik wel. Dat is het eerste probleem. Met ouders gesprekken. Zij maken zich zorgen over het voortgezet onderwijs, past mijn kind er wel, willen graag zo hoog mogelijke instroom. Aandacht is moeilijk. Van de 30 leerlingen van 20 jaar geleden waren er drie naar het speciaal onderwijs, nu zit alles op de basisschool. Zij vragen extra aandacht door leer- en gedragsproblemen. De hoogbegaafde kinderen en de kinderen die extra aandacht vragen worden wel opgevangen. Ik maak mij het meest zorgen voor het verleggen kind uit de middenmoot, dat vraagt geen aandacht en krijgt het ook niet. Kinderen die beter zouden kunnen presteren met meer aandacht. Passend onderwijs wordt steeds normaler. Samen naar school; voor wie is dat goed. Kan dat goed gaan? Is de leerkracht gespecialiseerd? Meestal niet. Meer handen in de klas? Meestal niet. Leerkrachten doen hun stinkende best. Daar ligt het niet aan. Veel burn-out in het onderwijs. Hart ligt bij de kinderen, maar er moet veel buiten schooltijd gebeuren. Dat geeft druk. Het is de vraag of het een probleem is, als kinderen naar voortgezet onderwijs verwezen worden. Dat selecteert zich wel door de dakpanklassen van het voortgezet onderwijs. Al pratende denk ik dat het een groot probleem is: het aandacht geven die de kinderen verdienen. Hoe organiseer je wel de ruimte? De grenzen worden in het onderwijs verlegd: dat je voor lief neemt dat je niet de kinderen allemaal goed kunt begeleiden. Voordat dit gaat frustreren, moet je als school het organiseren. Bijvoorbeeld niveaugroepen, groepsonderbroken werken. Op sociaal en emotioneel gebied is het een stuk moeilijker. Cognitief is beter te organiseren dan sociaal-emotioneel. Je hebt veel verschillende niveaugroepen in een klas, die je extra aandacht moet geven. Extra handen in de klas. Daarvoor moeten gelden en formatie worden vrijgemaakt. Bij passend onderwijs is er overleg met de intern begeleider, maar zij werken niet met de kinderen. Er zou veel geld meekomen, maar in de praktijk is dat niet zo. Het staat in geen verhouding met wat er naar het speciaal onderwijs ging. Dat geeft frustraties bij leerkrachten en ouders. Ouders vragen onderwijs op maat.' dit is mijn kind'. Zij vragen vaak mijn mening, maar die geef ik niet.

Net wat ik al zei dat een aantal kinderen aandacht tekort komen op sociaal-emotioneel en leergebied. Het is een negatief gevolg van het passend onderwijs.

Van een dubbeltje word je nooit een kwartje. Zij hebben de potentie wel, maar komen niet tot het niveau. Dat er te grote verschillen tussen kinderen binnen een klas zijn, die adequaat

opgevangen kunnen worden door de leerkrachten. De leerplannen worden mooi achter een bureau bedacht. Er wordt geen rekening gehouden dat wanneer groep A uitleg krijgt, de andere groepen niet automatisch stil zijn. In elke groep zijn enkele kinderen die onrust veroorzaken. Je kunt je daarvoor niet afsluiten als kind en leerkracht. De praktijk is anders.

Een algemeen maatschappelijk probleem is misschien gewoon dat het leven steeds sneller gaat en dat daardoor meer kinderen uitvallen die daar niet in mee kunnen komen. Ik denk dat dit nu meer gebeurt dan 30 jaar geleden. Wat ik nu vooral veel zie is dat er op scholen bijvoorbeeld kinderen niet mee kunnen komen in het regulier onderwijs. Dan zijn nu scholen verplicht om passend onderwijs toe te passen. Dus dan kijken ze hoe ze het kind binnen het onderwijs kunnen houden. Dan blijkt toch dat voor een groep kinderen met bijvoorbeeld ADHD, autisme of bij hoogbegaafde kinderen dat een school daar niet goed op kan afstemmen. Kinderen zitten hierdoor dan toch thuis of moeten naar speciaal onderwijs. Ik kom met name de hoogbegaafde kinderen de laatste tijd veel tegen. Maar goed, daar heeft de gemeente Voorst nu wel, voor het nieuwe schooljaar en alle scholen, extra geld beschikbaar voor gesteld. Dat is wel iets waar aandacht voor is. Dus dat is mooi. Daarnaast hebben we bijvoorbeeld een casus waarbij een jongen nergens te plaatsen is en dan ergens heel ver weg op een dure plek les moet krijgen, omdat wij hier geen goed aanbod hebben. Dat is wel iets wat hier speelt. Als je kijkt naar het hoogbegaafd zijn dan is het meest problematische dat er gewoon geen passend aanbod is en dat ze dus moeten uitwijken naar hele dure particulieren. Dus dat het gewoon veel geld kost.

Voor een leerling die niet gemiddeld is, is weinig ruimte

Ook laaggeletterdheid bijvoorbeeld, hoeveel problemen heb je tegenwoordig niet met spelling, met dyslexie. Het wordt al heel snel afgeschoven "het is dyslexie", maar als je ziet scholen, het zijn ook gewoon, alles moet maar doorgaan. Er is heel weinig ruimte voor als je het niet aankunt. Er wordt al wel steeds meer aandacht aan besteed, je hebt speciale klasjes en dergelijke, maar het mag eigenlijk nooit weer teveel gaan lijden onder andere leerlingen.

Ik spring een beetje van de hak op de tak, maar dat zie je ook in het onderwijs. Dat kinderen niet meer mee kunnen komen, het zijn ook vaak de ouders die de kinderen overschatten. Ouders schamen zich er misschien voor als een kind niet mee kan doen. De kinderen moeten mee met het passend onderwijs, en het kind wordt daar de dupe van. Dat is ook overbelasting van kinderen.

De school waarop mijn kinderen zitten, de Kopermolen, ik vind dat die wel aardig goed bezig is, als ik naar laaggeletterdheid en dyslexie kijk.

Ook zou er op de basisschool meer aandacht moeten zijn voor kinderen die wat meer aandacht nodig hebben. Wanneer je gemiddeld presteert hoor je niets, maar wanneer je een positieve of een negatieve uitschieter bent, dan weet de school niet zo goed wat ze moeten doen. Zo weet ik uit ervaring dat een kind met ADHD... Dat dat lastig is voor een school om mee om te gaan. Er worden vele gesprekken gevoerd, soms ook vervelende met de ouders. Dit kind heeft bijvoorbeeld zelf een spreekbeurt gehouden op school over ADHD, zodat de leerkrachten meer wisten van ADHD. Dat is toch raar, dat een kind dat bedenkt. Het kind had het gevoel dat hij

niet begrepen werd. In feite staat in de regelgeving dat elke school elk kind aan zou moeten kunnen. Dan moet je dáár, in de opleidingen dus ook wat mee doen. Mijn ervaring is dat dit op het voortgezet onderwijs veel beter ging. Na 2 maanden op het voortgezet onderwijs werd er bij dat kind een psychologische test gedaan, en toen kwam er wel een beeld uit. Dat kind heeft dus eigenlijk heel lang gelopen met iets waar hij niet geholpen mee kon worden.

Kinderen moeten kunnen kiezen naar welke school ze willen gaan

De oorzaken zijn de bezuinigingen in de zorg vooral denk ik. Snijden in de zorg. Met passend onderwijs hebben wij daar natuurlijk mee te maken. Ja, dat heeft hier denk ik niet zo heel snel mee te maken. Ik vind wel dat kinderen moeten blijven kunnen kiezen waar ze heen gaan naar scholen. Als ze naar het speciaal onderwijs gaan dat is natuurlijk een beetje de richting van passend onderwijs dat ze het binnen de gemeentes willen houden. Maar als kinderen uit Apeldoorn kiezen voor deze school moet dat blijven kunnen, en dan kan nu nog steeds hoor met het vervoersrecht dat ze hebben. Maar het wordt wel wat lastiger daarin. Mankracht, financiën, en betrokkenheid is het volgens mij wel hoor. En daar vind ik de gemeente best goed in hoor. En dat ze daarin best wel tegemoet komen. Want ik heb het eigenlijk over school natuurlijk, maar hetzelfde zal ook voor de ouderenzorg gelden. Dat je een beetje de lijnen daarin ziet doorlopen.

Op het moment dat we alle kinderen die afwijkend zijn of bijzonder zijn. Als we die clusteren, bij elkaar zetten, zie ik in plaats van een afname van de problematiek vaak een opstapeling van problematiek omdat ze vaak dan ook dingen van elkaar overnemen. Terwijl als je een kind met een lichte beperking in een gezonde leeromgeving zet, om het maar zo te noemen, dan kan zo'n kind iets ontlenen aan zo'n gezonde omgeving. Wat hij in het speciaal onderwijs niet kon.

Het vervoer van kinderen naar school loopt niet goed

Passend onderwijs, personenvervoer en andere beleidstoestanden vragen om veel leestijd. Ik zie veel klachten langskomen over het OV/Personenvervoer. Openbaar vervoer moeten we goedkoper maken en beter plannen. Geld voor schoolvervoer. Vervoer van kind naar school niet te lang laten wachten. Tijd en transport voor kinderen in het speciaal onderwijs afstemmen op schooltijden.

7.2 Het onderwijs krijgt meer taken naar zich toegeschoven

Het onderwijs krijgt taken toegeschoven die bij de ouders horen

Het elkaar begrijpen omvat alles. In de "reclame" spotjes over bijvoorbeeld verschillen in godsdienst of over seksuele geaardheid worden zaken aangekaart, maar op school mag er weer aandacht aan besteed worden. Op school mogen en moeten we over veel zaken praten, wordt ook opgelegd vanuit het ministerie. En dan hebben we er veel over gesproken en dan kunnen de kinderen vervolgens niet goed rekenen. Er worden zaken op ons bordje gelegd wat bij de ouders thuis hoort.

Ik ben niet van mening dat alle verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt. We moeten absoluut dingen samen doen. De verantwoording bij ouders en misschien een stukje verantwoordelijkheid bij de leraar die dat signaleert. Verantwoording bij de zorg, die daarin

aan de bel kan trekken. Kijken wat het beste is. Ik denk dat het beste is een samenwerking die belangrijk is. Niet alles ligt bij de gemeente hoor, dat kan natuurlijk niet. Het is hetzelfde dat ze tegenwoordig vinden dat de leerkracht bijna een opvoeder is. Dat vind ik ook niet zo. Nee. Maar goed, ik vind wel dat ouders die niet capabel genoeg zijn daarin een goede weg moeten volgen. Ook eventueel begeleiding voor de ouders hoor, ja.

Een van de problemen voor basisscholen is wel het overblijven tijdens de lunch van 12.00 tot 13.00. Ja, dat is een groot probleem. Ik kan het niet meer bemensen tussen de middag. Dus dat het neerkomt op studenten of leerkrachten die hun pauze willen opofferen. Dat is echt een groot probleem en daarvoor ben ik verantwoordelijk. We hebben net een stemming gehad en het vreemde is, de ouders, de oudergeleding van de MR heeft daar instemming op als ik iets anders wil. We hebben 2 modellen naast elkaar gezet, het huidige model en het continu rooster en daar wordt nu over gestemd. Best wel spannend want het heeft best wel impact voor iedereen. Wat mij betreft gaan we over naar een continurooster want wij zijn er altijd, overblijfkrachten niet altijd. Er zijn veel kinderen die overblijven, van de 230 zijn er 180 op de dinsdag en donderdag, de werkdagen van de ouders. Dit is wel een urgent probleem voor alle scholen. Er is wel overleg met concullega's om te kijken hoe zij dit doen.

Het onderwijs krijgt taken toegeschoven die bij de zorg horen

Meest belanghebbende en knellende is toch wel de samenwerking. Scholen hebben een zorgplicht tot Sint Juttemis en dat geldt niet voor hulpverleners in de zin van dat er geen eindtermijn aan zit. Zij kunnen stoppen als het klaar is of als er geen vraag of motivatie meer is. Dat kunnen we als school niet zeggen. Als school dreig je zo een behandelsetting te worden en dat moet je juist net niet willen. School moet school blijven. Overhevelen van informatie van Jeugdzorg naar school is nog éénrichtingsweg nu. Wij moeten als schoolmaatschappelijk werk daar flink achteraan zitten en andersom zien we weinig. Dat gaat niet met geduld wel goed komen. De politiek zou daar een belangrijk rol in kunnen innemen om dit op te lossen. Het gaat ook over geld. Voorbeeld is dat soms trajecten stoppen bij sommige gemeentes omdat het geld op is, maar het probleem nog even hard aanwezig is en ouders zelf ook niet de middelen hebben. Onder de 18 moet het kind naar school en hoe dan ook wordt de problematiek mee de school in genomen.

De docenten zijn al heel erg overbelast die krijgen al van alles toegeschoven. Kinderen die in een pleeggezin zijn terecht gekomen die worden zonder meer terug gezet bij wijze van spreken, dat gebeurt niet altijd natuurlijk. Ze komen dan weer in een klas terecht en dan moet een onderwijzer zomaar weer gaan onderwijzen. Maar ook de echte fysieke weerbaarheid, want jongens en meisjes die worden gewoon gigantisch gepest en ze hebben gewoon emotionele mishandeling door ouders zelf of gewoon andere opvoeders en dan hoort gewoon ook de scholing bij. Dus ik vind gewoon dat er ook bijna iets uit de school moet zijn, ja ik doe het gewoon uit mijn hoofd, waar kinderen verplicht ergens naar toe moeten gaan. Om discipline in te brengen punt. En hier in Nederland is het zo vertroebeld voor informatie ook voor de kinderen maar ook voor de ouders.

Ik denk dat het in eerste instantie alleen maar erger wordt. Voordat we precies zien, ja maar wat is er nu precies aan de hand. Dat de problemen die we op de scholen tegenkomen dat steeds meer de vraag gesteld gaat worden: is dit een maatschappelijk probleem of is dit een schoolprobleem. En mijn persoonlijke mening is dat het steeds meer maatschappelijk problemen zijn die de scholen in komen. En dat de gemeente betrokken moet gaan worden en steeds meer ook. Er wordt een team geformeerd waar ouders, maatschappelijk werk, de onderwijscoach etc. in zit als onderdeel van het samenwerkingsverband waar we toe behoren en dan kijken we van hoe kunnen we dat verder gaan oppakken.

En ik vind ook dat wij als school, en daar denken we binnen de school wel verschillend over, wij moeten niet op de stoel van de hulpverlener gaan zitten. We zijn een onderwijsorganisatie. Ik vind het goed dat we een zorgteam hebben, ik vind ook dat dat moet en dat er aandacht voor moet zijn. Maar ik vind ook dat we dingen door moeten kunnen verwijzen. Wij zijn primair een school. Ons doel is dat ze een diploma krijgen, en ik vind ook dat we ervoor moeten zorgen dat ze een zo leuk mogelijke schooltijd hebben. En ze moeten een goed toekomstbeeld hebben van wat ze kunnen. Dan ben je als school geslaagd. Je kunt signaleren. Maar wij moeten niet denken dat we kunnen oplossen. Dat kunnen wij niet. We hebben een orthopedagoog, en we hebben van allerlei ondersteuning. Maar wij kunnen niet, en dat moeten we ook niet willen, want daar geloof ik niet zo in. Terwijl ik wel vind dat er hulp moet komen hoor voor kinderen, absoluut. Maar waar moet je heen verwijzen? Dat is een ondoorgrondelijke. Ik ben natuurlijk wel een decaan dus ik ga meer over opleidingen en vervolg en toekomst. Heb wel wat in de zorg gedaan. Maar dat vind ik wel altijd, ook als mentor, dan denk ik wat duurt dat weer lang. Dat het kind dan nog geen vervolg heeft. En waar je moet je zijn. Naar mijn idee is dat van de laatste jaren. Ik weet ook niet of dat hier in de gemeente is. Maar als ik dan kinderen hoor over een gezinscoach. In meerdere situaties heb ik dat nu meegemaakt. Dan krijgen ze begeleiding van een gezinscoach, dan komt er iemand één keer in de vier weken. Daar geloof ik niet zo in. En dan na vier keer hoor ik, ja het is weer voorbij. Dan denk ik... En die zullen ook niet meer mogelijkheden hebben hoor. Maar hoe je de hulpverlening op sommige gezinnen beter zou kunnen structureren of anders zou kunnen doen, dat vind ik lastig.

De druk op docenten neemt toe

Ik heb het wel over onderwijs in algemene zin. Dan denk ik dat het grote probleem is dat leerkrachten en onderwijzers heel veel moeten, ook heel veel moeten registeren. Dat heel veel organisaties het onderwijs benaderen om alles onder de aandacht te brengen van kinderen van vuurwerk tot dik zijn. Tot discriminatie weet ik veel. Het onderwijs moet verschrikkelijk veel. Ouders zijn veeleisend. Bij de kinderen speelt meer dan vroeger of het is zichtbaarder dan vroeger. Ik denk dat er daar een zeer hoge druk ligt. Makkelijk te benoemen oorzaak is natuurlijk de bezuinigingen, er gaat minder geld naar het onderwijs. Terwijl de druk toeneemt. Klassen zijn steeds groter. Mijn inziens gaat het om geld en kwaliteit van mensen. Handjes in de zak. Die zijn weg bezuinigd. En je hebt hele goeie scholen voor speciaal onderwijs waar er heel veel mensen met expertise zitten. En die zouden die expertise steeds meer kunnen brengen binnen het reguliere onderwijs. Als je het allemaal toespitst op onderwijs dan.

Heel veel ouders, verenigingen en initiatieven doen een beroep op de school. Er is vaak gewoon geen tijd voor. School heeft een breed publiek en via de school kun je makkelijk veel mensen bereiken. Het is moeilijk om je als school te beperken. Buiten schooltijd dingen te organiseren om met de kinderen wat te gaan doen. Daarvoor kijken de verenigingen veel naar de school. Sponsoring ook. Dat snap ik ook allemaal wel, maar het kan niet allemaal naar de school toe. En dan voel je de sociale druk, want er zijn andere scholen die er wel aan mee doen. Wij zeggen jaarlijks, hier doen we aan mee en verder niet. En dan moet je telkens nee zeggen.

Het grote probleem is in de zorg dat ja, met name voor de psychologische zorg en de zorg voor kinderen flink uitgehold is, maar dat vind ik hetzelfde van scholen bijvoorbeeld. Dan hoor ik dat ze allemaal met 35 kinderen in de klas zitten, en ik heb leerkrachten die doordraaien omdat ze allemaal met psychiatrische problematiek en autisme en leerstoornissen allemaal erbij moet hebben en die klassen worden steeds groter en mensen het gevoel, ik krijg mijn werk gewoon niet klaar. En de goede kinderen (niet in de zin goed en beter) kinderen die allemaal willen leren en ontwikkelen lijden dan onder de andere kinderen die dan er een bende van maken of die gewoon door hun psychiatrische problematiek zich misdragen. Tussen aanhalingstekens dan.

Een leerkracht moet enorm hard werken als hij zijn werk goed doet. De werkdruk is enorm. Dus ik denk dat die werkdruk enorm is en ik denk dat daar wat aangedaan moet worden. Mensen zijn hier niet gaan staken voor een hoger salaris, mensen zijn hier gaan staken om de hoge werkdruk. En deze werkdruk is er meer dan vroeger omdat wij ons meer moeten verantwoorden over ons werk. Voorheen was het zo, de leerling moet naar het speciaal onderwijs en omdat de meester dat zei dan was dat ook zo. En tegenwoordig moeten wij aantonen wanneer hebben wij het probleemesignaleerd, wat hebben wij er aan gedaan en klopt dat. En in uiterste noodzaak kan het kind pas verwezen worden. Het is natuurlijk een beetje een rare gedachte dat we de slimme en domme van elkaar scheiden en die naar een aparte school sturen. Net als de kinderen met een beperking of die doof zijn. Terwijl zij wel in dezelfde gemeenschap leven. De gedachte van passend onderwijs is denk ik pedagogisch en maatschappelijk een hele goede. Alleen het levert maatschappelijk wel een hoop gedoe op, op de basisschool. We hebben nu een aantal kinderen met gedragsproblemen die wij tien/vijftien jaar geleden niet hadden. Maar goed die zitten wel in dezelfde klas van 25. En hoe gaat die leraar daar mee om? En het bijhouden van die plannetjes, dat wordt steeds wat meer. En die leerkracht niet minder les gaan geven. Dus er komt wel een hele administratie die ook zeker voor een deel terecht is. Maar die leerkracht moet wel tijd krijgen om zijn werk goed te blijven doen. Ja, en leerkrachten gaan altijd voor het kind dus ze zullen altijd het stapje extra blijven zetten. Een leerkracht is ook een beroepsgroep die moeilijk grenzen aan geeft. Ze willen het goed doen, perfectionistisch. En die werkdruk ja die proberen we met zijn allen op te lossen. En er staat hier ook een goed team, die zetten wel een stapje harder.

Ik zie een toenemende vraag en zwaardere vraag naar ondersteuning die neerkomt in speciaal onderwijs. Vooral problemen bij thuiszitters door schooluitval. De problematiek leidt tot hogere kosten en zwaardere belasting van het onderwijzend personeel waardoor de

zorgopdracht te lang en ook te zwaar wordt. Zowel ouders als leerkrachten modderen zelf te lang door zonder de hulpvraag aan de juiste instellingen te stellen.

Doordat er steeds meer door het reguliere onderwijs moet worden opgevangen, zal er ongetwijfeld minder aandacht en hulp zijn voor de niet-gelabelde leerlingen. En die zullen wat eerder hier [red: huiswerkbegeleiding] komen.

7.3 Voorwaarden voor passend onderwijs

Een goede start voor kinderen is belangrijk

Ja, je praat vanuit je eigen doelgroep. Ik praat vanuit de groep 4 t/m 12, en als je dan weer een peuterspeelzaal spreekt. Ja, hoe beter zij het daar doen, hoe beter de start van de kinderen hier weer is. En hoe beter de start, hoe beter wij het weer doen, hoe beter de start. We hebben wel eens kinderen die last hebben van een scheiding maar daar zijn dan weer allerlei instanties voor die kunnen begeleiden. Als we kijken naar passend onderwijs zien we wel dat er meer kinderen vanuit de onderkant ten opzichte van vroeger binnen krijgen. Kinderen met TOS (taal ontwikkelingsachterstand), daar kun je beter zo snel mogelijk mee aan de slag gaan om de achterstand ten opzichte van gemiddelde niet zo groot te laten worden. Met het meisje uit Eritrea is geweldig om te zien hoe snel dat gaat. Dat is ook mooi voor de Wingerd, want we zijn een compleet witte school op 3 kindjes na. Dit is specifiek op deze school. Wij waren wit, we zijn wit en ik vind het altijd wel leuk om meer diversiteit te hebben maar ja, die melden zich niet. Ons afzetgebied is aan deze kant. Wat hier zit in Twello zijn veelal Molukkers en die zitten van oudsher op de Oase en die melden zich niet op de Wingerd. Als je kijkt naar het aantal zorgleerlingen, dan hebben zij er wel meer dan wij. Als je kijkt naar de Hietweide, die hebben meer asielzoekerskinderen dan andere scholen. In principe zitten wij ook vol. Maar ik heb wel gedacht we moeten met de basisscholen in Twello wel solidair zijn. Deze kinderen kosten meer tijd en dat is niet erg. Als zij zich melden: we zitten vol maar eentje erbij kan. We moeten het wel verdelen met elkaar. Dat is mijn intentie en ik weet zeker dat mijn collega directeurs er ook zo over denken. Er zijn 2 asielzoekersklassen, die zijn gevestigd in de Hietweide. De logische gang is dat als je daar onderwijs krijgt en op niveau bent, dat je daar ook instroomt. Dat is ook 1 van de oorzaken.

Dan krijg je de dooddoener dat kinderen gelukkig worden met wat ze doen. Als kinderen zo uitgedaagd worden dat eruit komt wat erin zit en hun talenten kunnen ontplooien dan kunnen ze kiezen wat ze gaan doen. Ik ben, ik kan, ik wil, ik doe. Dat is een hele zoektocht. Als je talenten kunt ontwikkelen en optimaal ervan gebruik kunt maken.

De school heeft een duidelijke visie en deelt deze met de ouders als partners: samen de opvoeding voor hun rekening nemen. Bijvoorbeeld de Kanjertraining, waarin het gaat om vertrouwen en respect, slaagt alleen, wanneer de ouders ook participeren. Dit is een concrete manier hoe ga je met mensen om op sociaal en emotioneel gebied. Op cognitief gebied is het een gegeven dat er veel niveaus in een groep zijn. Hoe ga je efficiënt ermee om als team. Je moet open naar elkaar zijn en je kwetsbaar durven opstellen. Dit heeft veel te maken met de cultuur op school. De cultuur is zo moeilijk te doorbreken. Hoe de sfeer onderling is, maar ook

een stukje discipline en efficiënt omgaan met de tijd. Dat is mijn ervaring. Je kunt pas toepassen, als je voldoende ruimte hebt in je hoofd.

Schooluitval, dat heeft zo veel verschillende oorzaken. Wat ik vaak zie is dat een opbouw is, wat begint met kleine pijntjes op de lagere school en kinderen vaak ziek worden gemeld. Dat neemt vaak toe. De leerplicht is hier erg alert op. Maar ik heb een jongen gehad die zo gepest was dat hij niet meer naar school durfde. Ik heb ouders gehad die het eigenlijk wel best vonden, ouders die niet zo goed grenzen kunnen stellen daar in. Een kind dat hoogbegaafd is en niet genoeg geprikkeld wordt op school, een kind dat laagbegaafd is en waar te veel van wordt gevraagd. Kinderen die op school uitvallen en nergens de beste in zijn. Met passend onderwijs zit iedereen gewoon op school maar daardoor raken sommige kinderen wel beschadigd. Goede scholen besteden daar aandacht aan en zorgen dat een kind ergens in uit kan blinken. Maar voor scholen valt er nog veel te leren. Zorg dat een kind ergens in uit kan blinken, maar dat is erg lastig als je voor een klas van 36 leerlingen staat.

Het onderwijs moet een cultuurverandering ondergaan

Passend onderwijs. Er wordt vanuit gegaan dat iedereen met een extra hulpvraag wordt geacht zich in de maatschappij aan te passen. Dit is niet mogelijk. Het onderwijs moet niet meer geld krijgen maar het onderwijs moet een mentaliteit/cultuur verandering doorgaan. Belangrijk hierin is dat er weer echt aandacht komt voor het kind en diens capaciteiten, ook op niet-schoolse activiteiten. Begeleiding prevaleert boven administreren.

Veel meer aandacht voor Lerend spelen op school, dit is een zeer belangrijke basis om je zelf te ontdekken en ontwikkelen. Dit wordt steeds meer naar de achtergrond gedrongen. Voorbeeld tekenen, de ene school zoekt naar waar het kind goed is en stimuleert eigen techniek, op een andere school wordt deze stimulans teniet gedaan, omdat het daar door de protocollen anders moet. Terug naar de praktijkschool voor veel kinderen, bedrijven erbij betrekken en medeverantwoordelijk maken, gegarandeerd een baan. Vakscholen zijn er niet, er is niets meer technisch, je raakt geen hamer aan. Juist belangrijk voor kwetsbare gezinnen, met de handen werken, neem ze bij de hand, lts, mts, praktijk. Goed voorbeeld is de Zaaier: veel en uitgebreid handwerken. Lage opleiding heeft onterecht negatief imago, juist creatief, concreet en praktisch, handjes nodig. Mogelijkheid om je te oriënteren in het onderwijs is er niet meer, in een eerste jaar, alleen negatief, door uitval, terwijl je juist moet kunnen verkennen, hoppen tussen opleidingen. Er zijn veel te veel opleidingen, te veel uitval, kijk naar het kind en richt daar je opleiding op in. Uitval van jeugd tegen gaan, nog nooit zijn zoveel jongeren in de bijstand. De markt schreeuwt om mensen. Er zouden maatjes moeten zijn, waarom zijn dat geen scholieren en studenten? Bij de kinderopvang zijn de aantallen wel begrensd, waarom niet in het onderwijs. Leerkrachten zijn overbelast, het is niet goed georganiseerd, team inrichten op je kinderen.

Er zijn geluiden om een cito toets te vervangen voor een volgsysteem. Nou ik zou zo iets heel erg toejuichen. Wat ik nu zelf aanstaande donderdag doe, is ik ga in gesprek met de kinderopvang organisaties kunnen we een soort volgsysteem of een soort overdraag formulier invullen waardoor er geen druk is op de kinderen. Maar waarbij wel de school een beeld heeft

van de vorderingen van het kind zodat je wel inzichtelijk maakt dat het kind groeit maar geen hinder heeft van druk. Echt meer de positieve kanten benadrukken. Als gemeente zouden wij wel wat meer nadruk daarop kunnen leggen. Hoe weet ik nog niet. Ik heb het nog niet uit gedacht. Voor de kinderopvang heb ik wel een beeld van hoe de gemeente dit zou kunnen aanpakken namelijk met een duidelijk overleg met de kinderopvang organisaties (we zijn er voor om een volg systeem te implementeren). Alleen heb ik voor de basis onderwijs nog geen idee. Daar heb ik me nog niet in verdiept. Maar we zouden als gemeente best wel een oplossing kunnen vinden. En zeggen, zo wil ik dat er naar kinderen gekeken moet worden.

Als je het hebt over het probleem dat leerlingen vastlopen in het onderwijs. Ik denk dat ook veel volwassenen vroeger zijn vastgelopen in het systeem. Alleen toen was het nog makkelijker omdat je minder onderwijskeuzes had. Nu is het nog lastiger; toename aan keuze mogelijkheden en sociaal media. Dat kost veel energie en gedachten van de leerling. Dat ons systeem achterloopt op wat nodig is. Zoiets logs heeft tijd nodig maar denk wel dat daar steeds meer verandering in komt. Loopt het onderwijs dan niet altijd achter de feiten aan? Ik verbaas me erover dat er genoeg wetenschappelijke onderzoeken zijn die een andere vorm van onderwijs aanbevelen, maar een patroon doorbreken is lastig. Cultuur omslag heeft natuurlijk tijd nodig. Ik maak het regelmatig bespreekbaar aan leerlingen die al goed verbanden kunnen leggen of inzichten hebben. Dit wordt hun in het huidige systeem weer ontnomen omdat ze mee moeten in de huidige vorm. Het is te gek voor woorden dat je eind examen voor de helft mee telt van je vier leer jaren. Het is toch te belachelijk dat twee weken van al die vier jaren zo zwaar beoordeeld worden. Je zult maar net heel beroerd zijn deze twee weken of er gebeurt iets anders. Of je bent zo faalangstig. Er wordt zo geen recht gedaan aan talenten van de leerlingen. Laten we onderwijs juist breed zien, alles waar je van leert en alles waarin je je ontwikkelt is onderwijs. En onderwijs is niet alleen kennis maar ontwikkeling.

Ik zou liever hebben dat iemand kijkt wat een kind nodig heeft in plaats van al die vakjes. En sowieso in de maatschappij, kijk wat iemand nodig heeft. Meer maatwerk. En dat is duur. En het kan meer opleveren maar dan moet je wel langere termijn visie hebben. En het is complex want dat zijn dingen die we niet weten. En scholen die het lukt om het onderwijs passend te maken aan het kind hebben een visie. Ik zou ook helemaal van het speciaal onderwijs af willen. Alle kinderen bij elkaar op een school. Want zo zit de maatschappij er ook uit. Maar het speciaal onderwijs zal wel blijven bestaan voor kinderen bij wie het echt niet kan. Ik zou denken inclusief onderwijs, iedereen op een school, want het kan wel.

Gepersonaliseerd onderwijs versus het leerkracht gestuurd onderwijs

Als je kijkt naar onze visie gaan we meer naar het gepersonaliseerd onderwijs en dat betekent dat we kinderen meer verantwoordelijk maken voor hun eigen leren. Ik zie het dan niet zo als kind alleen, maar in samenspraak. Het kind doet het niet alleen maar heeft een kindgesprek met een leraar. Het kind kan daarin doelen stellen: ik ben niet zo goed in rekenen, of klok kijken, ik ben daar niet zo goed in, okay dan gaan we daar aan werken. Dus die kant gaat het op: gepersonaliseerd leren. In onderwijsland is het enorm leerkracht gestuurd onderwijs en de andere vorm is het vrije onderwijs. Ik ga daar een beetje tussen zitten. Als je een groep hebt van 30 kinderen, kun je zeggen: ik laat het vrij en dan zijn er 15 kinderen die ontwikkelen zich

prima, 6–7 redelijk en 8 die denken: wat moet ik nu? De andere poot, leerkracht gestuurd, daar zitten ook voor- en nadelen aan. Je kunt hebben dat die 15 kinderen die het heel goed kunnen denken: hou nou eens op joh, laat ons zelf nadenken. Ik hou me altijd vast aan een zinnetje in onze schoolgids: wij wensen ieder kind een gelukkige en leerzame tijd. Onze missie is ook mooi vind ik, samen het beste uit jezelf halen. Dus als een kind na groep 8 naar de middelbare school gaat en we hebben eruit gehaald wat erin zit en het kind is gelukkig geweest en heeft geleerd, dan zijn we tevreden. En de zachte kant, ja, haal eruit wat erin zit. Wij hebben op school talenten workshops, kinderen kunnen intekenen op programmeren, virtual reality, reptielen bij het AOC, dansen, solderen, bootcampen. Kind, ontdek je talent en breid het uit. Als jij een passie hebt voor metselen, ga het doen. Uiteindelijk maakt dat een gelukkigere maatschappij. Als je iets kunt doen waar je je prettig bij voelt en waar je goed in bent.

Onze dienstverleningsmaatschappij maakt dat we samenwerkingsmensen veel meer nodig hebben dan voorheen. Het is soms een kwestie van matchen en stretchen. Als je een wat autistisch kind hebt of een kind wat graag alleen werkt, laat ik het zo maar zeggen, ga je die laten stretchen: je moet samenwerken – die komt waarschijnlijk in een beroep waarin dat niet verwacht wordt. Een concreet antwoord op je vraag: wij zetten coöperatieve structuren in die leiden tot samenwerking. We mogen samen les 5 maken, het eerste sommetje reken ik hardop uit en schrijf ik op met een rode pen. Jij corrigeert als het niet goed is en complimenteert als het goed is. Het tweede sommetje doe jij met een groene pen enzovoort. Zo'n tweetal coachstructuur maakt dat kinderen zijn aangewezen op samenwerking. Met een goed evaluatie van de leerkracht aan het eind van de les: hoe is het gegaan.

Kinderen die snel afgeleid zijn of vast lopen omdat het onderwijs niet aansluit op de manier waarop zij denken. De zogeheten beelddenkers. Kinderen die eigenlijk heel veel associëren. In het onderwijs is hier bijna geen ruimte voor omdat er heel methodisch wordt gewerkt. Deze leerlingen hebben van te voren nodig wat is het nut van deze les, wat ga ik er mee doen, wat kan ik er uiteindelijk mee. Zij kijken vanuit het grotere geheel. Als ze dat eenmaal weten dan kunnen ze terug redeneren in de details. Het onderwijs gaat vaak in stapjes. Deze leerlingen kunnen dan gaan uitvallen, kunnen depressieve klachten ontwikkelen of faalangst. Is zo zonde! Dit zijn juist kinderen die heel goed snappen hoe de maatschappij in elkaar zit en verbanden kunnen leggen. Eigenlijk word je dus belemmerd in je ontwikkeling in het huidige onderwijs systeem. Dat is een groep waar ik veel mee te maken krijg en daar zou ik meer aandacht voor willen vragen. Het zijn vaak slimme kinderen maar dit komt er dan niet uit. Er wordt onvoldoende tegemoet gekomen aan de manier waarop zij denken. Dit is een mooie uitdaging voor het onderwijs om hierop aan te sluiten. Kinderen horen vaak: het zit er wel maar komt er niet uit. Hoe frustrerend is dat voor een kind? Het ligt niet aan het kind maar aan het systeem. Maar voordat je daar door heen bent, heb je al veel van je zelfvertrouwen verloren. Deze kinderen bloeien of later helemaal op (met veel steun van een netwerk of goede thuissituatie) of juist niet en gaan voortijdig van school. Als daar geen aandacht voor is, zou de kans kunnen bestaan dat zij later in een hulpverleningstraject komen. Kinderen die ander gedrag laten zien, krijgen daar vaak wat van te horen, van leraren en thuis. Als je tijdens ieder uur hoort dat je

moet stil zijn, of een standje krijgt voor het een en ander, dan kan dit faalangst veroorzaken. Zij moeten op hun tenen lopen. Mensen die ondergewaardeerd worden. Leerlingen die op hun tenen moeten lopen. Dat gebeurt veel. Daar moet echt aan gewerkt worden. Dat zit in het systeem. Maar als volwassene is het belangrijk dat leerlingen worden gezien. Bespreekbaar maken. Hulp bieden.

Talenten gebruiken. Vraag en aanbod bij elkaar brengen. Het samen koken ergens. Daarmee ga je leuke dingen van elkaar ontdekken. Voor mijn part zet de gemeente een restaurant op waar alles bij elkaar komt en laat leerlingen daar koken voor de minder bedeelden.

Saamhorigheid versterken. Ook dat je ziet dat een leerling dan kan ervaren om op een andere manier uit kan blinken dan in een vak op school. Dit versterkt de eigenwaarde. Misschien komt de leerling tot de ontdekking dat hij of zij het werken met mensen met een beperking wel erg leuk vindt, of de omgang met ouderen. Voorbeeld van het systeem; om naar de universiteit te kunnen, heb je wiskunde nodig, ben je daar niet goed in, dan kan je een bijscholing doen, maar als je dit niet haalt, dan word je niet toegelaten. Terwijl je op andere vakken uitblinkt. Je wordt afgerekend daarop en je doet de leerling te kort. Ik zie het bij mijn oudste dochter, zij is uitgevallen. Op VWO begonnen en dat is dus een kind die heel erg vanuit grote gehelen kan kijken. En het is zo zonde want ze is zo creatief maar ze wordt niet aangenomen op een vervolg opleiding omdat ze het havo 3 overgangsgebied niet heeft. En dan zit je dus.

Verdikkeme, dat kind kan alles, ze kan redeneren, ze kan praten, is sociaal, creatief, en past zo in die omgeving. En waar word je op afgerekend. Dat is haar frustratie ook. Ik word juist gestraft terwijl ik het meest gemotiveerd ben om dit te gaan doen. Dat is het systeem. En dat is ook als moeder zijnde erg frustrerend. Daarmee komt een kind niet volledig tot zijn/haar recht. Ook de kinderen die prima mee komen doen het, omdat het moet. Wat onthoud je van al die vakken? Ik heb er niets aan gehad voor mijn gevoel. Wel de persoonlijke vorming maar dan gaat het met name om de dingen daar buiten. Eigenlijk heel triest toch als je beseft dat je 4.-6 jaar op de middelbare school zit. Het merendeel van de leerlingen komt prima mee maar wordt wellicht ook onvoldoende beoordeeld op hun kwaliteiten. Terwijl dit ontzettend belangrijk is ten aanzien van de vervolgopleiding en welke keuzes er gemaakt moeten worden.

Ik ben niet zo'n dromer, denk ik. Ik denk dat als uiteindelijk uit iedereen komt dat wat er in zit aan potentie. En wat daar nog meer voor nodig is, ja. Goed onderwijs, passend onderwijs: onderwijs wat is toegesneden op de persoon zelf. Uiteindelijk is dat een van de belangrijkste dingen om het later ergens voor elkaar te krijgen. Het verwachten dat een school alles kan oppakken is wellicht wat hoog gegrepen. Want de specialisatie van het speciaal onderwijs verdwijnt daarmee ook. En het zijn golfbewegingen dus misschien dat het over een tijd weer alles op een plek is. Mag je zoiets ook van een school verwachten? En om een school daar zoveel mogelijk in te doen slagen is het nodig om goed te kijken of het wel kan dat dit kind met deze problematiek op die school wordt geplaatst. Dan kan de wet wel zeggen je moet, maar ja goed niet alle wetten zitten goed in mekaar. Omdat je dan waarschijnlijk het maximale eruit haalt. En ik denk dat mensen dan het gelukkigst zijn als ze merken dat ze doen wat ze goed kunnen.

Bij het onderwijs moet iedereen in een hokje passen. Als je bijvoorbeeld op kader onderwijs zit en je bent heel goed in Engels kun je dat toch niet op het juiste niveau volgen. Je kunt niet kiezen waar je goed in bent of je daarin verder ontwikkelen. We moeten willen bereiken dat we mensen op de goede plek zetten. Kinderen meer begeleiden en maatwerk bij de begeleiding. Sommigen moet je begeleiden, anderen moet je juist meer stimuleren. Goed kijken naar welke baan er past bij het kind en de mogelijkheid geven om te kiezen waar je goed in bent. Focus leggen op waar je goed in bent en focus leggen op: probeer maar, doe maar. Onderwijs zou meer kunnen differentiëren. Als je goed bent in een vak dan zou je daar op een hoger niveau in moeten kunnen ontwikkelen. Kinderen zouden een jaar langer op school moeten kunnen zitten zodat ze meer weten wat ze willen. Nu moeten ze te snel kiezen uit te veel mogelijkheden.

Behoud de kleinschaligheid in onderwijsland

Natuurlijk doen we meer dan de huiswerkbegeleiding. De zorgleerlingen die we hebben dat vergt veel contact met ouders en de scholen. En dat doen we ook. Ons doel is het behalen van een diploma. Plannen is daar een middel in. Dat een puber niet kan plannen is nagenoeg inherent. Er wordt veel zelfstandigheid gevraagd van kinderen op scholen. Sommigen kunnen dat aan en sommigen niet.

Voor sommige kinderen echt, dat zeg ik uit de grond van m'n hart, die zijn volwassen geworden ondanks het feit dat ze naar school zijn geweest. Niet dankzij. Voor sommige kinderen is het schoolsysteem echt heel slecht. De scholen hier in Twello zijn kleinschalig. Dat vind ik ook echt een groot goed. Dat moet echt behouden blijven die kleinschaligheid in onderwijsland. Dat vind ik echt heel belangrijk. Kinderen zijn daar echt gekend.

In zijn algemeenheid kun je zeggen dat het een probleem is dat de gemeenschap steeds verder uiteen valt. Het wegvallen van verenigingsleven, samenbindende elementen vallen steeds meer weg. En dat wordt voor een heel groot deel veroorzaakt door schaalvergroting. Ook hier in Twello hebben ze het idiote idee gehad om een hele grote lagere school neer te zetten, ik vind het echt stupide. Ongelofelijk. Echt ook heel erg achter de inzichten aanlopen. In heel Nederland gaan we weer naar kleinere scholen en dan bouwen ze hier in Twello een hele grote gigant. Heb ik het niet over het Veluws College maar over de lagere school, die fusieschool. Ongelooflijk. Toen ik dat las dacht ik 'hoe is dit mogelijk?' Ongelooflijk. Alle studies wijzen erop, kijk we hebben hier leuke scholen, leuke teams (ik heb ze hier wel eens op bezoek) en mikado, ze gooien de hele boel dan toch weer bij elkaar. Ongelooflijk, dat vond ik echt achter de markt en achter de inzichten aanlopen. En ik ben dan ook heel erg bang dat kinderen daarin kunnen verzuipen. Je kunt dat wel zeggen we gaan kleine kerntjes maken binnen die grote eenheden, dat is ook altijd het verhaal geweest in die hele grote schaalvergrotingsmanie vanaf de jaren 60-70. En dat is natuurlijk nooit gelukt. Er vallen heel veel kinderen tussen de wal en het schip, tussen de raderen, letterlijk en dat is een groot probleem.

De zorg moet op tijd naar de scholen

Er kan iets aan de hand zijn in klassen. Docenten van basisscholen moeten nog meer en sneller samenwerken met de 2de lijn. Het betekent niet dat die altijd de zaak moeten overnemen maar

het zou al mooi zijn wanneer er meer kennisoverdracht van de 2de lijn, bijvoorbeeld de jeugdzorg, naar het onderwijs zou plaats vinden. Samen de verkenning doen van wat er aan de hand is en wat nodig is. Daarbij vind ik dat er aandacht moet komen voor kinderen met externaliserend gedrag. Die denken vaak: er wordt mij van alles aan gedaan en leggen de schuld buiten zichzelf. Dat geeft later problemen.

Als het gaat om het onderwerp preventie. Ja, ik zit hier zelf op het onderwijs dus ik hoop zelf dat ik weet wat er op lokaal niveau speelt. Toch vind ik dat een lastige vraag maar wat ik zie op ons afkomen is dat er door het passend onderwijs steeds meer kinderen van het speciale onderwijs naar het regulier onderwijs gaan. En ik denk dat is vanuit een goeie gedachte dat iedereen zoveel mogelijk normaal moet kunnen meedoen. Maar anderzijds zie je op sommige scholen veel druk ontstaan op leerkrachten en op kinderen die niet extra zorg, of extra behoefte nodig hebben. Het kan voor scholen en leerlingen best wel zwaar zijn. Daarom is het des te belangrijker de zorg naar de scholen op tijd toe te brengen en niet alleen de leerkrachten alleen te laten aanmodderen. En daar is er wel nog wat te winnen dat de scholen het SRG goed weten te vinden en dat het SRG goed aansluit op wat de scholen nodig hebben. Er is wel al een goed begin aangemaakt maar dat kan nog beter denk ik.

Als je leerlingen hebt met dyslexie, dan is het aan school om ervoor te zorgen om de juiste middelen in te zetten in overleg met de ouders, maar als er ook nog sprake is van problematiek thuis of het loopt niet lekker, gescheiden gezinnen, gescheiden ouders dan kan de leerling daar ook veel last van hebben, naast de dyslexie. Maar van de een net iets meer dan van een ander bijvoorbeeld. Elk jaar maak ik een samenvatting van de problematiek van diverse zaken die geconstateerd zijn, ook voor onze directie, ons LNT. Dit jaar heb ik bijvoorbeeld ook gezien dat er veel meer leerlingen zijn met psychische problematiek, en dan bedoel ik dus onderliggende stoornissen, sprake van autisme bijvoorbeeld. We hebben veel leerlingen op school die kwetsbaar zijn. Het AOC wordt ook wel gezien als een school met een goede afspiegeling van allerlei mensen, alle leerlingen, maar ik denk ook wel dat wij bekend staan als een school die betrokken docenten heeft, betrokken mentoren, en waar de ondersteuning goed op de rit is en die niet een specifieke startproblematiek heeft.

Misschien moeten de kinderen minder naar dit soort instituten, maar moet men meer handen op school realiseren. Bijvoorbeeld de brede school de Fliert zou gezamenlijk extra mensen met expertise kunnen inzetten om kinderen extra te begeleiden en zijn ontlastend voor de leerkrachten. Door klassen nog groter te maken, kan je iemand vrij spelen. Dit zou een oplossing kunnen zijn. Het lange traject, voordat een kind PGB krijgt, is te versnellen. Het kind wordt pas aangemeld, nadat iets geconstateerd is. De kinderen moeten eerder in het reguliere onderwijs geholpen worden. Als iedereen in zijn leven zijn talenten ontdekt en daar iets mee doet, wordt de wereld veel mooier.

Wat ik zie zeg maar, vanuit mijn ervaring in het onderwijs, als intern begeleider op een basisschool, is dat de verschillende organisaties, eigenlijk dat die transitie van de jeugdzorg, echt wel wat betekend hebben. Dat is een ding. Ik vind dat positief. Ja, dat organisaties ook veel dichterbij het onderwijs staan. Veel makkelijker benaderbaar zijn en als je daar als

onderwijs ook voor open staat, kun je dus ook makkelijker en sneller bij ouders terecht. Wat ik in het begin echt een nadeel vond was, dat door die transitie ineens dossiers niet meer bleken te bestaan. We hadden een kind op school waar we voor die transitie gesprekken over hadden en daarna was het allemaal anders geworden en niemand kon dat dossier meer vinden. Als degene die je toen had gesproken dat allemaal nog niet zo netjes had bijgehouden, dan had je dus niets. Dus je merkte hoe afhankelijk je ook bent van de mensen. En kennelijk was/is daar dus niet echt controle op.

De gemeente moet het passend onderwijs blijven evalueren

Ik denk dat de gemeente zich heeft moeten inwerken in de rol als het gaat om passend onderwijs te organiseren, ik denk de gesprekken die daarvoor zich hebben plaatsgevonden, ook met, daar ben ik ook bij geweest met Talytha, in het gemeentehuis en dan samen daarover praten. Ik denk dat het hele mooie gesprekken zijn om te kijken van waar staan we, waar willen we heen en hoe gaat het nu? Ik denk dat die momenten ook heel waardevol zijn, maar dan komt de praktijk. En de praktijk is denk ik toch weerbarstiger of anders, onvoorspelbaar, dan dat je op die momenten met het samenzijn in gesprek kan voorzien, constateren of evalueren. Dus daarin zou altijd een afstemming moeten plaatsvinden. En dat is aanpassen, bekijken, evalueren. Dus het is heel mooi dat er zo'n "onder de loep-actie" wordt neergezet om te kijken hoe gaat het nu, en waar liggen knelpunten of wat zou nog verbeterd kunnen worden. En wellicht is volgend jaar iets heel anders aan bod, dat weet je niet, dat blijft goed afstemmen met mensen waarmee je werkt.

Ik denk dat de gemeenten regie willen nemen, met het passend onderwijs is de regie ook neergelegd bij de gemeente. De gemeente moet daarop zoeken naar hoe nemen ze de regie. Ik denk dat dat al wel aardig goed gelukt is, dus in die zin zie ik daar niet een manco. Dat is goed gelukt, ik merk dat het gewoon goed lukt in mijn werk. Dus ik heb geen reden om dat in twijfel te trekken, mocht het zo zijn dat ik een negatieve ervaring had, dan had ik reden om dat in twijfel te trekken maar dat heb ik niet. In die zin, voor deze school, voor mijn ervaring is het goed gelukt. Ik merk wel dat je, je moet er wel goed voor zorgen dat de verslaglegging op orde is. Dus als ik het dan puur heb over een aanvraag van iets, of de hulp voor ouders rondom sociaal-emotionele vraag, er volgt een intake, er volgt een gesprek, dus het is wel volgens vaste protocollen en werkwijzen, en dat is heel fijn, heel gedegen en doelbewust gaan mensen aan het werk, alleen het moet niet verzanden in een papieren kind of een protocol hoe men naar elkaar kijkt. Dat zou ik echt zonde vinden, dus in die zin is het meer van uitspreken van laat het alsjeblieft niet die kant op gaan. Zo is het nog niet, maar laat het ook niet die kant op gaan. Dat zou zonde zijn.

We kunnen leren van ervaringen van elders

Maar de focus ligt voor dit jaar op het organiseren van passend onderwijs in samenwerking met GGD, CJG en alle andere organen en gemeente. Ik vind de ontwikkeling voor passend onderwijs een mooie ontwikkeling. Ik vind het wel prettig ook dat kinderen in een bepaalde gemeente, zoals in de Achterhoek, in Aalten, hadden we ook groot overleg met gemeente en kinderopvang, alles wat met kinderen te maken had, in die gemeente, heel groot overleg waar

alle belangrijke personen die daar bij horen te zitten, aanwezig zijn. Zoals directeur, en dan met de gemeente in overleg, hoe krijgen we het voor elkaar dat er geen kind uit onze gemeente verhuist, dat het hier een goede gezonde gemeente is, maar dat we ook geen kind uit het oog verliezen in onze gemeente. En dan denk ik misschien is dat nog wel iets waarvan we kunnen afkijken bij de gemeente Aalten als gemeente Voorst zijnde. Hoe je zoiets in de toekomst zou kunnen organiseren. Gemeente Aalten vond het echt heel belangrijk, er werd een basismonitor geïntroduceerd. Een basismonitor is eigenlijk een zelfde soort systeem als een meldcode. Kinderen die dan voorschoolse educatie hebben, vve-kinderen. In Aalten zit natuurlijk wel een ander soort publiek dan hier. Er zaten daar ook allochtone kinderen, hoe krijgen zij het aanbod, zodat zij straks een goede gezonde Nederlandse burger kunnen zijn. Goed geïntegreerd in de maatschappij en dat we er daar voor waakten, dat kinderen dat stempel niet kregen van aah, je bent een allochtoon, en het ligt daaraan. Dus voorschoolse educatie sloot aan bij het overleg. Alle directeurs van alle scholen sloten aan bij het overleg. Gemeente zat erbij, CJG uit die gemeente zat erbij, dus al die organen die met kinderen te maken hebben, kwamen bij elkaar in een vergaderzaal en dat werd er aangegeven van hoe gaan we dit organiseren. Dus wat doet een peuterspeelzaal, en hoe gaat de overdracht plaatsvinden van een peuterspeelzaal naar een basisschool. Hoe zorg je ervoor dat als het niet op die basisschool goed gaat, het over wordt geheveld naar een andere basisschool. En als een kind verhuist, hoe zorgen we er dan voor dat we volgen dat het op een goede plek terecht komt. Prachtig! We gaan ervan uit dat iedereen zijn eigen werk goed uitvoert, maar ja, je voorkomt op die manier wel dat je ergens een keer een steek laat vallen. Een kind laat vallen, dus dat was superintegraal. En dan denk ik WOW, dat je zoiets kunt organiseren als gemeente Aalten, prachtig. Die faciliteerde dat. Het initiatief vanuit de gemeente om dat te organiseren en daarvoor te gaan. Dan denk ik WOW! Ze maakten beleid samen met school, met die hele schakel. Heleboel mensen in de vergaderzaal, met knopje indrukken en dan vaste agenda, dit bespreken we voor deze tijd. En dat is echt dat ik denk WOW, als je dat zo neer kan zetten als gemeente, dan laat je echt je leiderschap zien van we vinden dit echt belangrijk, en passend onderwijs is iets wat bij ons prioriteit heeft op de agenda. We spreken elkaar ook aan op de verantwoordelijkheden die we hebben. Prachtig! Ik zou zeggen, kijk ze af, inventariseren en vraag ze eens. Ik hoop dat we niet belanden dat een kind in het water valt. Ik denk dat het wel heel goed is georganiseerd hier in Voorst, de lijnen zijn ook snel gelegd naar Apeldoorn en naar Zutphen ook door ouders, ook door CJG we hebben een onderwijscoach die vanuit het samenwerkingsverband meedenkt. IJsselberkel. Ik denk dat daar al wel heel veel is neergezet. Ik denk continueren en evalueren.

7.4 Voor passend onderwijs moet er worden samengewerkt

De samenwerking tussen het onderwijs, CJG en ondersteuningsteams gaat goed

De samenwerking verloopt prima. Vanuit het samenwerkingsverband krijgen we een aangewezen onderwijscoach, orthopedagoog, al die mensen zijn aangewezen. Het samenwerkingsverband bestaat uit ongeveer 100 scholen die draaien onder deze poot. Het CJG zit ook aan tafel, de wijkverpleegkundige. Vanuit het samenwerkingsverband krijgen we

tegenwoordig een bedrag per kind, dus als je praat over passend onderwijs en de zorg. Als ik een SOVA-training wil geven dan betaal ik dat uit dat bedrag. Ik had een meisje uit Eritrea aangenomen en ik had een meisje wat zou blijven zitten in groep 2. Ik heb geld dus ik heb mijn onderwijsassistent uitbreiding gegeven om deze 2 kinderen en nog veel meer kinderen, extra te begeleiden. Dus dat is het mooie van de geldstromen dat ik die gericht kan inzetten. Ik heb 33 kinderen in groep 4, daar heb ik nu een extra leerkracht opgezet voor 3 morgens om die kinderen zo goed mogelijk onderwijs te geven.

Psychoproblematiek, autisme, ADHD, en NLD, allerlei leerlingen met stoornissen, ook leerlingen die wat kwetsbaarder zijn, minder weerbaar, waardoor we bijvoorbeeld te maken hebben met kwetsbare leerlingen die het lastig vinden om naar school te komen. Leerlingen die daarom niet goed in hun vel zitten, dat is voornamelijk waar we mee te maken hebben, maar ook zaken natuurlijk, soms vragen wij ook een politieagent om ons te ondersteunen en te helpen als wij een vermoeden hebben van dat er iets gaande is ten aanzien van drugsgebruik bijvoorbeeld, waardoor de politie kan bijdragen of helpen door een onderzoekactie te doen, kluisjescontrole bijvoorbeeld. Wat een oplossing vaak in de weg zit, zijn de wachtlijsten. Ik noem in dit verband Autimaat. Ik ervaar wel dat er soms te overleggen valt om een passende oplossing te vinden.

De gemeente Voorst heeft natuurlijk een goede rol in het CJG-gebeuren. Ook als je kijkt naar het stukje ondersteuning hebben wij te maken met LOB-gelden, lokale onderwijsmiddelen. We krijgen nog een klein stukje financiering van de gemeente om kinderen te helpen met dyslexie en dyscalculie, tenminste, daar zetten wij het voor in. Dus dat is een prettige rol als gemeente zijnde. Het CJG zit zelf ook in een veranderingsmodus maar de IB-er kent de weg. Als er iemand nodig is, dan schuift die aan. Zij weet prima welke weg zij moet bewandelen om de juiste ondersteuning te krijgen. Met de OT's, de ondersteuningsteams, zitten wij regelmatig om de tafel met deze partijen. En de samenwerking wordt eigenlijk steeds beter. De wet passend onderwijs, was het 2014 of 2015? Dat was op weg naar, en je merkt nu dat alles steeds beter op elkaar aansluit. Dat gaat goed, hierin is niets extra's nodig van de gemeente. Het is ook het doel van het samenwerkingsverband om zichzelf op te heffen omdat alles dan goed geregeld is. Helemaal opheffen is denk ik een utopie, een vorm van speciaal onderwijs zal altijd nodig blijven en dat is ook goed denk ik. Maar daar waar het kan, zo normaal mogelijk.

De ontwikkelingen zijn gaande of ingezet tijdens het passend onderwijs en met de transitie Jeugd, want wij merken, en dat is denk ik een goed iets, dat er meer samengewerkt wordt met de gemeente, meer samenwerking met CJG. Bijvoorbeeld met gemeente op zich, als het gaat om problematieken die wij hier op school tegengekomen. En dat was ook de bedoeling van samen passend onderwijs in de transitie Jeugd. Want ik denk dat wij hier op school een redelijke vindplaats zijn van allerlei problematieken die je ook terug ziet in de maatschappij bij jongeren en waar wij mee te maken hebben ten aanzien van schoolse zaken. Als het goed gaat met de leerling thuis, de algemene ontwikkeling, gaat het ook goed ten aanzien van school.

Vorst is vanuit de samenwerking wel bezig met nieuwe en goede stappen in de richting vanuit het CJG naar school, met een klein, actief en betrokken team.

Wij werken op school met een zorgstructuur. Mijn intern begeleider is de zorg coördinator en heeft gesprekken met de leerkrachten over alle kinderen. Je hebt kinderen die heel goed presteren en de groep die wat minder goed presteert ten aanzien van het gemiddelde. Zij heeft gesprekken met leerkrachten: wat doe je met de middelste groep en wat doe je met de onderste groep zeg maar. Als het wat complexer wordt, dan richten wij het ondersteuningsteam in. Dit bestaat uit net zoveel mensen als je op zou kunnen roepen: de IB-er, de leerkracht, de ouders, naar behoefte een orthopedagoog, naar behoefte een maatschappelijk werkster, naar behoefte een schoolverpleegkundige. Dus een ondersteuningsteam waarmee we het heel goed vanuit de verschillende disciplines over dit kind gaan hebben, met ieder zijn eigen expertise. Vroeger hadden wij de wijsheid in pacht, maar tegenwoordig zijn we iets slimmer geworden, dat we zeggen van: we kunnen met elkaar heel veel leren en laten we nu met elkaar bekijken wat het beste is voor dit kind.

We moeten ontschotten en beter samenwerken

Signalen worden opgepakt, met ouders gedeeld en hulpverlening wordt ingeschakeld. Maar als hulpverlening opschaalt naar de 2e lijn, dan raken we als school daar vaak de leerling kwijt als het gaat om zorg en CJG kan ook niet alles volgen en monitoren. Eén plan en ouders verantwoordelijk voor terugkoppelen voor informatie. Maar als dat niet gebeurt wat dan??? Als je handelingsverlegen bent op school en specifieke informatie nodig hebt over hoe te acteren, dat gaat nogal regelmatig mis. De 1e lijn jeugdzorg zegt; "Het is uit onze handen" en de 2e lijn zegt; "Wij gaan lekker aan de slag". Dan wordt school er buiten gelaten en kun je niet meer samen de slag maken. Maar school wordt wel verantwoordelijk gemaakt voor de zorg en blijft verantwoordelijk, terwijl de zorg extern geleverd wordt. De wet op de Jeugdzorg is erg in verandering geweest ook vanuit de vraag en noodzaak om zorgen snel op te pakken. Toch zien we steeds meer leerlingen met psychiatrische problematiek als bijvoorbeeld angsten, depressies etc. in school, die voorheen eerder door oplossingen als determinatiegroepen, speciaal onderwijs en Oskar opgepakt werden. In de praktijk zien we wel in de poging tot samenwerken in de MDO's weleens tot 14 partijen aan tafel zitten om een casus. En dan is het wel zoeken tussen iedereen wie wat doet en dat is niet in het voordeel van het kind. Ik zie daar gemeente en CJG's ook wel in zoeken. Die moeizame samenwerking zie je weleens de goede doelen frustreren.

In het onderwijs hebben we te maken met eigen transformatie van passend onderwijs in combinatie met de veranderingen in de wet op de Jeugdwet. We worden nog meer gedwongen preventief te werken op de zorg en het sociale domein en kunnen dus steeds minder beroep doen op de reguliere jeugdhulpverlening. Meer leerlingen en gezinnen met problemen en zorgvragen binnen regulier onderwijs, ook omdat speciaal onderwijs flink gekrompen is door de wijzigingen. En de zorgen die leerlingen e/o hun ouders met zich mee kunnen brengen, al dan niet met daar omheen hangende hulpverleners en gelieerde organisaties, krijgen we meer binnen regulier onderwijs en moeten we ook meer binnen school oplossen en acties op zetten. Wat ik op ons af zie komen is daaruit de voortvloeiende noodzaak van grotere samenwerking

met professionele organisaties binnen de hulpverlening, maar ook in welzijn en in de wijk. Het wordt zoeken wie moet ik waar voor hebben? De schotten die er ogenschijnlijk niet lijken te zijn, zijn er wel binnen organisaties en tussen organisaties en belanghebbenden en het zou fijn zijn als dat minder wordt.

Ik zie niet één oplossing. De oplossing zit deels in de mensen die in de casus zitten. Iedereen zou niet zo op zijn eigen eiland moeten blijven zitten vanuit de grenzen, vanuit haar eigen organisatie. Haal meer schotten weg en ga niet tegen elkaar opboksen en concurreren en doe allemaal je eigen stukje en maak het één niet belangrijker dan het andere. Doe het echt samen. Gemeentes kunnen daar nog meer regie opzetten. Missie en corebusiness zijn onderwijs soepel en goed geven en kunnen laten ontvangen. Verdrag van het kind, waarin verklaard wordt dat ieder kind recht heeft op onderwijs. Gaat dit mis voor een kind dan zou er zo drempelloos mogelijk geacteerd moeten kunnen worden in de samenwerking.

Leerlingen moeten zo spoedig mogelijk worden gevonden en integraal worden benaderd, zoals de Bolster werkt met Compas: thuis, omgeving en school waarbij alle aspecten worden meegenomen in integrale aanpak team van kinderen in vrije tijd en op school. Contacten met anderen draagt bij aan leren en integreren jongeren met gedrags- (en leer) problemen: ontschotten leefwereld en professionele aanpakken! Belangrijk is één plan en aanpak 24/7 waarbij alle domeinen in beeld komen met structurele begeleiding. Meekijken externen is een goede zaak om zo gedrag en leerresultaten te verbeteren. Uiteindelijk doel: aantal leerlingen en daarmee de kosten naar beneden brengen.

In mijn ogen is een integrale benadering buitengewoon essentieel. Bijvoorbeeld: als het hoofd van een leerling vol zit van de problemen, dan kan hij/zij niet goed functioneren op school en leert hij/zij niet voldoende op school. Volgens mij is het belangrijk te onderkennen dat vroegtijdig signaleerd moet worden, omdat de jeugd de toekomst is. Immers, de jeugd wordt groot en zal ook hun kinderen weer moeten opvoeden op een goede manier. De school is soms beperkt in haar mogelijkheden: dan komt het op samenwerking aan, met name met het CJG en het kernteam. En hoe beter je elkaar als hulpverleners kent, hoe meer vertrouwen er over en weer komt. Daardoor werk je samen sneller aan een oplossing (door goodwill). Als je bovendien ook een terugkoppeling krijgt, dan motiveert dat elkaar nog meer. Dit is belangrijk omdat ik denk dat de kinderen die nu op school zitten, de mensen van de toekomst zijn. Ik denk juist door kinderen vooral goed te begeleiden maak je ze meer klaar voor de toekomst en dat zijn straks de mensen die het werk moeten doen, die het beleid voor de wereld maken, uitstippelen. Begin bij kinderen bij leerlingen door ze in ieder geval het goede te bieden waardoor je in de toekomst ook beter uitkomt. Problemen blijven altijd bestaan, ook in de toekomst. Maar om ze het hoofd te bieden is samenwerking het beste middel om snel te kunnen bijsturen. Jeugd en onderwijs en het samenwerken met andere jeugdinstanties en jeugdteamorganisaties in het preventieve veld.

Ik kan vertellen hoe wij nu samenwerken. Sinds een half jaar pas werken wij op school met een Kernteam en dat is anders dan hoe het voorheen ging in het Zorgadviesteam. In een Kernteam zijn korte lijnen, snelle acties, overleggen op school en gemeente, want in een Kernteam, die

op school hier, op het AOC gehouden wordt, zit een leerplichtambtenaar, de CJG-medewerker, de schoolarts (ook van de gemeente) en ik als zorgcoördinator. En wij proberen, als het gaat om problematieken bij jongeren, om korte lijnen, snelle acties in te zetten. De ontwikkeling is dit jaar ingezet om minder log te werken maar sneller, waardoor wij elkaar, de gemeente en school, sneller vinden en dat verandert natuurlijk. De schoolarts en CJG waren er altijd wel, maar het is nu denk ik nog wat meer afgestemd.

Iedereen moet zijn plasje er over doen – Elkaar op expertise vertrouwen

En wat we in de praktijk merken is dat het niet altijd helder is wie wat gaat doen. Wie heeft de regie, wat pakken eerst. Bij wie moeten ze zijn. Soms heb ik ook wel het idee dat iedereen zijn plasje er over heen moet doen voordat er iets kan gebeuren. En ouders zijn overal het algemeen wel heel blij dat er zoveel mensen willen meedenken. We kijken ook wel uit dat we niet teveel mensen aan de tafel hebben. Dit doen we door goed te kijken wat was nou de vraag en nadenken over welke richting we uitgaan. En dan moeten we goed kijken wat er nodig is. Kan het ook met een paar adviezen goed gaan of is hier meer nodig. En vaak is er toch meer nodig. Ik denk dat bij driekwart van de casussen waar ik bij betrokken ben geweest er wel wat meer nodig is dan alleen adviezen. En uiteindelijk komen we weer bij de hele club bij elkaar en dan bekijken we of wat we bedacht hebben ook echt heeft geholpen. Het knellende aan de maatschappelijke problemen die naar de school komen is dat de school het niet alleen kan oplossen. Er is meer samenwerking nodig en het is meer nodig dat het helder is wie, wat doet. Het is meer helder nodig wie, welke bevoegdheden heeft. En als je dan met elkaar om tafel zit dat het dan ook kan gebeuren. En niet weer eerst terug thuis gevraagd moet worden hoe de dingen zitten en of dat wel mag. Soms kan er wel vlot gehandeld worden maar vaak vertraagt het wel. Want dan hebben wij met elkaar afgesproken, goh dit kind heeft speltherapie nodig en dan moet eerst weer met formuleren onderbouwd worden, en dan gaat het weer terug naar de gemeente. En dan wordt er gekeken, goh is de motivatie inderdaad helder want anders komt het gewoon weer terug en dan moeten we het gewoon weer schrijven. Of de maatschappelijk werkster moet dat doen. Dat noem ik wel iedereen moet zijn plasje er over heen doen. En de bedoeling was juist dat iedereen die er bij betrokken is aan tafel komt. En dat je dan aan tafel zegt, we hebben dit nodig en we hebben dat nodig. En dat dat dan ook meteen geregeld wordt. En dit geldt niet alleen voor het maatschappelijk werk maar ook voor het onderwijs. Het zijn de regels en procedures en dat snap ik maar het zou mijn voorkeur hebben dat het korter kon. En wat daarin ook knelt is dat het niet duidelijk is wie, wat betaalt. Is dat gemeente, onderwijs of maatschappelijk werk. Bijvoorbeeld als een kind therapie nodig heeft, hoort dit eigenlijk bij maatschappelijk werk. En wat er nu soms gebeurt is dat dan de school een stukje therapie of begeleiding op school waarvan je dan eigenlijk, ho eens even dat zou ergens door andere deskundige gedaan moeten worden. En niet door de leerkracht. Eigenlijk haal je daarmee al problematiek de school in, die daar niet hoort. En mijn vraag is dan, lost de school nu maatschappelijke problematiek op of is het onderwijs? En misschien is het wel niet te scheiden. Maar financieel gezien moet je het wel scheiden want niemand wil te veel uitgeven. En misschien zou het maatschappelijk werk wel meer in de school moeten zitten. En het is natuurlijk prachtig dat de wijkverpleegkundige al wel een paar uur in de scholen zitten. Maar

bij de ene school werpt het wel drempels op, dan komen de ouders moeizamer. En bij de andere school niet, daar komen ouders makkelijker. En ik weet niet waar dat aan ligt. Die drempel zou lager kunnen zijn volgens mij.

Medewerkers van de scholen zijn ook professionals. Andere partijen, zorgverleners moeten meer vertrouwen hebben in deze medewerkers. Dan hoeven ook niet alle processen weer opnieuw gedaan te worden. School moet school blijven maar wel betrokken blijven bij de voortgang in het gezin. Anders een gemiste kans. De tijdsduur. Het contact tussen school en zorgbehandelaar moet beter, sneller. Het plan vanuit school naar de zorginstelling in de gemeente Voorst zou zo overgenomen moeten worden. Zorgverleners moeten niet alles weer opnieuw beoordelen. Zo kun je de termijn tot daadwerkelijk behandelen verkorten. En niet dat het zes weken of langer gaat duren, voordat er een plan ligt. Om de mensen, die zorg nodig hebben, bij je te houden. Anders gaan mensen mopperen en afhaken. Vanuit het zorgteam en voor de burger die hulp nodig heeft, heeft het een positieve werking als het sneller gaat. Mensen geïnspireerd en gemotiveerd houden.

Verbeterpunten in de samenwerking rond kinderen met problemen

We zouden moeten willen bereiken dat ieder kind gezien wordt. En dan gezien wordt door de school op leer niveau, en door de school en gemeente op wat het kind verder nodig heeft binnen het gezin. En om zich goed te kunnen ontwikkelen. En daar zit het grijze gebied wat is van het onderwijs en wat hoort bij de gemeente thuis en wat bij de familie. Daar moet je elkaar juist versterken als een kind heel druk of ongewenst gedrag laat zien op school dan moet je samen kijken wat is daar nodig en hoe ga je het kind het beste helpen. Dus meer en beter samenwerken, en vaak naar oplossingen toe gaan. Omdat dan een kind het best geholpen is.

Een situatie creëren dat de school en haar partners zo snel mogelijk weten van individuele problematiek. Daar ligt natuurlijk het gevaar van 'etiketteren' op de loer. Dat betekent enerzijds een heldere structuur en goede afspraken, anderzijds medewerkers die zich bewust zijn van hun positie en vakkundig zijn. Met name aan de positie van "probleem"-leerlingen van buiten de gemeente Voorst moet aandacht geschonken worden. Vaak gaat het dan om kinderen uit Deventer: daar is een andere opzet, het lijkt wel een andere visie, op opvang en begeleiding. Als kinderen opgroeien in veiligheid en saamhorigheid, is er op korte termijn minder kans op schooluitval of falen en op lange termijn meer kans dat ze straks evenwichtige sociaal ingestelde burgers zijn. Gezien de trend van individualisering en enorme mogelijkheden in de digitalisering is de verleiding tot zich terugtrekken, in zichzelf gekeerd zijn en daarnaar handelen erg groot. Zoals al gezegd: er is in de gemeente Voorst zelf al goede opzet en samenwerking; de school kan echter niet alles op zich nemen. Uitgangspunt blijft natuurlijk het creëren van omstandigheden dat kinderen goed en veilig zich kunnen ontwikkelen en leren.

Als school/leerkracht kritisch en flexibel blijven. Klassensystemen aanpassen. Creatief denken en werken. Leerkracht ontwikkelt een zorgkaart per klas. De leerkracht registreert op de zorgkaart de beperking en/of voortgang van de leerling maar ook betrokkenheid en inzet van leerkrachten, hulpverleners en ouders. Extra zorg verlenen kost 15% van de tijd die een

leerkracht heeft voor haar/zijn klas. Zieke kinderen en kinderen met een beperking gebruiken medicijnen op vaste tijden. Ambulante begeleiding wordt intern en extern ingevlogen. Het is belangrijk dat de geldpot van de overheid wordt gebruikt voor kinderen met een beperking. Flexibilisering biedt kansen aan kinderen met een beperking, niet alleen een rugzak geven. De gemeente Voorst werkt laagdrempelig en kleinschalig. Contact met wethouder is constructief. Vaker overleggen met alle betrokkenen. De gemeente Voorst heeft hart voor onderwijs maar ook voor kinderen met een beperking. Voormalig wethouder Horstman gaf veel aandacht aan constructief overleg met de verschillende scholen in de gemeente Voorst. De sport clinics van Robert Horstink worden goed bezocht.

De gemeente zou meer moeten investeren in naschoolse opvang van kwetsbare groepen kinderen om dit soort initiatieven tot uitvoering te kunnen brengen. Dit vraagt ook veel van de houding van mensen, van schoolbesturen en gemeenten. Bij gesprekken tussen schoolbesturen en gemeenten zouden de gesprekken over dit soort zaken moeten gaan en minder over de financiën en de gebouwen. De directeurs van scholen zouden een andere rol moeten aannemen en schooldirecteurs en gemeenten moeten goede gesprekken aangaan om samen te werken en om initiatieven te ontplooiën. Ze moeten slim bij elkaar komen en samenwerken. Er zijn veel instanties en mensen bezig met kinderen/leerlingen, ook zijn er allerlei projecten die allemaal op zichzelf staan. Breng dit allemaal bij elkaar en werk slim samen.

In de Regio is sprake van negatieve ontwikkeling bij de verevening en toelaatbaarheidsverklaring. Er is een CJG maar er zou breder overleg moeten zijn buiten de zes uur per dag op school. Denk aan gemis van OPDC rond VSO. Er is minder instroom externe leerlingen door gemis van een goede ODC rond VSO. Er zou multidisciplinair overleg moeten zijn à la Deventer met meer nadruk op werken met één kind en één plan! Casuïstisch Multidisciplinair overleg organiseren MDO waarbij onderwijs centraler de vindplaats is voor samengestelde signalen in het onderwijs, structureler overleg met echt onderling samenwerken. Nadruk op gezamenlijke expertise van onderwijsinstellingen zoals ook vroegere het zorgloket in Apeldoorn. Vooral voor thuiszitters van belang.

Deel D: Samen leven in verbinding

Hoofdstuk 8: Mensen raken uit verbinding

8.1 Zingeving zorgt voor welzijn

Zorg voor verbondenheid met de diepere waarden in jezelf

Voor mij is het allerbelangrijkste dat mensen verbonden worden met die diepere waarden in zich zelf dus ten opzichte van de natuur, en de medemens, het bewustzijn zou wat verruimd kunnen worden zodat mensen meer inzicht krijgen, eigen bewustwording van de dingen. Als je meer bewust wordt van de dingen van je eigen leven, eigen verantwoordelijkheid dan valt bijvoorbeeld de angst voor de dood weg maar dan komt de verantwoordelijkheid voor de aarde heel erg in het zicht en dan neem je je eigen verantwoordelijkheid van dingen die je tegen komt in het leven. Het allerfijnste zou het zijn dat er voor iedereen een plek is in de gemeente en dat iedereen zich op z'n gemak voelt en dat iedereen kan opgroeien waar hij/zij voor bedoeld is. Dat mensen niet voor een ander denken, niet voor een ander bepalen hoe iets moet maar dan wel vanuit een wetgeving, niet vanuit de regelgeving. Als iedereen dat zou doen, aandacht, respect, waardering, hartelijkheid, warmte, liefde voor iedereen. Als je dat echt in jezelf verwezenlijkt dan straalt je dat uit en komt het ook weer terug en dat is nu niet voldoende. Als je een intermenselijk contact zou kunnen hebben met mensen dan krijg je vertrouwen in elkaar. Als je vanuit een vrije keuze handelt dan kun je ook de volledige verantwoording dragen en dat kun je niet als je gedwongen wordt iets te doen dan vind ik degene die de opdracht geeft verantwoordelijk is. Het is misschien een utopie maar het is wel iets waar ik mijn steentje aan wil bijdragen, altijd, dat is mijn streven, mensen met elkaar in contact brengen, openheid naar elkaar en altijd in het oog houden dat we allemaal gelijkwaardig zijn, dat iedereen een plek heeft hier op aarde. Het feit dat je geboren bent geeft je het recht om hier te zijn.

We zijn los van onszelf geraakt. Dit leidt tot vervreemding van mensen die hulp nodig hebben. Er wordt niet meer naar de geest van de mogelijkheden gehandeld, maar vanuit een juridische benadering. Nu zijn er veel gedwongen situaties vanwege de wettelijke en juridische benadering.

Een meer diepgaand leven geeft meer welzijn

Ik voorzie ook steeds meer een zekere hang naar diepgang, hier en daar. Een meer diepgaand leven maakt je gelukkiger en weerbaarder, geeft je meer welzijn. En waar je dat kunt vinden is voor iedereen anders. Bijvoorbeeld mijn vrouw heeft interesse in kunst en doet dat samen met een aantal mensen. Misschien moet je dit meer aanbieden. Ik golf zelf samen met aantal mensen en ik vind daar mijn gesprekken en geborgenheid. Mensen moeten gestimuleerd worden om niet bij de pakken neer te gaan zitten. Ze hebben een hobby nodig. Misschien moeten we meer aanbieden maar wel op een natuurlijke manier, anders werkt het niet.

Op zoek naar zingeving

We moeten bereiken dat 80- en 90+ers nog een zinvol einde hebben. Hoe klein ook. Een doel is: een grote diversiteit aan activiteiten en woonvormen. Een soort van glijbaan van activiteiten

en woonvormen. Een soepele overgang van zelfstandig wonen naar woonunit/aanleuningswoning naar zorgcentrum. En ik denk (dat stijgt de gemeente Voorst ver te boven) dat we alleen maar op de gezonde werkende mensen gericht zijn. Dus vallen er veel mensen buiten de boot met hoe we nu in Nederland bezig zijn. En ik snap ontzettend goed dat je ziek en depressief wordt als je niet zinvol bezig kunt zijn. Zingeving werd vroeger door de kerk gegeven, is natuurlijk weggefallen. Maar mensen zijn nog steeds op zoek naar een zinvol bestaan.

Mensen hebben aandacht nodig om zich te redden in het leven. Ik ben ervan overtuigd dat iemand die universiteit heeft gedaan en in armoede terecht komt, ook onthecht raakt. Op den duur foute keuzes gaat maken, gaat vereenzamen en dat is ellendig. Mensen die weinig geld hebben, je moet een bijzondere fantasie en wil hebben om niet ten onder te gaan aan verveling. Je moet een drive hebben om vrijwilligerswerk te doen en actief te blijven, maar er zijn een heleboel mensen die het huis bijna niet meer uitkomen. Als je nou ergens dood aan gaat, dan is het verveling. Dat is gruwelijk. Je wilt ergens bij horen. Ik ben er zo van overtuigd dat verveling een ziekmakend element is. Verveling is een grote bedreiging voor mensen die weinig mogelijkheden hebben.

De individualisering is heel groot geweest. Maar ik zie wel dat dat iets terugloopt. Mensen zijn meer op zoek naar zingeving, spiritualiteit, groepssporten. De maatschappij is altijd in beweging.

We moeten goed luisteren, in gesprek gaan, tijd voor elkaar nemen. Dat geldt voor de hele samenleving. Wat kun je als mensen voor elkaar betekenen? Het gaat om zingeving! Hier is ook een bepaalde rust voor nodig. Nu zijn veel mensen overspannen. Ze weten het niet meer en denken dat jij hun kunt helpen. Ze moeten meer zelf oplossen. We moeten niet meer oneindig problematiseren, dat hebben we jaren gedaan.

8.2 Mensen stompen af

Er is geen verbinding met de fysieke omgeving meer

Ik vind het een probleem dat de landbouw uit het dorp, uit de omgeving, weg is. Het zijn allemaal weiltes met paarden. Paarden zijn hartstikke leuk. Maar het is goed voor kinderen en volwassenen dat je op plekken komt waar dingen groeien. Niet om mentaal te weten 'oh sla groeit zo', maar gewoon de ervaring. Mensen zien allemaal recht toe recht aan stukken. Dat is in cultuur gebracht en daar mag je niet komen, niet lopen, mag je niet zijn. Je hebt er geen verbinding mee. Daarom willen mensen koeien in de wei. Beleving. Al die dieren en planten om ons heen, dat is gezond makend. Dan weten we weer dat we leven. Ik denk dat de gemeente Voorst in plaats van alle keurige plantsoenen, daar gewoon mooie plekken kan maken waar mensen aan de gang kunnen. Maak er iets moois van met een kunstenaar en een tuinman er bij. We gaan hier iets moois creëren. Misschien komt er wel een theehuis. Allemaal van onderuit ontstaan, niet vanuit een plan helemaal bedacht. Er mag iets ontstaan. Dat geeft weer die verbinding. Dat gaat ook wel eens mis, mensen zijn ook lui soms. Om die verbinding weer te krijgen is ons landschap een belangrijk onderdeel dat veel te veel onderbelicht wordt. Hof

van Twello is een stapje, maar het is toch een commercieel ingesteld iets. Dat mag ook wel, maar ik bedoel eigenlijk iets anders. Een begraafplaats is ook zo'n plek. Of een klompenmaker in Twello, dat is misschien wat ouderwets. Maar dat jongeren zien dat dingen gemaakt worden.

Automatisering en sociale media stompen mensen af

Afgelopen jaren zoveel veranderd door mechanisatie, vroeger werden de koeien met de hand gemolken, nu gaat alles automatisch met een robot dat moeten de mensen allemaal verwerken, dat lukt niet, je stompt af.

Sociale media voor jongeren kan grote problemen veroorzaken; gehoorproblemen, psychische druk die hiermee bij jongeren komt te liggen ('je moet allemaal maar goed zijn!'). De psychische gezondheid van jongeren (we onderzoeken 1x4 jaar) en je ziet dat de groep met problemen groeit doordat deze te maken krijgt met; echtscheidingen, armoede en sociale media gebruik. Weerbaar ('goed in hun vel zitten') kunnen zijn, hangt bij hun ook samen met veel zaken. Dat er verantwoord gebruik van de hoeveelheid tablet, tv kijken en appen en gamen is.

Aandachtspunt is de vervreemding ten gevolge van digitalisering.

Ik denk wel dat mensen het heel druk hebben met heel veel dingen waar ze iets minder belang aan zouden moeten hechten. Zoals bezig zijn met social media, het WhatsApp gebeuren, facebook en twitter. Waar mensen heel tijd mee kwijt zijn, wat heel belangrijk lijkt, maar wat het naar mijn idee niet is. Het groeit naar een bepaald perspectief toe, wat je niet meer tegen kunt houden. Of je moet zeggen, het boeit me niet, ik zet dat ding gewoon uit en ik kijk 's avonds even tien minuten wat allemaal binnen is gekomen en dan klaar. Er zijn maar heel weinig mensen die dat ook gewoon doen. Meeste mensen hebben zo'n tingeltje op de telefoon en als een appje of facebookberichtje binnen komt gaat dat ding weer en wordt onmiddellijk dat apparaat gegrepen. Daar ben je heel druk mee. En dat maakt naar mijn idee dat je niet de tijd hebt om je met andere dingen bezig te houden. Het is een soort verslaving denk ik. We zijn eerst allemaal lekker gemaakt met de mooiste beelden hoe mooi en interessant het allemaal is. Maar eigenlijk gaat het over hele vluchtige dingen die nooit meer langskomen en waar je eigenlijk nooit meer wat mee doet, maar die wel tijd kosten. Het is een vorm van verslaving. Op moment dat jij een tingeltje hebt of iets dat oplicht, en je hebt het naast je liggen, dat trekt je aandacht en dan moet je er even aandacht aan geven. Ik denk dat mensen die Facebook ooit op de markt gebracht hebben, dat wisten en daar ook heel erg van geprofiteerd hebben. Het probleem is dat ze zich niet meer goed kunnen concentreren op daadwerkelijk belangrijke dingen. En je hebt geen tijd meer om met mensen gewoon in gesprek te gaan over wat je belang heeft, wat je interesse hebt. Mensen hebben niet echt meer tijd om dat met elkaar rustig te doen. Dan zijn het vaak vluchtige contacten, moet snel opgelost worden, kan weinig energie kosten. Dat denk ik hoor. Als ik naar mezelf kijk heb ik daar al last van, door de email. De email is ook zo iets, dat wordt door iedereen gebruikt om van alles te sturen, allen beantwoorden en cc. Om de haverklap krijg je allerhande mailtjes binnen die je toch even moet bekijken voordat je besluit ze weg te gooien. Want er kan een belangrijk bericht tussen zitten. Iedereen doet het bijna. Er zijn maar heel weinig mensen die

echt selectief zeggen, die wil ik beantwoorden. Maar dat betekent wel dat er in plaats van 1 person waarvoor dat bericht eigenlijk bedoeld is, twintig mensen, veertig mensen of nog veel meer mensen dat bericht binnen krijgen en daar toch even naar kijken. Ik denk als je dat allemaal bij elkaar optelt dat dat heel veel tijd kost. Ik weet het zeker van mezelf. En is het ook een bepaalde dictator, en dat is met facebook en WhatsApp helemaal, als je niet snel genoeg reageert, dan krijg je nog weer een bericht en nog weer een bericht van he joh, je hebt nog helemaal niet gereageerd. Zelfde met enquêtes, elk bedrijf, elk bureautje moet jaarlijks een enquête meesturen met iets wat je gekocht hebt, of besteld, of je wel tevreden bent. Dan denk ik donder op man. Wat is het doel? Weg er mee, hup! Maar het kost allemaal energie en je bent toch even met zo'n berichtje bezig. Die kun je heel goed anders besteden denk ik. Je kunt je uitschrijven bij berichten van bedrijven, maar doe dat maar niet, want ik weet niet hoe het werkt, maar je krijgt ze zo weer. Klik ze maar gewoon weg, dat kost minder energie. Ik heb het opgegeven.

Ook vraag ik me wel eens af: is de nieuwe toekomst? Relaties via internet, vermijdingsgedrag, dat mensen wegduiken in internet. Tegenwoordig sta je met je telefoon bij de bushalte terwijl je vroeger meer en eerder samen kletste. De interactie ligt op een ander niveau. Wat doet dat met mensen? Ik vraag me af of mensen zich op dat niveau ook helemaal ontwikkelen, kun je volledig mens worden als je bij wijze van spreken nooit je kamer uitkomt?

8.3 Mensen hebben een keuze

Autonomie en eigenheid werkt

Plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Allerlei doelgroepen die iets met elkaar gaan doen. Het is allemaal financieel gedacht, je stopt 15 dementerenden bij elkaar, maar dan gebeurt het niet. Er zijn initiatieven van bejaardenhuizen en studenten. Ik vind dat een stapje, maar het mag voor mij allemaal nog veel verder gaan. Autonomie en eigenheid werkt. Mensen gaan zich gedragen als eenheidsworsten. En moeten in hokjes blijven. Daar krijg je extremen van. Ik denk dat het allemaal wat vrijer mag.

Veel mensen voelen zich gedwongen om in de pas te lopen. Als je in de pas loopt, zijn er in dit land veel kansen en mogelijkheden in vergelijking met andere landen in de wereld.

Ik vind de beheersbaarheid wel een uitzondering. Alle mogelijkheden die er zijn, is een punt van aandacht. We kunnen zoveel. Het maken van keuzes, hoe doen we dat? Wie neemt welke verantwoordelijk voor wat. Mensen moeten in hun eigen kracht staan. Als je nadenkt over je eigen verantwoordelijkheid, wat kan wie dan dragen? Kan ik aan een kind vragen om op het andere kind te passen? Als het kind dan van de trap valt, wiens schuld is dat? Zadel ik daar een kind mee op?

Mensen moeten leren beter voor zichzelf te zorgen

Het meest problematische is dat mensen vaak weinig perspectief hebben als ze er in zitten. Mensen kunnen makkelijker veel blijven drinken omdat het zo gewoon gevonden wordt. Het drinken is een stuk overbelasting van jezelf. Mensen moeten beter leren om voor zich zelf te zorgen. Mensen plegen roofoverval en denken met alcohol of anders een hogere prestatie te

kunnen leveren. Er wordt steeds meer van mensen gevraagd. Ik zou iedereen de vrijheid gunnen om niet meer te hoeven drinken. Wanneer mensen niet meer drinken betekent het dat ze meer vrijheid ervaren. Het gaat te gemakkelijk. Te pas en te onpas wordt er alcohol gebruikt en geschonken. Mensen zouden zichzelf de vraag moeten stellen: 'wat heb ik er aan als ik nu ga drinken? Wat zijn de consequenties op lange termijn?'

Dan kijk ik naar leefstijl. Hoe ziet je dag eruit, wat eet je, hoelang zit je achter een beeldscherm? Meeste mensen zijn al uitgeput van hun werk die al een hele dag achter hun beeldscherm zitten, wat energie vreet want dit is alweer een energie stofzuiger. En dan kom je 's avonds thuis en dan ontbreekt je de moed om echt actie te ondernemen. Maar goed dan gaat die kwijlbuis aan en dan rol je je bed in of uren gamen. Waardoor je nog meer info hebt maar dat kan je helemaal niet meer verwerken. Tegen die tijd dat je tot verwerking komt ga je in je bed liggen. Dus ik bepaal niet meer wat ik moet verwerken. En als je je emoties kwijt wil dan onderdruk je ze omdat er dan op dat moment geen plek voor is dus ga je slapen. Of je gaat snoepen, alcohol drinken etc. De volgende stap is je afvragen waarom je hier op aarde bent, wat kom ik doen en hoe wil ik mezelf ontwikkelen. Dat is mijn grote betrokkenheid bij kinderen ook dat ik voorwaarden wil scheppen dat zij een ongestoorde ontwikkeling gaan maken.

Ja, ik zou graag willen bereiken dat mensen meer toegang krijgen tot geluk en gezondheid en invulling van hun leven. Die mensen zijn angstig en machteloos en lopen stuk op regelgeving en ambtenaren en voor alles wat er dan is. Wij helpen mensen vaak ook met procedures en dingen aanvragen. Dat stukje goed voor hunzelf zorgen is heel slecht ontwikkeld. Daar kan de gemeente niks aan doen maar dat zou al veel beter in het onderwijs moeten zitten.

Dus mensen moeten gewoon weerbaar gemaakt worden. En die weerbaarheidstrainingen die beginnen al heel jong. Ik vind dat het gewoon onderwezen moet worden op het lager onderwijs of zelfs in het voorgezet onderwijs dat jongens en meisjes bijvoorbeeld gemixt judolessen krijgen tegen geweld, fysiek in ieder geval. Zij moeten zich weerbaar kunnen houden en kunnen maken als het nodig is.

De achterliggende oorzaken zijn dat lang alles dichtgeregeld was, alles werd overgenomen, dat was normaal. Mensen zijn gewend dat alles geregeld is. Er is nu veel minder tijd voor elkaar. Nu wordt het gezien als bemoeizucht. Nu moet er meer bezinning komen, dat is niet altijd leuk. Men moet meer tevreden zijn met kleine dingen. Maar wie vertelt ons dat? Vroeger was dat de kerk of de pastoor. Waar halen we het nu? Meedoen, gezien worden, zingeving. Bij voorbeeld het meedoen van kinderen met een beperking. Vroeger werden die kinderen weggestopt. Nu is er meer een geïntegreerde aanpak. Een beperking kan leiden tot een aanpassing onderweg. We moeten wel oppassen dat we straks die kinderen niet weer apart zetten.

Breng mensen weer in beweging

Dus dan zie je dat door een kleine verandering in een totale situatie een wervelwind kan veroorzaken. Dus daarom we ook die GG methode, waar word jij nou, want soms raak je te ver van je bron dan weet je niet meer waar je voor leeft, wat je belangrijk vindt. Nou voor mij is dat

bijvoorbeeld wielrennen en dan ga je me interviewen en dan blijkt dat dat eigenlijk vrij hoog zit dat ik er niet aan toe kom omdat ik vooral aan het werk ben en alles voor laat gaan behalve dat. Nou zullen we dan afspreken dat jij komende weken twee keer per week op de fiets springt. En dat betekent dat als ik dat drie weken heb gedaan dat ik dan goh, weet je wat ik heb ook mijn tuin en zolder opgeruimd. Daardoor kom je weer in beweging. En soms hoeft dat niet eens te maken te hebben met de kwaal van dat moment, maar kan je je als je iemand treft en die zegt ik ben zo eenzaam en ik had vroeger een hondje maar die is dood. Nou zullen we dan afspreken dat jij een hondje gaat uitzoeken in het asiel. Dat is ook gelijk een soort controle. En als ze dan eenmaal een hondje heeft, ja ik heb weer contact, en ik kom weer buiten en ik heb iemand ontmoet en daar ga ik mee naar de bridgeclub soms zitten mensen gewoon vast.

Je ziet het voor een deel in de vrije scholen. Daar ben ik positief over. Waar echt reële ervaringen zijn en nog geklapt worden en dergelijke. Ik ken een school in Zwolle waar ze beweegklassen hebben. Die zitten niet meer op stoeltjes maar op kussens. Dus dat reële ervaring spelen zoals toneel spelen, dingen uit je hoofd leren in plaats van ik begrijp het wel en niet meer verbinden met de dingen. Grootste probleem vind ik van deze tijd dat we in een informatie maatschappij leven, alleen de informatie moet verteerd worden. En als je niet komt tot het verteren dan zit je nog die informatie en dat vind ik ook het grote probleem bij puber. Nou speel ik een beetje de ouwe zak alsof ik niks leuk vind. Maar die problematiek van Facebook, tja je moet erbij horen en leuk zijn. En dan maken ze selfies en dat moet leuk zijn. En dat pesten. Gewoon samen dingen doen. Een doel hebben. Er is een man die in Duitsland woont en die vertelde mij dat 40% van de jongeren geen doel meer in het leven hebben. En als je zo leest gisteren op internet keek ik naar de teletekst dat 40% van de mannen een drankprobleem heeft. Dus het gaat allemaal over amusements en niet bij emoties komen en geen doel meer hebben. Je moet mensen begeleiden en de verantwoordelijkheid voor jezelf nemen. Maar als ik zie hoe meer je in je hoofd zit, ziet hoe anderen het hebben en de ander moet het mij geven en dat is de passiviteit, de gemeente of de staat moet het mij geven. En wat kan men zichzelf geven. Uitkering is prima en mogelijk maar probeer zelf ook iets te doen. Het leven is feest maar je moet zelf de slingers ophangen. Dus je moet kijken wat je feest wordt maar dan moet je ook kijken wat te realiseren is. En dat is een hele andere benadering dan het verhaal van de medicijnen geven. Mensen met ADHD krijgen eigenlijk veel te veel suiker en snoep indrukken en dat moeten ze dan aanpassen alleen moeten de ouders dat wel willen.

Ik heb het idee dat jongeren niet meer zo zelfstandig zijn, de club tussen 15–22 jaar. Daar zie ik van ouders, die pamperen. Ik zie dat ouders erg veel regelen voor hun kinderen. Waarvan ik denk, laat ze het zelf uitzoeken. En daardoor leert een kind niet wat de consequenties van zijn keuzes zijn. Jongeren worden ook binnen de gezinssituatie te weinig aangesproken. Het wordt maar naar de zin gemaakt. Terwijl ik denk van het mag wel iets steviger in die zin. Je moet het doen met mekaar maar je moet ook je grenzen trekken.

8.4 De maatschappij is jachtig

We moeten heel veel maar dit gaat ten koste van verbinding

Mensen komen in een soort van circuit ook in hun eigen gedachten waar je zelf niet uit komt. Anders zie je mensen afglijden, mensen komen in de criminaliteit, plegen zelfmoord, opgesloten alleen in huis, opgenomen in de psychiatrie. Wil je die als maatschappij loslopend op straat hebben. Om te zien dat mensen zo lijden, niet dat we het daarom moeten doen, want er is lijden. Iedereen heeft zijn eigen verantwoordelijkheid, maar we hebben ook wel verantwoordelijkheid naar elkaar. In verbinding met de mensen. Niet alleen maar doorverwijzen. Dichtbij. Mensen raken uit verbinding. Alles wordt geïndividualiseerd, kerken zijn afgenomen. Wat we op televisie zien, daar zijn we ook helemaal van doordrenkt. Ik noem het altijd een jankmaatschappij. Dat het allemaal zo succesvol, dynamisch en sportief moet zijn. Als je continu voelt, dat wil ik niet, dat kan ik niet. Eigenlijk een mislukt gevoel. Ik denk dat de maatschappij zo is: je moet die baan hebben, zoveel bezoeken brengen, die auto, dan is het goed. Maar er zijn heel veel mensen die dat niet kunnen, die toch wel heel leuke kwaliteiten hebben. Ik zou voor een basisinkomen zijn. Dat ieder zijn eigen talent kan inbrengen. Dat zien we hier ook, mensen die door een depressie niets te brengen hebben, maar toch blijkt dat dan wel zo te zijn. Dat zijn voor ons altijd momenten alsof de zon door de wolken breekt. Wauw, Dan heb je iemand! Dat kan allemaal niet door een arts. De eerstelijns moet veel sterker. De ziekenhuizen kunnen dat niet. Die zijn te duur. De armoede is dat mensen uit verbinding zijn geraakt. Dat er gewoon even iemand is die wil luisteren. Heel basic, weer even in een groep zijn.

We moeten elkaar weer wat gunnen. Dan voelen jongelui zich weer gezien en verantwoordelijk voor de gemeenschap. En niet alleen hun eigen kleine game groepje. Maatschappelijke betrokkenheid. Ik zie jongelui waar je geen contact mee krijgt. En dan gelijk weer in de telefoon. Ook bij jongeren die het wel goed doen, zie ik dat. Ze zijn uit verbinding. De digitalisering is een nieuw iets waar we weer antwoord op moeten vinden. Ik heb daar wel vertrouwen in. Het is niet de oorzaak, het brengt dingen in beweging en maakt duidelijk. Maar het grondprobleem is dat we uit het hart zijn weg gegaan en dat we denken dat het allemaal belangrijk is en moet.

Het meest knellende aan dit probleem is de ouder wordende mens, maar ook jongeren missen, door omstandigheden, de nodige aandacht in het dagelijks bestaan. Achterliggende oorzaken van veel problemen is de 24-uurs economie, alles moet snel, sneller, alles digitaal. En ook vaak dat wat je vroeger had dat als opa en oma thuis woonden of naast je woonden, dan werd er voor opa en oma gezorgd, dat is ook allemaal niet meer vanzelfsprekend. Opa's en oma's die er nu zijn, zijn alleen maar druk met de kleinkinderen en alles, het is andersom gedraaid. En dat merk ik zelf ook wel eens, ik zeg ook wel; ik wil best oppassen, maar wel als ik kan, als ik vrij ben wil ik wel oppassen, maar niet standaard. Daar moet je wel goed voor waken. Iedereen is druk, druk, druk. Je moet zorgen dat je wel in je eigen "flow" kunt blijven. Je moet niet denken nu moet ik alles opgeven voor m'n kleinkinderen.

Tijd van nu, waarin iedereen druk is. Social media, jongeren met name heel gericht op, dat is echt van nu, mensen zijn druk. Worden overstelp met informatie. Er wordt heel veel van ons verlangd eigenlijk. De hectische tijd van nu, ook echt wel een ding is. Maakt het misschien bijvoorbeeld ook lastig even bij je ouders een kopje koffie te drinken.

Het menselijk welzijn moet weer naar een hoger niveau, terug naar de basis. Minder gestrest en niet steeds op de klok hoeven leven. De maatschappelijke ontwikkeling brengt druk met zich mee, grote supermarkt concerns krijgen steeds grotere rol, gemeentes die samengaan, geen vaste contracten meer kunnen krijgen in bijvoorbeeld de zorg, losse contracten kan, maar vind maar eens een vaste baan. En ik denk dat de ontwikkeling alleen maar erger wordt. Bijvoorbeeld aanvraag van zorg bij zo'n loket; is de mens toch minder belangrijk! Wat heeft bijvoorbeeld iemand nodig en wat is de situatie. OF is het dat het geldpotje leeg is en dat je volgend jaar maar terug moet komen! Of wat ik echt mee heb gemaakt, ik noem geen namen maar iemand was onwel geworden en ligt op de grond, staat er een vriendin naast die zegt "niet over mijn laarzen spugen he, ze kosten 300 euro!" Ik bedoel maar dat is zo'n voorbeeld.

Wie vertelt ons nog dat je blij moet zijn met wat er is en met wat je hebt?

Moet dat nu de burgemeester zijn? Of de politiek? Of de overheid? Vroeger was dat de kerk, de pastoor, het geloof.

Ik zie vooral de 10% die vaak vastlopen. We moeten meer in waarden denken dan in normen. Mensen weten vaak niet meer wat ze willen. Mensen worden gezond oud als ze wat kunnen betekenen voor anderen. Mensen moeten gestimuleerd worden om de regie over hun eigen leven te nemen. De benadering daarbij moet zijn van "jij moet" naar "wat heb je nodig". Het gaat om de benadering van elkaar.

We willen dat mensen allemaal gelukkig zijn, dat ze kunnen zijn wie ze (willen) zijn. Sommigen willen niet meedoen of zijn tevreden met wat ze hebben.

Wij maken elkaar gek met alles wat je moet. We zitten in een systeem met elkaar waarin we veel verwachten.

Meer rust in een jachtige maatschappij

Wij kennen de rust niet. Het moet altijd snel, stress. Dat is in Italië en Spanje heel anders. In waarschijnlijk nog wel meer landen. Dat kennen wij hier niet. Dat is ook de cultuur een beetje. De ene doet het, de andere ook.

Wat kunnen we doen. Dat heeft te maken met compassie en dat is het tegenovergestelde van de ik-cultuur. Het tentoonspreiden van empathisch vermogen. Maak de maatschappij wat rustiger, dat jakkeren is niet goed. Dat doet allemaal iets met kinderen. Wij kunnen nog wat leren van de "manana-cultuur" vanuit Zuid Europa. Daarbij zou ook meer ingezet moeten worden op een gelijk speelveld voor kinderen, alhoewel een volledig gelijk speelveld nooit gerealiseerd zal worden. De achtergronden zijn verschillend en dat is nooit volledig weg te poetsen. Je moet er voor zorgen dat mensen wel goed en laagdrempelig de hulpvraag kwijt kunnen.

Dat je niks goed doet, dat je alles gehaast doet. Dat je geen tijd hebt om eens even samen te zijn rustig te zitten, verbinding aan te gaan. Met je gezin, je kinderen, je burens. Of tijd om iets sociaals te doen. We doen een sport, geen vijf, geen drie, maar een sport. We hollen niet naar school, we rukken niet uit bed. Naar school, naar oma, naar sport. Ik denk dat kinderen heel veel aankunnen, maar met een ritme. De structuur is er uit, kinderen krijgen dan zelf ook geen structuur. Niet voor elk kind is het weggelegd om structuur zelf aan te leggen en om rust te creëren. Ik denk dat heel veel kinderen onrustig zijn. Sommige kinderen kunnen het hebben dat er geen structuur is, andere kinderen niet. Dan krijg je uitval. Dan krijgt een kind daar last van. Dat zie je terug in gedrag of andere dingen. 80% van de kinderen gaat het goed mee. 5% heeft al zoveel begeleiding, die zien wij ook niet. De rest van de kinderen zien wij en daar zitten heel diverse vragen in.

Ik denk dat we nog wel meerdere ontwikkelingen en problemen gaan krijgen. Onder andere in de ouderensector denk ik eenzaamheid. Mensen die vereenzamen. Iedereen is druk op dit moment, in deze huidige maatschappij. Meer rust, denk ik, dat je zou moeten kunnen creëren. Ik ben wel eens jaloers op andere landen, als ik zie met wat voor een rust daar dingen gebeuren. Nederland is gigantisch gejaagd, alles moet maar doorgaan, 24 uur per dag. Daar ben je zelf ondertussen ook wel onderdeel van geworden, want zelf glij je in hetzelfde stramien mee. Maar ik denk dat het rustgedeelte wel heel belangrijk zou zijn. Maar hoe je dat zou moeten gaan bereiken, ik heb geen idee. Want sowieso met rust, dat je meer aandacht kunt schenken aan bepaalde gedeeltes, ja, als je meer aandacht kunt schenken aan het gezonde eten, kun je misschien een gedeelte van het overgewicht weg laten. Als je meer aandacht kunt schenken aan de mensen die eenzaam zijn, dan kun je dat probleem weglaten. Als je meer aandacht kunt schenken aan de opvoeding van je kinderen, kun je het probleem weghalen. Alles staat en maakt denk ik met tijd en rust die je kunt nemen en die je wordt.

De kern van het probleem is de Facebookmentaliteit: Alles moet maar leuk en aardig zijn. Het plaatje van het leven moet meer realistisch zijn. Met het perfecte plaatje maken we elkaar gek en onzeker, het is niet reëel.

We willen de hulp organiseren, maar heb het erover als het niet goed of passend is, niet mopperen. Hoe doe je dat als je in het harnas zit van druk, druk, druk en aan plaatjes moet voldoen.

Nu is er teveel hectiek. Er moet meer rust komen in de maatschappij. De lat moet niet overal zo hoog gelegd worden. Bij het onderwijs wordt bijvoorbeeld het VMBO als negatief gezien. We moeten tevreden zijn met wat minder en niet enorm gefrustreerd zijn. We hebben het hartstikke goed geregeld, maar we willen steeds meer. Het gaat om zingeving, je meer gewaardeerd voelen, daar gaat het om. Een reëel plaatje schetsen met elkaar. Bijvoorbeeld het schoonheidsideaal dat meisjes op Facebook met elkaar delen maakt mensen ziek. Er komt nu wel een kanteling, mensen doen aan mindfulness, gaan wandelen en minder praten. Meer vrijwilligers is geen oplossing, het zit erin hoe we met elkaar willen omgaan, hoe we elkaar willen zien. We gaan ook steeds meer ervaringsdeskundigen inzetten als hulpverleners. Dat is positief maar wel ontstaan uit armoede.

Ken je grenzen

Mensen hebben banen, sociale verplichtingen, verantwoord eten, sport, overal heen. Ga het maar doen. Kun je dat voor jezelf begrenzen? Hoe leer je dat een kind, een gezin, een gemeenschap? Hoe doe je dat? Ik vraag alleen maar. Uiteindelijk nemen ze zelf de beslissing. Dat doe je door dat je met elkaar gespard hebt. En wat je ook doet, het is goed.

Hoe leren we kinderen nee zeggen? Daarom geven we voorlichting over voeding, sociale contacten, je lichaam. Wanneer zeg je nee of zeg je ja. Het realiseren dat je zoveel keuze maakt en dat je daarvoor verantwoordelijk neemt. Je mag de vraag stellen. Dan ben je geen ouder die het niet goed doet. Daar heb ik geen enkel oordeel over. Stel heel graag je vraag. Als je er gewoon bent, is het dus gewoon als je de vraag stelt. Ouders hebben te dealen met eindeloze keuzes. Ik denk dat we ons niet realiseren hoeveel keuzes wij moeten maken. Dat is de rode draad van deze maatschappij. Want alles kan. Via internet, overal heb je mogelijkheden. Hoe blijf je bij jezelf en zorg je dat je de kring om je heen hebt die bij je past, die je aan kunt. Hoe kleiner je bent, hoe kleiner de kring zou moeten zijn is mijn mening. Als je er aan toe bent, als je kind wat groter is.

8.5 Accepteer wat er is

Accepteer jezelf en sta open voor wat er op je pad komt

Je kunt beter een paar dingen goed doen. Je moet op een gegeven moment accepteren dat je niet alles kunt weten. Welk pad je ook in slaat, er komen zijwegen. Als we denken dat we dat allemaal beheersen, dan sta je niet meer open wat er allemaal komt, welke zijpaden er mogelijk nog komen. En soms kom je op een verschrikkelijk pad, maar ook daar komen weer zijpaden.

Ik schrijf alles met groen – misschien omdat ik veel ben gecorrigeerd in het rood vroeger – omdat ik vind dat je niet moet kijken naar wat je niet kunt, maar dat je fundamenteel moet kijken naar wat je wel kunt. Maar dat je dan ook accepteert wat je allemaal niet kunt. Het zou zoveel beter gaan, zoveel relaxter zijn als mensen toegeven wat ze niet kunnen. Dan kun je ook makkelijker de vraag stellen aan een ander. Dat gun ik iedereen. De lat hoeft niet zo hoog te liggen. Je kunt zijn wie je bent. We hebben de timmerman nodig, de professor. Ik kan je vertellen de professor krijgt nog geen spijker in de muur. Je hebt elkaar nodig.

Waar begint en eindigt de verantwoordelijkheid van de burger? De wereld is niet maakbaar, we kunnen niet iedereen tevreden maken. Als mensen echt niet willen houdt het op. Vanuit mij zelf wil ik de ander aandacht geven, volwaardig laten zijn, gezien worden een schouderklopje. Ik probeer daar zelf alert op te zijn. Ik vind dat belangrijk. Ik ga altijd uit van hun eigen kracht (ook bij mijn kinderen). En als je niet van jezelf houdt kan je niets weggeven!

Ik ben wars van al die mindfulness activiteit. Het is een boel tijdverdrijf maar meer niet. De maatschappij en als onderdeel daarvan de hulpverleners werd niet geleerd om geëmancipeerd te zijn. Vooral emoties zijn de gangmakers. Mensen denken niet zelf. Mensen worden niet geleerd om zelf te spreken. Spreken vanuit de eerste schreeuw die een kind uit. Juist het tegenovergestelde gebeurt, schreeuwen mag niet en wordt afgeleerd. Dat levert niet bepaald

een bijdrage aan (zelf)vertrouwen en zelfredzaamheid. Er zijn ook mensen die het niet alleen kunnen. Die hebben af en toe herinnering nodig, herinneren aan dat ze iets moeten doen, herinnering aan dat er leven is. De oorzaak voor verslaving is de hele attitude van de mensen. Niemand kijkt en niemand ziet. Problemen los je niet op via mantelzorg en ook niet door te verbieden, bijvoorbeeld dat zwakzinnigen kinderen krijgen. Niet passend onderwijs of passende zorg maar het zelf mens zijn met verscheidenheid in ambities, inwisselbaar, aanraakbaar, ontvankelijk en initiatief hebben. Alles wat logisch is zal nooit werken. Spreek met je hoofd, hart en handen. Iedereen eraan herinneren dat ie bestaat en dat zowel richten op professionals als inwoners. We moeten mensen opleiden dat ze er mogen zijn. Het gaat om lef hebben. Beginnen bij je eigen publiek. Kinderen zijn het potentieel van de samenleving. We moeten hen gebruiken om hun stem te laten horen. Kinderen die gewoon mee kunnen doen, kunnen zich committeren aan afspraken van de samenleving. Docenten op scholen hebben andere skills nodig. Je leidt mensen op tot het onderbreken van wat gaande is. Opleiden dat zijn hegemonische processen. Kracht door kwetsbaarheid. Durven staan in het paradoxale. Het gaat er om mensen verantwoordelijk te laten zijn voor wat ze zijn, het menszijn wat lichter maken.

Kinderen moeten leren naar hun gevoel te luisteren

Scholing over communicatie in de klas zou mogelijk een hoop kunnen schelen. In mijn lessen met scholen leer ik kinderen hele simpele dingen over houding. Waar laat ik mijn handen en wat zegt dit over mijn houding. Heel veel kinderen zien dat, ervaren dat, en leren ervan. Dat is mooi om te zien. Als hier preventief aandacht aan besteed kan worden zou dat heel mooi zijn. Wat is communicatie en waar bestaat dit uit. Hoe breng je mensen in balans. Leren weer te luisteren naar je gevoel, en je gevoel te volgen. Daarbij het ik en ik gevoel niet aan te wakkeren. Geen egocentrische mensen kweken. Juist inzien dat je er voor elkaar bent. Hier kan meer aandacht aan besteed worden. De mens is belangrijk in alles. Stel de mensen voorop en geen organisaties.

We zouden kinderen moeten leren hoe je goed omgaat met je lichaam en je emoties. Op scholen wordt vooral opgeleid naar beroepen en vaardigheden die je in je werk nodig hebt terwijl het belangrijk is te leren over alle dingen die bij het menszijn horen. Een stukje oosterse wijsheid naast de wiskundeles als het ware.

We moeten willen bereiken dat we beter voor elkaar zorgen. En vooral leren om beter voor elkaar te zorgen. We zouden kinderen moeten leren hoe je een stabiel en gezond mens wordt. Een gezonde samenleving en een samenleving met elkaar en dat iedereen daarvan meeprofiteert.

8.6 Mensen zijn meer met zichzelf bezig dan met elkaar

Individualisering: ikke, ikke, ikke

Dat je een samenleving krijgt waarbij het gaat om het ikke, ikke, ikke. En niet zozeer gaat om het collectief. En samenleven, betekent echt samenleven. Dat mag niet ten koste gaan van een ander. En dat, als ik het maar goed geregeld heb voor mij en als ik het maar goed geregeld

heb voor mijn kind dan is het goed. Wat dat dan voor die ander betekent wordt wel eens uit het oog verloren. En ik denk dat dat een ongunstig gevolg is voor de samenleving. Je kunt niet alleen maar solo door het leven gaan.

De individualisering, het steeds meer op jezelf teruggeworpen worden dat gaat steeds meer door. Ook natuurlijk, en daar hebben wij natuurlijk geen invloed op, maar gezinnen vallen uit elkaar en wat je zegt, persoonlijkheidsgebreken die steeds zwaarder worden afgestraft ook. Aan de ene kant worden ze heel goed gesignaleerd, natuurlijk, vroeger had je helemaal geen begrip voor 'wilde jongetjes' en nu heten het allemaal ADHD-ers, dat is natuurlijk flauwekul. Maar het zijn eigenlijk gewoon 'wilde jongetjes'. Ik was vroeger ook een wild jongetje, ik had geen ADHD, maar ik kon wel 12 uur achter elkaar studeren toen ik student was, dus dat was helemaal het probleem niet. Maar alles wordt nu benoemd en tegelijkertijd zie je dat de middelen ontbreken om die kinderen en mensen hun plek te geven. Als je nu kijkt naar het project 'weer samen naar school', als je nu ziet hoe ongelooflijk veel verzet daar nu tegen is, de een gunt dit niet en de ander gunt dat niet, en alle drop-outs worden uitgedropt en dat is dus een heel moeizame weg. En dat komt natuurlijk ook omdat die arme onderwijzers zoveel dingen doen. Die hebben geeneens tijd voor dat ene kind dat die aandacht nodig heeft en dat is zo zielig. Terwijl die onderwijzers die zouden dat wel willen, denk ik, maar die moeten alles registreren en allerlei andere projecten opzetten. Het is een systeem, aan de ene kant vraagt het beleid; jullie moeten weer samen want dat was zo goed vroeger. Want dan begint Terlouw te zeiken 'het touwtje moet weer uit de deur' terwijl aan de andere kant het kind het helemaal niet aan kan. En dat is een tragiek. Je kunt wel nostalgisch doen van 'het vertrouwen moet terug in de samenleving' of je kunt nostalgisch doen 'we moeten allemaal weer samen naar school' maar ik had vroeger nog een onderwijzer, die had ook 30 kinderen in de klas, die had wel tijd voor kinderen die wat minder waren. Daar is overigens ook niet alleen maar goed over te praten, want toen zijn er ook verschrikkelijk veel fouten gemaakt. Zoals meisjes die per definitie naar de huishoudschool gingen uit Twello en de jongetjes gingen naar de LTS, een paar naar de MULO en een paar, zoals ik dan, die mochten naar de HBS, bij de gratie Gods en dat was het dan wel, maar toch was er tijd. Meer tijd. En de individualisering wordt door het systeem aangewakkerd. Alles heeft een naam maar we kunnen er in feite heel weinig aan doen. De individualisering wordt aangejaagd door grootschaligheid, het streven naar grotere eenheden omdat het zogenaamde bezuinigen zou opleveren wat in heel veel gevallen helemaal niet zo is en dat zijn tragische ontwikkelingen. Dat is het probleem op metaniveau beschreven.

We worden wel steeds individualistischer, steeds meer gericht op jezelf. Hierdoor ben je veel met je zelf bezig en sta je minder open voor wat er om je heen gebeurt. En je bent heel erg druk met je eigen leven, op je zelf gericht of het loopt via een digitaal kanaal. Je bent minder in contact met anderen, met burens. Je doet steeds minder voor anderen. Niet iedereen heeft een eigen netwerk en plus dat eigen netwerk is best druk met andere dingen. Dus ja dat is een beetje tegenstrijdig. Ik snap wel dat mensen in hun eigen netwerk moeten proberen dingen op te vangen maar doordat er steeds meer verplichtingen zijn en de veranderen ja wordt dat toch lastiger. Ja, en als ouderen zien dat hun kinderen druk zijn dan vragen ze misschien iets niet wat ze wel nodig hebben. Dan voelen ze zich snel te veel en dan krijg je misschien toch

maatschappelijke problemen. En voorheen was het de buurt die het in de gaten hield maar dat is ook niet overal meer zo. Vooral omdat we ons meer richten op ons zelf en ons eigen leven.

Oudere generaties hadden de kerk die verbindend was maar de religie is uit onze cultuur verdwenen en daar is de wetenschap voor in de plaats gekomen. De wetenschap verbindt niet maar sleutelt juist alles uit elkaar. Alles wordt in onderdelen bestudeerd ook ons menselijk lichaam maar dat dingen met elkaar verbonden zijn onderzoeken en zien ze niet. Hoofdpijn kan bijvoorbeeld ook te maken hebben met de werking van je nieren maar daar wordt niet naar gekeken. De samenleving heeft verbroedering nodig. Waar ook ter wereld zie je dat wanneer mensen in groepen wonen ze van oudsher spiritueel of religieus verbonden waren. Dit kon een religie zijn met goden of meer gericht op de natuur. We zijn als mens allemaal verbonden. We ademen dezelfde lucht in hebben allemaal water en voedsel en liefde nodig. We zijn uit dezelfde stof gemaakt en geven dat allemaal ook weer terug aan de aarde als we dood gaan. Voor veel mensen is er geen plek meer om zich met andere mensen te verbinden en wat je ziet is dat mensen het zoeken in surrogaat, alternatieven om dat te beleven (drugs, alcohol, verslavingen algemeen).

Ik verwacht dat het individualisme wel minder wordt. Maar er is een groep die niet mee kan. Dat zijn gezinnen die geen onvoorwaardelijke liefde tonen naar hun kinderen.

Jongeren zijn individualistischer ondanks vele (sociale media) contacten

We moeten niet betuttelen maar adviezen geven aan kinderen en ouders. Als school samenwerken met ouders en betrokken hulpverleners. Identiteit en principe zijn op school belangrijk. Er wordt meer individuele eenzaamheid gesignaleerd, kinderen hebben meer digitale-vrienden maar zijn eenzamer dan ooit.

Digitalisering biedt enerzijds kansen maar leidt ook tot vereenzaming. Mensen raken daardoor op zichzelf gericht. Het is verslavend voor jongeren. Ze maken hun huiswerk niet meer. Ze denken dat ze vrienden hebben (via facebook soms wel honderden) maar ondertussen vereenzamen zij en worden bovendien niet sociaal vaardig. Bij digitalisering is de oorzaak nieuwsgierigheid naar ontwikkelingen op dat gebied. Echter de negatieve effecten ziet men niet. Van mij mag er op dit terrein wat tegendruk komen. Digitalisering moet meer gericht worden op zaken die je in huis gebruikt. Een zelfrijdende auto of dat je iPhone sneller wordt, is dat nu nodig. Het werkt wel verslavend. En in plaats van facebookvrienden zou het geweldig zijn, als iedere inwoner twee keer per jaar door persoonlijk contact iemand anders gelukkig maakt.

In de kiem een aankomend probleem smoren is op dit moment de communicatie van jeugd en de individualisering van de jeugd, wat natuurlijk gedreven wordt door technologie, wat alleen maar goed is, ik wil niet de ontwikkeling van telefoon afremmen of voorkomen. Kinderen hebben meer contacten dan ooit, alleen face tot face contact wordt veel minder, dus de omgang tussen kinderen vind ik een stuk minder worden, waardoor je dus ook (dit gaat zich naar later vertalen) een situatie krijgt dat kinderen op een gegeven moment een moeilijker sociaal adaptievermogen hebben, een lager sociaal adaptievermogen hebben. Dit zie ik als een heel groot beginnend probleem en hier zou je als lokale overheid absoluut iets aan kunnen

doen, waarbij je het gebruik van mobiele telefoons wel stimuleert maar het inzet op een andere manier, dat het aanzet tot communicatie, ontmoetingen, interessedeling, kennisdeling en dat soort zaken. Het meest knellende is het gebrek aan of de afname van communicatieve vaardigheden en de over-communicatie leidt tot misverstand en tot nieuwe individualisering. Het geldt eigenlijk voor alle media die een verslavende werking hebben, en dit soort...zijn gemaakt om verslavende werking te creëren. Al je games op je iPad, er zit altijd een trigger in om door te gaan naar een volgend level. En het is altijd zo ontwikkeld dat jij door wil gaan. Dat ontnemt jou de tijd om andere dingen te doen. En voor ouders en werkende ouders, ze hebben geen omkijken naar het kind, maar op het moment dat ze iets zoeken voor school, dan kunnen ze het niet vinden, en dat zou je dus bijvoorbeeld als gemeente kunnen faciliteren en platformen om gezamenlijk kennis te delen. Bijvoorbeeld ik ben goed in wiskunde en zoek een maatje die goed is in Nederlands. (want ik ben niet goed in Nederlands).

De steeds verdere digitale belevingswereld van jongeren, die bescherming nodig hebben tegen porno, het internetverleden dat blijft terugkomen, de spelen(games) en de vereenzaming die het gevolg kan zijn etc. De individualisering is te ver doorgeschoten. De sociale verbanden raken steeds meer weg; er zijn steeds meer 'lone wolves', steeds meer alleenstaanden en steeds meer polarisering. Er is nog meer sociale participatie nodig, meer dan alleen in jeugdclub of werk of sport.

Ik vraag me af of jongeren niet vereenzamen, ondanks de vele snelle contacten via Social Media. Volwassenen hebben er volgens mij niet voldoende kijk op wat er bij jongeren speelt of wat hen bezighoudt. Jongeren hebben veel meer, dan vroeger, een totaal eigen wereld gemaakt. Ook een digitale wereld met veel vluchtige en verre contacten. Ik heb dan niet alleen de twee meisjes Romy en Savannah in gedachten. Die ongetwijfeld lieve ouders hebben. Maar ik vraag me af of die ouders enig idee hebben gehad waar die meisjes mee bezig waren, met wie ze omgingen en wat er in hun omgng? Zien we elkaar nog? Welke idealen hebben we? Jongeren zijn soms ongrijpbaar met hele nare gevolgen. Dat zien we steeds vaker gebeuren. Terroristen, ook allemaal vrij jong en allemaal in hun eigen wereld bezig.

Ik denk dat, als ik vanuit Pampus spreek, waar natuurlijk veel jongeren komen en waar ik de afgelopen jaren betrokken ben geweest bij de activiteiten op de zaterdagavonden, individualisering onder de jeugd een probleem kan zijn. Een deel mist contacten. En als je geen vriendengroep hebt dan hoor je ook nergens bij. We hebben vaak wat jongetjes die met 2 of 3 komen die worden niet heel gauw opgenomen binnen de bezoekers hier. Dan ben je al een buitenstaander. Misschien speelt sociaal media hier ook wel een rol in. Dat is nu de manier waarop de jeugd communiceert. Dat maakt nog niet dat ze sociaal vaardig zijn. Je ziet een paar leidende vriendengroepen. Anderen laten zich hierdoor meenemen. Als die horen waar de "leiders" naar toe gaan dan gaan zij daar ook naar toe. Ze maken dan geen eigen keuzes meer lijkt het wel. En als er in Leeuwarden een feest is dan gaan ze daar naar toe. Ze pakken de trein, afstand is geen probleem meer. Het wordt dan eerder een uitgave probleem voor de jeugd. De entree is echt wel duurder. Heel anders dan de activiteiten die wij organiseren. Die zijn relatief goedkoop met gratis entree en € 1.30 voor een consumptie. Er komen nog steeds mensen die al teveel gedronken hebben. Vaak ook 1 of 2 uit een groep van 15 en wie stuur je

dan naar huis. 1 of 2 alleen naar huis laten fietsen, vinden we niet verantwoord maar de hele groep wegsturen gaat te ver en leidt ook tot spanning. Ook daar zie je wel terug dat ze individualistischer zijn.

Ook is de communicatie tussen jongeren anders geworden. Appen geeft een heel ander interactie tussen jongeren dan “praten”. Jongeren praten meer via de telefoon dan “gewoon”. Sociale vaardigheden vlakken af.

Het rottige hiervan is dat men elkaar niet meer nodig heeft. De rol van social media die een grotere rol gaat spelen bij onze leden maar ook bij de jeugd. Ik zie het aan mijn eigen kinderen, die zijn even niet meer bereikbaar. Dat is niet alleen een negatieve ontwikkeling, het kan ook ruimte geven voor jezelf. Het kan een negatieve ontwikkeling worden op moment dat de notie van samenleven, dingen samen doen, er voor elkaar te zijn, lijkt wel in gevaar te komen. Dat zie ik zeker bij jongeren.

Verschuiving van traditionele verenigingen naar moderne communities

Een belangrijke complicerende factor in dit verband is de verschuiving van de traditionele verenigingen naar de moderne communities. Burgers zijn tegenwoordig niet snel meer lid van een bepaalde vereniging, maar organiseren hun eigen ‘kringen’. Als ze willen gaan hardlopen, dan zoeken ze aansluiting bij mensen uit de buurt of zo. Hartstikke goed, maar dat betekent wel dat het zicht op ongewenst gedrag of andere incidenten niet meer binnen een organisatorisch kader valt. En daarmee is de mogelijkheid om er adequaat op in te spelen veel minder groot.

Je ziet, en of dat nu goed is of slecht, daar gaat het niet om, dat de individuele sporten toenemen. De sportscholen die open zijn, op elk moment van de dag ook, dat is ondernemen, en de sportschool is niet verkeerd maar mensen gaan daar vooral individueel sporten en bij de vereniging is het meer een “zuil”, zo iets als vroeger de kerk. Het is toch ergens bij horen, en dat is wat vervaagd. Ook het verantwoordelijkheidsgevoel, of betrokkenheid, dat wordt allemaal wat individueler. Je gaat alleen naar de sportschool en gaat alleen weer terug. En dat kan, kan prima passen bij het individu, moet soms bijna ook, maar soms wordt die keuze ook wel een beetje opgedrongen omdat de vereniging niet iets kan bieden of wil bieden. Ik zeg of vind niet dat iedereen op voetbal moet of op handbal maar contacten lopen al veel via computer of mobieltjes en dan ook nog eens een individuele sport.

En er gaan steeds minder mensen naar de Kerk. Dat is een algemene trend, wat kan ik daar van zeggen. Mensen hebben het te druk of hebben een pyjama dag. En waarom zouden ze dan een uurtje naar de Kerk gaan op zondag. En dat is iets wat ik zelf heel jammer vindt dat dat gebeurt. Maar dat is iets, ieder zijn keuze. En ik vind dat jammer dat het niet gebeurt omdat je dan niet bij elkaar komt om God te prijzen en naar zijn woord te luisteren. Liedjes te zingen en te luisteren naar wat de dominee verteld. En misschien heb je daar wat aan in de week die daarop volgt. Dat kan steun bieden. En sowieso is het mooi om samen te zijn in Zijn huis. Oorzaken dat mensen niet meer kunnen komen kan zijn een stuk frustratie. Dat ze de dominee niet meer begrijpen. Financiële kwesties die er zijn geweest. Heel veel dingen die er zijn geweest maar daar het dan met derden over hebben en niet met ons.

Zo zijn wij gestart, met het opknappen van gereedschap. Dat is nog steeds zo, maar steeds belangrijker vinden we de sociale functie. De groep mensen die met elkaar bezig is, vrijwilligers, ouderen, invaliden. Sommigen hebben alleen contact via gereedschap. De werkplaats is een punt waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en met elkaar kunnen praten. Die contacten onderling zijn heel belangrijk. Je kunt zien dat ze uitkijken naar die maandag of donderdagmorgen. Het is een punt waar ze terecht kunnen. Even een fijn gesprek. Je ziet en hoort dat ze het fijn vinden ergens bij te horen. Het gevoel hebben dat ze belangrijk zijn. Er naar uit zien dat ze er maandag en donderdag naartoe kunnen komen. Het belang daarvan is hoog. Natuurlijk ook wel wat we doen, maar zeker ook de sociale kant.

We hebben heel groot gebied. Er komen mensen uit Apeldoorn, Zwolle, Voorst, Deventer en uit alle kernen van de gemeente Voorst. Achtergrond is niet belangrijk. Je hoeft dus geen lid te zijn van een bepaalde kerk te zijn of zo. Dat maakt niet uit. Belangrijk is het sociaal contact voor mensen. Leuk met elkaar bezig zijn. Oudste deelnemer is 88. Ook tegen de 60. Mensen die invalide zijn, of mensen die alleen maar thuis zitten. Merendeel zijn 60-plussers. Er komen soms wel mensen die tijdelijk geen werk hebben, maar die gaan weer weg als ze werk krijgen. Het is een gemeenschap in de gemeente die heel belangrijk is. Dat wordt misschien niet altijd zo gezien. We hebben een tweeledig doel. We vinden het sociale belangrijkste. We zijn nu met 35 vrijwilligers. Het is een belangrijk iets vinden we zelf. Dat dit er is. Iets wat mensen in de gemeente samenbindt, naar iets toeroept, eenzame mensen, oude mensen die alleen zijn. Er zijn ook nog mensen die het materiaal voor ons verzamelen. In elk dorp is een inzamelpunt. (Soms werken deze vrijwilligers bij een repaircafe en verzamelen ze zo gereedschappen in voor ons. Dus niet actief in de werkplaats. In Apeldoorn werken 80 a 90 vrijwilligers die medische apparatuur opknappen. Dat vraagt wel een speciale deskundigheid.) We bestaan 20 jaar. Langzaam gegroeid. Krijgen nu al spullen uit de DDR die hier opgeknapt worden. Er is behoefte aan deze sociale functie. Mensen die ergens naartoe kunnen en bezig kunnen zijn. Tijdens koffie drinken wordt van alles besproken. Wat mij opvalt, is dat iedereen kan zeggen wat hij wil, wordt gerespecteerd. Er worden grapjes gemaakt. En evengoed wordt er hard gewerkt. Belangrijke functie die moet blijven bestaan. Stel dat het er niet was? Dan zou er een leegte gaan ontstaan voor een groep mensen. Ergens bij horen en actief zijn houdt je vitaal. Door vereenzaming verpieter je word je sneller ziek enz.

Schaalvergroting leidt tot minder persoonlijk contact

Door de globalisering is het persoonlijke contact veel minder geworden. Vroeger werkte half Twello bij de vleesverwerkende industrie in Twello. Tegenwoordig werkt iedereen bij verschillende bedrijven in verschillende plaatsen. En zo'n multinational verplaatst zonder meer zijn bedrijf naar een andere plek in het land of zelfs over de grens. Werken is een sociaal gebeuren, een dagelijkse ontmoeting met collega's.

Schaalvergroting is een ontwikkeling. Het enige wat ik als probleem zie is groter, groter, grootst en de afstand steeds groter. Men kent elkaar niet meer. Zelfs het wonen in een dorp ervaar ik als zeer plezierig. Ik ben een dorpsmens, ben altijd dorpsmens geweest. Ik zal het verschrikkelijk vinden als het helemaal dichtgroeit, dan kan je beter in de stad gaan wonen. Misschien gaat dat ook wel gebeuren, maar ik ben blij dat ik dat niet meer mee ga maken.

Meest problematisch is dat de afstanden groter worden. Dat het dorpse karakter verdwijnt. Als ik nu bij Klunder – Doe het zelfzaak – kom en ik vraag om een paar spijkers, en ik heb mijn portemonnee niet bij me, dan schrijven ze dat op, want ze weten wie ik ben, en dat ervaar ik als zeer plezierig. Ik ken en ik word gekend. Ik ken heel veel mensen en ik word gekend door heel veel mensen. Dat gaat weg in de stad. In de stad kan het gebeuren dat je 3 weken dood in huis ligt. Dat kan ik me hier niet voorstellen. Daar zou ik erg van schrikken als dat hier gebeurt.

Meer wijkgericht, buurtgericht denken is ook een thema. Voelt iedereen wel iets gemeenschappelijks? Voelt iedereen zich wel onderdeel van een wijk of buurt? De maatschappij is veel individualistischer dan vroeger. Schaalgrootte is niet voor iedereen gelijk.

Een van de belangrijkste ontwikkelingen vind ik de verdergaande individualisering in de samenleving. Er is minder bereidheid om het collectief belangrijk te maken. Het is het ego versus socio. We voelen ons niet meer verantwoordelijk voor het collectieve. Dit veroorzaakt diverse problemen, vooral op het sociale vlak. Zoals het weglopen van vrijwilligers, het niet meer voor elkaar zorgen en verkillung van de maatschappij. Overigens zijn de sociale problemen relatief gezien geen problemen als je ze afzet tegen bijvoorbeeld de problemen in de banlieus in Parijs.

Ik zie grote ontwikkelingen, individualisering van de samenleving en ook van het kerkelijke leven. Kerkelijk gezien, mensen komen naar de kerk, maar zijn na de kerk ook weer weg en zijn moeilijk te vinden voor activiteiten buiten de kerkdienst. Mensen komen voor hun individuele behoefte maar dat de kerk ook iets kan zijn van een gemeenschap, dat lijkt moeilijk een plek te vinden. Ik zie ook wel dat familie hier een heel belangrijke rol speelt, je gaat naar huis want de kinderen komen. Dat vind ik hier meer dan bijvoorbeeld in Eerbeek. De individualisering. In Wijhe waren Koninginnedag en 5 mei grote feesten, die werden grootst gevierd. Dat zie ik hier niet. Het lijkt dat men hier veel minder interesse heeft om gezamenlijk iets te doen. Het lijkt alsof Twello geen hart heeft.

Nu heb ik geen rechtstreeks contact meer met de gemeente omdat alles nu via mijn manager gaat. Vroeger had je er meer contact mee. Toen had je nog de gemeentekorpsen maar dat is toen veranderd. En nu is het nog groter geworden. Dan verdwijnt je eigenlijk in die grote machine. Dan mag je blij zijn als er een keer weer iets naar voren komt. Ja, het persoonlijk contact is weg en dat mis ik wel heel erg. Je wordt gewoon in de grote massa opgenomen, in de IJsselstreek. En vroeger vielen dan meerdere korpsen onder de gemeentelijke brandweercommandant.

Mensen zijn meer op zichzelf gericht en hebben minder persoonlijk contact

De sociale cohesie is minder geworden. Vroeger werd er meer naar elkaar omgekeken en kon dat ook. Mensen waren meer thuis, er was meer sociale controle. Nu zijn mensen bijvoorbeeld aan het werk, hebben al veel taken en veel zaken waar ze mee bezig zijn (sport, sociale activiteiten enz.) De maatschappij is individueler en solistischer. De rek is er uit wat betreft dat wat men aankan.

Dat komt [red: minder dialoog] omdat we steeds meer van elkaar vervreemden. We kijken elkaar niet meer in de ogen. We doen alles digitaal, alles met de telefoon. Het gesprek, de dialoog die verkilt. Ik had zo verschrikkelijk de pest aan als ik iemand spreek dat ik dan tegen de achterkant van een scherm aan zit te kijken. Ik wil zien wat je zegt. Dat heeft me erg lang dwars gezeten, ik ben er nu een beetje aan gewend. Als ik zie dat ik in een groep van vier mensen, twee mensen elkaar een appje sturen, dan val ik van mijn stoel af. Hoe kan dit? Ik vind dat oorzaak nummer 1. Dit is echt de oorzaak van het minder persoonlijk zijn en het minder menselijk bij elkaar betrokken zijn. Ik weet het, het is hartstikke handig en kan heel efficiënt werken, maar de menselijke factor gaat voor mij duidelijk verloren daardoor. Ik hecht zo verschrikkelijk veel waarde aan het contact, aan het visuele contact buiten de telefoon om. Daar merk je ook een bepaalde verstarring door. Ik merk binnen m'n eigen kring van geliefden. Als ik met mijn kleinzoon communiceer is het altijd sms'jes, via de app. Kom eens een keer lullen. Ik denk waarschijnlijk heel old-fashioned, maar dat is mijn mening.

Ondanks dat ik in de jongere generatie val, moeten we meer moeite doen om echt met elkaar in contact te komen in plaats van de virtuele wereld. De virtuele wereld maakt het onpersoonlijker. Als je meer persoonlijk contact met elkaar hebt dan weet je sneller wat er speelt. Als je dat weet dan kunnen mensen ook eerder bij je komen als er iets is en dan kan je elkaar sneller helpen. Ook dit gesprek; we nemen de moeite elkaar persoonlijk te spreken. Nu is het dus persoonlijker. Daarentegen levert de virtuele wereld ook wat op, namelijk het snel delen van zaken en informatie. Virtuele wereld kan mooier zijn dan de waarheid. Van belang om te weten wat er daadwerkelijk speelt. Als je elkaar persoonlijk kent en er speelt iets dan kunnen mensen ook eerder bij je aankloppen. Daar is dat persoonlijke contact voor van belang, het kan alleen als je weet wat er speelt. We hebben ook in onze eigen organisatie afgesproken dat als je ziek bent de ziektemelding telefonisch is en niet per mail. Betrokkenheid op elkaar, dat is daarin belangrijk.

Ik vind dat er eigenlijk niet heel veel problemen zijn. Als ik toch wat moet noemen dan kom ik uit op de individualisering van de maatschappij, maar niet alleen in Voorst. Dit betekent ook dat mensen steeds meer voor zichzelf moeten zorgen, meer vanuit eigen kracht en dat dit soms lijkt te knellen. En ik vind dat er ook een grens zit aan deze eigen kracht, want waar deze grens ligt verschilt per persoon. De oorzaak van de individualisering is dat de gezinnen steeds kleiner worden en dat vrouwen tegenwoordig ook werken. Vroeger waren het vooral de vrouwen die de zorgtaken naar de kinderen en naar de ouders onderhielden.

Je leeft er zo makkelijk in mee, 't wordt allemaal zo normaal. Er tegen verzetten heeft geen zin. Er wordt te weinig gecommuniceerd. Er moet veel meer gecommuniceerd worden door iedereen. Zoals afgelopen zaterdag ook, iedereen zit op de telefoon. De lichaamstaal ontbreekt dan. Echt persoonlijke communicatie zal veel meer moeten. Iedereen leeft steeds meer op een eilandje. Dit komt door de techniek natuurlijk. Zijn complete computers, je kunt er alles mee doen. Als ik wist waar het in zit, was het makkelijk op te lossen. Maar de digitale wereld heeft er wel schuld aan. Ieder voor zich, je kunt niet tegen iedereen zeggen nu laat je 's nachts je telefoon beneden liggen. Als ouder moet je dat zeggen. Ik zie een terugloop van de leden. Mentaliteit van mensen verandert. Wordt veel te gemakkelijk gedacht in bepaalde situaties.

Mensen lopen nu sneller over een probleem heen. Gisteravond overleg met de scouting, willen voor elkaar niets meer doen. Los jij dat maar even op. Niet voor elkaar. Is altijd wel geweest. Is wel een omslag. Dit komt door drukte en eigen sores, werk en privé. Ouders zijn veel minder bereid te ondersteunen. Vroeger weekendje weg, stonden ze in de rij, nu is het stoeien om ze weg te krijgen. Samenloop van alles drukte, mail/appjes. Komen we toch weer uit op de techniek. Om dit te veranderen zijn we nu te laat mee. Het breidt zich alleen maar uit. Persoonlijke contacten te handhaven. Communicatie, ouder avonden, mensen aanspreken. Ik heb laatst nog een mail uitgestuurd naar alle ouders, dan heb je het over 160 jongeren. Geen 1 reactie.

Online media is ook een probleem. Je kunt de hele dag contact hebben zonder fysiek contact te hebben. Dit is ongezond. We moeten natuurlijke ontmoetingsplekken creëren, een jeu de boule baantje in ieder dorp, volkstuintjes. Door elkaar te zien, te ontmoeten wordt isolement verbroken en komt er weer wat sociale controle.

Het wordt allemaal onpersoonlijker. Ik ben wel eens benaderd vanuit gemeente voor re-integratie en dan krijg ik een CV mail. Wij moeten het hebben van persoonlijke benadering en contact. Van mond tot mond reclame of mensen die zelf initiatief nemen en langskomen. We hebben bijvoorbeeld een groot wervingsbord aan de weg staan en er komen mensen dan spontaan binnen met vraag naar werk. Ik merk het ook bij opvragen van offertes voor feesten bijvoorbeeld. Alles moet (te) snel en is onpersoonlijker via mail, app, enz.

Wat als eerste in mij opkomt, is de jeugd en invloed van de sociale media. Niet meer "face to face" gesprekken maar via facebook en zo. Dat is natuurlijk niet alleen negatief maar er wordt via sociaal media soms iets gezegd wat men rechtstreeks niet zou vertellen. Men krijgt zo minder persoonlijk contact. Ik mis het sociale gebeuren van met elkaar iets organiseren of om tafel zitten, iedereen zit maar met zo'n telefoon in zijn handen, het lijkt wel of de jeugd niet meer zonder kan. Trouwens ikzelf heb ook zo'n ding maar gebruik deze vooral om PR te maken voor evenementen.

Eerste gedacht is de onpersoonlijke ontwikkeling, dat individuele! Niet betrokken zijn bij andere mensen. Je ziet bijvoorbeeld op straat de mensen allemaal met zo'n telefoon in de handen. Mensen kijken niet meer "breed" om zich heen. Sociale betrokkenheid noemt men dat he. Ik zelf ben juist breed georiënteerd. Die sociale betrokkenheid valt weg, als iemand bijvoorbeeld van de fiets valt, kijkt men er alleen een beetje naar of ziet het geeneens omdat ze op hun telefoon zitten en lopen er zo langs heen. Of in het weekend als er iemand dronken op de grond ligt, lacht men een beetje. Maar ik ga er dan naar toe kijken wat er is en of ik kan helpen. Het kan zijn dat er hulp nodig is of dat er een andere oorzaak is. Er is soms ook een reden waarom diegene onwel of verdrietig is. Het hele maatschappelijke stelsel ontwikkelt zich, mensen hebben hier niet altijd grip op. De maatschappij wordt onpersoonlijker. Als ik in de supermarkt in de wachtende rij tien jaar geleden een praatje wilde maken dan kon dat, nu kijkt men je aan van "wat wil je". Alles moet snel mensen zijn druk en voelen meer druk. Dat zie ik ook met de inzet van vrijwilligers, als ik een vrijwilliger nodig heb, moesten we eerst 20 mensen bellen, nu 30.

Sociale contacten tussen mensen zijn minder geworden en daardoor neemt de eenzaamheid toe. In onze gemeenschap zien we dat steeds meer mensen een toevlucht zoeken. Ik hoor vaak van mensen dat zij al heel lang geen (goed) gesprek meer hebben gehad. Dit komt door de individuele gerichtheid en door de opvoeding en er is ook veel minder sociale controle dan vroeger. De normen en waarden waren vroeger duidelijker en eensgezinder en als je je daar niet aan hield kreeg je een 'tik op de vingers', je werd gecorrigeerd. Nu is er meer een houding van, ik bemoei me er niet mee. Ik zie een soort gelatenheid bij de mensen. Vroeger leefden mensen veel meer in een familiestructuur of waren verbonden met hun buurt of straat. Mensen zorgden en hielpen elkaar. Welvaart. Daardoor hebben we elkaar minder nodig. Misschien is het minder worden van de sociale relaties ook wel een tegenreactie van de periode dat de sociale controle heel groot was.

Hoofdstuk 9: Mensen vereenzamen en komen in een isolement

9.1 Oorzaken en vormen van eenzaamheid

Eenzaamheid is een groot probleem

Eenzaamheid is een groot probleem. Mens en Welzijn organiseert activiteiten voor inwoners met dementie zodat ontmoeting en relatie worden ontwikkeld. Als wijkverpleger zie je dementie en eenzaamheid, de focus is daarop gericht.

Ik zie ook een ontwikkeling dat eenzaamheid steeds meer een probleem wordt. De eenzaamheid in de weekenden is nog groter dan door de week. Eenzaamheid wordt het meest gevoeld op zondag. Op veel plaatsen is geen kerk meer en geen sociale ontmoeting. Hierbij zie je ook nog dat veel zorginstanties zijn in het weekend niet bereikbaar. Zorgboerderijen en de Barnte zijn in het weekend niet open. Alleen bij hoge uitzondering. Door de week zijn er veel zorgmomenten en in het weekend is dat niet het geval.

Vereenzaming vind ik een groot probleem. Hier om mij heen zie ik vooral dat het burennetwerk beperkt is, mensen zijn erg op zichzelf. Samenwerking tussen ouderen en jongeren moet nog op gang komen. Jongeren zijn redelijk negatief, in de wooncorporatie vinden de jongeren die hier wonen dat ze teveel betalen, terwijl ze al korting op de huur krijgen om voor de ouderen wat te doen. Hoe krijg je eigen verantwoordelijkheid bij jongeren, dat zij zich in willen zetten voor de gemeenschap.

Ik link hem dan nu maar aan de eenzaamheid. Dat is wat mij betreft een bottleneck. En wat zijn de oorzaken daarvan? Dan denk ik dat mensen heel veel met hun eigen drukke leven bezig zijn. Ik zou niet weten hoe de gemeente daar zicht op krijgt. In mijn ogen kan dat zo veel zijn. Dat kan iemand zelf zijn, iemand kan zichzelf afzonderen, iemand kan gewoon niet opvallen.

En dan de ouderen. Ouderen waren voorheen veel meer omringd door verzorgers, familie en dergelijke. Ik ben voorzitter van de Zonnebloem. En gasten van de Zonnebloem zijn lichamelijk beperkt. Door ziekte en/of ouderdom. Ze hebben beperkingen om aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Eenzaamheid wordt niet gezien als een ziekte of een gebrek. De wandelingen die de Zonnebloem bij Bussloo organiseert zijn enorm in trek. Mensen genieten zichtbaar van de gezelligheid om samen met anderen lekker buiten te zijn.

De samenleving schiet te kort als het gaat om beleid van de armoede, ik neem de politiek dit heel erg kwalijk. Ik doel hier op de geestelijke armoede. Echte armoede is eenzaamheid, en eenzaamheid is er steeds vaker in deze geïndividualiseerde samenleving waarbij wordt gekort op eerste lijn zorg.

Wij kennen bij ouderen ook “stille armoede” en “stille eenzaamheid”. Wijkgebonden.

Ja, ik kan nog wel meer problemen bedenken. Eenzaamheid is ook wel iets wat je toch wel tegen komt. Zou je niet altijd denken, maar het is toch wel iets wat regelmatig de kop opsteekt. En in deze samenleving, met alles en iedereen met elkaar verbonden is, maar toch

ook weer niet. Dat is niet voor iedereen weggelegd. Mensen die eenzaam zijn, die kunnen ook kwetsbaar zijn.

Ik denk dat eenzaamheid dan een lastig probleem is. Voor heel veel andere problemen kan ik er een weg bij bedenken. En eenzaamheid, daar kan ik wel een weg bij bedenken, maar dan zit ik in het proces. Eenzaamheid zien is het moeilijkste wat mij betreft. We moeten in ieder geval bereiken dat problemen gezien worden. Ik denk dat dat het eerste is, dat we de problemen nu kunnen gaan zien. Dat vervolgens er wegen naar de oplossing zijn. Ik denk dat wij met elkaar willen dat deze problematiek er niet is. Maar in ieder geval, als die er is, dat er op een goede manier mee omgegaan wordt en dat er wat aan gedaan kan worden.

Eenzaamheid: "Er zijn echt veel mensen, die echt de hele dag alleen zijn!" Sommigen zijn daar tevreden mee, sommigen omdat ze veel 'moeten' ze nog passiever worden.

In Klarenbeek, daar heb ik het beste beeld van. Het is toch ook een beetje werk gerelateerd, ik heb de brief ook thuis gehad, dus ik had al thuis een beetje nagedacht. Ik ben bang dat vereenzaming meer in beeld gaat komen.

Ik probeer toch even te kijken vanuit mijn functie welke maatschappelijke problemen er zijn. Dan is dat eenzaamheid en uitzichtloosheid. Ik voel mij zelf niet eenzaam, laat ik dat er even bij zeggen, maar het is wel iets wat ik heel veel zie. Ik heb het idee dat ik hier vanuit mijn functie zit voor de afdeling ouderen, waar ik voornamelijk mee werk. Ik woon hier niet. Ik zie bij mensen veel eenzaamheid en dat er weinig sociale controle of opvang is.

Vereenzaming. Ja, wij hebben natuurlijk een best groot buitengebied in het dorp, ehm, mensen moeten nu langer thuis blijven wonen. Twee jaar geleden is die regel verandert, dat weet u ook. Maar ze zijn ook hulpbehoevender, minder makkelijk de deur uit, werkzame leven houdt op een gegeven moment op, sociale kring wordt kleiner. Dus ik ben bang en zie het nu al een beetje gebeuren dat mensen eenzaam thuis, op een grote boerderij tussen de weilanden, zitten. Het meest knellend. Ik denk op dit moment toch wel de eenzaamheid, in vooral het buitengebied en het signaleren daarvan. Deze mensen vragen niet zo gauw om hulp of gezelligheid of een potje of een spelletje doen.

Eenzaamheid heeft vaak ook te maken met karakter, met je instelling. Er zijn gewoon mensen die willen gewoon weinig contact. Ze hebben het al hun hele leven zo gehad. En als ze oud worden gaan ze er echt last van hebben, want als ze oud worden dan gaan ze echt vereenzamen. Als ze de deur niet uitkomen en er komt nooit iemand bij hun in huis omdat het nooit hun gewoonte was om bezoek te ontvangen.

Het punt waar wij tegenaan lopen is eenzaamheid. Dat is een maatschappelijk probleem dat steeds groter gaat worden. En dat is ook niet zo vreemd. De zorg mag steeds minder bieden. Mensen blijven langer thuis wonen en heel vaak als de partner weg valt, dan heb je een probleem. En niet iedereen die alleen thuis zit is trouwens eenzaam. Er zijn ook mensen die het heerlijk vinden om alleen te zijn. We moeten de eenzaamheid ook niet gaan opdringen aan mensen, want die neiging heb je namelijk heel snel. Die is zo zielig, die is zo eenzaam, terwijl die persoon het heerlijk vindt om lekker een boekje te lezen, een krantje te pakken. Wij

hebben daar een workshop over gehad en dan merk je dat eenzaamheid een heel moeilijk begrip is. Wat is eenzaamheid? Is dat voor jou eenzaamheid of voor mij? Maar we weten wel dat het probleem eenzaamheid steeds groter wordt. Daar is landelijk onderzoek naar gedaan. Er zijn natuurlijk ook mensen die aangeven ik ben niet eenzaam, maar ze zijn het eigenlijk wel. Daarom is het moeilijk de vinger er achter te krijgen, waar zit 't 'm nou precies. Dat is iets wat wij proberen, kijken of we mensen uit hun isolement kunnen trekken. Het kan voor de mensen een gevoel van eenzaamheid geven. Mijn moeder is niet eenzaam, zegt ze. Maar ze geeft wel aan dat ze het naar vindt dat haar wereldje steeds kleiner wordt. Mensen vallen weg. En dan word je volgens onze begrippen, niet haar begrippen, dus eenzaam. Als je je terugtrekt in je eigen gebiedje, niet meer naar buiten treedt of durft te treden.

Mensen zijn vaker alleen, dan ben je nog niet eenzaam. Ik denk dat veel mensen wel eenzaam zijn. De een kan zichzelf prima vermaken en de ander niet. De ander zit de hele dag in de stoel en die houdt niet van puzzelen of handwerken of weet ik wat. Ik denk dat het dat ook wel een beetje is. Het zit vaak in de aard van het beestje. Als jij het niet opzoekt. Want we hebben hier een keer een meneer en mevrouw opgehaald van in de negentig, die wilden absoluut niet. Die mensen hebben ze er heen gesleurd. Die waren eenzaam, ook al waren ze met z'n tweeën. Ze vonden het supergezellig. Maar ze dachten dat hebben wij niet nodig. Ze zijn het niet gewend.

Op korte termijn is vereenzaming het grootste probleem. Op lange termijn het gezin, waar de samenleving uit moet bestaan. De mensen worden individualistischer, anderzijds worden er ook activiteiten ontwikkeld en je hoopt dat er dan door deze wending meer aandacht voor die mensen is. Dat kan door vrijwilligers of door betaald werk gedaan worden. Het probleem wordt zo groot dat er niet genoeg vrijwilligers zijn. Dat moet dan gecoördineerd worden. Alleen door vrijwilligers vallen er mensen buiten de boot. Daarom moet er geld komen voor betaald werk.

Eenzaamheid is ook geen betekenisvolle andere hebben

Ja, eenzaamheid komt best veel voor. Lastig probleem. Eenzaamheid is ook geen betekenisvolle andere hebben. Zij hebben wel burens, de soos. Dat merk ik in gesprekken. Ze voelen zich toch eenzaam. Sommige mensen zijn meer verenigingsmens dan andere. In verzorgingshuizen is altijd wat te doen: samen koffie drinken. Wat goed gelukt is, is de ontmoeting; een inloopmiddag. Daar komen mensen die alleen zijn. Dat is lastig. Je weet niet zo goed wat je daaraan kunt doen. Een zekere eenzaamheid hoort bij het leven. Je kunt ook eenzaam zijn bijvoorbeeld als je geen kinderen kunt krijgen. Als andere ouders praten over hun kinderen. Je kunt er niet over meepraten.

Minder op je burens aangewezen, meer eenzaamheid

De achterliggende oorzaak van vereenzaming: vroeger had je je burens veel meer nodig, nu kies je meer je vrienden. Iedereen is nu zodanig mobiel dat je overal naar toe kan. Daarmee verlies je saamhorigheid in een dorp als je het wel nodig hebt. Een oorzaak is ook de leegloop van de kerken. Vroeger maakte je onderdeel uit een gemeenschap en voelde je je geborgen. Je hoorde ergens bij en je had houvast. Dat is nu weg. Wat je zou moeten willen bereiken is een lastige. Zorgen dat er weer meer winkels komen in Wilp is niet reëel. Ik vind het lastig hierop te antwoorden. Maar bijvoorbeeld het grote terrein van de Lathmer zou misschien wel een rol van

betekenis kunnen spelen in de toename van voorzieningen voor Wilp. Zet daar een supermarkt neer waar de mensen van de Lathmer kunnen werken en het dorp weer een voorziening heeft. Verder zijn er wel mooie initiatieven in bijvoorbeeld de kerk zoals concerten waar mensen elkaar ontmoeten. Dit zorgt voor gebondenheid. Ik zou graag willen bereiken dat er weer geborgenheid is. Daar zit heel veel in. Dan voel je je veilig en daar kun je op terugvallen.

Oude maatschappelijke verbanden, voor zichzelf sprekende noaberschappatronen die zijn verdwenen en daar is nog niet echt een goed vangnet voor gekomen en misschien is het zo dat ouderen meer op zichzelf zijn. Ik weet niet hoe ik ben als ik oud ben maar misschien ben ik dan ook wel op mezelf. Ik weet eigenlijk niet hoe het komt dat mensen meer op zichzelf zijn als ze ouder worden. Misschien is er meer eenzaamheid dan vroeger. Het heeft ook met je persoonlijkheid samen. Mensen proberen zich zo lang mogelijk zelf te redden. Kijk ik ben pas 67 maar ik word natuurlijk 97, dat is nog dertig jaar snap je en dan heb ik dus nog dertig jaar te doen wat ik heel leuk vind. Maar ik denk dat je op een gegeven moment op je 87e dat je denkt ja verdomme het begint nu overal te kraken van de artrose.

Mensen zijn ook gewoon steeds meer op zichzelf geworden. Het is meer een ik-maatschappij. Als je kijkt naar vroeger, toen iedereen elkaar hielp, vooral in de buurtschappen, iemand moest inkuilen, of iemand moest iets anders gedaan hebben, bijvoorbeeld hooien, dan hielp de hele buurt mee. Iedereen stond voor elkaar klaar. Tegenwoordig is het veel meer de ik-maatschappij. Als ik het maar voor elkaar heb, dan is het goed. Daarbij moet er zoveel mogelijk gebeuren ook alles moet maar doorgaan. Mensen die al heel druk zijn die doen er vaak nog iets bij. En mensen die eigenlijk, in sommige ogen, genoeg tijd hebben, die zijn zo druk, vinden ze zelf dat er niets verder bij kan. Voornamelijk met het creëren van rust dat je dus eenzaamheid kunt weghalen. Dat je meer aandacht aan mensen kunt schenken.

Eenzaamheid door minder aandacht voor de ander

En sommige hebben wel familie maar die komen dan heel weinig. Ik heb ook gemerkt dat hier in Nederland de kinderen niet zoveel hebben met de ouders. Ze maken geen tijd voor hen, jammer is dat eigenlijk. En ik denk dat dat komt doordat ze misschien meer werken. Zijn ze druk met de kinderen en met werken. En denken alleen maar aan zichzelf. En ik denk dat dit toeneemt in de toekomst. Eigenlijk moeten we de ouderen meer stimuleren, even lopen, boodschappen doen. Bijvoorbeeld de was doen, de wasserij komt het altijd ophalen. Dit kan ook een van de kinderen doen. In Turkije hebben wij het zo geleerd.

Vereenzaming, omzien naar elkaar vind ik wel een punt. Dat gebeurt hier in het dorp veel. Iedere woensdagochtend in het MFC. Eenzame ouderen worden opgehaald en die hebben eens even wat anders. Nu komt in het MFC ook nog dagbesteding drie dagen per week, daar moet je volgens mij wel een indicatie voor hebben. Mensen die eenzaam zijn komen daarvoor in aanmerking. Hoe ouder mensen worden hoe meer vereenzaming. Ik weet mensen die zien de hele week niemand, werkelijk niemand. De maatschappij zit zo in elkaar dat jonge mensen werken, bijna niemand is als mama thuis. Die werken allemaal, dus die hebben de tijd niet om naar dat soort mensen om te kijken. Ook al hebben ze kinderen, dan wonen ze wat verder weg, kunnen ook niet iedere dag bij pa en ma op de stoep staan. In dat opzicht verhardt de

wereld ook wel. Ik denk dat mensen tegenwoordig onverschilliger zijn. Het is altijd ikke, ikke, ikke, de rest kan stikken. De wereld zit helaas zo een beetje in elkaar. Mensen zijn egoïstischer geworden. Dat geldt niet voor iedereen natuurlijk. Er moet geld verdiend worden, want geld is macht. Ieder voor zich, god voor ons allen.

Ik zie een ontwikkeling in dat iedereen steeds meer op zichzelf gericht raakt, het egoïsme, dan doet ieder steeds meer wat hij of zij fijn vindt. Dat is een trek die je in de hele maatschappij wel ziet. Als we geen rekening meer houden met mekaar, geen liefde meer is voor mekaar, ja, dan verkilt de maatschappij ook. Ik weet zo niet direct een heel concreet groot voorbeeld, maar er zijn wel heel veel kleinere voorbeelden, ik denk van, ja dat zie je wel een beetje gebeuren. Dat iedereen op zichzelf gericht is, alleen maar doet wat hij of zij fijn vindt.

Verkillung van de maatschappij leidt tot vereenzaming van ouderen, als we voor mekaar niks overhebben en elkaar niet helpen, natuurlijk gebeurt het gelukkig nog wel, maar het wordt wel steeds minder. Aan de ene kant zie je dat er steeds meer een beroep gedaan wordt op om mekaar te helpen, in de zorg en zo, het moet steeds meer gebeuren, aan de andere kant is, ja, omdat de mensen steeds meer op zichzelf gericht zijn, zoveel mogelijk verdienen, zoveel mogelijk op vakantie, de eigen dingetjes doen wat ze fijn vinden, je ziet het in het verkeer, maar ook in de zorg op allerlei terreinen, zie je dat wel. Ik zie het in onze eigen kennissenkring niet zo heel erg als probleem, vanuit je Godsdienstige leven is naastenliefde ook belangrijk, en dan zie ik wel dat het iets minder een probleem is als buiten de kerk. Ik zie wel dat er een verschil is bij mensen van binnen de kerk, en die daarbuiten. Een oorzaak kan zijn dat de ontkerkelijking, dat we geen rekening meer willen houden met God en Zijn woord. Dat dat een groot probleem is, ja. De Bijbel zegt daarover dat we elkaar lief moeten hebben als dat we ons zelf lief hebben, uh dat we elkaar moeten helpen. Dat is juist het tegenovergestelde van verkillung. Ik denk dat het voor de overheid ook goed is om meer met God en Zijn woord rekening te houden, voor heel de maatschappij. Om het wat meer concreet te maken zou ik de overheid uitnodigen naar de kerk te gaan en die lessen ter harte te nemen. De gevolgen van het meer rekening houden met het gebod van de naastenliefde is, dat dan de maatschappij vroeg of laat zal kantelen, ja ik denk het wel en de tien geboden waar we als christen allemaal rekening mee hebben te houden in alle gebreken die we hebben, daar staan duidelijk de lijnen in, we willen graag naar de geboden en Gods woord leven en daar staan heel duidelijk de richtlijnen in, zeg maar. Zoals mensen met elkaar om horen te gaan, ja.

Mijn achtergrond is die van socioloog en dat speelt mee in hoe ik naar de problematiek kijk. Wat je over de hele wereld ziet is een ontwikkeling van verstedelijking en dat brengt met zich mee anonimiseren en daarmee ook steeds meer mensen en ook gezinnen die alleen komen te staan en daarmee met het risico van vereenzaming en problemen alleen moeten oplossen of door professionals moet worden opgelost. Dat is een trend die we in toenemende mate hebben gezien in voorgaande jaren.

Meer eenzaamheid door verdwijnen van voorzieningen en zelfredzaamheid

Onder de oudere groepen zie ik vooral veel eenzaamheid ontstaan. Ik woon in Wilp, een klein dorp waar de meeste voorzieningen de laatste jaren zijn verdwenen. Door een bezoek aan de bakker of de supermarkt hadden mensen meer sociale contacten. Zonder deze voorzieningen

blijven mensen meer thuis en ontstaat eenzaamheid. Voor jongen mensen geldt dit minder want jonge mensen blijven meer op zich zelf. Zij hebben op een andere manier sociale contacten via sport of anderszins. Ik ben 72 en mijn vrouw en ik kunnen allebei nog goed en zijn mobiel. We hebben nog regelmatig contact met burens, maar vroeger was dat nog veel intensiever. Vroeger was er meer contact en een grotere sociale controle. Tegenwoordig ontbreekt het aan gemeenschapszin en hoewel Wilp een klein dorp is wordt niet door iedereen aan alles deelgenomen. Niet iedereen ziet dat zitten. Mensen die hulpbehoevend zijn trekken weg omdat voorzieningen weg trekken, gaan naar Twello of Deventer. Voor Wilp betekent dat verschraling. Een tijdje terug is er een enquête gehouden en daar kwam uit dat toch wel mensen in Wilp zouden willen wonen. Door mijn functie bij Leisurelands kwam ik veel in de Achterhoek en daar zie je veel ontvolking. Hierdoor verschaalt de samenleving. Dit zie je in Wilp ook, bijvoorbeeld door het samenvoegen van de twee sportverenigingen.

Er is natuurlijk een aantal voorzieningen die hier niet meer zijn. Dat is een belangrijk punt. Ik heb mij druk gemaakt over het feit dat de bibliotheek weg ging. Het ging ook over een stukje ontmoeten. Het is wel opgelost. Mensen kunnen naar Eerbeek of Twello. Moeten ze iemand vinden die mee rijdt. De mensen die wel in staat waren hun boeken zelfstandig te halen. Die kunnen dat nu soms niet meer. Er zijn wel goede initiatieven. Je kunt naar de Benring. Dan kan je ze bestellen en kan je ze daar afhalen. Maar het is het net niet. Je kunt niet langs die boeken wandelen en je ontmoet de mensen niet meer. Als ik boeken ging halen bleef ik zo drie kwartier weg, omdat ik met iedereen aan het kletsen was. Er zit een station en er rijden busjes. Ik denk dat voor de rest van de voorzieningen wel redelijk zijn. Winkels zijn er toch wel. Zoveel dat je alles wel kan krijgen. Je eerste levensbehoefte. De maatschappij is veranderd. Nu heb je veel tweeverdieners. De ouderen zitten tussen mensen die de hele tijd weg zijn. Dat heeft invloed op je sociale zijn. Dat is niet te veranderen.

Ik zie hier dus de problemen qua eenzaamheid. Hoofdzakelijk ouderen. Als grand café heb je natuurlijk ook een maatschappelijke functie. Er komen gelukkig wel dames en heren alleen om de gezelligheid op te zoeken. Ja, we hebben daar ook wel intensief contact mee. Zo krijgen we ook weleens overlijdenskaartjes. We merken ook aan kinderen dat ze het fijn vinden dat hier een plek is om naar toe te gaan. Mensen zijn gewoon steeds minder sociaal. Even vragen aan de buurvrouw hoe het gaat, als ze wat ouder is. Ze worden zelf wat somberder, omdat het misschien ook niet leuk is om oud te worden. Je omgeving wordt steeds kleiner. Ze moeten natuurlijk ook zo lang mogelijk nog zelfstandig blijven wonen. Terwijl ik denk, zorg dat je met je 70e in een verzorgingstehuis zit. Dan kun je in ieder geval samen eten of gezamenlijk naar de bingo. Het is wel moeilijk, denk ik. Er zijn ook veel mensen die geen hulp accepteren.

Verbanden die los raken, digitalisering, dag en nacht werken er is een groot risico dat men het alleen moet doen en dan heeft men meer en meer instanties nodig om te helpen. Mijn ambitie is het om die trend te keren en als overheid mensen daarin te steunen; en persoonlijk ligt mijn focus dan nog ook op de zwakkeren. Trend was van kleinere eenheden en anonimiseren en vereenzaming en als er problemen waren dan moest de overheid het maar oplossen. En dat hebben we ook jarenlang gedaan met als gevolg een toenemende professionalisering op

allerlei gebied van hulp verstrekken. Maar de conclusie van de laatste jaren is denk ik dat het enerzijds onbetaalbaar is of wordt, maar dat het daarnaast ook onwenselijk is.

Concreter vanuit mijn eigen functie als buurtsportcoach gezien en dan vooral kijkende naar de doelgroep ouderen: dan zie ik dat vooral bij de inactieve ouderen de drempel heel hoog is om actief mee te doen in de samenleving. Om een voorbeeld te geven: eenzaamheid. Eenzame ouderen nemen niet vanuit zichzelf deel aan de verschillende sociale activiteiten en ontmoetingen. Deze mensen moet je bijna van achter de voordeur ophalen. Vaak spelen hier ook meerdere problemen, bijvoorbeeld financieel. Daardoor zijn deze mensen sowieso moeilijker te bereiken. Ouderen die moeilijk meekomen in de huidige ontwikkelingen (meer sturen op zelfredzaamheid) en slecht hun weg kunnen vinden naar hulp en activiteiten die bevorderlijk zouden kunnen zijn voor hun situatie.

Eenzaamheid doordat we langer leven

We leven steeds langer, worden beter genezen. Als je kijkt naar kanker, dit wordt meer een chronische ziekte, moet je eens kijken hoe weinig mensen dan nog kunnen. Het is leuk dat je langer leeft, maar stel je voor dat je dan de hele dag thuis in je eentje in de stoel zit. Dan moet je leven wel door je omgeving een beetje opgefleurd worden, een beetje aandacht, een uitstapje, leven moet ook leefbaar zijn. Denk niet dat het onwil van de mensen is, als je ze aanspreekt dat ze best wat willen doen, maar dat het kwartje bij de mensen nog niet is gevallen.

Ik zie de ontwikkeling van de vergrijzing op ons afkomen. Niet de vergrijzing in zijn algemeenheid maar de kwetsbare oudere daarin. In de vakantie mijn been gebroken en krijg daardoor een inkijk op bepaalde momenten/situaties afhankelijk te zijn van. Bij ouderen zie ik kwetsbaarheid gaan optreden in de fysieke toestand, het psychische deel en het sociale deel. De combinatie is fnuikend. Zit momenteel in een project van 70 en 80 jarigen. Met de 70ers is niets mis. De huidige ouderen die er aan staan te komen en begin 70ers van nu staan actief in de maatschappij. (De kwetsbare ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen.) Breng bezoeken aan ouderen vanuit preventieve gedachte. Ik kom tegen dat ouderen prima functioneren en dan na een half jaar is er van alles aan de hand. Als je dan al niet meer kan wat je moet. Hebben we het nog niet over wat je wilt!! De mogelijkheid om anderen te kunnen ontmoeten. Dat door de onvolkomenheden die je hebt. De zorg in dit deel van het land is nog wel op niveau. Toch de vraag als je in die situatie terecht bent gekomen, hoe kun je door leven? Is er iemand die echt om je geeft, je ziet en wat terug zegt! Bij wijze van spreken, diegene die het glaasje water voor je gaat halen.

Als ik kijk naar mogelijke problemen, zie ik dat mensen ouder worden. Bewegen, vervoer, vereenzaming, omdat mensen langer thuis wonen. Ik verwacht dat er in de toekomst meer aandacht zou moeten zijn voor die grijze groep. Mensen worden steeds ouder. We doen al heel veel, zijn op de goede weg. Er zijn nog wel struikelblokken: vervoer, bewegen, vereenzaming.

Ik zie de vergrijzing als toenemende problematiek met alle gevolgen van dien. Ik denk aan bijvoorbeeld vereenzaming en de toename van zorg. De oudere mensen wonen nogal eens in veel te grote huizen. Daar zou een aanpassing in kunnen komen, dat oudere mensen de

mogelijkheid krijgen te verhuizen naar kleinere woningen. Ik zie dat de druk op de woningmarkt toeneemt, omdat mensen vaak alleen gaan wonen. Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van het multicultureel functioneel centrum in Klarenbeek. Als ik zie wie er allemaal gebruik van maken. Ik vind het een krachtig geheel. De betrokkenheid vanuit de inwoners is groot. Ik ben hierover heel positief verrast. Als ik kijk naar de vereenzaming heb ik het idee, dat dat ook vaak aan de mensen zelf ligt. Er zijn mensen, die introvert zijn. Mensen leven veel op zichzelf. Ik zie dat bijvoorbeeld bij mij achter. Het raakt me niet, maar ik constateer het wel. Dat zijn volgens mij de achterliggende oorzaken van het probleem vereenzaming. Wat ik goed vind, is dat bijvoorbeeld 'De Zonnebloem' in onze gemeente de mensen er zo bij betreft. Mijn idee is het uitbouwen en versterken van het welzijnswerk.

De vergrijzing gaat hier ook spelen. Dat lijkt in deze gemeente ook behoorlijk te zijn. Steeds meer ouderen en die worden ook steeds ouder. En het wordt verwacht dat die steeds langer zelfstandig blijven wonen. En er zijn minder jongeren. En als ik naar mezelf kijk, we moeten allemaal langer werken en we hebben allemaal een druk leven. Je hebt minder tijd, of je richt je heel erg op jezelf daardoor. Ja, en de ouderen zitten der, en bij de jonge generatie gaat het leven door, die vullen hun leven wel. Wij hebben een maatjesproject waarin een koppeling gemaakt wordt tussen een maatje en iemand die een maatje wil. En daar komen allerlei vragen binnen waaronder dus ook over eenzaamheid. Een oudere die eenzaam is en die zoekt iemand waarmee die naar de markt of iemand die thuis even een kopje koffie kan komen drinken. En dan proberen wij dus iemand te vinden die hieraan gekoppeld kan worden. En dat lukt niet altijd, en dan hebben we langer de tijd nodig.

Eenzaamheid onder vluchtelingen

Eenzaamheid, ik zie veel eenzaamheid bij vrienden en landgenoten. Omdat heel veel Syriërs de taal nog niet kunnen spreken. En ze willen zo graag meer contact met bijvoorbeeld Nederlanders. Het zou fijn zijn als de gemeente daar meer aan doet zoals: verschillende activiteiten om meer contact te maken met diverse mensen. Mensen uit Syrië komen uit een oorlogsgebied en hebben hele heftige dingen meegemaakt. Maar door de eenzaamheid gaan ze nog meer piekeren over het verleden. Als ze andere dingen gaan doen, worden ze afgeleid. De meeste Syriërs zijn verlegen door tradities, doordat ze uit het Midden Oosten komen en een andere cultuur hebben, vinden ze het erg spannend om met andere mensen een gesprek aan te gaan. Ze hebben vaak last van de taalbarrière. De taalbarrière is het grootste probleem. En natuurlijk de culturele verschillen tussen het oosten en het westen, ze proberen zich wel aan te passen in Nederland. Hoe gaan we die mensen beter inburgeren in de gemeente Voorst? Ze zijn al in de goede richting maar ze moeten nog even doorpakken. We moeten meer activiteiten die door de gemeente Voorst worden geregeld waarbij ook Nederlanders aanwezig zijn, zodat ze sociale contacten kunnen onderhouden. En het is heel belangrijk dat er dan wordt gezegd dat ze mogen komen en niet dat ze moeten komen. Om te voorkomen dat die mensen zich eenzaam voelen en alleen maar thuis blijven. En ze helpen om de taal te leren/oefenen en het sociale contact met andere mensen/culturen. In Epe hebben ze daar een hele goeie oplossing voor, dit heb ik al bij de gemeente aangegeven maar helaas nog niks over gehoord. Dit gaat dan om een lezing tussen bedrijven en statushouders om zo elkaar beter te

leren kennen. En daar zitten waarschijnlijk wel talenten tussen zoals schilders of timmermannen. Hierdoor zouden die bedrijven stageplekken kunnen genereren voor statushouders.

9.2 Eenzaamheid voorkomen of aanpakken

Het draait om menselijk contact

We moeten willen bereiken dat we meer mensen uit het isolement halen en dat mensen zich door contacten weer fijn voelen. Een fijne oude dag. Niet alleen een oude dag trouwens, want onder jongeren zie je ook steeds meer eenzaamheid ontstaan. Proberen drempels zo laag mogelijk te krijgen dat mensen ook die stap durven te zetten. Dat aanslingeren.

Waar het om draait is hoe wij ze verzorgen, dat je de mensen kunt steunen, met ze kunt praten. Gelukkig in onze 's Heerenloo zorg, is ook wel bekibbeld op personeel, maar wij kunnen, zelfs als ik vanmorgen om 7 uur begin, dan breng je de medicijnen, dan zit ik op de rand van het bed en dan vertelt ze nog even van de vorige dag of dan vraag ik of ze goed heeft geslapen, zo gaat dat de hele dag door. Dat menselijke contact, daar gaat het om.

Nou de eenzaamheid, we zijn daar een verbindende factor in. Als je kijkt naar het banen zwemmen of het recreatief zwemmen, dan zijn er toch ook heel veel mensen vooral ook ouderen die bij ons ook een stukje plezier beleven maar ook een stukje sociale contacten onderhouden. We merken ook dat het een soort van tweede huis principe is, in de zin van dat heel veel mensen graag komen. Afspraken op woensdag morgen of donderdag middag met bepaalde groepen, die worden echt heel strak nagekomen. Verjaardagen worden bijna verzet om vooral dat contactmoment met elkaar te hebben.

Wat moeten we bereiken dan zeg ik denk ik: "Noaberschap", kijk om naar je naasten, buur, omgeving, familielid en dat mensen wat meer de tijd willen nemen, of neem ook de tijd voor een ander. Dan praat ik vanuit m'n eigen werksituatie, ik ben altijd zelf ook voldaan en blij als na een late dienst iedereen weer z'n aandacht heeft gehad, z'n ritueel, een aai over de bol of een kusje, of nog even heeft nagepraat en dat iedereen "goed" de nacht in gaat. Maar het is ook goede buur, ook in de Benring, de samenhang tussen jong en oud, de contacten met elkaar. We hebben nu al jongeren van de Beele die bij ons het onderhoud van de tuin doen, dat vinden ze heel leuk en dan komen ze ook bij ons koffiedrinken samen met de bewoners, elkaar willen ontmoeten, dat de schroom weg is. Als mensen ook meer vanuit hun hart en hoofd zouden handelen zou het een stuk menselijker worden. Doelen en resultaten als ik dan nu praat over de Zorgcoöperatie de Nieuwe Benring met name, gaan we openstellen voor nog meer mensen die daar een dagbesteding kunnen doen of mensen van Pluryn daar meer inschakelen die daar wat kunnen knutselen of kunnen helpen met eten koken, maar misschien ook meer mensen nog rondom Voorst, die te bereiken, nou als je wat wil en wil je gezellig voor een kopje koffie komen, dan moet je bij ons zijn. Dat willen we eigenlijk bereiken, dat we gewoon het centrale centrum worden waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Ja, als je me vraagt wat vind je van de gemeente Voorst of Twello? Ja dan ben ik eigenlijk hartstikke tevreden om in Twello te wonen. Voor het grootste gedeelte ligt dat ook aan jezelf.

Als je je alleen maar in je eigen kring begeeft dan schiet het niet op. Maar dat komt ook omdat, ja ik ben een klepperd he. Als ik in het dorp loop en heb oogcontact met iemand dan groet ik die gewoon. Ook al ken ik hem niet. Dat is een bepaalde mate van beleefdheidsvorm. Mensen die ik dan vaker zie of iets beter ken, daar maak ik dan een praatje mee. Maar omdat je dat zo doet, dan merk je ook dat je dat terugkrijgt. Ik ben hartstikke tevreden over Twello en ook over de gemeente hoor. Maar goed, ik werk hier ook zo lang bij deze gemeente dat ik denk van nou, ik zou niet in Apeldoorn of Deventer willen wonen bijvoorbeeld. Hoewel daar misschien meer voorzieningen zijn, maar als je dat dan vergelijkt met het wonen in de gemeente Voorst en in Twello dan zeg ik, voor je gerief en je welzijn dan moet je hier zijn. De gemoedelijke dorpse sfeer. Deventer is om de hoek en je kunt er heen, maar ik ben dan wel blij als ik thuis ben. Dat ben ik sowieso altijd hoor. Ja, je woont al zolang hier in deze gemeente. Als ik dan naar familie ben geweest in het westen en ik ruik de VAR dan ben ik weer thuis.

De individualisering. Eenzaamheid onder ouderen. Gemeenschapszin nodig, binding in de buurt belangrijk, zicht hebben op elkaar is nodig. Dat kan in een dorp meer zijn, zoals in onze gemeente.

Ik help ook mensen in het verzorgingstehuis. Daar is niet elke bewoner heel blij, het is wel moeilijk hoor. Oudere mensen hebben wel steun nodig, ze zijn eigenlijk eenzaam. En ik ga ook koffiedrinken met de oudere mensen daar. En ik voel mij soms een beetje... ja zij zijn zo alleen. En door kleine dingen zijn ze helemaal weer vrolijk. Ze verwachten helemaal niet zo veel. Eigenlijk hallo, is al genoeg dan lachen ze.

De problemen die ik om mij heen zie, is de oudere mensen die eigenlijk in een soort gat dreigen te vallen wat vroeger opgevuld werd door het bejaardenhuis. Wat opgehouden is om te bestaan. Waar best mooie vervangingen voor gevonden zijn. Sowieso door langer thuis te blijven, doordat je langer thuis verzorgd wordt. Maar het is niet alleen die steunkousen of naar bed helpen. Het is ook het stukje, toch het oogje in het zeil, het sociale gebeuren. Hoe ouder je wordt. Je bent gewoon niet meer in staat om mobiel te zijn of om dingen voor doktersadvies te vragen etc. En daar was toch wel een Benring een plek om toch een soort sociale aanspraak te hebben. En dat is toch anders geworden. Mensen zijn heus nog wel in staat om thuis te blijven. Maar de aanspraak. Dat zie ik wel om mij heen. We komen nog wel eens op de Benring. Mensen die daar zijn hebben het nog wel voor elkaar, maar mensen die bijvoorbeeld weduwe zijn geworden of bijvoorbeeld en die zitten thuis. Die moet je echt proberen. Dat gaat niet vanzelf. Of mensen moeten zelf initiatieven ontdekken. Of mensen die moeten een duwtje krijgen.

Zoals kinderen die kunnen wel sporten. Die hebben meer ontmoetingsplekken, communicatie plekken. Via sociaal media kun je heel veel daar aan doen en mee doen. Voor een groot deel van de ouderen is dat veel lastiger. De digitalisering is er voor hen ook maar ze gaan er niet in mee, het wordt niet door allen optimaal gebruikt. Je moet mensen mee zien te krijgen daar gaat het om. Mensen die nu niet voldoende meedoen gaan zeker niet meer meedoen door digitalisering. Omdat er daar al vaak een soort splitsing plaats vindt. Dat betekent dus in mijn

optiek dat je de mensen moet zien te activeren om mee te doen. En dat doe je dus niet weer door weer digitaliseren, dat zou je eigenlijk fysiek moeten doen. In bepaalde plaatsen.

Ouderen moeten actief blijven: ledigheid is des duivels oorkussen

Verder zie ik ook ouderen die eigenlijk geen zinvolle invulling van hun dag hebben. Ze zijn gestopt met het kerkkoor, zwemmen of handwerkclubjes. Het wordt vaak te ingewikkeld om te komen maar ook de handeling zelf wordt te lastig. Kaarten gaat te snel, ze kunnen het tempo niet meer bijhouden. Uit schaamte stoppen ze. Ze stoppen niet omdat ze het niet leuk vinden. Absoluut niet. Ze schamen zich voor de groep. En voelen zich een last voor de groep. Ik ben natuurlijk heel erg gericht op de ouderen.

Eenzaamheid ligt op de loer, ook omdat het oudere mensen ontbreekt aan energie om uit huis te gaan. Er ligt een taak voor de mensen zelf om onder de mensen te blijven. Dat oudere mensen zelf ook moeten zorgen dat hun leven leuk blijft en dat ze onder de mensen blijven. Er is veel behoefte aan vrijwilligers bij sportverenigingen etc., maar de mensen beginnen er niet op tijd mee, waardoor ze steeds minder onder de mensen komen, steeds meer mensen weg vallen en waardoor ze vereenzamen.

Ook is de eenzaamheid bij ouderen wel een probleem. Toch zijn mensen in de dorpen minder eenzaam dan mensen die in Twello komen wonen. Je moet als je gaat verhuizen op latere leeftijd je netwerk weer opbouwen. Het meest problematische hieraan is het krijgen van actie en reactie van mensen. Mensen zien niet in dat het ze wat brengt, ze willen en moeten veel dingen toch zelf doen. Er worden kleinschalige/doelgerichte ontmoetingen en activiteiten georganiseerd, het is niet vanzelfsprekend dat mensen er komen. Dit geldt voor allerlei gebieden. Ouderen vinden het vaak niet nodig om ergens bij aan te sluiten. Mensen moeten bewust worden van wat er voor voorzieningen zijn en wat voor activiteiten er georganiseerd worden. De dorpscontactpersonen zijn daar al heel goed mee op weg. Ook bij vereenzaming moeten mensen zelf tot actie overgaan. Dit met als doel een prettige en goede samenleving waar we allemaal in leven. Het moet een vanzelfsprekendheid worden dat men naar elkaar omkijkt. Bewustwording. Ook ontstaan er leuke ontmoetingen die er vroeger niet waren.

Ik denk dat woonplaatsen zoals deze de beste plaats zijn voor ouderen. Maar ook woonvormen zoals ik in Deventer heb gezien. Dit noemen mensen centraal wonen, wat wij hier doen. Je bent volledig zelfstandig. Onze tuin wordt door ons verzorgd. We hebben geen bemoeienis van de coöperatie. Schoonmaken doen we zelf, we hebben dus geen service kosten. Appartementen complexen in zijn geheel, daar wordt service gedaan door de verhuurder. Die zorgt dat het goed schoongemaakt wordt enz. En dat is vaak vervelend. Want dan is men niet tevreden erover. Er komt dan weer een ander schoonmaakbedrijf en die is goedkoper misschien voor de verhuurder. En die doen het dan ook niet goed. Dan denk ik, laat de mensen het zelf doen. We hebben geen servicekosten. Maar we hebben een gezamenlijke ruimte. Die staat onderin als je binnenkomt gelijk links om de hoek. Er komt om de twee weken iemand daar schoonmaken. Een van onze bewoners, dat is een echtpaar die nog behoorlijk fit zijn, die maken het trappenhuis schoon. We geven hun weleens geld hiervoor. De tuin wordt ook door ons zelf gedaan. Volledig selfsupporting. Het centraal wonen houdt in dat je heel veel dingen samen

met elkaar regelt en ook dat je elkaar ondersteunt. Niet dat je bij mekaar gaat stofzuigen en koken maar dat je gewoon elkaar kent in ieder geval samen dingen doet. Met elkaar samen leeft. Om te voorkomen dat iemand die al eenzaam is en weinig contacten heeft, die heeft er vaak geen zin in.

Uiteindelijk ook voor ouderen, het waardevol kunnen blijven, dat is ook een heel belangrijk iets. Als je de hele dag maar zit te zitten... Ledigheid is des duivels oorkussen. Dan is het dus de vraag aan de gemeente, wat willen we hiermee. Het is voor de persoon zelf niet goed, maar zeker ook niet voor de omgeving. Het heeft altijd een negatief effect. We zijn op aard om te zorgen dat mensen zich goed kunnen redden, deze mensen redden zich eigenlijk niet, maar alleen omdat het achter de deur gebeurt en de rest ziet het niet, maakt het nog niet goed. Bovendien mensen kunnen hun maatschappelijk taak ook niet goed op zich nemen. Vrijwilligerswerk bijvoorbeeld, een actieve rol in de maatschappij. En de context, familie komt vaak niet meer, burens durven niet meer te komen, dan kachelt het maar achteruit.

Verder zou er scholing (cursussen rondom PC/Internet gebruik etc.) omdat steeds meer digitaal wordt, inclusief winkelen, en meer sport moeten komen voor ouderen. En een ophaalservice om ouderen hun boodschappen te kunnen laten doen. Dit zodat zij gedeeltelijk onafhankelijk blijven en onder de mensen komen.

Het probleem vereenzaming is gedeeltelijk opgelost. Ja, ik denk dat het samenhangt hoe actief iemand wil zijn. Als iemand er niet zelf kan komen en er is geen mantelzorger, moet je iets bedenken om eruit te gaan. Er zijn zelfs mensen die niet meer fietsen of auto rijden. Zij komen bijvoorbeeld niet meer om te klaverjassen. Het zou mooi zijn, als je een pendelbus laat rondrijden. De meeste ouderen hebben een smartphone. Met een appje kunnen zij Uber laten komen.

Initiatieven voor ontmoeting

Dit project loopt nu 5 jaar, de ontmoeting, omdat dit ons hoofddoel is, ik merk nu dat er meerdere plekken zijn die dat ook zo noemen, dus iedereen krijgt er een ander beeld van. Je kunt bij het zwembad ontmoeten, je kan bij de bibliotheek ontmoeten. Er zit hier wel iets meer achter dan eten en koffie drinken. Dat gebeurt hier natuurlijk ook maar er zit hier professionele begeleiding achter om mensen stapjes verder te helpen. Dit helpt dan wel verder dan alleen iemand leren kennen en samen koffie te drinken in de bibliotheek.

Bestaande voorzieningen blijven inzetten. Niet alles overboord gooien. Ik denk daarbij aan voorzieningen als de computerinloop en de kringloopwinkel die beiden ook en vooral een sociale functie hebben. Mensen grijpen bijvoorbeeld de computerinloop aan om een vraag te stellen over hoe iets werkt. Echter al snel blijkt dat ze eigenlijk komen voor de inloop, het kopje koffie en het gesprek/ de aandacht.

In Terwolde is een goed lopende ontmoetingsmiddag georganiseerd, sommige klanten geven aan dat ze eenzaam zijn en op vrijdagmiddag in Terwolde bij elkaar komen. Doel is dat alle ouderen de mogelijkheid moeten hebben om contacten op te doen. Misschien in een clubgebouw met vrijwilligers.

Het huidige project op de Martinushof is een project van betrokkenheid. Doordat je dingen ziet kun je ze ook simpel oplossen en zijn zaken zo praktisch geregeld. De Wmo gedachte is wel goed. De benadering als team, de wijkverpleegkundige die werkt in de leefwereld en wat kunt u? De ambtenaar heeft de vraag, “wat kan u nog”? Kom in deze niet tegenover elkaar te staan maar doe het met elkaar. De professional en het sociale netwerk, trek samen op. Je ziet dat gemeente en overheid niet duidelijk zijn in waar je wel of niet recht op hebt. Maak duidelijk, u hebt er recht op maar wij beoordelen het!

Daarnaast zie je in kerndorpen dat mensen gaan vereenzamen. Dat ons bad gebruikt wordt als sociaal domein, als sociaal contact. Ze gaan zwemmen maar 80 procent van de tijd is het meer ontmoeten van elkaar bij het banenzwemmen of bij een groepsles. En dat ze heel erg gehecht zijn aan die groep om daarin terug te keren. Dat contact is misschien nog wel belangrijker dan het zwemmen. Want, o wee als je die groepen uit elkaar trekt dan heb je de grootste trammelant. Dus daar is denk ik nog wel wat te winnen

Ik zou de jeugd nog meer te willen laten bewegen en ook de ouderen. En dat je een accommodatie bent waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dat wordt hier denk ik nog te weinig gezien. Want als je samen in het water staat dan praat je veel gemakkelijker met elkaar. Dat geeft een soort ontspanning over mensen heen waardoor ze met elkaar gaan kletsen. Dus ze ontmoeten elkaar. En dat is denk ik heel belangrijk in deze tijd. En we organiseren hier ook veel activiteiten voor om mensen te laten samen komen. Ik denk dat je daardoor mensen beter sportief bezig kan laten zijn. En er komen weer nieuwe mensen op je accommodatie en dat draagt bij aan het totale doel van het zwembad. Om deze accommodatie volledig te benutten. Eenzaamheid; werkplekken waar je je huis voor uit komt bij projecten bij welzijnsorganisaties of sportbedrijven.

Tip: kijk eens hoe Apeldoorn hier mee omgaat op www.ontmoetelkaarinapeldoorn.nl hier kunnen mensen terecht om elkaar te ontmoeten of voor hulp bij het invullen van belastingformulieren, het aanvragen van subsidie, en dergelijke. Café Titus in Twello is er al, maar dit komt nog niet zo goed van de grond.

Ik zie een groeiende groep oudere mensen die vereenzamen door het wegvallen van de partner, onder-gestimuleerd worden en dementeren. Ik kwam bij een patiënt aan het begin van de avond. De dame met reuma zat in haar eentje onder ongezellig tl-licht aan het aanrecht een bord met eten naar binnen te werken. Dat doet ze dagelijks omdat ze het bord niet naar de tafel kan brengen. Ook samen (uit) eten (gaan) is een probleem omdat ze niet netjes kan eten vanwege de bewegingsbeperking. Dit bracht mij op het idee om eenzame ouderen samen te laten eten. Daarmee start ik nu een pilot.

Wat zou het mooi zijn als we als organisaties iets kunnen creëren voor mensen, die nu buiten de boot vallen, die niet op een computer zitten. Nogmaals, dat initiatief bij de Jumbo, ik bedoel die koffietafel is geweldig. Er zou één of meerdere hangplekken voor ouderen moeten zijn. ‘Het bankje van Sam’ in Twello.

Meer doen voor eenzame mensen

Eén van de oorzaken [red: voor vereenzaming] is natuurlijk dat de verzorg- en bejaardenhuizen zijn wegbezuinigd. We vinden het met elkaar van belang om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Maar daar zijn nog geen nieuwe voorzieningen en activiteiten voor ingericht om dan de gaten mee te vullen. Bijvoorbeeld: laatst sprak ik iemand die gestopt was met zwemmen omdat hij er niet meer kon komen. Hoe mooi kan het zijn: als er een clubje mensen is die deze mensen op willen halen. Of als mensen gestopt zijn met kaarten omdat het tempo te hoog ligt. Laat ze komen om gewoon mee te kijken. Zet koffie en een wijntje voor ze klaar. Het hoeft allemaal niet zo ingewikkeld te zijn. Echter veel zaken worden al ingevuld.

De ouderen doelgroep groeit steeds door en zij dienen zelf de zorgvraag op te moeten vangen. Genoeg inzetten op ouderen die nog fit zijn, zij vragen steeds meer een bredere aanpak, dat zij ook mobiel kunnen blijven. Bij ouderen zie je ook steeds meer eenzaamheid – een tekort aan sociale contacten. Fysieke omgevingen bieden; zodat ouderen zich minder eenzaam voelen – een plek om naar toe te gaan – zelfredzaam kunnen blijven.

Je zou moeten willen bereiken dat je vanuit de patiënt kijkt naar de mogelijkheden van wat er in de weekenden te doen is en waar men kan aansluiten. En ook de randvoorwaarden die er voor nodig zijn goed regelen, bijvoorbeeld het vervoer. Ook is er geen of weinig mogelijkheid om samen te eten. Het zou mooi zijn dat je vanuit de wijk bij het Grotenhuis zou kunnen eten. Voordelen zijn: doel in de dag, je geniet van een gezonde maaltijd en je komt uit een isolement. Zo kun je mensen met elkaar in contact brengen. Wat je verder bereikt is gezondheidswinst. Je zou maaltijden moeten presenteren in plaats van kant en klare maaltijden uit de supermarkt. Te veel zoet, zout en te vet.

De geestelijke nood is erg hoog, schrijnend is het. Het valt niet mee als je ergens mee zit, bijvoorbeeld rouw. Een teruggetrokken leven in eenzaamheid. Mensen zijn te bescheiden en durven of kunnen geen hulp vragen. Mensen vallen in een diep gat waar alleen moeilijk uit te komen is. De samenleving is erg veranderd, alles draait om men zelf. Er is geen plek meer voor de naasten. Bij andere mensen op visite gaan is er haast niet meer bij. Vooral de oudere mens heeft geen Facebook (isolement). We moeten de drempel verlagen voor de mensen die eenzaam thuis zitten. Mens en welzijn organiseert al heel veel voor de mensen. De vraag is dan hoe gaan we die mensen bereiken? Het gaat mij aan het hart als mensen zich geïsoleerd voelen. Dat raakt me heel erg.

Wij hebben daar een gezamenlijke keuken gecreëerd en daar doen we dus ook gezamenlijk koffiedrinken voor wie dat wil, maar ook gezamenlijk eten en eten koken. Dat is eigenlijk iets waar ze van Trimenzo niet graag aan willen, want ze hebben mensen tekort. En ja, eigenlijk daarom heb ik dat ook aangekaart bij de coöperatie, die willen dat ook op poten zetten. Mensen moeten dagbesteding hebben, maar begin maar met een dagbesteding als aardappels schillen, groente afhalen, die dingen, ook al zijn ze dementerend dat kunnen ze feilloos en dat samen doen he, eten koken, ze komen wel eens bij ons zo van, 'oh wat ruikt het hier lekker' en dat is ook die manier geurbeleving he, alles wordt ze gewoon ontnomen eigenlijk op die manier. Dus ik denk, we moeten wel heel hard zorgen voor, dat we om ons heen weer een heel

netwerk creëren met vrijwilligers. Daar zijn we dus heel druk mee bezig en dan ook elkaar gaan ontmoeten, niet elkaar bellen, maar gaan ontmoeten. De bewoners onderling maar ook de vrijwilligers. Morgen ga ik ook overleggen om een burendag te organiseren, dat is al beslist, op 23 september. Ook al is het alleen maar met elkaar gezellig met een kopje koffie, bewoners van de Benring, ook burens uit de omgeving. Dan kom je mensen tegen, desnoods ga je gewoon met een ansichtkaartje langs de deuren met de vraag: buurvrouw kom je op de koffie, een verhaaltje erbij, want dat werkt toch wel hoor. Met financiële ondersteuning van het Oranjefonds en Douwe Egberts, daar hebben wij ons ook bij aangemeld.

Een deel van de Benring is nog verpleegtehuis van Trimenzo (8 personen), de rest van de mensen woont en huurt hier gewoon, sociale woningbouw voor ouderen, deels met zorg. Trimenzo en Mens en Welzijn hebben zich bij dit gedeelte teruggetrokken. Ons eerste doel en gemeentelijk doel zou moeten zijn het handhaven van het verzorgingstehuis en het tweede doel het organiseren van dagopvang en activiteiten voor ouderen. Dit moet een samenwerkingsverband zijn van een professionele organisatie en vrijwilligers. Met een professionele organisatie willen we dagopvang realiseren. Denk bijvoorbeeld aan koken. Koken is een sociaal gebeuren. Dit hoeft je niet alleen voor de dagopvang te organiseren, maar kan ook voor mensen uit het dorp toegankelijk zijn.

Als woonzorgcoöperatie willen we graag een centrumfunctie kunnen vervullen voor sociaal aanbod en aanbod van activiteiten, bijvoorbeeld kerststukjes maken, ruimte aanbieden voor zang of een kerstviering, creatieve activiteiten of gewoon koffiedrinken. We hebben in Voorst natuurlijk ook een kerk, dorps huis en school, maar laat die ruimtes maar gebruiken door verenigingen. Doelen van de woonzorgcoöperatie zijn het bieden van zinvolle dagbesteding en het bieden van een sociale kring, zodat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Resultaat is het terugdringen van eenzaamheid.

Gemeente organiseert bijvoorbeeld iets voor eenzaamheid. Harstikke mooi als er iets gedaan wordt. Wat ze precies doen weet ik niet. Kerken doen daarin wel iets. Gemeente her en der bij aansluiten, of dat de gemeente meer faciliteert. Organiseren middagen, koken – eten samen in de kerk. Groep die eten klaar maakt. Eén keer in de maand. Kerken doen dat ook, staan dicht bij de mensen. Mensen niet vereenzamen, niet alleen thuis blijven dat ze opgehaald worden. Misschien meer samenwerken hierin. Alleen als er behoefte is aan hulp. Mensen ophalen voor de kerk. Melden zichzelf. Diaken zijn doeners. Pastoraat – mensen die meer omzien naar gemeenteleden.

De vergrijzing weet je. Ik vind in de gemeente Voorst de situatie niet zo negatief. Er is een groot sociaal netwerk in de dorpen. Wij moeten ervoor zorgen dat de ouderen een pc of laptop hebben. Dit is eenvoudig op te pakken. We moeten ervoor zorgen dat de communicatie aan de gang blijft. Het is heel simpel bijvoorbeeld het bestellen bij Albert Heijn. Vooral contact, niet alleen email, maar ook skypen om je gezicht te laten zien. Er zijn heel veel mensen die dit niet willen of kunnen doen. Het is heel simpel. Daarin hebben wij een taak. Hoe kun je vanuit de zorg dingen aanbrengen. Die zorg is nog onvoldoende.

Voor dit probleem zou meer erkenning vanuit Den Haag moeten komen en meer budget. Er zouden meer voorliggende voorzieningen opgezet moeten worden om vereenzaming te voorkomen. Mensen wonen nog thuis maar alles gaat steeds moeilijker. Mensen ontmoeten is dan heel belangrijk. Ze vergroten dan hun netwerk en komen makkelijker in contact met anderen om iemand te vragen om een boodschapje te laten doen. Een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, samen lunchen, koffie-uurtje, 1 keer per week kaarten samen eten en dergelijke. Of om de beurt bij elkaar eten. Maar er zal iemand moeten zijn die daar het voortouw in neemt. Voor mensen die zoiets op willen zetten zou de gemeente locaties beschikbaar moeten stellen een ruimte met een toilet en een keuken en dan ben je al een heel eind. De gemeente is er ook gebaat bij als het goed gaat met mensen. Zo'n locatie zou door een vrijwilliger en of ouderen gerund kunnen worden. We hebben al wel een maatjes project maar er zouden er veel meer moeten komen. Als er meer algemene voorzieningen komen hoef je minder een beroep op de Wmo te doen. Onze ambitie is om mensen zo goed mogelijk en zo lang mogelijk thuis te laten wonen.

We willen bereiken dat iedereen zich toch een beetje zich gaat inzetten, denk ik. Dat mensen als ze hulp nodig hebben meer een beroep op hun omgeving moeten kunnen doen (als ze die hebben). Mensen met nauwelijks familie of contacten zijn aangewezen op organisaties, zoals die van ons. Mensen zouden in hun eigen buurt moeten gaan kijken wat je toch kan betekenen voor mensen en je voorhouden, stel over 20 jaar dat ik... Dan wil je ook graag dat iemand zegt: 'buurvrouw zal ik even een boodschapje voor je doen of zo'. Voor veel mensen die volop in het leven staan is dat allemaal de ver-van-mijn-bed-show. Logisch we zijn allemaal druk met van alles, maar ik denk wel dat dat bewustzijn wat meer moet komen. Omdat mensen anders tussen wal en schip raken, probeer eenzaamheid te voorkomen, dat is denk ik wel het belangrijkste. Wat ik net al zei; het is heel leuk dat je lang leeft, heel veel mensen worden stokoud, maar je leven moet wel leefbaar zijn. Denk dat het daar voornamelijk om gaat. En dat mensen op eigen kracht niet meer mee kunnen doen met dingen dat je die wel ondersteunt, zodat ze mee kunnen doen.

Ik vind persoonlijk dat er meer geregeld moet worden voor de ouderen. Als zij naar activiteiten toe moeten komen die wij organiseren dan hebben ze geen vervoer. Of dan moeten ze hun kinderen vragen en dat kan dan niet. En ik vind dat daar dan wat geregeld moet worden. En lichamelijk zijn ze niet staat om hier te komen. Nu heb je vrijwilligers daar voor nodig om hen te brengen. Maar dat is sowieso heel moeilijk om daar aan te komen, die vrijwilligers. En er schijnen wel mensen die via de gemeente maar hoeven te bellen en dan komt er iemand van Mens en Welzijn. En als mensen daar niet komen dan missen ze de gezelligheid en de sociale contacten en dan blijven ze maar achter de geraniums zitten. En een beetje sociale controle is ook wel goed. En er kwam altijd iemand op de koffie en ineens was hij er niet. Nou ja dat was heel bijzonder. En toen ben ik bij hem thuis gaan kijken en toen lag hij dood in zijn appartement. En als mensen vereenzamen, ja dan krijg je dat.

Dat geldt ook voor de ouderenzorg. Als maatschappij moeten we die groep toch nog een leuk leven kunnen bieden. In Casa Bonita merk ik dat de ouderen het fantastisch vinden dat ze nog wat kunnen en dat wordt ook door de familie gedeeld. Dementeren is verlies van je partner,

ouder enz. en als daar nog een goed vervolg aan het leven kan worden gegeven dan is dat voor iedereen winst. Daar moeten voorzieningen voor zijn en daar zal ook inzet van vrijwilligers noodzakelijk zijn. Ik weet echter niet of we dat wel volhouden.

Dergelijke enthousiaste initiatieven op het gebied van ouderen mis ik. Daar kan meer worden gedaan om hen mee te nemen in activiteiten en uit hun comfort zone te halen. Een leuke dag te bezorgen. Dit kan van alles zijn, laat een bus door de gemeente Voorst rijden en we gaan wat leuks doen. Blijf ook vooral binnen de gemeente Voorst en ga niet altijd maar naar 'De Keukenhof'. De gemeente moet dit denk ik faciliteren en (gedeeltelijk) financieren. Doe dit per kern, een paar keer per jaar bijvoorbeeld. Waar je dit soort dingen vooral niet moet organiseren zijn locaties als de Martinushof. Dit is een plek waar niet veel mensen mee geassocieerd willen worden. In de 'beweegtuin' die hier is aangelegd gaat iemand die nog mobiel en vitaal is niet komen. Dit had op een mooie locatie, centraal, bijvoorbeeld bij de Parkflat Statenhoed moeten komen. Daar is wat te doen. Als je dit faciliteert kunnen mensen vervolgens prima zelf zorgen dat er dingen ontstaan.

Hoofdstuk 10: Het leven in de kernen

10.1 Wat is leefbaarheid nou precies?

Vraag aan je samenleving wat nodig is

Het is belangrijk dat we uit de samenleving goed ophalen wat nu precies onder 'leefbaarheid' wordt verstaan. Wat is hier precies voor nodig en hoe houden we onze samenleving leefbaar? We moeten hierin altijd realistisch blijven. Hoe dit op te halen is best een lastige vraag. Je voorkomt niet dat je een enorme diversiteit krijgt in mensen, meningen en belangen. Breng dit maar eens samen.

We denken allemaal wel dat we weten wat er speelt. Maar is dat ook echt zo? Daar kun je je enorm in vergissen, zo heb ik ontdekt. Want vanuit mijn werk zijn we met een project bezig. Dan moest je dan een beeld maken en dan denk je wat de situatie is van die doelgroep. En dat moesten we dan gaan aanscherpen aan de hand van interviews. En dan blijkt dat er hele andere dingen spelen. Zoals het bezoeken van jongeren aan festivals. Wat is hun muzieksmaak. Wat vinden ze belangrijk. Wij dachten, die festivalgroep die zijn 20–30 jaar en dat klopt dus niet dat is 18 tot 25 daarna gaan ze burgerpunten sparen. Dan zie je, dat zijn hele andere dingen. Wat men wel opviel, bij al die interviews die we gehad hebben. Ik werk voor een vakbond. Dat ze allemaal zeiden, de lonen moeten omhoog. De lonen zijn te laag. Over de hele breedte. Alle mensen van alle leeftijdsgroepen die we spraken, die gaven dat aan. Dat is dan wel een belangrijk punt. Dat je daar iets mee moet. Het probleem hierbij was dat we in principe twee doelgroepen hadden. We hadden vrouwen tussen de 40 en de 50. En de jongeren tussen 20 en 30. Bij die vrouwen van 40/50, ok, kinderen gaan de deur uit, een deel zit met echtscheiding en dan inkomensproblemen die daarbij horen. Bij de jongeren zie je dan ook wel van flexbanen. En toen bleek dus dat van die jongerenbanen het aantal flexbanen van die jongeren op zich nog wel mee viel. Dat ze er ook niet zo'n probleem mee hebben. Maar beide groepen zeiden; het inkomen is niet goed. Bij die vrouwengroep hadden we zoiets van, waar vind je die. Bijvoorbeeld op een libellezomerweek. Forget it, ga ik echt niet naar toe. Dat is veel te duur. Dus al de werkende vrouwen, zeg maar. Voor een groot deel vind je die daar dus niet. Wij dachten, die gaan daarnaartoe. Niet dus. Ik denk dat dat onderzoek en die manier van benaderen binnen je gemeente, dat doen wij ook niet. We hebben wel een beeld, zo van, wij denken dat de jongeren hier willen blijven wonen. Er zullen ongetwijfeld een aantal zijn die hier graag willen blijven wonen. Dat echt onderzoek, van is dat nou echt zo. En wat vragen ze nou voor een woning. Wat zoeken ze dan. Is het überhaupt betaalbaar. Dat is dan de grote vraag. Ik denk dat ze dat beeld niet hebben. Dat zou je wel kunnen uitzoeken. En het gevolg is dat je verkeerd bouwt. Dat je de verkeerde keuzes maakt. Als het gaat om bouwen. Of dat je zegt, we willen voor jongeren bouwen terwijl de jongeren zeggen, nou, ik ga veel liever in de stad wonen. Of ik ga hier toch weg, want mijn werk is hier niet. Je richt je dan op die groep. Terwijl je dan misschien de verkeerde groep voor ogen hebt. Mijn vrouw heeft een keer een gesprek gehad met jongeren. Ja, dan was dan wonen dat is dan wel leuk, maar je moest dan wel om je huis heen kunnen. Ook het beeld wat ze hadden van wonen was wel vrij irreëel als

starter op de woningmarkt. Dat je in een appartement zou starten, daar moesten ze niet aan denken. Dat je de burens zou kunnen horen! Terwijl ik denk, als je een starter op de woningmarkt bent, misschien moet je dan wel je eisen bijstellen. Dus, vraag en aanbod. Daar zit nog wel verschil in.

En dit is voor de woningmarkt, maar ook wonen en zorg. Je ziet dat mensen zeggen, we willen in de buurt van voorzieningen wonen. Wat je ook wel ziet dat ouderen blijven wonen waar ze wonen en dat ze toch ook wel op die plek willen blijven zitten. Soms te lang op die plek willen blijven zitten. Ik denk dat je dat goed zou moeten uitzoeken, wat zou je nou moeten doen, met die mensen, wat zou hen bewegen om eerder te gaan verhuizen. Dat die huizen vrijkomen. Net zoals scheef wonen. Wat zou je moeten doen om mensen toch te bewegen om toch in een duurder huis te gaan wonen. En ik denk niet dat je dat bereikt door te zeggen nou dan gaan we een extra huurverhoging opleggen. Ik denk dat mensen andere redenen hebben om op die plek te blijven wonen. En die weten wij niet, dat gesprek zal je aan moeten gaan. Wat is het knellende van de woningmarkt. Wat zie je daar dan aan? De lange wachtlijsten. Dat is de ene kant. Te weinig doorstroom. Ik denk, een probleem. Er zijn voldoende eengezinswoningen, maar die komen dan niet vrij voor die gezinnen. En het gevolg hiervan is dat de zaak verstopt. Doordat je dus doorstroom niet krijgt. En je krijgt een prijs drijvend effect. Juist van die gezinswoningen, omdat er te weinig vrijkomen. Het wonen wordt onnodig duurder daardoor. En bereikt niet meer de doelgroep waar het eigenlijk voor bedoeld is. En dan roepen we, we moeten starterswoningen bouwen, maar wat ga je daarmee bereiken. Wat is de reden. Waarom wil iemand daar wonen. Dat zicht hebben we niet voldoende. Niet in de vingers.

Zorg voor voldoende woningen voor jongeren en jonge gezinnen. Dat hoeft niet meteen door bij te bouwen voor jongeren. Onderzoek de behoefte bij jongeren maar vraag dan specifiek en op de persoon gericht. Niet met een algemene vragenlijst maar gericht binnen een bepaald gebied en gericht op de persoon. Passend bij de locatie en de persoon. Doe dat onderzoek door een gesprek aan te gaan met open vragen, geen vragenlijstje. Dat zou vanuit de gemeente moeten plaatsvinden en niet vanuit de woningcorporatie in verband met belangen. Andere oplossing is de doorstroom van ouderen te vergroten zodat er woningen beschikbaar komen. Dat kan door de woningen aan te passen of levensbestendig te bouwen voor ouderen.

De gemeente kan het aanpakken door ook in gesprek te gaan denk ik. En het op lokaal niveau organiseren van een inloopavond voor jongeren. Ga met ze in gesprek of ja organiseer eens brainstormsessies of vraag om oplossingen bij de jongeren zelf. Je kunt het op diverse manieren aan vliegen.

Jongeren trekken weg. En ik vind dat je die zou moeten behouden in je gemeenschap. Jongeren houden de boel draaiende. Je kan van alles zeggen over de jeugd maar ik ben er hartstikke blij mee. Durf ze de vraag te stellen die ook verantwoordelijkheid draagt. De jongeren trekken weg uit Nijbroek omdat er geen woningbouw is. En vroeger was het beleid van de gemeente, nee we doen niets aan de kleine kernen. Voorkom dat, en dat scholen sluiten. En met de huisvesting voor jongeren vind ik dat ze dat hartstikke goed doen. Alleen

missen we een ding: we hebben geen jongeren aan tafel. Dan zitten er eerder papa en mama aan tafel dan dat de jongeren aan tafel zitten. En ik heb geen idee hoe dat komt. We hebben ze uitgenodigd maar ze komen niet. En wij zitten ons daar druk over te maken. Complimenten aan de ambtenaren want zij hebben er alles aan gedaan om die jongeren te bereiken. En ze zijn er niet. Dan wil je beleid maken van onderop. Waar blijven jullie nou? En vanuit de fractie zijn wij er wel met jongeren over in gesprek geweest en dat ze dat ook wel willen. Maar nu het daadwerkelijk aan de slag gaat, jongeren praat eens mee, ja hoe kan dat nou toch.

10.2 Waarborg wat we al hebben in de gemeente Voorst

Behoud het landelijke karakter van de gemeente Voorst

De ambitie van het project moet allereerst zijn dat mensen hier prettig en gezond kunnen leven. Dat is het belangrijkste. En dat proberen te onderscheiden van andere zaken, dat het groen blijft. En een landelijk karakter blijft houden en dat je de mensen in hun waarde laat.

Hier in Voorst al die mooie appartementen dat vind ik wel heel mooi geworden. En Twello hoeft niet drukker te worden want dan wordt het een beetje een stenen gedoe. Ja dan wordt het dat stenen gedoe, dan ken je elkaar niet meer.

Mensen zijn er voor elkaar, vormen een gemeenschap

In de gemeente Voorst zijn er genoeg mensen die hun steentje daarin bij willen dragen. Daar geloof ik ook in. Ik heb altijd in deze gemeente gewoond en heb nooit het gevoel dat wij in een gemeente wonen waar tegenstellingen heel groot zijn. Nee, ik geef het volgende voorbeeld toen de Molukkers, toen Ambonezen werden ze genoemd, toen ze hier kwamen en wij kwamen dan in Teuge te wonen, dat de mensen in Teuge, maar ook Teuge-Apeldoorn dat ze toen al zover waren he, 'misschien moeten we kleding inzamelen want die mensen komen uit de tropen. Die hebben geen winterkleding en straks is het winter en dan moeten ze kleding hebben.' Die deden het al. Ja, maar dat heeft wel te maken met het slag volk dat er hier in de gemeente woont. Ze hadden ook kunnen zeggen 'het is wel goed, het is niet mijn pakkie an'. Maar nee, maar zo werd het gedaan. In Teuge was het zelfs zo, bijvoorbeeld er werd een sportvereniging, sportclub Teuge in '54 opgericht. En dat de commissie die bezig was met de oprichting van de sportvereniging, dat die zei maar er wonen hier een paar honderd Ambonezen, maar wij willen dat er in het bestuur van de sportvereniging en dat er in het bestuur van die sportvereniging dat daar ook een vertegenwoordiging komt kwam van het kamp hier in Teuge. En toen hebben ze gezegd, ja! Maar waarom doen ze dat? Ik denk bij mezelf dat komt omdat ze ook zo denken. Weet je dat zij denken niet in van 'he dat is van ons en zij horen er niet bij'. Dus daarom als je dat dan doortrekt hier bij ons in de gemeente ik heb het idee dat ja dat de samenleving best wel bereid is om zulke dingen gezamenlijk op te pakken.

Mensen zijn op elk niveau niet of onvoldoende verbonden terwijl je samen veel meer kan. Heel vaak hebben mensen hun handen vol aan zichzelf of aan de directe omgeving. Je hoeft niet op elkaars lip te zitten maar 't is wel leuk als met elkaar iets hebt. Er zijn echter mensen die niet willen, niet kunnen, niet durven, niet in kaders vallen, bijvoorbeeld vanwege gevaarlijk gedrag.

Ideaal is te streven naar een inclusieve samenleving. Echter verbinden begint met openheid. Deel je problematiek, deel jouw kennis. Daardoor ga je je meer verbonden voelen. Doel is dat mensen zich prettiger voelen en dat ze verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en hun omgeving. In gesprek blijven gaan en open zijn over wat we belangrijk vinden in het leven. Iedereen wil in beginsel een prettig leven.

Met het Klompenfeest proberen we alles al te mengen. Ons te laten zien als gemeenschap. Leren van ons wat we hebben. Zo kan je leren van onze cultuur. Opknappen van het kerkgebouw is echt is van activiteit binnen de Molukse gemeenschap. Zo organiseren we schoonmaak voor de kerk. Kan dit ook breed trekken. Maar het is een kerkgebouw. Dan betrek je anderen er niet echt bij. Bereidwillige burens zijn fijn maar horen er dan nog niet bij. Er bij willen horen is belangrijk voor ieder mens.

Maar wat ik wel zie is dat de balans tussen ik weet niet of je het geografisch ook zo noemt maar zo beleef ik dat dan dat er minder oude mensen zijn dat lijkt me niet heel wenselijk. Het probleem is niet zo groot, maar weet je, ik vind het een gezonde balans dat ouderen en kinderen elkaar iets te vertellen hebben bijvoorbeeld. En dat is misschien ook een punt he, je hebt hier nog voldoende kinderen op de lagere school, dus dat gaat hartstikke goed. Eh, op een gegeven moment als ouderen zich niet meer in Wilp thuis voelen, omdat ze het niet meer kunnen, vind ik dat niet echt goed. Dat voelt niet goed.

Want ik heb zelf het gevoel dat mensen hier veel zelfredzamer zijn. Als hier de IJssel overstroomt. Mijn man en ik zijn hier nogal actief tussen boeren burgers en verbinden sinds 25 jaar. Als de IJssel overgaat dan ontstaat hier wel een probleem. Dan staat hier wel de tuin vol water. Dan hebben we hier een meer dat gebeurt gewoon. Maar doordat we hier dat water hebben en doordat we dat soort dingen hebben gehad is hier een soort van oplossend vermogen ontstaan. In de zin van, oeps dit was wel heel eng wat hier gebeurd is, laten we even de koppen bij elkaar steken hoe we dat een volgende keer oplossen. Dat die kinderen naar school kunnen als die hele bak vol water staat, en hoe de melk door Friesland Campina wordt opgehaald en, nou ja afijn, wat er met begrafenissen moet als het hier vol staat, nou ja dat is allemaal gepasseerd, en daar krijg je een soort van een ander soort samenleving van. En wat je ziet wat we in die 25 jaar door het water een sterke verbinding hebben zien komen en dat als het water beheerst wordt die verbindingen weer verzwakken.

Angst en overlast in de buurt. Even een beeldschets: onberekenbaar, grote honden, vreemde mensen aan de deur. Probleem gecreëerd. Ik weet niet wat er vooraf aan gedaan is. Ik ervaar het zelf, ik woon buiten, dat als er nieuwe bewoners komen en deze vragen: hebben jullie een buurt, hoe kunnen wij contact maken, dan is het advies: schrijf een briefje met een uitnodiging voor koffie en iets lekkers op een bepaald moment en doe dit door de deur bij de buurt. Daarmee maak je een buurt, schep je noaberschap. Sommigen vragen het niet. Dan gaat er wel iemand uit de buurt op af. We vormen een gemeenschap. Ene straat meer dan andere. Als er goede wil is bij nieuwe bewoners dan is er bij ons ruimte. Belangrijk is "gemeenschap", als mensen bij elkaar wonen, goede burens zijn, open staan voor elkaar.

Ik zie heel veel burgerinitiatieven, mensen die dingen ondernemen om anderen te helpen. In het dorp bijvoorbeeld stichting Tamara dat zich in het dorp en de omliggende omgeving inzet voor ondersteuning van mensen die het moeilijk hebben. Dat zijn initiatieven die je steeds meer ziet. Als school kiezen we zelf ook voor een stuk sponsoring. Maar altijd voor kwetsbare mensen in de samenleving, dichtbij. Ik denk dat dat soort initiatieven weergeven dat mensen eigenlijk ontzettend sociaal bezig zijn. Er zijn altijd mensen die betrokken zijn bij de samenleving en daar heel graag iets in willen betekenen. Ik denk ook niet dat dat anders is, dan dat geweest is. Ik denk dat het altijd zo is. Sommige initiatieven gaan heel goed, anderen niet. Waar mensen behoefte aan hebben. Omdat het een iets is wat een paar mensen willen, wat belangrijk is voor een klein aantal mensen, en omdat het andere iets wat belangrijk is voor heel veel mensen. Zoals de bibliotheek hier in de school, dat hebben we vier jaar geprobeerd, maar bereikt een te klein aantal mensen.

Het verschil met de gemeente Voorst en de gemeente Apeldoorn is dat hier meer sociale controle is.

En dat vind ik op dit moment, en ik weet niet of Ge Lenselink op de lijst staat, die is van Algemeen Belang, maar je hebt hier een hulpdienst in het leven geroepen in het dorp. Hier is een hulpdienst en dat wil zeggen dat de voorzitter van plaatselijk belang Wip die heeft ervoor gezorgd met een aantal dat je je daar kan helpen als een vervoersprobleem dus je bent of je bent oud of kwetsbaar of je bent oud en kwetsbaar en je moet naar het ziekenhuis. Ja, je mag niet meer autorijden, overdag zijn de mensen aan het werk, ja kinderen wonen niet meer hier, hoe kom je dan bij het ziekenhuis? Ja, met de taxi dat kan natuurlijk. Maar hier is dan toch een soort van omzien naar elkaar geboren dat je helpen naar de hulpdienst en kan zeggen mijn fiets is kapot kan iemand me helpen of ik moet naar het ziekenhuis wie kan me helpen. Wie kan me helpen een keer per week met mij boodschappen te doen bij de Super in Twello?

De manier waarop mensen met elkaar omgaan is wel veranderd. En ze hebben het wel allemaal over het individualisme en dat mensen meer zelf voor elkaar moeten krijgen maar dat is een trend die eigenlijk al een hele tijd geleden is ingezet. Dat is volgens mij niet echt iets nieuws. Het wordt aan de ene kant erger doordat mensen langer thuis moeten blijven wonen en het maar moeten zien op te lossen met mantelzorg bijvoorbeeld. En aan de andere kant zie je de ontwikkeling dat doordat mensen het met elkaar moeten zien op te lossen elkaar vinden in andere verbanden. Dat zie ik wel om mij heen gebeuren. Zo ontstaan er wat kleinere groepjes in de buurt en in de straat. Dat vertaalt zich in een buurtapp. En ik denk dat dat in Twello ook zo is. Want eerder werd het allemaal geregeld door de gemeente en dat is ook losgelaten. En dat heeft met individualisme en de veranderende maatschappij en bezuinigingen te maken. Maar dan zie je toch dat vanuit de mensen zelf zie je andere ontwikkelingen ontstaan, heb ik het idee. En mensen kunnen zo ook hulp vragen aan elkaar.

Een dorp kan ook beklemmend zijn

Kinderen die wat extra's nodig hebben, tussen wal en schip vallen. Waarbij je in een kleinigheid van een gemeenschap waarin je woont, moet halen wat er is. En dat is niet altijd wat je nodig hebt. Of waar je interesses liggen. En dan maakt heel erg de sociale druk wat je

uiteindelijk kiest. Of als je sterk genoeg bent om eigen keuzes te maken ja of nee. Of dat je je toch laat leiden wat een ander ergens van vindt. Dus besluiten om met je leuke hobby bij de fanfare te stoppen, waardoor je eigen algemene ontwikkeling best wel minimaal is. Ik zie heel veel kinderen die rond hangen. Bijvoorbeeld deze jongen op het plein die enorm veel gedragsproblemen heeft. Waarvan ik denk hoe is het mogelijk dat hij hier zo vroeg en zo vaak met kleine kinderen speelt, waarvan ik altijd in de gaten moet houden wat er gebeurt, omdat ik het niet vertrouw. Dan heb je daar inmiddels ook contact met ouders over en dat die dat ook zien. Ook zien dat dat zorgelijk is. De wijkagent die wordt benaderd, maar die ziet eigenlijk niet goed dat het speelt. En die kent heel het gezin niet. Waarvan ik denk, dat kan niet. Wat er vervolgens geïnitieerd wordt is dat er een gesprek plaats moet vinden tussen dit kind met ouders, bij mij op school. Die positie wil ik niet hebben. Ik ga niet degene zijn die het probleem heeft aangekaart. Ouders hebben dat gedaan. Het gaat buiten schooltijd. Dit is een leerling geweest, ooit. Verwezen naar het speciaal onderwijs en zit nu op een cluster vier school. Dan denk ik. Waar blijft dit kind? Wie zorgt nou dat hij in beeld is? En hoe kunnen wij er nou voor zorgen dat hij het fijn heeft in dit dorp. Ik zie echt dat kinderen te weinig mogelijkheden hebben en te weinig uitdagingen hebben hier in Voorst. En dan is die kleinschaligheid van zo'n dorp wat heel veilig kan zijn, maar waar je ook beperkt wordt en beklemmend werkt.

In Twello minder cohesie dan in de kernen

In Twello weet je minder vaak wie je burens zijn dan in de kleine kernen en gehuchten. Als je aan iemand vraagt wie ze kunnen vragen om te ondersteunen dan hebben mensen niet altijd een netwerk. Dat zie je in de kleine kernen veel meer, de sociale controle en een sterker netwerk.

Ik woon in de buurt van Demmerskamp in Twello. Niet zo'n sterke wijk. Ik zie mensen daar ouder worden, maar de sociale controle neemt af.

De welvaart heeft er in Nederland voor gezorgd dat mensen steeds minder naar anderen zijn gaan omzien en meer egoïstisch geworden zijn. Mensen zijn nu op zich zelf. Vroeger was er nog aan huis opvang. Buren stonden voor elkaar klaar. Er was toen nog sprake van "noaberschap". De egoïstische mentaliteit wordt door de politiek aangewakkerd. Mensen worden uit gespeeld tegen elkaar. De politiek geeft zelf het voorbeeld hoe je vooral niet met elkaar moet omgaan. Vereenzaming, verwaarlozing, moeilijker de deur uit kunnen zijn de gevolgen. In Terwolde zien dorpelingen nog wel naar elkaar om maar in Twello niet. Twello is verstedelijkt, groot geworden.

Wat ik wel merk is dat er steeds minder 'ken je burens is'. Dat loopt wel erg terug. Iedereen zei elkaar wel goedendag en dat is in Twello niet meer. Ik ben in Terwolde geboren en daar lieten we de achterdeur open. En hier zeggen ze niets meer tegen je, dat vind ik zo raar. En waar dat vandaan komt, dat weet ik. Ken je burens, dat mis ik wel een beetje in Twello. Saamhorigheid is wel minder. Maar dat is ook ergens anders zo, dat is overal.

Om ze ook maar iets van samen binding, gemeenschap te maken, dat is heel erg moeilijk. De ene zit in Apeldoorn op school, de andere in Deventer, het is dan moeilijk een gezamenlijke

agenda te maken. Als het specifiek om Voorst gaat dan valt mij op dat Voorst nergens echt bij hoort. Als we problematiek rondom de jongeren even schetsen. Twello lijkt geen kern te hebben. Jongeren lijken geen echte band met elkaar te hebben. Ze gaan naar school in Twello, hetzij in Apeldoorn, hetzij in Deventer, ze ontmoeten elkaar niet op die ene school.

Ja, in de beginjaren met het plaatsen van een speelplek. Stel er moest een speelplek ingericht worden in een wijk dan nodigde ik die dames uit van ik heb een budget en dan legde ik de boeken op tafels. En dan zei ik je mag uitzoeken wat je wilt hebben maar ik bepaal wat er komt. Elke leverancier heeft ander spul dus ze kozen voor een wipwap en dan bepaalde ik van welke leverancier die kwam. Zij zochten het uit, echt uren samen met de moeders. En dat is zeker tien jaar zo geweest. En dat is veranderd door scheiding of andere financiële problemen. Dat heb ik heel veel meegemaakt. En nu heb ik echt wel wat toestellen weg moeten halen omdat die aan vervanging toe waren en dat het enthousiasme er niet is om, ja dan haalde ik ze weg en dat hoefde ik eerder niet te doen. Dan was het 'heeeee dat toestel we moeten wel een nieuwe'. En dat is nu anders. Mensen zijn veel meer bezig met hun werk, en vakanties. Ja, de moeders hebben meer werk nu en iets meer op de centen zitten. Ik denk dat ze wel allemaal werken en weggaan op vakantie. Kinderen hebben vermaak op iPhone en iPad. Er wordt nog wel gespeeld maar meer door de kinderen onder de vijf jaar dan daar boven. Dat gevoel heb ik wel. En in Teuge is een grote speelplaats en op woensdagmiddag is het daar heel druk. Dus daar wordt veel gebruik gemaakt van die speelplek. En het gebeurt in Teuge ja want zij hebben een heel goede directeur van de school. Heel enthousiaste man. En daar in Teuge is het een groot sociaal gebeuren. En dat valt in Twello een beetje weg.

Houd de kernen in stand

Houd kernen in ere. De verschillen zijn groot.

Ik zie als ontwikkeling dat de voorzieningen in de dorpen steeds minder worden. Denk hierbij vooral aan de scholen, sportclubs en winkels. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn de elders aangewezen dorpskernen. Het dorp Voorst is geen groeikern maar Klarenbeek en Twello bijvoorbeeld wel. Het meest knellende voor nu en in de toekomst is dat ik verwacht dat de leefbaarheid voor de dorpen die niet als groeikern zijn aangewezen in het gedrang komt. Het meest knellende vind ik dat het dorp uitsterft of doodbloedt als het niet aantrekkelijker wordt gemaakt voor jongeren, dat vergt actie van overheden. Doordat er geen betaalbare plek is voor jongeren in het dorp van geboorte, vertrekken deze naar de grotere dorpen of steden. Hierdoor komen er uiteindelijk nog minder voorzieningen. Hierbij gaat het niet alleen gaat om jongeren uit de dorpen in Voorst maar ook uit andere streken en dorpen. Een oorzaak is dat veel voorzieningen in groeikernen terecht komen.

Uit de samenleving betekent ook dat andere kernen dan Twello betrokken worden. Er zijn ook ondernemingsverenigingen in Terwolde. Maar toch denk ik, het gaat vaak om Twello. Ik denk niet dat het te voorkomen is dat kernen leeg gaan lopen, maar de kunst is om dit te gaan faciliteren. Daar moet aandacht voor zijn. Je ziet dat ook wel gebeuren in allerlei kernen, maar daar moet je veel aandacht aan blijven besteden.

Als mens ervaar ik een leefbaarheidsvraagstuk in de kleine kernen. Ik ben daarmee geconfronteerd vanuit mijn activiteiten vanuit de sport. De kernen krimpen, neem bij voorbeeld Bussloo. De kantine van Cupa (voetbalclub voor fusie met SV Wilp) staat leeg en dat geldt ook voor de kerk. Door die ontwikkelingen vervalt de smeerolie voor de contacten in de samenleving. Komt er wat voor terug of komt er niets terug? Ik neem het jaar 2035 als de stip op de horizon. Ik wil oplossingen voor Bussloo gericht op behoud van de leefbaarheid. In de andere kernen zie ik de verschijnselen (nog) niet of volgen de andere kernen niet? Ik zie het als politieke moed als Bussloo op slot zou gaan. De burgers zijn dan aangewezen op elkaar en moeten elkaar helpen. Regionaal gezien gaat het nog goed in de regio Stedendriehoek, maar vanuit mijn eigen ervaringen in de Achterhoek, zie ik, daar gaat het heel anders, oftewel de leefbaarheid neemt af.

Ik zie ongelukkige mensen die blijven wonen terwijl alle 'reuring' verdwijnt. Ik zie spookdorpen in het verschiet en het zou kortzichtig zijn als we roepen 't zal mijn tijd wel duren. Ik vraag me gelijktijdig af of dit geen te sombere gedachte is. Maar stel er is geen verenigingsleven meer, geen fysieke ontmoetingen meer. Er zijn al voorbeelden van spookdorpen, bijvoorbeeld in Zeeland, Drenthe en de Achterhoek. Met dichtgetimmerde en onverkoopbare huizen. Wat doen dergelijke ontwikkelingen met de inwoners van de dorpen? Koopt de gemeente leegstaande woningen op met krimp gelden van het rijk? Is verhuizen naar meer leefbare gebieden een oplossing?

Ik zie een reeks problemen: hoe bereik je de gewenste kanteling, hoe voorkom je dat alle zekerheden met de landelijke overheid als achtervang wegvallen? Is er nog huurtoeslag? Wat gebeurt er dan met zelfredzaamheid; wat wordt de smeerolie voor de samenleving? Ontstaan kloven tussen oud en jong? Wie verbindt er dan? Komen jongeren misschien toch terug (30-ers)? In Twello is merkbaar dat jongeren (13-19 jarigen) langer thuis blijven wonen. Hoe bereik je trekkers om mensen te lokken? Ik denk aan Bussloo en omgeving als trekker voor de kern Bussloo. Hoe realiseer je nieuwe verbindingen? Hoe bereik je dat oudere jongeren (vanaf 30 jaar) maatschappelijk actief willen worden? Bijvoorbeeld bestuurlijke functies bij verenigingen. Is het nodig dat klassieke structuren volledig op de helling moeten?

De ambitie: als het lukt om leefbaarheid in kernen in stand te houden dan is het doel bereikt. Niemand kan immers tegen leefbaarheid zijn. En dan in stand houden? Als dat niet lukt, wat gebeurt er dan? Raken mensen bijvoorbeeld aan de drank, drugs of gaan flexibelen en kansrijken verkassen? Zijn de achterblijvers dan aangewezen op de (lokale) overheid?

Het doel moet zijn spookdorpen te voorkomen als negatief resultaat. Gaan we de leefbaarheid niet stimuleren, dan zullen andere dorpen bij ontbreken leefbaarheid volgen. Is er wel activiteit, dan gaat het goed. Een positief voorbeeld zijn de activiteiten die vanuit de kerk in Wilp plaatsvinden. De keerzijde is dat kartrekkers tijd moeten hebben en die hebben ze niet. Het gevolg is dat je leefbaarheidsinitiatieven mist en dus ook minder resultaten kunt boeken. De actieven passen steeds meer. De zoektocht van onze generatie is hoe krijg je jeugdigen actief. Wat hebben we te verwachten en wat is de situatie over 10 tot 15 jaren. Daarover moeten we discussies op gang brengen. Daarbij kunnen we niet alleen varen op de koers van

de digitaliteit. Zonder menskracht leidt alles tot chaos en 'ouderen' zien afkalving. Toch kansen benutten.

Een maatschappelijk probleem is de vergrijzende samenleving en het voorzieningenniveau dat we moeilijk kunnen handhaven in de kleinere dorpskernen. Daar zit een maatschappelijk probleem c.q. uitdaging. Voor een groot deel verwacht ik dat dit probleem wordt opgevangen door ontwikkelingen in de techniek. Nu zijn we bezig om in alle dorpen het openbaar vervoer in stand te houden terwijl ik daar over 5 jaar geen issue meer in zie. Mijn verwachting is dat in de toekomst iemand aan kan geven, bijvoorbeeld via een app, dat hij van A naar B wil en er komt bij wijze van spreken een auto voorrijden. Daar geloof ik op de lange termijn meer in dat dat je op dit moment bepaalde dingen in stand houdt. Echter, we moeten wel voorzieningen creëren in de kleinere kernen waardoor de maatschappelijke betrokkenheid er blijft. Met techniek lossen we problemen in mobiliteit en logistiek op maar je lost niets op wat bijvoorbeeld te maken heeft met de vereenzaming van ouderen en dergelijke vraagstukken. Daarvoor heeft de gemeente een belangrijke rol en daarin zie ik dat er overal in de gemeente sportcomplexen liggen die op een andere manier ingezet zouden kunnen dan wel moeten worden. Nu zijn het veelal voetbalverenigingen met een aantal hectare grond die op bepaalde tijd wordt gebruikt. De maatschappelijke functie van deze verenigingen kan veel meer gebruikt worden. Zij moeten niet blijven hangen in de huidige taken. In de kleinere kernen is dit per se de taak van een vereniging maar moet je juist als gemeente zorgen dat meer een maatschappelijk plein wordt waar je kunt sporten, een spelletje kunt spelen, maar ook naar toe kunt als je vragen hebt over van alles en nog wat. Oftewel, creëer een plek waarin sociale controle ontstaat.

Hoe houd je kleine kernen levendig met voldoende aanwas voor scholen en verenigingsleven zodat je kunt spreken van een dynamische kleine kern. Voorkom zo vergrijzing. De jongeren behouden in de kleine kernen. Zorg er voor dat je jongeren bindt aan die kleine kern door het bouwen van betaalbare huur- en koop woningen. Je raakt zo de jongeren kwijt in je kleine gemeenschap. Zijn ze weg dan ben je ze ook echt kwijt in de zin van sociale betrokkenheid. In Twello zijn onder andere veel voorzieningen en wonen ze daar eenmaal dan is weg ook echt weg. Dus een verlies. Er is een te klein of geen aanbod. Trage procedures. De huizen die gebouwd worden zijn niet passend in de landelijke omgeving. Betrek de jongeren onmiddellijk bij de plannen. Een bepaald aantal procent reserveren voor de jongeren uit die kleine kern. Komen mensen wonen van "buiten" en deze moeten integreren in zo'n kleine kern. Zij kennen de cultuur niet.

Het speeltuintje in de wijk wordt veel gebruikt. Veel kinderen in de buurt maar ook kleinkinderen willen gelijk in het speeltuintje. Enige tijd geleden is er sprake van geweest dat het speeltuintje weg zou gaan maar door inspanning van de buurt is het behouden en wordt er dus veel gebruik van gemaakt. Dat komt ook door de ligging van de buurt. Drukke straten en het spoor omsluiten de wijk.

Ik ga voor gezamenlijke harmonie van de kernen, met verbetering van de eigen leefomgeving in de kernen en meer vasthoudendheid en versterking van de dorpen.

We moeten bereiken dat de kleine kernen leefbaar blijven, dat we ze aantrekkelijk houden voor jongeren. Kijkend naar de rol van de gemeenten dan is het belangrijk dat er nieuwbouw komt. Dit is nu ook in gang gezet. We moeten zien dat mensen binding houden met de kern, met de gemeenschap. Misschien kunnen we beleid bundelen, ervaringen van vrijwilligers delen en bundelen. Een soort platform creëren waarop ervaringen kunnen worden gedeeld. Misschien kan de gemeente daarin meedenken in hun beleid, om meer gezamenlijk met kleine kernen op te trekken. Misschien kan de gemeente ook meedenken over promotie van de kernen, door te promoten wat er in de kernen te doen is.

Zorg/welzijn is belangrijk punt voor SGP/CU. Wij proberen toch contact te zoeken; doelgericht contact zoeken. Punt van zorg is ook verslaving. Het gaat niet alleen om ouderen, maar ook om het gezin: dat jongeren ook een gezin hebben waar zij terecht kunnen. De verslaving in de kleine kernen valt mee, maar het bestaat wel zoals overal. De maatschappelijke controle is in kleine kernen groot. Het is belangrijk dat de kleine kernen leefbaar blijven. Er zijn geen voorzieningen in De Vecht, maar er komt wel een SRV-wagen langs de deur. Je doet er net zo goed aan mee. Je gaat ook naar Twello voor de boodschappen. De meesten denken dat zij allebei een volledige baan moeten hebben, maar als de kinderen thuis komen, moeten zij geen hangjongeren worden.

Ik denk dat het niet noodzakelijk moet zijn dat beide partners werken. Teveel jongeren trekken weg uit Twello, omdat de woningen in Deventer en Vaassen goedkoper zijn. De jongeren moeten de ouderen opvangen. Voorst moet niet vergrijzen. Daarom is het in Voorst een serieus probleem dat er geen goedkope woningen te huur of te koop zijn. Een evenwichtige opbouw van de bevolking is belangrijk. Ook denk ik dat iedereen moet kunnen werken. Beide partners kunnen wel werken bijvoorbeeld vier dagen. Ik denk wel dat duur wonen één van de oorzaken is dat beide partners werken en de mensen willen graag op vakantie. De mensen zijn druk; het leven wordt jachtiger. Het beleid van de gemeente is dat de bouwgrond veel geld moet opbrengen; dat zij een paar cent aan verdienen.

De voorzieningen in de kleine kernen zijn belangrijk. De ouderen hebben een netwerk hier, maar zijn bijvoorbeeld eenzaam in Twello. Dat het qua vergunningen verlenen ook gemakkelijker wordt om een stukje verzorgingshuis in de kernen te bouwen. Dat de oudere mensen de mogelijkheid hebben hier te blijven wonen.

Puur economisch bekeken kunnen de voorzieningen niet voortbestaan. Ik denk bijvoorbeeld aan een subsidie voor een dorps huis om activiteiten te doen. In de straat doen wij al veel en ook een beetje bij de voetbal. Het is lastig om vrijwilligers te vinden. De mensen hebben niet veel tijd. Er moet een breed draagvlak zijn om zoiets te organiseren. Daar zou ook best subsidie voor mogen zijn: een klein potje om iets te realiseren.

De uitdaging is om de huidige voorzieningen te behouden

Het grootste probleem is de leefbaarheid. Dit is bij kleinere kernen anders dan bij grotere kernen. Het leefbaar houden van de gemeenschap is belangrijk. Er is nu nog een school, een voetbalvereniging, een carnavalsvereniging en een grote feestzaal, maar wanneer dit er niet meer zou zijn, dan gaat het hard achteruit met de leefbaarheid. Het is fijn dat er betaalbare

nieuwbouw wordt gepleegd, waardoor er ook jongeren in het dorp kunnen blijven. Het vergrijst nog niet erg in de Vecht (en de Beemte). Waar mensen vertrekken, omdat het stuk grond dat ze hebben te groot wordt om dit bij te kunnen houden, komen wel weer jongeren voor terug. Het behoud van de middenstand is erg belangrijk en het behoud van vrijwilligers is ook belangrijk. De kracht van een kleine kern is dat er sociale controle is, dat er gemeenschapszin is en zorg voor elkaar. De sfeer is nog gemoedelijk en dat is belangrijk. Armoede speelt niet in de gemeenschap voor zover dat zichtbaar is. Er zijn geen signalen dat mensen de contributie niet meer kunnen betalen en overgewicht bij kinderen speelt ook niet. De grootste zorg is de leefbaarheid. Het meest knellend is de leefbaarheid, de uitdaging ligt in het behoud van de huidige voorzieningen die in de loop van jaren minder zijn geworden. Behoud van de huidige middenstand, van de vrijwilligers, de school en de betrokkenheid van iedereen. Iedereen wordt steeds drukker, waardoor het behoud van vrijwilligers erg belangrijk is. De voorzieningen zijn in de loop van de jaren veel minder geworden. Vroeger waren er meer winkels, kruidenierszaken en bijvoorbeeld schilders, maar deze zijn veelal verdwenen. Het bleek niet meer rendabel te zijn voor de middenstand om te blijven. Mensen moeten nu voor hun boodschappen verder weg. Het verdwijnen van deze voorzieningen is van grote invloed op de leefbaarheid.

Volgens mij zijn we verder best wel tevreden. Wat we moeten vasthouden is onze treinverbinding met Apeldoorn. Dat is super belangrijk. Uniek dat we die verbinding in Klarenbeek hebben. Dat is belangrijk voor de schoolgaande jeugd en voor woon-werkverkeer, belangrijk voor toeristisch-economisch verhaal, vooral wandelaars. Met de buurtbus kom je ook niet waar je zijn moet. Het is heel belangrijk dat het station open blijft.

De dorpen zijn gebaat bij nadenken over hoe leefbaarheid behouden blijft: welke voorzieningen, waar bereikbaar, hoe uitgebreid. De gemeente moet het gesprek stimuleren, maar in eerste instantie moet de beweging daartoe uit de kern zelf komen.

We gaan toe naar ontgroening en vergrijzing. In het verlengde daarvan verwacht ik dat we te maken krijgen met onvoldoende voorzieningen voor scholen en het verenigingsleven.

Ik heb meegemaakt dat de VV Voorst in een aantal jaren terug is gegaan van 8 tot 9 seniorenelftallen naar 4 elftallen. Bij de jeugd gaat het minder, maar in de huidige situatie zijn alle jeugdelftallen, meisjes en jongens, bezet. Een ontwikkeling in het verlengde hiervan is dat sterke clubs nog sterker worden gemaakt.

Wat we willen bereiken, als we kijken naar deze directe dorpen, dat er dus toch wel kan blijven bestaan. Grootschalige uitbreiding hoeft er ook niet te komen, maar wel uitbreiding dat de mensen die er nu wonen, er blijven wonen. Je moet hier nu ook geen paar honderd woningen neerzetten. Dat is voor zo'n plaatsje ook niet interessant. Maar wel dat wat er is, gewoon zoveel mogelijk in stand kan blijven. De verenigingen die hier zelf kunnen blijven bestaan. Dat is een heel belangrijk iets. Daar help je natuurlijk ook al enorm veel mee. Zo'n voetbalvereniging, een marionettenvereniging was er, die is dan nu even ter ziele gegaan, misschien dat die nog weer terugkomt. Dat zijn dus eigenlijk van die kleinschalige verenigingen die dan eigenlijk ophouden te bestaan. Niet genoeg mensen, maar het zal toch wel een op-en-neergaande

beweging blijven houden. De kinderen hebben wel veel meer mogelijkheden, die hoeven natuurlijk niet allemaal te gaan voetballen, er zijn ook mogelijkheden genoeg in andere sporten. Dan moeten ze maar wat verder weg. Daar ontkom je toch niet aan. Maar ik denk wel dat De Vecht een plaatsje moet blijven, zoals het nu is, iets uitbreiding mag dan wel, maar waar vooral dus de mensen hun leven kunnen leiden.

Ik denk dat we moeten willen bereiken dat dorpen leefbaar zijn en dat we elkaar helpen. Ook moet er doorgegaan worden met de ingeslagen weg op het gebied van preventie, hierbij moeten mensen uit alle invalshoeken worden betrokken. Om iets te bereiken zijn korte lijnen en duidelijkheid nodig. Net als een aanspreekpunt voor alle vragen op het gebied van het sociaal domein. Ook zou het vanzelfsprekend moeten zijn dat je elkaar kent en helpt in de buurt. Daarnaast een goede mix van woningen voor jong en oud. Vergrijzing brengt op den duur ook doorstroming in de dorpen. Bijvoorbeeld als men uiteindelijk toch in Twello terecht komt voor verzorging.

Deze doelen zouden we moeten willen bereiken omdat Voorst een hele mooie gemeente is om te wonen met prachtige voorzieningen. Het ligt tussen drie grote steden, de kwaliteit van leven is hier heel goed. En dan wil je dat alles wat hier opgebouwd is ook voor de toekomst behouden blijft. En dat Voorst net zo aantrekkelijk blijft om te wonen. Het is belangrijk om je hier bewust van te zijn en nu maatregelen te nemen om wat er allemaal nog op onze weg komt voor te zijn.

Algemeen Belang Teuge, ook daar zie je dat we elk jaar wel een paar projecten starten om iets te 'maken'. Samenhang met dagen als NL Doet, Burendag. Daar waar nieuwe relaties ontstaan, naast dat het weitje opgeruimd is. Mensen ontmoeten elkaar en kunnen van daaruit ook weer verder. Bijvoorbeeld ook de uitgifte van Teugje Nieuws. Het is waardevol te kijken wat is er al en hoe houden we dat in stand.

Samenvattend juich ik eigenlijk ook nog steeds toe dat we in het dorp best wel wat sportverenigingen, jeugdsoos initiatieven hebben die allemaal een steentje bijdragen in het verbinden. Dat blijven stimuleren is waardevoller dan alleen een nieuw dorpshuis.

Qua voorzieningen in Klarenbeek zie je enkele dingen wegvallen. Zo zie je dat het kerkelijke gebeuren wegvalt. Persoonlijk heb ik daar weinig mee, maar je ziet wel dat de ouderen dat niet prettig vinden. Wel denk ik dat dat over een jaar of 10 helemaal weg valt uit Klarenbeek. Ook zijn er 2 pinautomaten in het dorp, maar die kunnen alleen gebruikt worden tijdens openingstijden van het gebouw waar ze in staan. 1 pinautomaat staat in de supermarkt, en de andere in het MFC. Maar omdat mensen zich daarop instellen denk ik niet dat het een probleem is. Qua vervoer zie ik wel dat het soms lastig is om richting de steden Deventer en Apeldoorn te reizen. Gelukkig wordt dat hier in het dorp wel opgelost, doordat kinderen van ouderen vaak in het dorp wonen en hun ouders kunnen brengen. Verder hebben we de dienst Helpende Handen dat bestaat uit vrijwilligers. Deze organisatie helpen mensen met het noodzakelijke vervoer, zoals bijvoorbeeld naar ziekenhuizen. Dus ook dat is voor ons dorp Klarenbeek gelukkig niet echt een probleem.

Ik denk dat het mooi zou zijn als je ook zou kunnen zeggen geen kind Voorst uit. En dat je dan ook zou kunnen zeggen van hoe ga je de samenwerking doen met gebieden zoals Apeldoorn en Deventer, want daar zitten wel heel wat kinderen die niet op die rand wonen van de grens. Je bent toch wel een mooie omgeving als gemeente, waar toch heel veel is. We zijn net niet zo'n kleine gemeente dat alles weg gaat. De buurtsuper staat er nog. Ik zou daarvoor gaan, hoe zou je dat voor kinderen organiseren. Zet jezelf als gemeente Voorst op de kaart. We hadden een ouderavond waarbij er ergens een subsidie weggegeven zou kunnen worden aan onze school, voor een schoolrenovatie, als je jezelf op de kaart kon zetten, en hoe je ervoor kon zorgen dat je als school in Klarenbeek zichtbaar was. En wat had je dan nodig. Eigenlijk is dat prachtig. Nu zou je dat ook als gemeente, leg jezelf eens onder de loep, hoe zou je jezelf zichtbaar kunnen maken. Utrecht weten we, Amsterdam weten we, Rotterdam weten we. Iedereen die daar zijn huis verkoopt, heeft een prachtig huis verkocht, en die kan hier een prachtige kavel kopen. Kom maar hier naar toe, neem je gezin mee zou ik zeggen. Je komt hieraan, je komt vanuit een andere omgeving, het drukke Utrecht. Je ziet hier de bossen, je ziet het schooltje, dat doet iets, dat is idyllisch. Waarom zouden we dat niet willen, in de haastige maatschappij? Even een zen-momentje, het is gewoon Klarenbeek. Wij proberen heel veel met social media, Facebook, hoort, zegt het voort. Op die manier worden we ook al gevonden door mensen die verhuizen vanuit de Randstad. Dus ik denk dat daar wel iets ligt. En dat is een meer-dan-mooi-kant van het sociale gebeuren. En de goede naam, als je iets goed organiseert, en je zet het goed neer, dan is er toch wel weer de "praat" die de ronde gaat.

Samenvattend gaat het om huisvesting, andere faciliteiten ook als zorg en in mindere mate winkels. Er zijn wel initiatieven zoals de nieuwe dagbesteding, deze moeten echter wel blijven komen en doorontwikkeld worden. Activiteiten als sport, spel en andere welzijn dingen zijn er in overvloed in Klarenbeek. Inwoners zijn erg actief en van verslapping/vermindering van de sociale cohesie is in Klarenbeek geen sprake. Met name de dorpscontactpersonen hebben daarin echt wat neergezet. Belangrijk is om dit niveau in stand te houden, daar hoeft niet per se nog veel bij.

Koester de voortrekkers; door hen krijgen wij met elkaar iets voor elkaar

Het is een levendig dorp. Nieuwe woningbouw, allerlei activiteiten, MFC, sportverenigingen. Ik denk dat er een heel aantal fanatieke mensen op dit dorp zijn die ook een voortrekkersrol op zich nemen. Ze laten niet los en bijten zich er in vast. Dat heeft tot gevolg dat andere mensen ook enthousiast worden. Het lukt dan om met elkaar dingen voor elkaar te krijgen. Je hebt altijd voortrekkers nodig, die hebben we de laatste tijd ook wel gehad. Die het goed voor hebben met het dorp. Als iedereen dan gezellig mee doen. Je bent dan trots wat je met elkaar voor elkaar krijgt.

Zelf woonde ik in het buitengebied, wat we gedaan hebben is een buurtvereniging oprichten, maar dat kost veel tijd, moeite en energie en dan heb je wel kartrekkers nodig, die toch ook over bepaalde kwaliteiten moeten beschikken. Maar het werkt wel voor ontmoeting en enige sociale controle en bereidheid om elkaar te helpen. Het ontbreken van saamhorigheid komt door slechte of gebrekkige informatie en communicatie. Het kan ook liggen aan een gebrek aan trekkers. Je hebt zowel oorspronkelijke bewoners als nieuwkomers nodig om verbindingen

te laten ontstaan. Toegankelijkheid van het gebied is problematisch in het buitengebied, maar dat is wellicht ook niet zo heel goed op te lossen en komt wel heel erg veel geld bij kijken.

Datgene wat in Klarenbeek plaatsvindt, betrokkenheid van de inwoners, als je dat gemeente breed voor elkaar zou kunnen krijgen, dan zou ik blij zijn. Klarenbeek als voorbeeld! Hoe ze in verbinding met elkaar zijn, hoe ze met elkaar actief zijn. Hoe ze vervoer regelen. Die hebben vrijwilligers, doe maar even een belletje en dan gaan we het regelen voor jou. Dan hebben we het over welzijn. En welzijn is het naar je zin hebben in je leven, ook als je 85 jaar bent. En als je dat voor elkaar krijgt als gemeente, top! En hoe dit komt? Geen idee. Vaak zijn het die paar verbindende mensen in je gemeente. Daar moet je zuinig op zijn en voeden. En die moeten ook bij je kunnen binnen lopen. Zorg voor kansen. Dat is je bestaansrecht als mens zijn. Zorgen voor welzijn.

Waardeer de verenigingen

Op dorpsniveau zou het helpen wanneer het dorp de gelegenheid heeft om jongeren te huisvesten en wanneer een vereniging die zo hard werkt om goed gedrag te bevorderen gewaardeerd werd en dus bijvoorbeeld makkelijk een gemeentegarantie zou kunnen krijgen bij investeringsplannen. Waardering van de club en het dorp straalt ook af op het vertrouwen wat jongeren krijgen in de toekomst. Je zou dit moeten willen bereiken omdat problemen in de samenleving ook worden meegenomen naar de (voetbal)club en hier uitgevochten. Wanneer we die hier positief kunnen beïnvloeden eventueel oplossen heeft dat weer invloed op de samenleving buiten de club en omgekeerd. Uiteindelijk kunnen we zo maatschappelijk normen handhaven en normaal gedrag bereiken.

Het is belangrijk dat een vereniging onderaan de streep wat overhoudt om andere initiatieven te kunnen organiseren die geld kosten. Maar als het niet lukt om wat over te houden lukt het ook niet om overige initiatieven te organiseren die geld kosten. Daarnaast worden er veel evenementen georganiseerd binnen de gemeentegrenzen van Voorst. Zo komt het voor dat evenementen jaarlijks geen geld opbrengen. Door te bezuinigen op kosten en meer inkomsten te genereren uit bijvoorbeeld reclame-inkomsten lukt het uiteindelijk wel om wat over te houden. Vaak komt dit neer op een paar personen binnen een club die ervoor willen gaan en die ideeën hebben.

Behoud voldoende sportfaciliteiten

Het is bij ons in het dorp het gesprek van de dag. Nog een ander probleem zijn de sportfaciliteiten in ons dorp. De sportzaal bij ons in het dorp is bomvol. Als je een keertje iets wil organiseren, lukt dit niet omdat er teveel sportclubs een zaal moeten delen. Er zijn geen mogelijkheden voor andere dingen.

Wat ik ook erg jammer vind, is dat het hele gebied hier steeds minder is ingericht op de paardensport. We hadden eerder een groot ruiterspad, je kon dan een heel rondje Bussloo rijden met het paard. Ze hebben veel paden vervangen door fietspaden. De bereikbaarheid is daardoor voor ruiters veel minder. Je mag ook niet meer in de buurt van het strand van Bussloo komen met je paard. Er is nog wel een ruiterspad maar deze loopt deels over wegen en bermen; dit is geen officieel ruiterspad te noemen.

De inrichting van het gebied rondom de paardensport ligt in handen van Leisurelands. Die beheren alle recreatieplassen in Nederland. Ik heb zelf wel eens om tafel gezeten met de vertegenwoordiger van Bussloo. Zij willen in hun recreatiegebieden in evenredigheid alle soorten faciliteiten aanbieden. Ook voor mountainbikes, wandelaars enz. Ze hebben dat hier rechtgetrokken, zoals ze alles hebben ingericht door heel Nederland. Daardoor is het ruiterpad weggevaagd. Er is geen spelt tussen te krijgen bij Leisurelands. Ze dienden het belang van de paardensport niet. Dat gaat helaas ook niet veranderen denk ik. Het probleem bij het ruiterpad is dat Leisurelands alle gebieden in Nederland rechttrekt. Alles moet hetzelfde zijn. Dat er dan per ongeluk iets verdwijnt, nemen ze dan maar voor lief. De regels zijn op alle gebieden hetzelfde; zelfs de folders zien er hetzelfde uit. Er staat alleen een ander plattegrondje op de folder

Welke sport je ook beoefent, je dat met veel plezier in je gemeente kan doen. En dat daar ook ruimte voor geboden wordt. Het is mooi dat mensen kunnen fietsen en blij kunnen hardlopen, maar als er een paard voorbij komt lopen beginnen mensen meteen te zeuren over mest op de weg of je loopt op het fietspad en dat mag niet. Dat mag wel wat gelijkwaardiger vind ik. Een buitensport is een buitensport en dat moet gewoon gefaciliteerd worden. Ik denk dat we willen overeenkomen dat we vooral een leefbare gemeente willen creëren met elkaar. Je wilt uiteindelijk toch graag dat alle inwoners een beetje blij en trots zijn op de gemeente waar ze in wonen en werken. En daar willen blijven wonen en werken

Onderling hebben wij met een aantal verenigingen en clubs stukken van het gebied onder onze hoede genomen. Dit betreft het opknappen en bijhouden van de ruiterpaden en hindernissen. We snoeien en houden de bospaden netjes. Wij hebben hier allemaal een bijdrage in en willen dit ook graag doen voor de gemeente en de ruitersport.

Dit schiet mij te binnen en dan heb ik nog niet eens gehad over de vrijwilligers. Er is een grote druk op verenigingen. Zij moeten naar een ander organisatiemodel. Waar zal ik beginnen. De verenigingen zijn nogal klassiek georganiseerd om dingen die heel lastig zijn te veranderen. Ik denk dat ten eerste de twee mega sportverenigingen in één dorp teveel is. We zullen veel meer professionele en betaalde krachten nodig hebben. Er is een grote druk op besturen en commissies om het georganiseerd te krijgen. Ik denk dat sportverenigingen duurder zullen worden vanwege de dure krachten. Het is vechten tegen de bierkaai. S.V. Twello 3.0. Er was grote weerstand om te veranderen. Bij elke andere vereniging speelt waarschijnlijk hetzelfde. Bij de megaverenigingen moet een transformatie komen: betaalde krachten, een Raad van Toezicht-model en een directeur. De sportverenigingen worden duurder. De gemeente moet bijspringen bij niet zo vermogende mensen. Geef maar weer ouderwets subsidie. Er zijn bij sport drie kantelmomenten: Eind jeugd, 15 à 17 jarigen; Jonge ouders; Senioren. Daar moet je op inspringen.

Keten hebben ook een goede functie

Keten hebben ook wel een goede functie. Nu hebben ze bedacht, waarom kan er geen carnavalsoptocht in Voorst. Dus ze hebben dit jaar voor het eerst gedaan. Dat vond ik zo stoer. Die zijn ontstaan uit een keet. Dus je hoort mij niet zeggen dat die keten niet goed zijn. Daar ontstaan gewoon super hechte vriendschappen en initiatieven uit.

10.3 Zorg voor ontmoeting zodat noaberschap kan blijven (groeien)

Noaberschap is aanwezig en kan meer groeien

Bij de problematiek van de sociale woningbouw. Ontzettend belangrijk dat mensen die bij elkaar in de buurt wonen op zijn minst goede burens willen zijn. Hangt veel van mensen zelf af. Begeleiding nodig wanneer er van tevoren duidelijk is dat het risico van problemen groot is. In eerste instantie wordt het contact met IJsseldal Wonen als hartelijk ervaren. Daarna is het trekken. Hoeveel aandacht “echt” voor de mensen, voor de maatschappelijke kant vanuit de WBC? Bijvoorbeeld: ergernis van burens onderling: achterom verstoep, vuilnis op verkeerde plek, burens, eigenlijk zouden mensen dit zelf moeten en kunnen oplossen. Aan opmerkingen van mensen merk ik dat dit niet goed uitgevoerd is door IJsseldal, of niet snel genoeg. Zo heeft hij een keer een buurtschouw georganiseerd; daar kwam bijna niemand op af, gevolg van jarenlange ervaring, waarom zou ik er op af gaan. Daarna valt het stil. Opvallend in die situatie; niemand wist waar dit te melden. Contact politie, nu weten ze waar je wat kunt melden. Het zou prettig geweest zijn voor burens van de sociale woningbouw dit vooraf te weten. Nu kun je melden als het om wonen gaat via “goed wonen”. Wilco Jansen (politie) voor overlast en iets centraals. Je geeft mensen iets in handen om sneller te melden, daardoor loopt het minder snel uit de hand, wordt het minder snel een probleem. Stigmatisering voorkomen is belangrijk.

In de praktijk blijkt dat mensen snel informatie delen, ook vertrouwelijke informatie. Het gebeurt regelmatig dat deze informatie gedeeld wordt ondanks dat mensen niet zeker weten of je te vertrouwen bent en bijvoorbeeld namens een beveiligingsbedrijf komt. Mensen zijn goed van vertrouwen. Wel is het zo dat door het noaberschap sneller gereageerd wordt op afwijkend gedrag. In grotere steden is die saamhorigheid er minder. Als je geen belang ervaart of vindt dat er een belang is voor saamhorigheid dan wordt het lastig. Dan doe je geen moeite om te weten wat er bij de burens speelt. In dit gebied heb je oog voor elkaar op een positieve manier zonder de deur plat te lopen.

Waar ik al wel eens over gespard heb is een soort netwerk. Het is er al wel, maar iets meer burgers voor elkaar. Bijvoorbeeld Nijbroek, zo’n dorpskern, ons-kent-ons. Wat van buiten komt, dan kun je Twello al zeggen, dat wordt toch wel op afstand gehouden. Daar zie je veel oudere boeren, die het werk eigenlijk niet aankunnen, maar die het ook niet uit handen geven. Misschien is het in de Nijbroekse gemeenschap goed om een club op te zetten van mensen die bereid is om vrijwilligerswerk te gaan doen. Dan blijft het toch nog een beetje eigen. Maar goed dat is een idee geweest en ik hoop dat het wat wordt.

In Nijbroek is het meer ons kent ons. Kleine gemeenschap, dorps huis, de kerk. Burens die voor elkaar zorgen. Er is veel sociale controle. Dan wordt een cliënt in de gaten gehouden. Ik denk dat Twello een groter dorp is met veel import, dat maakt verschil. Terwolde heb ik niet zoveel ervaring mee. Voorst is ook de buurt die heel betrokken is bij een cliënt. Het is toch wel anders, de kleine dorpen.

Dat zou mijn ultieme doel zijn, dat Twello een plek is met een hart. Maar als het verdeelde tussen Twello en Duistervoorde nog mee speelt... Dat dat nu nog speelt. Zoals met SV Twello en Voorwaarts. Het is goed om de handen uit te steken naar elkaar. We moeten een

gemeenschap vormen. Ik vind het belangrijk om een band te hebben met de scholen, met het Klompenfeest, dat zijn geen grootste dingen of zo, maar alle grootste dingen beginnen met kleine stapjes. Ik heb niet direct een beeld bij wat we zouden willen doen, behalve dan dat ik de bereidheid uitspreek dat we wel willen meedoen, maar dat is precies die leanback mentaliteit van we zitten goed en kom maar als je me nodig hebt. Samenwerking met scholen, samenwerking met Mens en Welzijn vind ik erg prettig. Van ons uit als kerk mogen we nog wel wat meer de luiken open te zetten. We zijn net begonnen met dat proces. Ik heb allerlei bruggen voorgesteld om te bouwen. Bruggen onderling, bruggen naar de samenleving. Dat was heel moeilijk. Ik ben nu opnieuw begonnen om Mr. Geerthuis uit te nodigen om te laten zien wat ze doen. In Deventer hebben ze een noodfonds en een gezamenlijk diaconie platform.

De inkomens zijn best goed. We moeten goed wonen, belangrijk is dat we in de goede categorie woning wonen. Voldoende seniorwoningen en sociale woningbouw. Versoer sociale woningen, maar laat ze wel handig en praktisch zijn. Bijvoorbeeld minder luxe tegels maar wel een hangtoilet. Faciliteer de dorpen waar initiatieven vandaan komen. Dorpen zijn heel creatief. Geef gemakkelijk een bijdrage voor een dorpsfeest. Dit zal zeker de binding in het dorp ten goede komen. Je moet dit willen bereiken omdat het in de systemen van mensen moet gaan zitten. Bij verenigingen zitten goede ideeën. Initiatief van de burger respecteren. Een goede opvoeding hoort nog steeds in de gezinnen en op de scholen. De doorsnee mensen in de gemeente zeggen aan mijn lijf geen polonaise “ik doe het zelf”.

Wat ik straks al zei, Klarenbeek is een geweldig mooi dorp en volgens mij gaat het allemaal hartstikke goed hier op het dorp. Zo kijk ik er tegen aan. Misschien zijn achter bepaalde deuren wel heel veel problemen waarvan ik niet weet. Ik denk altijd we zorgen een beetje voor elkaar, we kijken naar elkaar om, volgens mij gaat dat allemaal wel redelijk goed hier. Nogmaals niet iedereen loopt met zijn problemen te koop. Kan maar zo zijn dat iemand met problemen loopt waarvan wij helemaal niet weten.

Vereenzaming is een maatschappelijk probleem. In de kleine kernen valt het mee. In de kleine kernen is het belangrijk dat voorzieningen er blijven zoals bijvoorbeeld de pinautomaat. Ja ik moet zeggen ik heb er zelf niet veel mee te maken. Naoberschap ken je hier echt wel en het lidmaatschap van de kerk. Netwerken is belangrijk, maar zij weten niet hoe zij er moeten komen. Netwerk creëren, niet pas doen als je 80 bent. Het is niet alleen een taak voor de wethouder, niet alleen een taak voor onze gemeente. Via de verzorgingshuizen in Twello inventarisatie maken waar lopen die mensen tegenaan. Er zijn kerkgenootschappen die bij activiteiten zijn betrokken. Ik durf niet zeker te zeggen dat de kerk hier erbij betrokken is, maar wij hebben wel een rooster om oudere mensen 1x per jaar te bezoeken: Gewone contacten met simpele vragen. Hoe moet ik dit of dat doen?

In mijn rol als dorpscontactpersoon zou ik zeker wat kunnen doen aan de binding in het dorp. Wel is het zo dat het lastig is om een bedrijf of instelling te stimuleren. Wij zoeken het vaker in sport gerelateerde activiteiten. We zijn geen verkoper of marketingpersoon van een bedrijf. Maar misschien is het wel wat om een keer met de gemeente Apeldoorn of de gemeente Voorst

in gesprek te gaan over dit onderwerp. Wij hebben hier eerlijk gezegd nog niet zo over nagedacht, maar het is wel goed om dit eens te bespreken met de gemeentes.

Creëer een ontmoetingsplek voor elke doelgroep in de dorpen

Als we doorgaan op ontmoeten en verbinden, we roepen heel vaak we moeten naar buiten niet alles in Twello. Het is zeker goed om ook buiten Twello wat te organiseren. Maar in Twello zelf, wat ik mis, is echt een park, een ontmoetingsplek. Je hebt wel kleine speeltuintjes, maar iets groter. Dat het echt trekt. In Arnhem, Kranenbergerveld is hier een goed voorbeeld van. Ik mis zoiets in Twello. Een voorziening voor jong tot oud. Speelvoorziening vind ik heel goed. Ik denk dat het goed is te kijken naar de diversiteit van de speeltoestellen van jong tot oud. Ook kijken naar hoogteverschillen. Bijvoorbeeld met sneeuw, gaat iedereen er naar toe met een sleetje. Bij ons overleg met de buurtsportcoaches ook besproken. Het is heel breed. Ene keer sporten omdat iemand dat zelf wil, andere keer een middel. Zo'n speeltuintje is heel simpel, door 1 toestel wat hoger te leggen, dat kinderen kunnen sleeën bijvoorbeeld.

Er zou een ontmoetingsplek moeten komen waar de hangjeugd terecht kan. Een plek waar dingen betaalbaar zijn voor de jeugd op hetzelfde terrein. Ik weet dat er al zoiets is voor Wajongers. Het zou iets zijn voor jongeren om een jeugdhonk te hebben waar ze naar toe kunnen. Geen rommel en zo dat anderen er niet meer bij betrokken worden om ook hangjongere te zijn. Een plek zodat ouders weten waar hun kinderen zijn. Bied daar iets aan waar ze hun creativiteit kunnen ontwikkelen en waar ze kunnen chillen. Wanneer dit zou kunnen dan moet je die jongeren er zelf bij betrekken om het op te zetten. Wanneer je de hangjongeren weg haalt, haal je ook een gedeelte van de criminaliteit weg, en een gedeelte van de rommel die ze achterlaten op de hangplekken. Wanneer er een honk is dan zit de jeugd daar veilig en kunnen kinderen, die zich thuis niet prettig of veilig voelen of waarvan hun ouders het niet breed hebben, hun ei kwijt. Door een "honk" bied je veiligheid zowel in de buurt als voor de hangjongere met een reden. Een Honk met een creatieve uitdaging.

Er zijn natuurlijk geen kroegen. Ik weet niet of dat een maatschappelijk probleem is. Ik vind dat wel een gemis. Niet alleen een kroeg, maar meer een ontmoetingsplek. En het gekke is dat er heel veel potentiële ontmoetingsplekken zijn, maar die komen niet erg uit de verf. De Benring heeft natuurlijk een mooie locatie waar je iets mee zou kunnen. Dorpshuis is ook een hele mooie locatie, maar die moeten ook maar het hoofd boven het water zien te houden. Daar zat een betaalde beheerder op (echtpaar), maar men heeft het niet kunnen redden om die aan te houden. Buiten het feit of zij dan de juiste personen waren om de boel daar eens lekker een succes van te maken. Wordt het nu gerund door de vrijwilligers van de stichting. Die doen bardienst, ze maken schoon, maar er zit geen visie of een plan achter. Dan heb je daar het café Radstake. Mijn man biljart dan daar toevallig. Je kan daar een aantal avonden in de week biljarten. Maar een echte leuke ontmoetingsplek heb je niet. Omdat er overal een beetje van die snippertjes zijn is er ook niet een...De verenigingen zitten daar, maar ze hebben niet echt een ontmoetingsfunctie. Ze hebben het ook heel mooi opgeknapt. Van de zomer hebben ze inloopconcerten. Met een klein terrasje. Het kan wel. Zie het maar commercieel rond te breien. En de ontmoetingsplekken...Misschien was het niet het juiste beheerders echtpaar. Dat is moeilijk om de juiste mensen op de juiste plek te krijgen. Wat was dan de oorzaak. Was het

geld of die mensen. Dat weet je niet. We zouden een multifunctioneel ontmoetingscentrum moeten willen realiseren. Waar je een spelletje kaarten kan doen. Waar je kan biljarten. Een ijsje eten. Een kopje koffie. Toegankelijk. Dan moet het in de buurt van de ouderen moet zijn. Om die verbinding natuurlijker te kunnen laten plaats vinden. Dat is de droom.

Er is geen kroeg voor de jongeren. Dat is nog wel een probleem. Waar kan de Klarenbeekse jeugd heen. Dat is wel even een puntje, dat we geen café meer hebben op het dorp. Waar moet de jeugd heen? Dat wordt wel gemist. Nu gaan ze naar de Brug, sportaccommodatie. Maar daar zeggen ze op een gegeven moment ook, we gaan dicht nu jongens, want die vrijwilligers willen ook een keertje naar huis.

Uiteraard kan/moet dit met professionele input. Er wordt al gewerkt met buurtsportcoaches op diverse plekken. Daar vindt al bijna continu activiteit plaats en dit kan nog breder worden ingezet. Maak van centrale ruimtes als kantines openbare inloopplekken voor een bakje koffie. Een plaats als Twello heeft dat wellicht minder nodig, maar in de kleinere kernen zijn dit soort plekken minder aanwezig. Dit kun je niet alleen op vrijwilligers laten draaien. Daar moet je faciliteren, stimuleren en ook initiëren om die activiteiten te laten ontstaan.

Het grootste probleem zit hem bij de doelgroep ouderen. Zeker op het gebied van vereenzaming en een stuk voorzieningenniveau dat zij zijn kwijtgeraakt. Een kern als Wilp is een supermarkt kwijt wat betekent dat zij voor dagelijkse boodschappen niet meer even de deur uit kunnen. Niet de supermarkt is per sé het probleem, het zorgde alleen wel voor daginvulling en ontmoeting op lokaal niveau. Dit soort functies hebben dit soort voorzieningen ook. Bepaalde voorzieningen kunnen niet rendabel gemaakt worden maar zijn wel van essentiële waarde. De gemeente moet hier dan juist een belangrijke rol spelen bij de instandhouding.

Het voorzieningenniveau gaat verder terug lopen. Als overheid moet je vooral faciliteren wat de markt niet op kan brengen. Als gemeente kun je geen supermarkt afdwingen als hier geen brood in zit, maar bepaalde andere zaken wel die zorgen voor sociale verbondenheid. Hier komt bijvoorbeeld de sportvereniging weer om de hoek kijken, het gaat in ieder geval om het creëren van plek waar dit tot stand komt. Een bruisend hart binnen een gemeenschap waar alles samen komt. De grootste uitdaging ligt dus in het zorgen dat in alle kernen de sociale verbondenheid blijft bestaan.

Mensen worden steeds ouder en blijven lang zelfstandig en actief, maar op een gegeven moment wordt mobiliteit een probleem. Je moet wel gelegenheid hebben om je huis uit te kunnen of anders gelegenheid scheppen, waar verzorging mogelijk is. In een dorpshuis zouden ouderen samen kunnen wonen. Een echt zorgcentrum in een klein dorp als Klarenbeek zal te duur zijn. Nu is het zo dat als je als oudere niet mobiel bent en geen mantelzorger hebt, je het dorp uit moet om verzorging te kunnen krijgen.

Wat je tegenwoordig mist in Klarenbeek, is een echte ontmoetingsplek of een café. Na het verdwijnen van Neut (de Nieuwe Zweep is failliet gegaan) is er weinig ruimte in Klarenbeek meer tot ontmoeten. De Nieuwe Zweep is onder andere failliet gegaan doordat het pand niet voldoet aan de wettelijke geluidsnormen. Er was teveel overlast waardoor de buurt daar last

van had. Er zijn wel plannen om dit aan te passen. Karel Lassche, de eigenaar van het pand heeft hier ook wel akkoord op gegeven. Alleen de exploitant moet daar ook een bijdrage aan doen, maar dit is lastig omdat degene alleen maar huurt. Dus een nieuwe exploitant zal eerst een bijdrage moeten leveren, voor hij kan starten. Dat is wel echt een probleem. Ook wordt nu de inboedel verkocht via een veiling. Dit verhoogt alleen maar de drempel voor een nieuwe huurder, en zo wordt het steeds minder aantrekkelijk om dit pand te gaan huren. Misschien wordt er nog gekeken naar een andere invulling, bijvoorbeeld een eetcafé. Deze doet minder met muziek dan een grote feestzaal natuurlijk.

In Klarenbeek wonen ongeveer 3300 mensen. Een groot deel hiervan, ongeveer 1000 schat ik, is in de leeftijd tussen de 18 en de 40. Wat je nu ziet is dat de jeugd zich terugtrekt in bierketen en daar gaat drinken. Dat is dan ook vaak jeugd onder de 18. Dan kan het dus niet meer gecontroleerd worden. Een ontmoetingsplek is natuurlijk wel echt belangrijk voor een dorp. We hadden voorheen 'ons gebouw' als ontmoetingscentrum, maar dat is eigenlijk vervangen door het MFC. Ze konden eigenlijk niet naast elkaar bestaan en het MFC is veel moderner dus 'ons gebouw' is verdwenen.

We hadden een kroeg in Klarenbeek, maar het was wel allemaal verouderd en nooit heel druk. Het is wel een probleem dat er nu helemaal geen café meer is. Er zijn heel veel jeugdigen in Klarenbeek tussen de 20 en 40 jaar. Het is wel een plek wat Klarenbekers nodig hebben voor binding. Alles wat Klarenbekers bindt vindt daar plaats. Het zorgt ervoor dat ze elkaar leren kennen. En daarnaast zat nog een groot centrum waar je feestjes kon geven. Maar ook waar de carnaval van Carnavalsvereniging 'de Neutenkrakers' plaats vond. Het zorgt voor een gevoel van 'samen', dat nu minder gezamenlijk plaats kan vinden. Een groot gemis.

Ik denk dat we iets op de kaart moeten zetten met een prettige leefomgeving. Het zal een utopie zijn dat alles perfect in orde is en iedereen wil naar de Gemeente Voorst. Maar zorg in ieder dat we de dingen die we organiseren op de rit krijgen en dat iedereen het ook leuk heeft. En dat het niet uit de hand loopt of ter ziele wordt gebracht door regels en wetgeving. Als zulke dingen op de rit blijven en door kunnen laten lopen dan denk ik dat we als Gemeente Voorst wel iets voor de meeste mensen wel hebben dat het een prettige leefomgeving. Hier is iets voor nodig om iets voor alle bevolkingsgroepen te organiseren. Bijvoorbeeld bij Teuge het project wat ze neerzetten met de woningbouw dat ze daar ook wat voor de jeugd neer zetten. Dat jongeren die tegen de 20/21 lopen daar ook wat kunnen vinden. Want als die behouden kunnen worden dan ga je er prettig wonen. Dan ben je ook met zijn allen goed aan de weg aan het timmeren. Als je gezamenlijk bezig bent dan creëer je ook iets. Daardoor blijven mensen hier en dat werkt voor je werkgelegenheid. En dat heeft alleen maar voordelen.

Wat ook leuk is, ook een compliment aan de gemeente Voorst, is dat we bezig zijn met een nieuwe dorpsvisie voor het dorp. In die visie heb ik ook belang om vast te leggen waar ligt nou een stuk behoefte en ontwikkeling en visie voor de komende tien jaar? En dit gaat misschien wel heel erg over infrastructuur, maar als je kijkt naar leefbaarheid in het dorp, heeft dat ook heel erg te maken met het gevoel van veiligheid. Veiligheid is een emotie-gevoel. Hoe richt je een ruimte in, hoe biedt je faciliteiten naar bewoners toe? Hoe zorg je ervoor dat mensen

elkaar in het echt kunnen blijven ontmoeten? Teuge heeft daarin al een paar mooie middelen, een eigen dorps huis, voetbalvereniging, openlucht theater KIJK, tennis-, klootschietvereniging. Maar ook stichting jongerenwerk Peco. Een hele belangrijke sociale factor in het dorp en zij hebben nu eigenlijk gebouwen en middelen en voldoende vrijwilligers om allerlei initiatieven te ontplooien. Dat zijn initiatieven waar mensen elkaar weer ontmoeten. En waar mensen elkaar weer leren kennen, of om connecties te leggen en waar mensen elkaar dus ook opvangen. Het faciliteren van die middelen is eigenlijk een impuls voor iets veel rijkers dan ergens financiën in te stoppen om het maar op gang te moeten houden. Dus dat het uit de mensen zelf komt

Wat ik in Twello mis is een wijksteunpunt. Een centraal punt waar mensen binnen kunnen lopen voor hulp. Voor een kopje koffie, invullen van formulieren. Ik heb ook in een groepje gezeten bij Martinushof een koffieplek voor de wijk, trefpunt. Ik heb in het voortraject gezeten. De buurt zelf heeft dat opgezet. Ik heb er daarna niks meer over gehoord.

Ik denk de mensen te stimuleren om samen wat te organiseren. De overheid moet geen taken naar zich toetrekken. De mensen moeten zelf verantwoordelijk zijn: een stukje dorps huisgevoel aanbrengen; dat de mensen naar buiten komen en niet in huis blijven zitten. Ik denk aan meer contact met de buurt. Eerst inventariseren waar problemen zijn. Dat is per kern verschillend.

Het mooiste zou zijn dat een ondernemer bijvoorbeeld De Groot een middag een zaal vrij houdt, dat activiteiten gestimuleerd worden. De mensen moeten buiten de deur komen, dan blijven zij mobieler. De mensen moeten een doel hebben om wat te doen. Iemand vanuit Mens & Welzijn Voorst zou dan met De Groot moeten praten. Het moet wel begeleid worden.

De mensen moeten een doel hebben om buiten de deur te komen. Als er mensen achter de geraniums zitten, worden zij als een lopend vuurtje, verkeerde manier van zeggen, er misschien ook bij betrokken. Het contact via de wijkverzorging is ook erg belangrijk.

De binding verdwijnt enigszins. Wel kennen heel veel inwoners elkaar en is het een gemoedelijk dorp. Eigenlijk moet er wel weer een soort van ontmoetingsplaats komen voor met name jeugdigen. En dan heb ik het met name over de avonden. Het MFC is daar zeker een geschikte locatie voor, maar deze gaat 's avonds wel om 23.00 uur dicht. Dit is natuurlijk relatief gezien vroeg. Het heeft nu nog niet de functie van een café, maar dat zou wel het misschien wel moeten worden. Dan heb je weer iets waar de jeugd samen kan komen en ontstaat die binding weer. Nu zie je dat de jeugd weg gaat naar Apeldoorn of Twello.

Betrek ook 'import' in je dorpen

Het begint al na de basisschool. Als je dan toevallig in de vriendengroep zit, zit je bij een keet. Er zijn ook jongeren die geen keet hebben, die gaan op straat lopen, die zoeken elkaar op. Wij noemen dat de import ellende, die kennen die jongens niet en die gaan dan bellen. Als je ze wel kent, spreek je ze gewoon even aan.

Twello is ook vrij groot geworden als kern. Twello heeft de minste identiteit in vergelijking met de andere kernen in de gemeente. Dat heeft er mee te maken omdat mensen hier komen omdat ze er niets mee hebben. De groep die komt vanwege de rust en ruimte, maar ook de

groep die dichtbij de A1 wilt wonen om naar het westen te kunnen gaan. Dat is geen positieve verbinding met Twello. Ik kan zo een aantal mensen in dat profiel zien. Wij worden een gemeente van senioren, er zijn de laatste tijd gemeenteleden uit andere delen van wetland gekomen, meestal al gearriveerd, 50 plus, die hier komen wonen vanwege de rust en de ruimte. Dat verandert de samenstelling van de gemeente Voorst, en ook van onze kerkelijke gemeente. Dat maakt het voor de leefbaarheid van de jongeren, of er echt ruimte voor hen is, tot een grote vraag. Deze mensen van buiten kan een sfeer van arrivé oproepen, naar binnen gerichtheid kan ontstaan. Mensen uit Vleuten, Dordrecht, etc. Je ziet ze doen wel mee met de kerk, maar ze hoeven eigenlijk niks meer. Ze hoeven geen kinderen meer in die gemeenschap in te voeren. Ze hebben geen belang meer in zekere zin. Hun kinderen en kleinkinderen zitten elders in het land. Er is iets wat hen bindt, hun huis, maar er is ook niets wat hen bindt, ze kunnen zo weer weg zijn. Ik ben een jaar lang op en neer gereisd naar Twello vanuit Wijhe. Ik wilde beslist in Twello wonen, ook al was dat huis niet zo mooi als in Wijhe. Dan heb je iets met het dorp, dan kun je naar de winkel en tref je mensen, ben je bereikbaar. Op zo'n moment wil je iets met het dorp. De grote vraag is dat mensen die hier komen wonen of zij wel iets met het dorp willen of dat ze gewoon een fijne plek willen om te wonen. Het is ook de vraag of ik zelf genoeg doe met het dorp. Ik ben geneigd te denken dat het klein begint, als je je eigen burens al niet kent. Als je niets hebt met je buurt, je plaats, doe je er ook niets voor.

Ja, de dorpen sterven uit. Er is weinig woningbouw, industrie is er niet zo. Dus ergens wordt alles rondom Twello georganiseerd en gebouwd en geplaatst. Kleinere dorpen worden steeds kleiner. Voor de brandweer betekent dit dat je moeilijk mensen er bij kunt krijgen. En de dorpen worden saaier, eentoniger. Ja en dan noemen wij dat import, mensen die van buiten komen, die komen hier dan voor hun rust. En als je dan bijvoorbeeld een feestje hebt dan heb je de volgende keer weer een klacht ergens liggen. Dat het een beetje een rumoerig is geweest. En dan ga je er achteraan waar dat vandaan komt en dan blijkt dat weer iemand te zijn die niet uit het dorp komt. Niet alle mensen zijn zo dat moet ik wel eerlijk toegeven.

Op het moment dat de politiek vindt dat de zorg iets is dat we met elkaar doen, dan moet er ook een notie zijn van bij elkaar horen. Het eerste veronderstelt, de politieke oplossing veronderstelt, dat mensen zich ook naast de familie mede verantwoordelijk voelen voor de straat, voor de burens tegenover. Die saamhorigheid zou wel wat extra impulsen mogen krijgen. Dat vind ik belangrijk. Ik zie bij ons in de straat wel wat leuke ontwikkelingen, bijvoorbeeld een barbecue voor het tweede jaar. Maar dat geldt voor het deel van mensen die allemaal een grote woning hebben daar tegenover zitten 5 bejaardenhuisjes en een Syrisch vluchtelingengezin. Vorig jaar vroeg ik, heb je de andere kant ook uitgenodigd? 'Oh dat vinden ze toch niets aan'. Het heeft iets van wij zitten in dezelfde situatie, en zij niet. Zo scherp luistert het naar mijn gevoel. Toen wij hier kwamen, dat was acht jaar geleden, toen heb ik de hele rij wel uitgenodigd. Ze waren helemaal verbaasd, omdat dat nog nooit was gebeurd. Daar gaat het om, om die verbinding, naar elkaar luisteren. Samenleving betekent dat je ook iets samen hebt. Je moet elkaar in ieder geval een beetje kennen anders doe je sowieso niets voor elkaar. Daar gaat het mij om.

Zorg en verbinding op buurt en dorpsniveau organiseren

Je zou in zekere zin een verbrokkeling moeten stimuleren. Op een macroniveau zijn er nu filosofen die zeggen 'de stadsstaat heeft de toekomst, niet de multinationale organisaties' de stadstaat, verbrokkeling van de macropolitieke eenheden. De stadstaat wordt de toekomst. Dat de mensen steeds meer op hun eigen plek gaan manifesteren, steeds meer vorm gaan geven en die stadstaten kunnen zich op federatieve manieren gaan verbinden en dat is wat op lokaal niveau steeds meer gezien moeten worden. Vaak doen buurten dat ook. Je hebt buurten waar activiteiten zijn toegenomen. Je hebt buurtverenigingen waar je allerlei activiteiten hebt. Je zou hier veel meer uit kunnen halen. Nu zijn buurtverenigingen vaak gericht op eten en zuipen, cultuur, misschien een heel klein puntje. Misschien zou je dat kunnen stimuleren dat dat meer gebeurt. Dat je gebruik maakt van buurtverenigingen als overheid. We kunnen het faciliteren zodat de zorg ook weer meer op de plek plaats vindt waar de mensen wonen. Vroeger hadden wij op de weg 2 jongens, 1 mongool en 1 had kinderverlamming gehad, en we hadden ook nog 1 meisje, die was zwakzinnig. Aan een relatief korte weg hadden we 3 probleemkinderen en de hele buurt pakte het op. Truusje kwam bij ons theedrinken, ze kwam zo de huiskamer binnenlopen en dan zei ze, ze kwijlde en van alles en nog wat, en mijn moeder wist dit prima op te vangen. En Bertus, dat mongooltje, die mocht er ook gewoon lopen en daar werd voor gezorgd. Dat is natuurlijk die nostalgie waar Jan Terlouw het over had. Dat is leuk dat hij dat constateert maar daar moet je wat mee doen.

Als je kijkt naar Twello, moeten we dat misschien weer opdelen in buurten en daarin investeren. We moeten weer knokken met z'n allen. Misschien moeten we een competitie voor initiatieven opzetten. Dat je wel met een initiatief moet komen waarin iedereen in de buurt ook echt mee doet, ook Turkse of Molukse mensen bijvoorbeeld. Gevoel van samen zijn, ergens bij horen, een eenheid creëren. Is niet haalbaar gemeente breed denk ik. In kleine eenheden zoek je elkaar op en heb je eerder gezamenlijke belangen, kijk bijvoorbeeld naar de Molukse wijk. We moeten terug naar wat onze gezamenlijke belangen zijn.

We organiseren een keer in het jaar een hardloopwedstrijd, afgelopen keer hebben we wandelen toegevoegd en komend jaar is er een rollatorrace. Knipoog naar, maar zodat iedereen mee kan doen. Het samenbrengen, in beweging houden, het ontmoeten, daar gaat het om. Wat in Teuge ook gebeurt is het keukelen en tuintelen, initiatieven waar kinderen op de basisschool en ouderen samen optrekken. Tuinieren en telen, we hebben een moestuin naast de basisschool aangelegd. Keukelen, werken in de keuken en het gebruiken van de oogst om te koken voor eenzame ouderen. De kinderen helpen met voorbereiden, serveren etc. De ouderen helpen weer met leren breien en timmeren. Naast dat het leuk is, is het zij-effect dat ze met elkaar in gesprek raken en elkaar leren waarderen.

De ambitie die we moeten hebben is contact! En dat binnen en buiten alle regeltjes. Echt contact hebben met elkaar. We moeten om elkaar heen staan in alle omstandigheden. Op buurtniveau moet iedereen elkaar ondersteunen. Er moet een kleinere directe sociale omgeving zijn. Wanneer het buurt overstijgend is, is er contact met de gemeente en de instanties.

Het hechte van voorheen is er niet meer. Minder dan vroeger. Hoe kan je dat delen. Ook bij de andere gemeenschappen zie je dit gebeuren. De Molukse gemeenschap is iedereen doet mee. Als er binnen de Molukse gemeenschap iemand overlijdt is de saamhorigheid heel groot. En elkaar helpen. Heel hartelijke en warm. Wordt door andere mensen vaak gezien als heel fijn. Wordt gezien dan als onderdeel van een andere cultuur. Participeren is ook om te voorkomen, meer meedoen met dorpsgebeuren. Met muziek, dorpsfeest, andere groepen in de plaats opzoeken. Wij kunnen andere mensen uitnodigen om elkaar te zien en te leren van elkaar. Integratie met andere organisatie. Zoals vroeger de sportdag in Twello waar verschillende groepen tegen elkaar sporten. Meer betrekken op andere momenten zoals team. Teams strekken binnen een sportteams. Buurcontactpersoon zou daar in kunnen bemiddelen of vrijwilligers koppelen aan een kernteam.

Achterliggende oorzaak van de anonimisering is het wegvallen van vroegere sociale kringen. Noaberschap? Ja ook dat, alhoewel het noaberschap tegenwoordig wel erg opgehemeld wordt. Het 'elkaar zien' gebeurt hier in de buurt ook wel. Elkaar groeten, een praatje maken, met sommigen een buurtfeest. Noaberschap bestond bij de boeren. Bij ziekte van de ene boer, melkten de andere boeren in de omgeving zijn koeien. Daar hadden de boeren wederzijds voordeel van. Ik denk dat er nu behoefte is aan een ander soort noaberschap: het elkaar zien, een beetje weten wat er bij elkaar speelt. Mensen nemen ook onderling het initiatief hiervoor, hou jij die in de gaten dan neem ik de boodschappen voor die ander mee die ziek in bed ligt. Dit zou je als gemeente moeten oppakken om inwoners te vragen of zij dit soort initiatieven willen uitwerken.

De gemeente moet meer samenwerken met de buurtverenigingen, woningbouwverenigingen en meer activeren. Vroeger waren er potjes voor bijvoorbeeld het schoonvegen van een buurt. Als dit in een project werd aangepakt konden de bewoners uit een potje geld, een bbq of straatfeest organiseren. Ook de woningbouwverenigingen hadden vroeger meer geld om dingen aan te pakken en te organiseren. De gemeente had vroeger ook potjes voor de bevordering van sociale cohesie en bijvoorbeeld voorlichting in de wijk. Is allemaal wegbezuinigd. Wanneer je mensen dicht bij elkaar brengt pakken ze ook samen dingen op. Je hebt beter zicht op wat er gebeurt. Hierdoor worden de problemen minder. Als je een gezamenlijk probleem hebt ervaar je minder angst dan dat je er alleen voor staat, het verlicht je angst.

Van belang is duurzame wijken waar aandacht is voor de sociale cohesie. Omzien naar elkaar en dit ook in de eigen sociale omgeving neerleggen. Daarbij vooral ook ondersteunen door daadwerkelijk te kijken wat men zelf kan en welke hulp nodig is. Niet alles overnemen maar aanvullend zijn op wat men zelf al kan. Daarvoor moet je vooral in gesprek gaan en bij de mensen thuis komen. Achter die voordeur komen. In gesprek met de bewoner bepalen wat er aanvullend nodig is. Buurt en sociale omgeving betrekken daar waar het kan.

Verbinden van mensen [red: de ambitie]. Activiteit voor jongeren en ouderen. Kleine impulsen, die het totaal gevoel weer versterken.

In dit soort grote vraagstukken, hele mooie beleidsstukken. En volgens mij is dit ook belangrijk, maar in dit thema is het volgens helemaal niet zo ingewikkeld. Hou het dichtbij, maak het praktisch en breng het zo dicht mogelijk bij de burger zelf. Ik ben een fan van de participatie maatschappij. Ik ben daar zo tevreden over. Maar het is ook heel natuurlijk, buurtschap. Ik ben dit niet anders gewend. Je helpt elkaar voort. We hebben in de wet teruggebracht om dit weer te organiseren. Laten we het klein houden. We hebben in Posterenk Anita als dorpscontactpersoon, daar zijn we zo tevreden over. Dat overstijgt haar ook ze doet het heel goed, maar het feit dat we dit organiseren en wat dat voortbrengt, dan zijn dat de voorbeelden in praktische zin zoals ik dit bedoel. Hou het klein, breng scholen bij elkaar. Bijvoorbeeld we hebben jaarlijks een klein festijn voor de bevrijding. Dat doet Posterenk heel erg mooi. Waar ze scholen bij betrekken, waar ze jeugd van de basisschool er bij zijn. Het gaat over het woord vrijheid. Wat betekent dit. En je krijgt het bij hen tussen de oren om dit met elkaar te doen en ze de gelegenheid te geven om op zo'n bijeenkomst mee te doen. Door bijvoorbeeld een klein gedichtje voor te laten lezen. Daar krijg je kippenvel van. Zijn mooie voorbeelden. Daar zit de oplossing, laat een klein kind zien hoe het kan. Hoe ga je met ouderen om. We hebben daar een afspraak over om elkaar te helpen in een soort buurtnoaberschap dat wanneer mensen geen boodschappen kunnen doen of er is iets anders, dan regelen we dat. Anita heeft mensen bereid gevonden dit met elkaar in de gaten te houden. Dat we dit moeten regelen en dat het niet meer automatisch gebeurt is nu eenmaal zo dat hebben we ons zelf afgeleerd. Maar het werkt voortreffelijk. En daar zit het geheim in. Doe het voor, regel het, de overheid doet dit goed, chapeau de gelegenheid dat er een dorpscontactpersoon is. Pers, levert goud op. Ik weet zeker dat ze heel veel preventiewerk doen. Een WhatsApp groep in de buurt, dat werkt het is aantoonbaar. Het helpt elkaar in de gaten houden heel basic . Het werkt!

Ik heb in Deventer gewoond in een volkswijk waarbij de tuinen van een vijftal woningen aan elkaar lagen. Daar hebben we bijna negen jaar gewoond. We hebben daar nog steeds kennissen aan overgehouden. Dat zat zo dicht op elkaar dat als er wat was dat direct werd uitgepraat. Dat was in de jaren tachtig tot negentig. We zijn daarna nog zeven, acht keer verhuisd ook in deze gemeente als elders. We hebben die betrokkenheid op elkaar als burens nooit meer voor elkaar gekregen. We zaten heel dicht op elkaar. Er waren twee opties: trammelant of met elkaar opschieten. Deze mensen hadden bedacht dat het beter was om met elkaar op te schieten. Hoe je dat weer terugkrijgt, dat is maar de vraag, dat is een mentaliteits kwestie. Wat voor maatregelen je daar op moet zetten? Je moet kijken of je het noaberschap weer terug kan krijgen. In verstedelijkte gebieden ebt dat weg. Het is iedereen voor zich een beetje. Liberale gedachte: zorg nou dat iedereen nou materieel onafhankelijk is. Dat is een beetje 19e eeuw, dat werkt dus ook niet. Aan de andere kant kun je ook doorschieten met zorg dat nu iedereen verzorgd is van de wieg tot het graf, dan komt het allemaal wel goed; dat werkt ook niet. Dus ja er moet iemand iets nieuws verzinnen, blijven proberen. Als je niets probeert, wordt er niets gedaan. Dan wordt het niet beter. We moeten dit bereiken om te zorgen dat men ook weer zorgzaam naar elkaar is. Wat tegenwoordig de participatie samenleving heet, heette vroeger bij het CDA de zorgzame samenleving. Dat is natuurlijk hetzelfde idee, in wezen is het zelfde. Participatie: iedereen neemt deel, is gezamenlijk. Daarin

moet je de oplossing zien te vinden. Hoe doen we dat nou? Het signaleringsmoment blijft een geweldig probleem. Hoe regel je dat nou? In een participatie maatschappij wordt naar elkaar omgekeken.

10.4 Gespannen verhouding tussen Twello en de kleine kernen

In Twello gebeurt het, de kleine dorpen blijven achter

Een belangrijk maatschappelijk probleem van de kleine kernen zoals Voorst, Teuge, Klarenbeek en Terwolde is dat er voor ouderen en jongeren moeilijk wat te vinden is. Het Dorpshuis geeft daar gelukkig nog invulling aan: bijeenkomsten, de mogelijkheid om kleine feestjes te houden. Dit is laagdrempelig zodat de mensen niet naar grote horecavoorzieningen hoeven. Vanuit de gemeente wordt Twello als hoofdkern gezien en de kleine dorpen zijn daaraan ondergeschikt. In Twello is alles mogelijk en de kleine dorpen moeten zichzelf maar een beetje redden. Is dat wel het goede beleid? Dorpshuis Voorst heeft geprobeerd om internetcursussen te geven samen met Mens en Welzijn. Zij hebben laptops beschikbaar maar willen niet naar Voorst komen. De cursus wordt alleen in Twello gegeven omdat er te weinig aanmeldingen zijn. Dat is jammer. Ouderen kunnen moeilijk naar Twello komen. Wat doet dat met een dorp? In een klein dorp komen op die manier ouderen achter de geraniums en jongeren trekken weg. In Voorst heb ik nog veel contact met jongeren door activiteiten en bijbaantjes in het dorpshuis. Daardoor vinden jongeren het nog de moeite waard om te blijven, bijv achter de bar. In heel Nederland is het een fors probleem dat kleine dorpen leeg lopen. De belangrijkste oorzaak is vergrijzing. Het houden van voorzieningen loont niet meer. Ik ben nog heel blij met de nieuwe supermarkt, anders is Voorst ten dode opgeschreven. Er moet reuring blijven. Neem bijvoorbeeld het huttenkamp voor kinderen. Vorig jaar waren er te weinig vrijwilligers en ging het niet door. Dat bleek toch niet wenselijk en heeft een aantal bewoners toch weer het initiatief genomen waardoor het nu weer wel doorgaat. Je moet het belang inzien van gezamenlijke evenementen. Als iets weg is dan komt het nooit meer terug. Dan doe je je dorp tekort. Daarom zijn er ook nieuwe huizen nodig voor jeugd. In Voorst is een tekort aan starterswoningen. Het organiseren van activiteiten is belangrijk. Neem bijvoorbeeld koersbal. Mens en Welzijn is hiermee gestopt omdat het te klein was in Voorst. Gelukkig is in het dorp zelf het initiatief genomen om koersbal voort te zetten. Er is dus kracht genoeg in het dorp en daar zou Mens en Welzijn ook op moeten inzetten. Nu wordt het bot gestopt, beter zou zijn dat activiteiten op den duur geleidelijk worden overdragen aan het dorp. Hierdoor ontstaat het gevoel dat er alleen activiteiten voor Twello mogelijk zijn en niet voor kleine dorpen.

Genoeg aanwas om de fanfare in stand te houden, enz. Ik zie wel aankomen dat de aanwas te weinig is. Als je ziet dat er in Twello maar bijgebouwd en bijgebouwd wordt, dan denk ik, ja.... Dan zou ik zeggen: kijk naar de kleine dorpjes, Terwolde, Wilp, Wilp zeker, want dat is ook klein. Posterink, lijkt een beetje op elkaar misschien, Bussloo, die met dezelfde problemen kampen. De voetbalclub Wilp en Bussloo zijn al samengegaan om nog te kunnen overleven. Een gedwongen samenwerking, en dat hadden ze denk ik niet voor ogen. Dus er zou best in de

kleine dorpjes wat bij gebouwd kunnen worden en in Twello niet. Twello is echt een groeikern. Ja, waarom dat is, weet ik eigenlijk niet.

De bereikbaarheid van onze dorpen, ja wij zijn toch een groot gebied. En als je dan de plannen zit qua ontwikkeling dan zie je dat dat toch richting Twello gaat. Dat vind ik toch wel jammer dat dat zo gaat. En het zou wel mooi zijn als de gemeente daar iets in kan betekenen. Het is voor de leefbaarheid toch belangrijk dat die voorzieningen er zijn.

Twello ontwikkelt zich ten opzichte van de dorpen heel hard. De andere dorpen gaan merken dat ze klein zijn. De diensten zullen gecentraliseerd worden in Twello. Daar moet je nu over beginnen. Straks wordt alles digitaal. In z'n algemeenheid geldt dat als mensen die competenties niet hebben, niet mee kunnen doen. Sociaal vaardig zijn is belangrijker dan met je handen werken.

Waarom doet de gemeente nu niet een afhaaloket in Voorst en alleen in Twello. Dat vind ik ook wel vervelend. Ook geen bank meer. Dat is voor de kleine kernen, de leefbaarheid daarin, wel een probleem. Als je full time werkt is het ook niet zo makkelijk met de openingstijden van de gemeente. Ik snap dat ook wel, dat zijn de beperkingen van de gemeente Voorst met haar negen kernen.

Ik ken Twello helemaal niet. En alles wat in Twello is, dat is haat en nijd. Ik vind het heel goed, elke vakantie wordt er iets georganiseerd voor kinderen vanuit de JOGG (jeugd op gezond gewicht) gemeente, wij doen mee aan het swim to play project vanuit de gemeente, waarbij wij naar Twello gaan. Dus Twello doet zeker wel moeite hoor, maar de Voorsternaren blijven zeggen dat dat niet zo is.

De jongeren zijn de toekomst, maar het is maar de vraag of ze hier blijven wonen. Wil je hier jongeren hebben, die zich met deze gemeente verbinden dan moeten ze ook iets met elkaar hebben en met deze gemeente. Ik zie dat bij mijn eigen kinderen niet, ze vinden het niet onaardig wonen, maar hebben niet die binding met Twello. Bijvoorbeeld ook het Klompenfeest, er komen veel mensen van buiten, wie hebben nu echt binding met Twello? Mijn kinderen zijn misschien niet zo representatief. Dat is het grote verschil tussen Twello en de andere kernen, die hebben allemaal veel meer dat dorpse. Wij hebben geprobeerd een kern van jongeren te vinden die mee wilden naar Moldavië, een diaconaal project. Vanuit de kernen Wilp, Klarenbeek en Voorst, was er al een groep. Die zijn gegaan met elkaar. Wij hebben het geprobeerd, maar het is niet voor elkaar gekomen. Ze hebben te weinig met elkaar. Waar ligt dat aan? Wie houdt er van Twello? Van wie is Twello? Wie gaat er nu helemaal voor Twello, dit is echt het dorp waar ik me aan verbind. Twello lijkt te klein voor het tafellaken en te groot voor het servet. Mensen komen hier omdat het hen goed uitkomt, maar ze lijken zich niet te verbinden met het dorp. Wat me opvalt dat de kernen van gemeente Voorst zo weinig met elkaar lijken te hebben. Klein voorbeeldje toen hier twee jaar geleden de hausse aan vluchtelingen kwam en toen in de Rabo een Voorst een opvang kwam. Toen zeiden wij in Twello kunnen wij ook wat aan doen, maar dat was het pakkie aan van Wilp en Voorst en die leken de inspanningen van de rest van de gemeente niet te waarderen, jullie pikken in wat van ons is. Dat is kerkelijk gezien, maar dat zie ik ook politiek gezien, het lijkt dat gemeente Voorst geen samenhang heeft. Terwijl die er

wel zou mogen zijn zeker omdat je tussen drie steden ingeklemd zit. Wie zijn dan wij dan? Dat is de vraag naar de eigen identiteit van Voorst, misschien mag daar nog wat meer aan gesleuteld worden. Met de grote vraag: Is het gemeenschapsgevoel hier ooit geweest?

De bereikbaarheid van onze dorpen, ja wij zijn toch een groot gebied. En als je dan de plannen zit qua ontwikkeling dan zie je dat dat toch richting Twello gaat. Dat vind ik toch wel jammer dat dat zo gaat. En het zou wel mooi zijn als de gemeente daar iets in kan betekenen. Het is voor de leefbaarheid toch belangrijk dat die voorzieningen er zijn.

Het is wel vooral vanuit Twello dat de mensen komen je hebt natuurlijk ook de kleine dorpen hierom heen die komen hier toch minder daar zou je ook nog iets voor kunnen bedenken. Een spreekuur in de buurt van Voorst. Die mensen hebben ook behoefte om iemand fysiek te spreken.

Dat iedereen het goed heeft in de gemeente Voorst. Dat iedere bevolkingsgroep zich prettig zou voelen. Misschien de verschillende groepen meer in kaart brengen. Dat voor ieder wat wils is, op ieder vlak. Misschien iets meer dorpskernen erbij betrekken. Het is nog best wel Twello gerelateerd. Dat er iets is waar alle groepen zich prettig bij voelen. Zonder dat je etiketjes plakt.

In Twello zijn wel activiteiten maar in de kleine kernen vaak niet. Er zijn minstens 8 cliënten nodig om een groep te laten draaien. Die zijn er vaak niet. Ik stel voor om ook bij 3 – 4 mensen te beginnen. Dan volgt de rest ook wel. Huisartsen sturen dan ook hopelijk mensen door. Het belangrijkste is: activiteiten zo dicht mogelijk bij huis, laagdrempelig en goedkoop.

Maar het is wel anders met als ik het vergelijk met toen ik jong was. Ja toen was het echt een levendig dorp. Mensen zijn meer met zichzelf bezig, de saamhorigheid raakt weg. En alles gaat richting Twello, dat merk je gewoon. Allerlei dingen waren er nog. De Rabobank is ook verdwenen, nu moet je naar het tankstation om geld te kunnen pinnen. De winkels verdwijnen allemaal. Ja misschien is het inwonersaantal nu minder. Ja, voor de winkels is er gewoon weinig toekomst hier omdat het dorp hetzelfde blijft, het wordt nu groter. Het rottige is dat ik nu naar Zutphen of Twello moet om iets te halen, je moet altijd in de auto stappen omdat je verder weg moet om de dingen te halen. Mijn gevoel zegt dat alles in Twello gebeurt. Het centrum wordt een keer in de vijf jaar op de schop genomen en buiten de dorpen gebeurt gewoon heel weinig. We zouden ook een nieuwe kazerne krijgen in 2011 stond op de begroting. Maar dat is er niet van gekomen, het geld was weg. We zouden een nieuwe brandweerkazerne moeten willen realiseren. Dat is sowieso nodig, de ruimte is te klein.

In Twello ontbreekt een overkoepelende belangenvereniging

Je merkt dat in Twello geen belangenvereniging is. Wel gemerkt dat er behoefte is aan een kapstok om vragen aan op te hangen. Verenigingen willen ergens bij aanhaken. In andere kernen heb je belangenverenigingen die activiteiten organiseren. Ik denk wel dat het voor veel activiteiten of groepen belangrijk is om bij aan te haken. Ik denk dat het belang is van gemeente Voorst dat je daardoor meer verbinding krijgt met de kernen. Ik denk dat Twello daar een beetje tussen hangt. Hoe haak je dat aan? Volgens mij kun je nog meer realiseren als

je daar de verbinding legt. Aan de andere kant moet je ook de dingen die gebeuren gewoon zo laten.

Voorzieningen worden weggehaald in de kernen: zoals het pinapparaat

Voor ouderen is er pas geleden een ouderensoos op vrijdagmiddag opgezet. Dat is goed dat ze er heen kunnen gaan, vooral ouderen die eenzaam zijn. Het pinapparaat is ook weggehaald door de Rabobank. Ze hebben het weggehaald vanwege het gevaar op een plofkraak. Er is nu geen alternatief. Ze zijn bezig met een pinautomaat hoor ik, maar dat weet ik niet zeker. Je moet nu naar Twello. Vooral voor oudere mensen, hoe moeten zij hun geld krijgen. Zijn niet mobiel genoeg om te gaan. Voor jeugd is ook geen honk of zo. De jongeren willen ook met elkaar lekker chillen, maar er is nergens iets. Maar dan gaan mensen weer bellen met de politie. Het zijn jongelui, dat is gewoon zo. Dat de voorzieningen afnemen vind ik heel erg jammer, want het is eigenlijk een heel leuk dorp. Je ziet het een beetje teruggaan.

De (sociale) voorzieningen worden steeds verder ingeperkt. Er is geen enkele winkel meer in Nijbroek! Voor veel dingen en boodschappen moet je naar grotere plaatsen, de meeste mensen doen dit in Twello of Epe. Ik geef bij voorkeur mijn geld uit binnen de Voorster grenzen en dan bij voorkeur in Terwolde of zondags in Twello. Nu ook het pinapparaat in Terwolde is verdwenen, en dat is een groot gemis, moeten veel Nijbroekers zeker naar Twello of Epe. Soms komt het voor dat in de kroeg gevraagd wordt om bij te pinnen, daarin is voorzien.

Het eerste probleem is een hele persoonlijke. Wij werden bij ons in het dorp drie weken geleden opgeschrikt dat van de een op de andere dag de pinautomaat van de Rabobank is weggenomen. Dit is de enige pinautomaat in het dorp. Rabobank heeft hiervoor een verklaring gegeven, dat ze dit doen i.v.m. de veiligheid. Als je kijkt naar welke functie de pinautomaat heeft voor de inwoners uit Terwolde zelf, maar ook uit Nijbroek en Welsum. Als ik de slogan van de Rabobank hoor, dichterbij de mens. Waarom maak je dan zo'n stap. Vooral voor de oudere bewoners is dit een aderlating dat de pinautomaat weg is. We moeten nu naar Twello om te pinnen. Er staat ook geen pinautomaat in een supermarkt in de buurt. Er is hier wel onderzoek naar gedaan om dat te realiseren, maar de winkeliers hebben aangegeven dit niet te willen. Er is geen aankondiging geweest dat ze de automaat zouden verwijderen. Van de een op andere dag hebben ze er planken voor getimmerd. Dat is echt belachelijk.

Alles wordt steeds meer geautomatiseerd en gedigitaliseerd, maar er is nog steeds een categorie mensen die niet mee gaat in die tijd. Met name de ouderen. Het verschil tussen vroeger en nu is zeer zorgelijk.

Als bewoner van de gemeente Voorst zet ik het probleem van de pinautomaat op nummer één. Het steekt inwoners dat dit soort voorzieningen zonder overleg verdwijnen. De Rabobank heeft aangegeven dat het om de veiligheid gaat. Het gevaar op ramkraken is groot in kleine kernen. Er wonen mensen boven de pinautomaat. Naar mijn idee kunnen ze er iets omheen bouwen om het wel veilig te maken. Het is goed dat de Rabobank denkt aan de veiligheid van mensen, maar maak het jezelf niet te makkelijk om de automaat maar zo weg te halen. Investeer in onderzoek om te kijken hoe je de automaat kan behouden en de veiligheid kan garanderen. Informeer bij de burgers zelf naar oplossingen. Er moet een oplossing komen.

Ja, bij ons in het dorp heeft de Rabobank nu besloten om die pinautomaten weg te halen. Gewoon een streep dit kan weg maar voor zo'n dorp is dat best wel een ding. Omdat je daarmee oudere mensen die hebben geen auto of die kunnen niet naar Twello die zijn afhankelijk van de pinautomaat. En daar wordt verder niks, ja dus een korte mededeling gedaan bij de Rabobank maar dat was het. Voor mij persoonlijk heeft het niet veel invloed ik rij wel naar Twello of naar benzinestation. Maar voor die oudere mensen is dat best wel een ding. Om dan de dorpen leefbaar te houden is dat toch jammer dat ze daar niet over nadenken. Of op een andere manier of in samenwerking met de gemeente. En we hebben gelukkig in ons dorp nog een supermarkt. Dus de voorzieningen zijn nog redelijk op peil. Maar als zo'n pinautomaat weg wordt gehaald, ja. Op het hoofdkantoor van de Rabobank is dat misschien een kleine streep maar dat heeft wel consequenties. En dat staat natuurlijk niet op zich at is in andere dorpskernen net zo. Nou de mensen kunnen gewoon nergens meer pinnen. Mijn buurvrouw van 80 die dan boodschapjes gaat doen, die pint wat geld en dat kan dan nu niet meer. Nu pint haar dochter dat geld. De zelfstandigheid is voor die mensen toch wel belangrijk. Ja, in Terwolde is daar best wel sociale onrust over. En het argument is dan dat het gaat om de veiligheid om een plofkraak. En op zich dan snap ik dat wel. Maar je zou op zich ook kunnen kijken naar andere locaties. Een locatie waar geen mensen bij wonen. Ik denk dat het meer uit kostenoverweging gedaan wordt. En het is toch jammer voor de leefbaarheid van de kernen. En de gemeente Voorst bestaat toch uit heel veel kleine kernen. Met Twello als grote centrale punt. Dat je dat toch voorkomt, de dorpen moeten wel bestaansrecht houden. En je ziet ook wel de ontwikkeling dat jongelui zich vestigen in de dorpen. En dat is een goede ontwikkeling maar dan moeten we er voor zorgen dat de basisvoorzieningen niet wegllopen. En dat moet we ook wel koesteren. Ik snap wel dat je bepaalde dingen niet tegen kan houden. Maar voor het sociale aspect is het wel belangrijk dat we het dan op een andere manier kunnen doen. En dat het wellicht wel kan blijven. Dat een bank daar ook contact over heeft voordat ze zoiets doen. Want dat vind ik toch wel jammer dat dat zo gebeurt.

Er verdwijnen steeds meer voorzieningen in de kleine dorpskernen. De pin is weggegaan. Ondernemers zijn met de gemeente in gesprek gegaan maar de gemeente doet niets. De bieb is bijna weg. Groenteboer, slager en kapper zijn weg. Gelukkig is de supermarkt er nog maar voor hoelang? Ik mis de stimulans vanuit de gemeente om de leefbaarheid erin te houden. Er is nog wel een school en dat is een MFA (multi-facilitaire accommodatie) hier vinden ook activiteiten voor ouderen plaats. Er is een jeu de boule baan en muziekactiviteiten. Dit kan alleen 's avonds, omdat overdag de school erin zit

Een klein dorp heeft nu eenmaal minder aanbod

Een klein dorp is natuurlijk een klein dorp. Je hebt niet zoveel aanbod, als je in Zutphen woont of in Twello. Al heb ik het niet het idee dat ouders er erg mee zitten om met hun kinderen te gaan zeulen hoor. Ik denk dat vroeger kwam het niet in ons op om een club te gaan kiezen in Apeldoorn of Zutphen. Je kon hier naar de gym, voetbal, tennis of de scouting, judo. Ik vind het nog best redelijk. Ik denk niet dat het bloeiend is. De tennisvereniging had het ook zwaar. Je krijgt bijna geen jeugd. Ik heb niet het idee dat het minder is geworden. Ook niet meer. Ouders zitten er niet mee om te met de kinderen te gaan slepen.

Ik zie in Klarenbeek niet echt negatieve ontwikkelingen als ik eerlijk moet zijn. Zolang we nog een supermarkt hebben die goed loopt, die blijft lekker op het dorp. Winkelaanbod is in de loop van de jaren kleiner geworden, dat lijkt me ook wel logisch in zo'n kleine gemeenschap. Vroeger had je vijf kruideniers en allerlei andere winkeltjes. Dat dingen veranderen in de loop der jaren dat snap ik ook wel. De Rabobank zit hier niet meer, postkantoor niet meer. Als je kijkt hoeveel bezoekers ze nog hadden, dan kan het niet meer uit. Afgezien van dat Klarenbeek te klein is, kunnen mensen ook telebankieren, via internet bankzaken doen. De banken hebben ons geleerd het anders te doen. Toen zijn we dat gaan doen, en toen kon het kantoor dicht. Dat snap ik wel.

Wij zitten hier dus eigenlijk al in een kleine kern en daarin kennen wij dus bijna iedereen en als je dan praat over de ontwikkelingen. Er zijn natuurlijk wel wat oudere mensen die dus hier nog wel wonen en die dus soms ook alleen wonen. Maar eigenlijk denken wij dat die nog voldoende door de mensen er omheen door de mensen worden bekeken en in de gaten worden gehouden. Als we een keer zien dat iemand bijvoorbeeld de gordijnen te lang dicht houdt. Dan gaat het van: hè, laten we even in de gaten houden en dan gaat men er toch wel even naar kijken. Ten aanzien van ontwikkelingen van winkels en dergelijke dat is hier gewoon niet realiseerbaar eigenlijk. Want de mensen hebben zich hier er toch wel opgericht dat ze toch naar de omliggende plaatsen gaan, Vaassen, Apeldoorn, Twello, Terwolde, Deventer. Dat ze daar de boodschappen gaan doen. Dat is niet direct een probleem. Maar de veroudering, ja. Voor de rest is bij heel veel mensen natuurlijk dat ze op een bedrijf hier wonen, boerderij en zo, en dan is er vaak dubbele bewoning. Dat de kinderen de ouders wel in de gaten houden, en dat ze, zo lang het nog kan en dat ze daar blijven wonen. Eigenlijk als we dus kijken naar de ontwikkelingen, dan zien wij direct echt grote problemen. Het is wel jammer dat ontwikkelingen in het verleden wat minder zijn geweest, met name ten aanzien van woningbouw, want dan duurt het altijd te lang en daardoor gaan de jonge mensen hier weg. Daar zijn we eigenlijk al jaren mee aan het stoeien. We kunnen ook geen grootschalig project hier opzetten om de bewoners hier te houden. Het is hier allemaal kleinschalig.

Ik zie schaalvergroting bij velerlei instellingen als sport (Cupa-Wilp), (sluiten) kerk, scholen en bedrijven. Het wordt steeds stiller in kleine dorpen waardoor mensen elkaar minder in dagelijks leven ontmoeten. En dan gaat het nu nog goed in Bussloo. Vertrek verenigingen als Cupa betekent stilte en minder ontmoeting in het dorp, kortom tot vitaliteitsverlies van mensen en het dorp. Universele trends tot schaalvergroting waar je niettemin moet gaan maar wel actie op moet voeren.

Mensen die hier komen wonen, ondervinden soms hinder van het ontbreken van sociale voorzieningen, maar sommige ook vooral niet en die kiezen er juist voor om zich nergens mee te bemoeien. Het voormalige landbouwmechanisatiebedrijf van der Scheer, dit brengt leven in de brouwerij iets wat een dorp nodig heeft. De problemen met de vertrekkende winkeliers uit Nijbroek hebben de Nijbroekers zelf veroorzaakt. Gezinnen met werkende ouders zijn zodanig mobiel dat zij niet meer afhankelijk zijn van de plaatselijke winkelier en kiezen voor prijs. Hierdoor was en is er geen bestaansmogelijkheid meer voor winkeliers in Nijbroek.

Internet in het buitengebied is onvoldoende aanwezig

Verder is het internet in het buitengebied een probleem. Glasvezel voor het gehele buitengebied van de Veluwe gaat langer duren dan gepland. Verwachting was 2018 maar is zeer vertraagd en misschien zelfs wel onmogelijk. Nu is er een particulier initiatief voor draadloos internet. Dit is middels een antenne op Bosgoed en geeft een wifi signaal in een straal van 15 km rondom Bosgoed. Het is een pilot voor de rest van Nederland. Het inschrijfgeld is echter € 500,- plus bijkomende kosten voor apparatuur TV plus telefonie en dit zou op een totaal bedrag van € 960,- komen. Is dit voor de Gemeente Voorst niet een ideale kans om te subsidiëren? Het maandbedrag is zelfs iets goedkoper dan de kabel zoals UPC alles-in-1. De enige hobbel is de aansluitkosten. Een subsidie vanuit de gemeente voor de aansluitkosten voor de mast zou vele burgers over de streep trekken. Als er goed en snel internet is zou het mogelijk maken dat mensen langer thuis blijven wonen. Dit in verband met contact met de verzorgingsorganisatie middels computer maar ook online boodschappen bestellen. Verder zou het flexwerken stimuleren. Ook zou het goed zijn voor de bereikbaarheid van bedrijven en het draaien van hun boekhoudprogramma's. Ook alles op de boerderijen gaat tegenwoordig digitaal, zoals de melkrobot.

Mensen worden ook ouder, als je kijkt vanuit technologisch oogpunt, zie ik dat er ook meer voorzieningen mogelijk zijn door middel van internet. Zorg, contact, informatie. In hoeverre hou je in het dorp de voorziening via internet, hoe hou je die internet van voldoende snelheid.

Je kunt tien jaar vragen om een supermarkt. Is dat wel exploitabel, realistisch. Op het moment dat je een andere voorziening goed in orde maakt, kan het best wel zijn dat je via een ander pad hetzelfde bereikt. Dan dus via breedband of glasvezel. Je kunt ook andere middelen gaan aanwenden om bijvoorbeeld eenzaamheid of een onveilig gevoel tegen te gaan. Wat ik aan zie komen; Wat belangrijk is voor het sociale domein is denk ik middelen. En middelen, dat hoeft niet alleen geld te zijn, sterker nog ik denk dat het meer gaat over voorzieningen en dat kan je heel breed trekken. Een voorbeeld is dat we een paar jaar lang bezig zijn geweest met bijvoorbeeld een medicijnuitgiftepost in het dorp neer zetten of een klein winkeltje, een pinautomaat. Aan de andere kant denk ik, goh kunnen we er misschien ook anders tegenaan kijken. En zeggen op het moment dat je voldoende middelen hebt via breedband internet is dat ook in te zetten. Weet je elkaar ook te bereiken, geeft dat ook binding en de mogelijkheid om te bestellen en bezorgen.

Op scholen wordt nu veel met iPads gewerkt. Daar valt af en toe het hele netwerk plat, omdat er niet voldoende bandbreedte is in de kom van het dorp. Naast fysiek elkaar ontmoeten, is dat ook een middel om met elkaar in contact te blijven. Een voorbeeld waarvan ik denk, als we dan in moeten zetten of willen ontwikkelen zou ik willen pleiten voor volledig breedband of glasvezel in het dorp.

Ik geloof heel erg in het met elkaar blijven ontmoeten via de middelen die er zijn of die kunnen ontstaan. Het treffen van voorzieningen die meegaan met de tijd. Ik geloof misschien nog wel sterker in een goede internetverbinding in het dorp en buitengebied, dan dat je een apotheek

of geldautomaat moet neerzetten. Als je dan toch een keuze hebt om middelen, dan pleit ik daar voor.

En daarnaast kijken we op grote schaal naar de gebiedsontwikkeling. Rondom de dorpsvisie, hoe ontwikkelt de luchthaven zich. Juichen ontwikkelingen toe, maar er zit ergens een grens aan wat realistisch is voor een dorp. Inzet van glasvezel is een belangrijk onderwerp, omdat ik denk dat daar verkapt veel mogelijkheden zitten, veel meer dan dat we nu nog aan hele andere oplossingen zitten te denken.

Slechte internet verbindingen, nog een reden waarom mensen zich niet gaan vestigen. Mijn studerende zoon gaat eerder terug naar zijn kamer in de stad als hij een deadline moet halen, omdat hij er niet zeker van kan zijn dat het internet snel genoeg werkt. Voor de jeugd is snel internet een basisvoorziening. Niet alleen bedrijven, maar ook gezinnen. Snel internet is van wezenlijk belang. Zzp-ers en (niet lokaal gebonden) kleine bedrijven gaan zich niet in Nijbroek vestigen als het internet niet goed is. Ik snap niet dat het niet geregeld kan worden, de riolering is er toch ook overal gekomen?

We moeten streven naar harmonisering

We moeten streven naar harmonisering. Je kunt stellen dat wijken zoals de Bijlmer, Vogelaar wijken, dat dat een totale mislukking is. Ik vind dat vreemd, want als je beetje geschiedenis leest, je moet nooit dezelfde typen woningen, of typen mensen op één plek plaatsen. Dat gaat niet goed. Je moet het probleem bij de kern oplossen, geografisch gezien, maar ook daar, waar zit de oorzaak. Dan vind je veel passendere oplossingen. Maar dat zijn heel lange trajecten. Maar mensen willen snel resultaat. Laat maar zien wat je gedaan hebt. Wat voor uitwerking heeft het. Ik denk dat we weten dat heel veel dingen niet gelukt zijn en dan kunnen we een keer wat anders proberen.

Overigens is het ook zo dat mensen het heel erg druk hebben en weinig op elkaar letten zodat het saamhorigheidsgevoel niet echt uitgegroeid is zoals dat in andere kernen wel het geval is en dat heeft een CPO aanpak ook wel negatief beïnvloed. Het gevoel leeft ook wel dat wat in Twello allemaal wel gerealiseerd wordt voor onze kern niet opgaat. Een rondweg zou voor ons ook een oplossing zijn. We zouden vergrijzing moeten tegengaan en saamhorigheid versterken. Leven en laten leven lijken mij de doelen. De mensen hier zullen het zelf moeten doen maar ondersteuning is wel nuttig. Dat is ook de taak van de gemeente: draag een steentje bij. Anders valt de samenhang in de kern uit elkaar en vallen de voorzieningen helemaal weg.

Problemen die zouden kunnen ontstaan: gevoel van onveiligheid, vereenzaming, ontbreken van voorzieningen. In meerdere kernen zal dat op de loer liggen. Dan kan je heel structurele maatregelen nemen om dat te voorkomen. Maar soms zit de magie in impulsen geven, in een groep mensen die dat zelf verder kan ondernemen.

10.5 Goede scholen in de dorpen(!?)

Kunnen we onze scholen openhouden?

Het onderwijs. Daar zie je gebeuren dat gemeenten problemen krijgen in het openhouden van scholen.

Ja kijk, scholen is ook een onderdeel. Dat in de dorpen waar mensen wonen, moeten wel de mogelijkheden zijn dat ze naar school kunnen. En dat gebeurt nu ook weer dat ze van het ene dorp naar het andere dorp moeten. En dat is ook lastig om zo een school rendabel te houden. Maar dat moeten we wel koesteren. En vooral in het basisonderwijs. En ook in Twello wel de middelbare school. Dat moeten we koesteren dat dat daar zit. Ik heb liever dat mijn dochters daar zitten dan dat ze naar Deventer moeten. Ja, dat vind ik een fijner gevoel. Toch een veiligheidsgevoel. Met het nieuws van de laatste tijd dan hoop je dat dat toch goed geregeld is.

Maak van kleine scholen één school

Gooi die twee scholen op een hoop. De grootste waanzin. Natuurlijk is het belangrijk dat je christelijk onderwijs hebt. Natuurlijk is het belangrijk dat je iedereen een identiteit mag. Het zorgt voor onnatuurlijke verdeeldheid. Waarom moet je in zo'n klein dorp twee scholen hebben. Ik denk dat dat slecht is voor het dorp. Dat roep ik al jaren. Je hebt echt twee gemeenschappen. Terwijl we allemaal hetzelfde zijn. Ik ga er vanuit dat iedereen het beste voor heeft met dit dorp. De een is daar wat actiever in. Wat expressiever. De ander vindt het wel goed en ziet wel wat er gebeurt. Er gaat dan zoveel dubbele energie in. Waarom sla je de handen niet in elkaar. Ik denk dat dat heel goed is voor de gemeenschapszin. En dat dat als een soort olievlek kan werken. Ik denk dat voor beide scholen lastig is om mensen enthousiast te krijgen. Laatste was de Floralia op de Wiekslag weer. Was wel moeizaam om mensen op de been te krijgen om mee te helpen. Het was een groot succes met bezoekers. Ook weer dat ontmoeten.

Er is een spanningsveld bij de kleine kernen tussen de leefbaarheid en de kwaliteit van de scholen en het onderwijs. De vraag is of het doel om een kleine school open te houden nog wel een doel mag zijn, wanneer dit ten koste gaat van de kwaliteit van het onderwijs. Van mij mag de discussie over de kleine scholen en het openhouden daarvan gevoerd worden.

Minder aandacht voor kinderen die niet zo goed kunnen leren

Kinderen uit Terwolde gaan niet per se naar de school in het dorp. Dat heeft vooral met de kwaliteit te maken. Begin nu met Engels op school. Groepen worden samengevoegd waar ze niet blij mee zijn. Er is veel aandacht voor plus kinderen maar minder voor kinderen die niet zo goed kunnen leren. Er ligt verschil tussen de IB-er en de leerkrachten. De IB-er moet heel veel administratieve handelingen er bij doen. Leraren zijn hier weggegaan naar andere scholen. Ik merk ook dat ze hier steken hebben laten vallen naar de overdracht naar de middelbare school. Dat is heel jammer.

Er is veel aandacht voor een veilige school

We besteden veel aandacht aan de veilige school. Dan toetsen we ook regelmatig en de score is dan oké. Dus we besteden daar veel aandacht aan. Volgens mij zijn we dan preventief bezig,

maar ik zie het niet terug. En het is altijd een groepje, nooit iemand alleen. Dat ik me daar zo druk over maak? Er gebeurt altijd wel wat op school, maar ik kan er niet tegen dat ik als intern begeleider hier veel aandacht aan besteed, maar ik heb er geen grip op en dan kan ik het ook niet goed aansturen.

Als er bij de landbouwschool een open dag is, is het keurig geregeld dat de school daar dan verkeersregelaars heeft staan. Keurig netjes geregeld. Dus ik bedoel; dat overleg je dan en dan zorg je er preventief voor. Maar wat gebeurt er dan vervolgens; dan is er een disco 's avonds en dan kom ik om half 11 aanrijden en dan staan er een paar kinderen die veel te veel gedronken hebben met blikjes op straat. Drank verboden maar ze nemen het zelf mee. Ik klaag de volgende dag op school, maar de docenten gingen om half 11 weg want die hadden het toen wel gehad en toen gingen de kinderen naar huis. Dus dan denk ik, ja, daar had je bij moeten zijn. Dus de volgende keer doen ze het anders. Dus als je het overlegt doen ze er echt wel wat aan. Op die manier komen ze mij echt wel tegemoet. En die school ook wel. Die doen echt wel hun best om er voor te zorgen dat het goed loopt. Maar dan moet je er van tevoren voor zorgen dat ze preventief maatregelen nemen. Ja, ik ga gewoon in gesprek. Ik zeg er meteen wat van.

10.6 Zorg voor goede woonruimten voor alle doelgroepen

Het is moeilijk voor jongeren en starters om woonruimte te vinden

Het is moeilijk voor starters om woningen te vinden. Er zijn weinig kleine appartementen. Jonge mensen wijken uit naar Deventer of Apeldoorn bijvoorbeeld. Het aantal punten dat je moet hebben voor een huurwoning is een crime, vooral in Twello. Je moet 8 tot 10 jaar ingeschreven staan om voor iets in aanmerking te komen. En je kunt je pas inschrijven vanaf 18 jaar. Dan ben je dus vroegst 26 jaar voor dat je een huis hebt. Vooral Twello is heel gewild. In Twello kun je ook niet kopen, want dat is te duur. Dat geldt vooral voor alleenstaanden en jonge koppels. Als je een relatie hebt, kun je misschien kopen, als je op jonge leeftijd bent gaan sparen. Jonge mensen die net van school of studie komen gaan in de steden wonen, zij kunnen hier niet kopen.

Ik zie dat veel jonge mensen geen huisvesting kunnen vinden, er zijn te weinig betaalbare woningen voor jongeren en gezinnen. Bij ouderen speelt dit minder. Door niet passende huisvesting kunnen ook allerlei problemen ontstaan voor de samenleving die niet wenselijk zijn. Ik vind dat de gemeente dit beter moet oppakken. Ze draagt te weinig zorg voor haar eigen inwoners, met name voor de jongeren. Je moet er naar toe dat er meer en betaalbare woningen voor jeugd beschikbaar komt in de gemeente.

Ik zie grote verschillen in inkomens waardoor zowel huisvesting als andere voorzieningen voor bepaalde groepen ouderen en jongeren niet bereikbaar zijn. Met betrekking tot de huisvesting voor jongeren zie ik als knelpunt dat er geen woningen zijn die betaalbaar zijn voor jongeren. Kopen is geen optie en huren liggen te hoog voor jongeren. Als de seniorenwoningen die leegstaan beschikbaar zouden worden gesteld aan jongeren dan zou dat al een eind in de goede richting zijn.

Vele plekken, woningen die vrijkomen in dorpen worden opgekocht door mensen uit het westen met voldoende financiële armslag. Hierdoor gaan minder jonge gezinnen in dorpen wonen waardoor de voorzieningen niet meer haalbaar blijken. Je moet er naar toe dat meer jonge gezinnen zich moeten vestigen in de dorpen. Maakt niet uit vanwaar deze gezinnen komen, zowel binnen als buiten de gemeente Voorst. Stimulering door invoering van meer en goedkope starterwoningen. Extra budget is nodig om voorzieningen zoals scholen e.d. in stand te houden. Soms moet er gewoon iets geld bij om dit geregeld te krijgen.

De huisvesting van jongeren lijkt mij een groot probleem, waar in mijn opzicht veel te weinig aan gedaan wordt. Elke jongere vertrekt uit Twello naar een goedkopere woning als het om huren gaat al. Voor jongeren is de huisvesting hier niet te doen. Ik heb zelf een zoon van 25 jaar en die is ook vertrokken naar Deventer uit nood omdat zelfs de huurwoning hier eigenlijk niet betaalbaar zijn. Mede zijn vrienden ook, die zijn allemaal rond zijn leeftijd. Die vertrekken ook allemaal en dan krijg je toch een grote groep jongeren die vertrekken naar elders. Puur uit noodzaak van, want er is niets in Twello en wat er is, is zo duur. Wij hebben geen goedkope huurwoningen. Dat vind ik echt een gebrek van Twello. Je kunt je voorstellen, als de jongeren wegtrekken uit jouw plaats, dan ben je ze ook kwijt in je sociale en je verenigingsleven. Dat is echt merkbaar!! Ik denk dat je ze wel aan boord moet houden als gemeente. Ik denk dat dat niet gezond is voor Twello. Ik denk in de politiek maar ook in het verenigingsleven, gewoon overall. Dat is belangrijk. De oorzaak is dat alles wat bijgebouwd is, dat zijn allemaal de duurdere woningen. Er is bijna niks meer voor de jongeren....de studerende jongeren. Ik denk meer panden die leeg staan om daar wat meer mee te doen, denk ik. Ik denk dat dat best mogelijk is. Je kunt er best een kamerbewoning van maken. Er zou veel meer mogelijkheden kunnen of moeten zijn vind ik voor de jongeren. Dan hou je dat betaalbaar. Als je bij een vereniging zit in Twello en je woont in Deventer dan is de stap moeilijker om weer naar Twello te gaan. Voor het werk wil dat nog een keer maar voor een hobby wordt dat lastiger. Dan zit je te ver van alles weg en de binding en contacten worden dan minder. De afstand wordt en is dan groter. Daarom zou een goedkopere woningbouw belangrijk zijn. Aan de oude Rijksstraatweg tegenover de BAR Trucks, dat is nou een pand wat heel lang leeg staat. Die is enorm gezakt in prijs. Als de gemeente zou dat zou aankopen en verhuren aan jongeren denk dat dat een toplocatie is en zo is natuurlijk veel meer te noemen. Wat ook niet zo moeilijk is lijkt mij om het te realiseren. De gemeente aan laten kopen en verhuren. Volgens mij kost dat voor de gemeente ook niet zoveel. Ik denk ook niet dat alleen het verenigingsleven er mee gepaard is maar ook de ouderen. De oudere mensen zoals je grootouders. Noem maar een voorbeeld. Als je verder weg woont dan is de stap moeilijker naar oma dan dat je dicht in de buurt woont. Ik heb in feite hetzelfde, mijn ouders leven dan niet meer maar die woonden dan in Twello maar mijn schoonmoeder woont ook in Twello. De kinderen die in Twello wonen gaan veel makkelijker even naar het huis van de ouders dan die verder weg wonen. Dat telt niet alleen hier voor gezinnen maar dat telt voor heel veel dingen denk ik.

Woningbouw voor jongeren is ook een probleem, in onze gemeente. Met name starters die geen woning kunnen vinden. Of het is te duur. Er wordt te weinig gebouwd voor de startende jongere. Het is niet betaalbaar. Als je een stelletje bent zeg 200-250.000 euro. Als je IJsseldal

Wonen hebt: die zegt wij kunnen niet meer van die goedkope woningen bouwen want er moet middel en duur tegenover staan. IJsseldal is natuurlijk teruggefloten want ze zijn voor de sociale woningbouw, ze zijn geen projectontwikkelaar. Dat is een beetje scheef gegooid de afgelopen jaren, dat snap ik wel. IJsseldal zegt: we kunnen het niet bouwen. Huurwoningen zijn er ook niet. Ik zal de enige niet zijn die dit zegt. Jongeren trekken weg naar de steden want daar is het naar rato wat goedkoper. Die jongeren willen wel terug maar kunnen niet terug want ze kunnen het niet betalen. Ze verdienen niet genoeg of hebben nog te weinig carrière gemaakt. Voor de meeste kinderen geldt dat ze graag willen blijven wonen, ook in andere kernen zoals Wilp-Achterhoek ook al zijn daar helemaal geen voorzieningen.

Ik zie de doelgroep hangjongeren zichtbaarder worden en de huisvesting is in zijn algemeenheid een tekort, wegtrekkende jongeren, 6 a 7 jaar wachten is niet te doen en ze trekken naar eerdere en huisvesting in Apeldoorn en Deventer. Huisvesting; er zijn te weinig sociale huurwoningen. Hou wat meer jongeren in de dorpen met geschikte sociale huurwoningen.

Ik werk met jeugd, kinderen van 0 tot 18 en wat ik veel zie is dat jongeren van een jaar of 17, 18, 19, 20 zeg maar geen plek hebben om te wonen waardoor ze langer bij hun ouders blijven wonen bijvoorbeeld. En dit gaat niet altijd goed waardoor ik meer problemen zie ontstaan. Mijn beeld is dat er te weinig huizen zijn voor startende jongeren die goed geprijsd zijn en waar huursubsidie aangevraagd kan worden. Dat er hier te weinig van zijn. Daardoor ontnemen je jongeren een bepaalde kans. Als je woning niet goed is dan is dat een opeenstapeling van problemen.

Ik denk dat er ook echt een tekort is aan huizen, een tekort aan startershuizen. En niet alle huizen die aangeboden worden zijn geschikt. En dan denk ik aan mensen die in een wijk komen waar ze helemaal niet passen. Een wijk waar ze overlast gaan verzorgen bijvoorbeeld, terwijl dat in een andere wijk helemaal geen probleem hoeft te zijn. Maar ook aan huisbazen die veel willen verdienen, nou weet ik niet of dat hier ook zo is. Maar jongeren die verplicht worden een te duur huis te huren waardoor ze in de schulden terecht komen.

Rijkere ouderen blijven over. Zoekende jeugd krijgt geen woning. In de woonvisie van de gemeente gelezen dat hierop wordt geanticipeerd. Gemêleerde bevolkingssamenstelling is belangrijk. Maar de huizen zijn te duur in Voorst. Jongeren trekken weg omdat ze banen elders vinden of door studie. Huizenmarkt belangrijke factor. In Apeldoorn 180 duizend voor starter, hier zeker 30 of 40 duizend duurder. Dit is bekend bij de gemeente. Genoeg werkgelegenheid maar natuurlijk niet voor alle beroepen. Er is in Voorst een goede ratio werkeloosheid en werkgelegenheid. Daarvoor moet je in de stad zijn. Je kunt hier ook wonen en elders werken. Wonen is belangrijk omdat een samenleving waar je woont daar sport je, maak je muziek. Doorstroming voor sociaal klimaat goed, dit brengt evenwicht. Ik ben bang dat binnen twintig jaar het evenwicht weg zal zijn.

Een probleem in onze gemeente is, denk ik, dat het voor jongeren, dan praat ik over de leeftijd tussen ongeveer 20 en misschien 27 jaar, dat het heel moeilijk is om in aanmerking te komen voor een huur- of koopwoning. Huurwoningen zijn er op zich wel, alleen het is heel lastig om

daar tussen te komen. Vaak heb je als je reageert op een huurwoning 25–30 reacties en dan gaat het bijvoorbeeld op basis van inschrijving of loting en dan moet je maar net het geluk hebben dat je er tussen valt. Als je kijkt naar een koopwoning, is het gewoon ontzettend duur in Twello. Ze verplichten je bijna om met twee personen te zijn, dan zou je eventueel met twee salarissen een huis kunnen kopen. Maar als je bijvoorbeeld alleen bent, zoals ik in dit geval, dan is het gewoon heel lastig om een koopwoning te kopen. Vaak zit je op een prijs van € 230.000, dat is in je eentje, met uiteraard één salaris, bijna niet op te hoesten. Dan moet je echt een topsalaris hebben plus je moet heel veel eigen geld misschien meenemen. Dus ik denk dat dat wel een probleem is hier in Twello. Ze proberen denk ik wel er alles aan te doen om de jongeren in Twello te houden, maar als je daar in de toekomst niks mee gaat doen dan krijg je dat jongeren tussen de 18 en 20 jaar al heel gauw zoiets hebben van, ik ga lekker in een antikraak woning in Deventer of in Apeldoorn wonen. De oorzaak is de prijs, denk ik. Een achterliggende oorzaak is dat de grond hier in Twello zo ontzettend duur is waardoor de prijzen van de woningen ook flink oplopen met wat ik al aangaf een gemiddelde koopwoning, een simpel woninkje, waar je met een gezinnetje in kan wonen, dan zit je al gauw op € 230.000–€ 240.000. En dat is duur, zeker voor de jongeren. Je doel moet zijn om de jongeren hier in Twello te willen houden, als je dat niet doet, dan gaan ze naar Apeldoorn of naar Deventer en dan ontmoeten ze daar iemand, en dan blijven ze daar wonen, oftewel Twello is deze personen kwijt. Je moet dit willen bereiken omdat je denk ik als gemeente wil dat de jongeren die in Twello wonen, dat die dus ook in Twello blijven, en dat die dus oud worden in Twello. En kinderen en kleinkinderen krijgen die vervolgens ook weer in Twello blijven wonen.

Vergrijzing in de Gemeente Voorst. De aanwas van (aanstaande) jonge gezinnen, in verwachting van of met jonge kinderen, daalt. Er is een tekort aan woningen voor starters wat maakt dat ouders van kinderen van < 9 maanden t/m 4/5 jaar niet hier wonen. Ze komen vaak later (terug) naar Twello en omliggende plaatsen in de Gemeente Voorst. Scholen zullen niet leeglopen, maar wellicht de peuterspeelzalen en kinderdagverblijven wel. Hier heb ik niet echt een beeld van. In mijn praktijk zie ik de aantallen teruglopen. Dit jaar, vanaf januari, hebben we al tien kinderen minder. We zijn de enige praktijk in de Gemeente Voorst. Deze terugloop heeft niet te maken, dat mensen naar andere praktijken in Deventer of Apeldoorn uitwijken, maar waarschijnlijk echt met het woningentekort. Ik geloof dat hier nu al iets aan gebeurt in de gemeente.

Voorale sociale woningen voor jongeren zijn er te weinig. Elk huis dat er ook maar beschikbaar komt, is volgens mij voor jongeren, maar is ook gelijk bezet. Als je kijkt naar het project van de Benring, dat daar appartementen omgebouwd zijn voor jongeren, volgens mij zijn ze gelijk weg. Volgens mij staat er niet eentje leeg, en als er eentje leeg komt, komt er vrij snel weer een nieuwe in. Meer woningen voor jongeren zou een hele goede optie zijn. Als er meer woningen zouden zijn, dan komt er ook meer verloop in het dorp. Dan komen andere woningen ook wel weer vrij. Alleen als het redelijk dure zijn, dan heb je nog niets met jongeren. De jongeren zijn wel de toekomst natuurlijk voor het dorp. Dus dan zou het het mooiste zijn als er betaalbare woningen voor jongeren zouden zijn. En daar is dit wijkje dan

een mooi voorbeeld van. Dit wijkje begint nou net te bloeien, na vijf à zes jaar. Er zijn veel jonge gezinnen nu, en dat is hartstikke mooi. Dat is wat wij eigenlijk nodig hebben.

Een ander probleem is de huisvesting van jongeren en hier zijn we al een paar jaar mee bezig. Er worden alleen maar dure onbetaalbare woningen gebouwd. De woningen tussen 400–500 euro die betaalbaar zijn voor jongeren en die zo de jeugd in het dorp houden zijn en komen er niet. Veel jongeren verlaten Klarenbeek waarbij een aantal op enig moment wel terugkeert maar dit is een laag aantal. Dit is een landelijke tendens in de kleinere kernen. We missen een categorie woningen zowel aan het begin en het eind (jong en oud). Er is een grote groep jongeren die het dorp noodgedwongen moet verlaten en dit is zonde. Er is echt wel vraag naar betaalbare woningen.

Als meest knellende probleem zou ik het woningaanbod willen aanwijzen en dan met name gericht op jongeren. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Zonder daarmee ouderen te kort te willen doen. Het binden van jongeren komt ook weer ten goede aan ouderen. Er gebeurt meer, er zijn meer vrijwilligers, meer samenhang, et cetera. Ook voor de ondernemers is dit erg goed. In het enthousiasme dat de jeugd in Klarenbeek kan en wil wonen, ligt een opgave. Als een dorp vergrijst, en dit is ook in Klarenbeek het geval, kun je daar wel op faciliteren maar je kunt ook vooral anticiperen. Ten behoeve van de jeugd. In algemene zin moet je het dorp aantrekkelijk maken en houden voor de jeugd/jong volwassenen.

Voor jongeren is het lastig om zich hier te vestigen. Ik merk dat als ik contact heb met bijvoorbeeld oud-leerlingen, maar ook met jongeren in mijn familie, ze gaan allemaal buiten de gemeente wonen. Terwijl ze wel hier zouden willen wonen, maar voor starters is het best heel moeilijk om hier een betaalbare starterswoning te vinden. Het is allemaal niet overkomelijk, het is ook wel gezond om verder te kijken. Maar als je dat nou echt niet wil en je toekomst hier ligt en je hebt een baan, dat het kan.

Eerste probleem wat ik op ons zie afkomen in het dorp Voorst is de vergrijzing. Een probleem is in toenemende mate de bereidheid om zaken met elkaar op te pakken en of dat nu door samenstelling van de bevolking, leeftijd, opleidingsniveau weet ik niet goed. De saamhorigheid die zich nu aan het vormen is door de dorpscontactperso(o)n(en) is belangrijk, maar het is ook vaak moeizaam gebleken in het verleden. In Voorst iets van de grond krijgen wat niet standaard is, is lastig en wordt soms te snel gezien als iets voor de stad. Je moet het voor jongeren om te wonen in Voorst ook aantrekkelijk (blijven) maken. Het moet voor jongeren ook aantrekkelijk gemaakt worden om te blijven, wonen, school/scholen en verenigingen spelen daar een belangrijke rol in. Mensen betrekken en positie en armslag geven is samen met goede communicatie erg belangrijk om contacten op gang te krijgen en te houden. Communicatie op de been krijgen door te schrijven en te bezoeken. Een goede basis ligt wel bij de kerkgemeenschap, daar is wel meer saamhorigheid en het is misschien mogelijk om de meer openbare kant ook meer die kant op te bewegen. En supermarkt of het oude bankgebouw die er nu verwaarloosd bij ligt zou daar ook een functie in krijgen. Maakt het dorp mooier en laat zien hoe mooi het feitelijk al is, maak het aantrekkelijk.

De jeugd heeft geen woning; er zijn geen woningen om te kopen. Ze zijn veel te duur. Het aanbod wordt onderhands verkocht. Daarom gaan de jongeren de gemeente Voorst uit en kopen bijvoorbeeld in Deventer een appartement. De jeugd trekt weg uit Voorst en komt in Apeldoorn en Deventer terecht. Sociaal gezien is het makkelijker als je bij elkaar woont. Je kunt op de fiets naar elkaar toe. Zo onderhoud je makkelijk het contact. Twello gaat dan vergrijzen; alleen de oude garde blijft over. Het moet wel blijven circuleren. De grond is in Twello veel te duur. Wijk Holthuis bijvoorbeeld. De grond is hartstikke duur en dan moet je er ook nog een huis op bouwen. Vroeger lukte dat wel. Ik heb zelf een premie A woning weten te bemachtigen. Dat kon toen nog. Het begint hier bij 235.000 euro. Misschien heeft de stijging van de huizenprijzen ook wel te maken met de invoering van de euro. Guldens werden euro's. We moeten meer premie A woningen gaan bouwen. Ze moeten weer terugkomen.

Onze ambitie moet zijn dat onze jongeren weer een huis kunnen kopen. Probleem wat nu ook speelt, is dat je veel eigen geld moet meenemen. Onze generatie heeft het erg goed gehad. Ook is de huur voor een woning niet in evenwicht met de aflossing van de hypotheek. Je wordt als het ware gedwongen een huis te kopen. Het is niet leuk voor jongeren die starten op de woningmarkt. Het is belangrijk dat het eigen volk in de gemeente blijft. Twello is nu al Twello niet meer. Er is heel veel import. Waarom krijgen mensen uit Apeldoorn die daar zijn uitbehandeld, wel een appartement? Waarom zij wel? Daar hadden mijn kinderen ook kunnen wonen. Bovendien wordt voor deze mensen alles geregeld. De persoon die Sam Pieters in elkaar heeft geslagen is zo'n figuur: heeft een appartement, heeft een inkomen, loopt met bier. Ik heb hem aangesproken op zijn gokgedrag. Deze jongen heeft niks met Twello. Waarom het dorp inhalen? Regeltje van hogerhand? Bovendien maken ze gebruik van onze voorzieningen. De seniorenwoning waarin hij woonde, had ook toegewezen kunnen worden aan een Twellenaar. Ik ben het daar niet mee eens en ben daar vrij serieus in. Dat klopt gewoon niet. Worden dat soort mensen wel gecontroleerd?

Beperkte huisvestigingsmogelijkheden in deze gemeente voor starters en dan bedoel ik niet alleen maar jongeren maar iedereen die een huis zoekt. Het aanbod van sociale huurwoningen is zeer beperkt. Door de regionale afspraken vastgelegd in het bouwprogramma, kan er weinig gebouwd worden. De grote gemeente krijgen, omdat ze groot zijn, de meeste woningen en de gemeente Voorst, omdat zij klein zijn, maar een beperkt gedeelte. Je zit altijd aan forse prijzen als het gaat om grondverwerving en dan nog de bouw erop. Dat zijn allemaal belemmerende factoren. Jongeren en ouderen hebben dus een woningprobleem. Ik heb een jaar of drie in een seniorenwoning gewoond en ik vind dat je daar geen senioren in kan zetten; het zijn net kippenhokken. Het zijn huizen uit de jaren 60 / 70. Toilet e.d. kun je wel vervangen. Je hebt geen gelegenheid om je te kinderen te laten logeren. Voor mensen van 100 prima ruimtes, maar mensen van 50 -60 jaar niet. We moeten wat minder streng zijn als het gaat om kangoeroe woningen. Er is heel veel regelgeving die dat belemmert terwijl we willen dat generaties voor elkaar zorgen. De regelgeving die door de gemeente zelf is vastgesteld. We zijn gebonden aan de regionale afspraken over aantal te bouwen woningen en je kunt in Voorst niet goedkoop bouwen. De oorzaken zijn voor een deel onbekendheid wat wel en niet kan, onwetendheid, Schaarste van een aantal zaken: de stenen. Minder huizen minder aanwas.

Nou wat ik zelf, voor mezelf een signaal vind, maar ook om met jou te delen. Ik maak me zorgen over de huisvesting voor jongeren die laaggeschoold zijn. En daar heb ik wel over nagedacht. Je moet het differentiëren tussen woonruimte voor studenten, je moet het differentiëren tussen jongeren die met zijn tweeën zijn en beiden een goeie baan hebben waar voldoende inkomen is. Maar mijn zorgen is voor, waar blijven de jongeren die werken voor een minimumloon. Ja, huisvesting is voor jongeren heel erg lastig gezien de woningmarkt. Kopen kunnen ze vaak niet want ze krijgen geen hypotheek, nou hoe gaan we dat aanpakken. Ik hoor ook dat er nog veel jongeren zijn die thuis wonen bij de ouders, veel langer dan wat wij bijvoorbeeld hebben gedaan. In onze generatie was het 18, 19 jaar en dan ging je al zelfstandig wonen. Nu hoor je regelmatig dat jongens en meisjes tot 27, 28 thuis zijn. De laag opgeleiden jongeren. Dat kan zijn de Wajongers, en dan heb ik het niet over de Wajongers die begeleiding behoeven, maar over de Wajongers die het toch wel zelfstandig kunnen wonen. Ja en de voorzieningen in woonruimten. Er is een enorme krapte op de markt. Sociale huurwoningen die zijn heel erg lastig te vinden daar moet je heel lang ingeschreven staan. Vrije sector woningen die gaan natuurlijk boven de huurprijs. Ja, als je met zijn tweeën een goed inkomen hebt. Stel je voor het gaat om een stelletje, die kunnen wel 800, 900euro betalen. Maar bij jongeren die alleen maar lagere school productie weten te doen is dat niet het geval. En daar maak ik me zorgen om. Gezien de kansen op de woningmarkt. Ze kunnen geen stappen maken naar de toekomst. Ze blijven gestagneerd. Ze kunnen niet zelfstandig wonen en zijn daardoor vaak genooddaakt om lang bij de ouders te verblijven, wat natuurlijk niet altijd een ideale situatie is als je het hebt over door ontwikkelen als individu. Je wilt natuurlijk je eigen toekomst bepalen. De oorzaken zijn wel de huurprijzen denk ik en de krapte in de sociale woningbouw. Ik neem aan dat er veel jongeren hier uit Twello richting Apeldoorn en Deventer vertrekken omdat er hier gewoon weinig woonruimte is. Weinig betaalbare woonruimte. Omdat ze daar eerder een sociale huurwoning krijgen dan in de gemeente Voorst. Ik heb dit natuurlijk niet onderzocht, en daar durf ik ook niet haarscherp een oorzaak voor te geven, maar ik denk het een combinatie van factoren is. We hebben ook veel woningen moeten afstaan aan de nieuwkomers, de vluchtelingen, die hebben al een stuk van het aanbod opgesoupeerd. Ja dan zou het maar zo kunnen zijn dat er geen voorraad meer is. Ja ik weet het niet. Ja dat beheert natuurlijk de woningbouwvereniging hier in Twello, dus we hebben geen goed zicht daarop. Maar het is wel een signaal die je vanuit de spreekkamer van jongeren krijgt. Ik wil zo graag zelfstandig wonen maar dat lukt niet want het is te duur of er is geen aanbod, of het is alleen in Apeldoorn of Deventer. En ik vind het ook legitiem dat de jongeren zeggen het is mooi geweest paps en mams maar ik wil nu verder.

De woningbouw is wel een van de grootste problemen geweest, in de jaren dat er eigenlijk woningbouw gepleegd had moeten worden. Af en toe krijg je een keer een paar woningen en die dan eigenlijk niet voor de jonge kopers zijn, niet voor de starters. Dan krijg je sowieso al een oorzaak waardoor de jongeren er niet komen. Er worden op dit moment wel wat goedkopere woningen gebouwd. Ze zijn van de week met een project begonnen dat er dus nog vier woningen bijkomen. Maar als je nakijkt, die zijn dan rond de € 200.000,-, net iets eroverheen, daar gaan ze dan wel waarschijnlijk dit jaar mee beginnen, maar als je dan de projectjes erom heen ziet. Dat zijn allemaal duurdere bouw en dat kan niet iedereen betalen

Dus krijg je ook geen doorstroming daar in. Daarom krijgt men niet alle mogelijkheden om bijvoorbeeld zo'n probleem te cancelen.

Ik zie een gebrek aan voldoende woningen voor jongeren met als gevolg dat jongeren vertrekken uit de gemeente Voorst en dat daardoor de vergrijzing procentueel nog erger wordt. Scholen krijgen te weinig leerlingen en worden gesloten en komen leeg te staan, verenigingen hebben daar onder te lijden door terugloop in leden en in vrijwilligers.

In de gemeente Voorst is veel vergrijzing, denk ik. Jeugd kan geen woning kopen waardoor de jeugd elders gaat wonen, buiten de gemeente. De werkgelegenheid neemt af, binnen de gemeente Voorst. Grote bedrijven/fabrieken gaan weg, panden staan leeg. Dit is een gevoel dat ik heb, ik heb geen cijfers. Ik denk dat de gemeente erg stil staat. Bovenstaande problemen zijn met elkaar verbonden. Het werkt uit naar alles. Vergrijzing en te weinig vernieuwing. Weinig jeugdaanwas. Er is meer 45+ bij de brandweer dan jonger.

Ik denk dat je daar [red: betaalbare woningen voor jongeren] als persoon niet heel erg veel aan kan bijdragen. Je kunt je er wel voor inzetten en hard voor maken. Dat heb ik een tijdje geleden ook gedaan bij het gemeentehuis. Op een maandagavond ben ik bij een rondetafelgesprek gaan zitten, dan merk je, dat de mensen van het gemeentehuis, die daar over gaan, ook weer afhankelijk zijn van het Rijk, van de overheid. Dat die niet zo 1-2-3 het probleem kunnen oplossen. Die woningen die blijven duur en die zullen echt niet na mijn inbreng met € 40.000 naar beneden gaan.

Een oorzaak dat wij geen jonge vrijwilligers kunnen vinden, is het ontbreken van woningbouw voor starters in Terwolde. Er ligt hiernaast wel een groot stuk waarop woningbouw gepland is, maar er is nog niks verkocht. De gemeente heeft hier fouten in gemaakt, door het collectieve opdrachtgeverschap te stimuleren. Er zijn hierbij zoveel voorschriften vanuit de gemeente, en er moeten 8 mensen gevonden worden waarmee samen de woningen gebouwd moeten worden. Krijg al die mensen maar een met de neus dezelfde kant op. Dit is dus compleet mislukt hier, en volgens mij heeft de gemeente nu het project doorgeschoven naar IJsseldal Wonen. Die gaan er nu vrije kavels van maken. Het heeft allemaal te lang geduurd en mede hierdoor trekken jongeren weg uit Terwolde, en zijn ze dus niet meer beschikbaar voor de brandweer. De jongeren trekken dan vaak naar Twello, Klarenbeek, de Scherpenhof of de Worp. Met name op de Worp zijn de woningen betaalbaar. Ook zie je dat de jeugd in bakhuisjes op een erf gaan wonen. Ook dat is te ver van de brandweerkazerne af, dus zijn ze niet beschikbaar. Doordat jeugd wegtrekt zie je wel een gevolg reactie. Je ziet minder aanwas bij sportverenigingen, minder vrijwilligers, minder reuring in het dorp, wegvallen van voorzieningen zoals een pinautomaat. Dit is wel echt aan fikse aderlating voor een dorp zoals Terwolde, maar ook de Vecht of Nijbroek. De leefbaarheid gaat echt achteruit.

Ik geloof in een basisinkomen, omdat iedereen dit begrip kent, maar ik bedoel een ander systeem. In Voorst is dit niet zo'n groot probleem, maar in andere steden wel. Er zijn financiële problemen. De oorzaak is het gevolg van de eenzijdige woonopbouw. In ieder geval in Twello, zodat het ook voor jongeren onwijs duur is om hier te wonen. De regels over inkomens van de

overheid helpen ook niet. Dit werkt niet mee aan een evenwichtige demografische opbouw in Twello. In andere dorpen is het misschien goedkoper, maar dat weet ik niet.

Jongeren en jonge gezinnen vertrekken door het verdwijnen van voorzieningen

Een ontwikkeling die ik op mij af zie komen is het verdwijnen van voorzieningen als winkels in de kleine kernen met als gevolg afname/vertrek van jonge gezinnen uit die kleine kernen.

En wat een gegeven is: de trek van jongeren (studie!) en soms ook ouderen (voorzieningen!) naar de grotere kernen in de gemeente, met name Twello.

Jongeren zijn heel belangrijk voor de leefbaarheid in een dorp. Niet alleen de sociale cohesie maar ook economisch is aanwezigheid van jongeren belangrijk. Als een dorp alleen uit ouderen zou bestaan zouden de ouderen heel ongelukkig zijn. Groot knelpunt is betaalbare woningen voor jongeren. De doorstroom van ouderen stagneert. De woningen met ouderen zijn bijvoorbeeld niet levensloopbestendig. Waardoor jongeren geen betaalbare woning kunnen vinden en vertrekken ze noodgedwongen. Dat is slecht voor de sociale cohesie van een dorp en ook economisch. Als de jongeren of jonge gezinnen vertrekken heeft dat invloed op bijvoorbeeld school, verenigingsleven, economisch enz.

Het grote probleem in onze kern is het verdwijnen van voorzieningen. En dan heb ik het over de geldautomaat en het openbaar vervoer als voorbeelden. Dat heeft tot gevolg dat mensen wegtrekken, jongeren en ouderen, en daarmee valt de basis voor het verenigingsleven weg en daarmee zit je in een neerwaartse spiraal. Overigens is de verkeersproblematiek hier in de spits ook een probleem voor de veiligheid. Het gaat op termijn niet goed met ons verenigingsleven. Dat neemt af. Dat gaat op den duur ook weer ten laste komen van voorzieningen zoals het dorps huis wat betaald wordt uit de huur en baropbrengsten van die verenigingen. Dit komt voornamelijk voort uit het onvoldoende oog hebben voor het vasthouden van de jeugd en de jonge gezinnen. Er wordt / is veel te weinig betaalbaar gebouwd voor die doelgroep. En dat ligt aan te hoge grondprijzen en te weinig bouw door de woningbouwvereniging. Er staat hier nooit een huurhuis lang leeg dus markt is er zeker wel.

Vooraf met de ouderen en jongeren. Dat is een groot probleem in de gemeente Voorst. Sowieso qua huisvesting. Je hoort heel vaak, ook in de omliggende gemeentes (Wilp, Posterijk, Klein Amsterdam) dat er te weinig aanbod is. En als ik zie waar we nu de Benring hebben, met die jongeren woningen, die zit stampvol. Dat vind ik ook niet goed. Die jongeren trekken allemaal weg. Apeldoorn, Deventer, daar is niks mis mee. Ik denk dat dat het belangrijk is dat je die allemaal in de kern houdt. Dat is allemaal bekend. Ze kennen elkaar. Dan heb je ook eerder preventie. Er wordt beperkt gebouwd. In Klarenbeek wordt er momenteel redelijk gebouwd. Teuge is een project gaande. Voor de rest wordt er heel weinig gebouwd. Beperkt woningaanbod geldt meer voor jongeren. We hebben nu gelukkig de Benring. Daar kunnen de ouderen aardig terecht.

Er is in Nijbroek een inventarisatie geweest en toen was het beeld dat er geen directe problemen waren. Er is weinig toekomst voor de jeugd in Nijbroek net als in alle kleine kernen. Zij trekken weg, de jongeren die agrarisch gebonden zijn, blijven. Voor de ouderen moet een

vangnet zijn, nu de ouderen langer zelfstandig moeten blijven wonen. En er is een groep werklozen tussen de 40–50 jaar die geen netwerk hebben.

Omdat het werk buiten de kernen is, gaan de jongeren zich ook buiten de kern vestigen. Vergrijzing gaat dan erg snel. Misschien is dat met jongerenhuisvesting tegen te gaan. Het enige wat er nog is, is het tankstation. Wij moeten het hebben van de kerk en het dorpshuis. Nijbroek was een agrarische gemeente en er zijn steeds minder boeren.

Als ik dan weer terug kom op die woningbouw, dat het in het verleden niet snel genoeg gebeurd is, waardoor dus heel veel jonge mensen hier weggetrokken zijn en waar er nu dan wel weer enkele van terug komen omdat er nu dus kleinschalige woningbouw wordt gepleegd en dan krijg je daar natuurlijk wel de problemen. Ook ten aanzien van de school, minder jonge mensen, dan krijg je natuurlijk ook minder gezinnen. Dat krijg je nu dus wel een beetje. Nu zijn er dus wel in de boerderijen, dat daar jonge gezinnen komen, maar op een gegeven moment, als die op een gegeven moment van school af zijn dan is daar ook weer een stilstand in. Dat krijg je dus wel als probleem met zulke voorzieningen als school. Daarnaast, als je kijkt naar de sportclub, hiernaast. Als die het van de kern of direct omliggende huizen moet hebben, dan komt dat eigenlijk ook al een beetje in de knoei, ten aanzien van hun jeugdleden. Dus we moeten ook al die schaal groter gaan maken. Dat is dus eigenlijk wel, als je alleen al kijkt naar de woningbouw dat dat eigenlijk niet kan. En ja, grootschaliger kun je het natuurlijk nooit uitvoeren. Dan krijg je natuurlijk ook die andere problemen, de winkels die hier niet meer kunnen bestaan, maar goed, die zijn allemaal al verdwenen maar ook de school die dreigt te verdwijnen, de sportclub die dreigt te verdwijnen.

Nu zijn de gevolgen voor de samenleving groot. Een vitale samenleving kun je vergeten wanneer je de jongeren niet binnen de gemeente kunt huisvesten. Zoals gezegd ontstaat er vergrijzing en trekken jongeren steeds meer weg. Dat gaat ten koste van werkgelegenheid in Voorst, ten koste van het voortbestaan van winkels, ten koste van een bloeiend verenigingsleven. Waarom niet jongeren laten wonen boven winkels dan snijdt het mes aan twee kanten enerzijds hebben de jongeren huisvesting en anderzijds verhoogt het de leefbaarheid en de veiligheid.

Creëer woonruimte voor jongeren en starters

Ik zie in ieder geval dat het met de woningbouw erg lastig is hier in het dorp. Wij wilden zelf over naar een vrijstaande woning of stuk grond. Vijf jaar geleden mee begonnen, hadden ons ingeschreven. Tot op heden hebben we nog geen woning. We zijn al weer een keertje uitgeschreven en weer ingeschreven, dan hebben ze ons vergeten en dan heb je die contactpersoon bij de gemeente en dan die en ze weten van elkaar niet over dit project. Dat vind ik echt een nadeel, dan wordt het ineens een CPO-project. Daar zijn er heel wat mee bezig geweest en ideeën ingestuurd. Vanuit de dorpsraad verneem ik dat er niet geluisterd wordt naar ideeën. De jongeren trekken hier weg. Die hebben geen kans op een woning. Vroeger had je premie A woningen en zo, waarom gaan ze dat niet proberen? Ik zie de jongeren wegtrekken. In Teuge is een woonproject waar 3, 4 stellen naar toe gaan vanuit Terwolde. In Klarenbeek is een project bezig, waarom loopt dat hier niet? Sommigen willen

gewoon doorschuiven. In een eerder project bij het speeltuintje kon het wel met verschillende woontypen. Van die hele rij van zeg maar 15 woningen komen er maar 3 uit Terwolde, de rest komt van buitenaf. Dat komt door loting. Dat vind ik gewoon zo jammer. Dan gaan de jongelui weg. Als je bij ons bij het eerste kijkt van de voetbal, dan woont iedereen in Deventer en zo. Het is niet betaalbaar, de doorgang is er niet. Ook bij de jongere elftallen moeten we elftallen samenvoegen. Jongeren hebben ook veel meer keuze. Als dat project opgestart zou worden en je doet bijvoorbeeld 10 premie A woningen, wat twee onder een kap en vrijstaand. Dan krijg je doorstroming. Dan komen andere woningen vrij. Ze trekken weg, naar Twello of naar andere plaatsen. Mensen willen doorgroeien in hun woning, dat snap ik wel. Maar de jonge mensen gaan elders samenwonen of jonge gezinnen nemen hun kinderen mee en dat heeft gevolgen voor de school, voor verenigingen, voor de peuterspeelzaal. Bij de peuterspeelzaal daar begint het. Ze moeten hier een kans krijgen. Dan komen er huurwoningen van IJsseldal, maar de huur is al zo hoog. Het is niet te betalen. Appartementjes zijn er niet veel en er is geen doorstroom vanuit de appartementen. Ik verwacht dat er over een paar jaar veel minderen kinderen zijn, omdat er lang niet gebouwd is.

Algemeen Belang Wilp Achterhoek heeft als speerpunt op dit moment woningbouw realiseren. Wij zijn hier al 12 jaar mee bezig. De plannen voor woningbouw zijn met te weinig samenspraak met de omgeving ontwikkeld. Tevens liep het woning aantal op van 30 tot 70 huizen. Het hele plan is toen gesneuveld. Toen zijn wij met alle partijen een plan gaan ontwikkelen maar hier is ook een streep door gekomen door de provincie. Dit omdat het door de provincie vastgestelde aantal woningen niet klopte met het plan dat er lag. Nu zijn we met meneer Meijerink van de Gemeente en de belangrijkste stakeholders een nieuw plan aan het maken. De grootste uitdaging hierin is de geurcirkel van Bosgoed te verkleinen zodat er ruimte komt om het bestemmingsplan te wijzigen en er nieuwe woningen in het hart van Wilp Achterhoek gerealiseerd kunnen worden. Woning realisatie is voor Wilp Achterhoek essentieel want als er onvoldoende nieuwe woningen komen om jonge gezinnen te huisvesten dan zal dit veel invloed hebben op onze gemeenschap. Dan heb ik het over de basisschool en de vele activiteiten die worden georganiseerd zoals voor jongeren maar ook het dorpsfeest, de oranje vereniging, carnaval etc. Het leerlingenaantal zal de aankomende jaren dalen door tekort aan nieuwe woningen. Veel mensen zijn op zoek naar een huis in Wilp-A maar kunnen niets vinden. Onder 4 dorpen, Posterink, Wilp, Wilp-Achterhoek en Bussloo, hebben wij zelf een enquête gehouden betreffende de woonbehoefte. De uitslag hiervan is deels bekend maar zal spoedig helemaal bekend zijn. Oorzaak woningbouw problematiek waren de communicatie problemen tussen de gemeente, belangenverenigingen, woningbouwcommissie en firma Bosgoed. Inmiddels loopt dit beter. We moeten woningen realiseren voor starters, 25-ers hun eerste woning, terugkerende gezinnen - veelal jonge gezinnen, tussen de 30 en 40 jaar. Aan huurwoningen is geen behoefte.

Jongeren gaan elders wonen omdat er binnen Nijbroek geen betaalbare woningen voor deze doelgroep te verkrijgen is. De woningkavels zijn veel te duur voor jongeren, die vervolgens al elders zijn gaan wonen. Ik vind dat de bouwkavels die binnen de kern Nijbroek liggen niet praktisch zijn ingericht. Door aanpassing van vorm en grootte kan er meer worden uitgehaald

en kan vervolgens "in een hofje" worden gebouwd. Hierdoor wat kleinere woningen en kleinere kavels en dus beter betaalbaar voor de jongeren die broodnodig zijn om Nijbroek leefbaar te houden! Het doel moet wel zijn om Nijbroekers in Nijbroek te houden. Er waren gegadigden en die zullen zeker nog te vinden zijn.

De ontwikkelingen die ik op ons af zie komen zijn Vergrijzing in het dorp Voorst en weinig uitstraling. De huizen staan langer te koop en er zijn weinig jongeren die zorgen voor circulatie. Het winkelgebied is klein, je ziet leegstand van winkelpanden. Er is weinig beweging. De achterliggende oorzaken komen doordat er geen aantrekkelijke woningen zijn voor jongeren. Daardoor zit er geen beweging in. Het moet circuleren. Ik begrijp niet waarom dat hier niet gebeurt. In het dorp Twello bouwen ze wel voor jongeren, in de omliggende dorpen niet. Oorzaak ligt binnen de gemeenteraad zij moeten het aan kaarten en in gang zetten en dat gebeurt niet. Ik vraag me af waar de mensen die daar zitten wonen. Zijn zij betrokken bij de dorpen? Wanneer ieder lid een dorp vertegenwoordigt waar zij zelf wonen dan worden zij beter gehoord. Ik denk dat zij nu niet gehoord worden. We zouden moeten willen bereiken dat het blijft bewegen. Zoals bijvoorbeeld in het westen van het land waar woningen/ appartementen zijn gebouwd gericht op jongeren. Deze zijn betaalbaar voor de jongeren en hebben een grootte van max. 60m² en laagdrempelig in de bouwkosten. De appartementen zijn bewust van deze afmeting zodat zij groot genoeg zijn voor 1 persoon, max 2 personen voor als men gaat samen wonen. Gaat men een gezin stichten dan is de woning te klein en komt er doorstroming. Er is dan weer plaats voor een andere jongere en het stel kan in het dorp op zoek naar een grotere woning. Creëer iets om te verjongen. Het dorp moet aantrekkelijk blijven.

Wanneer er nieuwe appartementen komen voor jongeren met daaraan gekoppeld een winkelcentrum dan voorkom je dat iedereen naar een groter dorp/stad gaat voor inkopen doen. Het is mooi wonen hier, je hebt hier ruimte. Voorst is een mooi dorp. Ik zou wel mee willen denken en bouwen om te realiseren en te ontwikkelen.

We zouden misschien in samenwerking met de meerdere partners die hierbij betrokken zijn een soort van plan van aanpak moeten ontwikkelen om jeugdhuisvesting beter op de kaart te hebben. Dat zou een mooi doel zijn als de gemeente er wat voor voelt en dan een prachtige samenwerking met de woningbouw kunnen zijn. Als de gemeente dan onder de loep zou nemen om te zien of het werkelijk ook zo is, of de huur werkelijk zo hoog is. We gaan dus in feite onderzoek doen, is het ook zo, we gaan de doelgroep jongeren bij de kop pakken door te zeggen: ja die gaan we interviewen. Om te zien of de informatie werkelijk klopt en om te zien hoe groot de behoefte en de daaraan gekoppelde nood is. Met name deze doelgroep, de niet geschoolde jongeren. De studenten gaan vaak naar de grote steden en vinden wel een kamer. Die betalen vaak niet echt een vaste huurprijs. Het is meestal een kamer verhuur en dat kun je niet vergelijken met een volledige prijs van een woning. Dus dat loopt denk ik wel redelijk. En nou wat ik al eerder zei, de samenwoners die al een goede baan hebben die redden zich over het algemeen wel. En die kunnen wel wat in het dure segment iets huren. Maar het gaat om de jongeren die op het sociale minimum qua loon zitten. Ja die kunnen geen 600,700 aan huur betalen. Dat lukt gewoon niet. En waar blijven die jongeren blijven ze gewoon thuis? Of vliegen

ze weg uit de gemeente. De gemeente zou kunnen bepalen of via een handvest of via noem maar wat, dat we de komende jaren de jeugd wat voorrang geven bij de toewijzing van een woning. De betaalbare woningen. Dat zouden ze kunnen bedenken in een samenwerking. En het is de vraag of het dan ook kan. Geen idee. Dat zou wel een idee zijn om dat door te spreken met de partners. Om een oplossing te vinden.

Tevens zie ik dat er onvoldoende woningbouw is voor jonge mensen. Ik merk dat dit met name in de kleine kernen een probleem is. Er worden wel woningen gebouwd maar veel te weinig. Daardoor trekken jonge mensen weg uit de dorpen. Hierdoor ontstaat vergrijzing. Dit merk je aan het teruglopen van kinderen op de scholen en teruglopen van jongeren bij verenigingen. Ik denk dat dit probleem de komende jaren alleen maar erger zal worden.

Huisvesting misschien. Ik vind dat de kleine dorpen te weinig nieuwe huizen erbij krijgen om een leefbaar dorp te kunnen onderhouden, qua winkels, qua de verenigingen, fanfare, voetbal, volleybal. Geen volleybalteam bij elkaar kunnen krijgen, in ieder geval geen jeugdteam. Daar zie ik wel problemen ontstaan. Te weinig nieuwbouw, althans te weinig aanwas in het dorp zelf. Daar ontstaat alles uit. Het probleem ligt denk ik bij de gemeente. Het ligt eraan wie beslissingsbevoegdheid heeft om dat te ontwikkelen. Er wordt ook geen prioriteit aan gegeven, dat is misschien ook wel het probleem. Als het tenminste een probleem is. Ik zie het als een probleem, maar ik weet niet of de gemeente het als een probleem ziet.

Sociale cohesie. In het dorp Voorst is voldoende woonruimte voor de eigen jeugd. De goede ontwikkeling hierbij is dat jongeren terug keren naar het dorp. Goed daaraan is dat leegstaande appartementen in de Benring nu woonruimte bieden aan 18 stellen. Een essentiële ontwikkeling en als deze mensen in het dorp blijven wonen, wordt het nog beter. Ik hoop ook op succesvolle projectontwikkeling en daarvoor is de gemeente aan zet, waarbij ik graag zie dat meer 'gas' gegeven wordt door de gemeente.

Ik heb geen financiële middelen dus voor is dat wat lastig haha. Stel dat ik wel een heel grote zak met geld had, dan zou ik direct heel veel aankopen en het zo neerzetten dat de jongeren realistisch daar kunnen wonen. Dat is heel belangrijk. Ik heb veel gediscussieerd in de gemeente, dat blijft moeilijk. Het zal ook altijd een probleem blijven als de prijzen niet omlaag gaan.

Ik blijf in ieder geval wonen in De Vecht. Een actie of ondersteuningsgroep, "jongeren en wonen in de kleine kern" zie ik niet gebeuren.

Veel jongeren willen wel graag in Twello wonen. Als gemeente ook goed om die hier te hebben wonen. Ik weet eigenlijk niet zo goed waarom. Misschien biedt dat als gemeente kans om meer grip en sturing te hebben op de ontwikkeling van jonge kinderen. Je wilt kinderen kunnen volgen, maar dan moeten gezinnen wel in de gemeente Voorst wonen.

Ouderen vertrekken uit de kernen omdat voorzieningen verdwijnen

Hier is eigenlijk ook voor ouderen zo. Je hebt hier geen klein verzorgingshuis waar je op de bel kan drukken. Het zou mooi zijn als er appartementen voor ouderen komen, waar zorg geleverd kan worden. Ouderen moeten naar Twello als ze zorg nodig hebben.

We hebben ook alleen de supermarkt nog en de bakker. De supermarkt moet je behouden want is een heel belangrijk punt bij ons. We missen de kroeg in het dorp. Kriebelz is meer een restaurant geworden en geen kroeg meer. Vanaf de basisschool gaan kinderen al ergens anders heen, omdat hier niets is. Dan zijn ze dat gewend. Als ze bij de sportvereniging zitten, blijven ze wat langer betrokken. Maar andere jongeren niet.

Voor kwetsbare oudere mensen zijn de voorzieningen in het dorp een probleem. Ik denk aan het ontbreken van een supertje, een dokter is er wel maar voor de rest niet, he dus dat is best wel een probleem. Dat zie ik als een probleem in het dorp. Het probleem is dat behoorlijk oude kwetsbare mensen vaker hulp nodig hebben dan mensen die dichterbij winkelvevoorzienigheden zitten. Ik zie dat er een paar mensen zijn vertrokken naar Twello onze hulp ook die woonden in het dorp. Die dacht nou voordat ik echt oud word en kwetsbaar moet ik zorgen dat ik in de buurt kom van de voorzieningen bij het Kulturhus, bij de Jumbo daar moet ik bij zitten weet je wel, ik moet zorgen dat ik bij voorzieningen ben. Dat trekt hier weg is dat een probleem ik denk dat in het dorp het wel een verarming is dat oude mensen vertrekken, misschien raar om te zeggen want je zegt een vergrijsd dorp, wat heb je er aan?

In Klarenbeek zijn mensen aan het vergrijzen. Er komen steeds meer ouderen. Je vraagt je wel eens af is er in Klarenbeek voldoende om die oudere mensen te vermaken of te verzorgen. Aan de ene kant denk ik van wel, aan de andere kant, wat hebben we in Klarenbeek nu helemaal? Er gaat nu wel iets gebeuren bij het MFC waar mensen binnen kunnen lopen dat ze een stukje tijdsbesteding hebben. Dat is een goede ontwikkeling. Volgens mij is dat iets dat de dorpscontactpersonen in gang hebben gezet. Dat zie je wel: dat mensen steeds ouder worden. Dat kan leiden tot een probleem. Ik zie nu het knelpunt nog niet. Het kan er toe leiden dat de mensen alleen komen te zitten, vereenzamen en niet meer iets hebben. Meestal heeft het met commerciële toestanden te maken. Iedereen die iets gaat ontwikkelen wil een paar centjes er aan verdienen. Ik denk dat Klarenbeek net te klein is om iets te organiseren waar je wat aan kunt verdienen. Heel simpel voorbeeld: als ik oud ben is er dan iets van aangepast wonen voor mij? In Apeldoorn staan wel aangepaste woonvormen waar ze van alles hebben, een biljartzaaltje erbij, een zwembadje, een fitnessruimte. Dat soort dingen vind je hier niet. Dat zou wel heel mooi zijn als je dat ook in Klarenbeek zou hebben voor 65/70-plussers. Dat hebben we niet in Klarenbeek. Het is ook maar een dorpje van 3.500 inwoners. Nu moeten ze zichzelf redden met mantelzorg en thuiszorg. Als het echt niet meer gaat, moeten mensen naar Twello, Apeldoorn, Voorst. Dan moet je van het dorp weg. Maar als ik oud ben, wil ik helemaal niet van het dorp weg. Lekker op zondag naar de voetbal, kletsen met andere ouderen. Ik zou heel graag een kleinschalig verzorgingshuis, een aangepaste woonvorm waar mensen ook zorg kunnen ontvangen. Ik denk dat dat iets is wat we nog missen op het dorp.

De ouderenzorg in het dorp is uitgekleeft. De faciliteiten voor zelfstandig blijven wonen lopen terug; er is onvoldoende ondersteuning en mantelzorg is plaatsvervangend geworden. De gevolgen zijn dat er onvoldoende hulp en ondersteuning is, met als gevolg dat schrijnende situaties ontstaan. Samengevat is de situatie voor jongeren op drift, terwijl ouderen tussen wal en schip vallen.

Er zijn in Voorst steeds minder zelfstandige voorzieningen. Vroeger hadden we meerdere slagers, nu nog maar een. Dit is niet goed voor het dorp. Bij het vertrek van voorzieningen vertrekken ook ouders en hun kinderen. Maar ook ouderen gaan bijvoorbeeld naar Twello waar ze dichterbij voorzieningen kunnen wonen. Dit gaat ten koste van de leefbaarheid.

Ja, winkels. Ja, we hebben bij ons in het dorp een winkel, ja en hoe lang kan die nog blijven bestaan? Dat houdt je toch niet tegen die beweging. Maar je moet er wel naar kijken dat de voorzieningen wel goed zijn. En ook over nagedacht wordt ook met de bereikbaarheid van de dorpen. En ik moet zeggen bij ons in het dorp is dat niet heel erg aan de hand omdat je toch veel jonge mensen hebt die met de tijd meegaan. Die even iets via internet bestellen of met de auto gaan. Maar voor de oudere mensen die gaan vaak richting Twello verhuizen als die een bepaalde leeftijd hebben. Om daar een appartementje te gaan kopen. In Terwolde zijn er ook geen kleinere woningen. En de gemeente heeft wel eens onderzoek naar gedaan of daar behoefte aan is en voor mij is dat een beetje onduidelijk. Maar die appartementen die zijn ook wel in Twello maar ook omdat daar de voorzieningen zijn. Dus dat is op zich ook wel logisch maar of al die mensen dat ook wel willen, ja dat kan ik niet beoordelen. Ja de mensen die klagen is toch meestal een klein percentage van het totaal, dus dat zegt ook niet heel veel. Huisvesting is denk ik in onze gemeente sowieso altijd wel een probleem geweest. Want er moet gewoon meer gebouwd worden naar de vraag. Wij zijn er ook altijd voor om te kijken waar ligt de vraag. Als er veel één persoons of kleine gezinnen zijn, starters dan moet er gewoon een voorziening voor zijn. Maar niet ten koste van alles. Want onze vierkante meter prijs voor grond ligt gewoon hoger dan bij andere gemeentes. Nou ja dat is prima dat is gewoon de markt. Dan kan je wel zeggen, ik wil een huis voor € 100.000 bouwen maar dat kan gewoon niet in onze gemeente. Omdat de grond gewoon te duur is en dat is gewoon de markt. Maar de mobiliteit en de voorzieningen zijn wel belangrijk.

De oorzaak [red: dat iemand iets kan overkomen zonder adequate hulp te krijgen] is denk ik het wegvallen van voorzieningen zoals bijvoorbeeld een verzorgingshuis, het niet hebben van goede adequate opvang binnen je eigen gemeente, en dan denk ik aan focus woningen. We hebben ooit al eens aangekaart bij IJsseldal wonen om in overleg met de ziektekostenverzekering te kijken of er een mogelijkheid is om binnen de gemeente Voorst een fokus woning of een aantal focuswoningen te krijgen. Dat kan dan allemaal niet want er zijn allemaal bezuinigingen en dan zijn de voorzieningen er niet naar. Dat is wel een heel gemis, want juist mensen die nu binnen Twello of de gemeente Voorst wonen die willen daar blijven die willen niet naar de stad, daar kennen ze niemand en daar vereenzamen ze. Dat zijn mensen die moeten met anderen in gesprek kunnen of contact maken en dat is. Het is natuurlijk onrealistisch om te zeggen in iedere gemeente moet iedere voorziening zijn, maar ik vind dit wel een heel gemis hoor. Een focus woning is een zelfstandige zorgwoning en daar is altijd 24 uur op afroep hulp beschikbaar, dus daar kan je bellen als je hulp nodig hebt, je komt er dan met een indicatie, daar is altijd binnen dat complex een verzorgende of een verpleegkundige, dus als je iets hebt, of je hebt hulp nodig, of je moet naar het toilet dan kan je een beroep doen op die verzorgende.

Er zijn onvoldoende woningen voor ouderen

Eenzaamheid, dat weet ik nu wel. Daar blijft de gemeente dik in achter. Als ik gewoon hier in dit dorp kijk, dan vind ik het nog steeds te zot voor woorden, dat er niet een fatsoenlijk woongebouw komt voor ouderen. Alle ouderen worden vanuit Klarenbeek weggestuurd naar Twello. Die komen daar in de eenzaamheid terecht. Dus dan ligt het probleem wel in Twello. Als ik gewoon naar de voorzieningen kijk hier in het dorp, we hebben het MFC er staan, met echt ook wel voorzieningen voor ouderen, daar mag vanuit de gemeente best nog wel meer ingepompt worden. Maar als gemeente zijnde, investeer in woonvoorzieningen in de kernen, in de dorpen en niet alleen in je eigen dorp Twello. Dennenlust is afgebrand, mooiere locatie zou je niet kunnen vinden om daar een mooi wooncomplex voor ouderen neer te zetten. Dit ding, maar ja dat is gemeente Apeldoorn, is failliet, staat op de schop, hoe mooi kan je daar niet ouderenvoorzieningen voor maken. Dat is, als je de eenzaamheid pakt, met name bij ouderen, daar zou je wel heel veel woningbouw voor kunnen creëren, voor die ouderen. Het moet alleen maar groot, groot, groot. Er wordt een groot plan neergezet, met allemaal eengezinswoningen en gezinswoningen, maar zet echt wat voor ouderen neer. Dat is er bijna niet. Maar ook de goeie voorzieningen ervoor. Waarom heeft het dorp Voorst de Benring staan, Twello heeft er een aantal staan. Waarom het dorp Klarenbeek niks. Er is hier geen huisvesting. Alle familie blijft in Klarenbeek wonen, de kinderen blijven hier wel. De eenzaamheid ontstaat omdat zij naar Twello moeten. Dus waarom moet je dat veranderen, de eenzaamheid, mensen moeten blijven leven, en moeten, als ik dan over ouderen praat, een leuk einde kunnen krijgen.

Ik vind ook dat er te weinig appartementen in Klarenbeek in de vrije sector zijn. Mooie, royale appartementen voor mensen die nu een grote tuin hebben en waarvoor het teveel wordt. Zijn er genoeg die een boerderijtje in het buitengebied willen verkopen en dan een mooi appartement willen kopen.

Vanuit mijn professie zie ik nog een ander probleem, ik zou meer grondgebonden senioren woningen willen zien in de koopsector vooral. Een paar jaar geleden is er de fout gemaakt door in het centrum (en rondom) veel appartementencomplexen te bouwen op dure grond. De groep 65'ers is er niet meer, die wonen in het buitengebied. Voor hen is er de keuze om hun woning met 1000m2 grond achter te laten voor een appartement. Deze groep wil eigenlijk gewoon graag een leuk huisje met een kleine tuin, een tussenstap die er nagenoeg niet is. Hier liggen uiteraard veel knelpunten maar hier zou wel wat in moeten gebeuren. De behoefte is er namelijk zeer zeker. Hetzelfde geldt voor ouderen in de kernen die erg gebonden zijn aan hun dorp maar hier niet kunnen blijven wonen. Noodgedwongen moeten zij richting Twello. Hierdoor blijven ze onnodig lang doormodderen in een situatie die eigenlijk niet meer kan. Hier moet een nettere oplossing voor komen. Misschien moet juist alles wel in de vrije huursector ondergebracht worden ondanks dat de doelgroep (met koopwoning) traditiegetrouw een hekel heeft aan huren. Wellicht ook juist in de sociale huursector. Het is belangrijk deze ouderen de sociale binding met de eigen kern te laten behouden. Je kunt hier als gemeente op sturen richting of de woningbouwverenigingen of de ontwikkelende partijen. Gemeente hebben de keuze voor kaveluitgifte en deze doelgroep is kansloos in die 'range'. De ontwikkelaar moet dus gewoon opdracht krijgen op aangewezen locaties. Doelgroep moet niet

zijn 55+ maar misschien wel 70+. Mensen zijn veel langer harstikke vitaal. In samenwerking met de woningbouwvereniging kun je sturen op leeftijd, de koopsector kan dit niet.

Ik ben een week geleden naar Gelderland geweest, nu in het kader van de huurdersbelangen, naar een vergadering van de huurdersbelangen van Gelderland. En ze hadden onderzoek gedaan en toen bleek dat ook de ontwikkelaars die koophuizen bouwen. Dat die vaak gewoon naar hun zin bouwen. Die bouwen te weinig voor ouderen die op een gegeven moment niet meer de trap op kunnen. Daar worden vooral in de koopsector eengezinswoningen gebouwd terwijl het duidelijk is dat er steeds meer ouderen komen. En steeds meer zelfstandig wonende ouderen. Dus meer toegankelijkheid en meer comfort voor ouderen. Zonder meer.

Ik constateer, dat er ook meer behoefte is aan kleinschalig wonen.

Daar komt nog bij dat de seniorenwoningen leeg blijven staan en dat komt doordat voor ouderen de huur te hoog is en de inkomens te laag. Maar ook omdat de huurwoningen ingezet worden voor sociaal kwetsbaren. Ouderen zijn bang voor overlast en vinden anderen niet passen in hun omgeving.

Ambitie 2 zou moeten zijn dat je gaat bouwen voor ouderen in of bij de kern (waar leven is) en niet erbuiten.

Houd het dorp aantrekkelijk voor elke leeftijd: bouw naar de vraag

Ik weet niet of dat per se per definitie de ambitie moet zijn, maar in beginsel is het meer woningen geeft meer mensen. En meer mensen is meer leefbaarheid. Ik denk dat er wel in die lijn gedacht kan worden. Ik denk dat het is voor de leefbaarheid van het dorp. Dat zou het doel moeten zijn. Anders wordt Twello een gigantisch groeidorp en dan gaat alles daar naar toe, en de andere dorpen niet, daar is straks niets meer. Ik denk dat dat het probleem wordt, of eigenlijk is het dat al. Vergrijzing tegengaan. Houd het dorp aantrekkelijk. Voor elke leeftijd, dan kun je de vergrijzing ook wel tegen gaan, denk ik.

Het mooie in Teuge, dan begin ik eigenlijk met een compliment, daar heb je best wel veel initiatieven en ontwikkelingen. Wat ik wel zie, we zijn blij met een stukje nieuwbouw, want dat betekent verjonging in het dorp.

Ik zie scheefgroei als gevolg van veel te laat reageren op de werkelijke woningbehoefte in combinatie met de vermogensaanwas bij ouderen.

Ik denk dat het nog wel meevalt met de krapte op de markt maar als mensen zich inschrijven dan schrijven vader, moeder, opa, oma of partners zich met z'n tweeën in. Dus ik denk dat dat op zich wel meevalt, maar de gemeente zou preventief kunnen zorgen dat er woningen beschikbaar zijn voor de vraag en niet voor het aanbod. Zorgen dat er voldoende aanbod is zodat de mensen geen klachten hebben. Je zou het op een andere manier moeten communiceren maar iemand die het niet wil weten en niet wil zien gelooft het toch niet.

Ondanks dat het een groeiende gemeente is zie je ook wel mensen wegtrekken. Dus dat steeds meer mensen snel geneigd zijn om weg te trekken. Waardoor je mensen niet echt vast kan houden. En als ze dan getrokken worden door de stad, zie je ook wel dat ze daar vaak blijven.

En dat zie ik bij de sportverenigingen ook wel gebeuren tot 16/17/18 heb je ze en dan gaan ze studeren en dan ben je ze kwijt. En dat vind ik voor de Gemeente Voorst wel een nadeel. Ja, voor je voortbestaan en voor de verenigingen is het je ledenaantal en voor de gemeente is het minder inwoners. Of dat nou zo erg is. De oorzaak van het wegtrekken is dat hier niet alles is. Je gaat natuurlijk niet elke dag op een neer rijden als je in Groningen aan het studeren bent. Als inwoner merk ik er niet veel van dat mensen wegtrekken. Wat wel is, is dat tijdens het klompenfeest iedereen weer terug komt. En dan is het een soort van reünie. En voor het klompenfeest kom ik weer meedoen. Ik zie het zelf ook wel bij vrienden van destijds dat ouders nog hier wonen en dat ze daarom ook terug komen. Maar zelf weggetrokken zijn. En de woningbouw is ook schrikbarend duur, het is hier relatief duur om te blijven wonen. Of je bent verplicht om een bepaald type woning op die grond te bouwen. Terwijl je daar ook rijtjeswoningen zou kunnen bouwen in plaats van een vrijstaand huis. Soms lijkt het of de gemeente alleen kijkt naar de financiën dan dat ze burgers hier willen laten vasthouden. Dat valt me wel op. Want de vierkante meter prijs per grond ligt nu al veel hoger. En misschien doen ze de prijs omhoog omdat ze het gevoel hebben we komen er toch wel vanaf. En wat je ook ziet is dat westerlingen hier binnen komen en die grond dan relatief makkelijk kunnen betalen. Ja, dan denk ik dan bied je het eigenlijk niet aan de burgers van de Gemeente Voorst. Want als je starter bent dan kan je niet een 2-onder1 kap kopen of een vrijstaande woning. Dan wil je gewoon een rijtjeswoning maar die worden weinig gerealiseerd. Ik heb nog wel steeds het gevoel dat Twello dorps is. Er is nog wel een bepaalde sociale controle. We staan niet vaak negatief in de spotlights.

En je ziet ook wel de ontwikkeling dat jongelui zich vestigen in de dorpen. En dat is een goede ontwikkeling maar dan moeten we er voor zorgen dat de basisvoorzieningen niet weglopen. En dat moeten we ook wel koesteren. Ik snap wel dat je bepaalde dingen niet tegen kan houden. Maar voor het sociale aspect is het wel belangrijk dat we het dan op een andere manier kunnen doen. En dat het wellicht wel kan blijven. Dat een bank daar ook contact over heeft voordat ze zoiets doen. Want dat vind ik toch wel jammer dat dat zo gebeurt.

Ja, winkels. Ja, we hebben bij ons in het dorp een winkel, ja en hoe lang kan die nog blijven bestaan? Dat houd je toch niet tegen die beweging. Maar je moet er wel naar kijken dat de voorzieningen wel goed zijn. En ook over nagedacht wordt ook met de bereikbaarheid van de dorpen. En ik moet zeggen bij ons in het dorp is dat niet heel erg aan de hand omdat je toch veel jonge mensen hebt die met de tijd meegaan. Die even iets via internet bestellen of met de auto gaan. Maar voor de oudere mensen die gaan vaak richting Twello verhuizen als die een bepaalde leeftijd hebben. Om daar een appartementje te gaan kopen. In Terwolde zijn er ook geen kleinere woningen. En de gemeente heeft wel eens onderzoek naar gedaan of daar behoefte aan is en voor mij is dat een beetje onduidelijk. Maar die appartementen die zijn ook wel in Twello maar ook omdat daar de voorzieningen zijn. Dus dat is op zich ook wel logisch maar of al die mensen dat ook wel willen, ja dat kan ik niet beoordelen. Ja, de mensen die klagen is toch meestal een klein percentage van het totaal dus dat zegt ook niet heel veel. Huisvesting is denk ik in onze gemeente sowieso altijd wel een probleem geweest. Want er moet gewoon meer gebouwd worden naar de vraag. Wij zijn er ook altijd voor om te kijken

waar ligt de vraag. Als er veel één persoons of kleine gezinnen zijn, starters dan moet er gewoon een voorziening voor zijn. Maar niet ten koste van alles. Want onze vierkante meter prijs voor grond ligt gewoon hoger dan bij andere gemeentes. Nou ja dat is prima dat is gewoon de markt. Dan kan je wel zeggen ik wil een huis voor € 100.000 bouwen maar dat kan gewoon niet in onze gemeente. Omdat de grond gewoon te duur is en dat is gewoon de markt. Maar de mobiliteit en de voorzieningen zijn wel belangrijk.

Ik ben best wel tevreden met hoe het nu gaat in onze gemeente. Nee, dat is voor mij een beetje lastige vraag. En hoe ik wil dat het er voor mijn kinderen uit zou zien? Nou het zou mooi zijn als er meer ruimte komt voor de woningbouw. Dat dat gewoon wat makkelijker gaat. Dat je bouwt naar de vraag en niet zozeer van er moet zoveel procent in die categorie. Gewoon kijken waar is er in die kern behoefte aan. Laat dat gewoon los, zodat mensen ook zelf kunnen bedenken wat ze mooi vinden. Wees daar niet zo sturend in. In Terwolde worden dan nu woningen van de gemeente verkocht maar dat zijn dan die vrije kavels alleen in het midden. En die zijn hartstikke duur dus dat gaat niet. En dat is allemaal iemand van de gemeente die dat al ingekleurd heeft. Dat meer loslaten en zorgen dat de goede verbindingen er liggen en het onderhoud, veiligheid. En voor de rest het mogelijk maken en niet kijken wat er niet kan.

De eerste ontwikkeling die ik zie gaat over ouderen en huisvesting, het zo lang thuis te kunnen blijven wonen. De toch steeds terugtrekkende vormen van zorg. Hier in Klarenbeek is sinds kort gelukkig een dagbesteding voor ouderen opgezet. Mensen hier in Klarenbeek, met name zij die achteraf wonen, gaan liever niet naar Apeldoorn naar een dagbesteding. Veel mensen voelen zich daar niet thuis. Hetzelfde geldt eigenlijk al voor Twello. Klarenbeekers zijn erg zelfredzaam, dit is goed maar dit heeft ook als keerzijde dat ze bij elkaar willen zijn en blijven.

Het aantal woningen wordt door de provincie bepaald. Het huidige aanbod zou kunnen veranderen, als er wordt uitgewisseld met buurgemeenten. Niet alle buurgemeenten hebben alle woningen nodig. De gemeente geeft uiteindelijk de richting aan dat Achter het Holthuis niet uit demografische overwegingen wordt gebouwd. Er is niets onder de 2 ½ ton te krijgen.

Meer generaties onder 1 dak mogelijk maken

Ik zou graag willen zien dat er meer beleid met betrekking tot intergenerationeel wonen in de samenleving komt. Er is veel huizenbezit, ik zou graag willen dat er meer gebruik wordt gemaakt van dit aanbod. Splitsen van twee huizen stimuleren, ouderen zijn er veel. Appartementen zijn er nu nog genoeg maar over 10/15 jaar verwacht ik dat er tekort aan appartementen is. Huren is erg duur. Containerwoning in de tuin of het maken van twee adressen op 1 postadres moet gemakkelijker worden. De oudere inwoner wil graag langer thuis wonen. Een starter kan bijna geen woning kopen, grotere woningen hebben een wenswaarde.

Het knellendste probleem is eenzaamheid en een tekort aan diversiteit in woningen. Dan denk ik aan bejaardenhuizen, woongroepen, of andere woonvoorzieningen. In Zutphen was er een flat met op de bovenste etage een appartement voor koffie drinken en activiteiten. Dit heeft de gemeente wegbezuinigd. Hoe kan de gemeente dit doen? Ontzettend stom! Voor deze oudere mensen zijn veel activiteiten te ver weg. Met de rollator is het allemaal

te ver weg. Maar je hebt aanspraak, je bent er even uit. Dan komt de professional van de Thuiszorg en de huishoudelijke dienst. Alles ziet er allemaal pico bello uit maar zinvol leven is het natuurlijk niet. Wat ik dan zie: hangende mensen die overdag veel slapen. Professional die over de vloer komen worden vastgeklampt. Hun behoefte aan persoonlijk contact is heel groot. Wat doet dat met jou? Ik probeer in ieder geval iets van tijd in te ruimen voor persoonlijk contact, ook al is het maar 7 min voor steunkousen. Een praatje hoe het met iemand is. Ik probeer boven het oppervlakkige uit te stijgen. Het roept de vraag op: hoe kun je een vrijwilliger regelen die voor deze persoon de week doorbreekt? Die een mevrouw komt ophalen, blokje omlopen, krantje lezen. Iedere week een dagdeel. Dan kan ze daar naar uitkijken. In Deventer hebben ze in combinatie van studenten en ouderen in een woonunit. Kijk daar geloof ik in! Het ontstaat per ongeluk. Gemeente moet daar visie op maken. Boerderij / woonunit. Alleen oudere mensen wordt een trieste bedoening. Juist de balans. Juist als het mengt. Daardoor blijven ze bezig. Dat gebeurt nu niet. Het is wegzakken en tv kijken. Volgens mij sluipt het er ook in. Je moet het voor zijn. 80+ kan deze switch niet meer zelf maken. Het is belangrijk om preventief te zijn. 70-ers zijn heel gebekt en goedgeschoold. Van belang om deze discussie voor over 10 jaar aan te zwengelen. Bereid dat voor. Je moet ergens geprikkeld worden om hierover na te denken. De situatie van ouderen kan heel snel gaan. Van een actief leven, door een herseninfarct ineens hulpbehoevend. Een partner die ineens mantelzorg moet verlenen. Die ook heel snel opgebrand is. Dit kan heel snel gaan. Dan staat je leven op z'n kop. De omgeving en de voorzieningen zijn er dan niet. Ik zou het goed vinden als op verschillende plekken deze (maatschappelijke) discussie wordt aangezwengeld. Daarmee bedoel ik dat je als 70-er er al over na gaat denken wat je wilt als het (fysiek) wat minder met je gaat. En niet wacht tot het moment dat het (ineens) anders wordt.

Voor wat betreft de jongerenhuisvesting zou ik willen bereiken dat in bestaande huurwoningen niet groepen jongeren of groepen kwetsbaren of groepen ouderen ieder afzonderlijk bij elkaar komen te wonen. Ik ben voor meer differentiatie in de straten en wijken. Dat maakt Voorst vitaler. Activiteiten in wijken zoals bijvoorbeeld het Molenfeest versterken de onderlinge banden en bovendien zijn het ankers voor alle buurtgenoten waar identiteit aan verbonden is. Waarom zouden we in de gemeente Voorst niet meer kunnen doen aan goedkoop wonen voor jongeren mits zij een tegenprestatie leveren in de zorg? In Deventer doen ze dit al.

In Deventer is er een centraal woningbouw project waar er verschillende groepen mensen door elkaar wonen. Ook ouderen maar ook gezinnen met kinderen. En het is ook heel leuk. Die jongeren letten op die mensen die ouder zijn in de begane grond in eengezinswoningen. Misschien zou zo iets hier ook goed kunnen werken. Dat hangt van de gemeente af maar ik zie er wel toekomst in. Om ooit eenzaamheid te voorkomen. Dit waar wij nu wonen is alleen voor 55 plussers. En het nadeel daarvan is dat we ook aangesloten zijn bij de landelijke vereniging, en je gaat vergrijzen we zitten hier al 8 jaar, er zijn inmiddels al een paar mensen overleden. En er komen dan weer nieuwe voor. We worden allemaal met elkaar ouder. En wat betreft de flexibiliteit en het enthousiasme om dingen op te pakken en samen dingen te ondernemen dat is dus minder. Maar als je een gemengde nieuwe groep hebt dan komen er weer nieuwe jonge mensen bij. Dan heb je meer leven in de brouwerij. Dan wanneer je alleen maar met een

leeftijdsgroep zit. In de landelijke verenging is dat ook een duidelijk item geweest. In de laatste vergadering waar ik er ook bij was, ja moeten we echt niet toe naar gemengde groepen centraal wonen. Dus groepen van alle leeftijdsgroepen. Kijk ik heb een verpleegkundige achtergrond. En dat neem je toch je hele leven mee. Ik heb 43 jaar in gezondheidszorg gewerkt en die ervaring en die blik neem ik mee. Je gaat dan op een bepaalde manier naar mensen kijken. Maar dat heeft met mij te maken en niet met structurele veranderingen.

Zorg voor een goede match tussen nieuwe bewoner en buurt

Voorbeeld uit het dorp Terwolde: sociale huurwoning waarin mensen geplaatst worden die voor overlast in de omgeving zorgen. Ontstaat doordat ze uit een ander milieu komen, aanzuigingskracht van bezoekers uit dit milieu, zorgen voor overlast. Antecedentenonderzoek vooraf en voorbereiding van de buurt is belangrijk. Ik heb de indruk dat mensen nu blanco geplaatst worden. Binnen paar maanden loopt dit uit de hand. Begrip voor het feit dat mensen een plek moeten hebben maar de buurt speelt ook een rol.

Wie doet er nu wat. Wat is er in mijn buurt te doen en zit er wat voor mij bij? Gelukkig komen er ook meer andere woonvormen bijvoorbeeld zelfstandige appartementen met een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte en keuken. Het is aan de woningbouwverenigingen om hier wat mee te doen.

En huisvesting, met de woningbouw in gesprek. Hoe zorg je dat iedereen gelijke kansen krijgt bij het recht op een huurwoning, ja urgentie bestaat bijna niet meer. Maar hoe zorgen we dat sommige mensen sneller een woning krijgen dan anderen. Dat klinkt heel naar maar sommige mensen hebben het echt nu nodig. Maar misschien heeft de woningbouw daar wel hele goede ideeën over, hoe we dat kunnen doen. En ook huisjesmelkers, dat vind ik een stom woord maar, wat kunnen zij nog doen. Hoe zorgen we dat het goed gaat, dat mensen een goede match hebben in de buurt.

De woningstichting kan ook iets betekenen voor de verbinding in de buurt. Hoe zorg je dat het fijn is in de buurt? Dat faciliteert de woningstichting ook, we zien dit als een belangrijke rol om aan bij te dragen. We hebben ook aandacht voor het in evenwicht houden van de samenstelling van huishoudens in een buurt, jong en oud, zelfstandig redzaam en meer kwetsbaar. Daar kijkt de woningstichting ook naar. En we helpen bij het veilig houden van een woning, bijvoorbeeld door drempels weg te halen of een trapleuning aan te brengen en voorlichting te geven over veilig wonen. Zo kunnen mensen langer zelfstandig en toch comfortabel wonen.

10.7 Veiligheid is een voorwaarde voor leefbaarheid

Criminaliteit en minder politie zorgen voor gevoel van onveiligheid

Dat er meer criminaliteit is komt ook door mensen van buitenaf die door de gemeente komen en hier niet wonen. Criminaliteit komt ook voort door mensen uit andere landen, bijvoorbeeld uit Polen. Wat ik zou willen in deze gemeenschap is een veilige gemeente voor alle burgers. Er is hier veel bezuinigd, de politie hier is ook al weg. Ik wil een veilige omgeving, gelukkig en veilig. In de wijk bij de brandweerkazerne (Martinushof) is nu zelfs een beveiligingsbedrijf ingezet: "Vigilat". Deze controleert in de avond en nacht. Dat gaat dan toch ver.

We mogen beginnen bij de politie, staat vandaag ook heel stuk van in de krant. Platteland schijnt nagenoeg politie-loos te zijn. Dat vind ik met name voor oudere mensen een probleem. Die voelen zich niet veilig. Misschien bedreigd, zeg het maar. Als er ingebroken wordt, en het duurt zo lang, dat maakt een hele impact op je leven. En als dat langer duurt, is de impact nog groter. Daarom is buurtpreventie van grootst belang. Ook een burgemeester heeft natuurlijk een verantwoordelijkheid als hoofd van politie en zou een vinger in de pap moeten hebben. Er is te weinig politie omdat de politie nationaal is geworden. Terwijl we eerder overal politiebureaus hadden, sluiten die overal. Als er iets gebeurt en de mensen willen aangifte doen, moeten ze een week wachten om aangifte te doen. Dat vind ik echt een ernstig probleem. Als jij iemand nodig hebt van de politie, dan kan het wel een uur duren voordat er iemand komt. Dat vind ik met name voor het platteland een ernstige zaak. Ik heb toen al aangegeven, we gaan weer terug naar de BOAS, moeten we veel meer van instellen om te handhaven en te controleren, enzovoorts.

Ik heb redelijk gelukkige mensen om mij heen. Preventie hoeft daarin niet verhoogd te worden. Wel preventie op het gebied van criminaliteit. We gunnen elkaar niet elkaars leven en de wereld verhardt zich daar in. Drugsgebruik veroorzaakt ook een heleboel ellende. Niet zozeer voor mij zelf maar meer voor de gemeenschap. In huis is alles voor elkaar bijvoorbeeld goede sloten op de deur. Ik gebruik geen drugs en ken ook weinig gebruikers. Er is in mijn woonwijk een speeltuintje waar wel geblowd wordt. Vandalisme niet in het buurtje. In onze gemeente gebeurt het niet veel. Natuurlijk kent iedereen wel de familie van Horck, die zich wel bezig houdt met drugs en andere zaken. Het heeft op hem zelf niet veel invloed maar wel op de gemeenschap als geheel. Er wordt ook over geschreven in de landelijke pers. Agressie als achtergrond van drugsgebruik. Drugsgebruikers laten zich tegenwoordig niets meer zeggen en gaan dan door het lint. Drugs, ik herken het niet want ik herken ook de reuk niet. Via de kranten wordt er vaak geschreven over drugsgebruik en dat mensen dan al hun remmingen kwijt zijn. Dit is onveiligheid voor anderen maar ook voor de eigen veiligheid van de drugsgebruikers zelf. Door het gebruik van drugs weten ze het niet meer, ze kunnen het niet zien en zijn zichzelf niet meer. Als er een verbod is laten we dan ook handhaven. Niet legaliseren en ook de faciliteiten niet meer toestaan. Winkels ook niet toestaan voor verkoop. Als het in de wet staat als het verboden is, dan ook niet doen.

Onvoldoende optreden van de overheid. Er wordt veel te veel gedoogd. Vroeger was nee is nee maar nu is het nee en wordt er daarna niet ingegrepen. Overheid is hierin erg laks. Dat is een algemeen maatschappelijk probleem. Er wordt iets verboden maar vervolgens krijgt men niet de middelen om te handhaven. Er wordt gevaren op de goede wil van mensen dat men het dus inderdaad niet doet. Dit is anders dan vroeger. Vroeger was je bang voor de politie. Dat is weg. Men was voorzichtig met meerderen. Dit was ook de ervaring bijvoorbeeld in het leger. Veel met dienstplichtigen gewerkt. Zij waren voorzichtig met officieren. Ik hoorde laatst een voorbeeld van taalgebruik van een kind in aanwezigheid van moeder. Kind begroet een oudere meneer met "klootzak" en moeder corrigeert niet. Moeder geeft aan dat het tegenwoordig zo gaat.

Crimineel vrije wereld is onmogelijk. Er zijn altijd mensen die lak hebben aan bepaalde normen. Over waarden hebben we het dan nog geen eens. Wat we moeten willen bereiken is handhaven van wat verboden is. Er wordt niet meer gehandhaafd. Politie zie je nauwelijks meer op straat. Politie is druk met andere zaken. Waardoor kleine criminaliteit nauwelijks kan worden aangepakt. In onze gemeente valt het nog wel mee. Waarschijnlijk speelt het meer in grotere gemeenten. Ik weet niet of de politie adequaat optreedt. Er is veel bezuinigd bij de politie en tegelijkertijd krijgen ze extra opdrachten. Een van de grote gevolgen is de veiligheid in het verkeer en op straat, de gezondheid en de eigen gezondheid van drugsgebruikers. De geproduceerde drugs worden steeds sterker en ik zie op den duur, dat het noodlottig wordt voor de samenleving. En daar komen criminaliteit en drugs weer samen. De criminele wereld verbouwt en verkoopt, maakt winsten en wil dat niet opgeven. Op mijn leeftijd kan ik daar weinig aan bijdragen. De politiek moet de uitdaging op zich nemen. Nieuwe wetten zijn eigenlijk niet nodig maar handhaven van bestaande wetten. Handhaven door politie en ook de opdracht geven om dat uit te voeren. Maar dat betekent ook dat de middelen gegeven moeten worden om het uit te voeren. Maar als dat leidt tot meer belastingverhoging dan geeft dat oproer en onvrede in Nederland.

Niet goed geïnformeerd worden begint bij de politiek. Voorbeeld is de veiligheid. Er wordt niet bereikt wat beloofd wordt. Op een dag als vandaag zijn er twee agenten voor de hele gemeente Voorst. De politie op straat is weg, we zijn niet zichtbaar meer. Als je rondrijdt zie je dingen en als je in de buurten loopt en je spreekt met de mensen dan hoor je dingen. Dat is preventie omdat burgers hun zorgen uiten en dingen vertellen die er volgens hen aan de hand zijn. Ik heb twee dagen in de week voor wijkagentschap en die dagen moet ik verdelen tussen Twello, de Steenenkamer en Teuge. Mijn collega heeft Voorst en de kleine dorpskernen. Is echt veel te weinig. Er zijn plannen om de politie in de gemeente Voorst helemaal weg te bezuinigen. We krijgen dan een meldkamer in het gemeentehuis. We kunnen nu al niet aan wat er allemaal op ons pad komt. Overlastmeldingen worden niet adequaat opgepakt. De afwikkeling van zaken blijft liggen en de recherche Zutphen is over belast.

Ik zie veel kleine criminaliteit. Hier speelt het probleem van de zwaar onderbezette politie die geen tijd en of capaciteit heeft voor een goede afhandeling van kleine zaken. Het heeft geen prioriteit, hetgeen leidt tot minder vertrouwen in de politie. Er zou meer politie zichtbaar op straat moeten komen. De prioriteiten (kwestie van geld) moeten dus anders gesteld worden. Er zijn nu onvoldoende wijkagenten. Het politiewerk is ook heel administratief (tijdrovend) geworden. Ambitie: meer Buurt-WhatsApps en meer buurtwerkers. Hier hebben we zelf mee te maken en de gemeente kan hier ook iets mee.

We zouden een veilige samenleving moeten willen bereiken waarin iedereen het prettig vindt om te werken. En niet meer bang is om naar zijn auto te lopen. Want het is niet prettig als je dan bang moet zijn. Omdat ik denk dat onveiligheid, bijvoorbeeld een inbraak bij een particulier dat heeft heel veel impact. Dat leidt weer tot ziekte, dat leidt tot verzuim op het werk. Dat begint bij de basis maar dat rommelt zo door in de samenleving. En zelf kan ik daar nog aan bijdragen, ja, wij kunnen alles wel, maar dat moet betaald worden.

Een verschaling, pure verschaling. Als ik de gemeente Voorst zie dan heeft die niet eens meer een politiebureau. Ja, dan heb ik het over de directe veiligheid van de politie. Twee jaar geleden waren er maar twee WhatsApp groepen en nu zijn er meer dan 15. Dus men heeft heel veel honger naar veiligheid. Als je belt naar het regionale nummer en je geeft een klacht aan, bijvoorbeeld er is hier achter in de wijk heel veel vuurwerk afgestoken om wat voor reden dan ook maakt me niet uit. Als je er last van hebt, komen ze maar kijken maar dan is het alweer gebeurd. Terwijl zij helemaal uit een ander gemeente moeten komen, volgens mij Zutphen. Ja, dat vind ik verschaling, dat vind ik ook een onveilig gevoel geven in de directe omgeving. De drempel is te hoog. Puur de drempel is te hoog.

Nou we hebben al twee keer achter elkaar een VVD kabinet gehad die zijn voor decentralisatie, maar ook op grote schaal. Ook op veiligheid waarover wij het al hadden maar ook voor gemeenten samenvoegen waardoor je ook alweer al die verschuivingen krijgt. Dus de landelijke politie of wel de landelijke veiligheid die kan daardoor in het geding komen en dat is niet gezegd dat het gebeurt, want er zou best wel een vinger aan de pols gehouden worden. Als je om ons heen kijkt in een aantal landen zijn er al aanslagen gepleegd en dat soort dingen. En hier zijn wij nog steeds er onder uit gekomen maar heel erg op puur geluk. En dat maakt bij de burger ook een heel instabiel gevoel, bijvoorbeeld vakantie dat je weg moet met het vliegtuig. Hoe ga je naar het land waar net een flat in het vuur is opgegaan? Ja, om het maar zo cru te zeggen. De burger heeft zelf gekozen voor de afgelopen kabinetten. Ja, ik kan het alleen maar kort bij mijzelf houden en dat probeer ik ook. Bijvoorbeeld in de zorg, en nu wil ik even een zijstap maken, want het politie apparaat kennen we allemaal al met ons gemak. Bijvoorbeeld in de zorg ook daar heb je medicijn veiligheid bij het uitdelen van medicatie aan de patiënten. En dan moet je ook helemaal opgeleverd zijn als onweerbaar persoon op dat moment, en dan moet je gewoon doen wat men voor jou heeft uitgezet qua medicatie, behandeling, traject en noem maar op. Dus ja mensen denken dat ze heel veel weten. Via deze media is het ook mogelijk. Ja, ik vind het ook heel koud. Ik heb met mijn vrouw door Cuba gereisd bijna 4 weken, helemaal verstoten van media zeg maar. En dat was gewoon zo'n verademing. En we hebben nooit het gevoel gehad dat we onveilig waren. De ontwikkeling is de veiligheid die niet goed in mekaar zit. Het meest knellende is onze huidige politieke structuur en de oorzaak daarvan is de verkeerde keuzes van de burgers hoe ik al eerder aangaf.

Gemeente moet meer handhaven

Ik vraag mij af of preventie een taak van de gemeente is. Het is leuk dat jullie het doen maar het is toch geen taak van de gemeente. Dus preventief bedenken is mooi maar dan moet je handhaven. Hier verderop zit een politiepost. Die gaat hier weg. Pand wordt verkocht. We hebben straks 1 politieagent van Welsum tot Eerbeek. Ik bedoel, dan kunt u als gemeente doen wat u wilt, maar er hoort toch blauw op straat te zijn. Er hoort in het centrum toch een politieagent rond te lopen. Op vrijdagmiddag of zaterdag. Dat zie je toch niet. Dat verandert de gemeente toch niet. Hoe kun je preventief wat doen? Als er op een weg te hard gereden wordt moet er een flitspaal neergezet worden, dan is het zo afgelopen. Bij wijze van spreken. Auto's op de verkeerde plek bijvoorbeeld is heel vervelend, toch dan een bekeuring uitdelen.

Het klinkt heel gek maar dan is het afgelopen maar we hebben geen mensen om bekeuringen uit te delen want die zijn er niet. Ik vind het niet zozeer een taak van de gemeente. Misschien zeggen we wel; meneer, alstublieft, u mag het doen... grapje. Nou, dan ging het hier heel anders want als ze het doen zijn de gemeentes gewoon slapjanussen. Dat is gewoon zo. Dan zijn het slapjanussen, dat durven ze niet. Oh, oh, oh, allemaal zo bang als de ene dit vindt en de andere vindt dat. En je ziet nu al dat er volgend jaar gemeenteraadsverkiezingen zijn. De posities worden nu al ingenomen. Men kijkt naar elkaar en zeggen, we moeten wel lief zijn voor de bevolking want die mensen zouden op ons kunnen stemmen. Flauwekul. Je moet maatregelen nemen. Je moet besturen. Er wordt niet doorgepakt. Meer handhaven anders heeft het instellen van regels geen zin. Het beter verdelen van woningen en het handhaven verbetert het leefklimaat in de gemeente. Het zorgt niet voor meer tevredenheid want mensen zijn nooit tevreden. Dat zit in de mens zelf en daar kan de gemeente niks aan doen. Hoe goed je het als gemeente ook doet, het is nooit goed.

Wat is de rol van de wijkagent

En de wijkagent, ik heb hem nog nooit gezien. Het is een nieuwe. De vorige heb ik wel een paar keer gezien. Heb ik ook wel contact mee gehad als er wat dingen waren met een gezin. De huidige wijkagent kwam omdat ik klachten had over die jongen. Toen kwam hij, maar dat is niet echt proactief. Ik heb hem aan de lijn gehad en ik moest het hele verhaal op papier zetten, want dan kon hij een gesprek initiëren met die moeilijke jongeren hier op school. Nou dat ga ik echt niet doen. Dat is toch niet veilig? Hoe kan ik dan nog hier de deur uit lopen? Eindelijk heb ik hem hier niet gezien. Hij is niet geweest. Vind ik niet kunnen. Als ze niet weten (wijkagent/dorpscontactpersoon) wat er speelt op een school. Daar kan ik niks mee. Ik denk dat er genoeg manieren zijn om vanuit Voorst naar Twello te trekken, maar ik heb geen idee waar dat vandaan komt. Ik zie of hoor de gemeente dus weinig.

Het is ook belangrijk dat er een stukje controle is. Het inzetten van de wijkagent is af en toe nodig. Dat is heel lastig geworden. De wijkagenten zijn heel ver weg van het dorp. Dat betekent dat er te veel ruimte komt voor jeugd die het leuk vindt dingen kapot te maken en zo. Ik denk dat er een stukje controle nodig is vanuit de wijkagenten om toch regelmatig het gezicht te laten zien en te weten wat er speelt. Te laten zien dat ze er zijn. Als ik bel, dan komen ze wel. Ik denk dat ze een controlerende functie moeten hebben dichtbij, en niet ergens vanuit Zutphen. Mensen bellen niet zo snel naar de wijkagenten. Als er regelmatig iemand langs komt, die dan dingen ziet, dan weten mensen dat. Je wilt het ook graag goed houden hier. Het gaat nog goed, dat is niet een reden om minder te gaan doen, maar om te zorgen dat het zo blijft. Mensen kunnen dat uit zichzelf niet allemaal zo regelen.

De inzet van de politie op minder grote afstand dan nu; een wijkagent die actief preventief langskomt- wordt een bekend gezicht, is een goede vorm van sociale controle voor jongeren.

Op het gebied van veiligheid is er goed contact met de twee wijkagenten door middel van een maandelijks overleg. Dit is erg waardevol.

Veiligheid: er moet veel aan worden gedaan en het kan beter

Als ik kijk naar mijn rol voor de klompenfeestcommissie dan vind ik dat er de laatste tijd wel erg veel aan veiligheid gedaan moet worden. Er gebeurt natuurlijk van alles in de wereld, maar dat speelt veel minder in de gemeente Voorst (Twello). Verder wordt er soms wel heel strikt aan tijden gehouden. De jeugd zou graag langer willen doorgaan met het feest, maar dat mag dan niet, terwijl er nooit wordt geklaagd. Ik zou graag een klachtenlijstje willen zien naar aanleiding van het Klompenfeest. Verruiming van de tijden voor de jeugd past meer bij deze tijdsgeest.

Daarnaast juich ik ontwikkelingen zoals de nieuwe betonpaden, in het Weterings Broek toe. Het is misschien een gevoel van mij, maar mensen lijken meer naar buiten te gaan. Ander aspect wat ik nog wel kwijt wil. Stukje terrein achter de slaapfabriek. Voor een deel van de gemeente, voor een deel van de luchthaven. Slecht stukje asfalt. Geen prullenbakken, geen lantaarnpalen. Al een jaar lang een discussie over wie het moet opknappen. 's Avonds gure plek waar mensen rondhangen. Een betere inrichting van deze plek zou veiligheid versterken.

Veiligheid is voor ons ook een belangrijk punt. Heeft het door de bezuinigingen bij de politie nog wel zin om een BOA in dienst te houden? We hoeven geen BOA maar we willen niet weglopen voor toezicht in onze gebieden maar dan moet het ook wel door de politie opgevolgd kunnen worden.

Veiligheid is het allerbelangrijkste, dat je je veilig voelt in je woonomgeving. Dat is het belangrijkste. En geen jeugdwerkloosheid, want al ze niets te doen hebben dan gaan ze elkaar opzoeken en dan gaat het fout. Als ze elkaar gaan opzoeken dan gaan ze de verkeerde dingen doen en dan hebben ze geld nodig. En dan gaan ze stelen en gekke dingen doen. En dan komen ze op het verkeerde pad. Dus jongeren mogen zich niet vervelen en bedrijven zouden eigenlijk hier ruimte voor maken. Er is genoeg te doen voor de jeugd. Laat ze maar gaan wandelen met de ouderen.

Is er meer camerabewaking nodig?

Ik had graag camerabeveiliging gehad op de industrieterreinen. Te meer omdat het maar drie invalswegen heeft. Dus als iemand dan een van die wegen op rijdt, wordt zijn kenteken gecontroleerd en als daar dan iets opduikt, wordt er een signaal doorgegeven aan de meldkamer. En dat is alleen als dit gaat om iemand die daar eigenlijk niet hoort. En het is er nu nog niet omdat de criminaliteit nog niet zo hoog wordt ervaren. En je gaat natuurlijk opnemen in het publieke domein en dan kom je toch een beetje met het privaatrecht in aanraking. Ofschoon ik dat zelf, met eigen woorden, onzin vind. Want als ik op het Caterplein stap dan ben ik bij de eerste tegel al door drie camera's gefilmd. Sommige mensen ervaren het ook onprettig om in het duister naar hun auto te lopen na de koopavond in Twello. Door de hangjeugd, en er is niets mis met hangjeugd, maar mensen ervaren dat als onprettig. Het zou ook kunnen dat alle winkeliers in Twello zich verenigen en Vigilat inhuren dan zorgen wij ervoor dat er rond sluitingstijd een busje rijdt zodat iedereen veilig naar zijn auto kan.

We moeten vertrouwen in elkaar hebben

Je moet eigenlijk blijven zoals je bent, gezelligheid moet blijven. Je moet wederzijds vertrouwen in elkaar kunnen hebben. Je moet niet iedere avond van “wat gebeurt daar weer, wat gebeurt daar weer”. Eigenlijk is het wel een beetje dat je dus eigenlijk de veiligheid, dat de mensen zich veilig voelen, zodat dat allemaal blijft in het dorpje. En als je dan de veiligheid goed hebt en mensen voelen zich vertrouwd en ze kunnen rustig even naar de buurman toelopen, dan heb je denk ik al wel je doel behaald.

Ik woon zelf in Twello. Geboren en getogen in Twello. Wat betreft veiligheid denkt men in dit gebied vaak dat alles kan. Is tegelijkertijd ook een charme. In de praktijk komen we er vaker achter dat het niet meer gewoon is. Vroeger konden deuren open blijven, nu niet meer. Door de factor mens blijkt dat er nu mensen met andere normen en waarden zijn die denken dat ze daar wat mee kunnen doen. Dat zie ik zowel privé als zakelijk. Spullen die uit een schuur of bij anderen worden weggehaald. Je hoort dat nu veel. In steden om ons heen is men hier nauwlettender in, daar wordt al alles goed afgesloten. Pluspunt is het noaberschap, je weet veel meer van elkaar in vergelijking met grote steden. Dit doet wat in de preventiesfeer. Men heeft eerder een niet pluis gevoel, bijvoorbeeld een “glazenwasser” die er niet hoort. Trap tegen de gevel. De alertheid van mensen, het goede vertrouwen van de mensen. Gisteren las ik op twitter een berichtje van de wijkagent dat bij burgers weer een babbeltruc was gelukt. We zijn niet zo achterdochtig. Heel vaak “ons kent ons”, het zal wel kloppen, niet zo achterdochtig. Tegelijkertijd heeft dat ook z’n charme want het woont prettig.

Het vertrouwen wat mensen in elkaar hebben, goed van vertrouwen zijn, is één van de achterliggende oorzaken. Andere kant ook brutaliteit zonder schroom dingen durven te zeggen en te doen en maar voor lief nemen dat het goed is. Ook zakelijk. Bijvoorbeeld er komt iemand computers ophalen, hij wordt zelfs geholpen met het inladen van de computers maar niet veel later blijkt dat niet de juiste persoon te zijn die computers zou komen ophalen. Het is dus in goed vertrouwen aan de verkeerde persoon meegegeven. Niets is wat het lijkt. Je mag best alert zijn en daar vragen over stellen. Bijvoorbeeld raar tijdstip als mensen beginnen. Mensen denken snel: het zal wel kloppen. Maar het is een kleine moeite om een legitimatie te vragen.

De buurtpreventie wordt opgericht

Gemeente Voorst is een mooie gemeente. Gemeentelijk groen en onderhoud vind ik mooi. Ook het initiatief “Buurt preventie app”, vind ik mooi, super dat iemand uit de buurt dit opgepakt.

Ik woon op de Posterenk en dicht bij de A1. Ik zie rondom die A1 Bussloo duistere praktijken. We hebben een buurtpreventie groep opgericht. Zie ook de bezuinigingen bij de politie en dat daardoor de wijkagent niet overal voldoende aandacht aan kan schenken. Daar kun je de nodige preventie op zetten. Dat ook in samenwerking met je buurt en de politie.

Er is hier een nieuwe school naast mij gekomen. Deze is nu een week open. Iedereen parkeert op mijn parkeerplaats. Als ik tegen iemand zeg; die parkeerplaats is van mij, dan krijg ik een grote mond; ik ga mijn huis niet door u laten verkopen, ik mag hier toch staan. Dan zeg ik; nee, de parkeerplaats is aan de andere kant. Dus wat gaan wij doen, wij gaan preventief een

bordje neerzetten; parkeren uitsluitend bezoekers Bieze. Aan het eind van de middag liggen hier allemaal bierblikjes voor de deur. Want al die scholieren gaan naar huis, drinken een biertje en gooien het weg. Kun je niks aan doen. Is de mentaliteit. Preventief zet ik een vuilnisbak neer en ruim dat zelf op 's morgens want ik wil het kantoor schoonhouden. Dat betreft niet alleen het kantoor. Ik woon tegenover de landbouwschool. Dat is nog erger. Wat daar gebeurt in de bosjes en op het bankje...gelukkig is dat minder geworden maar daar wordt nog wel gedeald. Daar wordt met regelmaat gedeald. We weten ook precies waar, maar dat gaan we niet zeggen want anders staat straks in de krant; daar en daar wordt gedeald. Ik kijk wel uit om dat te zeggen want ik wil geen mes tussen mijn ribben hebben en punt 2 stop het maar in de doofpot, zeg maar niks. Wat ik nog wel eens doe. Toen ik een hond had liet ik 's avonds de hond uit, de hond is overleden, liep ik een rondje maar om dat nu alleen te doen vind ik ook niet even plezierig daar. Ik ervaar hier in de gemeente geen knellende zaken op grond van veiligheid. Ik ben voorzitter van de ondernemersvereniging geweest. Er werd wel eens wat gejat. Dat werd aan elkaar doorgegeven. Je mocht dan geen fotootje maken. Dat deden ze dan toch achter in het magazijn. Dus dat probeerden ze preventief te regelen door elkaar te waarschuwen.

Verkeersveiligheid is een aandachtspunt

Ik vind het zelf geweldig wonen in Twello. Je hebt hier alles, voldoende supermarkten, winkels, parkeergelegenheid, een zwembad, golf dichtbij, activiteiten genoeg en mooie ruimten om te wonen (wel duur). Zelf voorzie ik problemen met veiligheid van de kinderen in onze straat (Dernhorstlaan Twello) Door de bouw van huizen komt er meer verkeer in onze smalle straat. Ik denk dat er een parkeerprobleem gaat ontstaan bij verjaardagen en zo. Dan kunnen ze hier geen kant op. De weg is van onszelf, van de bewoners zelf. Bij verbreden moeten mensen hun tuintje inleveren. Lastig dus. Dit is meer een probleem van persoonlijke aard. Daarbij komt dat de grond naast ons van ons is, de gemeente wil dat niet overnemen. Dat is jammer, want daar zouden ze een mooi parkje of iets anders kunnen aanleggen.

Bij sportclub Teuge voetballen veel jongeren die uit Apeldoorn komen. Binnenkort wordt er bij Spatie (op de route van Apeldoorn naar Teuge) een AZC gevestigd met ongeveer 600 statushouders. Voor ouders neemt het gevoel van onveiligheid toe wanneer hun kinderen in het donker weer naar huis moeten. Er zal waarschijnlijk niets gebeuren, maar gevoelsmatig speelt dit wel bij ouders. Kinderen worden geadviseerd om langs de grote weg naar Teuge te fietsen, maar dat is voor veel kinderen een stuk om. Achterlangs, via binnenwegen is sneller. Maar daar is de verlichting niet goed en wordt hard gereden over smalle wegen. Kans op ongelukken is groter. Daarnaast nog zorgen over de ontwikkeling van het vliegveld. Hier vinden steeds meer activiteiten plaats waardoor de drukte toeneemt. Veiligheid langs de fietspaden is een knelpunt/zorg. Het zou fijn zijn wanneer de paden goed verlicht zijn en ouders hun kind op het hart drukken om over de veilige fietspaden te gaan en niet over de smalle overlichte binnenwegen richting het sportveld. Een oorzaak is dat de jeugd de kortste en makkelijkste weg neemt en de gevaren niet ziet. Ondanks alle informatie daarover. Wij willen graag zien dat de achteraf route ook goed verlicht wordt en dat er snelheidsbeperkende maatregelen worden getroffen. Vraag is of dat bij de gemeente of provincie ligt.

We willen bereiken dat het gevoel van veiligheid toeneemt. Dit zoals hierboven ook al staat beschreven. Veiligheid is een gevoelskwestie en wordt door velen als zeer belangrijk ervaren. We moeten er alles aan doen om dit gevoel van veiligheid te bereiken. Vanuit de vereniging wordt er regelmatig gewezen op veiligheid. Wanneer de dagen korter worden en de wintertijd weer ingaat, wordt door de begeleiding aandacht besteed aan de verlichting op de fietsen van de jeugdspelers. Een suggestie is misschien om een basisplaats in het team van zaterdag te laten afhangen van de staat van verlichting op de fiets. Gaat misschien ver, maar we moeten hierover nadenken.

Het gevoel van verkeersveiligheid van mensen ontbreekt, daar zouden we iets aan moeten doen.

Een groot probleem is de verkeersveiligheid. In Voorst komt er gelukkig al een rondweg maar er zijn nog wel meer wegen in Voorst waar verkeersveiligheid een item is. Zowel voor kinderen als voor ouderen. Dit geldt ook voor andere dorpen zoals Nijbroek. Op het platteland deelt iedereen met elkaar dezelfde weg: landbouwvoertuigen, wielrenners en schoolgaande kinderen. Er wordt hard gereden, bochten zijn niet te overzien. Dat is heel gevaarlijk. Het is en blijft noodzakelijk om op zeer lokaal niveau de verkeersveiligheid onder de aandacht te houden

Voor wat betreft het aspect verkeersveiligheid moet er specifiek aandacht zijn voor de kleine dorpen. Deze school houdt bij de herinrichting van het schoolplein rekening met verkeersveiligheid. Ook hierbij werken ze samen met andere partners en die zoeken we zelf op. Soms werken we ook met andere scholen samen of organiseren we activiteiten bijvoorbeeld bij de Benring, De Nijenbeek of met de brandweer.

Veiligheid Wilhelminaweg in verband met brandweer en speelgelegenheid aan de overkant van de weg. De drempel/zebra mag niet van de brandweer. Wat kan wel? Het schoolplein wordt vernieuwd. NB. Deze vraag heb ik doorgezet naar Cecile van der Linden.

De snelheid van het verkeer in de wijk. Hoge snelheid geeft zorgen over de kinderen en hangjongeren. Ook overlast door hangjongeren/ leerlingen AOC is het voornaamste probleem en geeft onveilig/onrustig gevoel.

Gebrek aan onderling begrip, ontbreken van sociale controle door bijvoorbeeld pleinwacht. Verbetering van onderlinge relaties, onderling begrip. Als je meer één op één contact zoekt en mensen informeert over de situatie van de ander en hoe situaties overkomen, dan krijg je meer begrip. Zelf de interactie op zoeken met bijvoorbeeld de school. Dit is ook al gebeurd en heeft geholpen, maar dit zou meer structureel kunnen.

Er moet een rotonde komen voor het gemeentehuis. Dit is veel veiliger voor de school die er staat. Alle fietsende kinderen en ouders. Dit is voor de doorstroom ook veel beter. Er zijn vaak onveilige situaties bij school en de straat ervoor. Dit kan makkelijk worden opgelost worden door een rotonde.

Bij mij in de buurt daar was een basisschool die is opgeheven daar ontstond een groot terrein waar niets was. Daar werd gevoetbald, gevliegd. Als die kinderen die jongelui daar

voetbalden, dan renden ze niet direct de weg op want het was een groot braakliggend terrein. Nou dat was een redelijke oplossing. Maar ja daar zijn woningen neer gezet, want de gemeente moest dat terrein uitbaten. Nou lopen ze op straat. Maar dat is voor die kinderen gevaarlijk als daar verkeer is. Je moet ook zo af en toe mensen, jonge mensen, enige ruimte geven. Je zult met je kinderen in de Spaarnwouderbuurt in Amsterdam wonen. Hoe kunnen zij ooit tot plezierige mensen opgroeien. Alleen al omdat ze niet naar buiten kunnen, omdat gevaarlijk is, al was het maar verkeer. Dus geef ze dan ook wat ruimte. Je kunt dan nadenken omdat in te richten met ervaringsdeskundigen, misschien wat oudere jongelui. Om zo'n manier dat dat de minste kans heeft dat dat vervelend voor iedereen is.

10.8 Houd de infrastructuur op peil en pas aan waar nodig

Het openbaar vervoer is een probleem

OV is een probleem. Als de buurtbus vol zit kunnen kinderen niet mee. Dan komen ze te laat op school.

Over het openbaar vervoer maak ik me ook zorgen: het is te onregelmatig en je bent ontzettend lang onderweg voor bijvoorbeeld een jaarlijks controle bij de tandarts. Als er geen regelmaat in de frequentie van de ritten zit, de bussen onregelmatig rijden, is het voor de mensen niet duidelijk en gaan er nog minder mensen met het openbaar vervoer. Regelmaat moet. In de grote stad met een hoge bevolkingsdichtheid, werkt een deelauto wel. In de kleine kernen staat een leenauto niet dichtbij genoeg.

Beroepsmatig waar we aan gaan werken, en dat is al de afspraak met Apeldoorn, dat is dat wij een vervoerspas hebben onder eigen bijdrage. Er moet hier de eigen vervoersbijdrage betaald worden en straks gaat er ook een pas komen waarmee gratis mee kunt, die kun je als gemeente toekennen. Die zou je kunnen limiteren, je zou ook kunnen zeggen zoveel kilometer mag je gratis reizen. Dat zou mensen met heel weinig inkomen in de gelegenheid te stellen toch het huis uit te gaan. Zou je het ongelimiteerd doen, dan zou je het moeten monitoren dan niet iemand vanuit eenzaamheid maar in de auto blijft zitten.

Fysieke omgeving verdwijnt steeds meer; voor mensen om te kunnen bezoeken blijft een fysieke omgeving nodig; dat voorzieningen er fysiek zijn en bereikbaar blijven. Openbaar vervoer toereikend blijft voor jeugd en ouderen. Dat een dorp, gemeenschap of gemeente niet leegloopt. Een fysieke omgeving bieden vind ik wel erg belangrijk met name voor ouderen en andere kwetsbaren. Ouderen van nu hebben andere soorten van voorzieningen nodig om te kunnen blijven bewegen, ondersteuning om zelfredzaam te kunnen blijven, fysieke omgeving om te kunnen bezoeken blijft belangrijk voor alle doelgroepen.

Ja, er is iets wat me al jaren plaagt namelijk een vervoerszaak. Er is binnen de gemeente steeds meer centralisatie ontstaan in ieder geval in Twello. Er is een vervoersprobleem, hoe krijg ik kinderen of ouderen van A naar B als dit moet gebeuren? Hoe krijg ik kinderen die naar het zwembad moeten? Als ze ergens anders zouden willen zwemmen dan op school. En het meeste knellende is het vervoersprobleem op zich. We zouden meer busjes ter beschikking stellen doormiddel van bijvoorbeeld een soort van vrijwilligerskorps die dit soort zaken zou

kunnen oplossen. Dus niet zoals bijvoorbeeld de regio taxi of de regio bus functioneert want die gaat alleen maar van A naar B.

Uitbreiding van de vliegroutes naar vliegveld Teuge zorgt voor onrust bij de bevolking

Eén van de problemen is de uitbreiding van de luchthaven Teuge. Dit leeft bij de bevolking, regio, rand Apeldoorn, Wilp-Achterhoek en De Vecht. Het is een moeilijk grijpbaar proces. We worden door de overheid overruled zowel lokaal als landelijk. De landelijke overheid beslist dat Schiphol niet mag uitbreiden, dat Lelystad groter wordt en dat de overload in Teuge komt. De bedrijven willen deze verandering niet. Dus wordt Lelystad onaantrekkelijk en Teuge aantrekkelijk gemaakt. De luchthaven Teuge is een regionaal, knus vliegveld. Er zijn veel activiteiten: 40.000 bewegingen. In het verleden, in de jaren '90 waren er 80.000 vliegbewegingen. Enkele jaren geleden nog 60.000 vanwege de vliegschool. In 2010 is er een fout gemaakt door de landelijke overheid. Er was plotseling een uitbreiding tot 160.000. Dit had eigenlijk hersteld moeten worden. De landelijke overheid dacht dat het een omzetting van één op één was, maar het is een verdubbeling. Er mocht geen bezwaar gemaakt worden. De landelijke overheid wil de fout herstellen, maar de aandeelhouders; de gemeente Zutphen, Deventer, Apeldoorn en Voorst, en de provincie zijn erop tegen. Zij hebben een brief naar Den Haag geschreven om de 160.000 te handhaven tot het luchthavenbesluit in 2019. Er is angst bij de bevolking dat de luchthaven waarschijnlijk nu een aanvraag voor meer bewegingen gaat doen, 80.000! Dat kan niet dat is veel teveel. De luchthaven Teuge krijgt dan een ander karakter. Meer straalvliegtuigen en meer bewegingen in de avond en vroege ochtend.

Wij hebben een ledenraadpleging één keer per vier jaar met de vraag naar actuele dingen. Vier jaar geleden waren het er drie: Uitbreiding sportvelden. Er is nu een kunstgrasveld, waardoor de uitbreiding niet meer nodig is. Iedereen is tevreden.

Woningbouw. De woningbouw is op koers. Er zijn bestemmingsplannen.

Luchthaven. De oud-wethouder van Muiden heeft een notitie opgesteld om de hinder te beperken. Bijvoorbeeld over de vlieghoogte, de circuits, het warm draaien van de motoren. Wij zouden deze notitie graag onderdeel van het luchthavenbesluit willen zien. Het traject loopt nog. Het rijk zegt doe maar kalm aan.

Er is een aantal belangengroeperingen: de bewoners, vlieghinder Teuge en Algemeen Belang Teuge. Zij zitten aan de Teugetafel en er is 2 à 3 keer per jaar een regionaal overleg, zij kunnen dan inspreken.

Het stukje onmacht, mensen hebben het gevoel dat er niet naar hen geluisterd wordt. De wethouder zegt dat hij als bestuurder verschillende belangen moet wegen. Er is een collegebesluit over 80.000 vliegbewegingen en toch steunt hij de brief om vergunning te verlenen voor 160.000 bewegingen. 80.000 is 80.000. Het aantal klachten over de luchthaven is gering. De mensen hebben sympathie voor de luchthaven. Er is een vrees voor het verkeer. Alles moet over smalle weggetjes. De verkeersveiligheid is een item. Er zijn geen passagiersbewegingen. Ik ben persoonlijk niet zo bang voor zakenvliegtuigen. Er zijn niet zoveel bedrijven met een eigen vliegtuig. Er komen meer parachutespringers, rondvluchten,

vliegscholen, dit zorgt voor veel last door starten en stijgen zonder de grond te raken, en dan nog de zakenvliegtuigen.

De mensen zijn bang voor meer bezoekers en de verkeersveiligheid in relatie met de sportvelden en de luchthaven. Het is een utopie om de zaken terug te draaien. We proberen de school vanwege de vele vrijwilligers en het dorpshuis te behouden.

Achterliggende oorzaak is het aantal besluiten op landelijk niveau dat voor ons gevolgen heeft; het domino-effect. Het probleem Lelystad wordt op ons afgewenteld. Het zou de bewoners helpen als de gemeente een helder standpunt inneemt. Dit vinden wij van de luchthaven en dit zou nu mogen gebeuren. Voorst is maar een kleine partij als aandeelhouder. Er wordt veel gelobbyd. De gemeente moet zijn geluid laten horen. De procedurekwestie is de volgende onmacht. Als je in procedures terecht komt moet je of goede mensen inhuren of zelf erg bedreven zijn. De aandeelhouders hebben er veel geld ingestoken. Volgens mij is het een verlies draaiend bedrijf. Volgens de directie kunnen zij met 70.000 bewegingen quitte draaien. Zoals het was, was het goed.

Een andere angst is het woningbouwprogramma, er komen 85 woningen bij. Waar wij bang voor zijn is dat potentiële kopers afhaken door het aantal vliegbewegingen. Teuge gaat dan op slot. Het laatste wat wij nog hebben, gaat dan ook weg zoals de school als bindende factor.

Er zijn twee problemen bij de woningbouw: de luchtenhaven en de hoge grondprijs, wij betalen in Teuge bijna net zo veel als in Twello. Er is weinig sociale woningbouw en huurwoningen. De helft van de 1e uitgifte is verkocht. Het zijn mensen met een relatie met Teuge. De mogelijke woningbouw is verbonden aan de uitbreiding van de vliegbewegingen. Er is veel tijd en energie gestoken in het plan over de woningbouw. De ambitie moet 80.000 vliegbewegingen zijn en het onderschrijven van hinder beperkende maatregelen. Geen groei van de paravluchten. Met drie vliegtuigen zijn er continu springers in de lucht. De ooit gemaakte fout moet worden hersteld. Een aantal mensen wil door Algemeen Belang Teuge geïnformeerd worden. Er zijn ook mensen die er later achter komen wat de uitbreiding betekent. Ik ben bang dat die op de barricades gaan staan. We moeten nu reageren. Geen verwijt; 'hoe had je dat kunnen laten gebeuren'. Er is een grote zwijgende massa die pas reageert als de effecten zichtbaar worden. Eigenlijk zou je willen dat de gemeente achter het collegebesluit staat en zich daaraan houdt. Sommige leden van Algemeen Belang Teuge wil doorgaan tot de Raad van State, maar dan zijn wij vijf jaar verder.

Voorkomen; nadenken over anders voorbereiden op nieuwe burens. Buurtschap vormen is belangrijk element. Wat betreft de sociale woningbouw, de doorgangshuizen: mensen die al jaren in de buurt wonen hebben daar al jarenlang geen vertrouwen in. Aan hen moet je vooraf info verstrekken, geen standaard procedure, en kennis laten maken. Doel is om de angst verminderen. Waar ligt de opdracht dat is de vraag; dat weet ik eigenlijk niet. Verwachting is dat binnen stedendriehoek de urgentie bepaald wordt, in opdracht van gemeente. Wie bewaakt criteria? IJsseldal stelt woningen beschikbaar. Ligt het bij IJsseldal? Gemeente? Buurtwerker? Vorm om te werken aan een oplossing zou kunnen zijn om deze partijen met elkaar te laten kijken wat het beste zou werken.

Vanuit Algemeen Belang, staan we voor de leefbaarheid van het dorp. Peco voor de initiatieven voor de jeugd. Ook de sportclub speelt ook belangrijke rol. Ik ben nu ook positie aan het bepalen, naar aanleiding van de ledenraadpleging, hoe gaan we om met de uitbreiding van Teuge. Op dit moment heeft de luchthaven de ruimte gekregen om vier keer zoveel bewegingen toe te staan dan dat ze nu hebben. De leden geven ook aan, het hoort bij het dorp, maar die verviervoudiging is te veel. Het heeft ook te maken met de leefbaarheid in het dorp. Vind je het prettig om nog in een dorp te wonen?

Verschillende opvattingen over de rondweg

En ik denk dat de rondweg en het verkeersprobleem een probleem gaat worden. Als ik zie wat voor gebouwen er allemaal bijgebouwd worden aan de kant achter het Holthuis wat daar aan ontsluiting is, lijkt mij veel te weinig! Ik denk dat dat twee grote problemen voor de gemeente gaan worden. De infrastructuur hadden ze van te voren al heel goed over nagedacht moeten hebben en wat aan moeten doen, en ja ik denk dat ze er nu zo snel mogelijk er bezig mee moeten gaan door een goede rondweg er neer te leggen zodat je goede ontsluiting krijgt. Ik zou zelf zo snel mogelijk een nieuwe rondweg leggen aan de nieuwe wijk en misschien daar wel nieuwe op of afrit maken voor de snelweg en dat het dan allemaal wat makkelijker gaat. Je moet ontsluiting krijgen en dat krijg je zo niet!! Als het verkeer binnendoor gaat via de Binnenweg en de brug wordt allemaal heel krap. Als het allemaal die kant moet. De verkeerssituatie is hetzelfde gebleven eigenlijk, terwijl heel veel bijgebouwd is.

Ik ben blij dat de rondweg er komt. Deze weg zorgt ervoor dat het gevoel van tweedeling wordt weggenomen. Een ander bijkomend voordeel is dat er een mooie nieuwe verblijfsweg komt met veel ondernemers en goed economisch klimaat. De gemeente doet dat heel goed. Voorzieningen zijn belangrijk, deze dragen bij aan de leefbaarheid. Een dorp moet toegankelijk zijn, er moet wat te doen en iets te koop zijn.

Rondweg. Ik heb er geen last van, maar een hoop mensen zien dat ook als een probleem. Eerst niet. Nu wel. Hoor je ook heel veel. Tweedeling geworden in het dorp. In Dieren hebben ze er een tunnel onderdoor gegooid. Dat had in Voorst ook gekund, denk ik. Dat was veel beter geweest. Als je het dan toch doet, maak het dan goed. Stichting Doen gaat nu weg. Die rondweg komt precies langs hen. Die had een leuk restaurantje daar. De herinrichting gaat een hoop tijd kosten. De herinrichting ziet er heel goed uit. Ik heb er geen last van.

Als ik de Rijksstraatweg neem hier in het dorp, die is hartstikke druk, dat was op zich een probleem. Daar wordt nu een rondweg voor aangelegd. Dus dat vind ik geen probleem meer, althans dat lijkt in goede banen geleid te gaan worden, een mooie herinrichting van het dorp. Dus de leefbaarheid van het dorp gaat omhoog, dus dat is heel mooi. Maar goed dan moet er ook voldoende zijn om alles te kunnen doen.

De grote weg die door/om het dorp gaat komen. De leefbaarheid en de gezelligheid moeten gewaarborgd worden en dat zal lastig worden als de middenstand nog meer terugloopt doordat er minder passanten komen en er is een toenemende afname van middenstand. Er moet iets zijn waarom je naar het dorp wilt gaan en even wilt afslaan van de grote route. Het meest knellende is het gebrek aan saamhorigheid, ook al is die wel iets aan het verbeteren

Het zijn denk ik de bekende problemen: vergrijzing, leegloop van het dorp, verdwijnen van de middenstand. Dat speelt in ons dorp, omdat er een rondweg komt. Daardoor komen minder mensen in het dorp, minder klanten, dus de middenstand verdwijnt. Er is nog wel een pinautomaat bij de benzinepomp. Maar als mensen niet meer kunnen winkelen, komen ze minder in beweging, gaan ze thuiszitten en vereenzamen. Ook omdat er een gebrek is aan zorgvoorzieningen. Er is weinig bedrijvigheid in Voorst, dus weinig werk voor jongeren. Geen werk en geen voorzieningen maken dat het niet aantrekkelijk is voor jongeren om te blijven. De ouderen blijven wel. Daardoor is het meest knellende denk ik eenzaamheid.

We moeten meer betrokkenheid bij de dorpen bereiken. Meerdere woningen bouwen. En meer faciliteiten. Zodat het dorp weer tot leven komt. Ja, en over een tijd wordt de rondweg gebouwd. En dan ben ik bang dat de winkels ook gaan verdwijnen omdat dan de mensen die van hun werk naar huis rijden, niet meer door het dorp komen.

Op openbare plekken wordt geen rekening gehouden met ouderen en mensen met een beperking

Eisen aan toegankelijkheid en mobiliteit nemen toe door de toename van ouderen. Bijvoorbeeld het station in Twello, dat is volledig gericht op het centrum. Alle beweging, denk aan voetpaden, gaan naar het centrum. De andere kant op, uit het centrum, dan is er geen voetpad en moet je over het fietspad of over de weg gaan. Dat is voor ouderen niet goed. Hoe verbind je de verschillende elementen van de gemeente op elkaar. In Twello valt mij op dat in de buurt De Veldjes veel auto's op de stoep staan. Dan moeten ouderen de straat op, dat is niet veilig. Hoe richt je een buurt in. Hoe gebruik je de ruimte.

Een ander probleem is dat op heel veel openbare plekken geen rekening gehouden is met de beperkingen van ouderen. Dit geldt overigens ook voor mensen met een handicap, al dan niet aangeboren. Vaak mist een plek om even te kunnen gaan zitten of naar het toilet te kunnen. Aan dergelijke voorzieningen is een groot gebrek. Het komt voor dat je voor toiletbezoek in een winkel geweigerd wordt onder het argument: "sorry meneer, maar hier kunnen we niet aan beginnen". Dit soort dingen maakt ook dat ouderen minder geneigd zijn om de deur uit te gaan. Het feit dat heel veel plekken niet toegankelijk zijn voor ouderen maar ook mensen met een handicap zorgt voor heel veel blokkades. Mensen schamen zich ook voor de noodzaak aan bepaalde faciliteiten, waardoor er ook niet heel erg openlijk over gesproken wordt.

Nog een praktisch probleem is de begaanbaarheid van veel wegen en trottoirs met een scootmobiel of rollator. Trottoirs lopen vaak steil af in verband met de afwatering waardoor het moeilijk is voor ouderen hier op te lopen. Met een scootmobiel kun je niet even makkelijk van de stoep af. Ook staan hier vaak auto's geparkeerd. Dit gedrag wordt niet aangepakt maar moet wel gehandhaafd worden.

10.9 Stimuleer het ondernemingsklimaat om de gemeente leefbaar te houden

Ondernemersklimaat is belangrijk voor de sociale cohesie

En Voorst is dan geen grote gemeente maar er leeft wel veel. Ondernemers verenigen zich, er is betrokkenheid, ze brengen echt wel wat teweeg. Het is toch ook nog een beetje het dorpse. Dat merken wij ook wel onder onze leden. En sommige leunen wat meer. Dat is altijd al wel geweest maar je ziet het wel wat toenemen.

In de kleine kernen zijn er schrale voorzieningen. Ik woon in Twello maar ben betrokken bij Wilp. Daar zijn bijvoorbeeld de supermarkt en de pinautomaat er niet meer. Er is gekeken om een sportzaal in Wilp te krijgen maar die is er niet gekomen. Waardoor men nu uit moet wijken naar bijvoorbeeld Twello. Kleine kernen zijn zo achtergesteld wat weer invloed heeft op de gemeenschapszin en de sociale cohesie. Dit heeft te maken met de economische ontwikkelingen. Ook de inwoners hebben hier schuld aan. Ik zie hier bijvoorbeeld gebeuren dat men grote winkelwagens volgeladen met boodschappen haalt bij de grote supermarkt ketens en alleen de vergeten boodschap dan in een buurtsuper haalt. Het ondernemers klimaat zou moeten veranderen en versterkt moeten worden in de kleine kernen. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door de bestemming te veranderen en/of subsidie te verlenen. Waardoor ondernemers gestimuleerd worden. Voor de sociale cohesie, daar is het belangrijk voor. Doordat men elkaar dan ontmoet en spreekt krijg je versterking van de sociale cohesie.

Profileer je als gemeente zodat bedrijven zich gaan vestigen

Het lijkt me een goed idee vanuit gemeente Voorst, dat er (nóg meer) aandacht wordt besteed aan de infrastructuur, de bereikbaarheid. Dat is goed voor de ontsluiting. Ik weet niet of gemeente Voorst demografisch gezien een groei- of een krimpgemeente is. Als er een goede infrastructuur is, zijn bedrijven ook makkelijker bereikbaar, is het voor bedrijven aantrekkelijker om zich in de gemeente te vestigen. De gemeente zou zich nóg meer kunnen profileren, waardoor bedrijven zich gemakkelijker willen vestigen in onze gemeente. We zitten vlak bij de A1! Ik weet niet of er een actief promotiebeleid hierin is. Het is goed, dat een gemeente actief aandacht besteed aan het werven van bedrijven, om zich in de gemeente te vestigen. Ik vind dat er aandacht moet zijn voor een goed vestigingsklimaat in de gemeente. Dat is goed voor de werkgelegenheid. De scholen, blijven binnen onze gemeente, waardoor jongeren niet wegtrekken uit onze gemeente. Hierdoor gaat gemeente Voorst bruisen! Demografisch gezien krijg je aanwas. Uiteindelijk kun je hierdoor de inwoners, de mensen die verzorging nodig hebben uit de plaatselijke bevolking, eigen bewoners halen. We krijgen zo een toekomstbestendig leefklimaat! Ik vind Twello mooi.

Kijk maar hoe weinig ondernemers er nog zijn in Voorst. Je moet wel mensen hebben om te kunnen bestaan. Anders moet je het van passanten hebben. Maar door die rondweg komen de passanten niet meer. Dan moet je iets moois neer zetten in de gemeente Voorst. Je moet trekkers hebben. Je moet een goede supermarkt hebben. Het geveltje, met een ijssalon erbij. Vroeger liep dat als een trein. Dat mensen weer naar Voorst komen. Sportverenigingen, noem

maar weer op. Het Geveltje is nu helemaal verpauperd. Minder ondernemers betekent voor het dorp dat de mensen naar buiten gaan. Als ze één keer weg gaan. Naar een andere supermarkt of andere slager komen ze nooit meer terug. Gevolg is; Voorst sterft uit. Dat moeten we eigenlijk zien tegen te houden. Belangrijk is dat je een goede ondernemersvereniging krijgt. Zijn ze nu ook mee bezig. Dan moet je ook de juiste mensen op de juiste plaats hebben. Ze hebben er een paar goeie bij. Ik ben ook weer lid geworden. Je moet goed samenwerken. Met alle partijen.

Geef als gemeente de ruimte om bedrijven te laten vestigen in het buitengebied

Maar voor de rest ben ik niet zo pessimistisch. En met de buitengebieden, maar dat is meer politiek, dat als boerderijen stoppen dat er dan ook bedrijven zich daar kunnen bevestigen en ontplooiën. Want dat mag nu niet omdat er geen industriegrond beschikbaar is. En dat bedrijven niet verplicht zijn zich te vestigen in Twello. Ja, je zou ook kunnen kijken met de nieuwe omgevingswet dat je daar dan in het buitengebied ook ruimte geeft aan kleine, lichte industrie. Dat je in het buitengebied wonen en werken ook mogelijk maakt. Maar dan moet de gemeente daar ook de ruimtes tot geven. Dat versterkt dat je niet alleen maar woont maar ook ergens werkt.

Maar voor de rest ben ik niet zo pessimistisch. En met de buitengebieden, maar dat is meer politiek, dat als boerderijen stoppen dat er dan ook bedrijven zich daar kunnen bevestigen en ontplooiën. Want dat mag nu niet omdat er geen industriegrond beschikbaar is. En dat bedrijven niet verplicht zijn zich te vestigen in Twello. Ja, je zou ook kunnen kijken met de nieuwe omgevingswet dat je daar dan in het buitengebied ook ruimte geeft aan kleine, lichte industrie. Dat je in het buitengebied wonen en werken ook mogelijk maakt. Maar dan moet de gemeente daar ook de ruimtes tot geven. Dat versterkt dat je niet alleen maar woont maar ook ergens werkt.

Bedrijven kunnen niet groeien

Wat ook tegen wordt gehouden, bedrijven kunnen hier niet uitbreiden. Bijvoorbeeld een bedrijf aan de Bandijk. Het mag niet, het kan niet qua gemeente. Dan moeten ze maar ergens anders, vestigen in Vaassen, Twello, Deventer. Dat brengt heel veel kosten met zich mee. Vanuit de gemeente willen ze ook niet mee werken toen een ander bedrijf er wat wilde. Er zit volgens mij een ander doeleinde op de grond. Ze worden niet geholpen. De werkgelegenheid is heel belangrijk voor het dorp. Er zijn niet zo heel veel bedrijven. Ik weet niet precies waarom ze geen ondersteuning krijgen.

Alles gaat en staat natuurlijk om de leefbaarheid in het dorp of in de gemeente hoog te houden. Dat geldt ook voor winkels. Dat komt misschien vanwege dat is weer gemeente Apeldoorn, dat is gemeente Voorst, daar kan ik me mateloos aan ergeren als ondernemer zijnde, is dat je alle wetjes en vergunninkjes voor elkaar moet hebben en in de gemeente Voorst krijgt iemand maar zo een vergunning voor een frietkraam, die mag dan gewoon gaan staan, terwijl hier een ondernemer hebt, dus op die manier maak je daar je leefbaarheid in het dorp ook kapot mee. Er komt een bloemenkraam, waar heel veel behoefte aan is in het dorp, om de leefbaarheid te houden, en die krijgt maar voor 1 dagje een vergunning, terwijl er niks

geen concurrentie zit. Waarom moet je zulke doelen behalen, ook om die leefbaarheid te vergroten en het dorp een kans van leven geven. Bestaansrecht geven. En zo'n bloemenkar is hartstikke leuk, alleen zo'n meisje krijgt een vergunning voor 1 dag, waarom gaan 2 of 3? En ik snap dat er grenzen zijn, maar het bijt elkaar niet in concurrentie in het dorp, en het komt de leefbaarheid ten goede.

Praat je met ondernemers hier in het dorp, gun het je ondernemers in de dorpen, en niet omdat het mijn eigen portemonnee is, maar ook om het in het dorp leefbaar te houden. Deze winkel aan de overkant stond op de schop, het is toch jammer dat zo'n winkel dicht gaat, hij is gelukkig nu open. Het café is failliet, dat geeft mensen ook de mogelijkheid om te ondernemen, want als die allemaal de deur op slot draaien. Kijk, want als zij niet meer gaan bestaan, wordt het voor mij ook minder en langzaam kabbelt het dorp in. De deur moest op slot, omdat er geen overnamekandidaat te vinden was. En een overnamekandidaat vind je niet zo gauw als je omzet en je winsten, ik heb zijn boekhouding niet gezien hoor, maar als jij goeie cijfers hebt, kan je winkel makkelijker overgenomen worden. Dat is natuurlijk ook, van koop ik je eigen dorp, in je eigen winkels. Zo kan de bevolking daar ook aan bijdragen, maar dat is natuurlijk makkelijker gezegd, want die zeggen van ja, die ondernemers willen de zakken wel vullen. Maar ja, het een valt met het ander samen. Iedereen is natuurlijk vrij om waar dan ook te kopen. Als morgen hier niemand meer hier gaat kopen, dan is het voor mij, tussen haakjes, niet zo moeilijk, dan draai ik de deur op slot, en dan ga ik ergens anders heen, of ik ga wat anders doen. Alleen, je haalt wel weer een stuk leefbaarheid uit je dorp. En, de meeste ondernemers, gemeente Voorst, gemeente Apeldoorn, die steunen ook weer de sportverenigingen, waardoor je ook weer kunt sporten, en dan hou je het overgewicht weer tegen.

Haal de industrie uit het dorp

Ik snap niet dat de gemeente niet de industrie uit het dorp weg haalt, en daar op die locatie goedkopere woningen zet. Als voorbeeld deze wijk op de Molenveld. Hier zit zoveel industrie terwijl dat eigenlijk een toplocatie is voor woningbouw, en door die industrie heb je al een mega groot probleem met het verkeer op de Molenstraat al. Die dingen los je al door de industrie naar het industrieterrein te verplaatsen. Dat geldt vind ik ook een beetje voor de Oude Rijksstraatweg. Das ook zo'n vaag stukje industrieterrein midden in het dorp. Dan denk ik weer van zet dat in de buitenwijk en zorg dat daar dan woningen komen. Ja, waarom zou dat niet te realiseren zijn. Volgens mij moet dat gewoon kunnen. Ik heb zelf altijd gewoond aan de Spoorstraat en dat heet nu Johan Willem Friso straat en daar heeft mijn oma vroeger het huis gebouwd en dat is haar geboortehuis, toen mijn oma dat heeft verkocht is dat terrein direct omgebouwd aan industrieterrein. Hoe vaag...want dat kon de gemeente waarschijnlijk zo maar doen, maar het ligt midden in de woonwijk. Dan denk ik van wie is hiermee gepaard? Je hebt plotseling veel vrachtverkeer in een woonwijk waar niemand op zit te wachten, het is naar mijn idee helemaal geen dure grond, dus dat zou best anders kunnen. Er zijn bij mijn ouders in de straat waar ik vroeger woonde net nog nieuwe panden neergezet. En dan heb je aan de oude Rijksstraatweg ook nog van Geurtsen een fabriek. Daar zitten nu allemaal kleine bedrijfjes in

maar die kunnen volgens mij ook best wel ergens anders huisvesten. En als dat nou leeg zou komen te staan dan heb je een heel stuk waar je woningen zou kunnen bouwen.

Doe meer om het toerisme te vergroten

We moeten niet stil blijven staan, maar dingen doen en oppakken. Er zijn al veel initiatieven vanuit school, kerk Krepel en maatschappij. Dit belang verder stimuleren. Er mag meer worden gedaan om toeristen naar Klarenbeek te trekken. En zorgen voor een goed ondernemersklimaat. Er staan de nodige panden in het dorp leeg en dat is een verkeerd signaal. Hier zou iets aan gedaan moeten worden. We hebben elkaar nodig. Ondernemers, verenigingen en burgers. Er gebeurt veel. Deze initiatieven in stand houden en daar waar nodig stimuleren.

En toerisme natuurlijk niet te vergeten. Toerisme is natuurlijk hartstikke mooi. En ik denk dat de gemeente daar meer een rol moet hebben. Van het mogelijk maken als iemand een B&B wil beginnen. Of een kleine camping wil beginnen bij een boer. En de gemeente moet er gewoon voor zorgen dat die kleine fietspaden die er nu zijn dat die netjes en mooi blijven. Dan ontplooit zich dat vanzelf, daar hoeft je dan niet iemand op te zetten wat mij betreft. En dat je gewoon kijkt of het mogelijk is en niet gelijk, ja dat past niet in dat bestemmingsplan. Dat je daar ruimhartig mee omgaat. Dat zie ik wel in de toekomst die nieuwe omgevingswet, dat je gewoon de mogelijkheden geeft aan de burgers. En dat is aan de gemeente om dat te doen en niet de willekeur van een ambtenaar. Een ambtenaar heeft best wel veel macht natuurlijk ook, die kunnen best wel veel bepalen. Ik denk dat we daar vanaf moeten. Die welstandcommissie, ja hartstikke leuk maar die hebben een bepaald beeld wat ze mooi vinden. Ja, en andere mensen vinden misschien iets anders mooi.

10.10 Ontwikkelingen in het landelijk gebied

Het onderhoud van het landschap

Landhuis 't Hunderen is een monumentaal pand en moet in stand worden gehouden. Dit is ook van belang voor de gemeente en het beeld van de gemeente. De gemeente zou daarom ook meer moeten investeren in het onderhoud van dit pand en de omgeving. Visitekaartje. Probleem is dat het onderhoud steeds duurder gaat worden en de stichting hier geen geld voor heeft. Zij willen de middelen zo optimaal mogelijk inzetten voor de directe zorg.

Zo moeten de tuinen buiten de gracht worden onderhouden door het Gelders landschap, maar dat gebeurt te weinig, waardoor het landgoed minder toegankelijk is en het gevoel van onveiligheid toeneemt. Er is op de parkeer plaats en het pand naar het landgoed geen verlichting. Dit kan leiden tot onveilige situaties en ongewenste personen aantrekken.

Het meest knellende is de financiering en de continuïteit daarvan en de veiligheid op de parkeerplaats en het pad naar het landgoed. Het onderhoud van de panden is een probleem. Voor het aanzicht van de gemeente is het van belang dat ook de gemeente z'n steentje bijdraagt en een deel van het onderhoud voor haar rekening neemt. We willen bereiken dat er een goede en veilige woonplek is voor de bewoners van dit zorgcomplex, maar ook voor alle inwoners van de gemeente Voorst. En ook een veilige plek voor de medewerkers. Zij moeten na

een late dienst of nachtdienst met een gerust hart het terrein kunnen verlaten en via de parkeerplaats vertrekken. Daarom zou verlichting op de parkeerplaats en het pand al een enorm gevoel aan veiligheid kunnen geven. Deze doelen zijn nodig om de zorg, wonen en welzijn van onze bewoners op een hoog niveau te houden.

Ook zie ik dat het onderhoud van het agrarisch cultuurlandschap steeds minder wordt; grotere bedrijven moeten steeds meer land bewerken en werken steeds efficiënter. Hierdoor wordt en kan er minder energie en arbeid gestoken in landschapsbeheer. Kerntaak van het boerenbedrijf is het rendabel houden van het boerenbedrijf. Landbouw is bepalend voor het landschap. De maatschappij is kritisch op de landbouw. De ambitie bij de landbouw is groot om meer maatschappelijk te ondernemen maar de middelen ontbreken vaak om de landbouw over de streep te trekken. Hiervoor is een ruimhartiger en minder argwanend beleid noodzakelijk. Mensen zien vaker beeld (plaatje) dan inhoud. Met een mooi aangekleed landschap creëer je ook meer mogelijkheden voor exclusieve natuur. Een mooier landschap creëert tevens meer werkgelegenheid binnen diverse takken. LTO ondersteunt landschapsbeheer maar meer ondersteuning is nodig. De gemeente kan bijvoorbeeld ondersteuning bieden. De komende jaren worden landbouwsubsidies omgebouwd naar meerdere prestatievormen waarin landschapsbeheer er één van is. Dat biedt nieuwe kansen. Tijdig moeten hier plannen voor worden gemaakt bij voorkeur voor de gehele Oost-Veluwe. Samen met LTO, gemeenten en provincie moeten we richting Brussel een sterk beeld neerzetten.

Bij een aanvraag over een sloopvergunning van een oud pand praat ik met mensen en dan begrijpen zij het soms ook. Er wordt veel vernield. Iedereen kent daar voorbeelden van. Dat gebeurt elke dag en mensen denken dat zij iets goeds doen. Dat is ook een taak voor het onderwijs. Een gevoel van liefde overbrengen, respect voor degenen die iets gemaakt hebben. Ik vraag wel eens 'Moeten wij de Voorster identiteit bewaren?' Iedereen zegt ja. Wat denk je dan van schuren laten verdwijnen en daarvoor huizen neerzetten. Iedereen praat dan over het pensioen van de boer. Warme bakkers helpen wij toch ook niet, wanneer zij moeten verdwijnen?

Welstand! Het W-woord wordt in de raad niet genoemd. Dat is lastig. Slappe cultuur eigenlijk. Eigenlijk wil ik nu dat mensen moeten kiezen om waardevolle dingen te behouden. Mensen die er verstand van hebben bepalen het waardevolle. Laten wij dit eens uitspreken. 'Rood voor rood' is geen recht. Uitgangspunt was kwaliteitsverbetering. Voor boeren die toch wilden stoppen lag de rede op financieel vlak. Het is een provinciale mogelijkheid, komt niet uit Den Haag.

De toekomst van het landelijk gebied

Steeds meer wordt vanuit de overheid voor het platteland een regelgeving toegepast, die geen rekening houdt met de praktische kennis van de plattelandsondernemers, zoals agrariërs, tuinbouw enz. De regelgeving belemmert te vaak een logische, praktische uitvoering van het bedrijf. De theorie (lees: regelgeving) loopt de praktijk voorbij. De identiteit van het platteland raakt verloren. Het gevolg is dat er minder animo is voor een bedrijf op het platteland. Daardoor is er minder voedselproductie. Dit wordt het gevolg over 30 à 40 jaar. Ook het

landschapsonderhoud raakt in verval. De oorzaak is dat er bij de regelgeving en de handhaving te weinig wordt geluisterd naar de betrokken plattelandsondernemers. Wat bereikt moet worden is dat er veel beter naar de ondernemers op het platteland moet worden geluisterd in het vaststellen en uitvoeren van de regelgeving. Bestaande regels aanpassen, opdat de plattelandsondernemer goed kan blijven functioneren, zowel op economisch gebied, maar ook voor landschapsbeheer. Bijvoorbeeld: Alle woningen op het platteland aanwijzen als bedrijfswoning. Dan kan men het bedrijf blijven uitoefenen, uitbreiden enz.

Binnen LTO is men (en ikzelf) volop bezig om richting te geven/motiveren om landschap te zien als maatschappelijk ondernemen. Vervolgens is het juist om met ondernemers, overheden en overige (maatschappelijke) partijen hiervoor te gaan staan.

Het boerenleven wordt bemoeilijkt

De agrarische industrie krijgt het wel steeds lastiger. Er is sprake van een groot buitengebied in Klarenbeek en voor hen wordt het moeilijk. Dit is uiteindelijk wel een van de grootste sectoren qua omzet. Deze ontwikkeling geldt natuurlijk landelijk.

In het landelijk gebied gaat nog wel een kanteling plaatsvinden. Veel boeren stoppen. Wat gaan wij eraan doen dat het leefbaar blijft. Er zijn ontwikkelingsmogelijkheden in het landelijk gebied maar de bedrijvigheid is aan locaties gebonden. Hoe gaan wij het landelijk gebied in stand houden? We moeten er geen museum van maken. Het moet een plek zijn waar mensen hun brood verdienen, graag op bezoek komen, vooral samenhang in het landelijk gebied is belangrijk. De boeren stonden in het hart van de samenleving en nu moet er een nieuw hart komen. Samenhang in het landelijk gebied is problematisch. Er is een aantal plekken met krimp, schaalvergroting in de landbouw, scholen sluiten, middenstand loopt terug, waardoor het cement verdwijnt. Het gebied wordt kwetsbaar voor dingen die het daglicht niet kunnen verdragen en er verrommeling optreedt en ten koste gaat van de veiligheid waardoor het uiteindelijk niet leefbaar meer is. Het heeft voor een deel ook te maken met de industrialisering van de landbouw, schaalvergroting. Vroeger werd op landgoederen integraler gewerkt terwijl de banden nu vaak doorgeknipt worden. Iedereen gaat voor zijn eigen doel, verzuiling in plaats van samenwerking om voor iedereen een goed resultaat te krijgen. Mensen gaan in het landelijk gebied wonen maar realiseren zich niet dat de buurman 's ochtends vroeg met de giertank wegrijdt en gaan klagen. Geen begrip voor elkaar.

Dit zijn landelijke ontwikkelingen, mensen moeten de dieren opruimen omdat er te veel fosfaat geproduceerd wordt. Er zijn mensen die hebben geïnvesteerd, 20 koeien meer melken en dan komt de overheid, ho het fosfaatplafond moet omlaag, lever maar weer in. En ja dan hebben boeren al wel geïnvesteerd. Daar is ook een aantal rechtszaken over geweest en dat hebben een aantal boeren wel gewonnen. Er zijn ook boeren die hebben grond zat, die doen helemaal niet mee aan het fosfaatprobleem en die moeten wel een gedeelte van hun veestapel inleveren. Kijk dat is dan een algemeen iets waar elke boer mee te maken heeft. Met varkensboeren is dat weer een ander probleem, die hebben de mestproblemen wel een beetje achter de rug nu. Maar daar heb je vaak de lage prijzen en de varkenscyclus en de uitbreidingsmogelijkheden en de omgeving die dan roept, ho het bedrijf wordt wel heel erg groot en misschien stinkt het

wel. Die maken bezwaar als de gemeente een vergunning moet verlenen. En dat dit eindeloos duurt. Er is een boer die wil naar biologisch toe, je zou zeggen nou dan ga je helemaal de goede kant op. Nou hij is al een jaar bezig met allemaal procedures, terwijl hij geen varken meer gaat houden. En dan denk ik ja. De provincie Drenthe moet zelfs toestemming geven omdat zijn fosfaat uitstoot daar terecht kan komen. En hij gaat geen varken meer houden. Alleen omdat het nieuw is, omdat er een vergunning wordt verleend voor iets anders dan dat het nu is, komt er toch een circus op gang. De ambtelijke molens zijn niet zo makkelijk te overwinnen. Dat is waar de agrarische wereld continue tegen aanloopt, vergunningen, beleid.

Een oorzaak is dat boeren van het kastje naar de muur worden gestuurd. Zo veel loketten langs moeten om 1 ding te bewerkstelligen. Dat is niet alleen bij de boeren natuurlijk dat hoor je overal. De bureaucratisering vind ik wel een probleem aan het worden. In de huidige samenleving. En vooral ook het feit dat er controle, op controle, op controles zijn. En het feit dat veilig nog niet veilig genoeg is. Er moet nog een tandje bovenop. Vooral ook met voeding en voedsel wat dan geproduceerd wordt in de landbouw. Ik bedoel ons hele voedselpakket is nog nooit zo veilig geweest. En toch moet daar nog een keer van alles aan. En mensen die er niet het allermeeeste verstand hebben daar toch de grootste mond over open trekken. En dat is weleens lastig ja. En dat kan bij een aantal mensen zorgt dat voor een beetje verwijdering van de overheid. De overheid is er niet om mij te helpen maar om mij dwars te zitten. De trend is er wel een beetje. En misschien niet altijd terecht, de individuele ambtenaar kan er ook niet altijd iets aan doen en die krijgt dan natuurlijk de schuld. Maar het zo allemaal weleens wat simpeler en eenvoudiger mogen. Volgens mij zijn instanties veel te bang om fouten te maken. Dan moet het allemaal dicht getimmerd worden. Dan denk ik ja, als je een fout maakt dan doe je het de volgende keer niet meer. Ook een klein beetje verlies van boerenverstand in de overheid. Vroeger zaten er veel boeren in de gemeenteraden. En er zijn nu veel minder boeren. De bedrijven zijn ook veel groter dus ze hebben ook minder tijd om zich daarmee te bemoeien. En het hele pakket aan politieke en milieu eisen is zo veel meer geworden in de loop der jaren dat op een gegeven moment denk je al, is het zinvol, willen ze mij pesten. Nou het meest knellende is dat je tegen over elkaar gaat staan en niet met elkaar een bepaalde kant op kan. En er zijn niet zo heel veel boeren tegenwoordig dus die zijn gauw in de minderheid en dat geldt ook voor burgers die er niet meer uit komen. En zolang het lijkt alsof dat ze tegengewerkt worden. Het meest knellende daarvan is dat je toch een soort vijandigheid tegenover de overheid krijgt. En je moet als overheid iemand wel helpen om eruit te komen, in plaats van daar is het regeltje en zie maar dat je eraan voldoet. Dat is voor mensen die niet zo veel scholing hebben gehad best wel een probleem. Of als ik geen computer heb dan kom ik niet verder. In de plattelandsbevolking kom ik dat weleens tegen. Dat kan eigenlijk gewoon niet. Ik heb ook een kring klanten nou dan moet ik het allemaal op papieren zetten en dan moet ik het erbij brengen. En voordat je weet staan ze helemaal buiten spel. Dat is een soort stedelijk denken, iedereen is zoals wij en daarbuiten is niets waardevol meer.

Dus dit gaat om kwetsbare mensen en de voorzieningen in zo'n dorpje. Hier in het buitengebied zijn ook heel veel dingen dat laten we nu maar even links liggen, dat doen we even niet. Hier zijn grote veranderingen in dit gebied. Grote boeren, paar grote boeren, een

paar boeren zullen nog omkiepen van die grote boeren en voor de rest zijn de oude verbanden een beetje aan het veranderen. Er is geen sprake van een probleemgebied nou laten we ons maar concentreren op het dorp.

Het belang van een duurzame, lokale omgeving

Ik schat in dat een verdere globalisering en opschaling niet te stuiten zijn. Het belang van de lokale omgeving vereist dat het beter is te kiezen voor duurzaamheid op kleinere schaal. Voeding regelen kan lokaal gebeuren, want de technieken zijn beschikbaar en betaalbaar. Als trends zie ik dat de regio haar dialect verliest en dat ook het omgekeerde voorkomt. Ik vind dat geen goede ontwikkeling. Een andere factor die ik zie, is het innerlijk van de mens.

Jong geleerd is oud gedaan, dat geldt vooral ook voor landschapsbeheer. Mensen moeten trots zijn op hun woongemeente, het is belangrijk dat de jeugd hiermee wordt grootgebracht. Ook moet de jeugd weten waar het voedsel vandaan komt. Budget vrijmaken om de jeugd kennis te laten maken met de land- en tuinbouw en de bijbehorende voedselproductie. Ook moeten jongeren meer betrokken worden bij landschapsbeheer of omgevingsbeheer. Meedoen met de Nationale Boomplantdag binnen de Voorster gemeentegrenzen is al een eerste mogelijkheid om bovenstaande onder de aandacht te brengen bij jongeren. Ook weekendkampen voor onderhoud landschapsbeheer is een uitstekende mogelijkheid om jongeren meer kennis te laten nemen van de natuur in de directe woonomgeving.

Beken en hun omgeving zijn fantastisch om tot rust te komen. Je kunt onderhoud van beken doen met kinderen. In Eerbeek, bijvoorbeeld, doen onze vrijwilligers onderhoud van beken met vluchtelingen. Als je het open stelt, dan geef je mensen de kans te wandelen en van de beken te genieten. Als ik het openstel, het wordt een concentratiepunt en je trekt er mensen naar toe, welke consequenties heeft dat? En krijg ik dan geld. Dat is voor een aantal eigenaren een overweging. Wat we doen is met scholen lesgeven over beken en de omgeving. Dan gaan we ook altijd met kinderen naar die beken. Dan hebben we enigszins invloed op die kinderen, hun ouders, opa's en oma's, oudere broers en zussen misschien. Als ze ouder worden als ze zich misschien herinneren hoe leuk het was. Wij doen het ook op middelbare scholen. We geven lezingen voor oudheidkundige verenigingen en organiseren excursies. Liefde voor de beken met een heel afgeleide van een bijdrage aan preventie.

Stank, vuilnis en afval

Wat ik als probleem zie, ik zie veel dingen, fiets veel rond en vind dat er veel meer aandacht moet komen voor de schoonheid van dit prachtig gebied waarin wij wonen, er ligt zoveel rotzooi op straat. Heb heel vaak de neiging om alles op te rapen, ik vind dat daar meer aandacht aan geschonken mag worden. Overall wordt opgelet, op een schuurtje, op een hekje dat verkeerd staat daar wordt met zoveel bombarie op gereageerd maar al dat zwerfafval dat overall ligt, daar wordt totaal geen aandacht aan geschonken en dat vind ik een maatschappelijk probleem, de mensen moeten zich meer bewust worden van de aarde, wij souperen de aarde, maken de aarde helemaal kapot en dat vind ik echt heel erg pijnlijk. Onze kinderen moeten daar nog leven he. Dat vind ik heel belangrijk.

Tenslotte zijn er gesprekken met Attero betreffende de stank, stof en verkeer en geluidsoverlast. Dit is met name voor de kern van Wilp-Achterhoek belangrijk. Eerder verliepen de gesprekken direct met de directie van de VAR, maar sinds de overname door Attero is de top lastig te bereiken.

Als je het bijvoorbeeld hebt over direct een veilig gevoel hebt dan denk ik aan prullenbakken. Op het moment dat ergens troep ligt, dan komt er nog meer troep. Een keer per jaar actieve dag opruimen van de bermen etc. Educatie op dat gebied, of aansluiten op een landelijk lesprogramma kan natuurlijk altijd.

Het afval scheiden dat vinden oudere mensen wel heel erg moeilijk. Die krijg je niet meer aan het scheiden. En die zakken moet je bij de gemeente kopen. Maar dat lukt die mensen niet om daar dan het glas uit te halen.

Hoofdstuk 11: Burgerinitiatief en dorpscontactpersonen

11.1 De gemeente versus de burger

De gemeente is betrokken

De enorme betrokkenheid van de burgemeester van Voorst wordt binnen het Voorster verenigingsleven zeer gewaardeerd.

Ik vind Voorst een heel betrokken gemeente, dan heb je volgens mij de helft al gewonnen, doordat je betrokken bent, in gesprek bent voor en over. Als ik kijk naar onze regio dan is dat altijd een gemeente die fijn meedenkt en meekijkt. Ook door het feit dat je hiermee bezig bent, laat zien dat je meedenkt en hierop wil focussen en naar wil kijken.

Sociale cafés zijn al heel goed, kijken wie wat nodig heeft. Ik vind dit ook een positieve aanpak van de gemeente, dat wij hier nu zo bij elkaar zitten. Dat ze als bestuur zo laten zien dat ze betrokken zijn met hun bevolking en dat ze er open voor staan om geluiden op te vangen van hun inwoners wat er leeft.

De kennis over mensen met een beperking, breed gezien vind ik echt te mager waardoor er onbegrip gaat ontstaan en de mensen niet krijgen wat ze nodig hebben. Dat is al wel veel beter, hoor. Want ik vind in de gemeente Voorst is er bereidheid om met elkaar in gesprek te gaan, dat zie ik wel. Voor mensen met een psychiatrische achtergrond zou wel veel meer kunnen, er is heel veel afgevallen. Aan de andere kant is Voorst ook een gemeente waar heel goed wordt gekeken naar: 'wat kunnen we?' Er wordt echt in mogelijkheden gedacht.

Van de gemeente hoef je niet veel te verwachten

De gemeente moet de regisseur zijn want je kunt niet alles bij de burgers leggen. Er is een zak geld via Den Haag en dat betekent niet dat alles naar Twello moet gaan. De rondweg in Twello gaat misschien niet door maar er is wel geld voor gereserveerd. Wij vragen al jaren om een rondweg bij Terwolde. De afgelopen jaren is een aantal vreselijke ongelukken gebeurd waarbij kinderen het slachtoffer zijn geworden bij verkeersongevallen omdat die vrachtwagens door het dorp heen denderen. Maar een rondweg krijgen we niet. Ook op het gebied van sport wordt alles in Twello gecentreerd. Waarom moet iedereen uit de dorpen voor faciliteiten naar Twello rijden dat kan toch ook andersom. In Terwolde hebben wij een extra kleedkamer gerealiseerd door middel van acties en eigen geld. Vanuit de gemeente komt er niets.

Ik vind het ook leuk om het aan Wilp te geven maar ik blijf niet tot mijn 96e aan Wilp geven. Dan slaat de balans door. En ik voel me helemaal niet gedragen door de gemeente Voorst, werkelijk nul. Dat is geen verwijt maar er is gewoon nul belangstelling. Ja, wel applaus maar daar doe ik het niet voor. Getuigenissen van betrokkenheid is nul. Ze vinden het allemaal hartstikke leuk, hoor en de wethouder wil wel komen om een lintje door te knippen, maar bijvoorbeeld om geld te geven voor een project met het Orkest van het Oosten voor 450 schoolkinderen een verteltheater mee te maken in de kerk. Dan zeg je de gemeente dat zij met hun financiële bijdragen erkennen dat je cultuur belangrijk vindt. Nee, dat kan dan niet. Maar de wethouder wil wel komen als het project plaats vindt. Maar dan kopen wij voor 1500 euro

dat in en dan laten we door de scholen een deel betalen. En voor een deel betalen wij dat omdat wij geloven in de kinderen en het cultureel erfgoed en kinderen in aanraking laten brengen met muziekinstrumenten of klassiek muziek. Maar de gemeente is er dan gewoon niet. De wethouder heeft aan het begin van zijn periode al gezegd dat er nul geld is en dat dat deze periode ook niet gaat komen. Er zijn andere prioriteiten. Vanavond wordt in de raad de 1500 euro besproken, voor een nieuw gemeentehuis. Nou voor mij hoeft dat niet. Er zijn andere keuzes. Ik heb veel te lang in gemeente rondgelopen en colleges begeleid en raadsleden en ambtelijke organisaties om te weten dat het allemaal keuzes zijn waar je je geld aan geeft. Het aanbod vinden ze heel leuk maar er komt nooit iemand. Ik denk dat wordt nooit wat met deze gemeente en daar moeten we het niet van hebben. Maar niet te lang in het negatieve blijven hangen maar hupsakee bouwen. Maar als je niet van die types als ik hebt die zeggen 'bouwen' dan komt het er niet. De gemeente denkt, dat gaat hartstikke goed daar, die hebben ons niet nodig, dat is de houding.

Soms voelt het alsof ik de kartrekker ben. Ik hoor daar van de gemeente te weinig over. Ik zoek het ook niet heel erg op, want die was dan mijn derde jaar hier. Wij waren een zwakke school. Ik was directeur nummer acht. Nu heb je de lijn en kan je zeggen, we zijn nu aan het bouwen. Je hebt wat afgesloten en je gaat door met de volgende ontwikkelingen. Daar heeft deze school wat achterstand in opgelopen, door de vele wisselingen. Maar nee, vanuit de gemeente? Ik heb niet het idee dat hier dingen georganiseerd worden. Zou ik niet kunnen noemen.

Binnenkort is er een dorpsfeest en dit jaar is dat voor de 50e keer. Tot nu toe alleen maar rekeningen gezien. Geen enkele samenwerking of stimulans. Ook energierijk Voorst is tot stand gekomen door een particulier initiatief, de gemeente doet niets. Ze doen te weinig proactief mee.

De problemen worden niet aangepakt. Ik zie de gemeente niet. Ik heb veel gesprekken met de gemeente gevoerd over het onderhoud van het plein. In principe hadden we een overeenkomst, maar ik vond dat ze daar zich niet aan hadden gehouden. Want daar krijg je als school bijna geen geld voor. Een deel van het schoolplein is een stuk van de gemeente. Dat is het voetbalveld. Dat is een slecht voetbalveld, want de afwatering is niet goed. Het wordt een enorme blubberboel als het heeft geregend. Ik heb maar twee uur per dag een schoonmaker, die krijgt echt niet de hele school schoon. Er waren wat mensen die vonden dat de gemeente er wat aan moest doen. Ik wilde dit niet alleen vanuit de Wiekslag initiëren. Zij hebben toen een brief gestuurd. Ze wilde toen een Panna Veld. Ja, natuurlijk. Als hier wat kan komen voor jongeren, helemaal goed. Ik ga alleen niet alleen als school dit aanjagen. Er is toen een actiegroep gekomen, maar de gemeente wilde mij het veld schenken. Maar ik ga niet een veld overnemen waarvan de drainage niet goed van is. Dus het hele idee van een Panna Veld is al helemaal verdwenen.

Dat is nu ook. Syrisch gezin. Twee kinderen kunnen we hier behouden, maar een kind van 11 niet. De achterstand is te groot. Dan heb je een OT, ondersteuningsteam vanuit het samenwerkingsverband. We moeten haar verwijzen naar een andere school. Het gaat om de taalschakelklas in Twello. Er zat iemand van de gemeente. Tot vorige week heeft het meisje

nog geen dag school gehad (22-05-2017) en we hebben die kinderen vanaf 7 april. Het vervoer komt niet op gang. De gemeente had het moeten regelen, maar het is niet geregeld. Wij zijn er druk mee, maar het kind zit hier niet eens op school. Helemaal geen voorzieningen. Degene die is aangewezen vanuit Vluchtelingenwerk is niet bereikbaar. Krijg ik geen contact mee, dus ik heb tot op heden nog niet het inschrijfformulier voor school. Ik heb 'm zelf maar gemaakt.

Het is dat ik de gemeente nodig heb voor mijn paspoort en mijn rijbewijs maar ik doe vrijwel nooit een beroep op de gemeente. Als ik een beroep doe op de gemeente duurt het altijd enorm lang. Dat is trouwens wel iets veranderd door de crisis, dat je sneller een reactie krijgt als je de gemeente iets vraagt, maar dat was in het verleden toch wel anders. Dan had je echt het idee; er zijn te weinig ambtenaren en nu heb je bijna het idee van 'het zijn er te veel' want als je nu een vraag stelt heb je met 10 minuten een antwoord. Ik heb er niet zo'n hele hoge pet van op. Ik vind dat ambtenaren niet hard werken. Hier bij de gemeente in ieder geval niet. Een aantal niet maar een aantal wel.

Communicatie met burgers is goed

Sinds 1 januari werk ik binnen de gemeente Voorst als maatschappelijk werker waardoor ik niet echt veel kan zeggen. Ik heb al in veel gemeentes gewerkt waar er ook wordt gewerkt aan burgerparticipatie. Ieder gemeente doet het anders, zo ook de gemeente Voorst. Het voorliggende veld zal steeds belangrijker worden als je in je eigen gemeente de burger de hulp wilt bieden die hij nodig heeft. En de maatschappij is best complex vooral voor mensen die problemen hebben.

Wat mij betreft is de communicatie met de gemeente Voorst wel goed. Het feit dat er dus heel veel in ontwikkeling is, zijn er altijd elementen, of dingen die je beter kunt gaan organiseren. Maar de toegankelijkheid van de gemeente om het gesprek aan te gaan en open te staan voor feedback en voor ontwikkeling en voor reflectie die vind ik goed. En wat ik daar met name goed in vind is dat ze de cliënt zo'n actieve rol geven. Als er inderdaad sprake is van zorg, maar ook de burger een belangrijke positie geven in het voor onze burgers zorgen.

Echte visie hebben en niet leven bij de waan van de dag. Burgerparticipatie is een trend. Vanuit de politiek een vermeend probleem. Vanaf nu gaan wij naar de burger luisteren, maar dat deden wij toch altijd al. Gebrek aan lef om dat uit te spreken. Wij steken doorlopend een peilstok in de maatschappij. Waarom moet de overheid dat doen? Ik hoop dat uit deze interviews niet iets nieuws naar voren komt, want dan hebben wij het fout gedaan. Je moet uitspreken wat je vindt, dan maar minder politiek correct. Er is een afstand tussen politiek en burgers. Het is goed uit te leggen waarom je dingen doet. Verdiepingssessies: Hoe krijg je een betere relatie met je burgers. Je moet geen vriendjes met de burgers willen worden. De overheid moet dingen regelen, die de burgers niet kunnen doen. Als je het goed uitlegt, pikken de mensen het. Je moet je erbij neerleggen dat mensen en vooral journalisten weinig ruimte voor nuances hebben.

Burger voelt zich niet gehoord

De veranderende samenleving! We communiceren anders met elkaar, hoe we elkaar bereiken. De social media heeft nu een grote rol, burgers kunnen zich daardoor gemakkelijker en sneller organiseren in grotere aantallen. De burger is mondiger en weet beter de weg. De burger wil gehoord worden. De burger voelt zich niet geïnformeerd. En nu kan de burger zich veel sneller organiseren doordat de informatie via de social media veel sneller kan worden verspreid via bijv. Facebook of Twitter. Daardoor ontstaan er grotere georganiseerde groepen burgers rondom situaties waarover besluiten moeten worden genomen. De invloed van de burger neemt toe. Denk bijvoorbeeld aan de Rondweg in Twello of de situatie rondom het Gezinsvervangende woning achter de Oase. De overheid heeft van oudsher een loketfunctie waar de burger naar toe komt, maar is dat nog wel de toekomst? Of denk aan de RTG zoals wij die nu kennen. De organisatie, dat is de gemeentelijke overheid, moet daarop inspringen en veranderen. Je ziet ook wel een verschil tussen de kleine kernen, waar burgerparticipatie al meer van de grond is gekomen en de grotere kernen.

Burgerparticipatie moet nieuwe vorm krijgen en daar moet de gemeentelijke organisatie op inspringen. Burger voelt zich nu niet gehoord. We, de lokale overheid, luisteren niet goed genoeg. We informeren de burger niet goed. Bijvoorbeeld in het Voorster Nieuws staat dat er een evenementenvergunning is afgegeven, maar er staat niet bij wat het precies betreft. Als je die ene regel in het Voorster Nieuws dan leest dan weet je niet genoeg. Dat geeft onrust. Hoe betrek je de burger actief? Hoe geef je de burger invloed op het besluit bij plan ontwikkeling? Een ambtenaar zet iets op papier en zo moet het dan. Die ambtenaar/lokale overheid moet de burger actief betrekken bij ontwerpen aan de voorkant van beleid. Vooral vraagstukken die direct betrekking hebben op de leefomgeving van de burger. We doen het al 100 jaar op deze manier.' De lokale overheid heeft een verjongingsslag nodig. Je kunt je afvragen hoe flexibel iemand is die al 25 jaar op dezelfde stoel zit. Bovendien moet je veel dienstjaren hebben om mee te tellen. Het omvormen van de ambtelijke organisatie en de lokale overheid, van hoog tot laag, naar de nieuwe maatschappij is belangrijk. Verandering van denken en doen is moeilijk als er geen flexibiliteit en verjonging is.

De saamhorigheid valt veel winst op te halen. Betere communicatie en vooral goed luisteren naar bewoners en serieus nemen van bewoners. Vertrouwen van de bevolking herstellen, die hebben zich in het verleden bijvoorbeeld met de rondweg totaal niet gehoord en wel gepasseerd gevoeld toen de provinciale overheid toch andere besluiten nam. Ten opzichte van Twello voelt Voorst zich ook ondergeschoven. In Twello is en kan van alles en Voorst is een soort van bejaardenhuis. Een gemeente moet luisteren, ook naar de dorpen en de bevolking daar. Dit onderzoeksproject is wel een mooi voorbeeld hoe het wel kan en zou moeten. Stap op de mensen af en neem ze serieus, hoor ze goed in wat ze zeggen en vragen. Mensen moeten goed geïnformeerd en willen zich serieus en gehoord voelen in hun eigen wensen en neem de tijd die nodig is om een bodem een fundament van vertrouwen te kweken om vernieuwingen te realiseren.

We spreken over participatie. De burgers worden gevraagd om initiatieven te nemen, maar als vrijwilliger word je niet serieus genomen, als je iets inbrengt. Je krijgt reacties als 'overdrijf je niet een beetje'. We moeten zulke initiatieven ontplooien.

Gemeente moet luisteren naar de burger, ook bij kritiek

Ik hoor veel te veel mooie woorden, ja het verhaal is goed. Maar wat ziet nou de inwoner daarvan terug. En dat hij ook zegt, ik ben tevreden. En we staan best hoog in het lijstje van goede gemeenten, maar er valt nog wel wat meer aan te doen. En dan ben ik blij met wat jullie doen, met de preventienota. Maar bij de toekomstvisie ging het bijna mis. Want dan heb je die denktank en die werd al bijna naar de zijlijn gedirigeerd. Door onder andere de wethouder, en dat zie je heel vaak, we geven inspraak maar wanneer het niet uitkomt met wat je graag wilt. En als je inspraak vraagt mag je hopen dat er kritische dingen uit voort komen. Hetzelfde als wat jullie nu doen, ik mag hopen dat er kritische dingen uit voort komen. Want dan komt de volgende vraag: hoe krijgen wij nou datgene uitgefilterd wat de boodschap is en als die helder is, de volgende vraag: hoe ga ik met die boodschap om. En past dat wel weer in het beleidsdenken als waar wij naar toe zouden moeten. Het in werking zetten, dan denk ik okay de eerste stap is gezet en dan verder. Hoe consequent durf je te zijn. En ik blijf kijken wat er mee gebeurt. Durf tegen te gaan en ga om met weerstand. En ga er voor staan.

Ik vind dat er niet altijd even goed geluisterd word. Er wordt soms om een hele praktische reden een besluit genomen. En dat is dan helemaal niet wat die ander vraagt. En probeer dan ook door te vragen om dan te komen wat de ander echt van je vraagt. De miscommunicatie rondom de randweg. Het uitgangspunt is verkeersveiligheid maar dan worden zoveel baken neergezet waar we als politiek wat mee moeten doen. Dan denk ik nou volgens mij moeten wij eerst de randweg hebben voordat wij het over verkeersveiligheid kunnen hebben. Want dat zijn de krachten die spelen in de politiek. Want ik vraag me af of de randweg de oplossing is. Ik denk het is een van de oplossingen. Binnen de raad vinden veel mensen dat de randweg de enige oplossing is. Dan denk ik nou dat vind ik nog maar de vraag. Misschien moet je eerst gaan kijken welke situaties liggen er nog meer. Misschien moeten wie die eerst gaan verhelpen. En durf het dan met elkaar aan te gaan. En heel vaak door allerlei krachten krijg je dat niet voor elkaar. Zelfde geldt voor de verbouwing van het gemeentehuis.

Kun je het als gemeente wel goed doen?

Aan de ene kant wordt er een beroep gedaan op de overheid: zorg dat ons niets overkomt, maar tegelijkertijd zeggen we: ik wil wel zelf bepalen wat ik doe. Lekker uitersten he. Dat maakt het voor overheden, lokale overheden, heel lastig wat gaan we nu doen. Dat zie je in simpele dingen; mag ik nu wel of niet een paasvuur afsteken. Dat is misschien brandgevaarlijk of stel voor dat. Terwijl aan de andere kant wil iedereen graag een paasvuur. Waar zit nou de grens? Doordat alles zo groot wordt en gelijk rond geappt zit er allerlei druk van buitenaf waardoor overheden keuzes moeten maken, hoe gaan we daarmee om.

Een prettig leven voor de burger zou ik zeggen, maar ik weet niet of de burger dat zo ziet. Hier kom je wel op de essentie. De gemeente is de gemeente en daar deugt heel vaak niet veel van,

terwijl ik iedereen hier heel hard zie zwoegen. Er wordt zoveel voor de burger gedaan. Hoe kan je dat matchen?

Wij als gemeente kunnen hier weinig aan doen hoor. Het zit in de mensen zelf. We kunnen mensen verbinden. Die verbindende factor speelt een heel grote rol. Onze wethouder Arjen Lagerweij beheerst dat heel goed. Hij heeft het helemaal in zich om mensen met elkaar te verbinden. Onze burgervader Jos Penninx beheerst dat ook heel goed. Je moet je op die manier binnen de gemeente profileren, je moet er zijn, niets opleggen, maar wel proberen te sturen. Als je dat beheerst, dan kom je er wel. De kunst om er naar te luisteren, die kun je niet aan de mensen geven. Dat moeten ze zelf willen. Dus ik ben bang dat we niet moeten proberen het wiel opnieuw uit te vinden. Daar geloof ik na mijn vrij langdurige leven niet meer erg in. Soms is het trekken aan een dood paard. Maar je moet het blijven proberen, dat je achteraf niet het verwijt krijgt dat je er niets aan hebt gedaan. Ik krijg wel eens het gevoel dat de mensen daar op zitten te wachten, dat alle mensen persoonlijk huis aan huis bezocht willen worden. We kunnen dat niet van de gemeente verwachten, dat lukt niet.

Bewoners moeten de indruk hebben dat de gemeente naast hen staat. Het gevoel ontstaat nogal eens dat de gemeente er alleen maar is om mensen te pesten. Mensen zeggen dat ze niet gehoord worden, maar daar zitten twee kanten aan. Soms is dat zo maar soms is het een uitdrukking van niet blij zijn met de beslissing. Dat kan, de politiek is er om keuzes te maken die bij een gedeelte van de bevolking slecht zal vallen. Voorbeeld hiervan is de rondweg om Twello.

11.2 Burgers meer invloed en zeggenschap geven

Burgers actief betrekken

Daarnaast is er de ontwikkeling als het gaat over burgerparticipatie. We hebben net weer een verdiepingsbijeenkomst gehad met het fysieke domein. En dat is er een die eigenlijk al op de gemeente afgekomen is en waar wij als gemeente niet altijd het juiste antwoord op weten. En ik denk dat dit iets is wat wij goed bij de kop moeten pakken. Nou dat er steeds meer gevraagd wordt vanuit beleid maken met de burgers. Waar bij in het verleden vaak gezegd wordt wij maken een plan en burgers mogen inspreken. Nou dan kijken wij wel of wij dat wat vinden of niet. En vaak vinden, en dat is mijn ervaring met gemeenteland, wij weten het beter dan de burgers. En we drukken het door en klaar is kees. En dan krijg je ontevreden burgers, plannen die niet alles in huis hebben wat eigenlijk zou moeten. En de ontwikkeling nu, de omgevingswet komt er ook aan in het fysieke domein. Dat houdt je niet meer tegen. Ik juich het echt toe, tuurlijk zitten er links en rechts valkuilen. En die moet je met elkaar ontdekken en alert op zijn. Maar ik denk niet dat je daar heel angstig in moet zijn. En dat zie je bij een aantal collega's nog wel. En niet alleen bij collega's maar ook bij burgers. Wil iedereen wel mee participeren? Ja, dat is de vraag. Zijn ook heel veel mensen die een consumerend gedrag vertonen. Als alles goed geregeld is dan vinden ze het ook wel goed. En als het gaat over participatie dan is dat echt een ontwikkeling die wij goed bij de kop moeten pakken. Dat collega's in ieder geval weten van het fenomeen. En zelf ook weten wat moeten ze ermee, wat kunnen ze ermee. Als je er niets mee hebt, zorg dan dat je collega's om je heen verzamelt die

je daar kunnen versterken en ontlasten. Want in mijn optiek hoeft ook niet iedereen die kennis en kwaliteiten in huis te hebben. Maar je moet wel als team kunnen fungeren en als team daar wat mee kunnen. En als je aan het eind van het jaar als team zegt, ja dat is een beweging waar wij niets meekunnen. Ja, dan moet je je afvragen of je nog van deze tijd bent en nog op je plek zit. Als ambtenaar. En ik denk niet dat we dat kunnen voorkomen. Het is een gevoel en een gevoel ga je niet vaak bij mensen weg kunnen krijgen. Wat wij in ieder geval kunnen doen als organisatie is mensen daarin mee te nemen. Mensen daarin veilig te laten voelen. En ook mensen veilig te laten voelen en het daarin fouten durven te maken. Probeer het en mensen daar ook niet in af te schieten. En mensen te laten durven ondernemen en te ervaren. En ja dat kan ook wel eens mis gaan. Vooral bij zulke processen, ja hoe noem je dat, stel je je ook wel kwetsbaar op soms. .

Belangrijkste ambitie is het voorkomen van de afstand tussen burger en overheid. De kloof mag niet groter worden. Er moet een omkeer komen door de burger aan de voorkant van beleid mee te nemen. Als je dat niet doet dan raakt die burger afgestompt. En dat moet je voorkomen, want we vragen steeds meer van de burger en van de verenigingen. Zorg ook dat je inspraak bij RTG's ruimte geeft aan positief betrokken zijn. Het moet normaal worden dat de burger naar binnenloopt. Dat de burger maatschappelijke invloed heeft op het voorstel. Faciliteer die burger om zich te kunnen organiseren en faciliteer verenigingen in hun deskundigheidsbevordering om deze rol goed te kunnen pakken. Accepteer nieuw gevormde buurtraden, zoals we dat nu zien gebeuren. Betrek burgers actief bij besluiten. Verstrek actief informatie. Is het mogelijk om bijvoorbeeld de RTG's in de kernen te laten plaatsvinden om toerbeurt. Waarom de traditionele raadszaal. Er is een visie nodig op de nieuwe rol en taken van de lokale overheid. Als de kloof te groot is komt de overheid op een eiland te zitten. Dan haakt de burger af. Dan wordt de opkomst bij verkiezingen laag. En dan krijg je minder deelname van die burger aan het maatschappelijke veld. Deelname van die burger is nodig voor de leefbaarheid van de samenleving. We vragen steeds meer van de burger. Soms denk ik wel eens dat we de burger weggagen. Dat hoeft niet. Je hoeft niet altijd gelijk te krijgen om je doelen te bereiken.

Vorst doet het wel goed, het is meer door de sfeer en laagdrempeligheid en gemoedelijke omdat in stand te houden. Ik vind dat de burgemeester een belangrijke rol hierin speelt, dat hij laagdrempelig is en ook de raadsleden die uit de kernen komen, makkelijk aanspreekbaar zijn. Dat moet je vasthouden en meer uitbreiden. Ik was altijd erg actief in het dorp totdat ik in de raad kwam. Ik chargeer een beetje, maar je krijgt dan ineens zoveel andere dingen, dat je niet eens meer aan het voetbalveld staat ofzo. Maar dat is wel iets wat ik belangrijk vind, dat inwoners betrokken worden bij besluitvorming. Tot op zekere hoogte. Ik ben meer van het input leveren en heb ook gepleit voor de denktank voor de omgevingsvisie. Dat is een fantastisch initiatief. Dat is goed, dat je uit allerlei invalshoeken informatie krijgt en dan is het aan de raad om te beslissen wat je ermee gaat doen. Zeg wat je wilt en uiteindelijk moet er iemand besluiten wat je ermee doet. Want dan moet je toch ook rekening houden met de regio, en daar is een gemeentehuis voor om te matchen met allerlei invalshoeken.

Het grootste gedeelte van de verenigingen, ja dat zijn al grotendeels burgerinitiatieven. Als het gaat over het aantal maatschappelijke organisaties die denk ik ondanks dat ze vaak in de sector zorg & welzijn zitten, ja die hebben dat nog niet echt door. Hoe ze dus samen tot beleid kunnen komen en hoe ze dus samen met mensen dingen op kunnen pakken. Hoe ze ook samen, ja samen is denk ik wel het toverwoord om dingen voor elkaar te krijgen. Waar in mijn ogen dergelijke organisaties heel goed in zijn en daar zijn wij als gemeente ook heel erg goed in, wij hebben de kennis en know how. Maar de kracht onder vrijwilligers, bij burgers, bij de buurman die er allemaal zit, die wordt zo vaak onderschat. Als ik zie hoeveel mensen hier op posities zitten in bedrijven en of dat nu directeuren zijn of maakt niet uit. Op alle vakgebieden heb je iemand in huis binnen je gemeente. Nou ja en we weten dat eigenlijk niet eens. In mijn ogen zou het heel erg kicken zijn als we juist die krachten en mensen boven tafel krijgen. Wie zijn dat nou, wat zouden ze voor hun eigen omgeving kunnen betekenen. En ik denk ook dat als je mensen gewoon vraagt op hun kennis en know how dan is 9 van de 10 bereid om mee te denken en mee te participeren. En vooral als het gaat over hun eigen omgeving, waar hun eigen kinderen op groeien, hun eigen ouders wonen. En ik denk vooral dat laatste, en dat is in mijn ogen vooral een stuk kennis en data wie heb je hier? Ja, dat missen we gewoon.

Van belang is dat bij het achterhalen van dergelijke informatie ook de normale burger wordt benaderd en niet alleen de professionals. We moeten veel meer voordat je wat gaat doen in gesprek gaan met de burgers. Bijvoorbeeld klantenpanels. Vraag mensen of ze mee willen denken over onderwerpen waar er beleid zou moeten worden gemaakt. Dus meer verbinding. De groep ouderen die nu komt is heel anders dan de groep ouderen van vroeger. De groep zal steeds groter worden. En er is steeds minder geld voor de zorg. We zijn alleen aan het aanvullen. Maar uit onderzoek blijkt dat als je iemand activeert dan zal deze zich sneller beter voelen. De mensen kunnen hierdoor meer input krijgen van alle kanten.

Als belangrijke ontwikkeling geldt voor mij de kanteling binnen het Sociaal Domein. De verschuiving die daarmee heeft plaatsgevonden naar dat er veel meer van mensen zelf gevraagd wordt. Ouderen moeten langer thuis blijven wonen, zowel de zorg thuis als de zorgvraag gaat veranderen en ook de manier hoe woonzorgcentra hiermee om gaan. Er wordt veel meer gevraagd van mensen, ze worden veel meer betrokken. Ik heb altijd een afkeer gehad aan het 'ivorentorentjes politiek' dat lange tijd heeft geheerst. Het van bovenaf opleggen van beleid. Je merkt dat dit nu aan het omkeren is. Inwoners worden meer betrokken in processen, denk aan ontwikkelingen in de woningbouw waar onlangs weer een bijeenkomst over woonruimte en de 'denktank' over waar het naar toe moet in Voorst. Mooie ontwikkelingen.

De gemeente Voorst is heel ruim en ik heb heel veel buiten gewerkt. En als iemand dan bij ons kwam met de vraag, kan je die twee takken ook wegzagen dan deden we dat. En om 10.00uur zaten we dan aan de koffie. Maar nu als inspecteur moeten we naar de mensen toe en dan tien dagen later, is het nog niet gebeurd, dan kan je al een dreigbrief opleggen. En vroeger deden we dat voor de burger. We wisten niet anders, we waren er voor de burger. Dus de gemeente is ook heel erg veranderd. In een week dat ik werkte dronken we zeker 4-5 keer bij mensen koffie. En ik weet zeker dat als ik nu aan de jongens vraag, dat dat nergens meer gebeurt. Dit

komt omdat het sociale contact er niet meer is. Allemaal door rijden, vlug, vlug. En in mijn tijd was je ook langer in een straat bezig met een sloot of een berm. En die uitbesteding, andere mensen, vreemde mensen. Dit zijn mensen van de vroegere sociale werkplaats en ik kan me voorstellen dat een burger dit type mens niet snel binnen haalt. Ik wil niemand daar mee kwetsen maar zo iemand, ja die haal je niet graag binnen. En dat we dat niet meer voor particulieren deden is zeker tien jaar geleden de omslag in gekomen. Door inkrimping van het personeel, de uitbesteding en ik kreeg een andere baas die een hele andere insteek had. Ik vraag me af of dat nodig was. Kijk dat het werk anders moest, wij deden heel veel handwerk. Dus dat dat machinaal moest, ja dat moest wel maar daardoor gaat het ook vlugger en ben je niet meer zo betrokken bij de burger. En het heeft allemaal met geld te maken.

Dat weet ik niet [red: hoe de afstand tussen politiek en uitvoering te verkleinen]. Ik woon zelf in een andere gemeente en daar zijn meer initiatieven om burgers er meer bij te betrekken, en dat is op zich prima, maar of dat invloed heeft weet ik ook niet. Ik denk dat het wel belangrijk is dat er dan goede communicatie en afstemming is tussen de politiek en uitvoeringsinstanties, dat er ook geluisterd wordt. Ik zeg niet dat dat niet gebeurt, maar dat is wel een risico. Ik denk dat dat in het belang is om de juiste dingen te doen. Voor de burgers natuurlijk.

We moeten de burger meer laten bepalen

Nou ik denk het meest knellende is dat wij gaan praten en denken voor mensen die er wonen. Terwijl zij juist zelf heel erg goed mee zouden kunnen praten en denken. Voorbeeld: Een papieren plan wordt nu werkelijkheid, en de werkelijkheid is anders. Je merkt al van collega's die schieten in de weerstand, ja die bewoners wisten het van te voren. Maar nu het pad er is ervaren ze overlast. Ja, in mijn optiek moet je altijd met die mensen het gesprek voeren. En vragen wat voor opties zien jullie nog? Want wij zien die niet meer. Volgens mij kan je je in zo'n verhaal ook kwetsbaar openstellen. We hebben er aan de voorkant wel over nagedacht, wij zien geen optie meer, als jullie die wel hebben, denk vooral mee. En vooral heb je dan een heel ander gesprek dan dat zo'n buurt in opstand komt met bordjes hier in de raadzaal gaat zitten. Wat die mensen raak je dan ook op andere gebieden dan kwijt. Want die zien de gemeenten dan als lastig. En niet als organisatie die probeert mee te denken en er voor de burgers is. Dat is een houding en een werkwijze die gewoon kan knellen en vooral in deze tijd.

Over beleidswijzigingen kan ik mij boos maken. We hebben de mond vol over burgerparticipatie, dan moeten we ook de burger laten bepalen wat de politiek en de ambtenaren in het gemeentehuis moeten doen. Hoezo, een nieuw gemeentehuis, is dit dan niet goed? De politiek maakt er in Nederland een lachertje van. In de politiek draait ook alles om geld en niet om oplossingen te zoeken waar mensen gelukkiger van worden. De betrouwbaarheid van de overheid is niet groot.

Vroeger had de gemeente de kennis, nu weten de burgers alles of ze kunnen het opzoeken. Dit vraagt van de gemeente een andere rol, bijvoorbeeld de omgevingswet 2019. Het wordt belangrijk dat "we allemaal aan dezelfde kant van de tafel zitten". Er wordt meer van burgers gevraagd. De politiek alleen bepaalt niet meer. Burgers moet je erbij betrekken. De opkomst

van Gemeente Belangen is hiervan een voorbeeld. Maak burgers deelgenoot, ze moeten gehoord zijn.

Nou ik zou dat zo niet weten. Wel vind ik dat je mensen meer inspraak zou moeten geven in hun omgeving. Bijvoorbeeld groenvoorziening ik weet niet of dat hier ook speelt. Als er een stukje groen is bij iemand is dat alweer van de gemeente en als mensen iets willen dan kan dat alweer niet. Terwijl mensen dat vaak wel willen. Daar zou je iets meer vrijheid in mogen geven. In de groenvoorziening die bij mensen langsloopt. Meer flexibiliteit in het openbare groen. En verder ja, we hebben hier geen actie gevoerd maar hier is de parkeerplaats vlak achter en hiernaast is mijn slaapkamer. Het raam van mijn slaapkamer zit pal op het loopgebied en het parkeergebied. En dat moet eigenlijk zo niet. Er zou een groenstrook langs moeten of in ieder geval een stuk groen. Doet er niet toe wat maar niet mensen zo vlak langs het raam laten lopen. En ik vind dat men op dat soort dingen met de ontwikkeling van straten zou moeten letten. Dat het een prettig leefgebied is voor mensen. Daarom noem ik de gemeentelijke groenvoorziening, het gemeentelijke groen hoe ga je daarmee om? Kun je de mensen die daar wonen ook invloed, ook wel inspraak, geven. Het is iets wat ik verder signaleer.

Ik denk dat burgers meer behoefte hebben aan inspraak bij de gemeente. Je hebt natuurlijk een hele club die houdt van meedenken en meebepalen. Dat zie ik bij veel ouderen en jongeren. Die willen wel wat. Op het moment dat die wat willen, jij wilt ook wat met hen, ja daar moet je mee aan de slag. En dat is een heel dynamisch geheel en moeilijk hoe je dat voor elkaar krijgt. Beleid kan je keurig uitdenken maar hoe kom je nu uit bij de basis zoals jij het hebt bedacht. Ik zou zeggen doe je best. En uiteindelijk kom ik daar steeds op uit: het vrijwilligerswerk. Hoe krijg je nu dat degene wat je met zijn allen zit te bedenken op de plek waar het zou moeten gaan werken. En dan hoor ik onze Raad het steeds hebben over monitoren en dan denk ik bij mijzelf, daar ben ik ook wel een beetje zat van. En dan heb je de informatie, en dan? Wat doe je er dan mee? En in al je raadswork moet je kijken wat je allemaal voor je kiezen krijgt. En dan ook nog maar eens zien hoe je dat in je fractie terug krijgt. En hoe je dat dan weer op de tafel kan krijgen in je politiek. Dat is erg lastig. Het lastige is als je kijkt naar onze fractie bijvoorbeeld. Die bestaat uit 7 mensen. Soms denk ik wel, het zou veel handiger zijn als je een fractie van 2 hebt. Dan kan ik vrij snel mijn eigen gedachten volgen buiten de vraag of het wel goed is. Daarin heeft 7 wel het voordeel. Maar dan moet daar wel iets onderliggen, een visie. En dat is hartstikke lastig. En dat vind ik onvoldoende aanwezig, daar zijn ze het ook niet mee eens, maar goed dat mag. En in maart 2018 staat er een nieuwe kans te wachten. Dan kunnen we opnieuw beginnen. Hoe gaan we dat andere denken introduceren en voor mekaar krijgen.

Mensen die in de raad willen, willen van zich laten horen of zijn egocentrisch gedreven. Het raadslid zit voor zichzelf of ook wel voor de burger. Je moet de politiek dichterbij de burger brengen. Je moet de wil van de burger om bij de politiek te horen niet overschatten. Er zijn meer dan voldoende mogelijkheden. Door de schaalomvang van de gemeente is iedereen makkelijk te benaderen, is toegankelijk.

Het moet van onderaf komen

Ik denk dat heel basaal, het eigenaarschap van iets, dat ons ontnomen is of dat we dit zelf weg geduwd hebben. We zijn er zelf ook verantwoordelijk voor dat we dit laten gebeuren. Maar het eigenaarschap is daar heel basaal in. Ik ben mede eigenaar van dit probleem. En daar ga ik wat aan doen. Opvoeding, onderwijs in normale omgang, in het dorp, in de politiek, in alle hoeken en alle gaten van ons maatschappelijk bestel zijn we dat een beetje verloren geraakt. Ik vind wel dat het terugkeert hoor. Dat mensen nu snappen hoe het zit. De kleinschaligheid komt weer bovendrijven, de service komt weer boven drijven. We beginnen weer met elkaar in de gaten te krijgen dat dit nodig is. Maar ik ben er nog niet overal tevreden over.

Dit heeft deels te maken met de individualisering en deels met de rol van de overheid. De overheid heeft voor een deel de verantwoordelijkheid bij de mensen vandaan gehaald zodat zij denken dat het standaard is dat het geregeld wordt, worden er lui van en gaan hun hand ophouden. Als ik bijvoorbeeld ruzie heb met mijn buurman, bel ik de politie om het op te lossen en ga niet met de buurman in gesprek om er samen uit te komen. De overheid is zich wel aan het oriënteren op de toekomst. Individualisering en maatschappelijke verzuim zijn twee kanten van dezelfde medaille. Je hebt aan niemand verantwoording af te leggen. Vanuit verschillende instituties (zoals de kerk) ging meer corrigerend vermogen uit, het samen leven. Je ziet ook goede voorbeelden dat mensen zelf het groen tussen de woningen ter hand nemen, zelf verantwoordelijkheid nemen, soms samen met anderen.

De sociale controle, het weer samen met elkaar je verantwoordelijk voelen, ook voor je buurman en buurvrouw. Daar zie ik mooie initiatieven hoor. Ik denk dat het daar ligt, laagdrempelig. Niet ik en mijn straatje, maar wij en onze gemeente. Dat mensen zich verantwoordelijk en betrokken voelen bij elkaar. In de basis geloof ik dat mensen in beweging komen als mensen denken hier valt wat te halen. Als mensen zelf met een plan komen. Je loopt het hardst voor de plannen die je zelf kan bedenken. Ik geloof niet zo in dingen die van bovenaf worden opgelegd. Groot aantal mensen schiet in de stress of hebben aversie tegen alles wat opgelegd wordt. Laat het nou van onderaf komen, dat vind ik veel sterker.

De schaalvergroting wordt door die versnippering gevraagd, maar het elkaar kennen, dan wordt er heel veel overgelaten aan burgerinitiatief. Er zijn ook heel veel burgerinitiatieven, die kunnen ook beter functioneren in een grotere schaal. Een vriend van mij woont in Nijmegen, die heeft een heel "dorpje" opgericht. Ze hebben zelf gezorgd voor glasvezel, voor dit voor dat. Ze zijn een kleine gemeenschap geworden binnen die grote gemeenschap. Daar heeft iedereen baat bij, binnen die kleine gemeenschap kent iedereen elkaar en doet ook van alles voor elkaar, dus dan komt dat verlangen naar contacten, naar dorpsgeest komt dan weer terug. Dat is puur een burgerinitiatief. Ze hebben het allemaal zelf betaald, ze kregen geen dubbelte subsidie. Ze zijn nu een soort van pilotproject voor andere gemeenten. Zo kan het ook.

Ja, die angst is er vooral bij maatschappelijke organisaties die vaste subsidies ontvangen op dit moment. Ze hebben jarenlang subsidie gekregen, soms in een strakker regime, vaak ook niet is mijn ervaring. Ja, en nu vraagt de tijd wat anders. Als mensen uit het Holthuis zeggen wij

willen groenonderhoud gaan doen. En wij kunnen die kwaliteit ook leveren dan denk ik wel dat je als gemeente daar goed naar moet kijken. Kan dit? En willen wij dat ook?

Ik heb in de denktank van de gemeente gezeten; nagedacht over de toekomst; ging ook over de rol van de burgers en de rol van de overheid. Boeiend; geponeerd in één van de werkgroepen; "ieder dorp heeft over 20 – 30 jaar eigen regie". Er blijven natuurlijk wel dingen centraal nodig bijvoorbeeld rioolonderhoud, een dorpshuis, enz. Meer ruimte geven, samen aan tafel gaan zitten. Die boodschap is overgekomen.

Gemeente moet (burger)initiatieven beter ondersteunen

Er zijn geen centen meer, de gemeente moet zich terugtrekken, dus stimuleert men burgerinitiatief. Men gaat een beetje achterover zitten, weet je, we wachten nog even tot er wat burgerinitiatieven komen, dan zeggen we daarna wel hoe het moet. Ik denk niet dat dat de goede weg is. Dit leidt tot stilstand, er komt niks van de grond. Je bent afhankelijk van een paar mensen die de kar willen trekken. Elke vereniging, dat zijn een paar mensen die dat willen doen. Vaak zijn het ook nog dezelfde mensen die het doen. Heel vaak hebben zij niet de behoefte om ook nog een andere kar te gaan trekken.

De gemeente vraagt overal geld voor, ook voor goede initiatieven. Ik zit in een project om de afgebrande molen in Terwolde te herbouwen en de gemeente vraagt voor de e leges € 3100. Hetzelfde met de stichting Tamara. Daarvoor wordt binnenkort een hardlooppwedstrijd georganiseerd. De gemeente vraagt leges voor alles. Het afzetten van de weg, het weghalen of plaatsen van borden etc. dat bedoel ik met geen proactief beleid van de gemeente. Ook in het dorp moeten voor elke activiteit leges betaald worden. Een optocht, Sinterklaas, etc. Stel een pot in per kern, één budget waaruit dit soort activiteiten betaald kunnen worden. Alles wordt gecentreerd in Twello en het is heel erg moeizaam om buiten Twello voor de andere dorpskernen iets voor elkaar te krijgen. Maak van ieder dorp een project met een eigen budget zodat die dorpskernen zich ook kunnen ontwikkelen.

Door het [red: initiatieven vanuit de burgers] te stimuleren vanuit de gemeente en heel veel bekendheid eraan te geven. Dat zal nu denk ik ook al ongetwijfeld gebeuren. Mensen enthousiast maken. Zelf ook vanuit mijn rol de mensen erop attenderen, er over sparren wat de mogelijkheden zijn. Ja, kijken hoe je nog meer kunt samenwerken. Mensen moeten elkaar opzoeken. Niet alleen mensen in Twello maar ook juist de kernen erbij betrekken. Dat is ook heel erg belangrijk. Die voelen zich nog wel een beetje achtergesteld, maar goed we hebben daar wel dorpscontacten achter zitten maar dat is wel iets waar ik denk dat het straks veel beter moet gaan lopen dan het nu loopt.

Voorals zou ik willen zeggen dat burgerinitiatieven moeten worden gesteund. En die zijn er zat hoor! Kunst en cultuur, kunsthuis is een burgerinitiatief. Er is een aantal mensen dat dat op poten heeft gezet. Plan Noordijk, die mensen geven huisconcerten, allemaal burgerinitiatieven. Helemaal privé. Zulke mensen die verdienen ondersteuning, en dat is een kwestie van beleid denk ik, dan is het maar net, van hoe sta je erin. Ga je hierin mee als overheid, als bestuur, als college, of als raad of zeggen we van zoek het allemaal zelf maar uit, ik heb andere problemen

aan mijn hoofd. De betrokken bij de gemeenschap, je welzijn van je gemeenschap, dan ben je toch sterk afhankelijk van de raad en het college. Hoe groot is die bereidheid.

Faciliteren en initiëren zijn de toverwoorden. Sommige dingen moeten eerst grootst aangezet worden zodat dit vervolgens wel opgepakt wordt door de samenleving. Actief burgerschap is goed. Zaak is eerst te organiseren en faciliteren, en hier vervolgens iets uit te laten ontstaan. Ik geloof zeker in burgerparticipatie maar het is ook vaak roepen in de woestijn. Leg vooral niet altijd de bal bij burgers.

Een gemeente moet volgend worden. Als een straat of buurt iets wil, moet de gemeente daar wat mee. Mijn zorg is wel dat gemeenten willen dat allerlei dingen gaan ontstaan, maar vervolgens zitten zij er op de ouderwetse manier nog bovenop. Net als ouders moet je je kinderen loslaten en dan gaat er van alles mis, maar toch moet je het vertrouwen hebben. Dat geldt ook voor de gemeente.

Noaberschap, een nieuwe vorm van noaberschap is hier in Wilp ontstaan in het dorp. Ik denk dat dat belangrijk is als je het hebt over preventie, over de toekomst. Dat een gemeente moet weten hoe die kernen dat opvangen. Gaat dat overal goed, waar is het niet goed geregeld dat is één he, dus dat je overzicht hebt. En het tweede is wat je volgens mij als gemeente zou moeten supporten dat die mensen goed bezig zijn dat te organiseren. Dat je niet alleen een applaus geeft een pluimpje, maar daar zou je contact mee moeten houden. Naar mijn idee van gaat het goed bij jullie, wat hebben jullie nog nodig, hoe kunnen we jullie extra van dienst zijn? Dus dat je als het ware een versterker wordt van die initiatieven. En wat ik aan de gemeente nu merk dat is ook bij cultuur en zo dat de gemeente niet echt heel erg is van het vanzelf actief opsporen is waar gaat het niet goed waar kan het beter en ook niet actief in het versterken of de wind eronder zetten snap je dat zijn hele goede ontwikkelingen. Daar gaan we eens mee in gesprek niet zo van die krijgen een pluim maar daar gaan we mee in gesprek. Een voorbeeld stellen voor anderen dat doen ze daar, wat aardig eigenlijk maar daar lopen ze steeds tegen die en die dingen over een paar jaar hebben ze een probleem want die mensen in die kernen weten heel veel. En ambtenaren weten dat gewoon niet die staan er gewoon te ver af. Zo zit het leven in de gemeente in elkaar die gaan 's morgens naar hun werk aan het begin van de werkweek en dat is toch een heel intern proces.

Ik bied de gemeente Voorst aan om er voor te gaan, om mijn eigen gevoel van zingeving te voeden, daar gaat het over. Maar de gemeente Voorst werpt zo veel problemen op. De wethouder komt natuurlijk wel langs want het is wel bijzonder dat zo'n vent dit aanbiedt en dan stopt het en dat betreur ik. Het loopt dan vast op vergunningen en wat dan ook, toestanden. Als je dan echt een dynamische samenleving wilt, waar ook aan de onderkant gewerkt wordt en niet alleen aan de top dan moet je je toch iets anders op gaan stellen. Dan moet je inderdaad iets anders op gaan stellen. Dan moet je inderdaad gaan luisteren, kijken. Nou ja, dat is ook waarom ik dit project met enig cynisme bekijk. Ik vind het geweldig. Het zal wel bakken met geld kosten maar ik ben benieuwd wat er uiteindelijk uit komt.

Mensen die een sterke passie hebben, een drive, die redden zich ermee. Die denken nou, oké, dan niet. Ondernemen is een sport. Daar hou ik lezingen over in het hele land. De gemeente zou beter moeten kijken: zie, ken en ook acteer echt.

Op andere plekken in Nederland zie je dat ook wel gebeuren, hier eigenlijk nog helemaal niet. Dus dat verbaast mij nog enigszins wel omdat wij best wel veel vrijwilligers hebben. Maar op die gebieden, dat mensen het zelf in handen nemen dat zie je nog niet veel. Er is wel een energiecoöperatie en een woonzorgcoöperatie. Maar voor de rest zijn er weinig coöperaties die of partijen die echt taken op zich nemen. En een paar belangenverenigingen proberen dit wel. Zijn wij die juiste structuur? En kunnen de risico's die bij ons komen. Kunnen wij dat aan? Nou dat is nog wel een punt van gesprek? En dat is wel lastig.

Bij denken aan faciliteren van burgerkracht vraag ik me af wat burgerkracht dan is. Gaat het dan om burgerinitiatieven, eigen kracht, participatie? Ik denk weer aan Bussloo. Is het een idee om de werkgroep 2.0 in contact te brengen met een wethouder en meer andersom verwijzen naar eigen initiatief en komen met aanbod? Bijvoorbeeld een mandje met eieren geven?

Begin een vorm van denktank met Voorster bewoners met maatschappelijke thema's. Hanteer daarin een open agenda en wel in de actualiteit. Signalering prima en daarna. Zorg voor beweging! Geef meer ruimte en faciliteiten. Zorg voor gehoord worden en dat ze bestaan en zo krijg je beweging. Creëer een klimaat dat het kan en je er zijn mag.

En dat probleem van de jeugd trekt zich ook door op het gebied van huisvesting. En dan kom ik bij een punt, daklozen. Dan kom ik bij het punt; Wanneer krijgt de overheid het aanbod van een particulier om daklozen op te vangen? Die wil die uit de bijstand halen, die mogen werken voor hun geld, voor hun eten en op die manier kan de gemeente bezuinigen op bijstandskosten. Wanneer krijgt de overheid zo'n aanbod nou? Ik heb het aanbod gedaan aan de gemeente Voorst en ik kreeg het niet voor elkaar. Dat is stupide. De wethouder is wezen praten want hij vond het toch wel bijzonder. Dat ik een Emmausgroep wilde oprichten, wat ik nu doe met de buitenlandse stagiaires, die werken voor kost en inwoning. Maar ik werk veel liever met Hollandse mensen die het pad verloren zijn, maar de gemeente Apeldoorn is leidend op het gebied van daklozen en de gemeente Voorst valt onder Apeldoorn. En Apeldoorn wilde niet dat er onder haar duiven werd geschoten, maar goed de gemeente Voorst is het gevecht natuurlijk helemaal niet aangegaan met Apeldoorn. Er is mij dus maar snel verteld, nou dat kan niet want die gemeente Apeldoorn zit er tussen. Voor de wethouder was het daarmee klaar en voor de ambtenaar al helemaal. En ja ik moest wel huisvesting regelen want als ik hier 10 mensen op wil vangen dan heb ik 10 plekken nodig. Ik kan ze niet met 2 of 3 op een kamer stoppen. Dan krijg je dus bouwvergunning. Dat was het enige waar ik die gemeente voor nodig had, anders had ik het ook wel kunnen doen zonder de gemeente. Als overheid kun je deze initiatieven wel eens honoreren, verdorie.

Ik heb een aanbod gedaan aan de gemeente Voorst. Ik vang mensen op hier en daar dus ik kan er wel degelijk iets aan bijdragen maar daar ben ik dan juist op de overheid gestuit. En dat is jammer want ook de Emmausbeweging Nederland zag er erg veel brood in omdat ik een ander verdienmodel probeer te ontwikkelen. Emmaus is de 1e kringloopwinkel geweest. Toen ik jong

was werd ik al enorm door ze gegrepen en nou ik ouder ben kwam ik ze weer tegen via een jongen, die loopt hier stage, en zo is het ontstaan. De landelijke Emmausbeweging wilde er wel in investeren op basis van een Emmausgroep. Dus niet alleen op basis van een kringloopgroep, maar ook op basis van andere verdienmodellen en dan loop je dus vast op de overheid. Dan zegt die overheid; ja leuk, aai over de bol, kopje koffie en moven. Dat schiet niet echt op dan. Je hoort er nooit meer wat van. Ze zouden er op terug komen maar dat is niet gebeurd. De wethouder heeft mij nog wel 1x opgebeld dat de gemeente Apeldoorn dus moeilijk lag. Toen zie ik; joh, daar kun je toch wel wat mee doen. Toen is hij nog wel een keer bij mij in de winkel geweest. Als je een probleem ziet. Jullie zien kennelijk problemen, ook op je af komen, dan moet je wel de kansen grijpen die je geboden worden en als ik dan zeg dat je toestemming moet geven dat ik hier barakken mag bouwen, hele eenvoudige barakken, zodat de mensen hier kunnen wonen. Ja, dan kan ik snappen dat het wringt en schuurt, maar dan ga je het niet op voorhand naast je neerleggen en zeggen dat de gemeente Apeldoorn dat gedaan heeft, want dat is onzin natuurlijk. Dan moet je, als je dan echt iets wil, daar ook mee aan de gang.

Ik kan zelf acties opzetten, particulier initiatief, dit zit in iedere vereniging. Zelf meewerken in besturen en medeburgers motiveren en stimuleren. Proberen anderen te ondersteunen bij het maken van nieuwe plannen. De gemeente moet initiatieven faciliteren en burgers ondersteunen bij hun nieuwe plannen. Zelf met plannen komen en ondersteuning vragen aan gemeente en andere overheden. Zorgen dat een bestuur goed werk kan doen. Geen vriendjespolitiek. Particulier initiatief geeft elan van de burgers.

Het maximaal faciliteren van mantelzorgers en dorpscontactpersonen. Breng mantelzorgers in beeld en geef ze waardering. Dorpscontactpersonen moeten volledig betaalde krachten zijn. Daarnaast moet de gemeente ervoor zorgen dat de mensen een goed contactpersoon hebben bij de gemeente. Het moet laagdrempelig zijn, bijvoorbeeld een spreekuur in de dorpen et cetera. Zorg dat mensen goed kunnen functioneren in hun eigen woonomgeving. Als je wilt dat deze problemen wegebben, moet je faciliteren, faciliterende maatregelen nemen. We moeten proberen te verbeteren, anders heeft dit interview geen zin. Hier ligt een heel belangrijke rol richting de gemeente, ook richting de ondernemers (dit na een zijstapje over het werken in sociaal domein en de wens ondernemers te betrekken bij Participatienota).

Wij zijn afhankelijk van subsidies van gemeente en donateurs. Jaarlijks draaien we op een budget van 2000 tot 2500 euro. Dat is toch niet veel t.o.v. de waarde ervan. De kosten die we maken zijn voor gas, water en licht en werkmateriaal, koffie en thee. Op dit moment betalen we geen huur omdat een boer ruimte ter beschikking heeft gesteld waar we nu een werkplaats en een magazijn hebben. We kunnen daardoor nu 2,5 dag draaien. Als deze situatie stopt en we moeten gaan huren vinden we dat gemeente moet gaan meedenken over oplossingen. Zou zonde zijn als dit gaat verdwijnen. We halen met minimale kosten een groot resultaat. Dus als we geld nodig hebben dan is het wenselijk dat gemeente niet moeilijk doet. We proberen zelf steeds creatief te zijn in het zoeken naar oplossingen om zo min mogelijk kosten te maken. We hopen echt dat gemeente ons blijft ondersteunen. Met name om dat het zo'n grote groep aan het worden is die we bedienen. We hebben nu 1 iemand die alleen maar zit te schuren. Hoort er wel bij. Daarmee voorkom je dat situaties verergeren. Je ziet de band die er is, de

omgang met elkaar. We krijgen nu minder van kerken. We moeten er niet veel energie hoeven in te stoppen om geld binnen te krijgen. Vrijwilligerswerk moet wel vrijwilligerswerk blijven.

Het moet leefbaar blijven in de kernen. Kleine initiatieven moeten door de gemeente gestimuleerd worden. Voorzieningen voor ouderen in de dorpskernen (nu is alles in Twello). Alle vrijwilligers, al die mensen die zich inzetten voor meer leefbaarheid mogen wel bedankt worden door de gemeente of eens in het zonnetje gezet. Meer gezamenlijke initiatieven geeft ook participatie. Dit is een van de doelen van de gemeente maar de gemeente doet zelf niets. De gemeente zou mensen de ruimte moeten geven en fouten maken zou moeten mogen. Dan krijg je ook goede resultaten. De ruimte om dit te bereiken moet de gemeente scheppen.

Gemeente moet verenigingen en onderwijs beter ondersteunen

Gemeenten gaan te weinig uit van de kracht van de samenleving. Dit heb ik bijvoorbeeld gezien toen ik bij een gemeente werkte en ik de kracht van sportverenigingen zag bij het omkijken naar de ander. Er is een hele wereld waarin mensen nog zorgen voor elkaar. Dat wordt te weinig gezien. De vraag voor gemeenten is dan: hoe kunnen we sport- en cultuurverenigingen ondersteunen? Hoe kunnen we deze verenigen helpen nog sterker te worden. De gemeente ziet dit niet. Zorg en voorzieningen zijn er echt al in en door verenigingen.

De gemeente kan wat doen door met verenigingen te praten over de vraag: waar kunnen we jullie bij ondersteunen? Een voorbeeld is: innen van contributiegeld – daar zie je vaak al waar er problemen zijn, een penningmeester weet dit bijvoorbeeld. Je kunt bijvoorbeeld alle penningmeesters bij elkaar roepen en het samen hebben over; wat doe je als je er tegenaan loopt dat mensen niet kunnen betalen. Dit kan ook bij dingen als verlies, langdurig ziekte etc. De gemeente moet dus aansluiten bij het bestaande en dat verder ondersteunen en versterken.

Maar als PECO op zaterdagavond open is, hebben wij via de gemeente en de GGD een alcoholtester mogen lenen. En dan op voorhand blazen. En mensen onder de 18 met alcohol op komen niet binnen. En het volgende probleem is dat ze dan buiten staan en dan heb je de overlast in de buurt, en flessen daar. En zo blijf je aan de gang. En dat had je eerst niet, of minder voor mijn gevoel. Nee, dat is eigenlijk wel een feit dat je geen flessen zag in de speeltuin of in de omgeving. En nu wel. Ja, en dat is een wet maar de oplossing is er niet voor. En daar word je ook niet in begeleid. Ik vind niet dat de begeleiding van de gemeente Voorst daarin voldoende is. En ik denk dat dat wel nodig is. Want ze leggen ons wel de verantwoording op maar ze begeleiden ons daar niet in. Het is volgens mij de eerste keer dat we een controle hebben. En dan constateren ze ook dat van 1200 man, dat er mensen met verkeerde bandjes met alcohol lopen. En dan zeg ik, ja dat kan. Maar dat is niet te doen want dan moet ik bij iedereen er naast gaan staan om te kijken wat ze aan het doen zijn. En ik denk dat wij wel een waterdicht systeem hebben. Of voor een groot deel, dat ze in ieder geval geen alcohol kunnen krijgen bij ons. En wat iemand dan met twee bier doet verder in de menigte, ja daar hebben wij geen zicht op. En van de gemeente zouden we daar graag meer begeleiding in willen hoe we het moeten aanpakken. Wat is daarin het beste? Hoe moeten we daarmee om gaan? Wat is hun standpunt daarin? Dat is misschien wel prettig. En dat ze met gezamenlijke

dingen komen. Een deurbeleid. We zitten nog niet allemaal op een lijn. Het moet wel gelijke monniken, gelijke kappen zijn. Het is raar dat bij de een de muziek om 01.00 uit moet, en bij de ander om 01.30 en bij die om 02.00, ja dat is wel iets wat gelijk getrokken kan worden. Dus met de alcohol heb je als vrijwilligers organisatie wel moeite mee om daarmee om te gaan. En je wordt er altijd op aangesproken.

Wel kan er gezegd worden dat in bepaalde zaken de overheid een mindere strakke regie moet hebben en meer moet proberen te faciliteren. Bijvoorbeeld in Apeldoorn hebben we toernooien voor jongeren uit verschillende steden en landen. Daardoor is de toestroom van jongeren toegenomen omdat ze nu een hangplek hebben. En die hebben daardoor ons zaalvoetbal op de allerhoogste eredivisie gebracht. Mede tot stand gekomen door de stromen. De vluchtelingen leveren een bijdrage aan die verenigingen.

Stuur op meer mogelijkheden medegebruik zoals bij sporthal Zozijn (onderwijs en sport). Leg ook beter uit aan samenleving wat de insteek is van overheid en daarmee andere partijen: verbinden! Ondersteun bij zoeken van geldmiddelen zoals CCW'16 die nog 75.000 zoekt, fondsen vinden!? Meer nadruk op stimuleren leefbaarheid en daarmee levensvatbaarheid dorpen. Je moet dit bereiken doordat de leefbaarheid van de dorpen staat of valt met verenigingsleven en netwerken van de inwoners. Je moet meer nadruk leggen op synergie instellingen en mensen denk aan samenwerking Pompe;

Maar meer leden betrekken dat lukt niet. Maar vanuit de overheid en politiek zou je daar wel wat mee kunnen doen om daar bewust mee om te gaan. Wij zouden ons graag meer zichtbaarder maken door bijvoorbeeld wat op scholen te laten zien. Maar ja, wij zijn een kleine vereniging met weinig vrijwilligers en als die dan ook nog eens overdag iets moeten, ja. Eigenlijk zou vanuit de afdeling sport een steuntje in de rug moeten komen. Kijk in grote verenigingen heb je altijd een paar gekken die tijd over hebben of geen werk hebben. Dus daar zouden wij wel wat in gefaciliteerd willen worden. Er zijn bijvoorbeeld buurtsportmedewerkers die worden natuurlijk betaald door de gemeente en ik zie het nog niet zo snel gebeuren dat zij dat gaan trekken. Want zij vallen vaak snel terug op de geoormerkte sporten. En we hebben zo nu en dan wel contact met de buurtsportcoaches maar dat zou beter kunnen.

U raakt een gevoelige snaar met het maatschappelijk bezig zijn. Voor de transitiewet ging spelen hebben wij een plan gemaakt voor de dagopvang en buitenschoolse opvang, Dit is aangeboden aan wethouder Edo Horstman. Wij hoorden niets, gebeld, 'hoe zit dat nou'. Ik weet nergens van' het plan weer opgestuurd, weer gebeld, toen een gesprek met wethouder Vrijhoef. Hij heeft Horstman bij wijze van spreken een schop onder de kont gegeven, de ambtenaren hadden erbij betrokken moeten worden. Vrijhoef heeft de boot afgehouden. Ik snap dat niet. We hebben ervaring met mensen met een beperking. Nooit niets meer gehoord. Mensen van de Lathmer deden bij ons het groen en het schoonmaken. Dat is gestopt, omdat de busjes te duur zijn Bovendien wilden wij ook een begeleider erbij. Niet alleen SV Twello maar ook Activia en andere sportclubs in de andere dorpen kunnen deze mensen gebruiken. Ze kunnen op de fiets erheen. De zwakken in de maatschappij een zetje geven, Ik ga er niet meer achteraan en niet aan een dood paard trekken.

Het grootste probleem is de leefbaarheid, wat een zorg is. Er is ook een visie op het dorp in de maak. De leefbaarheid is ook gerelateerd aan (het voortbestaan van) de school. Daar zit ook het spanningsveld op qua financiën, het geld is er niet altijd om hierop te investeren. Er wordt veel gebruik gemaakt van ouders die voor allerlei zaken worden ingezet, bijvoorbeeld voor het schilderen en het maaien van het gras. Het meedenken vanuit de gemeente is hierin gewenst. Als voorbeeld container voor het plastic. Deze wordt één keer per maand geleegd en de school wil de leerlingen leren om afval te scheiden, ook in de klas. Het probleem is dat de plastic container na twee weken al vol is, waardoor het scheiden niet lukt. Dat komt het plastic bij het restafval terecht. Wanneer de school bij de gemeente vraagt naar een tweede plastic container, dan gaat dit gelijk geld kosten. Het is gewenst dat de gemeente hierin meedenkt. De school heeft een begaafdheidsprofiel, waardoor er ook kinderen op school zitten die niet uit de directe omgeving komen, de horizontale instroom is hierdoor groter. Voor de rest zijn er geen problemen.

11.3 Initiatieven en subsidies

(On)afhankelijk van subsidies

Ik denk dat er nog heel veel afhangt van geld. Bij heel veel initiatieven is er heel veel geld gemoeid. Dus de uitdaging is niet afhankelijk te zijn van de gemeente maar veel zelfstandiger te zijn en zelf achter sponsors aan te gaan om de initiatieven te steunen. Tegenwoordig heb je zoveel fondsen die over budget beschikken waar je misschien wel recht op hebt vanuit een organisatie hier in de gemeente. Dus ze moeten zelf met ideeën komen. De burger, de verenigingen moeten met de ideeën komen.

De Molukse kerk is een monument, en op die manier kun je aanspraak maken op subsidies. Maar de gemeente zelf moet dan niet, en dan praat ik vanuit financiën. Ik denk niet dat het een taak van de gemeente is om daarin met, of structureel subsidie in te participeren. Want ja dat hoeft helemaal niet of tenminste, als ik dan de taak van de gemeente er bij leg dan denk ik ja dat hoort niet tot de taken van de gemeente. Daar hoeft de gemeente niet in mee te doen. Het is aan de gemeentelieden zelf om dat op te lossen. Anders heb je al heel gauw, nou de gemeente geeft wel geld. We kunnen wel bij de gemeente terecht. En je hebt van alles he, van sportverenigingen die denken dat de gemeente alles maar moet betalen tot aan ja kerken, vrouwenverenigingen tot aan weet ik veel. Zo gaat het, tenminste zo ja.

Wat ik zie is dat het steeds lastiger is voor kleine verenigingen om het hoofd boven water te houden. Want er is ook zo veel. Er is heel veel aanbod, dus het is heel lastig voor kinderen om keuzes te maken. En daar hebben wij wel last van. Wij proberen het tafeltennis onder de aandacht te brengen. Maar je ziet gewoon bij scholen dat ze overladen worden met allerlei informatie en vragen. Dus als wij dat ook proberen bij hen dan kom je onder aan de stapel of ze doen er helemaal niets mee. Dat valt mij wel op. Je bent nu niet meer zo uniek. Je wilt jezelf wel laten zien maar het is heel moeilijk om jezelf te onderscheiden en je mogelijk toekomstige leden te bereiken. En dan zie je ook vanuit de gemeente, dat een vereniging subsidie krijgt vanuit de gemeente voor het aantal jeugdleden. Wij zijn een kleine vereniging dus wij krijgen een paar euro per jeugdlid, want wij hebben ongeveer 20 jeugdleden. Ja, hier kunnen wij niets

mee. Maar bijvoorbeeld Voorwaarts of Twello neemt, ja dat zijn grote omniverenigingen, ja die balans is niet goed want misschien hebben zij wel honderden kinderen. En dan worden zij weer beloond. Kijk zij hebben ook een grotere aanwas, elk jongetje gaat even voetballen in het begin en niet tafeltennissen. We hebben het al moeilijk omdat wij weinig leden hebben en we worden daar ook weinig in geholpen. En als je dan aandacht vraagt, lig je ook onder aan de stapel. Hier zou wel naar gekeken mogen worden. Kijk tafeltennis is best een unieke sport en volgens mij is de gemeente best blij dat Trias er is. En we hebben ook regelmatig contact maar dat blijkt niet uit de ondersteuning die wij krijgen. Die match is er niet. Wij hebben nu een accommodatie op grond van de gemeente daar betalen wij erfpacht voor, dat is ongeveer een euro per jaar. Dus dat is goed maar als wij willen verhuizen of een keer groot onderhoud van het dak dan zijn er weinig mogelijkheden om in een vorm van lening iets te krijgen. Dat ze ons helpen. Bij grote verenigingen zie je vaak dat dat wel mogelijk is. Ook onder politieke druk natuurlijk. Als je al klein bent dan wordt je ook klein gehouden.

Als je heel specifiek vraagt, lopen we tegen problemen aan, zijn er ontwikkelingen? Ja natuurlijk, alleen moet je het bespreekbaar houden. Op het moment dat wij zodanig weinig subsidie krijgen, dat we kaartjes moeten gaan verkopen voor zeven euro of tien euro, dan kan je je bestaansrecht daardoor kwijt raken. Wij zijn ook in een bepaalde situatie terecht gekomen toen in het bestuur de bezuinigingen werden aangekondigd van 50%, toen had het bestuur zoiets van jongens dat kunnen we nooit voor mekaar krijgen. En we hebben het voor mekaar gekregen. We zijn uitgedaagd. En we hebben erover nagedacht van hoe kunnen we dat realiseren? Wij willen graag het zwembad behouden voor de gemeente Voorst. We vinden dat belangrijk, dat is een prachtig middel voor ons doel. Dat betekent dat we veel meer moeten doen, af en toe appeltaart gaan bakken in het zwembad zelf, zodat als je het zwembad inloopt dat je de geur gelijk kunt ruiken. Maar zo kan je bestaansrecht behouden. Onvriendelijke bibliothecarissen geven mij de neiging om te zeggen bekijk het. Maar als iemand aardig tegen me is en zegt dat boek dat is een aardig boek. Of wat is uw interesse? Dan word ik daar warm van. Als ik zelf in de gemeenteraad van de gemeente zou zitten, zou ik enkele prioriteiten plaatsen en niet voor alles tegelijk een oplossing proberen te vinden. Als je een keuze maakt van het kan niet meer. Dan moet het echt een keuze waarvan ik als bestuur ervan overtuigd ben dat het niet anders kan. Want we hebben een grote verantwoordelijkheid, we hebben personeel in dienst.

De gemeente speelt hier op in door de open club beleid te hanteren. Dit houdt in dat er bij een sportvereniging andere organisaties aanhaken zoals een crèche, en kroeg, fysiotherapie etc. SV Twello was een voorbeeld van een open club. De vorige manager was hier heel actief in. Binnen en buiten de gemeente maar de manager die er na kwam niet dus nu zie je al die activiteit weer verdwijnen. Sport wordt gezien als het middel om veel problemen op te lossen ook door de gemeente. Subsidie wordt straks afhankelijk van de sociale bijdrage die je als club of vereniging doet. Dit is ook in de preventienota opgenomen. Tot 2019 geldt dit nog niet maar het zit als voorstel nog wel in de nota. Als vereniging nu heel erg druk met vitaal Voorst. Sport gaat geïntegreerd worden in het sociale domein. De extra financiële bijdrages vanuit de gemeente voor verenigingen zijn een pleister op de wond.

Het is op zich een goede ontwikkeling dat de subsidie afneemt. Want het dwingt je dan ook om als ondernemer te gaan denken. Dus het aanbieden van fruithapjes en gezonde rabarbertaart. Zodat je ook je sociaalmaatschappelijke positie inneemt. Alleen in onze branche zitten we tussen hele grote steden in en daar worden nog met emmers subsidie in gekieperd.

Budget aanvragen moet laagdrempeliger

In de stukken viel me ook op dat het veel gaat over budgetten beschikbaar stellen voor initiatieven in wijken waarvan ik het idee kreeg dat het misschien te veel papierwerk kan zijn om iets aan te vragen, om in aanmerking te komen voor bepaalde potjes. Het zijn allemaal vrijwilligers. Er zijn volgens mij zat goede ideeën, bijvoorbeeld om kinderen met problemen mee te laten doen, maar het kan te veel gevraagd zijn of voor sommige mensen te ingewikkeld zijn om alles in papier te vangen. Kan dat niet laagdrempeliger? Waardoor mensen makkelijker hun ideeën kunnen aandragen, kan dat niet mondeling of dat er gelijk meegedacht wordt om die groep/mensen te ontlasten. Anders zien misschien mooie ideeën nooit het daglicht. Soms maar gewoon doen. Het moet niet te ingewikkeld zijn. Kunnen de voorwaarden voor bepaalde regelingen niet laagdrempeliger, simpeler, anders?

Op dit moment zijn we nog zelf bedruipend, maar dat gaat veranderen. Vandaar dat we bezig zijn een stichting te worden. Dan kunnen we ook aankloppen bij instanties voor gelden. Dat vind ik een bezwaar hoe de gemeente om gaat met dit soort dingen. Ze initiëren van alles, ze zeggen we moeten meer burgerinitiatieven hebben, dat is prima, maar op moment dat een burgerinitiatief van de grond komt, dan trekken ze hun handen terug. Waarom dit is, moet je aan de politiek vragen. Je kunt wel om ondersteuning vragen, maar dan komt de gemeente terug met een lijst van dingen waar je aan moet voldoen. Wat voor de organisatie eigenlijk niet doenlijk is. Wij hebben het Trefpunt gestart met een aantal vrijwilligers. Wij willen dit starten om leuke dingen neer te zetten voor mensen. Dan hebben we een gesprek met de gemeente en die zegt luister eens: je moet een rechtsvorm hebben, al je vrijwilligers geschoold moeten geschoold worden. En wij zeggen: wij willen gewoon leuke dingen blijven doen. Volgens de regeltjes moeten wij daaraan voldoen voor geld of ondersteuning. Maar dat willen wij niet. Wij willen geen bestuur van een buurthuis worden. Toch moeten we dit doen, met tegenzin.

11.4 De dorpscontactpersonen als verbinder in de kernen

De dorpscontactpersonen zijn een goede maatregel

Over dorpscontactpersonen gesproken: het is geweldig wat zij allemaal doen. De ene na de andere activiteit wordt georganiseerd. Zij zijn echt goed bezig. Het is heel belangrijk dat die twee op het dorp zijn.

Gemeente Voorst is enorm goed bezig door dorpscontactpersonen op te tuigen. Die zorgen voor meer verbinding. Meer sociale controle. Mede een opbrengst van het verbinden. Veel mensen zitten thuis. Ik heb “De ontmoeting” opgezet met Anne Friedeman, ouderenadviseur. Werkgroep voelt zich nu verantwoordelijk. Resultaat: er zitten iedere vrijdagmiddag 30 – 40 mensen. Op advies van POH, thuiszorg geeft signaal dat iemand onder de mensen zou moeten komen: zij signaleren, iemand gaat op bezoek. Daarmee is er een vangnet. Wie niet wil dan is

dat zijn keus. Gemeente snapte dit en heeft meegewerkt om iets op te tuigen waardoor mensen elkaar gaan zien. Ik heb ingesproken in raad, is goed. Dat is al voorkómen, op een natuurlijke manier. Dorpscontactpersoon is mooi, die initieert, maar mensen moeten het zelf onderhouden. Dat is grote probleem. Aanjagers nodig. Iemand die midden in de samenleving staat. Zo'n persoon moet al eigen netwerk hebben in het dorp. Die moet mensen kennen anders kom je er moeilijk binnen. Zorgvuldig uitkiezen wie het wordt. Moet geen verdeeldheid opwekken. Iemand die zich aanmeldt die heeft bepaald ideaal. Dat moet je toetsen. Ik heb dat gedaan in overleg met Dorpsbelang, Bas van der Hoogen vanuit de gemeente en de penningmeester van Dorpsbelang. Dit was zeer laagdrempelig! Dit is ook dynamiek ontwikkelen, probleempreventie.

De beste maatregel die de overheid genomen heeft is het mogelijk maken van dorpscontactpersonen. Die aanstellen was erg goed. Een geweldig fenomeen. Hoeveel mensen hebben de weg gevonden naar koersbal, het wekelijkse kopje koffie, klussen morgen, de helpende handen. Het is niet meer weg te denken. Het zal wel een keer stoppen, maar denk dan goed na hoe dit dan verder moet.

Er zijn twee heel fanatieke dorpscontactpersonen en het in stand houden van deze dorpscontactpersonen is een absolute voorwaarde. Het betaalt zich dubbel en dwars uit. Ze krijgen nu een paar uurtjes betaald, dit is echt ondergewaardeerd. Als je praat over sociaal vlak, is dat de angel. Het zouden volledig betaalde functies moeten zijn.

Iets wat ik ook zeer waardeer is de mogelijkheid van inzet van middelen voor het aanstellen van een dorpscontactpersoon.

Niet iedereen is even blij met elke dorpscontactpersoon

Je hebt in Voorst heel zwakke dorpscontactpersonen en heel sterke dorpscontactpersonen. Als jij als gemeente ziet dat er ergens een zwakke dorpscontactpersoon zit moet je volgens mij iets gaan doen als gemeente. Moet je niet denken, jij zit in Klarenbeek en dat gaat heel goed daar zit een sterke dorpscontactpersoon, in Wilp gaat het niet. Dan moet je acteren dan moet je zorgen dat er een goede dorpscontactpersoon komt. Dan moet je dat beïnvloeden en signaleren dat het niet goed gaat en waarom het niet goed gaat en dan moet je proberen of je die zwakke dorpscontactpersoon kan equiperen of kan trainen of niet te vervangen is dan moet je ingrijpen naar mijn idee als je je rol serieus neemt dan ben je toch een beetje moeder als gemeente van de krachten die in gemeenschap zijn.

Het meest knellende is toch wel de versnippering. Overal zijn wat versnipperde activiteiten. Er zit niet een helicopterview die gaat kijken, laten we alles op één hoop gooien. De dorpscontactpersoon is een jaar of drie geleden aangesteld. Zij is op voordracht van het Voorster belang aangesteld. Ze heeft een aantal goeie dingen gedaan. Ik denk, dat ik vanuit het standpunt dat ik alles mag zeggen... Ik denk dat zij op dit moment niet meer de focus heeft die ze zou moeten hebben. Er zijn veel mensen die zijn geen fan van haar. Ik kan heel goed met haar. Ik vind het een leuk mens. Zij heeft bijvoorbeeld een wandelinitiatief ontplooid. Dat is best succesvol. Ze is druk bezig om de ondernemersvereniging een nieuw leven in te blazen. Maar het is haar nog niet gelukt om Voorst te verbinden met elkaar. Wat niet wil

zeggen dat de dingen die ze gedaan heeft dat geen goeie dingen zijn. Ik weet niet wat haar exacte opdracht was. Iedereen vult het op zijn eigen manier in.

Er is hier een dorpscontactpersoon. Nou daar zijn ook heel veel klachten over. Want ik weet dat die er is. Die heeft dan een zittingsperiode van twee jaar. Ik heb haar nog nooit gezien. Ze kwam niet op een afspraak opdagen. Ik weet dat het contactpersoon de Wiekslag gebruikt als startpunt van wandeltochten. Dat heeft de gemeente dan geregeld. Nou, als dat het is. Gebruik deze school. De ruimte is er. Ik vind het prima als hier 's avonds dingen worden georganiseerd.

We hebben ook een dorpscontactpersoon. Zou een centraal punt moeten zijn. Dan moet je wel de goeie hebben. Dat durf ik wel hardop te zeggen. Ik vind het geen goeie. Je moet iemand hebben die echt betrokken is bij het dorp Voorst. Die de mensen ook kent. Ik ken mensen die dat kunnen doen. Ze zal ook wel goeie dingen doen. Als je de mensen in Voorst vraagt 50/60% zegt, het is gewoon niks. Voorst is een apart dorp. Een eigenwijs dorp. Je moet de mensen kennen. Het is belangrijk wie het doet en hoe je het doet.

Die klik is belangrijk. Een buitenstaander moet de cultuur van een dorp een beetje kunnen snappen. En de huidige contactpersoon is er niet de juiste figuur er voor. We slaan de plank finaal mis mee. Daarom denk ik, dat als we zo'n centrum als de Benring hebben en we gaan dat uitbreiden met meerdere partijen. En dan moet je ook met de gemeente, Voorster Belang, dorpscontactpersoon. Er zijn er maar een paar die er goed voor zijn. Ik ken ze. Die moet je benaderen. Dan heb je goud in handen. Je moet met de mensen in contact komen. Er komt hier iemand met de fiets brood halen. Die woont al een half jaar hier. En dan zeg ik gewoon, hé, volgens mij ben jij een buurman van mij. We raakten aan de praat. En gaan we kijken of we kunnen samenwerken. En zo maak je contact. Pure interesse. Oprecht.

In elk dorp moet een dorpscontactpersoon zijn

Binnenkort komen er dorpsvertegenwoordigers (rijksgedachte). Zij gaan verbindingen leggen met en uitzoeken wat er allemaal leeft en gebeurt op het gebied van clubjes en verenigingen. In de Vecht is al iemand aangenomen en voor Terwolde loopt momenteel een sollicitatieprocedure. Zij krijgen een onkostenvergoeding via de gemeente.

Een dorpscontactpersoon voor Wilp-Achterhoek is echt een wens. Regeling van subsidies, opzetten van activiteiten, verbinden tussen jong en oud en preventie gericht op eenzaamheid zijn taken die nu blijven liggen.

In Klarenbeek is men heel actief, maar ik zie grote verschillen in de gemeente. In Twello merk ik bijvoorbeeld een veel minder groot saamhorigheidsgevoel. In Twello verschilt men te veel van elkaar (allochtonen, autochtonen). We trekken bij het Kulturhus eigenlijk ook te weinig publiek. In dorpen waar dorpscontactpersonen actief zijn, is men ook sociaal meer actief. Moeilijk om te zeggen of je een dergelijke structuur in Twello kunt ontwikkelen. We moeten ons ook afvragen of de behoefte er wel is.

Dorpsbelang Nijbroek denkt na over het aanstellen van een dorpscontactpersoon. Tot op heden is dit niet gelukt omdat we er geen voordelen van inzien. Er wordt toch wel wat gedaan.

In Teuge hebben ze het goed voor elkaar. De school wordt wel actief. De kerk is voor een gedeelte een vangnet. Voor wat betreft het aanstellen van een dorpscontactpersoon, wil het bestuur geen arbeidsrechtelijke relatie met een persoon; dat vinden we te veel risico.

In de diverse kerkdorpen zijn dorpscontactpersonen, terwijl in het grootste dorp van gemeente Voorst bestaat dat hele fenomeen niet. Dat is nooit van de grond gekomen. We hebben daarover met Bas van de Hoogen gesproken. Het is eigenlijk heel vreemd dat er geen dorpscontactpersoon is, of meerdere. Men zit eigenlijk te wachten op de burgerinitiatieven om dat van de grond te trekken. Wij zeggen flauwekul, overal lopen dorpscontactpersonen, alleen in Twello niet. Terwijl ik denk dat het wel degelijk een goede functie zou kunnen hebben. Die zou een bindende functie kunnen hebben om de diverse organisaties te verbinden. Wij doen zelf wel wat, maar dat blijft hapsnap werk.

Ik vind dat de gemeente een buurtcontactpersoon moet aanstellen, want ik ben ervan overtuigd dat dat niet vanuit de burgerij gaat komen. Iedereen ziet de bui al hangen. Op moment dat je buurtcontactpersoon gaat worden, is het hek van de dam. Weinig zitten te wachten om dat zo maar te gaan doen. Op moment dat jij zo'n contactpersoon bent, moet je al die clubs bij elkaar brengen. We weten allemaal hoeveel werk dat kan zijn om vrijwilligers bij elkaar te krijgen en dergelijke, dat krijg je dan in het kwadraat. Nogmaals, de noodzaak is er echt wel. We weten dat we met bepaalde vragen bij Bas terecht kunnen, dus dat is al een eerste stap. Ik pak zo de telefoon. Maar ik weet zeker dat er organisaties zijn waarvoor die stap niet makkelijk is. En Bas heeft ook maar een reikwijdte van 1 persoon. Maar met een buurtcontactpersoon wordt dat nog makkelijker. Als support, hoe kun je dingen aanpakken en zo. En zeker die coördinerende rol, die is dus heel belangrijk.

In mijn rol als dorpscontactpersoon zou ik zeker wat kunnen doen aan de binding in het dorp. Wel is het zo dat het lastig is om een bedrijf of instelling te stimuleren. Wij zoeken het vaker in sport gerelateerde activiteiten. We zijn geen verkoper of marketingpersoon van een bedrijf. Maar misschien is het wel wat om een keer met de gemeente Apeldoorn of de gemeente Voorst in gesprek te gaan over dit onderwerp. Wij hebben hier eerlijk gezegd nog niet zo over nagedacht, maar het is wel goed om dit eens te bespreken met de gemeentes.

Een meldpunt om de dorpen te ondersteunen is nodig

Met Mens en Welzijn heb ik goede gesprekken gehad en ik denk dat hij het ook goed begrijpt hoe dat werkt. Er wordt tijdelijk een impuls en dan mag een projectmedewerker een dorpscontactpersoon aanstellen en aan de gang helpen dat is nou gebeurd. Twee of drie jaar geleden zijn de dorpscontactpersoon gekomen en die tijdelijke projectmedewerker met landelijk of Europees geld, geld houdt op, project is klaar en dan blijkt dus dat in Wilp bijvoorbeeld die steun heel hard nodig is maar dat valt weg, geen geld meer project is over. Naar mijn idee wat moeten we willen bereiken dat er een vervolg komt. Ik noem dat een makelaar. Ik gebruik het woord makelaar graag omdat je het niet alleen als een softe functie moet zien of een soort maatschappelijk werkers functie maar het is ook efficiënt en economisch om preventief te werken.

Ik zou het mooi vinden als hier net wat meer te doen en te halen is voor de kinderen en de mensen. Dat je nog wat meer een levende en bruisende gemeenschap hebt dan alleen de doorgaande weg. En die is ook niet heel erg vrolijk. Wat meer bedrijvigheid op het gebied van aanbod en activiteiten. Er is een dorps huis, maar geen idee wat er gebeurt. Vanuit verenigingen doen ze misschien wat. Ik denk dat het goed is dat de gemeente wat meer gaat faciliteren. Als een soort doorverwijzings-regisseur. Die snapt hoe het werkt hier. Een soort meldpunt in de breedste zin van het woord.

Een ander punt is de sluiting van 'De Neut' (café De Zweepslag). Op het gebied van sociale cohesie betekenen zij ontzettend veel voor het dorp maar zelfs voor de hele regio. Tot op heden is er nog geen gegadigde voor wat betreft overname en valt er dus mogelijk iets wezenlijks weg. Denk aan alle feesten (bijvoorbeeld het carnaval) wat hier allemaal plaatsvindt. De zaal kan 3000 man kwijt die je niet elders in het dorp kwijt kunt. We hebben in dit verhaal onze rol in het gesprek met de gemeente Apeldoorn. Alle zeilen moeten worden bijgezet om dit behouden te laten blijven. De situatie is hier geëscaleerd tussen eigenaren en een omwonende. Als Klarenbeeks Belang hebben we diverse gesprekken gevoerd vanuit een bemiddelende rol. Helaas heeft dit niet het gewenste resultaat opgeleverd. Wij hebben de taak om alle belangen van inwoners te vertegenwoordigen en alle meningen gelijk te wegen. Op het grote sociaal vlak is deze kwestie een behoorlijk probleem voor Klarenbeek. Heel veel evenementen kunnen niet op een andere plek plaatsvinden. Qua risicobeheersing is dit niet te doen. Geografisch is deze locatie perfect. Het missen van evenementen door de sluiting is onder andere weer niet bevorderlijk voor de binding van jongeren.

Wie neemt dorpscontactpersonen in dienst?

De belangenverenigingen, een aantal heeft dorpscontactpersonen in dienst maar door die regeling zijn ze werkgever geworden. En als jij een begroting hebt van 2.000/3.000 euro en je hebt iemand in dienst die kost 10.000 euro met daarbij ook nog de bijbehorende risico's, krijg je een hele andere situatie. Ja, en dat zijn we nu echt aan het kijken hoe kunnen wij hun ontlasten, zodat ze die risico's niet hoeven te dragen. En daar komen we nog niet echt uit. En dit komt door de wet- en regelgeving die wij hebben in Nederland en in dit geval de dorpscontactpersonen en de belastingdienst. En dan wel onze organisatie die denkt dat wij voor een dubbeltje op de eerste rang kunnen zitten en dat dat in de praktijk dus niet kan.

Hoofdstuk 12: Vrijwilligers houden de samenleving draaiend

12.1 We zijn afhankelijk van vrijwilligers

Je hebt vrijwilligers nodig: het systeem is kwetsbaar

Zorg er voor dat je de bedrijven houdt. En daarmee hoe houd je jonge mensen vast voor je gemeente. Het probleem is dat je jongeren nodig hebt, voor vrijwilligerswerk en dat is maatschappelijk heel breed natuurlijk, bij een vereniging bij een kerk, noem het maar op. Het is allemaal een gegeven. Als je geen jongelui meer hebt, dan stopt het verhaal maatschappelijk gezien in de kleine kernen. Hoe dat tijt te keren is lastig, je hebt wel mensen nodig om dit soort dingen op te pakken. Je kunt wel allerlei verenigingen hebben, maar als je geen mensen meer hebt, dan houdt het op.

Wij kijken vooruit want ik ga niet over vandaag praten of over volgende week want dit wordt gedaan om hoe gaan we het de komende 10 jaar aanpakken. Dan denk ik dat een knellend probleem is, vrijwilligers. Er zijn oude vrijwilligers oude kwetsbare mensen aan het helpen. Daar is eigenlijk niks mis mee. Dat is best een zinvolle dagbesteding. Dat vind ik zelf ook, daarom doe ik het natuurlijk ook helemaal niet meer voor het geld maar vanwege pure passie en dat doe ik graag. Maar wat ik wel zie is dat dat kwetsbaar is als de gemeente dat niet goed stut. Volgens mij kraakt het vrijwilligerssysteem. Dat is het meest knellende en problematische. Dat winkeltje komt niet meer terug, dat supermarktje, die bankautomaat komt niet meer terug die garage gaat binnenkort sluiten en komt ook niet meer terug. Al die dingen gaan verdwijnen en dus is het heel belangrijk dat er voldoende vrijwilligers zijn die dat met elkaar kunnen regelen. En als je alleen afhankelijk bent van oud helpt oud dan denk ik dat je als gemeente moet inzoomen op hoe lang gaat dit goed of hoe krijgen we een beweging op gang waardoor we toch een bewustzijn bij een andere generatie op gang brengen. Waardoor als dat het systeem is, ja, dat we dat op gang houden. De duurzaamheid van het vrijwilligerssysteem. Bijvoorbeeld ik stop eind van dit jaar met het voorzitter zijn van de dorpskerk heb ik vijf jaar intensief gedaan, vijf dagen per week, die verhuur, zorgen dat het van de grond komt, nieuw dak erop, toiletten erbij, geluidsinstallatie, zorgen dat alles loopt, verhuur, systeem dat er vrijwilligers aan het werk zijn. Als ik stop dan roept heel Wilp 'dat is ook een probleem, zeg' dan roept Twello, het gemeentehuis, dat is ook een probleem. Maar ze wisten het allang, maar niemand heeft een antwoord. Ik voel me soms in een wurgconstructie het is heel dun de gemeente helpt niet en die denkt dat gaat goed, maar het is heel broos. Je bent zo afhankelijk van vrijwillige krachten die dat overpakken. Dat is bij het dorpshuis ook, muziekvereniging het hele verenigingsleven, behalve de sport, dat gaat goed volgens mij. Mensen willen dat niet. Ze willen best een projectje meedraaien of 6 concerten gastvrouw zijn, maar echt duurzaam verbinden om tijdelijk verantwoordelijkheid te dragen. Vijf jaar in een mensenleven is op zich niet zoveel, als iedereen dat nou eens vijf jaar zou doen en dan zelf een beetje kan bepalen in welke periode dat het beste schikt. En je hoopt dat de samenleving transformeert van het ik- naar het wij-denken. Ik weet niet of dat gaat gebeuren.

Wat wel een probleem is, is dat verenigingen geen geld hebben. Je hebt vrijwilligers nodig om te kunnen blijven bestaan. Besturen van verenigingen hebben vaak wel een visie, maar hebben ook organisaties als de gemeente nodig. Het bestuur van de tennisvereniging is heel druk met al haar taken, door een gebrek aan vrijwilligers loop je het gevaar dat je alles erbij gaat doen voor de vereniging. Daarom heeft het bestuur 200 mensen persoonlijk gebeld, alle gegevens verzameld. Uiteindelijk hebben 5 van de 200 mensen aangegeven wel structureel iets te willen doen, 100 mensen hebben aangegeven wel eenmalig met iets te willen helpen. De commissieleden zijn nu dus veel meer bezig met coördineren. Dit is een verandering in de instelling van vrijwilligers. Mensen willen zich niet vastleggen. Als er geen vrijwilligers meer zijn, bloedt de vereniging dood. Zonder barbezetting hebben we bijvoorbeeld geen inkomsten meer uit de bar. Dit is wel een aardige inkomstenbron voor ons. Als we het hebben over parkonderhoud: zonder vrijwilligers zal er sprake zijn van verloedering, geen onderhoud, geen vernieuwingen.

Alles valt en staat met de vrijwilligers. Geen animo, dan stoppen initiatieven ook wel weer snel. Als ik kijk naar de activiteiten die ik zelf doe. Handvol die heel actief zijn. En deel die dat combineert met een vaste baan. En daar handig in is geworden.

Er is een tekort aan vrijwilligers. Dit is een breder probleem; bijvoorbeeld in de ouderenzorg, maar ook bij de brandweer. Dat is een risico voor de gemeente Voorst. Ouderen stoppen, nieuwe aanwas is moeilijk te verkrijgen. Mensen willen niet meer langere termijn energie steken in de brandweer. Over enkele jaren zal dit voor problemen zorgen. Onder andere dat de wettelijke norm betreffende brandweer zorg niet meer behaald zal worden. Dit is een landelijk probleem. Het heet vrijwillige brandweer, dit is het formeel ook. Echter wordt er veel van de brandweermannen gevraagd. Onder andere een 2,5 jarige basis opleiding, veel tijd en behoorlijk veel toewijding. En dat alles om de burgers van jouw gemeente te beschermen. De overheid zal enorm schrikken als de brandweer straks geen mensen meer heeft, op vrijwillige basis, en alle brandweermannen betaald moeten worden. Dit gaat enorm veel kosten.

Punt vind ik ook dat er heel veel op vrijwilligers wordt geleund. Ik geef zelf taalcursus en ben taalmaatje, maar eigenlijk zouden taallessen vanuit een betaalde baan gegeven moeten worden. Taalmaatje ok. Ik zie veel dat taallessen gegeven worden door vaak gepensioneerde onderwijs mensen. Het zijn banen. Nu er in onderwijs heftig tekort is aan tekort aan leerkrachten voel ik me nu niet zo schuldig. De hele maatschappij leunt in bepaalde sectoren echt wel op vrijwilligers. Als die het bijltje erbij neergooien, stort er heel wat in.

Professionals heb je nodig als smeerolie om evenwicht te vinden in de samenleving, zij zijn de ogen en oren in de samenleving. Aan de andere kant zie je dat er steeds meer beroep wordt gedaan op vrijwilligers, terwijl de sportverenigingen hard nodig zijn voor het saamhorigheidsgevoel, dat mensen voelen dat ze erbij horen.

De samenleving draait op vrijwilligers

Het voordeel is dat als er iets in het dorp gebeurt, er wel saamhorigheid is. Dat gevoel is er. In het dorp en ook bij de school en bij de sportvereniging. Met het vrijwilligerswerk is het best wel goed. De sportvereniging bij ons in Terwolde draait volledig op vrijwilligers. Het hele dorp

doet daarbij mee om dat te ondersteunen. En dat is in zo'n dorp en in alle kernen ook. Daar draait zo een heel dorp op. En dat zie je denk ik in Twello in mindere mate. Dat je daar meer mensen nodig hebt die betaald dingen moeten doen. In zo'n dorp wordt het allemaal, ja dat draait gewoon op vrijwilligers, de leefbaarheid van zo'n dorp.

Burgerinitiatieven leven onder mensen. Mensen zijn wel degelijk bereid om met elkaar te verkeren, met elkaar te zijn. Echte individualisten, dat is in de stad natuurlijk groter, maar die zijn er niet zo veel. Kijk om je heen, je kunt ze dan zo met de neus aanwijzen. Daar heb je nooit wat aan, in de buurt niet, in de vereniging niet, niets. Die doen niets. Die trekken zich terug, hun eigen stekkie. Maar het gros van de mensen is wel degelijk bereid om wat te doen. Als ik zie wat de bereidheid er is voor vrijwilligers in het verenigingsleven, ik ben van een paar verenigingen lid, die drijven allemaal op vrijwilligers. Dat moet gestimuleerd worden, hoe meer hoe beter. Het is lang niet altijd het interessantste werk hoor, achter een bar te gaan staan, en de wc's schoon te maken in een clubhuis. Dat gebeurt allemaal door vrijwilligers. En dat is overal, dat is in de stad ook zo. In de stad is het precies hetzelfde. Ze worden er gewoon afhankelijk van hè. Een museum in de stad, wij hebben geen museum, dat zullen we ook nooit hebben, maar een museum in de stad heeft ook weet ik hoeveel vrijwilligers. De schouwburg. En zonder die vrijwilligers kunnen ze het niet redden. Ze zijn er van afhankelijk ook. Mensen willen dat ook wel. Voor elke taak is wel een vrijwilliger te vinden.

Het voortbestaan van bestaande activiteiten zoals de voetbalclub en de zonnebloem komt onder druk te staan. Omdat het moeilijk wordt om nieuwe vrijwilligers te werven of aan te trekken wordt de druk op de vrijwilligers die er wel zijn steeds groter. Zij doen misschien meer dan ze eigenlijk willen of vaker. Voelen zich erg verantwoordelijk en staan onder druk. Vrijwilligerswerk moet leuk zijn en niet een verplichting omdat je je anders schuldig voelt. Sportief evenwicht bestaat nu 25 jaar. Vrijwilligers maken het mogelijk dat mensen met een beperking kunnen sporten. Dit kan een lichamelijke of verstandelijke beperking zijn. Dit gebeurt bij fit en fun, het zwembad en judo. Het wordt steeds moeilijker de begeleiding rond te krijgen. Als de vrijwilligers wegvallen, vallen activiteiten voor mensen met een beperking weg. Zij komen dan thuis te zitten en soms in een isolement. Bij het organiseren van het klompenfeest speelt hetzelfde. Te weinig vrijwilligers. Zij doen dan weer een beroep op de vrijwilligers van sportief evenwicht. Het lukt allemaal maar kantje boord.

Als er geen vrijwilligers meer zijn, bloedt de vereniging dood, zonder barbezetting hebben we geen inkomsten meer uit de bar. Dit is wel een aardige inkomstenbron voor ons. Als we het hebben over parkonderhoud: zonder vrijwilligers zal er sprake zijn van verloedering, geen onderhoud, geen vernieuwingen. De tijdsgeest, dat is mijn oordeel. Ik ben zelf geen graadmeter, ik doe veel vrijwilligerswerk en ben ook in de positie dat ik dat kan doen, omdat mijn man een goede baan heeft. Mensen willen zich niet vastleggen en willen hun vrijheid bewaren. Er zijn teveel mensen die denken dat ze het wel alleen kunnen, het is individualistisch.

Ouderen zouden wel vrijwilliger kunnen zijn mits ze daartoe fysiek en mentaal nog toe in staat zijn. Alle verenigingen beschikken over een aantal fanatieke vrijwilligers die zich het vuur uit

de sloffen lopen om dingen geregeld te krijgen maar ook die worden ouder. Je doet aan de vergrijzing niet zoveel. Deze gemeente is gedoemd te vergrijzen omdat we hier geen voortgezet onderwijs hebben. Investeer in hoger onderwijs. Kinderen vertrekken naar een andere gemeente om te studeren en komen pas terug als ze hun carrière achter de rug hebben. En of dat nou de vrijwilliger de F-jes laat sporten op zaterdagochtend. Rigoureuus zeggen ze komen er niet in kun je ook niet, dat werkt ook niet. Ik zou niet weten hoe je het oplost.

Los van mijn werk, dat is natuurlijk moeilijk, waar ik natuurlijk ook wel veel mee bezig ben. Als je als mens je inzet als vrijwilliger. Kijken waar dat nodig is, maar dat is altijd ergens nodig. Ik bedoel dat er ook constant vrijwilligers worden geworven. En ook dat is natuurlijk een punt. Als we allemaal ouder worden met elkaar, grootste deel van de samenleving is oud straks, dat wordt steeds groter, hoeveel kunnen daar nog vrijwilligerswerk van doen. De meeste vrijwilligers zitten onder de ouderen. Dus ik denk, dat die groep daaronder, die heeft het met gezinnen, familie en alles en nog wat, en werk, druk, er zijn ook heel veel goeie tussen die dat ook wel doen, hoor. Maar dat zijn natuurlijk wel de mensen die het meest actief zijn. Die zouden daar op zich ook een mooie rol in kunnen vervullen. En het hoeft heus niet heel groots, breed en ingewikkeld te zijn. Maar als jij een keer per zoveel tijd iets doet, dan kan dat al betekenis hebben. Zonder dat je daar nou heel erg veel voor in moet leveren. Dus je kunt daar zelf denk ik wel, en natuurlijk moet je kiezen voor datgene wat bij je past. En niet iedereen zal ook vast ergens aan vast willen zitten, maar je kunt ook gewoon losse klusjes doen. En als je dat wilt doen, dan zijn er zat mogelijkheden. Meld je maar aan bij het welzijnswerk of bij elke zorginstelling. Ze hebben zo een heel pallet aan mogelijkheden wat je zou kunnen doen. Er is altijd behoefte aan, als je wilt, kan het altijd. Dat heeft allemaal een functie. Want daardoor draai je ook die organisaties, daardoor wordt gewoon meer mogelijk in de samenleving. Dat is ook een beroep op ieder zijn eigen verantwoordelijkheid daarin. Dat wil niet zeggen dat je je hele leven daar zwaar in moet zitten. Je kunt het ook faseren, aantal jaren dit doen, een keer wat anders doen. Dat is ook ieders eigen invulling en verantwoordelijkheid. Dus, zoek het vooral ook bij jezelf.

De samenleving verandert en daar moeten we als mensen in mee veranderen, maar ook het beleid wat we voeren moet zich daarop aanpassen. Nou ja, dan heb je het dan over de vrijwilligers en die mantelzorgers. Als we vinden dat dat belangrijke pijlers zijn in onze samenleving, dan moet je er alles aan doen om die te behouden. En nieuwe vrijwilligers te werven, omdat aantrekkelijker te maken. Zodat dat een normaal iets is, dat je vrijwilliger bent. Klaar. Ik denk dat er wel, zeker wel op het platteland, hier wel veel mensen vrijwilligerswerk doen. Maar het kan natuurlijk op allerlei terreinen zijn. Kan ook gewoon in de sportclub zijn. Of aan de bestuurstafel. Maar het kan ook zijn dat je mensen vervoert. Of bij mensen thuis komt om een klusje te doen. Kan allerlei vormen aannemen. Maar het is allemaal, in zeker zin, belangrijk. Want daardoor draait de boel wel door. Daar draait het toch grotendeels op? Die verplaatsing van gemeente.

12.2 Er zijn te weinig vrijwilligers

Er is te veel vraag naar vrijwilligers

Mijn organisatie doet heel veel met vrijwilligers en dat houdt ergens een keer op, de belastbaarheid bedoel ik dan. Bijna ieder project draait tegenwoordig op vrijwilligers. Te weinig vrijwilligers zijn er vooral, te veel vraag, te weinig aanbod. Daardoor draaien de projecten niet zoals je zou willen dat ze draaien. Er is dus te veel vraag naar vrijwilligers, maar er zijn er, om logische redenen, gewoon te weinig.

Veel behoefte aan vrijwilligers voor demente en eenzame mensen. Koffie drinken of een krant samen lezen is goed. Aanwezig zijn is belangrijk. Er zijn niet genoeg vrijwilligers. Mens en Welzijn kan via Voorster Nieuws meer vrijwilligers benaderen voor dit werk. Stimuleren van vrijwilligers door maatschappelijke stages te koppelen of denk aan een maatjesproject met communicatie over en weer tussen oud en jong. Oudere mensen kunnen een negatief imago hebben. Een oudere kan een jongere leren om een band te plakken en een jongere kan een oudere de iPad leren gebruiken. Via het Veluws College is een aantal leerlingen benaderd om ouderen te leren hoe een iPad werkt.

Je moet mensen hebben. De mensen die de stichting runnen. Die zijn al blij als hen het lukt. Op zich is het jammer. Je hebt het dorps huis die je in stand wilt houden. Je hebt de Benring die je in stand wilt houden. Maar je wilt elkaar ook niet in het vaarwater zitten. Dat hoeft ook niet. Ik denk wel dat het de goede kant op gaat. Er is één iemand die zit in het stichtingsbestuur van het dorps huis en die doet ook iets in de Benring. Meneer Marsman. Henk Marsman. Dan heb je een link met beiden.

Wat ik zie als hier iets wordt georganiseerd is dat voornamelijk jeugd is niet meer betrokken bij het sociale gebeuren, meldt zich niet aan als vrijwilliger bij bijvoorbeeld verenigingen en evenementen. De vrijwilligers zijn vaak van onze leeftijd.

Er is eigenlijk ook een tekort aan vrijwilligers. Het zou geweldig zijn als er meer maatjes ingezet zouden kunnen worden als aanvulling op de aanwezige zorg.

Het vinden van genoeg vrijwilligers op hoog niveau is wel een probleem. Ik doe veel vrijwilligerswerk. Dit doe ik al maar in zijn algemeenheid zou men dit veel meer moeten doen. Hoe de mensen over te halen blijft lastig in een maatschappij die steeds meer ver-individualiseert.

Veel gezinnen die hulp nodig hebben, maar te weinig geschikte vrijwilligers. Een geschikte vrijwilliger moet onder andere een goede match hebben met probleemgezin. Het meest knellende is dat er te weinig geschikte vrijwilligers zijn. Er is in de maatschappij steeds minder animo om als vrijwilliger op te treden. Een mogelijke oorzaak kan zijn dat men de verantwoordelijkheid liever uit de weg gaat.

Een ander probleem van de vergrijzing is dat ook de vrijwilligers vergrijzen. Er zijn nu ca. 50 vrijwilligers. Er moet wel aandacht zijn voor aanvulling van het aantal vrijwilligers.

Ja, dat is voor ons belangrijk waar wij mee bezig zijn. En het sociale valt een beetje weg. Eerder was het allemaal bij elkaar, toen gingen we dit doen en dat doen. Nou, nu is het, we kennen elkaar we weten wat op facebook speelt en nu zoeken we elkaar op online. Dat is een hele andere communicatie. Dus ja ik denk dat dat ook wel een trend gaat worden dat mensen moeilijker ter been worden gebracht. En dat zie je terug in je vrijwilligers. Nou wij zijn altijd sterk geweest, wij begonnen met een lijn, met de speelweek voor jonge kinderen. En die werden dan betrokkene en dat werd door PECO georganiseerd. En dan komen die kinderen in aanmerking met PECO en kijken dan ook op tegen de vrijwilligers. Dat zijn allemaal jeugd mensen die ook voorbeeldfuncties hebben. De een is een voetballer in het eerste bij Teuge de ander is net lerares geworden. Ja, dat is wel iets geweldigs natuurlijk. Maar mensen krijgen een andere instelling, waarom zou ik vrijwilligerswerk gaan doen? Dus dat is wel een wisselwerking. Het wordt moeilijker om te werven. Eerder was het makkelijker om ze te vinden. Dus daar moeten we ook op anticiperen, bezig met andere taken. De roosters aanpassen.

Wat ik vooral zie bij onze Brandweer in Terwolde is het krijgen van vrijwilligers voor ons korps. Met name het overdag beschikbaar zijn is hierin wel een probleem. In de loop van de jaren is er een hoop middenstand uit het dorp verdwenen en daardoor werken er niet veel mensen meer in het dorp. Bij Intermontage, wat de grootste werkgever uit Terwolde is, staan ze er ook al niet meer zo positief in als vroeger. Dit is zeker een bedreiging voor het aantal beschikbare vrijwilligers voor het korps. Ook neemt het aantal arbeidsplaatsen in Terwolde af, door het wegvallen van bedrijven. Door het wegvallen van die arbeidsplaatsen heb je minder mensen die overdag beschikbaar zijn voor de vrijwillige brandweer.

Het meest knellende aan dit probleem is dat de vijver waaruit wij kunnen vissen steeds kleiner wordt. De mensen die nu in het korps zitten worden natuurlijk ook steeds ouder, en we hebben echt nieuwe mensen nodig om dit korps op niveau te kunnen houden. Momenteel maken 16 mensen deel uit van het korps. Er zijn er altijd minimaal 6 beschikbaar voor een dienst om uit te kunnen rukken. Wanneer het korps kleiner wordt, voorzie ik hier zeker een probleem in.

Wij willen graag jonge vrijwilligers hebben bij het korps. Het risico bij deze jonge mensen is dat ze vaak nog zoekende zijn. Er kunnen veranderingen optreden in hun relaties, in hun baan of waar ze wonen. Dit is voor ons wel een gevaar. De opleiding tot brandweerman of vrouw kost € 15.000,- en je wilt niet dat die jonge mensen gaan afhaken. Dan ben je wel die investering kwijt. Het is natuurlijk wel belastinggeld. Zodoende hebben ze de leeftijdsgrens van een starter verhoogd naar 45 jaar. Deze mensen zijn vaak meer gesetteld dan iemand die een stuk jonger is. Deze mensen proberen ze meer te betrekken. Er is eigenlijk niks frustrerender dat, wanneer je iemand hebt opgeleid, en hij gaat er vandoor. En dat gebeurt te vaak, vind ik.

Een oorzaak voor het probleem van het vinden van vrijwilligers is ook dat we moeten concurreren met bijvoorbeeld de voetbalvereniging voor het werven van vrijwilligers. Mensen kunnen zoveel doen en er zijn zoveel initiatieven dat het lastig is om ze naar ons toe te trekken.

Informatievoorziening naar bedrijven toe is ook een oorzaak. Bedrijven willen soms de werknemers niet afstaan om tijdens het werk voor de vrijwillige brandweer op pad te gaan. Je merkt dat hier steeds wat meer weerstand vanaf komt. Nu is het zo dat de vrijwilliger het bij zijn werk meldt dat hij bij de brandweer wil. Wanneer een bedrijf tegenstribbelt wordt vaak door de vrijwilliger gezegd dat het bedrijf toch ook wilt, wanneer het in brand staat, dat er vrijwilligers zijn die de brand blussen? Dat is vaak wel een argument wat werkt. Maar voor de rest zijn er geen folders of iets dergelijks wat naar de bedrijven toe wordt gestuurd. Hier zou nog wel wat meer in kunnen gebeuren.

Het is niet langer vanzelfsprekend om iets voor een ander te doen

Dit komt door de tijdsgeest, dat is mijn oordeel. Ik ben zelf geen graadmeter, ik doe veel vrijwilligerswerk en ben ook in de positie dat ik dat kan doen, omdat mijn man een goede baan heeft. Mensen willen zich niet vastleggen en willen hun vrijheid bewaren. Er zijn teveel mensen die denken dat ze het wel alleen kunnen, het is individualistisch.

Veel individualisering, mensen kijken naar eigen straatje, willen geen vrijwilliger meer zijn, is anders dan 20 jaar geleden. We zitten nog in een dorp, hier hebben we nog vrijwilligers, maar steeds minder en dezelfde mensen. Dat je niet meer (tijd) voor elkaar over hebt en voor een ander wat wilt doen. Men vindt dat overheid alles moet doen, geen vrije tijd besteden aan een ander, hoogstens afgeronde opdracht, het is niet vanzelfsprekend om iets voor een vereniging te doen. Dit gaat verder dan verenigingsleven, ook troep op de grond gooien (een ander ruimte wel op) of weggijken. Mogelijk komt dit door de slechte economie in de afgelopen jaren. Ik heb het zelf al moeilijk, terug trekken op zichzelf. Maar dan zou het nu beter moeten gaan. Het is een wisselwerking, vicieuze cirkel, negatieve beïnvloeding: als de één niets doet, dan doe ik het ook niet.

We zouden moeten willen bereiken dat mensen meer samendoen, dat er meer bereidheid is tot samenwerken, de interesse om wat te doen voor een ander. Niet afkopen, niet afbetalen van taken. Transparanter maken wat je al doet als bestuur/commissie, zodat je laat zien wat je doet, altijd dezelfde mensen, hoe kun je afgeronde taken maken? Maatschappelijke stages vind ik heel goed, behouden, eerder meer dan minder, met name bijdrage voor vrijwilligerswerk, verenigingen. Goed voorbeeld: gezamenlijke taxiservice in Wilp, slim meer met elkaar regelen. Kleinere scholen en kleinere klassen, meer samen, bent minder een nummer, wordt er meer een beroep op je gedaan, je kunt niet wegduiken. Want we krijgen een hele nare maatschappij, als ieder voor zich doet. Deze is niet te betalen, is akelig/weinig sociaal. Als je geld hebt kun je het kopen. Is doodsteek voor verenigingen, kan niet draaien op beroepskrachten. We willen een sociaal maatschappelijk geïnteresseerde samenleving.

Wat ik zelf als maatschappelijk probleem ervaar is dat er bij mensen geen bereidheid meer is voor vrijwilligerswerk. Daardoor kan je als vereniging niet meer zoveel aanbieden. Een gevolg is dat bestaande vrijwilligers uit loyaliteit lang blijven hangen. Zo krijg je geen nieuwe ideeën, aanwas.

Een samenleving waarin mensen elkaar helpen, waarin mensen wat bijdragen. Nu zijn mensen daar toe steeds minder bereid. En er zijn ook heel veel die doen helemaal niets en dan vraag je

iets en dan is het al snel te veel gevraagd. Iets doen voor een ander is al snel te veel. En dat het niet alleen maar om geld gaat. Ik spreek mensen er altijd op aan en ik wijs er ze op. Ook dat je als lid dat je bepaalde verantwoordelijkheden hebt.

Wat ik constateer, mij zeer aan het hart gaat en mij heel erg raakt, is dat het niet meevalt om inwoners van de gemeenschap te betrekken bij tal van activiteiten. Zeker als het om hand- en spandiensten gaat. Ik vind, dat er niet zoveel mensen zijn die zich vrijwillig voor het algemeen belang actief willen inzetten. Bij festiviteiten valt het niet mee om mensen bij elkaar te krijgen. Ik heb het gevoel dat wanneer er geen financiële vergoeding tegenover staat, men moeilijker te mobiliseren is. Men wil er al heel gauw een financiële bijdrage voor hebben. Zodra er een financiële vergoeding tegenover staat, dan wordt het gemakkelijker. Ik weet niet goed waar het in zit. Ik kan er geen vinger op leggen of er een vinger achter krijgen. Je zou toch denken, dat men in een gemeenschap fijn wil wonen, fijn wil leven in een dorp. Je vraagt mensen, maar zij komen niet. Binnen het bestuur draait het prima, speelt dit probleem totaal niet. Dat geldt voor geen van de bestuursfuncties. Het probleem begint eigenlijk al bij commissies. Misschien komt het omdat de samenleving veel individualistischer is geworden. Mensen leven veel meer op zichzelf. Misschien is dát het wel. Dé betrokkenheid als mensen bij elkaar. Het zou mooi zijn als er veel meer een motto is van 'ik ben er voor je, en minder oordelen'. Ik doe dit voor jou. Daar draait het om. Dat zou je eigenlijk veel meer moeten gaan uitdragen. Ik merk dat ook als bestuurder. Mensen hebben iets voor mij over, gunnen het mij. Misschien is dat dé weg om mensen te betrekken

Weet je wat ook een probleem is. Vrijwilligers. Alle verenigingen. Dat hoor ik zoveel. Die hebben alleen maar oudjes. Ze worden steeds ouder. 70/80 jaar. Die maken de kantine schoon. De jongeren willen niks meer. De betrokkenheid is er niet meer. Dat mis je ook. Dat komt ook, omdat veel jongeren weg trekken. Dat is de conclusie. Er gebeurt niks meer. Weer een leuk object weg. Als je dergelijke dingen organiseert. Mensen komen bij elkaar. Mensen praten met elkaar. Als er niks meer georganiseerd wordt. Geen samenhang. In het dorpshuis zijn begrafenissen, feestjes, voorstellingen, dialectmiddag, maar zo iets wordt ook steeds meer in de Benring gehouden. Er wordt nog een beetje volleybal gehouden. Vrijwilligers. Zo belangrijk. Mensen worden te oud. De jongeren moeten hier blijven.

Dat zie je ook met sportverenigingen, mensen consumeren meer. Mensen betalen contributie en daar willen ze wat voor terug hebben. Als hun kind bij wijze van spreken daar wordt opgevangen dan is dat ook goed en komen wij de kinderen om 4 uur wel weer ophalen. Zo, niet iedereen hoor, maar zo gaat het wel tegenwoordig. En dat zie je ook als je mensen nodig hebt. Kijk een vereniging kan alleen maar bestaan uit vrijwilligers, maar als je dan vraagt, wie wil in het bestuur zitten of terreinknecht worden, klusjesman of bardienst draaien. Je moet altijd trekken aan mensen, want iedereen heeft wel wat.

Er is tijdgebrek bij jong en oud om vrijwilligerswerk te doen

Het is een overheidsprobleem (landelijk) dat er te weinig brandweermensen zijn, de oorzaak kan zijn te weinig financiële middelen, weinig maatschappelijke betrokkenheid van de burger. Ik denk dat dit [red: tekort aan vrijwilligers] komt door individualisering. Het gezinsleven is

veranderd met tweeverdieners, er moet gesport worden en er zijn vele hobby's. Men is drukker en maakt zich drukker. Er is veel meer afleiding en te doen.

De AOW en pensioen leeftijd is verhoogd van 65 naar 67 jaar. Hierdoor komen er steeds minder vrijwilligers. Mensen hikken tegen deze leeftijd aan. Slepen zich er door en ik zie veel burn-out bij mensen die die laatste jaren niet meer trekken. Als zij dan met pensioen gaan is de fut eruit en melden zich niet meer aan voor vrijwilligerswerk. Ik ben bij drie organisaties betrokken (voetbal, sportief evenwicht en de zonnebloem) en het wordt steeds lastiger om vrijwilligers te krijgen. Vrijwilligers zijn de crux van de economie. Door te bezuinigen zoals hierboven denken ze iets te winnen maar op de termijn verlies je aan de andere kant. Want je ziet dat veel vrijwilligers boven de 70 zijn. Het lukt niet om jongeren te krijgen.

Tweeverdieners zijn ook een oorzaak van het teruglopen van het aantal vrijwilligers. Mensen zijn druk en lossen elkaar af in de opvoeding en het werk. Er blijft geen tijd en energie meer over voor vrijwilligerswerk. Ik denk niet dat deze groep straks als ze ouder zijn nog vrijwilligerswerk gaan doen, dat zijn ze dan helemaal niet meer gewend.

Een echte oplossing is lastig. Als ik naar mezelf kijk, wil ik wel vrijwilligerswerk doen, maar hoe kan dat nou nog, naast gezin en baan. We zijn al zo druk. Het is bij mij geen onwil, maar eerder tijdgebrek.

Ik zie een toename van drukke levens van veel mensen door economie en reisafstanden, en daarmee afnemen van aantal en inzet vrijwilligers voor verenigingen als CCW. Het meest knellende is dat CCW'16 een meerjarenplan heeft geschreven met een rol voor maatschappelijke inzet voor alle inwoners gericht op verbinding van jong en oud, gehuwd en alleenstaand. Uitvoeren kernactiviteiten sportvereniging wordt daarmee onmogelijk, beleid uitvoeren in nog bredere zin wordt dan nauwelijks of niet meer haalbaar. Mogelijk zelfs zal club ophouden te bestaan vanwege gebrek levensvatbaarheid en moet men naar de grotere kernen. Een oorzaak hiervan is de toenemende druk op mensen om 24/7 ingezet te worden voor werk en familietaken; toename volle agenda's en toename afstanden tussen mensen (werk, oppassen kinderen en mantelzorg). Je zou moeten willen dat je gaat stimuleren dat iedereen een beetje doet: vele handen maken licht werk en zorgen voor betrokkenheid bij vereniging en dorp als geheel; duurzame verbinding. Zorg voor procesondersteuning door aanreiken kennis en bouw het platform verder uit voor verenigingen en vrijwilligerswerkers. Liever bij vrijwilligers velen die weinig (hoeven te) doen dan weinigen die veel (moeten) doen.

De jongeren hebben door school, sport, baantje, uitgaan geen tijd voor vrijwilligerswerk. Er zijn wel sport gerelateerde stagiaires, maar die wonen niet hier. Wij krijgen wel eens mensen met een uitkering, maar als zij niet gemotiveerd zijn, lukt het niet.

Een andere ontwikkeling is de mentaliteit. Vroeger ging je elkaar helpen, met de burens, met oudere mensen. Dat is een stuk minder. Iedereen is met zichzelf bezig. Ik denk zelf ook dat je drukker bent. Als ik nu kijk, we werken met z'n tweeën en dan heb je een extraatje. Vroeger was de vrouw thuis, de man kostwinnaar. De hele maatschappij is daarin veranderd. Iedereen is druk, druk, druk. Vrijwilligersbeleid kan in de toekomst moeilijker worden, hier in Terwolde wil het nu nog wel. Vroeger ging je er echt voor als je in het eerste voetbalde. Nu is de

mentaliteit echt anders. Daar kan niemand per se wat aan doen. De mensen zijn nu anders. De jongeren hebben meer dingen. Als ik dit niet leuk vind, ga ik naar die sport. Vroeger had je gewoon één ding en dan ging je daarheen. Ouders zijn ook drukker. Het respect is ook minder. Daar zijn we nu heel erg mee bezig. Niet direct een grote mond naar ouderen, naar de scheidsrechter. Gewoon U zeggen. Je ziet het bij stagiaires, nonchalant gedrag. Je geeft een handje als je komt of als je weg gaat. Dat had ik vroeger niet in mijn hoofd gehaald. We moeten allemaal zo, prestaties. We hebben minder vrije dagen, dat begint al met zwangerschapsverlof. Het is de hele maatschappij. We moeten maar, druk, druk, druk. Kinderen zien dat van ouders. Als ik het niet doe, doe ik het niet. Ik mag ook nee zeggen. Dat was vroeger niet zo gauw. We zouden meer betrokkenheid moeten willen bereiken. Wat speelt hier in Terwolde. Wat kunnen we in gezamenlijk doen. We kunnen gezamenlijk meer bereiken, qua positiviteit, qua doorgroei.

Het enige wat wel speelt is het vinden van voldoende vrijwilligers. Je ziet dat ze volop bezig zijn met mensen benaderen, brieven sturen en dan lijsten om in te vullen 'wie ben ik, wat kan ik, wat wil ik'. Dat is het enige waar ik me zorgen over maak. Dat zou in de toekomst wel eens een probleem kunnen worden. Allemaal druk, druk druk, ik, ik, ik. Het is een beetje een maatschappij geworden van 'ik doe liever 50 euro extra contributie en ik ga niet vrijwillig werken. Dat merk ik wel. Daar zitten ze wel behoorlijk aan te trekken de laatste tijd. Als we geen vrijwilligers kunnen vinden gaat de club op een gegeven moment helemaal naar de ziele. Het is nu bloeiend, dat moet je wel zo houden en daar heb je vrijwilligers voor nodig. Het moet niet altijd op dezelfde personen terecht komen, die zijn er op een gegeven moment ook zat van. Misschien moeten we deze mensen toch een kleine vergoeding geven. Maar waar komt dan de vergoeding vandaan? Dat zal toch uit de contributie moeten komen. Dan kom je in een rare cirkel als de contributie omhoog gaat, blijven mensen dan lid. Je hebt heel veel vrijwilligers die dat al jaren doen en die worden ouder. Je hebt jonge aanwas nodig. Jonge aanwas is druk met dit, druk met dat, heeft geen tijd. Dat merk je dat de huidige generatie er anders tegenaan kijkt dan 25 jaar geleden.

Wat je merkt op oudere leeftijd, mensen hebben heel veel te doen tegenwoordig. Dat maakt het wel lastig om dingen te vragen en bereiken. Het is steeds lastiger om mensen te krijgen. Want ook oudere mensen hebben hun camper en juist in de periode dat wij ze vragen de tijd om er op uit te trekken. Dat maakt dat je bestand van mensen waar je een beroep op kunt doen, steeds wat kleiner wordt. Dat is een ontwikkeling waar je rekening mee moet houden. We hebben een heel rijke maatschappij, die geeft de mensen de mogelijkheid om als ze gepensioneerd heel veel te doen, gewoon omdat ze dat leuk vinden. Gelukkig, want dat is hartstikke fijn om te zien. Maar dat betekent ook dat waar je vroeger nog wel eens een beroep kon doen op mensen omdat ze toch niets konden en in de buurt bleven, in het dorp, die mensen gingen nooit op vakantie, die wilden toch wel helpen. Maar die groep wordt steeds kleiner. We willen ook graag meer banden van de ouderen met de school. Maar het is moeilijk om mensen te vinden die dat zouden willen doen. Ook qua timing. Heel veel mensen zeggen dat ze dat wel leuk zou vinden, maar als het puntje paaltje komt vinden heel veel mensen het lastig om het ook echt te doen. Je ziet het ook bij veel gezinnen met tweeverdieners. Ik heb

nog de periode mee gemaakt dat er behoorlijk veel eenverdieners waren in een gezin en dat de vader of moeder tijd had om voor school te helpen. Maar tegenwoordig is dat erg lastig. Er zijn bepaalde dagen in de week, dan weet je gewoon zeker, dat je niks moet organiseren, want dan krijg je geen mensen. Het tijdsbestek waarin dingen georganiseerd moeten worden wordt steeds kleiner, dat maakt het lastiger. Als je dingen wilt organiseren zul je toch ook moeten overleggen hoe dat te doen. Dan zul je samen moeten komen. Maar dat soort dingen plannen is heel lastig. Ik denk ook dat een reden is waarom mensen kiezen voor sporten die individueel zijn en geen sporten met competities waarbij je verplichtingen hebt dat je moet komen.

Mensen zijn druk in de maatschappij en het werk en dat maakt het telkens lastiger om voldoende tijd voor vrijwilligerswerk te vinden. De bestaande en bekende vrijwilligers worden langzamerhand overvraagd. Ze zeggen niet snel "nee". De vraag naar vrijwilligers manifesteert zich ook op de scholen. Ouders worden echt overal voor gevraagd. Er is geen geld meer voor een conciërge en dat moet dan door ouders worden ingevuld. Ook sportverenigingen hebben een grote lijst van vrijwilligersvacatures. Achterliggende oorzaak: gebrek aan geld door bezuinigingen, maar ook het gegeven dat iedereen heel druk is. Iedereen moet werken om voldoende inkomen binnen te halen en je moet ook nog vrijwilligerswerk doen, sociale contacten onderhouden. In mijn naaste omgeving zijn in korte tijd al drie mensen met een burn-out thuis gekomen. We moeten niet te groot denken en meer back to basic gaan. Denk meer in het hier en nu. Bijvoorbeeld het uitgangspunt dat VMBO niet voldoende is. Iedereen moet een hoge functie nastreven en de vraag is of dat altijd beter is. Je mag best wat vaker nee zeggen. We leggen onszelf een enorme sociale druk op. Zelf ben ik iemand die veel doet in vrijwilligerswerk en dat zie ik in mijn omgeving en bij mijn collega's ook wel. Ik merk hier veel collegialiteit. Mensen moeten wel getriggerd worden om actief te worden en te blijven.

En wij hebben een tekort aan vrijwilligers. Mensen zijn meer gericht op kortdurende dingen. Ze willen best wel eens een keer wat doen maar niet op structurele basis. Dat merken wij op de dagbesteding voor ouderen, bijvoorbeeld de chauffeurs. Dat is niet vrijblijvend dat moet elke week. En je doet dan best wel een groot beroep op mensen. Mensen moeten ook langer blijven werken. Dus als ze dan net klaar zijn met werken, denken zo nu is het even tijd voor mezelf. En dat zie ik bij mijn eigen moeder ook, die past nu op haar kleinkinderen, dus die is daar dan mee gevuld. En dan heeft zij ook geen zin of tijd meer om daarnaast nog wat op te pakken. Maar ons beroep op vrijwilligers wordt wel steeds groter. Niet alleen vanuit onze organisatie maar ook uit anderen. Heel veel organisaties gaan steeds meer met vrijwilligers werken maar vinden het moeilijk om hen te vinden. En die vraag neemt echt toe. En ik denk dat dit komt door de veranderingen. We moeten veel doen in korte tijd. De bezuinigingen, waar vroeger meerdere personen op gezet werden, wordt nu maar een persoon op gezet met vrijwilligers. Wat alleen kan je dat niet aan. Dus dat beroep op vrijwilligers wordt steeds groter en des te meer dat vrijwilligers denken, ja... moet wel leuk blijven. Het knellende daaraan is als je op een gegeven moment iedereen vanuit verschillende organisaties vrijwilligers zoekt en daaraan trekt misschien dan is het ook wel ja.

Gedeeltelijk is het een generiek landelijk probleem. De samenleving is geïndividualiseerder geworden. Dat is volgens mij het grootste probleem. Iedereen is erg op zichzelf en voor

zichzelf. En niet dat we allemaal akelige individualisten zijn, maar je hebt een druk leven en al die jonge gezinnen, die zijn druk, wat die allemaal moeten doen. Maar wij zijn niet zielig, ze hoeven niet bij ons te komen, maar je ziet dat ze het razend druk hebben en dat ze ook aan hun eigen gezinsleven niet toekomen. Ik werk met iemand samen, een vrouw, vijf kinderen heeft die, en haar man is huisarts en ze doen allemaal heel veel. Zij ook, en haar man ook en die zijn ook nog vrijwillig bezig en dan denk ik ja, dit zijn echt zeldzaamheden dat mensen die zelf individueel heel veel moeten ook nog eens een keer voor de samenleving veel doen. Dat komt eigenlijk bijna niet voor. De normale situatie is dat iedereen in een gezin met vijf kinderen, ieder met zichzelf bezig is en die ouders bezig zijn die kinderen hier en daar naar toe te schuiven. Sporten is belangrijk, bewegen is belangrijk, dat je je eigen digitale virtuele wereld meemaakt is ook belangrijk.

Mensen stellen eisen maar doen zelf niets

De ontwikkeling die ik zie is de individualisering van de mensen, dit speelt landelijk. Mensen zijn meer op zichzelf, maar stellen meer eisen. Denken ook recht te hebben op van alles. Maar zijn niet bereid om hier zelf wat aan te doen. Wel contributie betalen, zodat hun kinderen goed begeleid worden. Maar willen zelf niet iets voor de vereniging doen, hier geen tijd insteken. Wel eisen stellen maar zelf geen inzet tonen. Het meest knellende hieraan is dat de mensen die wel betrokken zijn gefrustreerd raken. Voor vrijwilligers is geen waardering meer. Aan de vrijwilligers worden eisen aan gesteld. Dat is zorgelijk. Kans bestaat dat de vrijwilligers afhaken, omdat ze veel kritiek krijgen. De maatschappij draait om vrijwilligers. De negatieve reacties van diegene die niet wat doen hebben hun weerslag op de vrijwilligers die wel wat willen doen.

De vrijwilligheid van mensen neemt af. Het is moeilijker geworden om mensen te vinden die vrijwillig wat willen doen. Dat komt door individualisme: je wilt alles op jouw moment en op jouw manier doen en hebben. En door consumentisme: en zorg maar dat het geregeld is.

Het vrijwilligersgebeuren is het meest knellend. Hoe meer handjes hoe minder mensen moeten opdraven. De jongelui zijn calculerend. Zij kopen af. Zij rekenen €25,00 boven op de contributie. Hoeveel 25-jes heb je nodig om één betaalde kracht te hebben. Wij hadden vroeger twee betaalde krachten, Nu geen één. Omdat er geen betaalde krachten zijn, pakken de leden wel meer zelf op. Het kost veel moeite om mensen te werven, maar ik vind het een uitdaging. Ik ben mijn hele leven al troubleshooter geweest. Ik heb er wel ervaring mee. Als het toch lukt, wordt gezegd dat hebben WIJ netjes gedaan. Zij doen niets. De leden bekijken nut en noodzaak. Het moet break-even. Er moet niet teveel geld kwijt aan maatschappelijke dingen. Er moet ook iets voor terug. Het komt door de IK-wereld. Ik doe wat ik leuk vind. Er ligt te veel druk op. Als kinderen verder gaan studeren, gaan zij naar een andere stad en stoppen met de sport. Zij hebben een ander niveau. Je hebt handjes nodig maar ook organisatietalent. Er is sociale controle onder elkaar. De Hypes zijn vaak bepalend voor de jeugd. Bijvoorbeeld bij ons de dans. Hoop lawaai, veel plezier elke keer iets anders. De dans verandert door een nieuwe hype. Een flexibel bestuur is van belang. Je moet niet alleen met bejaarden in een bestuur zitten, maar ook niet met alleen twintigers. Je moet tegen elkaar kunnen zeggen wat je vindt.

De kracht van onze vereniging is “ons kent ons” maar dit kan ook bedreiging zijn. Want dan kan je niet zo makkelijk om je verantwoordelijkheid heen. Mensen zijn ook veeleisend en trekken snel voorbarige conclusies. We zijn geen AC Milan! Ik denk, ga eens eerst de dialoog aan. Dan hoef je het uiteindelijk helemaal niet met elkaar eens te zijn maar heb je wel met elkaar gesproken. Er wordt vooral naar het kind geluisterd. De dialoog met het kind is de waarheid en op basis daarvan wordt de conclusie getrokken.

De bereidheid is er wel, maar dit leidt niet altijd tot inzet

Een van de dingen die ik heel belangrijk vind, is dat mensen een stukje betrokkenheid hebben bij hun dorp en omgeving en dat ze er met elkaar zorg voor dragen dat het er ook goed uit ziet. En of het nou het fysieke is, de bloembakken op straat of het onderhouden van de tuintjes van de mensen die het niet meer zelf kunnen, of de sociale contacten; ik denk dat het allemaal met elkaar te maken heeft, dat je bereid bent om iets voor een ander te willen doen. Ik denk dat dat een heel belangrijk is te doen. Als je je bevolking zo ver hebt dat ze bereid zijn om dingen voor elkaar te doen, dan heb je een heel grote stap gemaakt. Naar samen zorg dragen voor je omgeving, naar anderen die dat zelf niet meer kunnen doen. En niet alleen de buurman omdat die er toevallig naast woont. En ik denk dat die bereidheid er bij heel veel mensen ook is omdat te doen. Maar dat de aanleiding er niet is, of de tijd, of het belang is er net niet.

En ik werk zelf wel met vrijwilligers, ik doe de administratie voor de dagbesteding en daar hebben we vrijwilligers bij en vroeger had ik tafeltje dekje gecoördineerd en daar hadden we heel veel vrijwilligers voor het bezorgen en dan merk je toch wel dat het steeds lastiger is om vrijwilligers te krijgen. En wat ik denk dat het grote probleem is dat heel veel mensen dat niet meer willen en dat je daardoor een klein clubje overhoudt die dan dus heel veel aan de beurt is waar je eigenlijk te vaak een beroep op hen doet, merk ik zelf. Dat zijn mensen die op een of andere manier wel heel erg gemotiveerd zijn of moeilijk nee kunnen zeggen, die overvraag je dan. Terwijl naar mijn idee de ideale situatie zou zijn, dat je zoveel mensen hebt dat je niet zo vaak hoeft in te schakelen waardoor het ook voor iedereen leuk blijft. Want ik vind nu dat ik mensen echt wel overvraag. En ik snap het aan de ene kant ook wel want mensen moeten allemaal steeds langer werken, hebben allemaal al heel lang gewerkt. Als ik naar mezelf kijk ik ga aardig richting pensioen, ik moet nog 2 jaar werken en ik ben op mijn 17e begonnen dus dan heb ik zo'n 50 jaar gewerkt zo ongeveer. En dan wil ik best iets doen daarna maar dan ga ik niet zeggen ik ga me helemaal ontzettend veel op dingen storten. Toen ik hier begon toen had ik vrijwilligers van 58 of 59, dan stopten de mensen met werken soms 57. En die hadden het idee ik kan nog best wat doen, maar er wordt ook wel van je verwacht dat je toch in je familie of omgeving een beetje mantelzorg doet. En er zijn veel ouderen die het financieel prima hebben en die denken ik ga lekker op vakantie, groot gelijk, moet je doen, maar dat ze daardoor toch wat minder graag veel ingezet worden. Er moet echt wel een omslag komen, daar ben ik van overtuigd, mensen zijn niet onwillig maar veel mensen zien het nog niet.

Het grootste probleem in de maatschappij is individualisering met als gevolg eenzaamheid en kwetsbare groepen die buitengesloten worden. Dat geldt zowel voor arm en rijk. Ook de tolerantie wordt minder. Neem nu binnen Activia; we moeten natuurlijk een beroep doen op

vrijwilligers. Mensen willen wel wat doen maar willen vooraf weten hoeveel tijd dat kost. Het echte Activiahart is een beetje verdwenen. Mensen zijn wel bereid maar willen ook graag hun beurt afkopen. En dat zorgt wel voor de vraag hoe hou je je staande als vereniging. Waar sta je dan over 10 jaar met alle klussen die gedaan moeten worden. En als je betaalde krachten inhuurt dan klopt dat toch niet met die vrijwilliger die wel 3 avonden training staat te geven voor niks. Dat hou je niet vol. Mensen voelen minder verbinding met een vereniging. Ouders zeggen: "dan gaan we toch naar een ander". Dat zie je ook in opvoeding terug. Ach, kind dan ga je toch niet. Ik voel me dan soms net een ouwe muts. Dit baart me wel zorgen. De achterliggende oorzaak hiervan is vooral een algemeen maatschappelijk probleem. Ook ontzuiling is een oorzaak. Vroeger had je de kerk en je familie. Nu wonen families ver uit elkaar. Mensen zijn tijd kwijt aan vrienden, familie, werk en gezin. Ze hebben geen tijd meer voor andere zaken en daardoor hebben wij een gebrek aan vrijwilligers. Activia heeft ook geen ruimtelijke binding met de omgeving. We zijn voor 80% een club voor leden uit de Worp en de rest uit de gemeente Voorst. Maar ik zou niet weten wat er speelt onder de mensen hier aan de Vermeersweg, het Buddezand en de omliggende wegen. Er is geen binding van die inwoners met de club. We staan ook los van Twello, zijn altijd een beetje een vreemde eend in de bijt geweest. De vereniging is van oudsher ontstaan in Steenenkamer. Maar nu is het niet meer vanzelfsprekend dat je om de hoek gaat voetballen. Als vereniging doen we zelf wel van alles om onszelf op de kaart zetten.

Ik zie het nu in de klas van m'n dochter en aan m'n Syrische burens, hoe andere burens ermee omgaan; hoe weinig interactie er is. Het initiatief is mooi: eten met vluchtelingen. Het initiatief komt uit Deventer, maar nu doet Twello ook mee. Vluchtelingenwerk moet meer zichtbaar zijn. De taalmaatjes in de bibliotheek, maar hoe moet ik dat nu weer doen. Op hun tijden werk ik. Ik kan 's avonds of in het weekend. Ik probeer met de burens contact te maken, iets te betekenen voor de buurjongens en met de ouders praatjes te maken. 's morgens ren ik de school in, want ik moet werken. De scholen pakken te weinig op in het sociale domein. Ouders staan in groepjes, er zijn weinig vaders. Wonderbaarlijk zijn het meestal Syrische vaders die hun kinderen van school halen. Laten we de ouders mobiliseren, laten we ze helpen. Ik wil ook wel. Ik bied het allemaal aan. Laten we wat doen, dan komt er geen respons van de school. We bieden actief tijd aan, terwijl ik geen tijd heb.

Mensen willen wel helpen maar niet structureel

Het meeste knellende hieraan zijn de drukke tijden mensen willen toch op hun eigen manier de zaken, agenda invullen. Als er wat op touw gezet wordt, moet je mensen persoonlijk vragen om mee te helpen aan een project. Voor activiteiten die door de belangenvereniging opgezet worden moet je mensen persoonlijk benaderen. Dan is er wel een kans dat je hulp krijgt. Maar je moet ook niet overvragen. Mensen willen wel iets doen voor hun dorp of naasten, maar dit moet zeker niet teveel te gelijk zijn. Daar is geen tijd voor. Hulpvragen, in kleine porties aanleveren. Via social media vragen om vrijwilligers en hulp werkt niet. Niemand voelt zich dan verantwoordelijk. Ervaring van die ik heb als voorzitter van de belangenvereniging is, dat mensen wel iets willen doen, maar het moet beperkt blijven. Bij persoonlijke benadering heb je

het meeste rendement, is belangrijk. Individualisering van de maatschappij is daar de oorzaak van. Drukke agenda's van iedereen. Geen tijd meer voor elkaar.

We hebben vrijwilligers voor het onderhoud of het schoonmaken van de kerk, dan hebben we gewoon gemeenteleden die zich hebben ingeschreven en worden daarvoor ingeroosterd en 1x in de maand hebben we gewoon een schoonmaaksessie en wordt de kerk helemaal schoongemaakt. We hebben mensen die de tuin willen onderhouden, die gaan dat. Ik ben er ook eentje van. Dan hebben we iemand die komt dan met zijn maaimachine, die maait het gras en dan hebben we iemand nodig die de heg snoeit en hand en spandiensten voor de kerkenraad. We hebben toch wel een kerkenraad die aardig oud is, maar als je mensen vraagt om in de kerkenraad te zitten dat is teveel gevraagd. Maar we willen wel helpen. Ja dat heb je wel. Wat wel minder is als het dan gaat om het maatschappelijk veld. We hebben een Molukse stichting voor sociaal cultureel werk. Om daar mensen voor in het bestuur te krijgen, dat is echt moeilijk om daar iemand voor te krijgen. Ik kan het weten, want ik ben jarenlang heel aan het begin voorzitter van die stichting geweest. Het enige wat we daar hebben, we hebben is een gebouw, we hebben wel een bestuur waar op dit moment 1 of 2 bestuursleden inzitten maar om de boel draaiende te houden en de boel te exploiteren heb je gewoon veel meer mensen nodig. Ik denk dat daar ja, ik heb vernomen dat ze gaan proberen om dat weer op poten te zetten. Maar we moeten even kijken hoe dat gaat lopen. Maar dat is niet echt een gemeente aangelegenheid. Mensen werken veel en in het weekend is het ook niet zo dat ze een heel weekend of een vrije zaterdag gaan besteden aan de club. Diegenen die daar mee opgegroeid zijn weten niet beter en die doen het ook. Maar omdat de maatschappij verandert en de mensen meer gebruik willen maken van, consumeren, dan krijg je dat moeilijk aan mensen komt.

Vanuit de sport merk ik dat het veelal dezelfde ouders zijn, die betrokken zijn bij activiteiten, maar het wordt wel steeds moeilijker om ze erbij te betrekken. Voor een klusje wil het nog wel, maar voor taken niet meer.

Vrijwilligersgebeuren. Er zijn geen vutters. Ze werken tot 66 jaar of langer. Ik mis 10 jaar mensen om een dagdeel of dag te doen. Demografische cijfers verontrusten me.

Geboortegebeuren. Het sportaanbod is breed, gezond. Aan de onderkant gaat het minder hard. Ik ben 70 jaar en heb tegen mijn bestuur gezegd, als ik niet meer representatief ben, houdt het op. Ik mag gelukkig nog even blijven. Structureel mensen vinden is lastig. Voor een klus lukt dat nog wel. Zij vinden het hartstikke leuk of ik heb er niets aan. We moeten meer moeite doen om mensen te vinden en de boel te laten draaien. Dat is bij elke club zo. De mensen shoppen. Dat is mijn cluppie: clubgevoel speelt steeds minder mee. Op zich gezond een beetje rivaliteit. Gezondheid, reizen, huiselijke omstandigheden spelen mee.

De ervaring is dat vrijwilligers niet vast willen zitten aan het vrijwilligerswerk, ze zitten bijvoorbeeld dan vast aan iedere maandag, van... tot... doe ik vrijwilligerswerk.

Vrijwilligerswerk is wel vrijwillig maar niet vrijblijvend dus je moet er wel zijn. Je kunt bijvoorbeeld bij mooi weer niet spontaan een weekend of week weg plannen, want jij bent ingedeeld. Je zou heel erg gebaat zijn met een dubbele groep vrijwilligers en je doet om de

week een vrijwilligerstaak en als je dan denkt maandag wil ik weg, bel ik de collega van de andere week om te ruilen. Maar daarvoor heb je veel vrijwilligers nodig. Vrijwilligerswerk waarbij je je eigen tijd kan indelen is makkelijker te doen. De vrijwilligers voor het maatjesproject stromen binnen, hiervoor kan men naar eigen tijd indelen.

Er zijn mensen die nu vrijwilliger zijn maar niet standaard meer diensten draaien doordeweeks maar dan wel helpen met de festivals. En eerder was het dat je diensten moest draaien en dan was je er ook. Maar dat is wel nodig om daar flexibeler mee om te gaan. Ik weet niet of dat verantwoordelijkheidsgevoel is want er zitten er ook bij die dat wel zijn. Misschien is het een andere opvoeding. En we zijn nu ook in hele andere wereld terecht gekomen, het is online. En als je iets niet kan vinden dan zoek je het even op. En het gevaar is dan dat het sociale, hoe ontmoet je mensen, hoe gaat dat. Je moet zelf als organisatie een draai in vinden. Je moet hierin mee. Het saamhorige, het bij elkaar, pure inzet tonen, dat is wel wat anders geworden. Mensen moeten naar school of iets anders, dat is niet erg maar dat is wel de verandering. Moeilijk te pijlen denk ik.

Wat we ook merken is dat het voor veel mensen moeilijk is om verantwoordelijkheid te nemen. De Kerk schoonmaken of de wc's van de Kerk schoonmaken dat vinden ze prima als het op het rooster staat dat ze dat een of twee keer per jaar moeten doen. Maar echt verantwoordelijkheid nemen in bestuurlijke functies, zoals de Kerkraad. En dat is echt een opgave om daar mensen voor te vinden die dat werk willen doen. Maar dat zie je ook bij de sportvereniging. Die hebben ook een tekort aan mensen. En waar dat aan ligt? Ik weet het niet? En hoe kan je dat oplossen? Het knellende hieraan is dat dingen dan in de soep lopen. Je moet weten welke bepaalde taken er worden uitgevoerd. Je moet er van op aan kunnen dat de ander wat doet. De duidelijkheid, de structuur als dat er niet is dan verwordt dat tot niets. De bereikbaarheid valt weg. En misschien komt dat door het individualisme wat nog na sleept. Dat mensen denken van nou bekijk het maar, ik ga dat niet doen. Het kan ook met de welvaart te maken hebben, hoe meer jij hebt, hoe minder je iemand nodig hebt om iets voor elkaar te krijgen.

Welke eisen stellen we aan vrijwilligers

En dan is de screening van vrijwilligers een aandachtspunt, zeker in deze tijd als je het hebt over verklaringen omtrent gedrag (VOG), het omgaan met mensen en de veiligheid van kinderen. Daar zijn richtlijnen voor maar het is lastig. Hoe kun je dat makkelijker maken. Bij Voorwaarts heb je het over zo'n 400 vrijwilligers. Moet je die nu allemaal een VOG laten aanvragen of alleen bij nieuwe mensen die je aanstelt, en dat is lastig. Ik wil het niet als knellende problemen benoemen, zie het als uitdagingen. Maar ik zie de ontwikkelingen bij vrijwilligers en het naar voren komen van de misstanden, het seksueel misbruik bij jeugdleden toch wel als dringend signaal om dit op de agenda te zetten. Dit is iets wat verenigingen in kaart moeten hebben. En wat betreft het vrijwilligersbeleid dat is iets wat nu erg naar voren komt en terecht. De veiligheid van de (jeugd)leden is heel belangrijk. Nu blijkt dat dat niet altijd voor iedereen vanzelfsprekend is maakt wel dat we daar weer meer aandacht op vestigen. Je bent je weer bewust van wat er mis kan gaan. En dit gaat, moet nu meer aandacht krijgen. Al denk je ook dat het bij je vereniging niet gebeurt, je moet wel voorkomen, niet moeten genezen. En ik weet niet zo of je voor seksueel misbruik een oorzaak kunt aanwijzen.

Het komt nu naar voren en het moet op de agenda. Er is wel een hoofdlijn vooral om de veiligheid te borgen. Maar verder hebben ze verschillende kwaliteiten en kunnen de “eisen” hoog zijn. Het loopt nu goed maar over een paar jaar kan je de deksel op je neus krijgen en dan hoor je ja die hebben ook nooit gecontroleerd. Wat geregeld is en waar je tijd in stopt dat loopt allemaal wel, maar zaken waar je geen energie in steekt maar die eigenlijk wel moeten gebeuren daar zou tijd toch tijd en aandacht in moeten gaan zitten. En dat is toch ook het vrijwilligers beleid, daar zou meer mee gedaan moeten worden, je hebt toch de zorg, als er iets gebeurt. Ik zit met een aantal in het centraal bestuur en je zou worden geconfronteerd met het probleem. Nou daar heb ik niet zo’n zin in. Het zijn nu nog uitdagingen maar het zouden problemen kunnen worden. We hebben een aantal vrijwilligerscoördinatoren gehad. Dat is wat minder geworden en daar willen we nu wel weer iemand op bestuursniveau weer coördinator maken. We zijn een omnivereniging met 4 – 5 takken van sport en dat is dynamisch, er komt is iemand als vrijwilliger en er gaat iemand weg en dan is het beleid maken, goeie regels afspreken maar dat bestuurbaar houden... dat is hartstikke lastig. Spreek een vrijwilliger maar eens aan als die het niet goed doet. Ze doen altijd veel en ze vinden kritiek vaak wel moeilijk. Dan krijg je ook zoek het lekker uit, ik stop ermee. En je wilt ze niet weggagen.

Ja en verder maakt een ontwikkeling als misbruik ook dat er eisen worden gesteld en je weer meer oog hebt voor je vrijwilligersbeleid, dat het een agendapunt is. En daar worden we ook wel bij geholpen door overkoepelende sportbonden en je krijgt weer richtlijnen. Maar het uitvoeren daarvan en het aandachtsgebied wat je daar voor nodig hebt, daar heb je weer een grote groep mensen voor nodig. Die hebben we gelukkig, maar hoe je mensen weer bewust moet maken blijf toch lastig. We hebben een vertrouwenspersoon maar of iedereen daarvan op de hoogte is, is vers 2.

12.3 We hebben hier veel vrijwilligers

We krijgen mensen op de been

Om een voorbeeld te noemen; in Klarenbeek loopt het vrijwilligersleven heel goed; er zijn veel vrijwilligers en er is veel oog voor ouderenzorg. Bijvoorbeeld ouderen uit eenzaamheid halen, tafeltje dekje, mogelijkheid voor vervoer naar activiteiten vanuit het Rode Kruis.

Onze ambitie moet zijn: dat wat we doen efficiënter en beter doen waar dit aantoonbaar nodig is. We moeten ons wel realiseren dat deze gemeente een fantastisch toegeruste gemeente is: sterk verenigingsleven, veel wijk- en buurtwerk, samenwerking in woonkernen. Voorst heeft 500! vrijwilligers en dan heb ik het nog niet over de mensen die in eerste instantie niet opvallen.

In Voorst is het nog goed mogelijk om mensen op de been te krijgen als vrijwilliger. Er is wel altijd een kartrekker nodig en daarnaast mensen die meehelpen. Het is goed om te zien dat er mensen op de been worden gebracht. Dit geeft mij voldoening, daar ben ik trots op. Alles begint bij enthousiaste mensen.

Ik vind dat gemeente Voorst veel doet voor jongeren, zeker op sportgebied. We hebben veel vrijwilligers. Gemeente Voorst heeft ook veel vrijwilligers. Dat is alleen maar goed, zeker voor

mensen die veel alleen zijn. Die dan weer wat netwerk om zich heen krijgen. Hier aandacht voor hebben voorkom je ook een heleboel problemen mee. Soms merk je dat vrijwilligers ouder worden, en dan stoppen ze. Dat is begrijpelijk. Tot nog toe kunnen we altijd nog nieuwe vrijwilligers vinden.

Mensen voelen zich betrokken

Wij zijn een vereniging van dik 100 sporters. En we hebben zeker 40-50 vrijwilligers. Waarom? Omdat die mensen zich betrokken voelen om de medemens te helpen. En te begeleiden.

Als je 14/15 jaar bent, fiets je naar Zutphen. Daar is je school. Dat was het. Ik heb geen idee. Ik denk dat ze rondhangen. Ik zie genoeg schade, dat ik denk, oh ja. Wat er wel gebeurt, is dat de ondernemers met de ondernemers in gesprek gaan. Ik heb mij daar nog niet veel in verdiept, maar volgens mij kun je ook met hulp van de ondernemers iets voor elkaar krijgen voor de jongeren.

Je hebt ook hele actieve ouders. Die zitten ook in de OR of MR. Als hun kinderen van school af gaan dan stappen ze daar ook uit. Volgens mij vallen zij dan ook een beetje weg in hun actieve betrokkenheid. Want wat ze al hebben getoond is voor de school. Er zijn heel actieve mensen.

Er wordt ook meer vrijwilligerswerk in gedaan. Dat moeten we ons ook realiseren hoor. Zo staan op het hockeyveld op zaterdag al jaren dezelfde vrijwilligers en ik moet er om 9 uur zijn en ik doe het voor mijn kind en zij doen dat voor de doelgroep die komt. Dus dat is sowieso al wel mooi. Wij doen een beroep op de ouders. Maar dat is ook bij andere sporten zo hoor. Ik heb ook bij mijn zoon vroeg op het voetbalveld gestaan hoor, maar dat mag er ook wel bij hoor. Maar goed daarnaast denk ik ook dat er veel zorg vaak ook thuis is. Dat stukje wat wij nu gaan bieden met de opvang met een leuke activiteit, dat neemt natuurlijk ook wel wat zorg weg bij de ouders. Want ze hoeven dan niet om 3 uur thuis te zijn als hun kind wordt teruggebracht. Nu de kinderen worden thuisgebracht om half 6 of zes uur of gehaald worden.

Er is daar een mevrouw op een kamer, zij wil graag met mij praten. Graag wil zij mij zo snel mogelijk weer zien. Zij is een vrolijke vrouw. Ik doe veel voor haar. Boodschappen doen, ik ben daar vrijwilliger. Zij is zo een lieve vrouw. Ik koop een broek voor haar, ondergoed, alles. Dat doe ik, ze heeft wel kinderen maar niet hier in de buurt. Haar kinderen doen wel iets maar zijn ook ziek. Ik heb contact met de kinderen. Een zoon heeft het aan mij gevraagd. En ik hielp nog iemand, zij was ook alleen. Zij is nu verhuisd naar Lunteren. Ze begon toen een beetje dement te worden. Zij is ook eenzaam, zij is ook alleen. In het begin ging ze van alles vergeten. Een keer had ze de gordijnen lang dicht en ik was ongerust. En ik heb gelijk de burens erbij gehaald, om te gaan kijken. Toen was ze gewoon aan het uitslapen (lacht). Ik heb toen gezegd, buurvrouw ik dacht dat je was overleden. Gelukkig was er niets. Wij hebben nog contact. En ga ik af en toe nog op bezoek. Ik heb alleen wel twee jaar niet meer geholpen. Ja, ik maak tijd voor haar. Mensen geven en nemen. Ja, dat vind ik belangrijk. Zij is ook heel lief voor mij geweest. Zij is gek op bonbons. Dus dan neem ik een keer bonbons voor haar mee. En ik kende haar via een raadslid. Dat raadslid was een oude buurvrouw van haar. Die had aan mij gevraagd 'wil jij mijn buurvrouw helpen'. En toen dacht ik, waarom niet. Zo is het begonnen,

want naar vreemden mensen ga ik ook niet. En ik denk dat het raadslid aan mij vroeg, omdat zij mij kende. En vertrouwen had in mij. Dat is wel belangrijk om vertrouwen te hebben.

Ik help ook op de basisschool van mijn dochter. Vooral rondom de activiteiten met Kerst, Sinterklaas en met de Paaslunch. En ik ben daar begonnen omdat ik niet zo goed Nederlands kan. Ik wilde mijn kinderen steunen op school. Dat zij wisten, mijn moeder kan niet zo goed Nederlands maar zij steunt mij wel. En ik wilde het graag, het is goed voor mijn taal en ik kan nog meer communiceren met de juffrouw en meester. Dat zij weten, ze is misschien niet zo goed met taal maar wel altijd actief en ze probeert het. Dat is belangrijk voor mij. En de dames daar hebben mij goed geholpen. En ik help daar met plezier. Als mijn kinderen klaar zijn op de basisschool stop ik ook. Om de zes weken hebben wij een vergadering en na een activiteit ook een evaluatie. Wat gaan wij doen met Pasen, Kerst en Sinterklaas. En ik koop wat voor de kinderen met een moslim achtergrond. Of ik ging koekjes bakken met de kinderen.

12.4 Hoe krijgen we meer vrijwilligers

Hoe motiveer je mensen om vrijwilliger te worden

Je zou er naar toe moeten dat je meer jonge vrijwilligers zou moeten krijgen. Alleen de aanwas is minimaal, hoe motiveer je mensen om vrijwilliger te worden. Door meer jonge vrijwilligers aan te trekken krijg je weer maatschappelijke betrokkenheid en dat is nodig in de samenleving van nu en de toekomst. We moeten meer omzien naar elkaar.

Ik denk dat je er naar toe moet dat je de mensen aanspreekt op hun verantwoordelijkheidsgevoel. Zo van dit is de maatschappij en zo van als we allemaal wat doen dan komen we er wel. Als 70% zegt, ja ik doe niks, is die 30 % de klos. Dat merk ik heel erg in mijn werk en in mijn omgeving ook. We moeten eigenlijk weer terug naar dat ouderwetse noaberschap, maar dat is een omslag. Maar ik vraag me ook af, zolang je in je omgeving niet te maken hebt met ziekte of met oude mensen die echt zorg nodig hebben, ben je er misschien toch nog niet voldoende van bewust. Maar ik denk dat het toch echt die kant op moet. Dat daar wat meer op ingezet moet worden. 70 en 30% zijn willekeurige aantallen. Ik denk eigenlijk dat de mensen best wel wat willen gaan doen; en hoewel het de laatste tijd best besproken wordt, ze niet zo bewust zijn van het feit dat er echt iets moet gaan gebeuren.

Wat ik dus uit maatschappelijk oogpunt zie omdat ik werkzaam ben bij de Benring, maar dan de afdeling 's Heerenloo, die dus een vleugel hebben afgehuurd sinds de nieuwe coöperatie op de Benring is, zijn we dus weer teruggekomen met 10 bewoners. En wat ik wel zie is het de nieuwe zorg wat er nu gegeven wordt daar moeten we allemaal in mee, maar wij zijn heel druk met vrijwilligers werven op alle gebied. Ik heb morgen ook nog weer een afspraak met de vrijwilliger coördinator van Trimenzo om te zorgen dat je daarin, ook al huur in bij een andere organisatie, dat je wel in belang van alle mensen die in één gebouw wonen dat je wel samen de kar kunt trekken met het oog op vrijwilligers, elkaar wat toeschuiven, of wat van elkaar kunnen overnemen. En daar zijn we dus wel heel bewust nu aan het inzetten omdat eerder was natuurlijk de Benring, waar dus gewoon heel veel arbeidskrachten waren, die zijn allemaal vervallen, dus die mensen die daar zitten en daar zit dus jong en oud. Het probleem is een

beetje om die als samen verband te krijgen daar in het hele geheel, daar zijn we dus heel druk mee. Samenhang beter, de onderlinge samenhang, het respect onderling voor elkaar, of je daar nou woont als jongeren dan heb je ook respect voor de ouderen, maar andersom ook voor de jongeren en de insteek was toen, dat je als jongere daar komt te wonen in de aanleunwoningen dan betaal je geringe huur, maar dan wordt wel van je gevraagd of je wel vrijwilligerswerk wil doen. Nou dat is natuurlijk een hele mooie opzet, maar in de praktijk komt het niet echt van de grond. Toevallig dat daar iemand morgen nog weer een gesprek over heeft met de jongeren en iemand van de woonzorg coöperatie die de woningen verhuurd aan de jongeren. Die dus dat ook opgezet hebben en aan de ene kant snap ik het ook wel, want jongelui zijn ook allemaal druk, maar ja, mensen van onze leeftijd zijn ook allemaal druk, vaak allemaal nog werkzaam, met oppassen op kleinkinderen en in verenigingsleven. Dus die vrijwilligers die we eigenlijk heel hard nodig hebben dat is steeds moeilijker om die te krijgen. Je moet steeds meer persoonlijk je nood inleggen, daarom heb ik me ook daar voor 's Heerenloo aangeboden om vrijwilliger te worden, omdat ik weet hoe de mensen leven in Voorst, dat is toch ook per dorp verschillend. Ik ken veel mensen in Voorst, ik ken ook veel mensen op de Benring, ik weet ook als ik wat moet zoeken, waar ik het moet zoeken, of waar ik moet zijn en daarom, ik denk wel dat dat een groot probleem wordt, dat de mensen, heel veel mensen die ook eenzaam zijn, die ook langer thuis won en op dat gebied en vroeger werd de Benring gebouwd en zeiden ze: als ik 65 ben ga ik daar naar toe. En nu wonen de mensen steeds langer op zichzelf met hulp die ze inkopen, maar dan kunnen ze het nog zo leuk brengen omdat te doen met iemand die via een apparaat of die mobiel met je belt en vraagt wat heeft u nodig.

Mensen genieten het meest van samen eten. Dat werkt echt goed. Ze eten dan wel tien keer zo veel, dat is ook heel grappig. Samen eten bindt. Er zijn ook wel weer organisaties die dat doen. Er is genoeg aanbod, maar je moet er A kunnen komen en ja, de ellende is natuurlijk dat we nauwelijks meer aan vrijwilligers kunnen komen, want iedereen werkt. Nieuwe aanwas van vrijwilligers is heel slecht. Deze week is er een talentenproeverij, waar geprobeerd wordt mensen, vrijwilligers en organisaties te matchen. Ik hoorde net dat niet één vrijwilliger zich heeft aangemeld. Als dat al niet doorgaat, staat je vrijwilligers aanbod op een laag pitje. De gemeente kan daar niets aan doen. Iedereen werkt en heeft van alles daarnaast te doen. Iedereen kan een misschien een uurtje missen om iets te doen voor anderen, maar dat kun je niet verplichten. De maatschappelijke stages op de scholen was goed. Daar heb ik veel positieve verhalen over gehoord. Jammer dat dat er niet meer is. Het AOC in Twello heeft dit bijvoorbeeld wel weer gedaan – studenten met ouderen van Het Grotenhuis. Geweldig!

Vanavond geef ik nu dit interview. Maar anders zou ik naar een wervingsavond voor vrijwilligers zijn gegaan, in de Kruidentuin. Maar wegens gebrek aan belangstelling, te weinig aanmeldingen van geïnteresseerden, is die avond geannuleerd. Volgens mij was Mens en Welzijn de organisator van de avond. Die hebben het ook moeilijk met het vinden van vrijwilligers. Bij de Zonnebloem is het ook steeds lastiger om voldoende vrijwilligers te vinden. Je moet je oproep voor vrijwilligers met heel veel schwung brengen en mensen verleiden door te vertellen hoe leuk het is om vrijwilligerswerk te doen. En dat je daar niet alleen een ander

mee helpt maar zelf ook heel veel aan hebt en er beter van wordt. Ik herinner me nog een Zilveren Kracht bijeenkomst. Deze is toen speciaal voor net gepensioneerden georganiseerd om hen te verleiden tot vrijwilligerswerk. Mensen zijn vaak bang dat ze teveel verplichtingen krijgen als ze vrijwilligerswerk gaan doen. Maar dit is lang niet altijd noodzakelijk, ook als je af en toe helpt door bijvoorbeeld een wandeling met iemand te maken als het jou uitkomt ben je welkom.

Mensen zeggen ook wel joh zolang jij daar zit komt er helemaal geen opvolger het is prachtig geregeld daar. Maar dat geeft niet, zo zal het waarschijnlijk gaan dan komt er even een dip dan zijn er mensen die pakken het op doen het op een andere manier. Vind ik op zich niet erg, want nu ligt er gewoon een hartstikke goed fundament. Het dak zit er op, de voorzieningen zijn oké, de reputatie is goed. Mensen hebben gezien wat er mogelijk is. Er moet eerst een urgentie komen om het achteraf te waarderen.

Ik denk dat je als school en ik als persoon wel invloed kan hebben op bepaalde organisaties. Zoals nu met het contact met de ouderen, daar doen we allemaal ons best voor. Dat zou ik nog iets je kunnen intensiveren om meer ouderen betrokken te krijgen bij de school. Het moet eigenlijk zover zijn dat ouderen uit zichzelf denken dat ze ergens mee kunnen helpen. Maar hoe krijg je dat zover. Dat mensen het vertrouwen hebben, dat kunnen we ook rustig doen daar. Dat probeer ik ook uit te stralen. Jullie zijn welkom, kom maar kijken, je kunt altijd wel ergens iets doen. Maar dat doen de mensen niet zo gauw. Het heeft veel tijd nodig tot mensen eigenlijk niet meer anders weten.

Van alle burgers wordt een actieve deelname aan de maatschappij, de samenleving gevraagd. Maar de meeste mensen hebben sowieso al een heel druk eigen leven waar nog van alles bij komt kijken zoals mantelzorg. Er zijn nu veel oudere vrijwilligers actief in de samenleving. Maar deze vrijwilligers worden ook ouder en wie nemen straks die rol van vrijwilliger over als de oudere vrijwilligers van nu zelf hulpbehoevend worden? Hoe organiseer je, dat mensen naast alle drukke werkzaamheden die ze al hebben, ook nog naar elkaar omkijken? Ik heb er veel vertrouwen in dat mensen hun steentje willen bijdragen aan de maatschappij en willen omkijken naar hun medemens. Maar ik denk ook dat de belastbaarheid van mensen begrensd is. Mensen moeten dat vooral vanuit hun eigen motivatie doen. We moeten voorkomen dat we dat aan elkaar gaan opleggen.

Ik weet niet zo goed hoe we kunnen oplossen dat oude mensen eenzaam zijn. Misschien nog meer vrijwilligers? Die dan met de ouderen gaan praten en activiteiten gaan doen. Bijvoorbeeld even naar het dorp wandelen. Mijn dochter neem ik soms mee. Dan leert zij ook oude mensen kennen. En dan gaat ze kletsen met de ouderen. Zo leren kinderen die dingen. Als ze klein zijn leren ze dat van hun ouders. Als mijn dochter ziet dat ik de rolstoel duw, dan wil ze deze ook duwen. Ja, als ik straks niet meer werk, dan ga ik nog meer vrijwilligerswerk doen. Als de kinderen allemaal het huis uit zijn, ja waarom niet. Een kopje thee schenken, even kletsen met de ouderen. En nu ook ben ik altijd verdrietig als een van de ouderen is overleden.

Ja en de kinderen zijn druk, die werken overdag en die kunnen niet pa en ma overal naar toe brengen. En dan heb je vrijwilligers nodig, die wat ouder zijn en niet meer werken die dat

kunnen doen. Misschien zou iedere ouder die wat beperkingen heeft een maatje nodig hebben. Zodat die dan iets kan regelen. Want ik kan niet voor half Twello het vervoer gaan regelen om bij het Trefpunt te komen. Dus er zouden meer vrijwilligers moeten komen. Ja, en die zijn er niet want mensen willen zich niet meer binden. Als mooi weer is, willen ze op de fiets kunnen stappen en weg kunnen gaan of andere dingen. Dat is een beetje moeilijk om vrijwilligers te vinden. Ja, en dan wordt een beurs georganiseerd bij de Kruidentuin en die ging niet door omdat er te weinig aanmeldingen waren. Maar ja vrijwilligers melden zich niet uit zichzelf ergens voor aan. Die moet je persoonlijk benaderen of ze een uurtje per week zich vrij willen maken ergens voor. Want uit zichzelf komen ze niet. We hebben een tekort aan vrijwilligers. Je zou eigenlijk verplicht moeten stellen dat mensen vrijwilligerswerk gaan doen. Dus zou je niet op middelbare scholen jongeren stage laten lopen een uur in de week en dan mee laten helpen.

Het probleem van vergrijzing en individualisering is ook dat er geen vrijwilligers meer zijn voor verenigingen. Buurtinitiatieven die wel genomen worden bloeden dood. Voorbeeld een buurtapp waar uiteindelijk 3 mensen zich voor aanmelden. Doorbreken is hartstikke lastig. Als ik de oplossing had dan had ik die al aan de gemeente voorgesteld. Terwijl er vanuit de gemeente van alles aan wordt gedaan om het op te lossen. We kennen het fenomeen buurtsportcoaches. In sommige kernen zijn zij succesvoller dan in andere kernen. In sommige kernen zeggen ze dat ze er geen een nodig hebben. Dat is in Terwolde zo, daar was het initiatief wat dood gebloed. Een buurtcoach had er wellicht wat enthousiaster achteraan gelopen. Hoe je het ook keert of wendt vrijwilligers moet je ook nog een beetje enthousiasmeren anders raakt de spirit eruit dan is het snel gebeurd. Individualisering: daar doe je niet zoveel aan. Daar zal nog wel een generatie overheen gaan. We moeten maar weer eens meedoen aan een groot voetbal toernooi hebben dan is er wel saamhorigheid. We moeten iets verzinnen wat bindt.

Meer omzien naar elkaar, bijvoorbeeld het wegvallen van maatschappelijke stages op scholen ook een punt, jongeren kiezen niet zo snel meer voor zorg, maar dat je jonge mensen bewust moet maken dat het niet allemaal lief, leuk en aardig is, maar dat er ook mensen zijn die echt behoefte hebben aan contact en dat je als jongere ook heel veel kunt betekenen voor. Ik denk dat je nu moet inzetten op, jongeren wegwijs te maken binnen het vrijwilligerswerk en binnen het omzien naar, en het zorgen voor, dat je dan misschien wel weer een andere maatschappij kunt krijgen maar misschien is dat wel een utopie...want als je overal ziet hoe binnen de zorg dingen uitgekleeft worden en vervolgens ook geen vrijwilligers meer te krijgen zijn, of de vrijwilligers net zo oud zijn als de mensen die daar wonen... (ik heb zelf een schoonmoeder in een verpleeghuis) maar het geeft zoveel voldoening om met die mensen bezig te zijn! Het wil niet zeggen dat je verpleegkundige dingen moet doen, maar gewoon een spelletje of even een beetje aandacht, een wandeling, ik vind dat daar nog veel meer ruimte voor moet zijn. Dat kun je oppakken met een maatschappelijke stage lijkt mij. Of in je eigen omgeving! Kijk eens naar je buurvrouw, buurman...we roepen allemaal van ik, we zijn druk met onze laptop en mobiel, maar een praatje of even een beetje aandacht. Misschien moeten we aan een stukje bewustwording werken, volgens mij al bij scholen, dat de ik-maatschappij niet zalig makend is

en dat je het samen moet doen met de mensen om je heen. We kunnen wel zeggen de overheid moet het regelen of de ander doet het wel, maar hoe meer geld het kost, hoe meer geld het de jeugd straks kost, want als het straks allemaal niet meer te betalen is, moeten zij inleveren en wij niet meer, dat zou je nu kunnen meegeven. BNN radio Gaga of zo, ze maakten een radioprogramma. Mensen van Humanitas mochten een plaatje aanvragen of een verhaaltje doen, zo aandoenlijk. Een man die voor zijn dementerende vrouw een plaatje aanvroeg; Jantje Koopman; rozen op trouwdag; een jongen ging elke dag even bij een oudere op bezoek of even ging wandelen. Bijgaande link: https://www.npo.nl/radio-gaga/23-05-2017/BNN_101383376

In Voorst gaat het redelijk goed. We hebben onder andere Humanitas, er worden veel vrijwilligers ingezet, maar het moet breder. Maatschappelijke stage voor jongeren is verplicht geweest, maar daardoor was er geen motivatie. Hoe kunnen we mensen motiveren om iets voor een ander te doen?

Hoe bereik je mensen om vrijwilliger te worden

Een ontwikkeling die ik zie is dat het steeds moeilijker wordt om alle groepen te kunnen bereiken. Er zijn veel vrijwilligers, veel mantelzorgers, maar het wordt steeds problematischer om ze te vinden en te krijgen. Vooral voor de preventieve taken. Vaak zijn er al mensen te kort voor de reguliere taken en nu hebben we eigenlijk nog meer mensen nodig. Een aantal jaren geleden waren er ontslag- en vut regelingen, veel mensen stopten daardoor voor of rond hun 60e met werken en wilden graag andere dingen doen. Deze groep is nu ouder en gaat snel opdrogen en ik zie mensen van 68,69 jaar deze vrijwilligerswerkzaamheden niet zo snel meer oppakken. Ik ben nu 55 en heb wel een heel andere voorstelling bij de komende jaren dan dat voorheen zou zijn. Wat ik ook zie is een voorbeeld bij Voorwaarts, waar ik actief ben bij de handbal. We hebben een toernooi georganiseerd en teams trekken zich terug omdat ouders niet willen/kunnen rijden. Het kost veel meer energie om iets te organiseren.

Nou als ik het insteek vanuit mijn bestuursfunctie bij de sportvereniging dan gaat het eigenlijk wel om wat geëigende onderwerpen. Het zal niet heel nieuw zijn maar een van de uitdagingen die we hebben is het vrijwilligersbeleid in z'n algemeenheid. De beheersbaarheid binnen een vereniging, om het ook betaalbaar te houden, de taken te verdelen onder de vele mensen en dat is lastig geworden de afgelopen jaren door allerlei oorzaken. Volwassenen in een gezin die allebei werken en er minder tijd is, verschuiving van werktijden naar weekenden toe, naar avonden toe. Het vinden van vrijwilligers en het blijven motiveren van vrijwilligers, dat is een uitdaging. Dat onderkennen we ook, als ik naar Voorwaarts kijk dan mogen we nog heel blij zijn met de vele vrijwilligers die we hebben. Er zit ook nog heel veel talent, er zijn heel veel mensen die iets of wat willen doen, maar ook wel weer heel veel op projectbasis, en ja dat is leuk een project draaien een half jaar, een paar maanden, iets neerzetten. Maar je hebt ook structuur nodig in leiding, en besturen en beheer van het clubgebouw enzovoort. Dus daarin, als we een amateur vereniging willen zijn en dat zijn we, dat zijn ook keuzes die je maakt, om het betaalbaar te houden. We willen niet betalen, alleen de trainers van de selectieteams en sommige groepsleiding krijgen wat betaald, die hebben een arbeidsovereenkomst. Voor de

rest willen we niet betalen. En daar zit wel de uitdaging om goede vrijwilligers te hebben en te houden.

Er moeten meer vrijwilligers zijn in de school maar we weten ze niet te bereiken. Als school kunnen we misschien een bijdrage leveren; we hebben wel eens vrijwilligers nodig en dat kunnen misschien wel mensen zijn die in de bijstand zitten, of ergens eenzaam zijn of iets dergelijks. Het zou fijn zijn als er een loket was waar we voor dit soort mensen hulp zouden kunnen vinden!

En dat er meer vrijwilligers moeten komen want daar is behoefte aan. Maar dat moet je wel vertellen. Bijvoorbeeld; de omroep in Voorst functioneert zo goed en die draait alleen op vrijwilligers. Omroep Brummen en Zutphen willen daarom nu fuseren. Maar ook bij sportclubs, er is behoefte aan vrijwilligers op tal van plekken, maar dat moet je de mensen wel vertellen dat het bestaat. Mensen weten het helemaal niet. Het is fantastisch dat ze dat doen. Je moet er op letten dat ze geen betaalde baan weghalen. Het is geen werk!

Als we vergrijzen, kunnen we ook zeker de grijze groep goed inzetten. Ik zou deze groep heel graag willen inzetten in het onderwijs. Om kinderen te laten zien dat er allerlei generaties en talenten zijn. Ik denk dat het een groep is die iets meeneemt waar een jongere generatie wat aan heeft. En een stukje zingeving voor oudere mensen. Het is een win/win.

Hoe kan je mensen betrekken bij de organisatie van een evenement? Op advertenties wordt niet genoeg gereageerd. Er is niet veel respons op. Het lijkt erop dat het persoonlijk benaderen van mensen meer effect heeft.

Hoe brengen we vraag en aanbod bij elkaar

In dit geval zouden we een koppeling moeten maken. Wat is daarvoor nodig? Een loket waar je de koppeling kunt maken tussen verschillende partijen. Bijvoorbeeld voor school zou het zo fijn zijn om mensen te hebben die met anderstaligen samen kunnen lezen, 1 op 1 aandacht. Het moet een win-win situatie zijn. Niet alleen voor de vrijwilligers, maar ook voor de school of tennisvereniging, zodat ze verder kunnen. Wij kunnen mensen een plekje bieden en waardering geven voor hun bijdrage in de maatschappij en zijn er zelf bij gebaat. Wij stellen graag plekken beschikbaar voor vrijwilligers of mensen met een beperking en ik kan zorgen voor aansturing of begeleiding.

Aan de andere kant zie je ook de verschuiving naar het netwerk en ook in de kleinere gemeentes is dat er ook al heel veel gebeurd. In deze gemeente zijn ze ook, ik weet dat ze er zijn, ik ken ze alleen nog niet bij naam. Ik denk dat dat wel de mentaliteit is die hier is, dat mensen elkaar wel willen helpen. En ook mensen met elkaar in verbinding brengen, dat zou ook heel mooi zijn. Ik heb veel jongeren die wel wat willen doen maar niet zo goed weten wat. En in Brummen deed ik Wmo en Jeugd en dan had ik ouderen die de tuin niet meer konden onderhouden. Dan zou het mooi zijn als je een project hebt die de oudere aan de jongere koppelt. Waarin de jongere bijvoorbeeld de tuin van de oudere kan doen, of boodschapjes kan doen of ergens bij kan helpen. Dat is voor allebei goed. Ze moeten het wel willen hé, anders heeft het geen nut. Maar in mijn ervaring zijn er echt wel mensen die dat willen doen. Ik denk

dat het er wel is maar ik weet het niet. En wat ik heb gemerkt bij bijvoorbeeld een project voor jonge mantelzorgers is dat het niet zo goed werkt omdat je er geen zicht op hebt. Je zou eigenlijk ook een manier willen vinden, en dat gaat heel moeilijk denk ik, om vraag en aanbod bij elkaar te krijgen.

Nou ik denk vooral het vrijwilligersbeleid weer extra aandacht geven. Dat was al een aandachtspunt maar al pratend zie ik daar nog wel meer punten bijkomen. Het gaat niet alleen om goede vrijwilligers die de jeugd veilig kunnen trainen, maar ook om goede coördinatie van vrijwilligers en het onder de aandacht brengen van items waar vrijwilligers alert op kunnen zijn en onderling over kunnen overleggen. En toch ook de samenwerking zoeken bij bepaalde onderwerpen zoals ik straks al noemde. Maar toch ook als sportvereniging proberen mensen van alle leeftijden te laten bewegen. En dat hoeft niet per se als lid van de vereniging maar ook door het terrein bereikbaar te laten zijn voor jongeren en voor ouderen om te kunnen bewegen.

Wat we verder zouden moet willen bereiken om het aantal vrijwilligers te vergroten is de informatievoorziening naar bedrijven te verbeteren. Weten bedrijven dat ze, wanneer ze een vrijwillige brandweerman/vrouw in dienst hebben, dat ze gelijk ook een BHV-er in dienst hebben? Dit zijn punten waar nu nog veel te weinig mee wordt gedaan, maar veel meer mee gedaan zou moeten worden.

Geef vrijwilligers verantwoordelijkheden en zeggenschap

Want hoe gaan we dat doen met vrijwilligers die ambitie hebben en ook wat te zeggen willen hebben in de keuzes die gemaakt worden in de zorg. Want als je overal kijkt er is wel vrijwilligersbeleid maar hoe consequent wordt dat uitgevoerd. En als ik dan kijk op die sites, en daar plaatjes zie. Dan zie ik maar een soort vrijwilliger. De lieve, wat oudere mevrouw, die een beetje aan welzijn doet. Het imago van een vrijwilliger moeten we wat oppoetsen. Zowel om het aantrekkelijk te maken voor bewoners dat mensen vrijwilliger willen zijn en gaan worden. En ook dat verenigingen en instellingen met een andere blik naar vrijwilligers moeten gaan denken. Want wat ik vooral graag wil is ken je vrijwilliger en durf een stukje af te staan aan die vrijwilliger. Het grootste nadeel van vrijwilliger zijn is dat ik niets in de melk te brokkelen heb. Want dit zou mijn rol als vrijwilliger wel zijn. En je moet niet vergeten zoals ik er rond loop, lopen er heel veel rond. Wil je zo iemand een rol geven dan moet je degene ook een beleidsmatige rol geven. Want dat zit in het aard van het beestje. Die zal altijd kritisch kijken hoe wordt de zorg hier gegeven, en ik vind er wat van en ik wil dat er wat mee gebeurt. En dan mis je een kans want die mensen kijken vanuit een ander perspectief. En waar ik een beetje bang voor ben is dat daar niet altijd de ruimte voor is. En het heeft ook wel met de overgangstijd te maken.

En ik vind ook vanuit de gemeente dat je daar draagvlak voor moet zien te krijgen. Zodat anderen denken er is meer dan de vrijwilliger die de lijntjes kalkt en de koffie zet. Je hebt vrijwilligers van verschillende niveaus. Want als je als vrijwilliger ergens binnenkomt kom je mee met de competenties die je hebt. En een instelling zou ook moeten kijken welke competenties missen we nou in onze organisatie? En dan breed kijkt en zo een andere groep

mensen bij elkaar kunt krijgen en zodat je als bestuur allemaal hoeft te sturen zodat je ruimte hebt voor andere dingen. Want hoeveel vrijwilligers zitten er nu in de wijkteams? Terwijl zij wel de boel kunnen ontlasten. Zoek hierin om bij ieders tevredenheid uit te komen. Durf het aan te gaan. Heb het lef om met elkaar op zoek te gaan. Bijvoorbeeld wel een vrijwilliger mensen laten helpen van en naar bed te komen in plaats van dat de professional dat doet. Ik als vrijwilliger zou dat wellicht perfect kunnen. En een ander gebied niet want dat gaat mij niet lukken. En zorg vooral voor een aanspreekcultuur. En dat mensen goed feedback kunnen geven. En daar bedoel ik dan ook mee dat de vrijwilliger mag aansluiten bij een teamoverleg. Omdat zij wel eens meer kunnen zien als de professional. Omdat zij op een andere manier kijken.

Achtervang en deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers

Waar ik al een paar jaar voortdurend op hamer, is het belang van het vergroten van deskundigheid bij sportverenigingen en andere vrijwilligersorganisaties. Er wordt veel gevraagd van deze vrijwilligers, op het gebied van optreden tegen alcoholmisbruik, omgaan met mensen met een beperking, en handelend optreden bij ongewenst gedrag. Er zou een goede back-up moeten zijn door experts op dat gebied, zoals door organisaties als MEE, maatschappelijk werk, de GGZ en huisartsen. Ik ken zelf situaties waarin vrijwilligers ronduit in de kou zijn blijven staan, omdat de privacywetgeving hulpverleners in de weg stond om adequate ondersteuning te bieden. Bescherming van het individu is een groot goed, maar het is even belangrijk om te zorgen voor de veiligheid van andere burgers. Kijk niet alleen naar de doelgroep, maar ook naar hun omgeving, zeg ik dan. Door de bestuursacademie in Apeldoorn is een tijdje geleden een cursus aangeboden onder de titel 'De veilige sportomgeving'. Die was heel waardevol en interessant. Wat mij betreft komen er daar meer van.

Waardeer vrijwilligers en spreek dat uit

Je hebt vrijwilligers nodig in privé leven en in de buurt maar ook organisaties zoals de onze; ik denk ook dat je op scholing moet inzetten, vervoeren in eigen auto kan iedereen, maar bijvoorbeeld project als buurtbemiddeling en ouderenadvies dat zijn dingen waar mensen een beetje in getraind moeten zijn om dat te kunnen doen. Denk dat de organisaties daar op in moeten zetten, geef mogelijkheden om je werk goed te doen en ik denk ook dat je aan vrijwilligers moet laten merken dat ze gewaardeerd worden. Hoe je dat dan ook wil laten merken. Aandacht of misschien zelf wel een kleine vergoeding, zou leuk zijn als je zo nu en dan een boek kan kopen of op een terras zitten en te kunnen zeggen dit heb ik gekregen voor, iets een kleinigheidje of zo, denk dat dat best wel motiveert. Organisaties moeten inzetten om mensen te gaan motiveren om wat te doen, dat merken we hier ook wel als ze hier werken moet je ze ook het gevoel geven dat ze bij het team horen en niet erbij aan hangen. Denk dat dat voor de toekomst erg belangrijk is om daar op in te zetten.

Ik zie krimp en ontgroening als niet merkbare ontwikkelingen. Zoals verenigingen die geen vrijwilligers vinden. Als mensen actief worden, is dat maar voor korte termijn. Een en ander brengt mij tot zorgen over de tweespalt onder vrijwilligers, ook in relatie versus mantelzorgers. Deze groep ontvangt middelen uit zorggeld en voor anderen geldt dat zij

(slechts) een compliment krijgen. Zou dit moeten inhouden dat voor de laatste groep ook een waarderingstructuur tot stand moet komen? Zijn er alternatieve wijzen? Feitelijk hebben we al te maken met verschillen in faciliteiten. Tijd voor mantelzorg haalt tijd weg bij ander vrijwilligerswerk.

We moeten willen bereiken dat er genoeg mensen overal voor zijn. Er is meer waardering voor vrijwilligers nodig. Een goede kinderopvang die niet zo duur is zodat ouders meer tijd hebben voor andere dingen. Met meer vrijwilligers kunnen mensen met een beperking weer of meer gebruik maken van extra activiteiten die hun leven leuk en de moeite waard maken. Met meer vrijwilligers hebben de bestaande vrijwilligers meer plezier in hun werk en worden minder belast.

De gemeente Voorst moet faciliterend zijn. En moet gewoon doorgaan met waar ze mee bezig is. De gemeente zou wel wat meer haar waardering kunnen uitspreken of laten zien naar iedereen die actief is. Bijvoorbeeld dat mensen zelf er voor zorgen dat de bloembakken mooi zijn, de dorpsverfraaiing. Dit zijn vrijwilligers die dat doen die gesponseerd worden door bedrijven. Het verbindt die groep die dat doet en het geeft mensen een goed gevoel. De gemeente zou bijvoorbeeld hen een keer kunnen belonen. In de gemeente is het dus niet nodig dat de gemeente het doen. Hier doen de mensen het zelf. Maar beloon deze mensen een keer, geef ze eens een ijsje bijvoorbeeld. Waardeer deze mensen. En ik heb zo een gevoel dat de gemeente het zo vanzelfsprekend vindt dat het er is. Maar je zou het ook in je beleid kunnen opnemen en op die manier uitvoeren. En ook voor de ondernemers, doe voor hen de precariobelasting een keer naar beneden. De ondernemers betalen dan 800/900 euro op jaarbasis voor het voeren van reclame in Twello. Dat is toch helemaal niet nodig waarom moet dat. Op die manier kan je ook ondernemers belonen. En het gaat om het waarderen van, positief. Door eens een keer iets niet te belasten.

De gemeente Voorst moet faciliterend zijn. En moet gewoon doorgaan met waar ze mee bezig is. De gemeente zou wel wat meer haar waardering kunnen uitspreken of laten zien naar iedereen die actief is. Bijvoorbeeld dat mensen zelf er voor zorgen dat de bloembakken mooi zijn, de dorpsverfraaiing. Dit zijn vrijwilligers die dat doen die gesponsord worden door bedrijven. Het verbindt die groep die dat doet en het geeft mensen een goed gevoel. De gemeente zou bijvoorbeeld hen een keer kunnen belonen. In de gemeente is het dus niet nodig dat de gemeente het doen. Hier doen de mensen het zelf. Maar beloon deze mensen een keer, geef ze eens een ijsje bijvoorbeeld. Waardeer deze mensen. En ik heb zo een gevoel dat de gemeente het zo vanzelfsprekend vindt dat het er is. Maar je zou het ook in je beleid kunnen opnemen en op die manier uitvoeren. En ook voor de ondernemers, doe voor hen de precariobelasting een keer naar beneden. De ondernemers betalen dan 800/900 euro op jaarbasis voor het voeren van reclame in Twello. Dat is toch helemaal niet nodig waarom moet dat. Op die manier kan je ook ondernemers belonen. En het gaat om het waarderen van, positief. Door eens een keer iets niet te belasten.

Het kost geld om vrijwilligerswerk mogelijk te maken

Vanuit Zozijn worden mensen bij ons ingezet voor schoonmaakwerkzaamheden. Daar horen 2 begeleiders bij. Als gevolg van bezuinigingen werd het er 1. En dat ging toen niet goed. Gestopt. Daarna kwamen er 4 à 6 mensen vanuit De Passerel, begeleid door een vrijwilliger. Als de vrijwilliger wegvalt, is het lastig zoeken naar een opvolger die ook nog e.e.a. mag coördineren. Inmiddels is er al een lange tijd een vacature. Met de bezuinigingen in de afgelopen jaren zijn er gaten geslagen. Ook het voorbeeld van het koffie verzorgen bij het Kulturhus. Via Mens en Welzijn komen de vrijwilligers, maar dat kost tijd en moeite en loopt niet soepel. Al met al vind ik dit mooie initiatieven maar er is een vorm van betaalde arbeid nodig om te coördineren. Het is een maatschappelijke taak, belangrijk, maar kost wel geld.

Mijn functie als voorzitter is vrijwillig, het hele bestuur is vrijwillig. Verder hebben wij het huis/onderkomen, dat is al heel wat. Wij leveren vrijwilligers en organiseren vrijwilligers en bieden al een deel van een activiteitenprogramma. Wij bieden de infrastructuur. We hebben als coöperatie een business case, moeten financieel redzaam zijn. De vrijwilligers krijgen reiskostenvergoeding en er is een lief en leed potje voor bijzonderheden. We moeten echter ook andere uitgaven doen voor pennen/papier etc. niets is vanzelfsprekend.

Ik weet niet hoe ver de gemeente daarmee is. Maar ze zijn toen bezig gegaan met ontmoetingsplekken. Ik ben daar toen ook mee bezig geweest, en dat is toen niet van de grond gekomen want dat zijn vrijwilligers gaan doen. Het blijft allemaal ook een beetje vaag en het blijft liggen. Daar valt ook nog wel veel te halen, juist om mensen te verbinden. Volgens mij zijn er nu geen ontmoetingsplekken. Café Titus heeft eens in de zes of acht weken gezamenlijk eten, daar heb ik ook nog een tijdje voor in een projectgroep gezeten. Dat waren allemaal ambulante begeleiders en die hadden een contract voor 30 uur en propten dat er een beetje tussen. Nou mijn manager zegt, ja laat de gemeente ook maar over de brug komen want anders doe jij straks allemaal vrijwilligerswerk. Maar dat was wel hartstikke leuk en het wordt ook goed bezocht. Ik heb eens met kerst geholpen en dat was hartstikke leuk. En eten verbindt sowieso, dat blijkt altijd wel. En dat mis ik wel, dat je plekjes hebt, soms hebben mensen maar een hele simpele vraag. In Apeldoorn ken ik het wel en in Brummen hebben ze dat ook met vijf organisaties helemaal opgezet. En soms hebben mensen een hele simpele vraag, die ze dan daar en ook aan elkaar zouden kunnen stellen. Vaak zijn mensen ook gewoon eenzaam. Vrijwilligers hebben die organisatie toen overgenomen en volgens mijn doen collega's van mij hier ook wat in. Maar het is niet van de grond gekomen. Ik denk dat ik of 's Heeren Loo aan dit een bijdrage zouden kunnen leveren.

Ontmoetingsplekken zijn we heel erg mee bezig geweest in Eerbeek en Brummen, daar weten we dus best veel van. Ik denk dat we met elkaar moeten blijven praten, met de gemeente ook. Dat daar de tijd en gelegenheid voor moet zijn.

Ja, kijk vrijwilligerswerk is bijna professioneel werk wat je doet. Dat wij ook voor dit kleine werk dat we doen als raad gecompenseerd worden en niet alleen een gezamenlijke avond aan het einde van het jaar. Wat natuurlijk heel erg mooi is. Dat vind ik prima voor iedereen. Het is toch niets om even de 150 euro te geven? Het is toch allemaal belastingtechnisch mogelijk?

Waar een stichting naar buiten moet komen met een jaarverslag daar staat het allemaal in. Dus ik zeg ja. En als je erom vraagt dan krijg je op je kop. Dat maakt het niet allemaal even leuk. Laat me dat maar even zeggen. Je doet het natuurlijk niet alleen voor die regelingen maar ook voor je eigen ontplooiing.

Beter samenwerken en vrijwilligers uitwisselen

Waar we eigenlijk naar toe moeten is een systeem waarbij brandweermannen en brandweervrouwen oproepbaar zijn voor het korps in de plaats waar ze werken. Zo is het bijvoorbeeld mooi wanneer iemand uit Terwolde die werkt in Twello ook mee kan met het korps van Twello wanneer dat nodig is. Zo versterk je elkaar alleen maar. We hebben tenslotte ook allemaal hetzelfde kunstje geleerd, dus we zijn allemaal in staat om elkaar te helpen. Natuurlijk is het wel van belang dat je al een paar keer met elkaar hebt gewerkt. Maar dit is tijdens een oefening natuurlijk prima te regelen. Een vrijwillige brandweerman oefent minimaal 75 uur per jaar, dus in dat tijdsbestek moet het ook lukken om een keer met een ander korps te oefenen. Hiermee vergroot je het beschikbaar aantal vrijwilligers natuurlijk aanzienlijk door het op deze manier in te richten. Zo moeten we ook uitstralen dat we niet opleiden voor Brandweer Terwolde of Brandweer Twello, maar voor Brandweer Nederland. Beroeps- en vrijwillige brandweerlieden hebben namelijk allemaal hetzelfde kunstje geleerd. Ook zou je moeten willen bereiken voor de brandweer in de regio dat mensen meer specialistisch worden opgeleid. Zo is er bijvoorbeeld laatst in Vaassen iemand aangenomen die in het leger chauffeur is geweest. Hij is daar gewoon heel goed in, maar is verder niet geschoold als brandweerman. Hij is nu wel aangenomen en functioneert prima. Hij brengt de brandweermensen wel naar de plek waar ze naar toe moeten. Door mensen meer specialistisch op te leiden leg je de drempel wat lager om in te stromen, kun je ze misschien wat langer vasthouden.

Wat kan de gemeente doen?

We zouden moeten luisteren en kijken wat voor initiatieven er zijn. Ik zal vast niet de enige zijn. Er zullen vast nog meer mensen zijn in de gemeente Voorst die ook best wel energie hebben om die te steken in de onderkant van de samenleving, zou ik maar zeggen. Maar die moet je wel vinden, die moet je honoreren. Natuurlijk hoeft het niet 100% 1-op-1 uitgevoerd te worden zoals ik en een andere persoon dat wil. Je zit in een samenleving. De overheid zegt tegen mij; dat kan wel, dat kan niet met een reden, als dat dan niet te veel gezeik is, dan zeg ik oké. Dan ga ik mee. Stel ik wil hier 50 mensen huisvesten, dat kan natuurlijk niet, 10 kan, dat is van een heel andere orde. De menselijke maat is natuurlijk iets wat je voortdurend in het oog moet houden. De laatste restjes naastenliefde worden opgegeten in de plattelandsgemeenten waar ze de vluchtelingen hebben gedropt. Daar staan mensen nog heel erg open voor mensen uit andere culturen. Ze zeggen eerst; wat moeten ze hier, maar als puntje bij paaltje komt dan zijn ze heel lief voor ze. En dat moet je uitmelken, gebruik van maken.

De vraag is verder of gemeente Voorst de vrijwilligers goed ondersteunt. Of vrijwilligersinitiatieven in stand gehouden worden. Een volwassen gemeente moet hiervoor zorgen, anders word je gereorganiseerd en word je opgeslokt.

Het moet vanuit jezelf komen, maar het werkt wel beter als dit gecoördineerd gebeurt. Bijvoorbeeld door de gemeente. De gemeente kan mensen uitnodigen voor een bijeenkomst over vrijwilligerswerk en mensen verleiden om de handen uit de mouwen te steken.

Ik denk dat het belangrijk is dat je als gemeente er voor moet zorgen dat je inwoners het naar hun zin hebben. Daardoor meer gemotiveerd om ook te helpen, vrolijke mensen, mensen komen terug, je kunt meer bereiken. Ontstaat een interactie door. Meer bereid vrijwilligerswerk te doen. Voelt als prettig wonen, makkelijk je weg te vinden, veilige buurt.

En de preventienota zegt ook dat veel moet komen van mantelzorgers en vrijwilligers. En dan denk ik, nou niet verkeerd, maar hoe ga je dat nou ook weer beleidsmatig oppakken. Hoe krijg je nu de goede mensen erbij? Ik ben zelf nu gepensioneerd en ik wil betekenisvol zijn. En als ik dat niet kan zijn, dan ga ik wel naar iets anders. En als je naar vrijwilligers kijkt, vind ik dat je vooral moet kijken of vrijwilligers vooral betekenisvol kan zijn. En dat ook mantelzorgers betekenisvol kan zijn. Nu zie je dat er minder geld is en de professional zegt, ik kan het allemaal niet meer rond breien, ik heb jullie nodig. Denk ik, niet zo een verkeerde beweging. Maar dat betekent dat de vrijwilliger moet wat tot zich nemen en de professional die moet leren afstaan. En dan zeg ik als je dat wilt zoals de preventienota dat wilt. Dan moet je goed kijken naar de verschillende soorten vrijwilligers. Ik ben bijvoorbeeld een vrijwilliger die wel zijn handjes zou willen laten wapperen, maar ook een vrijwilliger die mee wilt denken, mee doen en mee beslissen en mee praten. En ik wil vooral serieus genomen worden. En ik denk dat daar nog een heel stuk ligt, waar wat mee gedaan moet worden.

Om voldoende vrijwilligers te krijgen wordt een steeds grotere opgave en uitdaging. Ook het gevoerde drankbeleid vergt steeds meer van vrijwilligers, er moeten horeca-cursussen en dergelijke worden gevolgd. Er wordt steeds meer georganiseerd ´ieder weekend is er wat te doen´. Hierdoor wordt de spoeling dunner. Wellicht is het een oplossing om af te stemmen in welk weekend wat wordt georganiseerd. Is het mogelijk dat de gemeente een actievere rol kan hebben in het werven van vrijwilligers? Ondersteuning van de verenigingen door bijvoorbeeld een vrijwilligers coördinator zou zeer welkom zijn. Voor behoud van het Voorster verenigingsleven en het maatschappelijk belang.

Werk en bestaanszekerheid blijven het doel. De gemeenten zullen door moeten blijven gaan met de positieve zaken die een gemeente te bieden heeft. Ook Goed Wonen zou bijdragen kunnen leveren. De kracht van de gemeente Voorst is er nog wel, maar in mindere mate; de doelen zouden moeten zijn zoveel mogelijk het goede behouden en vrijwilligers en mantelzorgers erkennen in hun zware rol. Verder pleit ik voor lokale netwerken inzetten om ook lokaal gelegenheid voor de zwakste groepen te creëren. Tot slot denk ik aan doorgaan met de inzet die er is waar het gaat om maatwerk in en complexe gevallen.

Velen willen voor de samenleving en voor henzelf wat doen. De gemeente zou een lijst van vrijwilligers kunnen samenstellen die een rol willen hebben in het opvangen van buitenlandse mensen of nieuwe Nederlanders. Zie het als een soort buddy.

Wat verder mooi zou zijn, is als we vanuit de gemeente een lijst krijgen met mensen hier uit de omgeving die we kunnen vragen voor de vrijwillige brandweer. Vaak hebben wij het met het

korps over mensen die we kunnen vragen, hebben we mensen al 'op de radar'. Dan denk je dat je heel het dorp wel samen kent, maar is dat wel zo? Laatst meldde zich bijvoorbeeld iemand aan die bij ons nog niet bekend was. Dus dit was wel een eyeopener voor ons.

Deel E: Kloof in de samenleving

Hoofdstuk 13: De groeiende kloof in de samenleving

13.1 De samenleving wordt steeds complexer

Het politiek-economisch systeem creëert een kloof

Een ontwikkeling die ik zie is dat de doelgroep van mensen met een beperking, vooral wanneer deze niet-zichtbaar is, buiten de boot dreigt te vallen. Zo trekt de banenmarkt aan, maar deze groep krijgt geen werk. Een oorzaak is dat fabrieken verdwijnen naar goedkope arbeidslanden. Maar daarmee verdwijnt ook het eenvoudige werk. Er blijft weinig over. Bovendien wordt deze groep overvraagd en overschat. Deze doelgroep, voorheen niet-zichtbaar, wordt nu 'gezien'.

De derde ontwikkeling is het economische systeem. Het kapitalisme zet alleen maar aan tot vermenigvuldigen. Het kapitalisme moet echter leren delen om daarna weer te vermenigvuldigen. Je hebt echter nooit een volledig passend systeem. Mensen zijn onbewust in een situatie terecht gekomen. Is iets gewild of niet gewild. Voorbeeld: zwervers zijn feitelijk afvallers van het economische systeem. Het kapitalistische systeem veroorzaakt ook afgunst omdat de één meer of iets anders heeft dan de ander. Problemen die het systeem veroorzaken zijn: zwerven op straat, criminaliteit, schuldenproblematiek en als gevolg daarvan een uitvlucht in drugs en alcohol. Oorzaak en gevolg komen hier samen.

Ja, en dat is bij de brandweer net zo. Overal wordt op bezuinigd. En vervolgens huren ze ontzettend dure bureaus in om te kijken hoe er dan bezuinigd moet worden. Dat is gewoon krankjorum. De top, zeg maar, wordt steeds groter en de man aan de brandweerslang dat worden er steeds minder. En er worden kazernes gesloten, brandweerwagens worden op non-actief gezet. De veiligheid die je vijf, tien jaar geleden kon bieden dat kan nu haast niet meer. De uitruktijden worden verhoogd om dan meer weer een brandweerkazerne dicht te doen. De veiligheid van de mensen is niet meer gewaarborgd. En ondertussen groeien de managers. Dat steekt natuurlijk ook, mij maar alle vrijwillige brandweerlieden.

Ik vind het een maatschappelijk probleem dat er mensen zijn die wel en die niet hun invloed kunnen uitoefenen. Dat heeft te maken met de complexiteit van de samenleving. Ik zie dat veel mensen de politiek niet begrijpen. Formeel niet en inhoudelijk niet. Dus dat je deel uitmaakt van een samenleving die jou overkomt, zonder dat je participeert. Ik zie dus een andere tweedeling dan tussen jong en oud, ziek en gezond, met of zonder een baan, hoog of laag opgeleid. Of je wel of niet je invloed kunt doen gelden. Het knellende is dat mensen dan cynisch staan tegenover maatschappij / overheid. Ze haken af, en bouwen niet mee aan de samenleving, politieke besluitvorming. Ze handelen naar wat ze voelen, namelijk dat ze er buiten staan, dat ze er niet toe doen, en lijken zich dan af te zetten. Terwijl overheid, verenigingen, maatschappelijk middenveld, belangenorganisaties willen dat mensen zich aansluiten, meedoen, ook in de organisatie; niet alleen maar gebruiken maken van. Ik herken wat ik hoor bij de voetbalvereniging dat het heel moeilijk is om vrijwilligers te vinden. Ik breng het in verband met een individualisme. Daarmee bedoel ik dat de samenleving er voor jou moet zijn, op z'n best haast alsof het jouw publiek is, ten dienste van jou. En op z'n slechts is

de samenleving als een grote groep concurrenten. Je zou moeten willen bereiken dat je naar een participatiesamenleving gaat, waarin er ruimte is voor transparantie.

Het is denk ik te makkelijk voor ze om hierheen te komen. Er zijn zoveel mogelijkheden en dan zijn er in Nederland ook nog mensen die hun er bij helpen om dat voor elkaar te krijgen. En dat vind ik al helemaal een foute instelling. En die mensen die dat doen die willen hun baan behouden dus blijven ze er mee door gaan.

Ja, met mijn werk zit ik dan in de logistiek en ik merk gewoon dat er steeds meer buitenlandse chauffeurs komen zeg maar. Uit Oost-Europa. Ja, en die mensen hebben gewoon een hele andere levensstijl. Ik heb er zelfs twee jaar geleden eentje die dronken was van het terrein moeten sturen. Ja, dat vind ik wel, ja dat heeft met die open grenzen te maken. Die mensen werken voor een habbekrats. En vaak met zijn tweeën in de truck en dan wisselen ze mekaar de hele tijd af. En dan heb je vier chauffeurs voor het loon van één chauffeur hier in Nederland. Dat is wel een verschil dan.

Het knellende daaraan is ja omdat die mensen voor zo een laag loon werken, komen de Nederlandse chauffeurs niet aan de bak. Dan krijg je dus het verhaal van als jij je vracht vervoert wil hebben dan zet je dat op een of andere site. En als je dan een Nederlands bedrijf bent met Nederlandse chauffeurs dan dien je daar een bod in. Maar vervolgens gaat er een Nederlands bedrijf met Poolse chauffeurs een heel eind onder zitten. Dus ja zo gaan de Nederlandse bedrijven kapot. Ja die buitenlandse chauffeurs zijn gewoon heel veel goedkoper. Ja, daar gebeurt veels te weinig mee door de overheid.

Een hoge maatschappelijke druk: de samenleving wordt steeds sneller

Het hoofdprobleem is dat er veel gevraagd wordt van de burger in de samenleving, je moet maar mee kunnen komen. De wet- en regelgeving leiden tot een zoektocht van bij wie moet ik zijn. Bij de opvoeding van kinderen vragen ouders zich af: Doe ik het wel goed? Het is een kluwen, je moet aan veel eisen voldoen, er is een hoog tempo, er worden veel eisen gesteld. En er is geen verbinding. Mensen voelen zich heel erg alleen staan.

De sneller wordende maatschappij. Alles gaat veel sneller. En het feit dat alles duurder wordt en er zijn heel veel mensen die het gewoon niet meer kunnen betalen. Als je nu geen werk hebt, of je gaat scheiden, je komt in de problemen, je kan niets meer betalen. Je komt in de schuldhulpverlening; zie er dan maar weer eens uit te komen. Dat zie je zeker toch in de doelgroep waarmee wij werken, de landelijke tendens, daar ontstaan heel veel problemen. Vroeger kun je altijd in een fabriek aan het werk, ook al had je gedragsproblemen en ging het thuis niet zo goed, dan ging je aan de lopende band, maar dat heb je nou bijna niet meer. Dus dat is eigenlijk een heel groot maatschappelijk probleem in deze maatschappij. Steeds meer gericht op denken en kennis in plaats van op handwerk.

De hoge maatschappelijke druk. Ik zie nu groepen in de samenleving die moeite hebben mee te komen in die complexe samenleving met een hoge verwachtingsdruk. Mensen met een lichte verstandelijke handicap of een niet zo'n grote sociale vaardigheid lopen stuk en vallen terug op allerlei zorgopvang en toenemende zorgvragen. Ik zie veel burn-outs. De

maatschappelijke druk is wel een item. Er moet veel. Veel in het onderwijs, veel op je werk, veel in je vrije tijd, met je kinderen, vrijwilligerswerk, mantelzorg. Er wordt op allerlei manieren aan je getrokken. Een grote groep mensen weet daarin wel de weg te vinden. Een deel lukt dat ook niet en gaan afhaken of geleidelijk afhaken. Hebben niet het zelfinzicht en lukt het niet een vraag te stellen of weten niet waar ze terecht kunnen. Heb je geluk en bezit je een goed netwerk of een sterke sociale omgeving dan ga je het nog redden. Heb je dat niet, dan dikke pech. Je moet toch wel een zekere sociale vaardigheid en weerbaarheid op hebben kunnen bouwen. Je moet zelf kunnen doorhebben en begrijpen. Je moet weten waar je terecht kan en dan de goede vraag kunnen stellen. Je moet kunnen inzien dat er een probleem is.

Een ding is ook de participatiemaatschappij. Wie zorgt er voor mensen die niet meer kunnen? Want we willen ook een 24-uurs economie. Dat gaat niet goed samen met de participatiemaatschappij waarbij mensen steeds meer voor zichzelf en anderen moeten zorgen.

Snelle veranderingen vragen veel van mensen en daar moeten zij mee leren omgaan. Voor mensen met een goede opleiding is dit makkelijker dan mensen uit een sociale groep. Zij worden misschien nog harder getroffen en kunnen vaak minder goed dealen met de situatie omdat zij het vaak al moeilijker hebben. Laaggeletterden zitten al snel in een verdomhoekje. Het is niet alleen een taak van de overheid maar ook van de samenleving om samen te zoeken naar nieuwe structuren. In het verenigingsleven kijken mensen meer naar elkaar om. Het kan niet altijd alleen van de overheid komen, burgers en bedrijven hebben daarin ook een rol. Neem bijvoorbeeld een Wajonger in dienst die naar vermogen werk kan doen. Mensen uit de verslavingszorg doen klussen waar je anders niet aan toe komt.

De oorzaak [red: van problemen bij kinderen] is die snellere samenleving wat ik in het begin noemde. Alles gaat snel. Iedereen is bijvoorbeeld mobiel bereikbaar en als je niet meteen reageert dan denken we meteen kan dat wel, want we hebben zo nog afspraken en we moeten haasten. Het zou mooi zijn als we allemaal wat relaxter zijn. Dat is volgens mij ook voor kinderen zo. Mijn jongste zoontje zit in groep 1 en die moet al weektaken doen. Dan denk ik mogen kinderen ook nog spelen? Dus we leggen een behoorlijke druk op kinderen. En internet heeft ook veel invloed, want we zijn gewend dat we alles snel kunnen opzoeken en vinden. Dat is ook de verwachting in het menselijk contact en in het leven. Ik heb vanuit het werk ook te maken met kinderen die ADHD of autisme hebben. Die hebben een informatieverwerkingsprobleem. Die doen er langer over om informatie te verwerken. Dertig jaar geleden vielen ze ook uit, maar het verschil tussen mensen die dat probleem niet hebben en deze kinderen is kleiner dan nu wanneer alles zo snel gaat. De kloof wordt denk ik groter tussen mensen die het wel en niet kunnen. Zo is er een mooi programma van Sophie Hilbrand op BNN. Zij had het over haar eigen burn-out. Daar komt de veranderende samenleving heel goed naar voren, maar ook over hoe zoekend we zijn naar rust. Normaal gesproken zou je zeggen dat iemand met een burn-out diegene is die afwijkt, maar zij zei dat die mensen misschien juist de normale mensen zijn en juist een stop roepen tegen de drukte van deze samenleving... dat het belangrijk is om rust te nemen en het rustiger aan te doen. Ik vond wel grappig hoe ze dat neer had gezet.

De ontwikkelingen in de maatschappij gaan zo snel dat mensen op een bepaald niveau blijven hangen en niet mee kunnen, of willen komen. Dit omdat het lastig is of omdat ze het helemaal niet nodig vinden. Niet de noodzaak ervan inzien.

Even wat percentages: Wij zijn een school voor Vmbo en Mbo, merendeel van de leerlingen, rond de 900, zit op het VMBO, waarvan rond de 30% afkomstig is uit de gemeente Voorst. De onderzoekers moeten even kijken hoeveel % er uit de gemeente Voorst komt en hoeveel daarbuiten. Er zijn leerlingen met schulden (waarbij de stichting Leergeld ondersteuning kan bieden). Er zijn leerlingen met gehoor-, taal- en spraakproblemen. Kinderen met depressieve gevoelens. Kinderen met overgewicht. De achterliggende oorzaken van de problemen [red: van leerlingen], zijn de ingewikkelder wordende maatschappij, te maken krijgen met social media en dergelijke, met verleidingen, met een minder gestructureerde wereld. Verleiding waarbij leerlingen te maken krijgen. Verleidingen die vroeger misschien, voornamelijk in de grote stad nog speelden, maar nu ook hier, in een dorp als Twello/Vorst voorkomen.

De maatschappelijke ontwikkelingen op allerlei gebied zijn de achterliggende oorzaken. Onder andere: de complexiteit van onze samenleving voor veel mensen, de digitalisering, de sociale media, beide partners werken, kinderen die ver weg wonen, de kloof tussen hoger en lager opgeleiden, de weg kunnen vinden in deze maatschappij. Let op er zijn niet alleen problemen er zijn ook de nodige gunstige ontwikkelingen.

Meestal staat het probleem niet op zich, is het niet alleen een schoolprobleem maar vaak gaat het om multiproblemen, dus meervoudige problematiek, waarin bijvoorbeeld ook problematiek die te maken heeft met de thuissituatie die doorsijpelt hier op school. Er zijn vaak ook meer zaken, de maatschappij is aan het veranderen, waardoor ook de problematiek zich uitbreidt. Denk alleen al aan social media, waar leerlingen mee te maken krijgen. Zo zijn er heel veel factoren in de maatschappij die minder duidelijk zijn dan vroeger. Er zijn veel meer verleidingen dan vroeger waardoor ouders het ook niet allemaal meer bij kunnen houden waardoor het ook niet zo simpel eenduidig allemaal meer is. Alles wordt ingewikkelder en dat komt ook door alles wat er in de maatschappij speelt. Dat komt ook de school binnen.

Het meest knellende en problematische is dat onze samenleving steeds veeleisender wordt. Denk ook aan de techniek, het internet. Een oorzaak is dat het leven complexer wordt. Er is een veelheid aan informatie. En voor deze doelgroep (LVB) is dat ingewikkelder. De samenleving beweegt een kant op waarin digitalisering steeds belangrijker wordt. Wat als je je bankzaken niet digitaal kan regelen? Als dat te moeilijk is? Als je dat niet kan bevatten wordt het steeds ingewikkelder. Een ontwikkeling die we nu ook zien vloeit voort uit het VN-verdrag dat alle organisaties toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking. Is de informatie op orde? Is de bejegening goed?

Dat mensen vergeten worden, dat is het meest knellende. Als je niet assertief genoeg bent en zeker bij LVB'ers, die zijn vaak geneigd om op te geven.

Ik ben nog niet zo lang werkzaam in Twello en Gemeente Voorst. Dus kan ik alleen maar afgaan op mijn ervaringen tot nu toe. Ik bekijk het vanuit mijn huidige rol: Ik werk bij Jeugdzorg. Ik probeer jonger tussen 12 en 25 jaar aan een maatje te helpen. Het betreft

jongeren die door uiteenlopende omstandigheden in een isolement zitten. Meestal trekken ze zich terug. Ze kunnen zich moeilijk handhaven in de steeds sneller wordende maatschappij. De eenzaamheid betekent dat ze al snel gaan blowen, hangjongere worden met alle gevolgen van dien. Het is vaak een complex aan problemen: gezinssituatie, autisme enz.

Technologische ontwikkelingen vergroten de kloof

Wat ik nu zeg, gaat niet alleen over Voorst, maar over een algemeen probleem. Je krijgt een steeds grotere groep mensen, een beetje aan de onderkant van de maatschappij, zal ik maar zeggen, die moeite hebben om mee te komen in deze snelle wereld. De mensen die vroeger de baantjes hadden, die wat makkelijker waren, maar die nu door computers en weet ik veel gedaan worden. Dat die groep steeds groter wordt, die niet mee kan komen, en daarom dreigt uit te vallen. Je ziet ze overal terug, op televisie, bij allerlei programma's met schuldhulpverlening en weet ik wat allemaal, ik denk dat dat een heel groot probleem is, dat ook in deze gemeente zal gaan spelen.

Nou eigenlijk vind ik dat de maatschappij moeilijker wordt, ingewikkelder. Wat ik daar mee bedoel is dat ik te maken heb met een doelgroep die een beroep doet op bijstand, die op zoek is naar werk, die lopen wel eens tegen zaken aan die ze niet helemaal mee krijgen in de maatschappij. Ik zie mensen die bijvoorbeeld heel weinig hebben met de computer. In onze maatschappij kan je bijna niet meer zonder computer. Ik zie dat wel als probleem. Als je daar niet in mee komt of je snapt dat niet dan is dat heel lastig, want heel veel dingen moet je tegenwoordig online doen, wachtwoorden of DigiD. Dit soort zaken. Daarvan zie ik wel dat mensen het heel lastig vinden. Het gaat dan bijvoorbeeld om de doelgroep die binnen de bijstand valt, mensen die toch wel een laag inkomen hebben. Andere specifieke problemen zijn bijvoorbeeld: waar je dingen moet aanvragen, dat je hier moet zijn voor dit loketje en de vraag daar moet stellen, dat je vergoeding kan krijgen maar dit niet wist. Dus heel veel informatie die mensen gewoon niet mee krijgen. Dat staat dan misschien wel in een krant, maar soms kunnen ze niet zo goed lezen of ze snappen niet zo goed wat er bedoeld wordt. Ik vind dat de maatschappij maar door en door gaat, maar die doelgroepen krijgen daar niet alles van mee. Als je jong bent dan wil dat allemaal nog wel, maar als je jong bent en je hebt een beperking bijvoorbeeld dan is dat ook lastig. Het probleem is op zich groter, omdat we die computer niet meer kunnen weg denken. Het online bezig zijn met zaken kunnen we ook niet weg denken. We zullen daar dus iets mee moeten. Een soort punt waarin mensen, die er gewoon echt heel veel moeite mee hebben, daar naar toe kunnen gaan met hulp. Dat is best wel lastig, want wat vul je wel in voor mensen en straks vul je het verkeerd in wat gebeurt er dan? Mensen volgen het gewoon niet meer. Ik vind dat er wel aandacht moet komen voor dit probleem. We hebben in ons doelgroep jong en oud, alle leeftijden zitten daar in. Als ik bijvoorbeeld kijk naar de jongeren met een beperking, die voorheen in beeld waren bij het UWV, dan zie ik ook wel dit soort problemen terugkomen. Dat een complexe maatschappij soms heel lastig is voor hen. Dan hebben zij misschien wel de vaardigheid om achter een computer te zitten, maar er gebeurt zo veel en ze moeten met zo veel dingen rekening houden waar ze gewoon niet in mee komen.

De ontwikkelingen die ik op ons af zie komen zijn dat mensen te weinig meedoen met alle maatschappelijke ontwikkelingen. Bij techniek ontwikkelingen zie je dat mensen afhaken en het overzicht kwijt zijn. Te veel mensen hebben geen werk, zitten thuis, hebben weinig contacten en deze combinatie van factoren zorgen voor de problemen van de toekomst.

Door de techniek wordt de hoeveelheid werk minder, daar moeten we wat mee. Deze ontwikkelingen in de samenleving leidt tot mensen die niet meedoen. Daar moeten we mee aan de gang. De sociale kant en de financiële economie moeten met elkaar in balans zijn. Hoe moeten we dat bereiken? Door te praten. En op hogere niveaus moeten we meer doorddenken, zeker ook op het niveau van de kernen. Daarbij moeten we versnipperde systemen integraler maken.

De hele technologische ontwikkeling is er ook eentje. Ik denk ook dat er een toename aan problemen is omdat het zo snel gaat allemaal. Dus vallen er kinderen buiten de boot. Die anders wel mee hadden kunnen doen maar nu gaat het te snel. Dus dat vraagt van het onderwijs weer iets. Maar die moeten al zo ontzettend veel. En mensen met een beperking, die konden vroeger makkelijker meedoen. Er waren toen ook uitzonderingen. De technologische ontwikkeling heeft zijn goede kanten want mensen met een beperking kunnen met apparatuur toch heel mooi dingen aangeven. Of kunnen hierdoor mobiel zijn. En tegelijkertijd vallen mensen uit omdat het zo snel gaat. Dat zijn problemen die allemaal voortkomen uit. En die moeten we signaleren maar het vraagt continu aanpassen. En het is heel goed om te kijken naar preventie. En de effecten te meten van preventie. Hoe moeilijk dat ook is. En ik denk dat Voorst een hele mooie landelijke gemeente is met niet extreem veel problematiek. Maar ook hier gebeurt het net zo goed dat mensen hulp nodig hebben.

Toenemende digitalisering. Daar zitten kansen en bedreigingen aan vast in ons vakgebied. Denk aan robotisering en het zelf managen/regelen met bijvoorbeeld apps en skype verbindingen en google om dingen zelf te regelen waaronder behandelingen. Welke rol hebben wij als huisarts in deze ontwikkeling. Daar moeten we over nadenken. Het knelpunt daarvan is de smart-health en de eHealth waarin de zelfcontrole centraal staat. Veel mensen zijn daartoe niet in staat. Daardoor kan verschil in gezondheid van groepen gaan ontstaan. Daarin moeten we onze weg vinden, samen met andere partners, waaronder de gemeente. De kwetsbare groepen zijn de lagere sociaal economische groepen, zwak begaafden, mensen die beschermd wonen, de ouderen, hoewel dit zeker niet voor alle ouderen geldt. We moeten mensen mee blijven nemen. Alternatieven bieden aan hen die niet mee kunnen in deze ontwikkeling.

De samenleving is complex voor onze ouderen

Ik zie dat veel mensen zich niet kunnen redden met de computer (ouderen) met als gevolg dat men afhankelijk raakt van anderen. Dit is niet wenselijk. Mensen geven het dan op en haken af. Door onvoldoende scholing hebben ze dan een computer achterstand. Dus zorg ervoor dat informatie ook op papier beschikbaar blijft en niet alleen digitaal aanwezig is. Idee: 80-plussers gratis een tablet met 2x uitleg daarover thuis, als aanbod van de gemeente. Maak het toegankelijk!

Samenleving is behoorlijk complex voor veel mensen. Digitale dwang, het oude alternatief is weg, het gaat te snel. Oorzaak van stapeling van op zich niet zulke grote (administratieve) problemen, ook bij ouderen. Dit voelt niet lekker, gaan afhaken in onze maatschappij.

Ouderen zijn nog niet altijd handig met een computer, terwijl we internet bankieren heel normaal vinden. De pinautomaat in Terwolde is gesloten. Wel legitiem, ik snap de ontwikkelingen ook wel maar niet iedereen kan deze ontwikkelingen volgen. We bekijken ons op de oudere leeftijdsgroep. Er is gebrek aan kennis, opleiding om de ontwikkelingen te volgen. Met de nieuwste gadgets en digitale tools heb ik ook wel moeite, ik kan mijn kinderen nauwelijks bijhouden en de digitalisering zet maar voort en wordt onderdeel van onze handelingen.

Vergrijzing zegt iedereen. In Twello iets minder. En de laagopgeleiden die ook andere problemen hebben. Wij krijgen een ingewikkelde maatschappij. Ook jongeren omdat hun ouders het niet kunnen behappen. Het staat of valt in de gezinnen of de ouders het aankunnen. In een gemeente die groot is, moet glasvezel of straalinternet aanwezig zijn, zodat ouderen via andere middelen zoals robotica zich redden. Daar zullen wij als gemeente naar kunnen kijken hoe wij mensen kunnen activeren; de kinderen, die hoog opgeleid zijn, kunnen dit ook hun ouders leren. Hoe hou je je ouders langer thuis; welke middelen zijn er. Via skype in gesprek met ouderen. In het buitengebied straalinternet in plaats van glasvezel. Ik zit beroepshalve in de ICT. Sommige ouderen die ouder zijn dan 80 e-mailen e.d., maar anderen hebben een stuk ondersteuning nodig. Je moet er verantwoord mee omgaan. De kinderen zijn onvoldoende in staat om de ondersteuning te geven. Het is een must om met kinderen en de huisarts in contact te blijven. Als gemeente moet je het voortouw nemen met thuiszorg en wijkverpleegkundigen.

De digitale snelweg is een probleem voor ouderen die daar steeds meer afhankelijk van worden, maar dit niet kunnen.

Mooi voorbeeld zijn de 'praatpalen' die nu weg worden gehaald omdat iedereen tegenwoordig een smartphone heeft. Gisteren sprak ik nog een vrouw van 89 jaar die nog steeds autorijdt maar niet in het bezit is van een smartphone. Als zij pech krijgt heeft ze een groot probleem. Het wordt als te vanzelfsprekend aangenomen dat mensen zich maar kunnen redden. Tegenwoordig wordt ook aangenomen dat iedereen een computer heeft en via die weg bereikbaar is. Een groot deel van 'onze' doelgroep heeft dit absoluut niet. De belastingaanslag moet via MijnOverheid worden gedaan, dit kunnen zij niet en moeten iemand vragen. Aanvragen blijven liggen, ouderen krijgen een boete want het duurt te lang, ze raken in paniek en er ontstaan problemen. Dit gebeurt vaker dan je denkt.

Het is zaak, dat er wordt gezorgd dat de afstand tussen verschillende groepen mensen kleiner wordt. Voor ouderen betekent dit meer middelen faciliteiten om deelname aan de samenleving te kunnen bewerkstelligen. Anders wordt de kloof alsmaar groter en krijgen we een groep die zich ontzettend geïsoleerd gaat voelen, voor een deel is dit al het geval. Onder ouderen heerst er momenteel nog wel een enorme schaamte om voor het gevoel van isolatie en 'zich achter gesteld voelen' uit te komen. Maar het is wel te constateren.

Mensen met een beperking moeten zich staande houden

Wij ondersteunen mensen met een beperking en wat je tegenwoordig ziet is dat het steeds sneller gaat, digitaal. Dat is een probleem wat je ziet. Digitale aanvragen, alles via de computer. Het wordt dan niet herkend dat iemand een beperking heeft. En zeker licht verstandelijke beperkten. Dat zijn groepen die steeds meer verwijderd worden van de maatschappij terwijl ze zo mooi meegingen. Dat is 1 ding.

Bij volwassenen spelen vaak totaal andere dingen. Waardoor er een multiproblematiek ontstaat. En daarin zie ik ook wel een verandering, een verschuiving. De maatschappij is drukker, wordt veel groter appel gedaan. Zelfredzaamheid en noem het allemaal maar op. Was het in het verleden nog zo dat je met licht verstandelijke beperking en een warme familie om je heen, kon je het nog aardig redend. Dus het is tegenwoordig nog een stuk moeilijker. Omdat er veel groter appèl wordt gedaan op deze mensen dan wat ze met hun verstandige vermogens aankunnen. Dat zit in de hele maatschappij. En dat heeft ook te maken met het feit dat we in de afgelopen 10, 20 jaar dat de individualisering veel meer is dan vroeger.

Het is natuurlijk al een tijdje gaande, de individualisering. Maar ook de Wmo, toen die werd geïntroduceerd en er heel veel op de gemeente af kwam. En er steeds meer thuis blijven wonen en niet meer langdurig worden opgenomen. Dan zie je natuurlijk in de maatschappij dat er veel meer mensen zijn die een vorm van beperking of probleem met wat dan ook hebben. Hoe begeleid je deze mensen naar een zo zelfstandig mogelijk bestaan? De gemeente raakt natuurlijk steeds meer ingespeeld op wat doen we wel en niet, maar tot nog toe is het nog wel erg zoeken. Het verdelen van de middelen, wat gaan we nou doen.

Als je een paar jaren terug gaat was het heel gebruikelijk dat mensen met een beperking naar een tehuis gingen. Ook die vind je nu veel meer in de samenleving dus die participeren mee. En daar sta ik ook helemaal achter. Maar de samenleving is heel moeilijk te begrijpen. Ja, als we zeggen dit is de regel, we lezen het en snappen het gelijk, maar een persoon met een verstandige beperking kan het wel letterlijk lezen maar hij of zij snapt de reikwijdte ervan niet. Om het duidelijk te maken als je bij de gemeente zou komen en je een aanvraag voor een uitkering zou doen, dat lukt dan nog wel maar dan krijg je opdrachten mee, met name dan moet je de volgende keer dit en dat doen. Dan als je vraagt aan een persoon met een licht verstandige beperking is het goed? Heb je het begrepen? Zal deze gauw zeggen ja en ja. Maar als die de deur uit is, dan weet hij of zij het niet meer. Die weet gewoon niet hoe je dat moet doen.

Pluryn vindt het belangrijk dat leerlingen deel (gaan) nemen aan de samenleving, ze actieve burgers worden. Pluryn is een terreinvoorziening. Ook daar is normaliseren belangrijk: Naar buiten gericht zijn. In groepsverband naar bedrijven en instellingen om werk op te pakken. De normale wereld in. Dit is teveel een laboratoriumomgeving. Soms is dit nuttig maar zeker ook belangrijk is het om normaal gedrag tussen normale mensen te laten zien.

Jongeren met een stoornis lopen aan tegen de eisen die gesteld worden. Er is een discrepantie tussen kunnen en verwachtingen. De oorzaak is vooral systemisch. Degenen die beleid maken

spreken een andere taal dan mensen die een probleem hebben. Ook al is het systeem gelijk voor iedereen toch zullen er altijd mensen zijn die in problemen raken.

13.2 Als je voor een dubbeltje geboren bent, word je nooit een kwartje

Groot verschil in (start)positie van kinderen

Niet alle ouders doen kinderen naar de peuterspeelzaal vanwege de financiële situatie van de ouders. Daardoor is de startpositie heel verschillend. Die kinderen zijn niet gewend om in een groep te zijn. Dat kan voor sommige kinderen een probleem zijn. Er wordt nu veel meer van kinderen verlangd. Slechtere startpositie voor kinderen die niet de peuterspeelzaal hebben gehad. Is het tijdelijk? Na een aantal jaren is het te merken, jaar of drie. De kosten voor de peuterspeelzaal en het financiële verschil tussen wel/niet peuterspeelzaal wordt groter. Ouders kiezen minder voor een peuterspeelzaal. De populatie ouders is heel divers in Voorst. Van behoorlijk inkomen, hogere opleiding en ambities, meestal van buiten tot uit dorp zelf, boerenleven, andere levensstandaard, met handen werken, als het kind maar gelukkig is. Groot verschil in verwachtingen/ambitie van ouders.

Ik ben ervan overtuigd dat alles wat je in kinderen investeert, dat je dat terug verdient. En daarom moet het doel zijn om in kinderen en alles wat met kinderen samenhangt te investeren. Kinderen/leerlingen zouden binnen hun eigen gemeente moeten blijven voor onderwijs. Op dit moment zijn er 100 tot 150 kinderen minder die speciale voorzieningen nodig hebben. Er moet meer gezocht worden naar voorzieningen om scholen heen. Scholen, gemeente en sportverenigingen etc. moeten meer met elkaar samenwerken, om het kind heen in de eigen omgeving. Vooral bij probleemgezinnen geven kinderen aan dat ze het buiten school niet altijd leuk vinden; ze kunnen niet altijd naar sportverenigingen etc. omdat er geen geld voor is. Voor deze groep is het juist interessant om buitenschoolse opvang te organiseren om voorzieningen en activiteiten bij het kind te brengen. We moeten zien dat we voorzieningen en activiteiten bij de kinderen brengen in zijn eigen sociale omgeving, vooral voor de kwetsbare groepen door projecten en instanties aan elkaar te knopen. Betrek daar ook de ouders bij. Bijvoorbeeld een schooldirecteur in zijn eigen woonplaats, die initiatieven neemt door kookworkshops te organiseren, waarbij kinderen zelf boodschappen doen, zodat ze leren dat je met weinig geld ook gezond eten kunt kopen en de ouders worden hier ook bij betrokken. Dit vind ik een mooi initiatief.

Als logopediste kom je op scholen, je hebt te maken met kinderen, je krijgt te maken met ouders. Dat je ook wel merkt uit wat voor een milieu iemand dan komt. Daar zit echt verschil tussen. Kijk als je uit een taalrijk milieu komt, ouders die voorlezen, ouders die veel met hun kind doen. Dan merk je dat die kinderen talig veel sterker zijn. Taal leer je door imitatie. Ouders zijn de spiegel. En heb je te maken met een wat lager milieu, dan merk je dat ze in een taalarme omgeving opgroeien. Die kinderen zien we in de bus. Want dat kind slaat, of knijpt...vraagt negatieve aandacht. Dat is eigenlijk heel sneu.

Armoede is ook vaak een generatieprobleem. We hebben van generatie op generatie een uitkering/ geld gekregen. Werken kunnen we niet, niet aan de lopende band staan, want

excuses zijn er genoeg, bijvoorbeeld slechte gezondheid. Iedereen moet rond kunnen komen. Nivelleren. Verder is het zaak dat kinderen gestimuleerd worden, als zij geen voorbeeld krijgen gaan ze evenmin dingen nastreven. Er moet daarom een vangnet komen, het onderwijs zou daarin een taak moeten hebben. Er moet meer samenwerking op allerlei gebied komen, onder andere hulpverlening, onderwijs, et cetera.

Armoede, ik denk dat het wel iets is wat we niet moeten onderschrijven. Armoede in Nederland, kinderen, ik heb hier wel zicht op dat veel kinderen met Klarenbeekse speelweek meedoen. Volgens mij is dat hier KVS. Ze hebben hier elk jaar in de zomer een speelweek, en dan kunnen kinderen zich opgeven om gewoon lekker een hele week met kinderen uit de omgeving hutten bouwen, ze gingen allerlei spelletjes doen, en ze gingen gezellig eten met elkaar, ze hebben een creatieve dag. Ze hebben alles gepland voor een hele week voor alle kinderen in deze gemeente en als je daarbuiten komt, kun je natuurlijk ook aanmelden. Maar kinderen uit Klarenbeek, deze regio, hebben voorrang. Dus dat creëert ook een soort saamhorigheid en de laagdrempeligheid voor kinderen die niet op vakantie kunnen, of het minder breed hebben, en toch leuk ergens aan mee kunnen doen. De gemeente Apeldoorn, die heeft iets op touw gezet dat ik dacht, ooh dat is ook hartstikke leuk. Kinderen die dus een thuissituatie hebben, die niet zo gezellig is, of een scheiding, die is dit jaar gebeurd. Daar lopen ze met vader en moeder nog in van, waar woon ik nou precies en waar is mijn fijne thuisplek, of dat ze gewoon echt de armoede ervaren om niet op vakantie te kunnen, of dat er een ziektegeval is, zo breed mogelijk. Apeldoorn biedt dan de mogelijkheid om een presentje te ontvangen in de zomervakantie. Ze hebben het ook wel eens gebruikt in de kerstvakantie, voor de wintersport, kinderen gaan graag op wintersport, en dat hoor je dan aan, en jij kunt nooit. Kinderen gaan op vakantie naar Spanje, en jij gaat nooit. Die krijgen dan een uitnodiging voor een dagje uit of een Donald Duck-abonnementje, dus dan is het toch wel iets anders, dan alleen maar je omgeving. En dan denk ik, als je daar oog voor houdt ben je ook goed bezig als gemeente. De school moet hen daar voor aanmelden. Wij krijgen dat dan binnen en wij melden dan kinderen aan waarvan wij zien dat er toch wel zorgen zijn. Je hebt iets naars meegemaakt. We hebben bijvoorbeeld een leerling die heeft haar ouders verloren en die woont bij opa en oma, die voeden haar op, dat is toch best heftig en vooral met vakantietijden en je hebt Vaderdag en Moederdag, dat blijven toch van die momenten dat je even weer terug wordt geworpen in de realiteit. En dan is het toch fijn dat er even aan jou wordt gedacht door school, op deze manier om jou een geluksmomentje te gunnen.

En financieel, natuurlijk hier op school merken we toch wel veel financiële problemen. Regelingen bijv. Maar dat merk ik ook bij de club. Twintig jaar geleden had ik nog nooit van stichting leergeld gehoord, en nu is dat gewoon. En ook hier als je op kamp gaat of iets heel eenvoudigs als een kluisje huren. Ieder kind heeft een kluisje, voor een tientje per jaar, waar daar kun je al je spullen in doen. Aan het begin van het jaar vraag ik dan, heeft iedereen er een gekocht? Dat kan via een systeem. En dan zeg ik ook altijd: 'goh als je nou denkt, dat klinkt heel goedkoop tien euro, maar dat hebben wij helemaal niet, zeg dan niks in de klas, dat snap ik, maar kom even apart bij me, want dan regelen we het'. En ik moet zeggen de laatste, nou 8 jaar ofzo, zijn er weleens kinderen bij me geweest die zeggen, het is gewoon echt heel lastig

mevrouw. Dat is het ook, want ze denken, m'n ouders hebben het al zo moeilijk. Moet ik een tientje vragen.

Het verschil is groot. Ook met klasse-uitjes of zo. Dan zeggen we, goh wat zullen we doen? School doet wat bij, maar ze moeten dan zelf ook deel meebetalen. Dan wordt voorgesteld om te gaan eten bij het A1 restaurant. Maar dat vind ik dan al heel bezwaarlijk, want dat is €25,-. Een tientje van school, dat is €15 euro zelf betalen. Dus jongens, weet wat je zegt, is dat voor iedereen wel haalbaar? Want dat moet wel voor iedereen te doen zijn. En kijk als een leerling dat niet kan betalen, dan regel je wel iets. Maar ik vind wel dat het verschil groot is, sommige kinderen denken er niet eens bij na. Ik heb het idee dat dat meer is. Een heleboel hebben het toch heel goed en een heleboel kost het best wel heel veel moeite. Ik heb ook altijd gym gegeven, gymschoenen zijn eigenlijk gewoon wel een verplichting. Dan zeggen we altijd, ah joh Scapino, zeiden we altijd, die zijn €5, die goedkope gympies zijn prima. Maar dat is voor een aantal best wel veel. Weer vijf euro.

Ik herinner me uit mijn eigen jeugd, we hadden een eigen zaak. Als ik naar de sportclub ging, kreeg ik 0,50 cent mee. En dan mocht ik een glaasje ranja halen. De kinderen van Dernhorstkamp, wat over het algemeen een mindere wijk was, die hadden dan een tientje of vijf gulden op zak. Dat kreeg ik echt niet mee. En dat zie je nu ook, dan zie ik weer hele mooie telefoons en kinderen die allemaal een abonnement hebben. Dan denk ik, wat een gekte. Tegenwoordig is overal wifi. Mijn zoon studeert, maar zat tot 6 vwo altijd op de wifi. En dan zei hij dat ie wel een van de enigen was, maar dat ie eigenlijk niet zou weten wat hij anders moet doen. Bellen doe ik toch niet. Appen kan eigenlijk overal. Nee, ik heb dat eigenlijk nooit gemist. Als ik het hier in de klas vraag dan is het heel apart. En ik heb soms wel het idee dat het in de lagere niveaus, in de BB, dat komt ook uit een sociaal wat lager milieu, dat het daar nog meer is. Ik heb nu een mavo klas en dan merk ik dat er inderdaad nog in de derde er een stuk of zes/zeven zijn die geen internetabonnement hebben. Maar er zijn ook kinderen met abonnement van €35. En dan zeg ik, wie betaalt dat jongens? Ja papa en mama. Vind je dat gewoon? Ja, dat vind ik gewoon.

Als ik kijk naar jongeren die moeite hebben om mee te komen in het onderwijs, en daar dus hulp bij nodig hebben. Dan is er een grote groep die daar absoluut buiten valt omdat dan altijd betaalde hulp moet zijn, betaald door ouders in het algemeen en lang niet alle ouders kunnen dat betalen. En daardoor werken we dus eigenlijk mee aan een soort tweespot. En dat vind ik eigenlijk wel lastig. Leerlingen komen hier via ouders, school of ze horen het van vrienden/vriendinnetjes. We proberen wel zo laagdrempelig te werken. Bijvoorbeeld door ook een keer per week of een keer per twee weken te komen. Maar ook dat kunnen sommige ouders niet betalen. En dat zijn, denk ik dan vaak ook net de ouders die het zelf niet kunnen. Ik zou het prettig vinden als daar een soort van potje voor zou zijn. Ik weet ook dat scholen het echt niet allemaal zelf kunnen, dat kan ook niet in het huidige onderwijssysteem, met alle zorgleerlingen. Dus ik vind het absoluut zinvol dat er mogelijkheden zijn om wat bij te spijkeren, of hulp bij het plannen en structureren van het huiswerk. Denk dat het heel zinvol zou zijn als dat er is, maar dan voor iedereen. Dus het zou heel fijn zijn als daar ruimte voor zou zijn. De vraag is vanaf het begin af aan groot geweest. En ik denk dat die vraag wel groter

is dan dat we nu binnen krijgen. Het tekort aan geld is het meest knellende hieraan; een potje om ook die leerlingen te kunnen helpen waarvan de ouders het niet kunnen betalen.

Een kloof door verschil in opleiding en inkomen

Het grootste probleem wat ik tegen kom, ook in mijn werk als maatschappelijk werker, een tweedeling tussen mensen die wel kansen hebben en mensen die geen kansen hebben. En vaak gaat dat samen met inkomen, maar niet altijd per se. Soms zijn er mensen die tijdelijk te maken hebben met weinig inkomen maar wel veel kansen hebben die redden zich wel. En er zijn mensen die geen inkomen hebben en weinig kansen. En die zitten in een positie, ja dat is heel vervelend. En dat gaat van kwaad tot erger. En in die zin is er op preventie gebied nog wel wat te doen. Niet dat ze de kansen daarmee veel groter maken. Maar er zijn kansen om de terugval wat te temperen of te stoppen. Voorlichting geven over het voorkomen van schulden bijvoorbeeld. Een paar jaar geleden heeft in de gemeente een campagne gedraaid over het stimuleren van voorzieningen. Het terugdringen van het niet gebruik. Dat heeft toen goed gedraaid. Wat mij betreft halen ze dat weer van stal. Op dat gebied is er dat wel te winnen. Toen werd er gekeken naar wat is het inkomstenniveau en wat zien de professionals aan mogelijkheden. Zijn alle toeslagen wel aangevraagd, zijn er subsidiemogelijkheden. Nou dat soort zaken.

Mensen met een goede vooropleiding en een goed sociaal netwerk. Mensen die het uiteindelijk toch wel redden. Mensen die vanuit hun thuissituatie gestimuleerd worden om toch even door te pakken. Of hun studie op te pakken, dat soort zaken. Dat zie ik groter worden, een laag van mensen die en weinig inkomen hebben en weinig kansen hebben. Dat is een hele hardnekkige laag. Die komen er gewoon niet uit. En die laag die wordt steeds wel groter. Weinig opleiding, dat soort zaken. Soms zijn ze verstandelijk beperkt, of ze worden geboren in een milieu waarin ze niet zo worden gestimuleerd om door te studeren. Dat vooral.

Ja, die beide elementen. Kansen en inkomen, het meest wat daar aan te doen is, is op het gebied van inkomen. Kansen daar kan je niet altijd wat aan doen. Sommige mensen hebben nu eenmaal weinig vooropleiding. Daar is niet altijd wat aan te doen. Soms wel en dat moet zeker geprobeerd worden. Maar dat lukt niet altijd, mensen zijn soms te beperkt om vooruit te komen. Waar ze dan wel meegeholpen zijn, is dat mensen gestimuleerd worden om vrijwilligerswerk op te pakken. Dat geeft qua inkomsten kansen helemaal geen verbetering. Maar wel netwerkversterking. En dat netwerk zou dan weer kunnen leiden tot een wat positievere stimulans.

Nou ja, je zult maar geboren worden aan de kant van de samenleving, die je weinig kansen geeft en weinig inkomen geeft. Nou daar ben je niet blij mee. Dat gun je iedereen toch. En je moet als samenleving niet rusten voordat iedereen dat windje in de rug heeft.

Het versterken van het onderwijs, dat is heel belangrijk. Bevorderen dat iedereen meedoet en het aanbod op peil houden. Dat iedereen een plekje vindt in het onderwijs aanbod waar die goed mee uit de voeten kan. Iedereen heeft wel zijn of haar talenten en die moeten ook een plekje krijgen. En dit past ook in het huidige onderwijsstelsel. Maar je moet kijken hoe je met studiebeurzen omgaat. Want dat moet je op zo een manier inrichten dat iedereen gebruik kan

maken van het onderwijs. En dat niet alleen voor mensen is die veel geld hebben. En als mensen die dan wel hebben ligt de oplossing in het feit dat mensen geen hoge schuld opbouwen.

Het is niet meer zo als vroeger dat als je voor een dubbeltje geboren bent dan word je nooit een kwartje. Maar het is toch teveel nog het geval. Dat leidt tot een groter groeiende kloof dat mensen worden afgeschreven en dan ook niet meer het gevoel hebben dat ze mee kunnen doen of niet mee mogen doen. En dan zelf de hakken in het zand gaan zetten. En ook niet meer in beweging te krijgen zijn.

Wat mij echt zorgen baart is de tweedeling, dat een groep het steeds beter krijgt, steeds meer inkomen krijgt met opleidingen, noem maar op. En dat er een groep onderaan hangt, die het niet redden. Die kunnen amper het eigen risico betalen als ze een keer naar het ziekenhuis moeten, die moeten naar de voedselbank, volgens mij wordt dat alleen maar erger. Als je in de bovenlaag zit kan je je zorg nog wel inkopen. Of je kent mensen die jou goed kunnen adviseren. Maar er is een groep die dreigt af te haken. Daar kun je zomaar in terecht komen. Dat zien we hier ook, in een keer ben je burn-out, kun je je huur niet meer betalen. Ik zie als oorzaak dat we dat niet op gemeentelijk niveau kunnen oplossen, dat is politiek landelijk, Europees, wereld niveau. Economische wetten, marktwerving, globalisering. Degene die centen hebben, krijgen nog meer. Ik denk niet dat gemeente Voorst daar heel veel in kan betekenen, maar op kleine schaal natuurlijk wel. Ik denk van onderuit, wat leeft er nou, wat speelt er, in plaats van bovenuit een of ander duur iets. Zo is Sterrenland ook ontstaan. Van onderuit laten groeien. Als je in die laag terecht komt, dan heb je niet meer het netwerk, de financiële middelen, dan moet je terugvallen wat je ooit opgebouwd hebt, als dat heel mager, heel smal is. Je bent altijd degene die hulp moet vragen. Je moet als gemeente hier actief iets doen, kun je niet overlaten aan vrijwilligers, de buurt.

In mijn ogen is er steeds meer aandacht voor mensen die boven het gemiddelde niveau presteren. Maar voor het middensegment is weinig aandacht, bijvoorbeeld in de pers. En juist dat middensegment hebben we nog harder nodig dan die ene die universiteit doet. Juist de goede vakman is hard nodig of dat nou een timmerman is of een goede ICT-er. Het lijkt er op dat iedereen maar moet gaan studeren. Dat je dan pas geslaagd bent. Hierdoor ontstaat een groter wordende grotere kloof in de samenleving, meer onnodige scheiding van niveaus. Voor het middensegment moet meer aandacht voor komen. Oorzaak is bijvoorbeeld de manier waarop scholen toetsen. Als je in een toets geen Havoadvies hebt dan tel je al niet meer mee. Hugo Borst zei laatst dat als je verpleegster bent in een ziekenhuis je dat met trots vertelt en dat een verpleegster in een verpleegtehuis zich daarvoor schaamt. Dat verschil in aanzien moet kleiner worden. Als we daar meer aandacht voor hebben dan voorkomen we misschien wel burn-outs. Mensen moeten erkend worden in hun werk, ze voelen zich daardoor nuttig en daarmee kun je misschien wel ziekte voorkomen. Het maakt niet uit wat je doet, als je het maar goed doet. Ik zou meer aandacht willen vragen voor het waardevolle middensegment. Daar moet meer geld in gestoken worden dan in universiteiten. We zouden dit binnen het onderwijsveld bespreekbaar moeten maken. Dezelfde lijn kun je doortrekken naar de

sportverenigingen. Het hoogste doel is niet dat je bij de selectie komt maar het plezier in samen sporten.

Je moet wel middelen hebben om van te leven. Als je die middelen niet hebt wordt het probleem alleen maar groter wij zijn bezig met een verstevigde maatschappij en willen dat iedereen zijn eigen broek op houdt. Dat is hartstikke leuk maar dat kan niet iedereen. Als je die niet hebt dan ga je in een hoekje zitten en dan wordt het probleem alleen maar groter. Je kunt je werk verliezen; Soms zegt men een baantje thuis te hebben wat helemaal niet zo blijkt te zijn. Het gevoel van eigenwaarde is belangrijk, maar die moet je samen verbeteren en daar komt dan weer de gemeente aan de orde. Daar moet je dus continu mee aan het werk. Lukt dat niet dan komt die 2e maatschappelijke groep die in die probleemsector terecht komt. Dit is zowel bij de nieuwkomers maar ook de autochtonen. De verschillen worden steeds groter en dat heeft steeds vaker met financiële armslag te maken en de mogelijkheden voor jezelf te creëren. Als je je kinderen niet meer naar de zwembles kan laten gaan of niet meer naar de sport kan laten fietsen dan moeten je zorgen maatschappelijke dat wij die kennis vergaren. Dan is dit een goed moment om dit goed op te pakken

Lukt het je nog aan te haken of moet en kan je niet aanhaken. Werkverlies, alleenstaande moeders. Er is veel stille armoede. Een grote groep gaat het niet redden. Er is een overvoering van reclameprikkel, een sfeer van alles is mogelijk op onder andere materieel gebied. De verdienmodellen van de banken. Er komt een grote groep in een isolement en daarom een deling in de maatschappij.

En als het een naam heeft, en dat vind ik wel een beetje zorgelijk, als je ADD/ADHD hebt kan er van alles. Overal moet een label op. Terwijl, ik denk, vroeger waren kinderen ook druk. Dyslexie en zo, dat vind ik niet zo leuk van deze tijd. Dat is hier wel leuk, als ik mensen spreek van zorg, die zitten daar veel meer in, zitten veel meer voorover. Ik zit meestal wat achterover. Ik heb zelf ook tien jaar in de psychiatrie gewerkt. Dus ik heb wel meerdere dingen gedaan. We willen altijd heel graag helpen, ergens een label op, dat je er iets voor móet doen. Maar, we labelen misschien wel eens te veel. Het mag er ook gewoon zijn. Je mag ook gewoon iets niet kunnen. Maar dat mag in deze maatschappij niet meer. Je moet alles maar kunnen, maar je hoeft niet alles te kunnen. Als je goed in het ene bent, ben je minder in het andere. Nou, so what. Er stond vandaag nog weer een mooi stuk in de krant over die man van eigen, huis en tuin. Thomas, die timmerman. Dat is eigenlijk een goeie vakman, dat ieder kind maar naar het theoretisch vmbo moet of naar havo/vwo. Dat je als ouder dat eigenlijk niet wil dat je kind naar het vmbo gaat, want dan.... Ik heb zelf ook vwo gedaan en ben daarna hbo gaan doen. Mijn dochter zit ook op het vwo. Ze zegt: "ik ga na het vwo, hbo doen. Maar daar word ik eigenlijk op school beetje gek op aangekeken. Ik zeg waarom? Jullie vinden het niet erg. Maar op school zijn er een paar die zeggen dat het zonde is, je moet naar de universiteit. Maar ik vind er niks aan mam". Ik zeg dan ga je dat ook mooi niet doen. Vroeger kon je op het vmbo vakken op een niveau hoger of lager doen. Nu is dat een tijd uit. En toevallig zat ik met mijn teamleider en die zei ook, ik vind het eigenlijk zo jammer dat een kader leerling niet ook bepaalde vakken op mavo-niveau kan doen. Zoals we dat eerder eigenlijk wel deden. Hij gaf ook aan dat dat wel weer mag, ze willen het stimuleren. Maar het wordt ons als school zo

ingewikkeld gemaakt om dat te doen. En het heeft gevolgen voor wat ze daarna er mee kunnen. Dus als school bedenk je wel heel goed, zullen we dit doen. Maar het is wel jammer.

Tussen verbaal en performatief zit vaak toch wel verschil en dat zijn wel vaak kinderen met gedragsproblemen trouwens is opvallend. Ja, die zouden dan inderdaad makkelijk mavo kunnen qua talen bijvoorbeeld, maar wiskunde is echt BB, het laagste op vmbo. Wat ik wel heel leuk vind, als kinderen hier komen, merk ik dat vooral in de BB of het kader, het wat lagere niveau, dat je dan opeens kinderen... Vooral de eerste jaren dat ik hier werkte, dat heeft me erg verbaasd. Dat een kind tegen me zei: "Mevrouw ik heb een 8, ik kan wat". Dat vond ik dan heel erg. "Ik ben altijd de domste, op de basisschool was ik altijd de domste". Dat vinden kinderen van zichzelf. Het gaat toch veel om cito-scores. Ik weet nog van mijn kinderen, toen zaten ze nog op de basisschool in de onderste klassen. Maar dat er een keer cito-lijstjes werden opgehangen. Toen dacht ik, nou het moet niet gekker worden.

Het is jammer dat het vmbo gewoon een negatief imago heeft. Ik weet niet of vroeger de LTS dat ook had. Maar dan denk ik god, dan had je gouden handjes misschien. Maar het heeft zo'n negatief imago, terwijl het zulke leuke directe kinderen zijn. Qua contact, of ze hebben ontzettend veel capaciteiten. Als mijn kinderen een docent tegenkomen in de stad, dan lopen ze er langs heen en zeggen niet eens wat. En die docent ook niet hoor, het komt van twee kanten niet. Dan zeg ik, je had toch wel even iets kunnen zeggen, en dan zeggen ze waarom? Als ik een kind tegenkom, en dan moeten ze ook altijd lachen, dan zeggen ze: "Hé mevrouw de Haas!" Dat is heel anders. Het contact is ontzettend leuk op een vmbo.

Het vmbo is natuurlijk een vooropleiding, op het mbo leer je natuurlijk pas met je handen werken. Maar dat je iets praktisch doet en dat je praktisch kunt leren. Ik ben heel benieuwd, we gaan hier op school, niet komend jaar, maar het jaar daarna, het groene lyceum opstarten. Dat is eigenlijk voor kinderen die een havo indicatie hebben, maar gewoon een havo niet zien zitten en die gaan dan vmbo en mbo in zes jaar doen. En kun je daarna ook door naar het hbo, maar het is veel op duurzaamheid, groen en dergelijke. Dus ik ben heel benieuwd of dat gaat aanslaan. Op andere locaties hebben we het al. Ik denk dat daar wel een markt voor is. Ik heb daar dan onderzoek naar gedaan en dan hoor je kinderen zeggen, het is zo leuk, je kunt wat met je handen doen, want dat vind ik mooi.

Want waarom gaan vissen dood? Dat leer je dan wel bij biologie dat dan het zuurstofgehalte misschien niet goed is. Maar een proefje doen van wat nou bepaald waarom het water onder die en die omstandigheden wel/niet genoeg zuurstof heeft. Wat maakt het verschil, hoe onderzoek je dat? En dat is denk ik voor kinderen wel heel interessant is. Want we komen straks natuurlijk in een periode, dat kinderen denken dat melk in een fles gemaakt wordt in een fabriek. En dat heeft denk ik inderdaad ook wel weer met opvoeding vanuit huis te maken. Hier krijgen ze dan nog wel met dingen te maken. Want op zich staan kinderen er wel open voor, want het is wel opvoeding vanuit huis.

Toevallig hadden wij, we doen ook veel bedrijfsbezoeken, een bezoek aan de Sligro een paar jaar geleden. Ik vergeet het nooit meer, ik ging mee met een groepje. Die man had gebakken sprinkhanen, bitterballen met maden. Toen vertelde hij ook, dit is het nieuwe eten, met

insecten, willen jullie eens proberen? En al die kinderen probeerden. Hij zei: dit is heel raar. Deze kinderen proberen, zo jong zijn ze dus nog. Nu hadden we vorige week een groep van de koksopleiding en die gingen het niet eens meer proberen. Daar is het dus al verpest. Dit waren kinderen van 13 jaar en die gingen dat nog gewoon doen. Thuis zeggen ze misschien nee of zo. En niet eens iedereen vond het vies of zo. En op een koksopleiding met 17-jarigen zeggen ze nee. Dus je moet ze ook wel blijven prikkelen.

Laaggeschooldheid heeft te maken met niet genoeg inkomen om goed mee te kunnen doen maar ook met gebrek aan intelligentie en te weinig stimulans uit de directe omgeving. Laaggeschoold betekent automatisch laaggeschoolde arbeid. Dat levert bij elkaar knelpunten op zoals: uitsluiting, werkloosheid, ongezonder werk, fysiek zwaarder werk.

Ja, ik ben wel benieuwd hoe het zal gaan met mensen die laaggeschoold zijn en die niet mee kunnen komen in de moderne maatschappij. Meer dat is speculeren. Ik denk dat we zo meteen wel een tweedeling in de maatschappij krijgen van mensen die hoogopgeleid zijn en makkelijk kunnen meekomen. Een goed betaalde baan hebben versus eenvoudige banen die steeds meer door robotisering overgenomen zullen gaan worden. En dan tevens mensen die daar ook niet handig mee zijn. Het knellende daaraan is dan die tweedeling. Vroeger had je de armen en de rijken en nu dat je dat dan meer krijgt.

De participatiemaatschappij is een mooi begrip. We gaan er van uit dat alle mensen mee willen, vaardig en mondig zijn. Maar daar bekijken we ons op. Ik zie veel mensen lijdzaam kijken, nemen geen initiatieven. En dat bedoel ik naar beide kanten: hulp vragen en hulp geven. Ik wil een voorbeeld geven over de organisatie van een toernooi. Er zijn meestal wel voldoende mensen die hand- en spandiensten willen geven, vooral uitvoerend. Maar op de vraag wie het wedstrijdschema wil opstellen en bijhouden is wel te veel gevraagd. Men zegt: dat kan ik niet dus geef ik me niet op. Dat is niets voor mij. Ze zitten niet op dit soort zaken te wachten. Toch is het belangrijk en was het niet Mens en Welzijn die een wijk van Twello inging met vragenlijsten bij de mensen. Waar heb je behoefte aan en wat wil je bijdragen. Dat gaf een mooie opbrengst. Dit soort vraagstukken moet je organiseren en vaak zie je de mensen die meedoen, opbloeien. Dat is ook belangrijk voor kinderen met een achterstand in gezinssituaties en opleiding. Als je geboren bent voor een dubbeltje word je niet zo gauw een kwartje. Voor je het weet lopen de kinderen er net zo bij als hun ouders, terwijl er zo veel te winnen valt. Daar maak ik me zorgen over.

Een kloof tussen mensen met en zonder werk

Gezinnen krijgen moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Hoewel de leerling het nodig heeft, is er toch soms geen laptop of tablet, of hij kan niet mee op schoolreisje. Ik zie een tweedeling in de maatschappij met mensen die werk hebben en die geen werk hebben of geen goed basisinkomen. Aankloppen bij voorzieningen voor hun kinderen heeft 20% moeite mee en 15% schaamt zich hiervoor en meldt zich niet, maar de rest is slim genoeg hier van gebruik te maken. Het verschil tussen arm en rijk is steeds groter geworden, een bepaalde groep kan steeds minder werk vinden en er is een toename van complexiteit van de maatschappij. We moeten een herverdeling van werk en inkomen bereiken; bijvoorbeeld een basisinkomen en

alle regelingen afschaffen; na 18 jaar bv. €1000,- , een basisinkomen van de overheid tot aan je dood en geen studiefinanciering, bijstand of pensioen. Zelf sparen voor een pensioen en werk zoeken als je meer wil verdienen.

De ideale samenleving, nou eerlijk delen is de norm, iedereen eerlijk delen op alle gebieden. Inkomen en zorg alles. Dit past het beste bij mijn mensvisie. Die zichzelf verrijken ten koste van een ander die inkomens hebben die in mijn beleving zoveel geld hebben dat in 10 levens niet opgemaakt kunnen worden. Je hebt niet een huis nodig van 5 miljoen als je een huis hebt van 3/4 ton dan heb je volgens mij al een paleis. En dat heeft de een niet en de ander heeft het wel en er zijn mensen die helemaal niks hebben. Zeggen mensen ja dat is hun eigen schuld maar uit mijn werk weet ik dat, de zogenoemde niet-willers, bijna altijd ook de niet-kunners zijn. Zijn gewoon mensen die niet mee kunnen komen in de huidige maatschappij om wat voor reden dan ook. En daar moeten we wel voor zorgen. Mensen die in de bijstand zitten bijvoorbeeld. Dat ze een psychische stoornis hebben waardoor ze een baan niet kunnen volhouden. Soms wel en soms niet. Maar daar zit geen baas op te wachten natuurlijk. Want je hebt van die ondernemers die dan zeggen, hoe kan het nou al die mensen in de kaartenbakken. Stuur ze maar naar ons. En dan stuur je mensen en dan zeggen, nee deze niet want hier zit een vlekje aan. Ja, maar daar gaat het juist om! Al die mensen hebben een vlekje.

De gemeente Voorst bijvoorbeeld die is een hele omslag aan het maken als ik het goed begrepen heb dat het niet meer belangrijk is dat "betaald" werk hebben, maar dat mensen maar meedoen. Dus dat meedoen en ergens bij horen en jezelf nuttig maken, want binnen het bedrijf vind je ook je sociale bedding of netwerk en dat is heel goed voor je zelfvertrouwen waardoor ik vind dat dat een goede "move" is. En ik denk dat de hele maatschappij dat zou moeten maken, dat je accepteert dat sommige mensen ook nooit een bepaalde baan zou kunnen krijgen. Je moet zoeken naar "hoe kunnen mensen participeren" en vooral hun steentje bijdragen op hun niveau en op die manier verbonden zijn en actief blijven in de maatschappij en dan moet het idee er maar af dat het geld moet opleveren.

De verzakelijking van de maatschappij is een belangrijk probleem. Er is niet voor iedereen werk beschikbaar en dat heeft zijn gevolgen.

Laaggeletterdheid vergroot de kloof

Wat ik meemaak in de bibliotheek is dat heel veel mensen de boot gaan missen. Ontwikkelingen gaan heel snel. Het gaat hier vooral om de Nederlandse laaggeletterden. Vluchtelingen weten ons wel te vinden. Die worden begeleid.

En wat ik ook zie is laaggeletterdheid. Ik dacht niet dat het bestond, want voor mij gevoel is dat iets van heel lang geleden. Iedereen is toch naar school geweest zou je zeggen. Maar ik zie veel mensen die toch ineens de bril vergeten zijn, of die vragen of ik iets wil voorlezen. En dat heb ik het niet over allochtone mensen. Daar sta je echt verbaasd van. Daar was ik me nooit van bewust eerder.

Kinderen en ouders die leesvaardigheid meest nodig hebben blijven zo (relatief) achter, er is te weinig ruimte voor zwakke ouders ook al is er laatste jaren verbetering door schoolklimaat om

je niet neer te leggen bij de lage taalvaardigheid van veel inwoners uit Klarenbeek. Sterke gezinnen ontwikkelen zich sneller en beter wat kan leiden tot sociale achterstelling. Faciliteiten als bibliotheek (op school) lopen terug waardoor mensen zelf oplossing moeten zoeken, laagdrempelige voorziening wordt lastiger toegankelijk vooral voor doelgroep die het vaak al lastig heeft.

Boeiende vraag. Het Taalhuis is al zo ingewikkeld. Hoe communiceer je. Dat is de sleutel. Taal is de sleutel naar integratie. De vraag van anderstaligen is makkelijk te behandelen. Gêne van schaamte van Nederlanders om toe te geven dat hun kind niet mee kan op school. Leerkrachten op school, logopedie, mensen van voorschoolse en vroegschoolse educatie vinden het moeilijk om hen aan te spreken. Ook ik ken al deze gezinnen. Als ik bijvoorbeeld denk dat een vader een taalbeperking heeft, vind ik het bijna onmogelijk om direct ernaar te vragen. Hebt u moeite met lezen? Er is een mooie term hiervoor: handelingsverlegenheid. Dat ik mij plaatsvervangend ga schamen, omdat ik denk dat hij zich schaamt. Wij denken dat alle taalbeperkten de gêne voelen, maar sommigen zijn blij dat iemand erover begint. Bij anderstaligen is het zo logisch dat zij een taalvraag stellen. 1,3 miljoen Nederlanders zijn laaggeletterd. Dat is niveau groep 7 basisschool. Als zij dit niet onderhouden, vallen zij terug. Welke consequenties heeft dat op hun leven. Alle informatie is talig; digitaal is ook taal. In welke wereld leef je dan. Om een tekst goed te kunnen begrijpen, moet de lezer ruim 90% van de gebruikte woorden kennen. De Nederlanders staan alleen. Hoe bereik je hen. Hoe kunnen zij zich laten helpen. Er zijn nu ambassadeurs, mensen die eenmaal over de drempel heen zijn, die dat kunnen uitdragen, omdat zij weten wat het is laaggeletterd te zijn. Dat is een enorme kracht. De anderstaligen zijn een groep. Er zijn veel organisaties die hen wegwijs maken in de maatschappij. Na een taaltraject willen de anderstaligen aan het werk, maar worden op hun niet perfecte Nederlandse taal, uiterlijk, religie, noem het vooroordelen of onbekendheid afgewezen. Hoe moet je die drempel slechten? Ik zie het als mijn taak om contacten te leggen met bedrijven met als opties een landelijke subsidie of eerst kijken of zij in de praktijk goed blijken te werken als een soort werkervaringsplaats en sociale kant wat kunt u als bedrijf voor hen doen. Het sociale gezicht van een bedrijf. Bijvoorbeeld met een oudere werknemer als vakman, die een mentor is voor een Syrische man. Hij leert vaktermen en jargon, zodat hij zijn vak kan uitoefenen of een leeftijdgenoot als mentor meer voor het sociale. Wat in een werksituatie belangrijk is. De werkgever moet een gunfactor hebben. Een persoonlijk gesprek, tonen wie hij is en niet via de telefoon oordelen over het niet perfecte Nederlands.

De Nederlandse laaggeletterden zijn vaak ouder 50-70 jarigen, omdat zij vroeger geen geld hadden voor een verdere opleiding of van school af moesten gaan om te werken. Vaak hebben zij dingen niet zo gemist, maar bijvoorbeeld door verlies van een partner vallen zij in een gat. Dyslexie, ADHD en andere leerproblemen werden ook niet onderkend. 'Jij kunt niet lezen, dus ben jij dom.' Nu is er meer maatwerk en individuele begeleiding. De kinderen van de 30-40 jarigen worden ook vaak aangemeld vanwege taalachterstand. Moeder had hekel aan leren en geven dit aan de kinderen door. Via de Voorleesexpress hoop je de ouders mee te krijgen en te motiveren. Ga voorlezen. Leesmaterialen zijn niet vanzelfsprekend in de gezinnen. De kinderen leren technisch lezen op school, maar daarna moeten zij wel lezen. De kinderen groeien op in

andere tijden. Die schermpjes zijn een obstakel om in een systeem van lekker lezen te komen. De geletterdheid die op schermpjes langs komt is beperkt taalgebruik. Hoe erg is het dat zij niet meer die geletterde woorden kennen? Taal fluctueert; andere media zijn in een stroomversnelling. Zij communiceren anders.

Eerder onderkennen of er een probleem is met taalvaardigheid, een taalachterstand op de basisschool. Er moet plezier in taal zijn, geen strenge toetsen of boeken, maar zangkoren dat is ook taal, taalspelletjes, voorlezen in de bibliotheek, muziek op school. Alternatieven zoeken voor het woord- en taalplezier. Daarnaast met betrekking tot de handelingsverlegenheid. Hoe houden wij geletterden, ongeletterd zijn in stand.

Health literacy is een probleem. 10 tot 20% van de mensen leest en schrijft niet goed. Je ziet zo vaak brieven van gemeenten die niet te begrijpen zijn voor deze groep mensen. Ingewikkelde bijsluiters van medicijnen begrijpen mensen niet. Heel veel mensen gebruiken daardoor te veel of te weinig medicatie, of ze gebruiken het verkeerd. We kunnen de health literacy vergroten door simpele filmpjes in plaats van ingewikkelde bijsluiters.

Ik vraag me af of de richting van mensen meer laten meedoen, meer verantwoordelijkheid te geven, vind ik soms zorgelijk. Met een aantal mensen gaat dat niet lukken, sommige mensen kunnen dat niet en is er dan wel voldoende ondersteuning. Is de wereld voor een aantal mensen niet te ingewikkeld? Bijvoorbeeld laaggeletterdheid, mensen die moeite hebben zich door het woud van regelingen heen te worstelen. Die zullen misschien snel afhaken, niet mee kunnen doen. Je moet nu als burger nog meer verantwoordelijkheid op je nemen – kan dat wel als je met je rug naar de maatschappij staat. Neem als voorbeeld ook dak – en thuislozen. Moet je niet meer doen om die groepen te bereiken en te betrekken, soms te helpen. Worden die (gezondheid)verschillen niet nog groter, doordat je jezelf altijd maar moet redden.

Een groot probleem is de tweedeling in de maatschappij, het verschil tussen arm en rijk. De laaggeletterdheid zie ik als een groot probleem. Tegenover ons woont een Syrische vrouw, zij spreekt geen Nederlands en haar kinderen ook niet, daardoor is de integratie een groot probleem. Je hebt in de samenleving een groep die meedoet, goed mee kan draaien en een groep die zich afzijdig houdt. De instroom van vluchtelingen is een probleem terwijl ik vind dat je ze wel moet helpen. Ik denk dat de laaggeletterdheid het grootste probleem is.

Laaggeletterdheid onder zowel allochtonen als autochtonen. Deze mensen doen nergens aan mee. Een groter wordend probleem is dat mensen niet mee doen in de maatschappij. We krijgen daarnaast steeds meer internationale problemen op ons bord. Denk aan Erdogan en Trump.

De hele maatschappij is steeds meer toegespitst op intellect. Ook als je bijstand wilt aanvragen, moet je enige verstand van zaken hebben. Ik hoor vaak: ik kom het formulier niet door, begin er niet eens aan. Alles in de maatschappij is op tekst of op begrip van taal gericht. Er is nu zo'n campagne wat ik heel geweldig vind, voor het opleiden van vakmensen. Zo zit de hele maatschappij in elkaar: heel talig en heel erg op begrip. Het is heel moeilijk om simpel Nederlands te maken. En als ze niet kunnen lezen, hoe kunnen we ze dan toch iets duidelijk maken. Zo ontstaan ook schulden, mensen die brieven terzijde leggen.

Vroeger vertelden de mensen elkaar meer, maar nu denken mensen dat weet je toch al wel, dat heb je toch gelezen? Als je niet kunt lezen of doof wordt, krijg je dat allemaal niet meer. Dan wordt je wereld kleiner, als je wel wilt of als je afhankelijk bent van ondersteuning, dan heb je communicatie nodig. Wij werkten op de Lathmer veel met pictos. Ik weet dat heel veel mensen dat heel fijn vonden. Het is een snelle manier om een ander iets te laten zien. Hele stations hangen vol, daar moet je niet aan denken dat er lappen tekst hangen. Soms doen we het expres, de hele rechtspraak is gebaseerd op het feit dat we het zo moeilijk maken dat een buitenstaander het niet meer begrijpt. Dat je een advocaat nodig hebt. Dat is het beschermen van de groep. Dat doen we allemaal hoor, dat doen we in kerkgenootschappen, er ontstaat een bepaalde afstemming in een groep. Die kan zo evolueren tot een sekte, dat is een ander onderwerp. Dat is heel normaal, want je wilt bij een groep wonen. Alleen als je dat zo ingewikkeld maakt voor anderen, dat het een gesloten groep wordt, dan heb je andere mensen nodig. Het is een vorm van zelfbescherming.

Je hebt tegenwoordig meer taalproblemen. Dat speelt in het Deventer Ziekenhuis zeker. Je hebt haast een tolk nodig. Mensen met niet Nederlandse achtergrond worden ouder. Als je ouder wordt verlies je soms je tweede taal. Of dat in de gemeente Voorst ook speelt kan ik niet zo goed inschatten. Ik weet wel dat enige laaggeletterdheid in Voorst speelt. Dan hebben mensen vroeger op school toch niet genoeg opgestoken. Er zijn ook mensen die een verstandelijke beperking hebben. Als je dan communiceert via de brieven heb je wel een probleem, daar moet je op andere manieren mee communiceren. Hoe speel je daar nou op in, zodat een persoon in zijn waarde blijft, maar de maatschappij wel een vangnet kan vormen. Dat je weet of iemand een bewuste keuze maakt om wel of niet te participeren. Ik denk dat er wel goede initiatieven zijn.

Mensen uit de stad en van het platteland verschillen van elkaar

En je hebt ook heel veel mensen die verhuizen vanuit de Randstad, vanuit Utrecht, hebben we ook aanmeldingen, die kunnen dan grond kopen in Klarenbeek, en dan merk je dat dat gewoon wel weer andere kinderen zijn. Echt stads, dat is gewoon heel leuk. Welkom op het platteland. Echt gewoon een wereld van verschil. En dan merk je gewoon dat deze kinderen wel merken er zit verschil. Er is verschil in waar je woont, wat dat dan met je doet, en hoe je kijkt naar opvoeding, en hoe je wordt opgevoed. En dat is prima. Maar armoede zie ik niet zo heel erg hier op school. Gelukkig niet.

Ik zie wel heel veel verschil in kinderen die op een boerderij wonen en kinderen die gewoon in een rijtjeshuis wonen. Boerderijkinderen die hebben echt hun wereld op een boerderij, die maken kennis met deze kinderen in de klas en in het dorp Klarenbeek zie je ze dan ook. Er is gewoon wat anders aan de hand dan alleen maar de boerderij. Dat is heel mooi om te zien.

13.3 De kloof groeit

Tussen arm en rijk

Het verschil tussen arm en rijk is toegenomen. Gemeente Voorst is waarschijnlijk een 'rijkere' gemeente, zonder heel grote verschillen tussen arm en rijk. In steden is dit anders. De meer

kwetsbare mensen komen eerder in de problemen. En hebben ook vaker een kleiner netwerk en vaker een lagere sociaal economische status. Zorg voor elkaar. Vanuit de buurten dit organiseren. De wijkteams: professionals zichtbaar worden in de buurt. Activiteiten zijn nodig voor mensen die uit de maatschappij dreigen te vallen. Het leefbaar houden en maken voor elkaar. Oog hebben voor de ander. Ook goed om de dingen te begrenzen. De eigen verantwoordelijkheid van de mensen is er ook. Maar er zijn ook heel veel mensen die pech hebben. Het is ongelijk verdeeld. Het is niet altijd 'eigen schuld, dikke bult'. En dan is zorg nodig.

De oorzaken zijn eeuwenoud; er zijn verschillen tussen mensen. Verschil tussen arm en rijk en verschil tussen klasse en culturen. Het verschil tussen arm en rijk wordt groter. Vroeger waren de scholen meer gemixt. Nu kiezen ouders heel bewust voor wat zij denken dat de beste school is voor hun kind. In Twello zie je dat de kinderen van rijke ouders naar de ene een school gaan en de 'armen' gaan naar een andere. De gemeente doet haar best bijvoorbeeld met subsidies voor kinderen, zodat zij toch kunnen sporten.

Armoede is een probleem wat ik zie. De armoede wordt groter waardoor het pesten op gaat spelen, heeft invloed op eigenwaarde, zelfvertrouwen van jongeren.

En verder moeten we oppassen dat ouderenzorg ook toegankelijk blijft voor de armen en dat het geen speeltje wordt van de mensen met geld. We moeten de gezondheidsverschillen klein houden in de maatschappij. Kwetsbare mensen in onze samenleving mogen niet buiten de boot vallen. Gelijke mogelijkheden bieden. Dit geldt ook voor mensen met alleen een AOW, die moeten ook de kans krijgen om in een instelling te verblijven. Uiteraard moet daarvoor wel een noodzaak zijn. Dan kan een medische noodzaak zijn, of dat de mantelzorg het niet redt of de zorg niet.

Financiële problemen van de mensen, daar is nog een slag in te maken. En dan ten aanzien van huisvesting. Het gaat dan over mensen; net onder modaal, iets wat me opvalt. Ik kom veel bij oudere mensen. Als ze alleen achter blijven en niet meer kunnen blijven wonen en waar moeten ze heen, ja nergens. Daar is geen aandacht voor, misschien toch wel aandacht maar er is geen plek, geen ruimte voor deze mensen. Ze krijgen dan bijvoorbeeld te veel pensioen, verdienen te veel, mogen daarom niet in bepaalde woningen. Ik denk als je naar de huisvesting kijkt is het een groot drama als je naar IJsseldal wonen kijkt, niet alleen voor oudere mensen maar ook voor jongeren. Als je zelf in de problemen zit, ik kan hier niet wonen, als je een leuk huurhuis wilt hebben, je moet ingeschreven staan. Er wordt gewerkt met een driehoek, Voorst, Apeldoorn, Zutphen. Als ouderen kleiner willen wonen en je woont in Voorst dan kun je een woning aangeboden krijgen in een andere plaats. Als je urgentie gaat aanvragen dat mag maar als je dan een woning krijgt aangeboden en je weigert drie keer dan begint alles weer opnieuw. Voor urgentie moet je betalen. Vroeger kregen de mensen uit het dorp kregen voorrang. Er wordt totaal niet meer gekeken naar de mens achter de mens. Mensen kunnen niet verhuizen. Te veel geld of te weinig geld. Ze redden zich wel maar niet goed, het gaat allemaal net. De gemeente luistert niet naar deze mensen. Als je een probleem hebt en die wordt niet opgelost dan wordt dat een wisselwerking. Dan komt er een ander probleem, we hebben dan te maken

met een neerwaartse spiraal. Dan zakt iemand steeds verder weg als het probleem niet wordt opgelost. Veelal is dit in eerste instantie geestelijk en van daaruit kan het lichamelijk worden en uiteindelijk, dan gaat het nog meer geld kosten. Als iemand gelukkig is en blij is met een plekje waar die zich kan redden dan gaat alles beter, kost het geen of minder geld. Als problemen niet worden opgelost raken mensen steeds meer in de put.

Ik zie vanuit mijn rol als coördinator van de Stichting Leergeld Apeldoorn/Voorst veel gezinnen met lage inkomens. Het verontrust mij dat er vaker een grote afstand wordt gezien tussen hen die veel hebben en zij die weinig hebben. Kinderen van mensen uit een lager milieu stromen ook niet snel door naar een hogere opleiding. Bij mijn kind op het VWO zie ik andere ouders dan die ik in mijn werk tegen kom. Het lijkt wel een andere maatschappij bijna. Je komt er lastig uit. Je hebt minder inkomsten, maar leeft vaak ook minder gezond: vaker roken, meer drinken (of dit te bewijzen is?).

Wat ik vanuit mijn werk belangrijk vind, en dat uit heel veel onderzoeken blijkt, dat mensen met hogere inkomens langer leven en gezonder zijn. En mensen die dat dus kennelijk niet hebben in deze maatschappij, die zijn ongezonder en zijn dat niet. En daar zou je als overheid wat aan kunnen doen. Maar dat is voor een gemeente moeilijk want dan heb je het over inkomensbeleid. Maar het beter verdelen van inkomen, en welvaart is een belangrijke overheidstaak. Volgens mij wordt de kloof tussen arm en rijk groter. En het armoedebeleid is dan vanuit de Rijksoverheid wel een topic maar of het dan ook echt wordt aangepakt, dat betwijfel ik. En als gemeente kan je daar wel wat aandoen maar ook maar beperkt natuurlijk. We kunnen daar wat aan doen. Een voorbeeld van de gemeente Lochem. Daar hebben ze een zorgverzekering ingekocht bij Menzis. En daar kunnen mensen hun eigen bijdrage declareren bij Menzis. En dat is veel laagdrempeliger voor mensen en voor de gemeente is het makkelijker want je hebt geen aanvragen bijzondere bijstand. En het is laagdrempeliger om daar gebruik van te maken. Want ik denk dat er wel mensen zijn die eigenlijk medicijnen moeten gebruiken en dat nu niet doen omdat ze te duur zijn. Want als je met een minimum inkomen de pech hebt dat je in een keer je eigen bijdrage moet betalen dan heb je wel een probleem. Wij verstrekken daar bijzondere bijstand voor. En dan komt het uiteindelijk wel goed maar dat is wel een omslachtige manier. Voor ons en voor de klant. En je weet natuurlijk niet hoeveel mensen geen gebruik maken omdat ze denken dat kan ik niet betalen die eigen bijdrage. Want die hoor je en zie je niet. Maar ja goed als je als overheid een eigen bijdrage oplegt van 365 euro of wat is het, ja dat is voor de rijke in Nederland zakgeld. En voor armen in Nederland is dat soms een onoverkomelijke heuvel. Maar daar kan je wel wat aan doen en als gemeente kan dat, zoals Lochem dat doet. Ja, in mijn mensvisie en politiekvisie zou je het eerlijker kunnen verdelen. Maar dan moet je meer nivelleren.

In mijn werk zie ik dat mensen tegen veel financiële problemen aanlopen. Een laag inkomen hebben en met name de mensen die meerjarige een laag inkomen hebben. De bijstand was, toen het ingevoerd werd, bedoeld om mensen kort te ondersteunen in het zoeken naar werk. Maar er zijn nu mensen die structureel aangewezen zijn op het minimuminkomen. En als dan de wasmachine kapot gaat is het een groot probleem. En je merkt ook aan mensen die financiële zorgen hebben, dat is eigenlijk heel slecht voor mensen. Mensen worden er

apathisch door en mensen worden er ook ziek door. Het is een aardige ingreep in het leven van mensen.

Ze zitten zo lang in de bijstand omdat het in principe mensen zijn die als ze gewerkt zouden hebben een arbeidsongeschiktheidsuitkering hebben. Want dat zijn mensen die niet kunnen werken. Om wat voor reden dan ook. En dan kun je in deze maatschappij niet meedoen en als je dan meedoet, is dat met een laag inkomen. Maar goed, dat geldt ook voor werkenden. Er zijn ook een heleboel mensen die wel werken maar toch een laag inkomen hebben. En dan kunnen ziektekosten toch een probleem zijn. En die kunnen ook aankloppen bij de gemeente.

Het valt mij op dat mensen die weinig hebben, zowel in financiële en materiële zin steeds minder hebben of krijgen. Sommigen mensen hebben het echt moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. En degene die hulp nodig hebben raken verder achterop, dat is echt een punt van zorg. Nederland is zo'n rijk land, op diverse fronten en dan is het vaak schrijnend te zien dat deze rijkdom zo oneerlijk is verdeeld.

Verslaving is altijd waar je gevoelig in bent of niet. De context speelt ook een rol. Er zijn heel veel mensen met financiële problemen die geen alcoholist zijn. Aan de andere kant hebben heel veel van onze cliënten financiële problemen. Financiële problemen leiden altijd tot minder gezondheid. Dan heb je verschillende uitkomsten en ziekten, wat doe je met die stress. Ga je de hele dag op bed liggen of ga je drinken, wat ga je doen om dat te kanaliseren. In zijn algemeenheid, problemen met financiën leveren heel veel gezondheidsproblemen op. En gezondheidsproblemen, zeker verslaving, kunnen op hun beurt tot meer financiële problemen leiden. Een bepaalde mate van welvaart, geeft veerkracht. Met veel financiële problemen heb je ook niet zoveel veerkracht. Daar hoeven we niet zo ingewikkeld over te doen.

Het verschil tussen arm en rijk wordt steeds groter, daarbij hebben we een middenklasse, onderaan die middenklasse 'bungelen' de ouderen. Uitzonderingen daargelaten bevindt zich daar de gemiddelde 'oudere' en waarschijnlijk zakken zij steeds verder af. Het is wellicht gevoelsmatig, maar ik zie het aankomen.

Een kanteling in de samenleving is merkbaar. Hierdoor ontstaan er veel ook kleinschalige initiatieven. Kleinschalige buurtzorg bijvoorbeeld. Eén op één zorg wordt hierdoor geboden, meer maatwerk. Ook particuliere tehuizen als Marta Flora. Dit is zowel positief als negatief. Als je centen hebt, kun je bijvoorbeeld zorg kopen, als je dit niet hebt wordt het lastiger. Initiatief is mooi maar je krijgt wellicht ook een tweedeling tussen mensen. In dit verlengde ligt ook de druk op mantelzorgers die groter wordt. Dit wordt zwaar onderschat. Het is voor lang iedereen niet weggelegd dit voor een ouder/familielid te kunnen doen.

Afschuwelijk de huizen voor vermogende demente bejaarden: thee uit een kannetje versus thee uit een plastic beker.

Tweedeling in de samenleving tussen arm en rijk: rijken kunnen ook meer investeren om op den duur meer te besparen en maken daarmee ook aanspraak op subsidie. De mensen die het minder hebben, hebben niet de gelegenheid om geld aan bijvoorbeeld duurzaamheid te besteden. Hier zou de gemeente meer aan moeten doen. Ook bij nieuwbouw moet er gestuurd

worden op gasloze wijken. Ook bij huurwoningen. Wordt door Energierijk Voorst gebruik gemaakt van wooncoaches. Deze signaleren weinig andere problemen. Indien wel, dan wordt dit met het MNV kortgesloten. Gemeente / overheid zou meer sturend moeten optreden door bijvoorbeeld maatregelen af te dwingen (gasloze huishoudens) maar ook door bijvoorbeeld dit samen met de woningcorporaties op te pakken. Eis dat ze duurzaamheid doorvoeren maar stel daar ook subsidie of goedkope leningen tegenover. Als in de groep met lage inkomens duurzaamheid meer vorm krijgt en meer bewustwording wordt gecreëerd, en hierdoor een breed draagvlak krijgt dan wordt dit meer een vanzelfsprekendheid.

Er zijn verschillen tussen arm en rijk. De doorwerking daarvan is maatschappelijk merkbaar. Ik denk aan mensen die a. afhankelijk zijn van een uitkering, b. geld moeten lenen voor scholing, waaronder analfabeten, c. afhankelijk zijn van voorzieningen, d. maatschappelijk moeilijker meekomen door o.a. verslaving en hulpmiddelen, e. geen tijd voor een ander hebben, f. moeilijker aarden (nieuwkomers).

Tussen mensen die wel en niet goed voor zichzelf kunnen zorgen

Ik zie twee ontwikkelingen. De eerste is dat er wellicht een groter onderscheid komt tussen mensen die voor zichzelf kunnen zorgen en mensen die dit niet kunnen. Enerzijds de kwetsbare groepen mensen in onze samenleving die het moeilijker gaan krijgen om ook van preventie gebruik te gaan maken dan mensen die wel goed voor zichzelf kunnen zorgen. De samenleving wordt dus individualistischer, meer op het individu gericht. Als je niet voldoet aan een aantal voorwaarden, bijvoorbeeld een bepaalde intelligentie om iets te doen, val je al wel sneller buiten de boot en zijn er minder mogelijkheden. Dit sluit aan op het eerste punt. Veel mensen lukt het dit zelf te regelen en zijn hier prima toe in staat. Anderen kunnen dit minder goed. Niet alleen jongeren, ook kwetsbare ouderen of mensen met een verstandelijke handicap. Ook daar moeten we oog voor houden in deze tijd. Iedereen wordt ouder, vermogens nemen af zowel fysiek als geestelijk. Ook al zijn mensen heel goed bij, dan nog is het lastig met name digitale ontwikkelingen bij te benen.

Het meest knellende aan het probleem is dat er een grotere tweedeling in de samenleving komt van mensen die wel in staat zijn om voor zichzelf te zorgen en mensen die dat niet kunnen. Specifiek naar de jeugd kijkend is het meest knellende dat er straks een generatie komt die het erg moeilijk gaat krijgen en niet goed hun plek in de samenleving weten te vinden, hier niet goed genoeg op toe zijn gerust. Voor jongeren die in een kwetsbare situatie opgroeien, kan het risico ontstaan dat zij nóg kwetsbaarder worden. Echter, ook juist bij jongeren met ouders die zich heel goed kunnen redden geldt dat zij in een heel moeilijke situatie terecht kunnen komen. Het is niet per definitie zo dat als je ouders hebben die het goed hebben je automatisch ook gelukkig bent en je goed kunt ontwikkelen omdat de onderliggende oorzaken veel breder zijn. Natuurlijk speelt de gezinssituatie een grote rol.

Eenzaamheid bestaat al wel in enige mate, maar je wilt voorkomen dat dit erger wordt. Bewustzijn is dus belangrijk. Straks is er een veel kleinere groep van werkzame mensen die voor een veel grotere groep ouderen moet zorgen. Daar moeten we ons wel tijdig op voorbereiden.

En wat ook een puntje is dat je mensen van allerlei lagen binnen je gemeente moet hebben. En dat er dus ook naar diversiteit in oplossingen gekeken moet worden. Want je hebt mensen die met een beperking leven en dus niet zo oplossingsgericht zijn als mensen die een goeie opleiding of mensen die het financieel ruimer hebben. Zij zitten vaak heel lang in een uitkering en het verschil in mogelijkheden is vaak voor hen zo groot dat ze bepaalde dingen niet kunnen veroorloven. En zij zitten steeds meer met het maken van belangrijke keuzes waardoor er eerder problemen kunnen ontstaan. Zo ook mensen met beperkingen en mensen met verslavingen. Die hebben toch soms een andere drive om dingen aan te gaan. Soms is de een super gemotiveerd, maar je hebt ook toch minder gemotiveerde burgers vaak omdat ze het niet meer overzien. Spanning beneemt hun motivatie. De spanning blokkeert veel in het hoofd. Door de spanning geraken ze in een situatie waar er steeds minder oplossingsgericht wordt omgegaan.

We hebben een categorie mensen die min of meer constante aandacht behoeft. In onze gedachte over dat mensen zelfstandig leven, individuen zijn en allerlei rechten hebben, gaan we voor een deel voorbij aan de niet geringe groep mensen die continu aandacht behoeft, aan mensen die hen ondersteuning kunnen bieden en kunnen spiegelen. Ik heb zelf een aantal mensen, onder andere in de gemeente Brummen bijvoorbeeld, een ouder iemand. Ik ben ook bewindvoerder van iemand. Ik help ook m'n nichtje, alleenstaande moeder. Die mensen hebben allemaal weinig geld en ik merk dat die mensen voor het maken van goede keuzes een spiegel nodig hebben. Ik merk dat bij al dit soort mensen. Veel korte termijn denken, korte termijn oplossingen die ten koste kunnen gaan van hun mogelijkheden en welzijn op lange termijn.

Het meest knellende is dat mensen sociaal inactief raken. Dat veroorzaakt extra problemen bij zichzelf en de maatschappij. Mensen gaan aandacht vragen, ook via hun gedrag. Dat is soms hinderlijk en gevaarlijk voor de omgeving. Dit komt omdat mensen niet voldoende met anderen verkeren. Het erkennen van het probleem is 1, het adequaat hier iets mee doen is iets anders. Een extra begeleider die mee helpt, een maatje kan helpen. Oudere mensen krijgen vaak weinig aandacht. Ze bewegen ook weinig. Leven vaak alleen. Dit leidt tot problemen, waaronder dementie. De dynamiek van de buurt wisselt, er is geen sociale cohesie meer en mensen komen in een puur isolement. Achterliggende oorzaken ligt onder andere in de techniek. Ouderen hebben het gevoel dat ze niet meer mee kunnen. Ook andere groepen zijn minder handig, minder intelligent. Het kennisniveau moet hoger zijn vanwege de automatisering. We denken met z'n allen te slecht na over wat we aan het optuigen zijn. En daarom gaat aan de onderkant niet alles goed. We organiseren dat slecht.

Naast de maatschappij en dat het allemaal sneller gaat, is het ook steeds individualistischer. Mensen moeten zichzelf meer gaan redden. Er is ook een grote groep die dit niet kan en dan meerdere problemen hebben. We hebben echt een aantal gezinnen waarin financiële problemen zijn, geen werk, geen goede woning, psychische klachten bij ouders...

Nou ik denk dat ieder land zijn prioriteiten heeft, zo zie ik de hele participatie bij werk en inkomen. Hier heb ik het over mensen die zich aan de andere kant van de samenleving

bevinden, ik heb het dan over de 10%. Waar het sociale domein zich ook heel sterk op richt waar er door de conjunctuur toch wat meer of minder er bij komen. Men noemt het de verloren generatie. Zoals bij de sociale schuldhelpverlening waar men van alles heeft gedaan maar niets heeft gewerkt, waardoor men andere middelen heeft ingeschakeld zoals de methode Klinkers. Zoals de methode Klinkers dat suggereert bij de burgers zelf zoeken hoe je met bepaalde problemen zou moeten omgaan. Nou die tweedeling in de maatschappij, de CBS geeft vaak cijfers hierover, die worden steeds groter.

Tussen mensen met en zonder een sociaal netwerk

Mensen met een groot sociaal netwerk (lid van sportclub, buurt, familie e.d.) redden zich vaak wel, zij kennen de weg en vragen gewoon door totdat de hulp of oplossing aanstaande is. Ook hier geldt dat mensen die geen sociaal netwerk hebben steeds verder achterop raken in onze huidige maatschappij.

Tussen mensen met en zonder een migratieachtergrond

Het ligt enerzijds aan henzelf: taal, gewoonten, zijn voor een deel getraumatiseerd, de cultuur is anders, vrouwen/mannenrollen. Zij zijn niet gewend aan een gezin in een huisje en zijn gewend aan grotere familieverbanden. Eenzaamheid, Er is weinig contact met ander Syrische mensen. Van onze kant: wat doen zij hier, we zouden niet zo gauw aanbellen 'hoi, ik ben je buurman' aarzeling, negativiteit. Er is veel tijd nodig om de taal te leren en nog meer tijd om werk te vinden. Een eiland van twee kanten.

Dit is niet alleen van deze tijd dat bepaalde bevolkingsgroepen aan de zijlijn staan. Wat ik zie: bepaalde gevallen van specifieke groepen bijvoorbeeld problemen met mensen met een migratieachtergrond. Lastig, omdat zij een introvert zijn. De 2e en 3e generatie Turken stemmen meer op Ergodan dan in Turkije zelf. Zij beschouwen zich niet een volwaardig Nederlander.

Ik zie dat kinderen uit integratie gezinnen (zoals bijvoorbeeld vluchtelingen) bij elkaar worden gehouden als groep. Daarmee wordt het lastiger om te integreren, ook voor de ouders. De kinderen met een slechte taalontwikkeling worden verwezen naar een kinderdagverblijf met VVE (Voor- en vroegschoolse educatie). Daarmee worden ze in een groep geplaatst met kinderen die allen een achterstand in taalontwikkeling hebben. Zij worden op deze manier niet uitgedaagd door kinderen die niet dat stempel hebben. Voorbeeld: Als ik niet kan verven en zie dat wel een ander doen dan word ik uitgedaagd om dat te doen. Zo gaat dat ook met bijvoorbeeld het leren lopen (motorische ontwikkeling) je wordt uitgenodigd en gestimuleerd door anderen om je heen. Je wordt uitgedaagd doordat andere anders doen vooral bij kinderen van jongere leeftijd. Ik vang heel graag kinderen op die nu misschien naar een VVE locatie gaan. Aan ouders merk je dat ze moeite hebben te integreren in de samenleving. Het is begrijpelijk dat men elkaar opzoekt omdat dat bekend is. Ook ouders worden dan op een andere manier met elkaar verbonden wanneer je niet in een "vast" groepje zit. Ouders die in eenzelfde omgeving verblijven worden dan ook niet uitgedaagd/gestimuleerd. Wat we moeten willen bereiken: Kind centraal voor integratie en in ontwikkeling. Je start met ontwikkeling die heel belangrijk is voor zijn zijn. Je moet zorgvuldig zijn met de opvang en begeleiding van het

“integratie” kind. Tot 5 jaar is een kind niet leerplichtig. Je kunt dus soepeler daarmee omgaan en de tijd nemen om op zoek te gaan voor de beste plek passend bij een kind. Het spreiden van de kinderen door deze niet allen in eenzelfde groep te plaatsen zodat zij kunnen leren van elkaar. We moeten de volwassenen niet alleen als belangrijkste opvoeder zien. Uitdaging in omgeving kan door de groepen in niveau met elkaar te mengen.

Faros, dat is een landelijke organisatie rond nieuwe niet-Westerse Nederlanders. Niet zozeer alleen voor vluchtelingen dacht ik. Maar goed, dan zie je, die hebben voor het ministerie onderzoek gedaan naar de gezondheid, dan zie je in de loop van de tijd dat ze hier in Nederland zijn, dat het gemiddeld genomen, dat dat verslechtert. Dat is ook eigenlijk heel vreemd, want ze komen in een goed land. En dat kan door allerlei oorzaken zijn, het kan zijn dat nu ze eindelijk niet meer op de vlucht zijn dat in de loop van de tijd, door de rust, bepaalde trauma's komen. Het kan ook zijn dat er ontwikkelingen zijn in het land van herkomst, bij de familie of wat dan ook, wat veel stress geeft. Maar het kan ook zijn dat het wonen in Nederland niet zo makkelijk is. In de zin van dat de taal misschien moeilijk gaat, dat je thuis een goede baan had en hier niet. Dat de aansluiting met de burens misschien moeilijk is, of dat je kind kan worden geplaagd door een andere kleur huid. Of noem maar op. Dat zijn allemaal aspecten.

Tussen mensen uit verschillende generaties

Jongeren hebben het gevoel niet mee te tellen, boos op de samenleving. Dan ga je maar blowen en drinken enz. enz. En dan vinden mensen het raar dat een jongere tegen een vluchteling is (niet allemaal natuurlijk). Ik snap de onvrede in samenleving wel want er is een groep die niet gezien wordt. En daar kan je wat aan doen met elkaar. Zelf positief mee helpen aan hun eigen proces. Eigen waarde krijgen. Niet alleen een zak geld maar ook sturing geven.

Generatiekloven vanwege snelheid technologie, technieken, zodat ene generatie geen aansluiting heeft bij een andere generatie, verschillende werelden. Jongerencultuur: internettijdperk, sociale media, op zichzelf gericht, kijken niet meer tv, lezen geen kranten, kijken geen kritische programma's, weten niet meer wat er speelt, zeker niet plaatselijk, haken niet meer aan bij organisaties. Meer projecten in bejaardentehuizen waar studenten ouderen helpen, er zijn al goede voorbeelden. Meer menging van kinderen en ouderen, bijvoorbeeld kinderopvang bij ouderenwoningen.

De jeugd die tussen de wal en het schip valt. Een groot deel van de jeugd redt zich prima maar er is een ontzettend grote groep jeugd die het niet redt. Achterliggende oorzaken van het probleem zijn het aantal mensen dat geen startkwalificatie heeft, een aantal, dat uit een school dropt (die het niet gered krijgt om wat voor reden dan ook), de oorzaken zijn vaak helemaal niet intellectueel van aard maar sociaal van aard. Dus dan zou je zeggen; dat vraagt een andere aanpak, dat heeft geen andere lesmethode nodig maar een andere omgangsmethode, misschien. En dat zie ik als een hele grote bedreiging ook. Kinderen die in een isolement zitten die zijn gevoelig voor extremistische gedachten. Ik hoor hier dagelijks verhalen, bij onze zwakkere broeders, over de Illuminatie (ik noem maar een zijpad) – de kleine groep die de wereld besturen –. Mensen gaan heel erg mee met doemdenk-gedachtes en complottheorieën.

Van daar is het niet zo'n hele grote stap naar extremistische gedachten. Vergis je niet. Ik vind het heel bedreigend. Ik denk dat wij als oudere mensen een enorme verantwoordelijkheid hebben om dat soort mensen erbij te houden.

Een achterliggende oorzaak van de verruwing is wellicht de kloof ook tussen generaties. Ouderen gedragen zich gehaast en druk, de maatschappij gaat voor hen soms te snel heb ik het idee. Ontwikkelingen bijvoorbeeld in technologie kunnen zij niet bijbenen, maar ze worden wel geacht mee te doen. Mensen worden ook steeds ouder. Mensen kunnen maar moeilijk het ouder worden accepteren en hebben hier moeite mee.

Interessant probleem: verschil in generaties op punt van kansen en beperkingen. De *jonge generatie* heeft ten opzichte van mijn eigen generatie minder: "we hadden alles mee". De huidige jeugdige generatie heeft minder, heeft het minder gemakkelijk. Het beperkt hen in hun ontwikkeling en mogelijkheden. Qua bestaanszekerheid: financieel minder, minder zekerheid van werk en baan. Wanneer ze ouders met mogelijkheden hebben, is er kans op hulp en ondersteuning naar zelfstandigheid. Anders wordt het langer thuis blijven. Ik ben positief over de jeugd wat betreft inzet studie en studiemogelijkheden. Daar maken ze over het algemeen goed gebruik van, maar het is wel geworstel: aanbod en mogelijkheden zijn groot, zekerheid van werk is minder. Hun focus is meer in de stijl van "ik heb veel mogelijkheden en ik wil ze ook hebben of benutten", wat voortkomt uit opgroeien in luxe. Het is de generatie waarvan de ouders moeten wennen aan de gedachte dat hun kinderen het minder zullen hebben dan zij nu.

Doordat wij aan het symptoom bestrijden zijn

Wij zijn bijna altijd reactief als het gaat om hulp. Als ik het voorbeeld neem van de vrouw waar ik bewindvoerder van ben, die trekt pas aan de bel als het probleem al heeft plaatsgevonden. En die kan in no time een schuld opbouwen van duizend euro. Iemand die op bijstandsniveau leeft, loopt dat nooit meer in, maar heeft wel jarenlang last van die schuld. We knibbelen een beetje van de bijstand af, iemand gaat er niet dood van zeg maar, maar kan er ook niet meer fatsoenlijk van leven. Het leven wordt zo verschrikkelijk mager, dat iemand daardoor alleen al onthecht raakt. Het maakt mensen niet meer uit of hun schuld 1000 of 10.000 euro is. Gaandeweg ontstaat het gevoel dat de politiek er niet meer voor hen is en dat ambtenaren zakkenvullers zijn.

Je kunt voor dit moment wel met iets helpen, maar het is meer het bestrijden van het symptoom. Maar je wilt eigenlijk de vloer steviger maken waar iemand opstaat. Als iemand er door heen zakt kun je er wel een plankje op timmeren, maar je zou willen om de vloer over het geheel stevig wordt. Je kent ook wel van die gezinnen die er een zootje van maken waar iedereen het over heeft. Maar je hebt ook alleenstaanden die in stilte in armoede leven. Het vraagt echt een bijzondere investering. Wij zijn wel sterk in symptoombestrijding.

Tegelijkertijd, begrijp me goed, ik maak me geen illusies. Ga maar eens naar Frankrijk naar het platteland of Duitsland kijk naar het minimumloon dan ga je zien hoe goed we het hebben.

Over het geheel genomen hebben we een buitengewoon goed georganiseerd land en een goed leven hier. Desondanks, wij kunnen er nooit voor zorgen dat we alle mensen die nu arm zijn of

door het ijs zakken, dat we die op het droge krijgen. Dat gaat nu niet lukken en over honderd jaar ook niet. Zo zit onze wereld gewoon niet in elkaar. Ik heb niet de illusie, kijkend naar de voorgaande jaren, dat het ons de komende honderd jaar wel gaat lukken.

13.4 De kloof verkleinen

Er moet meer aandacht komen voor gelijke kansen

Ik ben voorstander van voorscholing en kinderopvang, omdat kinderen daar ontzettend veel leren. Uitgestelde aandacht, hoe het is om in een groep te functioneren, vertrouwen in anderen dan je ouders. Het is heel belangrijk dat kinderen zelfstandig worden. Wil ik niet zeggen dat het vijf dagen in de week moet zijn. In Zweden is het de normaalste zaak van de wereld, dat vinden ze echt niet zielig. Sterker nog, ze vinden het veel eerlijker. De kinderen hebben daar gelijke kansen want ze hebben allemaal vanaf hun eerste een goede pedagogische setting met professionals. Je hebt daar geen onderwijsachterstanden want je hebt gelijke kansen. Terwijl in Nederland kun je theoretisch tot en met je vierde jaar alleen in een thuissituatie zitten en stel dat die heel erg kansarm is dan heb je al een achterstand voordat je begint. En in Zweden wordt veel meer geïnvesteerd in het onderwijs en opvang.

Er moet extra aandacht zijn voor gelijke kansen, scholing minder bededen door steun bibliotheken en steun scholing voor kinderen met achterstand. De Kopermolen steekt veel energie in positieve gevoelens van kinderen maar dat vraagt wel extra steun nu is verhouding als volgt: de school betaalt twee derde, de gemeente één derde via subsidie. Veel aandacht voor communicatieve vaardigheden naast vast curriculum. Gelijke kansen en sociale integratie leidt tot minder teleurstellingen bij kinderen en ouders. Relatief tevreden over contacten gemeente en CJG maar doorlopende leerlijn bewaken is van levensbelang voor voorkomen uitval, zeker als opvoedingshulp nodig is. School investeert zelf in aanvulling bibliotheek en extra aandacht communicatieve vaardigheden personeel en kinderen maar extra bijdrage voor leesonderwijs zou zeer welkom zijn, van 100 euro krijgt men 10 euro bibliotheek. Van belang is aanbod VVE-traject voor weerbaarheid vanuit visie gemeente.

Het is denk wel een maatschappelijk fenomeen of kinderen en mensen wel de mogelijkheden hebben om toegang te krijgen tot en staande te houden in een maatschappij die zo met technologie bezig is. Bij ons op school mogen ze de iPad mee naar huis nemen. Dus de scheiding tussen school en thuis verdwijnt hier steeds meer. En die mag mee naar huis nemen en de volgende dag weer opgeladen terug naar school. Dus kinderen hebben hier wel toegang tot de technologie. Maar ik vraag me af of dat overal zo is. Terwijl internet nu wel voorwaardelijk is om je middelbare school af te maken. En dit beperkt kinderen wel in hun mogelijkheden om hun opleiding te voltooien. En ook in de maatschappij. Toegang tot internet maar ook kennis hoe het allemaal werkt, is denk ik straks voorwaardelijk om jezelf te handhaven in de maatschappij.

Ik hoop dat mensen onafhankelijk van hun afkomst toch een beetje gelijke kansen krijgen. En niet dat dat kindje wat bij de ene moeder op haar tiende al aan de pillen zit en de ander die een iets verstandige ouder heeft dat niet nodig heeft. Ik hoop dat we zoiets kunnen bereiken.

Maar ik ben bang dat het nest waar je uit komt toch heel veel bepaalt, hoeveel programma's ook wij daar tegen aangooien. Dus ik droom dat iedereen gelijke kansen krijgt, dat zou heel mooi zijn. Ik vind dat gemeente al heel veel doet. Iedereen zit al in dezelfde klas, we proberen dat al heel erg goed. Ik weet niet hoe dat nog meer kan. Er zijn best wel mensen waarvan ik denk, goh als die in een ander gezin waren geboren dan waren zij veel beter terecht gekomen dan waar ze nu zitten. En dat heeft allemaal met maatschappelijke problemen daar om heen te maken en dat is wel zonde. Dat zo'n potentieel onbenut blijft. Soms zeg je wel eens tegen mensen, dat is wel een slim jongetje. En dan zeggen ze ja hij heeft wel een VWO advies maar ik wil niet te veel dat hij op zijn tenen loopt. En als dokter zeg je dan toch, nou hij kan toch altijd een stapje terug, laat hem lekker naar VWO gaan. Ja, dan heb je zo een gesprek, een keer per maand. We zeggen het wel eens maar dat is niet iets structureel. Maar dat is toch dat ene kind.

Ik word enthousiast van de jeugd. Problemen bij jeugd is heftig. Belangrijk dat er preventief veel wordt ingezet. Veel aandacht voor jeugd, vooral preventief, want ik geloof in de jeugd.

Het belangrijkste is dat we kansen bieden. Groot deel van de problemen is geboren uit onvrede. We zijn een prestatiegerichte maatschappij. Je stelt pas wat voor als je wat hebt bereikt. Ons aanzien, de sociale ladder, dat is vaak een meetgraad hoe goed we zijn, hoe gelukkig we zijn. Als mensen niet mee kunnen doen, niet snel genoeg kunnen stijgen op die ladder, dan gaan mensen allerlei andere manieren zoeken om zich te profileren, om op te vallen in de maatschappij. Je ziet dat bij het terrorisme heel duidelijk. Wat zijn dat voor gasten die dat doen? Dat zijn vaak begin twintigers, zielige jongens, nooit wat bereikt, komen uit achterstandswijken. Dit is het moment om te laten zien dat ze toch wat hebben bereikt. Foto op televisie. Wat is de kern? Dat dit voor hen een moment om te laten zien wat ze kunnen. Ik denk dat daar het probleem zit, ook in wijken. Ik kan niet hetzelfde wat een ander kan. Ik vind het daarom ook heel kwalijk dat de basisbeurs voor studeren is afgeschaft. Dan krijg je verschillen. De rijke jongen kan wel dokter worden, en ik niet. Want ik kan niet met zoveel schuld, dan red ik het niet. Dus maken we andere keuzes, zo snel mogelijk aan het werk om geld te verdienen.

Een einde maken aan laaggeletterdheid

Ik zou willen bereiken dat iedereen zich moet kunnen redden op taalniveau zodat er een eind komt aan laaggeletterdheid en analfabetisme.

Preventie: op jonge leeftijd onderdompelen dat taal leuk is. Normen zijn ook nodig, maar niet alleen. Voor anderstaligen: integratie waar taal een essentieel onderdeel is. Totale integratie is bijvoorbeeld huwelijk tussen Nederlandse man en Turkse vrouw. Het zou mooi zijn wanneer sprake is van wederkerigheid. Taal en bijvoorbeeld samen eten, koken. Eten is verbinding.

Ontmoeting: samen eten, natafelen. Integratie via voeding, eten met taal als basis. Taal ontstaat in de ontmoeting. Ik denk aan een Resto van Harte met migranten of een wereldkeuken, eethuis of een taalcafé.

Duurzame verbinding maken tussen mensen

Ik heb ooit eens in het Armoedebesluit in Zutphen gezegd, dat als iedereen die hier aanwezig is één gezin onder z'n hoede neemt, dan zouden we enorm van betekenis zijn. Veel meer dan het

geld dat we nu in armoedebestrijding gaan stoppen. Omdat we weten dat het aantal mensen dat daar gebruik van gaat maken maar mondjesmaat is en dat het vaak ook niet meer dan een pleister op de wonde is. Ik ben wel een groot voorstander van het maken van duurzame verbindingen tussen mensen die het financieel moeilijker hebben, en mensen die het wel hebben. En moet dat allemaal professioneel, nee volgens mij niet. Je kunt heel ver komen met mensen die het goed hebben, die goed zijn opgeleid en die een paar uur per week over hebben om een ander te helpen. Het zou heel erg helpen als iemand op vertrouwensbasis een ander kan helpen door het leven te komen.

Meer aandacht voor inclusie samenleving. Veel over gesproken en gezegd, dat iedereen mee moet doen. Er wordt veel voor een bepaalde doelgroep geregeld maar ik zou het graag gemixt zien. Mooi voorbeeld. Gemixt orkest regulier onderwijs en speciaal onderwijs. Dan heb je het meer over inclusiviteit. Meer begrip voor elkaar. We kunnen meer doen.

Geloven in een overheid die verbindend is. Wat kan je voor elkaar betekenen. Behoud je eigenheid als onderneming en doe mee in de participerende samenleving. Mijn instelling is een onderdeel van deze participerende samenleving.

Ik denk dat verbinden van mensen en groepen een strategisch doel moet zijn. Idealiter is de samenleving niet een arena waarin we elkaar bevechten maar de enige ruimte die we hebben om met elkaar te verkeren. Waarin we op elkaar de ruimte bevechten maar waarin we met elkaar verkeren zodanig dat we gezamenlijk het algemeen belang dienen. Het individualisme brengt naar mijn overtuiging concurrentie denken met zich mee.

Vluchtelingengezin, kinderen bij mijn dochter in de klas. Kindje ziek geworden, vluchtelingen uit huis gezet. Je krijgt binding met het kindje, weet de verschrikkelijke achtergrond. Je ziet het gezin zich aanpassen in de samenleving. Vervolgens gebeurt er iets en hoor je niets meer van het gezin. Zorgelijke situatie, welk vangnet hebben dergelijke gezinnen vanuit de gemeente. Gemeente kan bij verenigingen in het dorp aan de bel trekken, wat kan een vereniging hierin doen. Doel om beter, makkelijker te integreren. Dit zou ook voor bijstandsgezinnen kunnen gelden. Meer aandacht voor bijstandsgezinnen op deze manier.

Ook mensen met een GGZ achtergrond. Die een kans bieden om uit een situatie te komen. Ze een kans geven is één ding, maar te zorgen dat ze blijven, dat is erg belangrijk. Dat gaat niet vanzelf. Een netwerk om iemand heen is dan erg belangrijk om iemand blijvend te betrekken bij deelname aan een maatschappelijk systeem. Vertrouwen winnen van deze groep(en) en er samen in staan. Zorgen dat ze niet snel weer opgeven. Verleiden, verbinden en een steuntje in de rug bieden en niet verplichten en dwingen. In deze samenleving is eigen verantwoordelijkheid erg belangrijk, maar voor sommigen is dat moeilijk. Ze laten snel weer los. Essentie is om elkaar niet meer los te laten. Biedt zorg en welzijn, die combinatie is essentieel. En bij dat laatste gaat het over vertrouwen, een relatie opbouwen met elkaar, zodat mensen een onderdeel blijven van een maatschappelijk systeem. Iedereen heeft een bepaalde kwaliteit en dat zien en benutten.

Nou ik weet niet wat jullie in Voorst tegenkomen, maar als het maatschappelijk probleem zou zijn dat je veel overlast hebt van deze jongeren dan kan je dat niet helemaal voorkomen want

je zit nu eenmaal met een 3-milieusvoorziening. Wat een probleem zou kunnen zijn is, wat ik zeg, jongeren zijn hier toch wat onthecht, die blijven hier niet wonen in de gemeente. Die voelen zich niet verbonden met de regio. Ik kan me voorstellen dat dat maatschappelijke problemen zou kunnen geven. Ik weet zo niet of het zinvol is om te richten op meer interactie tussen de Beele en het dorp Voorst. Anderen van de Beele, die zich meer met activiteiten en vrijetijdsbesteding bezig houden, zouden daar misschien meer over kunnen zeggen. Ik hoor jongeren er nooit over of ze contact hebben met jongeren uit het dorp. Jongeren hebben buiten de groepen om niet veel externe contacten. Ze zitten op het terrein en de meesten op dezelfde school en hier worden ook de vrijetijdsactiviteiten aangeboden.

Iets anders wat nog wel leuk is, is Ecotribe. Zij zitten op de voormalige Fliegerhorst. Hoe we ze kunnen betrekken bij het dorp. Hoe leggen we verbindingen tussen hen en het dorp. Het terrein is heel omsloten, zij hebben een zelfvoorzienend karakter. Er is affiniteit met ze en beperkt contact. Het is mooi om een verbinding te kunnen leggen tussen dorp en Ecotribe.

Wij moeten meer om de mensen die het nodig hebben gaan staan. Dat moet enerzijds worden gefaciliteerd door de gemeente Voorst en anderzijds zullen wij als bevolking daar een bijdrage aan moeten leveren. Maar duidelijk moet ons doel zijn de mensen die het werkelijk nodig helpen meer te helpen, meer te voorzien van. We moeten iets meer omkijken naar elkaar en we moeten ook iets meer bewust zijn dat er in onze eigen buurt ook meer mensen hulp nodig hebben. Misschien moet dat ook worden gefaciliteerd worden dat het ook bekend is. Dat er binnen de buurt een soort van buurtapp is of weet ik veel hoe het georganiseerd moet worden. Maar dat je ook meer zelf beseft, he daar heeft iemand ons hulp nodig. Dus een hechtere sociale contact tussen de burgers. Misschien ook wat de kerk vroeger met diaconale doelen ook deed. Kerken hadden vroeger een diaconie en dat hebben ze nog steeds. En de diaconie stond er om de zwakkere te ondersteunen. Dat doen ze nog steeds alleen op grotere afstand. De middelen zijn beperkter. Maar ik denk dat wat de kerk vroeger deed en nu nog een beetje doet dat wij dat als totale bevolking verder moeten oppakken. Men ging vroeger van ondersteuning van huisvesting tot eten en drinken als dat niet op tafel kwam. Ik denk dat de sociale voorzieningen er daarvoor zijn. En wat ik ook denk is dat de bijstand te weinig is om de mensen financieel te steunen. Daarom leveren de kerken daar nog een bijdrage aan. Maar ik denk dat je mensen ook met raad en daad moet kunnen bijstaan. Raad en daad wil zeggen om ze te helpen, van nou hoe kan je in de maatschappij meer integreren, meer zelfstandig leven.

Activiteiten beter laten aansluiten bij jongeren

Er wordt nu meer gekeken naar wat de maatschappij verwacht, eerder was het meer, waar zit je talent, wat vind je leuk (WSW, Wajong). Nu is het meer dat je aan de bak moet voor je geld en dan is de vraag wat je leuk vindt minder relevant. Ga maar schoonmaken of wat dan ook. Eigenlijk zou je moeten aansluiten bij de doelgroep jongeren, deze groep jongeren doet er lang over om volwassen te worden. Velen van deze groep leven in het nu en kunnen niet vooruitzien. Dit wordt wel van hen verwacht. De gemeente kent deze doelgroep (nog) onvoldoende.

We moeten bereiken dat de toegankelijkheid helder wordt, de lijnen moeten korter zijn. Er moet proactief wat gebeuren. En wat ik ook wel zie, is dat de gemeente meer moet doen met hangplekken voor jongeren. Ik weet dat vroeger de jongeren wel naar het gemeentehuis gingen naar zo'n oude garage, en daar kon een hoop. Maar wat er nu is, dat weet ik niet. Ik denk wel dat er meer voor de jeugd moet komen. Ik denk dat er voor sportende jeugd genoeg is. Maar vooral voor de jeugd die tussen wal en schip valt moet er meer te doen zijn. Er is bijvoorbeeld wel een G-avond bij café Titus, maar dan moet je helemaal gehandicapt zijn. Maar kinderen in bijvoorbeeld het autistisch spectrum is heel weinig voor te doen. Er zijn zoveel dingen waarvan ik denk van... Bijvoorbeeld voor kinderen met een lichte lichamelijke beperking is niet zoveel te doen, maar ook voor de 'normale jongeren' niet. Hier zou echt wat voor moeten komen.

Voorzieningen realiseren voor mensen met beperkingen

Vroeger dacht men er nog niet zo over, om mensen met een beperking te laten sporten. De manier van denken is anders. Vroeger was de mens met een beperking het achter geschoven kindje. Die telt toch niet mee. Maar hij of zij telt wel mee. Nu zie je gelukkig mensen met een beperking in een rolstoel of scootmobiel het gemeentehuis ingaan. Je ziet ze ook aan het werk. En vroeger was dat allemaal niet, kende men niet. Och is toch voor de sociale werkplaats.

Daar zijn juist die wijksteunpunten voor om mensen te begeleiden naar netwerk. Ik zou dat breder willen zien. Ken jij Titus? Daar is 1x per maand ontmoet-café. Dat is voor iedereen bedoeld, maar daar komen eigenlijk alleen maar mensen met een beperking, terwijl de bedoeling was dat iedereen er kwam, maar dat lukt niet. Eens per maand is niet zo heel veel en voor mensen met een beperking is dat een uitje. Ik denk dat je met een wijksteunpunt dat dagelijks open is, dat je daarmee meer de mix kunt maken. De maatschappij kan best heel veel doen denk ik, maar ze weten elkaar niet te vinden. Het zou zo mooi zijn als er meer menging ontstaat.

In de winkels, mensen die moeilijk ter been zijn of gekluisterd zijn aan een rolstoel. Dat daar voorzieningen voor zijn, bijvoorbeeld leuning langs de gevels of in het trappenhuis. Dat mensen die een bepaalde handicap hebben toch kunnen bewegen. Ingangen goed toegankelijk, ja dat zou een groot goed zijn. Maar ja dan komen de centjes de deur om kijken. Maar dat is veel bij bestaande gebouwen. Bij nieuwe gebouwen kun je die voorzieningen meteen treffen. Bijvoorbeeld het zwembad hier in Twello voor mensen die slecht ter been zijn. Wij hebben het voor elkaar gekregen dat er leuning kwamen in het zwembad. Waardoor mensen weer vaster lopen. Het zijn allemaal maar kleine dingetjes en op een paar miljoen, zijn een paar duizendjes niets meer. En daar doe je honderden mensen plezier mee. En dat hebben we voor elkaar gekregen door te overleggen met het zwembad en de gemeente. En vanuit de gemeenschap moest het geld komen. Als die voorzieningen komen en zijn dan kunnen mensen met een beperking redelijk goed leven. Dan kunnen ze gaan en staan waar ze willen en dan kunnen ze sporten. Op zo'n manier kijk ik hier tegen aan.

Ja, een droom is dat er een sportaccommodatie komt waar alles geïntegreerd is. Dat mensen met een beperking daar komen en de valide mens. Maar mensen met een beperking dat mag

wel geïntegreerd zijn, alleen liever niet. Want dat is onze ervaring, ze voelen zich toch meer met hun soortgenoten op hun plaats, dan dat ze tussen al die vlugge en vlotte mensen zonder een beperking zitten. Want de meesten zijn opgegroeid in een beschermde omgeving. Als er behoefte aan is, toch apart, omdat zij dan ook meer persoonlijke aandacht krijgen. Ik wil een geïntegreerde sportaccommodatie omdat dat een kostenoverweging is. Want waarom een apart complex voor de valide sporter en met een beperking? Het is hetzelfde parkeerterrein, en de kachel en het gebouw zijn wat groter.

Ik denk niet dat het toeneemt dat mensen met een beperking niet gaan sporten. Maar er zijn ook een heleboel mensen die niet weten dat er een sportvereniging is voor hun doelgroep. Heel vaak worden mensen met de nek aangekeken door valide mensen. Wordt er toch neergekeken op de gehandicapten, wat moeten wij er mee. Maar niets is minder waar. Die mensen moeten eigenlijk sterker naar voren komen. Neem bijvoorbeeld NOS-sport, de Olympische spelen, uren en uren kunnen we samen kijken naar de sport. Prima, maar onze beperkte mens is maar kort in zicht. En dat doet zeer. Niet alleen voor de persoon om wie het gaat maar ook voor de mensen die eromheen staan. En als dat verbeteren kan zou dat een groot pluspunt zijn. En we zouden dat meer kunnen doen door sportverslaggevers meer te betrekken bij het sporten. Dat er ook verslag wordt gegeven over die sporters. Dat geldt ook voor de overheidsinstellingen. Geef daar de centen aan uit, stel de mensen daarvoor aan. Pas de accommodaties daar ook op aan. Dat mensen met een beperking daar ook kunnen sporten. Het meeste knellende is het niet inzichtelijk zijn bij de valide medemens. Niet kunnen en willen zien dat je met een kleine aanpassing soms hele grote wensen kan vervullen. Dat de valide mens accepteert, en beter accepteert dat er een mens met een beperking is die ook graag wat wil. En ook kennis en kunde heeft. Maar er zijn natuurlijk ook mensen die een verstandelijke beperking hebben. Ja, daar kun je niets aandoen. Die moet je goed verzorgen. Neem aandacht voor hem of haar.

Ik vind het wenselijk als er een tussenvorm op sportgebied komt dat tussen de G en de reguliere teams in komt te liggen. Er is een bepaalde groep met bijvoorbeeld niet aangeboren hersenletsel die niet in hetzelfde team willen spelen waarin mensen met een verstandelijke beperking, bijvoorbeeld mensen met het downsyndroom, deel van uit maken. Zij voelen zich 'te goed' om met die doelgroep in één team samen te sporten. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor haar vakgroep met een hoger niveau. Zij zien zichzelf het liefst in reguliere teams spelen. Helaas is dat in veel gevallen toch niet mogelijk vanwege de aandacht, zorg en specifieke aanpak die zij nodig hebben. Het is daarnaast voor verenigingen een grote opgave zo'n tussenvorm te bedenken. Zowel financieel is dit lastig. Maar ook het aantal sportende mensen en vrijwilligers die hiervoor nodig zijn is vaak lastig te organiseren. Met name voor het vervoer.

Gemeenten realiseren zich nu dat ze met deze groep [red: mensen met een beperking] 'zitten' en vragen zich af wat ze moeten doen. Er is nu meer aandacht voor gezond gedrag van deze doelgroep. Er wordt nu aandacht geschonken aan levensstijl, zowel welzijn, gezondheid en sport. Juist in deze doelgroep is er veel sprake van roken en van overgewicht, etc. Er was tot voor kort weinig aandacht voor preventie voor deze doelgroep. Er was veel meer aandacht voor

zwaardere vragen, zoals gedragsproblemen, voor 'puinruimen'. Maar tijd om preventief bezig te zijn was er niet. En dat verandert nu.

13.5 Wat hebben nieuwkomers nodig?

Denk vanuit het welzijn van nieuwkomers

Hoe gaan we om met mensen uit andere landen? Daar moeten we wat mee, daar moet de overheid ook wat mee. Hoe krijgen we hen aan het werk? Er is ook onvrede onder vluchtelingen dat ze zomaar ergens worden geplaatst in bijvoorbeeld kleine kernen. Ze komen vaak uit grote steden, woonden soms ook in grote huizen, en dan komen ze hier in een gehucht te wonen. Ik snap wel dat mensen bij elkaar willen wonen, dat willen wij zelf ook als we in het buitenland zijn.

Ik kan nog wel eens nazoeken of Voorst nu vooral Syriërs heeft of ook Eritreeërs. Dat is dan weer een hele andere groep. Dat zijn vaak jonge mannen die hier alleen zijn gekomen. Er zijn zat mogelijkheden...Ze hebben een andere uitgangspositie als je hier je gezin niet krijgt. In Voorst wonen ook de nodige statushouders en dat vraagt dus, kijk je kunt denken vanuit het welzijn van die mensen, en dat vind ik zelf persoonlijk ook heel belangrijk omdat ik ook denk, je ziet ook bijvoorbeeld beschermende factoren voor een kind zijn ook onderzocht. Wat beschermt nou kinderen uit asielzoekerscentra die hier komen, wat beschermt hen, wat helpt hen. Dat is onder andere dat het goed gaat met hun ouders. Dat is een hele grote factor. Daarnaast is het discriminatie op school en zo. Dus je kunt denken aan het welzijn van mensen maar daarnaast, als het niet goed met ze gaat, krijgt de gemeente daarvan ook een rekening. Zowel in de vorm van bijstandsuitkeringen en in de vorm van groeiende zorgkosten want dat gaat zich terugvertalen in allerlei ondersteuning die nodig is. Maar het kan zelfs, als je hier opgroeit en het gaat slecht met je ouders en weet ik wat, radicalisering is ook zo'n dingetje, Het feit dat je later verkeerde keuzes gaat maken is redelijk groot. Dat is waar ik me druk over maak.

Inburgering moet sneller

Inburgeringscursussen taalstages en dagbesteding komen moeilijk van de grond. De tijd tussen het behalen van een inburgeringscursus en de daadwerkelijke taalstage kan uitlopen tot 3 jaar, Momenteel gaat het over teveel schijven. Van plan tot actie duurt te lang. Doordat het veel efficiënter kan komen er minder mensen tussen wal en het schip. In de thuissituatie verdwijnt het Nederlands naar de achtergrond. Men praat in de eigen taal. We moeten beter maatwerk leveren zodat er veel eerder een geschikte plek kan worden gevonden. Kijken naar mogelijkheden. De motivatie erin houden en korte lijnen gebruiken. Dit leidt ook tot een kostenbesparing. De mensen moeten geprikkeld worden. Het tempo is er uit en de motivatiezin verdwijnt hierdoor.

Nieuwkomers moeten aan het werk

En dat eerste rapport 'Geen tijd te verliezen' heeft onderzoek gedaan naar statushouders die hier tussen 1993 en 1998 kwamen, toen was het beleid nog zo dat ze héél lang in een AZC zaten en dat ze hélemaal niks mochten. Kijk, dat is nu helemaal veranderd. Ze komen hier

pats-boem in de gemeente. Ze hebben helemaal geen voortraject gehad in een AZC. Zeker als er een gezinshereniging is, die mensen komen haast helemaal direct bij vader en moeder inwonen en hebben helemaal niks gehoord van het AZC. Het rapport is voor veel gemeentes of eigenlijk haast allemaal, reden geweest om niet meer te zeggen: leer eerst maar de taal en ga dan maar eens, vaak zijn het toch allerlei, proberen ze meteen al aan het werk te krijgen of vrijwilligerswerk en dat soort dingen.

Het is van groot belang dat medemensen zo snel mogelijk aan het werk gaan als ze in Nederland komen. Eigenlijk zou je dit vooraf moeten organiseren; kom je hier wonen dan is er werk. Te vaak is de regelgeving over asiel en dergelijke zodanig van aard dat er voor deze mensen zeer veel onduidelijk is. Het duurt vaak lang voordat duidelijk is of ze mogen blijven. Deze onduidelijkheid levert veel stress op. Mensen leven hierdoor als het ware opgesloten in hun woning in Nederland en het land van herkomst en leven als zodanig letterlijk tussen twee werelden in en horen nergens bij dat levert vaak psychosociale klachten op.

Integratie en participatie van statushouders kan ook veel beter. In de bouw kunnen ook statushouders werken. Er zijn teveel coördinatoren, regisseurs en andere gemeentelijke medewerkers.

Vooraf geld en middelen moeten voldoende beschikbaar zijn. Wat nog belangrijker is dat er voldoende werk is voor buitenlanders. Er zijn zoveel mensen die willen werken maar bijvoorbeeld stageplaatsen zijn slechts sporadisch voorhanden. Stageplaatsen of werk naast een uitkering levert de beste integratiemogelijkheden op.

Integratie= het gevoel dat je er echt bij hoort. Hier staan wij met een groep vrouwen om het gezin heen. Het contact met sommige vrouwen is toch niet echt. Hoe krijg je dat wel. Vluchtelingenwerk doet best veel. Zij moeten ook veel doen. Taalcursus, wegwijs maken. Meet and greet dingen zijn mooie dingen, Vluchtelingenwerk werkt met veel vrijwilligers. Er is veel praktische hulp. Op meet and greet komen veel mensen op af, die al veel met vluchtelingen doen. Je moet ze ondersteunen in werk, mee laten draaien in de samenleving. Je bent meer gebaat bij collega's. Je leert dan de taal beter in het gewone dagelijkse leven. Je moet een plek krijgen.

Integratie= het gevoel dat je er echt bij hoort. Hier staan wij met een groep vrouwen om het gezin heen. Het contact met sommige vrouwen is toch niet echt. Hoe krijg je dat wel. Vluchtelingenwerk doet best veel. Zij moeten ook veel doen. Taalcursus, wegwijs maken. Meet and greet dingen zijn mooie dingen, Vluchtelingenwerk werkt met veel vrijwilligers. Er is veel praktische hulp. Op meet and greet komen veel mensen op af, die al veel met vluchtelingen doen. Je moet ze ondersteunen in werk, mee laten draaien in de samenleving. Je bent meer gebaat bij collega's. Je leert dan de taal beter in het gewone dagelijkse leven. Je moet een plek krijgen.

Nieuwkomers (en vooral hun kinderen) moeten op zwemles

De aanwas van vluchtelingen kinderen bij zwemles. Dit is wel een actueel ding. Het is essentieel dat zij zwemles krijgen. We werken daarin nauw samen met vluchtelingenwerk, die

onderstrepen gelukkig wel heel erg het belang van zwemles. De kinderen worden aangemeld via het netwerk van vluchtelingenwerk. Maar ik vraag me dan af of de ouders wel kunnen zwemmen. Hoe gaan ze dat dan doen als ze op een warme dag naar Bussloo gaan? Als de kindjes nog op zwemles zitten maar de ouders kunnen niet zwemmen, hoe gaat dat dan? Hoop dat het geen probleem wordt maar dit zou wel kunnen. In de zomer van 2016 hebben we een voorlichting gegeven, dat werd met een tolk helemaal vertaald. Sindsdien komen de aanmeldingen wel binnen, er is ook iemand van vluchtelingenwerk die dit goed coördineert. Uitgelegd dat in Nederland zwemles bij de opvoeding hoort, natuurlijk in die landen is dat helemaal niet zo. Dat dat heel normaal is, ze gaan straks natuurlijk naar de basisschool en die doen mee aan het project “swim to play”, dan komen de scholen hier zwemmen. Dat hebben we ze verteld, en dat het bij de opvoeding hoort. En bij zwemfeestjes, dat daar gewoon gezwommen wordt. In de winter gaan ze misschien schaatsen wel, ik hoop dat dat geen problemen oplevert. Ik denk dat het met vluchtelingenkinderen wel goed komt. Ik hoop dat als kinderen het zwemdiploma hebben ouders dit zullen volgen. Hoewel bij vrouwen het geloof ik nog wel mee speelt. In zwemkleding hier in een gemeentelijk zwembad? Dat is vaak een dingetje denk ik, met name bij vrouwen. Of dat een knelpunt zou kunnen worden? Dat weet ik niet. De les gaat met handen en voeten, vaak leren de kinderen wel super snel Nederlands. Dat verbaast me echt. We hebben nu, ik ben dan op maandag en donderdag bij de lessen. Daar zitten er nu drie en die zijn ook al wat ouder, één meisje en twee jongens. En die twee jongens zijn broertjes en dat meisje hoort niet bij dat gezin, die komt bij een ander gezin. En die, hopsakee, in die andere taal, ik weet niet wat ze spreken, en die doet dat zo even snel en dan doen die jongens precies wat dat meisje zegt. Ze kijken heel goed naar de andere kinderen en doen het gewoon na.

Met de vluchtelingen, ik ben voorstander van volledig lekker te laten mee doen in de maatschappelijke, in het alledaags leven. Dus daarbij onderstreep ik wel het belang van het zwemmen en de ouders hier in mee laten doen. Dat is ook een taak voor ons als zwembad. Ze weten de weg soms wat lastig te vinden. Ik geloof wel dat vluchtelingenwerk zich er steeds meer voor in zet. Volgens mij is er vanuit het Wmo loket wel een potje beschikbaar voor hetzij opleiding hetzij zwemles. Van daaruit kunnen ze het dan deels bekostigen en dat is al een heel mooi initiatief. Dus wat dat betreft vind ik dat zij hier al best wel goed mee aan de weg aan het timmeren zijn. Dit gaat dan om vluchtelingenwerk, volgens mij heeft Jan Mulder hier ook een rol in, die zit daar ook op het gemeentehuis. Die was eerst JOGG regisseur en die doet nu meer richting vluchtelingen. Het zou het mooiste zijn als je hierin de handen in elkaar kan krijgen een samenwerkingsverband kan creëren.

En het kan ook over iets heel anders gaan, bijvoorbeeld bij jongeren die hier komen. Er komen veel Eritrese jongeren en bij Syriërs, die vragen veel gezinshereniging aan en dat lukt, er komen veel jongeren en die hebben geen zwemdiploma gemiddeld genomen. Nederland zit vol met water, stel dat ze leuk integreren in Nederland en ze krijgen een zwembadfeestje of ze gaan met kinderen zwemmen in de weet-ik-wat plas. En dat zie je ook terug in de statistieken, dat ze vaker verdrinken. En als ik dus met gemeentes praat en als ik denk aan deze mensen, zie ik het risico van verdrinking en dat het goed is dat er iets wordt gedaan aan kinderen van

14-15, 12, gewoon die geen zwemdiploma hebben. In Nederland moet je een zwemdiploma hebben. Nog eerder dan je fietst denk ik, hoewel fietsen ook wel handig is. Dat daar oog voor is. Ik merk ook wel dat sommige gemeentes daar maatregelen op nemen, maar lang niet iedereen. En dat er ook oog voor wordt gehouden.

Voor integratie moeten wijken gemêleerd zijn

Ik zie een maatschappelijke ontwikkeling in het kader van integratie in de wijk. De Molukse wijk wordt wel gezien als Schaepmanstraat. Meeste Molukse mensen wonen daar. Het is niet meer zoals vroeger. Het is al beter als vroeger, nu is voor mij de buurt weer gewoon. Ook al is het redelijk gemêleerd. Er wonen steeds meer verschillende mensen. Deze zitten wel in de buurt in het koor, als buurt genoten. Het probleem is het meer integreren van verschillende bevolkingsgroepen. Misschien is het een oplossing dat IJsseldal wonen anders toewijst aan mensen om een betere mengeling te krijgen. Door koopwoningen in de buurt wordt de sfeer beter. Ook door de mengeling van verscheidende mensen. Jongeren ontwikkelen ook door en komen ook niet terug. Hebben niet altijd de middelen om terug te komen. Een kerkgebouw is voor hem voldoende om de samenhang te behouden als groep. Hier ontmoet jong en oud elkaar. Wij zijn opgegroeid in de wijk met de bekende figuren. Voor mij zijn ze gewoon. Ik hoef er geen activiteiten met ze te doen. Maar we spreken ze ook niet als volwassenen aan op hun gedrag. Je bent zoals je bent en je spreekt hem daar niet op aan. Zou goed zijn als we dat misschien wel zouden doen. Maar het is een beetje een ongeschreven regel om dat niet te doen. We laten elkaar met rust. Iedereen leeft op zichzelf. Als je goed is zie je elkaar ook al komt iemand uit detentie. Het is ook niet vreemd dat de inval van ons is. Iedereen is niet verrast maar spreek niet de hele buurt hierop aan. Doordat ik niet meer werk in Voorst word ik er minder op aangesproken en nu kan ik het sneller naast me neer leggen. Ik voel me niet meer speciaal Moluks maar hoor bij de rest.

Je hoort weleens wat. Je hebt weleens reacties van mensen die een huurwoning willen hebben of die uit een koopwoning komen en die naar een huurwoning willen en dan zeggen; en die mensen gaan voor... nou denk ik; dat valt nog wel mee. Maar dat is wel een beeld dat iemand heeft en dat kan voor sommigen tot irritaties leiden. Een goed bewijs daarvan is de fik aan de Oude Rijksweg. Het algemene intelligentieniveau is natuurlijk ook niet van dien aard dat iedereen meteen dat snapt of wil snappen. Beeldvorming, bij mensen waar je komt die een huurwoning, -appartement of seniorwoning van de woningbouwvereniging willen hebben. Dat gaat niet want een ander gaat voor. Ik heb er best begrip voor dat in een aantal gevallen wel noodzakelijk is, maar dan moet je wel zorgen dat je voor je eigen bevolking ook woningen beschikbaar hebt. Dan moet er maar wat bijgebouwd worden of wat bijgekocht worden.

En ik ben heel erg voor om heel verschillende type mensen bij elkaar te zetten. Dus niet alleen dagbesteding, voor mensen voor een verstandelijke beperking, maar dat iedereen die hier behoefte aan heeft om contacten hierop te doen en sociale vaardigheden hier terecht kunnen. Dus daardoor krijg je een heel gemengde groep, soms bijt het elkaar en soms... en dat is ook voor de buurvrouw om de hoek die hier ook behoefte aan heeft. Hier zie ik wel dat hier steeds meer de zorgvermijder op afkomt. Eerder kwamen de ouderen en eenzame mensen, nu zie ik mensen die niet meer ergens terecht kunnen of vermijden of dat er te weinig andersoortige

opvang voor is. Het zijn soms toch wel zwaar psychische problematiek die binnenwandelt. En ik wil dit graag benoemen aangezien ik dit verschil nu zie. Wil het graag benoemen omdat ik dat verschil nu wel duidelijker zie.

Klarenbeek ontwikkelt zich zeker positief qua bevolking waarbij het jammer is dat kinderen en ouders nauwelijks multicultureel opgroeien. Klarenbeek is geen afspiegeling samenleving met één Pools kind op school en dat kan leiden tot knelpunten van vluchtelingen hier maar ook aanpassing in grote steden van Klarenbeekers. Afgelopen jaren weinig gebouwd, geen hoogbouw flats of echte sociale woningbouw en geen toewijzing of komst allochtonen (vluchtelingen) naar dorp, dus ook niet op school. Kennis en ontmoeting vreemden leidt tot minder discriminatie of sociale problemen

De opbouw van een wijk, daarin moeten we sociale diversiteit in richten tegen polarisatie. Zolang de kloof tussen verschillende personen worden benadrukt, zul je een steeds grotere groep krijgen die onvrede toont. De uiting van onvrede is altijd een harde reactie op hetgeen ze niet kunnen krijgen. En dat ga je niet tegenhouden. Dat ga je niet tegenhouden met fysieke oplossingen, technische middelen. Dat werkt niet. Uiteindelijk omzeilen ze dat toch. Zo zijn er heel veel problemen die we op een verkeerde manier benaderen.

Bij de Nieuwenhof in Voorst is het een gemiste kans, want in Deventer zie je dat bij Humanitas, dat vind ik zooo geweldig. Die jongelui die daar tussen wonen die daar een stukje vrijwilligerswerk doen voor het daar mogen wonen, dan denk ik dat had je op de Nieuwenhof ook zo mooi kunnen doen. Dat vind ik echt een gemiste kans! In Deventer werkt het dan wel; ik vind het echt een geweldig concept. Er was laatst ook een programma op tv waarbij je kon zien hoe het bij Humanitas in Deventer ging, zo leuk!

Taal blijft een groot probleem

Gerelateerd aan school. Ik zie vluchtelingen binnen school de eerste twee jaar veel ondersteuning vragen. Wel afhankelijk van houding van die persoon. Ik maak me zorgen, omdat vluchtelingen te veel bij hun eigen taal blijven. Wij zijn wel in Nederland. Taal blijft een groot probleem. Ouders die geen of nauwelijks Nederlands spreken. Wel respect voor hun cultuur, maar als zij op school zijn of in de winkel, dan praat je gewoon Nederlands. Voor diegenen die “achterover gaan leunen” is meer ondersteuning nodig. Opvang van vluchtelingen is nodig, maar hoe maak je je eigen burgers in de gemeente Voorst duidelijk, dat jezelf als woningzoekende onderaan de lijst staat en vluchtelingen voorrang hebben.

Wat ik ook graag wil noemen, maar waar ik verder geen zicht op heb en niet dieper in op kan gaan, is de steun aan vluchtelingen en het taalonderwijs voor hen. Daar moet ook vanuit de gemeente op ingezet worden.

Veranderingen die we hier zien: ja, je hebt hier natuurlijk wel te maken met allochtone kinderen, vluchtelingenkinderen, alleen hebben wij daar niet heel veel mee te maken, omdat ouders inburgeringscursussen volgen waardoor de kinderen hier eigenlijk niet terecht kunnen voor volledige opvang. Dus daar hebben we in die zin niet zo heel veel mee te maken, maar wel dat er ouders en kinderen komen die gewoon helemaal geen Nederlands praten of amper

in woorden soms elkaar kunnen helpen. Je merkt dat dat die mensen wel heel erg veel moeite hebben – denk ik, maar dat is mijn invulling – met de zorg in Nederland en hoe ze dat kunnen krijgen. De tijd dat ze een taalmaatje hebben, is maar natuurlijk maar een korte tijd en tegen de tijd dat zij er net een beetje inkomen, worden ze losgelaten maar dan blijft er eigenlijk nog heel veel liggen waar zij ook hulp bij nodig hebben. Dan heb je het bijvoorbeeld over de stap naar de basisschool, in Nederland weten ook heel veel ouders niet, wanneer je je kind precies moet opgeven, waar je naar moet kijken bij de keuze van een basisschool, maar als je uit het buitenland komt en je hebt wellicht ook heel wat meegemaakt dan is het natuurlijk nog veel lastiger. En daar het stukje begeleiding in...ja...dat zie je weleens dat ze dat zouden kunnen gebruiken

Taal-schakelklas is een zeer belangrijke schakel in het onderwijs voor de vluchtelingenkinderen om de taalproblemen op te lossen. Het vervoer naar de taalschakelklas is in sommige gevallen een probleem met name vanuit de omliggende dorpen. Ouders weten niet hoe ze hun kinderen op school moeten krijgen als ze niet dicht bij de school wonen en er nog geen vervoer bijvoorbeeld door een taxi geregeld is. Kinderen blijven dan thuis van school. En de communicatie met de gemeente over het aantal te verwachten vluchtelingenkinderen in de klas is niet optimaal. Het wordt erg laat of niet doorgegeven. We weten nu nog niet of we het volgend schooljaar, na de vakantie dus, al kunnen starten.

Ouders voelen zich (nog) niet thuis, taal blijft probleem. Tolkentelefoon mag eventueel ingeschakeld worden, maar dat is heel erg duur en wordt alleen bij hoge noodzaak gebruikt. Dit komt doordat het vluchtelingen zijn. Zij hebben een andere moedertaal. Wij moeten de ouders overal bij betrekken zodat er tussen de kinderen en de ouders geen barrière ontstaat en goede faciliteiten bieden, zoals we dat hier in Nederland gewend zijn zoals laptop, etc. De test aanvragen mag wel sneller, geen jaar wachttijd om een test voor een kind te kunnen doen in de moedertaal. Dit speelt vooral bij schoolkundige problemen. Het samenwerkingsverband IJssel-Berkel is een zeer goede partner die al erg ver is in de begeleiding van taalschakel klassen. Ook de onderwijscoach is van toegevoegde waarde. Want anders krijg je gedoe met etnische minderheden.

Over een tijdje ga ik ook bij de van der Liende School helpen. Dan ga ik samen met hun koken. En dit is allemaal beter voor mijn taal. Als ik thuis blijf dan leer ik niet zo veel. Anderen Turkse vrouwen doen dat minder. Die durven misschien ook niet. Ze zijn misschien bang om fouten te maken, denk ik. Komt misschien ook omdat zij niet zoveel contact hebben met Nederlandse mensen. Zij zeggen ook, jij bent hier anders in. Ik begin snel met kletsen en praten. Ja, niet iedereen is hierin het zelfde. Ik weet niet zo goed hoe wij er voor kunnen zorgen dat ze Nederlands gaan leren. Want wij hebben veel taalcursussen gehad hier in te Twello. De gemeente start hier dan mee. En eerst starten wij met heel veel, en daarna minder, minder, minder. Misschien komt dat omdat de taal moeilijk is. Ik ging wel ook omdat mijn man mij steunde. Mijn man zei altijd, jij kunt het wel. Hij steunt mij altijd en zegt dat ik goed mijn best moet doen. Ik weet niet of die anderen vrouwen dat niet of wel hebben.

Ik begeleid een Syrische gezin en daar is het fantastisch: ze hebben een huis, ze hebben de inrichting gekregen en een uitkering, maar van een uitkering met kinderen leven is best moeilijk. Gezinnen die ik begeleid zitten nog helemaal in de begeleiding, maar zo gauw ze op eigen benen moeten gaan staan dan zie ik daar wel problemen ontstaan. Sport en spel, met naar school gaan. Ik denk ook een beetje de begeleiding bij alles wat er op hen afkomt. In onze maatschappij is het voor ons Nederlanders en zelfs hoger opgeleide Nederlanders soms moeilijk om de juiste wegen te bewandelen en te zien. Dat kan tot gevolg hebben dat kinderen niet mee gaan doen aan sport en spel omdat het te duur wordt. Is natuurlijk per gezin en per kind verschillend. De school zou er aandacht aan moeten besteden. Dat gebeurt vaak niet. Toevallig hier meegemaakt op de Kleine Wereld, daar doen ze het wel. Houden ze in de gaten dat de kinderen toch wat gaan doen en de leerkrachten zich daarvoor inzetten. Andere scholen weet ik niet. Denk wel dat het een aandachtspunt is. Vooral als kinderen in de puberteit komen gaat het wat moeizaam, of soms ook daarna als ze naar de middelbare school gaan. De meesten blijven een taalbarrière hebben. Moeilijkheden om verslagen maken; daarin begeleid ik een Tibetaans meisje. Zouden wij dat niet doen dan haken ze af, redden ze het niet. Ze komt thuis en we maken samen de verslagen. Maar het gaat verder. We zoeken samen uit als er moeilijkheden zijn. Wat kan je dan doen. Niet alleen geld, gaat om veel meer. Wat de Nederlandse taal betreft moeten we blijven begeleiden, niet loslaten. Je ziet dat verhouding tussen ouders en jongvolwassenen kan vastlopen. Het loslaten van de kinderen is lastig. Wij gaan uit van wat wij in onze westerse maatschappij denken dat het goed is. Met name meisjes natuurlijk hebben hier vaak moeilijkheden mee en dan is het fijn als ze hier iemand hebben die met ze meedenkt en meehelpt. Naast ze staat. Contact hebben met ouders. Dat je het samen probeert.

13.6 Om te integreren moet er voldoende begeleiding zijn

Ten eerste denk ik rondom integratie, dus zeg de komst van de vluchtelingen de afgelopen twee jaar. Met name van twee kanten integratie. Hoe deze mensen met migrantenachtergrond hier een werkelijke bedding noem ik even kunnen maken en natuurlijk integratie vanuit de Nederlanders. Nou ja hoe gaan wij, ik ben zelf ook een blanke Nederlandse, met deze mensen om. Ik ben geïnteresseerd wat de ander is, ziet, wat betekent dit, wat voor vraag stelt hij, wat kunnen wij ontwikkelen. Dit is een ontwikkeling die al jaren gaande is en die nog niet op te lossen is. Kwesties, als wonen, mobiliteit, kunnen zij naar school, hoe ontmoeten zij Nederlanders, hoe kunnen zij opleiding en dan werk krijgen, zich als goede mensen vormgeven, participeren in de samenleving en dat impliceert een spannend gebied met Taalhuis en Voorleesexpress, dan kom ik in gezinnen die hier al langer wonen zoals bijvoorbeeld de Turken. Dan in het licht van de integratie: hun ouders zijn in de jaren '60/'70 als gastarbeider hier gekomen. Hun kinderen zijn hier geboren, die in de jaren '80 ook ouders werden. Deze ouders hebben Nederlands onderwijs gehad, maar vinden het belangrijk om de eigen cultuur door te geven. Er wordt eigenlijk standaard Turks in de gezinnen gesproken met taalachterstand voor de 3e generatie. Hoe is de integratie in de jaren '60 verlopen? Daarvoor is nog steeds geen oplossing. Wij hebben daarvan geleerd. Hoe wij voor de vluchtelingen hun leven kunnen inrichten en op een goede manier kunnen faciliteren en stroomlijnen. In de

actuele integratie en al pratende hoe is het gegaan met de groepen die hier al langer zijn zoals de Chinezen. Hun historie weet ik niet. Taalhuis en Voorleesexpress zijn voor Nederlanders nauwelijks in beeld.

Multi etnische samenleving. Daar moet je ook veel meer naar gaan kijken. Maak gebruik van allerlei maatschappelijke voorzieningen. Als organisatie heb je daar een beeld over, hoe daarin een rol te nemen. Mensen die aan de kant van de samenleving staan. Die mee laten doen. Integreren van meerdere doelstellingen in de eigen organisatie. Iedereen die werkt in deze instelling doet dat vanuit een maatschappelijke doelstelling. Die instelling is al aanwezig. Dat benutten. Multi culturele samenleving. Het gaat over mensen die iets willen: nuttig kunnen maken en de taal leren. Dat is goed te combineren door ergens bezig te zijn. Laat geen mensen thuis zitten. Mee laten doen. Gemeente kan dit faciliteren.

We moeten mensen langer ondersteunen en begeleiden

Dus dat zie ik – niet kort gezegd, maar lang gezegd – als verschillende risico's waarom het goed zou zijn voor deze mensen om een ondersteuning op langere termijn te bieden. Je ziet nu dat een heleboel gemeentes, en ook Voorst, inspanningen doen voor deze groep. En wat je echter ook weer ziet, nu is er een duik in het aantal vluchtelingen wat zich aanmeldt, dat ik me afvraag in zijn algemeenheid – dat weet ik natuurlijk niet – in hoeverre is er een lange termijn blik op het feit dat deze mensen wel eens, die er al zijn, misschien komen er niet meer zoveel nieuw, maar die er net zijn, misschien wel 5 jaar nodig hebben om te wennen hier en een vorm van ondersteuning nodig hebben. En het kan zijn ook dat je hun de weg leidt naar bestaande voorzieningen maar ook wel hun blijft informeren. In gemeente Epe bijvoorbeeld, daar hebben ze natuurlijk, ik weet niet hoeveel je al weet, daar hebben ze de verplichting dat er een participatieverklaring wordt getekend door deze mensen. Minstens moet je dan 1 x een middag voorlichting hierover hebben gehad. Veel gemeentes doen een grotere voorlichting, bijvoorbeeld 4 bijeenkomsten – Voorst ook en ook Epe doet dat, daar binnen die participatiewerkshops heeft de GGD een uurtje voorlichting gegeven over gezondheidszorg in Nederland. Dat is vrij kort. En bijvoorbeeld Epe organiseert nu speciaal voor deze groep een aparte bijeenkomst over de gezondheidszorg in Nederland. Haar idee is ook in de komende jaren vaker dit soort bijeenkomsten te doen, het hoeft niet over gezondheid te gaan maar bijvoorbeeld over het onderwijs in Nederland of financiële huishouding of over opvoeden en opgroeien in Nederland en twee culturen. Over bepaalde issues en daarvoor iets te organiseren en ze zo de mogelijkheid geven om ze te informeren. En daarnaast, hoe lang blijf je volgen hoe het met ze gaat? Hetzij vanuit de werkconsulent van de gemeente, hetzij.... Een gemeente koopt vaak ondersteuning in bij Vluchtelingenwerk, maar dat houdt op een gegeven moment op. En wie houdt dan nog de vinger aan de pols en wie biedt dan nog ondersteuning of een stukje beleid wat hun helpt om hun weg hier te vinden en hun kansen vergroot.

Wij krijgen ook mensen vanuit de immigratie hoek, Syriërs, mensen uit Afrika krijgen we ook, die overigens, naar mijn idee, het soms bijna als vanzelfsprekendheid zien dat ze geholpen worden. En dan denk ik ook wel eens, ja, maar goed we doen het graag en iedereen staat erg achter wat we doen, alhoewel het in Nederland niet had moeten zijn, denk ik, maar goed, het is nodig, dus we doen het. En we doen het met heel veel plezier en heel veel passie, allemaal.

Ja, die mensen zouden ook, met name die immigranten, zouden ook beter begeleid moeten worden, denk ik. Hoe, kan ik op dit moment niet zo precies zeggen, maar ik denk wel dat daar aandacht voor moet zijn. Ja.

Wij hebben hier een vluchtelingengezin. Het is een ingewikkelde situatie. Er zijn complicaties opgetreden met als resultaat een hele range van zeven hulpverleningsinstanties. Het beleid van Vluchtelingenwerk is een half jaar ondersteuning.

Ik weet niet of ik het goed zeg maar op het moment dat je niet beschikt over zeg maar de juiste gereedschappen loop je het risico dat je al gauw in de situatie komt dat het later te laat blijkt te zijn. Kijk als we even nagaan, u spreekt vrij goed Nederlands, in de jaren die u hier zit, u mag dat als een compliment opvatten. Als alle mensen die zich vanaf het moment dat ze zich in Nederland vestigen met een vreemde achtergrond, zich eerst de taal zouden machtig maken, dan creëer je een hoop aan de voorkant. Want het maakt dat je je verstaanbaar kunt maken en je dan ook kunt aangeven waar het probleem ligt. Dat is voor wat betreft de integratie een belangrijke punt vind ik. Ten tweede u ziet dat wanneer mensen niet gezond zijn, niet een opleiding genieten of hebben genoten, ook een achterstand hebben wanneer ze werkloos raken. En wanneer de situatie thuis zodanig is qua gezondheid, of qua opvoeding. Dat zijn allemaal zaken die er toe bijdragen dat de mens aan de voorkant niet goed in mekaar zit. Dus je zou daarin de oplossingen moeten zoeken, om die onderdelen die ik net heb genoemd, de preventie op te focussen, of te wel op te pakken. De ambitie die wij zouden moeten hebben zou gelegen moeten zijn in het feit dat we die zaken die ik net hiervoor heb opgesomd, en ook al in de eerdere vraagstellingen, dat we die zo maximaal mogelijk kunnen oplossen. En dat zou een hele mooie ambitie zijn. Maar ik weet niet of het haalbaar is. Maar je zou er wel naar moeten streven. Je maximaal moeten inzetten om het resultaat die je wilt met deze doelgroepen om die te bewerkstelligen. Het zou een uitdaging moeten zijn voor deze gemeente, en ik heb het idee dat het ook is. Als ik de mensen om me heen hoor en zie hoe ze dan erom mee heen gaan, dan heb ik daar een goed gevoel over. Je moet een ambitieus plan hebben wil je iets realiseren. Als je het niet op die manier zou doen, je ook nooit in preventieve zin het resultaat boekt dat je zou willen. Je moet wel die doelen na streven en zeggen. Die doelen die ik net noemde. Om tot een resultaat te komen, anders heeft het geen enkele zin.

Om de juiste begeleiding te geven is de juiste informatie nodig

Wat ik ook vind vanuit het rapport van de WRR, het moet onze ogen openen. Je kunt maar je best doen in de hoop dat dan een veel groter aandeel dan in het verleden in ieder geval beter ondersteund is en daardoor makkelijker haar weg kan vinden. Mijn indruk is altijd – maar ik weet dat helemaal niet zeker – dat Voorst een prettige gemeenschap is met elkaar, en dat ik denk: er moeten genoeg mensen zijn die een hand willen uitsteken naar deze mensen. Dat kan haast niet anders. Maar ook, er is soms ook koudwatervrees of onbekendheid. Soms denk ik ook wel eens, moet je niet iets met burgers doen. Maar dat is nogal wat, hier heb je een voorbeeld van een nieuwkomer. Ik sprak laatst iemand van een andere gemeente die een sportproject traject, een heel ander iemand dus. Hij had plannen om ook op het sociaal domein actief te worden, ik kreeg pas na 3 kwartier duidelijk dat ik hem moest vertellen – en dat geeft helemaal niet, dat is je eigen blindheid – oh als je dat soort informatie wilt hebben:

er zitten hier voornamelijk Syriërs die gemiddeld genomen hoger opgeleid zijn, er zijn er ook bij die analfabeet zijn, en die vragen gezinshereniging aan en dat lukt vaak heel goed, de tijd die ze wachten is stress, maar dat lukt vaak wel, dus die krijgen vaak hun vrouw en kinderen hier. Dan heb je de Eritreeërs, jonge mannen, jarenlange vlucht, slechte ervaringen tijdens die vlucht, geen gezinshereniging dus dikke stress. Hij zei: dat is dus informatie die ik mis. En dan denk ik: hoeveel mensen weten iets over Eritrea, en waarom je gevlucht bent uit dat land en wat voor vreselijk land dat is. In de jaren 90 heb ik twee jaar voor Vluchtelingenwerk in mijn woonplaats gewerkt, toen vluchtten er al Eritreeërs. Maar die waren hoger opgeleid. Toen was het land qua voorzieningen veel beter dan nu. Nu is er een dictatuur en niet jarenlange verplichting tot militaire dienst maar een jaar gegijzeld worden. Dat is bizar. En zo ver vind ik dat niet, het is maar even de Middellandse Zee over. Daarom denk ik: er zit in Voorst vast wel een gemeenschap die wat wil en tegelijkertijd een plattelandsgemeente dus die misschien soms wat langer de kat uit de boom kijkt, ik weet het ook niet. Dat een stukje informatievoorziening daar ook goed zou zijn.

En aandacht voor de vrouwen! Als ik naar de bijeenkomsten kijk, komen altijd de mannen. En dan denk ik: die vrouwen zitten weer thuis. Ze moeten toch geïnformeerd worden. Misschien moet je een moeder-dochter avond houden, of moeder- of vrouwenavonden. Iets dat zij ook komen en niet de man. Dat is nog veel wat wij traditionaliteit noemen. En sommige vrouwen zullen denken: ja, zo doen wij het gewoon maar misschien zijn er toch ook wel heel vrouwen die willen weten: hoe doen wij dat als we hier zwanger raken.

Om nog een probleem te noemen: Eritrea is een land waar vrouwenbesnijdenis is en dat is hier bij de wet verboden. Hoe ga je daarover in gesprek en tackle je dat. Er is samen met GGD IJsselland en deze GGD vrouwen en mannen geworven uit landen waar vrouwenbesnijdenis plaatsvindt, en die nu in Nederland wonen...soms wel 10 jaar, soms langer of korter....die zijn opgeleid en de bedoeling is dat zij gesprekken aangaan met... als jij uit Eritrea komt met Eritreeërs of Somalië, of welk land dan ook. Aan de andere kant, als jij gemeenteambtenaar bent en je weet dat je Eritrese mensen hebt, kun je ook deze groep... Dat heb ik ook al eens gemeld: bel of mail mij dan kunnen wij ze in contact brengen met...dat ze worden ingezet zodat a) besnijdenis hier niet plaatsvindt maar ook, er zijn ook vrouwen bij die al besneden zijn en daar kun je in meer of mindere mate last van hebben. Er is een spreekuur in Apeldoorn voor besneden vrouwen, helemaal niet om een ingreep ofzo te doen maar om te bespreken: hoe gaat het, heb je klachten, wil je er wat aan laten doen of niet. Dat ze weten dat het bestaat, dat je daar naartoe kunt gaan.

Iets in kaart brengen. Ik weet niet of dat ook al gebeurd is. Dat is een soort tweetalig iets met Arabisch. Wat wij doen bij leerplicht is de brief in Nederlands en Arabisch schrijven. Dat om te zorgen dat het snel wordt opgepakt en om de contacten te houden. Vooral ook voor mensen die te weinig informatie krijgen. Maar ook dat je een folder kan meegeven met daarin uitleg over de gemeente. Ik denk dat dat wel een soort oplossing is voor die mensen. Bij de mensen die een uitkering krijgen, dat zijn weer een ander soort mensen, waarbij je ook veel meer een stukje voorlichting moet geven. Met leerplicht hebben wij heel veel informatie van daar moet je

op letten, daar moet je naar toe gaan. Doorverwijzen. Dat soort dingen moeten op papier. Een soort nieuwsbrief. Dat komt vaak in de prullenbak, ik weet het niet.

Hiervoor is maatwerk nodig

Op de universiteit mochten studenten ook gaan bepalen wat hun stof zou zijn, dat is niet helemaal goed gegaan. Als je nog niet geleerd hebt, weet je nog niet wat je wilt leren. Er moet ook sturing gegeven worden. Ik vind het wel dwangmatig af en toe. Ze moeten binnen zoveel tijd de inburgering halen. Ik heb momenteel een wat oudere mevrouw van begin 50, voor haar gevoel al veel te oud om nog te leren, en dat wordt dan toch opgedrongen. Ik denk dat je dan je doel niet bereikt. Het moet ook vanuit henzelf komen dat ze het vanuit zichzelf willen. En dan zou je meer van het schoolse af moeten stappen voor de oudere mensen die het niet kunnen. Er is ook intelligentieverschil, dus ook andere ingangswegen zoeken om toch met taal bezig te zijn. Mensen hebben zoveel taallessen af en toe dat je denkt 'wat willen we eigenlijk'. Ik merk dat de jongvolwassenen die zo vanuit hun eigen land in een wildvreemd land komen en daar de opleiding moeten gaan volgen, dan vraag ik me af, wordt er genoeg aandacht aan trauma's besteed. Krijgen ze ruimte om die een plek te geven om daarmee door het leven te kunnen. En de mensen die ik zie en begeleid en hoor moeten zelf het initiatief nemen om aan die trauma's te werken. Dat is niet makkelijk in een vreemd land. Als mensen volwaardig kunnen participeren, komen er minder problemen. Moet wel op hun manier bereikt worden, niet zoals wij denken van hogerhand, zo moet het binnen 3 jaar. Betekent dat er meer maatwerk moet komen. Dat vind ik echt. Er wordt meer geprobeerd om door vrijwilligerswerk mensen in de praktijk te laten leren. Iemand die in zijn thuisland nog niet naar school is geweest, die analfabeet is en direct begint met onze inburgering dat werkt niet.

We moeten gerichte cursussen /lesplannen opzetten. Ik heb gehoord dat de gemeente daar al mee bezig is. Ik weet zelf niet goed wat ze nu gaan doen aan de inburgeringscursus, kon er toen zelf niet bij zijn. We moeten een aanbod doen in het begin, meer maatwerk, aandacht voor traumaverwerking, huisarts betrekken, en doorverwijzen. Sluitend netwerk maken. Als vrijwilliger hoef ik niet alles te weten. Taal blijft een probleem. Hoogopgeleiden spreken nog wel Engels. Dus kijk ook hoe ver ze met de taal zijn. Ik spreek geen Arabisch, dus kan daar ik niets over zeggen. Er is kennis nodig over de culturen.

Als mensen Voorstenaar worden is er een informatiebijeenkomst met tolk nodig

Elk gezin dat hier nieuw komt zouden we extra aandacht moeten geven. Als er meerdere gezinnen komen dan een gezamenlijke bijeenkomst organiseren en uitnodigen met de kinderen en een tolk. En dan alles uitleggen. Wat gebeurt hier? Bij wie kan je terecht? Allemaal hele goede informatie en belangrijke informatie, zoals huisarts, tandarts.

Daarbij speelt ook dat ik vaak dingen uitleg, maar komt het dan ook over zoals ik het bedoel? Bij statushouders moet er zo veel uitgelegd worden over bijvoorbeeld kinderopvang, school, betaling van de huur. Met een tolk er bij. Ik kan mij voorstellen dat je hier in Nederland komt en denkt huh. Dat is heel lastig. Dan probeer je het heel simpel uit te leggen met een onafhankelijke tolk vaak. Maar misschien is het wel te veel tegelijk. Je moet ze ook tijd geven om dat allemaal te laten landen. Ze hebben dan vaak wel een vrijwilliger, maar die spreekt dan

niet hun taal en moet in het begin vaak met handen en voeten uitleg geven. Zo hoop je dat mensen het een beetje begrijpen.

Wat betreft de vluchtelingen. Zij zijn nu ook inwoners van onze gemeente. En die mensen moeten ook een heel goed advies krijgen en uitleg van ons. Deze mensen moeten verder en dat ze niet achterblijven van hey we weten het niet. Ik heb gesprekken met nieuwkomers, gezinnen met kinderen, en dan merk je steeds dat ze zeggen dat ze iets niet weten. Of ze vragen mij zelfs: Hoe zit het met duo? Ik schrijf het dan wel voor ze op en mijn collega's ook, maar dan denk ik: is dat niet van te voren uitgelegd? Als je dat niet uitlegt dan is dat wel echt een probleem. Ze snappen veel dingen niet. Er zitten sommige er tussen die het wel weten, bijvoorbeeld Syrische gezinnen, die zijn sneller op de hoogte dan de Eritrese gezinnen. Het is jammer dat de één het wel weet en de ander niet. Die moet je dan wel even mee helpen. Een steuntje geven.

Wat nu gaat starten bij gemeente Apeldoorn en Epe is dat bij nieuwkomers een tolk een avondbijeenkomst gaat houden. Dus als er nieuwkomers komen dan zit de leerplicht erbij, maar ook CJG en schoolartsen. En dan wordt er informatie gegeven aan nieuwkomers.

Wat betreft de mensen met uitkering, buitenlandse gezinnen en vluchtelingen die te weinig worden geïnformeerd. Vaker komen ze ook weer terug. Ze snappen het niet. En als je het heel goed uitlegt, bijvoorbeeld leerling vervoer en ziekenfonds en dat soort dingen. Als je het heel goed uitlegt dan snappen ze het ook wel en kunnen ze verder. En dat is het probleem, dat dingen blijven liggen. En als je het eigenlijk snel regelt dan is het opgelost.

Er moeten voldoende maatjes zijn

Laten we proberen helder te zijn en geven wat we moeten geven en dat we voldoende ondersteuning geven in de vorm van voldoende maatjes. Dat moet gemeente breed zijn autochtoon maar ook de nieuwe Nederlanders. Daar zijn ook weer voorbeelden van. Mensen die proberen de stap te zetten anderen te helpen. Daar moet je gebruik van maken.

Ja, er gaat zoveel door mijn hoofd dat ik even stil word, over 5 jaar, wat zou je moeten hebben gerealiseerd. Een continuering van de ondersteuning aan de vluchtelingen. En nu weet ik dat de intensiteit daarvan, als je dat gaat inkopen bij Vluchtelingenwerk of wat dan ook, dat kost geld, maar daar wil ik even niet over nadenken. Het kan op verschillende manieren natuurlijk he. De intensiteit. Maar ook als Voorst alleenstaande minderjarige asielzoekers heeft, dan zou ik willen dat zij ook een soort volwassen kader of een maatje of een buddy hebben die hun kan helpen. Ik weet in Zutphen, daar gaan ze waarschijnlijk, hoe heet dat bureau van Samuel Terkeste inhuren. Die gaat deze jongeren, hij is zelf Eritreeër van afkomst, gaan ze een scholing aanbieden waarbij ze een levensplan gaan opstellen voor de komende tijd. Waarbij ook een mentor uit de gemeente wordt aangevoerd. Dus zij geven een stuk ondersteuning maar er wordt ook een 'local' ingeschakeld, die zo'n jongere daarbij ondersteunt. Dan denk ik: dat zou zo mooi zijn. Kijk, als je jong bent, kijk je niet zo snel 30 jaar vooruit maar voor de komende paar jaar. Wat ga je doen, kun je je daaraan committeren? Iemand die je kunt helpen, dat zou ik heel mooi vinden.

Ook wat betreft de integratie van kinderen van statushouders op scholen moet soms beter begeleid en meer ondersteund. Met het nieuwe Taalpunt in de bibliotheek is daarin wel een mooie lokale voorziening gerealiseerd, hetzelfde geldt voor de 'taalmaatjes'. Taal is de eerste stap tot integratie. Vervolgens participatie.

De gemeente Voorst ondersteunt nieuwkomers prima

Ik denk dat het hier in Twello reuze meevalt. Ze worden over het algemeen aardig geaccepteerd. Dat er mensen zijn die het beste voor ze willen. Narigheid is groot in de wereld. Dat kan je niet veranderen. Ik kan alleen op mijn eigen stukje veranderen en bijdragen. Het eigen stukje wil ik bijdragen. En zo zijn er veel mensen die het goed willen doen. Als ik zie hoe goed het met de kinderen gaat en hoe enthousiast ze zijn op de basisscholen, dan denk ik dat die worden opgenomen in onze maatschappij als dit zo doorgaat. Ik ken een gezin waarvan het oudste kind gehandicapt is. Ouders zijn zo blij en dankbaar met de zorg die ze hier krijgen. En het kind zo enthousiast. Dit komt goed. De gemeente/ Wmo ondersteunt hen prima. Ouders overvragen niet, zijn alleen maar dankbaar, blij dat het kan. Ouders kijken op van hoe de maatschappij mee wil helpen. Ouders volgen alle adviezen op. Ik denk dat Voorst het echt goed probeert te doen. Zeker niet de slechtste gemeente.

Ten aanzien van participatie zie ik voor zover ik het kan beoordelen geen echt grote problemen. Er wordt veel gedaan in dat kader. Wel ligt de focus erg op de integratie van statushouders.

Wie betaalt wat?

Hoe zit het met een inburgeringscursus. Wat kost het ons, als ze de taal niet gaan beheersen. Groep jonge ouders van vluchtelingen is zeer gemotiveerd. Maar ook de ouders die niets willen of kunnen begrijpen, moet je blijven benaderen. Kinderen een kans willen bieden, als school kun je dit niet alleen ook met de ouders samen. Vaak heb je een tolk nodig, zeker als het meer over persoonlijke zaken gaat. Dan komt ook al een probleem naar voren. Wie gaat dat betalen? School heeft hier geen budget voor. Vluchtelingenwerk doet veel goed werk, maar het zijn wel allemaal vrijwilligers. Hoe gaan zij/wij om met privacy gevoelige zaken.

Hoofdstuk 14: Heftige schuldenproblematiek

14.1 Mensen met schulden

Er is een toename van schulden

Sommige mensen zitten zonder geld, kunnen niet betalen aan de kassa. Door de jaren heen komt het regelmatig voor. Terugkijkend met vijf jaar geleden komt het nu meer voor. Is niet in cijfers aan te tonen. Het is heel erg triest als het gezinnen raakt. Onzekerheid van werk en dan ook inkomen, tijdelijke contracten, niet eenvoudig om werk te kunnen vinden.

Ik zie een toename van armoede; minimale kosten voor de zorg op kunnen brengen, uitkering is minimaal en mensen komen snel in grote problemen. Toename van armoede geeft ook meer schulden problematiek en daarbij gaan andere leefgebieden dan ook achteruit. Bij schulden; vaak is er te weinig inkomen, het leven is duurder geworden, en het eenmaal hebben van schulden...dan maakt de hoogte ook niet meer veel uit.

Ik zie dat er op dit moment meer mensen met schuldproblemen zijn. Meer kinderen met problemen met de thuissituatie. Dus op gezinsniveau zie ik meer problemen die op school terechtkomen en waar wij dus de gemeente weer nodig hebben. Als ik dan naar de kinderen kijk, in de gezinnen, is dat het probleem wat ik wel zie. De oorzaken zijn wisselend. Vaak ook werk, dat ze geen werk hebben of tijdelijk werk of de werkgever betaalt de maand/weeksalaries niet.

Ik zie toenemende betalingsachterstanden op ons afkomen onder de groep statushouders, jongeren, alleenstaande mannen en ouderen van 65+ doordat men geen verantwoording neemt, het slechte voorbeeld krijgt van opa en oma en daarna van hun ouders, en ook door de digitalisering; men niet is opgegroeid met een computer en het ontvangen van mails.

Sommige mensen zitten zonder geld, kunnen niet betalen aan de kassa. Door de jaren heen komt het regelmatig voor. Terugkijkend met vijf jaar geleden komt het nu meer voor. Is niet in cijfers aan te tonen. Het is heel erg triest als het gezinnen raakt. Onzekerheid van werk en dan ook inkomen, tijdelijke contracten, niet eenvoudig om werk te kunnen vinden.

Heel veel scheidingen. Mensen die in de schuldsanering zitten. En woonruimte nodig hebben. Daar hebben wij als bedrijf mee te maken en dat zie ik als een maatschappelijk probleem.

Stille armoede: groepen blijven buiten beeld

De groep mensen die financiële problemen hebben is een aparte groep. Er leven mensen in stille armoede; zij letten op hun centjes en hebben geen schulden. Als je schulden hebt, is het een groter probleem. Daar zitten andere dingen achter. Je moet achter die andere dingen zien te komen. Lenen via internetsites wordt gelukkig steeds moeilijker. Een grof schandaal.

Mensen worden ingedeeld in drie categorieën, onder modaal, midden modaal en bovenmodaal. Alleen de minima worden ontzien bij bijvoorbeeld de precariobelasting, dat is niet terecht. Ik moet ook verder kijken.

Wat daar ook speelt is dat maatschappelijke organisaties te weinig samenwerken. De signalen die er zijn, zeker als het over stille armoede gaat. Die komen niet bij elkaar. Daardoor kan er niet geanticipeerd worden. We hebben hier de discussie natuurlijk wel gehad over mensen die hoge zorgkosten hadden. Ja, wat besluiten we, we gaan daar voor de minima krijgt iedereen 100 euro. Maar als je minima bent, wil dat niet zeggen dat je hoge zorgkosten hebt. En het kan wel wezen dat iemand die een behoorlijk salaris heeft wel hoge zorgkosten heeft. Dat zicht hebben we niet. We zeggen dan dat is teveel werk om dat uit te zoeken. Dat is te duur. Maar daar is het niet voor bedoeld. Met als gevolg voor die doelgroep dat ze niet de hulp krijgen die ze moeten hebben. Ene kant, maar de andere kant is, je kunt heel veel voorzieningen hebben, degene die er wel gebruik van maken die komen in een gigantische armoedeval terecht op het moment dat ze gaan werken. Dat is de andere kant van het verhaal. Dat komt omdat je een verkokerde blik hebt om iets te willen doen voor die doelgroep. Terwijl je dan vergeet dat daarboven zitten ook mensen die niet helemaal rond kunnen komen. Waar dan wel andere problemen kunnen spelen. Die zijn dan helemaal niet meer in beeld. Dan komt het terecht bij een doelgroep die het eigenlijk niet nodig heeft. Of op een andere manier prima kan gebruiken. Maar niet daarvoor. Dat komt omdat we het niet in beeld hebben.

Kern van alle problemen is het financiële. Mensen proberen zich heel gemakkelijk op een bepaald niveau te proberen te bewegen en opereren terwijl ze de middelen niet hebben. Soms houden ze dit heel lang vol tot mijn verrassing. Uiterlijke schijn. En hoe prik je nu door die uiterlijke schijn heen om eerder achter dit probleem te komen. Daar heb je die maatschappelijke organisaties voor nodig. Die hebben de contacten, of je nu in de zorg zit of waar dan ook. Degene die daar de sleutel kunnen vinden, zijn ook degene die de deur voor alle andere organisaties kunnen openen. En als je dat nu voor elkaar krijgt, het is een hele bokswedstrijd maar dan denk ik dat je juist die problemen hebt besproken en ik ben er van overtuigd dat de financiële problemen voor 99 van de 100 is het probleem of je jong bent of oud of nieuw ingezet en of autochtoon. Jongeren geven te gemakkelijk geld uit. Dan moet er ook weer iemand zijn die als maatje ze verder goed kunnen begeleiden. Financiën blijven belangrijk; Als ik meer middelen heb dan kan ik ook veel meer doen.

Gemeente heeft geen idee hoe het is om schulden te hebben

Wij zijn goed opgeleid en verdienen een goed salaris, zo'n beetje iedereen in het gemeentehuis, en we hebben geen flauw idee meer hoe het nou is om met heel weinig geld rond te komen. En in je omgeving mensen te zien die wel moeilijkheden hebben. De buurvrouw heeft wel een auto en ik kan m'n telefoon niet eens betalen. Mensen raken daar onthecht door. En we hebben onze mond wel vol van mensen moeten mee kunnen doen in de samenleving en moeten zichzelf in stand kunnen houden. Maar dat is vooral een term om niet voor alles bij ons aan te kloppen.

14.2 Oorzaken van schulden

Ingewikkeld systeem van toeslagen en regels

Wat ik vaak tegenkom, zijn schulden, werkverlies, WW, niet weten hoe een WW-uitkering aan te vragen waardoor er maar niks aangevraagd is waardoor de schulden steeds meer oplopen.

Dus als daar iets meer geld is; die ruimte wordt direct gevoeld en benut. Dus op moment dat de belastingdienst geld wil terugvorderen is er direct een schuld. Dat systeem is, inmiddels krijgt de rijksoverheid dat ook door, een akelig systeem. Terwijl ik zelf op zichzelf heel positief ben over alle ondersteuning die geboden wordt. Het is bijna verbazingwekkend wat we in Nederland allemaal regelen voor mensen, maar het zijn de bijkomende zaken die het allemaal zo ingewikkeld maken. Ik moet toch ook in professionele zin alles begrijpen en te overzien, maar ook voor mij het is ingewikkeld om verstandige keuzes te maken. Ik ben soms wel een buffer voor de mensen die ik help, ik stuur het niet naar Afrika maar ik investeer het hier.

Alles heeft effect op elkaar. Dingen kun je niet los van elkaar zien omdat het met elkaar verweven is. Dan wordt het steeds complexer. Zorgen dat er aan de poort de boel goed geregeld is. Voortijdig. Een voorbeeld. De gemeente die de bijstand uitvoert geeft aan dat er heffingskorting moet worden aangevraagd. Soms bestaat er geen recht op, maar wordt wel ingehouden op de uitkering omdat de gemeente er vanuit gaat dat de mensen het geld van de belastingdienst krijgen, en dat krijgen ze dan ook vanuit een voorlopige aanslag, maar als er een definitieve aanslag komt, blijkt dat er geen recht op de heffingskorting was moet het hele bedrag terug betaald worden. Op zo'n moment moet men weer terug naar de sociale dienst om te vragen om die aanslag te betalen. Want de gemeente heeft het gekort op de uitkering. Als je nou meteen bij de bron gaat kijken of het reëel is om die persoon de heffingskorting te laten aan vragen dan heb je veel meer dat je bezig bent met iets waar je wat mee kan. Nu lijkt het werk om werk te behouden. Begrijpelijk dat de gemeente zegt dat indien er een voorliggende voorziening is dit aangevraagd moet worden maar als die er niet is dan moet je dit niet eerst laten aanvragen als er eigenlijk geen recht bestaat. Wellicht dat er onvoldoende kennis is bij een gemeente. Dat zijn wel punten waarvan ik denk dat je je daarin moet verdiepen. Ik geef wel voorlichting hierover binnen een andere gemeente maar niet in de gemeente Voorst.

Op het gebied van preventie, voorlichting denk ik dat we op het gebied van sociaal raadslieden nog wel wat kunnen doen. Op dat vlak kunnen we veel bieden en kennis delen. De wet en regelgeving worden steeds ingewikkelder en je hebt steeds meer categorieën mensen die gebruik maken van regelingen en voorzieningen. De laatste tijd is het aantal zzp-ers veel groter geworden. Ook ten aanzien van deze groep gaat de wetgeving veranderen. Daarnaast de participatie wet, de kostendelersnorm. Wat betekent dat? Wat voor impact heeft dat?

Onterechte aanvraag toeslagen bij mensen waarvan de partner nog in het buitenland verblijft. Dat is ingewikkeld. Dat soort situaties zien wij wel voorbij komen. En soms is een probleem niet op te lossen en moet je accepteren dat het zo is. Daarmee wordt het gat wel steeds groter en wellicht de problematieken complexer. Ik heb niet de illusie dat je in alle gevallen iedereen kan helpen. Je hebt altijd mensen die niet zo geholpen kunnen worden dat het voor iedereen

goed verloopt. Het lastige is dat mensen soms niet terug komen als er iets in de toeslagen gewijzigd moet worden, vanwege onwetendheid of het niet begrijpen. Tot het moment dat het zich opstapelt. Soms is het dweilen met de kraan open.

En ik denk ook wel financieel dat er aardig wat problemen gaan ontstaan. En misschien ook wel door de hele brij van regelgeving en subsidies. Dat heeft misschien ook te maken met dat we allemaal veel willen en moeten. En daardoor dus ook moeten werken. Daarin denk ik dat we ook nog aardig wat problemen tegemoet gaan komen.

Bij de belastingdienst geven we geld uit voor kindgebonden budget. Zorgtoeslag, huurtoeslag en van alles. Maar het is idioot: In week a kun je bericht krijgen dat het een bepaald bedrag is, de week er op krijg je bericht dat het bedrag toch anders is en de week daarop hoor je dat het bedrag teruggevorderd wordt maar het jaar daarop kun je wel een bedrag krijgen. Dat systeem zeg maar, veroorzaakt dat een hele hoop mensen in financiële problemen komen. Want mensen met weinig inkomen besteden vrijwel hun hele inkomen aan het dagelijks leven. Alles wat niet opgaat aan de huur en gas, water, licht wordt gebruikt om zichzelf in stand te houden.

We zouden moeten willen bereiken preventief naar oplossingen te kijken en niet alleen maar overgaan tot afstraffen. We moeten beginnen bij onze regering. Dit heb ik ook aangegeven bij Aedes, dit is het overkoepelende orgaan voor woningcorporaties. We leven in een afstrafmaatschappij. Als je 3km te hard rijdt, krijg je een bekeuring. Als je 6 maanden betalingsachterstand hebt voor de zorgverzekering, wordt je aangemeld bij CAK. Hierdoor wordt de maandelijkse premie 130%, waardoor mensen alleen maar meer vaste lasten krijgen in plaats van dat zij geholpen worden. De regering maakt het voor de kwetsbare burgers heel lastig. Indien er een WSNP traject wordt opgestart om burgers te helpen bij hun schulden, dan werkt de overheid niet mee aan dit traject. Iedereen heeft het recht van een dak boven je hoofd, maar tijdens een schuldhulptraject zijn de schulden bij de Belastingdienst en overheid preferent en moeten de woningbouw en andere schuldeisers de schulden grotendeels afboeken.

Mensen kunnen de weg niet vinden: wat we vaak tegenkomen is dat mensen in schulden terecht komen. Wat vervolgens misgaat is dat deze mensen niet de regels kunnen vinden over toeslagen. Bovendien is er vaak gebrek aan taalvaardigheid. Nieuwkomers en mensen met psychische klachten lopen hier extra tegenaan. Of iemand uiteindelijk de weg vindt, is erg afhankelijk van de hulpverlener die hij tegenkomt. Dat neigt soms naar willekeur. Instanties en hulpverleners krijgen mee: we moeten zelf onze broek ophouden, hun eigen belang en eigen bestaan is belangrijker dan het jezelf overbodig maken. Houdt in de gaten dat de cliënt op die plaats terecht komt waar hij het beste geholpen wordt. Niet het bestaan of belang van organisaties en hulpverleners voorop maar de cliënt echt centraal stellen. Kijken naar Scandinavië. De zaken van de overheid moeten minder ingewikkeld zijn.

Reserves van mensen raken op

Schulden ontstaan met name door dat de buffers opraken van mensen. Als een inkomen wegvalt dan zijn de problemen nu groter dan vroeger. Buffers zijn op. Mensen hebben twee

inkomens vaak nodig en als er dan iets wegvalt dan gaat het hard. Het leven is ook duurder. Als mensen hun baan kwijt raken dan valt het inkomen weg. Ook is er de angst om geen vast contract meer te krijgen. Het beleid van tijdelijke contracten is het probleem. Mensen durven minder snel te solliciteren op een nieuwe baan. Als men nu een vaste baan heeft dan leeft de angst bij wijziging van baan dat men over moet gaan op tijdelijke contracten. Ze durven niet te solliciteren.

De buffers zijn op. Merendeel van de situaties is onbewust. Er is een klein deel van de mensen die het niets uitmaakt en bewust niet betalen. We komen ook heel trieste situaties tegen, bijvoorbeeld bij gezinnen. Mijn inschatting is dat 90% van de huurschulden onbewust is. Het leven is door wat voor oorzaak ook te duur geworden en dan kan men het niet meer betalen. Soms zie je ook dat schulden van generatie op generatie wordt overgedragen. Het schuldenprobleem herhaalt zich.

Ja, dat ze het ene gat met het andere gaan vullen. En dan steeds verder de problemen in komen. En dan in schulden terecht komen. Als mensen te lang wachten als ze in de schulden komen met hulp vragen, en dat heeft wel te maken met schaamtegevoel, maar merendeel wacht te lang en dan wordt het steeds moeilijker om hen te helpen. En we hebben wel een goed schuldhelpverleningsprogramma in Apeldoorn maar eh, ja. Ja, dan krijg je allerlei problemen als dat andere overheden soms roet in het eten gooien. Want een bekeuring betalen, ja er valt niets te regelen. Dan moeten die betaald worden. En de belastingdienst is ook niet heel erg soepel om het zo maar eens te zeggen. En met name bij de belastingdienst zie je vaak dat mensen in de schulden komen, omdat ze dan teveel toeslag ontvangen. Zelf niet snappen dat ze te veel krijgen, want probeer dat meer eens te snappen. En op het moment dat men erachter komt, is de schuld al zo hoog dat het gelijk een groot probleem is. Dus de overheid zelf is vaak ook een oorzaak. Mensen die werkloos zijn en bij het UWV aankloppen. En het duurt dan heel lang voor dat ze geld krijgen ja dan is het probleem al ontstaan. Zoals ze in Amerika zeggen, one payroll away from poverty. Ja, de meeste mensen die hebben geen buffer. En als je dan een keer je loon niet krijgt. Ja, dan heb je een achterstand in betalingen. Ja, en dat is dan moeilijk in te lopen. En de regelingen zijn ook best wel ingewikkeld. Je moet bij de gemeente zijn, je moet bij het UWV zijn, bij de ziektekostenverzekeraar. Nou noem het maar op waar je allemaal kunt aankloppen. Ja, volgens mij krijgt een alleenstaande moeder bij, ik weet niet eens hoeveel instanties, haar inkomen bij elkaar krijgt. 7 ofzo? Ja, dat is veel te ingewikkeld. De maatschappij is veel te ingewikkeld. Ja, ik denk dat dat wel een oorzaak is van veel problemen.

Lasten zijn gestegen ten opzichte van lonen

Een ander belangrijk punt is de huurlast. Lang voor jouw tijd was die rond de 25% van je salaris maar dat is steeds aan het stijgen. En dan heb ik het over huur in het algemeen en niet alleen voor de 50-plussers. Het is een algemeen probleem. Het is vooral in de laatste jaren maar dit speelt al langer een rol. Het leidt tot huisuitzetting, armoede etc. En de bijstandsuitkeringen zijn lang niet voldoende. De gemeente zou hier op goed moeten letten en een niet al te strikt beleid voeren. Niet alleen kijken naar de strakke regels maar het toespitsen op de individuele behoeftes.

Ik werk voor het CNV. Dat vond ik wel opvallend dat de lonen omhoog moeten. We roepen natuurlijk altijd, loonmatiging is belangrijk. We zetten in op ontwikkeling, want de baan voor het leven bestaat niet meer. Maar als ik nou vraag aan die jongeren waar heb jij nou nodig, dan zeggen ze, de lonen moeten omhoog. Dat vind ik dan wel grappig. Wij vinden van alles als vakbond. Wat belangrijk en goed is voor je. Maar ga nou eerst eens vragen, wat heb je nou eigenlijk nodig? De lonen moeten omhoog. Dat zeiden die vrouwen ook. Dus misschien moeten we daar wat meer aandacht aan besteden. De oorzaak van de lage lonen komt door de jarenlange loonmatiging. En wel het doorstijgen van de kosten. Je ziet een enorme verhoging van de zorgkosten en dat is niet met procenten gegaan, maar met centen. De effecten daarvan zijn voor mensen met een laag inkomen veel groter dan voor mensen met een hoog inkomen. Dus eigenlijk zou je ook de lonen in de vorm van centen moeten verhogen in plaats van procenten. Maar dan moet je wel het nieuwe leren, en dat wil onze politiek niet, want dat is echt het nieuwe leren. De lonen moeten met centen omhoog. Dat je echt een bedrag afspreekt. We hebben dat met onze eigen cao gedaan. 3% van de laagste loonschaal, dat moet dan omhoog. Dat bedrag nemen we en dan krijgt iedereen dat bedrag. De laagste loonschaal ging er met drie procent op vooruit en de hoogste daardoor minder. Daar was niet iedereen even blij mee. Dat zou een oplossing kunnen zijn, maar dat los je als gemeente niet op. Daar moet je andere platforms voor hebben. Wat je wel kan doen is lastenverlichting voor de lage inkomens. Als het gaat om gemeentelijke heffingen. Dan zit je met het probleem. Je doet het al voor de laagste inkomens. Met kwijtschelding van OZB en afvalstofheffing. Maar dan zou je dat ook inkomensafhankelijk moeten maken. Dat gaat niet gebeuren. Dat soort dingen moeten ook kostendekkend zijn. Dat geldt ook voor, de container die ik aan de weg zet is net zo duur als dat jij het aan de weg zet. Dan moet je daar naar kijken. Daar zou je nog iets aan kunnen doen. De discussie die nu voor ligt, die compensatieregeling die nu voor ligt van de Vitsen. Daar stelt het college nu voor om alleen voor de laagste inkomens te compenseren en daarboven niet meer. Dat moet je dus niet doen. Dan ga je dus wel inkomens politiek bedrijven. Op een manier die niet klopt. Dan ga je dus de inkomens die daar net boven zitten, die zijn weer het bokje. Dat is altijd de afweging tussen vergroten van de inkomensval en wat je wilt doen voor de laagste inkomens. Dat is een lastige. Blijft arbitrair. Ergens gaat die pijn doen. Je zou het geleidelijk moeten doen, maar dan heeft het weinig effect voordat het gaat werken. Want als je gaat werken en je ziet aan de andere kant je inkomen lager worden, doordat je allerlei regelingen van de gemeente kwijt raakt dan duurt het heel lang voordat je echt effect hebt van het gaan werken. Daar moeten ze balans in vinden. Je zou een overgangsregeling kunnen afspreken.

Er is een nieuw fenomeen (poor jobs nuemt ze dat) Komt uit Amerika dat zal hier in Voorst ook wel zo zijn: dat wil zeggen dat mien zuster uit Amerika in de jaren 70 tegen mien zei dat wie in die tijd veel te royaal waren. 15 jaar later zegt ze tegen mien: jullie moeten oppassen dat jullie met de bezuinigingen Amerika achterna gaat en dat kan helemaal niet. En ze had gelijk. Ik ken mensen die werkt via drie uitzendbureaus om rond te komen. Allemaal maatschappelijk en financiële problemen. Ik weet niet hoe dat hier in Voorst speelt zo' n welvarende gemeente maar ook hier zal dit hier zijn intreden doen. Dat toch werkt en te weinig inkomsten ontvangt. In het conceptprogramma staat dat het beste middel om uit de armoede te komen een baan is" Ik

zeg vergeet het maar. Het gaat om wat voor baan. Er is een vertekend beeld, wanneer je een beetje modaal inkomen ontvangt is dat zeker geen vetpot.

Mensen zijn zelf de oorzaak

De oorzaak ligt vaak bij de persoon zelf. Er is een wijziging in de economische omstandigheden, bijvoorbeeld getrouwd in gemeenschap van goederen en hierdoor zijn er schulden ontstaan tijdens het huwelijk met twee inkomens. Na de scheiding zijn deze schulden er nog, maar dan moet men rondkomen van één inkomen. Vroeger werden er makkelijk door de bank hoge leningen verstrekt, tegenwoordig kan men voor de hypotheek nog maar 101% van de koopsom lenen. Er moet een bewustwording komen om eerst de vaste lasten te betalen en geen nieuwe schulden te maken. Dit zijn de voorwaarden die ik stel als men zich meldt voor hulp. Het uitgavenpatroon moet worden aangepast, hoe kan je faciliteren dat iemand uitkomt met zijn geld, waar ga je op bezuinigen. Ik merk dat de auto vaak heilig is. Er worden allerlei redenen aangedragen om de auto maar niet te hoeven missen. Dit is het gedrag van mensen en dat moet veranderen. Ik ben van mening: eerst de huur, gas, water en licht en de zorgverzekering betalen. Deze vaste lasten moeten altijd voldaan worden. Daarnaast moet de gemeente meer maatwerk leveren, zodat het gezin omhoog wordt geholpen en niet verder naar beneden zakt.

Een andere groep die problemen heeft zijn de 30-plussers. Deze zijn in de jaren '90 opgegroeid en hielden van een feestje. Zij hebben kinderen gekregen, zitten nu vaak in hun tweede relatie en hebben vanuit het verleden een patroon van oude schulden waar ze niet van af kunnen komen. Er ontbreekt structuur en overzicht. Regelmatig hangt de schuldenproblematiek samen met verslaving.

Mensen kunnen niet goed met geld omgaan

We hebben te weinig basiskennis over financiën. Waar leer je hoe je met geld moet omgaan? Bovendien, we leven in een maatschappij waarin we alles moeten hebben wat de burens hebben.

Ik zie dat het schuldenprobleem totaal uit de hand loopt. Veel mensen hebben weinig notie van de bestedingsmogelijkheden. Men geeft meer uit dan dat ze hebben of ontvangen. Bij supermarkten en internet wordt je overladen door wat er te koop is, je moet er wel het geld voor hebben. Mensen hebben weinig benul hoe ze met hun geld omgaan en dit goed moeten besteden. Jongeren hebben geen maat, sparen is bij jongeren een vies woord. Een oorzaak is dat men in het onderwijs is te kort geschoten. Je kunt dit oplossen door goed budgetteren op de basisschool en voortgezet onderwijs aan te bieden. Dit gebeurt nu niet of niet genoeg. Er wordt ook geen goed les gegeven in zelfkennis/zelf verzorgen op de scholen. Men moet beter met zakgeld leren omgaan. Een grote oorzaak is het grote aanbod van materiaal, alles ligt voor je klaar. Men kan geen weerstand bieden aan de materialistische wereld. Men heeft geen financiële buffer. We leven in een verschrikkelijk rijk land, dat is op zich fijn. Maar we moeten veel keuzes maken.

Er ontstaat een domino-effect, vooral onder zorgmijders (mensen die geen hulp vragen). Door het niet betalen van de huur volgt er uiteindelijk huisuitzetting, vaak is er sprake van meerdere achterstanden in de vaste lasten. Klanten ontvangen vaak uit meerdere potjes inkomsten en

deze potjes komen op verschillende data in de maand binnen. Denk aan uitkering, loon en toeslagen. Hierdoor kan bijvoorbeeld de huur niet elke 1e van de maand voldaan worden of het geld wordt aan andere dingen uitgegeven, bijvoorbeeld aan reparatiekosten voor de auto of een nieuwe tv, omdat de burens ook de nieuwste tv hebben. Vervolgens ontstaan er achterstanden in de vaste lasten. Als ik dan telefonisch contact heb met de klanten over de betalingsachterstand, dan communiceer ik helder en concreet. Indien een klant dan aangeeft dat hij niet op tijd kan betalen omdat het geld nog niet binnen is of er andere kosten waren waaraan zij (onterecht) prioriteit geven, dan geef ik aan dat ik ook vaste lasten heb en hiermee rekening moet houden als mijn salaris binnen is. Als je elke 15e van de maand salaris ontvangt en elke 1e van de maand woonlasten moet betalen, dan moet je hiermee rekening houden. Ik zeg dan tegen de klanten dat zij van hun probleem niet mijn probleem moeten maken.

Ouders die gaan scheiden bijvoorbeeld, komen vaak in hele lastige situaties terecht. Gaan er financieel op achteruit, zijn gewend aan bepaalde uitgavepatronen en kunnen dat niet meer doen. Geld en omgaan met geld is wel echt een achterliggende factor bij veel problemen. Ik zou het mensen gunnen om daar op tijd bij te zijn en hulp te vragen maar dat is heel moeilijk. Veel mensen vinden dat ze het zelf moeten kunnen. Ik denk dat dit ook achterliggend is bij het wonen, daar heb je geld voor nodig en mensen weten vaak niet waar ze dat moeten vinden. En met betrekking tot het financiële stuk. Er zijn al wel veel dingen zoals de financiële brigade, maar hoe dit nog meer bekend wordt is wel iets wat speelt denk ik.

Mensen snappen de samenleving niet goed

Het meest knellende is dat ze dingen vergeten, dat ze dingen vergeten aan te vragen, dat ze bijvoorbeeld het simpele dingetje dat je in een huisje gaat wonen en je hebt huurtoeslag. Je woont eerst samen met iemand en die gaat dan weg. Dan moet je wel snappen dat je doorgeeft dat er één persoon minder woont, want anders heb je daar pas een jaar later last van. Sommigen hebben dat gewoon niet in hun systeem zitten. Met het gevolg dat ze misschien een jaar later komen te zitten met een schuld. Of de situatie dat ze bijvoorbeeld samen gaan wonen en geen recht meer hebben op bepaalde dingen. Dat soort zaken... als je bijvoorbeeld je ziektekosten een keer niet betaalt, maar je wel verplicht bent om te betalen. Zoek dan meteen hulp. Niet wetende waar je hulp moet zoeken en daardoor ontstaan er financiële problemen. Vaak is het één of twee maanden achterstand van iets en je hebt een laag inkomen dan is dat heel moeilijk in te halen. Als mensen beter weten waar ze zouden kunnen zijn en ook leren om hulp te vragen, want het is niet alleen dat wij van alles moeten aanbieden maar de mensen moeten ook leren dat ze hulp kunnen vragen.

Ten derde doordat het leven ingewikkeld is en veel mensen kunnen niet met geld omgaan. Vluchtelingen snappen vaak onze cultuur niet, met brieven, belastingen, ze zijn dat niet gewend en ze hebben een ander verantwoordelijkheidsgevoel. Ik hoor ook veel mensen zeggen dat wel goed komt. "Je kunt altijd nog de schuldsanering in". We zijn zo gedekt in Nederland. Er is altijd nog een vangnet.

Het hele volwassen worden is heel erg ingewikkeld. Het omgaan met je geld, prioriteiten stellen. Dat moeten we allemaal leren met vallen en opstaan maar sommige mensen zijn wat

beperkter en zullen daardoor harder vallen. Je gunt ze eigenlijk dat dat niet hoeft. Ik denk dat dat wel echt een achterliggende oorzaak is. Mensen die er überhaupt niet bij stil staan dat als ze op zichzelf willen wonen ze zich in moeten schrijven. Ook niet weten hoe ze dat moeten doen, dat als ze een formulier krijgen ze denken 'Ja hallo zeg, ik snap er niks van, laat maar'.

Crisis, failliet, huis onder water ...

Verder de grote financiële problemen die gaan ontstaan. En niet alleen van de mensen die niet meer aan geld komen maar ook van de mensen waar hun bedrijf failliet gaat. En daardoor in de schulden raken. Dat zijn hele trieste situaties. Ik denk dat het ook veel te maken heeft met de crisis die we hebben gehad. We hebben heel veel mensen gehad die zonder werk hebben gezeten, we hebben huizenprijzen die heel erg omhoog zijn gegaan. Je moet gedwongen je huis verkopen dan houd je enorme schulden over. Dus het duurt heel lang voordat je uit de schulden bent. Er zijn natuurlijk nog mensen die heel moeilijk met hun geld om kunnen gaan. Waardoor ze verkeerde keuzes maken domme dingen doen. Maar er zijn ook wat ik eerder noemde bedrijven die failliet gaan. Dan wordt je gedwongen te verkopen dan moet je, je huis verkopen. En dan krijg je prijzen die je niet verwacht had. Dat betekent dat je op straat staat zonder werk, zonder woning, zonder iets, en met een enorm hoop schulden.

Een ander aspect is dat mensen in de problemen zijn gekomen, omdat ze een eigen onderneming hadden. En die eigen onderneming hebben ze geprobeerd zolang mogelijk in stand te houden, maar door middel van de economische situatie en de achteruitgang is de situatie dermate verslechterd. Ze hebben toch desalniettemin geprobeerd vaak om hun uiterste best te doen om er nog middelen in te stoppen en zeg maar zelf een verhoging van de hypotheek aan te gaan op hun eigen huis. Uiteindelijk is het niet gelukt maar de schulden zijn alsmaar gestegen. Dat is een aspect.

Nou we hebben een stevige crisis gehad, in 2008. En juist die mensen die, op dat moment werkloos zijn geworden en weinig kansen hebben die hebben de boel niet kunnen opkrikken. Die zijn daardoor ook gescheiden en hun huis kwijt geraakt. En kwamen daardoor van kwaad tot erger in de ellende terecht. Ja, nou ja, dat is in ieder geval een oorzaak.

Het zijn niet alleen mensen met schulden. Op dit moment twee voor zover ik weet. De rest heeft hier een woning en een eigendom opgebouwd. Op het moment dat de gemeente zegt dat ze hun woning uit moeten, dan hebben ze hier hun woning niet verkocht, dus hebben ze twee lasten en zullen daarom in de schuldsanering komen, omdat ze een eigen woning hebben met hypotheek en de huurwoning moeten betalen. Eerst eigendom verkopen en dan naar een eigen woning. Het bedrijf heeft aantal woningen overgekocht, maar de financiële mogelijkheden zijn op.

Ik zie verwaarlozing van dieren ook niet toenemen. Er is tegenwoordig zo veel aandacht voor. Vanuit organisaties en politieke partijen. Maar we hebben wel wat crisissen achter de rug. En dan zie je wel dat mensen het niet meer kunnen betalen, geen voer meer kunnen kopen. Maar ik kan niet zeggen dat het nu veel erger is dan 10 jaar geleden.

Er is geen baan(zekerheid)

Veel financiële problematiek, ten eerste door de lage werkgelegenheid, korte contracten en weinig baan zekerheid. Ten tweede veel problematiek door scheidingen, bijvoorbeeld door een restschuld van de woning. Door deze financiële en relationele problemen ontstaan ook gezinsproblemen met kinderen.

Vanuit weinig werk of geen werk ontstaan vaak de problemen in de gezinnen, wat ik dan zie. Multi-problemen. De meeste zijn niet alleen schuldproblemen maar zijn vaak ook opvoedkundige problemen. En daarom is de samenwerking met maatschappelijk werk zo belangrijk. Voorheen werd alles op het schoolbordje neergelegd. Nu is het veel meer een samenwerking met de verschillende instanties. Dat vind ik mooi, maar ik vind het wel triest om te zien dat er steeds meer gezinnen zijn die in de knel zitten. En als we er achter komen, is het vaak al wat langer aan de gang. Dus dan is het best lastig om in te springen. Het is ook heel vertrouwelijk. Het wordt ook niet altijd gedeeld. Verborgен leed. Maar ja, goed, zodra je het weet en het is bespreekbaar dan gaan we natuurlijk kijken wat we eraan kunnen doen.

Niet meer kunnen meekomen in verband met het digitale tijdperk, maar ook een onstabiele situatie waarin iemand zich kan bevinden door bijvoorbeeld het wegvallen van inkomen, of een relatie die wordt beëindigd, het verkopen van een huis wat een verlies kan opleveren. Al dat soort dingen meer. De hedendaagse samenleving is aan veranderingen onderhevig. Vroeger werkten mensen jaren bij een zelfde baas, nu zie je dat steeds minder. Ontslag kan verstrekken vervolgen hebben ten aanzien van een financiële situatie. Stel dat je op leeftijd bent en je krijgt ontslag en je hebt de hele WW doorgelopen om vervolgens een beroep op de bijstand te doen. Indien er sprake is van vermogen uit een woonhuis dan bestaat er geen recht op bijstand. In de voorlichting en preventie sfeer is veel te behalen.

De achterliggende oorzaken van het probleem zijn volgens mij dat mensen hun baan kunnen zijn kwijtgeraakt of ze hebben te laat een uitkering aangevraagd, waardoor zij een periode moeten overbruggen. Sommige klanten hebben inwonende kinderen en vragen geen kostgeld aan hun kinderen, maar ontvangen wel minder uitkering omdat de kinderen inwonend zijn en kunnen bijdragen aan de vaste lasten. Andere mensen maken verkeerde financiële keuzes, omdat zij het slechte voorbeeld van thuis uit hebben meegekregen of verkeerde prioriteiten stellen. Alleenstaanden of ouderen kunnen eenzaam zijn en daardoor geen hulp vragen bij de administratie en financiën. We verwachten zelfredzaamheid en verantwoordelijkheid, maar niet iedereen voldoet aan de verwachting.

Wat ik ook tegenkom is werkeloosheid bij jongeren en ouderen. Zij komen moeilijk aan de bak, zeker met een vlekje. Bijvoorbeeld door burn-out. Ik heb veel mensen bezocht die daarmee worstelen. Sommige mensen kunnen daardoor in een financieel gat vallen. Daardoor lopen de schulden op door de boeteregelingen. Het zou goed zijn, als er een soort pot is voor renteloos lenen. De diaconie springt bij en naasten hulp Voorst. Dat kan bekender worden. Dat had voorkomen kunnen worden als bijvoorbeeld een schuld van 100 euro opgevangen was. De ouderen die moeilijk aan het werk komen, belanden in de bijstand. Bij jongeren, grote werkdruk, burn-out en financiële problemen. Inderdaad ook bij mensen met een vlekje is het

moeilijk om een plek terug te krijgen. De crisis heeft eraan bijgedragen. Bij bedrijven hoor ik dat er raar met mensen wordt omgegaan. Daardoor ontstaan financiële problemen. Er is ook leeftijdsdiscriminatie. De financiële problemen ontstaan ook door de boeteregelingen en deurwaarderskosten. Vroeg ingrijpen is belangrijk. We kunnen niet voorkomen dat ze het krap hebben, wel dat zij in oneindige schulden terecht komen.

En vanuit mijn werk zie ik ook wel dat mensen in de problemen komen wanneer zekerheden wegvallen. Faillissementen. Mensen in eens zonder geld zitten. En maanden moeten wachten voordat ze geld krijgen van het UWV. En ook nog eens een maand moeten wachten voordat ze überhaupt een WW uitkering krijgen. Dan zie je al heel snel dat er gaten ontstaan. Daar hebben wij als gemeente geen antwoord op. Studenten wordt er ook van gezegd, ga eerst maar eens wat anders doen en dan zien we je wel over een maand wel terug. Maar een student die heeft niks. En die moet dan van het geen wat hij niet heeft ook nog leven. Maar het kan ook gewoon komen door een probleem die je met je werkgever krijgt. Omdat hij verrekt om te betalen. Wat je dan ziet gebeuren is dat mensen. Ze kunnen het niet betalen. Dan krijgen ze boetes. En dat loopt gigantisch snel op. En dan worden de problemen heel snel heel groter. En daar zal je als gemeente wel een antwoord op moeten geven. Je zou vanuit de bijstand mensen een overbrugging aan kunnen bieden. Als je zoiets overkomt dat je dan bij de gemeente een overbruggingslening kan afsluiten. En op het moment dat je van het UWV alsnog het geld krijgt dat dan terugbetaalt. Daarmee voorkom je dat de mensen in die problemen zitten van al die boetes en het oplopen van schulden. Als je daar iets voor zou kunnen opvangen. En dat is preventie. Dan heb je het over armoede preventie. Dat mensen daar niet in verder wegzakken. Het kan heel snel gaan. En voordat je daar dan weer uit bent. Dan ben je maanden verder.

De uitkeringen en toeslagen zijn te laag

Wanneer je te veel te besteden hebt, leidt dat tot luxe problemen. Heb je daarentegen te weinig, dan leidt dat tot armoede en schulden en tot ongezond eten. Mensen kiezen niet voor vrijwillige eenvoud. Bij inkomen is de hoofdoorzaak de inkomenspolitiek. Vooral de Calvinistische trekjes in Nederland om uitkeringen maar zo laag mogelijk te houden. En bijverdienen is uit den boze. In Nederland draait alles om geld. Het gaat om wat iets kost en niet of iets lekker is. Nederlanders zijn een koopmansvolk: goedkoop inkopen en duur verkopen. Je telt pas echt mee als je op de Quotelijst staat.

Er is vaak ook vanuit het Rijk wel geld beschikbaar voor bepaalde zaken om bijvoorbeeld kinderen te helpen. Een voorbeeld hiervan is het KIND pakket. Hiervoor wordt geld beschikbaar gesteld en kunnen kinderen bijvoorbeeld gratis sporten of deelnemen aan bepaalde activiteiten uit dat budget. Hier doet de gemeente Voorst momenteel niks mee, waardoor dit ook een oorzaak kan zijn van de schulden. Mensen willen dan toch de activiteit of sport met het kind doen, terwijl ze daar soms te weinig middelen voor hebben.

En wat je ook ziet is dat er veel regelingen wegvallen waardoor mensen in de problemen kunnen komen. De TOG regeling was er altijd, dat was als je een kind had die bijvoorbeeld ADHD had en elke week een gat in de muur sloeg, ik noem maar iets, dat waren dan bijzondere kosten en daar kon je geld voor krijgen. Dit is versoberd en daarna afgeschaft en

dat zijn wel zaken waar ouders op rekenen en waardoor ze extra in de problemen kunnen komen.

Banken en verzekeraars brengen mensen in problemen

Ook de leningen die de banken verstrekken brengen veel mensen in de problemen, nu zijn ze strenger geworden maar in het verleden hebben ze maar lukraak leningen verstrekt net als de studiefinanciering tegen nul procent lenen. Komen heel veel jonge mensen met torenhoge schulden. Ze mochten het lenen dus denken de jongeren dat het wel goed komt.

Daarnaast zie ik een maatschappij die steeds ingewikkelder wordt. Zeker voor minder opgeleide mensen geeft dit allerlei problemen. Mensen overzien het niet en worden “gebruikt” door banken / hypotheekverstrekkers, verzekeraars, zorgaanbieders etc. etc. Mensen in de schuldhelpverlening komen door ingewikkelde regels en onmogelijke rentes steeds verder in de problemen.

Ik zie de ontwikkeling dat meer mensen schulden hebben. Hier maak ik mij zorgen over, want dat werkt verlamdend. Schuldenproblemen leiden tot veel andere problemen. Dit wordt onvoldoende aangepakt. Er zijn wel voorzieningen maar dit moet minder bureaucratisch. Er moeten meer oplossingen worden bedacht. Op veel levensgebieden ontstaan zo problemen met als gevolg van schulden. Het is te gemakkelijk om leningen te verkrijgen. Men is opgegroeid in welvaart en met ‘alles moet kunnen’-mentaliteit. Banken moeten hier anders op inspelen. Zij maken hier nu soms gebruik van.

14.3 Gevolgen van schulden

Mensen kunnen niet meer meedoen

Ik denk dat armoede ook maakt dat mensen eenzaam worden omdat ze niets kunnen doen. Want alles wat je een beetje doet kost geld. Ik denk dat mensen nu langer in hun huizen blijven wonen. Dat de groep mensen die ze om zich heen hadden van dezelfde leeftijd, ja daar gaan mensen van overlijden. Dus die kring wordt steeds kleiner.

De pensioenen groeien niet maar de dagelijkse kosten worden wel steeds hoger. Mensen krijgen financiële zorgen en hierdoor kunnen schrijnende situaties ontstaan. Deze mensen hebben het al in de basis moeilijk met alle kosten voor het wonen en eten. Hierdoor kunnen ze niet meer overal aan meedoen, maar dit wordt lang niet altijd hardop uitgesproken uit schaamtegevoel. Ze zijn vraagverlegen en isoleren steeds verder van de samenleving. Vaak is er sprake van een combinatie van factoren: er ontstaat op één bepaald leefgebied een probleem en dit probleem kan dan weer tot meer problemen op andere leefgebieden leiden. Er volgt als het ware een aaneenschakeling van problemen en mensen raken steeds dieper in het dal. De achterliggende oorzaak van dit probleem is vergrijzing, inkomensproblematiek en steeds meer kwetsbare mensen die het meer zelfstandig moeten zien te redden, terwijl dit eigenlijk een te grote opgave voor hen is.

Je ziet toch vaak met die probleemgezinnen wel eens dat het van generatie op generatie overgaat, en dat zie je met huur- en kasproblematiek vaak ook. Mensen leren niet omgaan met

geld en vullen het ene gaatje met het andere, en dat gaat vaak wel van generatie op generatie door. Het is wel iets wat je samen met je partner moet bespreken, en proberen daar een oplossing voor te vinden. Ik ken vaak de situaties niet van onze huurders, maar dat vul ik dan in. Maar ik zie wel gezinnen waar we nu mee te maken hebben die in de problemen zitten, en dat zie je aankomen, 3 of 4 kinderen hebben ze dan, en dan weet je over 5, 6 jaar gaan die kinderen zelfstandig wonen en dan weet je dat je ze ook misschien hier krijgt. En die kinderen die dus nu 15, 16 zijn, die gaan op een gegeven moment zelfstandig wonen maar die worden ook niet geleerd zelfstandig te wonen, wat daar allemaal bij komt kijken. Ik denk dat het belangrijk is dat bepaalde gezinnen in beeld zijn bij maatschappelijke partners als je weet dat daar kinderen zijn die op een gegeven moment zelfstandig worden, 18 worden. Maar houd ze dan nog wel in de gaten, blijf in contact met ze.

Een leraar heeft bijvoorbeeld een goed beeld van welke leerling ziek is bij elk schoolreisje of nooit iets lekkers bij zich heeft voor in de pauze, omdat er hiervoor geen geld is. Op deze manier kunnen er anoniem donaties worden gedaan, zodat ook deze leerlingen mee kunnen op schoolreis bijvoorbeeld.

Het opgroeien in armoede heeft een grote impact. Als gezin/kind kun je geïsoleerd raken. Het doet ook veel met het eigen beeld van kinderen. Wanneer deze situatie langer duurt, kan het een spiraal zijn waar je moeilijk meer uit komt. Daar helpt hulp bij een schooluitje of een excursie. We lossen het echte probleem niet op. Daar wil ik meer aandacht voor vragen. Het is niet met geld op te lossen, zeker bij gezinnen die langdurig in armoede verkeren. Wel effectief is het gezinnen met (alleen) middelen te ondersteunen die korte tijd in armoede leven.

Schulden werken je hele leven door

Bij scheiding komt het vaak voor dat je al snel schulden hebt waar je niet makkelijk uit komt. Vaak red je het samen goed, maar wanneer er maar iets gebeurt gaat het mis. Vroeger was dat minder zo. We zijn meer afhankelijk geworden van allerlei dingen en als er iets niet meer werkt, heb je een probleem. Niemand luistert meer naar je, of er werken teveel mensen met je samen die allemaal niet coördineren. Het is niet makkelijk het op een plek neer te leggen maar ik zie wel dat het misgaat. Gezinnen die nog maar kort in armoede zijn moeten snel geholpen worden. Anders worden de problemen nog veel groter. Het eigen beeld is dan nog niet aangetast. Geboren worden in armoede en je hele leven opgroeien in armoede: dan is het moeilijk om later zelf een gezin te stichten en niet te denken dat het normaal is dat je arm bent. Door dat eigenbeeld kom je er niet meer uit. Je kunt je niet voorstellen dat je ooit een goed betaalde baan zou kunnen krijgen. Daarvoor heb je een gevoel van eigenwaarde nodig. Je komt al met achterstand naar een sollicitatiegesprek. Het werkt in alles door. Je hebt de laagst betaalde baan want de laagste opleiding. Vaak hebben de gezinnen die in de problemen komen ook vaak meerdere problemen. Schuldproblemen zien we het vaakst. Dat vreet vaak aan mensen. Je wordt nerveus, je weet niet wat je moet doen, je maakt je post niet meer open, je doet niets meer. Dan hoop je op een schuldhulpmaatje of zoiets dergelijks. Maar dan ben je eigenlijk al te laat.

Ik snap dat de woningbouwvereniging mensen wil helpen. Alleen vraag ik me af of dat daadwerkelijk gaat helpen. Want de schuld moet hoe dan ook betaald worden. De woningbouw moet uiteindelijk toch geld krijgen. Ook als de rechter heeft aangegeven te mogen ontruimen dan wordt het traject gelopen om mensen te helpen. Gevolg is dat de huurschuld langzaam blijft oplopen. Wat de toekomstige ontwikkeling gaat worden is natuurlijk de vraag. Wellicht dat het in de toekomst toch strakker gaat worden.

Als mensen bijvoorbeeld een huurschuld hebben dan wordt er een lang traject gelopen door de woningbouwvereniging om de mensen te helpen. De trajecten zijn dan te lang. Op zich lof voor de woningbouwvereniging omdat ze de mensen willen helpen maar de trajecten duren daarmee te lang. Dit gaat niet alleen over de woningbouwvereniging maar het gaat over het algemeen.

Trajecten duren ook daardoor langer, het duurt langer om het geld te incasseren. Mensen hebben vaak minder geld. Dit betekent ook dat de doorlooptijd wel heel lang kan zijn soms zelfs jaren. Achterstanden in zorgpremies kan ook een rol spelen. Naast het betalen van de achterstand in de premies moet ook een soort boete (bestuursrechtelijke premie) extra betaald worden. Dit zijn preferente schulden dus die worden als eerste geïncasseerd. Dat is wel eens frustrerend voor schuldeisers maar ook voor cliënten.

Men gaat over tot lange trajecten om mensen te helpen. Het geldt voor elk vorm van schuld. Dat is in het algemeen en niet alleen voor huurschulden. Lange doorlooptijd geldt niet alleen voor huurschulden maar het geldt voor elke soort schuld van iemand. De doorlooptijd is langer dan vroeger. Ik zou graag kortere doorlooptijden willen bereiken. Dat ook vorderingen sneller zijn te incasseren. Uiteindelijk is dat in het voordeel van de schuldeisers maar ook degene die de schuld heeft. Dan ben je er ook daadwerkelijk van af. Nu blijft het mensen heel lang achtervolgen. Soms blijft het wel je hele leven achter je aan hobbelen. Omdat het sneller is opgelost zowel voor degene die schuld heeft als voor degene waar je het geld voor incasseert. Dus het traject eerder afronden. Tegen de schuldeiser kan je dan sneller zeggen, ik heb de vordering geïncasseerd. Ik kan sneller de klant tevreden stellen. Ook degene die de schuld heeft is er eerder van af. Het is fijner voor de mensen als ze er van af zijn, als het klaar is. Het blijft mensen niet hun hele leven achtervolgen.

De regelgeving maakt ook dat mensen tegen een muur aanlopen, bang zijn en geen eigen initiatief nemen, en de weg niet weten te vinden in het woud van instanties. Eigen verantwoordelijkheid sla je uit handen doordat er veel niet mag van de regelgeving. Bij serieuze schuldenproblemen is het nagenoeg niet mogelijk om eruit te komen. Een gevolg is dat mensen niet meer aan het werk komen. Onder andere zorgt het financiële vangnet (bijstand/huurtoeslag) ervoor dat je er niet meer aan kunt ontsnappen. Ook is er financieel te weinig verschil tussen beloning en sociale zekerheid.

14.4 Ambities: schuldenvrij, basisinkomen en eerder hulp bieden

Op naar een schuldenvrije maatschappij

Dat iedereen geen zorgen meer heeft, werk en gewoon een hypotheek kan afsluiten. Daar zou ik wel naar toe willen. Nu is er veel regelgeving en ook de bezuinigingen moeten stoppen. Schuldenvrije maatschappij is mooi en dat gun ik ook iedereen. Dat gaat waarschijnlijk nooit gebeuren en voor mijn vak blijven er altijd wel mensen die schulden hebben.

Je wilt graag dat iedereen een fijn leven kan leiden, een menswaardig bestaan. En dat de basisbehoeften goed geregeld zijn. Het meest knellende is dat dat in gedrang komt. Je wilt niet dat er schrijnende situaties ontstaan die niet gesignaleerd worden.

Het zou mooi zijn als de stichting Leergeld uiteindelijk zich zou kunnen opheffen. Kwalitatief betere hulpverlening aan deze doelgroep is wel mogelijk, zodat er minder mensen bij de stadsbank hoeven aan te kloppen. Dat percentage moet naar beneden. Meer mensen aan het werk is mooi, maar geen doel op zich. Werken lost niet altijd alle problemen op. Wel meer gelukkige gezinnen zonder al te veel problemen.

Het basisinkomen als oplossing

Ik ben ook een groot voorstander om een basis inkomen te bieden. Het idee omdat mensen een stok achter de deur moet hebben om aan het werk te gaan. Als je de onderzoeken ziet zijn er 3/4% van de mensen die niet willen werken. Andere mensen hebben andere hulp nodig. Het blijkt dus dat als je mensen niet de verplichtingen oplegt ze actiever zijn op andere terreinen. Je neemt zorg weg en daarmee gaan ze andere dingen doen. Dan krijgen ze ook ruimte om andere dingen te doen.

Iedereen een basisinkomen! Dat levert vooral voor mensen met een arbeidshandicap een positieve bijdrage op. Ongetwijfeld kost een dergelijk inkomen in beginsel geld. Soms loopt je leven door omstandigheden anders dan gedacht, vaak zonder dat je er zelf iets aan kunt doen. Dan is het belangrijk dat iemand je aan de hand neemt en helpt om hiervoor een passende oplossing te bieden. Dan biedt een basisinkomen meer perspectief dan de huidige mogelijkheden en sociale voorzieningen. Vooraf investeren is belangrijker dan achteraf. Hiermee kun je zaken beter inschatten en hierop anticiperen. Dit levert later minder problemen en gedoe op.

En als we het nu hebben om maatschappelijke problemen te voorkomen dan zou met ons hele belastingstelsel schoon schip moeten worden gemaakt. En zorgen dat de huren betaalbaar zijn. Zorgen dat er geen kwijtscheldingen, toeslagen meer nodig zijn en dat mensen fatsoenlijk in hun levensonderhoud kunnen gaan voorzien. Zorg dat mensen die gaan werken niet weer gigantische problemen komen als ze na een half jaar die baan weer kwijt raken. Dat zie ik veel gebeuren en is ook een gigantisch probleem. Want op het moment dat mensen aan het werk gaan en ze verdienen in een keer meer dan betekent dat hun huurtoeslag moet worden aangepast. Doen ze dat niet dan krijgen ze dat jaar daarop een aanslag dat ze hun huurtoeslag en zorgtoeslag moeten terug betalen. Ook nog een minder probleem maar als mensen aan het werk gaan maar ze verdienen niet voldoende. Dan krijgen ze ook minder omdat wij hun

vakantietoeslag in vermindering moeten nemen. Dat zit in de bijstandswet opgebouwd. En een jaar later krijgen ze dat wel dubbel uitbetaald. Wij sparen als het ware dat. Maar het allerbelangrijkste is dat het systeem niet zo ingewikkeld moet. Het systeem zou op de kop moeten. Zodat mensen gewoon normaal kunnen leven. En ik ben een groot voorstander van een basisinkomen. Waardoor mensen gewoon normaal en fatsoenlijk kan leven. En daar aan gekoppeld moet zijn dat het betaalbaar moet zijn. Want dat huursubsidie en al die subsidie brengt altijd ellende in de hand. Want op een gegeven moment komt er een kantelpunt, daar boven krijg je het niet daaronder krijg je het wel. Kom je er tien euro boven dan krijg je het niet, en heb je het wel gehad dan moet je het terugbetalen. Het is ingewikkeld maar het voordeel van dit systeem is dat iedereen zijn huur kan betalen door de huursubsidie. Hartstikke mooi maar het levert per saldo niet veel op als mensen gaan werken. Werken loont niet altijd en werken moet lonen. En dat kan wanneer er een basisinkomen is. En de huren betaalbaar zijn en de zorgpremie betaalbaar is. Het is natuurlijk idioot dat je zoveel premie gaat vragen van mensen en dan vervolgens een toeslag gaat betalen zodat mensen het kunnen betalen. Rondpompen van geld, het rondpompen van geld moet ophouden. Want veel problemen worden veroorzaakt door financiële problemen. Mensen gaan vaak ook niet aan het werk omdat ze zoveel schulden hebben. Mensen hebben zoveel sores daar kunnen ze helemaal niet bij. Oh als ik ga werken dan gaat mijn toeslag weer... oh wat nu met mijn toeslag. Wat nu met dit... moet je eens kijken hoeveel bewindvoerders een hele goede boterham kunnen verdienen. En hoeveel gemeenten betalen aan bijzondere bijstand om een bewindvoerder betalen.

En wat volgens mij een andere oplossing wat van verder af komt is dat er een basisloon of een basisinkomen zou komen. Er worden nu experimenten mee gedaan. Het idee van een basisloon is al 150 jaar oud, dat elke burger van Nederland een basisloon krijgt, dus gewoon inkomen krijgen zonder dat je er wat voor doet maar er al bent. En dat je dan daarnaast in je werkzaamheden wat zou kunnen bijverdienen maar dat de basis er gewoon is. Uitkering is laag en als je ziet hoe ze moeten ploeteren om rond te komen voor de vaste lasten, want er zijn wel mensen die 20 jaar niet op vakantie zijn geweest. Bij ons krijgen ze onkostenvergoeding die je boven je uitkering mag houden. Het is 1,50 per uur. Maar voor sommige mensen is dat alles en de rest is al op en als ze in de schuldhulpverlening zitten dan houden ze maar 50 euro over per week. Dat is bijna niet te doen. Wij betalen ze 1 keer in de maand uit maar ze komen ook vragen of ze het eerste deel van de maand kunnen krijgen maar dat hebben ze dan echt nodig om hun brood en melk te kunnen kopen. Ja, dan komen ze, en vragen ze om een voorschot en dat doen we ook altijd. In Nederland is het te doen maar als je in de situatie zit, is dat heel zwaar.

We moeten bijverdienen mogelijk maken

Qua besteedbaar inkomen ben ik een voorstander van om de onderkant van de samenleving meer te besteden te geven; niet door uitkeringen te verhogen maar door bijverdienen mogelijk te maken. Het mes snijdt dan aan twee kanten. Het besteedbaar inkomen neemt toe en de participatiegraad stijgt. Ik ben er ook voorstander van dat mensen langer doorgaan met werken weliswaar met minder uren maar wel langer. Iedereen zou ongeveer 45 jaren moeten werken. Studenten genieten voordat ze gaan werken aan de voorkant, die moeten dan na hun

studie doorwerken tot ze de 45 jaar vol hebben dan zouden ze dus 80 kunnen zijn. Ouderen daarentegen die op 15 jarige leeftijd zijn gaan werken, zouden op hun 60e kunnen stoppen met werken en dan kunnen gaan genieten.

Meer potjes nodig voor mensen met schulden

Die schulden, dat is een sociale controle die je er op los moet laten. De rest is allemaal voorlichting. Dat zijn gewoon dingen en natuurlijk zie je ook dingen, als ik dan naar schulden kijk, ik krijg hier ook wel mensen in de winkel voor een fiets, alleen die hebben geen rooie cent, maar die hebben wel een fiets nodig en werken zich daardoor in de schulden. Daar zouden wat mij betreft best wel meer subsidiepotjes of leaseplannetjes zijn vanuit de gemeente om mensen wel wat te bieden. Als ik dan nu kijk, door die schulden die ze hebben, kunnen ze niet eens een veilig vervoermiddel voor hun kinderen aanschaffen. En dat geldt niet alleen voor fietsen, dat geldt ook voor boeken en kleding. En dat is soms natuurlijk wel schokkend. En dat zie je wel in het dorp, maar daar durft niemand voor uit te komen. Ik had laatst nog iemand, en ik weet gewoon dat die er tot hier in zit, die zocht eigenlijk een oude fiets, ik zeg nou, alsjeblieft, ik ben geen instelling, maar neem mee, hou hem, het is goed. Daar kun je iemand wel heel blij mee maken, en misschien, wat is het doel, wat wil je bereiken, dat misschien meer mensen soms een keer iets wat willen weggeven, op schuldengebied. En dat wil niet zeggen dat wij als ondernemers alles maar moeten weggeven, maar privé kan iemand ook wel eens een keer wat doen.

De gemeente moet ook ruimhartiger zijn en soms de schulden kwijtschelden in situaties die anders niet oplosbaar zijn. Dat geeft de mensen weer moed.

We zouden een overbruggingslening bij armoede – bij incidenten in het leven moeten roepen. Als preventieve notie om mensen uit de armoede te kunnen houden. En om de jongeren in beeld te hebben. Om ze actief te houden. Eigen regie. De lonen met centen omhoog. Kijken naar lastenverlichting. Als het gaat om preventiebeleid dat je daarmee een aantal problemen kan voorkomen. Waar je nu tegenaan loopt.

We moeten bereiken dat er in ieder geval niet zo veel verschil is. Dat ze gewoon op school kunnen blijven. Ook al wonen ze niet meer thuis. Dat die middelen er wel zijn. Sommige kinderen kunnen ook niet thuis wonen, dan is het beter als ze het huis uit gaan. Vaak met de WLZ lukt dat dan wel weer. Dat zit wel moeilijk in elkaar hoor met de wetgeving. Dat maakt het lastig. Ook met het lidmaatschap voor sportverenigingen. Volgens mij als de doelgroep 23 zijn krijgen ze 1160 euro. Dat blijft dan een beetje zo hun hele leven. Ze krijgen dan wel subsidie hoor, dat hebben ze best wel en daar kunnen ze ook van rondkomen. Maar je kunt niet hele gekke dingen doen. Want mijn zoon die zegt soms dat mijn dochter het beter heeft dan hij. Maar ik zeg dan dat hij waarschijnlijk later gaat stijgen, maar dat zijn werk op hetzelfde niveau blijft. De doorgroeimogelijkheden zijn ook beperkt. Maar ik weet ook niet of dat heel relevant is voor deze doelgroep. Ik vind niet dat alles maar gratis geregeld moet worden voor deze doelgroep. Net zoals andere mensen dienen zij ook lidmaatschap etc. te betalen. Wel is het voor een groot gedeelte van deze doelgroep lastig om financieel alles zelf te dragen en te

regelen. Passende financiële regelingen zijn misschien een oplossing om het voor veel jongeren toegankelijker te maken om zich aan te melden voor één of meerdere sporten.

Ik wil en zet mij in om mensen die zijn afgegleden te helpen weer vooruit te komen. Deze aanpak is ook van belang in het kader van preventie. Ik hecht aan meer informatie delen, werken in een meer opener cultuur. Ik denk ook wel eens erover om 100 gezinnen die krap zitten voor 50 euro per week boodschappen te leveren. Daarbij vraag ik mij wel af of ik dat kan vanuit andere belangen. Wat kan ik en wat wil ik oppakken, zijn daarbij de kardinale afwegingen.

De signalering moet sneller

Een goede ambitie wat we zouden moeten willen bereiken is dat de signalering van de problemen sneller en beter moet. Het gemeentelijk aanbod moet uitnodigender zijn om er gebruik van te maken. Hoe, weet ik niet, maar de gemeente heeft hier wel een belangrijke rol in.

In Enschede gaat dat heel anders. Maar ook daar weet ze niet hoe dat werkt. In het kader van preventie moet de gemeente er achter zien te komen wanneer mensen in financiële problemen komen, bijvoorbeeld het ziekenfonds niet meer betalen, geen verzekering meer betalen, geen begrafenisverzekering hebben. Maar hoe kom je er achter... dat is een goed beleid. Ik weet niet hoe groot het inzicht hier is.

We moeten (nog) beter samenwerken

Ik zou er zelf in kunnen bijdragen door in overleg te gaan met de gemeente om in samenwerkingsverband, nog meer vorm geven in de preventieve sfeer, stadsbank, budgetbegeleiding maatschappelijk werk en IJsseldal Wonen hoe we samen nog meer en eerder naar voren kunnen halen, de burgers bereiken, die in de geldproblemen zitten. Als er iemand huurachterstand heeft, dat ze dan een flyer krijgen met de mogelijkheden die er zijn, bij welke instanties ze zich eventueel kunnen melden.

We moeten meer out of the box denken en meer contact zoeken met kerken. Bij de kerken ligt naar mijn mening veel geld. Naast de maatschappelijke netwerkorganisaties kunnen vrijwillige organisaties bijdragen om de verborgen armoede in kaart te brengen en te verminderen. Informatie kan op allerlei manieren verkregen worden en dit kan ook anoniem.

Ik draag daar zelf aan bij door mensen meer voor te lichten of rond te vragen hoe andere organisaties of collega's (netwerk) hiermee omgaan. Ik maak onderdeel uit van een platform en heb zelf een overlegcultuur geschapen met de Stadsbank. Door te netwerken met MNV Voorst en B&L van gemeente Lochem kunnen mensen preventief worden geholpen. Indien een klant een huurachterstand heeft van 1 maand, dan wordt de klant doorverwezen naar B&L, een organisatie van de gemeente Lochem sinds 1 oktober 2016 (Stichting Welzijn Lochem). Dit is een soort maatjestraject voor mensen die in financiële problemen dreigen te raken. De mensen worden geholpen om hun financiën in kaart en op orde te brengen en eventuele betaalafspraken te maken of achterstanden te voldoen. Ze worden na 1 maand achterstand aangemeld of ze kunnen zichzelf aanmelden, vaak omdat er een vermoeden is dat er meerdere

schulden zijn. Soms vindt er ook overleg plaats met de klanten en worden ze voor de keuze gesteld of ze rechtstreeks worden aangemeld, of dat ze zichzelf aanmelden. Vaak kiezen mensen er dan voor om rechtstreeks aangemeld te worden. Door dit traject wordt er preventief hulp geboden en zijn mensen niet aangewezen op een minnelijk schuldregelingstraject of een WSNP. En dit kost minder geld.

Mensen beter informeren en bereiken

Dit had ik zo'n beetje in mijn hoofd om het over te hebben. Dus mensen beter informeren, de gemeente kent het probleem, voor bijstandsgerechtigden is er de gemeentepolis, dat zou mooi zijn voor een bredere doelgroep. Mensen zijn in Voorst al beter verzekerd dan in Deventer waar ik woon. Door hoger inkomen in Voorst en de multiculturele samenleving in Deventer bijvoorbeeld. Daar hebben we hier minder mee te maken.

Er wordt maar 1/3 deel van de doelgroep bereikt. Ik zou graag meer in overleg met de gemeenten willen mee denken/ adviseren in de aanpak van armoede. Verder wil ik een pleidooi houden dat alle kinderen diploma A en B halen. Nu is de vergoeding vanuit Sportfonds te laag om alleen A te halen. Dat wordt aangevuld door Leergeld die dat weer declareert bij de gemeente. Het zou mooi zijn, als dat een beleidsdoelstelling zou worden want ze betalen het nu ook al. A is eigenlijk niet genoeg. B kost niet zo heel veel extra. Is maar 150 euro meer. Dat scheelt veel risico's op verdrinking.

Een mes snijdt aan 2 kanten, zeg ik dan. Aan de ene kant is dat nodig dat je direct al duidelijk aangeeft wat de mogelijkheden zijn. Maar aan de andere kant vind ik het noodzakelijk om aan te geven van wat je plichten zijn en wat je moet doen om zo goed mogelijk te functioneren in deze samenleving. En dat is natuurlijk, die zit natuurlijk ontzettend in een spagaat in zo'n situatie. Maar het één sluit het ander niet uit vind ik. Dus je moet mensen ook bijna dwingen om ook de andere weg te bewandelen. Daarom is het ook zo dat je bij de voedselbank maximaal 3 jaar terecht kunt. Je kunt wel eindeloos naar de voedselbank blijven komen, maar op een gegeven moment wordt het dan zo gemakkelijk gemaakt. Onze doelstelling is, de doelstelling van de Voedselbank Nederland is, dat je in die jaren gebruik mag maken van de voedselbank maar dat je aan de andere kant ook moet gaan werken aan een oplossing. Je moet zelf ook naar een oplossing toe gaan werken. Al of niet met hulp. En die hulp kan uit verschillende hoeken komen. Ja. Daar wordt in Deventer nu ook weer nader aan gewerkt, via de gemeente via het BAD (Budget Advies Dienst). Ja. Dus er wordt wel aandacht aan gegeven. En ik hoop dat er ook vanuit de basis wat gebeurt. Want dat is noodzakelijk.

We zouden cursussen moeten aanbieden over "hoe om te gaan met geld". Vanuit MEE zijn er ook cursussen opgezet voor naasten van iemand die in de schuldsanering zit. Bijvoorbeeld een familielid dat bewindvoerder wil zijn. Dit zijn gratis cursussen en worden twee keer per jaar georganiseerd en trekken zo'n 15 tot 20 mensen. Een collega heeft een cursus ontwikkeld voor jongeren die zelfstandig willen gaan wonen en nog geen groot netwerk hebben. Door samen in de cursus te zitten bouwen de jongeren een netwerk op waar vanuit samen gekookt wordt of naar de film gaan en andere activiteiten. De cursus is een groot succes maar wordt aangeboden voor jongeren die al 'in beeld' zijn bij de hulpverlening of de gemeente. Het zou

goed zijn om dit breder toegankelijk te maken. Omdat je dan in een vroeg stadium problemen oplost en voorkomt.

Mensen (eerder) hulp bieden en ondersteunen

Wat ik op ons af zie komen is de last die mensen ervaren met schuldhulpverlening. Ik heb weleens een onderzoek gelezen dat elke euro die aan de voorkant erin gaat, je makkelijk terugverdient. Achteraf kost dit namelijk veel meer geld. Nu moeten mensen vaak aan bepaalde criteria voldoen voordat ze überhaupt geholpen worden. Nu moeten mensen eerst hun woonhuis 'opeten' voordat ze aanspraak kunnen maken op hulp. Je moet jezelf eigenlijk eerst bijna kapot maken, voordat je geholpen wordt. In de gemeente Voorst zijn er tot op heden weinig mensen die gebruik maken van de schuldhulpverlening. Volgens mij zijn dat er maar een stuk of 8. Dat is heel weinig, denk ik. Er zijn er echt wel veel meer. Ik ken bijvoorbeeld iemand die uit deze gemeente komt en gebruik wil maken van Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds. Dit loopt niet integraal, maar loopt apart van elkaar. Wanneer je recht hebt op het één, dan heb je ook recht op het ander. Maar mensen weten dit vaak niet. Ik vind het wel slecht dat de ambtenaren op het gemeentehuis dat niet weten. Het is jammer dat de mensen uit de gemeente dit niet weten, maar het is nog slechter dat sommige ambtenaren op het gemeentehuis dat niet weten.

We krijgen bijvoorbeeld heel veel schuldvragen. Dat kunnen we allemaal individueel gaan zitten doen. Maar onze opdracht is ook mensen in hun eigen kracht te zetten, dat aanboren. Je komt bijvoorbeeld bij mensen die hebben zakken vol met post, want die willen ze allemaal niet meer lezen want het is toch alleen maar ellende, maar wil je die schulden voor mekaar hebben dan moeten al die zakken wel open. Dat kan je wel samen doen maar dat kan iemand wel zelf doen. Maar misschien niet in zijn eentje thuis. Dus ga hier eens iets organiseren, een of twee keren in de week waar iemand hier gaat komen met zijn zak vol en gaat het hier zelf zitten doen. Maar er is dan wel iemand in de buurt die eventueel hem of haar kan assisteren. Ook kijken hoe je meer groepsmatig kunt gaan werken in plaats van alles individueel. En dan zien mensen hierdoor, oh ik ben niet de enige. Het is met schulden wel eens lastig want dan schamen mensen zich ervoor. Zo kijken we binnen ons netwerk welke vragen kunnen we preventiever aanpakken. Precies hoe jullie nu doen met dit project waar jullie de burgers benaderen om te zien wat er allemaal speelt; zo kunnen we het zelfde doen rond een bepaald onderwerp dat zich nu ook afspeelt. Dus zo begin je al te vermengen, je haalt deskundigen binnen (vanuit andere gebieden).

Wij kennen de Stichting Leergeld. Mensen die financieel achterblijven, dan proberen we mee te denken. De kinderen mogen niet de dupe worden van de financiële situatie van de ouders. Je probeert de mogelijke achterstandssituatie zoveel mogelijk te beperken.

Via MEE Veluwe verneem ik dat er veel mensen zijn die niet weten hoe ze hun geldzaken moeten regelen. Ik mis ten opzichte van de gemeente Apeldoorn vrijwillige netwerkorganisaties zoals de Voedselbank, diaconie van de kerken, schuldhulpmaatjes. We moeten proactief propageren. Mensen weten niet waar ze terecht kunnen. De gemeente Voorst heeft wel contact met maatschappelijke netwerkorganisaties, maar niet met vrijwillige

organisaties. Juist bij de kerken is vaak geld beschikbaar, zodat mensen vanuit andere potjes geholpen kunnen worden. In Apeldoorn zijn er drie vrijwillige organisaties waar men terecht kan voor hulp, de Kap, Humanitas en diaconaal steunpunt vanuit de kerken. Eén van de projecten is “vakantiegeld samen delen”; een initiatief vanuit de kerken. Burgers kunnen anoniem een deel van hun vakantiegeld doneren. Er wordt dan een formulier ingevuld door de mensen die hiervoor in aanmerking willen komen en aan de hand hiervan wordt de donatie anoniem in een enveloppe afgeleverd bij de mensen die van het minimumloon moeten rondkomen. Dit geld kan bijvoorbeeld ook besteed worden aan uitjes voor de kinderen of een abonnement voor de kinderboerderij.

Vanuit het bedrijf proberen we mensen te helpen en dat betekent ook als iemand meubels bij ons koopt dat je het dan gratis laat bezorgen, dat je er niets voor vraagt. Normaal betalen mensen ervoor om het te laten bezorgen. Als mensen privé wat nodig hebben, dan proberen we daarin wel te helpen. Vroeger leenden we ook wel eens geld uit maar dat is een aantal keren misgegaan dus dat doen we niet meer, weet je wel. Dat is een bedrag dat ze dan ook niet kunnen terugbetalen. Maar goed wij gaan ook een keer met een groepje schilderen of klussen. Er was laatst een vrouw waar ik op bezoek was en die was door de bank heen gekrakt en zo. Dan regel ik een paar stoere mannen uit het werk die daar dan een avondje de boel gaan oplossen. Op die manier proberen we mensen te helpen. Ja goed dat is incidenteel en niet structureel.

Jongeren met valse start op weg helpen

Er is onzekerheid over of de jongere in een instelling kan blijven. Kortdurende indicaties. Wanneer jeugdwet, wanneer Wmo/Wlz? Jongere valt tussen wal en schip, er mist aansluiting met DUO en de bijstandswet. Jongeren hebben geen perspectief. Als je een jongere bent die een studie wilt volgen en de ouders hebben geen geld. Wat dan? Sluit DUO dan aan? Er zou een pot geld moeten zijn voor jongeren die met een valse start in het leven beginnen waarvan de ouders niet in staat zijn financieel te ondersteunen. Dat de jongeren geholpen kunnen worden.

Voorlichting geven aan jongeren

En het voorlichting geven aan jongeren op middelbare scholen. Die gaan straks een telefoonabonnement afsluiten en hoe ga je dat dan doen? Want dat is een bron van ellende, hoor. Ja, vooral telefoonabonnementen. Dat kost heel veel geld. Schulden op telefoonabonnement, dat kom ik veel tegen. Dat komt omdat iedereen graag mee wilt doen/ en die abonnementen lijken soms aantrekkelijker dan dat ze in feite zijn.

Je eigen kinderen meegeven hoe het zou moeten. Ik ben ook opgevoed over het gebruik van geld en als je iets graag wilt hebben dat je dan moet sparen of werken.

Ik wil wel als gesprekspartner figureren en voorlichting geven op scholen. De jeugd voorlichten over zaken als wat is geld, hoe maak je ze bewust hoe ze met geld moeten omgaan. Ik heb regelmatig gesprekken met andere organisaties, recent met MEE Veluwe over hoe kun je dingen kunt veranderen. Ook door gesprekken te voeren met kerken over mensen met verborgen armoede, dit heeft ertoe geleid dat ik vijf adressen mocht aanleveren waar anoniem een enveloppe werd afgeleverd. Ik heb daarnaast contact met de formulierenbrigade, op deze

manier kan er informatie uitgewisseld worden of worden doorverwezen. Eén keer per maand heb ik overleg met Sensire en de woningstichting om een deurwaardersprocedure te voorkomen. Dit kost tijd die ik normaal gesproken kan besteden aan klanten, maar de gemeente moet dit faciliteren om betere hulp en dus maatwerk te kunnen leveren. Er moet ook gekeken worden naar wat het overleggen oplevert. We moeten juist veel overleg plegen met andere instanties en out of the box denken voor het belang van de klanten en niet alleen maar afrekenen en denken aan het eigen belang. De afgelopen twee jaar is er geen sprake geweest van een woninguitzetting of afsluiting van gas/licht en elektra door het houden van intensief contact. Dat is een mooi resultaat van het contact onderhouden met andere organisaties.

Ja. Dat vind ik niet makkelijk om daar zelf wat over te zeggen. Ga het toch proberen. Je praat vanuit een referentiekader. En mijn referentiekader is dat ik binnen kaders mij uitstekend kan redden. Je hoopt dat het eigenlijk ook voor iedereen het geval is. En als ik dan naar mijzelf kijk, dan heb ik idee van zo, zorg ervoor dat je geen bokkesprongen maakt. En zorg ervoor dat je inderdaad binnen die kaders blijft die jij jezelf hebt gesteld en dan gaat het goed. En dan heb je ook geen problemen. In de zin van financiën. Natuurlijk zijn daar aspecten die daar van invloed op kunnen zijn. Kinderen die je moet helpen, eventuele scheiding of anderszins vervelende dingen en daar kom je ook weer mensen tegen die dat ervaren en op zo'n manier in de problemen komen.

Ervaringsdeskundigen inzetten

Voor het doorbreken van de armoedespiraal zou het goed zijn om kinderen die langdurig in armoede hebben geleefd op te leiden tot armoedespecialist. Zij kennen van binnenuit de problematiek. Ze zouden moeten worden opgeleid om daarna mensen te helpen. Ze zijn heel geloofwaardig. Je helpt een kind om eruit te komen omdat ze een baan krijgen later. En deze persoon helpt later mensen die in armoede leven. Daar zijn in Nederland al ervaringen mee opgedaan. Dit zou moeten werken in kleinere gemeenten. Het hoeft ook niet zo veel te kosten, levert veel op. Het is natuurlijk wel een meerjarenbeleid voor ze zover zijn dat ze anderen kunnen helpen. Geen quick fix dus.

Zelf heb ik 25 jaar in Latijns-Amerika gewerkt met bosbouwprogramma's en armoede mee gezien. Dan zie je dezelfde soort dingen die kunnen werken en die niet werken. Wat helpt is dat de geholpene iemand treft die hen werkelijk begrijpt en meedenkt en meevoelt. De baliemedewerker kan daarom ook niet de boel oplossen; zij moeten het goed detecteren.

Vraag aan mensen die eruit zijn gekomen: wat had hij nou nodig gehad om te voorkomen dat bijvoorbeeld schulden zijn ontstaan. We willen met z'n allen wel heel veel ballen tegelijk in de lucht houden. Vragen van alles van elkaar, er is een hoge druk.

Hoofdstuk 15: Tolerantie en begrip, of een gebrek daaraan

15.1 Invloeden op de tolerantie en normen

De media heeft negatieve invloed op tolerantie en normen

Als probleem zou ik willen noemen de invloed van televisie en moderne communicatiemiddelen op de jeugd. Ik vind het zo jammer dat ze in sportief opzicht leren dat volwassen mensen het normaal vinden om te spugen, elkaar onderuit te schoppen en een scheidsrechter te beschimpen.

Het meest knellende hieraan is dat ze dingen normaal gaan vinden die niet normaal zijn. Wij hebben daar als voetbalclub een oplossing op gevonden waarbij ze op 15-jarige leeftijd een scheidsrechterscursus moeten gaan volgen waardoor ze leren om ook de andere kant van dat gedrag te ervaren. Fluiten maakt ze bewust van normen. Een achterliggende oorzaak is het aannemen van een negatieve houding die overeenkomt met wat ze volwassenen zien doen en uit stoerdoenerij ten opzichte van vriendjes. In feite worden ze opgejut door elkaar. Ook de voorbeelden die ze zien bij senioren die a-sportief gedrag laten zien levert een bijdrage aan die negatieve houding. Dat gaat soms van dik hout zaagt men planken. Daar moet je een positieve maar duidelijke houding tegenover stellen. Bijvoorbeeld door bij het toekennen van een strafschoep ook de afweging te maken om een speler niet uit het veld te sturen omdat daardoor de hele wedstrijd negatief wordt beïnvloed. Dat is dus anders bij het behandelen van een grote mond daar moet je duidelijk grenzen bij stellen en aanpakken met een gele kaart. De ambitie wat je zou moeten willen bereiken kunt u hier rond de velden zien: hebt respect voor de ander. Dat moet leidend zijn. Wanneer volwassenen dat uitstralen nemen jongeren dat over. En wanneer dat respect er is voorkomt dat ook maatschappelijke problemen in de toekomst.

Mensen worden argwanend en voelen zich onveilig (angst voor terrorisme) en mensen weten niet wat ze er mee moeten. Ik spreek mensen in de wijk en die zien soms dingen waar ze bang van worden maar durven dit niet te melden of zijn te bescheiden. Ze zouden wel moeten melden bij 112 en 112 moet beter opgeleid worden om te kunnen beoordelen of een melding gegrond is of niet. De hele maatschappij ligt omver en de media beïnvloedt de onveiligheidsgevoelens. De berichtgeving is negatief vooral de koppen in de kranten. De media wil sensatie. Bij de Stentor en Voorster nieuws valt dit nog mee. Vooral een aantal programma's op televisie brengen heel negatief nieuws dat mensen angstig maakt (zoals Pauw). Toen ik bij de ME in Den Haag werkte aan den lijve ondervonden. Tijdens een demonstratie gooide iemand een fiets op mijn hoofd. Dit werd niet gefotografeerd. Toen ik daar op ingreep wel en die foto verscheen in de krant. Op persvrijheid heb je geen invloed, dat is vrijheid van meningsuiting. De overheid kan er wel wat tegen doen door er wat tegenover te stellen. Nu is het een eenzijdig verhaal en presentatoren sturen het een bepaalde richting op en de burgers kijken naar allerlei programma's die aan stemmingmakerij doen. De overheid

moet met duidelijke en eerlijke informatie komen. Door die angst, ondanks dat zijn er wel mensen die goede initiatieven doen, zoals de burgerparticipatie, buurtpreventie, preventie apps en op twitter, en dat werkt.

Dilemma wordt groter omdat het steeds meer uitvergroot wordt. Vroeger moest je een brief schrijven naar de krant of de gemeente als je iets wilde of vond. Tegenwoordig kun je overal meedenken. Dat wordt ook gevraagd. Dan krijg je vaak en al gauw allerlei ongenueanceerde dingen. Daarom is het voor ons allemaal behoorlijk lastig om een goede modus te vinden. Ik las net in de krant dat Öz allemaal doodsb bedreigingen krijgt naar aanleiding van zijn programma. Je eigen mening, die je ook denkt goed te verdedigen, heeft de ander gelijk commentaar op. Dat mag, maar dan netjes. Constructief denken is daarin belangrijk.

Onbekend maakt onbemind

Ik denk dat de kern van alles is, het onbegrip en het ontbreken van kennis bij mensen. Want als je iets niet kent, vind je het al snel raar en eng. Terwijl als je iets weet, wie het zijn, hoe ze zich gedragen, als je weet waar bepaald gedrag vandaan komt. Het begrip kweken dan wordt het al veel makkelijker te accepteren wat het is. De onkunde en het onbegrip dat is wel het knellendst. Ja, ik denk dat het hier ook mee begint. Andere oorzaken vind ik wel een lastige. Die zullen er vast zijn. Want het is ook natuurlijk een maatschappelijk probleem wat wij zelf gecreëerd hebben. Want in de jaren 70 hebben we mensen met een beperking vooral weggestopt in de bossen met een hek eromheen. En daardoor creëer je ook een probleem. Dat mensen het niet kennen, mensen met een beperking. En iets wat er al jaren is heb je ook niet in twee gesprekken omgedraaid.

Project 'Dit ben ik' – hoe kijk je tegen de ander aan of project 'weggezet' met excursie naar Westerbork. Is dit oude koek om te herdenken? Thema homoseksualiteit wordt door ons zelf of COC uit Arnhem behandeld. Het bewust maken van de stap tussen mensen discrimineren en in elkaar te slaan. In klas 2 wordt 'Uit de kast' van Arie Boomsma gebruikt. In groepjes praten zij erover. Ik vraag dan hoe zouden jouw ouders reageren of bij de scene dat in een vriendenclub de jongen uit de kast komt. Dan vraag ik zou jij dit tegen jouw vrienden durven zeggen en hoe reageren zij dan? Ik was geschokt dat een meisje zei 'dan zou voor mij de vriendschap klaar zijn, dan kan ik iemand niet meer vertrouwen'. Ik vroeg wie gebruikt het woord 'homo' vaak? Bijna alle vingers omhoog. Het lijkt bijna normaal homo te gebruiken, wanneer een bekertje drinken wordt omgegooid of 'uitkijken homo'. Je zegt het zo gemakkelijk, terwijl bij de oefening 'over de streep' bijna iedereen zei dat je niet kan zien wie in een groep homo is. Ik wil besef kweken om jezelf te zijn.

Ik vind het ook een punt van zorg. Onbekend maakt onbemind. Ik constateer, dat er in de kleine (woon-)kernen meer sociale controle is binnen de bevolking. Bijvoorbeeld een buurtfeestje onlangs. Er ging een app rond over een paar Somaliërs in het dorp. Blijkbaar trokken zij de bijzondere aandacht door hun afwijkende huidskleur. Ik heb het idee dat men in kleinere kernen daar wat meer moeite mee heeft dan bijvoorbeeld hier in Apeldoorn. Ik vind het goed dat er een multiculturele samenleving is. Dit voorkomt excessen, en we maken van de

mensen geen tweederangsburgers. Het gevolg is dat er wederzijds respect en acceptatie ontstaat. Een vrede op aarde gaat misschien wat ver, maar toch...

Er is een enorme drempel, de inwoners van Voorst vinden het doodeng om hier te komen. Mensen hebben een slecht beeld van De Beele. Dit beeld komt van vroeger af en de inwoners van Voorst denken nog steeds dat er alleen maar "schoffies" op het terrein werken en wonen. Het probleem is dat er te weinig wordt samengewerkt tussen De Beele en de inwoners van Voorst. Ze weten ons niet te vinden. Ze weten niet wat hier zit/speelt omdat ze erg onwetend zijn over wat er hier gebeurt. Vroeger was De Beele heel anders en zaten er echt straatjongens. Dat is nu heel erg veranderd in positieve zin. Maar de verhalen gaan nog steeds de ronde dat het hier nu net zo loopt als hoe het vroeger liep. En je weet hoe dat gaat en vooral in een dorp dan worden de verhalen alleen maar erger. Het is onwetendheid, de verhalen gaan in het dorp maar de mensen komen zelf niet kijken hoe het eraan toe gaat.

Bij ruimtelijke ordening is het afwegen van belangen. Ik hecht daarbij aan cultuurhistorie. Ik kom tegen: 'Ik heb een belang om een mooi pandje te slopen.' Zonder oog te hebben voor de historie. Dan prevaleert het eigen belang. Besef van cultuurhistorie mis ik. Dat is niet bijgebracht. De mensen na de oorlog zijn bezig geweest met het land opbouwen en rommel opruimen. Dat leidt tot gebrek aan inleven in een ander. Heb je het recht om je te bemoeien met een ander? Mijn stelling is dat is je plicht. Wij hebben 17 miljoen voetbalcoaches. Daar bemoeit men zich wel met het voetbal.

Er is meer criminaliteit. Er is meer "hangjeugd". Deze groep scheldt mensen uit. Dit wordt ook mede gezien als puberaal gedrag. Voorbeeld is de hangroep tegenover de scouting. Deelnemers en vrijwilligers worden uitgescholden. Ik denk dat dit komt door onwetendheid over wat de scouting doet. Het wordt als suf ervaren. Dit terwijl scouting juist ook gericht is op kinderen die weinig sociaal zijn, het is niet prestatiegericht. Ook tegenover de brandweerkazerne is hangjeugd. Ramen worden ingeslagen en zijn er meer inbraken.

15.2 De samenleving is veranderd

De samenleving is individualistischer en hierdoor minder tolerant

Ik zie daarin een verschil met vroeger. De maatschappij is nu veel individualistischer geworden, de mensen zijn meer individueel ingesteld. Het is altijd zo, nou als we het toch over die mensen hebben, iedereen vindt het hartstikke belangrijk dat we er wat aan doen. Maar als ze op 10 meter van je huis komen wonen dan is het niet goed. Dan is het meteen weer dreigend, mijn huis dat daalt in waarde tot en met weet ik veel allemaal. Ja, dat is wel, als je tussen vroeger en nu kijkt, dat is wel verandert.

We worden steeds minder tolerant, we accepteren steeds minder van elkaar. Dan heb ik het niet over de gemeente Voorst, over de raad, dit huis maar over de hele wereld om ons heen. Mensen dreigen, grensoverschrijdende manier. Ik kom niet in dialoog en debat.

Het klinkt allemaal een beetje cliché, maar gewoon wat aardiger voor elkaar te zijn, elkaar wat proberen te helpen. Ik kom net uit Frankrijk, Alpe d'Huez ben ik een week geweest, en daar is het gewoon, als de wereld zo is als die week daar, dan zijn we met z'n allen blij. Die krijg je

nooit zo mooi. Als iedereen nou gewoon een beetje aardig tegen elkaar is, en gewoon een beetje normaal doet, en een beetje begrip voor elkaar toont, en ieders zijn mankementen ervaart, dat geldt met alle dingen. Iemand die dik is, help hem af en toe een keer. Dat is wat je er zelf aan kan bijdragen. Bij de Alpe d'Huez gaat iedereen voor 1 doel, de KWF, de kankerbestrijding, iedereen is goed gemutst, dat gaat goed. Als ik nu aan de weg ga staan en ik steek mijn duim op, dan denk ik dat het een half uur duurt, als ik geluk heb, er iemand stopt. Ik heb daar de duim nog niet omhoog en er trapt iemand op de ruim van 'goh, wil je met me mee?' Valt daar iemand, dan staat er iemand op en die helpt je overeind. Het is niet ik-ik-ik. En ik denk dat we dat in de hele maatschappij iets moeten veranderen, het is niet ik, maar het zijn wij. Het klinkt alsof ik een wereldverbeteraar ben, maar dat is het wel.

Mensen zijn steeds meer grensoverschrijdend

Wat ik ook zie is een algehele normvervaging. Het politieapparaat wordt steeds minder. Ik heb het idee dat mensen steeds meer grensoverschrijdend zijn. De hele islamisering daar maak ik mij ook zorgen over. Niet de islamisering maar de radicalisering, ik heb ontzettend veel respect ook voor moslims die zich daar tegen verzetten. En die lopen te schreeuwen dat die bomaanslagen en dergelijke niet goed zijn. Maar daardoor ontstaat wel een maatschappelijke onrust en een maatschappelijke angst.

Als ik naar de samenleving in Terwolde kijk, zie ik steeds meer een ver van mijn bed show. Saamhorigheid en een deel fatsoen verwateren. Onder anderen aantal bewoners van de Scherpenhof houden geen rekening met normen en waarden van het dorp. Dat de saamhorigheid minder wordt, hierdoor word je als samenleving minder sterk. Veiligheid op straat. Naarmate de wereld groeit en zich ontwikkelt geeft dit op deze vlakken problemen.

We moeten bereiken dat de mentaliteit verbetert, meer respect voor overheidsdienaren en ouders. Überhaupt respect voor anderen, voor andermans spullen en de leefomgeving. Er wordt zoveel vernield. De te makkelijke houding van de jeugd moet verbeteren.

Ondernemers zijn niet altijd ondernemend en dit valt tegen. We zijn verwend geraakt en de algehele mentaliteit van de mensen is een probleem.

Ook zie je een vervaging van normen en waarden (reden? Misschien ook de tv) vroeger bepaalde de gemeenschap en de kerken de normen en waarden voor de burgers. Overal waren duidelijke regels en afspraken over. Maar de kerken lopen leeg ook hier in Bussloo en er komt niets voor in de plaats. Nederland is vol, mensen leven op een kluitje en dat geeft spanningen. Hufterigheid heeft te maken met rekening houden met elkaar dat is samenleven.

Normvervaging komt door de alles kan en moet kunnen mentaliteit en over al moet over worden gepraat en overlegd (poldermodel) er zijn geen duidelijke afspraken meer waar iedereen zich aan houdt dit geldt ook voor de ik-mentaliteit en ik gerichtheid. Mensen worden steeds egoïstischer en houden geen rekening meer met elkaar.

We moeten willen bereiken dat we mensen bewuster maken met betrekking tot gezonder leven en verantwoordelijker voor hun eigen toekomst en werk. Mensen in de zorg een menswaardig bestaan bieden. Omdat er teveel kan in deze maatschappij, alles moet maar kunnen. De

discipline en normen en waarden zijn te soepel geworden. Veel mensen zeggen dat zij zelf wel kunnen uitmaken wat zij doen of niet doen. Meer handhaven op overlast.

De auto's die er nu staan zijn van ouders. Niet meer van docenten, die hebben het binnen een week afgeleerd. Mensen die even iets op school moeten doen. In ieder geval, ze komen niet hier, dat is wel duidelijk. De ouders zijn precies hetzelfde als de kinderen. Luister als ik een boodschap in het dorp moet doen en er is net geen grijze parkeerplaats maar er is nog wel ruimte om de auto neer te zetten als ik bij de schoenmaker op moet halen, dan zet ik hem er ook neer. Ik bezondig mij er net zo goed aan. Dus het is niet zo dat ik het van een ander vind, ik doe het zelf ook. Dan denk ik ook; ik zet hem er ook neer anders moet ik 3x een rondje rijden. Dus dan zet ik hem er ook zelf neer. Ik zie niet alleen de splinter in het oog van een ander en zie de balk in mijn eigen oog niet, ik doe het zelf ook. En nu zie ik; het is toch wel irritant en ik moet het voorkomen en dan doe ik het niet of minder.

Laat de asielzoekers de rotzooi op straat maar opruimen. Geef ze een knijper en een plastic zak, van de 10 wordt er vanzelf 1 chef die het gaat regelen, prima, hebben we de boel schoon, doen ze er wat voor, prima. En als er iets weggegooid wordt moet je net zien, maar ja, dat vind ik wat minder. Als het altijd opgeruimd wordt, gaan mensen niets meer op de grond gooien. Als ik in het buitenland loop in een mooie schone winkelstraat, en ik loop met een sigaretje dan druk ik hem niet op de vloer uit, maar als ik hier op straat loop dan druk ik hem uit op de straat. Dat doe je daar niet want daar is het schoon en hier 10 peuken en dan is de 11e ook geen probleem. Dus ik doe het zelf ook mevrouw.

De samenleving is harder geworden

Waar ik soms nog wel een beetje mee loop te stoeien is de hardheid van de samenleving. Of ik mij echt zorgen maak weet ik niet. Maar ik zie dat wel gebeuren. Bij de Nederlandse verkiezingen maar ook in Amerika natuurlijk, als ik zie hoe hard dat wordt gespeeld, dan denk ik ja. Dat baart mij wel zorgen. Want de jongelui gaan dat deels normaal vinden. Is dat een goede beweging? Ja, daar heb ik een hard hoofd in. Maar dat spel wordt wel zo gespeeld. Ja, ik denk dat mensen daar wel last van hebben. Dat je als Nederlanders zeggen wij dat we tolerant zijn en een open land. Maar dat, ik ga graag naar het buitenland ver op vakantie, we gaan volgende week ook weer naar Thailand, als ik zie hoe gastvrij je daar wordt behandeld. Dat zie ik al op Schiphol hoe sommige dames, of jongens daar achter de balie sta. Nou ja hoe gastvrij zijn wij? Ik heb het idee van, wij pretenderen dat wel maar volgens mij raken wij die eigenschap als land wel kwijt. En ik denk door hardheid worden de spelletjes harder gespeeld. Is er ook minder oog voor mensen die het moeilijker hebben. En als dat echt door gaat ontwikkelen ja dan ja, dan krijgen wij een ander Nederland. En dat is denk ik niet het Nederland waar ik in wil zijn.

De maatschappij verhardt, mensen hebben lange tenen en zijn moeilijk voor rede vatbaar. "Ik mag het wel". Mensen reageren "wie ben jij dan wel niet". Daar erger ik me aan. Het ik is belangrijker dan de samenleving. Het eigen leven is belangrijk. Ik zie het om ons heen gebeuren. Ik erger me mateloos. Mensen staan onder tijdsdruk. Ze moeten van alles doen. Ze nemen de thuissituatie mee. Je merkt het aan de reactie van mensen. Ook naar autoriteit is

geen respect meer. We moeten meer oog en oor voor elkaar hebben. Tolerant voor elkaar zijn. Daar zouden we als gemeenschap wat mee moeten doen. Zo dat de samenleving wat prettiger wordt. Als we elkaar accepteren zoals we zijn. Je mag je eigen mening hebben, accepteer dat van elkaar.

Daarnaast is er maatschappelijke verruwing. Dit maken wij ook mee omdat er in algemene zin minder respect is voor andermans eigendommen en voor elkaar en minder rekening wordt gehouden met elkaar (omgangsvormen, kort lontje). Wat wij ook zien in het verlengde hiervan is dat de politie zich terugtrekt van het platteland. Dit is ook een zorg voor ons, want veiligheid is erg belangrijk. Individualisering, maatschappelijke verruwing, hangplekken en veiligheid liggen in elkaars verlengde. Ik zie ook hoe collega's soms bejegend worden. Dat is niet een manier waarop we willen leven en werken. Mensen zijn bang om te corrigeren en dat is een zorgelijke ontwikkeling. Men gaat bepaald gedrag normaal vinden en dat leidt tot angst. Er moet een corrigerende macht zijn. Van de politie gaat ook niet de corrigerende functie uit. De samenleving wordt steeds ingewikkelder als de tolerantiegrens steeds lager wordt.

Burgers zijn mondiger en brutaler

Grenzen vervagen rondom burgers. Eerder was er meer sociale controle en meer beleefdheidsnormen. Ik heb het idee, ook in mijn beroep, dat overal wat van gevonden wordt. De klant is koning en er wordt veel geëist, niet altijd op de meest vriendelijke manier. Dat zie je met veel veeleisende kinderen naar docenten, met burgers naar politie, met reizigers naar NS-medewerkers, etc. Eigenlijk dus overal en met iedereen.

De wereld wordt brutaler. Door individualisering zijn er minder normen vanuit groepen. Mensen worden steeds mondiger. Mensen hebben ook toegang tot internet, kunnen makkelijk bij informatie, bijvoorbeeld over ziekten, komen.

Een andere oorzaak is de assertiviteit van de burger. De directe benadering van de burger. Mensen gaan hun rechten opeisen. Directe agressieve benadering. Er is een mentaliteit verandering. Organisaties, bedrijven en instellingen staan onder de loep. Steeds meer worden zij afgerekend op cijfers, wetten en prestaties. Hoge prestatie indicator.

En een grote mond, dat hebben ook vrij veel mensen tegenwoordig denk ik. Vraag maar eens heel netjes of zij ook niet vinden dat hun kind te dik is, je krijgt een sneer terug. En dat is gewoon onze maatschappij van tegenwoordig. Dat klinkt zo ouwelullig, ik heb wel het idee dat dit anders is dan vroeger. Als de jongeren een agent een high five zien geven of een grote mond zien hebben in het ergste geval. Ik weet nog, een politieagent was nogal een dingetje vroeger. Ik geef zelf training aan jongens van 6 tot 17. Het is dat ik zelf een grote man ben en een grote mond heb. Maar als ik zie hoe zij over andere jeugdtrainers heen lopen, dat is wel een ontwikkeling. En volgens mij draaien we dat ook niet zo snel meer terug met z'n allen. En ik weet ook niet of dat moet, misschien is het tegenwoordig ook nodig om een beetje mondig te zijn. Volgens mij is dat een hele verschuiving van normen en waarden, en wie ben ik om daar landelijk wat aan te gaan doen. Ik begin bij mijn eigen kinderen en ook de jongetjes die ik train. En op de scholen waar ik vertel dat wij als team samen werken en dat we wel degelijk met elkaar moeten doen, ook al is iemand niet je beste vriend.

Door social media is het gemakkelijker om intolerant te zijn

Er wordt veel te veel op elkaar gelet. Mensen moeten voor zichzelf denken en spreken en elkaar niet zo op de huid zitten. Sociale media speelt hierin een grote rol. En mensen ergeren zich te veel aan elkaar. Mensen maken een te groot probleem van alles en mensen leggen elkaar normen en ideeën op over hoe je zou moeten leven en hebben altijd een mening over elkaar. Er wordt voor je bepaald hoe je zou moeten leven en als je afwijkt in gedrag of uiterlijk kan je in een isolement raken.

Mensen vinden overal wat van. Dit zie je vooral in de social media. Het is een makkelijke manier om alles wat je vindt de wereld in te sturen. Is ook een manier om negatieve uitingen kwijt te kunnen. Zo krijg ik via facebook te horen wat er niet goed is aan de vereniging in plaats dat mensen naar me toe komen om erover te praten. Kan ook positief zijn omdat het mensen verbindt en koppelt (is preventie).

Waar ik me zorgen over maak, is de invloed van social media op de jongeren. Pubers overzien niet alle informatie die ze krijgen en gecombineerd met de anonimiteit levert dat gevaren op. Pesten is natuurlijk het bekendste voorbeeld, maar er speelt veel meer en dat kan leiden tot uitsluiting van de goede groep en insluiten in de verkeerde.

Wat ook gebeurt, is dat er heel snel berichtjes worden gestuurd over mensen, wat je van iemand vindt of niet van iemand vindt, heel persoonlijk. Zo werkt dat op social media. Maar daar gaat heel veel tijd en energie in zitten, terwijl heel veel mensen dat niet willen en denken wat moet ik met die rotzooi en daar dan weer op moeten reageren vinden ze. Dat zie je toch in de berichtgeving in de kranten en dat gedoe met Sylvana Simons. Als mensen gewoon met elkaar praten zou dat niet gebeurd zijn. Je krijgt een spiraal waar je niet meer uit komt. Ja dat kost heel veel tijd en energie. Terwijl ik vind, als je een probleem met iemand hebt, dan ga je er even heen en dan praat je met die persoon en dan is het klaar. Dat werkt naar mijn idee veel makkelijker. We hebben het nog niet eens over pesten van kinderen gehad met twitter berichtjes en zo. Dat is al een flink aantal jaren zo. Vroeger wist je welke hoek je niet langs moest lopen omdat daar mensen stonden waar je niet langs moest lopen. Tegenwoordig krijg je dat automatisch op je telefoontje dat ze je staan op te wachten, maar dan weet je niet waar. En daar kun je ook heel moeilijk achter komen, dan moeten ouders al berichtjes gaan controleren. Ik vind social media niet een fijn medium. Het kan heel anoniem, iemand kan zo een berichtje sturen naar iemand. We zijn al vier jaar bezig met kanjertrainingen om kinderen zover te krijgen dat ze zichzelf goed aan sociale veiligheid houden, dat ze zich aan bepaalde afspraken houden. Werken met mobieltjes en dingen als twitter en facebook, gaat zo makkelijk en anoniem. Je kunt heel makkelijk een oordeel zo de lucht in doen en mensen zijn zich daar heel weinig bewust van. Je hoeft nergens bij stil te staan, het heeft weinig barrières. Wat dat betreft is het goed dat er gerechtelijke uitspraken over gedaan worden, op die manier hoor je niet met elkaar om te gaan, of het nu discriminerend is, of pestgedrag, maakt niet uit. Het is makkelijk eigenlijk, mensen doen het zomaar.

Ja, je ziet de technologische ontwikkeling heel erg snel gaan. Social media gaan als een razende. En dat heeft soms ook weleens tot gevolg dat de nuance verdwijnt. Dingen worden

klakkeloos op facebook gezet. En dat zie ik hier ook op de basisschool dan hebben ze verschillende groepsappjes en voor je het weet heb je gedonder en gedoe omdat de ander net de opmerking iets anders heeft bekeken dan degene die het erop heeft gezegd. En dat levert wel complexiteit op. En om hier mee om te gaan, geven wij ze les in mediawijsheid. Over wat doe je nu wel en wat niet. En op het moment dat wij merken dat er dingen gebeuren dat bespreekbaar maken met de groep. En dat is soms het lastige, soms heb je niet eens in de gaten dat het gebeurt. Dat maakt het soms weleens lastig dat zulke onderhuidse dingen spelen. Aan de andere kant je kan het niet tegen houden, dat is wel de maatschappij van nu. Je kunt moeilijk zeggen dat mag niet. Waarin je vroeger een duidelijke scheiding had tussen school en thuis, is die scheiding gewoon weg. Ja, die is weg door de social media. Als je een groepsapp hebt dan vindt dat plaats na schooltijd. En als daar dan ruzie ontstaat dan houdt die ruzie niet op, op het moment dat het kind de school binnen stapt. Kinderen weten en zien veel meer van mekaar door social media. Dat is niet erg want het levert ook mooie dingen op maar ik vind het wel een gevaar dat de nuances weggaan.

Omdat het er zomaar wordt op gekwakt. En iemand uitschelden op WhatsApp is net wat makkelijker dan wanneer je elkaar recht in de ogen kan uitkijken. Want het is een snel vluchtig medium. Het is erop gezet voordat je het in de gaten hebt. Daar zijn kinderen zich niet altijd van bewust. Dus dat vind ik wel een taak van de school om kinderen daarin te onderleggen. En de kinderen reageren positief op de social media lessen. Je moet ze het toch leren daar mee om te gaan. Want ze zijn zich er niet altijd bewust van de gevaren van social media.

Trouwens, nog een ander probleem van deze tijd is social media. Dat is voor leerlingen een heel heftig iets, killing. Ja absoluut. En je kunt voorlichtingen geven, je kunt er alles meedoen, maar dat is echt zo'n enorm probleem vind ik. Het probleem is dat je heel makkelijk alles eruit kunt gooien. Dus je kunt tegen iemand zeggen, je bent een hoer, op WhatsApp. Want echt iemand aankijken of een reactie terugkrijgen kan niet. Dus je kunt heel makkelijk dingen doen. Iemand uit de groep verwijderen; hé dan ben je toch ineens wel heel eenzaam. In een klassenapp. En dan denk je, moet ik me hier al druk ommaken, maar dat moet je dus wel. Ik zeg, ik wil geen groepsapp, ik ga niet in jullie groepsapp, ik ben niet jullie vriendje of vriendinnetje. Maar probeer er normaal mee om te gaan, gebruik het waarvoor het is. Maar dat is lastig. Het gaat een hele tijd goed en dan ineens. En dat is vooral bij meiden. Dan gaan daar weer allemaal dingen in omspelen. Dat is echt een gedoe. Die heeft met die gezoend, weet je het al? Bij jongens is dat na een tik klaar. En daar hebben we hier op school ook wel problemen mee gehad. En ik denk dat het hier nog meevalt als ik anderen hoor, maar het is er wel. Absoluut. En inderdaad foto's, niet nadenken van meiden, onder druk voelen staan. Echt een mega probleem.

Wat ik wel een probleem vind van deze tijd, is social media. Er wordt veel geoordeeld, beoordeeld, van alles staat in de krant. Dingen die niet waar zijn worden voor waarheden aangenomen. Familie wordt belastend met onjuistheden. Mensen hebben altijd wel geroddeld en dat zal ook nooit over gaan, maar het wordt wel erger door social media. Heel veel mensen reageren. Mensen die het aantrekt zijn erin geïnteresseerd. Het wordt allemaal veel groter gemaakt. Wat ik het kwalijke vind is dat er dingen in de krant komen te staan die niet waar

zijn. Voorkomen doe je dat denk ik toch niet. Mensen die er kwetsbaar voor zijn, dat vind ik wel een gevaar. Er gebeurt iets in het dorp, dan kun je het haast niet meer voor je houden. Hele dorp weet het. Meer privacy zou op z'n plaats zijn. Je weet niet altijd alle ins en outs, oordeel dan niet. Voor degene zelf en de familie is dat heel erg belastend. Het is heel moeilijk die groep daarvoor te beschermen.

Het zal misschien iets zijn als een professional daarover iets op de media zegt. Graag dit niet in de media vermelden, of laat de mensen met rust. Zoals de ouders dat zeiden bij dat meisje dat vermist was, laat ons alsjeblieft met rust. Dat snap ik.

Veel digitale ontwikkelingen zijn positief te noemen. Daarnaast is er ook sprake van 'ver-asocialende' maatschappij. Jongeren kunnen steeds slechter communiceren. Communicatie verloopt veelal via apparaten, het verhaal verliest de toon en is dus op veel manieren te interpreteren. Daarbij is er sprake van hele verruwing van de maatschappij. Ik zie soms jongeren afval van zich af gooien en als je hier wat van zegt krijg je van alles over je heen. Om maar een voorbeeld te noemen. Veel zaken beginnen bij de opvoeding, hoofzakelijk door ouders.

Een oorzaak [red: van de negatieve houding richting vrijwilligers] is dat er geen saamhorigheid is in opbouw, omdat iedereen ook via de social media op de hoogte is van alles. Heleboel mensen zijn nooit tevreden. Saamhorigheid raakt weg. Ook door bezuinigen, collegialiteit wordt minder. Vragen aan mensen om je aan te passen aan een nieuwe situatie. Heel veel mensen kunnen of willen dit niet. Maak er wat van.

Pestgedrag, Economische schade, ik bedoel hoe makkelijk is het als ik een slechte ervaring heb met een lokale winkelier, terecht of onterecht; Hoe makkelijk is het om iemand af te branden en negatief in het daglicht te zetten. Dat geldt ook voor medewerkers van een gemeente en zo kun je heel breed gaan. Voordeel van communicatie via smartphone is dat je met iedereen kunt communiceren en nadeel dat je met iedereen over iemand kunt communiceren. Deze ontwikkeling gaat tot meer problemen leiden dan we op dit moment beseffen.

15.3 Intolerantie onder kinderen: herkomst en praktijk

Kinderen nemen het gedrag van ouders over

Een ander aspect is de multiculturele samenleving. Wij proberen misverstanden en onbekendheid uit de wereld te helpen. We nemen ook stelling in dit soort zaken en dat zou eigenlijk meer moeten gebeuren. Kinderen nemen het gedrag van de ouders over en daar moet je rekening mee houden.

Een oud-leerling zei dat op het CIBAP, niemand je aankijkt. Niets is daar gek, Als je hier iets doet, zelf een sub cultuurtje vormt, word je wel aangekeken. De kinderen hebben veel van thuis meegekregen, hoe er thuis over gesproken wordt. Er zijn niet veel leerlingen negatief over andere culturen, wanneer ouders open en vrij zijn. Op school reageren zij wel extremer door op elkaar te reageren. De groepsdruk speelt op deze leeftijd wel mee. Als je met leerlingen individueel praat, is het anders. Door de social media wordt er minder gepraat in de pauzes aan tafel.

Mijn kinderen hebben veel vrienden, uit allerlei landen. Ik heb nooit een onderscheid gemaakt. Die is Nederlands, die is Bosnisch, nee allemaal gelijk. Mijn kinderen gingen ook logeren bij Nederlandse mensen. En kinderen komen ook bij mij logeren. Dat is geen probleem voor mij. Nu is mijn dochter bij een verjaardagfeestje van een jongetje uit haar klas, is toch leuk!

De oorzaken van asociaal gedrag weet ik eigenlijk niet. Maar het zit wel in de gezinnen. Soms denk ik wel eens dat het een bepaald gezin of gezinnen zouden kunnen zijn. Dat klopt niet altijd, maar het wordt ook wel bevestigd. Ik merk wel dat het komt vanuit gezinnen waarmee wij vanuit school niet altijd op een lijn zitten. Tijdens de schooltijd gaat het dan nog wel goed, maar zijn ze een keer van school af dan gaan ze rotzooi trappen. Waarom? Ik weet het echt niet. Het komt de laatste tijd weer meer naar boven.

Er is normvervaging onder kinderen en jongeren

Een paar weken geleden hebben we een offerte ondertekend dat we in 2017 en 2018 alle scholen aangeboden hebben om te gaan school judoën. En dat is niet omdat ik zo veel met judo heb of om het zweten in zo'n les. Maar om het hele pakket wat daar achter zit; weerbaarheidstraining, respect voor elkaar, samenwerken. Dit zijn ook allemaal kreten die het schooljudo komt brengen. En die regelen ook de matten, de pakken. De scholen hoeven niks te doen. Zes weken lang per school. En die kreten staan achterop de pakken. En van tevoren hebben ze les gehad over die onderwerpen. En dat is dan iets, ik ben hier om de kinderen aan het sporten te krijgen maar ik probeer er ook nog wel een boodschap achter te krijgen. En dan is de vraag wel gaat het werken? Weet ik niet. Maar ik kreeg wel van directeuren heel veel terug dat er op schoolpleinen veel gescholden werd, de voetbalpotjes waren een soort oorlog en de docenten staan er als een soort scheidsrechters tussen. Op die manier probeer je dan wel op school weer een beetje respect terug te krijgen.

En normenvervaging, ik vind dat een dingetje. Kinderen vinden andere dingen normaal. Het wordt ook interessanter gemaakt op de een of andere manier denk ik. Ik ging nooit naar de supermarkt eigenlijk en ik was echt wel een hangjongere die op straat hing. Maar ik had nog wel fatsoen en ik ging echt met de grootste criminelen om, maar wij flikkerden niet alles maar van ons af rondom een bankje. Is dat preventie, weet ik niet, is het asociaal, ja. Hoe het komt, zeg het maar. Deden onze ouders het beter dan wij het nu doen? Anders sowieso.

Wij werken met jeugd en daar moet al vorming van normen en waarden en voorbeeldgedrag al vanaf het vroegste begin er zijn. Vooral scholen moeten hierop investeren– hulp en ondersteuning kunnen zij hiervoor gebruiken. We moeten leren om naar elkaar toe te stappen. Normen kunnen alleen veranderen als je je kinderen dat meegeeft.

Ik denk dat een andere ontwikkeling is dat jongeren misschien iets te vrij zijn geworden. Er mag best wel een beperking in komen van wat kan en wat kan niet. We hebben er in de gemeente Voorst nauwelijks last van. Maar zo'n ontwikkeling van normen en waarden we zullen op mekaar moeten letten dat die blijven bestaan. Als er geen normen en waarden meer zijn en we wijzen elkaar er niet op. Dan gaan we steeds verder dwalen. We moeten elkaar blijven wijzen op. We zijn mensen, we moeten elkaar durven blijven aanspreken als ik bijvoorbeeld vuil op straat gooi of als er een jeugdige herrie maakt. Ik denk dat de gemeente

het moet faciliteren. Ik denk dat we niet alles bij de scholen moeten leggen want dat vind ik een te gemakkelijk opgave. Alles wat er maar gebeurt, wordt gezegd ja daar hebben scholen een taak. Dat is deels waar, maar we kunnen niet alles bij de scholen neer leggen. Ik denk dat de gemeente het moet faciliteren. Met sociale wijkteams. En dat moet verder worden overgenomen door de ouders. Misschien ben ik zelf een van de oorzaken. We geven hen alleen maar vrijheid. Toen ik jong was nam ik ook meer vrijheid maar er zijn op een gegeven ogenblik grenzen. Kijk vrijheid is prima maar je moeten weten grenzen te plaatsen waarbij je anderen niet mag irriteren. Zodra je mensen gaat irriteren dan moet je je goed afvragen, is deze vrijheid zo bedoeld?

Ja, want ik kom ook bij jullie vaak op de Beele. Daar ligt vaak een andere problematiek aan ten grondslag. Maar ik heb jongens, doodnormale slimme jongens die gewoon op het atheneum zitten. Met zo'n grote mond dat je bij wijze van spreken dat ze op termijn, of ze gaan bijsturen en inzien dat ze verkeerd bezig zijn. Maar het kattenkwaad van tegenwoordig is anders dan wij dat deden. Dat is vernielen en voor je het weet, heb je een strafblad en voor je het weet nog erger. En dat deden mijn vrienden ook. Ik hoorde ook bij het verkeerde clubje hier. En die jongens zitten nog steeds in hetzelfde circuit. En ergens is dat ook een vorm van preventie. Nu zullen dat in deze gemeente een keer vijf zijn die helemaal de verkeerde kant op gaan en waar je een heleboel overlast en kosten aan hebt straks. Maar over het algemeen de normen en waarden ik zie dat niet als een echt onderdeel van preventie maar ik zie dat wel als onderdeel van de maatschappij. Dat heeft te maken met normen en waarden en wat vind je normaal.

Mentaliteit en gedrag van jongeren zijn problematisch

De mentaliteit van de jeugd is een probleem. De basis ligt in de opvoeding van de jeugd. En dan bedoel ik hier niet alleen de opvoeding vanuit huis, maar ook de opvoeding buitenshuis. Bijvoorbeeld, de politie en de scholen. De overheid is hierin veel te soft. Een goed gesprek werkt niet altijd en is soms niet effectief. Gewoon soms eens wat steviger optreden en aanpakken is belangrijk. Het respect is gewoon weg.

Ik zie het gedrag op jonge leeftijd van kinderen die zich niet meer bewust zijn van wat ze doen. Dat leidt tot gesprekken over mijn en dijn, vernielingen. Niet van elkaars spullen kunnen afblijven. Dat gedrag, daar zou ik meer preventie in willen hebben. Wij hebben op school niet alles in de hand. Wij willen een veilige school, maar hebben geen vat op wat daar buiten gebeurt. Ouders zien niet altijd wat kinderen werkelijk doen en ze accepteren niet wat je zegt over hun kind. Het gaat om het gedrag van kinderen en hun ouders. In het kader van preventie zou ik daar graag aandacht aan willen besteden, maar ik weet niet hoe. Ik ben ook wel verrast dat dit probleem zich zodanig voordoet, want we wonen hier niet in een grote wijk met veel flats, waar weinig leuk te spelen valt. Hier is dat allemaal niet in dit dorp. Toch gebeurt het. Pas geleden nog aan ouders gevraagd: willen jullie mee opletten, want rondom de school wordt er nog wel eens wat vernield. Maar er komen weinig reacties en ik verwacht eigenlijk dat bewoners van het dorp meer betrokken zouden moeten zijn. Ik vind het erg dat er aan andermans spullen wordt gezeten. Laatst is er iemand tegen mijn auto aangereden en die persoon heeft een briefje achtergelaten onder de ruitenwisser. Kinderen laten geen briefje achter; dat zouden ze wel moeten doen.

In mijn ogen doet de hangjeugd niets, ze roken, drinken en zijn met hun mobiel bezig. Ook betrekken zij op die manier andere jeugd erbij. In mijn tijd ging dat wel anders. Zo ben ik niet opgevoed. Toen ik 14 jaar oud was had ik een bij baantje. Dat was heel gewoon. Ga wat nuttigs doen! Ik denk ook dat dit gedrag bij hangjongeren deels komt vanuit huis. Zij worden niet gestimuleerd door ouders. Ouders betalen alles, kinderen hoeven zelf niet te werken.

Vroeger hebben mensen er harder voor moeten vechten. Nu lijkt dat anders. We komen uit een crisisperiode, maar onze kinderen hebben nog steeds een eigen telefoon. Het ontbrak hun aan niets. We hoeven ons niet meer in te spannen. Er is of meer oog voor cultuurhistorie of er ontstaat laconie, omdat het ze niet interesseert. Armere mensen hebben andere dingen aan het hoofd. De bankjes in het park is niet onze luxe. Dat vraagt wat van mensen die het beter getroffen hebben. Ik reageer ook op labberkakken die stoned zijn. Daar steek ik mijn hand niet voor uit. Gelijke kansen bieden, maar die moeten zij ook nemen.

Last van jongerenoverlast

En verder hebben we velden die in feite continu bespeeld kunnen worden, voetbal en ook beachvolley. Jongeren maken hier ook wel gebruik van. Ze trappen een balletje en stoeien wat. Ze zijn in elk geval bezig. Maar tegelijkertijd nemen ze een Gettoblaster mee die ze zo hard aanzetten dat de buurt klaagt over overlast. We willen de toegang en de activiteit op het veld graag houden en zoeken dan weer oplossingen. En we proberen dan ook iets van toezicht te regelen, dus dan wordt daarvoor ook wel een beroep op vrijwilligers gedaan.

Overlast door groepsdynamiek van hangjongeren. Hangjongeren; veel verveling en te weinig sociale controle/ toezicht.

Het komt regelmatig aan de orde bij vergaderingen. Laatst nog het probleem van het meenemen van geluidsboxen in de kleedkamer en langs het veld. Maak het bespreekbaar bij de jeugd en de ouders. Doe suggesties. Kijk waar je invloed kan uitoefenen, bijvoorbeeld het prijsbeleid van dranken in de sportkantine.

En wat ik op het plein ook veel tref is glaswerk, rommel, wietzakjes, het is een hangplek. En ik wil een openbare school zijn met een openbaar plein, maar de klachten over de rommel en het glas komen bij mij terecht. Waarvan ik denk, ja, ik wil het wel opruimen, ga ik ook wel doen hoor, ik wil niet dat kleuters hier hun voeten openhalen, maar volgens mij moet het ergens anders liggen. Ik heb het idee dat dat niet in kaart is, waar mensen dit kwijt kunnen. Weet je, gewoon klachten over rondhangende jongeren die ook standaard met oud en nieuw hier spullen stuk maken. Elk jaar is mijn brievenbus kapot. Er is blijkbaar niemand die daar wat van zegt. Er is blijkbaar niemand die weet waar hij naar toe kan gaan om ervoor te zorgen dat dat ad-rem en vlot wordt opgelost. Het gebeurt elk jaar. En ik weiger, en dat is dan het advies van de gemeente, ik moet maar een andere brievenbus kopen. Ja, dat vind ik onzin. Ga ik niet doen.

15.4 Mensen met een beperking stuiten op onbegrip

De intolerantie naar mensen met een beperking wordt groter

Als ik kijk vanuit mijn eigen blikveld, merk je dat de intolerantie naar mensen met een beperking relatief groter wordt. En dat heeft deels te maken met het feit dat we de afgelopen 20 jaar de beweging hebben gemaakt met dat mensen met een beperking weer in de wijk zetten, zo normaal mogelijk mee te laten doen. En dat is natuurlijk een hele goede ontwikkeling maar aan de andere kant betekent dat ook dat mensen geconfronteerd worden met doelgroepen waar ze eigenlijk niet zo veel en wat ze misschien ook wel een beetje spannend vinden. Die ander gedrag laten zien dan mensen gewend zijn. Dat roept nogal spanningen op over en weer. En dat is enerzijds wat je ziet en anderzijds ook dat, wij zijn heel erg bezig om vanuit een locatie als deze, arbeidsmatige dagbesteding om cliënten zo voor te bereiden en te helpen ontwikkelen om een plekje te krijgen binnen het reguliere bedrijfsleven.

Ik werk zelf in het sociaal domein en welke ontwikkelingen die ik op ons af zie komen is de kwetsbare mens. De verwarde personen. Dat worden er steeds meer omdat die zelfstandig wonen, die wonen vaak in een woning van de corporatie omdat mensen vaak zelf niet genoeg middelen hebben om op een andere manier in een woning te wonen, en daar hangen wel heel veel problemen rondom heen. Ze hebben moeite om zelfstandig te wonen. Dus de huur betalen, netjes betalen, elke maand betalen wat je gebruikt. Ze moeten betalen voor de woning, maar ook geen overlast geven, vaak hebben ze een ander dag/nachtritme. Het zijn mensen die ook niet altijd aan het werk zijn. Je kunt ze niet allemaal zo noemen maar ze zijn vaak vatbaar voor verslaving. In mijn functie als woonconsulent kom ik vaak als er al wat is, dus signalen van omwonenden, van bewoners in hetzelfde appartementencomplex, of uit de wijk. Of ik krijg signalen door van onze netwerkpartners. En als ik er dan naartoe ga, als het een woning is met een tuin, dat het niet verzorgd is, dat ze ook moeite hebben dat ze geen geld hebben, dat je ze aanspreekt van; 'he, het is wel de bedoeling dat je de boel een beetje netjes hebt', 'ja, ik heb geen geld'. Dan komt er emotie. Hetzelfde als voor iedereen, boos, onherkenbaarheid. Zo van 'soms is het niet eerlijk' en 'ik word daarop aangekeken, anderen hebben de boel ook niet voor elkaar', 'ze komen altijd bij mij'. Soms geven ze daar mensen de schuld van en soms niet en soms denken ze, is het echt, en dat is ook zo, vaak is het ook wel echt één buurman of één buurvrouw die bij zichzelf denkt van 'nou, ik wil jou niet hier', en zo voelen ze dat dan ook. Wij zijn er juist ook voor deze mensen als woningzorgcorporatie. Ik voel wel als het onrecht is, en ik voel me ook inderdaad wel eens geroepen om juist op te komen voor deze mensen.

Zichtbaar 'anders' zijn zorgt voor verdraagzaamheid

Wat het voordeel bij Downers is dat je het aan hen kan zien dat ze een achterstand hebben, bij GGZ-cliënten is dat vaak minder goed te zien. Wanneer ik met iemand met het syndroom van Down door Twello loop, zien mensen dat zij dat heeft. Als zij gek doet zeggen mensen vaak: 'Ah, wat lief he'. Maar iemand die een ander probleem heeft die eigenlijk hetzelfde doet als degene met het syndroom van Down wordt dan gezegd van: 'Die ouders hebben dat kind

helemaal niet in de vingers', of 'Pak dat kind toch aan', of 'Hou daar toch een mee op'. Hierin speelt de verdraagzaamheid van de mensen ook een grote rol.

Heel vaak zie je niet dat mensen NAH hebben, dat is het probleem. Wij zorgen voor handvatten en dat de spanning rond het NAH weggaat.

De bekende verwarde personen die steeds meer in de samenleving te zien zijn. Dat zijn gewoon mensen die in de war zijn. Die daardoor tot heel rare dingen in staat zijn. En je komt wel mensen tegen waarvan je denkt, ja die zijn in staat om onze onschuldige burgers tot slachtoffer te maken. Vroeger, ja nog niet eens zo lang geleden, waren die veel minder zichtbaar. Omdat er nu steeds meer zaken naar de gemeentes toe gaan waardoor die ook veel meer zichtbaar worden. Dat is zeker een vraagstuk waar wij het over moeten hebben. Dan denk ik ook aan de mensen met niet zichtbare beperkingen. Dan heb ik het over verstandelijke beperkingen, niet aangeboren hersenletsel, autisme, die hebben het heel moeilijk in deze maatschappij in deze wereld. Met name ook omdat het vaak helemaal niet herkend wordt. Dus die krijgen ook verkeerde benaderingen. Dus dat vind ik ook een belangrijk punt.

Zo loop je bij heel wat dingen vast want mensen moeten het zien, en mensen met een niet aangeboren hersenletsel, of die een ongeluk hebben gehad noem maar op, die reageren anders. Ja, je woont in de buurt en je kunt misschien wel schreeuwen of uit je dak gaan enz. Ja en als de buurt het niet snapt dan denkt men, ja wat is het voor iemand? Die moet maar de buurt uit die moet maar een keer eens normaal doen. Dus dat heeft invloed op de samenleving. Ja, als je iets niet weet kan ik je niet kwalijk nemen en moet ik er begrip voor tonen. Omdat deze mensen steeds meer in de samenleving komen moet er meer begrip voor hen zijn. Hun helpen te integreren. Uitleggen waarom iemand zo doet.

En de laatste keer had ik hier een zwerver en die trok ook zo'n mes. Ja, die had een conflict met de buurman. En die wou dat de containerbak op de parkeerplek neerzetten. En dat wou die zwerver niet hebben. Maar dat was wel een beetje een agressieve persoon, die een beetje doorgedraaid is.

Mensen met een beperking wil je overal tegenkomen

Kijk het liefst wil je dat dit niet nodig is. Dat deze locatie (de Kruidentuin) opgeheven wordt. Dan hebben wij het hartstikke goed gedaan, dat is wat je wilt. We weten ook dat dat niet gaat lukken maar dat is wat je wilt. Want het zal niet helemaal lukken omdat er altijd een groep blijft die wel die bescherming en structuur nodig heeft. En die constante begeleiding nodig heeft om goed te kunnen functioneren binnen zijn of haar eigen mogelijkheden. En die andere groep wil je gewoon overal tegenkomen. Die wil je in de supermarkt tegen komen, die wil je in het zwembad tegenkomen. Op het kinderdagverblijf tegenkomen. Waar jij en ik ook gewoon zijn. Bijvoorbeeld die ambulance/politie die verwarde mensen oppakt. Ze krijgen dan wel de zorg die ze nodig hebben maar zijn ook van de straat af. Naar dat soort initiatieven moeten we veel meer naar kijken.

Integratie van jongeren met een zorgprobleem is vaak ook lastig. Mensen weten er te weinig van, waardoor het onbekend blijft. Wanneer iemand met een handicap schreeuwt of rare

geluiden maakt, vinden andere mensen dat vaak eng. Ze zijn er niet mee bekend. De samenleving moet zelf ook stappen maken om dit te accepteren. Wel worden er activiteiten georganiseerd. Je ziet bijvoorbeeld speciale activiteiten voor mensen met een beperking, maar dit werkt niet. Eigenlijk moet je geen apart uurtje voor gehandicapten maken. Bijvoorbeeld bij Sportschool Thijssen werd een speciaal uurtje voor G-mensen gedaan. Maar er zijn toch ook geen uurtjes apart voor mensen die niet gehandicapt zijn? Dat is toch raar? Nu bij Fit en Fun, de opvolger van Sportschool Thijssen zijn 'normale mensen' ook welkom bij dit soort uurtjes. Hierdoor is het beter bezocht, en creëer je wel een integratie. Dit kan voor sommige mensen wel een drempel zijn maar door niks te doen weet je zeker dat er niet geïntegreerd wordt. Kijk maar eens naar de apartheid vroeger. Je had zwarte zwembaden en blanke zwembaden. Wanneer je dat in stand houdt, houdt je ook de integratie tegen. Omgekeerde integratie is ook erg lastig. Wanneer wij bijvoorbeeld een open dag houden, dan komt daar vaak heel weinig op af. Een ziekenhuis is dan bijvoorbeeld veel interessanter. Hier komen ze niet kijken, omdat de mensen bij ons op het terrein toch eng zijn. Zolang we ze wegdrücken en apart laten zijn, dan wordt het heel lastig. Bijvoorbeeld in Denemarken is dit heel anders. Daar zijn mensen met een beperking onderdeel van het dorp, daar worden ze opgevangen en zijn ze onderdeel van de gemeenschap. Die regelt de zorg. Hier in Nederland worden ze apart op een terrein gezet.

Over het algemeen de sfeer in de maatschappij. Bij deze doelgroep, verstandelijk beperkten daar wordt vaak raar tegen aan gekeken. Ze worden vaak belemmerd in hun ontwikkeling. Het accepteren van de mensen met een verstandelijke beperking gebeurt nog steeds onvoldoende. Het belemmert in de ontwikkelingen van een cliënt. De stap om weer verdere stappen te maken is dan heel moeilijk. Ze kennen veel teleurstellingen, zijn vaak klein gehouden door hun naaste omgeving en daardoor krijgen ze een slecht zelfbeeld. Of er wordt bijvoorbeeld over ze gepraat terwijl ze erbij zitten. Je moet ze meer betrekken in het gesprek. We zouden moeten willen bereiken dat de instelling van de maatschappij verandert om iedereen te accepteren zoals ze zijn. En denken in mogelijkheden.

De Passerel wilde een tijdelijke woonunit neer zetten in verband met het afbreken en nieuw te bouwen woningen van de Passerel aan de Van Limburg Stirumstraat 28-30 in Twello. In de Passerel wonen inwoners van de gemeente Voorst met een verstandelijke beperking. De wijk rondom de Passerel is bij elkaar getrommeld en in verzet gegaan. De Passerel bewoners en personeel is met toeval achter de bijeenkomst gekomen, doordat klanten van de Passerel ook in de woonwijk wonen en zij een brief hadden gekregen. Na contact met de organisatoren mochten drie medewerkers van de Passerel in 10 min uitleg komen geven en moesten daarna weer vertrekken. Afgesproken was om geen discussie aan te gaan, alleen uitleg te geven. Voorbeeld: tijdens buurtfeest staat er op het terrein waar de units geplaatst zouden worden altijd een springkussen en daarom waren de units niet mogelijk. Medewerkers van de Passerel, willen daar graag in meedenken wat dan wel mogelijk is en ook daarbij de bewoners bij betrekken. Buurt/ wijk is bang dat kinderen uit de buurt tijdelijk geen gebruik kunnen maken van het trapveldje en dat er tijdens de bouw overlast is. De oorzaken zijn angst voor de onbekende van de buurtbewoners over de Passerel en de bewoners. We zouden de buurt eerder moeten informeren over de plannen/ nieuwbouw. Ik kan zelf bijdragen door het

verdelen van praktische dingen van verbouw onder de collega's. Door buurtbemiddeling en onderzoeken wat er mogelijk is, gesprekken te voeren met collega's die al een verhuizing hebben meegemaakt. En een plan maken om contacten met de buurt op te pakken en verder vorm te geven.

15.5 Mensen met een migratie achtergrond stuiten op intolerantie

Integratie minderheden is meer een landelijk probleem

Integratie minderheden in combinatie met het populisme in de samenleving. Meer een landelijk probleem, niet zozeer van Voorst.

Angst voor nieuwe burgers

Ik zie een stukje angst voor onze nieuwe burgers. Als ik kijk naar de Syrische statushouders, maken zij moeilijk contact. Hoeveel drempels er zijn... Er ligt teveel nadruk op de inburgering en niet op de eigen werk- en taalmogelijkheden. Op eigen niveau heeft meer waarde.

Je mag niet stigmatiseren maar bij problemen zijn allochtonen betrokken

Je mag niet stigmatiseren, maar als er problemen zijn dan zijn er toch vaak allochtonen bij betrokken, die veroorzaken vaak de problemen. Dit speelt landelijk vaker en minder in de gemeente Voorst. In het 37-jarig bestaan van het Klompenfeest is er maar 1 incident geweest met Molukkers bij café Titus.

Ja, toch de asielzoekers, nou ik vind het wel beangstigend met wat er allemaal gebeurt. Zoals laatst met die twee meisjes die vermoord zijn. Ik leg niet gelijk de schuld bij de asielzoekers neer. Maar er gebeuren de laatste tijd steeds vaker van die dingen dat je denkt ja, hoe kan dat. Vroeger was dat niet. Toen kon je dochter gewoon naar Zutphen fietsen of naar Apeldoorn.

Ja, om dat op te lossen moet ik mijn politieke voorkeur aangeven, en ja nou ja dat weet ik niet. Ja, ik vind gewoon het kabinet wat er zit en wat ze nu willen gaan vormen daar heb ik totaal geen positief gevoel bij. Totaal niet. Omdat ik het een beetje een slappe hap vind. Het is allemaal vergaderingetjes en gesprekjes en vervolgens gebeurt er helemaal niets. Ja, het is nu gewoon wachten, ja net als met die IS, ja de eerst aanslag komt hier in Nederland. Dat vind ik een beetje ja, er wordt ontzettend veel gepraat maar geen actie. Ja, ik hoop eigenlijk dat er een keer een frisse wind komt en iemand die stappen onderneemt.

De komst van een opvang voor asielzoekers zorgde voor onrust

Vluchtelingenkwestie heeft zich geopenbaard aan de hand van de doorgangwoning. Woningbouwvereniging had dit aangekondigd, desondanks sloeg het in als een bom. De straat/wijk was volledig in onrust, er werd handtekeningenactie door de buurt georganiseerd. De huurdersbelangenvereniging werd volledig genegeerd door de omwonenden. Dit terwijl dit een buurt is met een actieve samenhang. Er is toch geprobeerd om het geaccepteerd te maken in de buurt met woningbouwvereniging en gemeente en dat is na enige tijd redelijk gelukt. De opvang moet er zijn, maar het moet wel heel goed voorbereid zijn. Kun je preventie noemen, deze mensen moeten goed opgevangen worden om afglijden op termijn te voorkomen.

De ontwikkelingen die ik op ons af zie komen hebben betrekking op de asielzoekers, dat heeft raakvlakken als ik het over mijn vak mag hebben. Ik heb er gevoelens bij hoe dat in de samenleving wordt ontvangen. Het is natuurlijk begrijpelijk dat als mensen een huurwoning willen hebben, jaren op de lijst staan en gepasseerd worden door één meneer die vervolgens zijn hele gezin laat overkomen. Dan wel in de zomervakantie teruggaat naar het land van herkomst en na 4 weken weer terugkomt, kan ik mij voorstellen dat dat niet plezierig bij de bewoners werkt. Dus dat zou weleens kunnen leiden tot wat minder leuke maatregelen die mensen gaan nemen om dat te voorkomen. Kijk op de brand op de Oude Rijksweg. Dus preventief hadden er al sneller dranghekken voor het gebouw moeten zetten dan wel voor een tijd anti-kraak laten bewonen. Dus als we het dan hebben over preventief, dat had de gemeente toch preventief kunnen regelen. Ik denk dat dat een problematiek zou kunnen worden.

Twee jaar geleden is de oude Rabobank verbouwd voor tijdelijke asielzoekers, die mochten dan niet langer dan 72 uur in het pand blijven en dan moesten ze weer weg. Die kwamen toen hier. En de mensen die hier in het dorp wonen, die zijn dat niet gewend. Dus er was ineens volop paniek. Vooral voor de meisjes die hier in het dorp wonen. Al heel snel kwam het verhaal, veronderstel dat een van die asielzoekers een meisje aanpakt. Tegen de tijd dat de politie daar mee aan de gang gaat, is die persoon al lang weer vertrokken. Dat heeft wel behoorlijk wat weerstand opgeroepen. En er kwam eigenlijk vrij snel mensen met het verhaal waarom moet het hier in het dorp. In Twello bijvoorbeeld stond de Aldi leeg, daar had het ook gekund. En dan komen ze aan met ja, er was geen gas, water en stroom. Maar ja dat was hier ook niet. Dus dan krijg je een beetje het idee, de leuke dingen in Twello en de rest gaat allemaal in het afvoerputje naar de andere dorpen.

Ja, de mensen voelden zich onveilig. En ik scheer ze niet allemaal over een kam. Want ik ken ook wel verhalen van mensen die echt uit dat soort rampgebieden komen. En voor dat soort mensen heb ik ook helemaal geen problemen, die moeten geholpen worden. Alleen er zijn er zoveel die er misbruik van maken. En dat vind ik gewoon erg. En achteraf hoor je dan het hele verhaal dat dat ongeveer 70.000 euro gekost heeft. De gemeente dacht dat ze dat van de COA terug zou krijgen maar dat was niet het geval. En dan denk ik van ja hallo, waarom zitten jullie hier?

Een gehele bevolkingsgroep wordt aangesproken op één individuele actie

In onze Molukse gemeenschap ik zie dat de specifieke gevallen een indruk achter laten die op de hele gemeenschap invloed heeft. Die een smet brengen op het geheel wat voor niemand goed is. Goed dat de gemeente een buurtonderzoek inzet om zo beter te belichten dat niet iedere bewoner zo is als de verdachte van de plofkraak bij de Rabobank. We zijn niet allemaal zo. Het is weer zo. De stempel zou beter gestroomlijnd worden. Dat het heel snel duidelijk dat het om 1 persoon gaat en niet om iedere Molukker. Iedereen binnen de Molukse gemeenschap is goed en 1 persoon kan dit naar beneden halen. Zelf heb ik ook een verklaring gegeven. Wel vind ik het jammer dat het niet teruggekoppeld is. Dit leeft bij verschillende mensen binnen de Molukse gemeenschap. Want ik denk dat er wel een bericht, over wat er gebeurd is, verstuurd had mogen worden. De stempel wordt zo weer versterkt, graag terugkoppelen en een beeld

naar de rest van de bevolking in Twello, dat het gaat om 1 persoon en niet over alle Molukkers. Oh, er is weer iets gebeurt in de Molukse wijk.

Mensen worden steeds individueler, eigen ik is enorm belangrijk. Je ziet dat ook op de sociale media en de reacties van de mensen. Iedereen reageert maar en vindt overal wat van. Een soort houding van als het maar niet in mijn achtertuin is. Bijvoorbeeld over de integratie van asielzoekers. Er wordt van alles gezegd en beweert maar de bronnen worden niet onderzocht.

Angst voor het onbekende, onwetendheid, Islam is eng. Het zijn allemaal moslims. Dat is natuurlijk niet waar: oordelen en vooroordelen. Het maakt niet uit of je uit het buitenland komt of buiten Twello; de gevestigde vriendengroepen laten ze niet toe.

15.6 Mensen uit andere landen krijgen alles en doen maar

En de vluchtelingen, het lijkt of daar alles vanzelf gaat, dat ze overal bij geholpen worden en dat dit voor de Nederlander niet geldt. Die moeten zich aanpassen en ook integreren. De beeldvorming hierover kan misschien ook beter en de communicatie. Bij criminaliteit is er geen plek in Nederland. Dit is vooral een landelijk probleem en er moet gewoon respect zijn voor onze regels en de tradities hier, zoals bijvoorbeeld de Zwarte Piet discussie.

Ik ben het op dit moment met de hele wereld niet eens. Ik houd er helemaal niet van met wat er nu gebeurt, het binnen halen van de buitenlanders. En dat geeft heel veel roering, dat is het al, het is al. Wat ik nu zeg, zoals mijn zoon is afgelopen weekend naar Guus Meeuwis geweest en met angst en beven sta je en dan gebeurt er in eerste instantie ook nog iets, dan vind ik dat niet meer leuk. Want het zijn ten slotte je kinderen en ze hebben twee kleine kinderen ook nog eens. Dus het zal maar gebeuren. Dus ik vind dat die grote evenementen er niet meer moeten zijn, dan maar die grote artiesten minder geld beuren. Ik vind gewoon dat de mensen die hier dan komen beter moeten luisteren naar ons. En misschien ben ik dan wel een beetje cru. Maar anders verandert Nederland. Als ik een conflict met jou heb dan kan ik je een klap voor de kop geven, zij pakken messen en geweren en je hebt zo een mes in je rug. De cultuur is gewoon anders. En jij bent wel Nederlander toch? Ja, nou ja anders moet ik het ook kunnen zeggen. Ja, ik heb wel meer discussies gehad met collega's maar dat is een beetje hoe ik het voel. Ik maak mij best wel zorgen over mijn kleinkinderen.

Nee, hier in de gemeente gaat het. Ja, hier valt het heel mee. Het komt erbij, die paar die er rondlopen die hebben geen overmacht. En ik ben niet zo, mijn huis wordt schoongemaakt door een Turk. Dus als ze gewoon meedoen en ze spreken de taal dan heb ik er geen moeite mee. Je komt hier op de arbeidsmarkt toch wel mensen tegen die alles willen doen en dat wil niet elke Nederlander he, en dat is het vervelender. Ja, dus wij zijn hier zelf schuldig aan. Het meest knellende is, ja als ze de overhand krijgen, ja de katholieke kerken zijn al bijna dicht. Ik kwam er ook niet maar ga niet proberen dat geloof hier te halen. En dat is elk geloof, in het algemeen. Geen geloof. Niet dat extreme en dan kunnen we allemaal met elkaar samenleven.

Ja, en wat voor stappen, ja dat er duidelijke regels gesteld worden. Bijvoorbeeld dat als een asielzoeker over de scheef gaat, dat hij opgepakt wordt en terug naar zijn eigen land of wat dan ook. En er zijn asielzoekers hier in Nederland omdat ze niet meer veilig zijn in hun eigen

land. En vervolgens gaan ze een half jaar later op vakantie naar hun eigen land. Dan denk ik als regering zijnde, hallo zet daar even een rem op. Ze kunnen daar blijven. En vervolgens komen ze hier en vragen ze een uitkering aan en krijgen ze alle twee voor elkaar. Ja, ik denk dat dat er wel veel zijn. Ik denk dat we eigenlijk niet eens precies weten hoeveel dat er zijn. Daar is geen controle op denk ik.

Het probleem van de vluchteling moet goed in de gaten worden gehouden. Economische vluchtelingen weren en echte vluchtelingen goed inburgeren.

15.7 Bouwstenen voor een begripvolle en tolerante samenleving

De tolerantie moet worden vergroot

We zouden de tolerantie moeten vergroten. Het ook kunnen zien. Je moet elkaar niet bedonderen. Sommige regels zijn terecht. Als ik de ruimte heb en mijn buurman niet, dan is dat zo. Dat moet je elkaar gunnen en dat moet je van elkaar accepteren. Dat is mijn manier van samenleven. We moeten iets bereiken waar tenminste een grote, duidelijke meerderheid van deze gemeente baat bij heeft. Het is niet anders dat er altijd iemand is die daar de dupe van is, die daar schade van ondervindt. Daar moet je aan voorbij willen lopen, terwijl je tegelijkertijd moet kijken hoe je dat zoveel mogelijk op kunt vangen, verzachten. En hoe kun je ook vooral relativeren, want dingen worden zo ongelofelijk opgeklopt en opgefokt dat mensen elkaar helemaal wild maken.

Onderling begrip is van belang

Bewustwording van de mensen over deze doelgroep is hard nodig. Begrip voor elkaar is erg belangrijk. Want hoe meer gewoon het wordt dat er mensen zijn met een beperking hoe meer je rekening houdt met wat iemand wel en niet kan.

Ik ervaar weinig onbegrip tussen de mensen in Twello en de Molukse gemeenschap omdat, het zou misschien bij een enkeling zijn, maar ik denk. Kijk ik heb veel in het verenigingsleven gezeten. Bij de volleybal dan waar ik zit. Vroeger had je hier voetbalvereniging Avanti, daar zaten een heleboel Molukse mensen die waren lid. Maar die participeerden ook in het geven van trainingen en nou ook bij SV Twello daar geven een aantal van mijn broers trainingen. Of zitten in een commissie weet je wel. Toen bij Avanti bijvoorbeeld, dan was het zo dat we een Molukse dag hebben georganiseerd. Dat ging dan uit van de Molukse leden van die vereniging. Dat was dan voor alle leden van Avanti. Maar wij hebben bijvoorbeeld aan het begin, in 2003 was dat geloof ik, hadden we het idee wij moeten ook iets over ons zelf vertellen. Wat hebben we toen gedaan, daar zat ik ook bij samen met een Molukse onderwijskracht en een Nederlandse leraar. Hebben we namelijk een lesmap gemaakt en wat was dat dan voor een lesmap? Dat was een lesmap specifiek voor scholen. Dat hebben we ook met subsidie van de gemeente en het oranjefonds gedaan. En wat wilden we eigenlijk met die lesmap? We hadden het idee dat zeg maar, dat het begon te verwateren. In die zin dat de ouderen het nog weten wie de Molukkers zijn en waar ze vandaan komen maar dat de kinderen of hun kinderen dat niet meer weten. Of dat het niet meer aan hen wordt verteld. We hebben een lesmap gemaakt in onderdelen. Dat gaat over de geografie, waar liggen de Molukken, het klimaat tot en met

flora en fauna in allemaal hoofdstukjes en dan ook nog het Kamp Teuge waar we gewoond hebben en hoe het daar allemaal aan toe ging. De mappen bevatten in ieder geval informatie om van daaruit voor de docenten zelf lesbrieven te fabriceren. Wij hebben alle scholen, basisscholen en ook de Agron en het Veluws College hebben wij die lesmappen ter beschikking gesteld en we hebben ook nog leskisten erbij gemaakt met voorwerpen die in bewaring is bij de Oase. Als school kan je daar dan gebruik van maken zodat scholen dat ook als een soort themamap kunnen gebruiken. Want wij wonen onderhand zolang in de gemeente Voorst dat als je vraagt aan mensen weet je die Molukkers. Dat ze zeggen die hebben hier altijd al gewoond. Het hoe en waarom, als je dat niet verteld, dan weten de mensen het niet. Op een gegeven moment maakt het gewoon onderdeel uit van de samenleving. Dat heeft ook te maken met, ondanks het feit dat we toch wel bij een beetje bij elkaar wonen daar aan de Schapenstraat en we hebben een eigen kerk en verenigingsgebouw, maar ze horen erbij. Ze weten niet anders dat wij er ook bij horen. Zo werkt het natuurlijk 2 kanten op, want daardoor kan je ook meer begrip kweken vind ik zelf. Kijk als de gemeente daar beter over voorlicht en de vluchtelingen ook naar buiten willen treden om ook hun verhaal te doen en ergens in te participeren. Dat maakt het voor hunzelf ook gemakkelijker. Tenminste zo denk ik er eigenlijk over.

Het leren begrip te hebben en begrijpen dat iemand anders is en anders denkt. Dat groepen zich echt gehoord voelen. Dat men deelnemer kan worden en eigenaarschap kan krijgen over. En daar ligt aan de basis, steeds communicatie.

Begrip hebben voor mensen die in de kaartenbak zitten bijvoorbeeld. Die hebben daar problemen mee. Wat niet weet, wat niet deert. Iedereen leeft lekker tevreden, pas als je laat zien 'er is toch iets anders dan jouw huisje, boompje, beestje' en dat iemand anders kan zijn; iemand kan de boot gemist hebben of door familieomstandigheden.

Niet iedereen in de maatschappij is goed voorbereid, hoe treed ik die mensen nou tegemoet. Verwarde mensen, dat is zo'n begrip in de krant, wat is nou een verward iemand. Ik denk dat ik af en toe ook wel een beetje verward ben, word ik niet gelijk agressief. Maar hoe gaan we daar nou mee om. Wil ik dat wel, wil ik dat niet in de maatschappij. De maatschappij moet nog steeds meer wennen aan het feit dat deze mensen deel uitmaken van het straatbeeld. Het is zichtbaarder, er wordt meer over gesproken ook. Dat speelt in het hele land. Hoe zorg ik er nou voor dat deze groepen (lvb-ers, vluchtelingen, etc.etc.) er mogen zijn, dat ze een bestaansrecht hebben om er te mogen zijn. Dat er geen wederzijds afgunst ontstaan. Het accepteren en een samenleving weer zijn.

Groeiende tendens dat we bepaald typisch "afwijkend" gedrag niet meer geaccepteerd wordt. Dat is prima, als mensen daardoor maar niet buiten de boot gaan vallen. Vroeger was iets niet zo snel een probleem en nu vinden we eerder iets niet normaal meer. Enerzijds is dat goed, anderzijds schuilt daar ook een gevaar in, zeker als mensen daardoor buitengesloten worden.

Voor de rest zien we eigenlijk op het plein natuurlijk ook wel een beetje kansloze mensen. Ik vind het in Twello op dit moment best wel een probleem. Nou ja een probleem, je ziet dat het gebeurt. Mensen die een verslaving hebben, hier mekaar opzoeken. En dan heeft het ook een

maatschappelijk iets. Ik heb nog nooit gezien dat hier echt gedeald werd of zo hoor. Wel dat ze elkaar opzoeken. En ook daarin zou eigenlijk best wel een beetje wat meer communicatie moeten zijn. Ik ben dan ook lid van de winkeliersvereniging, maar tijdens vergaderingen horen we ook wel degelijk dingen. Zo rijdt hier bijvoorbeeld een jongen op een fiets. Die doet alsof ie op een motor zit. Ik dacht dat ie Gilles de la Tourette heeft of zo iets. En dat is best wel beangstigend. Want hij fietst ook achter je aan. Zulke dingen. Als je hier meer over communiceert, dan is er ook meer begrip voor en dat je weet dat ie niks doet. Kijk wij weten het omdat we ook weleens met hem praten. Het hoeft niet echt in de krant komen te staan. Maar dat er iets meer duidelijkheid over wordt gegeven. Er zijn hier natuurlijk best veel opvangcentra. Dat zou misschien best wel iets meer gecommuniceerd kunnen worden. “Bijvoorbeeld; het is besloten dat daar een aantal mensen met die en die stoornis worden opgevangen”.

Om wat meer rust en begrip in de samenleving te creëren. Het lijkt wel alsof ik voor de EO predik, haha, wat meer verbinding. Het liefst neem ik ook iemand in huis om te kunnen helpen, maar vaak kun je alleen maar een beetje een oor zijn. Maar ik denk dat het voor een groot deel met begrip heeft te maken. Naar elkaar omkijken. Wat is de moeite als iemand een artsbezoek gepland heeft even te vragen hoe het is afgelopen? Interesse voor elkaar.

Mensen hebben sowieso snel een mening klaar. Die is gewoon raar of die snapt gewoon niets, die is dom enz. Mensen verdiepen zich niet in andere mensen wie ben je nou eigenlijk? Ik denk sowieso dat als mensen meer naar elkaar zouden luisteren en echt geïnteresseerd zijn in mekaar dan gaat ook begrip ontstaan. Want dan zou ik willen weten, hoi ik hoor je altijd schreeuwen, waar komt het nou van? Wat is er aan de hand? Dan kan iemand het uitleggen. Dus dat begrip over en weer voor elkaar dat mag wel meer komen.

Op school hebben wij een cursus gevolgd over omgang met ouders. Hoe kun je ouders bij de school betrekken. Dit vanuit de driehoek school-ouder-kind. Hoe houd je open gesprekken met ouders. En dan juist wederzijds. Niet alleen wij, maar dat geldt bijvoorbeeld ook voor de GGD. Dat moeten ook open gesprekken zijn. Vertel wat je besproken hebt met de GGD. Als we hetzelfde belang dienen, kom je met elkaar verder. Als ik zo denk en daarover doordenk, kan ik dat betrekken op de hele samenleving: het is communicatie. Belangrijk is dat je dat van elkaar beseft. Iedereen heeft zijn eigen verhaal. Jij kunt zaken anders oppakken dan ik bedoel, omdat je een andere achtergrond of ervaringen hebt. We houden tevredenheidsonderzoeken op school. Daar komen we erg goed uit. Zowel vanuit de kinderen als de ouders. Maar als je alle aanvullende opmerkingen leest dan lijkt het alsof we het niet goed doen. Het doel blijft dat we elkaar goed begrijpen. Dat moeten wij niet alleen doen. Ook een sportvereniging zou dit op een zelfde wijze moeten. En Terwolde is zo klein, dat zou moeten kunnen. Aanpak van het gedrag zou door meerdere organisaties in de driehoek verhouding moeten worden opgepakt. Er wordt op school veel georganiseerd, daar zijn veel ouders bij betrokken. Dat loopt wel goed, maar het is voor de school wel erg veel werk. Maar dat is organiseren, maar dit is niet dezelfde taal spreken. Daar zou eigenlijk een soort cultureel werker voor beschikbaar moeten zijn. Op school zitten veel voetballers. En bij de voetbalclub is ook wel gedoe. Hoe kunnen ze dat nu op een zelfde manier aanpakken als wij dat doen?

Mensen met elkaar in contact brengen en informeren

Er zijn meer dingen in mijn vakgebied waar ik van schrik, van dingen die anders zijn: allochtonen, vluchtelingen, homoseksuelen. Twello is dorps; de tolerantie is zorgwekkend. Ik merk dat aan dingen die in de pauzes gezegd worden. Ik besteed ieder jaar een les aan het thema homoseksualiteit; dat is nodig. Dat is iets dat latent aanwezig is. Met name in Twello hebben zij er niet zoveel mee te maken. Ik zeg weleens dat de oude locatie een asielzoekerscentrum wordt: 'Dat hoop ik toch niet'. Ik vraag dan wat het probleem zou zijn. 'dat het voor hen niet meer zo fijn is om hier te wonen.' Hoezo invloed op je leven? Er zijn vooroordelen; ze voelen zich niet veilig op straat. Een huis verkopen lukt niet vanwege de waardedaling. In de oude locatie zouden Syrische vluchtelingen kunnen wonen. Bedenk dan een activiteit; een gezamenlijk fietstocht of eten. Cartoon in krant: tendentiekus of strafbaar tegenover pamflet 'gooi hier gerust de ruiten in'. Dat is aanzetten tot geweld. Ik probeer te prikkelen.

Het heeft te maken met het 'dorp zijn'. Je komt weinig met allochtonen in aanraking. 'Ze pikken onze banen in' dan vraag ik 'heb je een bijbaantje?' 'Ja'. 'Heeft een allochtoon jouw bijbaantje ingepikt?' 'Nee.' 'Die hebben meteen een huis.' Dat komt ergens vandaan. Je zou dingen moeten organiseren. Bijvoorbeeld contact met de Beele, of bezoek aan de moskee. Hoe gaat het daar. Je moet begrip kweken. In Apeldoorn is het gemakkelijk, omdat daar een kamp kwam. Er zijn initiatieven genomen zoals vluchtelingen uitnodigen om bij je thuis te komen eten. Als dat niet was georganiseerd, weet ik niet of ik ernaar toe was gegaan. Ik weet het niet. Misschien was ik met mijn gitaar erheen gelopen om muziek te maken. Ik zou iets meer eraan willen doen, wat kan veranderen. Ik zou het fijn vinden dat de leerlingen leuke, tolerante mensen worden. Een keertje een sigaretje roken of te veel alcohol drinken op een Klompenfeest is niet zo erg. Op school zie je veel dingen gebeuren zoals de rivaliteit tussen leerlingen uit twee dorpen. Door in contact te komen met anderen, ga je meer begrip krijgen.

Niet iedereen denkt zoals ik. Soms zijn Nederlandse mensen een beetje afstandelijk. Ik heb het ook gemerkt, eerst een beetje praten, daarna leren kennen en dan oh je bent hetzelfde als wij. Ja eerst het vooroordeel, de buitenkant, ze heeft een hoofddoek. Maar nu zegt iedereen op school, hallo. Een paar ouders op school hadden dat maar nu niet meer. En in het dorp merk ik het niet. Ik vind het helemaal fijn hier. Ik ken heel veel mensen. En er is altijd iemand om mee te praten. Nee, ik denk niet dat het erger wordt. We hebben het hier fijn hoor Nederland. Ik heb helemaal mijn leven hier. Ik heb altijd tegen mijn kinderen gezegd wij leven hier. Wij zijn wel Turks maar wij zijn hier. Wij werken hier. Wij zijn daar ook buitenlanders. En wij zitten eigenlijk tussen twee landen.

Ja, in de Ramadan tijd kreeg ik een klacht van de buurtbewoners dat er bij Irakezen ze last hadden van stankoverlast. En die hadden een zak aan de weg gezet waar allemaal rotzooi in zat, waarschijnlijk een schaap geslacht. Dus ik belde daaraan toen mocht ik binnenkomen het was een vrij jonge vrouw. En ze sprak helemaal geen Nederlands, dus het enige wat ik begreep was, wil je wat drinken. Ik zei nee maar ik kreeg toch een glas cola. En dan ben je het vertrouwen toch een beetje kwijt als je dan nee zegt, en je krijgt toch een glas cola. Maar dan ben ik ook zo dan drink ik hem op, ik zie wel wat het wordt. Ze gaf me cola, vloog naar boven

deed ze andere kleren aan toen kwam ze terug en toen ging ze bellen. En tien minuten later drie mannen en vier kinderen achter me. Ja dan schrik je wel even. Maar die vier kindertjes die spraken de taal heel goed en daar sprak ik mee. Echt kleine aapjes hoor en die vertaalde. En dan is het alleen maar buigen, en ik ging heel gelukkig weg terwijl ik best een beetje angst had.

Dat zij echt in het maatschappelijk leven een plek krijgen. Je moet de mensen informeren, zodat je je realiseert dat zij uit een heel andere cultuur komen. Dit kan je duidelijk maken door in het Voorster Nieuws interviews met de gezinnen te maken of via de verenigingen. Als je het verhaal kent, zie je meer aanknopingspunten. Je verduidelijkt een stukje geschiedenis en wat capaciteiten. Je moet niet alleen mikken op mensen die negatief zijn, maar ook op mensen die al geïnteresseerd zijn.

We moeten ontmoeting en informatie creëren. Het gaat om beeldvorming. In het Voorster Nieuws stond een artikel van een taalmaatje met een man die altijd in een trainingspak loopt. Hij is voetbaltrainer geweest en is nu actief bij Voorwaarts. Voorwaarts zou hiermee iets moeten doen: vlogjes maken. Wij moeten voor de nieuwe Nederlanders ook zichtbaar zijn. Ik wil na de Ramadan een housewarmingparty geven voor alle burens, omdat ik er net woon. Op verschillende plekken kan men iets doen. De school kan een rol spelen, die kan veel meer ontmoetingen creëren, de verenigingen, mobiliseer de buurt. Vluchtelingenwerk, bel actief samen met de nieuwe Nederlanders aan bij de burens om hen voor te stellen. Vraag aan de burens om buddy te worden. Ik geloof echt dat er veel goedwillende burgers hier iets willen doen, maar kom op, organiseer iets op momenten dat wij niet werken.

We zouden moeten bouwen met de bewoners van de Passerel en de buurt voor een betere relatie. Samenwerken met elkaar als buurtbewoners. De bewoners van de Passerel kunnen ook voor de buurt wat betekenen, om een hond bijvoorbeeld uit te laten van de buurman. We moeten de buurt mee laten kijken met de plannen en realisatie van de bouw. Voor de bewoners is het de beste oplossing als ze niet uit de wijk vertrekken en meegenomen worden tijdens de bouw. Hierdoor valt de nieuwbouw niet rauw op hun dak. Ook is het belangrijk om de verhuizing / verandering te blijven herhalen, er is geen weg meer terug. Ook ouders en netwerk meenemen in de verhuizing. Contact met de buurt is er niet of nauwelijks, dit verbeteren, maar dan dicht bij de Passerel houden en niet de hele wijk. Buurt bij de bouw betrekken, zodat er een samen ontstaat.

We zouden moeten willen bereiken dat er meer samenwerking tussen de lokale burger en De Beele komt. Elkaar helpen waar het kan en dat ze ons weten te vinden. Een voorbeeld: enkele jongens hier willen graag naar de kerk in Voorst maar wij als begeleiding hebben hier geen tijd voor, nu zou het toch leuk zijn als de mensen uit het dorp zich daarover ontfermden en wij weer klusjes voor hen zouden kunnen doen zoals de tuin en heitjes voor karweitjes. Toevallig gaan we volgende week met de jongens de tuin doen bij de buurvrouw, als 'heitje voor karweitje'.

Samenbrengen en meer samenwerken tussen de gemeente Voorst de inwoners van Voorst en De Beele. Vele handen maken licht werk. Doel: Bijvoorbeeld een sportevenement voor jongeren

uit Voorst en voor de jongeren van De Beele zodat ze elkaar leren kennen en erachter komen hoe het hier werkelijk gaat. Meer samenwerken met de gemeente en met de partners van maatschappelijke doeleinden. Omdat deze doelen haalbaar zijn, dit zijn geen grote bizarre ideeën, dit is gewoon haalbaar voor iedereen. Ik zou het juiste evenement wel kunnen organiseren als ik de juiste partners toegewezen kreeg.

Heb begrip voor en toon interesse in elkaar

Wat ik ook een probleem vind, en waar wij met de vrouwenpraatgroep heel veel aan oplossen is de saamhorigheid, dat er meer interesse en belangstelling is in andere culturen. Middels de pruttelpot stellen wij dat wel in het licht. We willen graag laten zien dat er meer culturen zijn, elke cultuur heeft z'n grondvesten in een andere filosofie en die komen allemaal in Nederland toch bij elkaar en het is eigenlijk ontzettend leuk om te zien dat mensen uit een andere basis hun leven leiden, zonder dat je naar al die uiterlijkheden kijkt zoals een hoofddoekje, het gaat mij om daar dwars door heen te kijken, dat is de mens en die mogelijkheid heb je als je begrip krijgt voor elkaar en als je interesse hebt in elkaar. Dus ik vind het ontzettend belangrijk om echt te zien dat er mensen zijn die zich nog niet thuis voelen hier en die zich min of meer verstoppen, die zich verstoppen en niet op hun gemak voelen omdat ze niet goed weten hoe ze hun draai kunnen vinden. Dat kunnen mensen zijn die hier geboren zijn of dat ze misschien een handicap hebben maar ook de mensen die uit een vreemd land komen. Dat merk ik veel dat mensen toch een schroom hebben en als er dan iets mis gaat dan zijn ze ook wel gauw geneigd om te zeggen dat het discriminatie is, maar dat is het in mijn beleven niet maar zo kijken zij er wel tegen aan dus is het heel erg belangrijk dat je die dingen bespreekbaar maakt. Het is belangrijk dat er openheid is en dat je met elkaar in discussie moet blijven over alles en niet zegt daar heb ik het niet meer over, het moet in het licht blijven want alles wat er in het duister is daar weet je niet van wat er mee gebeurt. Dit is ook rotzooi, psychische rotzooi, dingen die niet tot bloei kunnen komen omdat er zoveel beperkingen worden opgelegd doordat we elkaar niet goed begrijpen, niet goed verstaan, dat is ook een blokkade, net als er voor de plantenwereld als daar allemaal rotzooi ligt.

Het meest knellende is de Nederlandse samenleving begrijpen. En over en weer respect voor elkaar hebben, ook hun achtergrond begrijpen. Af en toe vind ik ons/ de Nederlandse samenleving zelf wel heel dwingend. Naar de moslims toe zeker wel. Daar hebben we wel discussie over of, als wij in gezinnen komen of de man ons een hand mag geven of niet. Of als ze bij ons op praatgroep, de taalles komen of de vrouwen hun jas uit moeten doen of niet. Ik vind vaak heel veel onbegrip. Zij moeten van hun uit constant onze Westerse regeltjes en gewoontes accepteren en wij hebben weinig begrip over het algemeen voor die van hen. Ik vraag me af of het belangrijk is dat we al die regeltjes hebben. Of we ons daaraan moeten ergeren dat ze het niet zo willen of doen. Ik ben er heel makkelijk in. Er zijn grotere problemen in deze wereld. Ik denk dat wij blanken, Westerse mensen nog aardig in de koloniale tijd zitten wat dat betreft, ons hoofd, onze gedachten. Het is natuurlijk sowieso ontzettend veel wat op de mensen afkomt. In hun thuisland zijn het volwassen mensen met hun verantwoordelijkheid geweest en we moeten niet bevoogdend en dwingend zijn en toch duidelijk. Haal er uit wat van werkelijk belang is om met elkaar samen te leven. En positief benaderen. Laten we de

positieve dingen eens benoemen en met elkaar een keer lachen. Laat ze zien wat er hier speelt, wat voor ons van belang is met respect voor elkaar. Luister eens echt. Echt luisteren. Niet gelijk met je eigen mening klaar staan bij voorbaat al, het al weten hoe het moet. Wat is hun behoefte, waar willen zij naartoe, wat denken zij hier te kunnen gaan doen in de maatschappij. En dan komt op de eerste plaats scholing en taal leren. Onze ambitie moet zijn om mensen echt een plek in onze gemeenschap te geven, zodat ze zich thuis voelen, zich veilig voelen. Dat ze mogen zijn wie zij zijn. Voorop staat de taal leren. Communiceren met elkaar. Hoe dat te doen, daar lopen al veel knappe knoppen over te denken en meningen te hebben. We moeten mensen in hun waarde laten en proberen dat ze hun eigen waarde weer terug kunnen vinden in onze maatschappij. En dan zijn vluchtelingen net zo verschillend als dat er Nederlanders zijn. We moeten mensen niet over één kam scheren. Willen het goed doen, maar ik denk wel 'wat moeten jullie knokken'.

En wat ik ook zie om me heen; het populistisch denken omtrent vluchtelingen, Turken, Marokkanen. Het Zwart-wit denken. Onbegrip en vooroordelen onderling, we nemen over het algemeen niet eens de moeite om ons te verdiepen in achtergronden. En dat geldt voor beide kanten over en weer wat ook versterkt wordt door bekende Nederlanders, neem nu het geschreeuw van Wilders. Mensen worden ook gevoed door de media en elkaar waardoor ze iets niet meer in het juiste perspectief zien. Dat zijn dan weer die vooroordelen en beelden die mensen hebben van elkaar. De maatschappij verandert op dit moment en we moeten openstaan voor elkaar (iedereen heeft een reden om bepaald gedrag te vertonen. Mensen hebben de neiging om in groepen bij elkaar te gaan zitten. Hier in Twello was bijvoorbeeld jaren terug een Molukse wijk. Maar dat doen Nederlanders trouwens ook he. In Brazilië bijvoorbeeld hebben ze Holandbra, daar is een gemeenschap van geëmigreerde Nederlanders bij elkaar gaan zitten, maar zo integreer je natuurlijk moeilijker in een land. Wat betreft de samenleving zeg ik ga integreren, ga geen aparte scholen of bij elkaar wonen aanbieden want dat verstrekt het gevoel van beide kanten dat er aparte groepen zijn. Moslima zouden ook bv eens kunnen laten zien op een thema-avond wat hun cultuur is en waar bepaald gedrag uit voort komt. Openheid. Iedereen heeft een reden om bepaald gedrag te vertonen. Persoonlijk denk ik dat de volgende generatie of die daarna al makkelijker met elkaar omgaat, men krijgt vrienden/relaties onderling waardoor het meer door elkaar gaat vloeien. Het heeft tijd nodig.

Wat ik een maatschappelijk probleem vind, is het gedrag van mensen. Laat ik het zo zeggen. Het kan wel zo zijn dat zonder de achtergrond van, weet je en dan ben ik zelf een Molukker. Als je niet weet wat de achtergrond van die mensen zijn dan he, dat kan een vluchteling zijn, Molukse mensen. Maar dat kan ook bijvoorbeeld een Deventenaar zijn die hier in Twello komt wonen. Je weet niet, weet je, als je maar daarmee in gesprek komt, ja dan weet je ook de achtergrond. Ik heb altijd ook, tenminste, ik heb altijd het idee zo van die vluchteling. Het enige waar we naar kijken is ja, ze krijgen alles voor mekaar. De gemeente betaalt alles en wij moeten voor onze centen maar werken. Dat is, als je van de buitenkant ertegenaan kijkt he. Maar het is niet altijd zo, dus je kunt ook jezelf goed laten informeren weet je, dan kan je er ook een beetje meer begrip voor tonen. Het is namelijk niet zo dat, misschien in de aanloop dat de gemeente daarin bijdraagt. In de aanloop he. Maar als ze zich hier mogen vestigen en

dat ze mogen blijven dat ze toch voor hen zelf moeten zorgen. En zo gebeurt dat ook. Alleen in het begin, laat ik het zo zeggen, zal het niemand lukken om gelijk de kost te verdienen of wat dan ook. Soms moet je ook nog van alles doen. Van inburgering tot de taal eigen maken. Of hier in de gemeenschap je thuis voelen. Voordat je wat kan doen. Dus ja, als het dan om gaat om oplossingen. Misschien dat toch er beter over voor te lichten. He, dat de gemeente daar ook duidelijk in is, hoe wij bijvoorbeeld de vluchtelingen, hoe wij dat gaan aanpakken en hoe dat in de komende tijd gaat gebeuren en hoe dat mensen ook het idee krijgen oh ja, zo gaat het. Het is niet alleen maar zij krijgen alles voor mekaar en wij moeten er hard voor werken.

Om wat meer rust en begrip in de samenleving te creëren. Het lijkt wel alsof ik voor de EO predik, haha, wat meer verbinding. Het liefst neem ik ook iemand in huis om te kunnen helpen, maar vaak kun je alleen maar een beetje een oor zijn. Maar ik denk dat het voor een groot deel met begrip heeft te maken. Naar elkaar omkijken. Wat is de moeite als iemand een artsbezoek gepland heeft even te vragen hoe het is afgelopen? Interesse voor elkaar.

We moeten elkaar kunnen aanspreken

Ik vind het waardevol, als we zover kunnen komen dat mensen elkaar 'gewoon' kunnen aanspreken op dissonant gedrag.

De ondergrens van de dingen moet beter bewaakt worden. Sommige dingen kunnen of willen we echt niet. 'nee is nee'.

Je hebt steeds meer verschillende groepen waarmee je te maken hebt. Vroeger werd er vaker een oogje in het zeil gehouden. Vroeger was er wel meer saamhorigheid met de mensen uit het dorp zelf. Nu komen er steeds meer mensen van buitenaf. Mensen denken steeds vaker alleen aan zichzelf. Elkaar aanspreken op foutgedrag wordt minder gedaan. Mensen pakken eerder de telefoon om een filmpje te maken dan dat ze hulp bieden. Als bewoners zien dat er iets in de speeltuin wordt vernield, word ik hierover gebeld in plaats van dat ze er zelf naar toe gaan. We moeten de saamhorigheid terugbrengen in de samenleving. Veiligheidsgevoel wordt hierdoor weer teruggebracht. Mensen hebben meer oog voor elkaar.

Een beetje zijig: samen verantwoordelijk zijn voor alles en iedereen om ons heen. Bepaalde bevolkingsgroepen hebben het gevoel niet in de eredivisie mee te spelen Bijvoorbeeld zwerfafval. Hoe haalt iemand het in zijn hoofd om Mc Donald zakken uit het raam te kieperen. De openbare ruimte is niet van ons. Ik maak het klein; het is een symptoom: het zwerfafval. Vissers bijvoorbeeld gooien ook rommel van zich af. Erbij betrokken voelen en dat wij dat niet realiseren. Dat probleem houdt zich in stand. De reden waarom werkgevers hen dan niet aannemen.

Omdat het belastinggeld van de gemeente is en van de samenleving en de mensen die problemen veroorzaken zorgen ervoor dat het voor ons allemaal duurder wordt. De zorgpremies stijgen omdat er steeds meer mensen ongezond worden maar die stijging is voor iedereen ook de mensen die wel gezond leven. Ook hufterigheid kost veel geld. De

agressie, de vernielingen, de drank. Als je dit oplost bespaart de gemeente veel geld. De samenleving wordt er beter op en het is prettiger samenleven.

Er moet meer aandacht komen voor talenten en krachten

Dit zijn nu wel de belangrijkste ontwikkelingen. Ook gezien het feit dat je door mensen te accepteren en een kans te geven, om te zijn wie ze zijn, je veel meer problemen oplost. Eenzaamheid onder de cliënten, probleemgedrag, alcohol en drugsgebruik dat soort dingen. En op het moment dat ze het gevoel hebben een zinvolle bijdrage te leveren dan gaan ze minder in excessen uitwijken.

We focussen ons ook veel op dingen die niet goed gaan in wijken of gezinnen terwijl er ook veel goed gaat. Daar kunnen we meer gebruik van maken. Talenten en krachten van burgers leren kennen en inzetten. Als bv een buurtonderzoek plaatsvindt wordt er vaak de nadruk gelegd op dingen die niet goed gaan en is de gemeente de schuldige. Vraag omdraaien. Wat kan jij bijdragen vanuit de positiviteit. Talenten zichtbaar maken. Een voorbeeld hiervan is dat een man met autisme zorgde voor overlast in de buurt. Er is een voorlichting gegeven aan burens en andere mensen in het netwerk om meer begrip te krijgen voor deze man en ook wat de burens kunnen doen om hem te helpen. Als hulpverlener kan je hierin ondersteunend zijn. Aandacht voor het hele systeem. Netwerk creëren en bestendigen om zelfredzaamheid te vergroten. Dan heb je uiteindelijk minder hulpverlening nodig.

De gemeente heeft een rol in het verminderen van intolerantie

De uitstraling van een AZC geeft weerstand. Zoals in Schalkhaar. De mensen zitten daar maar en lopen een beetje rond. Je hoort vaak dat er asielzoekers zijn die in de problemen zitten, dingen hebben meegemaakt die zij niet kunnen verwerken. Ik begrijp dat die mensen opgevangen moeten worden maar of het een goede beslissing is van onze gemeente om hier mensen op te vangen? Er is hier opvang geweest. Die is nu weg. Nu komt er een nieuwe plek en zie wat er gebeurt. Er is weerstand, zelfs brandstichting. Het duurt nu 1,5 jaar voordat het huis klaar is. De gemeente denkt aan de subsidie die zij krijgen, het extra geld maar denk ook aan de eigen burgers! Ze zouden niet alles meer op journaal moeten laten zien, het is negatief en kinderen worden op deze manier door social media op ideeën gebracht. Het moet ook niet zo zijn dat we “over beschermd” worden, onze kinderen nergens meer naar toe durven te laten gaan. Dit naar aanleiding van wat er de laatste tijd allemaal gebeurd is in ons land.

Bij de angst dat de Islam de buurt gaat overnemen heb ik de neiging om te zeggen: lees eens een paar goede kranten en laat je informeren. Er lijkt geen vertrouwen in de maatschappij. Vraag is: waar komt dit vandaan? Ik heb dan de neiging om een avond te organiseren, om mensen te informeren maar ik weet dan ook dat zo'n man daar niet zal komen, dat hij zich niet durft uit te spreken. Voorlichting? Belangrijk hoe gemeenten omgaan met vluchtelingen en asielzoekers. Als voorbeeldfunctie om angst te verminderen. De categorie “de boze witte mannen”, vaak zit hier persoonlijke teleurstelling achter. Ontslag, teleurstelling, zien dat anderen wel een woning krijgen/voorrang krijgen. Dat voedt deze gedachten.

Maatschappelijke problemen als die er zijn of die zich gaan voordoen. Die zijn er, het enige dat je daar moet doen, je moet denken in oplossingen. Hoe kan je dat dan weten en het beste

benaderen en goed oplossen. De gemeente kan daar een steentje in bijdragen door er goed over te communiceren en ook te vertellen waarom je het doet. En daarentegen moeten de mensen die het betreffen, ja die moeten daar ook open voor staan. Kijk het gaat ook om samenleven en met samenleven bedoel ik ook, we moeten deze gemeente samen leefbaar maken en dat kan alleen maar wanneer je ook probeert dingen samen te doen. De gemeente kan faciliteren afhankelijk van wat er bijgedragen moet worden. Het hoeft niet altijd in geld, maar het kan ook in het zoeken naar oplossingen of beschikbaar stellen van iemand die je daarin voorthelpt. Tenminste daar denk ik dan meer aan. Dat je gewoon in een gemeente woont waar iedereen welkom is. Er zullen altijd mensen zijn die, hoe noem je dat, die ander gedrag vertonen. Afwijkend gedrag vertonen. Daar zijn ook andere dingen voor om dat tegen te gaan. Ik bedoel als jij degene bent die steelt, ja dan word je door justitie berecht omdat het niet mag. Als je altijd overlast veroorzaakt, ja daar kan je bij de politie of buurtpolitie komen. Dat die daarin bemiddelt en zorgt dat het weer leefbaarder wordt. En uiteindelijk, als je je daar niet aan wilt houden dan moet je daar zelf de consequenties van dragen. Als dat betekent dat je uiteindelijk moet verhuizen, dan is dat zo.

Het oppakken van activiteiten zou een doel kunnen zijn van de gemeente. Gemeente kan het wel promoten maar oppakken is voor een ieder. Maar de Molukse kant is wat moeilijk. Vanuit mijn eigen kennis kan ik hier uitleg over geven. Saamhorigheid is hierin belangrijk. Oplossing zou zijn de gemeenschap te laten zien wat er mogelijk is. Openlijk voor anderen. Jaar bij de Molukse gemeenschap. Veel van jezelf als Molukse gemeenschap te laten zien en te laten horen. Gemeente Voorst en Twello erbij betrekken. Een BBQ organiseren in de wijk. Buurt uitnodigen zou leuk zijn. Met monumentendag de kerk open stellen om jezelf te laten zien. Is vorig jaar gebeurd en daar kwamen leuke reacties op. Ook een vorm van integratie.

Hoofdstuk 16: Meedoen of niet meedoen

16.1 Streven naar verbondenheid

We moeten streven naar meer cohesie en geluk

Nou het zou mooi zijn als er wat meer cohesie zou zijn. Wat meer samen op elkaar gericht. Omdat je samen toch de maatschappij bent. En samen zijn we de samenleving niet van alleen maar op zichzelf gerichte mensen. En vooral omdat je ziet dat het voorzieningen niveau daalt. Dan kunnen we alle verzorgingstehuizen zo inrichten dat mensen daar in kunnen als het echt niet meer gaat. Maar die fase daarvoor zal toch echt de wijk, het dorp de familie, iets moeten doen. Dus als je dan een maatschappij hebt die alleen maar ik gericht is dan kom je er niet. Dus cohesie. En op deze school is de cohesie wel goed voor elkaar. In een dorp ontmoeten kinderen ook veel elkaar. En wij hebben een startfeest elk jaar. Met een barbecue en spelletjes voor de kinderen aan begin van schooljaar. En rondom de avondvierdaagse is er ook van alles. En ook het schoolplein is zo mede dankzij de ouders. Als school nemen wij hier ook positie in. Voor zover onze mogelijkheden hierin zijn.

We zouden moeten willen bereiken dat de wil er is, dat iedereen er toe doet. Je moet je dus inspannen om ervoor te zorgen dat alle mensen een fijn leven kunnen leiden waarin in ieder geval de basisbehoeften op orde zijn zoals onderdak, eten, opleiding en zorg. Maar ook het welzijn, de kwaliteit van leven moet goed zijn. Dat mensen zich goed voelen en het idee hebben dat ze er toe doen en meetellen in de maatschappij. Hierbij helpt het dat je elkaar kent. Niet alleen als inwoners in de wijken en de buurtschappen maar ook als samenwerkende partijen zoals de gemeente, zorg- en welzijnsinstellingen, de woningbouwvereniging. En als je wilt dat de mensen elkaar kennen dan moet je hier ook ruimte voor creëren zodat de ontmoeting kan plaatsvinden. Door bijvoorbeeld ruimte beschikbaar te stellen, middelen en informatie te verstrekken. Veel mensen ontmoeten elkaar al bijvoorbeeld bij de sportvereniging of het zangkoor. Maar er moet ook meer aandacht zijn voor bewustwording. Dat mensen eens omkijken in hun omgeving naar andere mensen. En dat als je lid bent bij een zangkoor dat je dan eens een buurvrouw meeneemt naar het zangkoor. Gewoon simpele ideeën. Mensen hebben hier zelf ook wel ideeën over. Laat dit initiatief ook vooral bij de mensen vandaan komen. Maar maak het de mensen dan vervolgens wel gemakkelijk om de initiatieven ook verder uit te voeren. Faciliteer hun ideeën.

We moeten het hebben over cohesie. We hebben kaders nodig en sturing. We houden van duidelijkheid. Gemeente heeft uitgelezen mogelijkheid en prachtige taak nu ze haar burgers beter leert kennen, hoe we weer een gemeenschap kunnen worden. Hoe burgers te laten voelen dat ze iets kunnen doen voor hun omgeving, hoe ze trots kunnen zijn op hun kernen. Om alle voorgaande problematiek op te lossen. Cohesie leidt tot samen zijn, voor elkaar zorgen vanuit plichtsgevoel, vanuit gedeelde verantwoordelijkheid. Dat leidt waarschijnlijk ook nog tot minder uitgaven in de zorg. Tot minder mensen die stranden. Hoe dit te doen is de vraag. Als ik de oplossing wist, was ik premier van Nederland geworden.

En met de individualisering is gezamenlijkheid hebben. Een bepaald commitment in deze gezamenlijkheid. En voor sommigen is dat een voetbalclub. Ik denk dat de gemeente daarin wel kan faciliteren en kan stimuleren als organisatie. Daar kan je als gemeente echt beleid opzetten, dat je dat stimuleert. En daar creëer je cohesie mee. Ook binnen families zie ik die cohesie niet. En hoe verander je dat? Ja, ik denk dat het zo gegroeid is. Door het te doen, het goede voorbeeld te geven. En daar kan je als gemeente wel over nadenken. Om het goede voorbeeld te geven om een bepaalde sfeer te creëren. En een boodschap uit te dragen, zo doen wij het met elkaar?

Dat de gedachte dat we anonimiseren moeten stoppen en de mensen weer naar verantwoordelijkheden moeten brengen, dan vraagt dat nogal wat. Als we dan bij jeugd beginnen, dan vraagt dat nogal wat van de inzet van al die partners, familie, burens, verenigingen, scholen, instellingen. En zijn we het over eens dat we ons daarmee moeten willen bemoeien, of is de trend, ik zoek het wel op internet en bemoei je je er niet mee. Jaaaah??? Wat is nu de onderstroom? Ik zie daar niet zozeer een dilemma, maar wel een lastig probleem. De ambities zijn goed, maar daarmee zijn we er nog niet.

Samenleven is het grootste belang en gaat uit boven eigen belang van mensen; nadruk leggen op gezamenlijk belang zonder betutteling. Plaats mensen niet in hokjes maar luister vooral goed om echte problemen te onderkennen en op te lossen. Zo kun je mensen goed informeren over de knelpunten. Geef ruimte om te luisteren wat niet (meteen) gezegd wordt zodat er sprake is van een laagdrempelig contact. Biedt veel meer ruimte voor intuïtief kijken naar mensen vanuit kennis en kunde professionals en burgers. Werk hard aan vitaliteit samenleving door het ontschotten denk aan zorg, privacy huisartsen en discussies wie erover gaat.

Onze ambitie moet zijn dat iedereen happy is. En wat mijn ambitie is dat onze kinderen en jeugd in onze gemeente zich veilig voelen op alle gebieden. En dat het belang van kinderen en jeugd heel hoog op de agenda zit. Want dat is de volgende generatie en dat we op deze manier kunnen dromen van een bevolking die zich gehoord weet en waar naar geluisterd wordt. En die weten waar ze alles kunnen vinden en waar ook openheid is. En doen wat je zegt dat dat heel belangrijk is als gemeente. We gaan er voor en we willen graag zorgen dat je wel een basis gevoel kunt krijgen. Dat er een veilige, in de breedste zin, leefomgeving voor je gecreëerd wordt. Dat doel is belangrijk omdat ik natuurlijk aan de basis sta van het leven van kinderen. En dat ik ook wel zie en genoeg mee maak dat lang niet alle kinderen even gelukkig op kunnen groeien. En ja hoe mooi zou het zijn dat je in die basis een hoop mee kan geven. En dat blijkt dat je in een gemeente zo een hele cyclus totdat je volwassen bent allemaal aansluiten op elkaar.

De gemeente zou dus op die kleine kernen, die kleine groepseenheden, stimulerend kunnen zijn. En ook faciliteren. Kijk ik ben altijd een aanhanger geweest van de verdunningstheorieën. Bijvoorbeeld; Basaglia, hij zei dat je psychiatrische patiënten niet allemaal in een tehuis stoppen maar die moet je ook in wijken onderbrengen. In de jaren 70 is dat grotendeels doorgevoerd met name met zwakzinnigen en dat proces zou je moeten stimuleren als overheid maar dan ook faciliteren. Je kunt niet alleen maar zeggen; jongens, zoals Balkenende begon te

zeiken over normen en waarden en er dan geen acties aan koppelen. Je moet dan ook iets doen. Je moet mensen zelfs trainen, helpen om daar de tools te ontwikkelen. Hoe doe je dat? Hoe ga je er mee om? Ik ben er van overtuigd dat heel veel mensen dat zouden willen maar die energie wordt niet aangeboord. Trainen, bewustmaken, dan geef je handen en voeten aan 'dat touwtje uit de deur'. In plaats van het alleen maar te zeggen moet je er iets aan doen. Je moet het concretiseren in acties, in organisatiemodellen. Ontwikkelen van een visie op mensen. Uiteindelijk gaat het altijd om mensbeeld, hoe kijk je naar mensen. Als je een liberaal mensbeeld hebt dan moet iedereen het voor zichzelf doen, als je een socialer beeld hebt dan denk je; nou, misschien moet ik toch wel eens iets voor een ander doen en niet alleen op individuele basis maar ook op structurele basis. Misschien mag het dan ook wel wat geld kosten. Anders, dat zie je ook, hele grove met heel veel kruit schietende populistten opkomen. Want zij boren wel het verdriet aan. En angst. Waarom is Le Pen in het noorden van Frankrijk zo populair? Omdat daar altijd die mijnen hebben gezeten. Die mensen zijn nu banen verloren, alle perspectieven verloren en zijn verneukt door hun eigen vakbonden, zijn verneukt door politici. Die populistten weten dat aan te boren. PVV in Limburg is ook niet voor niks in Limburg. De mijnen die verloren zijn gegaan in hele korte tijd. Dus ik vind dat je aan de ene kant die angst wel moet constateren maar daar moet je vorm aan gaan geven en daar kan de overheid heel erg in sturend werken, behalve als de halve ambtenarij ook PVV is, dan ben je uitgeluld (lachen). Lauwloenheid mag wel wat minder. Je gaat ergens voor of je gaat niet ergens voor.

Omdat je de gemeenschap dan weer terugbrengt naar wat het moet zijn. Een gemeenschap. Mensen leven nu heel erg langs elkaar heen. Ik woon in een heel klein dorpje maar ik zie mijn burens heel zelden en dat is eigenlijk niet goed. Wij hebben dan wel dat we elkaar wel helpen maar we leven te veel langs elkaar heen. Door de mensen meer te betrekken bij de gemeenschap, door onder andere vrijwilligerswerk, kan ook iets anders zijn natuurlijk, zorg je voor een hechtere gemeenschap die meer begrip heeft voor elkaar waardoor minder afstand van de mensen onderling. Dat klinkt heel idealistisch maar zo is het wel. Maar dat moet je in de eerste plaats vertellen. De wethouder, de burgemeester, die moet het communiceren en dat mis ik heel erg bij overheden in zijn algemeenheid. Men denkt; communiceren dat is gewoon een dubbele pagina in het Voorster Nieuws, en dat is communicatie. Dat is een stukje communicatie. FB-pagina is communicatie, een stukje. Het moet samenhang hebben.

Ja, wat zouden we willen moeten bereiken. Ik denk dat we moeten streven naar gezondheid, geluk en maatschappelijk welbevinden voor iedereen. Dus zowel voor het kind als voor de ouders! Dat klinkt heel breed, en dat is het ook. Het zijn deze doelen omdat die in het belang zijn van iedereen.

We moeten zorgen dat iedereen mee kan doen

En dat is het mooie van deze tijd. Daar is de gemeente gelukkig niet uniek in maar daar staan ze voor. Iedereen doet mee. Dus ook al zit je even moeilijk je wordt wel gestimuleerd om jou deel te pakken. Voelt voor sommige mensen als een verplichting vanuit de overheid, als een regel waarin ze moeten voldoen en daardoor negatief. Maar in veel gevallen pakt dat positief uit. Je wordt uitgedaagd om wat aan te pakken en dat geeft resultaat, zonder meer. Al was het

alleen voor een stukje waardering voor jezelf. Dat je toch mee kan doen. Dat ze toch, bijvoorbeeld bij de kringloopwinkel terecht komen vanuit een uitkeringssituatie. Daar ook een bepaalde status aan ontleen. Mensen zien hem daar toch aan het werk. En worden daardoor gewaardeerd. Het zijn geen uitvreeters meer want ze doen wat voor hun uitkering. Nou ja dat soort zaken. Positief. Maar dat moet wel doorgezet worden. In het kader van preventie zijn we er nog niet, maar dit zijn wel mogelijkheden om er wat aan te doen. Mensen te stimuleren om zelf wat aan hun situatie te doen en ze daar ook in faciliteren. Mensen te helpen om die stappen te zetten. Bijvoorbeeld door ze te helpen om sollicitatiebrieven te schrijven of gesprekken aan te gaan of naar clubs te gaan. Dan proberen wij ook obstakels weg te nemen die er zijn. Soms met verbetering van taalvaardigheid, met name voor mensen die vanuit het buitenland hier naar toe komen. En ook mensen die hier vandaan komen, die hebben nog nooit een sollicitatiebrief geschreven die moeten daar bij geholpen worden. Nou dat soort dingen.

We moeten willen bereiken dat iedereen tot zijn recht komt, ongeacht of je wel of geen geld hebt en dat iedereen zijn of haar leven kan leiden zoals men het zelf wil. Soms moet je dan dingen aanpassen soms moet je meer verzorging bieden. Dit geldt voor zowel de ouderen als de gehandicapten. Maatwerk!! En als er wensen zijn voor bijvoorbeeld een 24-uurs woonvoorziening dan moet dat kunnen als het nodig is. Dit draagt bij aan de levensvreugde van mensen. Ik maak vaak mee dat een zwaar gehandicapt iemand geen hulp krijgt voor dingen die absoluut niet zelf kunnen worden uitgevoerd. Dit komt dan op de schouders van de familie, schandalig. Dit omdat iedereen een menswaardig bestaan kan leiden waarin mensen tot hun recht komen. Een leven dat past bij wie ze zijn en wat ze kunnen. We moeten ook blijven kijken naar de ontwikkeling van mensen. Ook al lijkt de situatie soms uitzichtloos. Soms duurt het even maar als een beperkt persoon toch weer zich gaat ontwikkelen dat is zo goed voor het gevoel van eigenwaarde en geeft levensvreugde. Ook voor de partner, familie en omgeving is dit heel belangrijk. Eigenlijk zou dit heel vanzelfsprekend moeten zijn.

Als je wilt dat de maatschappij gezond is moet je willen dat iedereen mee kan doen en hier moet je op investeren in banen, scholen en woningen etc. Voorkomen dat het misgaat– radicaliseren of buiten de grootste groep vallen– ongeacht wie.

Iedere inwoner, ongeacht rang, stand, afkomst, nationaliteit, iedereen voor vol aanzien tot dat ze zelf het tegendeel hebben bewezen. Iemand die niet wil, die hoeft je niet te ontzien. Maar iemand die wil, maar niet kan moet je helpen. Ik weet dat het een heel infantiele redenering is, maar zo beleef ik dat wel. Je moet niemand laten vallen.

We zouden moeten willen bereiken een gezond leefklimaat voor iedereen in onze gemeente. Dat het goed gaat met de mensen die hier wonen. Redelijk kunnen rondkomen financieel gezien. Door alle netwerken die er zijn, dat mensen hierin meegenomen worden. Dat iedereen zich happy kan voelen, zich welkom voelen als ze ergens naar toe willen gaan. De drempel niet te hoog is om naar bijvoorbeeld een instelling te gaan als je vragen hebt. Als het met de mensen goed gaat, is dit goed voor de gemeente, voor ons allen. Als je kijkt naar de middenstand, winkeliers waarmee het goed gaat, stralen dit uit naar de klanten. Gaat erom hoe de mensen iets uitstralen. Dan gaat het beter.

We zouden moeten willen bereiken dat we mensen meekrijgen die het iets moeilijker hebben. Maar dat zij wel mee kunnen draaien in het dagelijks leven. In mijn optiek zouden we ook de sportverenigingen geld moeten geven om mensen met een beperking te verbinden aan hun club. Pak je rol daarin. En niet alleen mensen met een beperking maar ook statushouders en mensen in de bijstand. En dat hoeft een club niet alleen met vrijwilligers te doen, zet daar een professional neer zodat dat soort projecten van de grond komen. Ik denk dat dit een vlak is wat nog niet ontdekt is. En ook zeker in deze gemeente niet geprobeerd wordt. Ik denk dat daar echt winst te behalen is. Ik zie daar kansen. En ik ben iemand die dan ook liefst vandaag nog die kans bij de kop pakt en wil invullen. En dit niet tien jaar lang laat door sudderen.

Iedereen moet kunnen meedoen. Maar dat is niet alleen op sport en bewegen, maar dat geldt voor alles. Dat is denk ik heel belangrijk. Naar elkaar om kijken, voor mekaar zorgen. Ja, dat is denk ik heel erg belangrijk als je het over de burgers hebt. Want als je het hebt over preventie, is een gezonde leefstijl heel erg belangrijk. Het is belangrijk dat mensen vitaal blijven. Want onze nota heet ook Vitaal Voorst. Als je het hebt over sport en bewegen dan is uiteindelijk jouw streven een vitale samenleving. Dat is denk ik een doel dat we allemaal voor ogen moeten hebben.

Verder wil ik bereiken dat er een zelfredzame economie komt in een zelfredzame maatschappij. Concreet de kracht van het individu opstapelen bij de kracht van het collectief. Daarbij moeten mensen voor wat ze zelf kunnen in hun eigen kracht worden gezet. Echter voor de dingen die ze niet kunnen moet de kracht van de commune worden benut. Voorbeeld: crowdfunding, Ideaal zou zijn wanneer iedereen die wel kan, gekoppeld zou zijn aan iemand die niet kan. Overigens hoort daar ook bij dat invoering van een basisinkomen dat de gevolgen van het kapitalisme doet afnemen en verandering van ons pensioenstelsel in een omslagstelsel. Verder moet er op vastgoedgebied een aanpassing komen, zodat schaarste op de woningmarkt wordt teruggedrongen. Het resultaat is een maatschappij die gebaseerd is op gezamenlijkheid. Daarbij de denkkraft uit het kapitalistisch systeem gebruiken in de maatschappij. Of met andere woorden de kracht van het kapitalisme omzetten naar de kracht van de maatschappij. Ik zou ook nog willen bereiken dat iedereen zich moet kunnen redden op taalniveau zodat er een eind komt aan laaggeletterdheid en analfabetisme.

Ik wil zelf graag zo leven. Er moet een bereikbaarheid van mensen zijn om zo te kunnen leven, in de zin van financiële middelen, opleiding, gezondheid, etc. Je hebt een paar dingen nodig om deel te kunnen nemen aan het leven. Er zijn mensen die gezonder willen leven en die het geld niet hebben. Het vereist van de samenleving dat we iedereen in staat stellen om deel te kunnen nemen als ze dat ook willen. Of het nou een zwembad is of sportvelden, dat is een keuze die je met elkaar maakt. Maar het feit dat je met elkaar voorzieningen aanbiedt, is bedoeld om er voor te zorgen dat iedereen kan deelnemen, of tenminste zo min mogelijk beperkt wordt.

Dat toch mensen buiten de boot gaan vallen, niet mee kunnen komen. Ik denk dat het daardoor juist goed is om focus te kunnen blijven houden op wat er speelt, wat er aan de hand is. In te blijven spelen op de actualiteit. Om grip te kunnen houden op de burgers binnen de

gemeente. En te blijven herkennen wat er speelt, wat er aan de hand is en waar je wat mee moet. Dat ontstaat door onder andere het digitale tijdperk. Het is een grote groep die daar niet in mee kan komen, er is een grote groep nieuwkomers die ook door taalbarrière op dat vlak hinder kunnen onder vinden. Er zijn mensen die bijvoorbeeld na het verliezen van een baan terug vallen in een gat en niet weten wat er dan gaat spelen. Ik denk dat het goed is om mensen te blijven volgen in de actualiteit van de samenleving. Indien de persoon of diens netwerk dit niet zelf kan oplossen, er tijdig door andere organisaties op ingespeeld wordt en zo nodig samenwerken.

We hebben een aantal trajecten zoals activeringstrajecten uit de kaartenbak, waarvan de gemeente al weet dat die niet echt werk kan krijgen, maar dan willen ze liever dat hij actief is. Dan krijgen wij begeleidingskosten en dan wordt er van ons ook verwacht dat we daar ook met die persoon actiever mee aan de slag gaan. Dus als die niet komt opdagen dan proberen we hem op allerlei manieren te bereiken door te bellen op langs te gaan en op te halen. Dat is ook een verplichting die wij zijn aangegaan met de gemeente. Op het moment dat we echt niet meer met die persoon verder kunnen, dan stopt ook het traject. Dan gaat de gemeente iets ander zoeken voor hem. We hebben nu ook twee plekken van de Wmo. Dat is hetzelfde maar mensen zijn iets meer beperkt. Dat zijn ook mensen die wel heel veel begeleid moeten worden of praten omdat ze dat ook nodig hebben. Daar staat dan ook dat stukje begeleiding.

Elke gemeente moet huisvesten. Voorst had een afsluiting van het participatietraject, dat deden ze met de burgemeester en een wethouder en een markt, daar stond ik ook. Toen sprak ik met iemand die zijn participatieverklaring had getekend, hij kwam uit een wereldstad (Damascus) en het beviel hem heel goed in Voorst! Lekker rustig. Grappig he, wat kun je als mens verdwalen.

Je ziet ook wel dat meer activiteiten georganiseerd worden, in Twello zelf, voor mensen met een beperking waar ze aan kunnen deelnemen zoals Titus-café, dat soort activiteiten. Met vluchtelingen zie ik dat er nu van alles opgezet wordt. Ik zie nog weinig buitenlanders in de gemeente. Dat begint nu een beetje te komen. Dat is een goede ontwikkeling voor de integratie.

We moeten talenten van mensen benutten

Ik denk dat als iedereen de gelegenheid heeft om zijn leven op zijn eigen manier kan indelen, gelukkiger is. Iedereen wordt gelukkig als iemand gebruikt maakt van zijn haar talenten die hij bezit. Gelukkige mensen hebben minder hulp nodig, is goedkoper. Daar ligt een rol voor de hulpverlening. Zorgen dat mensen hun talenten benutten. Gat dichtten in het digitale tijdperk. Kan je niet oplossen maar wel oog voor hebben. Mensen niet vergeten die daar moeite mee hebben. Zorgen dat vraag en aanbod bij elkaar komt. Iemand die goed is in computers in contact brengen met een digibeet. Stimuleren van buurt initiatieven. Bijvoorbeeld volksbuurten die elkaar helpen.

Het doel is een leefbare omgeving waarin iedereen mag zijn wie die is maar waarin we wel oog houden voor elkaar. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht. Als individu zijn we heel krachtig, als we dat bundelen dan zijn we samen heel sterk. Iedereen wil graag

zolang als het kan in zijn eigen omgeving blijven wonen. Dan moet je elkaar daarin helpen als het nodig is. Moet je bereidheid tonen. Concreet gezien moeten de burens elkaar kennen. Ik heb geen idee of de burens hier elkaar kennen. Ik zie wel mogelijkheden. Maak een keer met een gemeentelijke voorlichtingsbijeenkomst gebruik van het gebouw van Activia. Omwoners zien dan het gebouw. Bijvoorbeeld Raalte heeft in alle wijken voorlichtingsavonden gegeven voor ouderen van 55+. Het ging over hele praktische zaken. Daardoor raken mensen met elkaar in gesprek. Soms hoor je daar wat, soms niet. Of je hoort dan ineens dat er een klaverjasmiddag is en omdat je niet op internet kijkt had je dat anders nooit geweten. Je moet als gemeente je inwoners willen mobiliseren.

Vind ik een lastige vraag, ik vind deze vraag te breed. Ik houd het dan vaag en idealistisch; zorgen dat er voor ieder mens en inwoner van de gemeente Voorst een plek is, waar hij zich prettig bij voelt en participeert in de maatschappij.

Ik geloof onvoorwaardelijk in dat we allemaal geschapen zijn met dezelfde rechten en plichten, op dezelfde manier. Vanuit die visie wil ik mensen benaderen. We zijn allemaal op de wereld gezet om iets te doen, om iets te betekenen en om iets te mogen betekenen. En als jij dat niet wilt, dan moet je dat maar voelen. En als je het wilt, moet je alle kansen krijgen, die onze lieve heer ons geboden heeft. Die kans moet je gewoon krijgen. Dan heb ik het niet over nationaliteit of afkomst of wat voor overtuiging dan ook, ik kijk naar de mens. Als de mens het zelf verprutst, dan moet het gecorrigeerd worden.

Ieder mens wat je dan ook hebt, heeft kracht in zich. Dingen die hij kan die hij kan benutten dingen waar hij goed in is. Ik denk dat als we in staat zijn met elkaar, en niet alleen de gemeente want de gemeente kan niet alles alleen, iets aan te jagen dan ga je alle waarden die zeg maar in de maatschappij zitten, dan kan je die benutten. Want jij kunt al weer iets wat ik niet kan. En jouw buurman heeft weer een kwaliteit die voor iemand anders van belang kan zijn. Dus er is heel veel waarde in de samenleving waar je uit kunt putten. Het benutten van de waarden van ieder individu in de samenleving, dat zou kort gezegd onze ambitie moeten zijn. Omdat je daarmee iedereen betreft. Iedereen een bijdrage levert. Binnen zijn mogelijkheden. Voor de ene kan het dit zijn en voor de andere kan het dat zijn. Maar iedereen levert zijn bijdrage. En dan voel je, je bijhorend. Wie vindt het niet fijn dat je waar je goed in bent kunt doen? Maar dat gaat niet vanzelf. Ik denk dat de gemeente met partijen moet samenwerken en zich moet afvragen hoe kunnen we dat besef bij mensen opbrengen? Je kunt het wel willen maar er moet nog wel iets gebeuren. We zijn een heel geïndividualiseerde samenleving geworden. Eenieder heeft zijn eigen stukje. We kunnen niet verwachten dat je die knop morgen kan omzetten. Die vergt een hele tijd om het in beweging te krijgen. Ik zie wel rollen voor de gemeente met gesprekspartners om dit in gesprek te gaan brengen. Met elkaar over te hebben.

Heel veel van wat ik in het onderwijs heb gebruikt denk ik dat ook toegepast zou kunnen worden. Daarbij moet je steeds de vraag stellen: wat voor resultaat levert het op voor wie voor mij werkt, in plaats van wat levert het op voor mij. Helpt het echt degene? En dat is wat ik hier tegelijkertijd het mooie van vind. Ik vind verbinding een heel belangrijk iets. Ik heb

bijvoorbeeld twee kinderen die heel erg in de HR organisatie zitten. Die ook verbindingen leggen. Dat betekent je moet echt kijken past iemand binnen een organisatie maar verbinding is belangrijk. Je moet een breed platform hebben en steeds verbindingen maken. Dat vind ik ook belangrijk. Zo heb ik in het onderwijs ook gewerkt waar ik heel vaak kreeg te horen als we naar de expertise en de meerwaarde kijken, wat moeten we dan met deze collega gaan doen? Ik keek dan niet naar ervaring, ik keek niet naar hoe leeg is het glas maar hoe vol is het glas. Wat kan ik doen om dit mens toch te laten blijven functioneren binnen de organisatie? En als het echt niet kon, en dat heb ik meerdere malen mee gemaakt, dan probeerde ik op dusdanige manier afscheid te nemen van mensen dat ze niet met schade en schaamte werk zouden moeten gaan zoeken. En dat mis ik dus. En dat is waar ik heel erg tegen aangelopen ben vooral in het passend onderwijs. Dat niemand de verantwoordelijkheid nam of werd van het proces.

Verder moeten we mensen met een extra hulpvraag zelfvertrouwen geven. Dit door hen te voeden met de dingen waar zij goed in zijn. De focus leggen op hetgeen iemand heel goed in is. En dat uitvergroot. Het onderwijs zou anders ingericht moeten worden. Er zou ingegaan moet worden op de sterkte van een jeugdige en niet op wat beter kan. Mensen moeten zich weer waardevol voelen in de maatschappij, dit draagt bij aan een goed zelfbeeld, gelukkige mensen en daardoor minder problematiek.

Open staan voor elkaar, elkaar waarderen en zorgen voor elkaar

Daar kun je heel mooie woorden aan wijden maar uiteindelijk wat je zou willen bereiken is een zo gezond mogelijke bevolking en gemeenschap waar voldoende veerkracht in zit om mensen die net een beetje uit de toon vallen ook een goede plek te geven. Dat de gemeenschapszin dat dat ook door beleid van gemeente en van ons, dat we dat ook stimuleren. Het oog hebben voor elkaar, het iets willen betekenen voor elkaar, dat iedereen zich ook waardevol voelt in een omgeving waarin ze wonen. Het sluit aan bij onze ambitie. Als je uiteindelijk in een gezonde omgeving woont, waar oog is voor elkaar, krijg je minder problemen. Waar je goede volwassenen kunt ontwikkelen en waar je een goede oude dag kunt hebben. En waar je ook economisch goed kunt ontwikkelen, dat is ook ontzettend belangrijk, een bepaalde mate van welvaart en welzijn heeft ook relatie tot elkaar. Als mensen zich niet om elk dubbeltje druk hoeven te maken en dat er een bepaalde mate van zekerheid is, is wel heel belangrijk. Want financiën is iets dat regelmatig bij onze cliënten een rol speelt. Dat is een simpel principe, als je geldzorgen hebt en je wilt er vanaf komen, dan ga je iets meer drinken.

Ik denk ook dat de wereld er dan ook echt mooier van wordt als je weer zorgt voor elkaar. Als je je verantwoordelijk voelt naar elkaar. Dat je je daar ook wel een betere wereld door creëert. En dat vind ik ook wel heel erg belangrijk.

Samenleven is een kunst. Dat vraagt ook ruimte bij jezelf om coulant met dingen om te gaan waar je last van hebt om mee om te gaan. Want als we allemaal een beetje rekening met elkaar houden is er niets aan de hand. Oplossingen zijn er niet zomaar. Ik denk dat dat begint met ophouden met mopperen.

Als we een open samenleving met elkaar kunnen creëren krijgen we veel sneller contact en haal je in de preventieve sfeer al heel veel problemen weg. De samenleving dreigt af en toe wel

een beetje de andere kant op te gaan juist: “ik zit op mijn schot, jij zit op jouw schot en we drijven van elkaar af”. Dat is het individualisme wat heerst. De ambitie is het creëren van een ‘open samenleving’ waarbinnen om hulp vragen als iets normaal wordt gezien. Het hoeft ook zelfs niet zozeer als ‘om hulp vragen’ gelabeld moeten zijn maar meer als: “daar heb je het met elkaar over”. Heel normaal. Dan hebben het over het durven delen van ‘problemen’ maar deze ook durven te ontvangen van anderen. Hier toe bereid zijn. Mensen moeten zich beseffen dat iedereen een individu is maar dat je in een samenleving niet zonder elkaar kunt. Dit creëert dan al iets meer openheid maar is ook moeilijk.

De mensen moeten meer open staan naar elkaar. Geef elkaar een luisterend oor en het woord. Niet altijd de ik op de voorgrond maar samen. Samen kan een heleboel. En daarmee voorkom je ook een heleboel maatschappelijke problemen. Als je het samen doet, want alleen dan ben je maar zo een einzelgänger en dan zie je niet wat een ander doet en wat voor problemen een ander heeft. Ik denk dat het een groot goed zou zijn als we meer samen zouden doen.

Een ambitie zou moeten zijn; Dat iedereen erbij hoort door het ook goed voor elkaar te hebben. Mensen moeten kunnen deelnemen en gewaardeerd worden. Iedereen gun ik het om niet eenzaam te zijn en om iemand te hebben die naar je omkijkt.

Je komt dan op die slogans, iedereen doet mee. We doen het met elkaar. Dat soort hoofddoelen, dat iedereen er bij hoort. Iedereen kan stralen. Ik denk dat iedereen z’n kwaliteiten wil gebruiken, daar wordt iedereen blij mee.

Je moet naar een inclusieve samenleving toe! Een samenleving waar iedereen mee kan doen naar eigen vermogen. Toegankelijk voor iedereen. Hiermee bereik je een toename van het welbevinden van iedereen.

We moeten willen bereiken dat we in het algemeen om een betere samenleving te krijgen!! Iedereen heeft schuld men moet verdraagzaam zijn naar elkaar.

Ik zit ook in een werkgroep: dementie vriendelijke samenleving in Voorst. Daar zit weer zo’n zelfde sleutel. Dat iedere inwoner gaat leren dat je iemand helpt, bijvoorbeeld de straat oversteken. Het zit vaak in heel kleine dingen. Dat er een bewustwording van iedereen in het dorp plaats vindt. Ook bij de kinderen van licht dementerende ouders. Geen open vragen stellen. Anders raakt de dementeren alleen nog maar meer verward.

Het individualisme is ook een punt. Iedereen is druk en alles moet in hun schema passen. We leven niet meer in een zorgstaat. Als burger zal je zelf meer moeten doen. Als je samenwerkt, gaat dit beter. Meer aandacht voor elkaar, waardoor je elkaar kunt helpen en misschien grote problemen kunt voorkomen.

Poog met elkaar je kracht in te zetten. Dat in grotere en kleinere verbanden: de scholen, het verenigingsleven, de kerk, de kleine kernen, de buurt, familie, vrienden. Als samenleving leven we ook samen. Zie ook de mondiale ontwikkelingen. Europa en het patriotisme. Toch ook de andere keuzes die gemaakt worden door de kiezers zowel in Nederland, Duitsland als Frankrijk. De signalen worden gegeven! We zitten in een spagaat. Hoe ga je het voor elkaar krijgen dat men vol betekenis voor elkaar wil zijn? De eerste stap die je dan moet zetten is: wij

zijn er voor elkaar! In de Westerse samenleving is het nu aanhaken of afhaken. Het is een wedren. We leven in een complexe samenleving. De kern is, laten we elkaar blijven zien. Dat appèl moet er zijn en blijf communiceren. Met elkaar in gesprek zijn.

Ik denk dat je heel veel bereikt als je over dingen kan praten, wat open is. Verbinding is belangrijk, maakt niet uit op wat voor niveau. Als je de verbinding kwijt raakt, krijg je problemen. Bijvoorbeeld de bouwprojecten in Amerika, waar ze met een hele gemeenschap bouwen aan een huis voor een gezin die dat op dat moment nodig heeft. Iedereen draagt zijn steentje bij, dat vind ik mooi om te zien. Die verbondenheid is belangrijk. Als je als gemeente dit soort initiatieven, het samen doen van een bepaald project, kan motiveren en de doelgroep daarin laten mee denken, zou ik fantastisch vinden. Bijvoorbeeld: laat leerlingen meedenken over bepaalde onderwijs vormen, hoe leren zij het beste. Dat is de eerst stap, los van het feit of het wel of niet haalbaar is. Alleen al erover praten, er over mogen dromen is al heerlijk. In kleine dorpen is die verbinding gemakkelijker te leggen. Aandacht voor alleenstaande ouders. Als school moet je daar aandacht voor hebben. Samen dingen doen. Dat kan van alles zijn. Er gaat nu van alles door mijn hoofd heen aan ideeën. Zou je met een groep ouders een project kunnen doen? Alles waar je verbinding mee maakt. Het gaat er om dat je gezien wordt en er toe doet, voor iedereen. Openheid creëren. Je gaat pas delen als je je veilig voelt. Denk dat het ook leuk is dat de gemeente aan leerlingen vraagt 'stel je mag wat in de gemeente doen vanuit school. Waar is behoefte aan?' Projectweek of iets dergelijks. Dingen doen waarin anders leren gestimuleerd wordt. Bijvoorbeeld leerlingen die goed zijn met computers kunnen wellicht in een bejaardenhuis iets daarmee te doen. Of een oppasservice. Als je het resultaat behaalt dat mensen weer open durven zijn tegen elkaar, dat die sfeer er is in de gemeente, dan kan je gaan bouwen. Ergens waar je je veilig voelt, waar je kunt gaan leren en waar je fouten mag maken. En dat is het gekke. We noemen altijd dat je fouten mag maken, maar in het onderwijs word je wel afgerekend op je fouten. Sowieso in de maatschappij. Als het doel is bereikt dat je nu al de mensen hoort en elkaar opzoekt.

We zouden beter voor elkaar moeten zorgen, meer betrokken zijn, ja. Dat we met ons allen bewust zijn dat je er moet zijn voor elkaar. Het is wel heel nobel streven wat ik nu zeg. Maar goed dan kan je misschien iemand adviseren; misschien is die organisatie wat voor je. Wanneer je meer oog hebt voor je naasten dat zou een stukje helpen. Meer met z'n allen, niet alleen met ons zelf bezig zijn. Dat betreft de burgers, als we daar al mee beginnen; als je meer geeft om je omgeving zal dat al een stuk schelen. Maar goed, misschien is dat een heel nobel streven. Dat is wel het doel om buurthuizen, buurtverenigingen te hebben. Mensen die eenzaam zijn... het gaat niet alleen om oude mensen en mensen die dementerend zijn. Als ik kijk vanuit mijn eigen buurt, dat ik het beschamend vond van mijzelf dat ik mij afvroeg waar de buurvrouw op de hoek was en dat zij, ze sprak mij heel vaak aan als ik met de hond liep, dan reageerde ze wel eens bijzonder, maar goed, niemand is hetzelfde. Nu bleek dus dat ze dementerend was en dat ze was opgenomen. Dat vond ik heel triest van mijzelf dat ik dat niet had gesignaleerd. Dat was voor mij wel een eyeopener dat ik dacht 'waar zijn we nu met z'n allen mee bezig?' We zijn allemaal druk met ons eigen leven. Met onszelf. We vinden onszelf heel erg belangrijk. Ik denk dat je daar heel veel problemen mee kan voorkomen. Wanneer je

eerder ergens bij kan zijn dan hoeft het niet zo ver te zijn en zo ver te gaan. Wanneer je begrip voor elkaar hebt, je niet zo snel oordelend bent. Want dat is vaak moeilijk. Wanneer iemand dreigt in de schulden te komen, zich schaamt... wanneer we zorgen voor openheid. Zo van; het is niet gek wat je hebt, wat je vindt of wat dan ook. Wanneer je met z'n allen wat meer openstaat voor de ander en minder oordelend bent....meer onbevangen kijken. Ik denk dat bewustwording al een heel belangrijk iets is.

Wat ook opvalt, is dat buitenlandse mensen veel geven ook al hebben ze weinig. Bijvoorbeeld als het over eten gaat dan geven ze veel weg en dit levert de nodige sociale contacten op die verderop in hun leven een positieve bijdrage leveren. Tijdens activiteiten die plaatsvinden, levert een gemêleerd gezelschap ook waardevolle contacten op. De maatschappij is steeds individualistischer aan het worden en dat heeft zijn weerslag op de kwetsbare mensen binnen dezelfde maatschappij. Wat ook opvalt, is dat de vooroordelen over medelanders fors zijn te noemen.

Iedereen is Voorstenaar

Iedereen die binnenkomt, moet een status als Voorstenaar krijgen.

Ik vind het een lastige vraag want je moet toekomstgericht denken. Maatschappelijk gezien krijgen we meer kleur in de gemeente Voorst door de verschillende bevolkingsgroepen. Dat kan een maatschappelijk technisch probleem zijn, terwijl ik denk dat dit geen maatschappelijk probleem hoeft te zijn mits we dit gezamenlijk aanpakken. Iedereen die nieuw binnenkomt in de gemeente Voorst moet gelijk het gevoel hebben dat hij een Voorstenaar is en als we dat kunnen we redden met elkaar. Dan kunnen we alle andere dingen uitsluiten met elkaar zoals godsdienstkwesies of andere kwesies. Gezamenlijk optrekken is het beste. Nieuwe Nederlanders zullen zich wat sneller moeten herkennen in het Voorstenaar zijn. Ik merk zelf in het maatschappelijk vlak dat daar weleens wat ruis ontstaat omdat men onvoldoende kennis heeft van 'wat is nu de gemeente Voorst'. Het gaat vaak alleen om leven, invulling van en dan houdt het op. Waarom kunnen we gezamenlijk niet iets invullen breed en dan praten we over de nieuwe Voorstenaren. Waarbij in een hele korte tijd kunnen laten zien hoe mooi de gemeente Voorst is. Vaak wordt dit uit elkaar getrokken. Als je binnenkomt 1 ding is belangrijk. De 1e ontvangst, woonruimte, financiën. Die gemeenschap is bepalend of we ons welkom voelen of niet. Dat ligt niet alleen aan de gemeenschap maar ook aan de nieuwe inwoner. Je moet je openstellen voor en aanpassen aan. Dat is lastig. Wat ik zelf merk met een andere geestelijke achtergrond zoals moslim waar ik veel contact mee heb, zich lastig kunnen plaatsen in die gemeenschapszin. Je hebt hoofddoeken en andere vormen, bijvoorbeeld hoe begroet je een dame. Dat zijn dingen die zij moeten weten, maar ook wij als autochtonen. Dat zijn zaken die je helder moet kunnen verwoorden. Dan is dit de 1e maatschappelijke oplossing die je aanreikt. Het vervolg is natuurlijk dat de gemeente moet zorgen dat het niveau van ontvangst en uitvoering een hele duidelijke directe lijn ligt, geen langzame lijn, geen treiterende lijn maar alla minuut kunnen uitvoeren. Het ambtelijke korps is heel goed bezig maar als je kijkt naar maatschappelijke organisaties zoals de historische vereniging, de bibliotheek, dan zijn zij de centrale schakels in het hele verhaal. Als die schakels goed op elkaar aansluiten en dat is ook een beetje de wens; dat is ook een moeten. Als we dit op elkaar

kunnen afstemmen, dan hebben we dat helder voor elkaar en dan weten we dat iedereen die binnenkomt een status hebben, geen status aparte maar een status als Voorstenaar. Afgelopen jaren is er een instroom van jongeren of juist uitstroom van autochtone jongeren. Daar moeten we echt iets aan doen. De jongeren willen wel, moslims en christenen met hele andere belevingsgronden. Als je ze meeneemt naar een jongerenactiviteit bijvoorbeeld de sport, dan hebben wij als autochtoon daar een taak in. Je neemt ze mee naar de club. Als niemand aandurft een woord met ze te wisselen dan krijg je die scheidslijn en die wordt alleen maar groter. Dat is het maatschappelijk probleem die we nu terugvinden in de gemeente Voorst. Je stelt daarmee de jongeren open. Laat ze ervaring opdoen; is het ene niets voor hen dan zoek je samen naar iets anders. Sluit het wel bij ze aan dan is dat hartstikke leuk. Dan sluit het ook aan bij de Voorstenaren.

Persoonlijk contact is van belang

De Twellonaren weten dat er een Molukse wijk is. Voeger was dit verschil groter. Ze was actiever en meer aanwezig. In mijn jeugd waren er hangjongeren. We gingen met hen om. Als er iets was, werd er veel intern opgelost. Dit is veranderd. De oudere generatie is nu opener en lossen minder snel zaken op als vroeger. Ieder leeft op zichzelf. Binnen je eigen familie blijft het hecht. De ouderen blijven wel hecht. Is van oudsher zo opgebouwd. Maatschappij verandert en de eenheid verandert mee. Veel dingen zijn weg gevallen, binnen de Molukse gemeenschap, zoals pastoraal werker. Net als enkele activiteiten. Dat is jammer. Mogelijk gaat er wel weer het een en ander opgepakt worden. Om mensen met elkaar in contact te brengen zou je persoonlijk contact kunnen bevorderen. Hiermee kan je integratie vergroten. Molukse ouderen lossen alles op. Een oudere die wat meer gewend zijn is wat open minded. Nu nog te ver van. Maar daar kan aan gewerkt worden.

Je zou naar een maatschappij willen waarin mensen elkaar zien. Helemaal los van opleiding, inkomen of wat dan ook. Een maatschappij moet zorgzaam zijn, maar niet opgelegd zoals linkse partijen dat willen. Alhoewel de doorgeschoten liberalisatie me ook niet bevalt. Anders zit iedereen opgesloten in zichzelf en is iedereen alleen maar bezig met zichzelf. De kerk was iets wat mensen altijd verbonden heeft. Maar het kerkelijk gebeuren is ook heel anders dan vroeger. De Martinusschool is Rooms Katholiek en veel activiteiten die we als school organiseerden waren in samenwerking met de kerk en andersom ook. Op school organiseerden we heel regelmatig gezinsmissen. En in de kerk werden zogenaamde beatmissen met popmuziek georganiseerd. Dit alles met als doel het binden van de jongeren aan de kerk. Maar die jongeren die kwamen alleen naar de beatmis en zag je daarna ook niet meer terug.

We moeten proberen zoveel mogelijk contact te houden met mensen in je omgeving. Je buurman/buurvrouw, je overburen. Deze te kennen en kijken wat maximaal haalbaar is en wat kan. En maak contact. En laat niet de taal een barrière zijn. Proberen vanuit je beleving elkaar te helpen.

De kern is bewust zijn van. Ga met elkaar in gesprek. Kom van begrijpen naar begrip. De bewustwording van, "wat willen we met elkaar"? De scholen/het onderwijs heeft de sleutel.

Verenigingen kunnen daarin ook een rol spelen en vooral sportverenigingen. Spreek elkaar aan op gedrag en kom zo bij de goede attitude van de ander, echt zien!

Het zijn maar 5 minuutjes. Ik kan 5 minuutjes thuis op de bank zitten maar ik kan ook aan de buurvrouw vragen 'hoe gaat het nu met je?' maar dan wel oprecht. Dat is mijn insteek als mens. Mijn motto is; probeer geen invloed op zaken te hebben waar je geen invloed op hebt. En dat vind ik zonde van mijn energie. Dan kan ik beter energie steken in mijn oude buurvrouw.

Daarnaast zou er meer menselijk contact moeten zijn en minder druk op die social media.

Ik ben niet iemand die problemen ziet of ontwikkelingen met een negatief karakter. Ik zie meer kansen. Wij worden uitgedaagd bijvoorbeeld door de gemeente, laat je bestaansrecht zien. Vorige week hebben we bijvoorbeeld met onze stakeholders een vergadering gehad en ook met mensen uit de raad om te laten zien wat wij als zwembad doen. En we krijgen opmerkingen van, he ik heb er nooit zo naar gekeken. Dat is een van de zaken dat de organisaties zich zelf mogen aantrekken. Vertel wat je doet en waarom je het doet? En met welk enthousiasme je dat probeert te doen. Laat het terugkomen in je organisatie. We zijn er niet alleen qua water maar ook qua mensen. Het voordeel van een niet zo grote gemeenschap is dat je een stukje herkenbaarder bent maar je moet ze ook terug laten komen. Mensen moeten het fijn vinden om naar je toe te komen. Er zullen altijd mensen zijn die een behoefte hebben om even iets te ventileren. Maar er zijn ook mensen die gewoon heen en weer willen zwemmen. Ik ben iemand die in het water duikt en heen en weer aan het zwemmen is. Eigenlijk geen tijd heeft om een sociaal praatje te houden. Maar dat betekent dat de zweminstructeur tegen me moet zeggen, je moet je benen wat beter sluiten, ik wil je een tip geven. Nou dat kan, dan krijg ik aandacht even. We hebben er aandacht aan besteed dat ons personeel er niet is voor zichzelf maar juist voor de bezoeker.

Ik denk dat wij nu bezig zijn met de Benring, en ook de samenwerking met al die partijen, dan kunnen we heel veel betekenen. Dat is toekomst. Raar woord ervoor. Dat is echt preventie. Kijk binnen verenigingen dan hoor je wat. Kijk als alles weg trekt. Geen vrijwilligers meer. Dan hoor je steeds minder. Stimuleren, stimuleren en verbinden. Dat is het belangrijkste. Anders ga je de mist in. Geen betrokkenheid meer. Niet meer sociaal. Dan is het afgelopen. Ik had laatst een meneer, die liep ook maar te dwalen langs de weg. Ik zeg tegen de huisarts, dat gaat niet goed komen. 'Ik ben er al mee bezig, goed dat je het hebt gezegd.' En nu heeft hij een plaatsje op de Benring. Nu zit hij er. Een mevrouw. Ik ben zo druk. Ik heb toch ook een eigen leven. Waar knelt het precies. Mama wordt een beetje dement. En die zit in een seniorenwoning, en ik zeg, kom maar eens kijken met de hele familie. En moeders is nu helemaal weer gelukkig. Dat is preventie en signaleren. Dan hoor je het vanzelf. Dan beginnen ze in één keer weer te praten.

Ik merk dat ik bij het sociaal café vooral probeer om te gaan verbinden. Wel zorgen dat mensen in gesprek raken met elkaar. Ik snap de angst aan de ene kant wel van de oudere generatie. Het is een wisselwerking, als we die stoppen en mensen naar elkaar laat luisteren, dat de wereld een stukje mooier wordt. We hoeven niet bang voor elkaar te zijn. Ik las laatst een onderzoek waarin blijkt dat geweld tegen homo's, minderheden, alle groepen die geen 2,2

kinderen en een golden retriever hebben, was toegenomen in Nederland in de laatste vijf, zes jaar. Het onderscheid was toegenomen, gedomineerd door angst. Ik denk dat je elkaar niet altijd hoeft te begrijpen.

Het belang van een sociaal netwerk

Je moet een soort sociaal netwerk kunnen bieden, waarin mensen elkaar tegen kunnen komen. Mensen moeten uit hun huis gehaald worden. Ze moeten ergens naar toe kunnen om iets leuks te doen, een club, zangclub, of iets dergelijks, er moet iets van dagbesteding zijn. Of mensen moeten bezoek thuis krijgen.

Een oorzaak van het probleem is dat we met elkaar steeds ouder worden. Ook speelt de individualisering hierin een rol. Het idee is de gedachte dat je het zelf allemaal moet kunnen redden. Wees en ga zuinig om met je sociale omgeving. Je hebt mogelijk je omgeving nog nodig. Je zou moeten willen bereiken dat we naar elkaar omkijken. Je moet toch zien dat je met een manier van samen leven bij elkaar kan komen zoals dat eerder was. Je hebt elkaar nodig.

Individualisering alhoewel dat aan het terugkomen is. Ouderen worden steeds meer op zichzelf teruggeworpen. De verbanden van vroeger, 80tigers met veel kinderen, dat is aan het veranderen. De natuurlijke netwerken van ouderen, als gevolg van minder kinderen hebben, zijn nu kleiner. In onze dorpen zie je wel een hogere mate van sociale cohesie dan in een stad als Deventer.

Wat ik mezelf echt kwalijk zou nemen is als ik van vrienden zou horen dat ze uit elkaar gaan. En dan zeg, ja dat had ik al gedacht, en er niets aan heb gedaan. Dat mag mij niet overkomen. Het delen van dingen is heel belangrijk. Ik denk dat ouders ook moeten delen onder elkaar.

Het is een beetje een truttig woord maar omzien naar elkaar vind ik wel belangrijk. Dus elkaar zien in de betekenis van je bewust zijn dat je een buurman hebt, gezien en gezien worden, laat je zien, kruip niet in je schulp. Wil ook gezien worden maar kijk ook. Er woont hier een man op de Wilpse klei en, weet je, ik weet zeker dat vind ik dan een idealer model wat wij hier hebben. Vrijgezelle man heeft zijn ouders naar het eind gebracht en zelf begin 70. Loopt met een zuurstoftank rond, zit in een heel ouderwets boerderijtje, heeft een computer, heeft op internet leren werken. Zijn hele wereld is groot, want hij weet heel veel van Canada en Australië, maar het is per definitie een eenzame man die drinkt zijn potje bier of 2 of 3 of meer of een paar jenevers en die ook wel halfdronken naar de voetbalkantine. Rijdt met de auto en halfdronken ook terug. Hij laat zich zien hij probeert zolang het maar kan in die auto te kruipen. Hij heeft een gehoorapparaat in het is allemaal behelpen, maar hij blijft toch stappen zetten. En wij de directe burens, de klei, die houdt hem in de gaten op de een of andere manier. Als je daar langsfiets denk je he, ik zie de kruiwagen niet buiten staan of he de peren liggen onder boom te rotten, hij raapt ze niet op, of ik noem maar even wat. Dan klopt je even aan en als hij dat niet wil, dan weet je dat hij dat niet wil. Laat je zien laat je kennen ik denk dat dat een heel belangrijk ding is.

Mensen zonder kinderen zijn slechter af, als zij geen sociaal netwerk hebben. Vroeger was het anders. Dan ging je als 65-jarige naar een bejaardentehuis. In Twello zijn ook wel netwerken

misschien iets minder dan in de andere dorpen. Er zijn in de gemeente Voorst verhoudingsgewijs weinig problemen. Het is wel goed dat dit (project) gebeurt.

We zouden er veel meer voor elkaar moeten zijn. We horen er allemaal bij, we sluiten geen mensen uit. Wat minder op je eigen eilandje van als ik het maar goed heb. Maar meer naar compassie voor de ander. En ook binnen het onderwijs insluiten en niet buitensluiten. Ook binnen in het onderwijs. Ik zie dat er wel vaak iets mist, eenzaamheid van mensen waar niemand meer naar omkijkt terwijl ze gewoon in je dorp wonen. Ook ouderen die eenzaam zijn. Ik denk soms wel eens in andere culturen dat ze met grote gezinnen bij elkaar wonen en de gemeenschap om ons heen belangrijk is. Dat zijn wij allemaal een beetje kwijt geraakt. Weer meer een samenleving zijn. En niet andere culturen zijn allemaal weer eng, dus dat moet je van je af houden. En dat probeer ik zelf te doen. Begin dicht bij je zelf en doe het.

Als er geen netwerk aanwezig is komen veel mensen in de problemen. Mijn inschatting is dat er veel verborgen verdriet achter de 'deuren' zit. Eenzaamheid speelt een grote rol. Met name ouderen hebben plekken nodig om hun verhaal ook kwijt te kunnen. Zoals ik het kan beoordelen zijn deze plekken wel voldoende aanwezig binnen de gemeente Voorst.

Zet de technologie in om het contact tussen mensen te bevorderen

Je zou moeten willen bereiken dat je de technologie in kan zetten voor andere doeleinden; en dat ook stimuleren. De gemeente gaat bijv. meer op twitter doen, hartstikke leuk, Jos Penninx die doet veel op twitter, hartstikke mooi, prachtig, wat wil je daar nou mee bereiken? Wil je daar nou een interactie mee bereiken, of wil je interessant gevonden worden, maar ga meer erachter denken waarom zeg ik het want het medium is the message, the message is the medium. Eerst kijken wat je voor een bericht wilt sturen en dan kijken hoe ga ik daar mee om, wat ga ik ermee doen, in plaats van maar alles op twitter plaatsen. Ik zou, voor veel meer als dat nu, voor een sportvereniging of Jongeren op gezond gewicht, een app in de wereld om met willekeurige jongens of meisjes af te spreken om te gaan voetballen of gaan handballen of whatever. Een sportfaciliteit inrichten waar je alleen gebruik kunt maken via de app of telefoon zodat je dat ding in gaat zetten op een andere manier, ter bevordering van contact tussen mensen. Dit zou je moeten willen om in de toekomst problemen te voorkomen, en dat het problemen gaat geven op het gebied van leerachterstand, ontwikkelingsachterstand, communicatieve achterstand, verslaving.

16.2 Iedereen moet kunnen meedoen, maar...

Dan moet je wel gezond zijn

Als je wilt dat mensen meedraaien in de maatschappij, daar waar al het beleid op is gericht, dan moeten mensen gezond zijn. Van de volwassenen is bijvoorbeeld echter de helft te zwaar. Daar is echt iets tegen te doen. Jongeren uit Voorst roken en drinken gemiddeld net iets minder dan het landelijke beeld. Voor wat betreft (over)gewicht is het beeld ongunstiger in Voorst.

Waar ik mee te maken heb, want de GGD doet heel veel verschillende dingen, ik zet me hier in voor de gezondheid van statushouders. Dus mensen die nieuw in Nederland komen en niet

meer in het asielzoekerscentrum zitten maar hebben gehoord: we mogen blijven. Want de gemeente krijgt een taakstelling hoeveel nieuwkomers ze moeten vestigen en dan komen ze in de gemeente en dat is mijn aandachtsgebied. Wat kun je doen om hun gezondheid te bevorderen en te beschermen. En ook de gemeente zelf is daar druk mee. Dat gaat over 22 gemeenten, van Harderwijk tot Winterswijk. Het aantal is per gemeente verschillend. Ik weet dat de afgelopen 3-4 jaar in de gemeente Voorst zo'n 120 nieuwkomers gekomen zijn. Er is een piek geweest in 2015 en 2016 en nu neemt dat weer wat af door de Turkije-deal. Er zijn nog zat vluchtelingen maar daardoor stranden ze aan de randen van Europa. Vaak is natuurlijk het eerste waar de gemeente mee aan de slag gaat, is goede woonruimte want dat is natuurlijk de bedoeling, dat ze daar komen wonen. En dan zie je ook vaak in de gemeente dat er aandacht is voor werk en inkomen. En een andere is natuurlijk: hoe gaat het met hun gezondheid en vaak – ik ben bij alle gemeentes, ook bij Voorst geweest, daar ga je dan mee praten om te kijken: hebben jullie ook een invalshoek voor gezondheid. En dan probeer ik als het nodig is, ook wat te vertellen.

Mensen voelen zich buitengesloten

Als ik een probleem mag noemen is dat het probleem van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en dan zeker in relatie met schuldenproblemen en eenzaamheid. Ik heb daar zelf heel wat ervaring mee en dan met name met vrijwilligerswerk. Wanneer je via vrijwilligerswerk mensen weer een gevoel kunt geven dat ze er toe doen dan zie je ze opleven. En dan zie je ook situaties ontstaan dat ze weer anderen kunnen helpen waar ze eerst niet toe in staat waren. Het meest knellende is dat mensen zich buitengesloten voelen en gaan daar ook zo op reageren door afstand te nemen naar andere mensen uit gevoel van schaamte en storten zich daarmee in eenzaamheid. Dit levert dus een vicieuze cirkel op. Ik heb daar zelf een mooi voorbeeld van toen ik een moeder probeerde duidelijk te maken dat ze het schoolplein moest gebruiken om contacten te leggen zodat ze haar kinderen ook bij andere kinderen kon laten spelen wanneer ze zou melden dat zij ook wel op kinderen van anderen wilde oppassen. Ze durfde dat niet met als gevolg dat haar kinderen dus ook weinig vriendjes meenamen naar huis. Die zaten dan ook niet op een sportclub en daar begint dan een patroon wat later weer tot problemen kan leiden.

Als je niet meer kunt deelnemen aan de maatschappij is dat echt een verarming voor jezelf. Als voorbeeld, ik ben zelf geopereerd en ik mocht twee dagen werkelijk niets doen. Wat word ik een vervelend iemand als ik niks meer mag doen, of als ik niks meer kan. Dan zit je jezelf in de weg. Laat me alsjeblieft. Dan is twee dagen heel lang. Dat bedoel ik met verarming, dat je eigenlijk nog van alles wil maar dat je dat niet meer kan. Zolang mogelijk deelnemen aan de maatschappij, dat zou mijn advies zijn.

Een verdere individualisering van de maatschappij. Minder cohesie en politisering. Gaat mogelijk leiden tot afsplitsingen in de maatschappij. Groepen in de samenleving gaan zich buiten gesloten voelen. De samenleving dient wel een open blik en aanbiedende hand te hebben. Waak voor passiviteit in de samenleving. Ik zie dat er mensen hulp en ondersteuning nodig hebben. Ik zie ook velen die het zelf kunnen organiseren. Verstedelijking gaat zich mogelijk ook voordoen in de gemeente Voorst. Hoe ga je een ieder binnen boord houden?

Ouderen, jongeren, enz. Acties worden al ondernomen. Onder andere inbedding ouderen Voorst. Hangjongeren zitten jeugdwerkers op. Vraag is toch of je voor iedere vraag uit de samenleving een antwoord moet hebben? Of, iets voor moet bedenken?

Werkgelegenheid is toegenomen en mensen lijken nog minder tijd te hebben voor andere dingen. We leven in een prestatimaatschappij waarbij we niet meer ruimte maken voor tolerantie of afwijkingen. Daarin een balans vinden lijkt me een uitdaging en er zitten kansen. Een maatschappij is ingericht op efficiëntie en economie. Er zijn groepen die ook wat kunnen, maar die buitengesloten worden of buiten de boot vallen. Er zijn genoeg mensen die nog niet zijn gevraagd, er zijn hiervoor bijvoorbeeld vluchtelingen of andere mensen die aan de zijlijn staan. Als mensen geen plek krijgen in deze maatschappij en zich buitengesloten voelen, krijg je dit soort uitval groepen. Het wegvallen van de Melkertbanen, sociale werkplaatsen gaf veel uitval.

Ik heb dit ondergaan in het onderwijs. En ook met mijn kinderen. Mijn dochter is bijvoorbeeld HR directeur van een farmaceutisch bedrijf in Zwitserland waar ze heel anders werken. En mijn andere zoon is HR directeur van een backbase in een of andere organisatie. En hij was HR directeur bij de ING geweest, en daar werd er gezegd, daarom haal ik het ook aan, waarom wil je bij ons werken? En hij gaf aan, ik wil met mensen werken. Toen was hij afgestudeerd voor verbinding. Bij ING vroegen ze aan hem waarom? HR is een verloren gebied. Toen zei mijn zoon, ja het klopt, bij de ING gaat het steeds onderuit. Het is een proces dat het allemaal digitaal gebeurt. Alles wordt geautomatiseerd en dan gaat het vaak vooral niet om wat heb ik nodig. Waarom kunnen familiebedrijven waar de verbinding zo essentieel is, gewoon blijven bestaan ongeacht de conjunctuur. Weliswaar met goed management. En ik zie heel weinig, kijk maar om je heen. Weinig mensen zijn in staat, om de vrijwilligers te verbinden met de mensen waar het om gaat. Je kunt wel als gemeente een idealistisch doel hebben, en dat zie ik in werk en inkomen ook en in de Voorstwijzer ook, allerlei ondernemers die op die manier mensen bereiken. Maar dan denk ik, en dan ben ik ook heel kritisch, het zal best maar als het puntje bij paaltje komt, dan is deze werknemer die je nu wilt binnen halen als eerste weg. Want het vraagt te veel. En ik heb onvoldoende mensen om die mensen te begeleiden, want dat hebben ze ook nodig. Ik heb ooit mee gemaakt dat een leerkracht schoonmaker werd op school. Weet je waar die leerkracht de meeste moeite mee had? Dat ze haar in één keer links lieten liggen. En ik geef dit aan want ik denk dat het educatief is voor ieder mens die vanuit een sociale achtergrond in de arbeidsmarkt terecht komt. Ik weet dat ik te idealistisch ben en ik weet dat ieder mens fouten maakt, maar ik noem het omdat ik zie dat het gebeurt en dat er iets aan gedaan moet worden. En dat vind ik het grootste gevaar in de praktijk als je met organisaties gaat werken als professionaliteit en het gaat om intermenselijke normale relaties dat ik om ga met mensen die heel ander werk doen die ik wel kan waarderen om wat ze doen. Om wat ze zijn, al weet ik dat als ik in gesprek kom ik een ander soort gesprek heb dan waarover ik nu met jullie praat.

Ouderen kunnen niet meekomen

Ouderenproblematiek is een andere zorg. Ouderen worden door het sluiten van verzorgingstehuizen gedwongen voor zichzelf te zorgen. Vaak kunnen zij niet voor zichzelf

zorgen. Zij zijn fysiek en psychisch niet in staat hiervoor. Middels de vermogenstoets worden ze gedwongen om hun eigen kapitaal op te eten. De ouderen zonder geld worden goed geholpen en de ouderen met veel geld (kapitaal) ook. De middenklasse heeft het zwaar.

Ik zou het jammer vinden als mensen een beetje tussen wal en schip raken. Bedoel ouderen die veel thuis zitten die nergens meer aan mee kunnen doen of mensen die ziek zijn en niet op eigen kracht de deur uit kunnen en die dolblij zouden zijn als iemand eens even een blokje in de rolstoel met hen wil maken; dat vind ik best wel knellend ik denk dat mensen hier echt de dupe van zouden worden, ik denk dat hier meer aandacht zouden moeten hebben.

Vanuit de Ouderenvereniging hebben we vooral te maken met de 'oudere ouderen'. De 'jongere ouderen' hebben geen behoefte zich bij ons aan te sluiten, die vinden zichzelf nog niet oud en kunnen zich wél heel goed redden. Zij gaan twee keer per jaar op vakantie in tegenstelling tot de mensen die de deur bijna niet meer uit komen. Dit komt vaak voort uit het feit dat de financiële middelen ontbreken. Daarnaast is het voor veel ouderen een groot probleem om met bepaald vervoer te reizen door fysiek/lichamelijke klachten en het 'gedoe' met bijvoorbeeld een OV-kaart. Men ziet op tegen de 'toestanden' die hier mee gepaard gaan door automatisering en digitalisering van veel aspecten. Een ander punt is dat om ergens te komen vaak op zijn getelefoneerd moet worden. Veel mensen hebben wel een telefoon maar vinden dit eng of moeilijk en komen dus nergens. Ouderen komen met heel veel ontwikkelingen van heden ten dag niet mee.

Kwetsbare jongeren vallen tussen wal en schip

Ik ben bang dat met de teloorgang van de Wajong wetgeving en de komst van de Participatiewet jongeren die tot de doelgroep van Pluryn behoren tussen wal en schip vallen. Voorheen was er een vangnet voor deze groep en waren jobcoaches makkelijk inzetbaar om de overgang naar werk te vergemakkelijken. Nu is dat moeilijker voor mij om dit goed te regelen. Ik heb contact met 200 gemeenten en met hen sluitende afspraken maken is geen sinecure. Voor de doelgroep zijn korte lijnen erg belangrijk zodat de jongeren een 'zachte landing' kunnen maken (goed geïntroduceerd worden bij bedrijven en in den beginne aan de hand worden genomen bijvoorbeeld). Het gaat dan om leren werken. Niet alle werkgevers kunnen dit bieden. Ze worden soms te snel losgelaten of in groepsverband opgevangen terwijl een individuele aanpak nodig is. Ze zijn prikkelgevoelig, teveel mensen bij elkaar met dezelfde problematiek, vatbaar zijn voor mee lopen en beïnvloedbaar zijn, gaan als eerste in op verzoeken waarop ze niet in moeten gaan.... Binnen de Bolster gaat men uit van zoveel mogelijk stage lopen, waar heb ik moeite mee, wat kan ik goed, wat is reëel richting toekomst en we proberen er werkgevers bij te zoeken die hier begeleiding aan kunnen geven en een zelfde aanspreekpersoon daarbij bieden aan de hand van de hulpvraag van de leerling. Wanneer dit niet kan worden geboden, gaan ze in het gemeentelijk programma mee. Dan kan het zijn dat ze in een hal worden opgevangen en aan het werk gesteld. Resultaat hiervan is veel uitval. Probeer het individuele karakter zoveel mogelijk over te nemen. Dat is belangrijk.

Als stagecoördinator vind ik het wel spannend te zien dat leerlingen voorheen in onze ogen passende dagbestedingsplekken hadden en die nu op grond van het feit dat ze meer

arbeidsvermogen krijgen, of hebben, welke plek ze dan mogen innemen in de maatschappij. Jongeren die voorheen gebruik konden maken van dagbesteding en zich daar konden blijven ontwikkelen binnen de grenzen van hun niveau, die mogen nu op grond van het feit dat ze worden gezien als mensen met arbeidsvermogen, niet meer zonder meer gebruik maken van dagbesteding. Maar moet er voor hen een plek worden gevonden waar dat arbeidsvermogen tot z'n recht mag komen. Dat is meer bij de gewone bedrijven, deels bij dagbesteding, maar ook deels gebruik maken van algemene voorzieningen. En dat vind ik wel spannend. Dat heeft ermee te maken dat je nog niet van iedere gemeente op de hoogte bent welke voorzieningen dan geboden worden. Je kunt de overgang van school naar werk minder dicht timmeren, omdat iedere gemeente zelf zijn eigen verantwoordelijkheid heeft, maar ook eigen bevoegdheid om de voorzieningen op maat te maken. Dat is een lopend proces, dus je weet ook niet van iedere gemeente welke keuzes ze zullen maken. En dus weet je niet hoe het zou gaan met de leerling op het gebied van werken, nadat ze de school verlaten. Dat is een grote onzekerheid, voor ons zowel als leerling als de ouders van de leerling. Dus het informeren van ouders, actief informeren van ouders, over voorzieningen die je als gemeente hebt, gaat ontwikkelen of ontwikkeld hebt, vind ik wel heel belangrijk. En wij proberen vanuit school en met onze contacten met ouders als het gaat om werken, hen altijd op het hart te drukken, neem vooral ook zelf contact op met desbetreffende gemeente om te laten horen dat je er bent, met je zoon of dochter. Dat je aangeeft dat je zoon of dochter op dit moment gebruik van de een of andere zorg maakt en op het gebied van werken zal hij waarschijnlijk op die en die steun aangewezen zijn.

Als school mogen ze met vier jaar komen en stoppen met 20 jaar. Je probeert 16 jaar een onafgebroken ontwikkeling te stimuleren en in gang te zetten. En het voelt een beetje raar dat je na 15,5 jaar een vraagteken moet zetten omdat dan pas zaken worden gedaan op verschillende manier. Bijvoorbeeld de gemeente Voorst die zegt "oké, wij gaan nu bepalen in hoeverre wij daar aan kunnen voldoen". Dus maakt het dat de invulling van de week na 15,5 jaar redelijk onzeker is. Iemand anders bepaalt hoe jouw week eruit gaat zien. En we weten allemaal dat dat ook door de ogen van middelen wordt gekeken "wat kunnen wij jou bieden". Terwijl dat dat 15 jaar lang geen rol heeft gespeeld. Dat was geen issue.

Mensen zijn de dupe van beleidswijzigingen

Beleidswijzigingen van overheden leiden tot veranderingen. Die veranderingen zorgen ervoor dat een deel van de bevolking in de problemen komt. Over oplossingen wordt door de beleidsmakers niet of onvoldoende nagedacht. Als je dan in een bepaald bestand zit (bijstand) dan doe je nog zo maar niet mee. Bijvoorbeeld de Scherpenhof. Eerst werden mensen die woningnood hadden door de gemeente verwezen naar de Scherpenhof, waar leegstand was. Naderhand verklaarde de gemeente dat mensen illegaal woonden in de Scherpenhof en werden ze uit huis gezet. De mensen moesten het daarna maar zelf uitzoeken. Slopen van de woningen en voor veel geld de grond verkopen, telde voor de gemeente zwaarder.

Mensen met een beperking lopen op de arbeidsmarkt tegen problemen aan

Als ik kijk op gebied van werk zie ik dat er meer van onze cliënten verwacht wordt dan ze aankunnen. Ze voldoen niet aan de eisen die een bedrijf stelt. Daarin lopen ze vast. Het zijn vaak cliënten die worden gedetacheerd door de Delta. Eerder hadden ze een beschermde werkplek en nu zijn ze in dienst bij een bedrijf en wordt er best wel veel eisen aan ze gesteld en weinig rekening gehouden met hun beperking. De mensen waarmee ik werk kun je aan het uiterlijk heel weinig zien, daarom is het zo'n moeilijke doelgroep. Ze worden heel gauw overvraagd en overschat door de maatschappij. Er zijn medewerkers die er wel rekening mee houden, maar ze worden best wel overvraagd. Dat leidt tot stress, onrust thuis, lichamelijke klachten die daardoor weer ontstaan. Ze vallen uit op hun werkplek en gaan dan verder op de dagbesteding. De verwachtingen waren gewoon te hoog gespannen. Ze zijn niet gewend dat er meer druk op ze gelegd is. Dit heeft te maken met de Participatiewet, dat het beschermd werken van Delta er vanaf is. Mensen moeten gewoon meedraaien in een bedrijf. Daar heb ik een behoorlijke verschuiving in gezien.

Nou wat ik zoal zie, wij werken dan met beschermd werken en we hebben dat een aantal keren geprobeerd en zijn dat een aantal keren aangegaan. Er wordt dan een loonwaarde gemaakt en we kijken wat kun je wel of niet en dan kom je toch wel uit een op bedrag per uur dat hoger is dan dat waar wij bijvoorbeeld een jongere voor aannemen. Het verschil van een jongere die super fris is gemotiveerd en bijna nooit ziek is en die je heel goed kan opleiden, omdat zij het zelf ook graag willen of je neemt iemand aan met heel veel problematiek en dan ben je dan zo druk mee en dan gaat er zo veel mis, ja voor ons is dan ook snel de keus gemaakt.

Vaak hebben zulk soort organisaties job-coaching en allerlei mensen die helpen op de werkvloer. Maar goed, die komen maar één keer per week een uurtje praten. En dan gaan ze weer. Maar dan moet het gebeuren. Ik heb ook wel de indruk, maar dat heb ik ook wel meegemaakt met de WSW bedrijven dat ze de cliënten zo graag kwijt willen dat ze dan ook niet eerlijk zijn in de problematiek. Je komt dan binnen en heeft die een beperking of is hij autistisch of dit of dat? Dan gaandeweg blijkt de problematiek zo groot en hoor je dan van de mensen, ja in mijn vorige baan speelde dat ook en dan zijn ze niet altijd eerlijk.

En er zijn best wel partijen in de gemeente Voorst die best wel open staan voor onze cliënten. Maar dat zijn er maar een paar. En dat zijn er niet genoeg om te zeggen van jongens kijk eens het werkt allemaal goed. Het vraagt ook wel echt iets van, zeker als je kijkt bij gewoon werken in een bedrijf, zoals de participatie en integratie, het vraagt wel echt een andere manier van denken van bedrijven. Bedrijven zijn heel erg gewend om te denken in kosten en opbrengsten. En dat gaat in dit geval niet op. Dat wil niet zeggen dat ze helemaal niets opbrengen, helemaal niet zelfs. Alleen het gaat niet op dezelfde manier of orde van grootte als je dit bij iemand anders zou doen. Dus het is ook wel echt een bepaalde mensvisie hebben. Hoe belangrijk vind ik het? Die integratie en die inclusie. Voel ik mij verantwoordelijk voor de mensheid? Of voel ik mij verantwoordelijk voor mijn eigen bedrijfje? En het is heel logisch dat je in eerste instantie zegt, nee ik ben verantwoordelijk voor het bedrijf wat ik heb. Maar je woont wel in een land waar we met elkaar hebben afgesproken dat inclusie en participatie ook echt gaat gebeuren.

Dus dingen als quotumwet en dat soort dingen gaan ons daar wel in helpen. Maar dat gaat wel in hele kleine stapjes. En daar moeten wij ons tempo op aanpassen.

Ik zou het veel breder willen trekken en willen samenwerken met verschillende partijen. Wat ik zie is dat verschillende partijen zich ermee bezig houden. Iedereen draagt de klant een warm hart toe maar hebben wij wel hetzelfde voor ogen. Doen wij wat wij moeten doen op hetzelfde moment. De radartjes moeten goed blijven draaien anders kan dat een belemmerende factor zijn en bereik je niet het gewenste resultaat om de klant duurzaam aan werk te helpen. Wie houdt de vinger aan de pols? Goede afstemming en daarop voortborduren zijn belangrijk. Voorbeeld. Twee Wajongers hebben een relatie en beide hebben ze een jobcoach. Nu blijkt dat een van hen langer dan 3 jaar een jobcoach nodig heeft. Daarna neemt een werknemer dit over omdat de Wajonger niet zonder een coach kan. Dit veroorzaakt soms een probleem bij de werkgever. Kunnen wij de jobcoach overgeven aan een andere organisatie om te voorkomen dat de Wajonger de weg kwijt raakt? Het proces is aan regels gebonden. Als dat weg is, werkt een radertje niet goed meer. Wie zijn bij het proces betrokken, wie kan proberen een oplossing te vinden en uit welke middelen wordt dit betaald? Het zijn vaak geen pasklare antwoorden. Als de thuissituatie stabiel is dan is er een goed vangnet. Anders dreigt het vaak mis te gaan. Er zijn meer factoren nodig voor een langdurig succes en die factoren moeten op elkaar afgestemd zijn.

Er wordt vaak te weinig tijd genomen om zaken goed voor te bereiden, de maatschappij verandert en dan wordt er gemakkelijk wel geïnvesteerd in de goudhaantjes in plaats van de mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt, die niet gemakkelijk een betaalde baan zullen vinden. Er ontstaat dan makkelijk een vicieuze cirkel wat leidt tot sociaal isolement.

Nog een ander knelpunt: een leerling die kan uitstromen naar bijvoorbeeld een stratenmaker: De stratenmaker is heel blij. Enthousiaste jongen, trouw, moet elke dag horen hoe het moet, maar doet het dan ook prima. Echter deze stratenmaker doet zaken voor de gemeente. Deze eist dat het personeel van de stratenmaker een VCA heeft. Dat is voor deze jongen niet te halen, de eisen zijn te hoog, didactisch te moeilijk. De gemeente zegt dan: je kunt met deze jongen niet in mijn gemeente aan het werk. De eisen komen dus niet overeen met mensen in het doelgroepenregister. De stratenmaker doet deze jongen in een VCA-traject. Op deze wijze mag hij wel werken, maar het geeft veel stress voor de jongen. Hebben we een goede plek gevonden voor deze jongen, krijgt hij een contract, mag hij niet mee in projecten, terwijl hij wel goed werk levert.

Maar wat betreft werk zie je ook dat jongeren heel erg hun best doen, gemotiveerd zijn maar dat ze toch bepaalde dingen niet kunnen weerstaan. Een deel van onze jongeren is heel makkelijk beïnvloedbaar en dat leidt dan ook tot het eindigen van werk, bijvoorbeeld een jongere die een baantje had, het hartstikke goed deed en het leuk vond maar dan toch de verleiding niet kan weerstaan en ging jatten en dan houdt het gelijk op. En het gaat eigenlijk om niks, een dingetje wat hij dan meenam voor zijn oma, wat hij leuk vond voor haar. En als dit gebeurt bij een jongere via de gemeente dan zit hij wel weer meteen thuis. Ook na hun 18e en al doen ze het verder hartstikke goed. Dat is dan wel een probleem.

Laagopgeleiden komen moeilijk weer aan een baan

Ja. Moeilijk. Ontwikkelingen....wat ik zie gebeuren is dat, dat ga ik even vanuit mijn werk doen, is dat de doelgroepen die binnenkomen dat zijn vaak laagopgeleide mensen en wat je dan ziet is dat daar werk verdwijnt. Dus ik kan me voorstellen dat vroeger mensen aan de lopende band gingen of ja....dat ze kleine klusjes deden om toch een echt arbeidsbestaan op te bouwen. Dat soort werk verdwijnt allemaal. Dus wat ik zie dan, dat mensen die laagopgeleid zijn of sociaal zwakker zijn, daarom lukt het niet voor hen om werk te vinden.

Ik maak me zorgen over de werkloosheid onder kansarmen. Een lange termijnvisie over hoe om te gaan met de kansarmen is er niet. Hoe krijgen we die geplaatst in reguliere banen? Er zijn nu wel veel verschillende regelingen, maar het is onvoldoende duidelijk. Er is geen eenduidig beleid. Dit wisselt per regering. Soms zijn trajecten met mensen ineens afgelopen en wat gebeurt er dan? Dan moeten mensen thuis zitten en verleren ze hun vaardigheden. De achterliggende oorzaken zijn: relatieproblemen, psychosociale oorzaken en/of alcoholisme. Dat leidt tot gebrek aan structuur. Onze ambitie moet zijn om meer mogelijkheden voor trajecten met onbepaalde duur te bieden. Zorgvuldig zijn, duidelijk communiceren, meer plekken scheppen voor kansarmen en creatief zijn.

Kijk er zijn twee groepen. Er zijn mensen die normaal functioneren en waar gewoon geen werk voor is, en daar kan eigenlijk bijna niemand wat aan doen. Dat werk kan je ook niet creëren, en dat ontwikkelt zich zoals die gaat. Dus dan heb ik een beetje dikke pech. En zeker de ouderen. We hebben mensen vanaf 40 of 50 jaar die dan ooit gewerkt hebben en werkloos zijn geworden door de crisis bijvoorbeeld, ja die moeten dan vanuit de UWV en die zijn teruggevallen in de bijstand, en die moeten gewoon weer aan de bak. Alleen het werk is er gewoon niet. Daar is verder niks mee. En de groep mensen die beperkt zijn, die willen ze ook overal inschuiven. En dat gaat zo moeilijk. Omdat de arbeidsmarkt zo ruim is, dus een werkgever kan heel goed vissen uit de werklozen. En voor een deel speelt leeftijd wel een rol. Ben je 23, ben je veel goedkoper. Dus laten we zeggen het hele winkelvlak, zie je, we leiden ook jongeren op, uit het BBL, dan zijn ze klaar met hun opleiding en dan doen ze niveau 2 of 3, of eerst 3 en 4, dan zijn ze nog 22 en die krijgen geen baan. Want als je dan bij de Hema achter de kassa zit of weet ik veel wat, ja dan wil zo'n Hema ook iemand aannemen van 18 of 19 want die zijn veel goedkoper. Dus dat begint al te spelen op hele jonge leeftijd. Dat je dus eigenlijk een te lage opleiding hebt, dan kun je een aantal jaren meedoen. Maar dan daarna word je gewoon vervangen.

De aansluiting van kandidaten naar de arbeidsmarkt kan een oorzaak zijn, want die aansluiting is nu niet goed. Vanuit UWV naar de gemeente. Het kan soms ook heel praktisch zijn, soms is het een taalprobleem. Veel statushouders hebben vaak een taalprobleem. Die komen niet zomaar aan de slag. Ook een probleem is onwetendheid bij de werkgevers en werknemers. Op een andere manier informeren over hoe dingen kunnen. Kennis wordt vaak gemist bij beide partijen.

Vluchtelingen en statushouders komen niet aan het werk

Hoogopgeleide vluchtelingen komen niet aan werk. Ze hebben een trauma door oorlogen en het vluchten en dan staan ze hier stil. Dan komen ze helemaal voor niks hierheen. Ze doen het voor hun kinderen, maar wat is hun eigen toekomst? Veel vluchtelingen kunnen niet overzien wanneer ze dan wel werk krijgen en wanneer ze de taal helemaal onder de knie hebben. Dat is uitzichtloos. Daardoor ontstaat neerslachtigheid, ze hebben geen doel en uitzicht, en dan ontstaat ook vaak gezinsproblematiek en huiselijk geweld. De rolverdeling tussen man en vrouw is heel lastig, want bij ons in Nederland is alles heel gelijk. En dan heeft de man ook nog geen werk of een auto. In combinatie met de aanwezige trauma's leidt dit vaak tot fysiek geweld en/of verslavingsproblematiek.

Werk vinden is ook moeilijk punt. Ik weet wel van mensen die langer in Nederland zijn, dat het moeilijk is om werk te vinden. Wanneer het om jongeren gaat lukt dat wel, doen hier opleiding om diploma te halen of om te scholen. Dan lukt het wel. Voor 40+ is het het moeilijkst. Nemen banen aan beneden hun niveau. Ik ken een vrouw die is eigenlijk wiskundelerares maar komt niet aan de bak. Zij gaat ver beneden haar kunnen aan de slag om zo haar eigen geld te kunnen verdienen. Ik denk dat het van wezenlijk belang is dat ze hun eigen geld verdienen. Dat is dan niet meer dan de uitkering, maar erg belangrijk voor eigenwaarde. Ik zie dat ze hun eigenwaarde kwijt raken, mannen helemaal. Vinden het erg dat ze niet voor hun gezin kunnen zorgen. Willen ze best een stapje voor terug doen. Stel je voor dat ik moest vluchten en ergens terecht kwam met de status die ik hier heb en met de status daar niet uit de voeten kan. Ik begrijp best wel dat je je dan maar terugtrekt.

Wat betreft de statushouders, hier zie ik een groot probleem ontstaan omdat er bij de nieuwkomers veel achterstanden zijn. Zeker op het gebied van taal en opleiding. Daardoor zijn ze niet makkelijk aan het werk te krijgen. Er moet meer worden ingezet op taalcursussen maar nog belangrijker: op integratie. Niet vier jonge statushouders in een huis bij elkaar plaatsen zoals in Voorst gebeurt, dan leren ze de taal nog niet. Ze moeten juist meer praten met Nederlanders in groepen. We moeten ze aan elkaar verbinden. Ik vind dat we deze mensen nog meer moeten helpen zoeken naar mogelijkheden in deze maatschappij want die zien ze zelf niet omdat ze die niet kennen. Daardoor is snellere integratie mogelijk.

Nu is het bijvoorbeeld ook zo, als je kijkt naar wat zijn de risico's die ik zie. Er is een onderzoek gedaan recentelijk in 2016 door de onderzoeksraad voor het regeringsbeleid, een landelijk onderzoek. Die heeft gekeken: wat is er met de vluchtelingen die hier kwamen tussen 1993 en 1998 en die in ieder geval tot 2011 hier zijn blijven wonen, want sommigen vertrekken ook naar Engeland of...en het is een dik rapport, dus ik ga het niet bespreken hier. Maar bijvoorbeeld wat eruit kwam is dat van de 3 mensen, dat er dan 1 werk had en 2 niet. En als het Somaliërs waren, dan had er 1 van de 4 werk en 3 anderen niet. Dat is een voorbeeld van waar kun je je zorgen over maken. Het is natuurlijk zorgelijk als mensen geen werk vinden want dat heeft allerlei invloeden op de persoon zelf, maar ook op het gezin, op de maatschappelijke positie. Ik vind het ook belangrijk dat mensen een kans hebben op inkomen en werk, maar als je gezondheid niet goed is, je geestelijke gezondheid niet goed is, is het moeilijker om werk te vinden en dus moeilijker om de taal te leren.

Veel 50+ers zitten in een uitzichtloze situatie op arbeidsmarkt

Ik zie met name problemen op het gebied van de participatie. Er zijn nogal wat mensen die bijstandsuitkeringen ontvangen en in een uitzichtloze situatie zitten. Dan gaat het met name om de 50+ers en de statushouders. Wat betreft de eerste doelgroep, de 50+ers: ze kunnen en willen wel veel, staan nog volop in het leven maar komen nauwelijks aan werk. Dat vergt echt een maatwerkaanpak. Er zijn wel kanshebbers met goede profielen maar toch zien we een groeiende groep die lastig weer aan het werk te helpen is. De instroom is groter door sluiting van bedrijven, het verdwijnen van banen omdat computers het over nemen. Denk daarbij met name aan bijvoorbeeld baliemedewerkers, verkopers, kassières, etc. Mensen uit de middengroep met een Mbo-opleiding. Hun werk verdwijnt door bezuinigingen, (massa-)ontslagen en automatisering van de werkzaamheden. Ze zijn niet makkelijk om te scholen. Dat betekent tenslotte bijstand en een grote kostenpost voor de gemeenten. Maar natuurlijk ook een grote aanslag voor de moraal van de persoon. Arbeid is betekenis gevend aan het leven. Wanneer dat weg valt is dat een ramp voor de mensen. Het is belangrijk dat deze mensen zelf ook weer de regie over hun leven oppakken. De gemeente kan daarbij richting geven en ondersteunen naar arbeid. Er zijn ook wel goede initiatieven als bijvoorbeeld De Kruidentuin maar het moet wel aansluiten bij het niveau van de burger en diens interesses. De gemeente zou hierin nog meer kunnen faciliteren. Dat kost natuurlijk wel tijd en geld en de nodige moeite.

Ik houd het even bij de gemeente Voorst en het dorp Voorst. De vergrijzing is een probleem en alles wat er om heen speelt. Ik ben geen hulpverlener die daar actief in is. Hoe gaat het bijvoorbeeld met de boeren, vraag ik mij af. Wat is er nodig aan zorg en hoe houd je een dorp actief. Er zal veel aandacht moeten zijn voor jongeren en dat is er ook. Gaat dat ook zo met de ouderen? De jongeren komen zo onder de aandacht. Voor ouderen en werk mis ik die aandacht. Voor 50 en 55 plus is het erg moeilijk om aan werk te komen en dat niet aan werk komen, heeft voor ouderen een andere uitwerking dan voor jongeren. Voor ouderen betekent dat schuldenproblematiek mogelijkerwijs en vooral het vervallen van het netwerk dat samenhangt met het werk. Dat kan tot vereenzaming leiden. Sociale contacten vallen weg.

16.3 Meedoen door te werken

Voor iedereen een plek, betaald of onbetaald

We zouden moeten willen bereiken dat iedereen die zich komt melden bij de gemeente voor een uitkering, betaald aan het werk kan komen, dat moet de ambitie zijn. En dat gaat natuurlijk niet lukken, dat weten we allemaal. Maar dat we sowieso voor iedereen een werkervaringsplaats hebben gerealiseerd. Iedereen moet kunnen meedoen in de maatschappij. Want meedoen is voor iedereen belangrijk. De reden dat we deze doelen moeten behalen is dat het kostentechnisch interessant is als iedereen aan de slag gaat. Ook is het goed om mensen een plek te geven binnen een bedrijf. Ook voor de collega's die gaan samenwerken met iemand die een afstand heeft tot de arbeidsmarkt. Zien wat er speelt in de maatschappij.

Het is wel redelijk complex hoor. Een gedeelte kun je denk ik gewoon ook niet oplossen, alleen het zou wel mooi zijn om te kijken naar die mensen die niets hebben, die een uitkering

hebben, hoe kunnen we die nou echt weer activeren om weer deel te nemen aan de maatschappij. Kijk naar heel veel ouders van kinderen die hier zitten, die komen dan niet uit Voorst, maar die hebben heel vaak ook geen werk. Hoe kunnen we die activeren en hoe kunnen we daar iets in doen? Ik zeg niet dat we in Nederland ook moeten gaan voor iedereen een basisinkomen, maar ik denk wel dat daar voor de gemeente een uitdaging is. Hoe kunnen we die mensen nou gewoon betrekken bij de samenleving.

Iedereen mag en kan meedoen. Meedoen kan voor iedereen, men voelt voldoening bij werk en dagbesteding. Een maatschappij die wil dat iedereen mee kan doen – voor een deel blijft er de groep die niet kan, maar we kunnen deze wel nog kleiner maken, maar je moet er erg vroeg bij zijn.

Iedereen moet meedoen in de samenleving, betaalt of onbetaald. Een rijke gemeente als de gemeente Voorst maakt politieke keuzes. Iedereen moet mee doen in de samenleving.

Ik kijk met name naar de mogelijkheden van de Wajonger. Verkeren ze in een kleine sociale omgeving, leven ze teruggetrokken, hebben ze een kleiner netwerk en hebben zij een goed vangnet. Als zij aan het arbeidsproces kunnen deelnemen, kunnen zij zich verder ontwikkelen. Het is niet alleen werk maar ook erbij horen en trots zijn en je verder ontplooien. Daaraan zou nog veel meer aandacht besteed kunnen worden. Als er signalen zijn van schuldproblemen, mishandeling, kan er een steviger basis gelegd worden en de hulpvraag kan beter en sneller uitgezet worden.

Er moet een grote inzet zijn voor mensen met een vlekje en met een oudere leeftijd. Proactief op zoek gaan. De gemeente kan het aanbestedingsbeleid erop afstemmen: zoveel ouderen, zoveel mensen met een vlekje. Het gaat om vroege signalering en aanpak van de problemen. We moeten de mensen stimuleren om zelf aan de bel te trekken. Dat soort dingen moeten in een keukentafelgesprek aan de orde komen. Als je ouder bent, kom je in een ander soort bijstand terecht. We moeten wijzen op de mogelijkheden. Ten eerste het welzijn voor de mensen zelf. De mensen voelen zich gewaardeerd. Er zijn minder problemen. Er zijn ook minder maatschappelijke kosten. Je bent ook de gezondheidsproblemen voor. Het is het waard om in een vroeg stadium te investeren.

Mensen willen écht meedoen en aan het werk

Werkervaringsplaatsen zoals bij de manege Voorst worden door de kandidaten zelf niet gezien als echte werkplekken. De waardering is anders bij zo'n plek dan bij een echte werkgever. Mensen voelen zich dan ergens neergezet terwijl dit bij een echte werkgever anders voelt. Je bent dan omgeven door echte collega's en niet door andere bijstandsgerechtigden. Iedereen wil graag onderdeel zijn van iets.

Er wordt snel vanuit de gemeente een proefplaatsing ingezet bij werkgevers. 1 a 2 maanden met behoud van uitkering aan het werk. Je merkt dan snel bij de werknemer dat er een bepaalde weerstand is omdat mensen het gevoel hebben "gratis" aan het werk te moeten bij een werkgever. Werknemers hebben een bepaalde allergie voor het woord gratis en voelen zich dan snel gebruikt door de werkgevers. Het uitbuit gevoel is er daarbij dan snel. Ik zou zelf

liever zien dat er gebruik wordt gemaakt van een werkervaringsplaats omdat er dan niet meteen een contract moet volgen als de proefplaatsing voorbij is. Dit wekt minder verwachtingen bij de werknemers. Het is namelijk niet altijd mogelijk vanuit een werkgever om iemand meteen in dienst te nemen. Een werkervaringsplaats is een mooie methode om de gaten in het CV op te vullen met werkervaring. En dat er niet meteen een bepaalde verplichting aan vast zit. Ik merk dat een werkgever vaak ondersteuning nodig heeft en dit is meestal voor een bepaalde periode. Goede begeleiding is daarom essentieel.

Medewerkers vinden het soms ook lastig als ze zich ergens aan committeren, bijvoorbeeld een proefplaatsing. En er komt ineens een betaalde baan voorbij ze het lastig vinden de proefplaatsing of werkervaringsplaats los te laten en te kiezen voor de betaalde baan. Het moet voor werknemers makkelijker zijn om de overstap te maken naar betaald werk als ze in een proefplaatsing / werkervaringsplaats aan het werk zijn. Betaald werk gaat immers altijd voor.

Wij hebben ongeveer 65 mensen waarvan 45 werkloos zijn. Die uit de kaartenbak komen, vanuit de WW moet je wel solliciteren, en dat doen ze, we hebben wel 30 tot 40 mensen die in de kaartenbak zitten. De mensen die uit WW komen en werkloos zijn en dan moeten ze solliciteren maar die willen wat doen en hebben het geld niet nodig maar zijn nieuwsgierig en willen hun steentje bijdragen. En we hebben ook mensen met een pensioen waaronder een man van 83 jaar en die helpt bij de boeken en is erg actief.

Een keer in de maand ga ik naar de koffiemiddag met Turkse dames uit Twello. Gisteren ben ik daar bijvoorbeeld geweest. Niet zo lang, 1.5 tot 2 uur. Wij hebben niet zoveel tijd om vrij te maken, iedereen is druk. En dan praten wij over van alles. Onze kinderen, werken, school, stage. Gewoon dagelijkse praktijken. En voor sommige kinderen is het moeilijk om een stageplek te vinden. Soms omdat ze geen ervaring hebben dan is het heel moeilijk. Of ze vinden het via-via, dat gaat zo hier. Mijn kinderen hebben dit nooit gehad, zij konden altijd makkelijk een stageplek vinden. En ook altijd werk aangeboden gekregen na de stage. Want ik heb altijd tegen mijn kinderen gezegd, jullie moeten op zoek naar werk. Je gaat niet op straat lopen. Dus zijn ze begonnen bij de supermarkt, dan hebben ze geen tijd voor andere dingen. Mijn dochter loopt nu stage in het ziekenhuis. Ik zei ook, je bent nog jong ga maar werken.

Positief is de ontwikkeling die ik met Wajongers heb en die ik ook in dienst heb genomen. Belangrijk aan die ontwikkeling is dat betrokkenen goed mee kunnen in de winkel en het werk waarvoor zij ingepland zijn.

Bij de groep werkelozen van 50+ heeft 3% kans op werk. Dat is een gevolg van het systeem. Zij komen eerst 2 à 3 jaar in de WW, voordat zij bij de gemeente in beeld komen. Een deel ervan komt in de bijstand; een ander deel heeft een partner die verdient. Ik ken hier ook mensen uit de eigen omgeving met wie badinerend wordt omgegaan. Iedereen weet toch hoe kansloos dat is. Zorg dat zij een zinvolle tijdsbesteding krijgen. Wederkerigheid: je mag verlangen dat zij iets doen: talmaatje, buddy. De lijst is langer dan ik kan verzinnen. Plak er geen uren aan vast, maar kijk wat er past. Motiveer mensen. Als zij een vrijwilligersvergoeding krijgen, ga dan niet korten. Gun een extraatje.

Wij verplichten mensen tot een inburgeringstraject. Je vergeet dat je pas een taal leert, als je het veel gebruikt. Ze willen allemaal werken. We bieden veel op niveau 1 of 2 aan, maar biedt een stageplek aan. Als je hoogopgeleiden hebt, zorg voor om- of bijscholing zodat zij op niveau kunnen werken. Idiote inburgering kunnen we achterwege laten. Dat is een bizarre aanname dat het ons cultureel erfgoed is. Dat is onze eigenheid. Dat bestaat niet. Dat is een vage aanname. Wij zingen: 'ben ik, van Duitsen bloed, den Koning van Hispanje heb ik altijd geëerd.' Het volkslied is niet meer van deze tijd. Respectvol, samenleven, goed willen doen. Dat is in elke cultuur zo.

Gemeente moet meer werkplekken realiseren

De gemeente zou maximaal in moeten zetten op beschutte arbeid, alle beschikbare plekken inzetten en jobcoaching inzetten als dat nodig is. Dat is een dure voorziening maar leerlingen komen niet voor niks vanaf Pluryn. Ze moeten even op iemand kunnen terugvallen als de bus te laat is, de weg is opgebroken en de paniek toeslaat. Ze willen de werkgever niet bellen, want ze willen niet gek gevonden worden. Ze zijn wel de weg kwijt en weten niet waar ze eruit moeten. Dan moet er even overlegd worden, gescholden of af gereageerd.

Mensen met een arbeidsbeperking hebben recht op een beschermde werkomgeving, voor 8 duizend euro per jaar kun je met deze regeling gebruik maken van bedrijven. Overeenkomsten sluiten met bedrijven dan kan plaatsing worden geregeld. De staatssecretaris geeft ook aan dat dit kan. Politiek en medewerkers inzetten. Ik verwacht dat dit binnen 2 of 3 jaar kan. Ik wil niet alleen De Kruidentuin, maar zeker meer. Misschien moet er wel een ontmoetingscentrum gerealiseerd worden. Ik vind de huidige situatie rommelig. Er moet visie en beleid ontwikkeld worden voor beschutte plekken in de samenleving. De oude wetten en nieuwe praktijken worden niet goed benut. Het Veluws College zou je bijvoorbeeld kunnen gebruiken voor activiteiten in de gemeente Voorst. Bij Mens en Welzijn worden mensen in trajecten begeleid. Delta en Sallcon kun je ook hiervoor inzetten. Maatschappelijke partners verbinden en gemakkelijk informatie uitwisselen. Bijzondere bijstand en stageplekken combineren is nog niet zo gewoon.

Voor mensen die indicatie banenafpraak hebben, zijn onvoldoende banen beschikbaar, begeleid werken. Het kan naast laag opgeleiden ook een andere groep zijn. Met name hooggeschoold, werkloos, autistisch, 55+. Deze groep heeft een duwtje nodig, een kruiwagen, voor passende werkplek. Gemeenten hebben alleen piepbeleid, geen actief beleid.

Jongeren in de bovenbouw gaan ook individueel stage lopen en het mooiste is als je dat in de omgeving hebt natuurlijk. En als gemeente en de preventie waar jullie mee bezig zijn is dit wel een ding. Ik kan niet iets zeggen over de vrije tijdsbesteding van de jongeren hier, maar ik kan wel kijken naar wat zou je als gemeente nog kunnen doen voor onze doelgroep. Als de gemeente, en dat geldt voor alle gemeentes, nauwelijks een aanbod heeft voor jongeren onder de 18, dat is echt wel een ding nu met de Participatiewet. Jongeren krijgen hier best veel activiteiten aangeboden maar dat is gericht op vrije tijd, dus buiten schooltijden. Een aanbod voor de jonger dan 18 die niet meer naar school kan, is echt een punt van aandacht. Dat geldt ook voor beschikbare stageplekken in de buurt. Als ze niet meer naar school kunnen waar

moeten ze dan overdag blijven. Ze kunnen eigenlijk ook niet op de groep hangen, want dan vallen ze alleen terug. Bij veel zien we nog wel mogelijkheden in een vorm van arbeidstraining, maar er zijn ook jongeren die echt helemaal klaar zijn als ze 16 of 17 zijn, die willen dan aan het werk maar dat lukt ze niet altijd. En natuurlijk worden ze daar nog wel bij begeleid, maar ze komen nergens voor in aanmerking, omdat ze nog geen 18 zijn, maar wel hier op een groep wonen. En je hebt jongeren die echt wel gemotiveerd zijn en hartstikke hun best doen, maar die niks af kunnen maken omdat, ja ze hebben gewoon beperkte capaciteit in dat opzicht. En dan hoeven ze maar een keer ruzie gehad te hebben en dan gaan ze met veel bombarie weg en dan komen ze niet meer terug op die werkplek. En die zijn dan wel 17. Dat is best een ingewikkelde doelgroep. De gemeentes zijn hier nog niet op voorbereid, vind ik persoonlijk.

En als gemeente zou je daar ook nog wel wat in kunnen doen door dat je daarin ondersteuning kan krijgen. Werkplekken fysiek ook aantrekkelijker te maken voor mensen met een beperking. Want we zijn heel erg ingericht op de mens die alles kan en op het moment dat het niet kan.... En je hebt natuurlijk allerlei voorzieningen voor mensen die blind zijn of doof zijn maar voor iemand die autistisch is, daar hoeft je geen aangepaste stoel voor te hebben. Maar je moet wel misschien je cultuur daar op aanpassen of de manier waarop je met elkaar omgaat aanpassen. En dat is natuurlijk lastiger dan een stoel aanschaffen. En dat kost natuurlijk meer moeite en energie. En daar moet je je met elkaar hard voor maken. Als je je alleen maar als organisatie voor beperkten daar hard voor maakt, heb je alsnog een status aparte. En wat je natuurlijk wilt is dat iedereen het normaal vindt. Dat je je bij het gemeente huis meldt bij de balie en daar zit iemand met een beperking. En dat dat normaal is. Dus dat je echt met voorbeeldgedrag laat zien van, he het kan en het is prima. Het is goed.

Ja, we hebben wel contact met de gemeente Voorst, ik vanuit mijn rol als contactpersoon naar de gemeentes toe om wat af te stemmen. De Participatiewet is natuurlijk al vanaf 2015 en ja, daardoor heeft de gemeente ook qua werk voor bepaalde en nieuwe doelgroepen meer verantwoordelijkheid gekregen en die proberen zij ook in te richten. Daarover heb ik ook wel contact gehad en een stukje voorlichting gegeven met de consulente daar. En ik tref sommige collega's van de gemeente ook wel bij projecten of als het gaat om de Participatiewet. Maar de gemeente Voorst is natuurlijk ook een relatief kleine gemeente. Dus dat is wel het voordeel dat je het gewoon klein kan houden en heel gericht op jouw populatie bezig kan zijn. Het nadeel kan een beetje zijn dat je er specialistische kennis voor nodig hebt soms die je dan misschien niet hebt, maar ik zie ook wel veel voordelen dat je toch wel met zes consultants te maken hebt. Dan heb je er veel meer en snel grip op in je beleving, en dat zie ik als een pluspunt. Voor de rest kan ik niet goed inschatten, want dat zie ik dan niet, wat de gemeente Voorst concreet doet met de doelgroep en welke vordering ze maakt. Maar ik zie dat in de arbeidsmarktregio in wat kleinere gemeenten die dat zelfstandig doen of daar wel gebruik maken van expertise van grotere gemeentes: Je hebt het dan wel beter in de hand.

Ja, dat vind ik een beetje lastig om dit probleem... wat bedoel je met dit probleem? Gaat het om werk of breder? Het kan om heel diverse problemen gaan zoals bijvoorbeeld hulpverlening naar en door instanties, en van uitvoering of ondersteunende organisaties. Ik denk in het

algemeen dat onder de werkgelegenheid het inrichten van bijvoorbeeld beschut werken in de gemeente Voorst en dat zijn wel dingen die al wel even spelen maar die wel steeds dichterbij komen. Voor de rest kan ik voor de Gemeente Voorst niet zo er over spreken omdat ik geen inwoner ben. Maar ik denk dat werkgelegenheid in algemene zin wel belangrijk is.

Ik zie een probleem bij de invulling van de Participatiewet voor beschut werk. Mensen met een arbeidsbeperking hebben vaak begeleiding en aanpassingen nodig om te kunnen participeren op de arbeidsmarkt. Zij zijn aangewezen op een beschutte (beschermd) werkomgeving. Gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat deze beschutte werkplekken er komen. Vanaf 1 januari 2017 bij UWV om een beoordeling (laten) vragen. Mensen met een beperking zijn niet meer afhankelijk van de gemeente. Niet volgens oude WW maar op grond van nieuwe wet, beschutte arbeid. Er zijn weinig aanmeldingen, de potentiële doelgroep van het speciaal onderwijs wordt onvoldoende benut. Te weinig voorlichting door medewerkers van de gemeente Voorst maar ook door het UWV. Het betreft Wajongers die onvoldoende worden begeleid. Instroom in Wajong is minimaal, jeugdige gehandicapten mis ik ook. Waar blijven ze, ik zie ze niet. Waar zijn ze? Ik heb dit eerder aangegeven bij de gemeente. Jongeren van De Beele horen daar ook bij. Vanuit mijn werk ken ik de onderkant van de samenleving. Ik wil graag dat er meer aandacht voor de onderkant van de arbeidsmarkt komt, het landelijke akkoord biedt mensen een beschermde werkomgeving.

Wij moeten bij de gemeente leer-, werk-, en stageplekken organiseren. Er zijn plekken zat zoals een meeloopstage. Koppel gemeenteambtenaren als buddy, mobiliseer bedrijven zoals Voorst scoort om juist aan nieuwe Nederlanders een plek te geven. Groep 50+, die werkloos is en nooit aan het werk meer komt. Zij hebben grote zorg nodig. Helaas zit de arbeidsmarkt niet zo in elkaar.

Het is sociaal om iemand aan het werk te helpen. Als het maar niet doorslaat naar: je moet een tegenprestatie in leveren. Daarin slaan sommige gemeenten in door. Papiertjes prikken kan niet de bedoeling zijn maar je moet kijken of er iets passends is. Bij de tegenprestatie krijg je in de politiek het protest: verdringing op de arbeidsmarkt. Het gaat erom dat mensen vanuit een inactieve situatie naar een actieve gaan. De gemeente is bij uitstek die daarin goed in is.

Mensen moeten meer gemotiveerd worden om te werken

Nee, wij doen in ons bedrijf niets met Wajongers. Omdat dit toch industrie is en het gevaarlijk kan zijn. Maar wij hebben wel mensen in dienst die minimum loon verdienen. Dat is wel een groep die je lastig aan het werk krijgt. Want dan op maandag beginnen er 10 man en aan het eind van de week zijn er nog 2 over. Ja, die prikkel om te werken is weg, die vinden het wel best. Dus wij zijn wel afhankelijk van jongens uit Polen en Hongarije. Die wel gewoon werkzaamheden willen doen. Ja, dan beginnen er 10 en dan zijn er nog 9 over. Ja, die hebben een andere mentaliteit, die jongens die zijn hier om geld te verdienen. Dus die komen hier en die willen in plaats van 40 uur, 60 uur werken. Die krijgen ook hetzelfde betaald als andere jongens. Dus in verhouding is dat best wel veel. En we hebben jongens die zijn hier dan een jaar geweest en die krijgen dan, bieden wij een contract aan en een Nederlandse cursus en die maken dan promotie hier. Ik heb er één lopen die is nu voorman met twintig man onder zich.

Ook jongens die hier al twintig jaar werken. Dus die kansen liggen er echt wel, maar die moet je gewoon aanpakken. Ja, met die Nederlandse jongens is gewoon lastig. Die moeten dan weer ergens naartoe voor behoud van uitkering, ja ik weet het niet. Lastig om hen te motiveren. Het is vrij lastig om hen gemotiveerd te krijgen en hen te werken voor geld. Want die zullen misschien als ze thuis blijven hetzelfde krijgen of 100 euro minder, ja. Ja, ik denk dat dit komt doordat het verschil in Nederland tussen niet werken en wel werken is niet groot genoeg. Maar dat is mijn persoonlijke mening. Het moet lonend zijn om te werken. Dat kan je doen door minder belastingen maar je kunt ook de uitkering die je uitgeeft... ik vind dat je een onderscheid moet maken tussen mensen die niet kunnen en niet willen werken. Alleen op gemeentelijk niveau kan je daar iets mee met het armoedebelaid maar om dat generiek te doen met 120 procent dat je hen wat geeft? Of je levert maatwerk aan mensen die het nodig hebben.

De armoedebestrijding met 120, 130 of 140 procent om dan geld te ontvangen van de gemeente. Ik denk niet dat die mensen daar beter van worden. Ik voel er dan meer bij, ja met maatwerk heb je altijd mensen die tussen wal en schip vallen. Maar om nu generiek te zeggen okay iedereen bij 130 procent kan zijn hand ophouden. Ja, die drempel om niet te werken die is dan helemaal weg. Ja, die mensen moeten eigenlijk een schop onder de kont krijgen, je gaat gewoon aan het werk en we ondersteunen je daarbij. Ik denk dat dat een asociaal beleid is in plaats van een sociaal beleid.

Als je dan mensen hebt die ja ik ken ook iemand die bij mij in de familie die heeft een uitkering. Nou dat meisje kan meer dan dat ze zelf denkt. Alleen die drempel om, dat is het probleem zij heeft in het verleden al wel eens via via bij zo'n step to workproject gewerkt. En in de basis dacht dat ze het niet aankon maar het eind van het jaar deed ze twee keer zoveel dan dat ze haar in eerste instantie lieten doen. Alleen er was op een gegeven moment geen opvolging in dat bedrijf dus nu valt ze weer terug. Wat zij nodig heeft is soms een schop onder de kont dat klinkt misschien een beetje raar. Maar zij heeft gewoon even iemand naast zich die haar daarmee begeleidt die de weg wijst en die sollicitaties aan schrijft. Er moet iemand zijn die daad bij het woord voegt. Dat kan iemand zijn van het ambtelijk apparaat die met haar gaat praten en in kaart brengt wat zij zou willen En haar ouders die hebben dan ook weer een beschermende rol, die vinden het allemaal weer moeilijk. Ik weet zeker dat zij gewoon zou kunnen werken in het bedrijfsleven en dat is voor haar ook beter want ze is volgens mij nu 28. En hoe langer dat duurt dus te groter wordt het probleem. Nou er wordt ook wel misbruik gemaakt van haar rol. Ze was ergens aan de slag als vrijwilliger en daar is toen gezegd over twee jaar komt er formatie vrij. En toen het puntje bij paaltje kwam, ging dat toch niet door. Ja en daar beschadig je haar mee, dan wordt ze weer twee jaar terug in de tijd geworpen. Ik weet het zo niet of die mogelijkheden voor haar en Wajongers er zijn. Daar heb ik mij niet zo in verdiept. Maar ik heb daar wel zo mijn ideeën over. Want er zijn er meer die in haar positie zijn. Hoe kun je die mensen nou toch meer in de samenleving krijgen. Misschien toch iemand die daar actiever mee aan de gang gaat.

Nou ja, volgens mij heeft de gemeente Voorst wel een samenwerkingsverband met die werkgevers. Maar ja op een gegeven moment moeten ook die... ja ik heb het haar ook wel eens

verteld. Maar zij zou nooit uit eigen initiatief zelf een afspraak maken met iemand uit de gemeente. Die mensen moeten benaderd worden, en dan heerst er al gelijk de angst. Maar dan word ik gekort op mijn uitkering. Terwijl dat volgens mij helemaal niet aan de orde is. Ik denk gewoon als je doel is, richting een baan gaat dan heeft ze ook meer doel in haar... ja. Ja misschien iets een actievere benadering van die groep als gemeente. Want als je dan misschien 10 procent wel aan een baan helpt, ja dat is dan al positief. Ik heb geen idee hoe groot die groep is maar dat zal wel bekend zijn die gegevens.

We kunnen financieel besparen door sneller te opereren, gewoon aan de gang te gaan. Doelen daarbij zijn om mensen aan het werk te krijgen en niet afhankelijk te laten zijn van een uitkering. En mensen zouden niet eenzaam moeten zijn. Het uiteindelijke doel is een samenleving waarin iedereen zich gezien voelt!

Werklozen als 'vrijwilliger' aan het werk

Ik mis ook wel een beetje dat als iemand in de uitkering belandt dat diegene dan bijvoorbeeld niet een rondje mag lopen met iemand uit het verzorgingstehuis in een rolstoel. Er is niets mis met een uitkering maar daar kan je wel wat voor doen. En waarom wordt dat niet gefaciliteerd? Het levert ook sociale contacten op. En volgens mij moet dat een goed gevoel geven aan iemand in deze uitkering.

Er komt steeds meer op de gemeente af. Jonge mensen die werkloos zijn, en het wel goed vinden dat zij van de uitkering rond kunnen komen. De motivatie om te gaan werken moet groter worden. De uitkeringen mogen in dat geval omlaag. Jongeren moeten ervaring opdoen bijvoorbeeld vrijwilligerswerk als zij een uitkering hebben. Als de uitkering omlaag gaat als jongeren niets ondernemen om werk te krijgen, zou deze weer omhoog kunnen als zij vrijwilligers werk doen en / of een opleiding doen. Veel verenigingen en zorginstellingen hebben behoefte aan extra handjes. Daar zouden deze jongeren ingezet kunnen worden. Er wordt te weinig druk uitgeoefend om deze situatie te verbeteren. Er is veel vraag naar vrijwilligers. Er moet een beter beleid gevoerd worden / één duidelijke visie. Meer een stok achter de deur ter voorkoming werkloosheid. Sociale dienstplicht voor jongeren invoeren. Vrijwilligerswerk voor werklozen (jongeren) invoeren.

Het probleem is dat we nu nog niemand de hele dag hebben rondlopen als aanspreekpunt en coördinator. We hebben een huismeester en een aantal gastvrouwen, maar geen sturing, die bijvoorbeeld van 9 tot 16 uur aanwezig is. We ontvangen een vergoeding voor bemiddeling bij het verhuren van de woningen. We willen dit uitbreiden naar meer bemoeienis bij het beheer van het gebouw en vinden dat er lokale aannemers en installateurs ingeschakeld moeten worden door de beheersmaatschappij. Ook kunnen mensen die werkloos zijn ingezet worden in de tuin, strooien in de winter, kleine klusjes etc. Hier mag de gemeente wel wat actiever in zijn.

Wat ik al zei de groep die vrijwilligerswerk kan doen wordt voor een deel kleiner omdat mensen langer moeten blijven werken. Maar misschien is er ook nog wel en hele grote groep die wel ingezet kan worden maar bij wie dat nu nog niet wordt gedaan. Bijvoorbeeld de mensen uit het bestand van de klantmanagers die wel geactiveerd kunnen worden. En dat

gebeurt nu nog onvoldoende. Omdat best wel veel mensen in beeld daar zijn maar nog niet voldoende worden ingezet. Zoals beneden bij ons de koffievoorziening. Dat is best wel moeilijk geweest om de bezetting daarvoor te krijgen. want om de een of andere reden komen mensen daarvoor dan niet. En dan is het best een mooie plek waar ze alvast wat ervaring op kan doen. En volgens mij zijn ze er wel maar worden ze niet bij ons geplaatst.

Wat wij met name doen is werk bieden en werkplekken omdat het vrijwillig is, hoeft er dan niet zoveel, in die zin. Het is vrijwillig en niet vrijblijvend, dus wat ik net ook zei als iemand bijna nooit komt en niet afbelt waarop je helemaal niet op kan rekenen. Dan ga je wel met die persoon in gesprek van joh, dat gaat niet en dan kom je wel op het punt soms dat het dan klaar is. Als het dan zo wiebelig is dan is dat niet een stabiele opbouw van de persoon. Ik krijg wel wekelijks 5 telefoontjes die bij ons willen werken. Als iemand een plek bezet houdt en die is er nooit uiteindelijk, dan hebben we zoiets van, ja dan niet. De gewone vrijwilligers die gewoon komen maar niet moeten, die zijn vrij in die zin. Die zijn vrijwillig. Dan is het ook makkelijker om daarmee te stoppen. Dat gebeurt niet zo vaak hoor ook al klinkt het zo op die manier, maar gelukkig gaat het goed. Het Kringloopbedrijf is ook heel mooi omdat we ook zoveel werkzaamheden hebben op alle vlakken en zodat we ook snel een plekje kunnen vinden. En dat mensen heel leuke en goede kwaliteiten kunnen ontwikkelen wat die persoon zelf dat ook niet wist. Ja, door bezig te zijn en dit vind ik niks en dan hij iets anders proberen. In het intake gesprek kunnen ze al aangeven wat ze wel en niet leuk vinden. Dus je gaat insteken op wat de dingen wat de mensen willen. Wij vinden het ook op het werk belangrijk dat het werk zinvol is en niet te veel mensen aannemen. We kijken echt het werk zelf zinvol is voor die persoon en of het ook match met hem. Soms lukt het qua niveau niet of hij vind het niks aan en dan ga je verder kijken voor hem. Als voorbeeld was er een autistische jongen die er zelf achter kwam waar zijn kwaliteiten lagen en het in de computerdelen kon vinden. Hij kon de dingen verkopen als er sticker op zat zodat het voor hem duidelijk was wat dat was. Dat had ik nooit verwacht en het liep als een speer. Niemand kan controleren wat een verstand hij had en hij had een stukje nieuw werk aangeboord. Er is ook een vrouw die heel klein en verlegen binnen kwam maar die is heel erg gegroeid door haar kwaliteiten te laten zien. Die heeft ook hele goede begeleiding gekregen. Daar is ze ook enorm door ontwikkeld. Dus iemand die via de Wmo bij ons binnenkomt en goede kwaliteiten mee krijgt is dan op den duur zo goed en veilig gebed, dat die zich heel goed voelt. En dat ontstaat op de werkvloer die dat mensen naar elkaar toetrekken en dat die mevrouw uit de Wmo ook haar werktijden heeft aangepast zodat zij met andere collega samen door kunnen hobbelen en dat gaat soms als een speer en dan zie je die andere vrouw ook groeien en dat is heel grappig om te zien.

En we vergaderen ook met en die heeft allemaal mooie plannen. Maar ja het moet wel gebeuren. En daar heb je vrijwilligers voor nodig. Want de gemeente doet het niet. Alles valt en staat met vrijwilligers. En het is ook een goede zaak als ze zeggen dat mensen die in de WW komen dat ze dan iets moeten betekenen voor de gemeenschap. Ik weet niet of dat nog zo is. Maar ik vind dat goed.

De behandeling hoeft niet korter te zijn, maar wel dat je eerder inzet op behandeling. Dat gebeurt hier op de Beele ook en daar is niks mis mee. En je ziet ook jongeren die geplaatst

worden voor een korte tijd. Dus maar een paar maanden. Die is al aangemeld bij iets in Rotterdam en die gaat dan daarnaar toe. Als gemeente krijg je te maken met jongeren die zich niet met Voorst verbonden voelen en niet wat in de gemeente willen doen. Het gaat bij onze jongeren ook vaak om een soort onthechte doelgroep. In de tijd dat ze hier zitten, zijn jongeren soms aangesloten bij een vereniging, maar daar buiten zie je weinig contact tussen de jongeren en het dorp Voorst bijvoorbeeld. De Beele is wel weer vrijwilligers aan het zoeken voor activiteiten. En de samenwerking met de Benring, met schoonmaak en groenvoorziening en het is de bedoeling dat de horeca daar iets in doet. De ouderen die daar wonen vinden het erg leuk dat de jongeren daar komen en de jongeren moeten zich wel echt als werknemer gedragen en die vinden dat ook heel erg leuk. Maar dat hoort er ook bij, dat is een arbeidstraining binnen het praktijkvak wat ze volgen. Ze hebben bijvoorbeeld afspraken met de tuindienst maar moeten zich ook gedragen naar mensen die daar rondlopen. En het mooie is dat je een praktijkvak zo dichtbij kan oefenen. Als er iets gebeurt, kan je ook terug. In de schoonmaak hebben jongeren ook wel stage gelopen bij de voetbalvereniging maar het kan weer niet als vervanging van de schoonmaakploeg want je hebt niet altijd jongeren beschikbaar en dan kan je het niet doen. Ze kunnen er dus niet op rekenen. Er komt ook wel altijd begeleiding bij, maar het blijft “oefenen” zeg maar.

We moeten meer doen om mensen aan het werk te helpen

Factoren die een grote negatieve invloed kunnen hebben op mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt zijn bijvoorbeeld een overname van een bedrijf of een naamsverandering (C1000 – Jumbo). Vaste begeleiding, jobcoaches en eerstelijnszorg die zorgen voor continuïteit, aandacht en stabiliteit zijn van groot belang voor de klant. Het is belangrijk om dit bespreekbaar te maken omdat klanten vaak angst hebben voor veranderingen. Als er een vaste begeleider is, biedt dat houvast. Omgaan met allerlei verleidingen is ook een aandachtspunt. Bedrijven moeten dit niet in de hand werken door bijvoorbeeld de kassa open te laten staan. Tactus verricht goed werk in de begeleiding om te voorkomen dat mensen in valkuilen stappen om genotsmiddelen te gaan gebruiken. Deze problemen komen meer voor bij mensen uit een armer milieu. Dit kan voor hen een belemmering zijn om verder te komen in de maatschappij. Daarom is adequate begeleiding erg belangrijk.

Nou ja, volgens mij heeft de gemeente Voorst wel een samenwerkingsverband met die werkgevers. Maar ja op een gegeven moment moeten ook die... ja ik heb het haar ook wel eens verteld. Maar zij zou nooit uit eigen initiatief zelf een afspraak maken met iemand uit de gemeente. Die mensen moeten benaderd worden, en dan heerst er al gelijk de angst. Maar dan word ik gekort op mijn uitkering. Terwijl dat volgens mij helemaal niet aan de orde is. Ik denk gewoon als je doel is, richting een baan gaat dan heeft ze ook meer doel in haar... ja. Ja misschien iets een actievere benadering van die groep als gemeente. Want als je dan misschien 10 procent wel aan een baan helpt, ja dat is dan al positief. Ik heb geen idee hoe groot die groep is maar dat zal wel bekend zijn die gegevens.

Ik zie te weinig preventie bij de werkloosheid bij statushouders en mis veel de lobby bij ondernemers. De jongeren en statushouders hebben te weinig zicht op eigen huisvesting en werk. Taalproblemen van statushouders, wat maakt dat ze geen werk kunnen vinden en de

vooroordelen op de werkvloer van bedrijven. Iedereen zou een werkplek bij een werkgever moeten krijgen of additioneel werk. Werkgevers die werkplekken willen creëren voor mensen met een beperking binnen hun bedrijf voor mensen zonder een beperking. Betere afspiegeling van de samenleving; jongeren en ouders helpen – meer geld besteden en meer werkgelegenheid bieden.

We moeten preventief en vroegtijdig schakelen om te voorkomen dat jongeren stil zitten. Zaken eerder oppakken en goed blijven volgen. Goede begeleiding en aansturing. Dan kun je al veel voorkomen. Als je zaken adequaat oppakt, heb je meer controle op stilzitters. Je kunt heel snel screenen. Goede coaching door bedrijven. Als je met behoud van uitkering werkt is de kans op betaald werk groter. Er moet een goede match zijn tussen coach en cliënt. Welke mentor past het beste bij de cliënt qua mentaliteit?

Re integratie zou persoonlijker kunnen. Bijvoorbeeld voor mensen in de uitkering is mijn devies: Stap er op af, ga de wei in, begeleid mensen en ga op pad met de kandidaten, begeleid mensen persoonlijk en stel geen al te hoge eisen aan de werkgever (bijvoorbeeld Arbo-eisen over werktijden). Met de wetgeving zou je wat soepeler om moeten gaan als dat nodig is. Niet ieder kind zal in de avonduren niet kunnen werken. Sommigen niet, anderen wel. Daar moeten we wat soepeler mee om gaan.

We moeten proberen met elkaar mensen duurzaam te laten deelnemen aan de maatschappij. Degenen die geen mogelijkheden meer hebben, krijgen wel een uitkering maar komen niet meer in het traject voor naar betaald werk. Micro-macro, doen wat kan en vaak kan er nog veel meer. Door de Participatiewet is een goede weg ingezet maar er zijn nog heel wat stappen te zetten. Nu vaak op micro niveau, één op één situatie, klant motiveren. Als hij ervaart dat hij mogelijkheden heeft, levert dat een meerwaarde op, is beter dan thuis zitten. Door tijdgebrek moeten de gesprekken soms sneller en korter. Meer disciplines bij elkaar in een eerste gesprek om zoveel mogelijk helder te krijgen voor een goede analyse. Als alle radartjes niet goed lopen, kijken waar het euvel zit en dit verhelpen.

Als trajectbegeleiders bij Mens en Welzijn zijn we een nieuwe weg ingeslagen en we zijn nu druk bezig om via netwerken nieuwe werkmogelijkheden te creëren. Bij werkgevers is echter veel onbekendheid. Tijdsgebrek is nogal eens een argument, terwijl nog te weinig wordt ingezien wat je er voor terug kunt krijgen. Wij doen ook nog te weinig aan job-coaching. Voorst staat nog in de kinderschoenen, alhoewel er wel aandacht voor is. De uitdaging is om het goede beeld bij de werkgever neer te zetten. Mens en Welzijn doet het voorliggende traject (bijvoorbeeld taal cursus voor statushouders). We zouden wel graag een blik werkplaatsen open willen trekken, maar dat is nog niet aan de orde. Een beursvloer kan een mooi instrument zijn. Sinds kort hebben we de vrijwilligersacademie om werkervaringsplekken te helpen vinden. De mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt willen in de meeste gevallen wel graag aan het werk, ze willen zoveel mogelijk integreren. Dat er mensen zijn die niet meer willen, is bijna niet meer aan de orde. Taalcoaches spelen hierin een belangrijke rol, maar ook dat is vrijwilligerswerk en ook dat staat onder druk. Er zijn hier ook dames die in de zorg willen werken en het zou mooi zijn, als we die een plek in de zorg zouden kunnen aanbieden. Dan

kunnen wellicht toch weer meer mensen geholpen worden met een wandelingetje. Al is het maar eens per week.

Het UWV is nog steeds niet bezig met de "stille" Wajonger. Vaak zitten ze niet bewust stil, pesten is ook vaak een oorzaak hiervan. Het is belangrijk om hen actief te benaderen. Soms moet je hen confronteren met hun gedrag om hen te activeren. De gemeentebak biedt mogelijkheden maar je moet het op een goede manier oppakken. Je hebt mensen nodig die actief cliënten benaderen en hen meenemen.

UWV kan sneller en meer doen voor mensen met een hulpvraag of een beperking.

De oorzaken [red: voor het niet kunnen meedoen van mensen met een beperking] zijn de verplekking van het probleem [red: het zoeken en verdelen van werkplekken voor de doelgroep], de verandering in de sociale wetgeving, decentralisatie gemeente. Minder geld, bezuinigen. Iedereen mee doen kost geld. De gemeenten moeten dat invullen. Niet kijken naar resultaten in geld maar wie is er geholpen of doet mee. Maximaal inzetten om iedereen te laten meedoen. Het is triest dat veel zaken om geld draaien.

Gemeente, UWV, onderwijs en bedrijven moeten samenwerken

De gemeenten hebben zich jarenlang afzijdig gehouden van de arbeidsmarkt en nu verlangen ze ook wat van die arbeidsmarkt. Dus je moet eerst weer die relatie goed ontwikkelen. Om samen op te trekken en vertrouwen in elkaar te hebben. Je moet een serieuze gesprekspartner zijn en blijven. En niet op het ene en andere moment anders op bedrijven/ organisaties reageren. Consequent en constant optreden vanuit de gemeente naar bedrijven. Dan word je partners van elkaar. De oorzaak [red: dat de gemeente meer verwacht van ondernemers] ligt in de verzorgingsstaat. Er moet een kanteling plaatsvinden. De overheid wordt kleiner en krijgt meer verantwoordelijkheid. Kijk naar alle taken die erbij zijn gekomen.

We zouden moeten willen bereiken dat we nog meer kunnen samenwerken met bedrijven uit de regio. Verder zou een goed fietspad naar de locatie goed zijn. Meer toeloop is nodig om ook werk te houden. Dit alles hebben we nodig om werkgelegenheid te creëren. Meer ondernemend zijn. Niet zozeer voor de inkomsten maar vooral om werk te creëren voor de cliënten.

Ook de inclusieve arbeidsmarkt om bedrijven steeds meer bewust te laten worden van sociaal ondernemerschap. Om de inclusieve arbeidsmarkt goed vorm te kunnen geven. Ja, dat signaleer ik als probleem. Voorst zit natuurlijk wel in de stedenvierkant maar heeft tegelijkertijd ook een lastige rol omdat Voorst tussen de grote steden in zit. Voorst is toch een plattelandsgemeente. Hoe gaat de gemeente Voorst zich hierin profileren? Je zoekt de samenwerking op, maar in hoeverre zoek je de samenwerking op met andere steden. Werkgelegenheid is ook in Voorst maar ook daarbuiten dus zal je ook de regio nodig hebben om werkgelegenheid te bieden. Tegelijkertijd heb je natuurlijk ook dat bedrijven gezond moeten kunnen blijven. Hoe ga je dat als gemeente ook realiseren. De samenwerking met bedrijven, organisaties en zorginstellingen is wel een hele mooie ambitie / uitdaging. Het is de vraag aan de gemeente, hoe ga je je rol hierin pakken? Ga je daar de regie in voeren of ga je er

faciliterend in zijn of ga je deels daar de uitvoering van doen. De juiste afstemming met organisaties en bedrijven is hierin cruciaal. Het gaat om verbinding maken met elkaar. Het is immers een gedeelde zorg / taak. Het is belangrijk om dit onder het voetlicht te brengen, zonder dat bedrijven alleen maar intern gericht zijn, niet alleen gericht zijn op hun eigen doelstellingen.

Preventie zou ook betrekking kunnen hebben op parkonderhoud. We denken dat we als vereniging zeker iets kunnen betekenen voor vrijwilligers / mensen met een beperking, maar we weten de weg niet. Zo wordt er bij ons vaak geroepen: kunnen we niet iets met Zozijn ofzo. In dit geval zou dat zijn het maken van een koppeling. Wat is daarvoor nodig? Een loket waar je de koppeling kunt maken tussen verschillende partijen. Bijvoorbeeld voor school zou het zo fijn zijn om mensen te hebben die met anderstaligen samen kunnen lezen, 1 op 1 aandacht. Het moet een win-win situatie zijn. Niet alleen voor de vrijwilligers, maar ook voor de school of tennisvereniging, zodat ze verder kunnen. Wij kunnen mensen een plekje bieden en waardering geven voor hun bijdrage in de maatschappij en zijn er zelf bij gebaat.

Ik vind het prettig dat we met de gemeente Voorst een goed overleg hebben als school, waarin wij ook aangeven, 1 tot 2 x per jaar, dat moet zich ook nog wat vormen, welke leerlingen wij op dit moment op school hebben uit de gemeente Voorst en hoe wij hun ontwikkeling tot dan toe zien. Als school zou ik een mogelijk vast contactpunt of een bureau of een telefoonnummer willen hebben, dat wij in ons voorlichtingsgesprek met ouders kunnen zeggen: "Neemt u maar contact op met die en die". Dus dat is zicht krijgen op wat eraan komt, de nieuwe generatie. Er zijn hiertoe al stappen ondernomen. Nu is dus niet volledig duidelijk waar men terecht kan, het uitbouwen van deze contactmomenten en duidelijke aanspreekpunten dragen er aan bij dat het wel duidelijker wordt waar men een beroep op kan doen. Als je dan zicht hebt op wat eraan komt, dan kun je wat ons betreft ook bepalen, van "hé, kunnen we haar/hem een plek geven, kunnen wij letterlijk die jongeren die plek bieden, die zij nodig hebben of die zij ambiëren". Zo ja, prima, hou vol, zo nee, wat kunnen we eraan doen. Dat mag je ook bij de school neerleggen en bij ouders, maar wel over in gesprek gaan en kijken met de partners hoe je daar toch antwoord op kunt geven.

Ik woon niet in de gemeente Voorst en kan daar niets over zeggen behalve dan dat we hier een internaat hebben, de Beele. We hebben niet alleen jongeren die op het terrein wonen maar ook die extern wonen: Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Klarenbeek, Gieteloo. We hebben geen jongeren die bij hun ouders wonen en hier naar school gaan. We hebben vooral met de gemeente te maken als het gaat om arbeidstrainingstrajecten. We hebben samenwerking met de Benring. We zijn VSO-praktijkonderwijs dus praktijkgericht veel arbeidstraining, wat we dus ook in de buurt doen dus daar hebben wij dan mee te maken. En als het gaat om de jongeren, kijk er gaat bijna niemand hier in Voorst wonen als ze weggaan, dat is in de omliggende gemeente Apeldoorn, Deventer of Zutphen maar verreweg de meesten gaan terug naar waar ze vandaan komen en dat is toch vaak in het westen van het land. Dus waar heb je met de gemeente mee te maken dat is arbeidsparticipatie, daarover is wel contact met de gemeentes in de regio. En daar is in ieder geval samenwerking heel belangrijk omdat wij een doelgroep

hebben waar jullie wel mee te maken krijgen los van of dat ze van hier komen, die heb je ook elders zitten.

Jongeren lopen hier allemaal verschillend stage, afhankelijk van wat past bij hen. Soms een dag, soms meer dagen per week. Dat is een heel belangrijk iets, dus qua preventie is de samenwerking met Voorst en de Benring, Stadsakkers, groenonderhoud dat is heel belangrijk, dat je dat soort initiatieven kunt ontplooiën dat je samenwerking hebt en dat er kennisoverdracht plaatsvindt. Maar ook waar onze jongeren stage kunnen lopen, want stage is voor hen heel belangrijk. Zeker de jongeren die hier wonen zijn toch heel erg gepamperd hé. Nu zijn de trajecten korter, geen jongere wordt meer voor vijf jaar in een internaat geplaatst. Dat is niet de bedoeling vanuit de Jeugdwet, dat moet allemaal korter en daar kan ik me wel iets bij voorstellen.

Wat ik vanuit het vakgebied zie is dat ik soms bij werkzoekenden vanuit de gemeente met een bijstandsuitkering, dat zij een aansluiting missen in de maatschappij. Ze missen ook een aansluiting vanuit het UWV. Want over het algemeen doorlopen ze eerst een traject bij het UWV en komen dan naar de gemeente toe. Daar mist een schakel, koppeling tussen UWV en de gemeente. Als je een aantal jaren bij het UWV hebt gelopen dan word je op het einde losgelaten, er wordt geen aandacht meer aan je besteed. Het eerste jaar ben je nog in beeld en daarna wordt je losgelaten. Mensen weten daarna vaak niet meer hoe ze hun eigen zaken moeten regelen, wat ze moeten doen. Dan komt de bijstand in beeld en dan is de aansluiting weg. Het stukje nazorg bij het UWV ontbreekt dan. Er is geen naadloze overdracht naar de gemeente. Daar zijn slagen in te maken.

Ik zie veel op de gemeente afkomen sinds de invoering van de Participatiewet. Zoals dagbesteding, beschut werk, re-integratie van mensen die bemiddelbaar zijn naar loonvormend werk. Daar zit een behoorlijke uitdaging om partijen bij elkaar te krijgen en samen te laten werken en te integreren. De gemeente Voorst heeft naar rato veel zorginstellingen en die zorginstellingen hebben ook veel dagbesteding. En die dagbesteding daar gaat het denk ik ook om. Om juist daar de samenwerking in te zoeken. Om ook andere doelgroepen in die dagbesteding te laten meedraaien. En hoe je die gelden met elkaar kunt overeenkomen, zodat alle partijen daar ook verder mee kunnen. Als je dan vraagt waar zit in de toekomst de uitdaging, dan lijkt mij dit het meest acute waar de gemeente mee aan de slag zou kunnen.

Samenwerking met de welzijnsorganisaties in Voorst is ook naar tevredenheid. Dagvoorziening kan gebruikt worden (Mens & Welzijn). Dat hoeven ze niet vanwege de Wlz-indicatie. We proberen ons dan ook weer open te stellen voor deelnemers vanuit de WBP. Wij kunnen dan weer mensen opleiden met een afstand tot de arbeidsmarkt die moeilijk kunnen leren. Bijvoorbeeld werken met de bosmaaier of een Vca-certificaat (uitgesmeerd over 20 weken) behalen. Mens & Welzijn neemt dat ook mee in de beleidstukken rondom financiering (van het onderwijs) die ze krijgen. Wij kunnen iets dat zij niet kunnen.

Ik blijf aandacht vragen voor de problemen die we tegenkomen. Gelukkig wordt er wel steeds meer samenwerking gezocht tussen bedrijven, scholen en gemeenten. Ik vind het belangrijk

hierin te blijven investeren. Wij trainen jongeren op arbeidsmatige activiteiten en we zien ook wel mogelijkheden. Er moet dan wel een passend vervolg zijn. En samenwerken om meer werkplekken beschikbaar te krijgen voor stage, werk of arbeidsmatige dagbesteding.

We zouden moeten willen bereiken dat onderwijs opleidt tot beroepen waar werk in is zodat er minder werklozen zijn. De AOW leeftijd moet weer terug. Daardoor kunnen ook meer jongeren aan het werk.

Ik hou het dan bij onze eigen organisatie. Wat ik signaleer is toch wel problemen in het werkveld, arbeidsverzuim. Wat wij hier doen, is veelal mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt motiveren om weer aan het werk te gaan. Hierbij begint het vaak wel in de voorloop. Ik vind het belangrijk actief in te zetten om mensen van de bank af te houden. De gemeente zou hierin actiever kunnen deelnemen. Sommige mensen blijven lang thuis, en hoe langer ze thuis zitten hoe lastiger het is om ze weer aan het werk te krijgen en het kost ook veel geld. Dus dat is een stuk, en dan vooral als ik kijk naar de zorg, is het de samenwerking; het opzoeken met elkaar. Je kunt mensen, cliënten, burgers, veel beter helpen als je met elkaar samenwerkt. Dus als wij de juiste contactpersonen binnen de gemeente weten vinden en zij ons weten te vinden dan kunnen we optimaal hulpverlening. Het kennen van de sociale kaart is belangrijk. Optimaal hulpverlening is niet het maximale inzetten maar het juiste inzetten met elkaar. Dan ben je effectiever bezig. En het knellende is wat dat betreft bij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt: Ik denk dat een projectgroep zoals deze hier bij Manege Voorst actiever benut kan worden vanuit de Gemeente. Juist dit soort dingen werken goed, daar kan meer gebruik van gemaakt worden.

Met mensen betreffende een afstand tot de arbeidsmarkt: ik denk dat het aan de gemeente is om te achterhalen hoe in kaart te brengen welke mensen thuis blijven en waarom blijven ze thuis. Achterhalen hoe veel mensen er thuis zitten, waarom zitten ze thuis, hoe lang al? Voorkomen dat mensen te lang thuis zitten en deze mensen opvangen. Daarnaast ook zorgen dat dit soort plekken door een gemeente niet over het hoofd worden gezien. Door deze manier van werken kan veel uitgehaald worden. Gemeentes moeten op de hoogte zijn van de opties die in hun bereik liggen en andersom. We moeten elkaar opzoeken. Zorgen dat je niet achter de feiten aan komt te lopen. Want het is heel ongezond om thuis te zitten voor ons als mens. Het kost tevens voor de overheid heel veel geld. En de persoon in kwestie denkt soms dat hij er beter van wordt, maar dat is niet het geval. Je ziet mensen naarmate ze langer thuis zitten steeds meer aftakelen en hoe langer je thuis zit hoe moeilijker het wordt om überhaupt weer wat op te pakken. Dat je de tijd dat ze thuis zitten zo kort mogelijk houdt, zodat ze ook gemakkelijker weer aan het werk gaan. De mensen die het meest lastig zijn om aan het werk te krijgen, hebben te lang thuis gezeten.

Ik zie het niet zo als het een probleem, want wij verwijzen de cliënten vanuit hier [red: UWV in Apeldoorn] naar de gemeente Voorst en er is geen warme overdracht wat er dan precies gebeurt. Dat is uit ons gezichtsveld zeg maar. Ik heb wel het idee dat we kunnen vinden dat de gemeente vragen heeft over stagnatie of de uitkomst en dan kunnen we wel rechtstreeks contact opnemen. Maar wat dat betreft, zijn onze processen wel gescheiden, zeg maar, bij een

beoordeling en dan ligt dan bij de gemeente de verantwoordelijkheid. En ja, misschien is er op dat vlak nog best wel wat meer mogelijk om elkaar daarin op te zoeken en te ondersteunen en gebruik te maken van elkaars kennis zeg maar. Nou ik heb zo alleen met werk en inkomen te maken. Als ze mij nodig hebben dan veronderstel ik dat ze contact opnemen. Dat is het meer. Want wij hebben vanuit onze rollen meer, hoe heet het, de gemeente is meer van ons afhankelijk, dat klinkt een beetje raar, omdat zij een uitkomst van een beoordeling veronderstellen en wij niet dus. Wat betreft is het, vanuit medische zaken waar ik in zit, redelijk één richtingsverkeer eigenlijk. En ik kan me voorstellen dat het werkbedrijf, dat is dan, die zit dan meer op het invullen van werkgelegenheid en ook over de doelgroep van de participatiewet, die zitten binnen arbeidsmarktregio, die proberen aansluiting te vinden met de gemeente, dus daar speelt het wat meer.

Maar ja, als de UWV hierop kan aanhaken, zo van... we hebben één regeling dan gaan werkgevers niet meer shoppen want als ik dan bijvoorbeeld naar Zutphen ga dan krijg ik bijvoorbeeld meer geld. Dit gebeurt soms.

Praktijkonderwijs is belangrijk. Proactief zijn en in een eerdere fase afspraken maken met praktijk scholen om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen. Met alle partijen om de tafel om te kijken waar de behoefte ligt, gerichte opleiding en schoolvouchers uitzetten, meer investeren. Goede afstemming met alle betrokken partijen en maatwerk bieden kost meer tijd. Bij elkaar in de keukens kijken om kennis op te doen zijn leermomenten en zorgen voor samenhang op een hoger niveau met als doel om mensen duurzaam in te zetten op de arbeidsmarkt.

Preventie zou ook betrekking kunnen hebben op parkonderhoud. We denken dat we als vereniging zeker iets kunnen betekenen voor vrijwilligers / mensen met een beperking, maar we weten de weg niet. Zo wordt er bij ons vaak geroepen: kunnen we niet iets met Zozijn ofzo.

Meer bereidheid om mensen (met een beperking) een werkplek te bieden

Verder merk ik dat bedrijven in de omgeving van de gemeente Voorst huiverig zijn om mensen vanuit de bijstand aan te nemen. Ook al is het een proefplaatsing of werkervaringsplaats. Dit ligt denk ik aan angst en onwetendheid bij werkgevers.

Tevens merk ik vanuit mijn werk als jobcoach dat er meer banen gecreëerd moeten worden voor mensen met een beperking. Ik bedoel hier mensen mee die onder het doelgroepenregister vallen. Het is nog steeds niet duidelijk voor werkgevers wat er allemaal mogelijk is. Ik merk bij een aantal werkgevers toch nog veel vrees. Vragen als moet ik daar wel aan beginnen, wat als iemand ziek wordt. Hoe moet ik mensen begeleiden, is het niet teveel gedoe. Terwijl het naar mijn idee geen gedoe is, of hoeft te zijn. Er is onwetendheid in regelgeving en veel bureaucratie.

Als ik kijk naar mijn werkveld wat al een probleem is waar veel aandacht aan besteed moet worden, is dat bij de werkgevers wel het besef is dat zij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt op moeten nemen, maar dat heel veel werkgevers nog niet weten hoe dat dan moet. En dat ze ook nog niet de druk voelen dat het echt moet. Ik merk wel dat werkgevers

welwillend zijn maar dat ze afwachten, ik kijk eerst wel even bij de buurman hoe dat gaat. Ja, dat er ook wel tot wel stigma's zijn over deze mensen, wat haal ik in huis, dan zal er ook wel wat met deze mensen zijn. Dan loopt het vast niet goed, sommigen hebben al wat ervaringen wat niet goed is gegaan en dan zijn ze huiverig om het te proberen.

Ik denk dat er vanuit de gemeente al veel in gang is gezet om de werkgevers te prikkelen en de drempel te verlagen. Om werkgevers kennis te laten maken met de doelgroep. Het hoeft niet moeilijk te zijn om mee te doen aan participatie, maar het kan ook heel leuk zijn. En we moeten de missie hebben dat er voor iedereen een werkplek is, naar vermogen natuurlijk. En dat er bereidheid bij de werkgever is om iedereen een kans te geven. Met de kanttekening dat we wel te maken hebben met een hele kritische arbeidsmarkt. En dat is eigenlijk best wel jammer. Ik hoop dat werkgevers zo ver komen dat iedereen gelijke kansen krijgt. Ik denk dat we al een stap in de goede richting doen door zelf het goede voorbeeld te geven. Op alle vergaderingen en bijeenkomsten, infoavonden dragen wij dat ook uit. Wij hopen hierdoor dat collega-ondernemingen daardoor ook die stap durven te nemen. Het motto bij werkgevers moet zijn, je bent welkom bij ons wie je ook bent en waar je ook vandaan komt.

Er moet veel meer kenbaarheid komen over het opnemen van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Het is een landelijke plicht. Te helpen aan een baan. Dat er heldere communicatie moet zijn naar de werkgevers. Er zijn allerlei (en verschillende) regelingen, dat maakt het lastig voor de werkgevers. Ook per gemeente zijn / kunnen deze weer verschillend zijn. Bijvoorbeeld een werkgever uit Klarenbeek heeft te maken met verschillende gemeentes (Apeldoorn, Voorst). Het zou makkelijk zijn als we hierin regionaal optrekken, misschien wel landelijk. Dat overal dezelfde regelingen zijn. Geld uit hetzelfde potje komt. Meer kenbaarheid bij de werkgevers. Meer verantwoordelijkheidsgevoel bij de werkgevers, zo van oké daar moet ik dus ook wat mee. Ik ben als bedrijf ook verantwoordelijk om mee te denken. Door de essentie van het meedoen nog veel meer onder de aandacht te brengen want bijna niemand vindt het leuk om thuis te zitten, op een paar mensen na. De één kan zich misschien nuttig maken in een vrijwilligersbaan maar ook maatschappelijk verantwoord bezig is, die hoort ergens bij. Het hoeft niet meteen betaald te zijn dat je mensen wel de kans geeft om zich nuttig te maken en een onderdeel te zijn van de maatschappij.

Voor de arbeidsmarkt is een mogelijke oplossing zoals Voorst Scoort om werkgevers enthousiast te maken niet alleen de "gangbare" mens binnen te halen, maar ook een Wajong, een WIA een WGA, vul zelf maar in, de doelgroepen onderaan vaak. We hebben de mond er vol van: Participatiebanen, dat betekent dat je iedereen de kans biedt om te laten zien wat ze kunnen betekenen. Ik zeg niet van dat iedereen maar gewoon die mensen moet binnen halen, nee, je moet wel kijken wat kunnen ze, maar zover komt het vaak niet eens. Ze krijgen geen kans om te laten zien wat ze wel kunnen. Dat ligt aan de bedrijfsvoering, je moet je organisatie zo organiseren dat je een plek creëert voor IEDEREEN!

Het meest relevant is iets wat ik eigenlijk nog niet genoemd heb, maar dat is de stempel die een medewerker heeft vanuit de bijstand. De gedachte is dan vaak vanuit de werkgever, dan zal er wel wat mee zijn. Hij is vast niet gemotiveerd, is vaak ziek of mankeert wat. Het grootste

probleem is deze gedachte / stempel die kandidaten hebben. Dit probleem ligt met name bij de werkgever. Misschien kan er wat meer begeleiding op de werkplek komen zodat als de werkgever geen tijd heeft dat de gemeente dit door middel van bijvoorbeeld een opgericht team dit kan opvangen. De werkgever ontzorgen. Maar dan ook echt ontzorgen op de werkvloer. De medewerker moet het gevoel hebben dat ze worden gezien en serieus worden genomen. Niet dat ze het gevoel hebben, ik ben hier gedumpt en zoek het maar uit. Maar we zijn echt samen bezig hier structureel iets moois van te gaan maken. Met we bedoel ik de kandidaat en de gemeente bij de werkgever.

Want dit (de Kruidentuin) is natuurlijk heel prettig maar ook heel beschermend. En als je het hebt over zo normaal mogelijk meedoen dan is dit een leuke eerste stap maar dat zou niet je einddoel moeten zijn. En daarin merk je dat dat nog wel een uitdaging is om daarin ook mensen en bedrijven te vinden die bereid zijn om mensen met een beperking in dienst te nemen. Nou in dienst nemen geeft al gelijk dat het een betaalde baan moet zijn maar dat hoeft helemaal niet. En daarin zit nog wel een probleem en is nog wel winst te behalen. En tegelijkertijd om mensen een gevoel van eigenwaarde te geven. We horen er gewoon bij, ik werk op een 'gewoon' bedrijf. En ook meer waar ik het net over had, de tolerantie om deze te vergroten. En dat ze er ook gewoon bij horen en dat ze niet vreemder zijn dan jij of ik. Want uiteindelijk hebben we allemaal een beperking. Alleen de een wat meer dan de ander.

De participatiemogelijkheden, wat zijn concrete banen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en verstandelijk beperkten en hoe kan je dat vormgeven? Wanneer kunnen mensen participeren en welke rol heeft de gemeente daar in? En op basis van wat ze hebben, daarvan een doelstelling maken. Het meest problematische is of er op een gegeven moment genoeg werkplekken passen bij de kwaliteiten van de doelgroep die hiervoor in aanmerking komen. Hoe gaan we aan die bedrijven komen, die de mensen aannemen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De oorzaken is de nieuwe regelgeving die nu is bedacht. De Participatiewet. Het is vooral het vorm geven aan deze nieuwe wet. En dan op het vlak voor de mensen die afstand hebben tot de arbeidsmarkt en wel een geringe loonwaarde hebben.

Want wij kunnen wel zeggen dat we allerlei methodes en methodieken hebben om aan te tonen dat Pietje X arbeidsvermogen heeft. Maar als we daar dan naar een bedrijf gaan en die zeggen; sorry, maar daar gaan we niets mee doen. Ja, dan ben je nergens. Terwijl je wel weet deze persoon heeft echt arbeidsvermogen, echt potentie, en kan echt. En misschien wel met de juiste begeleiding kan hij prima functioneren. Ja, en dan moet je wel zeggen, ja sorry we hebben nu even niets. En dat is wel schrijnend soms. Want dan houd je cliënten in een beschermde omgeving terwijl zij dat eigenlijk helemaal niet nodig hebben. En dat is ook voor de ontwikkeling van de persoon niet goed. Dat is ook financieel niet goed want het kost natuurlijk heel veel geld om zo'n locatie als dit in stand te houden. Want dat kost gewoon heel veel geld om al die begeleiding en zo. Maar ja dat is gewoon zo. Dus ja daarin moet je wel je tempo aanpassen.

Werken in de horeca wordt wel onderschat. Je hebt behoorlijk wat vaardigheden en inzet nodig. En je werkt altijd op momenten dat anderen vrij zijn: weekenden, avond en feestdagen.

Voor ons werk is van belang dat kandidaten een goede inzet hebben, motivatie hebben, makkelijk contact kunnen leggen en de juiste (werk) instelling. Niet iedereen kan dat en dat hoeft ook niet. Heb je dat niet dan kun je ook heel goed op een andere plek binnen het bedrijf werken (meer achter de schermen).

Bedrijven hebben geen goede kennis van de doelgroep; ze weten niet hoe ze om moeten gaan met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. En mocht er geen match zijn met een persoon binnen de gemeente Voorst, dan moeten we het breder bekijken, en buiten de gemeente Voorst werkplekken realiseren. We moeten een soort register met bedrijven maken die hun kwaliteiten opschrijven om vervolgens een match te maken met een nieuwe collega/werknemer.

We komen bijvoorbeeld bij de Beursvloer Voorst. Het is wel lastig als het van één kant komt. Organisaties zeggen niet dat ze het niet zien zitten, maar dat gevoel heb ik wel. Wij hebben bijvoorbeeld hier een tuinploeg die hier het landgoed onderhoudt, maar dat zou natuurlijk ook prima in de gemeente kunnen. Nu doet vooral Delta dat in de gemeente. Deze mensen worden niet benaderd, mede door de afstand en onbekendheid. Ze hebben wel wat extra aandacht nodig, maar zijn wel bereid om heel hard te werken. Het werk wat sommigen doen, dat zouden wij al snel laten vallen. Ze kunnen simpel werk vaak razend snel. We zijn wel altijd op zoek naar zinvol werk, maar er zit altijd wel een ander belang bij. Het belang van het bedrijf is dat het zo snel mogelijk gaat in zo'n kort mogelijke tijd, maar voor tijddruk kunnen wij vaak geen garantie geven. Wanneer er geen tijdsdruk is, kunnen ze heel veel doen.

De bedrijven moeten meer open gaan staan om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. En bijvoorbeeld op scholen maatschappelijke stages invoeren met om zo kennis te maken met deze doelgroep. Ze eigenlijk eerder kennis laten maken met deze doelgroep [red: verstandelijk beperkten]. Omdat we een bijdrage moeten leveren aan de ontwikkelingen van deze doelgroep. Ik kan zelf het goede voorbeeld geven zoals met de omgang met deze doelgroep om hen het woord laten doen en hen in kracht zetten en denken in mogelijkheden. Mensen meenemen naar een bedrijf en ze daar laten mee werken. Deze doelgroep meer mengen in de gewone samenleving.

Ik merk vanuit mijn eigen werkveld dat veel werkgevers nog niet gericht zijn op mensen vanuit de bijzondere doelgroep (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt). Dat is een groot probleem. Het aantal werklozen is een groot probleem. Sinds 2015 is het normaal geworden dat iedereen mag en moet gaan participeren. Voorheen werden kandidaten ondergebracht bij sociale werkvoorzieningen en dagbesteding. Ze deden niet mee in de reguliere arbeidsmarkt. Het is voor werkgevers allemaal nieuw. Ik weet niet of er een gebrek is aan informatie of er een gebrek is aan kennis bij de werkgever. Het is niet laagdrempelig genoeg dat de werkgever zegt van kom maar. Ik denk dat het zo is ontstaan. Een werkgever gaat zich niet vanuit zichzelf interesseren voor deze doelgroep. Daarvoor moeten ze warm gemaakt en gehouden worden. Ze moeten daarnaast ook goede ervaringen krijgen met het laten participeren van deze doelgroep. En uitgedaagd worden om dat meer te gaan doen en het vooral te proberen. Je

moet de collega-ondernemers er ook in mee te nemen. Er is ergens een balletje nog niet gaan rollen bij de ondernemers.

In de gemeente Voorst zie ik veel gebeuren in de arbeidsbegeleiding naar werk. Wat mij opvalt, is dat MKB-bedrijven steeds vaker bereid zijn om mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Bij de kleinere bedrijven is die bereidheid groter, bij de grotere bedrijven minder. Het is belangrijk dat kansen worden geboden om werkervaring op te doen zodat mensen zich verder kunnen ontwikkelen. Het UWV kent subsidiemogelijkheden om mensen te helpen richting de arbeidsmarkt. Het mes snijdt aan beide kanten. Sommige bedrijven geven het goede voorbeeld door mensen in dienst te nemen en hen die kans te bieden terwijl er ook bedrijven zijn die dit niet doen. Onbekend maakt vaak onbemind. Daar zie ik mogelijkheden die verder ontwikkeld kunnen worden. Het verhaal moet breder verteld worden, niet alleen subsidiemogelijkheden maar ook verplichtingen. De financiën bij een bedrijf spelen ook een rol. Een bedrijf wil soms wel maar financieel lukt het even niet, moet de tering naar de nering zetten.

Het meest knellende is het ontbreken van begrip van de landelijke overheid. Namelijk als jij iemand met een arbeidsbeperking in dienst neemt, loop je enorme risico's, dat je hem 12 jaar lang moet opleiden bijvoorbeeld. Dan zit je echt niet op te wachten. En de kans is groter bij mensen met een beperking dan mensen zonder beperking, helaas. Aan de andere kant, mensen met een beperking zijn zo blij met hun kans dat ze veel meer toegewijd zijn en niet bij het eerste kuchje in bed blijven liggen om het zo maar eens te zeggen. Maar als je een probleem krijgt op ziektegebied, lichamelijk of geestelijk, dan heb je als werkgever een gigantisch probleem. Niet alleen geld, maar je kunt ook een medewerker een vol jaar kwijt zijn om dit te begeleiden naar de rechter, naar de belasting, ja. De oorzaak hiervan is dat er geen backing wordt gegeven door de landelijke overheid. Men zegt 'we hebben een norm-wisselpolis' in het leven geroepen. Laat dat norm maar weg. Dat is gewoon niet waar. En daar roepen ze wel de hele tijd over, maar dat is gewoon niet waar. Twee jaar geleden is er op papier richting staatssecretaris, ben de naam even kwijt, en daar is tegen gezegd 'luister dit is niet goed' en er is vervolgens geen fluit aan gedaan. Ook niet collectief door de gemeenten in de Stedendriehoek by the way. Het akkoord van Beekbergen wordt wel plechtig ondertekend met mooie foto's maar dan moet je ook doorgaan. Maar goed, ik bemoei me alleen met de communicatie daaromheen en ik heb nu gemerkt hoe dat was. Het is helaas zo slecht geregeld en dat vind ik echt jammer. Daar waar andere werkgevers helemaal geen zin hebben om deze mensen in dienst te nemen. Doen ze zichzelf mee te kort, maar ook die mensen mee te kort.

Ideeën om bedrijven te enthousiasmeren

Er is al een aantal werkgevers die maatschappelijk betrokken zijn. Maar er is ook een aantal die het lastig vinden, het niet weten hoe hiermee om te gaan. Waar begin ik aan. Best wel een stap voor werkgevers, die stap zou minder groot gemaakt moeten worden, dat het gemakkelijker is om die mensen in je bedrijf op te nemen. Dat er al meteen een verplichting aan zit, dat maakt het al meteen minder gezellig. Dat je werkt vanuit de verleiding is het nieuwe gedachtegoed vanuit de gemeente Voorst. Ik moet het uit mijn hart doen, ik wil iets betekenen voor iemand.

Regelingen verkleinen ook. Door nieuw beleid laten we al regels los. Dat we kijken per persoon. Wat is er nodig, wat moeten we inzetten, We kijken heel erg op maat.

En daarin zijn wij wel aan het denken als organisatie, wat kunnen wij er nou aandoen als organisatie zijnde om bedrijven te enthousiasmeren en te overtuigen en die kennis en kunde wel te geven. Zodat ze veel sneller ja zeggen. Dus daar zijn we wel over aan het nadenken. Maar dat vergt wel bijeenkomsten organiseren, trainingen geven. Dat vergt wel van de organisatie een investering. In geld maar ook in mensen, in hun ontwikkeling. Dat heb je ook niet zo een-twee-drie op poten.

Voorlichting, voorbeeldgedrag. Juist die bedrijven die zeggen, ja kom maar, nou niet zozeer te belonen in geld maar om die toch een speciale positie te geven. Juist naar anderen toe ook, juist om dat voorbeeldgedrag te laten zien. Want het is niet eng en het levert je ook nog wat op ook

Je moet een sparringpartner zijn als gemeente voor bedrijven. Bewust zijn dat je beide, zowel als overheid als bedrijven en ondernemers een rol hierin hebt. Juist de verbinding met elkaar zoeken en houden. Zeggen wat je doet en doen wat je zegt. Als je afspraken maakt, moet je ze nakomen. De cultuur van ondernemers en organisaties is toch anders dan die van de overheid. Je merkt veel dat door politieke keuzes de wind waait zoals de politiek gaat. Ondernemers die hebben flexibiliteit in zich maar die houden ook van afspraak is afspraak. Vooral voor de lange termijn. En het is belangrijk dat die afspraken nagekomen worden. Als de politiek een andere koers gaat varen dan creëer je problemen met ondernemers. Neem ondernemers mee in het veranderproces van politieke keuzes en verras ze er niet ineens mee.

Dat zie ik ook gebeuren in deze regio dat men nog steeds een beleid heeft van; hoe kunnen we bedrijven nu warm krijgen om zich te vestigen in Voorst, dan zeg ik van, ga nou eerst die bedrijven die er al zijn benaderen en zorg dat ze niet weg gaan lopen, maar houdt ze vast in Voorst. Ik weet niet hoe dat hier precies ligt, maar ik zie in andere gebieden ook niet hier ver vandaan, het tegenovergestelde. Zutphen bijvoorbeeld kampt met een behoorlijke problematiek, omdat daar dus heel veel bedrijven wegtrekken, althans die bedrijven die de ambitie hebben om te groeien; bijvoorbeeld een bedrijf dat verhuist naar Deventer, dicht bij de A1, kun je beter mensen krijgen eigenlijk en het bedrijf denkt nu één keer in cijfers in de geldelijke zin van het woord, dus die gaan die kant op.

Werkgevers meer kennis geven over mensen met de afstand tot de arbeidsmarkt. Durven bedrijven de stap te zetten om deze mensen aan te nemen. Bedrijven waar het keihard om de cijfers draait nemen niet zo snel mensen aan met afstand tot de arbeidsmarkt, hier moet meer op worden ingespeeld. Om aan banen te komen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Vooral voor de mensen die wel kunnen en willen participeren. Ik kan bijdragen aan kennisoverdracht, wat houdt een beperking in en hoe ga je daarmee om, en kijken naar de mogelijkheden bij bedrijven en niet naar de onmogelijkheden.

Wat wel mogelijk is binnen de Participatiewet: werkgevers meer bekend en enthousiast maken met/voor de doelgroep in de hoop dat ze bereid zijn hen een kans te geven. Het is een trouwe groep leerlingen die veel kunnen, mitst ze goed begeleid worden. Succesverhalen maakt dat ze

vaak open staan voor nieuwe jongeren. Niet alleen werkgevers maar ook in de gemeenschap waarin Pluryr gehuisvest is. Mee kunnen doen met sporten, ontspannen in het dorp, helpen bij de schaatsbaan etc. is daarbij belangrijk. Dat geeft jongeren een 'normaal' gevoel. Zo wordt er ook vier dagen per week stage gelopen op de Benring door jongeren van 14/15 jaar. Het gaat om thee schenken en een praatje maken. Er is sprake van rolomkering: jongeren die zich als hulpbehoevend zien, zijn opeens de helper. Het geeft het gevoel dat ze er toe doen, er mogen zijn, worden gezien, gemist worden als ze er niet zijn. Dat ze die ervaring ook mee krijgen.

Ik zie het als mijn menselijke verplichting en als werkgever om iets te doen voor de werkgelegenheid. Ik vind werken zinvol, want dan hoor je ergens bij. Zonder werk is het leven minder mooi. Ik zie ruimte voor banen, c.q. werkgelegenheid. Ik denk aan een inloop voor werkzoekenden.

Door de maatschappelijke problemen te benoemen en door ze te tonen aan de inwoners, zodat ze begrip krijgen en zo de mensen meer kansen zouden moeten hebben. Dat zou je ook op een andere manier doen dan die mensen in dienst nemen natuurlijk.

Voor de doelgroepen wordt er nu veel geregeld (staan in het doelgroep register). Is aantrekkelijk voor werkgevers. Hier is veel op ingezet. Voor werkgevers best een stap om iemand vanuit doelgroep register in dienst te nemen. Maar het heeft ook voordelen: Geen eigen risico. Stukje loon uit doelgroep.

Het is moeilijk om goed personeel te vinden

De 1e vraag, dat brengt de vraagstelling met zich mee, je kunt er heel veel kanten mee op. Bij mij komt als eerste boven, even in perspectief: Arbeidsmarkt. Als UWV ben je verantwoordelijk voor de arbeidsmarkt in deze regio waaronder ook de subregio Voorst valt, te Twello.

Arbeidsmarkt is een landelijk gegeven dat die, een rot woord eigenlijk, een krapte aangeeft op dit moment. Ik heb veel liever, zou maar zo zeggen, geef meer kansen aan want als je het vanuit de werkzoekende beredeneert, zijn er veel meer vacatures dan een jaar terug, hoezo krapte. Krapte omdat er minder mensen beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Dat zie je denk ik ook in Voorst.

Voorst is een goede gemeente, als je het hebt over de werkloosheid. Is hier niet zo hoog, in die zin doe je het goed hier in Voorst. Als ik kijk naar ontwikkelingen die op ons afkomen dan denk ik, maar dat is een landelijk gegeven, dat gemeenten het qua arbeidsmarkt steeds moeilijker krijgen en daar bedoel ik dan ook mee dat je ziet dat er dus toch gaandeweg een behoorlijke ontwikkeling is, waarbij mensen naar de stad toe trekken en dat betekent ook dat mensen minder beschikbaar komen voor de arbeidsmarkt in de regiogemeenten, dus ook in Voorst. Dat zie je ook overal gebeuren, omdat je voor de werkgelegenheid vooral jonge mensen nodig hebt om de continuïteit te waarborgen en jongeren, daar zit het hem gewoon in, die trekken naar de stad, ook sommige al wat ouderen weer en dat levert je nu al, denk ik, heel veel problemen op, omdat je gewoon geen mensen kunt krijgen, vooral met name de beroepen waar je ook een stukje opleiding voor nodig hebt, HBO-ers en academici. Nog niet zozeer wat de horeca betreft, want daar heb je natuurlijk wel weer kansen, evenals de detailhandel,

hoewel de Retail is ook wel een lastige, met name dan de grotere Retail, denk even aan de faillissementen van V&D, Scapino en vul verder maar in.

We hebben weinig problemen. Als ik naar mijn rol als werkgever kijk, dan is het moeilijk om goed personeel te vinden, dat is een probleem. Vrachtwagenchauffeurs zijn er al helemaal niet te vinden. De mentaliteit van de nieuwere generatie is minder dan die van de oudere generatie. Scholen en opleidingen moeten weer helderder worden. Meer vakopleidingen en minder algemene opleidingen. Alle opleidingen zijn een verzamelbak geworden.

Onduidelijkheid over aanbod voor mensen met arbeidsvermogen

Op dit moment is er onzekerheid over, hebben we niet helemaal zicht op dat wat er aangeboden wordt. Ik heb bijvoorbeeld geen zicht op waar er mogelijk plek is en waar voorzieningen zijn voor iemand met arbeidsvermogen binnen de gemeente Voorst, waar dan initiatieven worden genomen door de gemeente Voorst. Wat wij zien gebeuren is dat er grote concentratie is van mensen die zich mogen ontwikkelen rondom de Kruidentuin, Mens & Welzijn Voorst. Die plekken kenden wij natuurlijk als stageplekken, als uitstroomplekken. Ik zie dat daar nog meer mensen gebruik van maken en ik denk dat dat heel passend is voor die mensen. Dus ik zie al een verrijking voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die onder andere van de Kruidentuin en alles wat daar omheen gebruik mogen maken. Maar ik heb wat minder zicht op leerlingen met arbeidsvermogen, die gingen voorheen al naar de Kruidentuin bijvoorbeeld, maar waar kunnen ze dan nu naar toe? De Kruidentuin wordt drukker. Het ontbreekt mij even aan het zicht op, wat is nu het alternatief?

We werkten altijd toe met een leerling aan een uitstroom. Een leerling ging stage lopen. Dit wordt een plaatsingsstage en dit hebben wij voor ogen en dit zou een hele goede plek kunnen zijn. Nu met de Participatiewet en nu niet alle kinderen meer een Wajong krijgen, is dit niet meer een route die wij alleen bepalen, samen met de ouders. Maar nu hebben we de gemeente nodig. En die heeft ook inspraak en die kan ook zeggen, we gaan geen 4,5 dag dagbesteding inkopen. Dus de vanzelfsprekendheid die wij altijd voor ogen hadden, dat kan niet meer helemaal. Je moet dus rekening houden wat de gemeente ervan vindt, wat de Wmo ervan vindt. En dan maakt het onduidelijk en dat maakt het dat je niet aan de ouders kunt vertellen wat de mogelijkheden zijn.

We werken altijd met uitstroomprofielen en als we een inschatting maken gaat dat om: hoe groot is de begeleidingsbehoefte van een jongere. Die toetsen we ook gedurende de periode (jaren of maanden) dat ze hier zitten. Dat is gericht op hun didactisch niveau, op de praktijkvakken die ze volgen. Daarnaast is arbeidstraining natuurlijk een erg belangrijk iets, omdat dat voor deze doelgroep heel belangrijk is. We moeten de begeleidingsbehoefte in kaart brengen, de jongeren kan nog zo slim zijn of een IQ hebben van... we hebben hier ook jongeren met een IQ van 90 of 100, maar dat wil niet altijd zegen dat je reguliere arbeid uit kan voeren zonder extra begeleiding. Nu kom je bijna altijd op reguliere arbeid uit, dus alles valt onder de gemeente, behalve de activerende dagbesteding. Ja, en voorheen was het zo ongeveer 90% kreeg een Wajong en 10% niet. En die Wajong was wel bedoeld om ze toe te leiden naar werk of in elke geval werken met een Wajong, en nu is het 10% Wajong, dus

dagbesteding, en de rest niet. Dus als je het over preventie hebt en zeker als je het over praktijkonderwijs hebt is het ook niet altijd zo dat ze een onderwijsvraag hebben tot hun 18e. Het merendeel kan niet door naar een ROC, of ze kunnen dit of didactisch niet aan of ze kunnen gewoon de grootte van een ROC niet aan. En als je naar een ROC gaat, moet je in staat zijn om regulier arbeid uit te voeren. We hebben veel contact met de ROC hier in de omgeving en we proberen dit wel zo goed mogelijk te laten verlopen, te begeleiden. Maar er komt zo meteen een hele doelgroep die geen werk heeft, die geen onderwijsvraag meer heeft voor school, maar die nog niet eens 18 jaar zijn. Voor deze doelgroep, die dan thuis gaat wonen of op de groep komt te zitten is de toekomst altijd al ingewikkeld. Want wat hier op volgt is VMBO-basis en als je VMBO-basis hebt kan je naar ROC niveau 2, dat zou moeten kunnen. Ook binnen het VMBO heb je natuurlijk een deel dat dit echt niet aan gaat kunnen. En de vraag is of ze ook echt de reguliere arbeid aankunnen, uit kunnen voeren. Die komen straks allemaal weer bij de gemeentes. Of ze zijn al eerder klaar, nog geen 18 jaar en die vallen dan uit. Je hebt natuurlijk sowieso thuiszitters. En hoewel er vrijwel niemand echt uitstroomt in de gemeente Voorst, hooguit als ze hier nog een tijdje blijven wonen (naar een buitenhuis gaan zoals Gietelo of Klarenbeek). Maar dit is voor gemeentes wel een grote doelgroep die je krijgt.

Omdat het zich in de gemeente Voorst nog aan het ontwikkelen is. Het beleid. En ik denk daarmee dus ook de voorzieningen. Ik heb niet concreet een overzicht van "Wij bieden als gemeente voor die en die mensen de Kruidentuin aan als begeleide dagbestedingsplek, maar we hebben contact met die en die partijen als het gaat om mensen die daar misschien minder behoefte aan hebben en die flexibeler zijn, makkelijker kunnen reizen, etc."

We zien dat iedere gemeente, zo ook de gemeente Voorst, zich aan het oriënteren is. Wat staat ons nu te wachten, dat is één en twee, hoe willen we daar als gemeente op reageren. Dat ethische aspect. Vind ik prachtig, maar dat maakt gewoon, dat je pas daarna kunt besluiten hoe je de zaken kunt inrichten en dat je ook helder hebt hoe je de zaken kunt inrichten. Dus het is een proces dat in ontwikkeling is en dat vraagt ook gewoon tijd, een overgangsperiode ga ik vanuit.

Van onderwijs naar werk voor jongeren met een beperking

Het risico dat jongeren tussen wal en schip vallen, omdat er geen aansluiting is tussen hun capaciteiten en de regels die gelden. Je kunt wel stellen dat ze in arbeidsmatige dagbesteding passen, omdat ze de hele dag een repeterende handeling zouden kunnen doen maar waar en hoe. De WSW is er niet meer, voor Wajong wordt je bijna niet meer geïndiceerd en veel jongeren hebben al ver voor hun 18^e geen scholingsvraag meer, omdat ze niet de capaciteit hebben om lesstof op te nemen. Die zitten op hun 16^e/ 17^e thuis en dan kan de gemeente ook nog niet veel. Dat is dan vanaf 18.

Een zorgelijke ontwikkeling die ik zie is dat jongeren met een niet zo zichtbare beperking, met name schoolverlaters tussen wal en schip dreigen te vallen. Dit is een grote groep jongeren, zo'n 15 a 20%. Ze zijn kwetsbaar, bijvoorbeeld praktijkschoolleerlingen, lagere vmbo-ers en niet technisch opgeleid. Dit is een groep die net te goed is om in aanmerking te komen voor reguliere zorg op basis van een indicatie. Ze komen later toch in de knel, tussen 20 en 25 jaar.

De vervolgstap, na de eerste baan, etc., is lastig om (goed) werk te krijgen. Het is steeds moeilijker om laaggeschoold werk te vinden, als je geen goede handjes hebt. Het gaat om parttime banen, ze worden snel te oud/duur voor detailhandel, na 3 jaar weg, geen ontwikkeling, zorg is levenslang in uitkering te komen. De stap naar middelbare banen is te groot. Het gevraagde niveau schuift op. De kwalificatie mbo niveau 2 is niet voldoende. En voorzieningen worden minder om deze groep door te ontwikkelen.

De aansluiting onderwijs en werk moet veel sterker geregeld worden. De Participatiewet is 18+ gericht. Vaak zijn de jongeren van Pluryn met 16 klaar met school, is het didactisch plafond bereikt. Dan moeten we eigenlijk nog 2 jaar wachten voor ze naar een werkgever kunnen, omdat ze dan pas het minimumloon kunnen verdienen. De werkgevers willen wel, maar de kosten zijn hoger dan de verdiensten. Pas na 18+ kan er een beroep worden gedaan op voorzieningen vanuit de gemeenten. Graag zou ik in deze tussenliggende tijd ook een beroep willen doen op deze voorzieningen. Er is leerplicht tot 16 jaar voor deze jongeren. Je stroomt dan uit richting arbeid en dagbesteding. Er moet er wel een passende werkplek zijn. Komt voor: leerling EN werkgever zijn enthousiast maar er wordt een instrumentarium gemist voor de 16- en 17 jarigen. Het gaat dan niet om de verplichtingen vanuit de Participatiewet. De gemeente zou hier serieus een belangrijke rol in kunnen spelen. Maar ze hebben hier de middelen niet voor of worden belemmerd door wet- en regelgeving. De gemeenten vinden het wel een goede vraag, maar daar blijft het bij. Dit is dus vooralsnog niet mogelijk.

Ik heb het idee, die keukentafelgesprekken zijn geweest hè, dat was eenmalig, als je zoiets kunt realiseren op het gemeentehuis, dat je ouders uitnodigt. Dus als je vraagt: “Wat je zou kunnen doen?” Als je denkt dat je bepaalde voorzieningen wilt treffen of gemakkelijker wilt maken, dat mensen in jouw gemeente kunnen participeren omdat ze arbeidsvermogen hebben. Vanuit de school organiseren wij wel eens bedrijfsbezoeken dan doe je dat op grond van de te verwachten uitstroombestemming van de leerling en gaan we met leerlingen en ouders op pad bij verschillende bedrijven “van hier zou je later kunnen werken”. Je zou dit als gemeente ook kunnen initiëren of als je werkgevers binnen je gemeente bereid vindt, of Voorst Scoort. De link tussen zo’n soort organisatie en school is nog niet helemaal helder. Dat zou in ieder geval kunnen bijdragen aan de beeldvorming dat je de ouders al meeneemt zo van hé, als gemeente, denken we op die en die manier een antwoord te kunnen geven of willen wij faciliteren en je kunt daar gebruik van maken, wil je dat niet, dan kunnen wij jou beperkt passende opvang bieden bij bijvoorbeeld de Kruidentuin, maar daarmee is je week waarschijnlijk niet gevuld. Ga je oriënteren op die en die werkgever. Bijvoorbeeld zou een Linda van Swaaij hierin een rol kunnen spelen. Zo van “Hé, de Daniël de Brouwerschool, wat voor type leerling zit daar nou” of dat wij dat van onszelf doen. Zo hebben we 1 tot 2x per jaar dat overleg. Welke leerlingen komen eraan, wordt dan besproken. Als een volgende keer een Linda van Swaaij ook komt spreken over bepaalde leerlingen, van wie wij al aan zien komen die heeft een bepaald arbeidsvermogen en die woont hier, dan zou dat al voordat ze dan op de stoep staan bij de gemeente al wat kunnen betekenen. Het voornemen was er al om Koen van Bremen uit te nodigen om zoiets te bespreken. Dan zou je in overleg met Linda daarnaar kunnen toewerken. Wij hebben met de ouders de lijn en de leerling, je hebt arbeidsvermogen,

dan hopen wij dat je met 18/19 jaar die leerling al bij een bereidwillige werkgever kunt laten stage lopen. Dan zijn er nog niet eens kosten of verplichtingen aan verbonden, zodat die werkgever in de praktijk al kan zien, “inderdaad ik zie het terug”. En dan kun je als gemeente en UWV op hele goede manier zien van “hij loopt hier altijd een tijd, wat is de loonwaarde, ben je bereid om hem of haar aan te nemen.” Dan maak je die ontwikkeling weer doorgaand, dan is het geen vraagteken meer, maar dan is het de uitwerking van dat wat je hebt zien ontwikkelen in al die jaren op de Daniël de Brouwerschool. Een mooi voorbeeld is een leerling die bij Gewoon Twello aan de slag is gegaan. Eerst stage gelopen in de keuken, eerst twijfel of hij wel kon blijven, maar na een paar maanden toch besloten dat hij langer mocht blijven stagelopen. De werkgever heeft toen gevraagd hoe het zit als hij hem in dienst zouden nemen. Wij hebben toen uitgelegd hoe het werkt met loonwaarde en subsidie en hij was wel Wajong-gerechtigd, maar had dus wel arbeidsmogelijkheden. UWV heeft een loonwaarde-meting laten uitvoeren en geleidelijk aan, na schoolverlaten, werkt hij nu volledig in dienst bij Gewoon Twello. De ontwikkeling loopt dan mooi door. Die aanlooptijd onder schooltijd willen wij als school wel voor ons rekening nemen. Dat is ons werk. Daar hoeft verder niemand zich om te bekommeren. In die zin dus geen last voor de werkgever. Dat zouden wij het liefste willen, die doorgaande ontwikkeling, direct vanaf school. Plat gezegd: dat voorkomt dat je kaartenbak dadelijk vol zit. Het voorkomt dat de ontwikkeling van de leerling stagneert, misschien moeten we het daar op houden. Stilstand is achteruitgang, in die trant.

We willen wel actief participeren in het overleg met de gemeente, met alle gemeentes. Wij maken ook deel uit van netwerkoeverleggen, om van elkaar te horen hoe dingen zijn, hoe dingen in andere gemeente gaan, initiatieven noemen, willen wij wel aan meewerken om tot z'n recht te laten komen. En wij kunnen goed namens, maar ook met de leerling in kaart brengen wat de mogelijkheden zijn van de leerling. Wat er bij komt kijken om hem of haar tot zijn recht te laten komen. Ontwikkelingsperspectief geven. Wij hebben een heel stuk ontwikkelingsdocumentatie van de leerling. Ik zou zeggen, doe er je voordeel mee. Wat ik wel merk, is dat wij die gegevens geven wij aan ouders en wil je die gegevens beschikbaar houden, vooral voor jongeren met arbeidsvermogen, voor een bepaald bestand, zodat als dan toch het initiatief na twee jaar moet stoppen bij een bedrijf, dat dan niet de gegevens weer verloren gaan. Dat je als gemeente de ontwikkelingsmogelijkheden van die leerling in de kaartenbak hebt en daar moet je iets voor bedenken, dat dat juridisch goed dicht getimmerd zit, dat je ouders toestemming vraagt dat op school de ontwikkelingsgegevens in een bestand komen, ten gunste van het werken van de leerling. Voorbeeld is van de gemeente Apeldoorn. Een digitaal overgangsdokument noemen ze dat daar.

Wij hebben straks eind mei, een scholennetwerkoeverleg in Apeldoorn. En dan worden wij in staat gesteld om leerlingen waarvan wij zien dat ze nu binnen nu en zes maanden (of soms binnen een jaar) van school gaan, om die in te brengen in een overleg met het jongerenloket, MEE en UWV, om de huidige ontwikkeling tot nu in kaart te brengen, om te laten zien welke kant we eventueel op kunnen en wat er nog nodig is om die overgang zo goed mogelijk te laten verlopen. Dat zou je in het klein voor de gemeente Voorst ook kunnen doen.

In Apeldoorn is er een scholennetwerk en dan kun je al vroegtijdig signaleren wie er aan zit te komen. Daarmee kan een potentiële probleemsituatie vroegtijdig gesignaleerd worden, voordat ze al in de participatiewet terechtkomen. In Voorst is een dergelijk circuit niet aanwezig. Ik zou graag een scholennetwerk in de gemeente Voorst opzetten met Veluws College, Daniel de Brouwerschool en De Bolster, dus de voortgezet onderwijs scholen. Vooral onderscheid maken tussen doelgroepen, waarbij vooral aandacht moet zijn voor “onze doelgroep”. Dat wil zeggen de jongeren met een lager IQ. Maak een apart activeringsbeleid. De focus moet erop gericht zijn om ze in beeld te houden en actief te houden. Iedereen gelijk naar een betaalde baan is een te hoge ambitie. Actief houden is het credo! Alle jongeren actief! In Apeldoorn hebben ze een BBL beleid (oude WSW gelden) en dat is een betaalde opleiding. Waarschijnlijk is Voorst te klein om dit op te zetten. Niet haalbaar. Misschien nagaan of dit kan in samenwerking met andere gemeenten.

Het mooie zou zijn een intensievere begeleiding te kunnen bieden in het laatste halve jaar op school. Daarmee kan een zachte landing worden gerealiseerd vanaf de school richting een betaalde werkkring. Je moet eigenlijk voorkomen dat de jongeren in de Participatiewet komen. Dat vergt wel een investering in geld en vooral capaciteit. Waar ligt de verantwoordelijkheid. De gemeente moet daarin wel voortrekker zijn, maar andere instanties kunnen hierin betrokken worden. Pluryn wil daar bijvoorbeeld wel een rol in pakken. Voor de gemeente is het nu nog hard werken om de boel op orde te krijgen en aan dit soort dingen komt men nog niet toe. Kijk goed wie daar meer in kan doen om die overgang soepeler te maken. Mens en Welzijn wellicht, maar de jongeren toch meer bij Pluryn.

Terug naar het knelpunt: Wat tussen 16 en 18 jaar: wie zijn er nog meer belanghebbend bij een goede aansluiting tussen werk en school? (Grote) werkgevers hebben zeker ook belang. Jongens die opgeleid zijn en passen binnen de werkcultuur, zouden aantrekkelijk moeten zijn voor werkgevers want zij hebben de verplichting om een quotum te behalen aan mensen vanuit het doelgroepenregister (en dat is de doelgroep van de Beele). Voorfinancieren vanuit de werkgever en terug krijgen van de gemeente is wel tegenstrijdig: Je kunt blijkbaar wel iemand een jaar minimumloon geven.

Deze jongeren die zoals je dat dan noemt onder de LVB-doelgroep vallen, wat ik een heel vervelend woord vind voor de jongeren zelf, of LVG, gehandicapt dat klinkt heel naar, maar in ieder geval, ze zijn heel moeilijk lerend. Als ze hier op de Beele zitten, dan is er vaak al heel veel aan de hand. Dat kan met hun gedrag te maken hebben maar dat is natuurlijk niet altijd zo, want dat kan ook door waar ze vandaan komen. Dit is per definitie een doelgroep die er wat tussen valt. Door de Participatiewet die van kracht is, moeten dingen door de gemeente geïnitieerd worden. De gemeenten komen eigenlijk pas in actie, als jongeren 18 jaar zijn, terwijl in het praktijkonderwijs zie je dat jongeren soms al eerder uitstromen. Daar wordt door de gemeenten dan niks in gedaan. Daar zie je ook veel verschil in gemeentes hoe ze met dingen omgaan, vaak weten gemeenten ook niet wat ze dan moeten doen. Ze komen voor iets te staan waar ze nog niet eerder mee te maken hebben gehad. Daar zie je heel veel gedoe in. Je had eerst gewoon de WSW, kreeg je daar een indicatie voor. Had je ook verschillende vormen voor bv dat je met een Wajong werd gedetacheerd binnen een bedrijf met de bedoeling tot een

arbeidsovereenkomst te komen, daar werden Jobcoaches aan gekoppeld. Dat is nu heel anders. En dan had je jongeren die uiteindelijk op dagbestedingsniveau uitkwamen. Vanuit hier, praktijkonderwijs, gaat bijna niemand naar een dagbestedingsvorm, dat is nu activerende dagbesteding.

Stageplekken vinden is al lastig en helemaal voor deze doelgroep. Er zijn er ook die zoeken bijbaantjes en dat is ook prima. Maar vaak zien wij al: dat ga je nu wel doen maar dat ga je niet volhouden. Maar je kunt ook niet zeggen: je moet dat niet doen. We zeggen dan ook dat, als ze een uitkering aanvragen, de gemeente zal ook zeggen: maar je hebt toch gewerkt, je kunt toch gewoon werken. Dat is dan toch een probleem. Soms moet je jongeren eigenlijk bijna afraden bijbaantjes te zoeken. Dat was bij de Wajong nog erger. En niet omdat je wilt dat ze een uitkering krijgen, maar wel iets passends bij de begeleidingsbehoefte. We gingen bij de Wajong altijd mee en gaven onze resultaten dan door. Maar als een jongere zei dat hij kon werken, werd het zo afgewezen. Het ergste vond ik dat het veel verschil maakte welke arbeidsdeskundige je trof. Je moest van goede huize komen om dat weer recht te zetten. Dat lukte bijna niet. Terwijl je wist dat de jongeren op de reguliere arbeidsmarkt geen kans had. Wij kunnen als school een hele goede inschatting maken, omdat we daar heel veel op trainen en naar kijken en we weten ook wat van hen verwacht gaat worden in de praktijk. Arbeidstraining is ook iets waar je als gemeente op in kunt zetten. Ik denk ook de echte dagbesteding.

Wij zien hier wel dat je steeds meer een doelgroep krijgt die ook geplaatst wordt waar wij als school zelfs niks mee kunnen. Hetzij om een heel lage IQ, nu bijvoorbeeld een jongen met IQ 52, en dat is ZMLK en wij zijn geen ZMLK. De Daniel de Brouwer neemt hem niet aan, omdat ze misschien denken dat de gedragsproblematiek te moeilijk is. Dan moeten we uitwijken naar "De Lans" in Brummen. Zo'n kind heeft een 3-milieusvoorziening nodig; daarom wordt hij hier geplaatst maar kan hier niet naar school. En je krijgt dan dit probleem en je ziet steeds meer jongeren die we binnen krijgen met dit probleem, die we binnen krijgen met een leerplichtonthefing en dan zijn ze 15. Die niet in staat zijn een volledig onderwijsprogramma te volgen waarvan we al heel snel zien dat de begeleidingsbehoefte één op één is, en dat bieden wij als school niet, dan moet je richting dagbestedingsvorm gaan zoeken. Wat we nu doen is ook nog inkopen, maar dat is gemiddeld € 50 per dagdeel en dat wordt dan aangeboden als vorm van stage. Dat zou je in de omgeving nog meer moeten hebben. Maar je komt dan echt uit op activerende dagbesteding. Daarvoor heb je een indicatie nodig en dan krijg je een Wajong. Dat is anders dan activerende dagbesteding, dat valt nu onder reguliere arbeid en onder de gemeente. Als je de hele dag komkommers kan schillen dan kan je dus aan het werk en krijg je geen Wajong-indicatie. Hier zit wel een punt waar je als gemeentes naar zou moeten kijken. En daar gaan gemeenten heel verschillend mee om. En jongeren stromen naar heel verschillende gemeenten uit. Ik denk dat dit wel een van de belangrijkste dingen is: dat je goed samenwerkt en kijkt naar wat heb je nou eigenlijk nodig voor de jongeren, niet alleen hier maar jongeren die overal tussen wal en schip gaan vallen, en de jongeren tussen de 16 en 18. Die niet naar een ROC kunnen, die al eerder van school zullen gaan en die geen Wajong krijgen.

Het is natuurlijk een beetje het probleem dat aan de ene kant is het heel mooi dat onze jongeren mondiger worden. De jongeren halen hun rijbewijs hun kookbrevet dus ze stappen wel iets hoger in de maatschappij in. Aan de andere kant worden ze ook kwetsbaarder. Want dan wordt vaak gezien dat ze naar betaald werken kunnen worden toe geleid. En ik vraag me af of ze soms daar niet te kwetsbaar voor zijn. Dat is vaak ook de eerste doelgroep die dan ook vaak wel weer als eerste eruit gaat als het wat minder gaat lopen. Ja, je ziet ook wel een beetje als ze gaan wonen dan is deze doelgroep, dat is wel een beetje veranderd in de wet, zolang ze naar school gaan krijgen ze een lage uitkering als dat ze gaan wonen. Dus de groep die al eerder gaat wonen als hun 20e die krijgt een te lage uitkering om te wonen dus de enige mogelijkheid is eigenlijk te stoppen met school. Dan zeggen ze wel, maar goed ouders moeten ook betalen als hun kinderen gaan studeren. Dat klopt en dat doe ik voor mijn zoon. Alleen als ik het niet zou kunnen betalen zou hij kunnen lenen. Dat is bij deze doelgroep niet zo. Ze kunnen niet. Ik kan niet zeggen van, je blijft nog twee jaar op school, je leent maar 500 euro per maand om dat te kunnen betalen. Om je wonen te kunnen betalen of op kamers te gaan. Voor deze doelgroep is naar school gaan en studeren een stuk moeilijker. In principe, mijn dochter is nu 21. Die is met 20 van school gegaan. Nu zit ze op opleiding in Apeldoorn. Dat is eigenlijk een soort hotelschool voor deze doelgroep. Is intern door de week. Krijgt daardoor wel de hoge uitkering en door haar WLZ indicatie kan ze dat net betalen. Ik moet een beetje bijbetalen maar jouw ouders hebben waarschijnlijk ook betaald toen je studeerde. Dus dat geeft niet. Dus dat is wel mooi dat dat kan. Als kinderen dan denken van ja, Ik wil op mijn achttiende wat anders doen en ze blijven thuis wonen dan hebben ze niet die mogelijkheid. Of ze moeten echt een WLZ indicatie hebben.

Ja, wat wij nu doen is, elk jaar komen ze hier vaak uit Zwolle met een groepje langs, hebben ze een vakopleiding. Om de jongens een beetje te introduceren in het bedrijfsleven. We hebben ook gevraagd als jullie schoolverlaters hebben, kunnen die graag hier beginnen. En zo zijn er meer bedrijven hier in de regio die dat op die manier doen. Dus die krijgen dan jonge schoolverlaters, die stromen dan zo in. Ik denk dat dat een goede manier is. Vanuit een vakorganisatie worden ze dan opgeleid tot spuitser of lasser. Want wij zijn altijd op zoek naar jonge mensen die graag willen werken. En voor dit jaar is onze prognose wel goed. En onze contact zijn ook goed. Dus ik denk dat wij de komende jaren wel doorkunnen groeien. Dus ik denk dat dat wel blijft. Maar ja, dat weet je nooit. Als de hele boel weer in zakt...

Deel F: (on)Gezonde leefstijl

Hoofdstuk 17: Een ongezonde leefstijl, overgewicht, sporten en bewegen

17.1 Overgewicht onder kinderen

Er zijn steeds meer dikke kinderen

Ik zie het bij de jeugd en in het onderwijs. Als we gaan testen hier dan zien wie ongeloofelijk veel kinderen die te zwaar zijn, die te dik zijn. En die motorisch heel matig bewegen voor hun leeftijd. En dat dat echt wel een probleem gaat worden. En dan hebben we hier nog een dorp met veel faciliteiten maar als ik dan in Deventer zie dan wordt het nog erger. En daar zit wel een verschil in tussen die kinderen. Ik denk dat dat komt omdat de sportfaciliteiten hier wel van een hogere kwaliteit zijn. En de levensstandaarden hier hoger ligt in vergelijking met met name de mindere wijken van Deventer. Het is vaak een geldkwestie. Een A-diploma kost tegenwoordig bijna 800 euro. En met B erbij is 900 euro. Ja, en het zwembad ook, kost 18 miljoen. Het is het duurste gebouw van de gemeente. Duurder dan het gemeentehuis.

En, als ik vanuit mijn sportachtergrond kijk. Je ziet gewoon een toename van overgewicht, ook bij kinderen. Soms moet je kurkjes pakken die voor volwassenen bedoeld zijn bij de zwemles. Dat vind ik nog wel zorgelijk. Het is natuurlijk niet alleen in de gemeente Voorst zo, dat is een landelijk iets.

Een ander punt van zorg is voor mij het overgewicht bij jeugd. Je ziet steeds meer kinderen die dikker zijn/worden en dat is voor mij echt een zorgelijk punt. Ik zie het ook als een ziektebeeld, zo noem ik maar even. Hier moet je ongelooflijk zorgvuldig mee om gaan. Bij de kinderen moet al worden aangegeven van: 'Let op wat je eet, let op wat je drinkt'. 'Let op wat je laat, en wat je niet laat.' Dit voorkomt ziektes, en hiermee voorkom je echt een hele hoop problemen wanneer je hier op in speelt.

Wat betreft het overgewicht bij jeugd, zie ik vooral dat kinderen minder buiten spelen, hebben minder lichamelijke oefeningen en zijn daardoor minder in beweging. Ik vind het wel heel goed dat de gemeente Robert Horstink in dienst heeft genomen om hier aandacht via dat JOGG gebeuren aan te besteden. Het is ontzettend belangrijk om bij de jeugd het belang van gezonde voeding en voldoende beweging aan te brengen. Wanneer je ze in hun jonge jaren hier niet mee bereikt, dan ben je vaak al te laat. Uiteraard spelen de ouders hier ook een belangrijke rol in. Zij kunnen hun kinderen aansporen om toch gezonde voeding te gebruiken, maar dit werkt niet altijd. Ook gaan zij vaak voor de gemakkelijke weg van de minste weerstand, waardoor ze vaak toch toegeven aan het gebruik van ongezonde voedingsmiddelen.

Een gezonde leefstijl en de problematiek van jeugd obesitas. Vanuit het MFC en de Koepel zijn we daar ook veel mee bezig.

Ik zie steeds meer dikke mensen, ook jongeren. Dan zie ik zorgen om de gezondheid nu maar ook zeker in de toekomst. Gemiddeld worden de mensen ouder en leven dus langer. Voor deze

mensen zal de zorg duurder worden. Ik weet dat gezonde kinderen beter presteren doordat ze lekkerder in hun vel zitten. Dat is dan voor het nu, maar dus ook vooruitkijkend op latere leeftijd zal deze groep van dikke mensen duurder zijn in de zorgkosten.

Ik zie hem vooral vanuit mijn eigen functie en dat is omdat ik daar het meest heldere beeld van heb en dat is ook het stijgende cijfer, nog steeds ondanks het feit dat ik al een jaar aan het ploeteren ben, van overgewicht onder kinderen. En dat is nu misschien nog een kleine zorg binnen deze gemeente maar ik zie wel dat binnen een aantal jaren een serieus probleem kan worden. Nu ben ik niet op de hoogte, daar ben ik ook eerlijk in, van alle kosten met betrekking tot zorg die voorkomen hadden kunnen worden, geen flauw idee. Sowieso lastig he, preventie uitleggen in kosten, wat besparen we, ik heb geen idee. Maar ik zie wel dat er ook, het wordt opgepakt door alles en iedereen. Waar ik in het begin moest leuren bij iedereen, op een school of bij een fysiotherapeut. Nu word ik gebeld, nu word ik gevraagd door een fysiotherapeut over de doorverwijsstructuur. Ik wist al dat we die niet hadden. Maar gisteren zat ik bij een fysiotherapeut en die bevestigt dat. En enerzijds is dat heel erg goed, maar het is ook zorgwekkend dat mensen aan de bel gaan trekken van luister eens, ik doe het nu op eigen houtje. Maar ik loop te vaak tegen casussen aan die te ingewikkeld zijn en waar ik niet alleen bij hoor, maar waar ook een psycholoog bij hoort. Ik weet niet of dat vroeger niet zo was, maar ik heb wel het idee dat hier meer aandacht voor is en dat het meer gesignaleerd wordt bij mensen.

Ja, overgewicht zien wij heel veel toenemen. Dit zagen wij tien jaar geleden, kinderen van de lagere school en dat horen allemaal van die sprietjes te zijn. Tegenwoordig hebben die echt wel zwembandjes. Dat vind ik heel zorgelijk. En dat is vanaf 8 jaar. Dan zie je echt al veel overgewicht.

Overgewicht onder kinderen van niet-Westerse komaf

Maar ook weer een heel ander risico, ik kan heel veel risico's benoemen want het gaat om verschillende mensen, je moet ze toch onderscheiden, wat nu al wordt gezegd: je zult zien dat de Syrische kinderen als je niet uitkijkt, overgewicht gaan krijgen. Je ziet het nu ook al bij mensen van Turkse en Marokkaanse komaf, dat ze vaak dikker zijn dan de Nederlandse kinderen. Die soms ook al aardig dik zijn, maar daar is de groep nog groter. Wat hier ook een medewerker niet-Westerse gezondheidsbevorderaar zegt, zij is zelf van Turkse komaf, zij zegt dat ze ziet in de voorlichting die ze geeft, die kinderen hebben honger geleden, dan is er ook wel een soort van compensatie van ouders waarbij geen grenzen worden gesteld. Dan kun je hier in deze rijkdom die je hebt, zo makkelijk verzanden, en de frisdranken die je hier hebt, zo makkelijk verzanden in verkeerd gedrag. Dat is weer een heel ander risico.

Kinderen met overgewicht kunnen niet meedoen

Vooral het respect gedeelte zit ook in respect naar jezelf. Dat overgewicht, dat is zo veel meer dan alleen fysieke klachten. Ik krijg dan bij die klasjes, die kinderen sporten dan in kleine groepjes bij elkaar. Die kinderen zijn echt gewoon, die kunnen niet met reguliere sport mee doen. Dan krijg je wel een aardig isolement. En als je dat vanaf 6 jaar tot 16 jaar hebt. En het is gewoon heel moeilijk om daar vanaf te komen. Kijk als je er niks aan doet, wordt het obesitas,

maar we hebben al kinderen met een obesitasindicatie op 9 –jarige leeftijd. Nou ik hoef jou niet uit te leggen wat dat gaat doen qua vriendjes, pesten, isolement. Volgens mij heeft dat wel degelijk wat met preventie te maken. Ik heb er eentje bij mijn volleybal club, die kan gewoon de helft van de oefeningen niet mee doen. Dat vind ik lullig. Nou heeft hij ook een autistische beperking, nou ja dat denk ik, maar het kan ook zo zijn dat hij er zo de balen van heeft dat hij in een hoekje gaat zitten huilen. En ik doe het niet uit preventie oogpunt, ik denk niet aan kostenbesparing. Voor mij hebben ze nog te veel een naam en een gezicht. En al help ik er één of twee, dan ben ik al heel tevreden.

Toename van suikerziekte op jonge leeftijd

Suikerziekte op jonge leeftijd neemt schrikbarend toe. Recent heb ik er nog een artikel over gelezen en daar schrik ik van. Nee, ik zie het niet in mijn eigen omgeving, maar het probleem is er wel. Dit zijn de mensen die in de toekomst onze maatschappij moeten dragen en dan zijn wij verplicht deze mensen daar op te attenderen. En ik vraag me af of het ook een taak van de overheid is. In ieder geval wel reguleren en faciliteren.

Jeugd maakt andere keuzes dan sporten

Het vasthouden van jeugdleden heb je toch minder grip op. Jeugd maakt ook eigen keuzes, daar heb je niet veel grip op. We hebben daar ook wel in geïnvesteerd, en de gemeente heeft daar in geïnvesteerd. En dat blijven we ook doen. Ik denk dat wat betreft de jeugd van zeg maar 13–14 tot 18–19 jaar, het druk zijn met studie, uitgaan, andere contacten en zo een oorzaak is. Het maken van andere keuzes. En ook het individualistischer worden. Jeugd is ook druk met social media, YouTube, computeren.

Wat ik wel echt een probleem vind, is het sporten bij jeugd. Ik ben heel veel bij sportclubs, en ken veel mensen in het dorp. Ik zie dat er in Klarenbeek een groot gedeelte sport, maar ook echt een aantal niet. Ik denk dat in elke klas er zeker een stuk of 3 à 4 kinderen niet sport, en dat vind ik wel degelijk een probleem. Dit is wel iets om naar te kijken. Je hoort dan de gemeente wel roepen dat ze gratis sporten voor jeugd gaan aanbieden, maar hoe wil je dit daadwerkelijk gaan oppakken om juist die kinderen die niet sporten dit wel te laten doen? Ik denk dat in Klarenbeek niet de financiën van de ouders het struikelblok zijn, maar er zijn juist kinderen die sporten niet leuk vinden. Die helpen liever hun ouders op de boerderij of op de Playstation of iPad. En ik denk dat dat het probleem is, en niet het financiële plaatje. Dat zal her en der in de gemeente wel het probleem zijn, maar in Klarenbeek denk ik dat het relatief wel meevalt.

Het gebruik van social media leidt tot problemen in de maatschappij

Een ontwikkeling die ik zie bij jeugd is de enorme digitalisering, verslaving aan sociale media, de vele tijd die jongeren hier aan besteden. Het meest problematische is de vraag hoe je de jeugd fit en gezond houdt. Je zou het gebruik van de smartphone eigenlijk willen beperken. Het bevordert de gezondheid niet. Jongeren hebben teveel keuzemogelijkheden. Een oorzaak hiervan is dat de ouders te laks zijn, er is te weinig controle op het gebruik van sociale media door kinderen. We moeten veel meer alert zijn op de verslavende elementen. Meer voorlichting is nodig. Je ambitie moet zijn dat bijvoorbeeld op scholen en in sportclubs het gebruik van

sociale media wordt gedoseerd, om de verslavende effecten tegen te gaan. Zie de analogie met roken: ook op veel plekken verboden. Het gebruik van sociale media leidt in toenemende mate tot problemen in de maatschappij.

Een andere oorzaak [van minder bewegen] is dat toen mijn kinderen klein waren, gingen ze spelen in het Hartelaar. Daar werd gespeeld, maar dat is nu veel minder is mijn beeld. De iPad gaat mee naar boven, en de kinderen bewegen op die manier veel minder. Ook vanuit de ouders kan meer worden gestuurd in bijvoorbeeld wanneer de kinderen thuis komen. Ze hoeven niet altijd gelijk een glas met limonade te hebben, dit kan ook een alternatief zijn. Dit zijn wel kleine punten, maar wel dingen die meespelen in mijn beleving.

Maar ook, ik heb altijd het idee dat kinderen van 5 lang niet meer zo motorisch begaafd zijn als 10 jaar geleden. Dat is denk ik wel duidelijk, ze kunnen eerder dit (maakt een swipe gebaar) dan springen. En daar loop je met de zwemles tegenaan, dat kinderen gewoon niet weet wat recht of krom is of voor of achter is, dan denk ik 'kom op jongens'. Met name de laatste 10 jaar is het hard achteruit gegaan. Kinderen worden al heel snel achter zo'n scherm gezet.

Invloed ouders op (on)gezonde leefstijl kind

Je zult er niet gek van opkijken dat ik als kinderfysiotherapeut in het kader van preventie vooral denk aan de jeugd en hun ouders. Daarbij gaat het me dan vooral om het ontbreken van inzicht in het belang van sporten en bewegen: buiten spelen, rennen, ruimte, zweet op je neus! Als ik een vader heel trots hoor vertellen hoezeer hij zijn kind aan het sporten heeft gekregen en vervolgens een opname laat zien van zijn zoon in een quad, dan weet ik dat hij er niet veel van heeft begrepen. Of als een moeder vertelt over haar peuter die haar fijne motoriek oefent op de toetsen van een iPad, denk ik het zelfde.

Obesitas is gevolg van gedrag. Ga eens een dag met een groep brugklassers op pad. Je schrikt van de hoeveelheid geld dat ze tot hun beschikking hebben. Er zijn jongens bij met €100. En wat ze besteden en innemen heeft te maken met de hoeveelheid geld. Het is een welvaartsprobleem. Ik heb het veel gezien: sleutelkinderen die zoet gehouden worden met een tientje op zak. En wie van de kinderen doet er allemaal aan teamsport? Heel erg belangrijk.

Misschien wel leuk; de BSO komt hier zwemmen. Je hebt hier twee BSO organisaties, een grote en BSO sport. Die willen we heel graag zwemles laten doen, dat past heel goed bij elkaar lijkt mij. En die BSO Sport zit bij Voorwaarts op het terrein. Nou ik zou als ouder, als ik moet kiezen tussen twee BSO's, kiezen voor de sport BSO. Laat ze na school lekker actief bezig zijn. Die sport BSO komt gewoon niet zo goed van de grond, misschien is dat al dat ik denk van 'oh'. Ouders kiezen blijkbaar meer voor een BSO die beter georganiseerd is. Zo'n kleinschalige sport BSO, nou ik zou daar niet eens over nadenken ik zou dat kiezen. En je ziet dat dat heel weinig gebeurt. Ze zeggen ook van we kunnen niet 10 kinderen bij elkaar krijgen om hier zwemles te gaan volgen. Kinderen gaan bijvoorbeeld met 4 jaar naar de BSO en die komen hier op dinsdag en donderdag. Ouders halen de kinderen hier dan wel op en kunnen een stukje van de les zien. Ieder kind op zijn niveau en volgen het hele traject voor het diploma hier, dus dat is super handig.

Voor kinderen ook al wel op de goede weg, bijvoorbeeld Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). Goed om de ouders mee op te voeren om de kinderen. Als je echt wat wilt, bij de ouders beginnen. Zoals je nu voor kinderen doet, activiteiten voor ouders organiseren. Wat je doet, maar dan juist voor ouders. Misschien iets laagdrempeliger, niet zoals vroeger het beeld dat veel mensen hadden bij een consultatiebureau. Overgewicht, meer bewegen, kun je eigenlijk niet mee stoppen. Onderdeel van je opvoeding. Meer punten die uitnodigen tot bewegen, zijn er al wel veel, maar zou nog meer kunnen. Ook om nog meer mensen in contact te brengen, in verbinding te brengen. Helpt wel om de deur uit te gaan.

Een achterliggende oorzaak is dat ouders vaak de weg van de minste weerstand kiezen. Dan krijgen die kinderen toch dat snoepje of koekje weer. Als ik naar mijn eigen dochter kijk zie ik dat zij eten ook heel erg lekker vind. Ze beweegt motorisch ook niet al te goed, maar wij vinden het wel heel erg belangrijk dat ze kan sporten. Zij doet op dinsdag mee met judo, en gaat op zaterdag zwemmen. Wat voor ons erg belangrijk is, is dat ze blijft bewegen. Zo doet iedereen dat op zijn eigen manier. Er zijn ook voorbeelden bij Sportief Evenwicht dat mensen na het sporten gelijk wat vets eten. Zij zien het echt als een dagje uit, dat hoort er voor hen ook wel een beetje bij. En sommige dingen kunnen we niet heel veel doen, maar als ouders en begeleiders kunnen we ze hier wel op wijzen. Het hoeft niet altijd pannenkoeken, pizza en patat te zijn. Het mag ook wat zorgvuldiger zijn. Kies ook eens voor een gezond alternatief.

Vanochtend hadden we ook een mondhygiëniste in onze stuurgroep, gg-stuurgroep van ons projectteam, en die zei ook bij kinderen zie je steeds meer cariës opkomen en dat is eigenlijk een moment om ook over voeding te beginnen en over andere dingen als meer bewegen als we te zwaar zijn en over de mond want de mond is een belangrijke indicator als we het hebben over ons welbevinden. Maar zegt ze, de scholen zien ons aankomen weer een taak erbij omdat de ouders gewoon geen nee durven te zeggen tegen hun kinderen. En ook bij de ouders zelf. Want de ouders willen van alles die willen dat hun kind goed leert en minimaal VWO doet. De ouders durven geen nee te zeggen tegen hun kroost. Want ach die kinderen worden op handen gedragen en in de watten gelegd, het zijn verwende apen geworden. Ach, je hebt wel recht op een snoepje of een ijsje. Durven geen nee te zeggen en vervolgens moet de school de taak op zich nemen om die kinderen wat te leren. Eh taal, Nederlands rekenen en weet ik veel wat. En die moeten dan ook hygiëne en seksuele voorlichting en voor de gezondheid. Dus die scholen denken ja, hoeveel tijd hebben we eigenlijk? En op het consultatiebureau zijn ouders ook; zuigelingen die met zo'n suikerfles in hun mond rondlopen en nog net amper hun melkgebitje hebben. Ja, als die tanden worden aangetast moeten ze allemaal getrokken worden en dat is geen goede basis. Ik denk dat awareness bij mensen die kinderen hebben, dat die er gewoon moet zijn. Ja, vroeger had je die boeken van Dr. Spock of zo. Mijn moeder had die ook. We krijgen allemaal kinderen maar niemand heeft daarvoor doorgeleerd. En daar gaat het mis. Daar gaat een heleboel fout en probeer het maar te corrigeren. En ik denk als je het systeem verandert, als je zegt alles is eigen risico, hier heb je gewoon € 6000,- per jaar en niks is verzekerd, zoek het maar uit. Nou moet je eens kijken hoe snel mensen allerlei besparingsopties bedenken. Want dan hebben ze opeens een prikkel, nou dan ga ik van die € 5000,- lekker op vakantie. Dus we gaan gezonder eten, we gaan meer bewegen.

Ik zie een toename van overgewicht. Dit komt niet door onwil maar meer omdat beide ouders tegenwoordig werken en hier minder aandacht voor is. Gezonde geest in een gezond lichaam. Bewegen is belangrijk.

Ik zie een trend van ongezonde voeding. Kinderen waarbij ouders onvoldoende stelling nemen vanuit eigen verantwoordelijkheid. Kinderen worden teveel gebracht met auto terwijl ze ook zelf kunnen fietsen naar school of sportclub, ze worden te dik gemiddeld. Gescheiden ouders belangrijke doelgroep in deze, vaak gedrag waarbij correctie van kinderen tekort schiet vanuit angst van het verliezen van de loyaliteit van kinderen, vaak met toename gewicht tot gevolg. Overgewicht en ongezonde voeding in combinatie met beperkt bewegen van kinderen heeft levenslang gevolgen wanneer niet tijdig wordt bijgestuurd.

Ja, bij ondergewicht en overgewicht bij kinderen, dat ligt wel echt een level hoger dan daadwerkelijk bij het kind, familie of dat soort zaken. Dan praat je over interventies en het opzetten van een structuur. De basis niet, die ligt bij de ouders en de kinderen. Ik zeg altijd zo dat de kinderen volgen. Als ik een evenement organiseer, waar alleen fruit en water is, hoor je niemand zeuren dat er geen cola of snoep ligt. De kinderen sporten, hebben zin in wat drinken en pakken water, standaard. Fruit is altijd op. Ik heb bijna altijd te weinig. Kinderen volgen wel, maar ouders zijn over het algemeen de meest lastige doelgroep. En zeker de probleemgevallen. Ik organiseer geen ouderavonden, dat zijn de fanatiekelingen, die gezonde koekjes bakken, gezonde traktaties geven. Dat zijn de ouders die komen. De mensen die het nodig hebben, komen niet. Die hebben het niet door of weten dondersgoed dat ze het niet goed doen, maar hebben er geen zin in. Dus ja daar begint het heel laag en is het niet niveau gebonden. Maar als je in verschillende structuren en zorgstelsels gaat praten dan is dat een ander niveau ja. Dus ik bestook zoveel mogelijk de kinderen op een leuke manier. Zo zijn we JOGG ook ingestapt, zo was het eerst niet. Ik heb het overgenomen van twee collega's die dat voorheen deden, die waren heel dwingend en gingen inderdaad naar sportverenigingen om de alcoholvergunning af te pakken. Ja, dan snap je het niet helemaal. Ik doe dat wat anders en schijnbaar werkt het, want het is laagdrempelig. Wat ik eerst bidons uit en ga dan pas zeuren over dat ze alleen maar water drinken tijdens de les. Het is geven en nemen en dat werkt goed. Dus nee niet dat alles te hoog gegrepen is of te moeilijk is, maar sommige zaken, om die goed weg te zetten heb je andere mensen voor nodig.

17.2 Overgewicht en fit oud worden

Overgewicht onder ouderen neemt toe

Als huisarts heb ik te maken met preventie van hart- en vaatziekten. In de praktijk zie ik steeds vaker ouderen (60+) met overgewicht. Door meer behandelmogelijkheden van hart- en vaatziekten en kanker worden meer mensen ouder. De dikke 60+ heeft dus nog zo'n 25 jaar te gaan met veel bewegings- en gezondheidsklachten. Ik vind overgewicht een groter probleem dan kanker. Er is geen afdoende behandeling voor de oudere met overgewicht. Ook een geraadpleegde geriater heeft hierop geen afdoende antwoord.

Langer fit, gezond en mee kunnen blijven doen

Ons management team is wat dat betreft behoorlijk actief. Vanuit de gemeente Voorst zijn er ook buurtsportcoaches. Bij ons zijn er twee buurtsportcoaches actief. Met name richting de jeugd, de schoolgaande jeugd. En richting de ouderen. Bij het zwembad noem ik wel eens in presentaties dat wij de grootste hangplek van ouderen zijn. Als je 's morgens vroeg om 9 uur komt, is de groep mensen al vrij groot. Vaak hebben mensen het helemaal niet door maar zwemmen kan je tot op hoge leeftijd want je belast de botten er niet mee, je gebruikt je spieren. En dat betekent dat als je eenmaal de zwemkunst in je hebt, dat je dan op een vrij makkelijke manier kan sporten. Tot op hoge leeftijd. Dat zie je terug bij ons.

Maar als je kijkt naar bewegen en naar preventie dan is dat een van de zwakke punten in Nederland op het ogenblik. Dat we daar veel meer in moeten gaan investeren om mensen gezond te houden. Want ten eerste willen we de pensioenleeftijd al naar 70 gaan doortrekken. Dus dat betekent, ik ben zelf 58 en dan merk je gewoon dat je veel meer onderhoud aan je lichaam moet gaan doen om die datum te halen en dat je dan nog fit bent. En dat is een heel groot stuk preventie waar wij nog heel veel in kunnen doen. En dat is nog onderbelicht dat kan veel beter. Hier moeten we nog veel meer aandacht aan besteden. We hebben gelukkig nu een buurtsportcoach voor de ouderen maar ik denk dat we ook voor de generatie daar onder (50 plus) dat er meer gedaan moet worden. En ook met sportverenigingen samenwerkingsverbanden te zoeken om dat te gaan uitbreiden.

Ik denk dat het nog veel sneller kan, omdat ik denk dat er nog veel meer potentieel inzit. Als ik demografisch bekijk dat we hartstikke vergrijzen. En ik zie geen stijging in de deelname van deze groepen. Daarin gaat het niet snel genoeg. Tiental jaar geleden hadden wij echt wel meer groepen in die leeftijd die actief waren. Komt natuurlijk ook wel omdat de pensioenleeftijd wordt opgekrikt. Mensen zitten langer in de arbeidsfase. Dat heeft er ook wel mee te maken dat ze langer fit blijven ook wel. Maar ik denk dat het wel beter kan. Dit was vroeger meer en ik denk dat daar een oorzaak ligt in de mentaliteit van mensen. Mensen hadden vroeger meer de neiging om gezonder te gaan bewegen.

Overgewicht kan op de lange termijn leiden tot hartvaatziekten, gewrichtsklachten, arbeidsuitval, niet fit zijn. En voor de maatschappij denk ik dat die mensen een grotere kans maken om in die groep te vallen die niet goed mee kan. En daardoor maar een mager bestaan hebben. Klinkt stom, want het is toch maar wat vetzucht, maar alle dingen bij elkaar opgeteld. En dan is het aan het eind van de rit toch wat er aan bij heeft gedragen. Maar het is een lastige opdracht voor de publieke gezondheidszorg om daar wat aan te gaan doen.

Als je fit (oud) wilt worden moet je je leefstijl aanpassen

Dus als mensen gezond willen blijven en lang gelukkig leven leiden en kleinkinderen geboren zien worden en zien opgroeien en daar leuke dingen mee doen dan moeten ze daar wat voor doen of liever gezegd wat voor laten. Geen cola drinken niet naar de Mc Donalds, geen E-bike kopen maar gewoon zelf trappen. De enige manier om bijvoorbeeld als oudere sterk te blijven en een jampotje open te kunnen blijven maken is krachttraining want je kracht neemt af en als je er niks aan doet omdat je in de auto stapt om naar de supermarkt te gaan en de kapper. En

als je gaat fietsen neem je een E-bike waar je bijna niet hoeft te trappen. Alles wat je niet gebruikt, die functie verlies je gewoon. Dus wij lijden gewoon maatschappelijk aan obesitas. En het zitten is het nieuwe roken maar ook suiker is een sluipmoordenaar, in alles zit suiker in de hele voedingsketen zit suiker en we nemen het allemaal tot ons met het idee als er wat met mij gebeurt dan lost het zorgveld het wel op. Ja, en dus eigenlijk feesten we maar door en de rotzooi moeten wij als maatschappij maar opruimen want ja, ik ben ervoor verzekerd, ik heb er mijn hele leven voor betaald en van dat idee moeten we gewoon vanaf want we moeten gewoon allemaal wat actiever worden en daar bewuster mee omgaan, goed slapen en letten op elkaar en als maatschappij weer gaan functioneren.

17.3 Redenen voor een ongezonde leefstijl

Ongezonde leefstijl is geen keuze

En ik zie dat de gemeente er best wel wat aan doet. Die zijn ook met dat JOGG bezig. Maar in de praktijk zie ik daar nog niet een, twee, drie oplossingen voor. Dat is wel echt een heel breed maatschappelijk probleem. Ja, en bij dat kind van tien wat nu bloeddruktabletten moet slikken, ik weet zeker dat als hij/zij zestien is dat ze dan diabetesmedicijnen moet slikken. Gewoon ouderdom diabetes. Zij heeft zo meteen zoveel vet dat die alvleesklier dat niet aan kan en dan krijgt ze diabetes op haar 16^e. En we proberen dit wel te beïnvloeden maar dat is lastig. En dit is lastig omdat mensen het wel weten maar niet onder controle hebben. Het is echt een soort handicap. Vroeger dacht ik ja, het is een keuze maar het is geen keuze. Die mensen zijn slachtoffer van zichzelf. Die kunnen zichzelf niet onder controle houden. Die gaan in de avond toch niet een bakje chips eten maar een hele zak per persoon eten. Het is geen keuze die zijn echt slachtoffer van zichzelf. En zo behandelen wij ze ook. Want we hebben ook echt gehandicapt in de praktijk en daar ga je ook niet tegen zeggen, wees nu even verstandig. En dat is met mensen met dat gewicht ook, je kunt niet zeggen doe dat nou niet. En dat is lastig. En bij een aantal mensen helpt het wel als we daar tegen zeggen, nou je moet wel een beetje op je dochter letten want ze heeft toch wel wat buikvet. En bij een aantal helpt dat wel. Maar ook dat zijn vaak weer de hoogopgeleide mensen.

Ik zou het mooi vinden als het doel wordt dat verslaving er mag zijn. Dus als je een buurman hebt die verslaafd is dat hoeft niet direct een wegwerpmens te zijn. Dat mag iemand zijn, die heeft een probleem, die is verslaafd en die gaan we ondersteunen. En dat kan de buurman zijn met een pannetje soep. Dat kan ook de specialist zijn die elke week langskomt. Het kan zijn dat er iemand elke dag methadon komt brengen. Maar dat iemand er gewoon mag zijn met zijn verslaving. Of we dat gaan bereiken weet ik niet maar dat zou wel een heel gaaf doel zijn. Verslaving nu dan ben je eng. Mensen hebben daar toch zo'n Swiebertjeachtig idee bij. Maar het zijn overlevers en mensen die heel goed zijn in dingen te verbergen. En hun eigen leven te managen met alle lastige dingen die daarbij komen kijken. Het is gewoon een ziekte en die temperen we met een middel. En ondertussen zijn er ook best heel veel mensen die niet goed zijn en middelen gebruiken en worden daardoor nog minder goed zijn. Of we dat in mijn leven gaan bereiken dat weet ik niet, maar ik zou het zo fijn vinden. Dus dat ze in Voorst zeggen, wij omarmen ook onze zwakkere verslaafde doelgroep, die mag er zijn, die hoort er ook gewoon

bij. Ik wens iedereen een menswaardig respectvol bestaan. Verslaving wordt gezien als zwakte terwijl ik denk laten we dan ondersteunen.

Ongezonde leefstijl door gebrek aan kennis

Een ontwikkeling die ik op ons af zie komen is de lifestyle van een deel van mensen.

Overgewicht! Met name een tekort aan bewegen en slechte of weinig aandacht voor een gezonde voeding van vooral ouderen en soms kinderen en jongeren. Het meest lijkt het te knellen bij diegenen die het aangaat dat er weinig kennis is van wat gezond leven vraagt: meer en vooral consequent en juist bewegen, verantwoord eten (niet te vet, niet te veel). Het is maar de vraag of deze groep in staat is zonder steun of stimulans van buiten een verantwoorde lifestyle te ontwikkelen en te behouden. Zorgwekkend is dat nog steeds in de marketing van veel producten het commercieel belang groter geacht wordt dan het gezondheidsbelang van de gebruikers. Dat het voor sommigen geldt, heeft te maken met opleiding en inkomen.

Doordat mensen geen “kennis van” hebben kan betekenen dat ze verkeerde of gemakzuchtige keuzes maken. Kennis moet vroeg verworven worden: eigenlijk zo jong mogelijk. Scholen spelen daar een rol in. Ook door te weinig inkomen kan betekenen dat mensen misschien wel willen, maar domweg niet kunnen. Mogelijk ook met toenemen van gemak. Bijvoorbeeld: fietsen voor ouderen met trapondersteuning zijn zeer gewild. De mogelijkheden werken wel in de hand, dat (uitdaging tot) inspanning minder kan worden.

Ongezonde leefstijl door gemakzucht

Een stukje overgewicht, ook door gemakkelijk voedsel eten ook omdat iedereen druk is. Men pakt heel snel de makkelijkste weg om toch maar voedsel op tafel te krijgen. Overgewicht kun je weghalen omdat je gezonder gaat eten. Een gedeelte van ons leven bestaat uit mensen die komen eten natuurlijk. Dus dat is altijd natuurlijk moeilijk te verklaren. Stoppen met eten kan ik niet vertellen. Maar als je soms wel eens ziet hoe vaak mensen door de weeks patat halen dan denk ik, mensenkinderen, heb je dan echt helemaal niets anders om te eten. Het kan niet waar zijn dat je hier alleen al 3 x in de week naar toe gaat, en dan heb ik het nog niet eens over of je ook nog een keer Chinees haalt of pizza eet. Dat is de gemakzucht. Ik denk dat rust en aandacht, dat je gewoon de tijd hebt om het eten te bereiden, dat je ook na kunt denken en niet dat het snel tussen neus en lippen door moet. Dat het ondergeschoven kindje, van ach, we moeten ook nog even eten, en oh, weet je wat, we bellen De Groot op, laten we het daar meer even halen. Dat is de makkelijkste uitweg die er bestaat.

Wanneer het goed gaat met de economie gaan mensen met een vaste baan achterover leunen. In tijden van economische crisis klagen deze mensen. Zodra de economie echter weer aantrekt, zoals nu, gaan ze weer achterover leunen. Toen het economisch goed ging, hoorde je bestuur en management van het zwembad niet. Toen het slechter ging, klopten ze aan voor extra subsidie en gingen ze ijs verkopen. Nu het weer beter gaat, verkopen ze geen ijs meer en leunen ze weer achterover. Mensen hebben daardoor de neiging het zich steeds gemakkelijker te maken. Daardoor worden ze steeds lui en minder vitaal. Als voorbeeld de rage rondom elektronische fietsen. Het lijkt wel een hebbedingetje uit gemakzucht. Natuurlijk is de

elektrische fiets voor sommige mensen een uitkomst. Echter voor de meeste mensen overbodig.

Ongezonde leefstijl door sociale druk

Gezonde voeding en gezonde leefstijl lopen terug door sociale druk op kinderen en ouders waartegen voorlichting niet kan optreden, Veel sociale druk op vet en zout eten in de media en dus aanjagen van ongezonde voeding. Goed dat Voorst JOGG project heeft maar dat lijkt onvoldoende. Gezonde voeding en leefstijl kunnen ook gesteund worden door verharding voetpad en fietspad op landgoed, steun gemeente zou goed zijn en niet alleen denken in verkeer of jullie moeten het zelf maar oplossen.

Als ik hier kijk, jongeren van het voortgezet onderwijs die lopen naar de Albert Heijn om daar een zak chips te halen om 10 uur 's ochtends. Doe even normaal, dan ben je toch niet goed snik. En die energydrinks, ja dat heeft dan wel weer met preventie te maken, want als je dat de rest van je leven doet heb je wel een serieus probleem. Al is het maar met de tandarts en dat soort dingen.

Hun ongezonde leefstijl [red: van licht verstandelijk beperkten] heeft ook sterk te maken met mee willen doen, maar dat niet kunnen en daardoor maken ze vaak onhandige keuzes. Ze zijn daarin kwetsbaar. Denk aan alcohol, drugs, delinquent gedrag, relaties en seksualiteit, zelf kinderen krijgen, etc. Anderen zouden hierin een belangrijke rol kunnen spelen. Hun keuzes hebben vaak zulke verstrekkende gevolgen. De druk van de social media is groot. Het perfecte ideaal waar ze niet aan kunnen voldoen. Mensen willen er graag bij horen. Een voorbeeld hiervan is dat de buurman een grote tv heeft, dan wil je dat ook. Bij de Wehkamp kost dat 'maar' 20 euro per maand. En dan ontstaan de problemen, maar dat kunnen ze niet overzien. En dan is er ook nog isolement. Licht verstandelijk beperkten hebben een hoger risico om daarin terecht te kunnen komen. Het leven wordt aangenamer als je prettige sociale contacten hebt, ook met gelijkgestemden. Op een fijne manier ergens bij kunnen horen.

Je ziet heel veel mensen om je heen die vreselijke problemen hebben met dat wat tegenwoordig geldt: jong zijn, gezond zijn en slank zijn. En met name dat slank zijn, als ik zie wat ik beleef als een soort terreur die op jonge meiden wordt losgelaten. Daar zouden we als overheid wel wat mee kunnen doen dat vind ik wel een overheidstaak. En misschien is het wel erg rigoureuus om al die bladen en al die tv programma's met die vrouwen met water en een blaadje sla te verbieden. Maar dat zal ook niet gebeuren maar ik vind het wel een hele enge en ongezonde wereld. En ik zag laatst een programma van mensen die voor een maag operatie is of maagverkleining operaties in aanmerking komen. En als je aan iemand vraagt hoe is het nou begonnen, ja ik ben begonnen met lijnen zeggen ze allemaal, met diëten. En toen stopte ik met het dieet en dat gewicht wat ik kwijt was geraakt kwam er zo bij. En dat is vaak het probleem mensen willen aan het beeld voldoen. Aan dat beeld wat ze wordt voorgehouden. En voor heel veel obesitas patiënten ligt daar een oorzaak. Ook daar speelt vaak van ja elk pondje komt door het mondje. En vaak is het ook niet het geval dan hebben mensen een genetische afwijking. Ja, en als mens te dik worden ja maar is echt ongezond dat is van bekend ja. Ik denk dat dat een ernstig probleem is. Het leidt tot ernstige stoornissen, eetstoornissen. Met de

nodige psychische problemen er bij, noem maar op. Ik vind het een ernstig probleem. Want ik merk het echt, dat jongeren in mijn omgeving daarmee bezig zijn ja. Voor mij ligt daar de oorzaak in dat beeld wat ze voorgehouden wordt constant. In bladen op tv noem maar op. Slank zijn en gezond zijn en knap zijn dat is de norm. En jong zijn. Ja, in andere culturen en anders kan het heel anders zijn. Maar ja houd dat maar eens tegen. Ja, dat moeten we zeker proberen tegen te houden. Ik denk dat dat echt een overheidstaak is op landelijk niveau. Volgens mij is dat niet een gemeentelijke taak. Ik denk dat je dat als overheid heel serieus moet nemen. Kijk die postbus 51 filmpjes die schijnen je niet te helpen. Dus nee ik zou niet weten hoe we dat kunnen doen. Als ik daar een antwoord op had, had ik waarschijnlijk een andere baan. Dat is een heel moeilijk probleem.

Ongezonde leefstijl door verleiding

Als je ziet wat de kinderen allemaal eten en drinken; daar zitten bijvoorbeeld zoveel suikers in. De reclame laat het eten en drinken natuurlijk prachtig zien op tv, alles wordt kleurrijk aangeboden. Je ziet bijvoorbeeld geen bruine verpakkingen en het staat verleidelijk op de schappen in de winkel. Neem nou bijvoorbeeld de Redbull, die komt er hier op school echt niet in.

Obesitas: verkeerde voeding. Heel soms is het erfelijk bepaald en heeft het met hormonale klachten te maken maar dat is zelden. Elk pondje gaat door het mondje. Mensen hebben te weinig beweging en het voedingspatroon is veranderd, de kwaliteit is veranderd. Vroeger werd alles vers gemaakt, leefden de mensen van het land en wekten ze de groenten voor de winter. Nu is het aanbod aan voeding enorm en met de reclame erbij wordt alles heel aantrekkelijk gemaakt. Alles kant en klaar en voorverpakt. Dit heeft allemaal heel veel suikers en veel zout. Maatschappij is ook sneller geworden alles moet vlug vlug.

Ja, de gevolgen die dat [red: overgewicht] kan hebben, we hebben een kind van 10 jaar die zit al aan de bloeddruktabletten. En die zit niet aan de bloeddruktabletten omdat hij/zij een ziekte heeft maar omdat thuis die moeder die is ook zo (maakt een gebaar van iemand met een brede omvang), ja dat leefpatroon thuis. En dat kind is in overleg met de kinderarts aangemeld voor kindermishandeling. Dit is wel een extreem geval maar eigenlijk is dit kindermishandeling. En ik zie allemaal kinderen daarvoor, ja dat gaat eigenlijk ook niet goed. Ja, het komt zover omdat we met zijn allen goedkoop voedsel wat calorierijk eten. Het kost relatief weinig en ik zie het alleen maar goedkoper worden. En we leven met zijn allen in een snoepdoos en het is heel moeilijk om je impulsen te beheersen. Het is heel makkelijk om de hele dag te eten. Dat is denk ik wel een probleem.

Ja, overgewicht neemt toe, die ontwikkeling. Ja de laatste tien jaar. De kleding, die gaat knellen. Uiteindelijk leidt het tot mogelijk gezondheidsproblemen. Statistisch gezien heb je meer kans op... dus daar leidt het toe. Mijn idee is dat eten veel te makkelijk bereikbaar is. Vroeger moest je er voor werken, nou dat hoeft niet meer. Je haalt het gewoon om de hoek in de winkel. De lichamelijke arbeid die je er voor moet verrichten is ook tot een minimum beperkt. Want alles moet makkelijk, daar is de maatschappij op ingesteld. Dus wij bewegen veel minder dan 50 jaar geleden. Dus ook dat speelt een rol. Het zeer makkelijk en overal

bereikbaar hebben van voedsel. En de neiging van de mensen het zich makkelijk te maken. Ik hoef niet te fietsen, als ik de lift kan nemen, waarom niet.

Ongezonde leefstijl door gebrek aan motivatie

En zo zijn we aan het dweilen en proberen mensen te helpen, en zie je dat mensen niet echt gemotiveerd zijn. Want als je je omdraait gaan ze vervolgens toch weer naar de friettent. Dus die mensen die wel willen maar onmachtig zijn, een duwtje in de rug nodig hebben, daar moet je denk ik aandacht aan besteden. En mensen die het niet willen, dan houdt het op. Die moeten maar voelen. Als jij door wilt blijven eten en 's nachts de koelkast leeg trekt dan kunnen wij met onze beste bedoelingen wel zeggen 'ja, je moet slanker worden'. Ja, ik eet toch alleen maar een maaltijdsalade, maar ja je ziet natuurlijk niet die andere 24 uur, die zie je niet. Dat is dweilen met de kraan open.

Leefstijl en gezondheid zijn gekoppeld aan inkomen en werk

Wanneer mensen te weinig te besteden hebben ontstaat armoedeproblematiek maar daardoor ook overgewicht door eenzijdige voeding met als gevolg gezondheidsproblemen en gebrek aan vitaliteit. Wanneer mensen te veel te besteden hebben en zich alles kunnen permitteren, ontstaat als gevolg van te veel voeding (uit eten en zo) eveneens overgewicht met als gevolg gezondheidsklachten en vitaliteitsproblemen. Zaken die leiden tot overgewicht, gemakzucht, en dergelijke moeten zwaarder belast worden. Gezonde producten en activiteiten die de gezondheid bevorderen moeten daarentegen niet belast worden. De overheid zou in dit geval meer moeten sturen op geld.

Even nadenken hoor. Als we even terug gaan naar de doelgroep waar ik mee werk of iets anders wat ik dan zie is dat ze niet zo goed voor zichzelf kunnen zorgen. Dus dat is wat ik heel erg merk aan ze, dat ze niet aan hun gezondheid kunnen werken. Er wordt veel gerookt, slecht gedronken of ongezond gegeten dus heel veel mensen zijn veel ziek. En die mensen die "ziek zwak en misselijk zijn" dat....bij ons kan dat ook wel want ze zijn vrijwillig"....dan balen we ervan maar we balen er ook soms zo van dat je soms toch ook met iemand dan stopt omdat hij of zij er bijna nooit is en dan kan je ook niet op iemand bouwen en rekenen. Maar er is ook een groep mensen die om "die" reden nooit een baan zou kunnen krijgen. Als je dat in je proeftijd doet, dan ben je er alweer uit. Wat ik zie is dat mensen ongezond zijn daardoor, maar dat ik in mijn visie, ze depressief zijn. Depressiviteit heeft ook te maken met hoe je leeft. Dat weet de arts niet of wil het niet weten, dan krijgen de patiënten antidepressiva of andere medicijnen om het probleem te onderdrukken, maar daar help je het probleem niet mee weg te krijgen. Ze krijgen een terugslag en dan zijn ze al zo bezig om ze zichzelf staande te houden wat dan al een taak is met hun lichamelijke en psychische gesteldheid. En dat is al een baan op zich. En dan moeten ze hierheen en daarheen en iemand is er die hen thuis helpt, waardoor er helemaal geen baan eigenlijk bij kan.

17.4 Voor sommige mensen is het lastig om te sporten

Uitdagingen rond kwetsbare groepen om te sporten

Als ik naar de contributie kijk. Het zou heel mooi zijn als ze het niet kunnen betalen dat er wel een soort pot voor zou zijn net zoals je stichting leergeld hebt voor de jongeren of nationale sportfonds. Dan denk ik voor deze doelgroep zou het wel mooi zijn, want dat is ook bij 18, het sportfonds volgens mij. Dat zou het mooiste zijn als daar wel een pot voor zou zijn. Dat ze wel kunnen blijven sporten wat ze willen. Ik weet van een aantal dat ze denken ik ga geen twee sporten doen want dat kan ik niet betalen. Nou is dat in de gewone maatschappij ook wel zo. Maar die mensen kunnen ook zelf makkelijker naar buiten of fietsen of wandelen en deze doelgroep heeft bijna altijd begeleiding nodig. Het is belangrijk dat veel drempels worden weggehaald zoals geld en mogelijkheden. En over het algemeen betalen zij hetzelfde als anderen. Als je bij de hockey ziet dat ze hetzelfde moeten betalen. Maar ze spelen minder wedstrijden; veel trainers zijn vaak vrijwilligers. Dus ik denk dat ze daar best wel meer onderscheid in kunnen maken. Wel dat ze gewoon moeten betalen maar als ze wat ouder zijn en ze moeten het allemaal zelf financieren, inkomensafhankelijk misschien. Maar dat geldt misschien ook wel voor ouderen, of mensen die met een uitkering zitten. Dat zou ik me nog voor kunnen stellen. Het is dus niet alleen deze doelgroep, maar iedereen die een beetje aan de ondergrens zit en bijvoorbeeld geen vrijetijdsbesteding heeft omdat het te duur is. Ik denk dat die doelgroepen wel een beetje geholpen kunnen worden. Ik blijf er wel bij dat het ook dan niet gratis hoeft. Dat dat niet goed is. Mensen moeten ook zelf hun verantwoordelijkheid nemen.

Dat is eigenlijk best jammer. Dat dat nu speelt. Het blijft toch nog wel een lastige groep om te bereiken binnen de sport. We hebben een werkgroep opgericht, sporten met een beperking Voorst, een aantal jaar geleden terug. Nou, en om mensen meer aan het sporten te krijgen, meer voorzieningen te bieden. Het blijft toch maar moeilijk om ze te bereiken en om ze naar de sporten toe te krijgen. En dat komt volgens mij ook wel een beetje, omdat deze doelgroep toch heel afhankelijk blijft van wie voor ze zorgt en wie er met hun begaan is. Als je mensen hebt die ergens wonen en begeleiding hebben, is er geen tijd, geen passie om ze ergens heen te brengen. Dan is het vaak wel heel lastig voor deze groep om ergens te komen en ergens aan mee te doen.

De vereniging bestaat op basis van vrijwilligheid. Er zijn nu ongeveer 50 vrijwilligers. De vereniging is afhankelijk van deze mensen. Als de druk vanuit de gemeente groter wordt, komen deze mensen ook onder druk te staan. Hoe gehoord voel je je nog als jouw club allerlei doelgroepen moet binnenhalen en is het jouw club nog wel? Een voorbeeld heb ik uit Overvecht. Daar had de gemeente ingezet op integratie in de sport van mensen met een Turks/Marokkaanse achtergrond. Het lukte om mensen uit die groepen actief te krijgen binnen de sport maar de cultuur binnen de club veranderde en andere vrijwilligers verdwenen toen. Ook een aantal belangrijke mensen. Voor wie besta je dan nog? Straks moeten sportclubs en verenigingen speciale doelgroepen opnemen. Als je geluk hebt heb je mensen in huis die professional zijn en met deze doelgroepen kunnen omgaan. De gemeente heeft

subsidiepotjes. Als je een bepaalde doelgroep aan je bindt voor een specifieke activiteit dan kun je daar tot € 1.500,00 voor krijgen.

De sociale toegankelijkheid mag beter. Nu komen groepen mensen samen die een bepaalde sport of activiteit organiseren en er moet meer ruimte zijn voor mensen die anders zijn of er anders uitzien. Ik zou graag willen dat sport voor iedereen doet wat het voor mij gedaan heeft, dat je ergens bij hoort dat gun ik iedereen.

Ik merk dat bij de scouting, meer dan gevoelsmatig, dat er kinderen aankloppen die een rugzakje hebben. Gevoelsmatig zijn het er meer dan in het verleden. Of dat zo is dat we meer bekend zijn in Voorst en dat men dan zo iets heeft van misschien is dat wel wat. Het wordt allemaal door vrijwilligers gerund. Stel je hebt een groep welpen. Dan zitten er max 20 kinderen in. Je kunt niet 20 rugzakjes hebben. Dan is de balans compleet weg. Je bent niet in staat om een goed programma te draaien. Het is voor de leiding niet te doen. Het is vrijwilligerswerk. Je doet het omdat je het leuk vindt. Je uitdaging is om een aantal kinderen die toch net buiten de boot zouden vallen, om die toch erbij te houden. Maar we zijn er toch wel selectief in. Standaardvraag is ook altijd aan ouders die een kind aanmelden; is er iets nog wat wij moeten weten van Piet of Jan. Het is wel eens gebeurd dat we hebben gezegd 'het kan gewoon niet'. We hebben al 5/6 rugzak kinderen. Dan bewaken we toch de balans. Maar dat is een maatschappelijk probleem.

Wat ik net al zei. Een vrijwilligersorganisatie misschien. Ja, ik moet zeggen in de gemeente Voorst vind ik dat er momenteel best wel meer aandacht voor komt. Ik zie op school dat Robert Horstink ons al meer betreft. Ik ben met Ingrid de Croon bezig met de nationale sportweek voor deze doelgroep een dag te organiseren. Dus op zich, de wil is er wel bij heel veel mensen. Het knellende. Ik heb zelf een dochter met het syndroom van Down. Als je de wegen weet zoals ik dan is het altijd wel goed te realiseren. Maar ik denk dat de mensen nog uitdrukkelijker de wegen moeten weten. Nu weet ik wel dat er een site is bij de gemeente. Waarop Voorst actief is dat volgens mij waar ze heel veel kunnen zien. Hé, dan zou daarin nog wat meer verbinding gemaakt kunnen worden voor mijn doelgroep.

Sport en het verenigingsleven voor iedereen toegankelijk maken. Gemeente Voorst heeft hierin al de nodige voorzieningen getroffen. Zo bereiken we minder depressies bij jongeren en een betere wereld de jeugd is de toekomst.

Er zijn drempels waardoor mensen niet aan sporten kunnen doen

Het is belangrijk dat alle jongeren de mogelijkheid hebben om te sporten. Probeer hier zelf aan bij te dragen. Maar tussen kunnen en willen zit nog een verschil. Willen wel maar kunnen is nog lastig.

Ja, en wat we soms merken is dat het betalen van de contributie een probleem is. Nou is onze contributie niet zo hoog, maar als een jongere eigenlijk een duurdere sport zou willen en ook de sportschool is veel duurder dan wij, maar dat kan een reden zijn voor mensen om niet te sporten, Maar er zijn ook mogelijkheden om daarbij ondersteund te worden. Dat wordt ook wel gezegd. Maar over het geheel, ik heb daar zo niet een goede oplossing voor.

En we hebben een buurtsportcoach voor jongeren maar ook een voor ouderen. En we zijn daar nu projecten voor aan het opzetten, ook met stagiaires. En dan kunnen we kijken van hoe kunnen we de ouderen beter faciliteren. En ouderen met een beperking. Waar we nu tegenaan lopen is dat de toegang, die eigenlijk 25 jaar geleden is gebouwd, voor ouderen met een rolstoel of rollator niet optimaal is.

Mensen met minder geld hebben minder mogelijkheid tot sporten

Ik ben voetbaltrainer bij de jeugd Voorwaarts bij het vrouwenvoetbal. Bij een meisje hebben ze het thuis niet breed. Er moesten nieuwe voetbalschoenen komen. De ouders konden dat niet betalen. Ik heb voor dat meisje de voetbalschoenen gekocht. Je kunt het niet maken dat kinderen door zoiets er niet meer bij horen.

Ik zou het zelf mooi vinden als iedereen evenveel kans heeft om te sporten of om in de vrije tijd iets te doen dat het sociale contact bevordert wordt van en door de doelgroepen die minder aan bod komen. Of je het nou hebt over mensen met een beperking, of ouderen of mensen uit de sociaal lagere milieus dat iedereen daarin wat meer kansen krijgt. Klinkt wel heel uniek; dat er goede afstemming is. Daarnaast vind ik ook wel dat mensen zelf de verantwoordelijkheden hebben om dingen te regelen. Dat je ook daarin moet helpen opvoeden. En dat niet alles.

Vanuit de tennisvereniging zien we niet zozeer een maatschappelijk probleem. Er zijn wel mensen die niet veel geld hebben, maar die via St. Leergeld of sportsubsidie toch kunnen tennissen. Het niet kunnen sporten zou een probleem kunnen zijn, maar is het volgens mij niet. Binnen onze vereniging heb ik verder geen armoede, achterstand of eenzaamheid gesignaleerd.

Armoede de wereld uit. De oorzaak van armoede is vooral dat mensen moeite hebben om aan een baan te komen, arbeidsongeschiktheid of psychische problematiek. Door dat stempel hebben ze minderwaardigheidsgevoelens. "Wij kunnen niet meedoen in de maatschappij bijvoorbeeld met sport of andere activiteiten ook al zijn er regelingen." Elk kind moet kunnen sporten maar deze mensen zitten in een omgeving die dit niet stimuleert.

17.5 Stimuleren van gezonde leefstijl

Sport wordt belangrijker voor mensen

Sport wordt belangrijker in mensen hun leven. Sowieso gezondheid wordt belangrijker. Kijk maar naar voeding en superfoods en allerlei gadgets en apps op je telefoon om bijvoorbeeld je workout te regelen.

Aandacht voor het positief stimuleren van sporten is nodig

Leefstijl in algemene zin verbeteren, moet het doel zijn. Voeding, alcoholgebruik, roken en bewegen. Door goede voeding en voldoende bewegen (gematigd maar continu door de dag), kunnen we heel veel ziektes voorkomen. Niet bewegen is het nieuwe roken. Voortdurend bewegen is heel belangrijk om je stofwisseling goed te houden.

Preventie en voorlichting zijn altijd goed en moeten we blijven doen om bewustwording te creëren in het voor-veld. Vooral het stimuleren van gezonde leefstijl, sport en bewegen is belangrijk ook. Voor alle doelroepen.

Dat heeft te maken met de functie en mijn hele leven. Ik ben van mening dat als je iets zegt dan moet het zinnig zijn, dan moet je er wel een beetje verstand van hebben. Dus het is niet voor niets dat ik deze functie heb gekregen, want daar ligt echt mijn hart. En het is iets wat ik zelf gedaan heb, dus het is heel makkelijk verkopen. Ik moet zeggen dat de preventiekant niet mijn drive is, maar dat is wel een gevolg van mijn werk. Ik zie wel het probleem en ik vind het wel leuk om het probleem aan te pakken. En dat heeft voor preventie dan wel gevolgen. Het overgewichtprobleem en de kosten die daarbij komen is niet iets waar ik voor ben gaan staan maar het is wel iets wat bij mijn taak hoort. Hoe meer ik me erin verdiep hoe leuker ik het vind. Het is een beetje een situatie geweest en dit is een gevolg ervan, we waren een JOGG gemeente, daar zat niemand op en ze vroegen of ik dat leuk zou vinden en nu is het wel een beetje mijn probleem geworden. En dat was het eigenlijk niet.

Stimuleer prijstechnisch wat je wilt bereiken. Het regelen van een watertappunt is ook erg positief, maar zet 'm dan wel neer waar de meeste mensen komen en dat is niet in een plantsoen, maar wel bij het sportveld. Probeer positief te stimuleren, en probeer ideeën aan de hand te doen. Ik hoorde laatst van een fietsapparaat waarmee je je eigen drankje kunt mixen. En nog even over het positief stimuleren: ga niet overtuigen dat een broodje gezond beter is als patat. Dat weten ze wel, maar maak het aantrekkelijk om de gezonde snack te nemen. Alles wat je wilt bereiken moet gestimuleerd worden. Opleggen heeft geen enkel effect. Ik zie het terug bij het terugdringen van roken. Een reeks van maatregelen wat ik zie als een positief voorbeeld.

We moeten bewegingsmogelijkheden stimuleren

Tot slot een terzijde: school is bezig met herinrichting schoolplein voor uitdagende bewegingsmogelijkheden en speelplezier voor kinderen; kinderen moeten gedoseerd risico kunnen nemen in hun spelvormen. Integratie ondersteuning gemeente zou welkom zijn ook al is het meer fysiek dan sociaal.

We moeten stimuleren dat ouders, onderwijs en zorginstellingen jongeren semi-ongedwongen meer spelen en aandacht schenken aan gezonde voeding; JOGG is al prima initiatief en ook steun vanuit GGD is prima, maar dat kan en moet beter. Combineer plekken waar kinderen in meerdere leeftijdsgroepen waar zij verantwoord risico mogen en zelfs moeten nemen, speelplekken met trampolines, waterfontein.

Voorbeeld jeugdmedewerker van Brummen, sport on wheels. Hij zorgt dat kinderen buiten spelen of de activiteit van De Koepel: sportactiviteiten, nu alleen op maandag, MFC Klarenbeek en bij Voorwaarts. Dit zijn goede voorbeelden om kinderen actief te krijgen, Dit moet veel meer en structureel. JOGG, goed initiatief, maar wat is het vervolg, geen continuïteit, doe het niet te groot! Doe niet te veel, maar wat je doet goed. Niet het wiel uitvinden met nieuwe ideeën, maar goede ervaringen uitwisselen. Voer meer tijd in op school om te voetballen, of te rennen. Ede experiment, twee uur les, dan rennen, dan weer les, energie kwijt.

Het door mij beoogde doel is heel duidelijk: kinderen spelen écht buiten! In de gemeente zijn veel speelplekken voor kinderen, maar de meeste zijn klein. Er staan dan wat speeltoestellen op een beperkte ruimte en that's it. Wat ik mis zijn grote speelvelden, waar kinderen kunnen rauzen, waar ze gestimuleerd worden om echt volop te bewegen.

Wat ik in de stukken die ik gelezen heb over de plannen in Voorst niet veel tegenkwam is aandacht voor de fysieke omgeving in relatie tot gezondheid. Je kunt ook proberen mensen te verleiden tot gezonder gedrag door hoe de omgeving is ingericht, wandel- en fietspaden, ruimte voor beweging, te kijken naar wat er in de omgeving van scholen verkocht wordt, daarover las ik niet zo veel. Fysieke omgeving in relatie tot voeding en beweging. Ook in relatie tot eenzaamheid ook bijvoorbeeld, mensen uit isolement halen. Ik zag dit niet zo terug in de stukken.

Overgewicht is een probleem, is vooral in de zomermaanden op Bussloo erg zichtbaar. We zien de behoefte aan hangplekken in de buitenruimte, waardoor het minder aantrekkelijk wordt. We hebben dat niet altijd zelf in de hand. Overgewicht is niet gezond. Om me heen zie ik steeds meer mensen met overgewicht. Dat kost veel geld. Ik zie ook kansen voor meer beweging, zeker op Bussloo. Er is een aantal aanknopingspunten hiervoor te bedenken. Een slimmere manier om koppelingen te maken en systemen anders in te richten.

De swipe vingertjes, ja handschriften worden steeds slechter vind ik. Alles wordt getypt, het taalgebruik wordt niet beter met al die afkortingen. En wat denk je van al dat (maakt een swipe beweging met haar wijsvinger) die eentonige manier. Ja, ik weet niet of je dat kunt voorkomen hoor. We zullen spraak gestuurde dingen krijgen, denk ik. En kinderen zitten achter dat ding en spelen niet meer buiten. Leren dus niet meer verdraagzaam zijn, want met buitenspelen dan heb je iemand die beter is, sneller is. Maar je speelt met elkaar en daarin leer je omgaan met elkaar. En daarom is buitenspelen zo belangrijk, omdat je dingen samen doet. Dat is het gevolg van hoe wij leven nu. En wat wij hierin doen is het stimuleren van sport. Vaak de ontspanning die dat oplevert is heel fijn. En daar zijn hier heel veel mogelijkheden. Ik denk dat dat helpend is. En het zorgen van goede buitenspeelplaatsen, het stimuleren van fietsen.

De groepen met problemen die ik noemde [red: de ouderen en jongeren] worden groter en de overheid heeft zich de laatste jaren meer teruggetrokken. We moeten streven naar de beste haalbare gezondheid en welzijn van je inwoners, die wil je bereiken. Voldoende variatie in het fysieke aanbod en bereikbaarheid in dorpen en steden. Voldoende aandacht voor scholen met betrekking tot sociaal emotionele ontwikkeling van het kind. Een gevarieerd, betaalbaar en voldoende bereikbaar sportaanbod. De zorgbetaler moet blijven; dat je de zorg die nodig is ook kan krijgen.

Ik denk ook voor deze doelgroep een beetje voor de gezondheid. Deze doelgroep heeft toch wel met overgewicht te maken, de jongeren. Dat ze jong wordt aangeleerd dat bewegen fijn is. Anders zitten ze toch veel achter de computer en zijn ze wel rustig. Ik denk dat voor deze doelgroep vooral, sporten altijd heel bevorderend is voor de sociale contacten. Ik denk dat als deze doelgroep van school af is, dan valt een hoop weg. Dan krijgen ze een werkplek en dan betekent dat sport of andere vrijetijdsbesteding toch heel goed voor de sociale contacten kan

zorgen en voor meedoen in de maatschappij. Het mooiste is als dat een beetje door elkaar loopt, dat mensen met en zonder beperking en met elkaar in contact komen. Sporten zijn dan een beetje een uitje op de dag. Dat is het, ze kunnen ook op zaterdag. Anders zouden ze misschien het hele weekend denken nou ik vind het ook prima om een filmpje te kijken of wat dan ook. Maar goed het is goed ze te stimuleren te blijven bewegen en te sporten.

Zorg voor de jeugd, dat er iets is. Kijk, degenen die niet willen sporten, eigenlijk, als je kijkt naar vrijetijdsbesteding van de jeugd. Op het moment dat zij aan het sporten zijn, op een avond, zijn ze niet aan het ouwehoeren. Dus dat zou je ook nog kunnen proberen. Dat als er problemen zijn, probeer ze aan het sporten te krijgen. Of wat mij betreft naar de scouting, het zou mij een worst zijn. Probeer ze actief bezig te laten zijn. Weet je, en dat sporten, Youth Organization heet dat, volgens mij zijn die er nog, of ze moeten de subsidie eraf gehaald hebben. Weet je, dat zou ook wat kunnen zijn. Er zijn er natuurlijk al vrij veel, en er gebeurt al wel heel veel, maar misschien zou je dat nog toe kunnen spitsen op mensen die uit de boot dreigen te vallen. Om daar actief beleid op te maken, van, oké we gaan eens kijken waar we ze kunnen plaatsen. En het liefst dan een beetje verdeeld, anders dan krijg je zoiets van dat is het narigheidsteam, dat moet je ook niet hebben. Ze moeten opgetrokken worden. Misschien is dat wel iets voor iemand die eens kijkt, op welke school zit die, welke klas zit die, waar zitten zijn vriendjes, wat doen ze en waarom zit hij er niet. En dan kan het ook zijn dat er geen geld is voor het een of ander. Maar ook daar zijn oplossingen voor, die hebben we ook, dat dat betaald wordt. Dan zijn er ook kinderen, dat weet ik toevallig, omdat ik een stuk ledenadministratie doe, maar die zijn er dus wel, die zitten wel bij een club en die komen niet in de narigheid.

We zouden nog meer moeten samenwerken. Wat de gemeente Voorst nu goed voorstaat is, ik ben al blij met de sportambtenaren die zijn gekomen. En bij de stichting Mens en Welzijn zie je ook meer mensen om dat te gaan stimuleren. Van hoe ga je onderling die banden weer aantrekken, zodat je met elkaar gaat ondersteunen in situaties. Want hier lopen we met het zwembadproject tegen aan van: als ik een oudere ben uit de dorpskernen, hoe kom ik dan alleen in het zwembad. En ik kan geen auto meer rijden. Ja dat soort simpele vraagstukken. En ik kan mijzelf niet meer omkleden, maar ik wil wel graag, want ik heb altijd gezwommen tot mijn 70e en nou kan ik niet meer. Ik moet hulp hebben of iemand die met mij meegaat. En dat zijn eigenlijk van die faciliterende dingen die in de samenleving beter georganiseerd kunnen gaan worden. En daarnaast mensen met een beperking waar dit een ideaal zwembad voor is. We hebben hier al verschillende doelgroepen. Sportief Evenwicht zit hierin, de Boombosch komt elke dag therapeutisch zwemmen. En daarnaast hebben wij veel ouderen in de bezoekersaantallen die gebruik maken van de accommodatie.

De groepen zijn vaak samengesteld per leeftijd en soort. Een mooi voorbeeld is het zwemmen met dementen, dat is ook een hele specifieke groep. We hebben op de zondagmiddag een moment vrij gemaakt waar het zwembad bijna helemaal leeg is en waar die groep dan terecht kan. Hele specifieke groepen die als je de exploitatie van het zwembad hebt, niet op hele drukke tijden kunnen. Maar wel op groeitijden. Zo hebben we heel veel verbanden met Sportief en Evenwicht. Dat is een organisatie die ook heel vaak gebruik maakt van ons zwembad. We

hebben specifieke doelgroepen, als je kijkt naar reumapatiënten, het warme water is voor die groep heel erg goed. We hebben verbanden met fysiotherapie. Als je heel goed oplet, staan er fysiotherapeuten langs de kant van het water, die bij ons mensen aanwijzingen geven om gebruik te maken van het warme water en oefeningen neer te leggen. Om te zorgen dat het allemaal goed verloopt. Dus dat betekent, ja wij zijn heel nadrukkelijk op zoek naar verbanden. Wij kunnen het faciliteren. Wij kunnen niet heel gerichte therapie geven om het maar zo te zeggen. Daar hebben we de specialisten voor nodig maar wij kunnen wel met verschillende organisaties contacten zoeken en contacten onderhouden om te zien hoe wij ons zwembad op de beste manier kunnen gebruiken.

Bewustwording van gezonde voeding en levensstijl stimuleren bij ouders

En ja goed het heeft heel erg veel met leefstijl te maken. En het wordt natuurlijk gemedicaliseerd en het is natuurlijk veel meer dan een medisch probleem. Dat overgewicht. Ja, hoe ben je er thuis mee opgevoed. Ja, opvoeding en voeding ligt heel erg dicht bij elkaar. Wat heb je thuis geleerd, wat heb je meegekregen. En hoe zit je met genetische aanleg. Want je hebt mensen die van de lucht dik worden, en je hebt mensen die kunnen alles eten en die niet dik worden. Dus het is ook oneerlijk verdeeld wat dat betreft. En er zijn heel veel interventies die wellicht op groepsniveau enig effect hebben. Als een druppel op een gloeiende plaat. En op individueel niveau is het volledig de vraag, wat ga ik hiermee bereiken? Terwijl je je wel met dat individu bezig houdt. En ik heb wel altijd met interventies daar ben ik wat cynisch en wat kritisch over. Ik heb nog wel collega's die een kind dat wat te dik is terug laten komen. En dan zeg ik, prima maar dan moet je ze wel terug laten komen in Winterswijk en dan moeten ze op de fiets naar Winterswijk en op de fiets weer terug. En dat lukt niet, want ze gaan niet op de fiets naar Winterswijk. Een kind alleen terug laten komen voor een controle van zijn gewicht, heeft niet zoveel zin. Dan moet je er veel meer actie op ondernemen en die tijd hebben wij er niet voor. En daar zou je eigenlijk veel meer voor moeten hebben en ik zou ook niet weten wat.

Er zijn heel veel campagnes geweest gericht op de rol van de ouders en hun invloed op kinderen daar waar het gaat om alcohol en roken. Toen was op een gegeven moment de tijd ook rijp voor aanpassing van de wetgeving. Nu beginnen de campagnes met voeden en bewegen.

Wat je zou moeten willen bereiken is dat er nog meer bewustwording is bij ouders en begeleiders. Wat kunnen de kinderen en sporters nou het beste eten? Maar dan moeten er ook bij de instellingen gezonde alternatieven zijn. Als ouders zijn we soms wel een beetje makkelijk in de eetgewoonten bij de kinderen. Daarom is het goed dat die focus er nu meer op zit vanuit de gemeente. Ik vind het super dat de gemeente heeft aangegeven dat ze het JOGG willen behouden voor deze gemeente, omdat het erg belangrijk is. Robert Horstink speelt hierin een goede rol, een echt voorbeeld voor de jeugd. Het is belangrijk dat de sportkantines ook een gezond aanbod neerleggen, zoals nu bijvoorbeeld bij SV Voorwaarts gebeurt.

School gebruikt diëtist om ouders en kinderen voedingsadviezen gezonde voeding bij te brengen, zou goed zijn extra steun voor goede mond op mond aanpak.

Ik wil pleiten voor aandacht voor aanstaande ouders en ouders van jonge kinderen. Omdat als kinderen een goede basis krijgen, dan heb je al zo veel gewonnen. Bijvoorbeeld met overgewicht. Als je de eerste 1000 dagen de kinderen goed, gezond laat eten en bewegen, is de goede basis gelegd. Daar heeft het kind een goede basis. Nu is er heel veel aandacht voor de groep kinderen van 4 tot 12. De jaren daarvoor zijn heel belangrijk dan, hoef je niet aangeleerd gedrag weer af te leren. Nog meer naar voren halen, opvoedondersteuning, al bij aanstaande ouders – in het algemeen, dat kan heel preventief werken. Als voorbeeld: overgewicht groep kinderen onder de 4 jaar zou meer aandacht moeten krijgen. Bij GGD ligt daar nog niet echt de focus, wij houden ons bezig met kinderen en gezondheid vanaf 4. Wij kijken wel meer naar wat kunnen we bijvoorbeeld met de kleuterleidster. Daar zoeken we ook wel de samenwerking op. Is ook belangrijk bij dit onderwerp wat de gemeentelijke JOGG-regisseur daarmee doet. Bij veel JOGG gemeenten gaat het om 4-12. Project gezonde school is er, GGD zou ook wel wat willen misschien met gezonde kinderopvang, dat is nu een grijs gebied, valt eigenlijk buiten 4-19. Dat is relatief nieuw – gezonde kinderopvang.

Het ligt natuurlijk vooral bij ons zelf [red: overgewicht]. De overheid kan daar in sturen, maar kan ook niet alles. Mensen moeten bewuster worden gemaakt, het begint vooral bij jezelf. Het begint bij de jeugd en bij de ouders, en je kunt hier op sturen. Dan is het natuurlijk nog zo, het wordt opgepakt of juist niet opgepakt door de ouders. Het is een stukje bewustwording bij de ouders. Wat ik zelf in deze kan betekenen vind ik een lastige. Wel proberen wij ook dit probleem bij onze vereniging aan te kaarten, en ze er bewust van te maken. Door dit te blijven doen hopen we een stukje bewustwording te creëren.

GGD richt zich via goede communicatie op het opbouwen van een vertrouwensband met ouders, in brede zin, liefst om vertrouwen te winnen van de doelgroep. De GGD besteedt veel aandacht aan gezonde voeding en gezonde leefstijl, zeker ook richting de schoolteams, maar ouders moeten het wel willen; steun ons in advisering en ondersteun ons met fysieke plekken voor spel, ontmoeting en risico leren nemen. Zo motiveren en stimuleren we ouders. Ik zit zelf in een aantal ondersteuningsteams voor coaching maatschappelijke ontwikkeling en probeer daar onderwerpen te agenderen voor kinderen en ouders in gezin, schoolteam en zelfs verenigingsleven. Dit alles kan zeker nog beter.

Op jonge leeftijd gezonde leefstijl aanleren

Overgewicht is een groot (maatschappelijk) probleem. Mijn antwoorden hierop zijn meer bewegen en gezond eten. Daar kan geen pil tegen op. Als een kind overgewicht heeft staat hij in de rest van zijn leven al met 4-0 achter. In Klarenbeek zijn 4 obese kinderen. Als ik op zondag met mijn kinderen in Twello in het zwembad ben, schrik ik echter van het aantal kinderen met overgewicht. Bij kinderen begint de preventie en heeft deze het meeste effect. Ouders zijn verantwoordelijk voor het gezond opgroeien van kinderen. Zij zijn z'n aanspreekpunt in deze.

Als mensen of kinderen matig bewegen, dan zijn dat kinderen die in de preventie het snelst in de zorg terecht komen. Niet meer gaan bewegen en alleen maar zwaarder worden. En voor de samenleving een dusdanige hoge kostenpost worden als ze hadden het anders hadden

aangevlogen. Door wel gezond te eten door wel water te drinken. Voor het babypeuterzwemmen hebben we het water speciaal warm gemaakt. Dus je faciliteert daar ook voor en dan komen ze er ook op af. Dus dat water is gewoon altijd eenzelfde temperatuur. En dan kunnen ze al heel jong leren, al heel snel die bewegingen en dus actief dat lichaam te gebruiken. Hoe jonger je daarmee begint hoe beter. En ook om dat vast te houden en mensen het heel normaal vinden om te bewegen. En dat is denk ik ook een stukje mindset die je dan moet creëren. In zo'n accommodatie en vandaar dat het belangrijk is om zo'n accommodatie goed op peil te houden. Niet alleen als kosten te zien maar als iets preventiefs iets te zijn.

Ik denk dat als je als kind al mee krijgt in de opvoeding; genoeg bewegen, sporten is belangrijk, gezond eten is belangrijk. Dan voorkom je overgewicht, je voorkomt een stuk vereenzaming omdat je gewoon deel neemt aan het verenigingsleven. Je netwerk is dan gewoon een stuk groter. Het is een en en en verhaal vaak he.

Ik heb al, even over dat JOGG, ik heb al even in de projectgroep van het water gezeten, van Voorst drinkt water. Nou ja en ik roep altijd maar van, zo vroeg mogelijk beginnen met bewegen. En gelukkig zien we hier ook, het begint al bij 0 hier, dat ouders meedoen aan peuterzwemmen. Ja, geweldig en dat proberen we ook echt wel te onderstrepen; doe dat en hou dat vol want je kunt hier van 0 tot 98 bij wijze van spreken bewegen. En iedereen op zijn niveau natuurlijk. Maar alleen al het zijn in het lekkere warme water. Ik ben gewoon heel erg van het stimuleren van bewegen. Dat is mijn motto wel van, zolang je kunt.

Kinderen sporten te weinig. En dan voornamelijk de kinderen van ouders die niet kunnen, willen of het niet inzien. Sporten en bewegen vind ik belangrijk. Ik ben voorstander van dat alle kinderen onder de 12 gratis kunnen sporten. Sporten moet een vanzelfsprekendheid worden. De kiem moet je leggen bij de kleintjes.

Gezonde leefstijl is voor de jeugd een kernvoorwaarde van later gezond leven. Goed ontbijten thuis, goede voedingslessen op school en vooral ook watergebruik na het sporten zonder allerlei zoete drankjes. Stimuleer gezonde kantines etc.

Maar bij die bewegingsachterstand. Overgewicht is wel een dingetje hoor. Ze hebben dan nu wel een goed initiatief; Voorst drinkt Water en dat JOGG gebeuren. Ik denk dat ouders wel een belangrijke factor zijn in het aanbieden van gezond eten en drinken. En dat dat niet alleen vanuit school of vanuit gezonde sportkantine moet komen. Dat start echt bij de ouders. Het zou het mooiste zijn als dat helemaal bij alle, bij school, bij de BSO, bij de sportvereniging. Dat dat daar ook op inspeelt maar de basis ligt thuis denk ik. Kijk en dat is ook met het buitenspelen, het klimmen, het spelen, het sporten. Dat vind ik echt een opvoedkundige taak.

We moeten willen bereiken dat alle kinderen hier in de gemeente Voorst en met name het jonge kind, volop de kans krijgen om gezond en plezierig op te groeien. En dan weet ik wel dat kan niet. Want ik zie soms zo verschil met en wie pakt het dan op? Rol van scholen? Rol van voorscholen? Rol jeugdgezondheidszorg? Ja sportvoorzieningen, ja van allerlei dingen. Wat zou het niet heerlijk zijn als alle kinderen niet gewoon op een sport kunnen en ook de mogelijkheden kregen om zich daar te settelen en te nestelen. En daardoor minder op straat hangen. Scoutingvoorzieningen die heel goedkoop moeten, sport die heel goedkoop moeten.

Want dan is het voor iedereen betaalbaar. En als we daar met zijn allen naar streven. Dat alle kinderen op kamp kunnen, Ik denk dat, als jij als kind een hele lekkere, onbezorgde jeugd hebt je dat weer mee neemt in je latere leven. Als jij zelf weer ouder wordt. Nou ja dat is ook gewoon bekend en onderzocht. Dat dat een hele grote rol speelt in het ouderschap wat je later doet.

Als eerste vind ik dat in de basis het in het verleden, het heden en in de toekomst allemaal niet zo anders is. Als ik het bekijk vanuit de verslavingszorg dan hoop ik te bereiken dat we klanten goed integraal kunnen helpen. Maar ik vind dat preventief bij de opvoeding er goede mogelijkheden liggen om verslaving (gedeeltelijk) te voorkomen. Het verslavingsgebied is een specialisme. Je moet van veel aspecten alles weten. Met name op het onderdeel communicatie (technieken) valt zoveel te leren en daar is volgens mij heel veel winst te behalen.

Het is lastig. Ik vind dat we kinderen persoonlijk moeten benaderen maar je bent altijd afhankelijk van ouders. En ik probeer een beetje de kinderen te besmetten met het gezondheidsvirus. En dan heb ik het echt niet over alleen groente en fruit eten, want dat deed ik zelf ook niet. Maar wel laten inzien dat het nodig is. En als iemand al iets te zwaar is, en ik zou het ook niet gelijk zeggen, zeker niet als ik zo op een school binnen kom lopen, daar is het te delicaat voor. Maar als kinderen graag willen dan hoop ik dat ze thuis ook tegen die ouders gaan zeggen van; 'maar krijg ik nou weer pizza uit de oven?' Dat is maar een voorbeeldje maar klein beginnen en laten inzien dat dingen die we dagelijks doen niet altijd normaal zijn. En ook ik hé, ik sport ook maar één keer in de week en pak de auto voor kleine stukjes in plaats van dat ik een fiets hier heb neergezet en binnen de gemeente de fiets pak. We hebben allemaal verbeterpunten en zolang we dat een beetje in blijven zien met zijn allen. En het niet groter maken dan het is. Het is een probleem, maar ik vind het hier gelukkig nog meevallen. Ik spreek veel collega's uit andere gemeentes waar het erger is en hier heb je groene velden en kun je voetballen wat je wilt, dus ik heb nog niet zo gek veel te klagen.

Het overgewicht, dat is een stukje communicatie, dat is een stukje met name scholen. Ik vind dat je bij de scholen beginnen, bij de jeugd moet je beginnen, want daar begint het natuurlijk.

Een oorzaak van het niet sporten zijn vaak ook de ouders. Wanneer de ouder aangeeft van: 'Je mag op een sport, kies maar uit wat je leuk vindt', dan is het al anders dan dat je zegt: 'Wil je sporten of wil je niet sporten?' Als het kind dan niet wilt sporten, dan houdt het op. Ik vind dat ouders hun kind gewoon moeten verplichten om op sport te gaan. En zeker tot je 12^e, maar misschien wel tot hun 18^e. Niet leren is heel erg slecht voor je, maar niet sporten is ook slecht voor je gezondheid. Ook het sociale aspect zoals winnen en verliezen, omgaan met druk en dat soort zaken komt hier voorbij.

Beperkte mogelijkheid voor artsen om leefstijl kinderen te veranderen

Maar ja goed, is er dan sprake van kindermishandeling, ja. Veilig Thuis doet er niets mee. Er is maar zelden dat daar dan actie op wordt ondernomen door Veilig Thuis voor te dikke kinderen. Dat gebeurt eerder als het in de opvoeding ook een puinzooi is. Maar meer in het kader van de zorg van de kinderen dan dat ze er magerder van zouden worden. Als een ouder er wel meer van wil horen wat hij moet doen om dikker worden te voorkomen dan zou ik hem kunnen

doorverwijzen naar de verpleegkundige van de GGD voor voedingsadviezen. Ik kan heel grof wat dingen aanstippen maar dat zijn hele grove leefregels. Of ik verwijs door naar een kinderarts voor een metaboolonderzoek, kijken hoe het zit met bloeddruk en suiker. Maar dat is meer bij de obese kinderen. En eventueel een verwijzing naar een diëtiste.

17.6 Sporten en bewegen is meer dan alleen fit zijn

Sporten en bewegen is goed voor je brein

Maar ook als je kijkt naar het baby-peuter zwemmen. Je ziet gewoon preventief het gevaar ontstaan en ik denk dat de overheid daar wel heel goed mee bezig is om het bewegen te stimuleren. Dat is hartstikke goed en zo jong mogelijk al om dat aan te leren. Want ik denk dat het onderschat wordt hoe ook het cognitieve verhaal sterk wordt verbeterd. Ze willen allemaal hun uren maken in het onderwijs maar dat blijkt helemaal niet zo nodig te zijn op het moment dat je daar juist bij beweegt blijkt het veel sneller te gaan in de hersenen. En daar liggen denk ik nog kansen voor de sportaccommodaties om daar meer in te doen. Dit zou kunnen in het onderhouden van lesgeven de cognitieve vaardigheden traint. Zoals wij nu doen bij het Swim2play doen. Dus spelenderwijs sommetjes maken in het water, onder water. Dus dat het gewoon doorgaat. En dan hebben wij weer een samenwerkingsverband met scholen dat ook leerlingen van Aventis ook daar kunnen gaan leren. Dus dan heb je weer een heel breed draagvlak. Je hebt sociaal de studenten aan het werk. Je hebt kostenvermindering, en je hebt veel leerlingen aan het werk. Ik denk dat het een goede aanzet is maar dat het beter kan. Want nu komen alle leerlingen in het basisonderwijs maximaal vijf keer per jaar. Ik denk dat als je het gewoon optimaal wilt doen, moet elke leerling elke week komen. Want ik denk dat ze zich niet realiseren dat met bewegen je diabetes en overgewicht voorkomt. Wat een groot probleem is.

Daarna is een heel belangrijke punt dat je als inwoner van de gemeente Voorst vitaal blijft. Daar is bijvoorbeeld het zwembad maar ook de voetbalclub, en de hockey club ook van belang. Vitale mensen hebben het voordeel dat ze de zaken beter aan kunnen omdat ze vitaal zijn ten opzichte van mensen die ergens zitten te schuilen en nooit ergens in contact komen. Bewegen is ook heel belangrijk behalve het fysieke. Ik heb zelf een omstandigheid gehad waar ik thuis bijna anderhalf jaar heb gezeten, maar doordat ik actief aan het sporten was heb ik mijn vitaliteit behoorlijk bij gehouden. Dat heeft gelijk effect gehad bij sollicitatiegesprekken en dat soort zaken. Bewegen is erg belangrijk. Bewegen is ook degelijk van belang. Als je kijkt naar ontwikkelingen als je kijkt naar de jeugd die steeds dikker wordt. Al de verschillende fastfood restaurants, er moet ook wat tegenover staan.

Sporten en bewegen is ook goed voor sociale contacten

Vanuit mijn sportieve achtergrond. Ik denk dat hoe langer je fit en gezond kunt zijn en actief bent hoe langer de problemen van bijvoorbeeld vereenzaming uitgesteld worden. Volgens mij is dat als een soort spiraal met elkaar verweven.

En als je preventie verder trekt, je hebt natuurlijk ook de ouderen. Die maken ook gebruik van de velden voor walking football. Een ochtend of een middag, dat is hartstikke leuk. Hardlopen

is er niet meer bij en dat hoeft ook niet maar wel bewegen. Wat 60-plussers, maar ook veel ouder nog. En bij ouderen zitten ook sociale isolementjes en dan is het meer dan bewegen. Dat werkt ook preventief natuurlijk. Als vereniging kun je daarin helpen. En we hebben nu de samenwerking met de Martinushof, de beweegtuin. Daar speelt de buurtsportcoach ook een rol in. En dat gaat goed, zo zie je denk ik wel: er gaat veel goed, ja.

Ieder kind zou aan teamsport moeten doen. Het is een sociaal gebeuren, samenwerken, op je kop krijgen als je iets niet goed doet en dat weer accepteren, leerzaam gecorrigeerd worden. Welke sport, dat maakt niet uit. En voor ieder gezin is het volgens mij bereikbaar. Het eerste kind betaalt de volle contributie, de tweede de helft, de derde een kwart en de vierde mag gratis meeliften. Zo kan iedereen meedoen en als maatschappij kunnen we daar wat aan doen.

Wat me altijd opvalt, is de centrale rol die sport en bewegen inneemt in dit domein. Ook in de gemeentelijke nota is daar een grote plaats voor toebedeeld. Voldoende sporten en bewegen kan behalve zorgen voor een goede conditie, ook bijdragen aan een goede gezondheid op sociaal en mentaal gebied. Het wordt beslist onderkend hoe belangrijk dat is, maar we zijn daar nog niet klaar mee. De gevraagde inzet van de gemeente is duidelijk: faciliteren, aanbieden van goede sportaccommodaties, enzovoort.

Het meest knellende en problematische aan het niet sporten is natuurlijk de voor zichzelf sprekende bewegingsarmoede en het overgewicht. Maar met name het sociale aspect vind ik erg belangrijk. Want anders blijf je altijd maar binnen jouw klas, want school is school. Maar sporten is nog meer vriendjes maken, samen dingen doen. Wat je ziet is dat op school steeds minder goed gesport wordt. De normale groepsdocent geeft de gymlessen, en niet een vakleerkracht. Uiteindelijk zou het mooi zijn wanneer je als docent je lessen zo geeft dat je kinderen stimuleert om richting een vereniging te gaan. Uiteindelijk vind ik school wel school, en is het vooral bedoeld om kinderen taal en rekenen te leren. Het leren sporten en actief bezig zijn moet je uiteindelijk bij een sportvereniging leren. Ik denk dat de Nederlandse maatschappij zo in elkaar zit. Dus school is school, en sporten is een aparte tak.

17.7 Plekken waar het sporten en bewegen kunnen stimuleren

We moeten sport en bewegen stimuleren op scholen

Nog een aanvulling; bewegingsonderwijs. Ik ben zelf een vakleerkracht lichamelijke opvoeding. Ik ben nog geen enkele basisschool tegengekomen die een vakdocent in dienst heeft. Misschien dat de gemeente daar nog wat in kan betekenen. Jammer want het Veluws College of AOC heeft dat wel, dus waarom niet ook een stapje eerder? Dan ben ik wel blij met dat initiatief van Swim to Play, dan mogen alle basisscholen 5 keer zwemmen. In die vijf keer proberen wij zo veel mogelijk bewegingsonderwijs te stoppen, echt zwemles lukt niet in 5 keer maar een soort natte gym. De gemeente subsidieert dit dus daar ben ik blij mee.

We moeten bijvoorbeeld goede voorlichting geven op scholen en stimuleren. Men zegt niet zo snel tegen zijn kind; 'kijk dit pakje suiker drink je nu leeg'. Scholen stimuleren door het schoolplein aan te pakken waardoor de kinderen uitgedaagd worden om meer te bewegen. Project 14 doet dit bijvoorbeeld al bij meerdere scholen in de gemeente maar niet alle scholen

doen hier volgens mij aan mee, omdat ook een bijdrage betaald moet worden. Gezondere kinderen presteren beter. Maar ook om jezelf prettig te kunnen voelen. Zo kun je zelfvertrouwen kweken, omdat je lekkerder in je vel zit. Voor nu en ook voor als je ouder wordt. Kinderen lekker kunnen laten sporten en bewegen ook hier op school. We bieden eens in de zoveel weken verschillende sporten aan, maar ook andere beweegactiviteiten. Bijvoorbeeld door middel van circus spullen. Dat is ook een vorm van bewegen. Lekker actief bezig zijn. Bij de sportclub waar ik ben, is het motto ook om kinderen met plezier te laten voetballen en niet vanuit prestatie.

Wat je qua sporten zou moeten willen bereiken is dat je als school wat met sport zou moeten gaan doen. Zo doet dat kind, wat normaal niet sport ook gewoon mee. Swim2Play bij het zwembad is daar een prima voorbeeld van. Het nadeel hiervan is, dat elke klas maar 5 keer meedoet aan deze lessen. Maar 5 keer op 52 weken is natuurlijk veel te weinig. Je zou ook kunnen denken aan een soort van sportcarroussel, wat gedaan kan worden met verschillende verenigingen. Het nadeel hiervan is dat het vaak lastig is omdat dit overdag plaats vindt. Waar haal je de mensen vandaan die dat kunnen geven? Vaak zijn dit vrijwilligers, die overdag vaak minder tijd hebben.

Zoals ik al eerder aangaf is het van belang dat kinderen sporten, en zo ook de sociale vaardigheden zoals het samenwerken, omgaan met druk en tegen je verlies kunnen leren. Natuurlijk is het ook goed voor je gezondheid, maar het is dat niet alleen. Je zou bijna zeggen dat je verplicht sporten zou moeten willen bereiken, maar ik denk niet dat dat helemaal realistisch is. Maar ik denk wel dat een mooi doel is. Wij organiseren ook weleens clinics voor schooljeugd in de vakantie. Maar wie komen daar juist op af? De kinderen die heel sportief zijn. De kinderen die niet sportief zijn blijven thuis. En daar zit hem de crux. Je zou dus veel meer met scholen om de tafel moeten en mogelijkheden neerleggen qua sportaanbod onder schooltijd. Het nadeel is wel dat de scholen beperkt tijd hebben.

We moeten sport blijven stimuleren. En dan moet je ook denken aan degenen die niet wekelijks kan. Dan is contributie niet altijd de oplossing. Een knipkaart systeem mogelijk wel. Dat moeten wij dan faciliteren.

Initiatieven als het Jeugdsportfonds zijn erg goed maar zijn alleen maar gericht op een bepaalde doelgroep. Dit moet ook breder getrokken kunnen worden. Iedereen moet kunnen sporten en bewegen en moet dit aangeboden kunnen krijgen.

Vroeger, Yvonne en ik komen uit een leeftijd waar wij op school leerden zwemmen. Het schoolzwemmen is op een gegeven moment afgeschaft want dat was volgens hen niet meer nodig. We zaten hier met de handen in het haar bij wijzen van spreken. Wat doen we eigenlijk? Of het een taak is van de overheid, dat is wat anders.

We hebben hier in de regio een speciaal jeugdproject. Als je sport weer naar school haalt, je daardoor probeert de kinderen naar een vereniging te laten gaan. Dat je de stapjes kleiner maakt. Volgens mij hebben we een deelname van 70% op school dat ze op een sportvereniging zitten de laatste jaren. Dus dat heeft absoluut effect. Ik denk dat dat soort initiatieven een hoop effect kunnen hebben op de lange termijn. Ik heb zelf toen een tijd turnen in Twello

opgezet, dat loopt nu en is helemaal prima. Turnen in Vaassen, voor de rest in Twello heb je natuurlijk Sportief Evenwicht. Daar werk ik mee samen. Dus het is ook heel belangrijk dat je vanuit de scholen eigenlijk de sportaanbieders kent of de vrijetijdsaanbieders. Want eigenlijk ben ik dan de sleutelfiguur voor onze kinderen om de eerste stap te zetten. Dus ik ga soms ook mee de eerste keer naar verenigingen om het iets vertrouwder te maken. Of om dan weer contacten te leggen. Ik denk dat het altijd beter kan dan nu. Maar ik zie ook wel dat de gemeente Voorst probeert aan te haken en dat het wel beter kan. Door de contacten wat intensiever te hebben dat je van elkaar weet wie wat aanbiedt en wie wat nodig heeft. Ik zie dat wel groeien hoor. Ik vind het wel positief zoals het de laatste jaren gaat.

Preventie is nodig op onderwijs; voorlichting op lagere en middelbare scholen (gezonde levensstijl) en CJG, over hoe praat ik hierover etc.: hier niet adequaat op inspringen, zal verslaving ook voor jongeren in de gemeente Voorst een toenemend probleem blijven. Gewenste preventie denk ik, is kinderen vanaf 0 jaar en hun ouders leren, wat normaal en gezond gedrag is, in (school) groepen of workshops. Zodat iedereen van de (gewenste) preventie gebruik weet te maken.

We moeten sport en bewegen stimuleren op andere plekken

Een groter inzicht in het belang van sporten en bewegen kan natuurlijk aangebracht worden door de professionals op de consultatiebureaus waar alle kinderen worden gezien, door de leidsters van de peuterspeelzalen en leerkrachten op school. Een groter inzicht in het belang van sporten en bewegen moet natuurlijk uiteindelijk leiden tot een betere gezondheid die de kwaliteit van het leven vergroot. Dat het daarbij ook nog eens de kosten van de gezondheidszorg drukt is dan mooi meegenomen.

Gemeenten kunnen in preventieve zin veel. Denk aan de diabetes–challenge. Door de POH–ers zijn mensen geselecteerd in de gemeente Voorst met diabetes. We lopen nu elke week 5 kilometer om deze mensen te stimuleren om gezonder beweeggedrag te krijgen. Gaat om +/- 25 mensen. Dan loopt er een POH–er, fysio of huisarts mee, bij toerbeurt. Als je bloedsuikerspiegel omlaag gaat, kan mogelijk het medicijngebruik omlaag. Je voelt je beter, het zet aan tot beter gedrag. Als ze blijvend gezond beweeggedrag gaan vertonen, helpt dat.

Daarom zal dit project voor een aantal mensen goed werken. Salland en Menzis hebben bijvoorbeeld ook beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen. Dat werkt preventief. Voor al hun verzekerden met een bepaald pakket, dus niet voor iedereen, maar het bestaat wel. En werkt ook als mensen meer en beter gaan bewegen. Als het gaat om gezonde voeding moet de gemeente vooral veel informatie geven, actief, proactief. Ik denk dat de gemeente hier goed aandacht aan besteedt.

Als dorpscontactpersoon organiseren we natuurlijk sportclinics en activiteiten voor jeugd. We proberen sportclubs ook meer te stimuleren om nog meer activiteiten aan te bieden voor jeugd. Bijvoorbeeld in de Nationale Sportweek. Op dat gebied kunnen wij veel bijdragen. Het lastige is om die kinderen die niet sporten te bereiken. Misschien moeten wij wel meer in gesprek met scholen om dat goed in kaart te krijgen. Misschien moeten huisartsen het wel

aangeven bij ouders wat het belang van sporten is. De directrice van de Kopermolen staat zeker open voor actieve lessen en activiteiten. Maar ook zij zijn beperkt in budget en tijd.

Voeding en beweegproblemen; hier blijft aandacht voor nodig; vraagt een inzet van jaren voordat zo'n trend van verkeerde leefwijze doorbroken wordt. Er is ook een toename gaande aan diabetici en hart en vaatziekten patiënten. Kinderen gezonder opvoeden – dat er minder overgewicht, en minder jong alcohol gebruik is. Aandacht voor (nog)meer bewegen komt.

Een gezonde maatschappij, waarin ieder op de hoogte is van wat gezond leven betekent en inhoudt, is een gezonde ambitie. Daarin spelen nationale en lokale overheid een rol. Die rol is er vooral een van voorlichting en informatie, maar daarnaast ook een van “mogelijk maken”. Geen voorschrijvende activiteiten. Een lokale overheid kan gericht doelgroepenbeleid ontwikkelen. Bijvoorbeeld voor ouderen die teruggetrokken leven, migranten met andere cultuur, medeburgers met een beperking. Voor hen financiële ondersteuning voor kennismaking met verantwoord bewegen en gezonde voeding mogelijk maken. Daarnaast is ondersteuning van organisaties en verenigingen (commercieel en niet-commercieel) die hiermee bezig zijn via netwerkvorming een mogelijkheid. Daar kan uitwisseling en afstemming plaatsvinden. De (hand én de opvattingen van de) lokale overheid moet daar duidelijk zichtbaar in zijn en vooral blijven. Zoals het gegaan is met de bordjes bij de entree van de gemeente over ‘30 minuten bewegen’ is niet goed. Natuurlijk is gebruik van moderne media een optie. Wat de gemeente nu doet is een eerste aanzet. Accent moet liggen op de voordelen van een goede lifestyle. Niet op de gevaren of dat net slecht is. We moeten naar een gezonde bevolking toe. In het gezond worden en gezondheid onderhouden kunnen mensen via sportverenigingen en organisaties als de mijne elkaar ontmoeten: sociale binding.

Ik houd van koken en eten. Daarom heb ik het idee om de plaatselijke snackbar van het failliete Neut over te nemen. Ik wil hierin gezond fastfood gaan aanbieden en ken mensen die dit zouden willen gaan doen voor mij. Op deze wijze heb ik als arts meer invloed op preventie dan vanuit de praktijk.

We moeten een gezonde leefstijl stimuleren op scholen

Gezonde schooladviseurs bespreken met iedere school de situatie op gebied van gezondheid, mede gebaseerd op de cijfers uit ons onderzoek. Iedere school krijgt een rapport van hun kinderen. Waar zou je als school iets kunnen doen op gebied van gezondheid? Dat is ook in het belang van scholen want gezonde kinderen presteren beter. Een aantal scholen doet in Voorst heel actief mee, daar kun je als gemeente heel blij mee zijn.

De gemeente zou moeten willen dat het aantal kinderen met overgewicht drastisch daalt. Dit door goede voorlichting aan ouders en kinderen. Ook dingen als schoolfruit (project gezond eten op school waarbij de Lidl het fruit sponsoorde), gezonde sportkantines helpen hierbij. Er worden enorme hoeveelheden snoep verkocht, net zo erg als roken langs de lijn! In plaats daarvan mueslirepen of fruit. Het minder beschikbaar zijn van suikerhoudende dranken zou enorm helpen. De documentaire ‘fed up’: een Amerikaanse documentaire over de voedsellobby en waarom in Amerika de kinderen zo dik zijn. Veel suikerhoudende zaken tot je nemen zorgt voor een enorme piek van glucose in je bloed, het teveel aan suiker wordt opgeslagen als vet

en je raakt verslaafd aan suiker! Kinderen moeten leren dat we omgeven worden door goedkope vette en suikerhoudende producten maar dat we daarbij uit de buurt moeten blijven als we niet te dik willen worden.

Er zijn natuurlijk ook andere problemen zoals eten. Chips zijn op school verboden, maar wat de kinderen in de pauze bij AH halen? Ik maak mij niet zo zorgen over de leerlingen dat zij te zwaar zijn. Gezond eten krijgt aandacht in de lessen biologie. Project hoe fit ben jij? Op school zijn wij met zulke dingen bezig.

We moeten een gezonde leefstijl stimuleren in (sport)kantines

Gezondheid van de bevolking moet verbeterd worden. Er zijn teveel mensen die overgewicht hebben. Gezonder eten en drinken moeten gestimuleerd worden. In sportkantines kan je daar bijvoorbeeld aandacht aan besteden. Gezondheid jongeren stimuleren, bewuster leven. Mensen meer mogelijkheden geven om bijvoorbeeld te sporten bij en via de werkgever.

Er zijn veel stimuleringsprojecten (bijvoorbeeld Bas van de Goor wandelingen) welke cliënten helpen af te vallen. Met betrekking tot voedselinname is invloed op cafetaria en sportkantines wel vanuit de huisarts te organiseren, zeker in kleinere dorpen ook al ontbreekt de tijd er soms voor.

Bij het tegengaan van overgewicht zou je moeten willen bereiken, dit is wel lastig, dat kantines, scholen en sportverenigingen nog bewuster met het 'gezonde' om gaan. Bij de Zuiderlaan en Voorwaarts is hier wel veel aandacht voor, maar dat moet ook overal gebeuren. Op 26 mei is geloof ik dat toernooi bij SV Twello, daar zou het mooi zijn als wordt gezegd: 'We verkopen vandaag geen kroketten, maar alleen gezonde dingen.' Wel lopen ze tegen een verdienmodel aan. Het is zaak om te laten weten wat er allemaal aan gezonde voeding is, dat al inbrengen vanaf klas 1 en 2. Heb er aandacht voor. Het is ook lastig om dit te onderhouden, en niet alleen korte campagnes te draaien.

In de kantine kan ook een verschil gemaakt worden. Natuurlijk de bal gehakt ligt er, maar we hebben ook het broodje gezond op de kaart en het komt vaak voor dat we daarvan te weinig hebben. Verbieden moet je niet doen. Dat helpt meestal niet. Je kunt wel met maatregelen reguleren, maar echt niet verbieden. Ik denk terug aan mijn periode als leraar Nederlands. Als ik de boeken van Jan Wolkers ga verbieden dan pakken ze die als eerste. Maar als ik zeg: je mag ze lezen, maar ik vraag wel naar het boek en dan moet je wel met mij over seksualiteit kunnen praten. Dan geef ik een keuze en reguleer het. Maar ik realiseer me goed dat je als sportclub niets kan als je de medewerking van de ouders niet hebt. Samen kun je wel veel doen.

17.8 Huidige faciliteiten om te sporten in de gemeente Voorst

In de gemeente Voorst zijn veel mogelijkheden om te sporten

Wat we moeten willen, is een gemeente waarin gesport kan worden en dat kan hier in de gemeente wel. Verder, dwingen kun je mensen niet en dat moet je ook niet willen. We hebben een groot aanbod aan mogelijkheden. Dan ga ik ver terug, een zwembad, sportverenigingen

voor verschillende sporten en recenter de Zuiderlaan en daar is hockey bijgekomen. Sportscholen die zijn opgekomen, en ik denk wel eens, ik zou niet weten wat er niet is. En anders is het wel redelijk bereikbaar in de omliggende gemeenten.

Het terrein is vrij toegankelijk en dat willen we ook zo houden. Daar hebben we bewust voor gekozen, ook met de buurtsportcoach. En het is natuurlijk fantastisch om te zien, zo'n groep jongeren die daar bezig is, dat is ook wat je wilt bereiken, dat jongeren in beweging zijn. En deze jongeren, van 10 jaar en ouder, die hangen dan niet in het dorp, die zijn hier lekker bezig. Ze zijn toch min of meer aan het sporten. Niet 2 x 3 kwartier maar meer vrijblijvend, maar wel bezig. En ze liggen ook te dollen maar dat is ook prima.

Overgewicht, we hebben hier een mooi sportcentrum zitten, waar behoorlijk wat leden in zitten, dat zit het volgens mij ook wel goed.

Ook jongeren met overgewicht is een belangrijk probleem. De gemeente heeft hierin een grote voorttrekkende rol, dat pakt deze al goed op. Denk aan JOGG, de buurtsportcoaches, en allerlei initiatieven. Daardoor zie ik het minder als een groot probleem. Tijdens het Vier Hofstedentoernooi is er in samenwerking met de buurtsportcoach van SV Voorwaarts een schoolvolleybaltoernooi opgezet. Dat is nu gelukt, volgend jaar gaat het weer verder en zo ontstaan er initiatieven. Het mooie zou dan zijn als dit kan blijven worden opgepakt door dat soort professionals. Ondersteuning is dan de taak van de gemeente.

JOGG biedt wat subsidie om buurtsport coaches de koppeling te laten maken tussen vrije tijd en bewegen. Als je niet hier je sport hebt, die jij leuk vindt, betekent dat dat je bijna nooit sport. Elke vakantie wordt er dus iets aangeboden. Wordt er wat verzonnen. Bijvoorbeeld een clinic mountainbiken waar kinderen gratis naar toe kunnen. Dus dat is heel leuk.

We zitten hier in een redelijk waterrijke omgeving. We hebben een aantal plassen en noem maar op. Je moet indien je erin valt, om welke oorzaak dan ook je zelf kunnen redden. Mooi voorbeeld is dat we binnen de gemeente Voorst, wat ze goed faciliteren, is dat we bijna alle lagere scholen in een zwemproject, een soort van swim to play, hebben gekregen waarin iedereen met een zwembad 5 keer in een schooljaar wordt geconfronteerd om met water om te gaan. Prachtig samenwerkingsverband met Aventus uit Apeldoorn waarin zij ook een stukje opleiding doen met uiteraard toezichthouding. Zwembad is wat dat betreft een hele complexe organisatie, veiligheid, sociale hygiëne zijn van belang. En die combinatie met de school brengt mee dat we ook weer alle kinderen bij het zwembad krijgen. Dat is hier ooit door de raad voorgesteld en daar zijn we heel erg blij mee.

Er zijn hier in het dorp veel sporten die gedaan kunnen worden. Ik denk als je sportief bent, dat je wel een sport kiest. Wel hebben we misschien wat meer verschillende typen sporten nodig. We hebben bijvoorbeeld veel balsporten zoals voetbal, volleybal en handbal. Maar judo, karate of iets dergelijks zou misschien wat meer georganiseerd kunnen worden. Scholen zouden hier een grote rol in kunnen spelen. De Kopermolen sport in hun eigen gymzaal, maar gaat vanaf volgend schooljaar sporten in het MFC. De Dalk sport in hun eigen zaaltje, maar ook 1x per week in het MFC. Het is in Nederland zo dat we 18 jaar leerplicht hebben, maar misschien moeten we ook wel toe naar 18 jaar sportplicht.

Want we blijven het uniek vinden dat een gemeente als Voorst met 24.000 inwoners zich een zwembad permitteert met zowel binnen- als buitenbad. Wij als bestuur van de Schaeck hebben het op ons genomen om dat te exploiteren. Op zich een hele leuke job, af en toe best wel heel vervelend want we zitten natuurlijk ook met hoe kun je dingen betaalbaar houden? Het kaartje dat gekocht moet worden heeft natuurlijk een bepaalde prijs. De gebruikers die daar in zitten moeten een bepaalde bijdrage leveren. En ja daar moeten we proberen mee te schipperen.

Beperkte financiën maakt het faciliteren van sporten lastig

De zakenwereld, gemeente, wet en regelgeving; alles is teruggredend. Ze doen alles om ons te laten sporten maar geven geen eurocent ervoor. Fondsen is het rondpompen van geld. Er wordt meer verwacht waarheen het geld gaat. Alles is gericht naar buiten. We zijn maatschappelijk bezig. Vluchtelingen man en vrouw met een slechte gezondheid betalen ¼ voor een jaar sporten of families die het erg moeilijk hebben en maar voor twee van de vier kinderen de contributie kunnen betalen. Natuurlijk moeten de andere twee kinderen ook kunnen sporten. Daarover praat je niet. De contributie is al inclusief kleding en wassen. Dat is een tegemoetkoming in de kosten. De grote landelijke bonden doen ook hun contributies omhoog. De top doet grote investeringen en de kleine clubs moeten betalen.

School op landgoed is prachtig maar landgoed is duur door huren grasveld, huren parkeerplaatsen Boshuis; begrijpelijk. De gemeente houdt afstand van voorzieningen omdat school op landgoed ligt en er dus geen verantwoordelijkheid is voor verkeersveiligheid, parkeren en onderhoud paden. Steun voor onderhoud voetpad zou kunnen leiden tot meer fietsende ouders en kinderen naar dorp en dus gezonde beweging kinderen. Middelen voor snel internet ontbreken ook op school (kost 7000 euro) waardoor niet de nieuwste technieken hier op landgoed mogelijk zijn.

Beperkte faciliteiten maakt de mogelijkheid tot sporten lastig

Als Voorwaarts hebben we eigenlijk dan nog een luxepositie dat we financieel gezond zijn. We zijn best wel een grote vereniging, maar je kunt het niet altijd kwijt, je bent ook wel beperkt door je faciliteiten. We hebben geen eigen zaal en Twello heeft twee mooie accommodaties: bij SV Twello en bij Jachtlust. Maar daar kunnen we het niet altijd kwijt, we worden dan “weggestopt” of krijgen heel vervelende uren, te laat of juist te vroeg of te weinig uren. En dat bedoel ik niet als verwijt maar is meer een constatering. Maar bij de jeugd kan het verschil maken hoe vroeg of laat trainingen zijn. En we hebben daar wel overleg over maar als je kon kiezen zou je het anders invullen, gunstigere tijden. Maar je hebt natuurlijk ook te maken met collega-verenigingen. Die lopen daar ook tegenaan. En scholen en andere gebruikers die recht hebben op deze ruimtes. Maar het botst wel eens en dat is lastig. Als Voorwaarts of een andere vereniging traint op onhandige tijden dan is de kans dat iemand uitvalt aanwezig. Dat merken we ook wel. En je kunt niet alle tijden eisen die iemand wil maar overall is dat een lastige. En dat leidt ook wel tot uitval en dat is wat we niet willen, dat is ook jammer. Wij willen de jeugd wel laten sporten, maar dat wil de gemeente Voorst ook.

Ja en daar [red: zwembadaccommodatie] moet je op de juiste manier in investeren. En ik hoop ook dat deze sessies, dat onder de loep nemen, die juiste besluiten in komen. Dat we dat en

dat moeten gaan doen voor de komende 20–25 jaar. Want daar komt deze accommodatie ook heel erg dicht naar toe. En naast het vervangen van onderdelen ook goed kijken welke processen spelen er in de samenleving. Want die zijn continu aan verandering onderhevig. En het is goed om te kijken wat er leeft in de samenleving. En toen bleek ook dat er best nog dingen mogelijk waren om samen dingen te gaan doen. Met burens, of met een groepje. En iedereen op zijn eigen niveau met dingen die ze leuk vinden. Dat is goed om te weten om dan vanuit de samenleving te sturen.

Ik mis een stukje vernieuwing bij het zwembad. Wil graag een moderne entree die toegankelijk is voor iedereen. Ook met de rolstoel. Ruimte die zich ook leent voor extra activiteiten. Zodat je misschien een extra functie zou kunnen vervullen. Bijvoorbeeld ook extra spreekkamers voor bv babymassage. Merk dat we vastroesten in de ruimten die we hebben. Ook beetje uit het jasje gegroeid. Misschien mooie speeltuin die wel voor de hele buurt vrij toegankelijk is, die mooie grote zonneweide wordt hooguit 6 weken gebruikt tijdens het mooie weer. Zijn aanpassingen nodig, maar de ruimte is er. Of bijvoorbeeld leuke workshops organiseren. Als je vooruit wil denken en je wilt er meer uit halen en dat kan, dan is dat wel een ding. Je als zwembad een grote meerwaarde kunnen zijn.

Ons ledenaantal loopt ook terug langzaam aan. Dat is ook inherent aan de tafeltennissport. De bond in Nederland is ook onrustig en zoekende in wat leden willen. En soms nemen ze beslissingen die nog slechtere uitwerken hebben dan dat ze gedacht hadden. En landelijk loopt het ledenaantal ook terug. Ik denk dat dit onder andere als oorzaak heeft dat het niet wordt uitgezonden op televisie maar juist als je beleid en als je vindt dat andere sporten ook belangrijk zijn dan moet je dat ook aandacht geven om een boost te geven. Ik snap de media wel. Terwijl het wel heel gek is want iedereen heeft wel eens op de camping getafeltennist. En rond-je-om-de-tafel gedaan. En zelf doen we van alles om tafel tennis te promoten. In de kerstvakanties organiseren wij clinics. In de herfst worden via alle scholen de kinderen aangeschreven om daar aan mee te doen. Dan zie je scholen die het rechtstreeks uitdelen maar ook scholen die het in de prullenbak gooien. En sommige directeuren delen het dan niet uit. Dus daar loop je dan tegen aan, daar heb je zelf weinig invloed op. Maar het was heel belangrijk dat je deze mensen bereikt. Alleen het is best lastig. En we doen ook mee aan de sportdagen die door de Koepel worden georganiseerd in de schoolvakanties. Maar dat is ook weer overdag en wat het grote nadeel is, die sporten organiseren ze altijd in de sporthal. En wij zijn natuurlijk een specifieke sport, onze tafeltennistafels staan bij ons in de sporthal. Dus ik heb de kinderen daar nodig in plaats van dat de kinderen hier komen want dan moet ik al die tafels erheen brengen. Je hebt de faciliteiten dan niet. Ja, de gemeente heeft een of twee tafels ergens in de sporthal. Nou ja dat is weer weinig, je wilt er tien hebben. Gewoon een hele groep, want als je er vier aan het spelen hebt, dat werkt niet. Dus je wilt gewoon veel, en zeker als je iemand bereid hebt gevonden om een clinic te geven want voor maar vier kinderen ga je geen dag vrij nemen. We zoeken ook contact met voortgezet onderwijs, dus ja we doen er van alles aan.

Wrijving tussen wat je zou willen en zou kunnen bijdragen en de mogelijkheden die je hebt om dit te doen. Onze vereniging huurt het zwembad maar heeft bijvoorbeeld geen eigen kantine

of andere ruimtes. Daar is wel behoefte aan en we zijn lang met de gemeente in gesprek geweest om dit te realiseren. Wij zouden graag willen integreren met bijvoorbeeld, massages, fysio, buitenschoolse opvang of koffie willen schenken aan de ouders die komen kijken bij de zwemles van hun kinderen. De gemeente wil niet meewerken en zeggen dat zij tot 2020 niet meer investeren in de accommodatie het zwembad. Heb het gevoel dat sport een lastig onderwerp is. Tot een jaar geleden was er geen aandacht voor sport en nu moeten we in ene van alles. Nu is er een sportraad en een ambtenaar voor sport (Ingrid de Croon heeft hart voor de zaak) deze komen eens per kwartaal bij elkaar en de volgende organisaties zijn vertegenwoordigd; zwembad De Schaeck, de gemeente en de sportkoepel van alle sportaccommodaties.

Ja, ik fietste vanuit Twello elke dag naar het Walterbosch (red: middelbare school in Apeldoorn). Dus ik fietste 32 km per dag. Tegenwoordig hebben alle kinderen hier uit de omgeving dan wel weer een elektrische fiets. Dus dat is wel weer een ontwikkeling waarvan ik denk, heel leuk dat we het allemaal promoten maar er was ook niet zo veel op tegen om zelf tegen de wind in te trappen. Dat, en heel veel voorzieningen, heel veel groen, ook de cultuur. Hier is het nog net wat normaler om buiten te spelen. Je stuurt je kinderen hier ook makkelijker naar het veldje, de kinderen kunnen hier net wat makkelijker op de straat skeeleren. Als je ziet hoe de scholen hier zijn, die hebben een stuk groen er naast liggen. Is er een buurman die heeft een stuk land over dat die niet gebruikt en die zegt; 'als jullie hier nou lekker groente en fruit gaan telen, mogen jullie deze grond gebruiken'. Dat zijn hele standaardvoorbeeldjes. Er is een boer en die had een stuk weiland en de school had een klein pleintje en geen grasveld. Dus de boer zet het met een stuk lint af en ze mogen het gebruiken. Gewoon onderling, geen bestemmingsplannen. Het is een wat lomper veld, geen glad gras, maar ze gebruiken het wel. Dat hoort wel een beetje in deze gemeente en dat vond ik vroeger als kind heel leuk. Nu wordt dat wel anders hier, want de industrie groeit hier. En als je naar de rondweg kijkt, het was vroeger echt een straatje, en er komen nu 300 à 400 vrachtwagens per dag langs. Dus ook hier verandert het en dat is ook wat je wilt als gemeente. Je wilt ook groeien en zaken binnenhalen, maar dat heeft gevolgen.

Hoofdstuk 18: Het gebruik van middelen, games en social media

18.1 Nieuwe ontwikkelingen in het gebruik van middelen, games en social media

Trends in middelengebruik en verslaving

Een ontwikkeling die ik ook zie is dat ik steeds meer alcoholverslaving tegen kom. Deze mensen worden doorverwezen naar de huisarts. Voor alcoholverslaving is een wijkverpleegkundige niet voldoende opgeleid. Daar heeft men een signalerende rol in. Veelal komt het voort uit verdriet, rouwverwerking of eenzaamheid. Dit drankprobleem wordt door huisartsen, GGZ en praktijkondersteuners uitgevoerd. Verian kan allen maar signaleren. Maar vaak ligt er een probleem onder waar goed naar gekeken moet worden.

Als ik naar de verslavingsproblematiek kijk, dan zeg ik heel erg duidelijk, zo hard mogelijk, houd er rekening mee dat iedere generatie zijn eigen verslavingsproblematiek verzint. In de jaren zestig was dat de heroïne, in de jaren zeventig was dat de cocaïne, de jaren tachtig de XTC, de jaren negentig de drank en het pokeren, zo gaat dat maar door. Nu zitten we met allerlei nieuwe party en designer drugs, waaronder GHB. En de komende tijd wordt dat gamen, computers, social media, porno, seksverslaving, gedragsverslaving vooral. Mensen snappen langzamerhand wel dat je met heroïne en cocaïne moet uitkijken. Drank gaat voorlopig nog wel even door. Maar zorg dat je daarbij bent en met professionals aan de voorkant zit. Je kunt beter iets te veel uitgeven aan preventie en iets teveel daarmee bezig zijn.

Onze afdeling preventie volgt heel nauwkeurig alle ontwikkelingen met betrekking tot nieuwe middelen en dan worden we daar over voorgelicht. Maar alcohol blijft wel een heel groot maatschappelijk probleem omdat het zo geaccepteerd is. Dat er toch echt veel meer mensen een probleem hebben dan wij denken. In Engeland is er een toename van heroïnegebruik en dat komt langzaam deze kant op. Dat is nieuw omdat wij dachten dat het aan het uitsterven was. Maar in Engeland is dat helemaal een hype aan het worden. Een oorzaak zou kunnen zijn dat het voor een deel samenhangt met vluchtelingen. Je zult ook maar in een land als Syrië wonen, hoe kan je overleven, nou, dan gaan we maar middelen gebruiken. En wat is er voor handen. Dan moet je zo'n hele nare oversteek maken dat is met middelen prettiger te doen dan zonder. Dus dat zou kunnen. Het zijn ook olievlekken, iemand begint, het bevalt. Maar ook wel gelijk shotten, ook, dus dat is wel heel heftig. Bij shotten komt het direct in je bloedbaan, heb je direct effect. Dus dat schijnt heel prettig te zijn. Je hebt plezier ervan. Maar vroeger als je heroïnegebruiker was, dan stond je al een beetje onderaan de ladder, maar als je ging shotten dan was je helemaal afvoerputje op de junkenladder. En nu is het bijna iets wat stoer is, wat je durft. We hebben er hier nog niet veel over gehoord, maar het lijkt op ons af te komen. Wat betreft het middelengebruik; 80% in de cafés snuift cocaïne. Maar heb je dan een probleem? Het is bijna geaccepteerd. Dat is wel zorgwekkend. Dus op dat vlak is preventie wel

heel erg nodig. Dus caféhouders scholen, hoe signaleer je, hoe zie je signalen en wat doe je er vervolgens mee want dat is nog spannender.

Alcoholgebruik is meer dan gehalveerd sinds 2003. Je ziet in de cijfers terug wanneer de verboden op alcohol verkoop onder de zestien jaar en daarna onder de achttien jaar van kracht zijn geworden. Het roken en geslachtsgemeenschap is ook afgenomen. Vermoedelijk doordat de alcohol inname minder is geworden. Drugsgebruik is stabiel, maar dat komt omdat drugsgebruik op wat oudere leeftijd is. We onderzoeken 15/16 jarigen. Op de doelgroep twintigers, waar veel drugs wordt gebruikt, hebben we weinig zicht. Zij vullen het onderzoek slecht in.

Als je kijkt naar het gebruik van mensen, dat is constant aanwezig, zeg maar. Het zijn altijd trends, maar dan denk ik nog steeds dat alcohol, gamen en social media gewoon wel onderwerpen en thema's zijn waar jullie nu ook in de gemeente mee te maken krijgen. Drugs zal een constante zijn, zal absoluut in aantallen de minderheid zijn, maar goed, dat wil niet zeggen dat je daar geen last van hebt als gemeente. En alcohol, gamen en social media zijn wel thema's die je, zeker gamen en social media, die echt wel in opkomst zijn. We zien het ook wel breder, nu zitten we heel vaak op jongeren, qua preventie, maar ik denk dat je dat veel breder kunt trekken, als je naar ouderen kijkt, dan zit daar heel veel problematiek op alcoholgebruik en slaap- en kalmeringsmiddelen. Dus ik denk ook dat daarin die verschillende doelgroepen meegenomen moeten worden.

Ik kijk hier vanuit mijn werk natuurlijk met een gekleurde blik naar. De verslaving in de steden als Deventer en Apeldoorn hebben een aanzuigende werking op de jongeren uit de gemeente Voorst. Daar vinden zij de anonimiteit voor het gebruik hiervan; niemand kent ze daar. Je ziet het steeds meer bij jongeren uit de gemeente Voorst met verslavingsgedrag. Er is een toename van gebruik van middelen als Cannabis, speed, XTC, alcohol en andere drugs gaande. In het stedelijke straatbeeld zien zij/wij ook een normalisering van gebruik van verslavende middelen. Dat krijgen de jongeren van nu mee en in de toekomst zal dit met het huidige beleid blijven toenemen. Doordat jongeren door hun onderwijs veelal rondlopen in Apeldoorn en Deventer.

Problemen binnen school, die zijn vergeleken met 15 jaar geleden of 20 jaar, wel veel groter geworden. Op allerlei vlakken denk ik dat er meer problemen zijn. En dan kan je denken aan alcoholproblemen bijvoorbeeld. Dat denk ik hier in de regio vooral. Dat toch, ook al is het verschoven in verband met de leeftijd. Denk ik wel dat er een verschuiving is, maar ik denk nog steeds dat er een hele grote groep is die te veel drinkt. En dat het ook niet een klein beetje te veel is, maar dat het veel te veel is. Dus daarin zie ik wel een verschuiving. En dat is volgens mij hier vooral in deze regio. Drugsproblemen zijn er ook, weet ik hier op school wel. Vind ik wel in verhouding veel minder.

Het indrinken wordt wel steeds een groter probleem. En nu zie je ook bijvoorbeeld dat ze met lachgasampullen bezig zijn. En dat dat ook weer iets is wat over ons heen komt. Wat wij niet kennen, het is heel snel van trend op trend. Dat wij nog niet meekrijgen. En volgend jaar is het weer wat anders. Drugsgebruik bijvoorbeeld wat dan moeilijker te herkennen is.

Ja, en nu vinden we van die gaspatronen. Dat de een zegt, ja maar wat gebeurt er dan en dat de helft nog geen eens weet wat er speelt. En daar moet je je dan in verdiepen want je hebt er wel mee te maken. En je hebt natuurlijk vrijwilligers die zeggen, wat gebeurt hier? En dat is wel iets, ja dat wordt wel belangrijk. Ja, dat is ook een trend, lastig om te zeggen of dat toeneemt. Maar je merkt wel dat de jeugd daar gevoeliger voor is dan vroeger. En dat kinderen van 13/14/15 jaar dat die echt gewoon een fles wodka halverwege achterover kunnen slaan. Vanaf het moment dat ze komen fietsen en de organisatie, ja dat is een half uur. En dan is tie bijna op. Bij ons komen ze dan nog aardig binnen en na een half uur is het gebeurd. En dan valt tie wel. En dan heeft die organisatie wel iemand daar liggen. Kan je van ons daar verwachten dat wij daar capabel genoeg in zijn? Nou dat denk ik niet, daar moet je weer mensen voor in huren. Ja, nou ja daar hebben wij er twee van. Maar kan dat op 1000 man. Ja, en je moet het ook evalueren, nu moet je na elk tentfeest evalueren. Vroeger ging dat gewoon door. Wat is anders, hoe gebeurt en leren van mekaar. Want er gebeurt natuurlijk in de omgeving veel meer. Ja, ik denk dat het indrinken niet anders is dan vroeger. En daar bedoel ik mee dat vroeger je ook kon drinken bij een organisatie. Maar nu wordt het afgeschermd dus wat zegt de jeugd, ja het kan daar niet maar we willen het daar wel. Ze zoeken het toch op en het is iets wat ze willen ontdekken, dat houdt je niet tegen. Of je moet heel goed de gevaren daarin laten zien, maar dat dringt niet door. Of ze zien het toch niet. Of het zijn mensen die daar toch niet gevoelig zijn. Het wordt nu wel moeilijker om aan alcohol te komen voor de jeugd maar daardoor gaan ze het wel weer opzoeken. Als de een het regelt, en ik denk ook dat het financieel beter is dan vroeger. Dat ze wat meer kunnen, vroeger was het dat ze werkte voor het stappen. En nu zie je ze met een mobiel en een scooter, het geld gaat wat makkelijker voor mijn gevoel. Maar dat zal niet voor iedereen gelden. En de wet zegt onder de 18 niet drinken maar ja vanaf 14 wordt het interessant en zo lang wachten dat gaat ons niet gebeuren. Dus we zoeken het wel op. Maar ook met anderen dingen denk ik. En wij proberen dat wel te voorkomen, daar zijn wij wel constant mee bezig om dat op te vangen. En dan ook met, bijvoorbeeld wij hebben vooraf blaastesten als organisatie. Maar ja als je een groot evenement hebt, ben je druk genoeg en krijg je het niet voor mekaar.

In de gemeente Voorst is alcohol toch wel wat er sterk speelt. En gamen, social media wordt wel steeds meer problematisch, zowel voor de opvoeders als voor de jongeren die daar in vastlopen. Scholen die daar vragen over stellen. Dat zijn eigenlijk wel ontwikkelingen waarvan ik denk, dat past wel (niet specifiek) bij de gemeente Voorst, maar dat is denk ik wel wat heel erg specifiek gemeente Voorst is, denk ik nog wel alcohol. Daar zit toch wel wat verschil ten opzichte van de stad. En dan hebben we het toch wel echt over als ik naar preventie kijk, over het gebruik en niet per se over het verslavingsaspect. Wat we net ook zeiden, het gebruik en misbruik van middelen is iets anders dan het verslavingsprobleem. Het gaat echt vanuit de preventie. De gemeente is daar ook mee bezig, met het verantwoord alcohol schenken, met evenementenorganisaties.

Heel veel jongeren zitten stil terwijl ze vaak graag anders willen maar niet weten hoe. Ik trek vaak 1½ tot 2 uur uit voor een gesprek omdat je er dan uiteindelijk doorheen prikt en de pijnpunten boven tafel krijgt. Verslavingsproblematiek speelt ook een rol. Het drugsgebruik

wordt minder, dat heeft vooral met financiën te maken. Daar tegenover neemt het wiet-gebruik toe omdat dit gemakkelijker verkrijgbaar is. Gamen is ook een verslavingsprobleem. Social media en telefoongebruik zijn ook aandachtspunten, wat is acceptabel? Financiën is ook een zorgpunt omdat veel jongeren een studieschuld hebben. Soms kunnen ze niet met geld omgaan en hebben ze geen besef van schulden.

Trends in game- en social mediagebruik en verslaving

Nieuw is dat 5 tot 8% van de jongeren van 13 tot 16 jaar een social media verslaving heeft. Bij meisjes meer de social media, bij jongens meer het gamen. Dat ze niet meer kunnen stoppen, daardoor minder slapen, minder huiswerk maken, minder vrienden hebben. Apps waren er eerder niet, dus dat is echt nieuw. Je kunt met internet altijd overal bij en met de hele wereld spelen. In games zitten veel beloning en triggers om door te gaan.

Gamen is een zware nieuwe vorm van verslaving. Daarnaast wijs ik op de grootste verslaving en dat is alcohol. Er is op dit punt vaak sprake van een dubbele moraal. Het krampachtig vasthouden aan legaal en illegaal op het punt van verslavingsmiddelen zal in de toekomst alleen maar voor meer ellende zorgen. Het specialisme van de zorgverleners gaat verloren. Er zijn te veel generalisten en de overdracht aan specialisten bij bepaalde gevallen vindt niet of te laat plaats. Het grote probleem van Gamen is vooral een probleem van de hedendaagse jeugd.

Gehoorschade leidt op langere termijn tot veel ellende

En de gehoorschade was nieuw voor mij. Het blijkt uit onderzoeken dat er steeds meer gehoorschade is. Procentueel meer kinderen met schade en piepende oren. Het is heel normaal dat als je naar een festival bent geweest je de dag erna nog een piep in je oren hebt. En als die niet meer overgaat dan heb je wel een probleem. En het moet hard, harder, hardst. En als je dan kijkt naar oplossingen, nou het zou dan niet zo gek zijn als je een keer oordoppen zou uitdelen. En natuurlijk willen we dat ook allemaal niet horen. En als ik eerlijk ben vind ik het van de gekke dat we dan oordoppen gaan uitdelen. Ik vind dat je gewoon de muziek zachter moet zachter. Maar okay, dat lijkt allemaal niet mogelijk te zijn. Maar dat is wel iets waar je later last van krijgt. Het moet gewoon wat aandacht hebben, heel licht aan zetten en dan kunnen we misschien heel veel voorkomen.

Kwart van de jongeren tot 25 jaar heeft gehoorschade opgelopen volgens een groot onderzoek van het AMC. Met gehoorschade is het heel lastig functioneren in gesprekken en rumoerige omgevingen. Middelbare scholieren doen geen oordoppen in. Sensatie zit in de muziek voelen in je hele lijf. Jongeren praten over hoeveel decibels ze hebben gedaan. Je moet oordoppen hip maken.

18.2 Middelengebruik onder jongeren en 55-plussers

Het alcoholgebruik is (zwaar) toegenomen

Alcohol probleem; jongeren zijn op minder vroege leeftijd gaan drinken, maar als ze gaan drinken gaan ze meteen heel zwaar drinken (22% van jongeren tussen de 13-16 jaar drinkt veel op 1 moment; "Binch drinken").

Middelengebruik is volgens mij verergerd bij jongeren. Wanneer je naar het waarom vraagt bij hun gebruik, hoor je vaak 'tijdverdrijf', 'ik heb niets te doen'. Ik denk dat de oorzaak gecombineerd is met ouders die tweeverdieners zijn. Jongeren kunnen, omdat hun ouders veel van huis zijn makkelijker experimenteren en makkelijker in de verleiding komen om zich te laten verleiden door alcohol en drugs. Jongeren moeten zichzelf meer en meer vermaken. Jongeren kunnen oorzaak en gevolg niet koppelen, dat kan pas na hun 23e jaar.

Alcohol misbruik: geen idee waarom dat in Voorst zo hoog is. Dat is volgens mij ook niet bekend. Misschien vanwege Pampus en dat er veel ouders zijn die makkelijk zijn met drinken. Slecht voorbeeld doet slecht volgen.

Je moet het middelengebruik daar moet je wel mee bezig zijn. En voor mijn gevoel vroeger dronk je alcohol of iets anders. Bij ons kun je geen sterke drank krijgen. En natuurlijk dronken mensen vroeger maar niet heel extreem. En afgelopen festifly hadden we twee mensen die met een ambulance afgevoerd werden. En dat is coma. En eentje is binnen geweest bij ons om half, en het begon om 9.00 uur. En de ander is niet eens binnen geweest, die is echt buiten bewustzijn geweest. En wij als organisatie hebben daar wel mee te dealen maar daar zijn wij niet voor opgeleid. En daar heb je dan wel mensen voor nodig die een beetje van de EHBO weten. Maar vroeger werd je daar als organisatie niet mee belast. Nu heb je EHBO nodig, je hebt beveiligingsmensen nodig, je moet dit controleren. De verantwoording voor ons als organisatie zijnde wordt wel steeds groter. En het is vrijwilligerswerk dus kun je het daar neer leggen.

Ik zie dat het alcoholgebruik onder jongeren een probleem blijft. Het is vaak een bijkomend iets, verslaving. Als het speelt is het een zeer complicerende factor. Maar ik kan niet zeggen dat het heel veel is. Ik weet ook niet of het specifiek Voorst is maar het is natuurlijk deels een plattelandsgemeente. Dus er wordt veel ingedronken, althans uit onderzoeken van de GGD blijkt dat dit nog steeds een factor is. Ik denk dat het hier nog, bij het Klompenfeest dat het altijd een issue is. En dat zit ook in de maatschappij, het is zo gewoon het alcoholgebruik. Bij jongeren maar ook bij ouderen, de 55 plus groep. Waarom is het zo belangrijk al die wijntjes? Waarom moet het meer en meer. Met roken zijn we er door heen gekomen, dat het niet meer per se hoeft. En bij wijn en andere alcohol is het blijkbaar nog wel zo, dat gezellige er om heen. Het helpt ook niet dat ouderen zoveel drinken, het voorbeeldgedrag wat ouders aan hun kinderen geven. Ook hier als er een afscheid is, waarom moeten daar dan wijntjes en bier bij. Heel veel mensen moeten daarna nog met de auto weg. Ook het voorbeeldgedrag wat je hebt als gemeente.

Ik hoorde van een collega over lachgas en ik heb weleens twee meisjes in de wc betrappt op blowen. In de bovenbouw wordt gerookt. Op het terrein is het verboden, maar in de pauze gaan zij van het terrein af. Het alcoholgebruik is in het dorp zorgwekkend bijvoorbeeld op het Klompenfeest. Het is makkelijk te krijgen via broers, ouderen, wanneer je nog te jong bent. Dit allemaal komt wel goed; het zijn fases. Hoe je als mens in het leven staat, weet ik niet.

Ik hoorde van een collega over lachgas en ik heb weleens twee meisjes in de wc betrappt op blowen. In de bovenbouw wordt gerookt. Op het terrein is het verboden, maar in de pauze

gaan zij van het terrein af. Het alcoholgebruik is in het dorp zorgwekkend bijvoorbeeld op het Klompenfeest. Het is makkelijk te krijgen via broers, ouderen, wanneer je nog te jong bent. Dit allemaal komt wel goed; het zijn fases. Hoe je als mens in het leven staat, weet ik niet.

Drugs- en drankprobleem bij jeugd het komt meer voor dan je denkt. Mensen die pakken de voorlichting niet op. Het opschrijven van het alcoholverbod tot 18 jaar is een “ding”. En bij drugs- en drankproblemen denken mensen dat het alleen in de grote stad voorkomt, maar dit is absoluut niet zo. Een achterliggende oorzaak is de tijd en de veranderende maatschappij. Mensen zijn er achter gekomen dat het anders kan en ze zijn steeds meer op zichzelf gericht. Ook denken mensen dat bijvoorbeeld voorlichting over drugs en drank niet voor hen van toepassing is.

Ook zie ik een hoop problemen met drank. Bussen met jongeren gaan in het weekend naar de uitgaansmogelijkheden. Half lazarus komen ze terug en maken dingen kapot. De politie moet bij terugkomst ter plaatse zijn. Overal is een vergunning voor nodig, hier wordt niet opgelet. Een oorzaak van dit probleem is dat ouders kinderen toch op jonge leeftijd thuis te snel en te veel sterke drank geven. Vader gaat samen met kinderen drank kopen in supermarkt. Van mij mag de “drankleeftijd” wel naar 20 of 21 jaar.

Er wordt veel te veel gedronken door jongelui. Hoe meer je faciliteert hoe slechter het gaat.

Het indrinken is een groot probleem

Maar ook verslaving, dat is al jaren aan de orde. Het hele rookbeleid, fotootjes met de meest afgrijselijke beelden werkt toch niet. Dat is komen vast te staan. Het drankprobleem, ook onder de jeugd gaat gewoon door. Het is niet heel erg makkelijk op te lossen, het wordt zelfs alleen maar slimmer denk ik zelf. Als je ziet hoeveel jongeren dus niet tijdens tentfeesten, of tijdens het uitgaan niet aan alcohol kunnen komen die pakken het gewoon thuis mee. Het begint gewoon met indrinken, en daar zijn de ouders ook allemaal van op de hoogte. Dus eigenlijk is het gewoon dweilen met de kraan open, want ouders weten dat ze bier drinken, die jongens pakken gewoon wat mee, gaan indrinken en gaan vervolgens naar het tentfeest toe. Dus wat zijn we er mee opgeschoten.

Het indrinken thuis is alleen nog maar groter geworden. Als je ziet wat die jongens aan lege flessen vinden tijdens evenementen, dat is gigantisch. Ik denk dat dat heel grote problemen zijn. Drugs heb ik het idee dat dat probleem voorheen wel eens groter is geweest als dat het op dit moment is. Ik kan er niet over oordelen, of dat ook daadwerkelijk zo is, want misschien is het langzamerhand al zo geïntegreerd dat het eigenlijk bij sommigen heel normaal is als om drugs te gebruiken. Vroeger was er in mijn tijd, toen ik jong was, was drugsgebruik, dat wàs toch wat! Jongens die gingen blowen of XTC gebruikten, dat werd lang en breed uitgemeten terwijl dat nu misschien al bijna eigenlijk heel normaal is. Dat drankgebruik dat blijft continu duidelijk zichtbaar. Je ziet ook steeds meer mensen met overgewicht, ook hier.

Er vinden steeds meer drankfeestjes achter de voordeur plaats, doordat er niet voldoende voorzieningen zijn waar jongeren deel aan kunnen nemen.

Verveling door de jongeren. In de dorpen, verveling. Drugs en geen gelegenheden waar

jongeren aansluiting vinden. Gemeente Voorst is relatief klein. Twello heeft één wijkcentrum: het Kulturhus. In Twello zijn wel jongerenwerkers, via Younger at Heart, op straat maar die zijn er niet in de andere dorpen niet in Wilp, Klarenbeek, Voorst.

Het drankgebruik onder jongeren is heel erg groot vooral het indrinken. De gemeente Voorst staat in de top 10 van grootste drankproblemen van Nederland. Overmatig drinken geeft veel psychische en lichamelijke problemen. Het gaat om kinderen van al 14 15 jaar.

Alcoholmisbruik geeft ook veel agressie.

Het probleem van indrinken kan denk ik nog groter worden, nog meer in de anonimiteit. Kleine groepjes, we zien jongeren die hier komen en dan een fles wodka op hebben en soms nog meer en dan gaan ze nog op pad. Ik denk dat je dat niet moet willen. Hier op ingrijpen is lastig. Ook de gemeente kan hier niet veel tegen doen.

Jeugd wil bij elkaar zitten. Indrinken kun je niet voorkomen. Je verzamelt ergens om samen naar toe te gaan en dat is anders dan een aantal jaren terug. Toen sprak je ergens thuis af en daarna ging je op stap. Daar stond ook een kratje bier koud maar geen 10 en dat is nu geen uitzondering meer. Een Voorbeeld: een groepje wordt afgezet en een meisje is zo dronken dat we haar weigeren. En ze is afgezet door een ouder van een van de jongeren. Het kan bijna niet anders of die ouder moet dat toch gezien hebben. Het lijkt dat zo'n meisje willens en wetens hier wordt gedropt. Wij hebben haar ouders gebeld om haar op te laten halen en gevraagd of ze wel wisten hoe ze hier aankwam. Nee dat weten ze dan niet. Ze had een feestje bij een vriendinnetje thuis. We geven wel naar de ouders aan dat dit niet de bedoeling kan zijn maar veel meer kunnen wij er dan ook niet echt van zeggen. Die moeder schrok enorm. Voor ons is het dan prettig dat de ouders weten dat ze zo is gearriveerd en dat ze niet bij Pampus veel te veel heeft gedronken/ heeft kunnen krijgen. Dat is ook wel een verschil met in steden uitgaan. Daar word je op straat gezet en je zoekt het maar uit. Dan "liggen" ze op straat of komen met politie in aanraking. Wij zorgen er meestal voor dat ze door de vriendengroep worden meegenomen en als dat niet lukt, bellen we de ouders om het kind op te halen. Het echte comazuipen komt eigenlijk nooit door het drinken hier. Ze kunnen hier ook best wel een biertje of wijntje teveel krijgen maar het comazuipen volgt meer uit het indrinken vooraf. We hebben een keer met een carnavalsparty een jongen gehad die uit een auto stapte en meteen in de sloot viel. De EHBO kwam net langs en die heeft het beoordeeld maar hij is wel met de ambulance opgehaald. Zelf zijn we daar ook van geschrokken en we zijn vervolgens in de wachtrij gaan kijken en dan worden er meer uitgehaald. Sommige kunnen al weg voor ze binnen zijn geweest. Dat is een probleem.

We merken ook dat ze [red: jongeren] eerder naar grotere feesten gaan of naar de steden. Ze geven ook wel aan dat ze daar eigenlijk makkelijker aan drank en zo kunnen komen. Ik bedoel dat dan ook gerelateerd aan leeftijd. Op de grote feesten kunnen jongeren meestal toch makkelijk aan drank komen in de massa. Sinds de leeftijd op 18 jaar is gekomen is er ook wel weer een vorm van drankmisbruik. Met drankmisbruik bedoel ik dat toen we van 16 naar 18 gingen je overal weer drankketen zag verschijnen om in te drinken. Dat zag je ook toen binnen niet meer gerookt mocht worden. Daar was Pampus heel streng in. Binnen werd echt pertinent

niet meer gerookt. Als je dat deed dan werd je eruit gezet, klaar. Later was je wel weer gewoon welkom, dat was dan geen probleem. Bij 3 keer er uitzetten werd dit opgeschreven en was het blijf maar een tijdje weg. Er ontstonden groepjes en er werd een hoekje in een schuurtje afgetimmerd en daar kon je roken en drinken zonder controle. Na een tijdje werd het normaal dat je nergens binnen mocht roken en werd er weer meer uitgegaan. Met het verhogen van de alcoholleeftijd zag je hetzelfde. Er werd weer ingedronken in keten. Om 11, half 12 kwamen ze naar Pampus als ze nog zin hadden. En dan had Pampus te maken met jeugd die al genoeg gedronken heeft en die je niet binnen kunt en mag laten. En je weet niet wat ze dan gaan doen, waar ze naar toe gaan en of ze nog veilig thuiskomen. Je hebt er niet veel over te zeggen maar ik zie het wel als een probleem. Een lastig punt is hierbij wel het aanspreken van jeugd wanneer ze te veel hebben gedronken. Dat willen ze niet horen en al helemaal niet na het indrinken. Ze gaan niet voor niets uit tenslotte. Bij uitgaan hoort drinken en ze accepteren moeilijk een weigering. Die problemen voorzagen we al wel en die komen ook naar voren.

Jongelui hebben meer mogelijkheden om aan alcohol te komen

Drankmisbruik is ook een probleem en dan vooral onder jongeren. Als ik zie welke hoeveelheden alcohol geconsumeerd worden in het MFC, dan heb ik daar zorgen over. Ja, het is goed voor de omzet en ik drink zelf ook wel eens wat, maar het schrikbarend hoelang de 3e helft van de wedstrijd duurt. De jongelui beschikken tegenwoordig ook over veel financiën. Kijk eens hoeveel mensen met een slok op in de auto stappen. Kijk eens wat voor baldadige vernielingen er gebeuren en dat ergert me.

Ja, en met de carnavalsvereniging heb ik wel gezien dat het alcoholgebruik toenam. En mijn insteek was zoveel mogelijk verkopen want hoe meer ik verkocht hoe meer ik kon doen. Maar ik had ook wel eens medelijden met de jongen van 14-15 jaar van jonguh, jonguh zuip niet zoveel. Ja, dat kwam ook dat ik vrij betrokken was bij het alcoholbeleid bij de gemeente. En inmiddels is het ook 18 jaar geworden en ik was daar wel voorstander van. En ik kan mij ook wel voorstellen dat een hele hoop mensen daar wel over zaten te mopperen. Ja, want dan gaan ze veel vernielen, jongeren tussen de 14 en 16 jaar als die alcohol op hebben dan vervielen ze heel veel. En nu hebben we beveiliging nodig per 250 man. Je loopt zo onder de controle, en dat vond ik erg dat je dat niet zelf onder de controle had.

Het uitgaansleven is veranderd. Er is een veelheid van feesten / festivals waarin jongeren "los gaan". Pampus heeft als vertrekpunt "verantwoord leren uitgaan" zodat jongeren "leren" uitgaan. Tenminste... zo heb ik het zelf ervaren. Wij dronken ook wel en biertje en dat kon al vanaf 14 jaar en later vanaf 16 jaar. Het leren verantwoord uitgaan is iets wat ik eigenlijk het mooiste punt van Pampus vind, een maatschappelijk doel.

Het drugsgebruik is (zwaar) toegenomen

Wat ik in de gemeente Voorst zie: een groot probleem is dat jongeren drugs gebruiken. Jongeren op jonge leeftijd al binnen culturen van sport grote hoeveelheden drugs gebruiken.

Ik zie een toenemend drugsgebruik en dat verontrust mij. Ik zie dat bij jongeren en ook in de leeftijdsgroep 20 en 30 jarigen. Niet alleen het lichte spul maar ook het harde spul. Het is niet zichtbaar maar wel gaande. Ik ben 35 jaar en zie het ook in mij eigen sociale omgeving. Ga

zelf ook naar festivals. Je ziet aan de mensen dat ze gebruikt hebben. Ik zie dat gedrag ook in de plaatselijke kroegen. Elke generatie heeft zijn ding. Zit ook het zoeken naar eigen identiteit in. Door drugsgebruik kan wel je zelfcontrole weg vallen. Aan de andere kant, worden al die jongeren verslaafd? Nee. Maar toch!

En roken dat gaat wel, dat vind ik niet tegenvallen hoe dat de laatste jaren gaat sinds dat verboden is in publieke ruimtes. Dat is een goede zet geweest. Je ziet wel bij jongeren het wietgebruik, paddo's toenemen. Maar als huisarts voltrekt zich dat toch wel uit mijn zicht. Wiet hoor ik wel, maar paddo's eigenlijk nooit. We hebben denk ik vier of vijf keer per jaar jongeren met wietproblemen die dan dagelijks roken. En die jongeren zelf vinden dat nooit een probleem maar de schoolprestaties zakken en dan komen op een gegeven moment ouders mee op spreekuur en dan pakken we dat meteen op. En van wiet weten we dat is toch wel een rotmiddel. Ja, dat leidt tot grote mate van concentratieverlies, verslaving steeds meer, apathie dat soort dingen. Ja, vroeger vonden we wiet, nou ja een jointje roken maakt niet uit. Maar vooral bij jongeren zijn we toch wel bang dat het leidt tot chronische problemen. Ik hoop dat het bij heel veel mensen bekend is dat een jointje vooral op jonge leeftijd bij mensen echt niet goed is. Ik weet niet of dat bekend is maar ik hoop het wel. Ik heb wel een aantal mensen, dat zijn dan studenten dan willen ze opeens hun Ritalin tabletjes en dan een tijd niet. Waar ik dan wel eens denk volgens verkoop je dit aan je medestudenten maar daar kan ik weinig mee. En het Ritalin gebruik zien wij in het algemeen wel toenemen en wij verdenken dat ze dat niet altijd voor zichzelf gebruiken en aan anderen geven neemt ook wel wat toe. En dat is binnen de gezondheidszorg wel een bekend probleem maar dat blijft lastig. En rondom tentamenperiodes nemen ze dat op en dan denk ik, kan. Kan dat je dit nodig hebt maar het kan ook zijn dat je dit voor 10 euro per pil doorverkoopt. Ik heb het nog nooit zelf geprobeerd maar er zijn wel heel veel studenten die daarmee nog even een paar uur extra kunnen studeren per dag. Het is bijna geaccepteerd als je het zo hoort. En ik hoor er op de lange termijn ook weinig problemen van. Dus of het heel slecht is weet ik niet. Maar alles wat je met die kop doet, ja... met een hamer op je kop slaan is ook niet verslavend maar dat wil je ook niet elke dag doen.

Het begint bij de ouders

Maar het begint ook bij de ouders. Met 16 jaar en soms nog jonger mogen jongeren van ouders wel "een paar biertjes". Dat horen we ook aan de bar als we nee zeggen. Jongeren roepen dan dat het thuis ook mag. Dan is het nog de vraag wat er mag en wat ouders weten. Wat gebeurt er in de "keet". Er is soms wel wat toezicht maar niet altijd. Hier is wel toezicht. Je wordt naar buiten gezet of als je de boel onder kotst moet je het zelf opruimen.

Gamen is de uiting, maar het komt voort uit slechte begeleiding en opvoeding. Er zou meer inzicht moeten zijn in de zogenaamde pedagogiek van de levensloop. In elke fase van het jonge leven kan ingespeeld worden op de vragen en behoeften die dan spelen. Wat ook meespeelt, zijn de omstandigheden die wel veranderen. Denk hierbij aan de digitalisering (Gamen als gevolg), economische en gezinssituatie (2 inkomens noodzakelijk / gebruik van kinderopvang e.d.) en de individualisering.

Toename van drankgebruik onder 55-plussers

Er is een aantal sluipmoordenaars, waaronder alcohol gebruik. Ik zie dat er een verschuiving plaats vindt naar andere vormen van verslaving, makkelijk te bereiken. Veel gewoonte drinkers onder de 55Plussers. Op het platteland komt de alcoholproblematiek vooral veel voor. En dit begint al jong. Ik zou ervoor pleiten hier veel voorlichting op in te zetten.

Preventie eindigt niet bij jeugdigen, maar begint ook bij de mensen van mijn leeftijd. Het begint met 55. Mensen die wat meer tijd krijgen, want ook daar zitten veel risico's. Ouderen drinken ook veel. Hoe steek je daar op in. Als je naar een thuiszorgorganisatie gaat moet je maar eens vragen hoeveel cliënten zij hebben die ze elke avond weer van de grond moeten rapen. Omdat ze teveel gedronken hebben en uit de stoel vallen. Elke avond! En waar nooit een keer gevraagd, wat doen we er eigenlijk mee. Moeten we niet eens aan een ander vragen wat er aan de hand is, maar gewoon elke avond weer opgeraapt wordt. Wat je ziet is dat er steeds meer mensen met heel veel vrije tijd zijn. Een heel belangrijke negatieve trigger voor verslaving is teveel vrije tijd en nutteloos en doelloos voelen. Als je dan gevoelig bent voor verslaving, alcohol of wat dan ook. Dan ligt daar een groot risico. Wat ik wil aangeven is dat we het moeilijk vinden om daar maatschappelijk aandacht voor te krijgen. Als het over jeugd gaat, komt het nog wel op een politieke agenda. Met ouderen is dat toch minder. Gemeenten herkennen en zien het ook wel maar om er dan ook daadwerkelijk iets mee te doen is een stap 2 die lastig is. Je hebt ook een ander netwerk nodig, dat is niet per se een logisch verband. Ouderen zorg en verslavingszorg zouden we meer samenhang in kunnen aanbrengen. Daar hebben wij zelf ook nog een missie in.

Als je bijvoorbeeld kijkt naar de babyboomers, die gaan nu allemaal met pensioen, binnen die groep wordt best veel gedronken. Eerder was het zo, dat werd alleen in het weekend gedaan. Nu hebben ze alle dagen weekend. En dat heeft effect op het alcoholgebruik. Als je daar meer richting voorlichting kunt gaan zodat mensen eerder aan de bel kunnen trekken, dan voorkom je natuurlijk erger.

En ouders moeten goed betrokken worden bij de voorlichting over drugs en drankprobleem op de scholen. Ouders moeten "voet bij stuk houden" dat er (ook thuis) geen alcohol wordt geschonken onder de 18 jaar.

18.3 Het middelengebruik heeft gevolgen

Negatieve gevolgen middelengebruik

Jongeren raken van het pad af door drugs, alcohol. Je ziet ze afglijden, dat wil je voorkomen. In principe bereik je de jongeren wel. Oorzaken zijn echtscheiding, traumatische gebeurtenis, ADHD of iets dergelijks, beperking, verkeerde vrienden. Je moet in kaart brengen wie de vrienden zijn. De ouders hebben soms geen zicht op wie de vrienden zijn. Ken je netwerk!

Het grootste probleem wat ik signaleer is alcoholgebruik. Dat is legaal, geaccepteerd dus, maar er liggen allerlei relaties hiermee zoals huiselijk geweld, overlast, agressie in het uitgaansleven etc. etc. Als politie proberen wij zoveel als mogelijk daadwerkelijk achter de zogenaamde voordeur te komen. Daar is vaak sprake van multiproblematiek. Er is dan geen

sociaal vangnet en er zijn veel verschillende instanties mee bezig. Nogmaals, alcoholgebruik beschouw ik als het grootste probleem. Het gebeurt, zeker bij ouderen, achter die voordeur en het lijkt maatschappelijk geaccepteerd te zijn. Misschien is het een gevolg van eenzaamheid, een vlucht. Maar dat zal het lang niet altijd zijn. Het gebrek aan signalering vind ik ook aanwezig. Zoals al aangegeven kan eenzaamheid een achterliggende oorzaak zijn van alcoholisme. Maar traumatische ervaringen, verdriet etc. zijn ook mogelijk.

Gebruik levert verzuim op, kan spijbelen opleveren, dat kan uitlopen op agressief gedrag, stelen, dat jongeren daarin afglijden. Dat kost uiteindelijk weer heel veel geld voor de gemeente. Als je naar alcoholgebruik kijkt, het vernielen, dat wil nog niet eens zeggen dat ze verslaafd zijn, maar puur dat ze onder invloed dingen doen waar ze later spijt van hebben wat veel geld kan kosten. Gamen en social media, dat jongeren niet meer op school komen, omdat ze te veel achter het spelletje blijven hangen. Ouderen, die vereenzamen, wat natuurlijk problematiek oplevert. Verslaving zit op alle vlakken. Van jong en oud, kinderen van verslaafde ouders vind ik ook altijd een hele belangrijke. Daar zit een heel taboe op. In elke gemeente zijn er gewoon heel veel kinderen die een verslaafde ouder hebben. Ze zijn natuurlijk ook weer een risico om zelf later verslaafd te worden. Dus als je op tijd jongeren in beeld hebt en daar de juiste interventies op zet, kun je gewoon heel veel leed proberen te voorkomen.

Er komen meer risico's aan het gebruik van middelen. Bij middelengebruik (wiet, jointje roken), lijkt het onschuldig, maar de werkzame stoffen zijn vertienvoudigd ten opzichte van jaren geleden, is het risico op het ontstaan van afhankelijkheid groot. Een klein deel heeft door middelengebruik ook meer kans op het ontwikkelen van psychotisch worden, psychiatrische ziekten. Ook alcohol is een groot probleem. Je geeft iedere keer een dreun aan je hersenen door het drinken van alcohol. Voorlichting hierover is erg belangrijk. Voorkom gebruik! Alcoholgebruik is in deze gemeente een groter probleem dan drugs. Denk ook aan tentfeesten.

Vroeger was het normaal om naar het eindfeest van de basisschool met een kratje bier te gaan. Tot je 23e ontwikkelen je hersenen zich. Weefsel is in ontwikkeling en dan is het gevoelig voor schade door alcohol. Een derde van de 4e klassers is een binge drinker. Een binge drinker is 5 of meer glazen alcohol per evenement. Het is afgenomen maar het verbod wordt niet altijd gehandhaafd. In sportkantines bijvoorbeeld wordt nog veel gedronken. Dat is ook lastig, want het is de inkomstenbron van de vereniging.

Het is het kip en het ei verhaal; verslaving geeft ook vaak een economisch verhaal, gezondheidsproblemen, geen goede ouder kunnen zijn etc. Dit geldt voor zowel jongeren als volwassenen. De zwakkere groepen (ook te denken aan jongeren met een verstandelijke stoornis/beperking, geboren door een verslaving van een ouder) en mensen met andere beperkingen. En landelijk is de verslaving van volwassenen meer bekend dan die van de jongeren tot 23 jaar bij de verslavingsregistratie. Jongeren zijn volwassen vanaf hun 18e jaar, maar hun hersenen (frontale kwab) zijn pas volgroeid vanaf hun 23e levensjaar. Zie de NIX reclame. De ambitie zou moeten zijn dat jongeren gezond hun 23e jaar bereiken met tot die leeftijd een levensstijl die drugs- en alcohol vrij zou zijn. Zodat er geen uitval op scholen is.

Negatieve gevolgen van middelengebruik onderschat

Over het algemeen (ook op gemeentelijk niveau) wordt er zwaar onderschat wat de gevolgen zijn van alcoholgebruik. Alcohol staat op nummer 1 van verslavende middelen. Het gaat om gezinnen die verwoest worden en de hoeveelheid aan hulpverleners die er op gezet worden. Mezelf zie ik hierbij als voorbeeld. Ik heb een verslaving. Komt voor een deel voort uit mijn jeugd. M'n moeder was alcohol verslaafd. Op mijn 13e uit huis geplaatst. Op mijn 16e ben ik op mezelf gaan wonen. Wat doet het met jou als persoon als je in zo'n gezin opgegroeit. Je bent een beschadigde jongere.

Wat mij verbaast, is hoe drugsgebruik normaal is geworden onder jongeren. Als je vroeger naar Pampus ging dan was het veel minder strikt. Jongeren dronken in de keten. Misschien is het roken en drinken wat afgenomen door het 18+ beleid. Maar daarentegen zie ik onder jongeren veel pillengebruik. Op festivals, feestjes, verjaardagen, overal, het wordt normaal. Ook het snuiven wordt een trend, dat is heel verslavend. In Twello zijn ook veel drugskoeriers. Het is mentaliteit, een cultuurverandering die er langzaam in sluipt. Ik ben benieuwd of jongeren de input weten op hun lichaam, hun cognitieve vermogen en de gevolgen op langere termijn. Als zij straks allemaal 80 zijn, met allerlei klachten als gevolg van het huidige drugsgebruik, dan kost het ook heel veel geld.

Ook zie ik een toename van jongeren die in de knel zitten. Het is niet alleen de verslaving wat het probleem is, maar ook het gezin. Veel mensen die zich met het probleem bezig houden. Kern van het probleem is dat het onderschat wordt wat de gevolgen zijn van alcohol gebruik en wat het met gezinnen doet, vooral bij de kinderen en de partners. Het probleem wordt steeds groter omdat alcohol steeds gewoner gevonden wordt. Ik ben echt woest geweest toen ik hoorde dat iemand had bedacht (wetsvoorstel?) dat er in de winkels alcohol geschonken zou worden met name in kleding winkels. Zijn ze helemaal mesjogge geworden! Aan de ene kant ben je miljoenen kwijt aan de hulpverlening om vervolgens in een kleding zaak alcohol te schenken. Aanmoedigingsbeleid. Averechts signaal. Zorg voor bewustwording over alcohol. Wat doet alcohol met je, je omgeving en je kansen.

Er worden ook veel middelen gebruikt onder jongeren, dat is niet per se slecht want tussen middelengebruik en verslaving zit een heel groot scala aan mogelijkheden. Maar je ziet dat jongeren zich niet altijd bewust zijn van de gevaren die sommige dingen met zich mee brengen. Die denken dat het roken van een blowtje hetzelfde is als het roken van crack. Daar zit wel verschil in, bijvoorbeeld bij het afkicken, van crack af kicken is bijna onmogelijk.

Medisch gezien is het ook een probleem. Jongelui die drinken realiseren zich niet goed dat alcoholgebruik in de groeifase een negatief effect heeft op de ontwikkeling van de hersenen. Ik heb 40 jaar in het onderwijs gewerkt en als je hoort wat ze allemaal mogen. Ja, het is ook een probleem dat mede veroorzaakt wordt door de ouders.

Natuurlijk kennen we in Twello ook dealers en drugsproblemen. Maar in verhouding, het drankprobleem wordt denk ik onderschat. Met alle keten en alles, als je 17 bent en je drinkt niet dan ben je bijna bijzonder, terwijl dat normaal zou moeten zijn. En ook bij ouders, vind ik, wordt het nog steeds als normaal ervaren. En dan spreek ik meer vanuit m'n eigen ervaring.

Toen mijn kinderen eigenlijk nog niet dronken en dat iedereen zei; ah, dat kan je wel verbieden, maar dat helpt niks. Maar ik geloof daar nog wel een beetje in. Dat vind ik wel een probleem dat nog groot is.

Ja, ik denk dat het probleem, het is zo geaccepteerd. Laatst las ik ergens 'geaccepteerde harddrugs'. En zo is het eigenlijk wel, want het doet iets met je hersenen. Als iemand een keer een blowtje neemt dan vinden we dat heel ernstig. Ik bedoel als ouder zit ik echt niet anders in elkaar. En een biertje is dan eigenlijk veel gewoner. Terwijl als je ziet wat alcohol met je hersenen kan doen, is het extreem. Wij willen daar toch nog te weinig aan. En ik heb het idee dat hier in de contreien ook, zo'n keet is allemaal heel gewoon. En ouders vinden het ook gewoon om daar kratjes bier neer te zetten. In onze vriendenkring hebben we best veel discussies gehad. Van ach kom op, als je er bij bent dan gaat het allemaal wel. Je moet het begeleiden het drinken. Het zal allemaal wel... Ik vond het ook ingewikkeld. Maar ik vond het ook heel bijzonder. Het begon, onze zoon was 13/14, we waren op het klompenfeest. Zag ik opeens vriendjes lopen met bier. Toen dacht ik huh?? Wat gebeurt hier? En ook gewoon door ouders aangereikt. Hij toen ook, ja iedereen doet het wel hoor mam. En jij dan? Nee, ik ga dat nog niet doen, ik zal het wel zeggen als ik het wel ga doen. En inderdaad, dat dan ook op een feestje van de voetbal, dat dan andere jongens gauw wat in de beker doen, want ja je moet natuurlijk wel meedoen. Dat hij ook zei, maar ik wil dat niet. En toen was hij 17 jaar en een paar maanden, hij was naar Spanje geweest. Toen zei ie dat hij ook z'n eerste biertje had gehad. Toen heb ik ook gezegd dat ik trots was op hoe lang hij het had volgehouden. En dat ik hoopte dat ie het nu ook nog even in de perken kon houden. Nu studeert ie, dus is het helemaal van god los, denk ik. Maar binnen een groep is daar dus, en niet alleen jongens van het vmbo ook van het vwo, een druk. En dan is het hier in de buurt, zijn vriendjes uit Deventer was minder met drank dan de vriendjes hier van de voetbal. Die buitengebieden lijken het ergst.

Ik heb nu binnenkort een klasse-uitje, heel leuk, bij een boerderij. Ze krijgen ook iets van school. En geen alcohol he? Dat weten jullie. Anders kom ik sowieso niet en krijgen jullie ook geen geld van school. En die zijn 14/15. Dat is niet anders dan 15 jaar geleden, maar ik denk dat de extremen erger worden. Toen had ik nog nooit coma-zuipen meegemaakt. Ik vind het drinken hier altijd, dat het hier zo normaal gevonden wordt in deze regio. Ik weet niet of het erger is geworden, maar ik vind het wel zorgwekkend dat het nog steeds zo is. Het is nog steeds normaal. De landelijke tendens is blijkbaar wel dat het wat opschuift. Sommigen zijn wel wat slomer, die zijn zondagavond weggeweest. Aantal jaar geleden werd ik gebeld door een moeder. Haar zoon had een onvoldoende gekregen voor bewegen en ergonomie. En toen zei ze, maar sorry hoor, als u maandag het eerste uur dat vak geeft... Maar bijvoorbeeld voor een schoolfeest, dat je kinderen moet laten tekenen dat ze niet drinken. Volgens mij deden we dat vroeger niet, als in op papier vastleggen. Een paar jaar geleden werd er op examenfeestjes bier en wijn geschonken, dat kan nu echt niet meer. Het is onder kinderen een probleem, maar er zijn natuurlijk ook gezinnen waar alcohol een probleem is. Vroeger gingen we nog op huisbezoek aan het begin van het 1e jaar, dan kreeg je weleens een biertje in plaats van koffie aangeboden.

Ook vind ik dat de problemen omtrent roken en gebruik van drugs, ook onder jongeren, onderschat worden, men heeft geen idee hoeveel er wordt gebruikt. Het lijkt onderling of het heel normaal is dat men rookt en ook drugsgebruik zie ik. En ze kunnen aan drugs en sigaretten komen ook, ik vraag me af hoe ze dat kunnen betalen. Er schijnt toch nog steeds makkelijk aan drugs en sigaretten te komen te zijn, ouders zijn vaak in de veronderstelling dat hun kind niet gebruikt. Het is ook geen open gespreksonderwerp. En iets wat verboden is blijkt toch aantrekkelijk te zijn om toch te proberen. Mathijs van Nieuwkerk zit ook gewoon op tv te vertellen dat hij drugs gebruikt heeft, alsof dat de normaalste zaak van de wereld is. Ik zie dat niet zo.... Het lijkt wel of wat er verboden wordt juist meer aantrekt om toch te gebruiken. We zouden een meldpunt verslaving moeten organiseren, ik weet trouwens niet of die er al is maar maak het in ieder geval bespreekbaar, haal het uit de taboesfeer. Politie heeft hier ook een overheidsfunctie in door mensen op te pakken en aan te spreken En ook ouders spelen hier een rol in door duidelijk te maken dat roken en drugs niet normaal zijn.

Ik heb er niet direct mee te maken. Drank door jongeren. Dat is zorgwekkend dat het normaal gevonden wordt. Als ik zie in verenigingen, bijvoorbeeld een voetbalclub dat het normaal is dat kinderen drinken. Ik zag op een facebookpagina van een voetbalclub kinderen met glazen bier. Heel veel ouders vinden het heel normaal. Drinken is normaal.

Het is een landelijk probleem. Op het platteland is het niet het minste probleem. Het hoort bij de leefstijl. Je herkent veel van de tv-serie *De keet*. Het begint bij de ouders. Ik hoor heel vaak dat ouders zeggen 'ze kunnen beter thuis drinken dan bij hun vrienden.' Wij houden de wettelijke regels aan. Je hebt het over de risico's. Ouders zeggen: 'nou dat deden wij toch ook?' Er zijn meer inzichten, dat het schadelijk is. Het subsidiebeleid voor verenigingen zou daarop aangepast kunnen worden. Bij een incident op de kermis zijn behoorlijke boetes betaald. Er zijn stevige afspraken gemaakt. Het komt door de ouders, de cultuur en de verenigingen: een biertje na afloop moet gewoon kunnen. Dat zij natuurlijk hersenschade oplopen, minder goed leren, het remt in de ontwikkeling, Voor degenen die er gevoelig voor zijn: verslaving, comazuipen. Ouders en de cultuur. Drinken uit verveling komt niet zo voor. Er zijn keten. Je kunt ook in een keet zitten zonder alcohol. Het is niet de keet op zich, maar de gewoonte dat er bier bij hoort. Blijkbaar is het doel dronken worden.

Middelengebruik versus verslaving: wat is veel?

Ik denk middelengebruik is gewoon iets wat in de maatschappij verweven zit. Daar ontkom je niet aan en de oorzaak, ja, bij kinderen van verslaafde ouders, dat de ouders daarin zijn doorgeslagen en dat van alcoholgebruik, dat zit ook gewoon heel erg in onze maatschappij. Daar moeten nog zoveel integrale impulsen aan gegeven worden denk ik om dat goed op de rit te krijgen. We zijn er natuurlijk in de gemeente al mee bezig geweest, maar ik denk dat dat altijd doorontwikkeld moet worden. Want we zijn er nog lang niet. Het maakt ook niet zoveel uit of dat nou alcohol, drugs, gamen of social media is, de oorzaak is dat jongeren ook, wel met een achterliggende reden gebruiken, maar de meeste jongeren die gebruiken gewoon omdat ze puber zijn en die willen experimenteren. Als je naar het preventieve stuk kijkt, dan is er een aantal jongeren die daarin doorslaan, omdat ze het positief ervaren of omdat ze er voordelen van hebben. Maar je hebt natuurlijk genoeg jongeren die gewoon gaan gebruiken en

dat kan problemen opleveren die je ook graag dat in goede banen wilt leiden. Maar dat die uiteindelijk niet verslaafd worden, maar wel misbruiken. Dat vertel ik ook altijd, het verschil tussen misbruik en gebruik en verslaving. En dat zijn denk ik wel twee deelgebieden waar ook aandacht voor moet zijn.

Over het teveel drinken en jeugd heb ik ook wel een visie. Met vrienden ging ik vanaf ongeveer 14 jaar naar Pampus en we dronken best veel. We zijn wel allemaal goed terecht gekomen ondanks stevig drinken. Ik zie niet direct dat het zo schadelijk zal zijn. Maar het klopt denk ik dat er meer gedronken wordt en er zijn grenzen, ook voor je gezondheid. Ik denk niet dat op het platteland veel vaker wordt gedronken. In het weekend misschien wel. Begint nu al wel meer op vrijdag(avond). In de steden misschien meer, maar dat weet ik niet.

Wat is een maatschappelijk probleem? Drank, Drugs. Ja, er wordt vast heel stevig gedronken hier. Maar of dat meer is. Ik denk dat hier vrij veel gedronken wordt. Gemeente Voorst heeft wat dat betreft wel een slechte naam. Volgens mij is het een gemeente met het hoogste drankgebruik onder jongeren. En zuipketen. Volgens mij gebeurt er niks exceptioneels. Maar wat is de norm. Als je vier glazen drinkt in de week ben je al alcoholist. Nou, dan ben ik het ook.

Ik vind het allemaal nogal meevallen met de problemen. Neem nou de hangplekken voor de jeugd in Twello, die achter het gemeentehuis. Er wordt wel wat geblowd etc., maar wie heeft daar nu last van? Wat mij betreft wordt de gehele keten van softdrugs gelegaliseerd. De criminaliteit is het grootste probleem, dus legalisering heeft wat dat betreft een preventieve werking.

18.4 Het gebruik van alcohol en middelen uit de taboesfeer

Alcoholgebruik blijft vaak verborgen

Alcohol is een probleem, zonder dat we het door hebben wordt er veel gedronken bij klanten. Bij alcohol kan er een verslaving achter zitten. Er zitten hele gezinnen achter dit probleem. De problemen kunnen met elkaar te maken hebben, verslaving – geldproblemen – verslaving. In kleine dorpen worden de problemen verborgen gehouden, waardoor het probleem niet opgepakt wordt.

Ik weet niet of er in Wilp drugsproblemen zijn, comazuipen, daar weet ik niet zoveel van. Verenigingsleven vervulde af en toe het vangnet, toneelvereniging en zo want die gaven een bepaalde binding.

Er zijn veel alcoholproblemen in het dorp, je ziet ondanks dat het vaak verborgen achter de voordeur zit, dat dit wel meer naar voren komt. Er wordt meer bovenop gezeten als voorheen, met name woningbouwverenigingen kijken meer naar de mensen die te laat betalen of waar signalen zijn dat er wat aan de hand is. We zijn 10 jaar geleden begonnen als OGGZ in Voorst en je ziet wel een toename van cliënten.

Problematiek van middelengebruik bespreekbaar maken

Alcohol- en drugsverslaving komen veelvuldig en problematisch voor in het dorp. We doen als lokale samenleving daarvoor de ogen dicht. De problemen die daaraan vastzitten zijn zelfs niet bespreekbaar. Ik stelde dit wel vaker aan de orde tijdens feestelijke bijeenkomsten maar kreeg nul op 't rekest. Het gaat om de openheid tussen ouders en kinderen. Het gaat er dan om: "Weet je t niet of wil je t niet weten?" Er gebeurt meer dan je denkt. Je weet bijvoorbeeld niet wat bij FC Voorwaarts gebeurt. Drankgebruik is nu eenmaal sociaal geaccepteerd en de middelen zijn er en zijn niet duur. Mensen willen problemen die er zijn, niet horen of bagatelliseren deze. Van mij hoeven we niet volledig alcoholvrij te worden maar we moeten wel bereiken dat de problematiek bespreekbaar wordt. Daarvoor iedereen bewust maken zodat zij zelf in staat zijn er open over te spreken.

We moeten bereiken dat het in ieder geval bespreekbaar wordt. Dat het uit de taboesfeer komt. Dat het gewoon een gespreksonderwerp is, zonder dat er een hele lading aan vast zit. Je kunt beter komen voor een gebroken teen, dan met een probleem van te veel drinken.

Door voorlichting maak je dingen makkelijker bespreekbaar. Wanneer je een stukje psycho-educatie geeft ten aanzien van alcoholgebruik, kunnen mensen ook wat meer er over nadenken: 'hoe werkt dat bij mij, moet ik er wat mee, wil ik er wat mee'. Veel heeft te maken met te weinig kennis van zaken, bij degene die het betreft.

18.5 Wat kan de gemeente doen?

Gemeente moet meer kaders stellen voor alcoholgebruik

Er hoort natuurlijk wel bij dat alcoholgebruik in onze maatschappij "status" heeft. Overheden, maar ook bedrijven en instellingen zouden eens goed moeten nadenken over welke boodschap ze willen uitzenden naar jongeren. Neem als voorbeeld de dorpsfeesten (De Klompenmarkt): welke eisen in de vergunningen zijn kaderstellend voor dit onderwerp. De gemeente mag daar wel meer op de voorgrond treden, misschien wel sturen.

De voorlichtingscampagnes en wetenschappelijk onderzoek wijzen uit dat drinken slecht is. Het is wijd en zijd bekend. Er wordt al veel voorlichting gegeven. We moeten bereiken dat ouders er meer van bewust zijn. In principe wordt er al veel gedaan. Qua verenigingen: Er is een machtsmiddel met de subsidies. Maak een goed alcoholbeleid. De boete op de kermis. Toen was het wel klaar. Er moet meer controle zijn en de sancties duidelijk maken. Dit accepteren wij niet. Het is beter voor de gezondheid van de jongeren. Er is minder overlast. Dit geeft maatschappelijk een grote kostenpost. Als het extreem is, veruïneert je je eigen leven. Dat leidt tot verslaving en 2 à 3 niveaus zakken op school.

Gemeente moet niet te strak handhaven rond alcoholgebruik

Natuurlijk verslaving, als ik dan kijk, drank of wat dan ook, hoe cru het ook is, werkt de gemeente het niet zelf een beetje in de hand, door zo'n superstrak beleid te zetten. De jeugd alleen maar stimuleert om in drankketen te gaan zitten. Dat is het enige wat er gebeurt. We hebben natuurlijk een verschrikkelijk mooi pand in Bussloo staan, Pampus, alleen die hoeft maar wat te organiseren en er staan 2 pipo's van de gemeente te controleren. En die zijn

gewoon elke keer het haasje met dikke boetes. Als er maar eentje van 15 een drankje aanraakt, dan vind ik dat de gemeente, op dit punt, het probleem zelf veroorzaakt. Vroeger ging je naar Pampus en dronk je met 14 een biertje, en dat ging goed. En als je iets te blauw was, dan kreeg je niet meer, en we bellen je ouders wel. Nu zitten ze in die drankketen en er is totaal geen controle. Die drankketen zitten overal. Die zitten in schuren, in woonerven, die zitten overal. Als je dan dat puntje bekijkt, natuurlijk moet je handhaven, je hebt wettelijke dingen. Dan denk ik wel eens, van hoever moet je gaan in deze?

Pampus vind ik een heel belangrijk maatschappelijk punt in de gemeente Voorst. Ik heb zelf natuurlijk jaren in die actiegroep gezeten, anders ga je daar niet voor in de bres. Ik vind het wel een heel belangrijk iets. Als ik voor mijn eigen kinderen kijk, mijn eigen dochter kijk, die is dan 15, die gaan alleen naar een feestje, maar voor de rest zoeken ze elkaar op in de schuur. Want dan kunnen die jongens een biertje drinken. Zij zal dat misschien best wel af en toe doen, maar ze gaan niet meer naar Pampus, in dat opzicht, natuurlijk moet je handhaven, maar soms heb ik wel het gevoel, het is een makkelijke prooi, laten we die maar eens controleren. Vroeger hadden we dat niet, toen gingen we gewoon naar Pampus.

Voor wat betreft de verslaving. Niet/wel in die drankketen, het is natuurlijk wel gezellig om met je vrienden samen te zitten. Ik bedoel er een beetje mee, van je hebt een wetgeving, maar soms moet je, en ik vind als gemeente zijnde ook, een beetje af en toe een keertje “zo” kunnen doen en willen doen. Je weet dat als je 14/15 bent dan mag je geen biertje drinken, maar ik denk hoe meer je gaat zeggen dat het mag niet en het is verboden, hoe meer het stiekem aan die achterkant gebeurt en je er geen zicht op hebt. Als ik hier kijk met het carnaval, dat was dan toevallig gemeente Apeldoorn, dat er dan gemeenteambtenaren in een nonnenpak gaan controleren, of mensen een biertje drinken, dan heb je een ander soort maatschappelijk probleem...Natuurlijk heb je controle, dat ze daar 1 op 1 boetes gaan uitdelen, dat is volgens mij ook weleens bij Pampus gebeurd, dan denk ik, soms moet je ook eens iets door de vingers laten glippen, waardoor je die jeugd ook bij elkaar houdt en er ook een sociale controle is. Als ze nu met 5-6 man in een drankkeet zitten, heb je geen controle. Heb ik als ouder geen controle, en heeft niemand controle. Zit je bij een, natuurlijk mogen ze niet schenken, dat is wettelijk, maar soms denk ik om zo'n probleem iets kleiner te maken, dat je af en toe “zo” mag doen, moet doen.

Deel G: Maatschappelijke en politieke ontwikkelingen

Hoofdstuk 19: Inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen

19.1 De samenleving in ontwikkeling

Inspelen op beschikbare informatie, trends en ontwikkelingen

Ik heb zoveel mooie projecten onder handen gehad en nou zie je dat er eigenlijk zoveel mooie boeken zijn en zoveel goede informatie is er wel maar waar het eigenlijk om gaat is hoe je die informatie die er al wel is als je die niet al actief hebt opgehaald als die er wel is hoe je hem dan echt zeg maar benut. En dat je aan de gang blijft dus dat je niet met een momentopname werkt maar dat je als het ware ik zie dat ook in de cultuursector dat je als een soort makelaarsfunctie actief bedrijft dat er echt niet alleen ambtenaren in het gebouw zit maar als het gaat over maatschappelijke ontwikkelingen dat je makelaars in de samenleving hebt lopen. Die actief zijn en die zoals een makelaar geld wil verdienen die als het ware eropuit zijn om zoveel mogelijk immateriële materiële winst te halen, ideologische winst te halen uit die makelaarsfunctie, verbindingen. En die verbindingen leggen en zich daardoor laten voeden want er is zoveel dat die gemeente ontgaat, er is zoveel dat die gemeente ontgaat en dat is niet hun bedoeling maar zo pakt het uit.

En de kunst van ons, en niet alleen als gemeente maar ook als maatschappelijke organisaties is om veel beter te snappen wat zijn die trends en ontwikkelingen en wat vragen de verschillende doelgroepen. Ik heb het idee dat we achter de feiten aanlopen. En vooral als we het hebben over preventie en dan moeten we vooral voor oplopen daarmee. Het eerder gaan signaleren, het eerder proberen en het ook durven fouten te maken. Want ook door middel van fouten maken, kunnen we ook weer leren.

En we kunnen voorop lopen door denk ik mensen bewust te maken van, probeer aan die voorkant te zitten. En wellicht ook mensen daarin vrij te maken. Om daarover na te gaan denken. Ik was twee weken geleden met iemand in gesprek en die werkt bij een marketingbureau in Amsterdam. En die is alleen maar bezig met 0-4 jarigen, wat beweegt die? Hoe groeien die op? En dat is niet voor nu maar voor over tien jaar interessant. Want dan gaan zij geld uitgeven. Dus ze willen nu al weten hoe ze daar op moeten reageren. Dat gaat ze niet helemaal lukken maar ze proberen wel dingen uit te halen. En wij zijn daar helemaal niet mee bezig. En ik denk wel dat we daar ook als overheden wel naar toe moeten.

Overheid en politiek volgen waan van de dag en eigen belang

Met name de gemeenten en UWV zal ik dan een klein beetje op één lijn stellen, dat zijn de overheidsinstellingen die toch behoorlijk de waan van de dag volgen. Kijk maar naar de wetgeving. Wetgeving is altijd achterlopend bij hoe ontwikkelingen gaan en dat geldt ook voor de gemeenten. Ik denk dat de gemeenten zich onvoldoende bezighouden met de lange termijnvisie op gebied van de vergrijzing en de verstedelijking zeg maar. Dat is een punt eigenlijk waar ik denk van ja, nu had je eigenlijk al moeten anticiperen op het vraagstuk wat je nu aangeeft en dat zie je overigens nu al een beetje gebeuren, want bijvoorbeeld een provincie

als Zeeland kampt al geruime tijd met een bevolking die wegloopt uit de provincie en nu zie je dat ze bezig zijn om iedereen weer terug te halen via allerlei campagnes. Dus ik denk ja, het heeft puur te maken met het onderkennen van het probleem. En als je het vaststelt eigenlijk, dan ben je al te laat. Dus, veel succes zou ik zeggen. Want hoe krijg je ze allemaal weer terug, hoe hou je ze vast en dat geldt ook voor bedrijven he.

Ik kies de ingangshoek van de Arbeidsmarkt, zie dan nog wel een stuk overlapping van thema's als de vergrijzing en de verstedelijking. De gemiddelde leeftijd in de gemeenten ligt behoorlijk hoog. Ik ken het hier bij de gemeente niet, maar als ik kijk bij het UWV, alle mensen die nog in actieve dienst zijn, daar ligt de leeftijd al tussen de 45 en 50. Als je dan zoals hier, praat wat kun je er aan doen. Je hebt de wetgeving wel tegen; die is achterhaald. Wat denk je van de Wet werk en zekerheid, die in feite toch met name voor jonge mensen die geen vast contract kunnen krijgen. Dat is heel problematisch. Terwijl wij, eigenlijk is dat schoppen tegen je eigen been, of vloeken in de kerk, als oudere heb je zoveel meer zekerheden, zoals hier bij overheidsinstellingen als gemeenten, maar ook bij het UWV. Probeer maar eens mensen in beweging te krijgen. De goede mensen die zien we binnenkomen, krijgen een contract en nog een keer een contract en dan doodleuk: ja beleid, zou je graag willen houden maar "doeg"... Daar kun je als probleem allemaal achter leggen betaalbare pensioenen, betaalbare AOW, nou vul het allemaal maar in. We kennen de problemen, geen vijf jaar, geen tien jaar, we kennen ze al veel langer. Maar ja, politiek en daar is natuurlijk ook de gemeente aangekoppeld, is altijd toch korte termijn, want je moet scoren. De wethouder wil vandaag succes, want over vier jaar zijn er weer verkiezingen, als ze niet eerder komen en dan heb je een probleem. Dus ja wat is het probleem van overheidsinstellingen of daar aan gelieerd zoals het UWV die altijd op korte termijn handelen en weinig investeren, want dat is niet is niet populair. Dat is mijn verhaal een beetje.

Op landelijk niveau zie ik hoe de politiek ons gigantisch beflikt. Met de kabinetsvorming. Hoe ze de tweede partij van Nederland uitsluiten. Ik stem zelf geen PVV, maar dat kunnen we toch geen democratie noemen?

Als je wat wilt bereiken moet je risico's nemen en niet constant af kaderen. Kijk naar de formatie. Hoe krijg je het voor elkaar om niet te willen samenwerken met iemand? Nou dan moet je het zo doen. Want CU pakt het hartstikke strategisch aan.

Veel verschillende politieke standpunten. Het poldermodel van Nederland, daarin is het altijd net niet. 15 verschillende politieke partijen. Het is een lappendeken. Iedereen streeft eigen doelen na. Dat kunnen we niet veranderen. We hebben het erg goed in Nederland.

De opleidingen lopen achter de huidige ontwikkelingen aan

Achterstand van de opleidingen vind ik een probleem. Opleidingen lopen vaak ergens achteraan. Je ziet bepaalde problemen ontstaan. De opleidingen springen nu pas in op sommige problemen. Ik weet dat er bij een zorgopleiding nu in het 1e jaar meer aandacht wordt besteed aan agressie, en het omgaan met complex gedrag. De leerlingen van de jaren daarvoor hebben dat nog nooit gehad.

De technologie, wij zijn nu bezig dat wij kinderen gaan opleiden voor beroepen waarvan we nu nog niet weten dat ze er zijn. Maar is dat nu zoveel anders als al die jaren. Want ik vraag mij dat of omdat wij in de jaren 50 nog een kolenboer hadden. Dus de kinderen toen konden nog kolenboer worden. Maar in de jaren 60 kwam aardgas en hield het beroep kolenboer op te bestaan. Dus is dat dan iets nieuws dat de maatschappij verandert omdat je weet dat er straks beroepen komen die er nu nog niet zijn, of is dat iets van alledag? Het gaat wel sneller dan vroeger. En we gaan er ook wel anders mee om. We leren ze bijvoorbeeld wel topografie maar dat is bewust veel minder. Want ze kunnen het toch opzoeken. Daar is minder aandacht voor. En voor de toekomst is het wel van belang dat kinderen samenwerken. Daar zijn wij wel meer mee bezig dan een aantal jaren geleden. Dus dat hele traditionele van, de meester vertelt en de kinderen letten op dat verandert wel. Natuurlijk vertelt de meester nog wel wat maar kinderen worden veel meer uitgedaagd om zelf meer te doen. We werken hier met iPads dus dat betekent dat kinderen nu met een app de tafels kunnen gaan leren in plaats van het ouderwetse dreun werk.

Wat ik daarnaast een zorg vind, is de digitale geletterdheid van kinderen. Wij denken altijd maar dat kinderen heel erg slim zijn met de computer, maar hoe gaan ze om met de sociale media. Leren ze dat, of laten ouders en de basisschool – mijn school – jongens redt je er maar mee of moeten we daarop een lessenpakket samenstellen. Een lessenpakket WhatsApp, Facebook. Ja, maar ook de technische kant. Een stukje bestandsbeheer of hoe je om gaat met Word, PowerPoint, Prezi. Maar ook de sociale media kant, die is echt onderbelicht. We zien kinderen swipen en denken, jeetje die kan het goed, maar bestandsbeheer snappen ze helemaal niets van. Ik weet ook niet of je over 15 jaar ook nog je mapjes moet hebben. Maar goed dan moet voor dat probleem weer iets komen. En dan heb je het ook nog over programmeren, dat is in onze maatschappij een grote behoefte in het bedrijfsleven dus we zijn hier al bezig met een stukje programmeren voor die kinderen die dat interessant vinden. Techniek idem dito. Maar techniek is iets wat alle scholen uitrollen. Maar we moeten mensen hebben die later de techniek in gaan om ons welvaartsniveau te kunnen handhaven.

Langer doorwerken door werknemers vergt aanpassingen van werkgevers

De enige ontwikkeling die ik zie is dat mensen langer moeten doorwerken omdat de pensioenleeftijd opschuift en dat heeft consequenties voor het werken in ons bedrijf. Voor sommige mensen die fysiek zwaar werk doen geldt dat zij het minder vaak volhouden op een bepaalde leeftijd en dat je met hen in gesprek moet gaan over andere, meer passende werkzaamheden. Dit staat op de agenda voor de volgende vergadering. Ik heb er nog niet goed over nagedacht maar we zullen binnen het bedrijf beleid moeten gaan maken over hoe hier mee om te gaan. Ik ben ook niet degene die hier over gaat dus weet er niet veel van. Ook komt het voor dat we wel eens aanpassingen moeten doen na ziekte of een ongeval/ongeluk. De afdeling HR regelt dit. Dat kan gaan om een aangepaste werkplek, functie, iemand die minder uren gaat werken in verband met belastbaarheid of zoiets simpels als een aangepaste stoel maar zoals ik al zei ik heb hier zelf niet mee te maken. Je wilt dat mensen zo lang mogelijk goed blijven functioneren in hun werk en dat ze het lichamelijk vol houden en niet wegvallen

door ziekteverzuim. Omdat het het bedrijf veel geld kost als mensen niet functioneren of ziek worden en omdat dat voor de mensen zelf ook niet wenselijk is.

De maatschappij is veranderd en de brandweer niet

De maatschappij is veranderd, de brandweer echter niet. Wij zijn blijven hangen. Dezelfde protocollen gelden nog. We zijn niet flexibel in de uitvoering van ons werk en de organisatie. De wetgeving is niet veranderd, de technologie is wel anders. Er zou kritisch naar het uitrukken gekeken kunnen worden. De wet is strikt en maakt dat anders (misschien sneller of met minder mensen) handelen nog niet kan. De wet is vrij star.

De brandweer moet naar een flexibelere organisatie toe. De opleidingsstructuur van de brandweer moet worden herzien, veel korter-efficiënter-doelmatiger. Meer betrokkenheid van de burger rondom het helpen, signaleren en de preventie – burger participatie. Pensioenpremie en betere arbeidsvoorwaarden zouden helpen. En wellicht beter betaald zou helpen om nieuwe mensen te werven. Stimuleringsregelingen breed. Bijvoorbeeld mensen bij sollicitaties aangeven dat ze een pré hebben als zij nevenfuncties hebben bij de brandweer, politie, in de zorg (maatschappelijk betrokken organisaties) etc. Of ondersteunen in huisvesting. Gemeente kan hierin ondersteunen en meer sturend zijn. Dat moet dan wel door alle gemeentes collectief afspreken. Mensen die werken in de gemeente of voor de gemeente goede secundaire voorwaarden bieden.

Het levert wel problemen op dat die aanlooptijd langer wordt. Gelukkig is hier de dekking nog voldoende maar een paar jaar geleden stond korps Terwolde op de nominatie om gesloten te worden. En toen zijn de korpsleden een actie begonnen, ook bij de bewoners en noem maar op. En die hebben dus wel voor elkaar gekregen dat de kazerne open bleef. Maar ja het blijft gewoon een risico. En dan heb ik zoiets van waar zijn wij mee bezig. Dan ruk je uit en omdat de aanrijdtijden langer worden. En dan kom je aan bij een woning en doordat de aanrijdtijd langer wordt is het risico groter dat iemand overlijdt.

Oude patronen en inspelen op veranderingen

En ik denk dat er toch wel heel veel oude patronen zijn. Hoe mensen handelen en de beeldvorming die er is. En ik ben natuurlijk ook maar een blond jong ding dat hier rond hobbelt. Tja, het gaat nu goed, maar dat heeft wel even geduurd. Alles wat ik bedacht had, was natuurlijk niet ok. Juf die verandert alles. Ja, dat klopt. Gaan we gewoon doen. Dat vinden mensen ingewikkeld. Veranderingen zijn ze niet zo gewend.

Gemeente moet anticiperen op landelijke ontwikkelingen

Het is lastig om dit te beantwoorden omdat je niet direct een probleem hebt gedefinieerd zeg maar. Kijk ik denk dat het in algemene zin een groot risico is, maar dat is met alle wetgeving die op de gemeente afkomt natuurlijk, en deze afgelopen paar jaren komt heel veel op de gemeente af, denk ik zoals de decentralisatie en meer bevoegdheden bij de gemeente. Om dan toch dat allemaal goed te kunnen doorgronden en goed aan te kunnen pakken en dat vraagt nogal wat, en ook kennis, know how en afstemming zoeken met partijen die dan ook weer bepaalde verantwoordelijkheden hebben. Het probleem is denk ik wel vaak, maar dat heeft wel

niet met de gemeente zelf te maken, maar meer met de decentralisatie, dat je daar heel veel risico loopt en dat daar heel veel vacuüm optreedt van soms een jaar of twee jaar, waardoor de expertise niet optimaal benut wordt of er niet is, of opgebouwd moet worden. Dat heb ik wel vaker gezien met de wetgeving bij onszelf. De wetgeving doet dan wel wat, maar eigenlijk is de uitvoering er nog helemaal niet klaar voor. Hoe je dat moet oplossen dat weet ik niet hoe je dat als gemeente precies kan doen.

De gemeente moet anticiperen in veranderingen van de overheid / landelijke ontwikkelingen in de kinderopvang, zodat alle kinderdagverblijven voorgelicht zijn over de nieuwe wetten. Anticipeer vast wat er komen gaat (Landelijke ontwikkelingen) maar niet systemen aan laten schaffen door de gemeente van 10.000 jaar geleden.

De huisvesting van jongeren is belangrijk. De kleine kernen en de sociale gemeenschap die daar woont, zal het eigen leven moeten inkleuren. Opschaling van het dorp is hard nodig; het gaat daarbij om instituties, voorzieningen en 'Haarlemmerolie' inzetten. Praktisch gezien gaat het om specifiek werken, een goede organisatie neerzetten en onderzoek doen, ook met andere gemeenten. De decentralisaties en de gevolgen vanuit de Wmo die daaruit voortvloeien. Ons land is 10 plaatsen gezakt op de ranglijst van veilige kernen voor de jeugd. Toewerken naar meer eenheid in beleid is wezenlijk. Ik wil meer eenheid in aanpak en de decentralisatie heeft daar al constructief aan bijgedragen.

Gemeente is klein maar we kunnen vooruit lopen

Ik zou het heel erg tof vinden als iedereen, als we als gemeente vooruit kunnen lopen in Nederland ondanks dat we een kleine gemeente zijn. Hier wordt gezegd dat we maar een kleine gemeente zijn. Maar als ik zie wat de kennis en know how is van mensen. Dat mogen wij veel meer uiten, laten zien en benoemen.

Daarnaast zie ik een trend dat de huidige generatie (mijn kinderen) een andere toekomst zien, zij willen geen hypotheek, geen schulden. Ze willen een tiny house! Een trend is gemeenschappelijk wonen, zorgen voor de ouders, met deze trends moet de gemeente rekening houden.

Er wordt in de gemeente Voorst, best veel aandacht besteed aan het thema 'Dementie'. We hebben 'wegwijs Dementie', er is een platform 'dementievriendelijke gemeente'.

Ik denk dat je in de basis moet proberen om de gemeente Voorst leefbaar te houden met wonen, werk en recreatie. Zelfstandig vanuit je eigen kracht de toekomst ingaan om duurzaam leefbaar te zijn. Het is een ingewikkeld samenspel waar niemand aan de touwtjes trekt. Als ik eerlijk ben, zo goed ken ik de gemeente Voorst ook weer niet. Er komen nieuwe tijden aan waarin een soort veerkracht nodig is. De overheid kan samen met de maatschappij die veerkracht ontwikkelen in plaats van bij de eerste klap knock out te gaan. Er zijn ook kansen en die moeten we ook zien. Vanuit de dreiging een kans maken om een evenwichtige samenleving te zijn. Niet alleen een inhoudelijk doel maar ook een procesmatig doel. Wij moeten een ambtenaar niet in een hok stoppen en na drie maanden een nota verwachten. Veerkracht is belangrijk, waarbij spanning op het elastiek ook positief kan zijn.

19.2 Demografische ontwikkelingen en het sociaal domein

We worden ouder en leven langer: we zijn ons niet bewust van de gevolgen

Het meest knellende is eigenlijk de leeftijdsontwikkeling in Nederland. De verhouding jong versus oud. Je ziet dat er straks veel minder jongeren zijn dan ouderen. Eigenlijk zullen de jongeren geld gaan genereren om voor ouderen te zorgen. Dat is in het kort het hele sociale stelsel dat we hebben. Alleen heb je straks een hele kleine groep werkende jongeren om een hele grote groep ouderen te voorzien van sociale activiteiten en faciliteiten. Dus de mismatch in opbouw van de bevolkingsgroepen eigenlijk. En het gevolg daarvan is dat zorgpremies, zorggelden heel erg om hoog gaan. Waarbij er steeds meer private bijdragen in het spel moeten komen omdat er ook geen rekening wordt gehouden met die groei, in de politieke cijfers, in de budgetten. Daar zijn wij als maatschappij, in het bijzonder de gemeente er niet van bewust. In nu en 5 jaar zal de ouderen populatie verdubbelen. We hebben steeds meer technieken om mensen langer in leven te houden, mensen worden steeds slimmer om mensen langer in leven te houden. Maar dat betekent ook dat mensen meer zorg nodig hebben. Daar zijn we denk ik nog onvoldoende op voorbereid. Er zal ook een tekort zijn aan jongeren die het werk kunnen uitvoeren. Dat zie je nu al, en als je de demografische ontwikkelingen door rekent dan gaat dat echt schrikbarende ontwikkelingen opleveren. Je zult dan andere arbeidsimmigranten gaan krijgen, je zult Oekraïense zusters krijgen, je zult Poolse zusters krijgen en noem maar op. Straks zie je ze zelfs in de thuiszorg aankomen of überhaupt in de zorg.

Het is natuurlijk afhankelijk van welke doelen jij als gemeente wilt nastreven. Kijk we hebben een bepaald sociaal stelsel in Nederland. Als je het vergelijkt met andere Europese landen dan lopen wij zwaar voorop. Onze doel is omdat in stand te houden. Daar ga ik er van uit want dat is het huidige politieke klimaat. Dan zul je steeds meer vooruit moeten kijken van he, wat komt er straks op ons af? Hoe ziet onze populatie in onze gemeente er uit over 5, 10 of 20 jaar. Wat zal de zorgvraag worden en hoe kun je daarop in spelen? Hoe kunnen we daarop nu al bepaalde inzichten krijgen. Waar wij er op in kunnen spelen. Als het gaat om preventie zou ik eerst de demografische ontwikkelingen doorberekenen, ik weet niet of dat al is gedaan. Zodat je kunt zien dat mensen steeds langer in leven blijven. Dat mensen langer in de groep blijven die hulp nodig hebben. En wat doet dat met je voorzieningen? Wat doet dat met de faciliteiten die je biedt? Is er überhaupt een plaatje van tot over 30 jaar gemaakt? Weet ik niet.

Meer oudere mensen is meer zorg

We hebben de babyboomgeneratie en dat heeft te maken met hoe destijds de bevolking is gegroeid, maar het heeft ook te maken dat we ouderen steeds langer in leven weten te houden. De levensverwachtingen is in de laatste jaar steeds meer verhoogd. Dat komt omdat we steeds gezonder zijn en steeds langer en beter mensen in leven kunnen houden. En anderzijds als je de levensverwachtingen steeds hoger kunt krijgen, zal de ouderen populatie ook toenemen in absolute zin. Dat is vaak de groep die dan ook hulp nodig heeft.

Vergrijzen: dit kan leiden tot toenemende mentale en fysieke problemen. Hoeft natuurlijk niet altijd zo te zijn; er zijn prachtige voorbeelden van zeventig en tachtig jarigen die nog vrolijk rondstappen.

En ik heb begrepen dat we nog wel heel lang, enkele decennia door vergrijzen. Je hebt die populatie waarbij dat aan de orde is, die zal ook nog wel flink toenemen. We zullen vaker in die situaties komen, dat je ofwel heel zwaar en veel moet ondersteunen of dat je zegt dit kan echt niet meer, we moeten echt kijken of we niet iets anders moeten regelen. Dat is wel een mogelijk maatschappelijke probleem.

Is het een probleem om oud te zijn? Voor wie is dat een maatschappelijk probleem? Zo lang mogelijk thuis zijn en dan eenzaam worden, dat is een probleem. Verpieteren in een huis dat is een maatschappelijk probleem. Dementerende mensen die in een tehuis zitten, dat is geen probleem. Geeft ook werkgelegenheid. Stel dat niemand meer ziek wordt, dan hebben we ook een probleem.

In heel Nederland zie je een trend van vergrijzing en ontgroening. Dit betekent dat straks een kleinere groep jongeren moet zorgen voor een grotere groep ouderen. Je kunt hier niets tegen doen, alleen er mee omgaan. Het wordt langzaam weer normaal om na te denken om zelf weer voor je ouders te gaan zorgen door bijvoorbeeld je ouders in huis te nemen.

We moeten meer rekening houden met vergrijzing

We worden steeds ouder. In Voorst wonen relatief veel ouderen. Ouderen hebben meer ondersteuning nodig, hebben een grotere zorgbehoefte en leggen een groter beslag op de zorg. Mensen ervaren de meeste gezondheidsklachten in de laatste jaren van hun leven. Hun mobiliteit, gehoor en zicht gaan veelal achteruit. Mensen hebben dingen nodig om voor zichzelf te zorgen. Je ziet tegenwoordig bijvoorbeeld ook veel meer scootmobielen op straat. We kunnen met z'n allen de omgeving en openbare ruimte nog wel meer geschikt maken voor mensen, zodat alles toegankelijk is ook voor mensen in een scootmobiel. Bijvoorbeeld straatmeubilair, aangepaste woningbouw. Er komt veel bij kijken wat je allemaal moet aanpassen.

Misschien meer als een kans, vergrijzing die toeneemt. Liggen ook heel veel kansen. In de gemeente Voorst is het volgens mij dat het aantal inwoners krimpt, maar vergrijzing blijft toenemen. Een oorzaak van de vergrijzing is dat het ontstaat, het is een gegeven, vervolgens goed dat je daar wat mee doet. Denk dat we als gemeente daar nog meer op moeten sturen, organisaties helpen daarbij. Denk zeker dat het belangrijk is daar de samenwerking met elkaar goed op af te stemmen. Kansen daar meer activiteiten voor te ontwikkelen. Daar heb je verbinders, aanjagers voor nodig. Trimenzo bezig, beweegtuin aangelegd. Je hebt de buurtsportcoach, je ziet ineens 12 man die buiten komen. Doordat je iets creëert dat heel laagdrempelig is. Sommigen zitten met de rollator op een bankje te kijken. Dat zijn mooie dingen. Als je daar op kan sturen. Ouderen, ik denk dat dat de toekomst heeft voor de komende jaren. Gevolg van dat mensen ouder worden, mensen overlijden, mensen blijven alleen achter. Stukje vereenzaming. Burgers, wordt ook wel gezegd, probeer je zelf meer te redden, met mantelzorgers erbij. Waar mensen eerder het verzorgingstehuis ingingen. Nu

langer zelfstandig. Speelt volgens mij zeker mee. Zorgen dat er genoeg activiteiten zijn om mensen uit hun isolement te krijgen. Mensen vitaal houden. Je moet er wel regie op hebben. Als je daar met elkaar goed beleid op maakt en blijft houden. Dan denk ik dat je daar als gemeente Voorst goed bezig bent en scoort. Er gebeurt al wel veel. Maar misschien moet je proberen nog meer aan elkaar te verbinden. Ik denk dat de gemeente Voorst al heel veel dingen heel goed doet. Ben blij om in te gemeente Voorst te wonen en werken.

Een van de grootste problemen voor gemeente Voorst is dat we een vergrijzende gemeente zijn. Dat gaat vrij snel. Dat gaat consequenties hebben voor de zorg. Als je een situatie wilt creëren waarin meer aan de basis gedaan wordt door burens en zo. En je krijgt aan de andere kant je vergrijzing. Met de grote vraag. Wie gaat dat dan doen? Dat moet je goed in beeld zien te krijgen. Dat vind ik wel een probleem. En ik denk niet dat dat in beeld is.

Preventie, ja dan kijken we naar de zorg want dat is voor ons belangrijk. Wat ik als ontwikkeling zie is dat er steeds meer ouderen komen, de vergrijzing staat voor de deur. Als je het hebt over de zorgzwaarten die gaan ook omhoog. Als je ziet het percentage dementie onder ouderen, die is erg zorgwekkend. Als je het hebt over preventie nou wat kun je eraan doen? Denk ik in ieder geval dat je in je budgetten, in je begroting als gemeente daar meer rekening mee moet gaan houden. En ik zie om mij dat de demografische ontwikkelingen in het beleid, in het politieke beleid, dat er meer mensen thuis blijven wonen en dat er daar geen rekening mee worden gehouden bij het opstellen van ons beleid. De zorgzwaarte die op de gemeente gaat afkomen, dat is voor mij een belangrijke ontwikkeling om te noemen.

Volgende generatie ouderen heeft niet dezelfde problemen

De volgende generatie ouderen wordenden heeft minder last van eenzaamheid want die gaan langer door met werken, zijn langer vitaler en actiever, misschien lost het probleem zich daardoor vanzelf een beetje op. Ook zijn we veel mondiger dan dat je vroeger was. Dat levert op dat je meer met andere mensen omgaat, meer belt, minder snel eenzaam bent. Ik ben 70 en al veel meer gewend zelf te bellen, dingen te regelen en zo. Als je nu 85-90 jaar bent, ben je niet zo opgegroeid. Vroeger hadden we ooit mensen bij De Zonnebloem die nog nooit naar zee geweest waren. Dat is nu allemaal veranderd.

Ook zie ik een ontwikkeling bij ouderen ten aanzien van voorzieningen. Ouderen die minder mobiel zijn, eenzaamheid. Omzien naar mensen die goed kunnen naar mensen die minder kunnen. Het wonen van ouderen, zorgen dat je woningen voor ouderen hebt in het centrum. Dicht bij de winkels. Dat ze uit de deur lopen, centrum in kunnen lopen. Zo zou ik het graag willen. Er zijn huizen, wel ver van het centrum weg dan moet je vervoer hebben. Eenzaamheid bepaalde dingen niet meer kunnen niet meer actief daardoor vereenzaaming. De één is naar buiten gericht, wat meer spontaner dan de andere en gaat sneller naar buiten dan de andere. Er is steeds meer sprake van een grote groep oude mensen. Dat zal misschien over een tijdje weer minder worden dat probleem, dat weet ik niet. De groep van na de oorlog zijn er heel veel, zij hebben meer hulp nodig, meer gebreken... hulp is niet altijd aanwezig. Met robotten gaan werken, daar heb je geen naaste liefde mee. Harmonie en respect dan ziet de wereld er al een stuk beter uit.

Een ontwikkeling die ik zie is dat organisaties zoals de Zonnebloem minder gasten zullen krijgen. Van de oudere van “nu” hoeft het allemaal niet zozeer, even ergens naar toe voor de contacten is leuk. Maar “grote” evenementen zoals wandelen op Bussloo is allemaal veel te veel. Het aantal vrijwilligers wordt ook minder, mensen geven zich wel op maar komen toch niet opdagen. Verantwoordelijkheid naar elkaar toe wordt er niet beter op. Een organisatie als de Zonnebloem wordt een uitstervend ras, de nieuwe generatie redt zichzelf beter. Er komt een andere categorie fittere oudere aan, rijden ook bijna allemaal zelf auto.

19.3 De medische wereld is in ontwikkeling

Meer deskundigheidsbevordering is nodig

Meer deskundigheidsbevordering is goed. Kritisch naar jezelf kijken. Afstemmen op de doelgroep. Alles is ingewikkeld geworden. Bijvoorbeeld ook treinkaartje eenmalig kopen, is niet te doen. Ziektekostenverzekering etc. – is heel ingewikkeld geworden, vraagt veel energie en tijd.

Daarnaast is de deskundigheidsbevordering van pedagogisch medewerkers belangrijk. De pilot op de kinderopvang is geweest. En wat nu? Pilot is al een goeie zet geweest. Ook heel veel peuterzalen, of kinderopvang die zeggen, “maar jullie komen toch nog wel weer terug?” We hebben daar ook overleg over gehad. Dat we daar wel mee verder willen, dat we zeker één keer per jaar de kinderen gaan observeren. Maar ook met name naar de deskundigheidsbevordering toe van de pedagogisch medewerkers. Zo was ik op een opvang. Het waren heel jonge meiden die met peuters bezig waren om klanken al te oefenen. Welke letter hoor je vooraan? En toen heb ik wel aangegeven dat dat echt voor de basisschool is, dat moet je met peuters niet doen. Dat soort dingetjes kunnen we dan ondervangen. Dat op het juiste niveau, passend bij de leeftijd wordt gehandeld. Je ziet ook wel veel verschil in opvang. Dat ik zie dat er al veel cursussen zijn geweest, dat ze ook weten waar ze het over hebben. Het gaat er met name ook om dat als je een kindje binnenkrijgt, je best even mag afwachten, wat extra oefeningetjes mee kan doen. Als je het gevoel hebt “ik weet het niet, maar er lijkt weinig vooruitgang” dat je dan ook ouders echt kunt mobiliseren. En kan adviseren om naar het logopedisch spreekuur te gaan. Dat je van elkaar weet wat je doet, waar je bent.

En er is eigenlijk een derde stroom, dat is: zorg dat je professionals of vrijwilligers in je organisaties bepaalde kennis en vaardigheden hebben rond deze groep. Zoals het maatschappelijk netwerk, daar deelnemers van. Of vrijwilligers die worden ingezet. Op dit moment kan de GGD daar ook heel makkelijk voorlichting aan geven. Ze hebben daar in Voorst ook ‘Vluchtelingkinderen in de klas’ gedaan, die is toch al geweest? Ja, ik dacht het wel, voor basisschooldocenten. Maar zo kan er ook voor vrijwilligers een training aangeboden worden of aan vluchtelingen zelf. Dat doen we in heel veel gemeenten, zeg maar, steek je vinger op. Maar ook, stel nou, nu hebben we daar financiering voor als GGD om dat aan te bieden. Maar als dat wegvalt, wie zorgt er dan voor binnen de gemeente? Dat daarin continuïteit in zit. En ook bijvoorbeeld...dit was de derde...zorgen voor een stukje kennis bij hulpverleners...dat kan ook bij huisartsen zijn. Er bestaan cursussen ‘komt een Syriër bij de dokter’, dat soort dingen kunnen allemaal. Ik weet ook bijvoorbeeld dat gemeentes, die hebben de verantwoordelijkheid

voor de inkoop van de jeugd GGZ tot 18 jaar. Dat doet vaak iemand anders dan de ambtenaar die zich met statushouders bezighoudt. Wordt bij die inkoop ook rekening gehouden dat deze doelgroep in de gemeente is en dat als er GGZ-problematiek is, dat het belangrijk is dat die dicht bij huis te krijgen is. Want vaak kunnen ze met laagdrempelig, het is niet allemaal zware problematiek, maar dat er toch ook wel dicht bij huis een GGZ is die daar iets op zou kunnen doen. Dus dat ook de inkoop daarvan, dat ze daar rekening mee houden. Ik heb ook wel eens laatst aan gemeentes een mail gestuurd, en dat doe ik soms wel eens van die mailtjes met nieuwe sites, of dat artsen worden vergoed voor een half jaar, of dat er een medicijntabel is die vertaald is in allerlei talen. Dat geef ik door maar ook: denk eraan, je collega koopt nu zorg in voor jeugd en Wmo, houdt rekening met deze doelgroep. Maar dan ligt het aan de ambtenaar van de gemeente om naar zijn ambtenaar inkoop te gaan en dat te bepleiten. Vaak is er aandacht voor werk en inkomen maar niet voor gezondheid. Ook door de afkomst van de ambtenaar die daar bij betrokken is, als je snapt wat ik bedoel. Voor de ambtenaar Volksgezondheid zit het vaak veel dichtter op de huid. Dus dat kan een punt zijn. Er zijn geen problemen, dus waarom zouden we wat gaan doen? Dus dan duurt het nog even voordat de rottigheid komt en dan wordt daar op gewacht. Dus dat is het.

Bij de gemeente weet ik niet of er voldoende kennis van NAH is. Bij de zorgaanbieders dan spreek ik voor me zelf, ja. Maar dat komt ook omdat niet aangeboren hersenletsel bij kinderen, daar zit al onze kennis en expertise. Dus van daaruit spreek ik. Ik zie wel in het hele spectrum van zorgaanbieders dat er een enorm gebrek aan kennis is rondom dit probleem. Als we kijken naar de jeugdhulpverlening naar de jeugdzorg, is er weinig tot geen kennis van. Kind valt van schommel loopt hersenletsel op gaat een probleemgedrag vertonen. Hulpverlening wordt ingezet en die gaan aan het werk en doen dan net de verkeerde dingen. En wij doen er al veel aan maar er is nog een enorme slag te slaan. Dan hebben we het nu over het specifieke NA gedeelte. Ik denk dat de gemeente er goed aan zou doen om echt aan de voorkant, dus bij de loketten, ook in het preventieve veld daar aandacht te besteden op de verschillende domeinen. Waarbij ik onderwijs zeker niet zou willen vergeten. Wmo, jeugd.

Inzet van nieuwe (medische) hulpmiddelen stimuleren

Wat ik nog wel heel graag, en dat is ook mijn eigen doelstelling, ook in mijn rol als wijkverpleegkundige dat je preventief nog een heel grote slag is te behalen. Ik denk dat wij op het gebied van daadwerkelijke zorg leveren dat dat gewoon eigenlijk al wel heel goed is geregeld. Alleen ik denk op een stukje preventiegebied dat daar de gemeente daar nog een hele grote slag in kan behalen. En hierbij denk ik dan bijvoorbeeld aan het inzetten van een medidol, het inzetten van een iPad voor beeldzorg. Want daarin kun je een stukje eenzaamheid, daarin kun je een stukje medicalisering etc. kun je allemaal al veel eerder oppakken. Een simpel voorbeeld is de medidol, daarvoor kun je al zorgen dat iemand wel gewoon therapietrouw is, waardoor iemand een ziekenhuisopname misschien al veel langer uitgesteld kan worden, waardoor iemand veel langer thuis kan blijven wonen. Waardoor er veel minder zorg nodig is op allerlei gebied. De medidol is een soort apparaat dat een alarmering aangeeft wanneer iemand medicatie nodig heeft, spuugt als het ware de medicijnen uit. Het zit in een zakje en dan weet degene "het belletje" gaat dus ik moet medicijnen nemen. Dat houdt

in dat wij niet 2-3 keer per dag hoeven te komen. Dat houdt ook in dat iemand zijn zelfstandigheid behoudt. Het is ook heel vaak dat het moment dat wij misschien niet komen toch altijd wel de vraag, hebben ze wel of niet ingenomen en met de medidol, op het moment dat iemand zijn medicijnen niet inneemt gaat er een alarmering af naar onze zorgcentrale en die zorgcentrale belt weer naar de mevrouw en vraagt of ze de medicijnen vergeten is in te nemen. Als de telefoon niet beantwoord wordt, dan worden wij ingeschakeld en kunnen wij kijken. Maar daarmee zorg je al wel voor een stukje zelfstandigheid wat je behoudt van de cliënt, maar ook een stukje therapietrouw, dus de resultaten zijn eigenlijk wel positief daarmee. De medidol en een aantal andere hulpmiddelen zijn er nog niet, dit komt denk ik door onwetendheid. Wij vanuit Sensire, promoten het heel erg. Maar wij hebben niet alle cliënten in Twello en Voorst en omstreken tot onze beschikking en andere zorgaanbieders werken hier nog niet mee. Dat is ook de keuze van de zorgaanbieders, en ik denk dat daar een heel groot verschil in zit.

Ik ben al heel hard bezig om de medidol te promoten en de beeldzorg. Wij hebben hele korte lijntjes met de huisartsen, met de apotheek zijn we nu bezig om te onderzoeken om mee te doen met het inzetten van de medidol. We zijn er al wel volop mee bezig, maar nogmaals. Niet alle zorgaanbieders werken op dezelfde manier zoals wij dat bij Sensire doen. De cliënten die wij tot onze beschikking hebben, daarvan hebben de meesten al een medidol, hebben al een iPad. Wij zijn vanuit Sensire daar al heel druk mee bezig.

De oorzaak hiervan is dat er meer mensen oud worden. Mensen worden ouder en mensen hebben ook meerdere problemen dus het wordt ook steeds complexer. De evenwichten thuis worden steeds wankeler. En daar is als gemeente en als gezondheidszorg heel lastig op in te spelen. Maar er komen allemaal ICT ontwikkelingen aan en daar heb ik wel een beetje hoop op dat dat in de toekomst gaat helpen. Maar ja soms moet er toch iemand komen. Dat zijn wij dan. Ja, ik hoop dat in het gebruik van ICT hulpmiddelen beweging gaat zitten. In 2007 was er voor de eerst de iPhone, in 2010 de eerste iPad. En kijk waar we nu staan. In tien jaar is enorm veel gebeurd dus daar gaan allemaal nog gadgets komen die ons gaan helpen. Maar we zitten nu in de fase met allemaal kinderziektes. Ik denk zo over een jaar of 10 dat we dat beter op de rit hebben.

Je moet veel meer naar dat soort van ICT dingen kijken. Wat kan je daarin doen. Zoals thuiszorg met een iPad hulpje. We gaan nu bijvoorbeeld ook werken met een soort dossier dat niet voor de klant zelf is maar waar de huisartsen zelf kunnen aansluiten, de thuiszorg en de wijkverpleegkundige, de mantelzorgers en noem maar op. Het is via internet, het is niet het patiënten dossier, dat is het niet. Het is een ander systeem. Maar de betrokkenen kan aangeven wie daarin mogen. En je kunt dan heel snel met elkaar schakelen. Als er iets is veranderd in de medicatie, dan gaat het gelijk naar de apotheek. Maar dan gaat het ook naar de thuiszorg. Ja, dat soort technologieën moet je verder uitbouwen. Je hebt meer dingen nodig. Ik heb er nog niet heel veel ervaring mee omdat ik hier heel kort zit maar geheid dat de regelgeving niet goed daarop aansluit. De regels zullen aangepast moeten worden om dingen mogelijk te maken. Dus het vraagt een bereidheid, de huidige wetgeving sluit onvoldoende aan

op de huidige realiteit. Het vraagt andere dingen. Vaak lopen systemen achter bij vragen en initiatieven.

In situaties waarin mensen onbewust en niet gewild terecht zijn gekomen, moeten we preventief reageren. Er moet een systeem komen van probleembescherming waarbij een zorgplicht beperkt blijft tot de onderste laag in de piramide van Maslow. Zorg is nu alleen gericht op lang leven of dat nu wel of niet de levensvreugde vergroot. Ik pleit voor een zorgsysteem waarin vanaf een bepaalde leeftijd niet langer levensverlengende handelingen worden verricht. Probleembescherming omhelst het volgen van individuen. Daarvoor moeten radars ontwikkeld worden, een soort GPS. Er is meer te bereiken wanneer je van alle beschikbare technieken gebruik maakt. We moeten ons daarbij realiseren dat zowel repressief als preventief interveniëren altijd ten koste gaat van privacy. De vraag is welk deel daarvan mensen bereid zijn op te geven. Voorbeeld: relatiesites maken ook gebruik van gegevens uit de ICT. Voor de beoogde te volgen doelgroep is het de vraag wanneer iets “normaal” is?

De ontwikkelingen in de medische wetenschap en het sociaal domein lopen uit de pas

Als je kijkt naar de groep met mensen met niet aangeboren hersenletsel dan zul je zien dat die alleen maar groter wordt en zal worden in de toekomst. Dat komt omdat in het verleden was het zo, mensen liepen hersenletsel op raakten in coma en de medische wetenschap was niet zo ver dat ze niet daaruit de juiste middelen hadden om mensen daaruit te halen. Dus de voortschrijdende medische wetenschap maakt dat mensen met hersenletsel weer uit een coma kunnen revalideren. Die groep wordt alleen maar groter doordat de medische wetenschap alleen maar verder gaat. De vraag is of in het sociaal domein ook op de juiste wijze wordt geanticipeerd? En dat gebeurt niet. Dat komt omdat vanuit de medische hoek het vooral gaat of iemand fysiek weer gezond is. Dus iemand overkomt iets of een ongeluk, bijna verdrinking of zo. Komt in het ziekenhuis in coma. Doktoren en alle mensen die er om heen staan werken heel hard aan zijn of haar herstel. Iemand komt weer uit de coma revalideert is fysiek weer in orde. En de dokter zegt u bent beter u kunt gaan. Maar de schade aan de hersenen die is onomkeerbaar. En die hebben altijd gevolgen in het sociale leven van de betreffende persoon. Op verschillende gebieden. Karakter verandering. Het hoogste percentage echtscheidingen zitten in die gezinnen. Mensen zijn niet meer in staat hun werk te doen. Kunnen hun leven niet meer ordenen. Er ontstaan schulden. Alle soort problemen op levensgebieden. En als we op een eerdere fase, op het moment dat de betreffende persoon met ontslag gaat uit de revalidatie, als we daar al een goed programma hebben om deze mensen te ondersteunen en te volgen. Kun je in de preventieve kant heel veel voorkomen.

Zelfdiagnose neemt door het internet meer toe

Ja, qua ziektes gaan we de komende jaren veel meer hebben dat mensen ook zelfdiagnose kunnen stellen. En dat zie ik al wel. Mensen komen al met een diagnose. En dat scheelt bij ons want we kunnen alvast de volgende stap met mensen maken. We hoeven geen simpele vragen meer te beantwoorden. En voor ons scheelt dat weer. Wij hoeven niet voor bepaalde lastige vragen meteen door te sturen want ook wij kunnen met de pc, waardoor kennis beschikbaar is, makkelijk zelf afhandelen zonder door te sturen. Dus we zien een soort verschuiving. Mensen

doen meer zelf en wij doen meer wat ze vroeger in het ziekenhuis deden. Ja, en dat zelfdiagnose stellen is ook steeds correcter. Een jaar of vijf geleden kwam iemand met een pijnlijke teen en die was bang voor nierkanker. Dat klopte niet helemaal. Maar tegenwoordig zijn er veel meer betrouwbare sites. Dus dat gaat wel goed. En dat is een positieve ontwikkeling. En ik weet ook zeker dat je over een tijdje met een app en als je daar je klachten goed inzet, dan kom je al een heel eind. En de oorzaak hiervan is omdat het mogelijk is. En niet omdat de drempel te hoog is om naar de dokter te gaan.

Hoofdstuk 20: Veranderende visie op zorg

20.1 In de zorg bepaalt het Rijk

Ontwikkelingen door landelijke politiek in gang gezet

We hebben het er al een beetje over gehad. Het is voor een deel ook dat we anders denken over hoe we de samenleving inrichten. Daar zijn we natuurlijk allen verantwoordelijk voor. Je kunt nog zeggen, ja we hebben er niet zo bewust voor gekozen. Maar goed, feitelijk is het zo dat we hier de landelijke politiek kiezen met zijn allen. En uiteindelijk wordt daar het beleid in hoofdlijnen uitgezet. En dat wordt op allerlei niveaus verder uitgevoerd. En natuurlijk is dat niet altijd helemaal passend en dat moet in de finesses nog helemaal aangepast worden. Maar we hebben het wel zo geregeld met elkaar. Ik denk ook dat het op zich ook een goed systeem is. En dat betekent dat we van daaruit gezegd hebben, nou ja we geven meer die rol voor het zorgen van elkaar aan die samenleving en zien dat minder als een rol van de overheid. Nou ja, dat is een beetje waar het vandaan komt.

Net zoals die decentralisatie van Van Rijn, die heeft gewoon al die verzorgingshuizen en bejaardenhuizen dichtgegooid. En de wijkzuster is weer terug zoals het in de jaren vijftig was, die met de scooter door het dorp reed met het haar op de benen en op de tanden. Die zegt jullie zorgen wel voor jullie moeder, he, hebben jullie dat wel gedaan? Nou zo ging dat vroeger. En toen zijn we het anders gaan organiseren, de verzorging en de verpleging en de kinderen dachten, dat is mooi dan kan ik mooi naar Walibi of naar de Efteling en tegen de andere ouder zeggen, heb je wel huishoudelijke verzorging aangevraagd? O nee, kan ik dat krijgen? Dat is wel handig als de ramen gelapt worden dan hoeft mijn zoon dat niet meer te doen. Het betekent wel dat het systeem steeds duurder wordt. Maar aan de andere kant klagen ze wel steeds over de hoge belastingen en dat er zoveel af gaat. Ik kan nu eenmaal heel moeilijk in partjes denken (omdat ik het meer zie als een totaal beeld) van dat we eigenlijk nu links af aan het slaan zijn, maar dat zou eigenlijk rechtsaf moeten.

Het is geen keus denk ik, je zult wel moeten. Het gaat gebeuren. Ik wil zelf ook niet straks naar een verzorgingshuis, als ik al zou worden toegelaten. Toen wij hier kwamen wonen, dan was je 65, ging je naar de Benring. Maar nu, nee. Alhoewel je wel een huisje kunt huren daar, maar als je geen indicatie hebt, krijg je geen zorg. Mensen worden ouder, zitten minder in een instelling, minder in een gezin. Vroeger kwam iemand bij ons op de Lathmer wonen omdat zijn ouders overleden waren maar dan was iemand al midden vijftig. Dat zie je toch niet meer zoveel. Je ziet toch vaker dat de mensen al eerder zelfstandig gaan wonen, al dan niet begeleid.

Een goede afweging is nodig

De wetgeving knelt ook: wat moet Europa regelen en wat moet landelijk. Goede afweging maken wat aan de markt en wat aan de overheid moet worden overgelaten.

Het Rijk heeft teveel afstand tot de lokale situatie

Een belangrijk knelpunt is het feit dat veel beleid wordt gemaakt in Den Haag en lokaal aan de gemeenten wordt opgelegd. In de gemeente Voorst zijn de decentralisaties in mijn optiek erg mooi vorm gegeven, dit loopt volgens mijn ook redelijk goed. De jeugdzorg wordt nu weer door de provincie 'over de schutting gegooid', dit gaat heel veel geld kosten.

Werkvoorzieningen die lopen als de 'Delta' en wat nu wat spannend is.

De afstand van de beleidsmakers in Den Haag naar de eindgebruikers lokaal gezien, daar zit de grootste crux. Het huidige college verdient wat mij betreft een compliment voor het managen van de huidige kanteling.

Het is een goede ontwikkeling dat de eigen bijdrage in bijvoorbeeld de Jeugdwet is afgeschaft. Veel gemeenten kwamen hier tegen in opstand. Dit is goed want het zegt iets over wat je daadwerkelijk wilt bereiken. Maar uiteindelijk zijn dit allemaal politieke keuzes op landelijk niveau die lokale overheid mag gaan uitvoeren met alle problemen van dien. Maar het stellen van grenzen blijft moeilijk, wel de 'miljonair' een eigen bijdrage laten betalen en waar ligt dan grens?

Strengere eisen in de kinderopvang leiden tot veel veranderingen voor de organisaties

Door alle gebeurtenissen in het verleden. Ik merk wel dat ze meer kwaliteit willen in de kinderdagopvang. En dat is in mijn ogen ook echt wel een goede zaak. Kwaliteit is belangrijk. Maar dit betekent wel een aantal veranderingen voor de organisaties. Kijk een voorbeeld. Nu is het zo dat op elke groep van vijf kinderen er één begeleider moet staan. Door de strengere wetgeving verandert dit aantal binnenkort naar drie leerlingen per begeleider. Je kunt je voorstellen dat dit voor het aantal mensen wel wat betekent. Als organisatie moeten we meer mensen gaan aannemen voor hetzelfde aantal kinderen. Dit is goed nieuws voor de afgestudeerden die nog geen werk hebben. Er komen aanzienlijk meer plekken vrij, waardoor hun uitzicht op een nieuwe baan natuurlijk ook groter is. Dus of het een maatschappelijk probleem is. Ik denk het niet. Het is iets waar wij ons aan moeten houden en voor de mensen zonder baan is dit een goede kans op werk. Er zitten dus twee kanten aan het verhaal en ik denk dat het vooral voor de organisaties is om hier mee om te gaan en niet zo zeer dat dit een maatschappelijk probleem is voor de gemeente.

Nu is er de laatste jaren veel in het nieuws gesproken over de kinderdagopvang, scholen en de begeleiders/leraren die er werken. Door al deze gebeurtenissen zijn de eisen een stuk strenger geworden en staat grotere kwaliteit voorop. Een goede zaak. Nu worden de nieuwe mensen een stuk strenger gecontroleerd op hun achtergrond voordat ze aangenomen worden. Je ziet nu een beweging dat niet alleen de diploma's meer belangrijk zijn maar veel meer andere dingen. De begeleiders van de kinderdagopvang hebben nu steeds meer en meer een rol als tweede ouder. Sommige kinderen zijn er de hele week de hele dagen waardoor wij als Smallsteps ook een rol gaan spelen in de opvoeding. Zo zie je nu dat naast diploma's nieuw personeel al een taaltoets moet afleggen. Vergelijkbaar met de lerarenopleiding van de Pabo. Het is natuurlijk een goede zaak dat de mensen die hele dagen met deze kinderen werken ook op dit vlak bij kunnen dragen aan de opvoeding en ontwikkeling van het kind.

En de laatste jaren zie je vooral dat steeds meer ouders en ook jonge ouders blijven werken, nadat ze ouders zijn geworden. Ouders zijn steeds meer aangewezen op de opvang en dit merken wij ook erg goed. Nu heb je natuurlijk wel ouderschapsverlof en dat soort regelingen die het misschien makkelijker maakt om minder te werken maar daar merk ik niet super veel van. Wij zitten in principe alle dagen vol met kinderen. Dan zijn het natuurlijk wel wisselende groepen. Sommige kinderen zijn er alle dagen, maar anderen zijn er maar een paar dagen of dagdelen. Dit verschilt heel erg. Maar over het algemeen zie je dat ouders langer en gewoon fulltime blijven werken. Voor ons als organisatie is dit natuurlijk goed, maar we moeten nu soms al nee verkopen omdat er gewoon geen plek meer is. En willen we gaan groeien, is er nog meer personeel nodig. Dus dit is wel een kwestie, waar je als organisatie erg goed naar moet kijken en wat je nastreeft. Maar ook dit is gewoon een tendens in de samenleving en zie ik niet als een maatschappelijk probleem. Helemaal niet als je bedenkt dat er veel meer aanmeldingen zijn dan plekken. Vanuit de organisatie is dit een teken dat je erg goed werk aflevert. Helaas ga je dan al snel richting je limiet waardoor niet iedereen van onze dienst gebruik kan maken. Wie weet voor in de toekomst. Dat we kunnen uitbreiden en de vraag goed oppakken.

De achterliggende oorzaken van het probleem. Na ja zoals ik al aangaf zie ik het niet als een groot maatschappelijk probleem. Maar als ik puur naar de nieuwe wetgeving kijk, is het de standaard die verandert voor kinderdagopvangcentra. Meer kwaliteit betekent meer investeringen en aanpassingen doorvoeren om dit ook echt goed uit te kunnen voeren. En ik bedoel, het is alleen maar goed dat ze de kwaliteit willen verbeteren en de problemen in deze sector willen aanpakken en voorkomen toch. Maar goed dit gaat dan wel gepaard met investeringen en aanpassingen. Dus dat is in mijn ogen het belangrijkste. Maar ja kwaliteitsverbetering is altijd goed toch? Dus oorzaken, weer de wetgeving die wijzigd. Dit geeft stof tot nadenken en mogelijk tot aanpassingen in de bedrijfsvoering en daar moet je als organisatie mee omgaan. Gemeente kan misschien meer informeren, maar ik zie het vooral als een taak van ons.

Kinderdagverblijven worden beperkt door nieuwe regelgeving waarbij opleidingen worden verplicht in verband met landelijke eisen. Hier moeten alle kinderdagverblijven aan voldoen. Deze gemeente heeft verschillende kinderdagverblijven waardoor ouders de kans krijgen te kiezen wat bij hen en hun kind past. De gemeente maakt daar ook gebruik van door bijvoorbeeld kinderen met een sociaal emotionele achterstand in een bepaald kinderdagverblijf te plaatsen passend bij de situatie van een kind. Niet alle kinderdagverblijven worden daarin financieel gesteund door de gemeente. Voorbeeld: Kinderdagverblijven worden verplicht een IKK-opleiding te hebben. Dit is een landelijke eis. De kinderdagverblijven met een VVE-certificaat worden hierin financieel gesteund door de gemeente. Andere kinderdagverblijven zonder VVE-certificaat krijgen deze financiële steun van de gemeente niet. Zij zullen dit zelf moeten bekostigen. Als de gemeente blij is met de diversiteit aan kinderdagverblijven dan zouden zij dat ook financieel moeten steunen. Het is immers ook een visite kaartje van de gemeente.

Zijn gemeenten in staat om grip te houden?

Ik weet niet of het huidige beleid in Den Haag wel deur wordt ezet, gisteravond hewt er ook nog aover ehad in de programmacommissie van het CDA. Ik heb het idee dat bijvoorbeeld de jeugdpsychiatrie volledig vast lup omdat het noar de gemeenten is egoan, en zo lup er wel meer vast omdat het noar de gemeenten is gegoan. Hier in Voorst merk ie er niet zo vulle van maar in de grote steden wel. Let maar eens op wat er uut de kabinetsformatie kump. Ze hebt in de gaten dat ze in Den Haag wel wat kunt bedenken maar dat ze niet nao heb edacht over de consequenties. En dat gaot ze na de tied repareren. Voorbeeld van Rijn en de verpleeghuiszorg. Als ik zeg in Den Haag dat disse gemeente 6 ton hef over eholden in het sociaal domein en dan met name bie de huushoudelijke hulp ende jeugdzorg, en als ze dan vraagt, wat hebben ze dan gedaan bij jou dan zeg ik 30% gekort, Iedereen? Ja, nou dat mag niet. De wethouder zegt zelf als er eentje naar de rechter was gegaan was het misgegaan. Het geld mag niet naar de algemene middelen.

Sowieso is het moeilijk gegaan omdat gemeente zaken toebedeeld heeft gekregen waar ze eigenlijk nog niet op voorbereid waren. Toevallig nou in het nieuws over de jeugdzorg en daar maak ik me wel zorgen over dat we gedaald zijn van plek 2 naar plek 16. En dat met name de jeugdzorg omdat deze van ontzettend groot belang is, de ontwikkelingen van de kinderen, de armoede die er is in de huishoudens.

Mijn eigen taken nu liggen bij zaken met heel zware casuïstiek. De actuele situatie is verder dat de middelgroepen waarmee ik te maken heb, bijna niet goed te beheren zijn. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat de aansturing komt van megagrote organisaties. Dat feit en de aanpak dat casemanagement en procesmanagement niet met elkaar in de pas lopen. Bij de casusregie is bijvoorbeeld niet altijd de kennis aanwezig die nodig is. Gemeenten hebben ook bijna geen inzicht in wat er speelt en zijn ook moeilijk in staat te bepalen wat ingekocht moet worden. Er zijn honderden aanbieders en dat leidt ook eerder tot minder goede controle op de uitvoering. De vraag is dan ook of iedere gemeente in staat is grip te houden en waar niet, terug te krijgen.

Ik denk dat we, en dan betrek ik het op het werk dat ik doe, wat betreft de ouderen, de vereenzaming dat dat een groot probleem is waar we tegen aanlopen. En de armoede onder ouderen en ik denk dat ook bij de jeugdzorg, daar heeft de gemeente geen grip op. Ik denk dat er te weinig voorbereidingstijd is geweest voor de gemeente om die taken die ze op zich gekregen hebben over te nemen en dat er tegelijkertijd bezuinigd is vanuit het rijk. Ik denk dat daar een knelpunt in zit. Door goed te inventariseren wat de behoeftes zijn. En dat ze moeten kijken hoe ze de middelen daarvoor bij elkaar kunnen krijgen. Ik denk dat je bij de jeugd moet beginnen. Daarin goed te investeren.

Den Haag heeft de zorg overgedragen aan de gemeente en dat zou dan kostenbesparend zijn maar ik moet het op den duur nog zien. Bij ons in de gemeente loopt het redelijk goed voor zover ik dat kan overzien, maar het kan natuurlijk altijd beter.

Er zitten grenzen aan wat we lokaal moeten willen organiseren

Red: de oorzaken van overbelasting] Ik heb op mijn lippen bezuinigingen, maar ook omdat veel naar de lokale overheid gegaan is. Dat denk ik het meeste. In sommige gevallen vind ik dat goed, want de gemeente kan beter inschatten hoe het gaat met inwoners, maar als ik zie wat er nu allemaal op het bordje van de gemeente komt, vind ik het echt heel veel.

Basismobiliteit vind ik niets toevoegen op lokaal niveau en omgevingswet, maar ik vind wel dat op gebied van zorg de gemeente beter kan inschatten wat er nodig is. Het is ook de visie om meer lokaal te doen en dat vind ik niet altijd goed. Zeker op sommige fronten zitten daar grenzen aan. Laat het landelijke de grote lijnen opzetten en betrek gemeenten erbij. Daardoor komt er meer ruimte lokaal om andere onderwerpen op te pakken. De Kanteling met de insteek dat je vanuit je eigen kracht moet werken vind ik prima, dat kan ook lokaal. Er zijn meerdere slagen gemaakt; van landelijk naar lokaal en bezuinigen en de mentaliteitssomslag dat je misschien meer kunt dan je denkt.

Stelsel moet op de schop

Er is geen eenduidige oorzaak. Je moet zes dingen tegelijkertijd aanpakken wil je dat het werkt. Belangrijkste oorzaak is dan de huidige wetgeving. Eigenlijk zou je alle wetgeving en financiering opzij moeten zetten en dat je blanco een nieuw stelsel gaat opzetten. Je hebt de drie wetgevingen. Op een gegeven moment ging de Zorgverzekeringswet zich ontwikkelen, bleven de Wmo en Wlz achter. Toen ging de Wmo ontwikkelen en de ZVW maar bleef de Wlz weer achter. Je kreeg scheefgroei. Bijvoorbeeld: Als iemand thuiszorg nodig heeft, mag ik dat indiceren voor 20uur. Dat is heel veel. Maar als iemand Wlz nodig heeft, dan ben je beperkt in uren, terwijl ze eigenlijk 24uurs zorg nodig hebben. En mensen moeten een eigen bijdrage betalen. Dus ze krijgen minder uren zorg, moeten betalen en bij de ZVW is alles gratis en de wijkverpleegkundigen bepalen welke zorg nodig is. Dus mensen willen ook thuis blijven dan. En dan heb je ook nog tachtig verschillende zorgverzekeraars met allemaal verschillende regels. Eén oplossing is de wetgeving en regelgeving aanpassen. Belangrijkste op gemeenschapsniveau is de mensen in beeld krijgen. Want dan kunnen de mensen die er verstand van hebben wel zorgen dat het qua financiën en regelgeving goed komt.

20.2 Visie op zorg verandert

Langer op eigen kracht zonder zorg

Ik zie dat de overheid zich steeds meer terugtrekt, mensen steeds meer zelf moeten doen op eigen kracht. Wat een goede ontwikkeling is, maar aan de andere kant moeten mensen nu soms te lang door gaan voor er passende hulp is. Vanuit de specialistische hulp denk ik vaak; was graag ietsje eerder gekomen, om erger te voorkomen. Tegelijkertijd is dwang om zelf in actie te komen goed, tot op zekere hoogte– sommige mensen hebben een extra zetje vaak eerder nodig.

Ik zie een ontwikkeling van verenigingen en maatschappelijke organisaties die meer participeren en samenwerken voor een gezonde maatschappij. Meer proactief zijn in

ontwikkelingen. De 70–80 jaren zijn we doorgeslagen in de zorg versus mantelzorg naar een meer ik– maatschappij en eigen verantwoordelijkheid.

Ik denk dat de maatschappelijke ontwikkeling waarbij politiek bestuurlijk wordt gevraagd mensen weer meer verantwoordelijkheid te geven en in hun kracht te zetten op zich zelf een goede ontwikkeling is. Maar dat vraagt een enorm goed samenspel tussen het stimuleren van mensen, wat je meestal doet via waarden en normen waarden en het inzetten van professionals. Dat is een groot dilemma voor alle overheden. Wat je kunt constateren is dat er vroeger sterke familie verbanden waren, gezinnen die generaties lang naast elkaar woonden en dat ook aanvaard was dat die zich met elkaar bemoeiden en zo elkaar beïnvloeden en steun gaven en zo ook voor leraren, kerkelijk leiders en sportverenigingen en andere verbanden zo vast stelden wat zijn onze normen en waarden. Maar we hebben dus ook gezien dat die verbanden ontzettend uit elkaar dreigden te vallen. Een ontwikkeling waarbij op zich Voorst nog wel wat achter loopt met dorpen waar het allemaal nog wat overzichtelijk is. Maar toch die ontwikkeling en invloed is onmiskenbaar in de wereld gaande.

Mensen worden aangesproken op hun zelfredzaamheid. Blijf allemaal maar zolang mogelijk thuis want we gaan niet meer naar zo'n zorgsysteem want dat kunnen we niet meer betalen in Nederland. Zorg dat je je zolang mogelijk redt. En dat vind ik op zich een heel mooi ding, he zo van dat daardoor mensen ook actief blijven dat mensen voorbereid zijn dat ze zichzelf moeten redden. Dat je niet achterover gaat leunen daar blijf je ook jong van als je niet achterover leunt. Maar misschien schiet het af en toe door. Ik zie een aantal mensen in het dorp, als je zo het kerkblaadje bekijkt, en je ziet zo die namen dan gaat dat vaak over de 90 heen. En een aantal van die vrouwen zit in appartementjes in het dorp, daar zijn dan speciaal appartementjes voor gemaakt met een eigen televisietje. Sommigen hebben leren skypen of hebben een eigen facebookaccount. Enerzijds in de zin van het verdwijnen van de hulpstructuur, het noaberschap, dat het vangnet het maatschappelijk vangnet van vrijwilligers dat die duurzaam is daar zet ik een vraagteken bij, dat vind ik een punt van zorg. En het andere is dat de ouder wordende kwetsbare mens te lang worstelt of te lang op probeert te lossen. Ik ben niet echt pessimistisch maar ik denk wel dat als je dan naar Wilp kijkt wordt dat een probleem.

Er komt veel op ons af, dat wordt ook gevraagd door de Transitie. Er moet meer naar de burger, meer gebruik maken van eigen kracht. Voorzieningen worden steeds meer ingetrokken. Er is een kanteling gaande, het gebeurt nu echt, er moet meer thuis opgelost worden, instellingen sluiten.

We gaan van zorgen voor naar zorgen dat

Iedereen meedoen! Dat is een heel belangrijk streven. En daarmee doe je ook een beroep op de werkzaamheid van de mensen zelf. Vanuit het maatschappelijk netwerk Voorst zijn wij er heel erg op gericht om een kanteling te maken in het werk. Een verandering van zorgen voor naar zorgen dat. Niet meer pampieren en voorzieningen naar hen toe schuiven maar er voor zorgen dat ze zelf in beweging komen. Dat is ook een duurzame manier van hulpverlening. Wat de vaardigheden die ze daar mee opdoen, die zullen ze in de toekomst ook weer kunnen

gebruiken. En minder terug vallen op de overheid. Dit vind ik een goede ontwikkeling. En ik hoop dat het ook zo werkt. Dat vertrouwen heb ik wel. We moeten een samenleving bereiken waarin iedereen mee kan doen op alle fronten.

Ons streven moet zijn, dat wij zoveel als mogelijk toegankelijk zijn voor de burger. Toegankelijkheid heeft niet altijd te maken met dat het probleem opgelost wordt. Maar het is meer met een luisterend oor en met respect benaderen om te kijken: 'goh wat zou u daarin kunnen veranderen of bewegen, waar heeft u mogelijk ondersteuning nodig'. Het wordt dus een inspanningsverplichting van zowel de burger als de gemeente. Dat is heel makkelijk gezegd maar moeilijk gedaan. Er zijn zo veel mensen en zo veel zinnen. Omdat juist dan pas je de burger als volwaardige partner zult zien. De burger blijft dan probleemeigenaar en ik denk dat dat een belangrijke is. Want als ik een probleem heb, kan ik de hulp van anderen vragen maar het blijft het probleem waar ik zelf verandering moet zien te krijgen. Het is los van ziekte of beperking of dergelijke, dat is iets wat je overkomt. Het is belangrijk van hoe ziet de burger wat er nodig is waardoor die burger zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven functioneren. Het is ook belangrijk te kijken naar de eigen kracht van de burger. En dat is per persoon natuurlijk verschillend.

Het lukt ook steeds beter om mensen weerbaarder voor de samenleving te maken omdat de mindset ook daar op gericht is. Als je eerder 20, 30 jaar geleden nog dagbesteding kreeg dan was het nog van het kaliber: we maken een tekening en de volgende dag gooien we hem weg en maken we een nieuwe. Even heel gechargeerd gezegd. Terwijl de tendens nu ook veel meer is in de ontwikkeling. En wat kun je, waar ben je goed in. En dat dan ook gaat ontwikkelen zodat je een kwaliteit gaat krijgen die je ook echt kan gaan inzetten. Want er zit geen bedrijf te wachten op iemand die een goede tekening kan maken. Maar wel op iemand die secuur kan werken. We zijn er veel meer op gericht om cliënten te ontwikkelen en in hun kracht te zetten.

Als het gaat om preventie vind ik dat we in Nederland veel meer moeten zijn gericht op eigen kracht, eigen regie. En ik vanuit mijzelf ben niet voortgedreven door bezuinigingen, op zich wat in feite wel zo is want de hele AWBZ pot vanuit de zorg is leeg. En zoals tot voor kort, hoe Nederland allemaal werd betutteld, tot een jaar geleden, een aantal jaren geleden, kan niet langer. En ik vind de ontwikkeling om die kanteling te maken van veel meer eigen kracht en eigen regie, een goeie. Ik vind het goed dat mensen worden gestimuleerd om vorm en inhoud te geven aan hun eigen leven zonder of samen met professionals. Maar niet alleen kijken naar het hier en nu. Hoe gaat het nu met mij? Maar ook kijken naar wat wil ik graag? Wat voor plannen heb ik eventueel in de toekomst? En dan kijk je naar oudere mensen maar ook naar jongeren. Bijvoorbeeld ik ben nu nog studerend, ik zit nu op de middelbare school en ik moet een keuze maken. Dat je veel meer samen met mensen in plaats van voor mensen, de toekomst zult bepalen. Dus die hele kant van preventie, dat je mensen ondersteunt in zelf doen. Dat vind ik een belangrijke en daar zijn we lang nog niet mee klaar. En Nederland heeft al heel lang wat ik al eerder noemde een soort van betutteling gehad. We hebben het heel lang voor de mensen gedaan. Mensen zeggen bijvoorbeeld, ik loop hier tegen aan en de hulpverlening lost het op. Terwijl het in mijn overtuiging, een oplossing door mensen zelf gevonden met hulp, dus als mensen zelf ondersteund worden in het vinden van een oplossing

samen met andere mensen om hun heen. Ja, beklijft het en is het een oplossing die veel meer aansluit bij wat mensen willen. En dat is altijd beter. En kost minder geld en is duurzamer. Nou dat hele proces is nu door middel van de transitie in werking gezet in gang gezet. Ja, daar zijn we nog niet met zijn allen. En er zijn nog heel veel mensen die moeten ontdekken dat het eigen kracht en het eigen regie veel meer opbrengen dan als ze ergens naar toe gaan en iemand lost het voor je op. Dus dat komt op ons af en daar zullen we de komende jaren nog mee bezig zijn. En omdat op de juiste manier te doen. Dus dat we met mekaar af gaan en dat los laten om het voor de mensen te doen. Dat vind ik geen goeie manier. Maar dat we naar elkaar toe werken mensen ondersteunen het zelf te doen. En niet door ze alleen maar te laten zwemmen of in het koude te laten, nee door ze echt daarbij te ondersteunen. Focus moet liggen op eigen kracht en eigen regie. Dus focus op wat kunnen mensen al? Waar zitten hun krachten, waar zitten hun talenten. Waar zitten hun kwaliteiten, waar zitten hun interesses. Niet in beperkingen denken maar in mogelijkheden. Dat proces en daar zitten we midden in. En een aantal mensen vinden dat allemaal maar niets. Dan hoor ik van professionals die ik treeën ja maar ik kom toch bij u voor een oplossing? En niet dat ik het zelf nu moet gaan doen. Nou mensen moeten daar heel erg aan wennen. Dus het meest knellende is de kanteling en het nog wennen van mensen aan deze nieuwe ontwikkeling. Omdat mensen denken ja ik ga ergens heen, ik krijg een oplossing en dat helpt. Terwijl mijn ervaring in jaren lang hulpverlening is dat hulpverlening helpt. Dat het soms wel gaat om hulp in de zin van zorg en welzijn maar ook een oplossing in de zin dat je met je computer zit. Dat je iets beklijft en iets bij blijft en het beste bij jou past als je er daar zelf ook wat erin hebt gedaan. Als je hebt mogen mee doen als je hebt mogen mee denken. En als dat niet gebeurt, kun je over een x tijd weer terug komen omdat het probleem nog niet werkelijk is opgelost. Maar we hebben in Nederland tot twee jaar geleden gehad een maatschappij van u vraagt en wij draaien en wij lossen het wel voor u op. Dat is a niet meer te betalen, wat ik net al zei, en b niet duurzaam. En mensen voelen zich geen eigenaars gewoon. Maar aan de andere kant kun je ook niet verwachten dat, dat wat je als maatschappij jaren hebt gehad dat het gewoon plotseling veranderd is. Maar dat mensen ook voelen ok deze verandering voelt ook beter, deze verandering is voor mij ook beter. Dat moeten mensen ervaren en ervaren kost tijd.

Zoek het maar lekker zelf uit of mensen bij de hand nemen

We hebben het met de gemeente Voorst heel uitdrukkelijke gehad over regie. Wie heeft er nu welke regie. De wet, de Wmo, de Jeugdwet, heeft het vooral er over dat de regie bij de cliënt ligt. Eigen kracht en noem maar op. En dat is goed, dat is een mooi streven maar bij 80% van de burgers, van de kwetsbare burgers, lukt dat. En bij 20% niet. Want ze zijn zorg mijdend of er speelt te veel problematiek. Te zwak netwerk vaak. En de vraag is dan, wie pakt er dan de regie? Als je kijkt naar het hele proces en wat er voor nodig is dan zou je mogen verwachten dat dan de gemeente is als proces regisseur. En daarnaast als hulpverlening ook betrokken is dan is het ook belangrijk. Bij ingewikkelde problematiek zijn er vaak meerder organisaties bij betrokken.

De grootste ontwikkeling die ik in het algemeen zie is dat de overheid een weg is ingeslagen waarbij er uit gegaan wordt van de eigen kracht van mensen en hun zelfredzaamheid. Bij veel

mensen gaat dat goed, zij weten de weg te vinden naar de verschillende voorzieningen die er zijn. Maar ik zie ook dat dit minder goed lukt of lastiger is voor de meer kwetsbare groep mensen in onze samenleving. En bij deze groep mensen vormt het principe 'uitgaan van de eigen kracht' toch echt een probleem. En wat betreft de Eigen Kracht: hier moet een goede balans in gevonden worden. Niet wachten op actief burgerschap, want dit is echt niet van alle burgers te verwachten.

Eén van de achterliggende oorzaken [red: voor een groter onderscheid tussen mensen die wel of niet voor zichzelf kunnen zorgen] is dat we momenteel erg uitgaan van eigen kracht van mensen. Dat is erg belangrijk maar er zitten grenzen aan. We moeten die grenzen goed in het oog houden maar we kunnen hier niet oneindig dingen aan op gaan hangen. De transformatie in het Sociaal Domein is nog maar net bezig en we maken stappen maar we zijn er nog niet. Het is goed om in beeld te hebben dat er grenzen bestaan. Vanuit de samenleving is er wel eens kritiek hoorbaar over het feit dat er bijvoorbeeld veelal verlangd wordt dat mensen een beroep doen op het eigen netwerk. Dit heeft veel goeds in zich maar ook hier zitten grenzen aan. Dit levert wel eens gesprekken op met burgers.

Het 'eigen kracht' is mooi en ook belangrijk maar het wordt een soort, af en toe verward met het zelf doen. Dat idee. En zeker voor mensen die moeilijker hulp vragen. Als je zelf niet mondig genoeg bent. Dit vind ik wel een zorgelijke ontwikkeling waar ik aandacht aan wil geven. Het gat wordt steeds groter en het signaleren ervan steeds moeilijker. Het wordt steeds beperkter. Weg weten te vinden. Wordt beperkter ingericht, minder toegang. Of je loopt daar vast. En wat dan? Voorheen anders georganiseerd. Veel meer ingangen. Zorg was laagdrempelig. Onze doelgroep is een doelgroep die wel zelfstandig woont maar continue in hun leven vastloopt. Even hulp nodig. Voorheen meer plekken waar hulp was. Nu in een wijkteam of maatschappelijk netwerk gecentreerd. Ze moeten echt hierheen. Steeds meer bezuinigd op maatwerkvoorziening maar daardoor wordt die groep die thuis woont en zelf moet doen steeds groter en juist die groep die het net niet redt maar wel hulp nodig heeft. Dat is een gevaar dat er is. Wat we in Voorst ook signaleren. Is dat er ene grote groep is van ouderen van 40 jaar met een beperking die nog bij ouder wonen. Die groep is groot. Hoe maak je dat zichtbaar? Hoe krijg je toegang tot hulp. Afhankelijk van andere mensen in hun netwerk om het te signaleren en te melden bij bijvoorbeeld het Maatschappelijk Netwerk.

En mensen met een psychiatrische stoornis zijn vaak niet in staat een keukentafelgesprek te voeren. Eigen regie werkt niet voor een aantal mensen binnen GGZ, zij worden overschat.

Niet alle cliënten zien dit zelf als een probleem. Je hebt zorgmijders, he. De groep die ik noem, zit al dicht tegen die zorgmijders aan. Maar daar heb je natuurlijk een team voor en dat loopt ook al prima hoor. Dus het is ook goed dat zij geïnterviewd worden. Ik denk dat dat ook wel gebeurd. Maar dat is de groep die een beetje buiten de boot dreigt te vallen door de ontwikkelingen die er geweest zijn. Bezuinigingen die er geweest zijn, politieke besluiten, visies die veranderd zijn. En waar je nu de vruchten van plukt. Het risico bestaat dat er door begeleiders wordt gezegd dat we ze dan ook niet helpen. Wil je daar adequaat op inspelen dan heb je gewoon menskracht nodig. Ik kom nog wel tegen dat er wordt gezegd de cliënt heeft

eigen regie dus zoek het dan maar uit. Eigen kracht is ook zo'n mantra hier en in het hele land, eigen kracht, ik denk ja dat is mooi maar soms moet je mensen ook bij de hand nemen. Vooral met onze doelgroep waar we mee te maken hebben. En dat is niet dat je het over gaat nemen maar wel mee gaat en naast staat. Ja, dat kost gewoon wel tijd. En niet verwachten dat als we bijvoorbeeld bij de Stadsbank zijn en zegt nou liever dat en dat en dat maar aan en dan kan ik je verder helpen. Nou dat gebeurt dan niet. Dat kost niet alleen tijd maar ook inzicht en dat je het gewoon anders moet gaan zien. Keuzes, welke keuzes kunnen mensen maken? Wat kunnen zij en kun je dat inschatten? En als je een keuze voorlegt doe dat uit A of B maar niet A, B, C, D, dat werkt niet. Daar valt nog wel wat in te doen.

Door het niet inzetten van ondersteuning worden de problemen [red: bij mensen met NAH] groter dan nodig is. Op alle levensgebieden zijn problemen. Mensen worstelen met zichzelf, wie ben ik nu, het letsel is vaak niet zichtbaar voor andere mensen, mensen worden overschat, problemen met werk / UWV, problemen met kinderen, relatie, de bureaucratie in de zorg; hoe werkt het allemaal, wat willen ze nu weer van me? Het hoofd niet boven water kunnen houden.

De essentie van wat je zou moeten willen bereiken dat je zoveel mogelijk kwetsbare jongeren echt goed zal moeten begeleiden om zelfstandig te kunnen zijn. Decentralisatie gedachte op zich is goed, maar een kwetsbare groep gaat het niet redden. We moeten niet doorschieten in eigen keuzes. Eigen verantwoordelijkheid. Je moet in staat zijn te kunnen kiezen, maar niet pamperen.

Die kanteling is geweest rond de jaren 70 van, we moeten voor elkaar zorgen. We zijn allemaal even belangrijk en wij horen er allemaal bij. Dan worden er een heleboel enthousiaste initiatieven opgezet. En dan gaan er een of twee dingen fout en dan is het van oh ja, zie je wel het werkt niet. Het is een beetje twee stappen naar voren, een stapje terug. En het grappige is dat je dat nu ook al weer terug ziet. Ja, maar iedereen moet gewoon in de wijk kunnen wonen. Terwijl je nu ook ziet, dat is gewoon niet voor iedereen weggelegd. Er zullen altijd een groep mensen blijven voor wie het juist goed is om in een beschermde omgeving, die duidelijk is. Omdat de buitenwereld gewoon veel te heftig is, dat kunnen ze gewoon niet aan.

Iedere levensovergang (van basisschool naar VO, van VO naar werk, van thuis naar uitwonend, etc.) biedt voor deze groep extra problemen. Keuzes maken is erg moeilijk en vraagt om ondersteuning en begeleiding. Deze groep zie je altijd weer terug rondom levensovergangen. Levenslang hebben ze mensen om zich heen nodig om op terug te kunnen vallen bij het maken van keuzes. Een netwerk, zowel informeel als formeel, is hard nodig. Om samen te kunnen optrekken. Dan werk je preventief. Wij maken nu vaak mee dat wij (MEE) in beeld komen als er al iets aan de hand is. Vaak heeft de LVB doelgroep geen adequaat en constructief netwerk.

Ja, die zie ik wel. De theorie van de steeds lager wordende schutting naarmate je dichterbij de mensen komt. En de oorzaak is in economische zin dat er bezuinigd moet worden. De problemen moeten worden opgelost daar waar de overheid het dichtst bij de mensen is, dat is op gemeentelijk niveau. En daar moet het opgelost worden. Daar moeten mensen ook weer op hun eigen kracht aangesproken worden. En daarmee, zegt onze grote vriend Rutte, volgen wij

de maatschappelijke ontwikkelingen. Geloof ik niet in, maar goed dat is een ander verhaal. En wat vervolgens de overheid zegt 'gemeenten we hebben wel minder geld beschikbaar'. Dus gemeenten ga allemaal dingen doen die je nooit eerder gedaan hebt en ga dat dan vooral doen met minder geld. Succes ermee. Dan kom je bij de gemeente en de gemeente gaat ook zeggen, ja we hebben minder geld. Dus de gemeente gaat vooral zeggen, ja mensen ga het vooral zelf oplossen daar gaan we mee om de tafel zitten. En dan gaan wij kijken wat jezelf allemaal kan oplossen. Succes ermee. Dat noem ik dan de steeds lager wordende schutting. Naarmate je dichterbij de mensen komt, zoek het maar lekker uit. Eigenlijk is het in de meest negatieve zin van het woord, zoek het maar lekker zelf uit. Doe je geen recht aan wat uiteindelijk de gedachte er achter is. De gedachte die er achter zit is eigenlijk heel goed. Je gaat kijken, hoe kan jij je problemen het beste oplossen binnen jouw eigen omgeving. Dat is op zich heel goed. En daar worden ook echt hele goede pogingen tot gedaan denk ik. Maar voor sommige dingen is gewoon geld nodig. En de maatschappelijke problemen ontstaan ook doordat sommige zorg er niet meer is. Bepaalde dingen worden niet meer vergoed, waardoor mensen bepaalde keuzes gaan maken en daardoor in anderen problemen komen. Denk ik als je dat wilt voorkomen dan heb je veel meer tijd nodig. Met het voorkomen van dit soort problemen, heb je tijd nodig maar die tijd is er vaak niet. En dat heeft ook met ons systeem te maken. We hebben een regering voor vier jaar en die moeten dus in vier jaar er doorheen drukken wat ze zelf wil. Wat zij denken wat goed is voor het land. En dat moet ook snel ik snap dat ook wel je op sommige dingen niet kunt wachten. Maar sommige dingen die kunnen niet snel. We gaan het zo doen, doe het maar. En het gevolg is er niet alleen voor de mensen die het betreft maar ook voor de mensen die de zorg moeten verlenen.

20.3 Doelstelling overheid lastig in de praktijk

Zijn landelijke doelstellingen reëel?

Ook begeleid wonen moet blijven, maar ik wil wel dat er tussen degenen die moeten indiceren en degenen die begeleiding geven meer overleg komt. Door samenwerking en uitwisseling tussen verscheidene disciplines kun je ketens sluitend maken en voorkom je mogelijk dat mensen tussen wal en schip terecht komen, vereenzamen, zich verwaarlozen of in de schulden komen. Zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen gaat in veel gevallen niet op. Geld/ bezuinigingen mogen daar geen rol in spelen. Overigens denk ik dat de kosten van het langer thuis blijven wonen wel eens opgeteld hoger uit kunnen vallen dan begeleid wonen. Er zijn mensen bij die vier maal per dag medische zorg nodig hebben en daarnaast nog eens drie maal per dag geholpen moeten worden met de maaltijden. Ik kan me niet voorstellen dat dit goedkoop is. Van mij mogen ze de veranderingen in de zorg terugdraaien. Er moet weer meer geld komen voor zorg en minder bureaucratie. Wonen bij je kinderen in de tuin moet mogelijk worden gemaakt voor ouderen. De thuisbezoekers van onder andere Zonnebloem, Rode Kruis en kerkgenootschappen zijn belangrijk.

Ik heb de verwachting dat de problemen nog erger zullen worden; eigen kracht zal niet voor een ieder tot een oplossing leiden. Het probleem van de individualisering van de samenleving in combinatie met bezuinigingen, c.q. de inzet op eigen kracht zie ik als de achterliggende

oorzaak. Vanuit de landelijke overheid is een complexiteit van bestaande zorgsystemen tot stand gekomen gericht op marktwerking die niet aansluit op de te signaleren problemen.

Dat geldt ook voor sportverenigingen die krijgen minder subsidie en moeten meer met vrijwilligers werken. Maar die vrijwilligers moeten ook zorgen voor ouders en dergelijke dus ik vind de gedachte erg goed en die kanteling vind ik zeker heel goed. Dat je ervan uit gaat wat je kunt, maar ik heb het idee dat alle plannen nu, als het echt ten uitvoer worden gebracht, dat denk ik dat het niet reëel is. Ik hoop dat ik ongelijk heb. Dat iedereen in zijn eigen kracht kan blijven staan.

Psychisch verwarde mensen worden geacht om in de maatschappij zichzelf te redden. Dat redden ze niet. Dit geeft veel problemen. De vooringenomen stelling dat de maatschappij zoveel cohesie laat zien dat de problemen zichzelf wel oplossen. Er wordt uitgegaan dat men voor elkaar zorgt als burens, familie waardoor de problemen worden opgelost. Realiteit is dat niet iedereen dat ziet, kan zien, kan doen, wil doen en dat problemen blijven bestaan of grote worden. Ik voorzie een groot probleem rondom mensen met GGZ-Problematiek.

Er is gevraagd door de overheid om elkaar meer te zien, maar we schijnen daar slecht in te slagen. De participatie-samenleving geeft dilemma's; veel vrijwilligers, gaan we vanuit, maar dat is maar relatief. Problemen lijken vaak niet op te lossen, gezien de verwachtingen van de transitie. Ik ben het eens met het participatie-principe, maar dan moeten we ook de maatschappij anders inrichten. Bijvoorbeeld passend onderwijs; een kind met syndroom van Down, zit nu zuchtend en puffend in het reguliere onderwijs- maar vaak blijkt er geen kennis of ruimte om het erin te passen.

De decentralisaties als zodanig zijn een oplossing voor bezuinigingsvraagstukken geweest. Ik constateer dat onvoldoende vooruit is gekeken, bijvoorbeeld pgb's en zorgboerderijen zijn onvoldoende tot niet in beeld geweest. Mijn opvatting is dat de vraag "waar werken we naar toe?" naast globalisering ook regionalisering had moeten inhouden. Bijvoorbeeld bij voeding, in die zin, dat voor de CO2-afdruk de blik naar buiten onvoldoende is geweest en slechts gebaseerd was op de eigen aanpak.

Wat ontbreekt is eigenaarschap; de effecten van de eigen kracht/filosofie overschatten. Nu vrijwilliger zijn, is heel wat anders dan zoals het vroeger was. De grens moet worden verlegd. Wat ook moet veranderen is dat de zwaarste taken niet langer door vrijwilligers worden afgehandeld, want wat zijn de effecten van dat werk voor de thuissituatie van een vrijwilliger?

Er is een cultuuromslag nodig

Een achterliggende oorzaak is dat we jarenlang het op een bepaalde manier gedaan hebben en dat in stand willen houden. Vooral de oude garde houdt dingen in stand. Niet weten hoe ze het moeten veranderen. Lastig om dezelfde visie uit te dragen maar vooral er naar te handelen, in de praktijk er naar te werken. De coöperatie wil dat het gebouw van de bewoners wordt, terwijl juist de cultuuromslag moet plaatsvinden. Doel is uiteindelijk dat mensen niet gaan hospitaliseren. Dat nu het moment is om dat te bereiken. Jongeren krijgen korting om hun bijdrage te leveren. Zij moeten het belang inzien. Happy Ouwer! Daar staan we voor. Granny

Inn is een holistische strategie; Het gaat verder dan het bieden van basisbehoeften van bewoners, het speelt in op diepere behoeftes zoals waardering, ertoe blijven doen en ergens bij horen. Ik wil graag dat dit bereikt wordt omdat ik uiteindelijk geloof dat het meer plezier van leven geeft, maakt het leven mooier, Happy Ouwer!

Datzelfde geldt ook voor twee elementen. Aan de ene kant zijn we sturend, en aan de andere kant zijn we ontwikkelend. Ik geloof erg sterk in de ontwikkelende kant. Waar is behoefte aan? Speel daar op in. Maatwerk, maatwerk en maatwerk! Van ons vraagt dat om de juiste competenties en ook acceptatie in een team van elkaars kwaliteiten en beperkingen. Niet iedereen hoeft alles te kunnen. Het grootste probleem ligt bij onszelf. Ik bedoel daarmee te zeggen dat we nog te veel structuurdenkers en regeldenkers hebben. Ik constateer wel dat er enige kentering is waar te nemen. Langzamerhand zijn we, ook binnen mijn organisatie, aan het kantelen. Kijk naar een kind, analyseer, breng de behoefte in beeld en acteer vervolgens al naar gelang de bevindingen. Ook hier weer wil ik het fenomeen maatwerk benoemen. Om te bereiken dat er aansluiting ontstaat, maatwerk geleverd kan worden etc., is er een bepaalde visie en ontwikkelrichting nodig. In mijn beleving dient er veel meer decentraal georganiseerd te worden. De inhoud dient leidend te zijn. De mensen van die inhoud nemen ook de beslissingen. Dat is voor veel mensen in eerste instantie niet eenvoudig. Loslaten door het management en verantwoordelijk nemen door mensen van de werkvloer is nodig.

Van ouderen wordt verwacht dat ze langer thuis blijven wonen. Ik zie dat ze dan aanlopen tegen een muur van instanties. Dit bevordert niet het zelfstandig blijven wonen en het in je kracht blijven. Ook hier zou een bemiddelingscoach een rol in kunnen spelen. Ik zie dat mensen niet verder komen. Hierbij speelt ook het echt luisteren naar de mensen. Luister naar de mensen.

Het belang van samenleving! Benoemen van kwesties, verbinden en de gewone relaties tussen mensen verbeteren en de boodschap geven dat ze zelf verantwoordelijkheid moeten nemen. Ik zeg vaak: "U moet niet de gemeente bellen, maar er zelf wat aan doen". Dan krijg ik vaak de reactie: "Ja maar dan krijg ik klappen" en dan zeg ik zolang je met een IK boodschap komt: Ik heb er last van als, ik heb er last van..., maar dan daar ook bij laten en omdraaien en niet gaan straffen en normeren in de zin van als je niet doet dan, maar mensen binden op zijn we het er over eens dat het goed zou zijn dat.....? Ik denk dat de maatschappelijke trend nog zo is dat het goed is dat de overheid daar op probeert terug te dringen, maar dat vraagt wel dat heel veel mensen hun denken gaan veranderen en als je weet dat mensen gewoontedieren zijn is dat nog niet zo gemakkelijk.

Een tweede belangrijke ontwikkeling is de welvaarts-verzorgingsstaat. We klagen in Nederland over het zorgsysteem. Maar met welke normen vergelijken we Nederland? We hebben in Nederland wat dat betreft een tunnelvisie ontwikkeld. Van de ene kant hebben we op wereldschaal de beste zorg en het beste onderwijs en aan de andere kant blijven we klagen. De politiek is de boosdoener. De wijze waarop de politiek de zorgstaat heeft ontwikkeld heeft een hoog pampergehalte. Gevolg daarvan is dat de eigen verantwoordelijkheid bij mensen is

weggenomen. We zijn als het ware verslaafd gemaakt van ons eigen zorgsysteem. Gevolg is overigens dat daar de individualisering verder door is gevoed.

Cliënten kunnen competenties oefenen, samenwerken in deze wereld is erg belangrijk. Zorgen dat dat de potten met geld worden gedeeld en intentieverklaringen open en samen opstellen. Verpakking is ondergeschikt, het resultaat is belangrijk. Eigen gedachten en ideeën voor de spiegel leggen en niet in een systeem blijven hangen. Transitie vraagt om flexibiliteit. Het management bepaalt de koers. Kinderopvang is vervangen door zorg en HBO. Kwaliteitseisen voor kinderen liggen op Hbo-niveau. Nieuwelingen schudden het systeem op, ouderen en managers betrekken. Het kan en moet anders binnen de transitie. Flexibiliteit en veiligheid zijn onderdelen van dit proces. Er zijn 10 medewerkers in dienst bij de zorgmanege en het zijn allemaal ambassadeurs. Human Resource is belangrijk. Je bent spekkoper met een mooi verhaal maar het is lastig om mensen in dienst te houden. Er is een knelpunt bij veranderingen.

Belangrijke ontwikkeling is samenredzaamheid, dit vraagt om een andere manier van samenwerken en aansturen. Het systeem in de zorg moet kantelen, we moeten talenten ontwikkelen in plaats van in systemen te denken, denken dat mensen dingen niet kunnen. Mensen in beweging krijgen, niet meer hospitaliseren en het voor ze doen! Regie over eigen leven, eigen verantwoordelijkheid ontwikkelen, dat moeten we samendoen. Zelfstandig kunnen wonen in een woonleefgemeenschap. De cultuur moet om! Je ziet dat voor ouderen in de zorg nog steeds de koffie wordt ingeschonken en dat ze nachts in hun wooneenheid gewekt worden om te checken of alles nog goed gaat. Alsof ze zelf geen koffie kunnen zetten. Het meest knellende is dat we geduld moeten hebben met cultuuromslag, het is voor mensen lastig om eigen regie te nemen, dat is een andere manier van denken. Voor de cultuuromslag heb je begeleiding nodig (professionals) Het kost tijd. De ander manier van denken om iedereen op 1 lijn te krijgen, gezamenlijke koers, daar gaan we naar toe. Mensen in hun kracht zetten. Integreren is van belang. In de zorg moet dat gebeuren! Alle partijen moeten zich thuis voelen en hun rol pakken.

Ik kan alleen spreken vanuit de gemeente Voorst en mijn werkplek op het AOC Oost onderwijs, handwerkers verdwijnen, iedereen moet allround zijn.

Proces van verandering heeft tijd nodig...

Wat ik merk bij sociaal domein is dat er een enorm probleem over de schutting is gegooid en dat we nu pas kijken wat we kunnen doen. Het is misschien wat zwart-wit geformuleerd. Er ligt iets heel moeilijks en we hebben het onderschat. We beslissen wat, maar we hebben nog geen oplossing voor het gat. Bij die hele verschuiving naar de gemeenten moeten we op een andere manier, maar zijn we daar op ingericht? We hebben niet de juiste middelen, wat betreft financiën, menskracht en competenties. Bijvoorbeeld de zorg voor ex-gedetineerden, hoe gaan we daarmee om?

Ik denk dat er nog niet is onderkend is... Nee, ik moet het anders formuleren. Het Rijk heeft met de transitie een heleboel werk over de schutting gegooid. Dat is een standpunt wat ik heb hoor, ik vind dat we ... De gemeente wordt er nu mee geconfronteerd en probeert het zo

goed mogelijk te doen. Maar je moet er wel even aan wennen als gemeente, als woningbouwvereniging of als zorginstelling. Hoe gaan we dat nou oppakken, hoe moeten we dat nou doen. Daarom zijn dit soort sessies ook erg belangrijk, daar geloof ik zeker in. Het is ook onwennigheid. En ik denk dat contacten met zorginstellingen die hier mee te maken hebben erg belangrijk zijn. Dat dat over en weer bekend is. Het moet eerst goed in kaart worden gebracht, en er moeten niet zomaar dingen gedaan worden. Het voordeel van dit onderzoek is wel dat er eerst in kaart wordt gebracht waar de behoeftes liggen, en wat er leeft bij de bevolking.

We worden door het systeem dat veranderd is, gedwongen om andere dingen te gaan doen. Vroeger als je oud werd, wist je al, nu ga ik naar het verzorgingshuis. Dat soort zekerheden is er nu niet meer. Met het doel de hulp dichterbij huis te krijgen en mensen langer zelfstandig te laten wonen in hun eigen omgeving. En dat kun je wel bedenken en dat vind ik wel hartstikke goed maar het is nog niet vlekkeloos geregeld. Het vraagt om tijd voor iedereen om tot goeie nieuwe oplossingen te komen. Dus de oorzaak is dat de keuze die wordt gemaakt, de beleidskeuze nog niet helemaal doordacht is. Wat volgt dan? Wat heb allemaal nodig? Hoe moet het dan? En dan komt het in de praktijk. En dan ga je tegen allerlei dingen aanlopen.

Nou zo zal het ook wel eens gaan. Niet iedereen is geïnteresseerd in zijn medemens. Maar goed dat wordt eigenlijk wel verwacht. Vroeger zei je wel eens, moet je maar naar de gemeente, dan krijg je het wel. Dan wordt het geregeld voor je. Dat is makkelijk natuurlijk, dan hoef je niet te doen verder. Nu zeggen we, ja, je moet eerst eens kijken hoe je dat zelf kunt regelen met je omgeving. Dus een heel andere aanpak en dat zal nog niet voor iedereen altijd zo vanzelfsprekend zijn. Het feit dat je buurvrouw die net zo oud is als jij een bepaalde voorziening heeft, wil niet zeggen dat jij hem ook krijgt. Jouw situatie kan compleet anders zijn. Maar dan dwalen we een beetje af misschien. Maar goed ik heb wel de indruk dat dat langzamerhand wel begint te komen, toch. Dat mensen ook denken dat je niet voor elk wisselwasje de gemeente belt, dat ze dat ook wel snappen. Dat merken we ook wel. Als ik het zelf zou mogen zeggen, zou ik liever zelf de dingen regelen met de mensen die ik ken. Dan dat ik een instantie moet inschakelen. Het voelt toch altijd anders. Maar goed soms kan het ook niet anders. Je kunt wel kinderen hebben, maar als die ver weg wonen, dan kunnen die niet twee keer per dag op de stoep staan. Dat zal toch in heel veel gevallen aan de orde zijn. Vroeger woonde ook iedereen in de buurt van mekaar. Tegenwoordig woont iedereen overal eigenlijk.

In het kader van preventie is een aandachtspunt dat thuis niet alles goed gaat. Er wordt heel veel zelfstandigheid verwacht, terwijl ze heel lang gepamperd zijn. Mensen realiseren zich dat ze langer moeten werken, eerder tevreden moeten zijn, hun auto moeten delen, etc. De vorige generatie, waartoe ik ook behoor, had veel voorzieningen. Nu moeten we meer voor onszelf zorgen. Daarin is nog een hele slag te slaan, nog zeker een jaar of 10 te gaan. De vraag is of we iedereen wel mee kunnen krijgen. We moeten het samen doen, niet pampieren. Dit is de kern van de fase waarin we nu zitten.

We hebben die tijd niet!

Doordat er meer vergrijzing is, zal er ook meer vraag voor zorg komen. Mensen kunnen ook wel langer voor zichzelf zorgen. Wat je ook wil is dat de omgeving wat meer gaat doen. In hoeverre dat ook gebeurt, is ook nog maar de vraag. Weten we of jongeren dat willen doen? Zijn ze daartoe bereid? Dat hebben we niet gevraagd aan ze. De omgeving moet het dan maar gaan doen. De participatie samenleving. Dus nou moet je het maar gaan doen. Zo werkt het niet. We zien dat het aantal ouderen toeneemt. Je ziet ook dat het aantal ouderen met Multi problemen toeneemt. Daar zal je wat mee moeten als gemeente. Die vraag naar zorg zal toenemen. Kun je daar een antwoord op bieden. Je moet goed onderzoeken wat mensen nodig hebben. En dat is echt maatwerk. Je moet echt een maatwerk onderzoek doen. Ik denk dat de tendens dat je wilt dat de samenleving weer verantwoordelijkheid voor elkaar neemt. Vind ik een goede ontwikkeling. Probleem is daarbij wel, voorheen waren dat maatschappelijke organisaties en kerken die dat deden. De kerk is teruggelopen. Er is eigenlijk geen andere organisatie voor in de plaats gekomen die dat gat vullen. Je ziet wel wat ontwikkelingen. Klarenbeek; helpende hand Klarenbeek. Terwolde; Stichting Tamara. Dat gebeurt ook wel in samenwerking met de kerken, die daar het voortouw in nemen. Je ziet wel ontwikkeling komen, maar dat zal niet zo snel gaan als dat de zorg toe neemt. Daar maak ik mij wel wat zorgen over.

Deel H: De gevolgen van rijksbeleid en de lokale impact

Hoofdstuk 21: Eigen kracht, thuis wonen en de keerzijde

21.1 Effecten van eigen kracht beleid in de praktijk

Ik had meer problemen verwacht

Met het overhevelen naar de gemeenten zouden de indicaties er af gaan. Zeker de ambulante begeleiding, de cliënten met VG 2. Toen had ik gedacht dat er problemen zouden komen, maar die zijn niet ontstaan. Ik had meer problemen verwacht eigenlijk met onze doelgroepen. Ze zijn in beeld gebleven. De meeste mensen zijn gebleven. Er komen nu zelfs weer ambulante cliënten bij. De vraag is er nog steeds.

Verergering problemen als gevolg van beleid

Ik zie steeds meer vereenzaming onder ouderen door de overheid opgelegde vraag om steeds langer thuis te wonen en voor elkaar te zorgen. Mensen hebben behoefte aan contact, maar kinderen zijn druk en moeten werken. In de praktijk is deze doelstelling van de overheid lastig te realiseren. Er ontstaat daardoor een grote vraag naar vrijwilligers om ouderen te verzorgen, mee op stap te gaan, etc.

Een ontwikkeling die ik op ons af zie komen is dat het drukker wordt in de praktijk, daardoor ontstaat een tekort aan preventie acties, liggen nog heel wat taken. Dit maakt het vak ook breed. Reden dat er steeds meer mensen in de praktijk komen. Je kunt niet altijd iedereen tevreden maken. Is soms lastig uit te leggen, waarom een bepaalde handeling nodig is of waarom een behandeling niet kan. Einddoel is soms lastig te accepteren.

Ik vind dat deze mensen meer moeten opgevangen kunnen worden, omdat ik ook merk dat het niet altijd lekker loopt als deze mensen zo in de maatschappij meegaan. Ik vind het zelfs ook soms gevaarlijk. Het verhaal van Sam die nu....dat zijn wel mensen die hier ook binnenkwamen en eigenlijk nergens terecht konden. Die kon ik ook niet verder daarin helpen en daar maak ik me wel eens zorgen over. Ik heb genoeg cliënten hier die bij de thuisbegeleiding te weinig begeleiding krijgen waardoor ze ook met psychoses gewoon door de supermarkt lopen. Waar je ook zelf met je gezin doorheen loopt, ja daar maak ik me wel eens zorgen over. Er gebeurt hier ook wel eens wat waar ik me niet prettig, of wat zelfs als gevaarlijk wordt gevoeld, maar hier hebben we allemaal mensen in het gebouw die het op kunnen lossen. Maar zo iemand gaat een uur later naar huis en dan gewoon de supermarkt weer in, daar maak ik me wel eens zorgen over. Het is niet veilig nee, en helemaal niet voor de rest van zo'n groep.

Concentratie van problemen in woonwijken

In de Volkskrant van afgelopen week stond een artikel over de huisvesting van GGZ cliënten in een zorghotel in Hierden. Het ging vooral over de overlast die de wijk er van ondervindt, met name door drank- en drugsgebruik van de jongeren en de begeleiding die daar tekort schiet. Op het moment dat je zo'n groep moet helpen om te huisvesten, dan moet je dat ook kunnen faciliteren. Dat is iets anders dan dat je met een groepje mensen met het syndroom van Down op een bepaalde plek zet, wat natuurlijk ook best overlast kan veroorzaken hoor. Roepen, schreeuwen en weet ik wat allemaal, doen zij ook. Maar GGZ-jongeren die vrijer zijn in hun

bewegen heb je eerder de neiging van... dat dat overlast kan bewerkstelligen in een wijk dan bij een groepje Downers.

Tegenover mij is een appartementencomplex waarin ook mensen met een zorgvraag wonen. Te veel mensen met een zorgvraag geeft woonproblemen. De omgeving kan dit best opvangen, alleen het aantal mensen met een zorgvraag moet niet te veel zijn. Omdat ook mensen met een zorgvraag onderling wel eens problemen kunnen hebben. Te veel mensen met eigen problematiek in een beperkte woonomgeving, dat geeft escalatie. Mensen hebben eigen problematiek. Liefst verspreiden in het dorp om draagkracht te vergroten. Samen dragen. Vaak wonen mensen met een zorgvraag toch in goedkopere woningen. Het is een vraag voor de woningbouwvereniging, want die zitten ook niet te wachten op deze problemen. Toewerken dat mensen met problematiek ook een plek krijgen in de gemeente en dat we de omgeving handvaten kunnen geven waardoor we met elkaar kunnen leven en dat het leefbaar is en blijft. Met handvaten kunnen we er allemaal meelevens. Handvaten zijn hierin belangrijk. Verspreiden van mensen met een zorgvraag over hele gemeente. Ik probeer mijn kinderen ook het voorbeeld te geven hoe je om kan gaan met mensen met een zorgvraag. Ook geef ik advies aan andere bureaus of winkeliers. Probeer begrip te vragen.

Er zijn steeds meer kwetsbare doelgroepen die IJsseldal Wonen moet huisvesten, omdat ze niet (meer) in een instelling mogen wonen. Dat vergt ook veel van de draagkracht van de wijken. IJsseldal Wonen heeft hier aandacht voor en wil er zoveel mogelijk voor zorgen dat de opbouw van huurders in de wijken in een goed evenwicht is. Dit evenwicht behouden in een goede verdeling van mensen die zelfredzaam zijn en mensen die meer kwetsbaar zijn is best moeilijk.

Zorgen over kwetsbare groepen

Ik zie dat het aantal inwoners groeit. Maar er is ook sprake van een flinke vergrijzing. Dit betekent dat er ook meer kwetsbare ouderen zijn met problemen zoals vereenzaming. Ook meer kwetsbare ouderen die zelfstandig wonen en steeds meer dementerenden. Er zijn ook steeds meer mensen met een beperking, bijvoorbeeld een psychische stoornis, die langer zelfstandig moeten blijven wonen.

Ik voorzie een toename van maatschappelijke problemen in relatie tot de inzet van eigen kracht. Wie beheert het algemeen belang en wie voorziet in hulp voor de meest kwetsbaren (LVB-ers). Het fenomeen baan-hoppers ligt in het verschiets en ook kleine groepen gaan van een en ander de effecten merken. Als voorbeelden: een psychiatrisch patiënt zonder begeleiding en statushouders en multiprobleemgezinnen die in de knel komen. Daar tussendoor lopen de echte probleemgevallen, die het vertrouwen in de maatschappij kwijt zijn geraakt. Voor zorg zijn nieuwe (individuele) initiatieven nodig. De meest kwetsbaren zullen daarin niet meegaan. Van vrijwilligers verwacht ik een belangrijke bijdrage. Daarnaast zijn er de zorgmijders, een groep waar moeilijk grip op valt te krijgen. Degenen die wel kunnen participeren hebben moeite en mijden de reguliere zorg. Daarbij speelt dat psychiatrische inrichtingen bezig zijn af te bouwen en kleine groepen zullen daar de effecten van ondervinden.

Mensen met een chronische beperking (moeilijk lerende, verstandelijke beperking, niet-aangeboren hersenletsel, autisme) hebben altijd een vorm van langdurige zorg nodig. Dat kan niet kortdurend. Maar nu is daar wel het beleid op veranderd. Veel meer kortdurend nu. Patiënten met een dbc en een Wmo-indicatie: kortdurend. Het wegvallen van langdurige zorg is een probleem voor mensen met een chronische beperking. Er is veel bezuinigd op allerlei taken. Zij (LVB) worden overbelast, overspoeld door het zelf doen van alle 'gewone' dingen. Situaties niet kunnen overzien, denk aan schoonmaken, aan boodschappen doen, aan contacten onderhouden, aan een baan/dagbesteding. Voor gezonde mensen is dat allemaal naast elkaar goed te doen, maar voor mensen met een beperking is dat teveel. Ze raken daardoor overprikkeld/overbelast. Voor hen is ambulante woonbegeleiding nodig en/of een netwerk nodig. De 'gewone' dingen zijn een enorme klus voor deze groepen.

Een probleem dat ik op ons af zie komen is de uitgekleden zorg. Het meest knellende aan dit probleem is dat deze generatie ouderen niet kan omgaan met de uitgekleden zorg. Vroeger groeiden de bomen tot in de hemel en alles werd geregeld. Ouderen gingen vroeger naar het bejaardentehuis, daar werd alles voor ze geregeld, deze zijn veel te vroeg en abrupt gesloten. De omslag in de zorg komt heel hard aan, je moet nu en in de toekomst zelf je netwerk in stand houden.

Pas als je er zelf mee te maken hebt, ga je je realiseren wat het betekent. Dan ga je pas realiseren wat de veranderingen betekenen, wat er wel of niet kan en gebeurt als je hulp nodig hebt. Als je er geen last van hebt, begrijp je de impact er niet van. Ook daarom is het weer belangrijk om mensen met niet-grote problemen te bekijken, te helpen bij hoe zij het wel goed kunnen redden. En over de positieve, goede kleine dingen te vertellen. Lokale media speelt hierbij dus onder andere een rol.

De belangrijkste ontwikkelingen die ik zie op het gebied van het sociaal domein zijn in het kader dat mensen steeds meer zelfstandig moeten wonen in de breedte en dat geeft ook gevaren. Gevaren voor de mens zelf, gevaar voor de omgeving. Dat vind ik de belangrijkste ontwikkeling. Gevaar in de zin dat mensen een gevaar zijn voor zich zelf. Vandaag hoor je heel vaak in het nieuws dat iemand die geen plek kon vinden en daardoor een gevaar kan vormen voor zichzelf en voor de omgeving. Naast dat de mensen eenzaam raken gaan ze ook gekke dingen doen. We hebben het laatst gezien in Veenendaal met gas. Ik denk dat daar de belangrijkste risico's liggen. Ik ben niet zo bang voor terroristische aanslagen in Wilp en dergelijke.

De veranderingen in de zorg is ook wel een ding. Er zijn natuurlijk veel taken overgegaan naar de gemeente. En daarin zijn ook wel veel dingen veranderd. Er was veel onrust bij mensen en dat merkte je ook, mensen waren zoekende in waar we moeten zijn. Daarin zijn ook dingen veranderd. De vraagstukken rondom huishoudelijke hulp, mensen moeten langer zelfstandig blijven wonen. Al die veranderingen die het teweeg hebben gebracht rond de decentralisatie hangen wel vast aan de maatschappelijke problemen die kunnen ontstaan, denk ik. En die problemen kunnen dan ontstaan doordat oudere mensen dus langer thuis moeten blijven wonen en ze zitten daar in hun huisje. Ja, dan kan eenzaamheid wel ontstaan.

Zorg voor ouderen probleem, is vooral een probleem op gebied van de opvang. Dementie en vereenzaming. Of we voor deze groepen voldoende opvang en zorg kunnen organiseren, is de vraag. Veel wordt gedaan door vrijwilligers, maar het is sterk de vraag of dit is vol te houden. Gaat ook om activiteiten voor deze groep. Er worden door de woningbouwvereniging wel activiteiten ondernomen zoals het voorzieningen treffen in de woningen om het leven gemakkelijker te maken. Blijft echter een zorgpunt.

Het kan ook politiek zijn. Ik zeg niet dat dat in Voost speelt, want alleen al deze zware inzet op preventie laat wat anders zien. Maar soms is ook van: ja, we hebben hier meer minima. We kunnen niet zomaar deze minima bevoorrechten op de andere minima. Dat leeft er soms ook. En daarnaast, vanuit de sociale domein-gedachte 'eigen kracht aanspreken', dat leeft soms ook he, eigen kracht aanspreken. Dat is wel waar, maar er is al een groot beroep op eigen kracht aanspreken bij deze mensen [vluchtelingen] gedaan. En ik zeg wel eens: stel je eens voor dat je naar Frankrijk verhuist. En dan heb ik het niet over Syrië, en probeer daar je leven maar eens op te bouwen als je de taal niet spreekt, of een beetje. En om te denken: kom, ik ga vanavond eens naar die en die bijeenkomst waar allemaal Franse mensen zijn en dat is ook voor mij en dan voel ik me daar thuis, weet je, dat heeft tijd nodig. Dus ja, dan denk ik: ja, eigen kracht, dat is er wel want ze hebben dit overleefd en ze hebben dit gedurfd. Maar tegelijkertijd, als je deze groep in zijn geheel neemt dan zitten er meer risico's aan, meer kansen op...

De gedachten, de kracht van de mensen zelf en hun talenten benutten om hier samen gebruik van te maken spreekt mij heel erg aan. Maar vergeet daarbij niet de groep mensen die minder zelfredzaam zijn door goed voor hen te zorgen. Er is straks met minder werkzame mensen minder geld beschikbaar voor de samenleving, gebruik dit geld dan juist wel voor deze minder zelfredzame mensen.

Hulp komt te laat en er is te weinig hulp

Een ontwikkeling die ik zie is dat de mensen met dementie en met name de mensen in de beginfase met de milde vorm van dementie te weinig en te laat hulp krijgen. En hetzelfde geldt voor de ouder wordende mens die alleen woont. Het is wel verschillend waar in welk dorp men woonachtig is. Het meest knellende is dat de schakel van verzorgingshuizen er tussen uit zijn, zodat mensen langer thuis moeten blijven.

Maar er moet ook (steeds meer) aandacht zijn voor ook de groep met een verstandelijke beperking en de ouderen. Het meest problematische aan het communiceren met ouderen en een groep met een beperking is dat communicatie en afstemmen van de verwachtingen soms lastig is. Zorggroepen met verstandelijke beperkingen wonen zoveel mogelijk in de samenleving en komen in de praktijk. Aandacht voor preventie gaat naar beneden. Hulpverleners hebben hiervoor niet meer de tijd en zijn hierin moeilijk te bereiken voor overleg.

21.2 Hulp uit eigen netwerk halen

Mensen zijn afhankelijk gemaakt van instanties

De overheid heeft jarenlang mensen te veel verzorgd en afhankelijk gemaakt. Mensen zeggen nu veel te snel en veel te gemakkelijk: Overheid ik heb of ervaar een probleem en u moet het oplossen. Dat moeten we omkeren. Niet alleen vanwege het feit dat het stelsel te duur en is en goedkoper moet, ook omdat het goed is om mensen maximaal te betrekken en verantwoordelijk te maken en te laten zijn. En heel belangrijk ook als goed voorbeeld voor opgroeiende jongeren. We kunnen niet alles krijgen wat we willen en niet alles zelf bepalen.

Preventie is een heel breed begrip vind ik. Heel belangrijk vind ik het gebruik maken van het netwerk van cliënten. En als er geen netwerk is dat je dat probeert te ontwikkelen voor een cliënt. Bijvoorbeeld met behulp van een wijksteunpunt, de buurt, etc. Er is veel eenzaamheid merk ik. Cliënten schamen zich vaak omdat ze iets niet snappen of begrijpen en durven niet om hulp te vragen. Mensen met een netwerk vallen minder snel uit. Wij als hulpverleners moeten heel erg de samenwerking zoeken met het netwerk. Eerder was dat niet zo, toen namen wij het helemaal over. De naast familie kennen een cliënt veel beter dan dat wij de cliënt kennen. Die samenwerking is zo belangrijk. Dat is iets van de laatste jaren. Vroeger had je liever dat de ouders zich afzijdig hielden, het is niet meer wij bepalen, wij weten wat goed voor je is. Zo werken we al lang niet meer. Dat is de hele ontwikkeling van zorg voor, naar zorgen dat. Nog niet iedereen werkt op die manier. In ambulant wordt er van je gevraagd om zo te werken omdat je een cliënt maar 1 of 2 keer per week ziet. Als je in een 24uurs voorziening werkt, dan zie je een cliënt iedere dag. Ambulant vraagt een andere manier van begeleiden.

We zijn een heel georganiseerde samenleving, ook op zorgvlak. En ik ben zelf Christelijk en lid van een middelgrote gemeente. En daar spreek je toch nog de taal van, je zorgt voor elkaar en je probeert dingen zelf te organiseren. Wat vroeger ook gewoon veel meer was, vanuit de verzuiling en dat is in de loop van de tientallen jaren heel erg doorgeslagen in de institutionalisering. Overal is een loket voor, om passende hulp te vinden. En wat je nu ziet is dat een contrabeweging. De overheid dwingt de burger om daar weer naar terug te gaan. De zorg is dichtbij huis en eigen kracht. En ik denk te merken dat de samenleving dat nog niet trekt. Dat het individualisme hier de overhand in heeft gekregen. En met individualisme bedoel ik dus ook, je bemoeit je niet met elkaar. De verharding daarin ook, je spreekt elkaar haast niet maar aan. En ook vanuit de hulpvraag. Het is lastig wat er gevraagd wordt van mensen. Qua individualisering zie ik veel meer hardheid en veroordeling. En ook het veroordelen naar ons. Het simplistische daarin.

Ik merk het vanuit een crisissituatie ook. Als dan wordt gezegd, nee je moet echt komen want het kind moet weg. Dit is ook irritant als hulpverleners daarin meegaan want ik kan meer voor elkaar krijgen als ik kan investeren in zo'n crisisinterventie. En dan de vraag: heb je het al gevraagd aan de betrokkene, dan krijg je het antwoord nee. Mensen leggen het ook snel neer bij organisaties. Het melden van crisissituatie (denk aan al die campagnes) krijgen wij en mass binnen. Maar als ik dan vraag, heb je het zelf al bespreekbaar gemaakt, nee. Er zit heel veel

angst om dat te doen. Dit herken ik ook zelf wel. En die cohesie om dat te doen. Is er gewoon niet. Ik zeg ook niet dat het goed is om alles zelf op te lossen. Heel gesloten gemeenschappen, daar hoor je niets van. Of het duurt te lang voordat er hulp gevraagd wordt en dan is het ook gelijk bij instanties.

Als mensen zich zelf kunnen redden en ze kunnen zelf wel hun leven vorm geven en ze hebben anderen daar niet bij nodig, hoe goed kan het dan zijn. En dan zullen ze ook sneller naar oplossingen zoeken want je gaat eigenlijk het oplossend vermogen dat bij mensen natuurgewijs aanwezig is stimuleren. Dat hebben we jarenlang afgebroken. In Chili hebben ze geen voorzieningen en moeten ze het dus zelf rooien met elkaar en oplossen. Wij hebben allemaal instituties gebouwd die er hun living aan ontnemen en er geld aan verdienen. Dus wij maken gewoon patiënten ziek wij maken ze afhankelijk waardoor het systeem ze nodig hebben. En we moeten nu dus eigenlijk terug omdat het systeem zo langzamerhand uit zijn voegen begint te barsten, het zorgsysteem 95 miljard, 14 % van bruto nationaal product dat is een koekoeksjong wat alle andere sectoren, defensie onderwijs, alles drukt het naar buiten omdat het systeem steeds groter en groter wordt. Maar als je dan kijkt naar de outcome daarbij of we dan allemaal gezonder en gelukkiger zijn, dan is dat antwoord nee. Dus er moet iets veranderen. We moeten in plaats van de energie te richten op damage control moeten we eigenlijk meer de energie gaan richten op wat heb je nodig om lang en gelukkig leven te leiden. Mensen worden afhankelijk gemaakt en dan voelen ze zich toch onmachtig en dan zeggen ze, ik heb een probleem en jij moet het gaan oplossen. En een zorgverlener denkt 'oh voor die oplossingen heb ik een tarievenlijst, dat is DSM score 532'. Zo'n systeem hebben wij gebouwd en ja daar gaan we het nooit in de wereld mee redden. Dus we moeten terug vanwege de enorme ongebreidelde groei in die zorgkosten, waar defensie en al die andere sectoren gewoon nietig bij zijn. Al die inspanningen hebben dus niet geleid tot een lagere mortaliteit of een lagere morbiditeit vergeleken met andere landen die de helft uitgeven. Dus kennelijk geven wij de helft aan zorg uit aan niks want dat voegt niets toe.

Niet iedereen vraagt hulp

Als zelfredzaamheid zo belangrijk wordt. Wat is er voor nodig om die groepen die basissvaardigheden te geven. Daar moet wel wat gebeuren. Ik heb zelf niet zo veel met die groepen te maken, maar denk bijvoorbeeld wel aan ouderen als mijn schoonmoeder. Mensen die hulp vragen heel moeilijk vinden. Nu krijgt zij nog hulp van familie, gezin. Maar heeft iedereen dan wel een netwerk om zich heen dat kan helpen? Of durven ze het niet te vragen. Zij is van de generatie die niet om hulp durft te vragen. Wat gaat deze richting doen voor die kwetsbare groepen? Aan de ene kant kan ook niet alles in stand gehouden worden, meer eigen verantwoording bij groepen burgers en organisaties te leggen is goed, maar moet wel voor iedereen kunnen.

Het probleem is de inschatting van de zorg die mensen nodig hebben. Er is door de overheid flink bezuinigd en gekort op budgetten. De overheid trekt zich terug. Daardoor moeten mensen meer zelf doen en ligt er meer verantwoordelijkheid bij de mensen zelf. Maar veel mensen weten de weg niet te vinden als ze hulp nodig hebben. Ze worden in staat geacht het zelf te kunnen maar niet iedereen kan dat en dan ligt er een te grote verantwoordelijkheid bij

de mensen zelf. De reactie is dan: laat maar, veel te ingewikkeld en vervallen ze in slachtofferrol. Mensen zijn angstig om hulp te vragen of er speelt trots. Dat werkt fataal.

Mensen moeten beter leren om hulp te vragen

We moeten willen bereiken dat maatschappelijke problemen door de bewoners zelf bespreekbaar worden gemaakt. Mensen durven elkaar te helpen. Er worden steeds minder professionele krachten ingezet. Normaal vinden dat als iemand naar het ziekenhuis moet en niet meer kan schoonmaken, dat we elkaar helpen met schoonmaken en geen thuiszorg wordt ingezet. Of dat we boodschappen meenemen voor de ander. Zelf de preventieoplossingen bedenken. Hou het vooral bij de mensen zelf.

Ik denk wel dat mensen nu, door de zelfredzaamheid, het verhaal dat ze een langere periode thuis zitten, waarbij ze ook minder mobiel zijn. Dat de overheid meer zelfredzaamheid eist vind ik wel een goede ontwikkeling, want ik denk ook dat het kan, maar we zitten nu nog even in zo'n overgangsfase waarin mensen het ook moeten leren om hulp te vragen, aan bijvoorbeeld kinderen. De mensen moeten zelf meer bewustwording krijgen, niet iedereen heeft een grote sociale kring, dat is niet over één kam te scheren, maar als je wel mensen om je heen hebt, dan kun je ook prima op zaterdag naar een opticien in plaats van op donderdag met een vrijwilliger.

Ik hoop, dat is nu een kentering in de regel van, het is allemaal makkelijk, ik vraag iemand iets en ik word geholpen. En mensen moeten nu leren om zelf te kijken hoe ze zichzelf kunnen helpen. Ik denk dat dat de komende jaren nog even een probleem gaat worden maar tegen die tijd dat ik zover ben, ik ben nu zelf midden 40, dan ben je zelf al makkelijker op internet of makkelijker om bij mensen hulp te vragen. Er is nu even een doelgroep denk ik, die dit nog niet geleerd heeft. Maar ik vraag me af of de 70/80 jarige, nu even heel gauw m'n vader in m'n hoofd, dat die dat nog zou willen doen, haha. Wij hebben nu even een generatie van 10, van 15 jaar. Ik ben natuurlijk niet degene die dat kan garanderen hoe dat gaat lopen over 20 jaar, maar voor m'n gevoel denk ik dat mensen dan makkelijker weten van; a, ik kan hulp vragen, b, ik kan hier overheen kijken en mensen betrekken, dat hebben ze dan nu dus al geleerd. Die mensen van 70/80 zijn natuurlijk niet zo flexibel daarin. Die hebben dat ook nooit hoeven doen, altijd zelfstandig geweest en...

Ook is bijvoorbeeld het leren delen belangrijk. Daar gaan we nu met zijn allen weer naartoe, daar waar de overheid alles regelde, wordt het nu voor een deel weer teruggelegd in de wijk. Mensen moeten weer met elkaar leren problemen op te lossen. Dat kan lukken, maar dat kost een aantal generaties. We moeten op een andere manier eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid vergroten, dat is een belangrijke functie van de gemeente. Mensen helpen contacten te laten leggen. Mensen helpen zelf hulp te zoeken als ze dat nodig hebben.

Ik denk dat het goed is om zo vroeg mogelijk de juiste hulp in te zetten zodat mensen ook zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Al die problematiek heeft zoveel invloed op de kwaliteit van leven. Ik merk dat als je daar iets in kunt oplossen of mensen aan het denken of aan het werk zetten zodat ze met hun eigen problematiek aan de gang gaan, dat je een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van leven van mensen. Ik denk dat dat het doel is van de

gemeente dat iedereen gelukkig, fijn en veilig kan leven en dat de gemeente daar een bijdrage aan kan leveren.

Niet iedereen heeft een netwerk

Je moet weet hebben van regelingen. Zoals de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet. Daarbij is dat ook nog eens ingewikkelde materie. Lukt het je eigen netwerk in te zetten?

Terugtrekkende overheid vraagt dat mensen langer zelfstandig thuis wonen en steun/verzorging van omgeving, buurt of familie, zullen vragen. Gelukkig gaat het in Bussloo door geschiedenis en actief inzetten van mensen en de belangenvereniging goed, nog wel; mensen worden benaderd, er wordt voor elkaar gekookt, maar in grotere dorpen geeft het problemen, ondanks de inzet van wijkteams. Zeker mensen zonder een netwerk.

Wat ik op ons zie afkomen, is dat de overheid besloten heeft aan te jagen om de verzorgingshuizen te sluiten. Dus zoveel mogelijk mensen thuis te laten wonen, oudere mensen. En mensen die gezondheidsproblemen krijgen die worden geacht heel lang thuis te blijven ook als het eindelijk niet meer lukt. Je hebt toch veel mensen die weinig sociale contacten hebben, die geen kinderen hebben in de buurt en daardoor geen mantelzorg. De overheid gaat er heel erg vanuit dat er altijd wel mantelzorg is terwijl dat niet het geval is.

Ouderen moeten veel een beroep doen op eigen netwerk om zaken te regelen, dit is lang niet altijd aanwezig. Daarnaast zijn financiën een groot struikelblok. Dit alles speelt vereenzaming en bijvoorbeeld gezondheidsklachten in de kaart.

Mensen hebben niet vanzelfsprekend een netwerk. Mensen die in het netwerk van mensen met problemen zijn, moeten vooral naar positieve dingen kijken en niet stigmatiseren op basis van problemen. We moeten wat dat betreft meer inzetten op normale contacten voor iedereen. Iedereen die dat nodig heeft een maatje. We moeten veel meer vrijwilligers mobiliseren zodat die als maatje kunnen worden ingezet.

We missen warmte, we zijn aan de ene kant een verzorgingsstaat maar aan de andere kant eigenlijk helemaal niet meer. De staat legt het op om voor elkaar te zorgen, maar dat lukt bij veel mensen niet. Door drukte, individualisering, etc. Voor de mensen die het leven niet zo goed aan kunnen, gaat dat niet per se goed. Mensen die relaties hebben, familie en gezin, komen er nog wel goed uit. Voor mensen die dat niet hebben is het moeilijker. Om dan hun netwerk te versterken, is heel lastig. Zeker als het vertrouwen bij deze mensen in andere mensen er al niet meer is.

Netwerk is nooit sluitend

Wat ik zie gebeuren is dat mensen tegenwoordig allemaal langer thuis moeten blijven, te weinig netwerk om zich heen hebben of hulp hebben om zelfstandig te kunnen blijven wonen. De overheid kan best wel bepaalde dingen inzetten maar een netwerk 24 uur per dag kun je nooit sluitend krijgen. En ik zie dat, met name met mensen die steeds slechter worden, mensen met Parkinson, met MS, mensen die dementeren, dat is volgens mij een doelgroep die nu heel erg tekort gaat komen. Waar geen sluitend netwerk kan zijn, normaal gesproken of voorheen nog wel in een verzorgingshuis zouden kunnen, met hulp op afroep kunnen

functioneren, die nu in huis zitten, en voor mijn gevoel een beetje vast komen te zitten. Dat vind ik wel een groot probleem. Hoe lang gaat het nog goed, en als er wat gebeurt, wat dan? Je komt op een wachtlijst, of je moet op een wachtlijst maar je wilt niet met name als je kijkt naar een wat jongere groep beneden de 65–70 die in zo'n situatie belandt. Waar moeten die heen, moet je die in een verpleeghuis stoppen met oude mensen die niets meer kunnen of niets meer zeggen. Dat vind ik echt een heel groot gemis. Het wil niet zeggen dat er dan geen netwerk is maar een netwerk wat eigen activiteiten heeft; een eigen gezin of een baan, en niet al la minute ergens kan zijn. Pas een situatie meegemaakt waarbij een mevrouw gevallen is en een alarmbelletje had, maar dit alarm werkte niet en vervolgens ligt ze een uur te roepen in haar huis en niemand komt. En dan denk ik, dit kan niet, dit mag niet gebeuren. En uiteindelijk komt er wel iemand, en je belt een organisatie om het alarm weer te maken maar op het moment dat het gebeurt, is er niemand die weet dat er ergens iemand op de grond ligt. Iemand kan iets overkomen zonder dat er adequate hulp kan worden ingeschakeld. Je weet daardoor ook niet meer wat er achter de voordeur gebeurt, sommige wijken of straten zijn best wel op elkaar, maar niet 24 uur per dag, en dat mag je denk ik ook niet verwachten, en als je in een straat woont met veel oudere mensen die zien elkaar wel maar als die elkaar niet gezien hebben...dan zal iemand wel elders zijn.

Mensen blijven steeds langer thuis wonen, wat je ziet is dat de mensen steeds ouder worden en meer risico lopen. Ook heeft nog maar een kleine club van de ouderen de kinderen dichtbij wonen, zodat de kinderen kunnen ondersteunen waar nodig is. Als het gaat om huishoudelijke hulp kun je met zonen of dochters wel afspreken om de eerste drie of vier weken dat binnen de familie op te lossen zodat wij tijd hebben om wat te regelen. Dat heb je steeds minder.

We moeten de eerste lijn versterken

Ik denk dat het heel belangrijk is dat je het centrum nog veel meer uit moet breiden. Met wijkverpleging. Noem allemaal maar op. Dan kun je pas preventie doen. Kijk, bij het Dorpshuis hoor je ook wel wat, maar in zo'n centrum daar komt de wijkverpleging, daar komen de oudjes, daar komen de kinderen ervan. Dan hoor je van alles. Ik hoor zoveel. Dan iemand aanspreken. Gewoon dat ze binnen kunnen komen lopen. Dat is pas preventie.

We moeten een heel erge versterking van de eerstelijns bereiken, om de mensen heen, bij de mensen. Misschien moet je wel een wijktuin beginnen. Of iets anders eigens voor de wijk. Een plek waar je mensen kunt opvangen. Waar misschien wel een psychiater rond loopt. Alleen als er niemand meer uit komt in de wijktuin, in je omgeving, dan moet je verder. Die hebben ook veel verbinding. Het gaat om verbindingen van beneden naar boven, van links naar rechts en van voren naar achteren. Nu hebben we de huisarts, dat is de poort. Die zegt, hup naar het ziekenhuis. Bij de huisarts zit wel een diabetes specialist als je geluk hebt, misschien een fysiotherapeut en andere paramedici. Maar er zijn er veel meer, waar de huisarts eigenlijk ook niets van weet. Ik zou zeggen met de alternatieve geneeswijzen er bij en ook veel meer wellness. Dat het cultuur wordt dat je sport, dat je gezond eet. Door te ondervinden. Dat je op een feestje bent, dat je allemaal producten ziet. De eerste lijn is de gezondheidszorg, maar ik zie het veel meer als iets maatschappelijks. Dan kunnen we de globalisering ook wel aan. Die stop je niet. We zijn meer wereldburgers, maar verankerd in een stevige wijk, stevige

eerstelijns zorg, betrokkenheid. Wat kan op wijkniveau organiseren, zoveel mogelijk. Voeding, gezondheid, basisonderwijs, dichtbij. Er zou een soort budget moeten zijn voor mensen. Dan kun je naar makelaars, die kijken naar wat bij je past. Veel dichterbij. Daar wordt het ook alleen maar goedkoper van. Nu zijn ze soort pilot aan het doen van 20 minuten tijd bij de huisarts in plaats van 10 minuten. Ik denk dat dat helpt! Ook meer ruimte voor autonomie, mensen zijn niet gek.

Lastige vraag. Er is heel veel bezuinigd op het sociale vlak. Vroeger was er zoveel mogelijk, nu moet alles afgewogen worden. Er zijn diensten wegbezuinigd en daardoor zijn mensen veel meer op hun eigen netwerk aangewezen. Een goed eigen netwerk wordt steeds belangrijker. Toch zie je meer jeugd thuis zitten omdat er onderwijsmogelijkheden zijn verdwenen. Daar is ook veel geklaag over en mensen beoordelen dat ook slecht.

21.3 Mensen blijven langer thuis wonen

Langer thuis wonen is financieel noodzakelijk

De WHO heeft recentelijk grote onderzoeken gepubliceerd over de ziektelast en de ziekteontwikkeling en wat je dan ziet, en ik sla hem even heel erg plat, dan zie je dat lichamelijke ziektes toenemen met de levensjaren. Dus hoe ouder je wordt, hoe meer ziektes je krijgt. En hoe meer last je van ziekte krijgt en hoe meer de ziektes kosten. Je doet er heel verstandig aan als financier van gezondheidszorg daarop te anticiperen. En daar moet je ook rekening mee houden naarmate de bevolking ouder wordt. Dan moet je zorgen dat je de mensen zolang mogelijk thuis houdt.

De vergrijzende maatschappij brengt steeds hogere kosten met zich mee. Dat ouderen steeds langer thuis blijven wonen is zeer positief te noemen. Nog niet zolang geleden ging men bij ongeveer 60 tot 65 jaar al naar het bejaardenhuis. Maar doordat mensen steeds ouder worden vraag ik mij werkelijk af of de maatschappij dit op den duur nog (financieel) aan kan.

Vergrijzing is een ontwikkeling die op ons afkomt. Demografische ontwikkeling van meer ouderen. We moeten met steeds minder mensen de zorg voor meer mensen op ons nemen. Het systeem zou kunnen gaan kraken en zelfs vastlopen. Mensen wonen langer zelfstandig. Dat is een goede ontwikkeling, maar ook de zorg is daarin nodig. De baby boomers gaan binnen tien jaar de leeftijd van 80 jaar en meer bereiken. De druk op het systeem gaat daarmee toenemen. Daar zijn dan mensen voor nodig die de zorg kunnen geven. Het landelijke besluit van de transitie was goed. Je kunt je afvragen of het ook niet teveel was wat we allemaal deden. Dat zou ook zijn vastgelopen. Er moest iets gebeuren, al had het misschien wel wat minder rigoureuus gemogen. Je ziet dat Trimenzo zich heeft ontwikkeld van verpleeghuis naar kleinschalig wonen. Daar was ik in het begin wel sceptisch over, maar dat loopt nu prima. Mensen wonen daar naar grote tevredenheid. Het Grotenhuis is omgebouwd naar een appartementencomplex met zorg dichtbij.

Voor oudere mensen is langer thuis wonen niet altijd goed

Het “zo lang mogelijk thuis blijven wonen” onderschrijf ik niet. Zeker als je vitaliteit boven de 80 heel broos is. Laat iemand vrij of hij of zij gezamenlijk wil wonen. Zeker als je alleenstaand bent.

Ik denk het stukje eenzaamheid onder ouderen. Dat je die mist. Ik denk dat dat het meest knellende is. Dat door de veranderende wetgeving er veel gedaan is aan de praktische oplossingen. De steunkousen. Maar dat het stukje sociale, controle, aandacht weg is gevallen. Mensen worden wel steeds ouder, maar het wordt er niet gezelliger op. Tja, wat is het gevolg. Ik denk, dat je gezondheid daar onder te lijden heeft. Als je het maar druk genoeg hebt dan ga je wel. En als je niks te doen hebt dan heb je overal last van. Dat is wel een onderdeel van gezond ouder worden. Dat je ze ook op sociaal gebied actief houdt. En betrokken. Door de veranderende wetgeving wonen mensen steeds langer thuis.

De mensen die naar een verzorgingshuis zouden willen omdat ze minder goed kunnen lopen, minder goed hun huishouden kunnen doen, eten koken lukt allemaal niet zo goed meer. Die konden vroeger naar een verzorgingshuis. Ik kijk naar mijn eigen moeder die was 90 toen die naar een verzorgingshuis kon. Die kon nog wel lopen en deed haar eigen boodschappen. Die kon nog een beetje koken en die mocht naar een verzorgingshuis. En mensen die in zo'n soort situatie komen, die horen 'nee mevrouw u kunt thuis blijven, u kunt hulp krijgen, u kunt het tafeltje gedekt krijgen en huishoudelijk hulp krijgen, dus u komt niet in aanmerking.' En dit soort mensen blijven nu steeds meer thuis. Dus de criteria om naar een verzorgingshuis te gaan zijn veel hoger dan vroeger. Dan heb ik het over 10, 20 jaar geleden. Dus na de crisis van 2008 heeft de overheid besloten om verzorgingshuizen grotendeels af te bouwen. Terwijl een verzorgingshuis met veel mensen heel prettig is. Ze hebben sociale contacten. Ze hoeven maar op een knopje te drukken en dan komt er iemand als ze zijn gevallen. Ze krijgen voedsel. Ze worden 's morgens geholpen met wassen en aankleden als het nodig is. En dat lukt niet altijd om mensen in hun huis dat aan te bieden omdat ze toch een groot deel van de dag alleen zijn.

Maar ook in verpleeghuizen, voormalig bejaardentehuizen, opvangplekken, mensen wonen langer thuis en vinden het eigenlijk niks aan alleen thuis. We hebben bedacht in Nederland dat we niet meer met zijn allen onder een dak wonen, mensen moeten zo lang mogelijk thuis zijn. En dan zitten we thuis. We zijn vergeten wat de meerwaarde is van een plek als een bejaardentehuis waar je samen kunt biljarten en darten en koffie drinken en een glaasje wijn 's avonds drinken. En nu zitten mensen thuis en nu worden ze geacht naar buurtcentra te gaan. Ja, je moet wel weten dat dat er is en hoe je er komt en waarom zou ik er naar toe gaan want mijn bank zit ook lekker en ik heb hier ook mijn pilsje. Dus dat is wel waar wij een beetje de focus op willen gaan leggen de komende tijd. Dat we echt denken dat dat een groep gaat worden waar we last van gaan krijgen. En dan niet in overlast, dat die mensen thuis zijn, kan lastig genoeg zijn.

Langer zelfstandig kunnen wonen is een uitdaging maar ook een groeiend probleem. Onder andere ouderen willen de overstap zo lang mogelijk uitstellen naar wonen in of met zorg. Wonen ze eenmaal in de zorg dan volgt vaak na 4 maanden de opmerking, “dit had ik veel

eerder moeten doen". Door het ouder worden zie je ook vaak in het wonen de wegvallende omgeving en verlies van sociale omgeving. Daardoor komt er mogelijk ook een zingelevingsvraagstuk. Langer zelfstandig wonen een goede zaak maar de omgevingsfactoren moet je wat mee doen! Meest knellende dat is vereenzaming. Het terug worden geworpen op jezelf.

Oké, nu ik eh maak me zorgen over de mensen die oud zijn en niet naar een verpleeghuis hoeven te gaan. Vroeger gingen zij naar een verzorgingshuis. Zodra er een kink in de kabel komt, gaan zij naar een tijdelijke opvang. Weer thuis zijn zij niet meer de oude. Ik heb echt het gevoel dat afschaffen niet goed was. Ik zie steeds meer mensen die beter af zijn in een verzorgingshuis dan thuis. Ik denk ook wel dat sommige mensen zich niet goed verzorgen. Eten, drinken, douchen soms niet. De laag van verzorgingshuizen is er tussen uit gehaald. De mensen vinden het fijn om thuis te wonen. In ieder geval ouderenwoningen, aanleunwoningen. Het is moeilijk om erin te komen, omdat er weinig plekken zijn. Je moet een behoorlijke indicatie hebben voor een verpleeghuis. Er zijn mooie projecten zoals Humanitas in Deventer de Benring in Voorst, waar jongeren en ouderen gezamenlijke ruimtes hebben. We moeten meer van dat soort woonvormen hebben. De mensen moeten het leuk vinden om elkaar te ondersteunen. Omdat ik denk dat, eh door het mengen mensen met kleine dingen geholpen kunnen worden. Het is anders, wanneer je op een boerderij woont. Er hoeft niet veel organisatie te zijn. De mensen kunnen het zelf oplossen.

Aantal ongevallen thuis neemt toe: zorg blust brandjes

Er zijn ook oudere mensen die geen kinderen hebben, er zijn ook oudere mensen die kinderen hebben die in het buitenland wonen. Die door hun karakter, door hun leefwijze weinig sociale contacten hebben en ze zitten eenzaam. En vroeger konden die terecht in de verzorgingshuizen. De indicatie eisen om in een verzorgingshuis terecht te komen, eigenlijk is verzorgingshuis en verpleeghuis geïntegreerd, die zijn heel hoog. Dus daardoor krijg je meer mensen bij de eerste hulp die gevallen zijn omdat het thuis niet meer goed lukt allemaal. Dat is ook bekend daar zijn er statistieken over, dat er veel meer ongelukken zijn in huizen met ouderen door het sluiten van verzorgingshuizen. Ja, dat vind ik een zonde.

We hebben echt een vergrijzing, mensen wonen op een hoge leeftijd nog thuis. Ik zie vooral problemen op ons afkomen. En voorkomen daarvan zie ik nog niet veel beweging in. Mensen moeten langer thuis blijven wonen, dat noemen ze heel mooi, op eigen kracht. Maar onze ervaring is dat mensen op heel hoge leeftijd al thuis blijven wonen en dat op een gegeven moment alle reserves op zijn. En dan is een huisarts soms wel een beetje het afvoerputje van de zorg. Want dan kunnen ze niemand bereiken maar de huisarts wel. Dat kan iets zijn van 'ja dokter ik lig op de grond, en mijn dochter kan niet komen, en de thuiszorg komt pas over een uur, kunt u komen helpen?' Dan zijn de mensen gewoon door hun hoeven heen gezakt, letterlijk. Ja, en dan ga je er natuurlijk naartoe. Maar dat is wel lastig want dan heb je ondertussen wel je wachtkamer vol zitten.

Het gevolg van op een hoge leeftijd nog thuis wonen is dat wij constant bezig zijn met brandjes blussen. Liefst zou je iets hebben dat mensen makkelijk op iemand kunnen terug

vallen. Maar dat is toch wel lastig. Heel veel zorg moet planbare zorg zijn. En als er zomaar iets gebeurt dan zie je dat dat bij allerlei organisaties lastig is. Inclusief ook bij ons dat is ook lastig, maar ja dan krijgen wij spoedtelefoontje. En dat zie ik toenemen.

We moeten investeren in zorg om langer thuis wonen mogelijk te maken

Die doelen en resultaten spelen een rol bij het terugdringen van eenzaamheid. Mensen worden minder mobiel en bijvoorbeeld valincidenten kunnen worden voorkomen. Met goede ondersteuning kunnen mensen langer thuis blijven wonen, waardoor de kwaliteit van leven stijgt.

Als ik denk aan mijn eigen schoonmoeder, die lang heeft gezorgd voor haar dementerende man, is wat mij toen zo verbaasde, dat we willen dat mensen langer thuis blijven wonen, maar dat er dan aan alle kanten aan ondersteuning gesneden werd. Je kunt niet het een willen en het ander weghalen. Zij had eerst nog ondersteuning doordat hij naar de dementieclub ging, anders had ze het echt niet gered. Er moet een basis blijven om dat langer thuis wonen en de zelfredzaamheid mogelijk te maken. Best veel mensen willen het wel zelf doen of voor een ander zorgen, maar dat gaan ze niet allemaal alleen redden. Mantelzorgers zijn ook een kwetsbare groep die af en toe moeten kunnen ademhalen. Je kunt niet alles op vrijwilligers laten draaien.

Wij zien een toename van vergrijzing en dementie op ons werkgebied. De problemen die daaruit ontstaan is dat er veel hulp nodig is. Er is veel hulp nodig om mensen zolang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen laten wonen die hulp is er wel voldoende maar er is ook veel geld voor nodig. Als het geld op is gaat de hulp wel door maar dan wordt het budget van de gemeente overschreden. Op termijn zal er voldoende budget moeten zijn om alle hulp te kunnen blijven bieden. Er zijn wel voldoende zorgaanbieders. Deze problemen hebben geen oorzaken maar zijn feiten. De vergrijzing is een feit net zoals de dementie die daarbij hoort.

Vergrijzing en daarmee bedoel ik het langer zelfstandig wonen. Op zich een goed initiatief maar het vraagt wel zorg. Het probleem van de ouderenzorg zie ik in mijn directe omgeving. Bijvoorbeeld de buurvrouw die aan het dementeren is. Ze brengt dagelijks de krant naar een huis aan de overkant van de weg. Bijna iedere dag moet ik haar vertellen wat de beste plek is om over te steken. Zij woont zelfstandig, is weduwe, de kinderen niet in de buurt. Zij hebben het gas in huis al afgesloten. Ze staat er alleen voor en haar problematiek neemt toe. Maar ook die van anderen. In een dorp valt het nog wel wat mee, er wordt geholpen. Ik doe regelmatig haar tuin, maar dat houdt straks ook een keer op. Ik vind het langer thuis wonen op zich een wel goed, maar het gaat wel toenemen. Aan vergrijzing kan geen overheid wat doen. Mensen worden gewoon ouder, dan kan je uitrekenen wat de gevolgen zijn. En het is een gevolg van de ontwikkeling van de medische wetenschap.

Om er voor elkaar te zijn en om te voldoen aan de voorwaarden die de overheid stelt om mensen langer zelfstandig te kunnen laten leven. Je kunt het wel stellen, ieder moet zelfstandig blijven wonen, maar als dat niet haalbaar is, en er zijn ook geen plekken waar je mensen kunt opvangen, wat is dan het doel? Volgens mij sla je dan compleet de plank mis, want dat kan het niet zijn. Je kunt niet mensen verplichten zelfstandig te wonen en vervolgens

niet de zorg kunnen bieden. En als je het dan met je medemens kunt regelen met een dichte portemonnee.

Wat ik wel als een probleem zie, is dat als gevolg van wet- en regelgeving mensen steeds langer zelfstandig moeten blijven wonen. En dat is ook wat heel veel mensen willen. Maar je ziet toch ook wel veel mensen die in het verleden dat dan ook wel wilden, maar op een bepaald moment in hun leven op een punt komen dat je zegt van, ja is dat nog verantwoord? Of wat moeten we allemaal doen om dit gaande te houden, om dit vol te houden, laat maar zeggen. En dan gingen ze naar een verzorgingstehuis. En dat was dan de volgende, soms laatste fase. Nou, dat was ook best een hele stap natuurlijk, maar nou ja, dat was wel een oplossing. Nou die weg is eigenlijk afgesloten. Er zijn nog wel verpleegtehuizen natuurlijk, maar nou ja, voordat je daar in komt dan ben je echt wel ver heen. Gaat niet makkelijk. Dan moet je echt heel veel mankeren. En die fase daarvoor waar mensen dus ook al veel mankeren, maar nog niet 24 uur zorg nodig hebben. Maar wel heel veel zorg nodig hebben, moeten ze dus thuis wonen. Daar zitten wel allemaal kanten aan. Dat betekent dat er heel veel voorzieningen moeten komen, om dat gaande te houden. En dat kan enerzijds technisch zijn, of qua hulpmiddelen, of woningaanpassingen, rolstoelen. Nou ja, dat doen we als gemeente al wel het een en ander aan. Ik denk dat dat flink gaat toenemen. Omdat nu ook mensen met zwaardere problemen thuis moeten blijven.

Mensen komen juist weer op het instellingsterrein wonen

Een aantal jaar geleden moest iedereen buiten de inrichting wonen. Dat wordt nu bij ons weer meer teruggedraaid. Dat is toch te kostbaar. En het heeft ook niet altijd goed gewerkt. Voor hogere niveaus merk je wel dat de integratie goed is, maar voor lagere niveaus merk je toch dat de contacten van het personeel uit gaan en niet van de cliënt zelf. Daar zie je toch dat de cliënten meer bewegingsvrijheid hebben in de instelling. Het is voor sommige mensen meer een beperking om buiten de instelling te wonen, zeker nu we het minder personeel moeten doen. Elke stap die je buiten de deur doet, kom je al in aanraking met verkeer en heb je al iemand nodig die ze daar in begeleidt. Op het landgoed gaan voetgangers voor en kunnen ze vaak alleen naar een activiteit, dan zijn ze niet afhankelijk van taxi's. Het is voor een aantal groepen beter om beschermd te wonen.

21.4 Woonvormen voor kwetsbare groepen ontbreken

Zelfstandig thuis wonen is niet voor iedereen weggelegd

We moeten willen bereiken dat iedereen een eigen woning heeft, zelfstandig woont. Alleen het is gewoon niet voor iedereen weggelegd. Soms vind ik het wel een beetje doorgeslagen. Iedereen moet nu zelfstandig thuis blijven wonen en dat is gewoon niet voor iedereen weggelegd. Tussen dat 24-uurs begeleid wonen en zelfstandig wonen zijn er geen tussenvormen. Ik vind het belangrijk omdat het vooral voor deze mensen zelf prettig is dat ze een fijn plekje hebben om te wonen, en leren om zelfstandig te wonen, wellicht een opstapje naar zelfstandig wonen. Misschien duurt dat 2, 3 jaren, maar dat ze uiteindelijk wel weten van, oké, wat is het dan om zelfstandig te wonen? En rust voor de omgeving. Ze moeten

verantwoordelijkheid leren, leren wat het is om zelfstandig te wonen, wat er allemaal bij komt kijken. Vanuit mijn werk, als je het hebt over een tussenvorm van wonen, hoe dat ingevuld gaat worden, dat is iets wat we vanuit de organisatie natuurlijk aan mee kunnen denken. En daar zie ik ook wel mogelijkheden.

Geen geschikte woonplekken voor jongeren die tussen wal en het schip vallen

De groep jongeren tussen wal en schip is misschien tijdelijk, maar is nu in ieder geval een groot probleem. Er zijn geen geschikte woonplekken voor degene die dat nodig heeft. Ik heb een aantal meiden dat thuis niet lekker loopt. Ze hoeven niet in Wlz-plekken, daar zijn ze te goed voor. Maar om ze op een kamer te zetten, dat voelt ook niet helemaal lekker. Daar tussen in. Die plekken zijn er niet, of zijn er te weinig. Waarom er te weinig plekken zijn, dat weet ik niet. Ik denk omdat het iets is, dat nog niet heel veel bestaat misschien. De plekken zijn er wel, maar de wachtlijsten zijn weet ik niet hoe lang. Ik ben op dit moment ook eentje aan het zoeken in gemeente Voorst. Ik vermoed dat het in Voorst niet heel veel anders is dan in Deventer en Apeldoorn. Een woning met toezicht, maar zonder een wijzend vingertje. Het probleem hiervan is dat je iemand belemmert in z'n ontwikkeling. Of hij gaat naar begeleid wonen, waar hij eigenlijk te goed voor is. Maar zet je iemand op een kamer met wat begeleiding, dat doen we nu wel eens, dan zie je toch dat iemand af gaat glijden en dan komt die alsnog op een plek waar die eigenlijk te goed voor is. Dat klopt niet. De ruimte tussen het wal en schip wordt groter.

In de woonvoorzieningen voor ouderen zit een gat

Ik zie een woonprobleem voor ouderen. Er is echt een tekort aan woonplekken voor mensen die nog niet zo zwaar ziek zijn, die bungelen er een beetje tussen. Martinushof is veel te zwaar. Er is een gat voor de mensen die nog niet zoveel hulp nodig hebben. En ook zie ik als groot probleem de eenzaamheid van ouderen. Die zouden graag in een woonvorm willen wonen en die vallen ook tussen wal en schip. Dit kom ik nu ook tegen. Een voorbeeld: van een mevrouw die als het donker wordt, heel bang is in haar eigen huisje. Ze denkt dat ze haar zoon belt, maar belt een willekeurig iemand in Twello. Ze belt dan heel angstig. En zo iemand moet, denk ik niet meer alleen wonen. Martinushof is dan te zwaar maar een woongroep of aanleunwoning past dan goed voor haar. Ze woont nu in een fantastisch appartement maar heeft geen contact met haar burens.

Eenzaamheid, daar kan makkelijker soepeler omgegaan worden met wonen. Dennenlust is en blijft gewoon een doorn in het oog, voor het dorp, voor ouderen die nu moeten verdwijnen. Die zeggen hoe mooi kun je daar niet een aantal seniorenwoningen neerzetten. Mooie plek, midden in het dorp, vlak bij de supermarkt, gewoon een geweldige plek. Daar zou je wat mee kunnen, waardoor je die eenzaamheid weggehaald, een stukje sociale controle houdt. Dan praten we puur over Klarenbeek, en ik denk dat dat zo is. Mensen gaan hier weg, als ik kijk naar mijn eigen schoonmoeder, die woont nu bij mijn zwager in, die werkt ook weer veel, dus die zit ook weer vaak alleen. Als je dan toch dicht bij al je kinderen zit, of dicht bij je kennissen. Bij die ouderen vallen er natuurlijk steeds meer weg. Dan pak ik puur die eenzaamheid. Er zullen ook jongeren zijn die eenzaam zijn, laten we dat voorop stellen. Als ik

dan op mijn eigen dorp pak daar zou je op dat punt nog met z'n allen wel wat in kunnen bereiken.

De huisvesting voor mensen met dementie is lastig

Ik vind het belangrijk dat het netwerk rond de oudere zo lang mogelijk in stand wordt gehouden. Een dementerende verplaatsen naar Apeldoorn of Twello maakt vaak dat de eveneens oudere broers of zussen of anderen minder vaak op bezoek gaan. Ik zit aan tafel in een commissie met collega Schilder en de gemeente. Er moet met name gericht worden op woonvormen. Daarom zet ik me in voor een kleinschalige woonvorm voor deze doelgroep in Klarenbeek zelf. Dit is een logisch vervolg op mantelzorgondersteuning en dagbehandeling. Voorbeeld hiervan is de Zonneburg in Empe. Er is een optie in Klarenbeek maar dit is momenteel on-hold om reden dat de afdeling Ruimtelijke Ordening het pand te hoog, te lelijk vindt etc. Ik vind dat de gemeente meer zou moeten faciliteren om dit soort initiatieven mogelijk te maken (grondaankoop, wijzigingen bestemming etc.). Ook in de keuze van bouw van woningen. Sociale huurwoningen zijn beter betaalbaar voor de doelgroep.

De geneeskunde kent een paradox: We houden mensen langer gezond. Als je geen dementie krijgt kun je het lange tijd volhouden. Maar dementie is erg invaliderend en vervelend. Er is geen medicijn voor, niet de komende 25 jaar. Het enige is verzorgen en beschermen en in de eigen habitat laten. Mantelzorgwoningen zijn in dit opzicht ideaal. De gemeente dient dit te stimuleren en te faciliteren. In Klarenbeek is dat al een beetje zo: veel oma's wonen in het voorhuis.

Het is moeilijk om mensen met dementie te plaatsen, graag meer plekken in Voorst. Het Grotenhuis is alleen voor inwoners die heel erg dement zijn. Je zou moeten willen dat er nieuwe faciliteiten ontwikkeld worden voor mensen met dementie in Twello, de wachtlijsten worden dan korter. In een instelling heb je een eigen plek en vertrouwde spullen om je heen dat is goed voor demente mensen. Uitbreiden Martinushof is een optie. Dementie kun je niet voorkomen. Mensen worden steeds ouder. De gevolgen van dementie kun je wel beïnvloeden door het aanbieden van dagbesteding. Overbelasting van mantelzorgers en onveilige thuissituatie voorkomen. Sensire is een grote organisatie die ook in de Achterhoek werkt. De gemeente Voorst is niet arm en kan wel iets doen voor haar demente inwoners. Het afgeven van indicaties voor dagbehandeling door de gemeente Voorst gaat goed. Er zijn ook veel oncologische inwoners maar daar is de zorgverzekeringswet voor.

De gemeente Voorst heeft geen opstapvoorzieningen voor zelfstandig wonen

Wij lopen aan tegen de problemen met de woonvoorzieningen. Het is ingewikkeld om een passend vervolgtraject te kunnen vormgeven, er zijn geen geschikte woningen. Bijvoorbeeld in Twello hebben we een woonvoorziening. De mensen daarin zijn gesetteld, hebben een sociaal netwerk en dagbesteding of werk. Wanneer zij de vervolgstap moeten maken naar meer zelfstandig wonen zijn er binnen de gemeente Voorst geen opstapvoorzieningen, zoals Apeldoorn die wel heeft. Daardoor blijven cliënten onnodig lang in de begeleiding zitten. Je wilt mensen graag laten doorstromen naar zelfstandig wonen, maar er is een gebrek aan aanbod. De ambitie zou moeten zijn om passende woningen aan te bieden binnen de

gemeente Voorst, met ondersteuning. Ze de gelegenheid bieden om deze stap te maken. Een groot knelpunt is het gebrek aan opstapmogelijkheden. Wanneer de zorg van een cliënt beëindigd wordt en deze heeft beschermd wonen, raakt deze de woning kwijt. In Apeldoorn heb je Iriszorg en Omnizorg die het dan kunnen oppakken. Binnen Voorst is het niet goed geregeld.

Er moet altijd huisvesting zijn voor mensen die meer zorg nodig hebben

Maar je moet altijd een bepaalde manier van huisvesting kunnen hebben. Dat kan alleen zijn, of in een groepje, als de mensen maar een menswaardig bestaan kunnen leiden. Dit geldt niet alleen voor de huisvesting, maar ook voor de begeleiding. De huizen moeten toegerust zijn met goede begeleiders. Dit heeft natuurlijk ook met geld te maken. De centrale overheid zal daar ook wat in moeten doen, want je kunt niet alleen maar aangeven wat er zou moeten gebeuren. Iemand zal het moeten betalen. En dat is lastig, want de overheid trekt zich steeds meer terug eigenlijk. Ik ben meer van de solidariteit. Als we het zelf niet kunnen, dan moeten we het met zijn allen doen. En dat is nog steeds de basis van het leven. De mensen aan hun lot overlaten, dat kan natuurlijk nooit he. Je moet ze ook niet pamperen, dat is de andere kant van het verhaal. Maar je moet ze wel helpen om de juiste stappen te zetten.

En de ambitie is natuurlijk, dat willen we bereiken, dat de samenleving blijft draaien. Je kunt zeggen, we regelen het nu anders dan in het verleden. Maar goed het moet wel werken. Het moet er niet toe leiden dat er mensen te vaak tussen wal en schip vallen. Of in de knoop komen, dat die gevonden zijn in een situatie die je niet wilt. Zoals je nu ook wel eens af en toe de verpleeghuizen in het nieuws hebt, dat het allemaal weer kommer en kwel is. Dat is ook weer zo'n item waarvan ik denk, het ligt dan niet zo zeer op het gemeentelijk terrein, maar in de komende jaren wel veel extra aandacht zal krijgen, omdat daar ook regelmatig situaties zijn, waarvan men zegt, de kwaliteit is onder de maat. Er moeten meer handen aan het bed of meer dit of meer dat. Dus hoe je het ook regelt, het moet wel werken, het moet wel draaien. Of je zegt de overheid doet alles voor je, kan ook een manier zijn. Daar hebben we niet voor gekozen. Maar ook dan moet het werken. En dan moet je het ook regelen. En als je zegt, de samenleving is beter in staat om dat zelf te doen, dan moet je ook kijken waar zou het eventueel mis kunnen gaan en wat kan ik daar voor organiseren. En je wilt natuurlijk, qua preventie, zoveel mogelijk voorkomen dat mensen in moeilijke zware situatie terecht komen, van vereenzaming, van verwaarlozing of verslonzing, je weet wel hoe een huis eruit kan zien.

Het is goed wanneer iedereen op een bepaalde manier een goede huisvesting kan krijgen. Iedereen moet een menswaardig bestaan kunnen leiden. De ene heeft daar iets meer begeleiding nodig dan een ander, maar iedereen moet op zijn/haar niveau een aanvaardbaar leven kunnen leiden. En ja goed, de ene heeft 2 handen nodig om geholpen te kunnen worden, en een ander heeft een vinger nodig en de ander kan gelijk al veel vrijer lopen. En dat is verrekke lastig, want je hebt altijd van die uitspattingen he... Bij normale mensen is dat ook al een puntje. En je hebt altijd dingen die uit de pas gaan lopen.

Zorg voor betaalbare zorgwoningen voor ouderen en jongeren

Er is een verschuiving in de beleidsvisie. Door de financieringssystematiek worden mensen gedwongen langer thuis te wonen. De mensen willen nu wel langer thuis wonen, maar als het niet meer lukt, moeten zij toch nog langer thuis wonen. Nu is die plek er niet eens meer. Ik denk dat je op z'n minst betaalbare woningplekken zowel voor ouderen als voor jongeren moet realiseren zoals bijvoorbeeld Humanitas in Deventer. We hebben de plekken. In Voorst is het geprobeerd, maar door de regels ingewikkeld. Hou het simpel, maak het vooral betaalbaar. In het Grotenhuis is het te duur. De aanleunwoningen zijn in de particuliere sector. Heel veel mensen wonen in sociale huurwoningen. Je zou strikter moeten zijn: scheefhuren en scheefwonen moeten tegengaan. Als de kinderen het huis uit gaan, moet je een kleinere woning betrekken, zodat gezinnen in grotere woningen kunnen wonen. Kleinere woningen, appartementen uitgezonderd, zijn er niet.

Een (lange termijn) visie voor de woningbouw voor ouderenzorg is nodig

De ouderenzorg en het langer zelfstandig wonen vormen misschien wel een aandachtspunt. De ouderenzorg en in het bijzonder de verpleeghuiszorg staan wel onder druk. Ook de zorgmijders en het bereiken van mensen zijn soms wel problematisch. Als gevolg van de vergrijzing zal dit verder toenemen. De vraag is wel, wat is de lange termijnvisie op die ouderenzorg, ook qua woningbouw?

Ik denk wel, nu steeds grotere groepen mensen ouder worden die zich zelfstandig moeten redden, misschien moeten er ook wel meer initiatieven komen voor vormen van beschermd wonen. Of verzorgd wonen of hoe je het ook noemen wilt. Omdat er toch een beetje soms een gat ontstaat tussen het verpleeghuis en de thuissituatie. Dat dat toch iets is waardoor mensen wel in een soort beschermde setting zitten, maar nog zelfstandig wonen. Dat zie je wel aan de Pioniershof is een beetje in die richting. En zo zijn er nog wel meer voorbeelden, waar mensen wel toch ervoor kiezen om bij elkaar wonen en dat er bepaalde dingen geregeld zijn. Ik denk dat dat ook een vorm van preventie is, natuurlijk. Waardoor je toch iets meer het gevoel hebt van, ik zit hier voorlopig veilig. En dat er ook meer behoefte aan zal komen. Het betreft grotere groepen mensen in de samenleving en daarom denk ik dat dit wel een punt is gewoon.

Ik vind dat de ouderenzorg in een vergeethoekje is gezet. Is natuurlijk niet de plek waar je de meeste winst kunt behalen. Want uiteindelijk ga je dood. Maar ik ben voor een maatschappij die inclusief alles is. En daar hoort dus ziekte en dood ook bij. Nou ja en ook de maatschappij is aan het vergrijzen, dus ik zie een gigantisch probleem op ons afkomen. En wat ik ook als zorg daar zie is: in verpleeghuizen kunnen ze nu al niet genoeg verzorgenden binnen krijgen. Dat heeft alles te maken met het salaris. Waardeer je de mensen die in de zorg werken? Geef je ze genoeg status? Verpleeghuis is verzamelbak van mensen die zwaar dement zijn en veel hulp nodig hebben. Het is loodzwaar om daar te werken. Waarom zou je daar willen werken? Thuiszorg is veel gevarieerder. En daarom denk ik dat het belangrijk is de woonvorm gevarieerder te maken. Dat het een andere cultuur wordt. Niet alleen voor de cliënten maar ook voor de verzorgenden. Er moet een gezond klimaat komen.

Het belangrijkste is dat de overheid meer mogelijkheden creëert voor mensen om in een verzorgingshuis te wonen. Dat zou eigenlijk moeten maar de rijksoverheid heeft die criteria bepaald en de verschillende gemeentes kunnen alleen kijken en het een beetje in de gaten houden. Misschien ook met de woningbouwcorporaties of met de woningbouw ontwikkelaars kijken of er meer mogelijk is op het gebied van centraal wonen.

Ik zie een stuk vereenzaming. De trend langer thuis is niet een goede. De functie van de Martinushof, vroeger het samen wonen, werkt beter dan lang thuis blijven. Het legt een grote druk op de mantelzorg. We bezuinigen erg veel weg. De uitdaging is hoe gaan we dat met z'n allen doen. Het welzijn van de mensen staat voorop, maar komt in het gedrang. Wij hebben zorgplicht naar de mensen. De samenleving is veranderd, Vroeger vóór mijn generatie was het gewoon dat één iemand in het gezin niet werkt. Die zorgde voor de zorg. Je woont niet meer zolang op dezelfde plek. Bij laagopgeleiden gebeurt dit meer dan bij hoogopgeleiden. Er wordt een groot beroep gedaan op de mantelzorg. Er is professionele zorg nodig en die is relatief duur, als je het particulier moet inkopen. Het is een vicieuze cirkel waar je in terecht komt. De woonvormen vroeger hadden de functie om contact te houden en vereenzaming tegen te gaan. Ons zorgsysteem is de doodsteek voor ouderen. Andersom ben ik ook afhankelijk van de grootouders in de zorg voor mijn kind. Je maakt veel langer gebruik van de ouders dan eerder.

21.5 Zorgen om mantelzorg

Langer thuis wonen leidt tot meer druk op netwerk

Dat is een beweging, we zien in zijn algemeenheid dat mensen vaker thuis blijven. Of thuis moeten blijven. Ze worden ouder en hebben dus voor een langere periode hulp nodig. De vanzelfsprekende opvang vanuit kerk en familie enz. is ook minder vanzelfsprekend geworden. Alhoewel er in de laatste tijd er een kanteling terug plaatsvindt want de maatschappij is individueler geworden. Er is nu steeds meer een tegenbeweging. Het is niet meer vanzelfsprekend dat kennissen, mantelzorg of familie in de buurt zijn. Vrienden zijn steeds meer verderop gaan wonen (ze zijn mobieler geworden) en kunnen daardoor niet de hulp bieden die ze nodig hebben in de thuissituatie. Er zijn een heleboel verschillende ontwikkelingen die maken dat het steeds individueler wordt.

Wat ikzelf aan mijn werk merk is dat het lastig is om vrijwilligers te krijgen. Dat steeds moeilijker wordt. Ik denk wel dat we een kant op gaan waar men toch in de toekomst steeds meer voor een ander wat zou moeten gaan doen. De standaard voorzieningen zijn allemaal een beetje losgelaten, en als je een probleem hebt, hetzij door ziekte of dat je oud bent, wordt er toch meer gekeken, wat kan je nog wel zelf, in plaats van automatisch iets aanvragen, en dan komt het wel goed, zoals het vroeger was. Dat je toch eerst moet kijken wat kun je zelf en wat kan je omgeving dus ik denk wel dat er heel erg ingezet moet worden op mantelzorg en vrijwilligerswerk.

Bij de ouderen denk ik, ja je wilt binnen je eigen omgeving blijven wonen. De ouderen van nu hebben toch wel meer kinderen dus vaak ook wat groter netwerk maar er zijn ook vaak

kinderen die wel ver weg wonen. En niet allemaal zo bij kunnen springen. Dus we hebben niet voldoende passende middelen om hen te kunnen ondersteunen.

Als ik heel idealistisch ben; zorg dat iedereen zijn naaste buurvrouw kent, dat je daarvoor zorgt. Hoe simpel kan het zijn, dat iedereen zijn linker of rechter buurvrouw in de gaten houdt, dan moet het toch goedkomen. Maar ik weet ook dat het echt niet zo in elkaar zit. Dan heb je ook geen zorg dat ouders 30 kilometer weg wonen.

Knelpunt in onze verzorgingsstaat, er is nog heel veel te doen. Met name als je ouder wordt en je hebt ouders die zichzelf niet kunnen redden. Je ziet in de omgeving mensen die hulp nodig hebben, maar het niet kunnen krijgen. Dat is niet iets wat je zomaar bij de burens kan neerleggen. De burens zijn wel belangrijk. Maar echt intensieve zorg voor iemand is heel zwaar. Er wordt gigantisch op beknipt. Terwijl het goed was. Er is een periode geweest dat iedereen er met een redelijk gerust hart naar kon kijken.

Ouderen blijven langer wonen in de woning waarin ze wonen. Er is onvoldoende doorstroom. Mensen worden gedwongen te blijven, er zijn geen bejaardenhuizen meer. Daardoor ontstaat er verstopping. Er wordt door langer in huis te wonen een te groot appél op familie en burens gedaan. Theorie is anders dan de praktijk. Familie en burens hebben geen tijd om hulp te bieden en de mensen die thuis blijven wonen, durven vaak niet te vragen in hun omgeving.

Ik maak me zorgen over de mantelzorg. Ouderen blijven langer zelfstandig wonen maar het zelfstandig kunnen functioneren heeft ondersteuning nodig. Ik zie daardoor overbelasting van de mantelzorger. De assertieve mantelzorger wordt wel gehoord en vindt de weg in ondersteuning onder andere naar respijtzorg. De minder assertieve over het algemeen niet of minder. Daar moet je wat mee. Ook om redenen om het huidige zorgstelsel in stand te kunnen houden.

Een andere ontwikkeling die ik zie is dat de belasting van mantelzorgers toegenomen is vergeleken met enkele jaren terug. Toen waren er nog de verzorgingshuizen. Er is nu een zwaardere ZZP indicatie nodig om opgenomen te worden. Vaak zijn er dan nog wachtlijsten waar men op komt te staan. Daar zit echt een spanningsveld tussen. Soms ontstaan tijdens het wachten onveilige situaties, men loopt bijvoorbeeld weg. Het is niet verantwoord dat sommige mensen nog thuis wonen. De somatische patiënten komen ook steeds meer voor. Een oorzaak is dat betrokkenheid van de buurt anders is geworden. Hierdoor is er ook meer druk op de mantelzorgers. Ook wonen mantelzorgers verder weg en sommige hebben de bereidheid niet om mantelzorg te bieden.

Welke problemen op ons afkomen is enerzijds natuurlijk moeilijk in te schatten als het beleid zo doorgaat dat mensen langer thuis moeten blijven. Dan is een van de grootste problemen vereenzaming, hebben ze contacten, zijn ze ingebed in een soort familie die ze in de gaten houdt. Voorbeeld eigen zorg voor mijn moeder, als ik dit niet had gedaan had zij niet zo lang alleen kunnen blijven wonen. Als dat niet zo was geweest, had zij eerder opgenomen moeten worden. Er wordt een groter beroep gedaan op de mantelzorgers, als je weet dat 36 % van de mantelzorgers overbelast is en hun eigen geld stoppen in de degene die ze verzorgen waardoor ze zelf in de financiële problemen komen. Er ontstaan zo gebieden waar we heel

goed in de gaten moeten houden hoe dat zit. Als ik de wethouder vraag of hij de belasting van de mantelzorgers in beeld heeft, zegt hij nee en dan zeg ik dat je dat toch wel moet hebben. Andere steden hebben dat wel. Het is wel belangrijk dat je inzicht hebt of dit bijvoorbeeld 1 uur per week is of een halve dag in de week, of iemand neemt een halve dag vrij in de week om voor vader, moeder, of kind te zorgen omdat er steeds wordt gevraagd 'wat kunt u zelf'. Er moeten steeds offers gebracht worden. Die hoeft je normaal niet te brengen. Er heeft een artikel in Trouw gestaan toen de nieuwe Wmo is ingegaan. Het heeft wel zijn scherpe kantjes. We hebben niet altijd alle risico's in beeld. En daarvan in Twello het minst. Ik zie bijvoorbeeld de buurvrouw achter mij nooit. In de kleine kernen is de sociale controle wel groter. In Twello is dat door de verstedelijking heel anders.

Er zijn een paar ontwikkelingen die ik ter plekke zie zoals de toename van vraagstukken die zich openbaren in de gemeenschap en dan bijvoorbeeld mensen worden ouder en kunnen niet doorstromen naar opname, verpleeghuizen, bejaardencentra, verzorgingshuizen enz. Ze blijven dus langer thuis. Proberen overeind te blijven maar moeten daar steeds grotere beroep doen op hun omgeving en wat ik zie is dat die omgeving steeds vaker overbelast wordt. Ze trekken het bijna niet meer. We hebben het dan vooral over de oudere mensen met problemen en dan heb ik het niet zo zeer over de fysieke problemen. Maar bijvoorbeeld dementie problemen of waar zij wel of niet meer voor zichzelf kunnen zorgen. Mensen die slecht gaan eten medicijnen niet meer goed op orde hebben, de weg kwijtraken, dag en nacht ritme. Al dat soort problemen. Voorheen zag je dat mensen al snel doorstroomden naar een plek waar ze de zorg hadden en nu blijven ze langer thuis. En die zorg is niet meer zo vanzelfsprekend. Dus er moet steeds meer thuis gebeuren met hulp van gemeente etc. Er kunnen voorzieningen zijn maar je ziet dat er steeds meer woningaanpassingen nodig zijn in de thuissituatie. Je ziet de problematiek verschuiven naar de thuissituatie met alle problemen van dien. Er zijn steeds minder mensen die de zorg krijgen die ze nodig hebben. Dus langer ergens blijven doordwalen of rommelen in thuissituatie.

Verwachtingen ten aanzien van mantelzorgers zijn te hoog

Er wordt veel verwacht van familie (kinderen). Echter die wonen vaak ver weg en of zijn druk met werk. De kinderen doen wel de regelzaken. Ze komen ook wel wekelijks maar niet dagelijks. Ik was gisteren bij een oude meneer die was gestopt bij het hertenkampje. Het moest allemaal op zijn manier. Hier zou een lichte begeleiding moeten zijn. Er wordt nu te makkelijk gewezen naar familie en vrijwilligers. Maar waar haal je ze vandaan?

Wat ik verder een zorgelijke ontwikkeling vind is de verminderde capaciteit aan mantelzorgers. De ouderen moeten nu zelf hun netwerk bijhouden en daar hebben ze moeite mee. Ze hebben niet het begrip dat bijvoorbeeld hun eigen familie, kennissen en burens niet altijd klaar kunnen staan in verband met hun eigen werk, gezin en bezigheden. Ze zijn er niet aan gewend dat er tegenwoordig bijna door iedereen gewerkt wordt. Ook vinden de ouderen het heel normaal dat er voor hen van alles wordt geregeld. Dat ze "moeten" komen om zaken voor hen te regelen. Dit werkt vaak averechts, het contact wordt daardoor zelfs minder.

Omdat alle kinderen niet in de directe omgeving van ouders wonen is dat een knelpunt. Als mijn buurvrouw ziek zou zijn, ik wil haar best een keertje een pannetje soep brengen, maar ik ben niet in de wieg gelegd om de buurvrouw dag in dag uit te verzorgen. Dat is een maatschappelijk probleem. Dan gaat het op het platteland nog wel, maar in de stad ken je je buren niet eens. Die zorg is echt een punt. Klinkt misschien cliché maar ik zou dan wel een stukje naar vroeger terug willen, ik weet niet anders dan dat opa en oma in huis bleven wonen. Dat zou ik best in de mantelzorg, het moderne woord daarvoor, willen terugzien.

En echt ontwikkelingen wat ik lees uit plannen is dat er veel beroep wordt gedaan op de medemens en dan denk ik wel eens; Poeh die medemens, volgens mij zijn er veel medemensen maar die werken ook en die hebben ook hun leven. Daarbij zijn mensen echt wel bereid om wat te doen voor hun kennis of wie dan ook, maar ik denk dat het overbelast gaat worden. Als ik mijn ouder moet verzorgen en ik heb ook nog een buurvrouw, het is niet dat de buurvrouw minder belangrijk is, maar je hebt maar een beperkt aantal uren op een dag. Ook met betrekking tot de kleine kernen, er verdwijnen veel basisfaciliteiten in de kleine kernen, bij voorbeeld geen pinautomaat meer, dan moet je bij wijze van als oudere naar Twello toe om geld te halen. Dat zijn ook wel ontwikkelingen waardoor de zorgvraag nog groter gaat worden.

Maar mensen hebben gewoon ook echt aandacht nodig en dat kan niet altijd een vrijwilliger of buurtbewoner zijn. Dat het toch echt wel een ander specialisme vraagt. Niet altijd hoor, maar het wil wel eens voorkomen. Een mantelzorger kan dat niet altijd doen, dan onderken je niet de problematiek die er speelt of meer problematiek kan spelen. En daar zit een risico in. Kijk een buurvrouw die niet goed meer voor zichzelf zorgt en een keer per week een pannetje soep moet krijgen dat kan prima een buurman brengen. Maar wat is de reden dat zij geen contact meer heeft met de familie of niet slaapt s nachts? Of lastig naar het toilet gaat of de straat niet op durft, ja, dat vraagt een buurman niet uit. Wellicht dat hij het niet kan, maar misschien omdat hij het niet wil omdat hij dan misschien dingen hoort waarvan hij denkt, ja, dan moet ik nog meer mee.

Mantelzorgen voelt als een verplichting

De vraagstelling wat kun je voor je familie doen; daarmee moet je oppassen dat dit niet verwordt tot een soort automatisme. Je moet kunnen accepteren dat mensen zeggen, huh ik heb zelf een jong gezin en heb een baan, en mijn man heeft een baan, ik heb daar geen tijd voor en dan kun je zeggen dat dit een schandaal is en dat die zoon of dochter niets over heeft voor zijn ouder maar dat ligt veel genuanceerder. Ik was er faliekant op tegen dat de huishoudelijke hulp werd gekort. Oi nou kerkelijk bint of niet mensen ziet het als een plicht en of ze het altijd met liefde doet. Ik ken ouders die tegen de kindern zegt dat ze niet wilt oppassen omdat ze hun vrijheid willen behouden. Dat ligt bij de verzorging van ouders heel anders. Dat ziet ze toch als een morele plicht (maatschappelijke en familie druk). De wethouder zegt ook: ik weet niet wanneer een mantelzorger overbelast is. Ik moest laatst ook nog een enquête invullen. Ik denk dat het meer voorkomt. Zoals mijn buurvrouw, die zal eigenlijk een goeie vriendin moeten hebben van haar eigen leeftijd en die moet tegen haar zeggen komop wie gaat naar de PCOB of een eindje wandelen. Ze vindt zich alleen steeds een beetje zielig. Ze moet vertrouwen hebben in anderen. Hoe los je dat op: mensen leren dat ze

alles kunt zeggen. Ik ben van mening dat de hele Wmo wet geprojecteerd wordt op het hele land terwijl het iets is van het naoverhulp vanuit het oosten. Daar heb ze het uit ehaald.

Wat een groot probleem is bij de zorg bij demente ouderen is als een van de mantelzorgers mishandeld wordt door hun demente partner. Dit zijn moeilijke situaties, eigenlijk zou de persoon dan opgenomen moeten worden maar de partner is er dan nog niet aan toe. Je kunt niet veel als mensen er nog niet aan toe zijn.

Ik denk dat de oorzaak cultuur is. Wat je ziet, omgaan met eigen grenzen, van hoppakee doorgaan. En ook voor mantelzorgers, we hebben de dag van de mantelzorgers in Apeldoorn. Een paar jaar geleden hadden we een boek over allerlei mantelzorgers en de titel was; dit doe ik gewoon. En ik denk ook dat dit wel is waar het over gaat. Je doet het maar gewoon zonder dat je er bij stil staat van 'hoe gaat het nou met mij'? Het is ook wel een opvatting van; dat doe je gewoon. Als je het met mensen over mantelzorgers hebt dan zeggen ze; 'dat gaat niet over mij'. Bij mantelzorgers denken ze dan aan zorg voor een dementerende moeder ofzo waar ze voor zorgen. Maar niet een depressieve partner of een jongvolwassen kind dat depressief en suïcidaal is. Ik denk dat dat er wel onder zit, het is toch de cultuur. Dus als je iets wil doorbreken dan zou dat interessant zijn he, om daar wat meer openheid in te creëren. Het zou toch fijn als het er wat meer zou mogen zijn, zonder al die taboes.

Ik ben van tijd en wijle mantelzorger. Ik vind het raar hoe het hier loopt. Mantelzorg neemt toe, naarmate de zorg toeneemt. Met zo'n pendelbus zou je op z'n minste schuldgevoel-druk kunnen wegnemen. Je kunt iets organiseren, waar je niet zelf tijd hoeft in te stoppen. Ik zou het mooi vinden, als het ziekenhuis zulke dingen zou aanbieden. De ziekenhuislogistiek is niet echt ingericht op mantelzorgers.

Mantelzorgers raken overbelast

Er komt steeds meer overbelasting voor bij mantelzorg. Mensen worden ouder, steeds meer dementie, verandering van indicatie en begeleiding, indicaties zijn verminderd. De hulp is dan net te weinig om mensen te behouden in het preventieve veld. Andere hulp is dan nodig bijvoorbeeld schuldsanering. Met een klein beetje hulp wordt dat voorkomen en blijven de mensen op de juiste weg. Een ander voorbeeld, een inloop wordt gerund door vrijwilligers waarbij er een wandelgroep ontstaat. De ambulante hulpverlener kan zich terugtrekken maar dan blijkt dat er toch geen continuïteit in zit. Klein beetje professionele hulp, wellicht samen met vrijwilligers kan daarin helpen. Soms hoeft het maar iets begeleiding te kosten om het toch in gang te houden. Er is nu veel aandacht voor de papieren rompslomp. Daar worden mensen moe van. Ook wij werken daar onbewust aan mee, bijvoorbeeld er is ook een formulier voor het mantelzorgcompliment. De vraag is hoe kunnen wij samen die papieren rompslomp verminderen en oplossen.

Ik ben 3,5 jaar actief als wijkverpleegkundige. Voornamelijk buitengebied van gemeente Voorst, incidenteel in Twello. Meer ouderen hebben zorg nodig, vooral mensen met dementie en mantelzorgbelasting. Ont-zorgen van mantelzorgers. Huisgenoten en kinderen zijn overbelast van familieleden met dementie. Het meest knellende aan dit probleem is dat mantelzorgers alles in de lucht houden willen houden. Het is beter om gebruik te maken van

dagbesteding zodat mantelzorger wordt ontlast. Demografische trend is dat dementie stijgt onder inwoners. Dagbesteding is dat mensen thuis begeleiding krijgen of dat ze naar dagbesteding gaan. Vergevoerde dementen krijgen dagbehandeling en worden gehaald en gebracht met een taxi. De huisgenoot wordt ontlast en de thuiszorg ondersteunt en geeft ook zorg op afstand.

Mensen hebben maar 24 uur in een dag, dus als ze voor hun ouders moeten zorgen en op de sportvereniging wat moeten doen en vervoer komt op hun af, naarmate ze ouder worden moet je ook vaker naar de dokter. In dat opzicht denk ik dat ze echt overbelast worden als zorgverlener. Meer praktisch dan psychisch. Ik denk dat er een groep is die gevoelig is voor het morele beroep om hulp te verlenen. Maar ik denk dat er ook een groep is die zich daar niks van aantrekt. Ik denk dat het juist die groep is, die daar afhankelijk van zijn, die niet blij worden. Dat daar echt zorg en aandacht voor moet zijn en blijven of komen.

De omgeving die wordt overbelast. Er wordt wel gekeken naar degene die zorg nodig heeft maar de omgeving is zwaar overbelast. En dan bedoel ik partners maar ook bijvoorbeeld kinderen. Mensen in de omgeving kunnen geen beroep meer doen op hun sociale netwerk. Het houdt ergens op. Dus gaan ze de vraag niet meer stellen.

Ook zie ik een ontwikkeling bij de mantelzorg, dat de mantelzorgers meer overbelast worden. Mantelzorg is best zwaar denk ik. En ik denk dat het een beetje onderschat wordt. In Klarenbeek alleen zijn er nu al meerdere mensen die bijvoorbeeld langer thuis zijn met dementie. En als je daar 24 uur als partner mantelzorger van bent, dan is dat best zwaar. En voor een halfjaar is leuk, maar voor 3 jaar. Nou ik heb nu voor een mevrouw, die heeft één zoon, die gaat op vakantie, en ik weet dat die elke dag bij haar zoon eet. En die straks drie weken in de vakantie een probleem heeft en daar tegenop ziet dat haar zoon op vakantie gaat. Dat is een stukje ook meteen met mantelzorg ontlasten, die zoon vindt het vervelend om zo drie weken op vakantie te gaan.

Mensen met dementie willen graag lang thuis wonen. Sensire heeft veel contact met familie van demente mensen. Vaak is er wel een netwerk. Lang zorgen voor een dement familielid zonder professionals is bijzonder.

Ik zie een toenemende vergrijzing, ouder worden van de mensen, een toename van dementie. Ik zie dat daardoor ook dat de belasting van mantelzorgers toeneemt. Dat is best heel erg!

Zonder mantelzorger is meedoen moeilijk

Met betrekking tot de senioren, dat is lastig hé. Er wordt al zo'n beroep gedaan op de mantelzorgers tegenwoordig. Nou ja en dat zijn doorgaans ook werkende mensen. Dat zou nog wel eens een sluipend probleem kunnen zijn of worden. Aan de ene kant moeten mensen toch wel steeds langer op zichzelf blijven wonen. Ik weet niet, ik heb daar ook geen kennis van, of er in de gemeente Voorst al een vangnet is voor mensen die alleen komen te staan. We worden met z'n allen ook steeds ouder en de gemeente Voorst is ernstig aan het vergrijzen. We hebben een jaar of 2, 3 geleden een klein onderzoekje gedaan want we zagen dat de aanwas voor zwemles steeds minder werd. Er worden minder kinderen geboren en de ouderen

worden steeds ouder. We zagen de zwemlessen wat leeg stromen waardoor we hebben besloten de zwemlessen niet binnen een straal van 10 km te promoten maar proberen de grens te verleggen naar 15 km. En dus het product beter aan te bieden. Ik moet ook zeggen dat we nu ook meer klanten uit Apeldoorn krijgen, Deventer hadden we al heel veel. En misschien dat nu de wachtlijst ook niet meer aan het dalen is maar hetzelfde blijft. En in het onderzoekje hebben we ook wel gezien en ook in de rapporten van de gemeente Voorst dat in 2025 het aantal 65+'ers, nou dat groeit schrikbarend. Nou zijn die nog wel redelijk actief maar als je 75+'ers hebt of 80+'ers hebt dan wordt het steeds moeilijker waarschijnlijk.

Vrijwilligerswerk/mantelzorg wordt met name verricht door de gepensioneerde groep en dat is een heel groot aandeel van het geheel en dat is een risico. Als voorbeeld een beginnende dementerende waar ik de wekker voor zet om te zorgen dat de persoon in kwestie tijdig ontwaakt. Ik ga er ook af en toe een bakje koffie drinken. Hij is nu opgenomen op een zorgboerderij en heeft daar nog een goed, actief bestaan. Dat is niet voor iedereen weggelegd, maar erg afhankelijk van goede contacten.

Krijgen mensen wel de juiste hulp?

Maar goed de hulpmiddelen is één kant, de andere kant is de persoonlijke hulp/kant. De ondersteuningskant, waar mensen mekaar soms kunnen redden. Maar soms ook niet. En dan moet er heel veel zorg in huis komen of wordt er gebruik gemaakt van mantelzorg en vrijwilligers die allerlei onderdelen doen. Nou ja, dat staat wel wat onder druk. We hebben natuurlijk een keuze gemaakt als samenleving, om het op die manier te regelen. Mensen moeten zo lang mogelijk zelfredzaam zijn, moeten zo lang mogelijk thuis wonen. In veel gevallen willen mensen dat ook best wel. Maar het gaat best ver en dat gaat niet altijd vanzelf. Je merkt wel dat het meer vragen oplevert. En mensen soms toch wel in situaties komen waarin er wel ondersteuning en zorg is, maar waar je je echt kunt afvragen of dat voldoende is. Of het niet tot gevaarlijke situaties kan leiden. Gelukkig zijn er voor zover ik weet, nog niet echt rampen gebeurt hier. Maar je ziet, we komen wel natuurlijk, en dat is een beetje van uit mijn werk, je komt wel af en toe in situaties vanuit de gemeente, niet vanuit mijzelf, maar daar hoor je over, waarin je je afvraagt van kan dit zo nog wel. Ja, dan zijn de mensen te goed om in die volgende fase te komen, dan het verpleeghuis, en dan eigenlijk te slecht om thuis te wonen. Of de mantelzorg is net zo oud bijvoorbeeld, of is niet meer aanwezig, of geen tijd of niet voldoende tijd. Gebeurt allemaal. Of de zijn, die zorg komt er wel, maar die komt op bepaalde momenten en niet de hele dag. Nou goed, dat is af en toe wel zorgelijk en mensen worden natuurlijk ook ouder, langzamerhand.

Tegelijkertijd wordt er heel veel gevraagd van mantelzorgers. Ik vraag me wel af wat er gebeurt als je geen netwerk hebt. Ik denk dat het dan helemaal uit de hand loopt, dan wordt er pas gesignaleerd als het helemaal mis gaat. Dan gaan mensen te lang geen zorg hebben.

Mijn eigen moeder was dementerend, werd verzorgd door mijn vader en ook door mij. Wat nou als er dus door mij niet ingegrepen was? Zij hebben zelf die hulp niet gevraagd. Ze zouden het niet hebben gevraagd, gewoon omdat ze dat niet gewend zijn, maar ook al zouden ze hebben gewild, dan zouden ze niet goed geweten hebben waar ze de zorg zouden moeten halen. Ik

heb als dochter de regie gepakt. Misschien had de huisarts wel de regie gepakt, maar dat weet ik niet, zover heb ik het niet laten komen. Veel mensen raken overbelast, mantelzorgers, vrijwilligers.

De mantelzorg netwerken worden kleiner. Het gaat nu sneller kraken rondom ouderen dan voorheen. Kinderen slaan de vleugels meer uit en wonen niet meer in de buurt. Tendens dat mensen minder in groepsverband leven. Daardoor kan het gebeuren dat ouderen toch sneller naar een verpleeghuis gaan dan feitelijk zou hoeven, omdat het systeem om hen heen instort. Mensen spannen zich in naar vermogen.

Steun voor mantelzorgers helpt

Ik merk nu al wel dat klanten, als je op huisbezoek bent geweest en ook in een beginstadium van dementie, dat als ze maar een telefoonnummer hebben waar ze naar toe kunnen bellen dat dat voor een mantelzorger al een prettig gevoel is. Dat het dan voor hen wat rustiger wordt als ze weten waar ze naar toe kunnen bellen en kunnen vragen om hulp te kunnen bieden. Als ik op huisbezoek kom, meld ik altijd wel waar mensen terecht kunnen. Ook dat bij Mens en Welzijn een mantelzorgsteunpunt is waar ze zich kunnen aanmelden en vragen kunnen stellen. Ik meld het zelf vaak ook bij Mens en Welzijn die kunnen dan ook bellen als ze willen. Het gaat natuurlijk vaak langzaam zo'n proces, dat ze meegaan in dat proces. Je ziet dat ze steeds meer doen voor ze hulp vragen. Maar ook bij dementie zie je dat mantelzorgers grenzen verleggen. Ze benoemen wel dat als het zo of zo ver is dan kan het niet meer maar als het zover is dan verleggen ze toch vaak die grens. En mantelzorg bij dementie is echt zwaar. Het is eigenlijk ook 24 uur per dag. Een kind leg je nog om 7 uur in bed en dan heb je nog een avond, maar bij een volwassene gaat dat niet, of ze zijn 's nachts heel onrustig.

Mensen worden ouder. Er wordt minder snel een indicatie afgegeven. Mensen moeten meer aanspraak maken op hun netwerk. Dat is een belasting van mensen om te vragen. Ik probeer mensen te helpen in die zin dat het netwerk wel graag wil helpen als je maar duidelijk de vraag stelt. Als je heel gericht vraagt wil men wel helpen. Bijvoorbeeld: wil je me een keer helpen of wil je vandaag de boodschappen doen. Vragen blijft lastig, misschien afhankelijk van generaties. Vraag duidelijk wat je wilt. Ouders willen kinderen vaak niet belasten terwijl de kinderen het vaak wel willen. Onderling tussen kinderen is het soms ook lastig. Ik adviseer ook vaak om de hulp dichtbij huis te zoeken. We moeten willen voorkomen dat ze minder belast worden. We moeten ze sneller kunnen vinden, vragen wat nodig is en hopen dat je dat breed en divers kan bieden. We moeten naar de sportvereniging, laagdrempelig zijn. Ik ben erg aan het nadenken hoe ik de (jeugdige)mantelzorger kan bereiken. Bijvoorbeeld een soort mantelzorg café. Mensen kunnen binnenlopen, alles mag en is goed. Een plek waar ze elkaar kunnen ontmoet. Een fijne plek.

En daaraan gekoppeld, als je natuurlijk zegt mensen moeten meer zelfredzaam zijn en weer hun eigen kracht moeten we aanspreken. Hier is op zich niks mis mee, maar goed dan zeg je ook in feite dat de overheid trekt zich wat terug. Die zegt niet meer, u hebt een vraag, wij regelen het wel voor u. Nee, we helpen u het zelf te regelen. En daarmee leg je dus meer de zorg in de samenleving en bij de mensen zelf. Dat betekent dat die mantelzorgers die er altijd

al waren, dat daar veel meer van verwacht wordt. En ook van vrijwilligers die actief zijn rond om mensen, wordt ook meer verwacht. Dus zal je er alles aan moeten doen, als je zegt nou ja zo willen we het regelen met elkaar, dan moet je die mantelzorgers en vrijwilligers in ieder geval ondersteunen, faciliteren zodat ze kunnen doen wat ze moeten doen. En niet overal vastlopen, tegen allerlei barrières aanlopen en zorgen dat dat ook gewaardeerd wordt. En laat ik het zo zeggen, het vooral makkelijk maken. Dat ze werk hun kunnen doen, eigenlijk drijft de hele boel daar op. En ze zeggen van dat het minder een rol van de overheid is, dan schuif je die rol meer naar de samenleving en dan moet je en zal je daar ook meer beroep op doen. En dat zal in veel gevallen kunnen, maar ook niet altijd. Dan gaan mensen omvallen, of het wordt te zwaar.

Ideeën voor het ontlasten van mantelzorgers

Ik ben een keer op de nieuwjaarsreceptie op het gemeentehuis geweest, met Stefan Groothuis, die schaatser. Toen was het thema sportief gemeente Voorst of vitaal gemeente Voorst en ik dacht van 'ja wauw', als dat toch de ambitie is. Dat spreekt mij heel erg aan. En dat kan je met jongeren vanuit de jeugd heel erg promoten denk ik en daar valt ook echt een winst te behalen. Maar met de ouderen is dat toch wat lastiger die worden niet alleen maar niet vitaal maar ook minder vitaal. Als ze gewoon een netwerk om zich heen hebben, van kom op we gaan zwemmen, we gaan naar de markt of we gaan naar de winkel. Dat ze eruit worden gehaald. Dat iemand, een buddy, dat het niet alleen maar neer komt op ja mantelzorgers. Want als ik naar mijn leeftijd kijk, mijn ouders zijn nu bijvoorbeeld rondom de 75 maar ik heb ook kinderen van 16 en 18 en ik werk heel veel en ik wil ook nog sporten. Nou, inderdaad prop dat allemaal in zo'n week. Dan kun je me over een week bij elkaar vegen. Nou zijn mijn ouders nog heel zelfstandig maar nou. Maar een vrijwilligersspoule of zo.

"Het moet allemaal zomaar gebeuren. Iedereen heeft het druk." In de aidstijd in Amsterdam: Toen zijn de vorm van buddy's ontstaan. Daar ligt ook een oplossing. De familie doet dat dus niet. Ook een vraag van mij: Hoe krijg je een kleine kring om zo'n ouder iemand / vluchteling, een werkloze moeder? Zodat deze mensen weten waar ze hun vragen kunnen stellen, weten wat ze moeten doen.

Ondanks dat jongeren, ouders en mantelzorgers heel flexibel zijn, gun je ze soms dat beetje extra. Een mantelzorgcompliment, een keertje je nagels lakken, een keer een verwen-dag in de sauna.

Ik denk ook dat als je ouders die bijvoorbeeld heel erg overbelast zijn met zulke dingen een keertje kan laten ontspannen, dat dat heel veel oplevert. Dat geeft rust waardoor ze er weer beter kunnen, waardoor ze beter een positieve opvoedingsstijl kunnen hanteren. Waardoor jongeren weer naar huis kunnen gaan, ondanks dat ze weten dat hun moeder ziek is bijvoorbeeld. Ik denk dat er was zo'n nagellak actie toen een keertje, dat was van de gemeente Brummen, Voorst en nog wat ander gemeentes. En toen mochten alle kinderen van 8 tot 12 daar heen. Konden ze dansen, hun nagels mooi gemaakt, hun haren gekamd, mochten ze mooie kleren aan, nou ja dat soort dingen. Volgens mij is dat super goed. En in Apeldoorn heb je 'deel je vakantiegeld' met mensen. En je hebt een project waarin je gekoppeld wordt aan een

gezin en dan een vakantiepakket voor hen samenstelt. En dat zijn mooie dingen, en heel veel mensen willen dat maar weten eigenlijk niet zo goed hoe. Willen wel een boodschapje doen voor de buurvrouw maar doen het niet want de buurvrouw vraagt er niet om. En de buurvrouw durft er niet om te vragen want hé die heeft al vier kinderen en zal het wel heel zwaar hebben. En hoe je die mensen bij elkaar brengt, volgens mij is daar echt heel veel te halen.

Dat zal niet anders zijn dan de landelijk bekende ontwikkelingen. Ik denk aan de ouder wordende mens, mensen zijn meer eigengereid, veel minder sociaal naar anderen en mantelzorg is een groter wordend probleem. Er komt budget voor vanuit het rijk, maar waar dat geld blijft. Betreffende mantelzorg vind ik dat er meer aandacht moet zijn voor mantelzorg. Nu heb je natuurlijk de dag van de mantelzorg, waarbij de mantelzorgers in het zonnetje worden gezet. Mantelzorgers blinken echter uit in bescheidenheid, zullen zichzelf niet snel op de borst kloppen. Probleem is dan: hoe krijg je mantelzorgers in beeld om iets voor ze te kunnen betekenen en waardering te geven. Druk, iedereen is druk. Mensen werken allemaal, hebben een gezin, sport etc., zijn druk daarmee en het sociale aspect wordt hierdoor op de achtergrond geplaatst. Doordat mensen steeds ouder worden zijn wel meer en meer vrijwilligers en mantelzorgers nodig.

Het zou mooi zijn als er op de gemeentesite een link zou zijn, waarmee je kunt linken naar allerlei voorzieningen, activiteiten die er zijn. Hierdoor zouden mantelzorgers veel meer en nóg beter informatie kunnen krijgen wat er allemaal is. Niet alleen informatie over instellingen.

Ik denk dat ook van belang is dat de vrijwilligers en de mantelzorgers dat er daar ook aandacht voor moet zijn. Dat die op een of ander manier een keer in het zonnetje worden gezet. Dat ze zo goed zijn om dat wat die mensen doen te waarderen. Het is van twee kanten ik denk dat de mensen die mantelzorg leveren het gewoon vinden en dat van zelfsprekend doen. Maar dat kan een grote last worden als je dat alleen moet doen. En dan zouden de gesprekken die ik al eerder noemde ook kunnen helpen. Het heeft te maken met de mensen zelf zoals ik al eerder zei. Omdat mensen zelf die stap niet gaan nemen omdat zij mantelzorg niet als een verplichting zien maar als iets dat gewoon erbij hoort. Daarom juist zou je dat als gemeente moeten aanpakken want het is belangrijk dat die mensen er zijn. Daar zou je wat aandacht aan moeten schenken. Hoe dat zou moeten gebeuren dat weet ik niet.

En als ik dan kijk, wat zouden we dan met die vrijwilligers en mantelzorgers aan preventie nog meer kunnen doen? Er moet in ieder geval aandacht zijn voor waar zij mee zitten, waar lopen zij tegen aan? Kunnen ze goed hun werk doen? Worden ze gewaardeerd? Soms is bepaalde training of deskundigheid bevordering nodig. Dat ook verzorgen of iets mogelijk maken. Als mensen zorg verlenen en dat kan zo maar eens zwaar worden of te veel worden. Dan moet je ook escapes in kunnen bouwen. Zodat je kunt zeggen: nu even een paar dagen niet. Dat daar oplossingen voor zijn, dat je even het gas terug kunt nemen. Ja, daar is wel van alles op te bedenken, denk ik.

Deel I: De organisatie van de zorg

Hoofdstuk 22: Bezuinigingen en kosten van de zorg

22.1 De bezuinigingen hebben negatief effect op preventie

Ik vind dat er veel te veel wordt afgebroken op bestaande goed functionerende voorzieningen. Het schetst dan ook mijn verbazing dat je dan ziet dat er op een andere plek opnieuw een afgebroken voorziening weer wordt opgebouwd. Dat zou effectiever en efficiënter kunnen! Voorbeeld. De logopedie is wegbezuinigd bij het consultatiebureau, maar geïntroduceerd bij de peuterspeelzalen. En dat is geen verbetering, omdat ik in samenwerking met de logopedie soms eerder/snel signaleerde. Deze preventieve taak had ik als jeugdarts er prima en beter bij kunnen blijven doen. Ik vind dat de transitie de oorzaak is. Komt wellicht met de tijd goed, omdat een dergelijke operatie gewoon tijd nodig heeft. We moeten vooral niet schuwen om tijdig preventief reparatie werk uit te voeren op beleidsniveau. Achterliggende oorzaak is natuurlijk de bezuinigingsdrift. Inmiddels is die storm weer wat gaan liggen, en komt er wellicht weer ruimte voor het opnieuw terughalen van de dingen die goed waren en die nu gemist worden: opvoedadviezen, logopedie, regelmatige screening op gebreken zoals zien, horen en heupafwijkingen en dergelijke.

Door bezuinigingen verergert de problematiek

Dit komt door bezuinigingen. We weten dat het nodig is om eerder in te grijpen. We moeten op een andere manier bezuinigen. Ik kan nog wel 100 andere dingen noemen waar je op kunt bezuinigen. Flikker het koningshuis maar om. Het gevolg is dat de problematiek verergert. Er ontstaan vaker dubbeldiagnose. Mensen met enkelvoudige problematiek redden zichzelf nog lang, maar lopen op een gegeven moment vast. En dan is de kans groot dat ze ontsporen en/of aan de drugs gaan.

Lastig om te zeggen, denk doordat er bezuinigd moest worden in de zorg. Wel komt dat denk ik omdat er te lang te veel geld is uitgegeven, er is te laat ingezien dat het eigenlijk op deze manier niet verder zou kunnen. Dat er daardoor vrij rigoureus is bezuinigd. Denk dat er te laat is ingegrepen. De pot is leeg, nu hebben we ineens heel veel ouderen en heel weinig mensen die het dan nog moeten verdienen. Denk dat daar te weinig op is ingespeeld.

Er wordt veel bezuinigd in de jeugdzorg. Ik heb met wanhopige groepsleiders gesproken. Mbo'ers eruit, Hbo'ers erin. Veel goede groepsleiders die weg moesten. Binnen de politiek ligt wel het nodige om te kijken waarom ze dat zo hebben gedaan.

We moeten willen bereiken dat er erkenning is dat die groep er is, de groep jongeren. Bezuinigingen hebben veel kapot gemaakt in de jeugd hulpverlening. En de reden dat ik hieraan extra aandacht wil schenken is omdat de jeugd de toekomst is. Ook de jeugd die een verkeerd plekje heeft gehad in plaats van tussen wal en schip te vallen. En ga maar eens kijken vanuit de jongere. Wat heeft de jongere nodig en welke plek (instelling) past daarbij om weer goed te kunnen functioneren. En Nederland is creatief om daarvoor oplossingen te vinden, daar ben ik van overtuigd. Kijk naar de jongere in plaats van alle regels die er zijn. Wat heeft iemand nou eigenlijk nodig?

Het gevolg van te weinig of te late opvang is dat mensen grotere problemen gaan krijgen. Zodat je er nog meer hulp in moet zetten terwijl als je aan het begin zou kunnen pakken, en nogmaals dat gebeurt echt, hoor, dus ik vind het lastig om te zeggen, het is er nog niet, het is wel degelijk zo dat hier heel veel gebeurt maar ik denk dat er meer kan, dat het een politieke kwestie is. Toch meer opvangmogelijkheden en behandelingen zouden goed zijn. Als je bijvoorbeeld kijkt, ik ben nu aan het zoeken voor iemand met autisme, echt juiste autisme opvang daar ben ik echt vreselijk mee aan het zoeken. Dan gaat het om weinig aanbod, niet zichtbaar en afstand. Het is natuurlijk allemaal veel meer regionaal geworden wat de hulp betreft. Voorheen kon je nog eens over de grenzen heen dat is nu lastig allemaal. Je moet wel oppassen voor eilandjes vorming.

Steeds meer mensen raken in de vergetelheid, raken geïsoleerd. Vooral oudere mensen. Dit komt door het regeringsbesluit en de veranderingen die er zijn met de Wmo en de Participatiewet. Voor geïsoleerdheid heb ik geen oplossing voor handen. Er is een herverdeling geweest van de financiën. Als zorgverleners wel financiën hadden dan zou er meer zorg en tijd zijn voor ouderen. De nieuwe wetgeving heeft hiervoor gezorgd. Voor die tijd was dat niet zo, dat isolement, omdat er meer zorg was. Toen kwamen mensen in aanmerking voor een bejaardentehuis of een aanleunwoning. Als de gemeente een pot geld zou krijgen en dit zou verdelen wordt het een stuk minder.

Het is niet voor niets in de zorg, en dat geldt ook voor ons en alle instellingen in de zorg er is dermate bezuinigd dat er teveel ontslagen zijn gevolgen. En je ziet nu doordat de gemeente daar op terug te laten komen. Ik merk het aan de vacatures die ik zie, ik merk het aan dat onze instelling weer vaste contracten aangaan met medewerkers. Dus wat mij betreft betekent dat, maar dan spreek ik echt puur voor mijzelf, dat er kennelijk toch teveel bezuinigd is. Waar nu weer op terug komen moet worden omdat er her en der toch meer problemen blijken te ontstaan die niet voorzien waren. We kunnen dat voorkomen door denk ik eerder in te grijpen en de deskundigheid in te roepen van degene die deskundig zijn op dat gebied waaronder de problematiek valt.

Mijn vrouw is 70 jaar oud en gehandicapt. Ze heeft last van Parkinson, COPD en reuma. Daardoor is ze aangewezen op hulpmiddelen, zoals een spoeltoilet en een scootmobiel. Op zich is de tevredenheid over de huidige leverancier (Welzorg) groter dan die met de vorige aanbieder, maar we ondervinden toch een groot probleem. De hulpmiddelen worden wel gerepareerd door de leveranciers, maar niet onderhouden. We ervaren dan ook dat als er problemen zijn met de producten dat de reparaties omvangrijker zijn en dat mijn vrouw zich langer moet zien te redden zonder. Dat heeft tot gevolg gehad dat ze bijvoorbeeld anderhalve week aan huis gekluisterd is geweest, omdat het spoeltoilet defect was. Mijn vrouw heeft de ambitie om vooral veel zelf te doen, maar wordt daarin dus behoorlijk belemmerd. De achtergrond van dit probleem is waarschijnlijk een beoogde besparing. Maar het is wel een domme zuinigheid want leidt tot duurdere reparaties en bovendien tot grote ergernis. Ik weet dat er gemeentes zijn die onderhoudsabonnementen hebben afgesloten. Dat kost natuurlijk geld, maar levert op den duur waarschijnlijk geld op. Mijn vrouw heeft weleens overwogen om

zelf een (particulier) abonnement te nemen, maar dat wordt een dure kwestie voor iemand met alleen AOW.

Meest knellend. Ouderen met name worden langer thuis gehouden en daardoor wordt een groter beroep gedaan op de Thuiszorg. Thuiszorg heeft te weinig tijd. Ik zie dat ook uit eigen ervaring. Maar ook mensen in instellingen worden nog in bepaalde mate aan hun lot overgelaten. In zijn algemeenheid zie ik problemen met jeugd, maar dat is in Voorst wellicht in mindere mate aan de orde. Mens en Welzijn komt de ontspoorde jeugd niet tegen. De verslaafden zijn er wel, maar daar is wel hulp voor beschikbaar. Gehandicaptenzorg kent een enorme werkdruk en dat gaat ten koste van kwaliteit. In het geheel is er gebrek aan geld en dus professie. Daardoor ontstaat er veel druk op vrijwilligers en er zijn gewoon te weinig vrijwilligers.

Ik zie maatschappelijk dat er echt een groot probleem aan het ontstaan is op gebied van verslaving. Punt een zie ik de budgetten van preventie afnemen, waardoor de vroeg interventie, de vroeg signalering, wat zijn groepen, wat zijn risicjongeren, welke jongeren moet je al echt mee aan tafel om te voorkomen dat ze problemen krijgen, die mogelijkheden worden minder. Maar ook zie ik de beweging dat er steeds meer in sociale wijkteams blijven hangen die niet zo snel bij ons in behandeling komen. En die jongeren komen pas in behandeling als het al uit de klauwen is gelopen. En dan is de behandeling ook veel minder effectief. Dan zeg ik: 'nou Omnizorg blijft tenminste vol'. En dat is dan al behandeling, preventie zijn glijdende schalen natuurlijk. Maar dat vind ik echt een heel groot probleem. En dat heeft ook voor een heel groot deel te maken met de decentralisaties.

Op dit moment is er sprake van: moet game- en seksverslaving nog wel verzekerde zorg zijn? Voor je het weet heb je te maken met het feit dat de aanpak van verslavingsproblematiek bij de jongeren verdwijnt. Terwijl we van generatie naar generatie weten dat iedere generatie z'n eigen middelen verzint waar hij aan verslaafd is. Kijk eens naar de heroïne epidemie van de jaren zestig. Kijk eens naar de cocaïne van de jaren zeventig. En kijk nou eens naar de GHB epidemie van nu. Dat is factor 20 minder qua omvang, qua maatschappelijke schade is het misschien wel een factor 10.000 minder. Want aan die schade van die heroïne, we hebben er de internationale criminaliteit en oorlogen aan te danken. Die hele oorlog in voormalig Joegoslavië en de oorlog in Iran en Irak werd gefinancierd vanuit opium handel. Kijk eens naar de GHB, dat is een splinter. Dat hebben we toch maar even met z'n allen heel goed aangepakt. Het aantal verslaafden is stabiel of neemt af, de impact neemt af, de nieuwe epidemieën nemen af. We hebben dat goed onder controle. Ik zie dat verbrijzelen in een paar jaar tijd. En ik gebruik daar forse termen voor maar ik meen ze wel, ik zie de preventie verdampen, de vroegsignalering, de instroom van verslaafde kinderen verdampen. Ik zie ze in mindere mate en kleinere aantallen maar wel in ernstigere toestanden te laat binnenkomen. Het woekert door. En ik zie zelfs dat het behandelen van de nieuwe verslaafden ter discussie wordt gesteld. Of dat wel verslavingen zijn. Tegen de tijd dat we het opgelost hebben, gaan we weer een nieuw probleem creëren. En ik praat niet over geld he, want het gaat bijna over niets en toch gebeurt het.

Ik zie dat er veel beleid ontwikkeld wordt op het gebied van preventie. Maar niet dingen afbreken en elders opnieuw opbouwen. Daarom goed dat deze interviewronde gehouden wordt. Ik lever in mijn werk natuurlijk al een bijdrage. Met meer taken zou ik als jeugdarts meer kunnen betekenen. Ik moet wel zeggen dat het in Voorst nog redelijk geregeld is, maar ook hier hebben bezuinigingen veel goeds teniet gedaan. Langzaam zie je hier en daar weer herstel. Gezondheid, geluk, en maatschappelijk welbevinden is wel heel belangrijk! Oproep aan de gemeente: Stop de bezuinigingen en breidt het voorzieningen pakket op maat uit!

Het meest problematische is dat het niet op te lossen is zonder rijkssteun. We hebben hiervoor rijkssteun nodig en daar gaat het ook om financiën en er moeten meer gelden beschikbaar zijn. Op het moment dat het er niet is, krijg je het nooit opgelost. Want je kunt het niet helemaal afwentelen op de maatschappij, op mantelzorg enz. Dat kan gewoon niet met tweeverdieners per gezin. We redden het zo niet meer. Ik vind dat ze ingeschakeld moeten worden, maar als deel van de oplossing. We kwamen op de crisis en er is bedacht we kunnen overal wel bezuinigen en dat heeft men ook moeiteloos gedaan. Alleen uit de praktijk blijkt dat dat niet werkt. Dat je eerst oplossingen moet zoeken en dan pas kunt bezuinigen. Ik denk dat veel aan de bezuiniging ligt. Natuurlijk heb je andere gebieden. Je hebt zelfstandige jongeren die groeien vrij op. We hebben meer als samenleving een taak. Maar dat deel dat ik eerst noemde dat is ook een geld kwestie. Het belangrijkste zit gewoon in Den Haag. Den Haag moet gewoon geld beschikbaar stellen. Wij kunnen alleen op de goede partijen stemmen dat het geld er is. En zelf zullen wij onze maatschappelijke verantwoordelijkheid steeds stuk voor stuk moeten nemen. De gemeente moet dat stimuleren, de gemeente moet ook hiervoor gelden ter beschikking stellen. Gek is dat Wmo gelden in Voorst over zijn. En dat ze in de algemene reserves worden gegooit. Het is echt idioot voor woorden.

Bezuinigingen op personeel gaat ten koste van de zorg

En door twee afdelingen naast elkaar, heb je minder personeel nodig. Je had vroeger een aantal kleine afdelingen. Die kunnen nu financieel niet meer uit. Daar is flink bezuinigd op personeel. Dat hebben wij ook gemerkt, want wij werken nu altijd alleen en werken veel met vrijwilligers. Dat is heel fijn voor onze cliënten dat we altijd nog vrijwilligers kunnen krijgen, kunnen er tenminste activiteiten buiten de woning gedaan worden. Een keer kleding kopen, drankje doen, wandelen of fietsen, iets extra eigenlijk. De cliënten die nog buiten de instellingen kunnen wonen, doen dat ook wel. Die gaan boodschappen doen, hebben contacten met mensen uit het dorp. Door vrijwilligers komen ze in aanraking met de maatschappij. Omdat je alleen op de groep staat, is het wel eens frustrerend dat je niet alles kunt meekrijgen en doen, omdat je alleen bent. Je mist een heleboel. Dat is wel eens jammer. Je zou dan eerder kunnen ingrijpen in situaties. Onrust, dat cliënten zich met elkaar gaan bemoeien, onderlinge conflicten zie je niet altijd. Als je er bent kun je dat veel beter begeleiden. Als cliënten ouder worden, dan gaan ze terug naar de instelling. Mensen met een down syndroom worden eerder ouder. Hebben ook grotere kans op dementie.

De (ouderen) thuiszorg kampt met forse personele problemen. Er wordt veel overbelasting ervaren doordat er te weinig mensen zijn die het werk moeten doen. Meer aandacht is nodig om het vak thuiszorg weer aantrekkelijk te maken voor jongeren. Het is niet bekend of de

gemeente hierin invloed kan uitoefenen. Wellicht is herintreding een optie waarin de gemeente wel kan participeren.

Ik denk dat overbelasting van medewerkers in de zorg erg belangrijk is, want ik hoor toch verhalen dat mensen met heel weinig personeel op de groep staan en dat dat ten koste van de zorg gaat. Als je kijkt naar overbelasting van zorgverleners dan kan dat leiden tot burn-out en agressie die zij meemaken. Bijvoorbeeld omdat mensen uitbehandeld zijn, of verstandelijk beperkt zijn. Dan moeten er meer mensen op een groep komen te staan. Voor meer toezicht.

En uiteindelijk krijgen die zorginstellingen minder geld, want de gemeenten krijgen minder geld. Dus daar moeten ze anders gaan werken. En wat er toe leidt dat ze daar efficiënter moeten gaan werken. Want alles wat daar bijvoorbeeld in overhead gaat zitten om nog iets extra's te doen om er voor te zorgen dat hun plannen goed geschreven worden. Dat moet allemaal in de tijd van de cliënt. Mensen krijgen die moeten bij de cliënt zelf gaan rapporteren en dat werkt gewoon niet. En zelfs daar hebben ze het over we moeten anders gaan denken, we moeten gaan omdenken. En ook daar vallen mensen met bosjes uit. Ik zie geen dingen die er op wijzen die dat in de toekomst gaat verbeteren. Als je het wilt voorkomen moet je in ieder geval zorgen dat de zorg die je wel verleent wel goed georganiseerd kan worden. En dan zal er geld voor nodig moeten zijn want anders kan het niet. Want je moet de mensen goed kunnen betalen die het werk doen. Dat is eigenlijk wat ik zie. En uiteindelijk komt het er op neer dat de zwaksten het er het eerst onder te leiden hebben. En dit zie ik eerst nog verergeren. En of deze omslag per saldo wat op gaat leveren dat zie ik nog niet. En dat de mensen bij de gemeente en instellingen met bosjes neervallen. Maar dat is natuurlijk heel lang al zo. Zo lang moet het al anders. En dat werkt gewoon niet. Het punt is dat, ja, het zit hem in het systeem.

Als het gaat over regiotaxi, dat is in het verleden zo'n drama geweest en dat loopt nog niet altijd goed. Dan mag de rit er zo lang over doen, maar dan duurt het nog langer, dan zit een cliënt heel lang in de taxi. Probleem is bijvoorbeeld dat iemand incontinent is. Of dan hebben we voor een cliënt individueel reizen staan, maar dan zitten er meerderen in de taxi. Dat zijn gewoon vervelende dingen. Het is al wel een stuk verbeterd. In het verleden kwamen ze echt niet op tijd of niet en moest je er achter aan. Ik denk dat het te maken heeft met de planning. Het gaat bij ons natuurlijk ook wel eens mis. Je merkt de frustratie bij cliënten dat ze te laat of te vroeg opgehaald worden. Daar kunnen ze heel lang in blijven hangen. Het vertrouwen is een beetje weg, dat is jammer. We zetten soms gewone taxi's in als cliënten echt op tijd moeten zijn. Je hebt ook een chauffeur die bleef laatst wachten toen iemand nog niet klaar was met zijn potje biljarten. Het was zijn laatste ritje. Dat is uitzonderlijk.

Door bezuinigingen verschuift de problematiek naar andere zorgleveranciers

Dat vind ik een heel lastige en dan ga ik uit van mijn vakgebied zeg maar. We zijn er vanuit het consultatiebureau voor het jonge kind en voor de ouders. We proberen vanuit de preventie hoek te werken natuurlijk. Problemen die ik op ons zie afkomen zijn, dat door bezuinigingen en alles hebben we ook in moeten leveren op contact momenten. En dan zie je dat ook gebeuren dat het lastiger wordt om vanuit die preventie hoek te werken zeg maar. Om even als voorbeeldje te noemen tanden poetsen bijvoorbeeld iets wat we elke keer weer aankaarten en

langs laten komen. Maar als je kinderen minder ziet dan wordt het moeilijker om hier aan te werken. Nu zie je bijvoorbeeld tandartsen protesteren dat ze heel slechte gebitten zien bij kinderen. Dat is wel een stukje waar ik wel problemen zie komen.

We hebben binnen onze organisatie, maar we horen het ook om ons heen bij andere thuiszorgorganisaties, erg veel moeite bij het werven van personeel. We moeten binnen de zorg steeds vaker 'nee' verkopen. Mensen blijven langer thuis. De zorg wordt zwaarder. Er sluiten verzorgingshuizen. In plaats van, dat personeel, dat daar vandaan komt naar de thuiszorg doorstroomt, gaat men liever in een ziekenhuis werken. Hoogstwaarschijnlijk, omdat de thuiszorg steeds zwaarder wordt. Rondom dementie wordt de zorg complexer. Het meest knellende is de toename van de druk op de thuiszorg, omdat mensen ouder worden, en steeds langer thuis wonen. Mensen die bijvoorbeeld op een wachtlijst staan voor opname in een woonvoorziening en wonen nu nog thuis. Ondertussen komt de thuiszorg bij hen. Door toename van gezondheidsproblemen, neemt de druk op de thuiszorg toe, omdat mensen wel een half- tot een jaar op de wachtlijst staan. Ondertussen kampen we met problematiek rondom werving van nieuw personeel. Dit is schrijnend.

Problematisch is het ook binnen de GGZ met de spoedeisende zorg, de ouderengroep en de psychiatrische groep. Ook hier is gesneden in het geld. Dat heeft de problemen vergroot. Door het tekort aan zorg blijven mensen langer rondlopen en komen eerder terecht bij de spoedeisende hulp en er ontstaat meer overlast. Het gaat hierbij om signalering en preventie. Daar mag verandering in komen.

De bezuinigingen in de jeugdzorg leiden tot minder plek en wachtlijsten

Hulpverleners lopen echt te 'leuren' met jongeren om ze ergens weg te kunnen zetten. Of er is een gesloten machtiging afgegeven door de kinderrechter en dat dan echt direct de eigen veiligheid van een kind in gevaar komt maar dat er geen plek is. En dat vind ik toch wel een zorgelijke ontwikkeling.

Wat je dan nogal eens ziet is dat jongeren dan ergens op een wachtlijst komen te staan met een bepaalde problematiek maar zo lang moet wachten totdat er een plek is binnen die instelling en de problematiek verergert zodat die niet eens meer in de doelgroep van de instelling valt waar hij voor is aangemeld. Omdat de problematiek verergert. Door de bezuinigingen zijn er minder plekken bij instellingen. En hierdoor ontstaan wachtlijsten waardoor alles dichtslibt. En om het te voorkomen zal er geld bij moeten.

Jeugdzorg heeft zich wat onttrokken aan mijn aandacht. Idee is dat er onvoldoende aandacht is voor deze groep. Dit kan op termijn veel problemen opleveren en geld kosten. Ik heb dat privé zien gebeuren bij een zoon met een pleegkind en dat is fout gelopen. Een belangrijk doel is goede jeugdzorg om jeugd die dreigt te ontsporen op te kunnen vangen. Dat kost geld.

Ik maak me wel zorgen dat de vraaglijst om het aantal verblijfsplaatsen residentiële plekken groeit. Want: "Bedden moeten weg- kinderen horen thuis". Er gaat iets mis als je voor verblijf moet aanmelden; meer preventie- tijdig de juiste hulp- sneller schakelen van hulp door en

voor ouders en andere hulpverleners. "We moeten luisteren naar ouders". Voor als het kan, kinderen bij hun ouders laten opgroeien.

De bezuinigingen leiden tot minder aandacht en zorg voor ouderen

De overheid wil dat mensen langer thuis wonen en voor zichzelf zorgen. Je moet nu wel heel ziek zijn wil je in een verzorgingshuis terecht kunnen. Pas als het niet lukt, komt de gemeente in beeld. De gemeenten moeten deze ondersteuning regelen met minder middelen door een bezuiniging van +/- 20%.

Ik vind dat de oorzaak het overheidsbeleid is, die hebben veel te snel zonder echt goed na te denken bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd. En één van de bezuinigingsmaatregelen is het sluiten van verzorgingshuizen. En het idee van, de thuiszorg is ook duur. Een deel van de thuiszorg is ook geminimaliseerd, een groot deel is terecht gekomen bij de gemeentes. De gemeentes verschillen in aanpak. Hier gaat het wel aardig goed maar je hebt wel gemeentes waar ze rustig zeggen een deel hiervan krijgt u niet, u moet maar gaan verhuizen. Oudere mensen, heel veel oudere mensen, hebben heel veel moeite met verhuizen. Of hebben andere redenen waarom ze dat niet willen, ze willen hun dorp niet uit, het dorp waar ze wonen. Dan heb ik het over elders in het land. Er zijn misschien helemaal geen huizen voor ouderen. Ik vind dat de overheid daarin weinig doordacht te werk is gegaan.

Ouderen hebben ons land opgebouwd en niemand anders. Naar de ouderen mogen we iets meer omkijken. Er wordt vanuit gegaan dat je kinderen of je burens wel naar je omkijken. Zo zit de wereld op moment in elkaar. Daar zie ik voorbeelden van in mijn omgeving. Een mevrouw waar de buurman de gordijnen moet open doen. Die mevrouw wordt 1x in de week gedoucht. Ik maak me daar echt zorgen over, dat meen ik echt. De handen aan het bed die zeggen: we hebben niet genoeg tijd om een praatje te maken of eens een keer een knuffel te geven. Je hebt zoveel minuten en daar moet je het mee doen. Dat is toch bijna onmenselijk. In het kader van de bezuinigingen, het draait allemaal om geld. En dan lees ik vandaag weer een stuk in de krant dat een zorgverzekeraar zoveel geld verdient. Dan denk ik 'mijn god nog aan toe'. Ik snap best dat mensen in het management wat meer mogen verdienen, maar de handen aan het bed moeten dat voor een appel en een ei bijna doen. Daar kan ik me echt heel boos over maken. Onze ambitie moet zijn om de zorg beter te organiseren. Dat de thuiszorg bij wijze van iets meer tijd krijgt voor de patiënt, iets meer minuten voor een praatje of een kopje koffie, dat die mensen hun verhaal ook even kunnen vertellen. Er is nu geen tijd voor, dat is triest genoeg, ook voor die vrouw die de zorg komt verlenen.

Ik vind het schofterig en schandalig dat oude mensen die hun hele leven gewerkt hebben en mee hebben gewerkt en gebouwd aan onze samenleving nu aan het eind van hun leven niet behoorlijk verzorgd worden of hulp kunnen krijgen. Dat ze eenzaam en soms versmeerd in hun huis zitten. De cliënt moet het uitgangspunt zijn en de organisaties moeten samenwerken om de cliënt heen.

De rol van de huisarts verandert ook in bijvoorbeeld de ouderenzorg. Denk bijvoorbeeld aan de ontmanteling van de ouderenzorg en de nieuwe structuren die nu ontstaan, bijvoorbeeld het Hunderen, in Klarenbeek, in Bussloo, tehuizen in Twello. Hoe ontwikkelt zich dit nu verder?

We moeten ons vakgebied bewaken. Daar waar specialistische hulp nodig is, dan moet dat ook worden ingezet, dat zijn wij niet. De overheid schuift steeds meer taken naar de 1ste lijn uit de 2de lijn. De vergrijzing is een feit. En ouderen blijven langer thuis wonen. De druk op de huisarts neemt toe en het wordt drukker. We zijn blij met de ontwikkeling van de POH, GGZ in de praktijk, die allerlei (sociale psychiatrie) gesprekken overnemen. Maar voor de ouderenzorg is dit minder goed geregeld. Daar worstelen we mee.

Vooraf knellend is de zorg voor ouderen. Er wordt wel veel gedaan, maar of dit voldoende is, is de vraag. Een familielid zat in een zorginstelling en werd 's-morgens om 8 uur aan een tafel gezet en zat daar om 3 uur nog. Uit ervaring weet ik dat dit op Casa Bonita anders gaat, maar het actief houden van de mensen blijft een zorg. Maar het zijn wel activiteiten op basis van vrijwilligheid. Er wordt ontzettend bezuinigd, de filosofie is dat de bewoners wel voor hun eigen koffie kunnen zorgen. Dit kan niet. Het bezuinigen gebeurt op basis van economische motieven. Zorg is veel meer dan alleen lichamelijke zorg. Geld is een hele belangrijke oorzaak. Gekoppeld aan de bezuinigingen werd het vrijwilligerswerk zwaarder belast. Ik voorzie hier echter een grens: goede zorg kost geld. Hoe zwaar kun je de vrijwilligers belasten. Veel mensen voelen zich wel verantwoordelijk, maar het idee is dat de bezuinigingen te ver gaan. De gemeenten krijgen het nu voor de kiezen en moeten deze taak helemaal opbouwen. Qua tijd en geld is dat een probleem. Je mag best een beroep op de burger doen. Ik zeg dit niet zozeer als voorzitter van de Huurdersbelangenvereniging maar als burger.

In die bezuinigingen zijn de verkeerde keuzes gemaakt en het is niet goed georganiseerd. In onze eigen organisatie is ook flink bezuinigd en dat heeft goed uitgepakt. Wij zijn van een organisatie met veel managementlagen gegaan naar een organisatie met zelfsturende teams. Hierdoor is iedereen juist verantwoordelijker geworden en het is niet ten koste gegaan van de cliënten. Er zijn managers verdwenen en dat heeft geld opgeleverd. In de ouderenzorg is het andersom gegaan. De managers zijn volgens mij meer gaan verdienen en de bezuinigingen zijn aan de onderkant doorgevoerd dus minder handen aan het bed en minder zorg voor die het nodig hebben. Dat is triest voor de ouderen.

Wat wij zien is dat waar onze focus op lag, op preventiegebied bij jeugd en jongvolwassenen, dat wij een doelgroep, 55 plus maar ook het tussenliggende gebied en de ouder wordende mensen, vergaten en dat die vereenzamen. Dat daarmee ook het misbruik van middelen een rol speelt en dat het veel langer duurt voor we daar zicht op hebben.

De ouderenzorg schiet erbij in. Ouderen moeten langer thuis wonen en krijgen minder hulp. Familie of kinderen hebben geen tijd en iedereen moet ook altijd van alles. In mijn werk zie ik dit vaak maar ook in de privé omgeving zijn echt schrijnende situaties te zien. De zorg voor ouderen schiet te kort. Ouderen worden ook overschat en krijgen vaak niet de hulp die ze nodig hebben. Ook zie ik dat de antwoorden die ouderen geven in een gesprek niet altijd kloppend zijn. Ouderen die bijvoorbeeld zeggen geen hulp nodig te hebben of niet in een verpleeghuis willen zijn ineens enorm blij en opgelucht als ze dan toch in die situatie terecht komen. Voorbeeld van een man die niet samen wilde eten. Toen hij dit uiteindelijk toch ging

doen bleek hij helemaal op te bloeien en kon met terugwerkende kracht zien dat hij eigenlijk heel eenzaam was.

De bezuinigingen leiden tot minder begeleiding voor mensen

Mensen met een beperking. In de instellingen wordt bezuinigd. Ook mensen met een beperking blijven nu langer thuis. Is het lastig om in beeld te krijgen. Preventie zou beter moeten. Dit kan via de instelling en zorgverleners, maar de ene instelling is toch makkelijker benaderbaar dan een andere. De groep mensen met een beperking is afhankelijk van de zorg van de instelling. Wat is binnen een instelling mogelijk.

Vervoersprobleem over het algemeen. Niet alles wordt vergoed daarin en het is niet zo dat ik vind dat deze doelgroep alles vergoed moet krijgen hoor. In de zorg is er gewoon te weinig tijd om ze te brengen. Omdat daarin natuurlijk wel bezuinigd is. En dat er vaak geen extra mensen op een groep staan die daarbij weg kunnen om ze te brengen en te halen. Dat is natuurlijk als de eigen ouders niet in beeld zijn. Dat wordt lastig.

Een ontwikkeling die ik zie is dat licht verstandelijk beperkten (LVB'ers) tussen wal en schip dreigen te vallen omdat zij minder dan in het verleden recht hebben op zorg, zij worden niet voldoende herkend en vaak overschat. Dat gebeurt nu meer door strengere, andere regels. Het is voor die mensen lastiger geworden. Ik geef zelf trainingen aan mensen over het herkennen van dingen als LVB, maar ook autisme. Ik merk dus dat de doelgroep wordt overschat. 1 op 10 mensen heeft leerprobleem, dat moeten we ons wel realiseren.

Willen wij vanuit die preventie blijven werken, dan moeten we wel die ouders blijven zien. En moeten die contactmomenten niet minder worden. Nou dat heeft een hele hoop met bezuinigingen te maken. Eerder was het een heel landelijk pakket dat vanuit de overheid werd betaald. Dus iedere organisatie had hetzelfde, er waren even veel contactmomenten en er was er geen verschil in. Toen werd er meer geld naar de gemeentes verschoven en konden deze dan ook bepalen van hoe willen wij het in onze eigen gemeente. Dus nu zie je dat er landelijk heel divers geregeld is. Andere contactmomenten... je hebt nog wel een basis takenpakket waar ieder organisatie aan moet voldoen. Maar daarbinnen hebben ze de ruimte om hun eigen invulling aan te geven. Maar goed dat gebeurt doordat er steeds meer wordt bezuinigd. En ook meerder dingen. We hebben ook een digitaal dossier gekregen. Dus er is een hele grote administratieve post bij gekomen. En ja je kunt niet alles tegelijk zeg maar. Maar ik heb ook meegemaakt dat er op een gegeven moment het geld er niet meer was maar het werk wel en de zaak moest inkrimpen. En dat maakt ook dat we elkaar minder kunnen treffen. Je probeert het wel kenbaar te maken en inzichtelijk te maken. Ons management heeft onlangs gesprekken hierover gehad met de gemeente Voorst. Want de geldstromen hier in Voorst waren ook te kort voor alles wat hier in moet zitten, we hadden meer nodig om de kinderen binnen dat basispakket te houden. We hebben gesprekken gehad en hebben geprobeerd om in kaart te brengen wat voor werk wij doen. Wat zijn de zorggezinnen of waar zijn de gezinnen waar we veel tijd mee kwijt zijn. Hoeveel tijd ben je dan erin kwijt. Gewoon inzichtelijk maken, hoe werkt dat dan. Daar zijn we ook heel druk mee bezig geweest en nu gelukkig ook

resultaten mee bereikt. Dus binnenkort gaan wij uitbreiden maar pas volgend jaar. Daar ben je afhankelijk van elkaar want als dat er niet komt dan stagneer je alsnog.

Langer thuis wonen en de zorg rondom ouderen en vaststellen van zorgzwaartepakketten, dat is ook een zorg. Daarbij hebben veel mensen hulp nodig, en die krijgen ze dan niet meer. Voordat je hulp krijgt en hoeveel hulp je krijgt is ook strenger geworden. Je moet meer mankeren dan vroeger om aanspraak te kunnen maken. Logisch gevolg is dat mensen vereenzamen, verkeerde beslissingen nemen om geld uit te sparen. In het voorbeeld van eerder: mevrouw loopt mogelijk nog steeds op krukken, terwijl dat niet had gehoeven, waardoor ze niet goed de trap op kan, wassen en aankleden moeilijker is, waardoor uiteindelijk duurdere zorg nodig is. Hartstikke jammer.

Een andere ontwikkeling is dat de bezuinigingen in de Wmo maakt, dat het financieel voor steeds meer mensen steeds moeilijker wordt. Als je dan ook meer voor activiteiten moeten betalen. Dat hakt er flink in bij dat soort inkomens. Dat geldt niet voor iedereen, er zijn ook mensen die het makkelijk kunnen betalen en die klagen ook. Maar dat hoort erbij. Met vervoer is het zo, dat het inmiddels geaccepteerd is. Ze betalen 2 euro aan de chauffeur en dat vindt niemand een probleem. Dat is gewoon zo gegroeid. Zij weten het gewoon, vervoer dan vragen we het gewoon. Wij hebben vrijwilligers die bij die mensen thuiskomen. Dat is makkelijk praten en vertrouwd. Zij zeggen dan: als je vervoer nodig hebt, dan regelen wij het gewoon voor je. Dan accepteren ze makkelijker hulp. Als je klein pensioentje had, je kon met de taxi voor paar centen, gratis de krant kon lezen, etc. als daar aan geknibbeld wordt, dan blijft er weinig over. Ga je weleens met het openbaar vervoer? Daar schrik je van, dat zijn bedragen, niet normaal. Er wordt steeds meer geschrapt, daar een klein beetje, daar een beetje, een soort kaasschaaf. En dan gaan mensen prioriteiten leggen, ga ik naar dat gezellige toe of ga ik toch zorgen dat ik nog wat lekkere dingetjes in huis kan halen en daaraan besteden. Ik ben ervan overtuigd dat het niet helpt om mensen bij ons te krijgen

En ik merk wel dat er heel veel is veranderd in de hulpverlening op basis van bezuinigingen. Waardoor veel mensen tussen de wal en schip geraken ook al is dat wat de gemeente niet wil. Dat mensen zich niet meer geholpen voelen misschien, dat ze niet weten waar ze terecht kunnen. Waardoor ze niet meer aankloppen en de problematiek langer blijft bestaan. En het verergert daardoor.

Je bent nu aan het zoeken met mensen, wat past dan wel, eventueel doorverwijzen maar dat is soms wel lastig. Het klinkt een beetje cliché maar ik denk dat er een stuk bezuiniging inzit. Minder begeleidingsuren op mensen. En ik merk het ook wel aan de mensen die al wel begeleid wonen, dat daar ook al een gat invalt. Er is een bezuiniging op het aantal begeleiders dus dan loopt iemand al verdwaald gewoon over straat, is er minder toezicht op.

De bezuinigingen in de zorg leiden tot minder plek in de intramurale zorg en wachtlijsten

Een ontwikkeling die ik op ons af zie komen is dat er veel vergrijzing is en dat mensen veel langer thuis wonen. Het meest knellende aan dit probleem is dat er minder intramurale opnames komen, want er zijn wachtlijsten en mensen willen in de gemeente blijven. Dure opties (Martha Flora) zijn er wel maar voor de meesten niet weggelegd. De vraag is of er nu wel

voldoende mogelijkheden zijn, daar twijfel ik erg aan. Dat leidt dan dus vaker tot crisisopnames hetgeen ook niet de bedoeling is. Veel ouderen staan er alleen voor. Veel mensen weten ook niet wat er met hun 'naasten' aan de hand is. Meer mogelijkheden voor kleinschalige (intramurale) woonvormen, want dat stagneert nu. Een ander doel zou moeten zijn het bereiken van veiligheid in de thuissituatie.

In Twello en de gemeente Voorst zijn te weinig plekken voor demente inwoners. Op een gegeven moment kan de mantelzorger het niet meer aan en kunnen dementerenden naar Martinushof en Casa Bonita. Soms tijdens een crisis, in overleg met de huisarts, kom je in Apeldoorn of Deventer uit omdat er in Twello geen plek is. Mens en Welzijn is goed bezig en peilt behoeften bij cliënten/dorpsbewoners. De gemeente Voorst is best goed bezig, maar ontwikkelen van extra opvangplekken is wel noodzakelijk gezien de vergrijzing.

Nog een ontwikkeling; doordat psychiatrie niet meer opneemt. Risico's worden groter voor overlast. Terugtrekkende zorg is ook probleem. Overgangssituatie vooral, de thuiszorg is er alleen nog op indicatie, families en gezinnen zijn gewend aan oude systeem van bijvoorbeeld een bejaardenhuis. Alles wat nieuw is, is voor mensen lastig, en in enkele gevallen ook financieel een probleem. Familie moet opdraven, er is meer mantelzorg ontstaan. Ideaalbeeld: met drie generaties in een huis en je zorgt voor elkaar. Groot deel van samenleving kan dat niet of wil niet. Er is op dit moment geen betaalbaar vangnet of dit wordt niet betaald. Er wordt in Voorst voorlichting gegeven maar routes zijn nog niet altijd duidelijk.

Nou niet alleen de gemeente. Ik werk zelf bij GGNet. Er zat laatst iemand op de camping en die is angstig en aan de verdovende middelen, alcohol en moet eigenlijk van de camping af. Hij heeft dan geen verblijfplaats en die heeft eigenlijk helemaal niemand meer en is angstig. Volgens mij ook niet alleen psychotisch maar echt een angstprobleem. En dan zegt de crisisdienst dat ze dat al langer heeft en of ze een eind aan haar leven gaat maken. Zo niet dan is het geen crisis en kan het wel daar en daar. Dus dan moet het bij de bemoeizorg en dan duurt het heel lang voordat ze op de lijst komt. En de huisarts zegt dan: Waarom moeten we zo lang met die vrouw, want ze belt steeds met de huisartsenpost dat ze een hartaanval heeft. Dus ze zijn al zo vaak naar haar toe gegaan. Dus de wachttijden zijn gewoon heel erg lang. Iedereen denkt vanuit zijn eigen hokje. Dat is een beetje mijn idee. En niemand gaat er een beetje buiten. Dat was ook zo een verhaal waarbij je iemand bij drie verschillende organisaties opgeeft, die alle drie zeggen dat het niet bij hen past. Als je geld genoeg hebt dan neem je een particuliere psychiater of dan ga je zelf een psycholoog zoeken, maar het zijn vaak lage sociale klassen. En dat is echt een probleem. En dat vindt niemand kennelijk aantrekkelijk om daar mee te werken.

Door ambulante behandeling zie je meer de gekte toenemen. Zeg ik dat netjes? Complexere problematiek toenemen. Het lastige in de kliniek krijgen is een probleem. Als ik kijk naar de ontbedding valt het eigenlijk wel mee bij ons. We moesten ontbedden, we moesten onze klinische behandeling af laten nemen ten behoeve van meer ambulante begeleiding. Dat ontbedden valt nog wel mee maar om mensen in een kliniek te krijgen moet je zo'n mooi verhaal hebben. Het is lastiger omdat soms de problematiek echt heel erg ernstig is en dan is

of psychiatrie voorliggend en dan kunnen ze niet in onze kliniek maar dan zegt de psychiatrie het is toch wel echt verslaving, nou dan ga je stoeien. Er moet een duidelijk doel aan zitten. Vroeger konden wij in eigen kliniek laten opnemen om sociaal maatschappelijke reden, gewoon even versmeerd, even in de kliniek we gaan het huis poetsen en weer terug. Dat is geen doel meer het moet een medische reden hebben. Onze klanten hebben dat niet altijd, als hij meer versmeert, dan gaat hij dood, is dat een medische reden? Nou ja dat is lastig. Het is een voorwaarde van de zorgverzekering dat er een medische reden moet zijn, helaas. Dus dat is wel een dingetje. Geen drama maar daarmee loop je soms wat langer te zeulen met een cliënt voordat hij wordt opgenomen.

De bezuinigingen in de zorg leiden tot minder plek in de GGZ en wachtlijsten

Mensen worden niet opgenomen, moeten zichzelf bijna van kant maken om geholpen te worden in de GGZ. Er is veel onmacht bij de patiënt, de directe omgeving, familie en bij de hulpverleners. Nu blijft het in de crisisdienst vaak bij ambulante gesprekken en in ernstige gevallen dagbehandeling. Als iemand eigenlijk opgenomen moet worden, en als de mensen dat ook zelf willen, dan worden zij naar huis gestuurd. Ze krijgen zo geen passende hulp. Er zijn bedden en hulpverleners tekort.

Nou als ik het zo lees dan gaat het om mensen die buiten de boot vallen, mensen met psychiatrie bijvoorbeeld en mensen die verward zijn daar is onvoldoende opvang voor vind ik. Voorheen was het zo dat er werd gezegd je wordt opgenomen, nou voordat nu iemand wordt opgenomen is er al heel wat water door de Rijn gegaan, en loopt iemand dus gewoon buiten. Dat zie ik echt als een probleem waar partijen mee te maken krijgen. Want wat kun je dan, he?

Wat ik wel heel mooi vind aan de gemeente Voorst is dat er heel goed overlegd kan worden. We kunnen aangeven dat iemand meer zorg nodig heeft en dan kunnen we meer uren inzetten. Er wordt heel goed geluisterd naar de zorginstellingen en dat is volgens mij heel belangrijk. Daar kun je volgens mij heel veel mee voorkomen. Door vertrouwen te hebben in elkaar. Wanneer een zorginstelling komt met 'mevrouw A heeft meer zorg nodig want die loopt vast, daar en daar om, dan kan dat overlegd worden. Stel dat er een nieuwe cliënt aangemeld wordt dan moeten we daar goed op toe zien dat er voldoende uren zijn om zorg te leveren maar dan moeten we er wel strak op zijn, want er hoeft geen 5 uur zorg te zijn als iemand maar 2 uur nodig heeft. Maar dat je in het begin wel voldoende tijd hebt om het in kaart te brengen. Goed weten; wat ligt er achter.

Ook wil ik noemen de problematiek van verwarde personen. Ten aanzien van de verwarde personen kan ik vertellen dat er verschillende vormen van de verwardheid zijn aan te geven. Dementie en angststoornissen zijn daar voorbeelden van. In mijn vak word ik nu regelmatig geconfronteerd met verwarde personen. Jeugdzorg krijgt ook nog eens minder geld. De crisisdienst / oproepen GGD arts in relatie tot de besluiten bij GGNet duren veel te lang.

Je komt al snel op de psychiatrie, er vallen heel veel mensen tussen wal en schip. Zowel in mijn werk bij de gemeente als in mijn werk hier heb ik dat gemerkt. Dan hebben we cliënten hier die eigenlijk op een crisisplek opgenomen moet worden maar dan is er geen plek omdat de crisisbedden vol zijn. Mensen toch thuis blijven. Dan krijg je geen fijne situaties thuis waar

sprake kan zijn van huiselijk geweld en dergelijke en dan nog kan er niks gedaan worden. Omdat iemand op een wachtlijst staat en we ambulante begeleiding moeten inzetten. Maar een keer in de week langskomen is niet altijd op het goede moment.

Ik kan het knellende hieraan het beste uitleggen aan de hand van een voorbeeld. Een echtpaar, allebei diagnose zwak begaafd. De meneer is al bekend met psychische problematiek in het verleden, is ook sprake van huiselijk geweld en een psychose. Is daar voor opgenomen. Wij herkenden dat gedrag op een gegeven moment, kwam weer opspelen. Dus weer risico op huiselijk geweld en fysieke agressie naar ons toe ook. Verbaal is nog wel een mouw aan te passen, maar fysiek niet. Contact opgenomen met OGGZ en hele casus besproken. We moeten gaan toewerken naar een opname en van alles in gang gezet. Op een gegeven moment was er dusdanig sprake van huiselijk geweld dat je de crisisdienst belt en die gaan een toetsing doen. En die pakken dan niet door. In dit geval was de echtgenote al twee keer geslagen, was niet genoeg reden om op te nemen. Bleek later dat alle crisisbedden vol waren. Later werd het alsnog een crisisopname maar toen werd meneer naar het ziekenhuis gestuurd, dat is totaal verkeerd want dan komt een psychiatrisch patiënt op een normale afdeling. Na ontslag kwam hij weer thuis met ambulante begeleiding en we zien het gewoon weer fout gaan. Dat is een schrijnende situatie. En dat zijn situaties die steeds vaker voorkomen in de thuissituaties. Dat je merkt dat er veel bezuinigd wordt op de psychiatrie. Niet iedereen kan de juiste begeleiding ook bieden. Daar zijn wij ook onvoldoende in opgeleid en dat is ook niet ons werk. Dan zijn er heel weinig dingen waar je op terug kunt vallen. Hier hebben we dan vroeg aan de bel getrokken maar dan escaleert het alsnog. Je weet de wegen te bewandelen, alleen er zijn zoveel hobbels op die wegen dat het traject te lang duurt voordat er uiteindelijk hulp en ondersteuning is. En dan moet het eerst escaleren voordat je er wat mee kan.

Ander voorbeeld is oudermishandeling door zoon. Helemaal bont en blauw naar het ziekenhuis en vervolgens 's avonds naar huis gestuurd. Kan niet alleen blijven 's nachts en dan vraagt het ziekenhuis aan de zoon om er bij te blijven in de nacht, terwijl het ziekenhuis op de hoogte was dat wij het vermoeden van mishandeling hadden. Het ziekenhuis gaf aan ze de toetsing huiselijk geweld hebben gedaan en dat ze geen reden zien om iemand in het ziekenhuis te houden. Maar het blijkt, dat komt dan weer omdat het ziekenhuis vol ligt en er geen medische reden is om iemand te laten blijven. Dan wordt iemand naar huis gestuurd. En dan heb je eigenlijk als thuiszorgorganisatie geen keus. Wie komt dan helpen? Dat zijn echt de problemen waar wij tegenaan lopen. Ziekenhuis worden steeds sneller leeg geveegd en mensen komen naar huis. Datzelfde geldt voor de psychiatrie. Met die mensen krijg je wel te dealen in je gemeente. Gevolg is dat de zorg die wij moeten leveren steeds complexer is geworden.

Er wordt veel bezuinigd in de psychiatrie. De instellingen raken overvol. Het ziekenhuis beoordeelt echt op medische aanleiding, zo niet dan gaat iemand naar huis. Tuurlijk heeft het ziekenhuis een transferbureau om te kijken welke zorg er nodig is, maar zij hebben niet altijd het overzicht van de thuissituatie en wat er nodig is. Soms is er geen medische oorzaak maar wel een psychosociale oorzaak waarom iemand niet naar huis kan. Je merkt dat ziekenhuizen steeds sneller leeg stromen, ze hebben ook maar een beperkt budget en de ligduur moet naar beneden. In de verpleeg- en verzorgingshuizen en revalidatiezorg zijn de eisen ook omhoog

gegaan. In verpleeghuizen moet 24uurs toezicht nodig zijn. Veel mensen die tussen wal en schip vallen hebben niet echt 24uurs toezicht nodig, maar wel heel veel begeleiding en ondersteuning. Voordat je de dingen geregeld hebt, ook met de gemeente, indicaties en zo, soms moet iets van de een op andere dag geregeld zijn. Probeer maar eens in een dag al die hulpverlening te regelen. Maar er zitten gewoon wachtlijsten op de psychiatrie, dat moet niet kunnen. Als het gaat om hulpmiddelen die geleverd moeten worden. De basishulpmiddelen kan je heel snel regelen. Als iemand iets speciaals of bijzonders nodig heeft, zit er ook weer een installatie of levertijd op van een week. Nu heb ik het geluk dat ik hier bij de gemeente veel mensen ken, dus als ik iets vraag kan ik het er wel snel doordrukken, maar ik kan me ook voorstellen dat de klantmanagers er ook niet op zitten te wachten. Het komt steeds vaker voor dat er acute zaken geregeld moeten worden en dat belemmert ook wel hun werkzaamheden. Sommige periodes was de caseload zo enorm groot dat ze tussen de bomen het bos niet meer zagen. Ik ben wel heel blij dat ze de acute dingen tussendoor doen, maar andere dingen blijven liggen natuurlijk.

Crisisbedden zijn in principe leeg maar die worden wel 24uur per dag betaald door de zorgverzekeraar. Die krijgen daar niets voor terug, want de bedden zijn leeg dus ze ontvangen geen eigen bijdrage van mensen. Op moment dat ze gevuld worden dan gaat pas de eigen bijdrage tellen. Wat je ziet bij de psychiatrie is heel veel bezuinigd op deze crisisplekken. Maar tegelijkertijd is bezuinigd op de afdelingsplekken, waardoor mensen vanuit de crisisplekken niet kunnen doorstromen naar de afdeling waardoor de crisisbedden vol blijven liggen. Er zijn op zich wel voldoende crisisplekken maar er zijn te weinig plekken om door te stromen of dat proces wordt vertraagd. De bedoeling is dat na 2 of 3 dagen in een crisisbed wordt bekeken waar iemand naar toe moet doorstromen. Dus iemand met dementie die op een crisisbed ligt voor somatische patiënten omdat de PG plekken vol liggen. Bedje B ligt vol, dus gaat naar bedje A, en als iemand naar bedje A moet kan dat dan niet, dus die gaat naar het ziekenhuis want thuis kan ook niet. Er wordt dan continu verkeerd door verwezen.

22.2 De zorg maakt hogere kosten dan nodig door ons huidige systeem

Zorg wordt (steeds) duurder

Iedereen moet je willen helpen, iedereen moet een menswaardig bestaan kunnen leiden. Dit geldt natuurlijk niet alleen voor huisvesting, maar ook voor alle andere zaken. Als je op deze wereld bent, dan doe je er toe. En iedereen, en niet alleen bepaalde mensen. Je krijgt straks een discussie... nou ja, over een x aantal jaren. Een voorbeeld is hierbij dat je iemand kunt helpen, die heeft last van de longen. Je hebt 2 mensen, en je kunt er maar 1 helpen omdat je een beperkt budget hebt. 1 heeft 30 jaar gerookt, en de ander nooit. Wat doe je daar dan mee? Ik hoef die keus niet te maken, maar dat zou eigenlijk niet moeten. Het zou je maar gebeuren. Sommige mensen gaan bijvoorbeeld roken door een bepaalde oorzaak, en dat is niet handig, maar zo maakt iedereen weleens bepaalde keuzes in het leven.

Het meest problematisch zijn voldoende middelen om de steeds duurder wordende (ouderen) zorg te betalen. Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal maar totaal gezien

komen er steeds meer mensen in de zorg en dat kost veel. We willen ook de kwaliteit van de zorg op orde houden.

In het verleden werd de hulp gewoon geboden, konden ze gratis koffie drinken, de feestjes organiseren, Die 'bijzorg' is eigenlijk weg. Dat zie je ook in de Martinushof, de bewoners van de aanleunwoningen, die gingen vroeger elke ochtend koffie drinken, etc. De regering heeft op een gegeven moment bepaald dat dit niet meer zo kon. Die heeft bepaald dat de zorginstellingen de gelden alleen nog maar mocht besteden aan de zorg voor de zwaardere doelgroepen in het huis zelf. Op de lichtere doelgroep in de aanleunwoningen zijn wij ingesprongen met het Trefpunt. Maar de koffie is niet meer gratis, het is 50 cent, dus niet zo heel veel, maar als je elke ochtend 50 cent neemt en je gaat nog een keer naar bloemschikken en de bingo, een zeer populair onderdeel. Met een drankje betalen ze 2 euro of zo. Tel het bij elkaar op, dan kom je best tot een hoog bedrag.

Ook als het gaat om maaltijdvoorziening en dergelijke. Ouderen moeten ook steeds meer betalen. Ik ben er al op voorbereid dat ik 80 ben dat ik heel veel moet betalen. Ik zorg dat ik alles op orde heb. De ouderen die we nu hebben zijn er helemaal niet op voorbereid. Die hebben bijvoorbeeld alleen AOW en dan is het best moeilijk om rond te komen in deze tijd. Wondmaterialen bijvoorbeeld, niet alles valt meer onder de verzekering en wordt vergoed. Daardoor kunnen ze zelf niet even de huishoudelijke hulp betalen.

Zorg moet verzekeraar en betaalbaar blijven

Wat ons vak betreft, waar wij veel mee te maken krijgen is dat hoewel mensen verzekerd zijn voor fysiotherapie, zij toch niet verzekerd zijn voor fysio. Ik bedoel daarmee dat fysiotherapie soms vanuit de aanvullende verzekering wordt betaald, soms voor 5 of 7 behandelingen afgesloten, bijna altijd te weinig in elk geval. Je hebt vaak 20 behandelingen nodig na een gemiddelde operatie van bijvoorbeeld knie of schouder. Je moet dan vaak langdurig revalideren. Heel vervelend is dat de eerste 20 fysiotherapiebehandelingen niet onder het basispakket vallen. Mensen moeten dan zelf kosten maken, die voor hen onvoorzien waren. Ze moeten dus zelf behoorlijk bijleggen. De eerste 20 betaal je zelf tenzij je aanvullende pakket hebt. Wat toeneemt, is dat vroeger na 9 behandelingen fysiotherapie vergoed werd, nu dus na 20 behandelingen pas, dus dat is wel een groot gat. We proberen wel steeds meer zorg in de basisverzekering te krijgen. Denk aan reuma. Niet iedereen heeft daarbij fysio nodig, maar een aantal wel. Redenatie om het niet op te nemen in het basispakket is dat het niet hele dure zorg is, het is niet-niet verzekerbare zorg, dat is een overweging waarom het niet in het basispakket komt. Dan hebben we het nog niet eens over preventie. De gemeentepolis is al prachtig, mensen moeten dan wel bewogen worden om dit pakket te nemen. En er moet wel geld voor zijn. Mensen die de meeste zorg nodig hebben, zijn vaak de sociaal zwakkeren, ouderen. Systeem is krom eigenlijk. Als je alleen al de eerste 20 behandelingen zou vergoeden, als dit zou vallen onder de basiszorg, dan zou er veel beter gaan. Draai het dus om. Zorg moet verzekeraar en betaalbaar blijven.

En nu is het gewoon een soort afwentelingssysteem. En of je nou weinig gebruikt of veel gebruikt, het maakt allemaal niet uit, het wordt toch vergoed. Dus mensen leven er op los en

denken, ja die kosten ja, als ik hulp nodig heb dan vind ik dat er voor me gezorgd moet worden. En daar gaan we als maatschappij helemaal aan kapot. En ik denk dat het pakket vanzelf kleiner gaat worden en dan krijg je dus effectief dat mensen voor zichzelf moeten gaan zorgen en dan moeten ze wel. En zich daarover laten informeren, er moeite voor doen, ja, hoe zou ik dan gezonder kunnen leven, hoe moet je eigenlijk bewegen. Zullen we dan de fiets pakken in plaats van de auto.

De zorgverzekeraar duwt de zorgkosten omhoog

Een ander probleem is dat wij een tekort hebben aan behandelaren, dat is een landelijk iets binnen de GGZ. Het vinden van goede GGZ psychologen, klinisch psychologen, psychiaters, verpleegkundigen en verslavingsartsen is een crime. Het komt door krapte, heel veel mensen beginnen voor zichzelf dus we moeten ze inhuren en dat is duur. Want we moeten ze wel in dienst nemen anders krijgen we onze dbc's niet gedeclareerd. Psychiaters schijnen zichzelf in de schaarste te houden of hoe zeg je dat, de opleidingsplekken zijn beperkt. Zijn gewoon lastig te vinden en zij kunnen van alles vragen, maar houden wij ons wel aan de cao's. Dus wij bieden gewoon conform salaris. Maar dan zijn ze lastig te vinden. Nou moet ik zeggen dat wij wat meer hooggespecialiseerde zorg leveren. En dat wijkt niet heel veel, maar onze zorgverzekeraars schalen dat heel erg op. Bijvoorbeeld de maatschappelijk werker was eerder eindverantwoordelijk als er maar ergens een psychiater in het pand liep. Nu moet de psychiater de behandelaar zijn en de eindverantwoordelijke. En de maatschappelijk werker doet nog wel wat. Dus de caseload van de psychiater is van 30 naar 100 of 300. Daar wordt de zorg ook wel wat onbetaalbaarder door, maar we zien dat de zorgverzekeraar dat heel erg aan het oppushen is. Bizar, he?! Dus we hebben nu in Apeldoorn twee psychiaters werken, een klinisch psycholoog werken, twee verslavingsartsen. En vroeger was dat een psychiater en een verslavingsarts. Tot een jaar of acht geleden. Ik denk dat het goed is dat we de zorg zo serieus nemen dat we er hooggeschoold personeel aan koppelen. Ik vind dat we meer de balans moeten vinden wat toen was en wat nu de eis was. Kan een verpleegkundige of maatschappelijk werker toch niet meer doen en dat de specialist echt specialist blijft. Dus dat kan nog. Ik vind het wel een goede ontwikkeling maar dat is ook de beperking. We hebben het nu goed voor elkaar maar als er iemand vertrekt dan kunnen we hen niet makkelijk vervangen.

De zorg maakt hogere kosten door te hoge indicaties en beschikkingen

Je ziet ook dat aanbieders meer inzetten op jeugd, omdat daar meer valt te verdienen. Het draait om het geld bij de beschikking. Als de zorgpartij zolang nodig denkt te hebben voor het traject en het is eerder klaar zullen ze dat niet altijd aangeven. Ik denk dat de zorg daarom hogere kosten maakt dan nodig is.

De basiscommunicatie is wel heel belangrijk vind ik ook een oplossing richting de onderlinge samenwerking intern maar ook daarbuiten wees open en eerlijk. Ik heb hier echt ook toevallig van Passerel medewerkers gehoord, die zeiden ik durf het bijna niet te vragen maar ik zit met een klant en ik zit met dat en dat en daar heb ik echt meer uren voor nodig. En dat wordt dan zo geregeld. Gisteren zat ik daar met diezelfde medewerker. Die zegt ik voel me niet goed ik slaap er slecht van ik zit met die klant die kan wel met minder toe. Kun jij eens met hem

praten en toen ging hij van vier uur naar een half uur. Weet je dus dat gaat zo open en eerlijk want ook zij weet dat het om uren gaat. Bij andere organisatie gaat het om uren en geld, bij MEE net zo natuurlijk maar daar moet het eigenlijk niet om gaan en hoe zuiverder je daarover communiceert hoe beter het is want ik heb het toch door.

Ik leer van het politiek klimaat, kom ik helemaal niet vandaan, ik heb me nog nooit met geld bemoeid. Ik had gisteren nog een man, wat fijn dat daar drie uur af kan want het gaat beter met hem, ja voor de man zelf in de eerste plaats maar ook voor de gemeente wat is dat op jaarbasis dat is enorm veel daar dacht ik vroeger nooit over na, een stukje bewustwording. Heb ik me nooit mee bezig gehouden.

Ik had laatst iemand die zei, ik heb een klant met autisme, ik heb zoveel met hem gesproken en dan denk ik met hem? Met hem moet je vooral drie zinnen zeggen en daar de kern in verwerken, je kunt wel uren met die man gaan zitten maar het werkt niet dus het is zonde van de tijd en als het dan zoveel uren kost en de klant wordt niet geholpen dan is het niet effectief en die ruimte voel ik nu ook om dat te zeggen. Is best wel lastig.

De zorg maakt hogere kosten door het 'wortelstaren'

Laten we dat geld mobiliseren dat we met zijn allen opbrengen en laten we kijken hoe we dat in gezonde wijken en gezonde scholen kunnen stoppen. Dan ben je meer in algemeenheid preventie aan het betrachten zonder dat je je specifiek richt op een bepaalde ziektecategorie. Want iedereen wil dat dan focussen omdat al die economen willen concrete projecten: 'wat doe je dan aan diabetes, wat doe je dan aan COPD?' Maar het antwoord is eigenlijk 'nee', want je zit veel te fijnmazig in de haarvaten van de wortels te kijken terwijl je eigenlijk naar de boom moet kijken want wat heeft het nou voor zin om naar het wortelstelsel te kijken als ik zie dat die boom verkeerd groeit. Dus we moeten ons denk ik niet blind staren op gewoon de incidentie van een aantal duidbare diagnoses in ons spectrum in onze indeling, want die hebben we ook bedacht, nou, daar kunnen we mee meten. Nou dat wil ik teruggedringen, kun je beter zeggen. Oké, dat terzijde, want twee derde van de mensen heeft een of meer chronische ziekten, maar dat wil nog niet zeggen dat ze zich niet gezond voelen. Dus laten we dat ziektebeeld, dat ziekteparadigma, varen, geen etiketten. En het is pas een probleem als jij het als een probleem ervaart. Dus dan ben je ook van die hele gekunstelde indeling af, o daar moeten we wat mee want jij moet het niet goed vinden. En daar zijn we dus heel veel geld aan het proppen in iets; er zijn 30 % van de mensen die gooien het receptje dat ze krijgen van de huisarts meteen in de prullenbak die halen het nooit op of ze bestellen het bij de apotheek en halen het niet op. Dus hoe gemotiveerd is iemand dan of wil hij alleen gerust gesteld worden? Dus wij luisteren niet goed naar de mensen. En die zorgkosten zijn niet voor niks zo hoog en het rendement is niet voor niks zo laag.

Mijn vrouw werkt bij de Maaskliniek. Daar komen veel te dikke mensen met een BMI van 32 en die hebben last van hun knieën, ja dan zouden jij en ik ook last hebben van de knieën. Dus die artsen die werken daar in loondienst, die zeggen gaat u eerst maar eens afslanken. En dat moet mijn vrouw ze gaan vertellen. De dokter heeft gezegd eerst een BMI van 28. Anders gaat hij je niet helpen. Wat, ik ben al een half jaar aan het wachten! Bij een normaal ziekenhuis waar

ze gewoon op een verrichtingsmodel worden afgerekend en niet in loondienst zijn dan zeggen ze, 'nou komt u maar hier dan gaan we eens eventjes kunst knieën er in zetten'. Dan denkt zo'n orthopeed dat doe ik maar, want anders gaat hij een ziekenhuis verder en dan doet mijn collega het. Dus kan ik er beter aan verdienen dan hij. Dan kan ik mijn boot weer financieren. Specialisten hebben een half jaar geleden aangekondigd dat er eigenlijk 1400 verrichtingen zijn die zinloos zijn. Kom daar dan maar mee op de proppen want zij weten zelf dondersgoed wat geen zoden aan de dijk zet of wat eigenlijk dweilen met de kraan open is. Maar omdat zij een verdienmodel hebben en dat is verrichtingen doen en dat kost ons allemaal geld. In zo'n systeem zitten we en dat moet eens flink spaak lopen. Dat doet de minister met macroakkoorden: vanuit de huisarts mag het 2,5 % groeien en de ziekenhuizen 1,5%. Waardoor je er dus een deksel erop legt. In feite hebben we weer het oude budgetteringssysteem weer terug alleen niet op microniveau maar op macroniveau. Vraaggeleide zorg bestaat niet. Want het systeem is bedacht om vraagsturing te hebben maar die vragen zijn oneindig want iedereen wil minimaal honderd jaar worden of honderdtwintig worden. Dus er is in principe een oneindige zorgvraag naarmate diagnostische en behandelmethoden toenemen, stijgt de zorgvraag zienderogen. Als er meer kan met je huis of met je auto dan wil je ook meer. Vroeger had niemand lichtmetalen velgen. Nu zit het er gewoon standaard op. Cruise control en airco was allemaal extra. Zo is het met de zorg ook. Ik laat me screenen, preventief screenen even door de MRI-scan en ze vinden altijd wat. Mijn zwager werkte bij Philips in Best en die was hoofd van een afdeling computerprogramma's rond de MRI-scan. Toen is hij voor de lol er zelf in gaan liggen en toen bleek dat hij een gezwel in zijn hoofd had. Dus hij gelijk naar de specialist en die zei het is goedaardig en waarschijnlijk gebeurt er niks. Hij leeft nog steeds en het is nu twintig jaar geleden. Dat gebeurt er dus met diagnostiek. Je kunt het soms maar beter niet weten. Alle mannen krijgen last van hun prostaat alleen de een gaat er aan dood en de ander leeft nog dertig, veertig jaar. Dus je moet soms ook een beetje kunnen overlaten. Anders zijn we allemaal het haasje.

De zorg maakt hogere kosten door geen maatwerk toe te passen

In Deventer hebben ze voor vijfduizend euro een gezin uit elkaar getrokken en honderdduizend euro aan kosten veroorzaakt. Een man kon het nog net redden met twee zwakzinnige kinderen en een zwakzinnige vrouw. Die man kon het nog net rooien en blijven werken. Maar op een gegeven moment kwam hij vijfduizend euro per jaar te kort. En die vrouw had al een WLZ indicatie en die kinderen een beschermd wonen indicatie. Nou die man die kon het niet rond breien en kreeg hij schulden, op schulden op schulden en op een gegeven moment is die vrouw opgenomen voor vijfenzeventig duizend euro en die kinderen hebben ze ook onder toezicht gesteld voor vijfentwintig duizend euro. Nee, omdat we vijfduizend probeerden uit te sparen is er nu gewoon maatschappelijk honderdduizend euro aan kosten gemaakt, of nog meer. Dat soort dingen zijn maatwerkoplossingen en als je dat dan ziet en als je die man kan empoweren dat die het vol kan houden met wat dan ook. Dan voorkom je aan een heleboel aan keten, maar dat andere hebben we wel allemaal geïnstitutionaliseerd daar hebben we allemaal wegen voor dus dat doen we allemaal, maar ja, vijfduizend dat kunnen we niet missen, hoor. Daar hebben we geen titel voor dat kunnen we niet betalen. En of dat echt

zoden aan de dijk zet. Want dat is nog het ergste want als het niet echt fit en het is eigenlijk geen oplossing voor het probleem. En je gaat ook geen tv kopen als je eigenlijk een radio wilt hebben. Dus mensen bepalen voor zichzelf eerst wil ik een tv of een radio en dan kopen ze een radio. Maar mensen gaan dan niet een tv kopen en dan de tv aanzetten en naar de radio luisteren. Dat doen ze in de zorg wel, dit kan ik krijgen dan neem ik dat maar. Dan moet je eens kijken hoeveel orthopedische schoenen in de kast verdwijnen of incontinentiemateriaal in de kasten verdwijnen. Op het moment dat ze het zelf hadden moeten betalen, ik had ze zesduizend euro gegeven, dat is je zorgbudget. Dan dachten ze, weet je wat dan kan ik met dat ene pak als ik zuinig ben, het hele jaar wel doen dan hoef ik de rest niet te hebben, dat scheelt weer vijfhonderd euro kan ik daar weer lekker van naar de Efteling. Moet je eens kijken hoe creatief mensen dan worden. Maar omdat het allemaal vergoed wordt dan heb je zogenaamd moral hazard, daarom gieren die zorgposten dan gigantisch uit de hand. En ik zie er ook geen oplossing in. Ik loop nu veertig jaar mee in het circus, nou het zal mijn tijd wel duren, maar op een gegeven moment gaat de boel echt een keer vastlopen. Dat is gewoon niet houdbaar. En zodra een politicus er iets aan wil doen dan krijgt hij de hele wereld over zich heen want je komt aan mijn zorg en dan gaan we allemaal op de dam staan. Maar als we ons loonstrookje zien en zien wat er af aan zorgkosten gaat zowel inkomensafhankelijk als nominaal. Dan steigeren we, zesduizend euro per jaar? In Nijmegen heb je een luisterhoogleraar en die zegt, ja artsen moeten leren luisteren. Want zij had een moeder die was levensmoe, ze was tachtig en ze kreeg kanker. En ze dacht mooi, ik heb kanker. Maar die oncoloog wilde haar gewoon gaan behandelen en die luisterde niet naar haar. Maar zij zegt ik vind het mooi geweest, ik ben nu 20 jaar zonder man geweest ik heb mijn leven geleid wat ik wilde en ik hoef niet behandeld te worden. Nou dan gewoon we volgende week beginnen met de chemokuur. Dat is ook het zorgsysteem, niet niet behandelen want daar krijgt hij geen geld voor als hij die chemo geeft dan kan hij weer duizend euro voor declareren. En dat is de wereld waar we in terecht gekomen zijn. Vind je het dan gek dat 14% van het nationaal inkomen naar zorg gaat.

Hoofdstuk 23: Zorg is aanbodgericht

23.1 De gevolgen van marktwerking in de zorg

Organisatie zet het eigen belang voorop ten koste van de inhoud / de cliënt

Een voorbeeld van de valkuilen wat ik bij een aantal organisaties mis is dat zij het gesprek voeren in het kader van hun eigen organisatie. Om hun eigen organisatie in stand te houden. In mijn ogen moeten deze organisaties, die hebben een bepaalde omvang maar daar moeten de discussies niet over gaan. De discussies moeten gaan over de inhoud. En uiteindelijk zullen de organisaties daarin flexibeler opereren. Dat is lastig ook voor zo een bestuurder. Dat snap ik maar de tijd vraagt het wel. Dus je moet het niet gaan beredeneren van jaar in jaar uit hebben we het zo gedaan. Nee, je moet gaan beredeneren wat is de problematiek, hoe kunnen we daar op in spelen en wat voor producten en diensten ontwikkelen we daarop. En uiteindelijk wat zetten we daar dan op. Valkuil daarin wel is, is dat er nu bij een aantal maatschappelijke organisatie mensen in dienst zijn die ook kennis en know how hebben. Ja, en dat zou heel zonde zijn om in sommige gevallen die kwijt te raken.

Ik voel me vaak een Louis van Gaal, ben ik nu gek of zijn jullie het allemaal? Waar ik last van heb als bestuurder is een Zorginstituut Nederland, een inspectie (die valt dan nog mee), een NZA, Autoriteit Financiële Markten, Autoriteit Persoonsgegevens, stafafdeling van een verzekeraar, een inkoop team van een gemeente, er zijn 20.000 academici en post academici die allemaal door geleerd hebben voor economie, rechten, bestuurskunde, politicologie, sociologie, die gaan de zorg vertellen hoe ze zorg moeten verlenen. Ik ben helemaal verdacht want ik ben een bestuurder, ik ben een potentieel frauderende zakkenvullende man die zijn eigen belang en het belang van zijn organisatie nastreeft. Ik ben verdacht. In mijn beleving ben ik heel deskundig maar in de beleving van de buitenwereld ben ik heel verdacht, dus naar mij moet je niet luisteren. Ik ben ook heel blij dat iemand naar mij toekomt die naar mij wilt luisteren. Het komt niet zo vaak voor dat iemand naar mij toekomt en die vraagt hoe zou het nou moeten? Toch denk ik dat ik er wel verstand van heb.

Hulpverleners zijn heel goed om dingen zo vorm te geven dat ze er zelf vooral baat bij hebben. Hun baan wordt daarmee belangrijk en hun werkgelegenheid groeit. Het is beschamend om te zien dat er steeds meer organisaties en structuren worden opgetuigd voor hetzelfde probleem. De overhead wordt hiermee steeds groter. Meer dan de helft gaat op aan organisaties en hulpverlening en de minderheid is slechts beschikbaar voor het daadwerkelijke probleem. Belangrijkste is de doorgeschoten marktwerking en individualisering. Een groot deel van de samenleving heeft nog steeds de zorg en aandacht nodig van de overheid. De overheid zou weer meer sturend moeten zijn.

De kosten voor extra ondersteuning zijn een groot probleem. Ik kan een raamovereenkomst sluiten met de gemeente. Dat kan, maar dan moet ik aan veel voorwaarden voldoen bv. basiscursus medische EHBO, als een super BHV-er. Je moet veel investeren. Stukje coaching kan vergoed worden door de ziektekostenverzekering van de ouders of via PGB. Modaal of lager hebben die verzekering niet. Mensen die hier (bij de Plec) komen, moeten het zelf

betalen. Ik weet niet welke mensen er helemaal niet komen. Ik kan niet zeggen kom maar; ik moet er ook van leven. Dat is een spagaat. Het probleem is even groot, maar ik zit er niet zo mee. Ik kan er niets mee.

Geld ervoor over? Wat wil je als ouder. Als je kind met plezier naar school gaat en de leerkracht zegt dat het goed gaat. Prima toch? Met het gros van de kinderen gaat het goed. Ik hoor in de wandelgangen van alles over probleemkinderen. De leerkrachten weten dat ik besta. Het hangt ervan af wat de ouders doen. Ik wil samenwerken: ouders, school en hier (de Plec)

Bijvoorbeeld de hulp van bewindvoering: de ene bewindvoerder doet alles voor de mensen en helpt ze in praktische zin. Bij andere bewindvoerders moet je overal achteraan. Er is een groot verschil in kwaliteit van bewindvoerders. Bewindvoerders hebben vaak financiële uitgangspunten maar daadwerkelijk zorg leveren aan kwetsbare mensen is iets anders. Dat is een andere tak van sport en niet alle bewindvoerders kunnen dat. Bewindvoerders zijn niet gewend om te zorgen en kunnen slecht inschatten wat iemand echt nodig heeft. Zijn star in hun uitvoering.

De gemeente wilde voor een dubbeltje op de eerste rang zitten. Er werden niet reële prijzen betaald. Gemeenten moeten vertrouwen hebben, weer vertrouwen op expertise van organisaties en wat er al kan en gebeurt in de samenleving.

Jaren geleden was de wereld van de reïntegratiebedrijfjes een grote graaibak. Veel praten maar niks doen. Toen is er veel geld verdiend over de rug van een ander en is er veel kapot gemaakt. Om dit nu terug te halen kost veel tijd. De lange termijn is belangrijk. Vooral bij de ouders van cliënten speelt het gevoel van gebrek aan vertrouwen. Als een ouder er niet achter staat en er niet in gelooft is het lastig werken.

Daarnaast zie je dat veel organisaties te veel tijd en energie aan zichzelf besteden. Met name eigen positie, financieel en eigen positie.

Ja, de verwarde mensen, de overlast gevende mensen waar de politie ook mee met de handen in het haar zit. Dan nemen ze die mensen mee en die mensen zitten dan op het politiebureau en daar horen ze niet thuis. En de politie krijgt ze dan niet meer kwijt. De crisisdienst wil niet meer komen want er is geen crisis meer. Ze zitten nu veilig bij jullie. Dat is iets wat ik wel mee maak.

Ja, ik denk wel dat de verwarde mensen toenemen. Maar ook dat is weer de individualisering van de maatschappij. Vroeger werden mensen opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis op een longstay afdeling. En dat is veel en veel minder geworden. De vrijheid van het individu is wat dat betreft ook een groot goed. Het is wat dat betreft weer de vraag zijn ze zo zelfstandig dat ze zichzelf kunnen redden. Want ze hebben psychiatrische problemen en niet iedereen snapt dat. Ik heb wel het idee dat dat toeneemt. En het wordt moeilijk om mensen ergens naar toe te brengen waar ze horen. Dit wordt moeilijk omdat hulpverleners soms hebben 'nee, dat past niet in mijn straatje'. En dan is het soms lastig om daar de goede plek voor te krijgen. En je moet daar ook een beetje voor oppassen dat je niet problemeigenaar wordt van een probleem wat niet jouw probleem is. En daar zijn dokters wel goed in, wij willen graag

problemen oplossen. Maar je moet wel altijd in je achterhoofd houden, is het wel mijn probleem. En je probeert wel mee te denken waar je de oplossing dan wel kan vinden.

Ja, en die verwarde mensen die dan de politie meeneemt. Ja, zolang dat niet strafrechtelijk is, heb ik zoiets van thuis laten en via de crisisdienst en huisartsenpost zorg halen. Want op het moment dat ze worden meegenomen naar het politiebureau zijn ze er ook echt verantwoordelijk voor. En dat leidt ook wel eens tot problemen. Dat ze eigenlijk iemand hebben zitten die er niet hoort maar die ze ook niet wegstrijken. En het gebeurt wel veel dat ze ze meenemen. En er dan mee in hun maag blijven zitten. En dat gebeurt dan omdat niemand er wat mee kan of mee wil. En ze eigenlijk ook niet op het politiebureau thuis horen. En op het moment dat de politie er verantwoordelijk voor is en ze zeggen hup, ga maar weer de straat op. En zo iemand doet iets, ja dan sta je er niet mooi op. En dan hoor je weer op het nieuws dat er een foute inschatting is gemaakt. Maar een inschatting is per definitie een schatting en dat kan dus nooit accuraat en precies zijn.

En ik denk ook niet dat de politie het juiste middel is om die verwarde mensen te helpen. Hooguit als het strafrechtelijk is. En dan heb je ook meer tijd om via het strafrechtelijke traject de zorg beter vorm te geven. En in kaart te brengen. Om die mensen te helpen is een veranderend beeld in de maatschappij nodig. Want die mensen blijven hetzelfde, die veranderen niet. Maar het is het beeld wat de maatschappij van die mensen heeft wat verandert. En het idee van wat moeten we er mee dat verandert ook.

De samenwerking tussen de verschillende instellingen is nog niet altijd zoals het zou moeten, het instellingsbelang staat nog te vaak voorop (financieel oormerk is gekoppeld aan de kerntaken van je instelling). Bijvoorbeeld: Een jongere wordt op cannabisgebruik op school wordt betrapt. Er bleek een bij-probleem te zijn. Er zijn problemen bij hem thuis. Bij doorverwijzing lopen we vaak tegen privacyregels en armoede aan. Bij geen kerntaak en doorverwijzing wil je soms graag mee naar het eerste gesprek bij een volgende instelling omdat je de 1e vertrouwenspersoon bent. Het is dan moeilijk mee te mogen gaan vanuit je eigen instelling. Dit geldt waarschijnlijk ook voor vele andere instellingen. Het doel moet zijn dat instellingen elkaar tijdig weten te vinden.

Ik denk dat er onderling wat meer kan worden samengewerkt in Twello. Er valt nog weer meer te halen. Ik weet niet waarom dat zo is. Ik denk dat een paar het voortouw moeten nemen. Er zijn meerdere partijen die hetzelfde aanbieden, je kunt heel veel bij elkaar halen. Alle zorginstellingen hebben wel expertise waarin je gebruik van elkaar kunt maken. Een beetje concurrentiegevoel misschien. Dat je bang bent. Ik heb dat zelf niet, ik heb voor een cliënt via de gemeente samenwerking gezocht met een andere zorginstelling die meer expertise had specifiek voor die cliënt. Dat kost mij dan wel uren, maar dat maakt mij niet uit, het gaat om de cliënt. Als hij er maar beter van wordt. Zo denk ik dan, maar dat gebeurt niet altijd. Ze zijn bang om uren te verliezen, en uren te verliezen kost geld. Het gaat mij puur om de belangen van de cliënt en als mijn organisatie dan wat geld verliest, dan is dat maar zo. Ik hoor wel eens geluiden, dat bijvoorbeeld iemand met een hoge indicatie niet mag verhuizen want dan verliezen ze die uren.

Organisaties zijn heel veel eilandjes en er wordt alleen voor de organisatie geknokt, eigenlijk iedereen die in het raamwerk zit en iedereen die vanuit zorgverzekeringswet handelt. De hele zorg wordt steeds commerciëler. Je moet steeds meer klanten hebben met een kleine zorgvraag om financieel voordelig uit te komen. Dus wat je merkt is dat sommige organisaties heel erg voor hun eigen hachje gaan. Dat belemmert heel erg de samenwerking, vind ik jammer. Wij hebben heel veel verschillende disciplines en specialisten. We kunnen dan een specialist van onze eigen organisatie inschakelen, maar dan schakelen we liever een specialist in die hier lokaal al werkt. Wat maakt het nou uit wie iets oppakt, we zijn allemaal druk, het gaat er om wie er goed in is. Sommige organisaties zijn bang om andere organisaties in te schakelen. Iedereen houdt het binnen de eigen organisatie, want zijn allemaal inkomsten voor de organisatie. Dit is een landelijk probleem, wat meer de organisatie loslaten en wat meer kijken naar het geheel. Je hebt dementie netwerk, wij werken dan met Deventer samen, maar Deventer werkt niet met ons samen, zo voelt het. De zorgverzekeraar is ook veel op Deventer gericht. Ik vind dat er nog te weinig wordt uitgewisseld tussen gemeenten, wij kunnen ons dan misschien beter richten op Brummen en Lochem, meer vergelijkbare gemeenten als Voorst.

Bij de regionale koers met bovenlokale aanbieders speelt, dat sommigen op omvallen staan, mede doordat de grip bij vele partijen verdwenen is. Een situatie die feitelijk niet mag ontstaan, want een kind in nood heeft wel zorg nodig, bijvoorbeeld door plaatsing in een inrichting. De huidige situatie is markt gestuurd. Er komt nu ook nieuwe regelgeving waar de GGZ mee te maken krijgt. Daarbij zal het gaan om de mogelijkheden die commerciële bedrijven kunnen bieden. Een probleem dat al te voorzien valt, is dat specialismen hun koers uitzetten op basis van hoe slecht iemand eraan toe is. De patiënt die nog niet slecht genoeg is, blijft verstoken van hulp. Deze aanpak blijkt bijvoorbeeld ook al uit de aanpak bij de nachtopvang van het Leger des Heils. De doelgroep daar moet aan de eisen voldoen. Of anders is vertrekken of niet binnenkomen het lot. Zij zijn dan aangewezen op familie of bekenden, maar dat kan ook niet verantwoord zijn. De systemen die er zijn, zijn echter nog niet op dit soort ontwikkelingen afgestemd. Zichtbare en actuele scenario's die ook voorkomen, leiden tot een aanpak waarbij het heel nauw steekt. De uitvoering is stipt, en er zijn veel administratieve verplichtingen. Stiptheid, veel administratie en obstakels. De keerzijde is dat er toch altijd weer hulp nodig zal zijn.

Dat is wellicht ook wel mijn kernboodschap in dit verhaal dat je als organisaties binnen een gemeente veel meer moet samenwerken. Je bent er voor de burgers. Eigen organisatiebelang naar de achtergrond. Sla de handen in een. De gemeente heeft hierin een belangrijke taak in het anders kijken want hoe gaan wij hierin financieren, wat vinden we belangrijk. Geen etiket financiering meer. Ik denk dat je meer voor doelen geld moet gebruiken. Als je iets wilt realiseren op een bepaald gebied en daarna kijkt welke organisaties kunnen hier in van belang zijn en daarvoor een gezamenlijk subsidie budget krijgen maar hierin wel moeten samenwerken. Waardoor er meer verbinding komt. Effectief kan je veel meer bereiken als je de handen in elkaar slaat. Iedereen is nog geneigd om in zijn eigen 'hokje' te denken en daarbinnen te opereren. Het belang van de cliënt staat voorop en niet het organisatie belang. Ik ben er voor de inwoner van de gemeente Voorst. Ik denk dat op dat vlak de gemeente meer

sturend zou kunnen zijn voor wat betreft die samenwerking. Of een onderzoekende rol. Jullie hebben deze opdracht en zie dit samen maar te klaren. Bijvoorbeeld Maatschappelijk Netwerk Voorst uitbreiden. Ik zou graag zien dat sociale raadslieden hierin een plekje krijgt, bijvoorbeeld bij een eerste aanmelding. Wij hoeven niet altijd feitelijk aan te schuiven maar indien er vermoedens bestaan van financiële problemen dat we dan gevraagd worden aan te sluiten. Ook binnen zorginstellingen, vluchtelingenwerk etc. Vanuit je deskundigheid werken en aansluiting vinden met elkaar. Doe waar je goed in bent en weet waar je de deskundigheid kan halen. De tendens is dat iedereen alles maar moet kunnen maar daar geloof ik niet in. En als je dan een netwerk opstart (MN Voorst bijvoorbeeld) zou je dit breder moeten optuigen. Natuurlijk vinden er verwijzingen plaats maar dat is toch anders dan vanaf begin af aan die samenwerking te zoeken, en dat je onderdeel bent van het netwerk. We zouden moeten willen bereiken dat die samenwerkingen meer tot stand komen, verbindingen aangaan, preventie, signaleren. Je wilt het zo goed mogelijk voor de burgers van de gemeente realiseren. Wat mensen zelf kunnen moeten ze zelf doen maar als dit niet lukt dan moet je als organisatie zo goed mogelijk kunnen verbinden. Meer contacten zoeken, verbindingen leggen, voorlichting geven, kennis overdragen. Wat meer formatie zou hierin wenselijk zijn. Je blijft nu op de inhoud zitten en weinig tijd om andere samenwerking te ontplooien. Gezamenlijke anders aanpakken. Visie ontwikkelen met elkaar. Hoe kunnen we uiteindelijk op dat punt komen waar we willen zitten. Als de gemeente daar ruimte voor geeft, biedt dit mogelijkheden.

En om dit [red: dat je alle groepen in de samenleving tegen komt] meer te bereiken moeten we veel meer over elkaars schutting heen kunnen kijken. Ook de wil om samen te werken is hier voor nodig. En daar komt het wel altijd weer op neer, er moet wel geld beschikbaar voor zijn. Want het zijn wel nieuwe dingen. Dus het kan niet zo zijn dat je dan het geld bij het oude weghaalt. Want dit is de ontwikkeling die wij doormaken. En dat is wel de investering die je moet doen om de ontwikkeling door te kunnen zetten. En het zit hem toch vooral in de bereidheid van partijen om samen te willen werken. En niet meer te zeggen, ja dit is van mij dus dat doe ik, en dat is van jou dus dat doe ik niet. Je bent met elkaar verantwoordelijk voor wat er gebeurt. En die bereidheid is er soms. Nog lang niet voldoende. Als je leest dat er soms nog steeds geleurd wordt met cliënten om ze op de goede plek geplaatst te krijgen. Dat geeft al aan dat het nog niet zo ver is.

Gefragmenteerd financieren, de verkokering, leidt tot minder preventie

Dit [red: ter discussie stellen van behandeling van nieuwe verslaafden] komt door de verkokering. De zorgverzekeraar wordt geadviseerd door een instituut die kijkt naar wat staat er in de diagnose catalogus. Laat dat de dokters bepalen. Hoezo gaan financiers zich bezig houden met de diagnose catalogus. Want die diagnose catalogus loopt altijd achter de feiten aan. Als gameverslaving echt een psychiatrische stoornis is, dan komt het pas over 15 jaar in een nieuwe DSM te staan. Gaan we dat de komende 15 jaar niet behandelen? Gameverslaving staat niet als gameverslaving maar als impulsstoornis in de DSM catalogus dus het kan zomaar zijn dat iemand denkt 'oh dat is geen verzekerde zorg, dus daar hoef ik niet voor te betalen'. Klinkt als daar hoef ik niet voor te betalen, bekende discussie. Voor je het weet wordt het geschrapt, dan is de cirkel rond. Dat is dat verkokerde kijken, je kijkt niet naar het perspectief

van verslaving, je kijkt niet vanuit het perspectief van een verslavingscarrière met een dure term disease management. Stel je kijkt naar de kankergeneeskunde, die kijken dan niet naar het voorkomen van kanker, het genezen van kanker, het opvangen van de effecten van kanker, nee je kijkt naar een plakje. Wat zit in het verzekerde pakket voor de specialistische ziekenhuizen. Als je daar op gaat sturen, dan schiet je jezelf in de voet. Als je gaat zeggen, nou weet je wat, dat onderzoek naar baarmoederhalskanker daar heb ik als ziekenhuis helemaal geen belang bij en als verzekeraar ook niet, dus dat moet een ander maar doen. Als die andere zegt, ik ga niet over kanker, ik ga niet over preventie, dus dat gaan we niet doen. Voordat je het weet ben je iets uit het systeem aan het snijden, wat op de lange termijn buitengewoon kosteneffectief is.

Die discussies beginnen zich nu dus voor te doen. Bij kankergeneeskunde is dat allemaal geregeld, dus dan kan je je niet voorstellen dat iemand zegt, die preventieonderzoeken gaan we niet meer doen. Dat is ingedaald. Maar marktwerking gaat er wel voor zorgen dat die discussies gevoerd gaan worden. Want wie betaalt dat dan? Als dat betalen bij iemand terecht komt die vindt dat dat onterecht is, die kan dan zeggen: ik ga dat niet meer betalen. En dan valt zomaar een heel partje uit zo'n hele keten weg. Gelukkig zijn we nog niet zover. Wel in het denken, maar nog niet in het operationaliseren. Het gevolg is door die fragmentering van de financiering dat dat soort keuzes gemaakt gaan worden. Verslaving is een van de weinige stoornissen die we net als kanker integraal aanpakken, van preventie op de lagere school, voorbereidingen van kinderen, op de brugklas nodigen we de ouders er bij uit, we kijken naar signalen, dat soort trajecten zijn al voor een deel weg bezuinigd. Mijn hulpverleners mogen niet naar zo'n school toegaan als mijn preventiemedewerker iemand gespot heeft, om daar eens een praatje mee te maken. Want ik ben kostprijs gefinancierd met 85% face to face tijd van mijn behandelaren. Op moment dat ik mijn behandelaar zeg, ga eens even mee met de preventiemedewerker naar die jongere, wie betaalt dat dan? Ik ga verlies draaien als ik daar ja op zeg. Medewerkers moeten het in hun vrije tijd doen. In de marges doen we dat allemaal nog wel. Maar het houdt een keer op. Dan moet je wel zeggen, gaan we het nou doen of gaan we het niet doen. Wat je nou ziet, in de verslavingszorg, wij zijn echt de enige die op de keten stuurt, met succes, als ik het plat zeg, dat soort denken vanuit een disease management keten, het denken hoe gaan we met z'n allen de verslavingsproblematiek behandelen, verminderen en voorkomen wat we de afgelopen dertig jaar binnen Nederland heel effectief gedaan hebben. We zijn het enige land waar verslavingsepidemieën steeds kleiner worden, het enige land waar behandelingen steeds goedkoper worden, het enige land waar geen nieuwe heroïne scene is, waar het drugsgebruik afneemt, waar het alcoholgebruik afbuigt bij jongeren. En ik constateer dat het daarop sturen heel snel, heel ernstig verandert. En dat wij steeds minder lichte patiënten zien en steeds meer zware patiënten zien. Net als vroeger, toen ik begon, dertig jaar geleden. Eigenlijk 5 jaar, 10 jaar te laat komen mensen binnen.

Ik heb vorige week een team gesproken waar problemen waren. Daar zat een verpleegkundige bij, jong. Ik zag mezelf zitten dertig jaar geleden. Ik werd er helemaal blij van. Ik liep naar buiten en vroeg aan hem waarom ben je naar Tactus gekomen. Ja zegt hij, ik ben ervaringsdeskundige en jullie hadden een vacature voor bij voorkeur een ervaringsdeskundige.

Die jongen zag er goed uit, echt een jonge enthousiaste professional. Die jongen was 32 en op weg in een professionele carrière. Hij is begonnen als verslaafde. Zo kan het gaan. Dat is mijn ideaal. Mijn ideaal is dat die jongen niet op 32 jarige leeftijd horizontaal de kliniek in komt. Want vroeger kreeg je een verslaafde op z'n 35e jaar op z'n vroegst in de kliniek. Maar die jongeren waren vroeger allemaal op 12, 13 jarige leeftijd, als pa en ma een feestje hadden, boden ze vrijwillig aan om de afwas te doen en de flesjes leeg te drinken. Wij zijn zover in de verslavingszorg dat we jongeren op 18-jarige leeftijd binnen krijgen. En deze jongen van 32 was zover dat hij op 32 jarige leeftijd weer helemaal fris en fruitig in de maatschappij staat. Wat denk je dat de maatschappij oplevert. Zo moet je denken! Natuurlijk als een gemeente een afkickbehandeling moet betalen, dat zuipt jouw hele budget op. Als je in Voorst een afkickbehandeling van een jaar moet betalen, dat is niet te doen. We zullen er toch wegen voor moeten vinden. Want je hebt er als gemeente voordeel bij om het uit te stellen, niet aan te pakken, te laten hangen in het wijkteam. Ik had die jongen nog liever op 16 jarige leeftijd laten afkicken, dan was de schade nog minder geweest. Dat is de verkokering nu. We hebben een afkickkliniek van 18minners. Dat waren 24 bedden, dat waren begin vorig jaar 18 bedden en dat zijn nu nog 3 bedden. Zo hard gaat dat. Daarmee is de verslaving niet weg. Was het maar waar. Zo snel gaat het niet.

We moeten natuurlijk niet stigmatiseren en dat we de mensen weer het gereedschap en tools in handen moeten geven waarmee ze hun eigen wereld kunnen managen en ook hun eigen gezondheid kunnen managen. Maar ook al hun andere zaken als het hebben van werk, het hebben van sociale contacten. En degenen die daar hulp bij nodig hebben, die moeten dat krijgen. Maar dat betekent niet dat je iedereen gelijke aanspraak geeft. Je gaat situationeel kijken, tailormade kijken wat iemand nodig heeft om een gezond en gelukkig leven te leiden. En dan zien we dat iemand het prima vindt dat hij een pondje te zwaar is dan hoeft je daar ook geen interventie op los te laten want die is dan toch niet gemotiveerd om daar iets aan te doen. En als iemand zegt maar ik zou toch wel weer als vroeger een marathon willen lopen dan zeg je 'ah, dan is het moment wel een probleem en dat vind 'ie dan leuk en dan zegt hij maar hoe moet ik dat dan bereiken want het lukt me niet om van die verkeerde voeding af te blijven. Want ja, mijn moeder kookte al traditioneel en ik doe dat ook. Biefstukje in de pan van een kilo en drie aardappels en dan zeg je nou, weet je dat in het buurthuis een cursus gezond koken is voor onhandige mannen en dan zegt hij nou misschien is dat wel wat voor mij. Heb ik gelijk weer wat sociale contacten, maar ik durf er eigenlijk niet naar toe te gaan. Nou, zal ik jou dan introduceren? En het probleem is eigenlijk opgelost. In plaats van naar de huisarts die doorgaat sturen naar een maag-darm-leverspecialist. Die zegt nou meneer de enige effectieve methode die ik heb is een maagverkleining. Dan zijn we bij een probleem dat eigenlijk heel makkelijk te pakken is met wat coördinatie in de wijk of in de buurt, maar omdat we onmachtig zijn, zijn we het zorgcircuit ingegaan. En die huisarts die kan alleen maar kiezen tussen driehonderd diagnoses en verwijzingen en die zegt nou, ga nou maar naar de specialist. Nou en die man denkt he, wat kan ik doen. O, ik kan een maagverkleining, maagbandje, nou dan doe ik een maagverkleining en dat levert me dan ook nog eens € 10.000 op. En zo zijn we, even gechargeerd, maar we zijn dus al onze problemen aan het

medicaliseren en daar moeten we gewoon vanaf. En gezondheid is niet te koop, daar moet je wat voor doen.

De toegankelijkheid en gemakkelijker om hulp te krijgen is het meest knellende. Om maar eens een voorbeeld te noemen, in Terwolde spreek ik al jaren een mevrouw die eenzaam is. Ze zou eigenlijk heel graag een maatje willen of ergens heen gaan. Ze is niet depressief dus ze komt niet in de dagbehandeling. Ze valt ook niet in de dagopvang. Ze valt overal tussen en uiteindelijk zit ik jaren met die vrouw te lobbyen dat ik denk van waarom kan zij geen gebruik maken van voorzieningen? Dat is het grootste probleem. Dat je vaak geen gebruik kunt maken van voorzieningen, omdat ze niet valt in het hokje van dit en dat.

1 gezin, 1 plan uitvoeren is vrij lastig. Integraal werken is lastig. De zorgpartijen specialiseren juist, want wat biedt je aan? De aanbestedingen, raamovereenkomsten en beschikkingen werken dat in de hand. Dat komt door marktwerking en decentralisaties. Maar ik weet niet waarom gemeenten dit op deze manier vorm geven. Misschien wil de gemeente het beheersbaar houden met korte contracten. Het is op het moment veel hap-snap werk. Er ontstaat geen hulpverlenersrelatie, vertrouwensband. Er is weinig continuïteit. Zorgverleners pakken niet een heel gezin mee. Er zijn langere wachtlijsten en een hoge werkdruk.

Financieel is samenwerking soms weer een probleem omdat je werkt met meerdere gemeenten en daar zoeken we ook oplossingen bij. 7 instellingen hebben met gemeenten (middel IJssel) samengewerkt voor jeugd fact+ en het is gelukt om een trajectprijs voor elk traject (en de afspraak voor een aantal (40) trajecten) te realiseren – zonder financiële schotten voor zorgmijders van 18-. Het liefst zouden we de 18+ tot 25 jaar erbij nemen, omdat daar nog een grotere doelgroep ligt.

Het meest knellende is dat het gat steeds groter wordt. De expertise lijkt wel steeds meer te verdwijnen. Het wordt generalistisch. Geconcentreerd op 1 plek waardoor je meer vraag gestuurd gaat werken. Client meldt zich bij MNV met een vraag. Er wordt weinig gestuurd op preventieve activiteiten. Zeker als je het hebt over groepswork en collectieve dienstverlening in de gemeente. Dat vind ik verslechterd ten opzichte van voorheen. Nu is alles bij de gemeente ondergebracht en als je kijkt naar de specifiekere doelgroepen die te weinig vertegenwoordiging hebben in de gemeente Voorst die sloten eerder veel meer aan bij grotere gemeentes die er om heen liggen. Bv cursus budgettering, omgaan met autisme etc. Nu mag iemand niet meer gemeente grens overschrijdend deelnemen vanwege budgetten per gemeente. We moeten meer dingen weer regionaal doen voor specifieke doelgroepen.

Veel voorzieningen maar de afstand wordt steeds groter door het digitale tijdperk en grenzen gemeente. Meer samenwerking tussen gemeenten. Vanuit MEE. Samen sterk de toekomst in, project. Jongeren met een beperking die nog thuis wonen maar wel zelfstandig willen wonen maar met een beperkt netwerk. Veel vragen hierover. Die groep is samengebracht. Heel succesvol geweest omdat ze daardoor zelfstandig konden gaan wonen in plaats van begeleid. Netwerk uitgebreid, activiteiten uitgebreid. Vraag gericht werken. Preventief. Die groep komt nog steeds 1 keer per maand bij elkaar. Ze koken en eten samen. Nu is er 1 iemand verhuisd naar Deventer. Mag hij dan nog wel deelnemen vanwege een andere gemeente? Geeft de

gemeente Deventer wel toestemming voor deelname? Dat zijn dingen die door de transitie zijn ontstaan.

Als je normaal begaafd bent heb je altijd genoeg groepsgrootte, schaalgrootte, maar specifieke doelgroepen hebben dat minder. En hoeveel kan je bieden op kleine schaal. De voorzieningen bv een autisme café of nah café is er niet in de gemeente Voorst. Hoe zorg je ervoor dat deze mensen toch gebruik maken van deze voorzieningen, indien nodig? Wellicht in een andere gemeente maar dan heb je weer dat financieringsstuk.

De grote ontwikkeling waarmee we ons moeten gaan bezighouden op organisatieniveau met een enorme versnippering. Als je kijkt bijvoorbeeld naar de Wmo, die had tot doel om op cliënt niveau tot integratie te komen en een eind te maken aan de versnippering. Dat was echt wel het doel. Dat hoor je nu helemaal niet meer, 1 casus, 15 hulpverleners, 16 problemen. Dus als je als patiënt geen probleem hebt, krijg je er wel eentje bij. Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik dat ook wel herken, als je kijkt vanuit de ziekenhuiswereld, als je met je doodzieke schoonmoeder daar komt. Dan ben je niet bang dat ze een behandelingsfout maken, maar je bent bang voor een coördinatiefout. Al die diensten, al die professionals, al die individuele problematiek. Heeft de verpleegkundige het goed overdragen, denkt ie er aan opa op tijd pillen te geven, de test naar het lab te brengen, het infuus op tijd stop te zetten. En ik herken uit eigen ervaring dat dat het grootste risico is dat je in ziekenhuis kunt lopen, dat er in de coördinatie iets fout gaat. Dus de ziekenhuizen moeten die steeds ingewikkeldere behandelingen met die steeds meer hulpverleners en 24uurs diensten, die moeten ze gecoördineerd zien te krijgen rondom die patiënt. Dat is niet anders dan de PTT heeft moeten doen afgelopen jaren rond de servicedesk. Die bedrijven beginnen dat opgelost te krijgen, maar dat is niet makkelijk. Daar zijn we in de zorg, in de ziekenhuizen, ook mee bezig. En in het sociaal domein moet dat ook gebeuren. De ziekenhuiswereld is een overzichtelijke wereld met een beperkt aantal financiers. Die beginnen dat aardig in de klauwen te krijgen. Wat ik in de GGZ op dit moment zie. Vorig jaar zelf geopereerd, ik vond het fantastisch hoe patiëntgericht de zorg was. Dat zie ik in het sociaal domein nog niet. Doordat met die reden wordt ingegrepen in het sociaal domein, zie ik juist het tegenovergestelde. Ik zie verkokering plaatsvinden. De totaal regie begint wat te ontbreken en ieder instituut, of je het nu hebt over het zorginstituut Nederland, het kwaliteitsinstituut, de inspectie, of de verzekeraar of de inkoop- en verantwoordingsafdeling van de verzekeraar, de gemeente A de gemeente B, de gemeente C, binnen de gemeente wethouder A, wethouder B, wethouder C, binnen de wijkteams wijkteam A, wijkteam B, wijkteam C, en iedereen kijkt door z'n eigen pijpje en wil door z'n eigen pijpje het totaal overzien. Ja, rondom de patiënt betekent dat eigenlijk extra versnippering. En ik merk dat wij als organisatie zoals de gemeente drie jaar geleden last had van de versnippering in de hulpverlening, zo hebben wij nu binnen hulpverleningsorganisaties een enorme last van versnippering binnen de opdrachtgevers. En bij de regelsystemen.

Het erge is dat we niet sturen op stoornissen, op het ontwikkelen van probleemgebieden, maar dat we sturen op partjes ervan. Plakjes er uit. We sturen niet op kankergeneeskunde, maar op chemotherapie, of gezond eten. En voor ieder onderdeel is er een aparte financier, met een apart belang, met een apart perspectief, met apart afrekenmechanisme, en iedereen denkt dat

hij het belangrijkste is en het geheel overziet. Iedereen bepaalt zichzelf tot het centrum van de wereld, maar je bent helemaal niet het centrum van de wereld. De patiënt is ook niet het centrum van de wereld. Het centrum van de wereld is eigenlijk wat je met z'n allen op totaal niveau wilt bereiken. Wat je wilt bereiken is minder kanker. En dus ook minder leed en minder kosten. Dan wel tegen zelfde kosten en zelfde leed veel betere resultaten. Ik wil op gebied van verslaving iets voor elkaar krijgen. Ik wil minder verslaafden. Ik wil verslaafden makkelijker en goedkoper behandelen en ik wil diegene die ik niet kan behandelen zorgen dat ze voor zichzelf en hun omgeving zo weinig mogelijk last veroorzaken en zo geëmancipeerd en verstandig mogelijk leven. En daarmee brengen we de hele schadelast in een boog van ontwikkeling naar beneden. Dat is mijn doel. Daar kom ik 's ochtends vroeg mijn bed voor uit. Dat is wat ik wil. En dat wil ik kunnen organiseren. En ik vind dat mensen die verstand hebben van psychoses, van zelfmoord, van depressies, ontwikkelingsstoornissen dat ook moeten kunnen doen. Dan kun je innoveren, verstandige dingen doen, kun je naar de voorkant toe bewegen. Dan loont het ook om aan preventie te doen. Zet ik er allemaal muren tussen dan gaat iedereen binnen zijn eigen domein het maximale voor zichzelf er uit halen.

Marktwerving zorgt er voor dat iets van een totaalregie gaat ontbreken, soort globaal kaderbeleid. Het wordt verspreid over partijen, verzekeraars, gemeenten, etc. En daar binnen ook weer gedelegeerd. Dus er is niet 1 verzekeraar die namens alle verzekeraars met mij onderhandelt. Ik onderhandel met 5 verzekeraars die allemaal iets anders willen. Die verschillen. Bovendien wordt de verzekeraar afgerekend en die heeft dus een verkoop en een controle afdeling. Die mensen hebben ook onderlinge verschillen en strijdpunten. Bovendien is die afdeling zo groot geworden. Dat krijgt de gemeente ook. De financiële afdeling krijgt een accountant, terwijl de inkoper die krijgt steeds meer verstand van zorg. Je krijgt binnen de gemeente twee kampen, namelijk de rekkelijken en de preciezen. De rekkelijken willen vooral dat de burger geholpen wordt en dat iedereen tevreden is en die willen integraliteit op de sturing terwijl die controller zegt: wie betaalt op het eind de rekening en wie zorgt dat wij goedkeuring van de accountant krijgen. Die strijd gaat straks meer energie kosten en het beleid bepalen dan de steunkousen van mevrouw Jansen. Neem dat van mij aan. Vervolgens wordt het zo'n grote portefeuille, dat wordt een bedrijf op zichzelf.

Wat ik ook als een probleem ervaar zijn de samenwerkingsverbanden van scholen voor speciaal onderwijs. Die beslissen over de inhoud en de duur van het onderwijs van de leerling. Dat doen ze veelal wel in goed in overleg. Bij de wet mogen onze leerlingen tot hun 20^e naar school, maar de samenwerkingsverbanden in den lande, maar ook twee samenwerkingsverbanden waar wij als school mee te maken hebben, die stellen daar steeds meer vragen bij "Moet deze leerling nog wel een jaar onderwijs volgen?" Is de door jullie beoogde ontwikkeling niet net zo goed als haalbaar binnen de dagbesteding? En dan krijg je dus dat je in feite leerlingen onderwijs ontzegt op grond van het feit dat het voordeliger is. Want dan zijn ze uit de bekostiging van het samenwerkingsverband en gaan ze naar de algemene voorzieningen, komen bij de gemeente op de stoep. Dus dit wil ik toch wel graag noemen. Dat je dus als gemeente eerder leerlingen aan je loket krijgt, die in feite nog onder de pannen waren. Plat gezegd. Als je het netter wilt formuleren: je ontzegt leerlingen onderwijs, dus ook

ontwikkelkansen. Sociale interactie met leeftijdsgenoten; dat komt nóóit meer terug. Dat je met leeftijdsgenoten samen bent. Dat is ook een veelgehoorde wens van ouders dat hun kinderen graag iets meer met leeftijdsgenoten naar school gaan, zodat ze zich ook nog op dat gebied kunnen ontwikkelen. Dat ontzeg je ze in feite door heel hard met de knip te zwaaien. Ik begrijp dat je als gemeente daar niet direct iets aan kunt doen, maar ik vind wel dat je het moet weten.

Marktwerving heeft ook invloed op de lokale situatie

Dus de echte effecten van marktwerving, ik denk dat mensen niet goed in de gaten hebben hoe groot die gaan worden. Dat straks de verzekeraar gaat zeggen, die behandeling vergoed ik niet, dat kost me teveel, mijn aandeelhouders accepteren dat niet. Dat kun je niet voorstellen, dat je nu geen bepaald type kankerbehandeling mag uitvoeren. We zien al een beetje bij de pillen, bijvoorbeeld rondom de taaislijmvliespillen. Je kunt dramatisch doen over de kosten van die pillen, maar we verspijken tegenwoordig een veelvoud aan nutteloze administratie. En over kankerpillen en taaislijmvliespillen doen we moeilijk. Ik ben het er mee eens hoor, twee ton per jaar voor een patiënt is heel erg veel. Maar als we wat zuiniger zouden zijn met onze administratie zouden we het in ieder geval wel makkelijk kunnen betalen. Als dat soort dingen straks ook bij behandelingen gaan spelen, deze hersentumor willen we als commerciële kliniek opereren, maar dat kost een miljoen. Ik denk niet dat veel beleidsmakers zich realiseren dat dat het effect van marktwerving zal zijn. En dat je voor die dilemma's gaat komen. Ik ben van mening dat je de medicijnontwikkeling wat meer zou moeten koppelen aan Nederlandse universiteiten en door overheid gesponsorde laboratoria, zodat ze betaalbaar zijn en ook gemaakt worden wanneer ze nodig zijn. Dat laat onverlet dat er ook marktwerving kan zijn en dat er ook commerciële partijen mogen zijn, graag doen. Maar zorg in godsnaam dat je geen speelbal wordt van aandeelhouders, hedgefonds en grote internationale commerciële operaties. Maar dat gaat wel gebeuren. Je kunt als gemeente Voorst denken ja dan gaan we het met lokale aanbieders doen maar je zult heel snel merken dat die ook kwetsbaar zijn. Net als de middenstand, de helft valt om en de andere helft wordt ook groter. Marktwerving is geen stilstand. We vinden de buurtwinkel allemaal gezellig maar we gaan er geen boodschappen doen. En je snapt wat ik bedoel. Mijn moeder is heel ernstig ziek, we hebben alles uitgezocht en alles overwogen van buurtzorg, van een vriendelijke buurvrouw, tot eenpitters, tot klein commercieel bedrijf. Je komt uiteindelijk terecht bij Orbis, omdat zij in staat zijn wanneer hoe dan ook iedere vorm van hulp te bieden die jij op dat moment wilt. Dan blijkt die grote traditionele thuiszorgorganisatie de enige kan zijn, die dat kan leveren en dan maak je daar dankbaar gebruik van. Het gaat uiteindelijk toch gewoon om de verpleegster die langs komt, welk naamplaatje ze op haar borst heeft interesseert je geen moer. Als dat een leuke, vriendelijke professionele verpleegster is, dan wil je die gewoon hebben. Dat is een heel grote ontwikkeling, onderschat de impact niet van marktwerving en ga daar in godsnaam zorgvuldig mee om. En zorg dat je in je aanbestedingstrajecten niet overvallen wordt. Verwacht niet de hemel van marktwerving, wees voorzichtig. Denk vooral na over wat je wilt hebben en hoe je het wilt hebben, voordat je in te grote avonturen stapt en veel te veel overhoop haalt.

Een andere belangrijke ontwikkeling is dat het grondpatroon voor marktwerking gelegd is, daar ben ik van overtuigd. De zorginkoop wordt steeds vrijer. Dus je kunt zeggen we zijn in staat om marktwerking toe te passen, maar de effecten zijn er nog niet heel erg. Maar de effecten die gaan er wel komen. En ik ben ervan overtuigd dat die effecten door veel mensen niet gewild zijn. Je ziet heel veel commerciële aanbieders die op een heel moderne manier heel ouderwetse behandelingen verkopen. En die zijn met veel applaus binnen gehaald maar iedereen is ze nu eigenlijk spuugzat en zit continu regels te verzinnen om ze buiten de deur te houden. Je krijgt straks heel commerciële aanbieders, ook heel succesvolle, Buurtzorg is al in Japan bezig, of je daar voordeel mee hebt weet ik niet. Maar dat worden wereldwijde concerns omdat ze succesvol zijn. Je krijgt winnaars. Iedere vorm van marktwerking schept nieuwe elite. Je krijgt straks hele grote, machtige aanbieders met producten waar je bijna geen nee tegen kan zeggen. Probeer je huis maar eens in te richten zonder Ikea.

De huisartsenpraktijk is een hele onderneming/bedrijf geworden. Vraag is hoe zich dit verder gaat ontwikkelen: ga je groeien waarbij je een soort van manager wordt of wordt je weer kleiner en ga je meer zelf doen. Dat is een zorg binnen de beroepsgroep, want prijs je jezelf niet uit de markt bij deze laatste keuze. Bedreigingen zijn er dan ook. Bepaalde stukken zorg, bijvoorbeeld diabetes kunnen door anderen dan de huisarts worden uitgevoerd. De zorgverzekeringswet voorziet daarin. Wat blijft er dan van de zorg over? In Voorst is veel onderlinge (organisatorische) samenwerking tussen de huisartsen en dat is heel prettig.

Ik ben van mening dat we altijd mensen zullen hebben die een psychische aandoening hebben en wel of niet mee kunnen komen. En daar moeten we gewoon goed voor blijven zorgen. Dat moeten we niet als een probleem zien en zeker niet als een financieel probleem. Want alles wordt aan geld gemeten. Het wordt te duur! Het wordt te duur? Hoezo? Wij zijn het op vier na rijkste land ter wereld, het kan nooit zo zijn dat daar geen geld voor is. We kunnen wel proberen om het goedkoper te maken. Maar ja als wij ontwikkelingen maken waardoor mensen langer leven ja dan kost die ontwikkeling geld maar als mensen langer leven ook. Dat zijn politieke keuzes en je moet best wel op de schatkist letten. En dat moet niet allemaal afgemeten worden in gaan we dat voor u wel betalen. Daar mag je geen grenzen in stellen. Dan kom je in hele ethische vraagstukken. Want moet iemand van 95 nog een nieuwe heup hebben? Nou wat mij betreft wel. Het knellende is als wij alles in geld gaan meten dat we dan tegelijkertijd ook gaan roepen dat we dat niet zullen hebben. Maar er is geld zat in deze wereld dus dat kan het probleem niet zijn. Alleen we geven het kennelijk aan andere dingen uit. Maar niet aan de gezondheidszorg. Ja, tuurlijk is belangrijk om daar naar te kijken. Ja, dan kom je al heel gauw in mijn ogen op de verkeerde visie om daar de marktsector in toe te laten. Want de zorg is geen markt vind ik. En als je het aan de markt overlaat wordt het volgens mij alleen maar nog duurder. Want er worden in de markt keuzes gemaakt voor mensen en ligt er een ontzettende macht bij de zorgverzekeraars dat mag in mijn visie nooit gebeuren. Ik vind dat een overheidstaak. En de overheid moet haar vinger aan de pols houden en de controle over houden. Dat moet je niet aan de markt over laten. Want dan weet je zeker in mijn visie dat het fout gaat want dan gaat het echt alleen maar over geld. En in de markt is maar één ding belangrijk en dat is winst maken. En winst maken hoort niet thuis in de zorg. Dus daar moeten

we direct mee ophouden. Maar ja deze weg zijn wij ingeslagen en ik ben bang dat het nog heel lang zo zal blijven. En ik vind dat het anders zou moeten. En dat is ook beleid waar wij als gemeente principe niks aan kan veranderen. Ja, die markt zorgt ervoor dat de zorgverzekeraar voor jou de keuze gaat maken. En dat kan heel ingrijpend voor jou zijn. Kijk zolang je gezond bent merk je daar niet zoveel van en dat is ook een probleem want daardoor denken mensen nou het loopt allemaal goed. Maar als mensen in die mallemolen belanden van ziek zijn en wat er dan allemaal overheen komt dat hoor je natuurlijk van onze klanten. En dat zijn natuurlijk ook dingen van dit wordt niet meer vergoed dat wordt niet meer vergoed. Ik moet naar dat ziekenhuis. Ja dat soort dingen allemaal. En dan begrijp je hoe ingrijpend dat voor iemand kan zijn. Eigenlijk heb ik daar nooit nagekeken maar ik zit helemaal bij de verkeerde zorgverzekeraar. Maar ja dan is het te laat. Wat een brandend schip kan men niet opnieuw verzekeren. Dat is een beetje hoe ik er tegen aan kijk. En ik denk toch dat het op gemeentelijk niveau heel moeilijk is om daar iets mee te kunnen. Gaat toch over grote lijnen.

De ontwikkelingen rondom het (taxi-) vervoer vind ik ook zorgelijk. De taxichauffeurs van een taxibedrijf rijden 'op tijd, binnen een tijdschema', en geven geen begeleiding.

De regiotaxi functioneert niet. Dit roept spanning op bij de cliënten en de begeleiders. Het roept ook ongewenst gedrag op als je zit te wachten op een bus die niet komt. Cliënten worden prikkelbaar en soms agressief. Als vrijwilliger heb ik vaak meegemaakt dat de regiotaxi helemaal niet kwam en dat ik zelf mensen terug naar huis of leefgroep moest brengen. Dan ben je zo een uur extra kwijt en je hebt al een uur staan wachten. De chauffeurs zijn dan weer niet altijd voorbereid en/of opgeleid om met bijzondere doelgroepen om te gaan en kunnen die extra irritatie dan helemaal niet handelen. De oorzaken van de slecht functionerende regiotaxi hebben te maken met de marktwerking. Door de aanbestedingen wisselt het eens per 2 of 3 jaar en gaat alles weer op de schop. Ook zijn er al bedrijven failliet gegaan die een aanbesteding hebben gedaan en te laag hebben ingeschreven.

Verder ook de verzelfstandiging, dat hoor ik door geluiden uit de samenleving, bijvoorbeeld basismobiliteit; dat er nu mensen met afstand tot de arbeidsmarkt zijn die zich nu niet meer kunnen aanmelden omdat het taxivervoer niet meer geregeld is. Het wordt per regio afgekapt en omdat je hier met meerdere regio's zit, dan moet je daar voor oppassen dat er geen mensen tussen wal en schip vallen.

En door de aanbesteding zijn er heel veel aanbieders op dit moment. Dus het is maar de vraag bij wie de gemeente de persoon aanbiedt. Ik bedoel voorheen waren we een van de niet zoveel aanbieders en nu zijn wij een van de vele aanbieders. En dat maakt misschien ook dat mensen ook niet goed meer weten, en nu? De keuze is reuze. En dat is voor sommige mensen best lastig om hun weg te vinden. Als je een beetje weet waar je moet zijn helpt dat maar anders wordt het heel lastig voor mensen om erachter te komen 'wat moet ik nu?'. En waar moet ik mij melden en hoe gaat dat dan?' En om dit te voorkomen, moeten we proberen dat het niet zo versnipperd raakt. Maar ja dat is nu eenmaal zo. Iedereen is zijn plek aan het veroveren. Hieraan is het knellende dat daardoor mensen tussen de wal en het schip belanden. Er zijn zoveel organisaties die met iets bezig zijn. Dat het niet meer helder is voor mensen. Ze weten

niet waar ze moeten zijn en haken dan af. En wanneer ze dan eindelijk in beeld komen kan de problematiek steeds groter worden. En er zijn nu zoveel aanbieders omdat we allemaal proberen te overleven. Organisaties zijn breder gaan kijken. Het is niet meer zo vanzelfsprekend dat ze naar ons komen. Want er zijn genoeg anderen.

Wees zuinig op basis van de financiële prikkel of op basis van vertrouwen

En bij veel gemeenten de financiële prikkel. Die ik vaak pervers vind, het moet goedkoper. Dat is ook heel lastig voor wijkteams. Dat ze dan, 'nee' moeten verkopen want dat biedt onze gemeente niet aan. We kunnen dit lastig oplossen, omdat je altijd met verschillende belangen blijft zitten. Je zou het multidisciplinair kunnen checken. Maar ja daar zitten allerlei belangen bij van organisaties die hun doelstellingen willen halen. Weet ik niet zo goed. Kan ook in de communicatie zitten. Met Voorst hebben wij in ieder geval afgesproken dat als wij op pad gaan voor een crisisinterventie dat wij gewoon op pad gaan. Hier zijn wij voor gemandateerd. De crisishulp kunnen wij dan gelijk in zetten. En dit is heel succesvol. Vlak na de transitie was dit wel een knelpunt. Dan hadden gemeenten zo iets van, ja was dit wel nodig. Dat je een soort van herbeoordeling krijgt terwijl wij dat al tien jaar doen. Inmiddels zijn wij gelukkig zover dat gemeenten ons vertrouwen van, als jullie dat nodig vinden doe maar gewoon. Mandaat van dit kan je doen. Tuurlijk moet er controle zijn. We zijn bij alle gemeenten langs gegaan, ook op casusniveau. Op verschillende lagen zijn daarover gesprekken geweest. Dat mensen ook wel merken dat dit is jullie vaak ook gewoon. Het hangt er ook vanaf wie je voor hebt. Is het wees zuinig op basis van de financiële prikkel of op basis van vertrouwen.

Grote zorginstellingen geven een stukje budget aan maneges maar de rest stoppen ze in eigen zak. Philadelphia en 's Heeren Loo zijn grote zorgaanbieders. Is er sprake van een verborgen agenda? Het is een vreemde toestand. Raamovereenkomsten moeten voor iedereen hetzelfde zijn. Vertrouwen is mooi maar het zijn de systemen die elkaar in stand houden. Er wordt meer gepraat over vertrouwen. Als je moet praten met vrienden over vertrouwen dan is dat er niet. Een cliënt heeft vertrouwen nodig. Samenwerken met beleidsplannen maar ook met de doelen en evaluaties. Stappen zetten en zelfredzaamheid ontwikkelen. Ik ijk en stel doelen aan mijn cliënten. Tijd is kwaliteit die professioneel wordt gebruikt. Samenwerken met Karakter en 's Heeren Loo. Niet eenzijdig en niet alleen iets komen halen. Iets brengen is binnen het competentiemodel cruciaal.

Kleine commerciële partijen schieten als paddenstoelen uit de lucht

Er zijn meer zorgaanbieders die zijn met een klant begonnen dat vind ik echt wel een probleem, een maatschappelijk probleem en die gaan dan eerst een vertrouwensband aan en die zeggen dan (en die komen dan hier bij de gemeente) ik ben iets aangegaan en ik wil nu graag een gesprek met jullie hebben over wat de gemeente kan betekenen. Kom eerst naar de gemeente voor een vraagverduidelijking en ga dan kijken hoe je er samen uitkomt. Vind ik van een niveau daar word ik nooit blij van. Het kan mis gaan dat de klant niet bij de juiste organisatie zit. Of dat de problematiek van lvb of combinatie met adhd dat die onvoldoende gezien wordt door die hulpverlener maar dat er wel iets fijns op relationeel niveau gaat ontstaan terwijl er te weinig zicht is op de problematiek erachter. En we hebben een paar keer

moeten zeggen we gaan eerst de vraagverduidelijking doen en we kijken wat is er nodig voor hoeveel uur en misschien is er wel onderzoek nodig. Uit dat onderzoek kan ook nog blijken dat er een andere kant uitgegaan moet worden dan ben je zorgvuldig bezig. Maar ze schoten als paddenstoeltjes de grond uit kleine zorgaanbieders, zzp'ers, als paddenstoeltjes. Die zien een kans. En er zijn hele goede bij maar er zijn slechte en er zit een heleboel tussenin. Maar ik vind wel dat je expertise moet hebben en niet zomaar wat moet doen. Ik heb wel meegemaakt een beetje learning on the job, kun je een beetje met deze klant omgaan die heeft autisme, ja, daar hebben we wel mee te maken gehad maar joh autisme dat is zo specifiek terrein dan denk ik al nee. Dat vind ik ook echt wel een punt, hoor.

Je ziet dat gezondheid en vitaliteit steeds belangrijker thema wordt. Veel commerciële bedrijven en zzp-ers haken hier op in. Daarin zie je ook dat bedrijven misbruik maken van mensen vanwege hun commerciële doelen. Er is bijvoorbeeld rond obesitas heel veel commercieel aanbod van leefstijlprogramma's, testen, coaches. Bedrijven kunnen daar geld mee verdienen of subsidies opstrijken. Er ontstaat een onderscheid tussen mensen: ga ik voor het geld of ga ik voor het goede voor de samenleving? Door het grote, commerciële aanbod kunnen mensen keuzestress krijgen. Wij kunnen het kaf al nauwelijks van het koren onderscheiden, laat staan de mensen zelf. In het ergste geval slaan ze lam, komen ze helemaal niet meer in beweging. Het probleem van veel commerciële partijen in preventie is dat mensen niet kunnen kiezen. Dat ook niet duidelijk is wat de effectiviteit is van deze spelers en dat veel geld wordt uitgegeven zonder resultaat. Sommige partijen zijn er ook op uit om mensen van hen afhankelijk te maken. Hoe kan Jan-met-de-pet daarin zijn pad vinden? Als hij pech heeft, heeft hij veel geld uitgegeven, maar zonder resultaat. Hij bereikt dan het tegenovergestelde: teleurgesteld, gaat bijvoorbeeld nog meer eten en is verder van huis. Ik denk dat de oorzaak is dat er zoveel commerciële partijen zijn, is dat problemen steeds breder worden uitgemeten in de media in allerlei tv programma's. Kleine partijen zien daar geld in en duiken daar op in. Een andere oorzaak is dat veel mensen zich bewust zijn van het belang van gezondheid en dat ze op zoek zijn naar aanbod dat hen helpt gezond te leven.

Het meest problematische is dat de doelgroep wordt weggeplukt van onze organisatie, door leuke folders te laten zien. Straks gaan de professionele zorgaanbieders kapot (kan beginnen bij 1 dag dicht) door zorgaanbieders in de achtertuin. Het gaat ten koste van de cliënten en de mantelzorgers. Wij leveren kwaliteit door personeel en door de vrijwilligers. We houden door de zorggroep onze deskundigheid en literatuur op peil. We besteden aandacht aan de mantelzorgers, we nodigen ze 1 x per drie maanden uit voor een gesprek. Het is belangrijk om de mantelzorgers aandacht te geven en dat ze weten dat ze altijd bij ons terecht kunnen met vragen of informatie. Dit komt omdat de gemeente minder eisen stelt dan voorheen aan de zorgverzekeraars, hierdoor kunnen nieuwe zorgaanbieders zomaar een raamwerkovereenkomst afspreken.

Ik denk dat financiën een grote rol spelen. In ieder geval hebben we dan grotere organisaties, en grote organisaties kunnen efficiënter werken. Dat is ook onmiskenbaar natuurlijk. Je ziet ze hier allemaal het wiel uitvinden en daar komt ook nog bij dat vind ik wel eens een bezwaar, tenminste wat ik er zo van hoor, dat er ook heel veel versnipperd wordt, dat er nu niet

doelmatig met problemen wordt omgegaan, zoals het nu is. Als ik zie hoeveel welzijnsorganisaties er allemaal nu in de markt springen, achterkamertjesoplossingen, maar de knowhow missen. Dat begrijp ik ook niet soms. Het is bijna onvermijdelijk dat, omdat die versnippering zich voordoet, er automatisch haast gevraagd wordt om schaalvergroting.

Het is log of alternatief

Mensen die een hulpvraag hebben omdat hun IQ wat lager is of omdat ze geestelijk wat ondersteuning kunnen gebruiken, zijn of aangewezen op kleinere organisaties of ze moeten naar Dimence. En daarin zou wel wat meer keuze mogelijkheden mogen komen. Even zwart-wit gezegd: het is of log of alternatief. Je hoort natuurlijk dat kleine zorgaanbieders op de fles gaan of dat het niet helemaal koosjer was, ik snap wel dat het vertrouwen in die kleine dingen echt moet groeien. Meer keuzemogelijkheden zijn nodig omdat de hulpverlening nu vaak niet aansluit bij de hulpvraag. Bijvoorbeeld verslaving: ik ben niet gespecialiseerd in verslaving, maar er zijn wel mensen die bij ons komen die met verslavingsproblemen kampen. Dan moeten ze toch naar Tactus, maar daar moeten ze van alles, en dan moeten ze dan allemaal doen, voordat ze zelf mogen kiezen. En als je opgroeit in een tijd waarin alles projectmatig is en je bij je lifestyle een supermarkt kunt kiezen, waarom dan niet bij de hulpverlening? Het ging zo lang goed, er moeten denkwijzen veranderen, maatschappij-breed. Vroeger was het als je een kind kreeg met het syndroom van Down, dan wist je als hij 25 jaar is, gaat hij uit huis en naar een instelling. Kijk ook naar ouderen, vroeger ging je met pensioenleeftijd naar het bejaardenhuis, dat is niet meer. Het is nu veel meer individueel, wat bij je past, wat sluit aan bij jou. Aan de ene kant schieten we in de hulpverlening een beetje door, dat de bejaardenhuizen alleen voor bepaalde doelgroepen zijn, aan de andere kant ontbreekt het nog. Vooral voor de jongeren, de generatie 18-30, daar ontbreekt het in de hulpverlening nog.

We moeten meer out of the box denken

En goed genoeg is goed genoeg voor ons als hulpverlener. Maar het zijn wel dingen waardoor mensen voortdurend in de problemen blijven komen. Als mensen hun huis niet goed schoon kunnen houden. Soms kan ik me voorstellen dat bij mensen die dat echt niet kunnen je wel huishoudelijke hulp zou kunnen inschakelen. Want als je huis schoon is dan is het ook makkelijker om je papieren te vinden, is het makkelijker om mensen in je huis uit te nodigen, makkelijker om een netwerk op te bouwen. Soms denk ik wel eens dat we meer out of the box zouden moeten denken in wat mensen nodig hebben. Of juist heel erg zwaar inzetten in het begin en dan minderen in plaats van andersom.

De GGZ problematiek kan kleiner worden dan nu. We moeten niet op uitzonderingen zitten, maar meer op het algemene gericht zijn. We zijn snel geneigd om groepen eruit te halen, dat moet je juist niet doen. Eenzaamheid speelt bijvoorbeeld niet alleen bij ouderen, maar ook bij jongeren en verstandelijk gehandicapten. Eenzaamheid heeft te maken met je leefsituatie. Bij zo'n onderwerp moet je kijken waar kunnen ouderen en jongeren elkaar versterken.

En dat soms ook de out-of-the-box oplossing ook gewoon kan. Want soms moet er een hulpverlener om 8 uur zijn in een gezin en niet om 9 uur wanneer de werkdag begint. En dat

hoeft niet eeuwig maar soms kan deze hulp net genoeg zijn. En kan dat dan. En niet zo standaard, wat is nodig?

Ik maak mij wel bezorgd over de signalen dat mensen met psychische hulp minder snel hulp krijgen. Mensen missen veiligheid en houvast. Ik weet niet of dit voor de gemeente Voorst speelt. Het meest problematische is dat we niet moeten kiezen voor de voor de hand liggende oplossing maar moeten kijken wat nodig is. Soms moeten mensen lang wachten voor dat er antwoorden komen. Ik begrijp dat niet. Gelukkig zie ik dat onze voorstellen van USG-restart vaak worden gehonoreerd. We moeten willen bereiken dat iedereen in beeld is, iedereen die zorg en hulp nodig heeft moet gezien worden. Als iemand zich meldt moet hij/zij binnen paar weken geholpen worden. Dat we mensen helpen om regie en eigen verantwoordelijkheid te nemen. Mijn doelgroep zoekt vaak hulp in medicijnen, terwijl er geïnvesteerd moet worden in sport/bewegen en voeding. Laten we strippenkaarten uitgeven voor de sportschool. Men heeft moeite om relaties aan te gaan en sociale competenties te ontwikkelen, laten we daar activiteiten voor ontwikkelen. Als je mensen niet in beeld hebt krijg je grotere problemen (alcohol en drugs) het is thuis uitzichtloos. Slecht voor de maatschappij. We moeten structuur bieden.

Nadeel van de democratie is dat je de grootste gemene deler krijgt. Misschien zou je wel eens iets moeten doen wat helemaal out of the box is waar niet iedereen voor is. Dat is natuurlijk lastig, soms is een alleenheerser wel eens prettig, maar meestal niet hoor! Democratie is toch wel heel prettig. Miljoenen Nederlanders. De jongere bestaat niet, de oudere bestaat niet. Er zijn recalcitrante jongeren en heel brave ouderen, en omgekeerd.

23.3 Geld en zorg gaan niet samen

Het is economisch om mensen bij elkaar te zetten

Ja, het is natuurlijk veilig om ze achter een hek te zetten. Want dan heb je er als mensen geen last van. Dit was zo in de jaren '70. Het was natuurlijk heel economisch om als je ze bij elkaar zet, je op een groep van 10, 2 begeleiders zet, dan dat je ze alle 10 apart moet bezoeken. Ik denk dat dat de belangrijkste reden is geweest maar ik denk ook dat mensen het heel prettig vonden. Dat ze er niets meer mee te maken hadden.

In de ouderenzorg draait alles om geld

Bovendien draait alles ook in de ouderenzorg om geld. Pak nu de instanties voor begeleid wonen. Die doen gewoon te weinig voor de cliënten. Maar wel inkomsten genereren. Medewerkers raken ook minder gemotiveerd en dat werkt dan weer door naar de cliënten.

Sommige personen met een "zorgvraag" zijn lastig ergens onder te brengen. Je kunt dan wel een "zorgpakket" verkrijgen maar dan voor 1 jaar. Je weet uit ervaring dat zo'n zorgproces mogelijk wel 10 jaar kan duren. Je moet dan toch steeds weer een pakket aanvragen. Zo iets kost veel tijd en energie.

Er is veel getouwtrek over geld

Er is echt veel getouwtrek over het geld. Want iedereen zegt, wie gaat dat dan betalen. Want iedereen zegt, we hebben het budget er niet voor. En onderkennen dat het probleem zo groot is. Dat het echt er is. Hoe belangrijk vind je het? Want zijn het maar twee cliënten en regel je daar iets voor om te voorkomen dat de problemen worden vergroot? Of wacht je tot het er honderd zijn en ga je dan van alles regelen. En dat is wel een beetje de tendens, dat we wachten totdat het een probleem wordt en dan gaan we het aanpakken.

Ik moet wel zeggen dat als ik op ander niveau praat over preventie, niet op mijn niveau, dan gaat het wel altijd over geld. Daar heb ik niks mee, dat is mijn drijfveer niet. En ik hoop ook dat dit niet zo wordt, want ik ben wel van mening dat dit de drive niet moet zijn.

Ik wil graag samenwerken met alle organisaties die samen iets voor cliënten willen betekenen op een open manier met het belang van de cliënt voor ogen. Er zijn ook instellingen die vanuit financiële belangen willen samenwerken, daar ga ik geen namen bij noemen.

De bureaucratie is zo groot omdat heel veel gemeenten hun eigen systemen hebben. Wij hebben te maken met de Wmo, elke gemeente en regio heeft zijn eigen systeem, je moet weten waar iemand vandaan komt om iemand goed in het systeem te zetten. Met jeugd is heel erg aan de orde geweest, wij deden veel hulp bij instellingen, dat doen we ook niet meer dus, dan kwam een jongere uit Lutjebroek, en als wij daar geen contract mee hebben, punt 1 is het een speurtocht waar je je rekening moet indienen en punt 2 zegt de desbetreffende gemeente dan 'ja, dat mag je niet zomaar doen, want dan hadden wij de door ons gecontracteerde hulpverlener ingezet'. Dus zij mogen dan ook nog zeggen dat ze het niet betalen. Wij hebben dus ook een aantal dingen niet betaald gekregen. Wij kunnen niet op voorhand bij elke jongere de gemeente bellen om te vragen of ze gaan betalen. Wat er nu gebeurt met de jongeren weet ik eigenlijk niet. Als het nodig is, zijn wij er ook gewoon, dan hebben we zorgplicht. Maar je ziet dat het systeem helemaal omgekeerd is en dat is niet zonder risico. Als een jongere zich meldt bij ons en hij heeft echt hulp nodig en komt uit Vlaardingen, dan moeten wij hem helpen. Dan moeten wij daarna op zoek naar waar wij de rekening heen kunnen sturen. Ook in jeugdinstanties zijn ze hier nu mee bezig.

Geld is niet altijd de oplossing

We zullen altijd mensen houden waarvan je moet vaststellen dat het er net zo hard weer uitloopt als je het er in stopt, dat is nu eenmaal de keuze die je als samenleving met elkaar maakt. Het is de vraag moet je het er op die manier wel in stoppen. Ik denk van niet. Je kunt veel beter op een andere manier ondersteunen. Als de wasmachine stuk is, kun je veel beter een tweedehands wasmachine kopen dan dat je extra geld gaat geven omdat toch weer allerlei andere zaken op gaat. Bewindvoering is heel zinvol, maar veel bewindvoerders staan wat op afstand omdat het wat administratief is. Het helpt de mensen niet om de rest van hun leven op orde te brengen. Wat helpt is dat gas, water, licht en huur betaald wordt. Het is een noodzakelijke voorwaarde voor je bestaan. Het is een heel belangrijke functie bewindvoering, maar er is meer nodig voor mensen, dat het goed blijft gaan.

We voegen geld toe aan mensen, zodat mensen kunnen meedoen met een krant, een bibliotheek, een sport, etc. Maar als je nou kijkt wat ze al die andere tijd nodig hebben dan voegen we daar eigenlijk niet zo heel veel aan toe. Overigens hebben we in Nederland een aantal fantastische regelingen. De ouderenkorting, als ik zie hoe die man in Brummen die ik ondersteun hoe die ondersteund wordt door de overheid, dat vind ik echt fantastisch. Die vrouw waar ik bewindvoering doe krijgt een Wajong en vakantiegeld, dat is fantastisch. Maar met dat gegeven an sich, komt ze er niet. Er is meer nodig om te zorgen dat zij zich kan handhaven. Het feit dat ik er ben, rustig blijf, overzicht houd, dat is genoeg.

Er speelt een stukje spanning kan de boel blijven draaien. Ik wil graag meer dingen realiseren. Hoeveel geld komt er voor vrij? Wij zijn afhankelijk van de subsidie. Wat is er allemaal te realiseren, welk budget hebben we. Welke activiteiten gaan we realiseren voor de oudere of de jongere bezoeker. Die allen de weg weten naar ons plekje bij de brandweerkazerne.

De nadruk op kosten gaat ten koste van de kwaliteit van de zorg

Tussen zorginstellingen onderling heb je enorme concurrentie. Met name de privatisering, dat kan werken, maar als het concurrentie wordt op kosten dan trek je elkaar naar het putje toe. En dat is niet goed, want het gaat altijd ten koste van de kwaliteit van de zorg. Dat zie ik nu wel gebeuren. En het personeel krijgt de klappen. Wat je ziet gebeuren is dat ze minder zorg hebben gekregen, minder uren, maar ik kan die mevrouw toch ook niet laten zitten. Dan werk ik nog wel even een half uurtje door. Dat moet je niet doen. Dat klinkt hard, maar als je dat doet los je een probleem van de overheid op. Die vindt dat prima. Die cliënt of die klant die klaagt niet. Marietje doet het prima. Dat vind ik een slechte ontwikkeling en wordt er misbruik gemaakt van zorgmedewerkers.

We moeten onderscheid maken tussen vrijwilligerswerk wat door betaalde professionals moet gebeuren of echt vrijwilligerswerk. Trimenzo en Verian krijgen nu betaald voor de vrijwilligersfunctie voor palliatieve zorg, daardoor hebben wij minder te doen. Hetzelfde gebeurt nu bij OV-plus. Bij de schuldhulpverlening wordt nu vaak een vrijwilliger gestuurd in plaats van een professional, dit kan toch niet waar zijn.

Ik vind de bezuinigingen op de zorg een hot item. Wat mij en (het beveiligingsbedrijf) steeds meer zorgen baart is het alleen werken van verpleegsters. Wat ook druk op hen legt en dat merken wij ook wel. En als je ziet dat wij toen wij tien jaar geleden in een verzorgingshuis kwamen dan had je daar een nachtdienst en een slaapdienst. Nou ja wegens bezuinigingen is de slaapdienst weg bezuinigd en de nachtdienst loopt alleen. En men ervaart dat als onprettig en zeker als men naar de buitengebouwen moet. En in het ongunstige geval valt er een patiënt uit bed en dan worden wij gebeld van stuur even iemand langs want dan helpen we weer iemand in bed. En dat baart mij wel zorgen. En het personeel wordt sterk belast en personeel is moeilijk te vinden. Maar ik denk dat dat te ook te maken heeft dat men zich niet meer prettig voelt. Dus het komt voor dat een beveiligiger bezig is met zijn beveiligingstaken en dat hij zijn ronde maakt, dat hij dan opgebeld wordt door een verpleegster met de vraag of hij haar wil helpen die persoon weer in bed te leggen omdat zij alleen is. En dit is niet alleen in Voorst maar in de hele Stedendriehoek. En in alle verzorgingshuizen mogen wij taken

verrichten. En onze taken worden iets verlegd, onze diensten veranderen. Was het voorheen zo dat je alleen alarmafhandeling verrichtte nu is het veel meer zo dat je gastheer en hulp bent. We willen het ook allemaal wel maar als je het er over hebt wat maatschappelijk beter kan dan denk ik dat verplegend personeel thuis gaat lopen omdat de werkdruk hoog is en het onveilige gevoel. En dat onveilige gevoel komt omdat je alleen op je post bent, je hebt niemand om op terug te vallen. Men belt ons als er wat is, als er onraad is en dan duurt het toch 15 minuten voordat wij er weer zijn. En dat komt omdat je alleen werkt. Dus als beveiligingsbedrijf verandert onze rol. We doen er nu meer neventaken bij, naast beveiliging ook nog andere taken. En daar is niets mis mee, ons pakket wordt breder omdat er door de bezuinigingen taken bij het personeel worden weggenomen. En die verandering is er ook zeker. En dat is sinds een jaar of vijf meer gaan spelen. En met name bij de zorg vind ik dat zonde. En dit is ook een landelijke trend.

En bij de Lathmer in Wilp komen we nu drie keer per nacht maar voorheen was dat de hele nacht. En ook daar is het gevoel van onveiligheid bij het personeel gegroeid. Het verplegend personeel vond het gewoon heel fijn dat we constant aanwezig waren. Dan belde ze op, goh kom even langs want ik zie dit en ik zie dat. Het verplegend personeel vindt het heel vervelend. Ja en er gebeuren ook al meer dingen waaronder brandstichting. De cliënten gaan dan 's nachts spoken. En beveiliging straalt dan toch iets uit. En ik heb ook gehoord van iemand van een andere zorginstelling dat er van buiten af iemand komt die dan drugs probeert te verkopen aan de cliënten. En het is natuurlijk een doelgroep die makkelijk te beïnvloeden is. En bij de gemeente kaarten we dit aan en dan krijg je een luisterend oor maar dan radiostilte. Ik weet ook wel dat het heel lastig is om het uit te bannen maar we doen niet alles om het uit te bannen. En dat heeft weer met centen te maken. En dat is jammer.

Er zijn momenteel veel particuliere opleidingen [red: de inburgeringcursus] en dat concurreert met elkaar. Hebben we het met elkaar dan nog over de vluchtelingen zelf of hebben we het over onze markt. Daar moeten we erg voor oppassen.

Je ziet het ook in de teams, ja niet alleen in Voorst, ik heb in meerdere teams gewerkt, ik zit ook in meerdere gemeentes, het gaat ook om geld, het draait om geld en het moet verdeeld worden. Dat vind ik best wel jammer want daar doe je de klant ook geen goed mee. Het probleem wordt wel minder maar ik vond het wel een probleem dat je denkt van je wordt een beetje als concurrent beschouwd of zo. Zo hebben wij nooit hoeven denken. Je hebt nooit in marktwerking hoeven denken. Dus dat vind ik ook wel oorzaak van waarom de dingen soms een beetje star op die eilandjes bleven. Daar moet je je niet mee bezig houden. Ik moet me nu met urenverantwoording bezig houden wat doe je met die uren? Ja, dat moest voorheen natuurlijk ook wel maar dat was gewoon heel wat anders nu heeft de gemeente bij wijze van spreken zoveel uren 200 of 1000 uren ingekocht en daarin moet het gebeuren en wat ik een probleem vind al pratend denk ik van dat kan ook je creativiteit doden. MEE is een organisatie die op ontwikkeling is gericht. En als ik iets zie en ik zie daar een groepje bij wijze van spreken ik zie daar individuele vragen die je collectief kan oppakken nou kan dat in deze gemeente maar als ik er vroeger drie groepen van zag dan deed ik drie groepen en nu moet je gaan

overleggen is er voldoende geld is er dit is er dat waardoor je ontwikkeling inhoudelijk een beetje ja gedood wordt klinkt zo dramatisch maar ja niets is zoals het vroeger was.

Ik zou het wel breder willen zien, dat is iets wat ik zou willen veranderen. Wij zijn hier en richten ons op de kinderen die hier zijn. De kleine ontwikkelingsdingetjes kunnen wij hier goed aan, in overleg met ouders, in samenwerking met ouders. Maar als het een wat groter ding wordt dan gaan wij op zoek naar iemand die ons daarbij kan helpen. Dat netwerk, zeg maar, dat werkt heel fijn maar het blijft toch een beetje...het is toch een beetje uit elkaar allemaal. Gelukkig hebben we nu een logopediste hier uit de gemeente, en dat is heel prettig in de samenwerking. Die neemt ook contact met ons op...bijvoorbeeld een peuter die wij hebben doorverwezen bijvoorbeeld om even te horen: hoe is het nu met deze peuter bij jullie. Maar we hebben ook wel logopedistes gehad, dan vragen we aan ouders of ze daar nog wel eens wat van horen, een terugkoppeling. En dan vragen we dat aan de logopedisten en dan geven ze aan: als jullie dat willen zullen we een extra rekening voor ouders moeten maken want dat zijn wel extra kosten, dat kunnen we niet zomaar doen, dat valt niet binnen in ons pakket. En dan denk ik: oh jongens, dit kan toch niet zo zijn. En dat mis ik wel.

Ik vind het zorgstelsel heel problematisch. De situatie is een beetje apart, want ik word vergoed vanuit de aanvullende verzekering en word niet vergoed in de basisverzekering. Dat betekent dat mensen een aanvullende verzekeringspolis afgesloten moeten hebben, en ik denk ook dat ze ook bereid moeten zijn om daar voor iets te moeten betalen. En ik probeer die kosten wel zo laag mogelijk te houden voor mensen maar ja goed ik heb ook een praktijk die ik draaiende moet houden.

De huidige financieringsstromen zijn belemmerend voor goede zorg

Het reguliere kunnen wij dus meer ondersteunen zonder dat alles als GGZ problematiek betiteld wordt. Soms ga je dan dus naar een specialist, maar je komt altijd weer terug bij een generalist, waar je ook begint. Nu is dat nog niet zo, de aansluiting mist nog op allerlei niveaus. Dat komt door het probleem van de financieringsstromen. Iedereen heeft zijn eigen doelstellingen, manier om verantwoordelijkheid af te dragen, visie. Het geld moet eigenlijk achterwege gelaten worden, dan komen mensen en organisaties veel beter en sneller tot goede oplossingen. Gelden samenvoegen gaat mogelijkheden geven. Management- en directieniveau zijn te vaak nog bepalend en daardoor belemmerend voor goede zorg. Voordat dat geregeld is, daar gaan ook weer generaties overheen. Voor GGNet is het belangrijk daarom overtuigd te zijn van onze kennis. Hoe beter wij zijn op inhoud en kennis, hoe meer kansen we hebben om te overleven.

We hebben financiële zekerheid en ruimte nodig om ons werk te doen

We zouden meer (financiële) mogelijkheden moeten hebben en meer de mogelijkheden bij 1 club houden: zowel de preventie als daarna. We zouden financiële zekerheid en ruimte moeten hebben zodat we ons werk kunnen doen en niet alleen preventief maar ook daarna als er zwaardere begeleiding nodig is dat kunnen inzetten. Je houdt dan alles meer bij 1 club. Als we die ruimte en mogelijkheden hebben kun je bv ook jongere medewerkers aan je binden en dat

is belangrijk om aansluiting te houden bij de jongeren en is belangrijk voor de vitaliteit van je organisatie. Denk bijvoorbeeld ook aan stagiaires opleiden.

23.3 De zorg voor 18 jarigen: wat nu?

Er is geen goede vervolgzorg vanaf 18 jaar

Ik maak mij zorgen over de toekomst van de 18+ ers die vanuit de jeugdzorg uitstromen naar zelfstandigheid. De beschermde (werk) omgeving valt weg. Vanaf 18 jaar is er geen vervolgzorg. Te veel kiezen voor een eigen zelfstandigheid, die zij veelal niet aankunnen. Het gevolg hiervan is: criminaliteit, zwerven, schulden, rondhangen, overlast omgeving. Het gevolg hiervan kan zijn dat mensen bijvoorbeeld geen adres hebben en dus geen uitkering ontvangen. Er is geen goed alternatief binnen de bestaande begeleidings- en hulpverlenings-structuren. Er moet één duidelijk “loket” komen om deze groep 18+ ers verder te begeleiden. Hierdoor blijft deze groep langer en beter in beeld. Hiervoor is ketenbenadering nodig.

Ook jongeren worden door de jeugdgezondheidszorg door de 18 grens aan hun lot over gelaten.

En ook nog de uitstroom, als jongeren 18 tot 23 jaar zijn. Want als je ze daar in het vizier houdt en zorgt dat er nog hulpverlening meeloopt, kun je dat ook weer tijdig bijsturen. Als ze nog dreigen te ontsporen dat er een soort achtervang is. Als een jongere hulpverlening weigert kun je niet veel, maar je probeert wel om voor zijn 18e iets op te bouwen wat na 18 niet meteen weg hoeft te zijn. Dat er wat is wat door kan lopen. Juridisch houdt het bij ons bij 18 “bam” op. Het buddy systeem voor een jongere vind ik prima. Dat zie je ook en dat kan heel goed werken. Voor een LVB-jongere is dat wel net iets anders denk ik. Die moet dan ook het initiatief nemen om zijn buddy te bellen als dat nodig is. Of dat lukt, is maar de vraag. En ook “ik heb nu al zolang hulp gehad ik kan het zelf nu wel”. En het gaat dan ook niet om echte hulpverlening maar even een contactmoment, even de vraag hoe gaat het nu me je, alles op de rit. Even dat lijntje en als er dan wel even iets, is dan is dat signaal er. Maar als je wilt dat de jongere op zijn 18e iemand heeft waar hij op terug durft te vallen, moet je daar al eerder mee beginnen. Dan ligt er een basis. En als je 18 bent moet je ineens bij de Wmo aankloppen. Een LVB-jongeren van 18 past eigenlijk niet onder de Wmo. Er zit dan echt verschil tussen de kalenderleeftijd en de ontwikkelleeftijd. Je acteert als 8 jarige en je bent 18. Maar ze zeggen ik mag rijlessen nemen, roken, drinken....

Het plaatsen van jongeren is ook lastiger geworden, er zijn steeds minder leefgroepen voor jongeren die niet meer thuis kunnen wonen. Ik zie vooral in de groep van 18 tot 23 veel problemen ontstaan, de samenleving is ingewikkeld. Het is bijvoorbeeld heel moeilijk om formulieren in te vullen, een baantje te houden, huisvesting te krijgen. Dit is lastig voor iemand die 18 is en voor de wet volwassen is maar dit in het echt nog helemaal niet is. Ja, daar zie ik wel veel jongeren op stuk lopen.

De GGZ jeugdzorg is vooral problematisch. En daarbij vooral de 18–25 jarigen, waarvan de trend is dat ze niet voorbereid zijn om zelfstandig te wonen. Ze hebben vaak te weinig zelfstandigheid van huis uit meegekregen en krijgen ook onvoldoende steun. Je hebt ook de

iets zwakkere groep die te weinig kennis en vaardigheden hebben. Beschermd wonen heeft veel wachtlijsten, er zijn te weinig plekken en de doorstroom is niet goed, terwijl sommigen beter het huis uit kunnen.

Een ander punt is de woonsituatie voor de groep 18–25 jaar. De gemeente heeft bepaald dat je minimaal 6 jaar ingeschreven moet staan om in aanmerking te komen voor een woning. Dat moet gemakkelijker gemaakt worden. Bijvoorbeeld via een opstapwoning, zoals in Apeldoorn gebeurt. Hier zijn geen opstapwoningen, daardoor is er minder doorstroom (1/3 zou er gebruik van maken). Nu twijfelen er veel, het is een te grote stap naar beschermd wonen. De tussenvorm is belangrijk!

En het hangt ook af van de sociale omgeving van de jongere. Als ze op kamers of begeleid gaan wonen, dan komt er veel op ze af. Ze moeten ineens overal zelf voor zorgen en alles zelf betalen. Hier is vooraf wel aandacht aan besteed, maar dat komt niet binnen. Ze merken dan dat ze niet overal meer naar toe kunnen en kunnen in de financiële problemen komen. En eenzaamheid dreigt ook. In Voorst zal je dit minder zien, omdat er geen groot aantal jongeren op kamers woont, maar dit is wel een probleem. Ze hebben hier wel structuur aangeleerd, maar dat werkt bij veel van onze jongeren anders in de praktijk. Ze zijn vaak nog jong. En jongeren hebben hier soms ook wel vijf jaar gewoond en vinden het afscheid nemen al heel moeilijk. En sommigen gaan wel naar een ROC maar houden 24-uurs zorg, maar anderen gaan naar een vorm van begeleid wonen, hebben hun kamer en krijgen ambulante begeleiding. Ze zijn dan soms 16 of 17 en als ze uitvallen, komen ze nog niet bij de gemeente in beeld. Dan moet je mazzel hebben dat je een goede (gezins)voogd of ambulante begeleider hebt, die je gaat helpen. Maar het is niet gezegd dat die altijd op tijd dingen oppakken en jongeren aanmelden bij een jongerenloket of gemeente. Er is vast meer maar dit is denk ik wel een speerpunt dat ik hier noem. Een deel van de jongeren zal altijd intensieve begeleiding nodig hebben, ook omdat er een heel instabiel netwerk omheen zit. En ze overzien dingen zelf absoluut niet. Ze denken zelf dat ze met hun 18e naar huis kunnen maar dat is onmogelijk. Ze blijven begeleiding nodig hebben. Ze kunnen zich eigenlijk ook niet handhaven op een werkplek.

Wet en praktijk lopen uit de pas: De jongeren zijn de dupe!

Ik denk dat het verder belangrijk is om jeugd al goed in verbinding te laten zien met de Wmo, als het gaat over de fase 18–23 jaar. Daarin zien we bureaucratisch dat het echt afgebakend is, vanaf 18 jaar, terwijl heel veel kinderen nog met 18 jaar niet in staat zijn om zich vanuit een beperkt zelfredzaamheid een zelfstandig leven op te bouwen. En dan zou het mooi zijn als die kinderen vanuit de Wmo op gang geholpen kunnen worden en soms al zelfs met mensen die de jongeren kennen vanuit de Jeugdzorg. Het is heel erg zoeken, dat betekent dat er nu ook vanuit de gemeenten, dat afdelingen met elkaar moeten gaan overleggen, er moet gestooid worden, regels moeten losgelaten worden, dus er moet flexibiliteit komen en creativiteit om met elkaar te kunnen overleggen. Wat heeft de cliënt nodig, wat is zinvol en hoe gaan we dat doen? Op dit moment kunnen zij nog niet terugvallen op de jeugdbescherming. Het is even de vraag of wij dat zouden moeten willen, maar ik kan me wel voorstellen dat bijvoorbeeld een zorgaanbieder die lang betrokken is bij een jongere, en daarin ook iets, het een en ander heeft

kunnen bereiken, dat dat een vertrouwelijk persoon is, dat die daar wel aan verbonden blijft voor een bepaalde periode. En dat je vooral het doel hebt om ter overbrugging naar de zorg vanuit de Wmo te ondersteunen. Volgens mij komt dit nu wel in de raamovereenkomst.

Een ander punt is de harde grens van 18 jaar: de volwassenzorg. Met het bereiken van het 18de jaar vervallen voogdij- en reclasseringsmaatregelen. Jeugdzorg stopt. Maar het is niet altijd klaar ook al denkt de leerling dat hij vogelvrij is: met name de LVB-doelgroep (daar zijn er 110 van in de Beele) denkt alles te kunnen en hebben een zgn. 'verlate pubertijd'. En dat ze pas opgedroogd zijn rond het 25ste tot 27ste jaar en eigenlijk begeleidingsbehoefstig zijn tot die leeftijd. Maar dat kan dus niet vanwege de wettelijke volwassenheid met 18. Ze gaan dan weg. Zijn klaar met bemoeienissen vanuit zorg en onderwijs. Dat is te snappen. Maar de zorg blijft: hoe moet dat nu de komende jaren tot ik ben klaar voor de wereld. Pluryn houdt dan wel contact in de tussentijd. Ze zien dan vaak terugval, middelengebruik wordt weer opgepakt, financiële problemen ontstaan. Konden we ze maar langer vast houden. De wetgeving is de oorzaak van beide onderdelen. Beide ontwikkelingen zijn niet nieuw. Ze vergen al jaren aandacht. Dat doet Pluryn ook. Preventief wordt de leerlingen geleerd dat hulp vragen geen schande is en dat je het niet alleen hoeft te kunnen in de wereld. Daarnaast investeert men flink in de ketenpartners die met jongeren verder gaan na Pluryn. Het is belangrijk dat deze weten welke weg de jongere heeft afgelegd en waarom ze doen wat ze doen. Waar ligt de ontwikkelingsvraag en welke aangrijpingspunten heeft de werkgever teneinde het meest rendement/ontwikkeling uit de persoon te halen. Dat vergt veel afstemming met de bedrijven. Het heeft te maken met vertrouwen en het opbouwen van een goede relatie wat veel tijd kost. De zachte landing is geen hoofdtaak. Er is wel een vorm van nazorg. Maar dat is reactief: men kan een leerling weer terug nemen. Liever werkt men preventief zodat het niet mis gaat en nazorg moet worden geboden. Daarvoor is meer nodig dan het overdrachtsdocument. Dit vindt Peter te smal. Vanuit de visie: iedereen doet mee, liever nog inclusie doet Pluryn meer aan een zachte landing.

Een betere aansluiting voor deze jongeren is van belang en dan afgestemd op de behoefte. Regels passen onvoldoende op deze doelgroep in elk geval op een heel groot deel daarvan. Ze vallen nu te vaak tussen wal en schip. Een aanbod voor jongeren die niet meer naar school kunnen, maar ook nog niet echt bij de gemeenten in beeld zijn. Het risico om (weer) te ontsporen ligt op de loer en is best groot. Nou ja en het blijkt ook al wel uit het hele verhaal.

Ze zijn heel beperkt in hun mogelijkheden, kunnen zelf dingen niet inschatten maar vallen wel onder arbeidsmatige dagbesteding dus geen Wajong. We proberen dan arbeid met ondersteuning, maar dat is dan vaak al te hoog gegrepen. Gaat vaak ook samen met spanning in het sociaal netwerk en als dat oploopt, zijn ze niet in staat nog iets te doen. Deze gaan zich ook niet redden op kamers, die gaan verpieteren, vereenzamen en zeker in de grote gemeente raak je die kwijt. En als die uitvallen voor hun 18e, heb je er helemaal geen zich op. Valt eigenlijk nog onder de leerplicht maar die krijgen ze vaak ook niet of te laat in beeld. Gemeenten krijgen te maken met landelijke regels en dat werkt niet. De geografische ligging van een gemeente kan de behoefte bepalen. De vraag in het westen is anders dan in het noorden. Afstemming op de behoefte is een heel belangrijk ding. Dan nog moeten de

problemen goed worden geïnventariseerd. Als je werkt volgens de regels is dit minder nodig dan wanneer je je richt op het individu. Maar individu-gericht werkt denk ik beter. Anders kom je in de sfeer van opleggen en dat is niet altijd de meest effectieve aanpak.

23.4 De omslag van aanbodgericht naar vraaggericht

De zorg denkt vaak in hokjes en luistert niet

Ik zie vooral de ontwikkelingen in zorg- en hulpverlening als bijzonder problematisch. Hoewel de wil van de cliënt wet is, luisteren zorg-/hulpverleners niet naar de cliënt. En dat terwijl mensen denken dat de zorg geborgd is. Niets is minder waar. Bovendien verschuilen zorg-/hulpverleners zich achter wettelijke of andere zaken. Ik kom dit overal tegen. Ik vind de jeugdzorg arrogant. Het gaat alleen maar om macht. Alles moet in hokjes, alles moet oplossingsgericht, terwijl 90% te maken heeft met het bewustzijn van cliënten. Dat snappen we als mensen niet. Je mag er zijn. Je hebt er te zijn, precies zoals je er bent.

Wat ik zie dat het lijkt, kijk ik even naar mijn doelgroep jongeren, dat we ze niet kunnen grijpen. We vermoeden wel een heleboel. Ik weet bijvoorbeeld dat in Heeten best heel veel drugs wordt gebruikt, dat is denk ik ook een generatie ding. Ik vind dat gek als je ieder weekend cocaïne gebruikt maar dat is de generatie onder mij al vrij normaal. Dus daar zit een dingetje in. En het lijkt wel alsof we er niet meer tussen komen. Dus als je er wel wat aan wilt doen, je wilt wel in gesprek met de jongeren, dan lijkt het verder weg te gaan. Ik denk omdat de jongeren van nu veel meer projectmatig leven. Ik werk ook mee aan het sociaal café, daar merk ik dat de ouderen nog heel erg zijn van als je wilt sporten, dan ga je bij een vereniging. Maar de jongeren die doen dat niet. Die kiezen wat ze willen doen, bijvoorbeeld de Strongman run, en doen dan mee aan de trainingen daarvoor. Veel meer projectmatig, daar zit ook iets in, een generatieverschil. We kunnen ze niet grijpen omdat de oudere generatie en de jongere generatie kunnen nog niet bij elkaar komen. Tuurlijk zijn er ook hulpverleners die het wel lukt, maar dat is meer uitzondering dan regel. Hiervoor werkte ik bij een logge organisatie die al heel lang bestaat. Vanuit die organisatie gaat het niet lukken want die hebben een bepaalde denk- en werkwijze. Ik heb hiervoor bij een grote organisatie gewerkt en nu een half jaar bij een kleine club. En ik was natuurlijk altijd mezelf maar had wel de regels van de grotere organisatie achter mij. Nu heb ik een jongen die zit niet lekker in m'n vel en dan zeg ik, bel of app me maar in het weekend. En dat werkt. En dan kan ik op maandag weer lekker verder, in plaats van dat ik haar op vrijdag achterlaat. Dan begin je op maandag in de min. Bij de grotere club moet je overdragen naar een collega. Succes ermee. Ze dekken zich in, ze volgen de regels, als je kunt uitleggen dat je de regels hebt gevolgd dan is het goed. Een soort van constante risico-inventarisatie doe je daar als hulpverlener. Nu kan ik gewoon mijn gevoel volgen, wat ik denk dat goed is. Ik denk dat de nieuwe, kleine bedrijfjes die nu ontstaan, het wel lukt. Die de standaard kunnen loslaten. Dat wat iemand nodig heeft kunnen bieden. Het knellende is is dat de jongere die bij hulpverlening komt, dat de hulpverlener vanuit de denkwijze aan de slag gaat en dat ze elkaar daar dan niet in vinden. De jongere krijgt dat z'n hulpvraag niet beantwoord. De hulpverlening sluit niet aan bij de hulpvraag. Waar ik nu zit merk ik dat niet zo, want daar gaan we veel meer uit van het nu, wat heb je op dit moment

nodig. Soms heb je gewoon een vraag op dat moment en deze situatie; ik wil zelf ook niet nadenken over 50 jaar. Hoe de kleur van mijn rollator er dan uit moet zien. Jongeren leven projectmatiger, dat is de tijd, de ontwikkeling van nieuwe technologie, gaat allemaal heel snel. Als het probleem niet wordt opgelost, blijft het sluimeren. Dan krijgt de jongere opnieuw een hulpvraag, maar wie weet wordt het fundament in zijn persoonlijkheid wat instabiel, dan wordt het wel een probleem.

We moeten uit het aanbodgerichte systeem stappen

Ik denk dat de maatschappij aan het veranderen is naar iets waar iedereen zijn eigen keuzes kan maken, en daarin alles kan pakken wat hij nodig heeft. Als je bijvoorbeeld alleen al kijkt naar festivals, vroeger ging men naar Pinkpop of naar Lowlands en kon je daaruit kiezen, en nu ontstaat daar ook een heel andere beweging, dat is representatief voor hoe de maatschappij nu is. Alleen voor mensen die een hulpvraag hebben is dat [red: keuzes] er nog niet is. Een hulpvraag omdat hun IQ wat lager is of om dat ze geestelijk wat ondersteuning kunnen gebruiken.

Twintig jaar terug werkten we als organisatie aanbodgericht dat is een achterliggende oorzaak. Dit is wat we hebben en doen en bieden. Mensen willen keuzes kunnen maken en meer maatwerk en het moet bij mij als burger passen. Gemeentes zoeken dus nu ook naar passend beleid en aanbod bij haar burgers. Dit is een grote cultuurverandering en door de media is iedereen ook veel bewuster en mensen willen zelf meedenken en eigen behoefte bewust zijn en naar voren willen kunnen brengen en beantwoord zien. We moeten uit het aanbodgerichte systeem. Dat organisaties dat doen heeft te maken de financiering aan de achterkant.

Doel en resultaat is dat je verbindt en in gesprek gaat met elkaar en daar moet je de formule uithalen die je samen vorm geeft en die je bijstelt als het niet werkt. Dat is nodig als je van het aanbodgerichte af wilt en het is nodig omdat het beter werkt. Dat doe je niet met een format. Als ik zie hoe wij gefinancierd zijn, dan wordt aan de voorkant van ons vaak verwacht: We gaan een Kiescursus doe, maar de doelgroep hebben we niet gesproken! Liever zie ik dat gemeentes een aantal uren bv. verpleegkundigen inkopen zonder dat we precies weten wat we gaan doen. Kijken wat er nodig is, individueel, groepsmatig, werkgroep en ga met een paar (kern)partners er bij aan de slag.

Binnen je eigen systeem tot een eigen visie komen. De rehabilitatiegedachte uit de verslavingszorg bijvoorbeeld is dat je er mag zijn. Dat is wat anders dan een programma volgen, wat je ook wel ziet in de dagbesteding. Taakgerichte zorg is aan het verschuiven.

Zorgmijders, jonge kinderen en overlastveroorzakers zijn preventieve risicogebieden. Hoe haal je ze binnen? De vraaggerichte aanpak is prima. Er moet ook vertrouwen zijn in de maatschappij dat probleemgevallen vanuit hun sociale omgeving worden doorverwezen. En je kunt ook niet iedereen binnenhalen. Vraaggericht werken heeft ook de werkwijze omgedraaid. De overheid wil minder besteden, instellingen krijgen daardoor minder en sluiten vervolgens groepen. Er wordt meer ambulant gedaan. De behoefte aan residentieel blijft, er is een overkill aan sluitingen.

Ik zie veel problemen op het hoogste niveau, er is een kanteling gaande die van invloed is op de burger. De transitie is erg groot, mensen denken in systemen. De vraag vanuit de cliënt om te helpen met assertiviteit en jeugdzorg, Wmo en participatiewet is teveel aanbod gericht. Kijken naar het grotere geheel. Activering via praten en luisteren. Een mevrouw die depressief is, met veel problemen en schulden, heeft behoefte aan hulp. Zorginstellingen houden zichzelf in stand. Jeugdzorg is getransformeerd naar gemeentes. Momenteel worden cliënten weggetrokken doordat de pot met geld bij de gemeente is. Er zijn veel regisseurs en coördinatoren. Kinderen vallen onder regie van CJG, de gezondheidszorg is tenenkrommend, het roer moet om. Dit bedrijf moet veranderen. B&W moet in transitie, de gemeente moet meer appelleren op samenwerking. De regelkant in de gemeente Voorst is prima maar het gaat om intrinsieke behoeftes van inwoners/kinderen en statushouders. De kanteling van deze maatschappij is een groot probleem. Er is geen samenhang in deze maatschappij. Vroeg signaleren is belangrijk.

Mensen met een beperking hebben geen keuzevrijheid

Het is toch van je reinste kolder dat jij wel mag kiezen welke kleur tegels je in je keuken wil hebben en mensen met een beperking niet. Die moeten het doen met standaard wit. Terwijl hij of zij zelf graag ook wel rood wil. En jij mag dat om dat jij de vrijheid hebt. De tegel die jij wilt kost 26 euro en die witte 25. Dus dat is dan de prijs die mensen met een beperking moeten betalen. Iemand met een beperking krijgt een nieuwe aangepaste keuken dan speelt dat het wettelijk is voorgeschreven dat een tegel altijd maar een bepaald bedrag moet kosten. Wat is dat nu voor onzin, waarom mag hij /zij die al beperkt is dan niet dat tegeltje. En zo zijn er een heleboel dingetjes in onze samenleving dat mensen met een beperking op een zijspoor worden gezet. Eerst wij en dan mensen met een beperking. Maar het moet juist andersom, eerst mensen met een beperking lol, plezier en voldoening en dan wij. We zouden moeten willen bereiken dat mensen elkaar dingen gunnen en zeggen dat het mogelijk is. Want de maatschappij is er zo op gericht dat dit mag en dit moet en zal. En niet van dat mag ook om dezelfde uitgangspunten. En het zou heel goed zijn als iedereen daar over nadenkt. Laat de mensen met een beperking nou ook vrolijk kijken dan kijken wij ook vrolijk. De oorzaak hiervan is eerst het financiële verhaal. En daarnaast mensen die niet behept zijn van mensen in hun familie- of kenniskring met mensen met een beperking zien het allemaal heel anders. Die kan zich wel redden, maar dat is niet zo. Met behulp van komt hij/zij wel verder maar het kan allemaal nog zo veel gemakkelijker.

Flexibiliteit moet mogelijk zijn

Wat ik verder zie is dat voor veel mensen de dagopvang te vroeg begint. Het kunnen verschuiven van ochtend naar tussen de middag en (einde)middag zou mooi zijn. Ouderen moeten 's morgens niet zo vroeg naar de dagopvang. Zeker niet voor diegene die geen ochtendmens is of moeilijk kan opstarten. Flexibiliteit moet mogelijk zijn. Men moet meer naar de vraag van zorg kijken.

We kunnen (helaas) niet iedereen helpen

Het meest knellende vind ik dat als we als maatschappij geen oplossing kunnen bieden voor deze problemen, mensen die wegwijnen, die zichzelf niet kunnen redden. Deze cirkel moet je doorbreken. Actief aan de slag, mensen regie over eigen leven laten nemen. Als mensen niet willen of niet kunnen, is dat een bewuste keuze? Ik vind het belangrijk dat als ik een besluit neem welke niet altijd positief is voor het ander dat ik het zo kan uitleggen dat de ander dat besluit kan respecteren. Soms moet je in de hulpverlening andere keuzes maken, je wilt uiteindelijk het kind redden maar je hebt wel met de ouders te maken, terwijl je weet dat het kind tekort komt. Je hoopt dat het kind in een andere situatie wel competenties ontwikkelt die nodig zijn.

‘Grip op je dip’: aanbod voor lichte klachten (opnieuw) opzetten:

We hebben het nu heel erg voor die mantelzorgers gehad. Maar als wat veel gemeentes ook doen is specifieke afspraken maken. We hadden vroeger tot 2014 een heel breed aanbod lichte klachten; grip op je dip, kom op je voor jezelf, plezier op school voor brugpiepertjes. Dat is echt heel jammer dat is door de zorgverzekeraars bij ons weggehaald. Dat is echt zo’n mooi aanbod en bij gemeentes bieden we dat wel vaker aan ook. En sommige gemeentes maken daar ook gebruik van, van bepaalde interventies. Dat zou ook nog interessant zijn, is dat iets waar de gemeente Voorst gebruik van zou kunnen maken. Op zich bieden wij dat, moeten we wel de mensen voor hebben natuurlijk. En dan kan je denken aan lichte klachten zoals angst, somberheid en stress. En dan voor kinderen en volwassenen. Of bijvoorbeeld assertiviteit, kom op voor jezelf. Toevallig kreeg ik laatst een vraag uit Zutphen die dat graag wilde, wij geven dat niet meer dus ik ben eens gaan zoeken. En toen kwam ik bij Gendringen uit bij een particulier. Dus die mensen uit Zutphen hadden er wat voor over, die jonge vrouw gaat daar dus een cursus volgen. Haar moeder gaat met haar mee en vertoeft daar in de buurt op de avonden dat de dochter cursus volgt. Het kan toch niet zo zijn dat je daar zo ver voor van huis moet. En het is ook wel dicht bij huis maar dat is als je dan als cliënt ingeschreven bent. Maar als je wilt leren wat mondiger te worden of iets meer je staande wil leren houden dan wil je je toch niet aanmelden bij GGNet. Dat is een stap te ver. Maar dat lichte aanbod, dat zou ik zeggen dat is ook wat voor gemeentes. Die moeten ook maar bezuinigen en die moeten ook hun geld verdelen onder verschillende potjes. Maar dit is heel preventief hé. En omdat wij het aanbod niet meer hebben en het is ook bijna nergens anders, dan kan het bijna niet anders dan dat je grotere problemen krijgt. En uiteindelijk is het alleen maar duurder, ben je verder van huis. Dus echt die preventieve cursussen. En dan moeten mensen nog wel de stap maken om iets te zoeken, dat is altijd de stap, dat je er voor uit moeten komen; ik heb iemand nodig. Of iemand uit je omgeving, de ouders met een kind die naar de brugklas moet. Het gaat altijd over psychische kwetsbaarheid hé, ook bij dit soort lichte klachten gaat het over psychische kwetsbaarheid. Zoals zo’n cursus voor je zelf opkomen, ik heb wel van collega’s gehoord dat die kinderen daar helemaal van opbloeien.

En eigenlijk had dit allemaal naar de basis ggz en de POH’ers moeten gaan. Maar die POH’ers, die bieden misschien eens een cursusje ‘beter slapen’ aan, of ‘minder stress’. En eigenlijk is het hele aanbod verdampt. De gemeentes, mondjesmaat nemen ze wat af. Dat zie je bij de

gemeentes en ook bij de overheid, ze denken korte termijn en lange termijn. En op korte termijn hoef je dan nu ook minder te betalen maar op de lange termijn betaal je gewoon drie keer zo veel omdat mensen zo veel in de problemen zijn gekomen. Of in het particuliere circuit terecht komen, daar heb je ook niet allemaal van die groepscursussen en zo. En zoals 'kom op voor jezelf' moet je gewoon in een groepscursus doen.

Zelfhulpgroepen opzetten en faciliteren

Meer aandacht voor zelfhulpgroepen. Is er binnen de gemeente Voorst een zelfhulpgroep? Lastig organiseren op het platteland. Zelfhulpgroepen zijn heel erg nuttig. De kracht van zelfhulp, je helpt elkaar. Het is wel een hele klus om ze op te zetten en te laten draaien. Kost veel tijd, als groepsleider/assistent. Op vrijwillige basis, alleen een onkostenvergoeding. De gemeente moet dan een ruimte beschikbaar stellen. Voorlichting over een zelfhulpgroep laten geven door mensen die in een zelfhulpgroep zitten en niet door een beroepskracht. Ik weet niet wat de gemeente ten aanzien van verslavingszorg allemaal doet. Beroepskrachten zitten op hun troontje en dat is anders dan mensen vanuit een zelfhulpgroep. Eigenlijk zouden ze een zelfhulpgroep op handen moeten dragen. Maar krijg wel eens de indruk/het gevoel dat we meer een bedreiging voor ze zijn. Vanuit de zelfhulpgroep (intact) kan je een opleiding doen om als ervaringsdeskundige aan de slag te gaan. Ik vind dit de grootste fout vanuit Tactus dat je dit kan volgen als je nog maar een jaar droog staat. Mensen moeten minimaal 3 jaar droog zijn. Zelfhulpgroepen worden nu teveel onder tafel gehouden. Zelfhulpgroepen zijn een goedkope manier van hulpverlening.

Maar soms is het ook het niet juist aanboren van die bron. Want in Tilburg is een project voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en die liepen al jarenlang in de bijstand en toen hebben ze een project CIZ gestart en toen konden ze lotgenoten contact krijgen en groepsbesprekingen. Was volgens mij niet een bepaald doel. En die mensen hadden er allemaal geen zak zin in en geen vertrouwen in. Die gingen met elkaar in een buurthuis zitten twee of drie keer in de week dat betaald werd door CIZ. En gaandeweg kwam er een hele dynamiek op gang tussen die mensen en nu willen ze het niet meer missen. Ze hebben vrienden erbij gekregen, sommigen hebben ook werk gekregen.

Er zouden meer 'praatgroepjes' of groepen voor lotgenoten opgezet moeten worden. Mensen zouden een buddy moeten hebben om hun verhalen kwijt te kunnen en die hen bij de hand pakt, als dat nodig is. Er moet een omslagcultuur komen. Mensen moeten het vragen om hulp niet meer als een drempel ervaren, maar het vragen om hulp moet ook geen verplicht karakter hebben of krijgen. Mensen zouden ook meer samen moeten werken in het kader van preventie, bijvoorbeeld een aantal bureaus dat hun oudere, eenzame buurman bezoekt. In het kader hiervan zouden mensen ook meer om zich heen moeten kijken en zich moeten afvragen: waar kan ik helpen? Je zou mensen moeten stimuleren en vragen iets voor een ander te doen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de moeder van een Syrisch meisje. Het kindje leert snel Nederlands, maar de moeder niet. Die moeder durft zelf geen stappen te ondernemen. Zij zou op sleeptouw moeten worden genomen door andere moeders. Je moet mensen dus bijeen weten te krijgen, maar de mensen moeten dat wel willen. Wat je uiteindelijk moet bereiken is dat mensen sneller om hulp vragen en niet die drempel ervaren.

Rouwbegeleiding opzetten en faciliteren

Wat ik al heel erg lang erg mis in deze gemeente is goede kennis over rouwbegeleiding en rouwbegeleiding op zich. Als je statistisch kijkt naar wat hier voor ongelukken gebeuren op de spoorlijn in het dorp! Kinderen maken wat mee als ze bij een ongeluk op een spoorlijn betrokken zijn. Het effect wat het op kinderen heeft als ze wat meemaken wordt ontzettend onderschat. Alle kinderen hebben er mee te maken, het is een klein dorp, scholen, sportclubs allemaal hebben ze er mee te maken. Het wordt ontzettend onderschat wat je eraan zou kunnen doen. Niet alleen bij zelfdoding maar als bijvoorbeeld een kind wordt getroffen door het overlijden van een moeder, dan moet er bijvoorbeeld het volgend jaar met Moederdag aandacht voor dat kind zijn. Een leerkracht moet leren daar goed mee om te gaan. Er zijn te veel jongeren/jongvolwassenen die nog moeite hebben met een verlies in hun kinderjaren. Ik weet zeker dat hier iets mee moet worden gedaan. Weduwnaars moeten nu naar Apeldoorn of Deventer voor een rouwgroep. Zij willen hier in de gemeente Voorst blijven en willen samen rouwen met hun lotgenoten. Er zou een rouwgroep/rouw café in de gemeente Voorst moeten worden opgezet. Het meest knellende vind ik dat er effecten van “rouw” zijn die op langere termijn niet zichtbaar zijn. Er is zoveel te voorkomen. Er zijn kinderen die niet naar school kunnen, die het spoor niet over durven, moeders moeten meefietsen, een ander kind durft niet met de trein. Er is te weinig kennis over rouwverwerking. Er zijn in drie jaar drie auto-ongelukken op het spoor gebeurd in Twello. Waar moeten jongeren en jongvolwassenen terecht? Bij een huisarts? Hier moet kennis over komen. Er is een patroon van drieën. Patronen moet je doorbreken, in ieder geval een poging doen. Ik zou het mooi vinden dat er een professionele rouwgroep in de gemeente Voorst wordt opgezet. Dat de kennis van rouw bij mensen die met kinderen omgaan wordt verbeterd. Dat er een instelling komt waar iedereen informatie over rouw kan ophalen. Dat er mee wordt geholpen om het terugdringen van de nasleep van onverwerkte rouw te bevorderen. Misschien is een burn-out bij jongvolwassene wel onverwerkte rouw. Ik heb al enkele malen een gezin door gestuurd naar een van de maatschappelijk werksters van de gemeente Voorst.

Het is altijd goed dat je ze ziet. Ik weet niet of de burgerlijke gemeente iets kan doen. Als kerk en verenigingen kunnen wij misschien wel wat doen. Het is belangrijk om de dingen te benoemen en extra aandacht geven. Benoemen van dat soort dingen, hoe je dat moet doen? Ik weet ook niet of zij er behoefte aan hebben. Het is een stukje bewustwording dat niet alles van een leien dakje gaat. Je hebt de Kap in Apeldoorn die cursussen geeft. Uitvaartondernemingen hebben ook rouwgroepen. Meer het maatschappelijk middenveld om zo te zeggen. Als je in gesprek bent, niet bang zijn dit te benoemen.

Aan de voorkant moet voldoende aanbod zijn om mensen goed aan te laten sluiten in de maatschappij

Het kan iedereen overkomen dat je last krijgt van psychiatrische problemen. Hoe komt het dat 70% van de patiënten terugkomt? Dat hebben wij ons afgevraagd. Blijkt dat het vaak gaat om beperkte verstandelijke mogelijkheden, dus daar moet je dan bij aansluiten, beter bij aansluiten. Dat was vroeger minder. Vroeger was er geen focus op verstandelijk niveau. De groep mensen die beperkt is in hun verstandelijk vermogen is groter dan we denken. Aantal

mensen met psychiatrische problematiek is toegenomen en neemt nog toe. Goed kijken naar wat je vroegtijdig al kan doen en kijken naar wat diegene aankan, wat past. In ons algemene aanbod moeten we er veel meer rekening mee houden dat niet iedereen in staat is een formulier te lezen, een brief te schrijven, dat hebben we te weinig gedaan. Neem ook vluchtelingen. Na 1 jaar inburgering worden mensen losgelaten, valt de zorg weg en dan lopen veel mensen vast, ze krijgen schulden, etc. De kunst is om dan aan de voorkant voldoende aanbod te krijgen om mensen snel en goed aan te laten sluiten bij de maatschappij. Nog een voorbeeld: mensen met een verstandelijke handicap. Jan zit 's avonds alleen, dat soort mensen zit 's avonds alleen, terwijl ze overdag nog wel gezien worden. Dat neemt toe, maatschappelijke verbinding wordt minder vanzelfsprekend.

Ik vind het een goede ontwikkeling, dat er steeds meer zorgboerderijen komen. Ik bedoel met name zorgboerderijen die ook professionele zorg bieden aan cliënten. De cliënt mag niet uit het oog worden verloren. De kwalitatief goede zorg voor de cliënt staat voorop. Ook al wordt vanuit de gemeente een meer bedrijfsmatige bedrijfsvoering vereist.

Vertrouwen is belangrijk bij vraaggericht werken

Een andere zorg is het behoud van goede medewerkers. Vooral bij residentieel (leefgroepen) zie je een enorm verloop. Bij de pleegzorg idem dito. Het is mooi werk, maar ook zwaar werk. Een betere zorg voor de medewerkers leidt tot goede zorg en continuïteit. Het verloop heeft ook veel invloed op het vertrouwen van de cliënt op het totaalplaatje van de hulpverlening. Ze moeten bij wisselingen in de hulpverlening het verhaal weer opnieuw doen. Vaak is de hulp ook gekoppeld aan bepaalde mensen, een bepaald gezicht, er is een klik. Vertrouwen is belangrijk, zeker bij vraaggericht werken!

Hoofdstuk 24: Toename van bureaucratie

24.1 Angst leidt tot bureaucratie

Risico mijden om claims te voorkomen

Ook zie je de laatste jaren een aantal incidenten zoals de brand in Volendam en het monstertruck ongeluk waarbij de ambtenaren die de vergunningen verleend hebben aansprakelijk worden gesteld voor wat er mis ging. Dus je ziet dan ambtenaren steeds banger worden en dat alles wettelijk moet worden dichtgetimmerd. Vaak maken juristen binnen de gemeente de overwegingen niet de ambtenaren. Omdat de burger weer vertrouwen moet krijgen in de overheid. Mensen zijn zo afgestompt door alle regeltjes en het altijd maar “nee”. Nederland zit in een collectieve depressie. De overheid is daar verantwoordelijk voor. Ik vind dit omdat alle initiatieven vastlopen op regeltjes. Voorbeeld; de ronde van Terwolde (wandel-rolstoel-hardloop evenement) is een evenement met een goed doel (opbrengst gaat naar Oeganda). De opbrengst gaat naar goede doelen en het heeft het doel het dorp bij elkaar te brengen. We hebben overal vergunningen voor nodig. Het is een heel gedoe/gevecht om iets moois voor elkaar te krijgen.

De ene wet verplicht je informatie te delen, de andere wet stelt je persoonlijk aansprakelijk omdat je informatie gedeeld hebt. Als in een wijkteam een medewerker iets teveel verteld heeft, moet ik een melding doen binnen 48uur geloof ik, van een datalek anders ben ik financieel aansprakelijk. Dat is ook een vorm van verkokering. De centrale overheid krijgt haar eigen wetgeving, van wat ze vanuit Brussel moet en vanuit die transitie wil, ook niet op een rij. Dat is op dit moment voortplanten als konijnen, de versnippering gaat door. Dus daar moet wel een oplossing voor komen.

En dat is ook zo met de hele wet- en regelgeving rondom de kinderopvang, gelukkig wordt dat nu weer een beetje teruggedraaid, maar je ziet dat kinderen overal tegen moeten worden beschermd. Elk randje waar ze zich pijn aan kunnen doen, elke deuropening, nergens mag een splintertje uitsteken. Elk risico moet vermeden worden maar dan leer je ook niets. Dan is alles beschermd, je kunt overal af springen en je doet je nooit pijn bij wijze van spreken. Ik denk dat het goed is dat ze weer gewoon lekker in bomen kunnen klimmen. En dan vallen ze er een keer uit...natuurlijk moet je de risico's inzien maar het is niet erg als een kind een schaafwond oploopt en een blauwe plek ofzo. Daar worden ze groot van en dan ontdekken ze ook: oe dat is niet zo verstandig, de volgende keer maar niet meer doen. Mijn ouders zeiden een tijd terug nog dat toen ik klein was er van die buitenspeeldagen waren. Op een groot grasveld werd, ik weet niet hoeveel hout gebracht en dan was er een grote bak met spijkers en hamers en dan ging je hutten bouwen. Dat soort dingen mag gewoon allemaal niet meer want dat is te gevaarlijk. Ik denk dat dit wel jammer is, dat dit zo loopt.

En ik denk dat dit komt door de verkeerde goeigheid, dat ten eerste. Maar ook alle risico's. Ik denk voor een kinderopvang, als er hier iets gebeurt en ouders kunnen aantonen dat de fout bij ons ligt, dan krijg je hele nare gevolgen. Je wilt de risico's zo klein mogelijk houden.

Het stukje aansprakelijkheid waar je bang voor bent ook wel meespeelt. En het kind dat bijvoorbeeld al kan lezen, kan nog helemaal niet samen spelen en wil alles zelf houden en niet delen of weet niet hoe het contact moet maken. Zo zijn er bij alle kinderen wel dingen om te ontwikkelen. Maar het stukje omgaan met de risico's en de aansprakelijkheid dat is voor organisaties zeker belangrijk om te voorkomen dat je problemen krijgt. Maar ook wel, als je kan voorkomen dat je kind zich bezeert dat wil je dat ook wel, dus als ouders een hoekje op de punt van de tafel plakken. Is dat goed of niet goed?

Een voorbeeld is met ons zwembad. We zijn een bedrijf dat geld moet verdienen. Zo niet dan gaan we failliet. Nu krijgen we de opdracht om ons zwembad te controleren op roestvrijstaal. Naar aanleiding van het incident dat er in een zwembad een geluidsbox naar beneden is gevallen met helaas dodelijke afloop. Verschrikkelijk. Maar ik heb geen roestvrijstaal in mijn zwembad. Nu moet ik dat met een onderzoeksrapport aantonen, wat voor mij betekent een deskundige inschakelen enz. Dat kost geld en dat is voor ondernemers die in deze tijd al moeite hebben hun hoofd boven water te houden heel moeilijk. Zou fijn zijn als gekeken wordt naar de gevolgen in de praktijk, niet vanachter het bureau bedacht. Voor de gevolgen van regels, daar moet meer aandacht voor zijn.

Als gastouder ben ik zeer gespitst op de veiligheid van kinderen in en om het huis. Kinderen moeten immers altijd veilig kunnen spelen. Dan moet je denken aan bijvoorbeeld traphekjes en veilige bedjes. Als gastouder krijg je te maken met een keuring van je huis door de GGD. Dat is allemaal goed geregeld. Ze kunnen zelfs onaangekondigd op bezoek komen om de controlerende taak uit te oefenen.

Over het algemeen ben ik daar dus zeer tevreden over. Toch is er een punt dat ik graag onder de aandacht wil brengen in het kader van dit preventie-onderzoek. De GGD let namelijk wel op de aanwezigheid van voldoende brandmelders in de woning, maar stelt geen eisen met betrekking tot de beschikbaarheid van blusapparatuur, branddekens en het gebruik van brandwerende materialen. Ik vind dat een tekortkoming.

Het problematische aspect van dit probleem is uiteraard dat kinderen kunnen worden blootgesteld aan gevaar. Daarnaast wordt het nu overgelaten aan de verantwoordelijkheid van het individu en dat lijkt me niet altijd even juist.

Ik denk dat hier minder aandacht voor is, omdat de gastouders werken in huiselijke kring, in kleine groepen (maximaal vijf kinderen) en dat de schaal te klein wordt geacht voor deze maatregelen. Ik ben het daar niet mee eens, omdat elk kind er één is.

Een goede en simpele oplossing van dit probleem is om een aanpassing te laten plaatsvinden op de lijst van voorwaarden, waaraan de huizen van gastouders moeten voldoen. Ik denk dat de gemeente dergelijke aanpassingen eenvoudig kan bewerkstelligen bij de GGD.

Het doel is duidelijk: de veiligheid van kinderen moet zo optimaal mogelijk worden gewaarborgd. En ook onze eigen veiligheid, natuurlijk.

Er moet verantwoording afgelegd worden

De oorzaken dat het allemaal op formulieren moet heeft te maken met vertrouwen. En dat het allemaal ergens beschreven moet zijn. Of terug te vinden is. En dat er verantwoording over afgelegd moet worden. En dat vind ik wel groeien. Ik zie dat soms met kleine dingetjes, als er iets misgaat op een klein vlak dan wordt daar meteen een regel voor gemaakt. Terwijl ik denk, laat het los. Vroeger viel een kind ook een tand door de lip en nu moeten er ineens allerlei rubberen tegels onder.

Protocollen reguleren geen gedrag

Ze maken overal een protocol voor. Maar een protocol reguleert gedrag niet. Het is een illusie om dat te denken. Maar je wilt niet weten hoeveel protocollen ik moet schrijven. Verplicht, daar word ik op getoetst. Terwijl ik denk, het gaat over heel iets anders. Hoe we met elkaar omgaan, tolerantie, verbinden. Je moet je indekken. Natuurlijk als je een persprotocol schrijft, ga je erover nadenken, maar dan wil nog niet zeggen dat het pesten dan ook minder wordt. Daar zijn we goed in, schrijven van beleidsstukken en protocollen. Als er wel wat gebeurt, kun je zeggen dat je het op orde had. Angst en indekken. Maar het gaat er om dat je je hoofd en hart gebruikt, en daarnaar handelt.

Het gevolg van deze grensvervaging is bureaucratisering, dat organisaties zich helemaal inbouwen zodat ze juridisch gedekt zijn tegen claims. Daardoor minder aandacht voor het van mens tot mens tegen elkaar zeggen wat je vindt en tot een oplossing komen. Maar meer aandacht voor regels, wat fout gaat, op procedures en klachtenregelingen. Dat leidt tot een heel gespannen sfeer, waarin alles volgens het boekje moet gaan.

Durf te kijken naar hoe het wel zou kunnen, wat kan wel als mensen met een hulpvraag komen. Vanuit angst is alles dicht getimmerd, schieten we in protocollen, beheersmatig. Laat de hulpvraag niet over alle schijven gaan. Werk samen met bijvoorbeeld jeugdzorg, één aanspreekpunt.

En als je het niet vastlegt word je op de vingers getikt. Als je een ongelukje in de gymzaal hebt dan zijn daar allemaal protocollen, want er zal eens een ouder je aanklagen. Het is jammer dat alles geformaliseerd is.

Spelen is een risico geworden

Het grappige is, achter de school hebben we een hele grote haag staan en kinderen vinden het super om zich daarin te verstoppen of in te klimmen. Het is een vrij dichte haag en elke keer zitten wij met gemengde gevoelens daarnaar te kijken. Dat we denken: hoe leuk is dit! Maar ja, wat als er eentje vast komt te zitten met de capuchon of wat als hij er niet meer uit komt. Je zit zo op twee benen... dus ja, toch maar in de gaten houden en toch maar af en toe door de vingers zien. Laatst zat er een kind hoog in de struiken en die durfde er niet meer uit. En dat is niet erg, wat die halen we er gewoon weer uit, maar wat als je het niet ziet of een kind komt met zijn capuchon ergens achter te hangen, dan kunnen er ook dingen gebeuren die je niet wilt. En dan is het constant risico's afwegen.

Er zijn veel kansen. Bijvoorbeeld mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, hoe mooi zou dat zijn, die kunnen bij mij in school van alles doen. Telefoon aannemen, koffiezetten, enzovoorts. Maar vervolgens heb ik last van regelgeving vanuit Den Haag, want ik mag iemand niet aannemen, want dan moet die dat of dat doen. En als die één keer mijn kinderen aanraakt, dan heb ik een ouder op de stoep staan en juridisch gedoe. Dat ligt heel gevoelig nu. Wat mensen weerhoudt zijn de kaders en regels die eromheen gezet worden. Terwijl de basisgedachte is, ik ga jou helpen in je kracht zetten. Dat is een heel mooie ambitie om mensen volwaardig te laten leven in de maatschappij. Angst, moe worden van regels in de maatschappij, dat zit daarachter.

24.2 Bureaucratie gaat ten koste van zorg en onderwijs

Er zijn te veel regels en procedures

Daarnaast zie ik, vooral vanuit mijn werk, dat vasthouden aan regels en bureaucratie nog steeds een knelpunt is, buiten Bussloo. Bureaucratie leidt tot verspilling van noodzakelijke middelen in de zorg. De angst voor fouten en zelfs incidenten leidt tot het uitbannen van problemen maar leidt tot een overkill aan regels en procedures ter voorkomen (nooit meer optredende) excessen.

In dat bureaucratische gaat veel tijd zitten, dat is zonde. Als alles wat losser zou zijn, kom je eerder tot oplossingen en samenwerking. Andersom geldt dat ook, als iemand een klacht heeft start de procedure in plaats van dat er oog is voor wat iemand nodig heeft.

Wat ik vooral nu als knellend ervaar is de bureaucratie en hoeveel uren heb ik nog voor hoeveel werk/ mogelijkheden. Dat financiën leidend worden. Geleerd om niet in hokjes te denken– geleerd om meer samen te werken– en in te zetten wat nodig is/ was.

Vanuit mijn vak probeer ik in bepaalde gevallen daadwerkelijk mee te gaan naar “het loketje”. Ik heb het dan over problematische gevallen bij bijvoorbeeld schuldhulpverlening of bankzaken of een contact met de gemeente. Wat mij dan opvalt, is de slechte wijze van communiceren van de andere kant en de onwil om verder te denken dan de regeltjes. Dat is ook veiliger, makkelijker en kost minder tijd en geld dan het leveren van maatwerk en het tonen van begrip ten aanzien van een bepaalde situatie.

Een oorzaak van de tijd tussen signaal en zorg is een stukje bureaucratie. Het is wel uit te leggen, ik snap het ook helemaal. Ik denk dat er te veel vakjes staan, maar dat is inderdaad ook niet door de gemeente geregeld, maar helaas door de overheid bepaald. Iedereen beheert een stukje pot, een stukje financiën, iedereen heeft daar weer bepaalde regels en een protocol voor. Die moeten eerst weer natuurlijk allemaal af zijn gegaan om daadwerkelijk een stukje indicatie af te geven. Ik denk, hoe meer potjes je hebt, hoe langer het proces duurt. Het is allemaal logisch verklaarbaar, maar uiteindelijk is de cliënt daar de dupe van.

Het behalen van gezonde, gelukkige mensen in een omgeving met minder regels en waar mensen elkaar kunnen vertrouwen is mijn ultieme doel.

Bureaucratie gaat ten koste van de begeleiding

Je bent soms ook veel meer tijd kwijt aan administratie dingen die je ook in begeleiding kan stoppen. Er worden ook meer eisen gesteld ook bij de gemeente. Maar ik moet daardoor ook veel meer achter dingen aan zitten. Ik moet bijvoorbeeld meer een onderbouwing schrijven dat zijn ook momenten die ik in de begeleiding had kunnen stoppen.

De verantwoording, ze moeten weten waar wij mee bezig zijn. Ze kunnen niet alles zomaar toekennen of toezeggen. En er moet veel vanuit de wet verantwoord worden. En het is ook gewoon een ontwikkelingsproces van hoe gaan we daar mee om en dat is nog niet helemaal verfijnd. Waardoor het soms een beetje meer tijd in gaat zitten naar wat er nog echt nodig is en ook echt moet. Het kan denk ik wel anders. Dat is eerst een stuk duidelijkheid die er moet komen. Ik merk dat het soms per persoon verschilt wat er dan nodig is voor bijvoorbeeld een zorgaanvraag. De een vindt het wel goed als er iets mondeling gebeurt en de ander wil het toch wel echt op papier. Bij wijze van een protocol of handleiding van wat doe je bij een aanvraag dat dat gewoon altijd duidelijk is. Dan weet ik het en vanuit de gemeente ook. Wat zij dan moeten vragen aan ons. En ik merk ook dat ik veel hoor, dat moet ik even overleggen, kom ik later op terug, dat weet ik niet dat ga ik uitzoeken. En dat zijn ook dingen die tijd kosten. En dan moet je er weer achteraan want door de tijdsdruk vergeten ze ook weleens dingen.

Om iedereen zo goed mogelijk zorg te kunnen verlenen. Dat zowel wij weten waar we aan toe zijn, de gemeente weet waar we aan toe zijn maar ook de cliënten weten waar ze aan toe zijn. En dat het ook op een professionele manier gebeurt. Want we doen het uiteindelijk allemaal voor de samenleving. Voor iedereen om ons heen.

Ook, ze komen in een maatschappij waar alcohol en drugs veel vrijer verkrijgbaar zijn en veel makkelijker te krijgen zijn. Wat gebeurt er als je problemen hebt, wat kán er gebeuren? Niet voor iedereen maar heel veel Eritrese jongeren zijn hier alleen gekomen, willen dan gezinshereniging aanvragen, er moeten dan papieren ingevuld worden. Eritrea is een vreselijk land en ook die papierenrompslomp komt 9 van de 10 keer niet rond dus dan zitten ze ook in de stress. Ze hebben een vlucht van 3 jaar, waarin ze vreselijk dingen hebben meegemaakt. Vaak ook seksueel misbruik...dus ja...hoe groot is dan de stap als je dan zelfstandig woont en geen ouderlijk gezag meer hebt of erkend om daar in zulke dingen te belanden.

Door bureaucratie kunnen de mensen de weg naar hulp niet vinden

Wat ik daarin problematisch vind ik dat het voor de werkvloer en voor de cliënten heel erg zoeken is en daardoor in de afstemming van het inzetten van de juiste zorg, dat dit wel bureaucratisch is. En bureaucratie wordt door ouders vaak beleefd als gedoe, op lang wachten op de juiste zorg die dan nodig is. Het jeugdzorgstelsel, maar ook de Wmo, al met al een systeem is wat heel ingewikkeld opgebouwd is en gebouwd is, ingericht is, waardoor het voor de cliënt soms onoverzichtelijk is van waar moet ik nou terecht, welke hulpverlener gaat mij helpen. Hoe zorgen we ervoor dat ik altijd het juiste aanspreekpunt heb binnen de gemeente, maar ook binnen organisaties en ook zodra ik er zorg in zet.

Ook zie ik een ontwikkeling op het gebied van veiligheid. Mensen hebben onvoldoende het gevoel dat er politie is, dat die zichtbaar is, met name ouderen. Dat er te veel bureaucratie is

bij de politie. Hierdoor gaan mensen eigenlijk al vaak niet meer naar de politie omdat ze al niet meer verwachten dat die iets gaan doen, ze hebben ook teveel administratieve werkzaamheden. Dit is gelijk een oorzaak, want er is een doorgeschoten wetgeving waaraan de politie moet voldoen, ze zijn teveel gebonden. Er is ook te weinig politie. Een ambitie moet zijn het zichtbaar zijn van politie, het geven van voorlichting over (sociale) veiligheid. Daarnaast wordt nog genoemd een duidelijk e-bikebeleid (ouderen op fietsen die veel te hard gaan...). De gemeente vergrijst, dus het probleem van het onveiliger voelen door ouderen neemt toe.

Bureaucratie kost tijd en geld

De reden dat er geen leerlingen meer van het basisonderwijs naar het zwembad gaan zijn de kosten, de kosten. Tijd en kosten en de druk van het onderwijs. Het onderwijs drukt enorm veel meer op het aantal uren, trainen, cijfers, beoordelen. En alle wetgeving die ze hebben. En ze hebben het gewoon ook heel druk maar ze worden ook druk gemaakt door de bureaucratie. En die ze je alleen maar toenemen. En het onderwijs klaagt zich helemaal te barsten over de bureaucratie die er boven zit. Als zwembad hebben wij daar ook wel mee te maken maar gelukkig kunnen wij dat als stichtingsvorm nu heel snel naast ons neerleggen. Die stichtingsvorm is wel ideaal en daardoor hebben we nu meer vrij spel. En kunnen we meer als ondernemer spelen. En beter ook inspelen op situaties. Ja, en die situatie bevalt ons nu, dat is gewoon heel fijn. Dan kan je ook heel breed het gaan uitzetten.

De bureaucratie! Je moet de jongeren veel te lang aan het lijntje houden voordat je hulp kunt leveren. Deze doelgroep is met name de groep die veel overlast kan veroorzaken en het is slecht dat je zo lang moet wachten voordat je kunt beginnen. Jongeren moeten noodgedwongen aan het lijntje gehouden worden. Als jongerenwerk staan we soms met de rug tegen de muur of lopen we tegen muren op. De bureaucratie is niet echt een ontwikkeling maar is al jaren een probleem.

We moeten bereiken dat de lijnen kort zijn. Dat er snel een gesprek is en we snel kunnen handelen. Als jongerenwerk hebben we subsidie maar we hebben nauwelijks middelen om maatwerk te leveren bij bijvoorbeeld moeilijkere gevallen. Nu betalen we bv individuele begeleiding uit subsidiebudget of moeten doorverwijzen naar de hulpverlening die vervolgens geen goede klik heeft waardoor jongeren wegblijven en niet de hulp krijgen die ze moeten hebben. Je kunt als jongerenwerk niet alles zichtbaar maken en verantwoorden aan opdrachtgever. Soms zit het in kleine dingen of houding, Van belang is dat je binnen kunt komen bij de zware gevallen. Dat zijn zorgmijders en willen geen hulpverlening.

En rondpompen van mensen daar moet je mee ophouden. Dat is niet zo bij deze gemeente maar bij andere gemeenten, jongeren die moeten zich dan eerst melden bij het jongerenloket. Waarom kunnen mensen zich niet gewoon melden? De mensen zijn nog nooit zoveel heen en weer gestuurd als sinds de CWI. Daar moeten ze naar het centrum van werk & inkomen daar moeten ze zich inschrijven, gelukkig digitaal. Vervolgens moeten ze zich melden bij de gemeente en dan weer naar het UWV. Mensen moeten heen en weer en worden rondgepompt. Het zou veel handiger zijn als je gewoon op een plek een uitkering kan aanvragen. Of dat nou bijstand, WW of wat dan ook is.

Dat is puur op de gemeente Voorst gericht. Problematisch is gewoon 2 gemeentes, punt. Dat is voor ons heel problematisch, dat is brandweer-technisch problematisch, dat is voor het dorp problematisch. Op alle fronten brengt dat een probleem met zich mee. Ik zit dan ook in de organisatie van fietstoertochten en alles, het is gewoon niet leuk meer als je in Klarenbeek wat wilt organiseren. Je moet én een vergunning in de gemeente Apeldoorn en een vergunning bij de gemeente Voorst aanvragen en nog eens een vergunning van de provincie als je wat op de weg wilt doen. Sinterklaasintocht kost gewoon 3 vergunningen. Dat is niet leuk meer, maar dat heeft meer met het probleem van het dorp te maken omdat die uit 2 gemeentes bestaat.

Wat ik zie is te strakke regelgeving mensen vinden dat niet altijd prettig. Als we alles preventief behandelen blijft het dan wel overzichtelijk. Er wordt direct op een probleem ingesprongen, maar wordt het gehele probleem dan wel overzien. Er wordt gehandeld op een klein stukje van het probleem. Misschien worden er dan niet altijd de juiste keuzes gemaakt.

Dat is ook wat ik bedoel met het buitenspelen. Wij willen geen kinderen pushen om voor de inspectie mooie resultaten te laten zien, maar wij willen een kind in hun recht laten staan en laten schitteren zoals ze zijn. En daar oog voor hebben en op in spelen en hoe kunnen we je nog beter jezelf laten zijn.

Karin Hegeman is goed bezig: organisaties bij elkaar en ondersteunen, directeuren zijn te hiërarchisch en snappen het niet. De cultuur is te volgzaam, onderwijs in de knel, vooral buitenkant, enorme roofofbouw op leerkrachten, die pikken alles en werken veel te veel over voor de protocollen. Ze willen lesgeven.

Multiculturele samenleving, is zoveel complexer geworden, veel meer protocollen.

De kinderopvang heeft een zorgcoördinator aangenomen, die moet het personeel ontzorgen. Grote schoolbesturen hebben te weinig ondersteuning in huis, ondanks schaalgrootte, veel beter op niveau van bestuur organiseren.

Je bent te veel bezig met het praten of schrijven over en het vastleggen van, in plaats van dat je bezig bent met wat ertoe doet. Ik las van de week over de aangifte bij de politie. Dat bedoel ik. Laat maar, het is zo bureaucratisch, duurt allemaal zo lang, levert het mij wat op.

Bezuinigingen. Er zitten te veel managementlagen aan de top en dat kost enorm veel geld. Een andere oorzaak is het gecertificeerd zijn dat voor veel bedrijven en instellingen geldt. Om gecertificeerd te worden moet je veel investeren. Veel protocollen en extra handelingen in verslaglegging etc. Dit gaat allemaal ten koste van het eigenlijke werk.

De toegang moet breder worden. Dus we hadden gehoopt met die Wmo nota dat we de toegang hadden kunnen verbreden. Zodat rolstoel en rollators er gewoon in kunnen. Maar dat moet je aanpakken en aanpassen. En dat was een mooi moment om dat nu te vernieuwen. En dat lukt nu niet omdat we een huurder zijn van het complex. Wat ik nu doe is even met een paar planken de balie aanpassen, van kijk ziet er leuk uit. Maar het is niet de oplossing. Maar het is in ieder geval laten zien dat we wat doen. Want ik moet mij als ondernemer gaan gedragen maar budgettair heb ik niet die middelen om het in een keer goed te doen. Want dan

moeten er gewoon tonnen op tafel komen. Maar dat zijn misschien wel verbeterpunten die wij kunnen gaan aandragen als het verbeteren van de natte accommodatie.

Uit ervaring weten we dat horeca/evenementen vergunningen de laatste jaren strak worden geregistreerd door de gemeente. Frietkramen worden op een vast tijdstip gesloten waardoor er wrijving ontstaat bij de bezoekers. Ook het schenken met glas is verboden, ik begrijp dit wel maar vermoed dat er op andere plekken wel met glas wordt geschonken. Doordat er elders, zowel binnen of buiten de gemeente wat gebeurt op gebied van veiligheid e.d. wordt regelgeving aangepast en vaak verscherpt. Vaak zie je dat wat kleinere verenigingen steeds kwetsbaarder worden met het organiseren van evenementen. De grotere verenigingen hebben meer body en vaak meer achterban. Daarnaast komt het ook vaak voor dat bij gemotoriseerde evenementen de regelgeving steeds stringenter wordt. Dan heb ik het over zowel de veiligheid als milieuvoorschriften. Begrijpelijk als organisator maar wel zeker ook lastig.

Maar die 20.000 mensen, academici en post academici die allemaal door geleerd hebben voor economie, rechten, bestuurskunde, politicologie, sociologie willen de zorgverleners en bestuurders vertellen hoe het moet. Vervolgens willen ze ook waarnemen hoe het gegaan is, dat het verantwoord wordt. En zij verantwoorden het dan weer aan accountants en wethouders. En die willen het ook inzien. Dat mechaniek kost tien miljard, dat kost tien miljard. Wij willen 20000 mensen die rechten, economie, bestuurskunde gestudeerd hebben, die willen we laten beoordelen hoe er gebouwd, wat er gebouwd wordt, of er goed gebouwd wordt en of het leuk wonen is in de gebouwen die we maken. Als we dat zouden doen en die zouden dat vervolgens moeten verantwoorden aan accountants en wethouders dan mag jij raden wat dat doet met de bouwkosten. En wij zeggen nu, die regenpijp en die daken dat kunnen we eigenlijk niet betalen. Weet je wat dat dak kost? Moeten we dat nou wel doen. Centrale verwarming in huis, weet je wat dat kost? Moeten wij dat nou wel financieren? Kan het niet een beetje minder? Zo praten wij over de zorg. Taaislijmziekte pillen van 100.000 euro staan ter discussie, maar dat jouw gemeente straks een veelvoud aan administratie gaat voeren om jouw gemeenteraad inzicht te geven in wat ik doe en ten koste van mijn effectiviteit dat vinden we minder belangrijk. Dat is vervreemdend. Ik snap het overigens wel, want iedere financiële manager zegt wil je er grip op krijgen, wil je ooit erop kunnen sturen, dan is het nodig. Mijn boodschap is dan: wil je er grip op krijgen en waarom eigenlijk? Want het kost wel heel veel geld. En als je daardoor iemand geen kankermedicijnen of taaislijmziekte medicijnen, als je de grip erop krijgen belangrijker vindt, zeg het maar.

Dat betekent dat in de praktijk, wij deden heel veel gesprekken in 3, 4 of 5 keer. Dat weet je van tevoren niet. Als ik nu een behandelaar dwing om dat van tevoren te vertellen, wat zegt hij dan? 10 gesprekken, het kan meevallen, maar ga maar uit van 10 gesprekken. Je krijgt een verdubbeling van de kosten. Vervolgens willen we er wel inzicht hebben, dus behandelaar wil jij a.u.b. goed documenteren en registreren. Dat kost tijd, gaan de kosten nog eens 10% omhoog. By the way, behandelaars doen dat niet goed en mijn declaratie is er wel van afhankelijk. Dus wat doe ik, ik ga die behandelaar controleren. Ik herstel de fouten, corrigeren. Vervolgens gaan we factureren. Vervolgens diegene die dat krijgt, gaat dat controleren, die stuit op foutjes, die gaat dat corrigeren. Vervolgens gaat het naar de accountant. Accountants

zijn daarvoor aansprakelijk, dus wat gaat die accountant doen, die accountants gaan ingrijpender controleren. Maar kan die accountant ervan uit gaan dat alle partners dat goed doen. Dus die stelt een intern audit cyclus op. Dus dan zijn de interne controles geweest, maar dan moet voordat je de jaarrekening wordt opgesteld eerst naar de interne auditing commissie. Dat geldt overigens ook voor mijn accountant. Maar weet de minister nou dat het goed gecontroleerd is. Nee. Dus de NZA gaat de accountant controleren of dat die dat wel goed gedaan heeft. Dat gesprek van 5 sessies a raison van 1000 euro is inmiddels 3000 euro geworden. En die 3000 euro gaan we inzetten om te zorgen dat die 10 gesprekken worden teruggebracht tot 8 gesprekken. En degene die dat voor elkaar heeft gekregen die wordt op het schild gehesen door ons allen, want die heeft de groei in zorgkosten weten terug te brengen. Mevrouw Schippers, briljant! De kosten zijn gigantisch gestegen, de infrastructuur is gigantisch gestegen, degene die het voor elkaar heeft gekregen die krijgt van iedereen applaus. Maar dat van die vijf gesprekken, dat snapt niemand. Je hebt het me een paar keer horen zeggen, ik wil daar geen belasting voor betalen, aan dit soort flauwekul, het geldt niet alleen voor de zorg, het geldt voor het onderwijs, voor alles.

Een voorbeeld is met ons zwembad. We zijn een bedrijf dat geld moet verdienen. Zo niet dan gaan we failliet. Nu krijgen we de opdracht om ons zwembad te controleren op roestvrijstaal. Naar aanleiding van het incident dat er in een zwembad een geluidsbox naar beneden is gevallen met helaas dodelijke afloop. Verschrikkelijk. Maar ik heb geen roestvrijstaal in mijn zwembad. Nu moet ik dat met een onderzoeksrapport aantonen, wat voor mij betekent een deskundige inschakelen enz. Dat kost geld en dat is voor ondernemers die in deze tijd al moeite hebben hun hoofd boven water te houden heel moeilijk. Zou fijn zijn als gekeken wordt naar de gevolgen in de praktijk, niet vanachter het bureau bedacht. Voor de gevolgen van regels, daar moet meer aandacht voor zijn.

Bureaucratie maakt alles ingewikkelder

Het aanstellen van een zorgcoördinator is een goede zaak. Wel is er zorg over de continuïteit van dit project. Blijft de subsidie komen wanneer het financieel krappere wordt? Daarnaast ervaren wij de verantwoording als een bureaucratische last. Waarom zoveel controleren en verantwoorden. Heb vertrouwen dat de middelen goed worden ingezet.

Ik denk dat heel veel dingen nodeloos ingewikkeld worden, door artikeljes, uitzonderingen, wetgeving, regels. Er komt telkens iets bij. Er gaat nooit iets af. Dat werkt echt zo. Het is daardoor lastig om een makkelijk, eenduidig traject neer te zetten. Dat merk ik bij de inspectie ook, dat heb ik zien groeien in de afgelopen 30 jaar. Het is veel meer werk en veel ingewikkelder geworden. Ik ben druk met dat soort dingen in plaats van dat ik schoolleiding ben. Heel veel van mijn tijd gaat ook naar het ingewikkelde proces van dat informatie van de school bekend moet zijn en met heel veel instanties uitgewisseld moet worden. Met als doel? Mensen komen uiteindelijk toch naar ons toe als ze iets willen weten over de school. Je ziet dit overal. Er is zoveel informatie, wat moet ik er mee, hoe vind ik de juiste informatie?

Als je mensen langer thuis willen laten wonen loop je tegen regelgeving die haaks tegenover elkaar staat. Of bijvoorbeeld een van die regels is iemand die blijft thuis wonen en heeft heel

veel zorg nodig, en die valt eigenlijk formeel onder de Wet Langdurige Zorg, dan krijgt hij vandaaruit minder hulp dan als hij onder de wet Wmo zou vallen. Dus zo kom je op regeltjes uit, dus dat vraagt nogal wat van je creativiteit. De wetgever moet zijn mentaliteit veranderen. Ze moeten anders kijken naar dingen.

We moeten het simpeler maken, maar het nadeel van het simpeler maken is dat het ook wel weer oneerlijker wordt. Ja, dat denk ik. Simpler zou makkelijker zijn. Maar wie dat dan moet uitvoeren. De regels zijn dan grover. Je krijgt dan meer uitzonderingen maar dat denk ik. Een verfijnder systeem is vaak eerlijker maar daardoor ook ingewikkelder. Het basisinkomen zou ik een goede oplossing vinden in het simpeler maken van het systeem.

We moeten het simpeler maken, maar het nadeel van het simpeler maken is dat het ook wel weer oneerlijker wordt. Ja, dat denk ik. Simpler zou makkelijker zijn. Maar wie dat dan moet uitvoeren. De regels zijn dan grover. Je krijgt dan meer uitzonderingen maar dat denk ik. Een verfijnder systeem is vaak eerlijker maar daardoor ook ingewikkelder. Het basisinkomen zou ik een goede oplossing vinden in het simpeler maken van het systeem.

Ik ben niet voor zelfsturende teams. Behoudt de expertise en laat mensen hun specialistische werk doen. Het ligt ook aan het beleid bij de Jeugdbescherming zelf. Bij de opvatting van 1 gezin, 1 plan, 1 medewerker heb je een generalist nodig om vanaf het begin tot het einde te doen. Zowel drang, dwang als reclassering. Vooral dat laatste is een apart vak. Laat deskundige mensen flexibel zijn, ze moeten niet geremd worden door regeltjes.

De continuïteit stagneert door bureaucratie

Bij de oorzaak waardoor kinderen langzaam in zorg komen speelt bureaucratie zeker een rol; alles moet over veel te veel schijven. Het vertrouwen in elkaar hebben dat je de expertise van elkaar kunt overnemen. Lastig blijft het als er binnen gezinnen zorgen zijn. Als anderen dit ook signaleren, maar niemand dan de verantwoordelijkheid neemt om een traject in gang te zetten. Als je onderbuik gevoel zo sterk naar boven komt, moet je dan eerst afwachten totdat er iets gebeurt. Nu moet je alles in feite eerst verklaren, voordat je kunt starten en wordt er soms niets gedaan. Ook vind ik het lastig, wanneer collega's bij instanties parttime werken. Vaak is er geen overdracht naar collega's of vullen collega's elkaar niet aan. Hierdoor moet je langer wachten op overleg of behandelplan voor een gezin, waarbij jij je ernstig zorgen maakt. Andersom wordt wel verwacht dat je direct reageert en actie onderneemt. Ik heb niet de illusie dat je alles kunt oplossen. Een deel administratie moet gebeuren. Ook moeten de uitgaven in de gaten gehouden worden. De lijnen zouden korter moeten. Ook kijken naar werkdruk van mensen en als ze ziek zijn, moet het werk direct overgenomen worden door een collega. Korte lijnen. Protocol van termijnen strakker. Ook richting ouders meer duidelijkheid en helderheid hoe trajecten verlopen.

Daarnaast moet je je als professional aan bepaalde regels en/of stappen houden en dit staat de laagdrempeligheid en de preventie soms in de weg. Ook de geheimhoudingsplicht zit preventie in de weg. Er zijn wel avonden die georganiseerd worden door het CJG, maar daar is maar weinig animo voor. Wellicht dat het beter bezocht wordt als er wordt samengewerkt met scholen.

De tijdsduur tussen signalering en actie is te lang. Er zijn zo veel schijfjes waar het overheen moet. Jammer. Waarom steeds dat overleg als het soms maar over bijvoorbeeld € 30.- gaat voor voetbalschoenen. De docent en voetbaltrainer staan dicht bij het kind. Daar zitten ook de mensen-mensen. Eenieder denkt, de onderwijzer of de voetbaltrainer zal wel in actie komen. Het afwachtsysteem.

Het meest knellend is dat er veel goede initiatieven zijn, maar het blijft vaak hangen in procedures. Daar zijn we goed in, in Nederland. Om echt een match te maken tussen iets wat je wilt uitvoeren en mensen op wilt zetten, zitten vaak weer andere mensen bijvoorbeeld uitkeringsinstanties tussen. Voorbeeld: een organisatie heeft een project om statushouders te helpen om mensen te ontmoeten/participeren. De statushouders hebben een connectie met de gemeente door middel van een uitkering die wordt vergeven door de klantmanager. Als de statushouder wil deelnemen aan die projecten, moet de klantmanager daar wel toestemming voor geven. Maar dat wordt dan vergeten en dan verwatert het. Via vrijwilligers gaat het vaak goed, maar via de officiële wegen blijft het vaak hangen. Het blijft bij gemeentes gewoon te vaak hangen. Probeer buiten je kaders te denken en te handelen.

Ouders met een vraag of met een probleem, in dit geval heb ik het maar over ouders, omdat dit mijn werk is, moeten goed gehoord worden, moet naar geluisterd worden. Serieus genomen worden en niet steeds opnieuw door de mallemlen van papieren, steeds opnieuw het verhaal moeten doen. Te grondig onderbouwen van het probleem, ze zijn druk met het bureaucratische gedoe, in plaats van dat ze praktisch geholpen worden. Wat we willen bereiken is minder bureaucratie. Misschien gaat het over teveel schijven.

Wij zitten in de keten met het basisonderwijs al niet vooraan. Voor de basisschool zijn er allerlei mogelijkheden om te signaleren, maar je loopt daar tegen allerlei wetten, regelgeving en afspraken rondom privacy. Het is heel gemakkelijk om met een kind van 5 jaar helemaal opnieuw te beginnen, want je mag gegevens niet doorspelen. Bijvoorbeeld als bij een kind vermoedens zijn dat er thuis wat aan de hand is, als ouders geen toestemming geven om het dossier van de peuterspeelzaal, kinderopvang of consultatiebureau door te geven aan de basisschool, dan is dat hun recht. Dan krijgen wij geen informatie en dan begint het dus helemaal opnieuw. Dat vind ik echt doodzonde. Er zit heel veel expertise in voorscholen. Het is erg jammer dat als het gesignaleerd wordt, dat je door allerlei regelgeving vastloopt.

We zijn nu bezig met warme overdracht, mondeling, maar dan nog mag je het nog niet delen als de ouders dat hebben aan gegeven. En er zijn een heleboel ouders die dat aanvoelen en geen toestemming verlenen, want die willen geen etiket. En dus begin je opnieuw en duurt het weer een jaar, anderhalf jaar om te signaleren en onderzoeken. En duurt het dus weer een jaar langer voordat een kind geholpen wordt.

Door de warme overdracht hoor je al meer natuurlijk. Maar formeel worden voerdrachtformulieren geschreven maar als de ouders geen toestemming geven om dat formulier met de basisschool te delen, houdt het op. Maar daar zit nou juist heel veel signalering en deskundigheid al in. Die informatie hebben wij graag.

We zijn niet voor een specifieke doelgroep. We trekken het wel aan. Gemeente Voorst verwijst mensen wel naar de Scherpenhof, terwijl je hier niet mag wonen. Mensen worden ook ingeschreven bij de gemeente op dit adres. Dat moet ook niet kunnen. Dat gebeurt gewoon. Als iemand nu naar de balie gaat, kan hij zich inschrijven op dit adres, omdat het in de wet zo geregeld is, zeggen ze. Dat moet eigenlijk niet kunnen. Want op het moment dat dit gebeurt, ageren wij ertegen en zeggen we dat ze weg moeten.

Mensen zoeken hier tijdelijk woonruimte die gescheiden zijn, verbouwing hebben, brand gehad hebben. Mensen die op korte termijn woonruimte nodig hebben als tussenstap. Er moet in Nederland toch ruimte zijn waar mensen in nood heen kunnen. Gemeente Voorst zegt dat het niet meer mag. Dat is ontoelaatbaar. Meneer die hier zit na een brand, dat wordt geen permanente bewoning, die zit echt voor nood. Moeten we inwoners nou helpen of laten barsten? Gemeente geeft geen oplossing aan en geen definitie van permanente bewoning. Nou ik denk de mensen zullen toch geholpen moeten worden. Gasten die hier wonen, dat weet je een jaar van tevoren. Is echt een probleem. Wordt wel opgepakt maar er komt geen oplossing. Het is een algemeen voorkomend probleem in Nederland. Kijk maar naar Oranjeoord. Daar zitten allemaal criminelen en drugshandelaren. Die mogen wel blijven zitten. Wij zitten hier netjes, geen criminaliteit, mensen betalen netjes hun rekeningen.

Door wetgeving zijn er veel tijdelijke contracten. Er is veel onzekerheid onder mensen door tijdelijke contracten. Daardoor verlies je continuïteit en goede mensen. Je kunt niet met elkaar iets opbouwen, een team gevoel, voor elkaar invallen, daadkracht. Daardoor gaat uiteindelijk de kwaliteit van het werken naar beneden. Dat niet alleen, mensen ervaren stress, financiële problemen, belanden sneller in de uitkering. Dat kost de samenleving dus kwaliteit en geld. Door vaste contracten heb je minder ziekteverzuim, staan mensen meer voor elkaar in. Heb je minder kennisverlies in een organisatie.

Er is minder vertrouwen in de expertise van de professional

Leerkrachten moeten certificaten halen (master) dit is nog zeer beangstigend mensen zijn bang hun baan te verliezen als ze niet aan de voorwaarden voldoen. Dit heeft nu uitwerking maar kan straks een maatschappelijk probleem worden, onvoldoende gekwalificeerde medewerkers.

Plannen maken voor over drie maand, wil ik dat een kind dit of dit bereikt heeft. En dan kun je best op een gegeven moment vertrouwen op de deskundigheid van een leidster dat dit wel goed komt. En ik denk vaak dat het beter werkt door het los te laten dan dat je vasthoudt aan doelen en dat alles op papier moet staan.

Wat ik heel erg verkeerd vind in de maatschappij is dat er te weinig mensen zijn die hun eigen verantwoording willen nemen. Die eigenlijk het protocol niet als doel op zich zien maar als middel waar langs je kunt werken. En waardoor je minder bureaucratisch werkt. Daar gaat de zorg kapot aan, daar gaat het onderwijs kapot aan maar daar gaat ook het hele sociale domein kapot aan. Je ziet het ook bij de gemeente. Naarmate het groter, omvattender wordt, moeten de lijnen al duidelijk zijn. Dat heeft natuurlijk ook zijn meerwaarde, maar je onttrekt mensen die de expertise hebben en die eigenaar willen zijn en die ook eigenzinnig willen zijn en soms

ook over grenzen heen willen kijken. Je moet die de ruimte geven om dat vertrouwen te verdienen. En dat is wat ik, als het om preventie gaat, belangrijk vind.

Waar we naar toe moeten is dat alle partijen in deze hun deel pakken met ieder zijn bijzondere rol daarin. Dat alles met een mindere bureaucratie. De verantwoording is achter af en durf en ga dan ook handhaven. Geef kaders aan de professional en de nodige speelruimte en eigen initiatieven. Vinden zij dat in een bepaalde situatie zaken anders moeten. Prima. Aan het einde van het jaar gaan we in gesprek met elkaar en als iets niet goed is gegaan bespreekbaar maken. Ook bespreken als het goed gaat. Moet het lerende element in zitten. Zo doe je het met elkaar. Ik zie dat de gemeente iets opstart en geen kaders stelt. Als het geld gaat kosten, dan gaan ze knippen. Jammer van dat knippen als dat niet gerelateerd wordt aan de visie. Er is veel bureaucratie die zo beperkend is dat tijdig en makkelijk gericht maatwerk moeilijk tot stand komt.

Door bureaucratie gaat de werkdruk omhoog

Het etiketteren gebeurt: op veel te veel kinderen wordt een etiket geplakt. Vanaf 2018 wordt het kind-volg-systeem ingevoerd. Dit betekent dat alle kinderen vanaf twee jaar gevolgd moeten worden (IKK). De druk voor professionals wordt steeds groter en er komen steeds meer rapporten en verslagleggingen.

Vanaf 2019 is de overheid van plan om een basisvorming voor alle kinderen van af twee jaar in te voeren. Dit betekent dat alle kinderen minimaal 18 uur naar een voorschoolse opvang gaan, waar al schoolse dingen worden gedaan. Ik ben het hier niet mee eens, omdat kinderen op die leeftijd nog moeten spelen. Er zijn misschien situaties of gezinnen waar kinderen echt achter lopen in hun ontwikkeling en waar zo'n voorschoolse opvang van nut kan zijn, maar meestal doen kinderen het prima.

Heel veel verslaglegging. Vroeger hadden de scholen zes leerlingen op één docent (plus klassen assistent) nu is dat een op 30. De druk bij de kinderdagverblijven wordt daardoor ook groter, omdat er van ons verwacht wordt dat wij bepaalde vaardigheden aanleren omdat het basisonderwijs dit niet meer kan 'handelen'. Voorbeeld is het zindelijk maken van de kleuters. Docenten kunnen een kind dat het in de broek heeft gedaan niet meer helpen. Momenteel is het zo dat zij bij een 'ongelukje' de GGD/thuiszorg moeten bellen en dat er dan een vreemde komt om het kind te verschonen. De overheid legt dat op, daar kun je niets aan doen. De enige manier is om meer financiën te krijgen. Dan kunnen de klassen weer kleiner of kun je meer mensen aannemen. Je moet steeds meer voor minder doen. Wij gaan ons als kinderdagverblijf ook niet certificeren voor het VVE (voorschoolse educatieprogramma,) omdat je het dan ook moet gaan uitvoeren.

En de reuring over de werkdruk bij leraren, dat was wat hier een tijd niet zo speelde, maar je merkt langzamerhand dat er meer van ons verwacht wordt. Je merkt dat als er inspectie komt, je een aantal dingen moet kunnen laten zien. Hoe wordt hier gewerkt, hoe houden jullie dat bij, dat soort dingen. We zijn heel erg aan het zoeken van...we vinden het belangrijk dat je de ontwikkeling volgt, we vinden het ook belangrijk dat je terug kan kijken en iets op kunt bouwen, dat er contacten zijn natuurlijk met ouders maar ook met andere deskundigen. Maar

wat is uiteindelijk belangrijk, dat je alles zwart op wit op papier hebt staan of dat je die tijd hebt gebruikt om daadwerkelijk met het kind om te gaan.

De uren die leidsters hebben in de kinderopvang worden niet meer vergoed, dat kan ook niet uit. We kunnen niet zeggen, we krijgen er allemaal twee uurtjes bij om de administratie te regelen, zo werkt het niet. Je hoort ze weleens zeggen, jaren geleden gingen de kinderen om 12 uur naar huis en wij om 12.15 uur, dat is nu 13.00 uur. En als je niet oppast, is het 13.30 of 14.00 uur maar dat is eigen tijd. En is dat dan nodig?

24.3 Bureaucratie sluit niet aan bij de praktijk

De Wet investering op jongeren (Wij) die is een aantal jaren geleden ingevoerd. Toen werd al gezegd waarom bouw je geen apart artikel in de huidige bijstandswet in. Maar er moest een aparte wet komen en binnen drie jaar was die al weg. En die is weg omdat het een hele helse operatie was die uiteindelijk niets heeft opgeleverd. Het was veel beter geweest om die onder te brengen in de bestaande bijstandswet. En dit komt omdat, ik ben er wat cynisch over, het is ego-gebeuren. Van diegene die iets bedenken iets wat bedacht wordt is vaak in theorie in concept een heel mooi plan. En als je dat op je CV hebt staan dat jij iets heel moois bedacht hebt dan staat dat heel mooi. Ik snap het wel. Maar ja goed, uiteindelijk gaat de kamer daar ook mee akkoord, dus wie ben ik om er wat van te zeggen. Zo werkt onze parlementaire democratie nu eenmaal. Het heeft de tweede kamer gehaald, de eerste kamer en dan wordt het ingevoerd.

Dat mag ik niet zeggen... maar beter zou het zijn om vaker dit te doen [door de vingers zien...] maar je hebt met de wet te maken, met werk te maken, het is natuurlijk de verantwoordelijkheid van de ouders. Maar goed, als ik geen rijbewijs heb, mag ik geen autorijden, en als ik geen 18 ben mag ik geen biertje drinken, punt. Dat is de wet, en hoe moet dat anders? Dat kan niet, dat kan niet anders. Dat is nu eenmaal de regeling.

Mensen worden niet snel geholpen

Ik kwam een heel mooi artikel tegen op Facebook en dat ging over een leerling die uit het water gered moest worden, letterlijk, een jongen in dit geval, en alle hulporganisaties zijn op die melding afgekomen. Even een fictief artikel... er werd dan echt om die leerling heen gezoomd van ja, ik heb mijn restricties en mijn beperkingen volgens mijn meldcode en signaleringslijst ben ik niet bevoegd om deze leerling te redden. En dat er iemand dan roept in die hele samenkomst van mensen "als mens heb ik het recht om deze jongen uit het water te vissen". "Als mens, als mens, hoe bedoel je dat?" Dus die werd op de kant getild "gaat het met je? "Je moet hoesten, oh, ik mag hem geen 1e hulpverleners want volgens mijn meldcodes en restricties mag ik dat niet doen. Ik ben van een andere gemeente, ik voel mij niet meer nodig want hij ligt op de kant. Ik ga naar huis, Uiteindelijk is die jongen zelf naar huis gelopen want hij kon al weer lopen en hij had al het water opgehoest en uitgehoest en hij bedankte iedereen voor de hulp. Maar wie maakt nou het verslag. Wie is hier nu voor verantwoordelijk, want het is niet binnen onze gemeente, en niet binnen onze regels, en HELP... Dat is iets waarvan ik denk, als we daar maar niet naar toe gaan Naar zo'n organisatie, dat CJG een te groot orgaan wordt,

want er ligt wel heel veel verantwoordelijkheid bij de gemeente, als het gaat om zorg. Dan heb ik wel zoiets van als we die kant alsjeblieft niet opgaan.

Er moet sneller contact met de gemeente zijn over DVO's, beschikkingen, etc. Ingewikkeld is dat iedere gemeente het op zijn eigen manier heeft georganiseerd. Iedere gemeente is zelf het wiel aan het uitvinden. Mensen/cliënten die zelf geen regie kunnen nemen zijn dan de dupe. Ze moeten zelf het gesprek aanvragen, moeten vervolgens het gespreksverslag accorderen en dat blijft vaak hangen en daardoor vertraagt het nodeloos.

Vroeger wist je wanneer de buurvrouw een week niet gezien was en sloeg je alarm. De huidige wetgeving bemoeilijkt de hulp ook, de politie mag niet zomaar de deur opentrappen. De regelgeving in Nederland is zo complex dat je soms door de bomen het bos niet meer ziet.

Ambtenaren worden gelimiteerd door de regeltjes. Sommige briljante ambtenaren maken gebruik van krachten van buiten. Een voorbeeld daarvan is de situatie rondom de PGB, WLZ en de Wmo. Iemand heeft acuut hulp nodig. De weg om de WLZ af te wandelen kost veel tijd. Los het probleem op, eerst hulp en daarna verder praten en de financiering regelen kan dus niet. Iedereen is van goede wil, maar het kan niet door de regelgeving en de richtlijnen hoe je hiermee om moet gaan. De politiek heeft niet in de gaten hoe het in de praktijk werkt, het judiceert en de regels zijn leidend! Wij geven mensen daarbij ook veel te weinig eigen verantwoordelijkheid.

Ik ben momenteel begeleider van een gezin in Twello, dat afkomstig is uit Syrië. Inburgering is afgerond door beiden. Een deel van deze groepen worden actief begeleid door medewerkers van de gemeente Voorst. Nieuwkomers hebben een extra steun in de rug. De gemeente Voorst is te krampachtig bezig met administratieve en bureaucratische regels. In Wageningen en Tilburg krijgen een aantal inwoners een basisinkomen.

Er is te weinig kennis van problematiek

Ik vraag me af of er bij de start voldoende kennis is over culturele achtergronden. Er is een intakegesprek en daar zitten wel items in over wat het niveau is en wat je kunt verwachten en daar wordt ook wel verwezen naar de verschillende inburgeringscursussen, naar het ROC of vluchtelingenwerk. Maar ik vind het dwangmatige karakter van binnen zoveel jaar niet passend. Natuurlijk moeten mensen zich inzetten, maar het kan niet altijd. Paar keer geprobeerd uitstel te krijgen, maar dan loop je vast, geen oren naar.

Leidinggevendenden hebben vaak te weinig feeling met hun doelgroep, je ziet veel instrumentele leiders daar heb je niets aan die nemen beslissingen die absoluut niet werken omdat zij de gevolgen niet kunnen overzien omdat zij zover afstaan van de cliënten.

En de veiligheid van de medewerkers van de gemeente Voorst betrokken bij de Scherpenhof moet ook onder de loep genomen worden want je weet een kat in het nauw maakt rare sprongen. En dat wil je niet. Dus daar moet echt goed naar gekeken worden en op korte termijn een oplossing voor komen. Kijk 50 gemeentes zijn de gemeente Voorst voor gegaan met een uitsterfbeleid maar dat doen ze dus niet. Wij hameren er wel op bij de mensen op om in gesprek te gaan met de burgemeester en hun situatie onder de aandacht te brengen. Wij

doen dat ook nog door middel van een brief. Maar het college heeft een besluit genomen, wil er niet op terugkomen, besluit is onherroepelijk. Denk dat college goed moet realiseren dat als er problemen van komen dat de burgemeester de veiligheid dient te waarborgen in de gemeente Voorst en daar moet wel degelijk naar gekeken worden.

Er wordt niet gekeken naar mensen maar naar regels

Waarom zo veel bureaucratie? Waarom al die formuliertjes invullen? Komt toch op hetzelfde neer? Waarom moet iemand die een rollator moet hebben, of een rolstoel waarom ellenlange lijsten invullen. Waarom al die mensen langs? Waarom maar elke keer weer laten zien van ik ben beperkt, dat kun je zo toch ook wel zien? Dan is er toch iets loos dacht ik. Ik denk dat we dit kunnen oplossen door mensen die indicaties gaan doen voor mensen met een beperking om te bepalen of hij/zij recht heeft op vergoeding, subsidie voor woningaanpassing of wat dan ook dat tie goed in zicht hebben en kennis hebben van om te bepalen dat heeft hij/ zij nodig. En ik denk dat dit kan door heel veel studie te doen en jonge mensen zo op te leiden. Dat je zo heel erg kan slagen voor de toekomst.

Want ik moet ze eruit zetten hier en dat ga ik ook echt doen, want anders krijg ik een dwangsom. En dan komen ze bij het gemeentehuis met alle gevolgen van dien en wat mensen dan allemaal gaan doen in verband met de veiligheid van henzelf en van ons. Dit is een punt dat op korte termijn gedaan moet worden, want er zijn al mensen die 30 mei gaan aflopen. En verschillende mensen 31 december. Zij hebben wat meer tijd. Er zit hier een man van 75 jaar. Die moet je op straat zetten. Dat gaat gewoon niet. Ik begrijp dat je geen woning mag hebben hier en daar ben ik ook mee eens, maar van vroeger uit is dat zo geweest hier. Er is 25 jaar niet gehandhaafd en de laatste 2 jaar wel. Geef mensen de ruimte om hier weg te kunnen op een goede manier.

Geven termijnen, verlengingstermijnen. Gaan nu niet meer verlengen. Enige die nog wat kan doen is de burgemeester. Hij moet veiligheid kunnen waarborgen voor bewoners. Regels kan je hanteren die vanuit de Tweede Kamer opgelegd worden. Deze regels mag gemeente zelf bepalen. Hoop dat er voor hen een goede oplossing komt. Voor alle mensen zou ik uitsterfconstructie bedenken. Bij overlijden of verkopen dan gaat de permanente bewoning eraf. Of wel zeggen dat ze moeten vertrekken, maar zonder druk op de ketel met een traject waarin mensen aantonen dat ze druk bezig zijn om weg te komen. Dat was eerst zo. Nu is de verlengingstermijn stopgezet. Dwangsommen hangen als zwaard boven onze nek. Eigen grond voor mens zelf. Voor huurkavels voor ons. We moeten bereiken dat we dit op een persoonlijke manier afhandelen door termijnen te verlengen. Ook de menselijke kant bekijken. Er zit hier een gezin met twee kinderen die te horen krijgen dat ze moeten vertrekken. Wat denkt u dat het doet wanneer de kinderen te horen krijgen dat ze weg moeten en van school af moeten. Zij raken vriendjes en vriendinnetjes kwijt, maatschappelijke problemen. Grote inbreuk op het gezin. Een gezin met twee kinderen waar de vrouw weggaat bij de man, omdat ze door de spanning zoveel onenigheid krijgen. Er kan maar zo huiselijk geweld ontstaan.

Verder gemeente op de goede weg. Hoor weinig klachten. Qua vergunningen verloopt het goed, geregeld, gecontroleerd. Gemeente doet het wel goed hier. Maatschappelijke problemen

zullen er altijd blijven. Mensen zullen geholpen moeten worden. Gemeente zou met allerlei verschillende taken die er zijn niet alles volgens de regels moeten doen maar menselijke probleem beter belichten en oplossen. Dat is natuurlijk heel belangrijk, maar kan het juridisch ook. Daar heeft de gemeente natuurlijk mee te maken. En daardoor maken we het alles heel moeilijk in de maatschappij met alle regels en juridische aspecten.

Verder moet je bij 1 probleem ook integraal kijken waar een persoon of gezin hulp bij nodig heeft. Alles is nu geregeld in hokjes, maar waar blijft gezond verstand.

Ik zou ook willen bewerkstelligen dat ouders die bij hun kinderen willen wonen of andersom en die voor elkaar zorgen, opa en oma voor de kleinkinderen en t.z.t. andersom. Dat er bij een bepaalde leeftijd gewoon een zorgwoning gebouwd mag worden. Nu heb je nog een zorgindicatie nodig. Maar als kinderen en de ouders dat willen dan zou je ze de vrijheid moeten geven. En niet al die regels stellen en handhaven. Ik denk dat je als overheid blij mag zijn dat mensen zichzelf redden en niet een beroep doen op allerlei zorg. Dat hoeft geen geld te kosten voor de gemeente. Ik hoorde toevallig van iemand die in Apeldoorn dat wilde doen maar de gemeente gaf aan dat gebeurt niet. Jullie zijn niet oud genoeg. Maar dat is helemaal niet leeftijdgebonden. Die krijgen dat bij de gemeente niet voor elkaar. Die mensen willen zichzelf redden en dan krijgen ze nul op het rekest. Ik ken de regels van de gemeente Apeldoorn niet. Dit schijnt over heel Nederland zo te zijn, overal een probleem dat de gemeente de hakken in het zand zet. Ik kan me voorstellen dat je het platteland gezellig wilt houden, niet van allerlei schuurtjes en hutjes. Maar dan denk ik van als jij de afspraak maakt met de gemeente als mijn ouders overleden zijn, ik zorg dat die woning na vijf jaar of weet ik wat verkocht is dat er niks meer staat, dan moet het helemaal geen punt hoeven te zijn. Daar zou ik echt voor willen pleiten. De een heeft hulp met 60 nodig de ander nog niet met 90, dat is niet leeftijdgebonden. Ik zou niet bij mijn kinderen willen wonen als ik niks meer kan, dan is de lol ervan af. Je moet het allebei ook wel een beetje leuk vinden. We moeten niet zo star zijn met zorgwoningen met kinderen en kleinkinderen. Dat zou voor heel veel mensen een verademing zijn. Meer woningbouw voor starters dan kunnen kinderen blijven wonen. Zo zou ik graag willen dat de wereld eruit zou zien in de gemeente Voorst. Dat krijg ik niet allemaal voor mekaar in m'n eentje. Je moet het met z'n allen doen. Je hebt elkaar nodig, dat is in het hele leven zo.

Voorbeeld: Een meisje uit Syrië die te snel wordt overgeplaatst. Eerst school X, daarna school Y. Kinderen worden te snel overgeplaatst omdat dit standaard of volgens protocol gaat. Dit kind en het gezin waar het uit komt, heeft tijd nodig om te acclimatiseren. Het meest knellende en problematische aan dit probleem ligt aan de vele regels die zowel door overheid als gemeente gesteld zijn. Het lijkt wel dat iedereen zich achter deze regels verschuilt. Wanneer je af wilt wijken van een regel dan kan niemand exact aangeven bij wie of waar je dan moet zijn. De ervaring is dat de route die een kind belooft al is uitgezet. Daarvan afwijken is niet mogelijk. Ik heb geen idee waarom. Ik heb het gevoel dat er meer naar regels gekeken wordt dan naar de persoon. Wanneer men hier niet van af wijkt en mensen, kinderen in een groepje stopt dan blijft het een groep en worden zij niet een van ons. Achterliggende oorzaken

zijn naar mijn idee: tijd, onwetendheid en geen betrokkenheid per individu. Er wordt geen tijd genomen om te bekijken wie, wat en hoe het kind is. Men durft niet af te wijken van regels.

Wij zijn heel bureaucratisch, zeker als er hulp verleend moet worden. Je ziet dat het heel moeilijk is, vluchtelingenbeleid ook, in heel strak keurslijf. En als je dan als vluchteling een stap wilt zetten qua werk of taal leren, dan kan of mag dat niet. Dat vind ik dan wel een beetje jammer. Het zit in de volksaard, we zijn nogal van de regeltjes. We willen eigenlijk geen regels maar als er dan een probleem is dan zeggen we dat de overheid regels had moeten maken. Ik kan het niet ontkennen, dat zit een beetje in de Nederlander, ook in de Duitser overigens.

Ik denk dat het ergens heel simpel is. Als je met die mensen in contact komt heb je een eerste indruk. Die mag er zijn, maar je moet jezelf leeg maken om iemand te leren kennen en proberen te begrijpen en te luisteren. Dan pas zal je verder komen. Ik heb in het kader van de sociale schuldhelpverlening iemand gehad die bezig was met zwervers en die op die manier bezig was. En die zei, mijn grootste tegenstander in mijn werk is niet degene met wie ik werk maar is de bureaucratie die resultaten verlangt die mij niet de ruimte, de tijd geeft om deze mens, om daarmee mee te lopen, om te kijken wat er mis is. Soms heb ik ook dat ik denk, ik heb de middelen niet, ik heb de mogelijkheden niet, ik moet het los laten. En dan is zo iemand verloren. Of misschien komt er iemand anders. En dat bedoel ik met hulpverlening op maat. Nou kijk naar de jongeren hoe ze in Amsterdam bijvoorbeeld niet vanachter hun bureau de jongeren helpen maar de jongeren opzoeken. Waar zitten ze? Probeer te integreren. Jammer dat al dat soort dingen weg zijn wegens bezuinigingen. De achterliggende oorzaak is voor mij een steeds groeiende bureaucratie. Ik ben ook bang dat men doelstellingen gaat stellen van we brengen de 10% naar 5% en dan denk ik waar gaat het dan om? Die 5%? Of om het proces waar je in zit? Op de manier hoe jullie bezig zijn dat is de correcte manier hoe men te werk moet gaan.

Onverschilligheid ten aanzien van de natuur omdat mensen te ver van de natuur af zijn, in een kunstwereld leven, ik denk dat het heel erg belangrijk is dat materiele kennis verbonden wordt met spirituele kennis. Vorige week hadden we een interessant gesprek hier, de christenen zijn ontzettend aan hun lettertjes en regeltjes gebonden net als alle andere geloven en zo is dat ook bij de gemeente met al die wetten en regels. Regelgeving, niet de wet in jezelf dat je een ander de ruimte gunt, veiligheid, de rechten van de mens dat vind ik belangrijk en dan heb je natuurlijk heel vaak de regelgeving maar de regelgeving staat heel vaak los van de wet, dat gaat heel vaak over regeltjes maar in wezen gaat het er om dat het veilig is.

Niemand neemt verantwoordelijkheid

We zijn als overheid heel sterk in om regels te bedenken en die uit te voeren. We vinden die heel belangrijk en die larden we dan met mooie teksten over iedereen moet mee kunnen doen, enzovoorts. Maar hoe die regels uiteindelijk landen, daar verschuilen we ons een beetje achter wie die regel bedacht heeft. Ja, de rijksoverheid zegt dat we dit moeten doen, dus voeren we het ook zo uit.

Grote vraag. Volgens mij hebben we het hoogtepunt al wel gehad ik vind dat we hier wel een punt hebben en vind dat we veel te lang veel te weinig aan preventie gedaan hebben. Het was

zelfs een tijd een vies woord. Niemand voelde zich er bijna verantwoordelijk voor. Leek op niemands verantwoordelijkheid. Het is ook een veelkoppig monster. We hebben een maatschappij die zich wat mij betreft zich steeds meer anoniem ontwikkeld. Steeds minder traceerbaar is wie er nou eigenaar en verantwoordelijk is voor iets. Het is een hele rare ontwikkeling. Ik heb de meeste jaren in de gezondheidszorg gewekt. Zijn molochs geworden waarin de anonimisering grote schade heeft aangericht. Waar mensen verloren lijken rond te lopen, waar ze hun werk wel goed doen, maar de verbinding vanuit het hart en de ziel weg raakt door allerlei ontwikkelingen veroorzaakt. Door de grootte van de organisatie, de beloning, het schouderklopje, de waardering, de grote afstand waarop het bestuur en de directie komt te staan, waardoor de medewerker zich niet meer herkent. De bureaucratisering, de regelzucht, verder van het primair proces af te komen te staan en dus de vraag voel ik me nog verantwoordelijk voor het werk wat ik doe.

Dat is een raar fenomeen want in de zorg zijn dat altijd mensen die met hart en ziel daar werken en nog steeds, maar dat is niet meer haalbaar. Je kunt niet meer verantwoordelijk zijn voor alles waar om je heen steeds meer bureaucratisering ziet, steeds meer regeltjes daar kun je niet meer.

Dat zie je in het onderwijs, in de zorg, laten we zeggen vooral in de non profit organisaties zie je dat heel erg terug. Dat veroorzaakt naar mijn idee dat mensen zich minder verantwoordelijk kunnen voelen en minder verantwoordelijkheid nemen en kunnen zijn waarvoor ze in de vroegere jaren voor gingen. En daarnaast dat de mensen niet meer bereid zijn meer te doen, omdat het anoniemer wordt, het wordt een wat verkilde anonieme omgeving. Als ik nu bel naar mijn verzekeraar of mijn huisarts dan krijg ik de automatische telefoon en heb ik een keuzemenu terwijl ik een hele simpele vraag heb. Nu ben ik nog in de conditie dat ik dit kan volgen, maar er is een grote groep die dat niet meer volgt, anoniem. Er zit geen warmte meer achter. Uiteindelijk krijgt je wel weer iemand aan de lijn maar het is anoniem. En zo zien we de maatschappij ontwikkelen dat het niet meer een op een relatie is en volgens mij moeten we weer daarnaar terug dat er mensen zitten die aanspreekbaar zijn en zeggen 'ik ben er voor u' en je mag me daarop aanspreken en als je nog een vraag hebt mag je me morgen ook bellen. Een vorm van serviceverlening die een maatschappij voortbrengt die afstand creëert. Hierdoor worden veel maatschappelijke problemen veroorzaakt omdat mensen zich niet meer verantwoordelijk voelen.

Het doel heiligt de middelen

Ik heb ooit een keer... toen werkten we met wasco en ecoline. Dat was op de basisschool in groep 3. Ze hadden de wascotekening al klaar en toen was het tweede deel nat maken met ecoline. Ik werd weggeroepen, maar ik zei ik moet wel bij het raam blijven staan want ik moet wel even de klas in gaten houden. Dus ik stond te kijken naar een kind wat ecoline liet vallen op dat papier. Dat kind was zo verwonderd over wat er gebeurde op dat papier...dus nog een beetje ecoline erbij en nog meer en dat vel werd voller en voller en zwarter, bruiner en grijzer. Het was niet meer mooi om te zien, maar dat kind bleef maar in verwondering over wat er gebeurde op dat papier en dat dit om die wasco ging en over dat papier wegvloeiende. En ik stond vol verbazing te kijken. Ik ging de klas weer in en dat kind kwam zijn werkje aan mij

laten zien. Het eindresultaat was niet mooi, een nat papier met bijna gaten erin en allemaal kleuren helemaal door elkaar, maar dat maakte niet dat het werkje niet prachtig was want ik heb gezien wat er gebeurde. En dat stuk is uiteindelijk 10 x belangrijker dan het eindresultaat. En dat wordt weleens over het hoofd gezien. Het gaat om het eindresultaat, daar word je op afgerekend, maar de weg daar naartoe...ja...

Ik heb thuis drie kinderen, de oudste twee bouwen alles graag na, een knikkerbaan, kleurtje voor kleurtje, stapje voor stapje. Uiteindelijk hebben ze een baan die werkt. Als het niet zou werken, hebben ze een probleem omdat ze niet zouden weten waar het aan ligt.

En ik heb er eentje die houdt niet van voorbeelden, die wil geen handleiding. Die trekt het meetlint van zijn vader uit de garage en die maakt met Kapla torens ter ondersteuning. Die is ook de hele middag bezig en die heeft zijn eigen knikkerbaan, op zijn eigen manier. Maar als die knikker er halverwege uitrolt weet hij wel, hoe dat kan en wat hij moet doen om dat probleem op te lossen. Als je kijkt naar de twee knikkerbanen, de ene is precies zoals het voorbeeld en heel gelikt, maar het proces wat de jongste heeft doorlopen om dat te bereiken, dat is goud waard. En hij heeft er 10 x zoveel van geleerd en daar draait het om.

We moeten meer aansluiten bij de hulpvraag

We moeten altijd de antennes uithouden om goed te kunnen signaleren wat de inwoner nu echt zelf wil. Het is juist heel mooi als vooral het initiatief bij de mensen zelf ligt, als de vraag vanuit de mensen zelf komt. Dan moet je ervoor zorgen dat die vraag praktisch opgepakt wordt en dat er niet eerst ellenlange procedures gevolgd moeten worden. Jullie willen dat? Dan doen we dat!

Ik denk, als ik rechtstreeks contact zou hebben met de indicatiesteller, dan zou ik ook het plan sneller neer kunnen leggen en onderbouwen. Dan hoeft het niet over verschillende schijven. Maar verder het bureaucratische geheel, daar heb ik geen invloed op, en dat is per gemeente heel erg verschillend. Dat zit allemaal nog in opstartfases, merk ik wel. Ook bij alle gemeentes in de Achterhoek, en omdat ik daar vaker tegen aanloop, begin ik mij daar redelijk machteloos over te voelen. Volgens mij heb ik daar geen invloed, tenzij denk ik, maar dat kan niet denk ik, men heel goed naar het probleem van het gezin zou luisteren en daar de hulp op inzetten die het gezin zelf aangeeft, en niet dat ze iets anders aanbieden, wat misschien goedkoper is en ook wel zou kunnen helpen.

24.4 Bureaucratie en regels hebben invloed op de werkwijze

De regels verschillen per gemeente

Het mooie van deze gemeente is dat als iemand iets vraagt, kijken we niet past het in de regeltjes maar we proberen daadwerkelijk iemand te helpen om verder te komen. En dat het juist buiten regeltjes om mag gaan. Dat vind ik wel mooi wat de gemeente aan kansen biedt.

De transitie dat alles naar de gemeenten is gekomen; gevolg hiervan is een toegenomen bureaucratie: met name omdat meerdere gemeenten trajecten bieden met ieder hun eigen

verantwoording en codes. Ik zou liever trajectfinanciering krijgen voor de specialistische hulpverlening.

Ik weet niet precies hoe het zit, maar wij hebben te maken met 76 organisaties (gemeentes) die allemaal hun eigen Wmo-beleid hebben. Dit is lager gelegd door het Rijk, maar is echt een drama. Dit is wel Zozijn breed. Hier is, over bureaucratie gesproken, speciaal een directeur voor aangetrokken. Deze maakt met de verschillende organisaties afspraken over de Wmo, de tarieven en nog veel meer.

Het UWV heeft strakke en eenduidige regelgeving. Maar kom je in gemeenteland, iedere gemeente heeft zijn eigen regels en voert het op een andere manier uit. Het is daardoor niet transparant genoeg. Het zou makkelijk worden, als overal dezelfde regels worden gehanteerd. Dat maakt het makkelijk voor werkzoekende en werkgevers. Er is nu te veel gedoe.

Door de verdere uitwerking van de decentralisaties wordt het alleen maar groter. Het principe is eigenlijk heel simpel. Wij hebben relatief in verhouding tot de rest van onze cliënten, een klein aantal jeugdigen, maar die zitten wel in al die gemeenten. Al die gemeenten hebben een klein jeugdbudget, hebben ook daar allemaal hun eigen regels en afspraken over. Dat betekent dat wij voor een handjevol cliënten dat moeten regelen. Dat betekent dat onze overhead gigantisch is voor jeugd. Daar begint het al. Die bureaucratie daarom heen is giga. Iedere gemeente op zich heeft z'n goed recht om te doen wat ze vinden dat ze moeten doen en is er niet op uit om heel veel bureaucratie toe te passen, maar alles bij elkaar maakt het wel heel lastig om het georganiseerd te houden. Daar zitten eigenlijk heel veel risicofactoren in.

De huidige jeugdzorg ligt bij de gemeente Voorst bij deze school, maar wij hebben onze jongeren uit meerdere gemeenten. Dat geeft veelal veel verschillende regels, gelden, etc. Er zou meer eenheid en dezelfde structuur in de jeugdzorg dienen te zijn voor scholen met leerlingen uit verschillende gemeenten. Ik zou daar wel meer energie in willen steken met de politiek om dit ook te veranderen.

Samenwerken vermindert bureaucratie

En soms ook al die regeltjes, moet dat allemaal zo. Kan je soms niet flexibel zijn. Want wat is een gedragsprobleem, dit kind is gewoon verwend. En die heeft grenzen nodig. Maar moet dat nou een arrangement in de weg staan voor een cluster 2 school. Maar dat staat het want er is nog geen onderzoek gedaan naar die gedragsproblemen. En dan ga je naar Dimence voor een onderzoek, persoonlijk denk ik dan, moet dit, maar goed. En dan sta je dus op een wachtlijst, kom maar in september dan heb je de intake. En dan kan hij ook niet voor een screening. Kan er niet wat meer in het overleg wat voor deze situatie goed is, want misschien hoeft hij wel helemaal geen onderzoek. Overleg zo laag mogelijk, echt om de tafel zitten dat zou heel veel helpen en dat je dan niet zo aan de regeltjes bent gebonden. Ja, aan die procedures dan kan je behoorlijk veel doen. Vertrouw je elkaar, ken je elkaar want dat is nu fijn van die gezinscoaches dat wij die kennen. Hierdoor heb je korte lijnen en dat helpt echt. Maar tweedelijnsvoorzieningen moeten daar ook in mee werken en dat is nogal een grote drempel vind ik.

Ik denk afstemming zoeken met partners, maar dat is ook lastig hè, want ik ben van de uitvoering hè. Wij zijn niet echt een politieke organisatie en dat is de gemeente wel en die is weer afhankelijk van de gemeentepolitiek, want die kan weer anders zijn dan in Apeldoorn en ergens anders. Wij zijn een uitvoeringsorganisatie van de Sociale Zekerheid. Als wij dan financiële middelen krijgen om het uit te voeren, dan is het heel erg ondergeschikt en geoormerkt en de gemeente heeft dan veel meer keuze dan wij om middelen te besteden en wij kunnen dat niet. Als er mensen komen voor de WW want zijn daar veel meer regels voor dan als je bijvoorbeeld scholingsgeld in wilt zetten en wanneer je dat, als je daar net niet binnen valt zoals wij, dan kunnen we niet zeggen, he maar we hebben ook een ander potje waar we het uit kunnen halen. Nee, we moeten dan weer een hele weg terug via het ministerie.

Je merkt dat in de uitvoering mensen dienen te werken die staan voor hun klanten en die pragmatisch willen nadenken. De politiek heeft soms hele andere belangen. Dat vind ik persoonlijk wel wat lastig. Kijk de politiek neemt beslissingen die niet altijd om het werk gaan, maar om invloed te hebben of bepaalde taken naar zich toe te trekken, maar dat hoeft niet altijd in het belang van de klant te zijn of zijn doel ervan. Daar zijn best wel, kijk de wethouder kijkt heel algemeen, alleen de vraag is wel in hoeverre staat hij met zijn been op de werkvloer. In het algemeen vind ik dat wel lastig, want zoals wij zitten in de uitvoering en dan hoor ik (niet uit Voorst hoor) vanuit gemeenten een eenzijdig verhaal en als je dan niet goed op de hoogte bent met de participatiewet en die gaan dan naar Den Haag, waarna je dan een vertekend beeld krijgt van de wet en daar worden dan soms beslissingen genomen.

Wat betreft het ontzorgen van werkgevers moet er iets gedaan worden aan de bureaucratie; de regelgeving moet worden aangepast. Maak het wat makkelijker door één uniforme regel te treffen vanuit gemeenten. Dat maakt het voor de werkgever maar ook voor mij een stuk makkelijker. Steek de koppen als gemeenten eens bij elkaar en bedenk één uniforme regelgeving betreft het begeleiden en adviseren van werkgevers. De participatiewet loopt inmiddels al een tijdje, dus er zullen best gemeenten zijn die succesverhalen te vertellen hebben. Zoek elkaar op in wat werkt. Kies voor een mooie uniforme regelgeving. De regelingen worden toegankelijker voor zowel werkgevers als werknemers. Voor werkgevers dat ze niet te maken hebben met bureaucratie. Ze weten waar ze aan toe zijn; er is geen gedoe. Voor werknemers de kloof naar werk verkleinen. Zo wordt het toegankelijk voor iedereen. Is het duidelijk wat er verwacht wordt.

Er zijn geen goede samenwerkingsafspraken en bekendheid van werkwijze die van elkaar overgenomen kunnen worden. De zorg die eerder geboden werd door de psychiatrie kon voorheen altijd blijven. De ziektekostenverzekering heeft besloten dat deze zorg te duur is en het terug moet naar de eerstelijns hulpverlening. Nog weer een extra lijntje: wanneer er weer een terugverwijzing plaatsvindt: als iemand van de eerste lijn naar de tweede lijn moet of andersom moet dit altijd via de huisarts. Dit is een grote bureaucratie. En dat moet via de patiënt eerst via de huisarts. Dat kost veel geld en tijd. Twee problemen: verwijzingen van en naar hulpverlening altijd via de huisarts. De chronische zorg: het grootste probleem is tijd voor alle betrokkene. Nieuwe lijnen die uitgezet zijn door de ziektekostenverzekering/ bezuinigingen. De huisarts moet de spin in het web zijn maar hoeft niet altijd de regie te voeren maar alleen

een melding is voldoende omdat de hulpverlener er meer verstand van heeft dan de huisarts. De eerste lijn, bijvoorbeeld een psychologe moet een eerste inschatting kunnen maken en dat de huisarts dat achteraf goed keurt, het gaat om mensen die opgeleid zijn om een goede inschatting te kunnen maken, bijvoorbeeld de eerstelijns psychologen.

Ik leg zelf actief contacten en vraag naar achtergrond en signaleringplan. Patiënt moet ook bij de POH weer het verhaal doen maar ik krijg vaak wel via de huisarts info. Ik kijk naar een plek waar dit “in een systeem gehangen” kan worden zodat iedere hulpverlener (deels afgeschermd) er bij kan. Wordt aan gewerkt. Nu is het er alleen nog maar in een papieren dossier. Het ideaalst zou zijn dat ook de huisartsenpost hierbij kan. Dit is nu ook alleen nog de papierenversie. Dit moet deels afgeschermd worden. De huisarts bepaald wat er zichtbaar is in het elektronisch dossier Preventief gezien zou door het plaatsen van het signaleringsplan een boel kunnen worden voorkomen.

Besluitvorming gaat over veel schrijven

De gemeente is eigenlijk geen partij meer voor de brandweer, het is overgebracht naar de veiligheidsregio. Europese wetgeving. Primair is de burgemeester nog wel ‘baas’ maar de aansturing ligt bij de veiligheidsregio. In het geval van Voorst ligt dit bij Zutphen. Dit is te merken in de betrokkenheid. Alles is uitbesteed. Het gaat daardoor minder snel, over meer schrijven. Dat is een log ambtenarenapparaat. Inkoop technisch en qua expertise uitwisseling heeft het voordelen. Er is meer professionalisering.

Veel bureaucratie is zo beperkend dat maatwerk moeilijk tot stand komt

Want wat ik fijn vind is dat er veel contact is met de medewerkers van Voorst. Dat ook soms best wel intensief is en wat heel prettig werkt. Maar ik kan mij ook voorstellen dat als er meer werk te doen is, dat dat ook onmogelijk is. Dus dat dat steeds minder gaat worden. Dingen gaan steeds meer per mail of telefonisch afgehandeld worden. Iemand komt niet face to face meer omdat er geen tijd voor is. En dat zie ik ook meer gebeuren. Terwijl dat wel heel prettig was dat het contact er was. Ik denk dat het komt dat er meer werk wordt verzet. En dat men meer wil weten. De hele transitie heeft nu kunnen indalen dus het is nu ook meer perfectioneren van wat er wordt gedaan. En hier gaat ook wat meer tijd inzitten. Nu met de zorg gaan ze meer zitten op de kwaliteit. En dit vraagt meer onderbouwing en ook meer dingen om te bekijken en af te wegen. Beide partijen zijn er drukker mee bezig. En dat is ergens goed want het moet ook professioneel en kwaliteit hebben. Maar we moeten er ook voor waken dat het niet ten koste gaat van contacten en andere zaken. Nu zijn wij drukker met de verslaglegging.

Wat we met z’n allen moeten willen bereiken is de transitie die de PTT ook gemaakt heeft. Namelijk kun je zodanig standaardiseren, zodanig technisch goed voorspelbaar handelen, dat je vervolgens flexibel om die individuele patiënt kunt staan. Want je wilt die patiëntgerichtheid en flexibiliteit, maar wel op een manier die voorspelbaar en hanteerbaar is, die niet van geïmproviseerdheid aan elkaar hangt. Zodat je goed kunt samenwerken, goed op elkaar kunt anticiperen. Daar moet je werkmethodes voor vinden, die ook voldoende kwaliteitsstandaarden herbergen. Want iedereen zijn eigen computerstekker lijkt heel erg maatwerk, maar je wordt er

knettergek van. Laten we ooit het moment bereiken waarop aan alle telefoons hetzelfde oplaadsnoer zit. Iedere gemeente zijn eigen afrekensystematiek, z'n eigen planning, ieder wijkteam z'n eigen aanpak, dat is voor een tijdje leuk, maar je ontgint een bak met werk, een bak met problemen die helemaal niet simpel en makkelijk en soepel is. Dat geïmproviseer en die flexibele aanpak die de gemeenten dachten uit te gaan voeren toen ze de Wmo zagen aankomen, daar is geen sprake van. Want iedere accountant draait je net zolang de duimen aan tot er niks meer geïmproviseerd wordt. Want je moet namelijk bewijzen dat de zorg geleverd is, dat die goed geleverd is. Dus hoe ga je ervoor zorgen dat je een goede mix vindt tussen een goede planmatigheid en zorg met zo weinig mogelijk bureaucratie en flexibiliteit. Want die droom van zoveel mogelijk flexibiliteit gaat niet uitkomen. Want a) die komt niet uit b) die komt veel te veel terecht bij patiënten die het eigenlijk niet nodig hebben want er wordt geen zorgvuldige ernstafweging gemaakt

In Twello hebben we een Wmo loket, maar als ik kijk naar wanneer ouders zich melden met een aanvraag hoe lang het duurt voordat ze uiteindelijk hulp krijgen in wat het beste is voor hun kind en dat is iets wat ik uit ervaring zeg: ouders gaan pas op zoek naar hulp voor hun kind als ze echt niet meer anders kunnen. En dan vind ik de bureaucratie echt verschrikkelijk. Dan moeten ze een indicatie regelen, en nog veel meer. Het zijn dan ook vaak nog ouders uit een wat lager sociaal milieu, waarvoor het aanvragen vaak nog veel moeilijker is

Ik denk wat meer opvang en laagdrempeligheid. Meer gemakkelijk gebruik maken van voorzieningen. Ik vind dat er heel veel drempels liggen naar de gemeente om gebruik te maken van voorzieningen. Heel veel. Bijvoorbeeld Wmo, wat we vaak doen is aanvraag voor thuisbegeleiding. Ik weet niet of je dat kent. Daar moet je van zover komen om dat allemaal voor elkaar te krijgen. Dan vind ik dat in de gemeente Voorst al een stuk makkelijker dan in de gemeente Apeldoorn. Maar als wij vragen waarom het zo ingewikkeld is, dan zeggen ze vaak dat het hartstikke veel geld kost. Maar dat komt omdat de gemeente het zelf moet betalen. Als mensen opgenomen moeten worden, als ze hulp willen krijgen, dan is het veel duurder, maar dan komt het weer uit een andere pot. Je moet soms echt lobbyen om hulp voor andere mensen te krijgen. Dat vind ik een groot probleem. Gemeente moet veel toegankelijker en veel makkelijker de zorg geven. En ze moeten heel erg veel van mensen weten, vind ik, heel veel informatie. En dan denk ik: we gaan ze gewoon naar een dagopvang brengen. En dan moet een rapport van die en een rapport van die komen. Wanneer is de diagnose gesteld? En wie heeft dat gedaan? En dan heb ik echt soms dat ik denk nou zeg. Terwijl het gaat om gewoon een reguliere dagopvang in een bejaardenhuis.

Wij hebben soms goede contacten met bepaalde hulpverleners, dat je weet met deze hulpverlener werken wij goed samen, daar hebben we wat aan omdat we met hen ervaringen hebben opgedaan. En het speelt nog steeds dat we denken we willen graag die hulpverlener in het gezin. En dat het CJG dan zegt ja, nee de ouders hebben daarin vrije keus. En dat is natuurlijk zo, maar ouders vragen ook aan ons, ken je dan iemand? En wij kennen de ouders dus dan zou het gewoon fijn zijn als dat gewoon overgenomen wordt. En daar heb ik wel discussie over gehad hier. En ik snap de gedachte er ook achter maar ik zou denken als je goede contacten hebt met hulpverleners, ouders gaan er mee akkoord waarom zou het dan

iets anders moeten zijn. Maar dat is een meningsverschil. En nu is het zo dat wij niet mogen adviseren, wie. En ik denk, jammer. En soms gaat het echt om wie. Dat zo een ondersteuningsteam vanuit school en de gezinscoach dat gezegd hebben, dat dat dan voldoende is.

In de jeugdzorg wordt om een indicatie gevraagd en dat duurt drie maanden. Voorfinancieren gaat niet. CJG is druk maar feit is dat de cliënt de dupe wordt. Er is weinig vertrouwen. Het systeem is gebaseerd op wantrouwen. Graag trajectfinanciering voor jeugdzorg. Van veel keukentafel-gesprekken word je doodziek. Teveel registratie en te weinig transitie.

Daar komen we maar moeilijk los van. Ik snap het ook wel. Je moest wel iets regelen. Maar binnen de regels een beetje flexibiliteit, anders wordt het niet wat. Dat vind ik de kunst voor de gemeente, er zijn nu eenmaal regels en wetten dat hebben we zo afgesproken. Maar dat je dan met elkaar wel bekijkt hoe kunnen we nou in deze situatie er mee omgaan. Wetgeving kun je niet tegen in gaan, maar regelgeving is rekbaar. Waarom doen we iets? Is het nodig? Is het verplicht? Willen we het zelf? Als je alles wat niet nodig is en alleen maar zelf wilt, gelijk laten vallen dan blijft er nog veel te veel over. Als groot aanhanger van de chaostheorie zoek ik graag de chaos op. Je moet het leuk houden met elkaar.

De regels werken vertragend

Dan heb je in één team zeg maar mensen van verschillende disciplines aan tafel zitten. En dan heb je denk ik ook sneller hulp achter de voordeur georganiseerd. Want nu gaat het soms ook nog erg formeel. Een gemeente belt mij en vraagt dan; 'kunnen jullie consultatie en advies inzetten'. Nou daar spreken we dan over, ongeveer een kwartiertje en dan zeg ik 'ja dat kan' en dan ga ik dat intern organiseren. Maar formeel, volgens de werkafpraak, kan ik pas aan de slag als ik een formeel formulier krijg van de gemeente met een stempel. Nou in één casus moet ik er nog op wachten en ik ben drie weken verder. Ik heb mensen in contact gebracht die over de inhoud gaan met de desbetreffende gemeente. Dus de contacten zijn gelegd en de afspraken gemaakt om elkaar te ontmoeten en dergelijke. Maar ik moet nog steeds formeel wachten. En uiteraard gaat het om het kind en moet ik mij niet laten leiden door regels en afspraken want dat werkt wel vertragend.

Ik ervaar dat de betrokken- en bereidwilligheid van het CJG erg groot is, maar zij lopen tegen tijdsdruk en werkdruk aan. Om mensen goed te kunnen helpen, moet je goed in "een flow" blijven zitten, anders wordt er afgehaakt. Processen lopen nu eenmaal zo, maar als mensen een zorgtraject in willen, moeten wij ze hierin kunnen houden. Maar het voortraject duurt te lang, zodat ze afhaken. Dit komt door de bureaucratie, als je zoveel regels hebt, schiet je je doel voorbij, ook door de administratieve afhandeling.

Informeel mensen met hersenletsel wat er aan de hand is, benoem wat er aan de hand is, wat er kan, ook aan hun omgeving. Aangezien mensen met letsel dit veelal niet kunnen onthouden, die gaan dit niet opslaan. Informeel: u hebt dit gehad, we weten niet welke kant het op kan gaan, het kan verschillende kanten op gaan. Als het niet lukt trek aan de bel en zeg waar dat dan kan. Benoem NAH dan kunnen mensen daarop zoeken. Dat geeft mensen al zoveel rust. Dat ze gewoon weten, wat is er aan de hand en waarom reageer ik zo. En vergeet

niet als je in zo'n zorgwereld komt dat je te maken hebt met bureaucratie. Dat ze te maken krijgen met regeltjes, voor ons zijn ze nog niet eens gesneden koek, daar hebben ze mee te maken, zorg dat ze daarin gesteund worden of de bureaucratie overboord gooien. Dat zou ik het liefste willen. Je gaat het niet voorkomen, neem het over.

Die doelen moeten we behalen omdat het dan sneller gaat en het ten goede komt aan de cliënt. De hele bureaucratische mallemolen waar mensen soms in komen, kan een stuk sneller. Voorkomen is echt preventief dus dan zou je daar echt wat preventief aan moeten doen. Maar op het moment dat ze er zijn kun je daar wel sneller mee aan de slag. En dan werkt het veel motiverender. Kijk, als iemand komt met een klacht of je signaleert een klacht en je gaat er heen en gaat het er over hebben dat je wel wat kan regelen of kan kijken voor hulp. En je zou dan bellen en dan binnen een paar weken iets geregeld hebben, dan blijven mensen daar in geloven. Als het heel lang gaat duren dan raak je ze kwijt en hoeft het allemaal niet meer. En hoe je daar preventief meer aan kunt doen vanuit de gemeente is denk ik meer inzichtelijk maken voor wat er mogelijk is.

Nu met het Trefpunt, we moeten een vereniging worden of we moeten een stichting worden. Het moet juridisch met allerlei regeltjes, het kan niet spontaan. Bestuursleden willen niet verantwoordelijk zijn als er wat gebeurt dus dan moet je een verzekering afsluiten. En je bent al zoveel geld kwijt om iets op poten te zetten. Dus vrijwilligers moeten dan ingeschreven staan bij de stichting of de vereniging zodat als er wat gebeurt je gedekt bent. Maar hier zijn we nog steeds mee bezig, daar wordt weer over gepraat. En dit moeten wij omdat wij financiën beheren. En anders kan je niet een eigen rekening openen. Dus dat maakt het lastig. Het regelen van dingen gaat heel lastig. Allerlei regeltjes en voorwaarden waar we aan moeten voldoen. Dat je denkt kan het niet wat sneller.

Gegevensverzameling van de vluchtelingen kan veel beter en korter. Mensen moeten nu soms verscheidene keren dezelfde gegevens inleveren en hetzelfde verhaal vertellen. Bijvoorbeeld registratie bij binnenkomst, dan bij de gemeente, dan weer bij de school waar de kinderen aangemeld worden enz. Dit moet centraler kunnen, 1x registreren en dan met toestemming van de betrokkenen gegevens door kunnen geven aan andere instanties.

Regels rond privacy maakt informatie delen moeilijk

En de privacy is een groot goed maar het wordt soms ontzettend moeilijk gemaakt om informatie die van belang is te delen. Dat mag niet want alles valt onder de privacy. Ik maak het wel mee dat mensen dan geen toestemming te geven om inzicht te geven in hun medicijnen. En dan zitten ze op het politiebureau en dan weten ze zelf niet wat ze gebruiken en de apotheek mag het niet vertellen. En dan denk ik wel hoe gek kan het worden in Nederland. Die informatie heb je nodig en die kan je niet krijgen want het mag niet en ze hebben er zelf geen toestemming voor gegeven. En op dat moment is het niet meer te regelen want die toestemming moet eerst weer verwerkt worden. Dat wordt nu soms opgelost door burgerlijke ongehoorzaamheid. Dat een apotheker toch uit het systeem wat doorgeeft. En dan denk ik ook hartstikke goed! Maar je hebt er bij die zo strak in de leer staan dat ze zeggen, nee je krijgt het niet. En dan vertel ik aan de patiënt, ja je hebt zelf geen toestemming

gegeven. Dus nu zit je met de brokken, en we hebben het zo geregeld in Nederland, je krijgt van pillen van mij geen want ik weet niet wat je gebruikt. Ik kan er niet achter komen. Ja, iedereen denkt dat privacy zo belangrijk is. Dat niemand van je weet wat je allemaal uitspookt. Terwijl als je weet wat ze allemaal op facebook neerzetten. Dan denk ik van nou, daar ligt het hele leven. Dan hebben we het er maar mee te doen.

En die bescherming van medische gegevens, ja daar wil je ook niet mee te koop lopen dat iedereen het weet. Maar ja ik ben niet iedereen. Ik ben op dat moment behandelend arts en dan moet ik wel iets weten. Ik moet voortborduren op wat anderen hebben gedaan. En dat betekent ook dat elk huisarts heeft zijn systeem, het is niet gekoppeld. Niet in het bezit van de patiënt zelf. Ja, meestal kom je er wel uit maar zo heel af en toe kom je er niet uit. En dan is dat ook de boodschap naar de patiënt. Regel maar dat je op een ander moment toestemming krijgt. Ja, het is natuurlijk ook een populatie die niet zo vertrouwend wekkend is en op andere manieren in de maatschappij staan misschien. Dus wantrouwender zijn en zo een toestemming ook niet snel zullen geven.

En in het verleden hebben we voor preventie wel eens voorstellen gedaan. Maar dan loop je al gauw tegen het argument aan, van dat is in strijd met privacy. Ik vind eigenlijk dat dat een drogreden is. Vooral als kinderen in het geding zijn. Je kunt dan wel doorpakken als gemeente. Dat hebben we dus ook niet in beeld. Dat laten we teveel afhankelijk zijn van die groep mensen zelf. De achterliggende oorzaak van armoede. Wij denken wel dat we wel een beeld hebben over welke groep dat is die arm zijn geld uitgekeerd worden.

Waar wij erg tegen aanlopen is eh... in de Wet op de Jeugdzorg is geregeld dat wij, omdat we in het gedwongen kader werken, er in het belang van het kind informatie uitgewisseld moet worden. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld een psychiater van ouders. Maar lang niet iedereen wil daaraan meewerken en zeggen dan: nee informatie moet eerst ook met ouders gedeeld worden. Nou prima, maar dan geef je mij dezelfde informatie maar als de ouders. En dat is wel, zeker in het regulier basisonderwijs, waar voorzichtig en soms ook wel te voorzichtig met achteraf ja dat hadden we misschien wel moeten vertellen. Daar ligt wel een maar. Scholen willen ook een goede samenwerkingsrelatie met ouders hebben en die snap ik ook en hulpverlening heeft dat ook. Maar dan stel ik me de vraag betrouwbaarheid of te vertrouwen. Ik zeg altijd: ik ben betrouwbaar, ik doe de dingen die ik zeg en vertrouwen vind ik een te groot woord. Daar zit een nuance in. In de hulpverlening wordt veel op vertrouwen, de relatie gewerkt, terwijl wij minder op de relatie zitten maar wel betrouwbaar zijn in de dingen die we moeten doen. We komen afspraken na en dat verwachten we ook van de cliënt. Wat veel vraagt is de intentie van de afspraak die je maakt. Hiermee ga je het ook naar het positieve buigen zodat ieder weer mee kan in de lijn die nodig is om verder te komen voor het kind, de ontwikkeling. Het gaat er wel om het waarom te benoemen: je wilt dit voor je kind, jij wilt dat het goed gaat met je kind. Daar zit ik hier ook voor, ik wil ook dat het goed gaat met je kind. We gaan hier proberen het met elkaar op te lossen.

Privacy en Informatie uitwisselen an sich is zelden een probleem en is goed te regelen en loopt vrijwel altijd goed. Privacy speelt dan [redt: als externe zorg geleverd wordt aan een leerling]

soms een rol omdat privacy niet zomaar gedeeld mag worden, maar je zou elkaar minimaal op procesniveau op de hoogte moeten houden.

Gegevensuitwisseling is niet altijd goed geregeld

Iedereen blijft op zijn eigen eilandje. Hoe ga je dat organiseren? En toch rekening houden met privacy van de cliënt. Daarin zit natuurlijk een tegenstrijdigheid, want samenwerking is ook nodig. Gemeente moet daarin een visie hebben. Hoe gaat de gemeente om met informatie van de burger. Er zitten hele gezinnen achter al die aanvragen. De Wmo aanvragen, de Participatiewet. Daar speelt heel veel.

Gegevensuitwisseling is nu met betrekking tot het CJG, jeugd, prima geregeld. Voor wat betreft de instellingen die de zorg leveren is dat minder goed geregeld. Die informatie komt traag binnen of niet. Wij zien graag dat het medisch dossier compleet is. Op die manier kun je ook goed in de gaten houden of mensen aan het 'shoppen' zijn in de zorg. Een ontwikkeling in de toekomst kan zijn dat de patiënt zijn gegevens in eigen beheer heeft. Dan ligt de verantwoordelijkheid over de beschikbare gegevens bij de patiënt zelf. Het overzicht is dan kwijt, want als hij iets niet wil delen dan weet je het niet. Dat vinden wij niet leuk. Nu ontvang ik van de GGD informatie over bijvoorbeeld de soa en dan kan dat in het medisch dossier worden opgenomen. Straks kan de patiënt dat dan verzwijgen.

Bureaucratie leidt tot minder preventie

Als je het vergelijkt met een aantal jaren geleden zijn de budgetten afgenomen. Niet zozeer het budget per cliënt. Maar met name de verwijzingen zijn heel erg afgenomen terwijl de problematiek niet kleiner is geworden. Sinds de zorgplicht bij de gemeenten zit. Het blijft meer bij CJG's en wijkteams hangen, pas als het uit de hand loopt, komt het bij ons. Dat is echt een heel zorgelijk punt. Plus wat er ook bij komt, is dat wij ons afvragen of we de jeugdbehandeling kunnen blijven doen omdat het zoveel bureaucratie met zich meebrengt per gemeente voor een relatief kleine groep. Bij preventie zoals voorlichting weet je vrij goed wat je krijgt, is afgebakend. Maar voor jeugd geldt dat niet, dan weet je van tevoren niet hoeveel cliënten je krijgt en hoe zwaar de problematiek is. Maar jeugd vind ik ook preventie.

Het meest knellende hiervan is: hoe kun je het probleem op een zo vroeg mogelijk moment in kaart brengen en dan ook benoemen. Zodat je aan de voorkant zit, wat ik al zei, die knelpunten die zich gaan voordoen, kunt oplossen. Maar dan heb je natuurlijk anderen verloren. Het probleem zou kunnen zijn dat al die organisaties die zich op het terrein van preventie bezighouden, dat die allemaal met de goede bedoelingen de zaak willen oplossen maar feitelijk doordat er zoveel lagen zijn, dat een knelpunt zou kunnen zijn.

Digitalisering biedt overzicht

Ik denk dat minder contactmomenten met ouders en kinderen toch aan de bezuinigingen ligt. Dat heeft ook gemaakt dat we in moesten krimpen. Ik denk dat ook het digitale dossier hier een rol in speelt. Dus we hebben nu veel meer tijd nodig om administratief op orde te zijn. Toen we jaren gelden nog schriftelijke dossiers hadden. Het is best wel lastig want je haalt nu ook je voordelen uit het digitale dossier. Want als de gemeente vraagt hoeveel vve-kindjes we

in de zorg hebben, hoeveel vluchtelingenkindjes je in de zorg hebt, dan kun je dat nu met een druk op de knop ook zo uitrollen. En daar moest je vroeger al je mappen voor pakken en doortellen. Of moest je dat gewoon weten want als je alle dossiers open moest hebben kostte dat al weer veel tijd. Je was dan minder lang bezig met het verwerken van een consult bijvoorbeeld. Maar nu zijn de dingen gewoon makkelijker met een druk op de knop zijn ze nu uit het systeem. Ik weet niet of er specifieke potjes richting ons voor vluchtelingenkinderen zijn, ik weet wel dat er potjes zijn voor speciale gevallen.

Een ander punt is de geldigheidsdatum van de invalidenparkeerkaart. Onlangs waren we in Arnhem en parkeerden daar op een invalidenparkeerplaats. Wat schetst onze verbazing toen we daar bij terugkeer een bon achter onze voorruit aantreffen van maar liefst €360? Wat bleek? De parkeerkaart die vijf jaar geldig is bleek te zijn verlopen. En we hebben geen herinnering ontvangen, want daar is niets voor geregeld. Intussen heb ik daar zelf iets voor bedacht, waar mijn bekwaamheid als webdeveloper bij te pas kwam: ik maakte het domein invalidenkaartverlengen.nl aan, waardoor ik zelf een herinnering laat aanmaken. Zeker voor mensen die geen elektronische agenda gebruiken een handige tool, die (bijna) niets hoeft te kosten. En je voorkomt er wel veel (boetes, ergernis) mee. Overigens werd onze boete uiteindelijk verscheurd, toen we konden aantonen wat er aan de hand was.

24.5 Door bureaucratie raken mensen uit verbinding

Administratie is leidend en niet de zorg

Hier moeten alles ingedekt zijn. Ik zie ook als een van de oorzaken, dat mensen uit verbinding gaan in hun werk. Daar heb ik zelf ook last van. Zoveel afvinklijstjes waar je aan moet voldoen. De cliënten steeds minder gezien worden. Amerikaanse toestanden, er moet jou niets te verwijten zijn. Soort bouwwerk van allerlei verzekeringsregels, waardoor het hart eruit is gehaald. Allemaal vanuit angst, hokjes en regeltjes maken. Ik ken ziekenverzorger, wijkverpleegkundigen, echt van die zorgelijke liefdevolle mensen, die moeten allerlei dingen gaan doen, die vinden het niet meer leuk. Die gaan uit verbinding, terwijl ze het allemaal vanuit bezieling doen met mooie motivaties. Mensen trekken het niet meer. Dan denk ik jeminee, het is een soort verzakelijking. Het hart is eruit. En dan heb je zo iemand die onderaan bungelt die hulp nodig heeft, en dan denk je oh jeetje, daar ga ik me niet aan branden. Dat er een soort controle is, dat er geen seksueel misbruik is, of alleen dingen voor het geld doen, tuurlijk dat moet er zijn. Maar we vertrouwen de ander amper meer. En ik heb nog nooit iemand in mijn praktijk gehad die zei ik heb jou gekozen omdat je zo goed ingedekt bent. Wat fijn dat jullie een goede registratie hebben. Ze schrikken zich lam als ze weer zo'n formulier moeten invullen, of een tevredenheidsonderzoek. Wat wordt er mee gedaan? Er is een soort cultuur ontstaan.

Bij de hele regelgeving is nog wel winst te halen. Natuurlijk moet je weten wat je doet, moet je kinderen volgen en moet je met ouders communiceren: wat zien we hier en hoe is het thuis. Is dat nog binnen de marges, kunnen kinderen dit zelf. Daar moet je ook op kunnen vertrouwen, kinderen kunnen een heleboel zelf. Maar soms lopen ze een beetje vast en wat heeft zo'n kind dan nodig. En ik ben ervan overtuigd dat de meeste leidsters die kiezen voor dit vak om

gelukkig te worden, als ze dat mogen doen wat hun hart hun ingeeft en dat ze juist als ze alles zwart op wit moeten zetten het enthousiasme langzaam wegebt. En dat is jammer, want dan bereik je het tegenovergestelde.

En dat is dus op een vmbo-school veel erger denk ik dan op een vwo-school. Daar zal het ook gebeuren, maar hebben ze er minder oog voor denk ik en het is veel zakelijker. Hier is het gewoon wat dat betreft, ook omdat het een ander soort kinderen is, ander soort mentoren. Die zijn betrokken. Als ik weleens bij m'n kinderen kwam, nou ze moeten bijna een fotootje erbij halen wie het zijn. Dat is hier echt ondenkbaar. Je kent je leerlingen. Maar er zijn docenten die willen geen mentor meer zijn, want alles wat erbij komt. Alles moet natuurlijk tegenwoordig ook geformaliseerd worden. Vroeger mocht je lesgeven en als er een keer iets aan de hand was schreef je iets op. Nu moeten er hele handelingsplannen worden gevolgd. Nou dat onthoud je de lust. En de basisschool daar heb ik al helemaal medelijden mee, oh wat een tijd. Ik geloof nog steeds dat het belangrijkste is, het contact met de leerlingen, dat je daar het verschil kan maken. En niet door wat jij op papier schrijft. Het verschil maak je door contact en niet door alles wat op papier staat

Weinig flexibiliteit mogelijk door bureaucratie

Ik heb het idee dat het aan de gemeente ligt. Dat de gemeente daar heel erg streng of strak op zit. De wachttijden, weinig flexibiliteit. Ik ben hulpverlener, maar ik heb wel altijd het idee dat je bij een gemeente toch wel heel erg tussen bepaalde uren werkt, en dan krijg je weer een bandje en dan ben je de zoveelste in de rij. Dat wachten voordat je iemand te pakken hebt, dat is de hele bureaucratie. Ik weet niet of dit te ver gaat, maar ik las laatst een artikel in de krant over robots wat nou wel een beetje de toekomst gaat worden. Dat vond ik toch wel leuk geschreven door Christiaan Weijts in de NRC. En hij schreef dat als nou die robots voor dit soort dingen inzetten. Dan hebben de mensen wat meer de handen vrij om het contact aan te gaan en er wat mee te doen.

Wij zien een enorme toename van mensen die willen aanhaken of willen worden opgenomen in ons project. Dit kan vanuit een positieve drive zijn. Mensen die ook zo of op een plek als deze willen leven. Zij verlangen naar ruimte en vrijheid. Vanuit een negatieve drive zien we een toename in mensen die in moeilijkheden zijn. Uit huis gezet, schulden en problemen die hopen door ons geholpen te kunnen worden en onderdak willen krijgen (vangnet). De moraal verschuift van de algemeen aanvaardbare norm van hoe we met elkaar omgaan. Alles wordt steeds zakelijker. Van menselijk naar zakelijk en in sommige gevallen word je een nummertje.

We moeten elkaar meer vrij laten

Wat ik relevant vind, en nou klink ik misschien wel een beetje liberaal, is dat je vooral niet te zwaar moet tillen aan alle regeltjes die we met elkaar bedenken. Want iedere misstap wordt opgevolgd door een regel. Er komen steeds meer regels. En we worden steeds vindingrijker in het omzeilen van regels en dat wordt dan weer gezien als een soort criminaliteit waar niemand in gelooft en niemand iets aan heeft. We leggen elkaar veel te veel aan de ketting. En als je mensen niet vrijlaat, kijk maar in het verkeer, kijk om je heen, als je mensen meer de vrijheid

geeft maken ze er minder misbruik van dan wanneer er strakke regels zijn. Ik denk dat we makkelijker met elkaar om moeten gaan, en vooral toleranter. Vooral dat, toleranter.

We roepen het over ons zelf af. Er gaat iets fout en er komt weer een regel. De vindingrijke mensen onder ons omzeilen al die regels wel en dan krijg je weer een soort wangedrag waardoor uiteindelijk de tolerantie naar elkaar toe weer minder wordt. Voor mij is het cirkeltje rond. Ik voel me belemmerd in mijn vrijheid. Afgezien van achtergrond en afkomst van iedereen denk ik dat we allemaal toch wel zoveel van huis uit hebben mee gekregen dat we ongeveer weten wat te doen is en wat niet te doen is. Daar leun ik heel erg sterk op.

25.8 Bureaucratie generaliseert

Mensen ontduiken de wet

Er is te veel “onzichtbaar” alcohol gebruik zonder toezicht. Nu jongeren onder de 18 geen alcohol krijgen zoeken ze een andere weg. Ik vraag me af of het bedoelde resultaat wel gehaald wordt. Het zal niet slechter zijn geworden maar jongeren weten toch wel een weg te vinden.

24.6 Bureaucratie belemmering voor ondernemen en innovatie

In het uitgaansleven kun je niet alles controleren

Ik vind het kleinere en gecontroleerde hier bij Pampus prachtig. Dat er in het uitgaansleven meestal geen of nauwelijks controle is tijdens het feest zou men niet moeten willen. Al helemaal niet bij de onder 21 jaar bijvoorbeeld. Daarbij is de zoals we dat noemen “wederverstrekking” (>18 koopt voor <18) bijna niet te controleren. Wij hadden met carnaval ook ongeveer 3000 bezoekers en je kunt ze dan niet 1 op 1 controleren. Je kunt ze wel filteren, je loopt rond en spreekt mensen erop aan. Geen garantie maar toch iets wat we kunnen doen. Vind het ook wel jammer dat we op landelijke regels afgerekend worden als het ware. Pampus is wel een redelijk begrip in de buurt. Wij houden dingen in de gaten en hier kan/mag best veel maar we letten wel op. Ik vraag me af of regels daar veel aan toevoegen. Wij zien hier de echte beginners op de teenager-party. Ze krijgen de kans zich te ontwikkelen in het uitgaan. We hebben het goed voor elkaar en letten op gebruik, veiligheid en dat soort dingen. Niet elke tent doet dat maar wij worden vrij veel gecontroleerd door gemeente, brandweer, waterschap of zo. En de regels of controles worden niet door alle gemeenten hetzelfde toegepast. Dat wringt weleens. We hebben ons ook wel de vraag gesteld of we de leeftijd op moeten schroeven maar dat past ook niet bij onze visie. We willen juist ook de jongere jeugd gecontroleerd leren uitgaan. En dat lukt niet altijd maar er mee stoppen helpt ook niet. De jeugd wil toch uitgaan en zoekt dan wat anders. En of dat dan beter is??

Bureaucratie is star

En het zou daarin helpen, denk ik, dat het goed is als je organisatie die ruimte krijgt en het vertrouwen ook krijgt, waarschijnlijk van de inspectie die komt controleren. Als jij kunt verantwoorden waarom je op deze manier werkt en het is een aannemelijk verhaal...

Problemen? Het zijn niet echt problemen, maar als er echt iets genoemd moet worden: Zeer hoge leges om te beginnen als gastouder (10 à 20 keer zo duur als in bijvoorbeeld Deventer). Hoge leges werken niet stimulerend. Toelichting geven dat er ook gastouders zijn die meerdere kinderen verzorgen en zo meer begrip kweken. Niet verwijtend, maar informierend. Onbekend maakt onbemind.

Het probleem vanuit mijn werk zou ik graag zien dat er wat gedaan wordt aan de bureaucratisering. Werkgevers zitten niet te wachten op stapel papieren. De werkgever moet ontzorgd worden. De flexwet moet naar mijn idee weer worden aangepast naar drie jaar. Ik zie ook aan nieuwe collega's dat ze na twee jaar weer weggaan, omdat hun contract niet wordt verlengd. Werkgevers willen meer flexibiliteit.

De dames van de sociale dienst en Wmo hebben hele goede contacten en dat werkt heel goed samen. We hebben ook op andere gebieden veel contacten maar dat gaat moeizaam. Maar daar gaat het niet over. Nou waar ik tegen aan loop, we zijn een stichting maar we zijn een ondernemend bedrijf, dus in die zin zijn we ondernemers. Maar op het moment dat je wilt ondernemen en ze nodig hebt op het moment dat je bezig bent met een uitbreiding, dan is dat heel lang tegengehouden. Daar is nu eindelijk zicht op. Maar daar hebben we echt vijf jaar voor moeten knokken en strijden. We hebben ook met milieu te maken. Ja, het gaat met de ambtenaren van milieu en daar omheen ook heel moeizaam en het lijkt ook, want dat is ook belangrijk hierin, dat de disciplines dan ook niet samenwerken. Dus wij hebben ook jarenlang al plannen om nieuwe werkgelegenheid te kunnen scheppen. Nou goed dan moet het sociale en het milieustuk kunnen samenwerken, dat bijt dan elkaar wel. De persoon van milieu moet haar boekhouding rond hebben, dus die is daar niet toe bereid om erin te investeren. Ja, er zou zoveel mogelijk kunnen zijn denk ik. Ja, ik denk dat alle regels en wetten een stuk soepeler zou gaan, dan zouden de mensen die willen ondernemen ook sneller iets voor elkaar krijgen.

Wat ik ook als probleem ervaar is dat wij een kleding inzamel container hebben op ons eigen terrein. Hier halen we textiel mee op en doneren het geld aan een goed doel om gehandicapte kinderen te kunnen laten paardrijden. De gemeente heeft ons verzocht om de container weg te halen. Omdat het Leger des Heils of Humanitas in deze regio het enige recht heeft om textiel op te mogen halen. Dit is een overeenkomst met deze partij vanuit de gemeente. Wij tonen een mooi initiatief om geld op te halen voor een goed doel en dat mag dan niet. Wij willen ons daar graag voor inzetten. Het staat op eigen terrein, We doen er niemand kwaad mee. We hebben een goed initiatief en dat wordt dan afgestraft. De kans wordt ons ontnomen en dat vind ik treurig. Het grote probleem is toch wel de starheid van de gemeente hierin. Door te zeggen wij hebben die afspraken met een andere partij en daar blijft het bij. Het is natuurlijk ook maar een beleidsmedewerker die haar werk doet door ons een bericht te sturen dat de container weg moet.

Ik voel mij niet gehoord. Waarom informeert iemand niet even bij ons? Zodat wij kunnen uitleggen waarom we kleding inzamelen en voor welk doel. Het is immers voor een goed doel en niet om onze eigen kas te spekken. Wij willen alleen maar iets goeds doen en dat wordt afgestraft. We hebben alleen maar een mailtje gehad dat de container weg moet. Er is niemand

langgewenst, geen belletje, niets. We hebben wel gereageerd met een brief en uitgelegd waarom en voor wie we het inzamelen maar helaas wordt daar geen gehoor aan gegeven. Ik weet eigenlijk niet zo goed wat het probleem is van de gemeente. Want blijkbaar mag je in de gemeente Voorst zelf geen initiatief ontwikkelen om kleding in te zamelen voor een goed doel. Dit is meteen aan allerlei regels gebonden. Het goed willen doen voor een ander is dus niet laagdrempelig. En dat zou het wel moeten zijn.

We moeten bereiken dat dit soort initiatieven gewoon genomen kunnen worden. Als je iets wilt inzamelen of een doel wilt steunen dit gewoon moet kunnen. Er zitten erg veel regels aan verbonden, misschien kan daar eens goed naar worden gekeken. Het moet laagdrempeliger. We hebben een verzoek ingediend met de vraag of we de container toch niet mogen behouden. Hiervoor willen we ook Humanitas/ Leger des Heils benaderen of er niet vanuit hen een samenwerking kan komen. We vinden het gewoon leuk om dit initiatief voort te zetten.

Bestemmingsplannen van grond/panden zijn vaak zo 'vast geschreven' dat er totaal geen ruimte is voor het ontplooiën van initiatieven. De creativiteit wordt hierdoor weggenomen en dit is zonde. Het is ergens goed dat dit helder is en duidelijk dat het maar op één manier uit te leggen valt. Harstikke handig, maar met een initiatief loop je ertegenaan. Bestemmingsplannen en wooncontingenten moeten worden geschreven. Het vast schrijven voor 100% zorgt in de praktijk voor problemen. 10% wordt niet verkocht maar hier kun je niks meer mee. Richt nou 10 of (als je dat durft als gemeente) 20% in voor speciale initiatieven die creativiteit en ondernemerschap aanspreken. Door de wirwar van regels blijven de particuliere initiatieven steken. Projectontwikkelaars lukt het wel. Jammer, juist de particuliere initiatieven dragen maatschappelijk het meeste bij en zijn stabiel.

De gemeente Apeldoorn heeft in het bestemmingsplan opgenomen dat je bijvoorbeeld 50m² van een bijgebouw mag inrichten voor nevenactiviteiten. Het lijkt mij goed om op deze manier als gemeente hierin te faciliteren. Uiteraard mogen c.q. moeten hier beperkingen aan zitten. Met name agrariërs zouden hierdoor meer het hoofd boven water kunnen houden. Ook zou je bepaalde problemen in huisvesting hiermee op kunnen lossen. Hetzelfde geldt voor mantelzorg door het makkelijker te maken om bijvoorbeeld een mantelzorgwoning te mogen bouwen. En dan niet eentje die slechts tijdelijk mag blijven staan. Tegelijkertijd snap ik dat de regelgeving hierom heen moeilijk vorm te geven is, het is fragiel want misbruik ligt op de loer.

Ons land zit qua regelgeving potdicht. Daardoor is het lastig te innoveren en je te ontwikkelen. Dit geldt voor individuen maar ook voor groepen en projecten, bewegingen. Het haalt alle creativiteit bij de mensen weg. Als mens moet je fouten kunnen en mogen maken. De zorgstaat is belerend. Is het wel de taak van de overheid om voor mensen te zorgen?

Bureaucratie biedt werknemers te veel voordeel

Ik ben ook werkgever. Ik erger mij aan personeel dat praat over de baas als door geld gedreven. Zij melden zich snel ziek. Hebben totaal geen begrip voor de zaak, weten heel goed wat eigen rechten zijn. Het arbeidsrecht is fundamenteel fout. De mensen zijn beschermd en worden niet meer uitgebuit. Er moet meer eer voor de ondernemer komen die de kastanjes uit het vuur haalt. Twee jaar doorbetalen bij ziekte, want daar heb ik recht op. Ieder speelt zijn

rol. Er moet meer collectief geregeld worden. Bijvoorbeeld in Noorwegen is de gezondheidsdienst gratis. Hun gedachtegoed is dat niemand voor zijn plezier ziek is

Een probleem is dat er veel te veel verantwoordelijkheden bij de werkgever zijn neergelegd qua risico's en doorbetaling bij ziekte en zo. Werknemers kunnen zich wel erg makkelijk ziekmelden en krijgen gewoon doorbetaald. De centrale overheid zou hier iets aan moeten doen, daar zijn we compleet in doorgeslagen. Wanneer de overheid wil dat werkgevers meer vaste contracten gaan geven, dan moet de overheid dat ook faciliteren. En de overheid moet er dus voor zorgen dat niet alle kosten en risico's bij werkgevers worden neergelegd.

En er moet meer verantwoordelijkheid bij de werknemer neergelegd worden. Werknemers moeten ziekte zelf maar verzekeren, of collectief middels premies, maar dit moet niet meer bij de werkgevers worden neergelegd. Wanneer de kwaadwillende medewerkers zich ziekmelden en ze voelen het in hun eigen portemonnee, dan zal het wel beter gaan. Dan zullen ze zich niet meer zo makkelijk ziekmelden. Het meeste ziekteverzuim is helemaal niet werk-gerelateerd of überhaupt beïnvloedbaar door de werkgever. Als de werkgever verwijtbaar slecht beleid of slechte werkomstandigheden heeft, dan mag het risico en de kosten wel bij de werkgever worden neergelegd. De mentaliteit gewoon moet verbeteren, een gezondere houding tussen werkgever en werknemer.

Deel J: Aanpak, werkwijze en samenwerking in de gemeente Voorst

Hoofdstuk 25: Rol en houding van de gemeente Voorst

25.1 Visie, beleid en financiën gemeente

Visie en beleid ontbreken

Er is vanuit de gemeente geen visie voor kinderen van 0 tot 16 jaar, bijvoorbeeld: Verstandig omgaan met de zon (niet alleen insmeren, maar er zijn nog meer mogelijkheden), alcohol beleid, sportontwikkelingen. Het is niet duidelijk waar de stip op de horizon is en waar we naar toe gaan. De gemeente moet een visie en beleid voor de jeugd van 0–16 neerzetten. De verantwoordelijkheid ligt sinds de transformatie bij de gemeente. Bekijken wat speelt er bij de kinderopvang en naar aanleiding daarvan het onderwijs vorm geven. Integrale programma's opzetten voor bijvoorbeeld eten en drinken, sporten enz. De gemeente is verantwoordelijk voor de jeugd en moet daarom de stip op de horizon uitzetten en daar is een interdisciplinaire samenwerking voor nodig.

De ambitie zou moeten zijn dat de gemeente meer de regie voert, een eigen beleid uitstippelt, meer die volwaardige gesprekspartner moet zijn. Niet de calimero uithangen. Blijf je inzetten voor je eigen burgers, kies een eigen koers, durf af te wijken! Soms spelen er bij bestuurders andere (strategische) krachten.

De gemeente zou een voortrekker moeten zijn. Ik heb nu het gevoel dat ze het met financiën willen oplossen. We moeten de gemeente wakker schudden zodat ze willen samenwerken en tot concrete plannen willen komen. Ik vraag me af als ik naar de gemeenteraad kijk of dit nu de mensen zijn die een verschil gaan maken. Zij zijn van een bepaalde generatie, bijna geen uitzondering. Ik snap het dat we als burger moeten meedenken en tot actie moeten komen maar de gemeente moet de visie en de regie in handen houden. Ik ben verbaasd dat bij bijeenkomsten met de raad de grote speler zoals SV Twello /Voorwaarts niet van de partij zijn. Misschien hebben zij hun eigen lijntjes met de gemeente?

Je moet eigenlijk als je een nieuw probleem krijgt toegeworpen, een heel ander proces in. Je moet je aanpak bedenken, welke stijl ga je toepassen en dan ga je dat uitvoeren. Het probleem hierbij Voorst en het Maatschappelijk Netwerk is: We hebben heel krachtige uitvoerende mensen die heel goed zijn in het uitvoeren van hun werk. Maar die niet bekend zijn met het uitvoeren van nieuw beleid, zo'n nieuwe trend kunnen omzetten in werkprocessen. Dan zie je dat de structuur ontbreekt om zoiets dan helemaal aan te pakken. Mooiste is als je daar de ruimte voor krijgt voordat je begint. Maar we zijn nu eigenlijk al begonnen voordat we daar een plan voor hadden.

Dat wat al aan de orde is geweest, is impliciet datgene dat we willen bereiken.

Het gaat volgens mij om het antwoord op de vraag "wat via preventie kan." Ik heb wel eens het gevoel gehad dat we naar de waan van de dag leven en daarbij weinig in staat zijn de gewenste toekomst in te kunnen zien, daar beleid op te maken en dat vervolgens vast te houden. Ik constateer te veel slingerbewegingen, ook door de gemeente. De gemeente heeft voldoende omvang heeft om 'all-in' een leuke leefomgeving te zijn met daarbij de constatering dat Twello

qua omvang te ver afstaat van de andere kernen, maar ook qua voorzieningen. Groei van de kleine kernen is een randvoorwaarde. Dat er dan bedrijven vanuit dorp Voorst naar Twello verhuizen, zou niet moeten gebeuren. Het is aan de gemeente om te komen tot een verbeelding van de eigen toekomst.

Ik denk vaak “Hoe kun je dat bedacht hebben?” Ik zie het terug in de rondweg. Het moet ja en nee tegelijk zijn, iedereen moet te vriend gehouden worden. Oplossingen zijn onlogisch, waar komt dat vandaan. Als het over een niet-politiek besluit gaat dan is er niets aan de hand. Bijvoorbeeld de sportnota, die is zo door de raad. Zet je jezelf als kleine gemeente buitenspel? De grote gemeente om ons heen zijn de baas. Veel besluiten passen niet bij kleine gemeenten. Trajecten zou je breder, integraal moeten bekijken, problemen zie je toch aankomen? De nieuwbouw van het gemeentehuis bijvoorbeeld.

In de politiek is nu bijvoorbeeld, door het boek van Hugo Borst meer aandacht voor de ouderenzorg. Nu is dat enorm in beeld. Maar de gehandicaptenzorg en de psychiatrie, waar blijft dat dan? De gemeente zou dat structureel in beeld moeten brengen. Je moet als gemeente dat specifiek benoemen in je beleid. En in het beleid naar de jeugd toe moet de gemeente meer zichtbaar worden. Wij krijgen als ouders wel bijvoorbeeld een brief van: ‘Uw zoon wordt zo en zo oud, we hebben een bijeenkomst over alcohol’. Maar het is niet heel zichtbaar. Ze zouden hierin meer proactief moeten zijn. Dit kan ook zijn door naar de scholen toe andere dingen te doen. Ik denk dat er best iets te bedenken is wanneer kinderen een tussenuur hebben, om ze op school te houden. Zo zou je kunnen denken aan bijvoorbeeld inzet van vrijwilligers. Je moet iets doen, maar nu doen we niks. Ik weet niet precies wat je zou moeten doen, maar nu doen we niks. Ik denk dat de gemeente daar wel iets in moet betekenen. Je moet de uren op school veel meer borgen. Deze doelen zou je moeten bereiken zodat je de mensen veel beter kunt helpen. Deze jeugd moet je bezig houden en zorgen dat ze actief blijven. Wanneer kinderen met een beperking beter geïntegreerd worden in de maatschappij of samenleving creëer je een hele andere wereld, ook qua kosten voor een gemeente of het Rijk. Door in je beleid veel meer te laten zien wat je voor mensen in de gehandicaptenzorg, psychiatrie, jeugdzorg en ouderenzorg doet, hou je het ook veel beter onder de aandacht. Nu worden er soms losse projecten gedaan, maar de echte continuïteit ontbreekt, terwijl die juist essentieel is.

Ik mis een financiële visie op lange termijn.

Het zou mooi zijn als de gemeente een bredere visie heeft op besteding van Wmo gelden. Ik werk in een andere functie landelijk en wat ik bij VWS aan subsidie los praat, dat gaat heel makkelijk. Wij krijgen nu ook wel € 18.000,00 aan subsidie van de gemeente, maar daar gaat heel wat papierwerk aan vooraf. Misschien zou de gemeente een deel van de indicatiestellingen aan ons kunnen uitbesteden. Dit doen ze bijvoorbeeld in Amerongen. Je zou ons ook als uitvoerder kunnen zien.

De visie van de gemeente in de oren knopen van ambtenaren en burgers

De ambities zouden moeten zijn dat er bovenaan staat eigen kracht, eigen regie. Dus dat mensen weten waar ze naartoe moeten. Dat de drempel niet hoog is, dat je niet eerst via

allerlei loketten, weet ik niet allemaal, langs moet gaan. Dat je heel makkelijk in gesprek met iemand kunt gaan als je een hulpvraag hebt. Wij moeten niet zelf bedenken wat goed is voor de burger maar echt luisteren naar wat hij of zij wil. En dat gebeurt hier in de gemeente nog veels te veel. Het gebeurt ook vanuit een soort van angst want het mag niet mislukken. En uit een soort van 'wij zijn de professionals en wij weten het'. En mijn overtuiging is dat ieder mens in staat is, mits op de juiste manier ondersteund, mits er voldoende balans is in zijn of haar leven en de basale dingen die je nodig hebt als mensen dus onderdak, geld om te eten, dat geregeld is, dat je dan als mens ook kunt komen met de hulp van iemand tot het vinden van een oplossing in een kwestie waar jij tegen aan loopt als mens. Ik vind dat er hier in de gemeente nog veels te veel wordt gehandeld uit angst en dat er een standpunt wordt ingenomen van 'ja, wij weten het als gemeente'. En dan heb ik het echt over de werkvloer.

Want de gemeente heeft hier een goeie visie. Vind ik. En als ik de burgemeester spreek dan vindt hij ook heel erg dat we moeten uitgaan van eigen kracht en eigen regie. En hij deelt die visie. Maar als je door alle lagen heen en door alle plannen heen, uitkomt bij de werkvloer en ook de burgers, ja dan gebeurt dat nog veels te weinig dus die visie die de gemeente deelt moet echt in de oren van de burgers en ambtenaren terecht komen zodat het een vanzelfsprekendheid wordt voor eenieder hier in de samenleving. Dat je zo met mekaar om gaat en niet 'ok ik doe het voor jou'. Want ik denk dat dat het antwoord is. Nee echt luisteren, in gesprek gaan, echt ontmoeten. En de vraag stellen 'goh ik hoor dat je dit en dat moeilijk vindt, dat je hier of daar een oplossing wilt vinden voor maar wat zou je nou graag willen?' En dat is dan je start. Omdat als je het hebt over fijn leven dan is dat voor ieder mens een basis. Dat je fijn leeft. En fijn leven betekent dat als er iets is op jouw pad waar je tegenaan loopt dat je daarvoor een oplossing kunt vinden. En die oplossing zit er in dat er naar jou geluisterd wordt. En dat je ondersteund wordt in het vinden van een oplossing zelf. En niet dat je in de kou wordt gelaten en met een kluitje in het riet wordt gestuurd. Nee, doordat je geholpen wordt bij het vinden van een oplossing die bij jou past. En waar jij eigenaar van blijft en waar jij de regie hebt. Waarbij jij ook trots kunt zijn omdat je een oplossing gevonden hebt. En niet dat je een ander moet bedanken voor de oplossing.

Gemeente moet doorpakken

De overheid kan veel meer doen, de gemeente Voorst is een rijke gemeente, de onderkant van de samenleving kan worden verstevigd. De gemeente kan ook veel meer doen voor vijfenvijftigplussers. Participatie vraagt om aanpassing van het beleid. Iedereen in de samenleving moeten we mee laten doen in de gemeente Voorst. Het beleid is er al, nu de uitvoering nog!

We moeten streven naar verbetering van de huidige situatie/ het beleid – naar vooruitgang. Er moet een gedegen uitvoeringsplan voor meerdere jaren komen en niet telkens veranderd beleid – continuïteit bieden. Beleid dat kan worden bijgesteld – en ingebed binnen organisaties waar de kwaliteit ligt. Lokaal gezondheidsbeleid met ontwikkelingen die zijn vast te leggen. Beter een paar zaken goed doen, dan alles een beetje.

Vanuit de gemeente wordt aangegeven, we helpen/ondersteunen. Onder andere naar de facilitering, het bijhouden van ontwikkelingen van de voorliggende voorzieningen. Vaak wordt halverwege afgehaakt of leidende/inspirerende personen verdwijnen. De opvolger komt en het is weg. Gestelde ambities dien je te behalen. Wmo en onder andere respijtzorg moeten we meer bekendheid geven. Zo'n 10% weet dat er respijtzorg is. Worden de gelden van de Wmo en de voorliggende voorzieningen wel voldoende uitgenut? Mogelijk toch SMART doelen gaan formuleren of naar meetbare vermindering!? Wil je verder de toekomst in gaan, dan dien je aandacht te besteden voor deze onderwerpen in deze tijd. Zorg er voor dat ze hanteerbaar worden gemaakt. Blijf niet steken in woorden van, "de geschetste problematiek is herkenbaar". Maak ook de volgende stap na de signalering. Zorg er voor dat er beweging komt.

Eigenaar willen zijn van het proces. Want heel vaak, ondanks dat men interdisciplinair werkt, dat heb ik soms gemerkt, komt men niet tot resultaten. En bijvoorbeeld in de laatste jaren van mijn directeurschap kwam een moeder helemaal overstuur bij me en die was echt kwaad, omdat, ondanks alle expertise die daar aanwezig was, niemand echt niemand als eigenaar werd aangemerkt. En toe dacht ik als directeur, en moest ik een vuist op tafel slaan en zei ik, we gaan hier niet eerder weg zolang we niet weten wat er is gebeurd en wat we willen bereiken. Hoe willen we het bereiken? Wie is er uiteindelijk verantwoordelijk? Wat is het tijdstraject erin? En binnen een half jaar waren er positieve dingen gebeurd. Dit soort zaken heb ik heel veel, heel veel meegemaakt. Ik heb ook in het gemeentelijke overleg gezeten voor een aantal jaren en daarna ben ik weg. Ik zei, ik ga hier niet meer bij aanwezig zijn. Ik zie al anderhalf jaar dossiers langskomen waar er over nieuwe ontwikkelingen wordt verteld. En ik zei, wie is er nu eigenlijk de eigenaar, wat gebeurt er? Ik zie alleen als het ware dat er steeds meer wordt afgeleid.

Kijk er zijn een hele hoop zaken die we goed doen. Waarvan al vaststaat maar dat is meestal al gegoten in kaders en in wetgeving en ook op papier. De vraag is in de nieuwe preventie nota die geschreven is, hoe kun je dat beïnvloeden? Dat maakt het dat je een andere structuur zou moeten kiezen waarin zowel de geldstromen die daarmee gemoeid zijn en al de diverse maatschappelijke organisaties, dat je probeert die op een lijn te krijgen. Op een lijn wil ik mee zeggen dat het goed zou zijn om in beeld te brengen, wie doet er allemaal wat. Hoe kun je meer efficiënt de bevindingen in kaart brengen en aanpakken? En daarbij de geldstromen die daarmee gemoeid zijn. Dus er komt een hele hoop op ons af in het kader van ja, dat is makkelijk gezegd maar vervolgens moet je het ook realiseren. En dan moet je zien dat je al die maatschappelijke organisaties op een lijn krijgt. Dus het zal niet eenvoudig zijn. Dus er zit een hoop werk te gebeuren. Als je dat eenmaal in kaart hebt. Dan is het de vraag, wie ga je vervolgens belonen en beoordelen en dat zal niet altijd even makkelijk zijn. En wat voor doel stel je zelf. Want er zijn natuurlijk verschillende momenten waarin mensen vragen om aandacht. Dat kan zijn bij de schuldsanering, dat kan zijn bij inkomen, dat kan zijn bij gezinsproblematiek. Je wilt natuurlijk dat je in een zo vroeg mogelijk stadium dingen kunt onderscheiden en kunt benoemen zodat je in die zin aan de voorkant zaken al in kaart kunt brengen en tot een oplossing zou kunnen komen waarbij dan uiteindelijk het resultaat daarvan

in ieder geval kunt overzien, waarmee je het probleem in een vroeg stadium kunt cancelen en oplossingsgericht kunt werken.

Ik denk dat de gemeente daarin al zodanig een actie zou kunnen ondernemen om daadwerkelijk te kijken hoe je zo een tweepersoons formatie per straat kunt creëren. Ik weet dat wel al een heleboel binnen Mens en Welzijn in opdracht van de gemeente veel gebeurd is maar er is ook weer niets uit gekomen. Dat is wel jammer. Dat er eigenlijk zoveel initiatieven genomen zijn. Wat geleid heeft tot niets. En dan zou je wel eens achter de oren moeten krabben om als je mensen bij elkaar haalt en je geeft een bepaalde doelstelling af, en mensen geven aan, ja ik zou daar iets mee willen doen. En dat er nooit meer een goede terugkoppeling is geweest.

De gemeente heeft steeds meer een toezichthoudende rol, geen actieve meer. Geen politie meer maar wel BOA's. De gemeente moet weer in de samenleving gaan staan. Ze hebben mooie notities maar je ziet er niets van terug. Soms zijn er interessante potjes zoals er is de sportstimulering maar er wordt niet actief mee gewerkt, je moet er zelf naar op zoek gaan. De weinig actieve rol van de gemeente is het meest knellende, ook financieel gezien. Je zou er ook als ondernemer naar kunnen kijken en dan zie je de gemeentes als vestiging. Wanneer het met de een wat minder gaat kan die worden opgevangen door de andere. Budgetten per gemeente.

Ambitie is altijd groter dan de middelen die we hebben

We hinken altijd een beetje op twee benen: we hebben maar een beperkte hoeveel geld en de ambitie is altijd groter dan de middelen die we hebben. Je moet een gezonde mix maken van zaken die strikt noodzakelijk zijn, riool vernieuwen, weg aanpassen, etc. Je wilt het ook aantrekkelijk maken voor de werkende mens. Want zonder werkende mensen kun je de hulpbehoevende mensen ook niet ondersteunen. Je moet ook iets doen voor die mensen om het leefklimaat voor hen aantrekkelijk te hebben. En dan zijn we vervolgens nog wel tweeslachtig, aan de ene kant vinden we het heel belangrijk om mensen te helpen, aan de andere kant vinden we het ook wel een beetje een lastige groep. Heel moeilijk, als we in ieder geval maar kunnen aantonen dat we iets verstandigs doen, we hebben toch een mooie ondersteuningsregel, dan is ons geweten ook wel een beetje gesust. Ik denk ook wel dat als je het voor een heel grote groep gaat doen dat de inspanningen ook wel buitensporig worden.

Waar is nou behoefte aan in de samenleving. En hoe verdelen we dan een zekere gevoelde schaarste aan middelen en mogelijkheden. Wat is nu de vraag? Wat willen we graag? We weten gelijk dat we niet in alle dorpen een overdekt zwembad kunnen bouwen. Dan kunnen we andere dingen niet meer doen. Maar wat hebben we wel nodig. Die keuzes moeten we met elkaar maken. Er moeten voldoende scholen zijn bijvoorbeeld. Het is een constant zoeken van een balans van hoe zorg ik er voor dat de mensen met elkaar het gevoel hebben van dit is wel de plek waar ik wil leven. Waarom blijf ik hier? Omdat het mij bevalt, omdat het kan. Dan moet je ook als gemeenschap, als gemeente, dingen faciliteren voor mensen die minder makkelijk dingen kunnen bereiken. Als mensen het prima vinden, met of zonder een beperking, dan is het goed. Maar zorg wel dat het kan, het mogelijk is. Het hoeft echt geen utopia te zijn. Dat bestaat ook helemaal niet volgens mij.

Eén van de dingen die mij erg opvallen in de regionale overleggen is dat de ambtenaren enorm veel op hun bordje hebben en dat er heel weinig budget is. Hoe kun je goed volksgezondheidsbeleid hebben als je tig thema's hebt en heel weinig euro's? Dat zie ik in het ambtelijk overleg terug. Workload was de afgelopen jaren ook heel groot, misschien keert de rust nu weer terug. Maar dan nog zijn er lage budgetten en veel plannen en ambities.

We staan er financieel goed voor

Ik denk dat we al aardig op de goede weg zijn. En we hebben als voordeel dat we er nu als gemeente positief op staan voor wat betreft de begroting. Dus er is behoorlijk wat geld beschikbaar. Het gaat dan allemaal wat makkelijker natuurlijk. Wat een probleem zou kunnen zijn, zouden mogelijke bezuinigingen zijn, maar daarvan is er nog niets concreet op tafel. Verder zie ik niets, we krijgen heel veel complimenten over ons werk op het gebied van sport en bewegen. Dat betekent dat we wel op de goede weg zijn.

Maar kunnen we het geld van het nieuwe gemeentehuis niet beter besteden?

De gemeente Voorst is nu bezig met een nieuw gemeentehuis. Bij elkaar 20 miljoen geloof ik. Ik denk dat we beter dat geld in onze maatschappij kunnen stoppen. Dat zijn twee dingen waar we niet op zitten te wachten. Dat is een prestigieuze strijd. Er zou beter in de zorg kunnen worden geïnvesteerd. Ze willen met het bouwen daarvan duurzaam zijn maar het afbreken van het oude gebouw kost ook duurzaamheid. Hoe lang hebben we nog een gemeentehuis nodig. Het is geld weg gooien.

En soms heb ik een beetje het gevoel, dan moet er iets omdat de ambtenaren dat zo bedenken. Dat zie je aan de bouw van het nieuwe gemeentehuis, iets wat relatief zo veel geld kost. Ja, en dan vraag ik mij af, dat is gewoon niet realistisch. Want als ze dat uit eigen zak moeten betalen... en ze zadelen ons, de bewoners, op met zoveel kosten. Dat kan dan gewoon niet. En ook na jaren bezuinigen, dat er nu allerlei functies uit de hoge hoed worden getrokken. En dan denk ik van ja, is dat nou nodig?

25.2 Rol en houding gemeente

Gemeente moet werken vanuit gezag in plaats van macht

In bijna iedere samenleving zie je dat als er problemen zijn dat mensen zeggen: "Dit kunnen we zelf niet oplossen en moeten we ook niet willen. Dit is te ingewikkeld. Bijvoorbeeld geweld, ruzies etc. En dan wijs je een meneer of mevrouw of instantie aan die wijze besluiten moet nemen die we dan ook accepteren." In het algemeen zie je overal in de wereld in verschillende vormen dat als er problemen zijn dat een groep mensen of een samenleving zegt dan er moet iemand of een aantal mensen zijn die wijze besluiten nemen, a la dorpsoudste of slimste en die besluiten gaan we dan accepteren. Zo ook politiek of overheid waarvan mensen zeggen die staan boven ons en die hoeven maar één ding te doen namelijk Wijs zijn. Dus dat mensen/burgers zeggen, ze snappen hoe het zit, ze hebben goed gediscussieerd en geanalyseerd en het besluit (je doet het nooit goed maar je kunt wel bereiken) dit is wel het beste wat ze kunnen beslissen. Ik zou willen en hopen dat mensen en politici en bestuurders werken vanuit gezag in plaats van vanuit macht. Als burgemeester ben ik het

voorbeeld, ik ben een gezagsfiguur, ik heb niets te vertellen. Maar als ik het goed doe zeggen mensen: "Het is goed ik doe het graag voor u, het verhaal is goed of verstandig of redelijk en ik werk mee. Ook de gemeentelijke overheid hoop ik dat die gaat werken met en vanuit gezag. Landelijke politici zou ik hopen dat die zich ook als wijze mensen gedragen. Je praat niet in de Tweede Kamer alsof je in het café staat. Burgers die snappen dat ook niet. Tegen mij zeggen ze op de voetbalclub: "Burgemeester, dat is toch gek?" Dus ik zou hopen dat politiek en ook wij als gemeentelijke overheid steeds meer gaan praten vanuit wat gaat goed, maar het kan beter, wat kan er beter? U doet het goed, maar volgens ons kan het iets beter. Dat gaat wel in tegen internet en de media waar op basis van incidenten waar het niet goed we het heel groot maken en regels maken dat alle instelling hun bureaucratie moeten veranderen. Daar vanaf komen, dat is nogal een ding. Dat is ook de kantelende rol van ons, van u bent de professional wat zou u nu kunnen doen om ons nu te kunnen helpen, is voor ons professionals ook nog wel een nieuwe cultuur. En oorzaken zijn het ontbrekende gezag en ontbrekende verbindingen en ontbrekende gezamenlijke doelstelling(en) zijn de voornaamste kwesties.

Gemeente moet advies vragen

Ik vind het opvallend dat de gemeente Voorst nog geen duidelijke keus heeft gemaakt wat ze met de Klijsma-gelden gaat doen. Dat is nu juist het geld voor deze groep. Misschien staat er wel iets op papier maar ik weet het niet. Ik ben ook niet gevraagd als adviseur. De bestuursleden zijn ook niet geraadpleegd. Ik weet niet waarom het bestuur / leergeld Nederland zo'n bescheiden rol in neemt in deze. Elke situatie in elke gemeente is weer verschillend. Daarom zijn er onafhankelijke stichtingen die aansluitend op het gemeentelijke beleid kunnen werken. Landelijk gaan er wel stemmen op voor een meer actieve rol voor Leergeld. 20 jaar ervaring zou moeten maken dat Leergeld beter de gemeenten kan adviseren op het gebied van beleidskeuzes. In Voorst gebeurt dat op dit moment nog te weinig. Het is lastig ook, omdat de gemeenten soms het idee hebben dat ze het zelf goed doen.

Gemeente moet proactief zijn

De gemeente gaat nu vooral in op een piepsysteem waar het piept of kraakt gaan we iets doen. Ga maar zelf eens in contact met die mensen en ga kijken wat er aan de hand is. Preventie vraagt dat je ook goed kijkt naar waar het goed gaat, ook bent waar het goed gaat omdat je daarvan kan leren en als je in Wilp gezien had, dan had je het kunnen delen.

En als gemeente moet je goed weten wie je inwoners zijn. Er bestaat niet zoiets als de burger. Wie wonen hier? Wie zijn dat? Omdat als je wilt mensen onder de loep wilt houden. Moet je ook weten wie je burgers zijn. Want al die burgers hebben elk een verhaal en geschiedenis. En je kunt niet van elke burger alles weten. Maar je moet wel een beetje snappen waarom die burger in die problemen zit. Dat je dus niet eenheidsworst is nooit voor iedereen goed.

Mensen willen al snel iets laten bij hoe het is. Er wordt te weinig echt anders gedaan. Te weinig andere aanpak. Ik weet niet of het geaccepteerd zou worden. Durf ik niet te zeggen. Maar ik denk wel dat je op een gegeven moment met iets moet komen. Dat je als gemeente je zichtbaar moet maken. Dat kan ook in de school. Dat kan ook in een leegstaand gebouw hier in het dorp. En kom maar met ideeën. Doe maar een maandelijkse borrelavond. Ja, ik noem

maar wat. Dat mensen komen. Dat je uiteindelijk wel wat verfrissingen kan brengen in de gemeente Voorst door het met de mensen er over te hebben. Wat zou je willen? Of een jongerenuur. Of de jongerenwerker. Die zal er vast ook zijn.

Actiever opzoeken wat de gemeente Voorst allemaal te bieden heeft, waar wij op kunnen inspelen. En niet alles laten afhangen van dat zij ons moeten opzoeken. Maar dat wij ook nauw betrokken zijn bij alle bijeenkomsten die georganiseerd worden, dat we op de hoogte zijn van de diensten die worden aangeboden, waar we gebruik van kunnen maken. En vroeg-signalering, als wij denken dat er wat nodig is dat we gaan verbinden.

De gemeente kan het aanpakken door ook in gesprek te gaan denk ik. En het op lokaal niveau organiseren van een inloopavond voor jongeren. Ga met ze in gesprek of ja organiseer eens brainstormsessies of vraag om oplossingen bij de jongeren zelf. Je kunt het op diverse manieren aan vliegen.

We moeten een proactieve houding, een overheid die denkt in kansen. De bereidheid wet- en regelgeving positief aan te wenden. Mijn eigen werkplek in het Deventer Havenkwartier is hier een voorbeeld van. Ik werk in een samenwerkingsverband met verschillende disciplines in een voormalige machine productie hal. Om deze hal te verbouwen en geschikt te maken voor gebruik is de gemeente Deventer bereid geweest het bestemmingplan zo ver als mogelijk op te rekken om dit project mogelijk te maken. De ambtenaren waren zelf ook enthousiast en men heeft alle mogelijk medewerking gehad. Als gemeente moet je ruimte scheppen. In Terwolde staat al een geruime tijd een garage leeg (faillissement). Waarom denkt de gemeente niet mee met de eigenaar om daar iets anders in te vestigen? Het staat maar leeg, wordt niets mee gedaan. Stap eens naar zo'n ondernemer toe en ga eens in gesprek over de mogelijkheden.

Gemeente moet meer sturing geven in de gecontracteerde zorg

Als het gaat, niet om de lokale voorziening, maar de individuele voorzieningen die onderdeel zijn van de raamovereenkomst, dan wordt vooral vanuit de regio besproken. En ik zou me zo kunnen voorstellen dat Voorst gaat uitstralen, wij zijn de gemeente Voorst, wij hebben jullie gecontracteerd, wij willen graag op een Voorster manier de samenwerking vormgeven, met bepaalde kwaliteitseisen, en daarom gaan we met jullie een bijeenkomst beleggen. Maar gaan jullie dus ook in de evaluatie van de geleverde zorg ook met jullie bespreken wat jullie daadwerkelijk geleverd hebben en of wij daar tevreden over zijn. Het mag wat mij betreft wel wat zakelijker in het beoordelen van de inzet van de hulpverlening, zowel op inhoud als op proces. Dus wat meer sturing geven. Dat zie ik te weinig. Het is een kwestie van tijd, kijk, de gemeente moet voor zichzelf ook prioriteiten stellen, op wat urgent is. Maar ik hoor in alle gemeentes dat er op de kosten wel een beheersing moet gaan plaatsvinden. En ik denk als het gaat over de effectiviteit van de zorg dat daar veel te halen is. En daar zou ik wel prioriteit aan geven, want dat kan volgens mij heel veel geld opleveren. Niet heel strak te willen beheersen, maar in zijn algemeenheid toch wat meer overzicht te krijgen over waar geven wij ons geld aan uit en is dat geld doelmatig besteedt, en is dat voor ons transparant.

Het gaat om onze instelling ik heb accountgesprekken en daarin ben ik heel open als het gaat over, welke cliënten vanuit de gemeente Voorst hebben wij de opdracht om een

ondertoezichtstelling of voordijmaatregel uit te voeren, ik denk dat dat in die zin vanuit de gemeente in de accountgesprekken best wel scherper gesteld mag worden, van goh, wat doen jullie daarin, wat maakt dat jullie bijvoorbeeld een maatregel verlengen of wat maakt dat jullie deze hulp hebben ingezet. En wat heeft het opgeleverd. Dus die wat meer zakelijkere/bedrijfsmatige vragen die zouden wat mij betreft wel wat meer aan de orde mogen zijn. Dus ik vind het in die zin in het hele zorgdomein dat soms wel wat vrijblijvend. Dat mag wel wat strakker. Zonder inderdaad als een schoolmeester op te treden, dat is denk ik ook wel de kunst, enerzijds van de professionele autonomie geven aan bepaalde organisaties, maar tegelijkertijd moet er ook duidelijk zijn waar wordt het geld aan uitgegeven en dat de zorgaanbieders zich ook meer realiseren dat ze verantwoording afleggen over de geleverde zorg en wat het opgeleverd heeft. Dit is op dit moment niet heel duidelijk en concreet, bijvoorbeeld als het gaat om geld voor ons voor een bepaalde jeugdhulp, maar voor een zorgaanbieder is dat een DVO (=Dienstverleningsovereenkomst). Je kunt met een DVO aan de slag gaan, maar het is de vraag of de gemeente weet wat gebeurt er nu met het geld wat is ingezet en wordt er daadwerkelijk op die manier ingezet zoals vooraf is afgesproken. Al met al kunnen daar nog wel wat punten aangescherpt worden.

Gemeente moet verbinden

Ik zie dat je als overheden teveel wilt regelen. Je bent een dienaar van de gemeenschap. Jouw taak is je volledig in te zetten zodat de gemeenschap daar wel bij vaart. Je bent er niet voor het college van B&W, of voor de minister. De gemeenschap wil wat, die wil dat regelen en daarvoor heb je mensen in dienst genomen. Om die reden heb je als overheid een taak. Maar je moet niet teveel willen. Misschien moet je veel meer aan maatschappelijke groepen overlaten. Er in ieder geval goed naar luisteren. Als je het erg naar je toetrekt als overheid, je gaat naar het gebouw toe om half negen, je zit achter je bureau, je hebt stukken naar elkaar toe geschoven. Je hebt een rol, maar je moet echt samen doen met maatschappelijke groepen. Partnerschap heet dat. De overheid is echt te weinig met partnerschap bezig. Ze hebben het opgedrongen gekregen. Terwijl ze al veertig jaar op deze manier bezig zijn. Dan ga je toch niet aan de andere vragen. Heel angstaanjagend om je in te leven in de andere, empathie te hebben. Wij zijn een kleine stichting en zo belangrijk zijn we ook niet. Wij hebben bedacht hoe het moet in dit geval, en dat is het. We zijn toch partners. Ik heb wel eens een vrouw als partner proberen krijgen. Dan ga je niet zeggen, dat moet. Dan ga je kennis maken, verleiden, samen verder. Dat zoeken merk ik weinig bij overheden. Dat partnerschap is nieuw, daar moet je als ambtenaar ook heel erg aan wennen. Tientallen jaren zit je comfortabel op je plek. Je hebt ook vaak een wetgevende handhavende taak, dat geeft je een zekere positie. Partnerschap is heel vervelend vaak. Kan zijn dat het vanaf het begin een heel andere kant op gaan dan jij dacht. Daar moet je soepel mee omgaan.

Partijen die een rol kunnen spelen [red: bij het opzetten van initiatieven voor ouderen] zijn naast sportverenigingen ook thuiszorgorganisaties, verzorgingstehuizen, Mens en Welzijn, etc. Gemeente is een belangrijke partij omdat vooral de funding hier ook vandaan moet komen. Andere partijen hebben hiervoor geen geld beschikbaar. Zet dergelijke activiteiten daarom beleidsmatig op de kaart. Als gemeente niet structureel zorgt voor inbedding in beleid verzand

je snel in eenmalige initiatieven. Organiseer een werkgroep en ga aan de slag om te kijken wat er moet gebeuren. Wellicht kun je ook bedrijven er bij halen maar dan moet je met de pet rond en dit is moeizaam af en toe. Soms werkt dit goed. Mooi voorbeeld is Pluryn en De Beele, zorgt voor meer binding met het dorp Voorst.

En als het aankomt op de maatschappelijke problemen, dan weet ik het eigenlijk niet zo. Ik ervaar dit niet. Wel heb ik één keer in de zoveel tijd met de gemeente en andere organisaties uit onder andere Twello een bijeenkomst waar de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van beleid van de gemeente wordt besproken. Karin Hegeman is hier bij betrokken en dit vind ik erg fijn. In zo'n geval zie ik voor de gemeente vooral een rol als verbinder tussen de verschillende organisaties en de wetgeving en welke veranderingen er zijn. Verder heb ik weinig contact met de gemeente. Zoals ik net al zei. Vanuit mijn werk heb ik niet of nauwelijks contact en het contact wat er is, is goed. Bovendien vind ik het erg lastig een maatschappelijk probleem te bedenken. Het is vooral wetgeving waaraan we ons moeten houden en aanpassen.

Maar als ik dit bekijk samen met de gemeente kan ik hier geen goed antwoord op geven. Ik werk er nog niet zo lang en ik ervaar niet echt maatschappelijke problemen in mijn werkgebied. Wel de wetgeving die verandert maar of ik hier met de gemeente iets aan kan doen. Ik denk het niet. De contacten die ik tot nu toe heb met de gemeente zijn overwegend positief. Wel denk ik dat ze soms en dan niet alleen vanuit mijn werkveld iets meer mogen optreden als verbinder. Soms is de informatie zoals met de wegwerkzaamheden erg beperkt en moeten wij hier als organisatie zelf achteraan. Misschien krijg ik in de toekomst als we willen uitbreiden wat meer contact met de gemeente en ik zelf ook maar dat weet ik nu nog niet. Wie weet verandert mijn mening dan en kan ik hier op dat moment wat meer over vertellen. Maar voor nu kan ik hier niet echt goed antwoord op geven sorry. Maar ja ik zie niet echt grote maatschappelijke problemen die te maken hebben met de gemeente en mijn werk. Maar wie weet in de toekomst dat er meer contact plaats zal vinden.

Ik ben betrokken bij het opstellen van de toekomstvisie. Er is nu een denktank die een inspiratiestuk schrijft. Daarna komt een expertmeeting. Je doet het samen; de gemeente gaat de boer op en is in gesprek met de burgers. In de politiek is er teveel persoonlijk belang en partijbelang. We zullen meer met elkaar moeten doen, aan de ronde tafel. Niet ontkennen van belangen die mogen er ook zijn. Want als je dat niet doet, verhardt het, net als in Den Haag. PVV is heel groot. Voor het behoud van de gemeente moet je dit willen. De samenhang moet blijven. Basisschool de Wingerd is slecht. Een kleine gemeente let daar meer op. De belangen worden meer gezien in kleine gemeenten. Veel individuele problemen worden in kleine dorpen door de politiek herkend.

Het komt best vaak voor dat evenementen op hetzelfde tijdstip worden georganiseerd. Vaak worden tijdstippen lang van te voren ingepland. Dat hebben de verenigingen zelf niet allemaal overzichtelijk. Wellicht heeft of kan de gemeente een rol spelen om de evenementen beter op elkaar af te stemmen en te verdelen. Ik zie ook een rol voor verenigingen om dit op te pakken. Ik ben positief over het feit dat reclame-uitingen niet alleen meer via de evenementenborden

hoeven plaats te vinden. De gemeente kan meehelpen een evenement te promoten door toe te staan om borden te plaatsen op eigen terrein.

En die ondernemer die vond dat niet speciaal, het is toch logisch dat ik dat doe. Zelfde als dat hij mensen helpt met de weg uitleggen. Dus ik zeg, hoeveel mensen komen hier langs. Hij zegt, ja in de zomerperiode heb je hier elke dag wel tien mensen. Dus ik zei eigenlijk ben je een soort VVV point. Ja, nooit over nagedacht maar eigenlijk ben ik wel een beetje de gastheer van het dorp. Ja, nou ook wij [red: de gemeente] zouden hier weer over kunnen nadenken. Oh, is dat de gastheer van het dorp. We hebben geen VVV-kantoor meer maar zouden we daar dan een kast kunnen neerzetten met allemaal folders over het dorp. Of een app van dit is het meetingpoint in Klarenbeek. En voor hem misschien weer interessant dat hij zijn koppie koffie verkoopt. Maar ook voor andere mensen want volgens mij willen wij wel een gastvrije gemeente zijn.

Wat de gemeente Voorst ook echt goed doet is om alle partijen ook actief uit te nodigen en ze bij elkaar te zetten. En natuurlijk heb je de organisaties die er altijd bij zijn. Maar je moet wel ergens beginnen. En dat doet de gemeente Voorst heel erg goed. Luisteren naar wat er speelt, wat er aan de hand is, hoe het gaat. Ik denk dat dat al een hele eerste stap is. Dat soort uitspraken van dan gaan we het gewoon doen. Dat triggert mij dan weer om ook gewoon te zeggen van; weet je we hebben nu een lijstje van bedrijven waar we altijd terecht kunnen. Maar we hebben nog veel meer partijen! Waarom gaan we daar ook niet op af? Want anders blijft het bij dat clubje. En er zijn ook steeds meer cliënten die willen uitstromen. En anders hebben die bedrijven ook, 'ho we zitten vol'. Ga de boer op, maak bekend. En dat proberen wij ook door die markten te organiseren.

Je moet dit bereiken, ook voor de geloofwaardigheid. Ook binnen onze organisatie is er een te grote kloof tussen management en de werkvloer. Dus waar wij continu op hameren, is je geloofwaardigheid. Wethouders kunnen hier heel belangrijke dingen in doen. Door hun zichtbaarheid en hen betrokkenheid. Ik denk dat daar een hele grote slag in te maken is. Het vertrouwen in de politiek, hoe komt het dat het zo laag is.

Vorst is een van de eerste gemeenten waar we 'Vluchtelingkind in de klas' hebben gedaan. Nu als we dat organiseren, dan zeggen we erbij: het is voor het onderwijs maar ook voor de voorschoolse opvang. Ik weet niet of we dat toen ook hebben gedaan en uiteindelijk beslist de gemeente hoe breed ze uitnodigt. De gemeente moet ervoor kiezen dat zij dit wil. Wij gaan niet zomaar voor een school iets organiseren en dat zonder overleg doen met de gemeente want zij voert al beleid voor deze groep. Als wij willen dat de professionals binnen Voorst zoals huisartsen of wijkverpleegkundigen of medewerkers van het netwerk een scholing krijgen, het is mij vreemd dat te doen zonder dat de gemeente dat zou willen. Het kan natuurlijk, want er kan gewoon een behoefte bestaan bij deze groep. Soms zal de gemeente moeten faciliteren, hetzij in bekendmaking, hetzij in locatie of in geld. Zeker voor zo'n uitgebreidere cursus van GGNet, dat kost wat maar dan heb je het meteen goed gedaan. Het kan hoor, we hebben bijvoorbeeld de ISK-klassen op het voortgezet onderwijs, die hebben de GGD zelf benaderd. Ik heb later de gemeente daarover geïnformeerd. Zoveel heeft de gemeente ook niet met het

voortgezet onderwijs, daar heeft ze niet zoveel invloed op. Ik heb een tijd samengewerkt met een voormalig wethouder, die kwam veel op AOC-Oost, hij was zelf scholenman. Maar gemiddeld genomen hebben gemeentes niet veel te zeggen over het voortgezet onderwijs. En omdat ze zelf niet graag wil dat er veel werklozen zijn of dat zorgkosten groeien, dat vraagt om beleid. Als je dan vraagt: wat kan de GGD doen: hier in meedenken. We dóen hier ook daadwerkelijk dingen, laat ik het zo zeggen. En als de gemeente zou zeggen: maak zelf maar je plan, dan heb je kaders nodig. Dan heb je toch nodig: voor hoeveel jaar, is er budget of niet of kan ik gewoon ins blauwe hinein, wat ook niet kan.

Dat beperkt zich tot mijn cirkel van invloed. En dat probeer ik al te doen in mijn werk. Ook richting gemeenten, van bel mij gewoon als je hulp nodig hebt. Zoek elkaar op. Ik denk dat je dat als gemeente best mag meegeven. Zoek elkaar op. Het persoonlijke, het echte dat mag er wel meer zijn.

Hulp moet laagdrempelig zijn en in de buurt. Jongeren moeten bijvoorbeeld kunnen bellen als ze dat nodig hebben of langs kunnen komen. Geen 9 tot 17 mentaliteit ook niet als gemeente. Zou goed zijn voor mensen die geen vertrouwen meer hebben in de hulpverlening. Je kunt nooit alles voorkomen. Als er maar iemand is die wel wat kan doen, je kunt niet alles zelf fixen maar je kunt er wel voor zorgen dat er iemand anders is die daar dan wel binnenkomt. Je zou een systeem op kunnen zetten met meerdere steungezinnen waar jongeren terecht kunnen om hun verhaal kwijt te kunnen en bijvoorbeeld mee kunnen eten als het thuis even niet zo lekker gaat. Maar ook voor volwassenen als ze het even zelf niet meer weten. (Ik zit hiermee hoe zou jij dit aanpakken?) Dit zou vanuit de gemeente opgezet kunnen worden wij zouden (de gemeente) hiervoor gezinnen moeten werven. Maar dan moeten er wel gezinnen zijn die zich hiervoor aanmelden en dit willen doen. Dit zou toch moeten lukken.

Wat mensen voor hulp kunnen krijgen. Misschien is dat niet altijd duidelijk voor mensen. Maar hoe je dat preventief zou moeten doen weet ik niet. Ik vind wel dat de gemeente Voorst daar al wat aantal dingen in doet hoor. Ze hebben iets opgezet in Terwolde voor die doelgroep om af en toe meer contact te hebben onderling. Ik vind dat dat eigenlijk moet gebeuren: onderling moet je het sociaal versterken, zodat mensen op elkaar kunnen steunen en elkaar kunnen vragen. Dat zijn mooie initiatieven waar mensen heen kunnen en mensen kunnen helpen. Ik denk dat er dan in de kerk meer openheid moet zijn. Dat zou een gespreksonderwerp moeten zijn. Dat seksueel misbruik vaak voor komt. Dat daar mensen voor zijn waar ze terecht kunnen en er meer openheid daarover is. Ik weet niet of de gemeente daar wat mee kan of dat dit meer iets is vanuit de kerk.

Gemeente moet er voor iedereen zijn

Ik denk dat het belangrijkste is dat je alle mensen krijgt. Dat er geen groepen zijn die buitengesloten zijn of buiten de boot vallen. Hoe dat dan ook is economisch of qua cultuur. En ongeacht de politieke samenstelling. Dat je als gemeente echt je inwoners bedient wat voor hun belangrijk is. Iedereen moet in zijn eigen waarde en cultuur binnen je gemeente kunnen leven op hun eigen manier. En wel rekening houdend met anderen. En hoe je dat als gemeente voor elkaar bokst is dan aan de gemeente. En de boeren moeten in zo een gemeenschap ook

gehoord worden. En de belangen moeten ook goed afgewogen worden. Je kunt natuurlijk niet verwachten, ja Nederland is natuurlijk een veel te klein land misschien wel voor zoveel inwoners en misschien wel voor zoveel koeien en varkens, maar je moet alle belangen afwegen. Boeren moeten ook snappen dat ze rekening moeten houden met de omgeving. Boeren hebben hun eigen kanalen. En hebben denk ik in een aantal plattelandsgemeente hun voelsprietten in politieke partijen maar dat wordt wel wat minder. Omdat je ook wat meer import mensen krijgt binnen een gemeente. Als er een loket zou zijn die je van alles kunt vertellen over van alles. Dan zou het idee van het kastje naar de muur worden gestuurd er niet meer zijn.

Het is ontzettend van belang om elkaar te leren kennen daarvoor moeten we elkaar blijven ontmoeten. En dat geldt ook beleidsmatig. Alle mensen die een rol spelen in het preventieve veld samen ook richting bepalen van waar het naar toe moet. Hierover moet ook regelmatig het gesprek worden gevoerd. Wat zien mensen bij de organisaties, hulpverleners, welzijnswerkers, etc.? Wat beogen we met elkaar te gaan doen. Inwoners/burgers spelen hierin een belangrijke rol. Voor hen doen we het. Het moet dus aansluiten waar bij we moeten beseffen dat we het voor het algemeen belang doen. Burgerparticipatie is een belangrijk middel om je doel te bereiken. Maar we moeten wel kijken naar het perspectief van alle burgers. Ook die van de kwetsbaren. Sommigen initiatieven zijn voor specifieke groepen en dat kan soms heel goed. Echter, groepen die minder actief zijn en minder verbaal vaardig moeten niet worden vergeten.

Ik vind dat de gemeente hier in ieder geval heel goed die richting kiest. En dat moeten ze vooral blijven doen. Want dat is een van de manieren waardoor die kloof minder zal worden. Houdt dat goed vast. Dat kun je bereiken door er over te praten en succesverhalen te delen. Dat is belangrijk. Dat je communiceert wat de resultaten zijn van deze nieuwe houding. Ik denk dat het hierbij belangrijk is dat we goed door moeten hebben dat we hierin geen steken moeten laten vallen. Schrijf groepen niet af, dat is het belangrijkste. Dat is een kwestie van beschaving, je schrijft groepen niet af. Want je zult maar zelf tot zo'n groep behoren.

Voor gemeente belangrijk oog te hebben voor mensen die thuis zitten. Mensheid mag wel meer naar elkaar omzien. Veel mensen die alleen zitten, verpieteren, niemand kijkt er naar om. Kinderen wonen ver weg. Je kunt wel skypen en zo, maar dat kan niet iedereen.

Gemeente moet beter voorlichten en informeren

Ik denk dat de gemeente hier een actievere rol in moet nemen en voor moet lichten [red: over vluchtelingen]. Ik denk wel dat dat een hoop begrip, weet je dat daardoor ook de mensen begrip op kunnen brengen. Er zullen altijd mensen zijn die er anders over denken maar door onwetendheid en het niet weten hoe het werkt nemen toch wel een hele boel mensen een standpunt in waarvan ik denk dat is niet reëel en daar zou een gemeente best wel in kunnen verbeteren.

En verder het probleem van geïnformeerd zijn (actief: doe je het en begrijp je het; passief: biedt de gemeente voldoende?)

Een maatschappelijk probleem en contact met de gemeente is het niet echt. Maar op ander gebied vind ik dat het contact met de gemeente soms beter mag. Zo zijn ze op dit moment bezig met werkzaamheden aan de straten rond ons pand. Ik had gehoopt dat ik vanuit de gemeente meer en eerder geïnformeerd zou worden over deze werkzaamheden. Ik heb zelf achter de gemeente aan moeten bellen wanneer en wat er ging gebeuren. Want je kunt je voorstellen dat er een aantal mensen met kinderwagens en Maxi-Cosi moet lopen. Als ze dan door een opgebroken straat moeten en de auto veel verder moeten parkeren, is dit niet erg prettig. En parkeren is al erg lastig hier. Met name nu het rusthuis in gebruik is genomen, mogen wij deze parkeerplaats niet meer gebruiken en moeten de ouders in de wijk parkeren. Ik vind dat de gemeente wat dat betreft misschien ook ons had kunnen informeren. Ik neem aan dat ze dit wel bij de bewoners hebben gedaan. Maar goed, dit staat natuurlijk los van het onderwerp van het interview, maar misschien dat dit meegenomen kan worden voor de toekomst. Zou prettig zijn en dan kunnen wij ook de ouders informeren.

Voor de gemeente zie ik wel meer een rol als verbinder en informatieverstrekker. Zoals het voorbeeld met de werkzaamheden aan de weg. Informeren is een goede zaak en dit zou de gemeente vaker moeten doen. Maar dit is denk ik niet alleen binnen mijn werkgebied maar geldt voor veel andere dingen ook denk ik. Nu woon ik zelf ook in Twello en kijk ik uit op een weiland. Recent zijn ze bezig met de plannen voor de randweg om Twello en dit raakt mijn eigen situatie ook. Nog meer informatieverschaffing vanuit de gemeente zou ik fijn vinden. Maar ik moet wel zeggen dat er een aantal actieve buurtbewoners is en die zijn er erg druk mee bezig. Ikzelf ben er persoonlijk niet heel erg druk mee. Ik laat het mooi aan anderen over, die er meer verstand en tijd voor hebben.

De gemeente is al heel erg inzichtelijk bezig om het financiële plaatje zo in te zetten dat het niet alleen om duurzaamheid gaat. De gemeente informeert wel goed via de Voorstwijzer.

pm. Uitnodiging discussieavond ruimtelijke visie Voxy participatie app gemiste kans!

Gemeente moet open, eerlijk en transparant zijn naar burgers

We moeten naar saamhorigheid en openheid toe, ook vanuit de overheid. Geen clubjes die het voor het zeggen hebben. Geen verborgen agenda's. Wees open en eerlijk vanuit de overheid naar de burger. In de communicatie duidelijk en eerlijk zijn. Uiteindelijk krijg je dan respect. Luister naar elkaar, je hoeft niet altijd met elkaar eens te zijn. Men moet wel het gevoel hebben gehoord te zijn. Hiermee kun je de mensen bereiken. Uit frustratie dat ze niet gehoord zijn ontstaan er weerstanden. Niet de grootste schreeuwers niet het podium geven. Luisteren naar de grote meerderheid, dus ook de stillere mensen. Zoveel mogelijk contacten onderhouden met zoveel mogelijk mensen om de samenhang en saamhorigheid in stand te houden. Contacten leggen bruggen bouwen. Zorg dat burgers deelnemen aan een organisatie in hun woongebied, zodat je betrokken bent bij. Zowel voor en tijdens de pensionering.

Het speelt hier in het dorp dat Terwolde er een beetje bijhangt. Waarom Terwolde weer niet? Je ziet overal ontwikkelingen gaande en bij ons komt het gewoon niet op gang. Bij Teuge, Klarenbeek en Twello gebeurt van alles, maar hier niet. We krijgen geen terugkoppeling, we horen niks. Dat merk je gewoon, omdat het hier toch niet op gang komt, dat hoor je van de

jongelui ook. We zijn zo leuk dorp, maar het zakt naar beneden. We moeten de schwung er weer in krijgen. Het loopt qua snelheid niet door. Waar dat precies aan ligt, weet ik niet.

Gezondheid in geest en lichaam. En dat is ook heel veel samen zijn en met elkaar in contact zijn. Naar de burger luisteren en ook grenzen stellen. En daar helder in zijn. En gemeenten mogen ook grenzen stellen, want niet alles kan. Want als dat helder is ontstaan er ook andere initiatieven. Om te voorkomen dat er meer problemen ontstaan. Gelukkige mensen ervaren minder problemen en maken ook minder problemen. Ontspanning en ruimte, en gehoord voelen, gezien worden. Ik denk dat dat basisbehoeften zijn.

Ik denk dat er een zekere angst ontstaat om een bepaalde openheid te hebben. Ook waar ik het net over had, de rondweg. Zeg maar gewoon waar het op staat, dan hoef ik geen brief waarin staat: "U zult wel blij zijn met de rondweg." Nee, want dat ben ik niet. En dan krijgen ze van mij niet direct een boze app hoor. Ik denk dat je daarmee moet leren omgaan. Ik denk dat het verstandig is om heel vaak niet te reageren. Maak alsjeblieft wel een keuze, doe wat. Als je het maar kunt uitleggen. Het is niet zo erg als er een keertje iets fout gaat. Daar ben ik blijkbaar mee opgegroeid. Ik ben en was niet onfeilbaar, als je maar je beslissing onderbouwt. Ik ben opgegroeid met de dialoog, moest altijd uitleggen waarom ik iets wilde.

Op mij komt het heel vaak op openheid en eerlijkheid. In de politiek zie je dat ook al terug dat gekonkel en gedraai. En ik denk dat 10-20 jaar geleden dat ze daar misschien mee weg kwamen. Maar door internet en hoe mensen nu in het leven staan. Ja, ik denk dat die meer transparantie willen. En dan kom je niet mee weg met vage gesprekken en irritaties. En als dat juist wel de mensen die het land moeten leiden en een groep mensen dat niet zint, ja dat gaat wrijven. En je ziet het ook bij diensten. Ja, bedrijven die open en eerlijk zijn over hun diensten die groeien. En bedrijven die dat niet zijn zakken weg. En ik denk als overheid en ik zou het wel heel erg kicken vinden als wij dat in de gemeente Voorst voor elkaar krijgen en ik denk ook dat dat kan. Dat mensen kunnen zien dat we open zijn, eerlijk zijn en ons kwetsbaar durven opstellen. En proactief zijn en mensen daarin meenemen. Als we dat voor elkaar kunnen krijgen en dat ook af en toe peilen dan zou ik daar heel trots op zijn.

We komen in een economische plastische maatschappij waarbij het gevoel van mensen en het ecologische aspect onder gewaardeerd wordt. Dit betekent dat we streven naar duidelijkheid, maar deze duidelijkheid is er niet. Als mensen precies weten waar zij aan toe zijn, zijn zij misschien niet eens tevreden over de oplossing maar wel tevreden over de duidelijkheid. Doe wat aan communicatie en voorlichting. En zorg bij die duidelijkheid dat er continuïteit is. Een ding dat nooit verandert, is dat alles altijd verandert.

Kern van samenleving gaat om verbinding en daarmee realiseren van vitaliteit voor individuele mensen, groepen mensen en daarmee de samenleving als geheel. Ruimte bieden aan goede initiatieven of activiteiten (van dorpen) levert veel meer op dan zaken dichttimmeren vanwege een slecht gedrag. Goede communicatie is van levensbelang. Bestuurders moeten veel vaker erkennen dat iets niet goed ging/gaat; meeleven en toegeven en de pijn is weg! Durf fouten te maken en dek je niet vooraf overal (verstikkend) voor in.

Gemeente moet toegankelijk zijn

Ik ben ook projectleider van een project van MEE, waarin we de toegankelijkheid testen van de gemeente op allerlei manieren. Fysiek, mentaal, digitaal. Dan vragen we aan ervaringsdeskundigen, vanuit de MEE-doelgroep, heel breed en die kunnen dan de toegankelijkheid testen. Je gaat dan echt testen. Bijvoorbeeld, je stelt de vraag: je hebt een huis nodig, ga maar aanvragen. Kijk eens of je in aanmerking of je komt voor toeslagen. Dat vragen we dan aan LVB of autisten om echt te doen. Kijken of het lukt, wat je tegen komt, of het duidelijk is.

Een doel van de gemeente moet zijn, dat ze kijken naar gemene deler en dan bepalen hoe gaan we verder. In ieder geval met de burger zelf. Ik weet niet of dat nu al gebeurt. Kijk dan ook vooral niet alleen of de fysieke ruimte goed is ingericht, of je rolstoel naar binnen kan, maar let ook op de mentale toegankelijkheid. Burgers zelf, dat vind ik echt belangrijk.

Ik denk dat de gemeente, nou dat geldt voor elke gemeente. Dat we moeten willen zorgen dat de mensen het goed hebben in hun gemeente en dat ze met hun vragen bij hun gemeente terecht kunnen. Omdat dat mijn werk is. Ik woon ook niet in de gemeente Voorst dus ik weet verder niet veel van de gemeente.

Ik ben wel eens bij een rondetafelgesprek geweest. Dat zie je de mensen die overdag gewoon als jouw patiënten op de tafel liggen in de gemeenteraad. De gemeente is wel toegankelijk, maar mensen moeten nog makkelijker kunnen aankloppen. Ik zeg wel tegen mensen dat ze bij de gemeente kunnen vragen of ze gebruik kunnen maken van de gemeentepolis.

Wat ik heel erg mis in deze gemeente is dat er geen klachtenfunctionarissen zijn voor klachten. Want van klachten leer je. Nou die zijn er geweest maar die zijn opgeheven. Dat schijnt te zijn geweest met twee gemeente die botsten. Maar nu is de drempel eigenlijk zo hoog geworden om een klacht teponeren/deponeren dat het meteen al bij de kantonrechter terecht komt voordat je gezien wordt door een lagere instantie. En dat vind ik ook gewoon schandalig. Ik kan alleen spreken over Mens en Welzijn Leon Hoebe is de trekker van dit project toen geweest en met hem hebben we vergaderingen. Die licht het af en toe globaal toe. Maar wij hebben er al vaker op gehamerd als cliëntenraad zijnde dat er gewoon niemand aanspreekbaar is binnen onze stichtingen bij de bijna 100 gebruikers. En net als in deze stichting hebben andere stichtingen ook niet een eigen klachtencommissie. Als ik een klacht zou krijgen zou ik op gelijke voet met iemand praten om te zien wat er is. Maar dan zit je in een situatie waar jij professor bent en ik leerling en je moet iets kenbaar maken of zoiets probeer ik te zeggen. In het kort moet onze ambitie zijn toegankelijkheid tot de burger.

Gemeente moet vertrouwen geven

Ja, weet ik niet, de gemeente zou, hoe ik al eerder zei, ook dat moet doen. Ik vind dat de gemeente af moet van het controleren. Van wantrouwen af moet en in plaats daarvan vertrouwen. De hoeveelheid controllers en bureaucratie moet afnemen, geef mensen het vertrouwen dat ze het zelf kunnen oplossen, dat ze het zelf kunnen doen. Geef teams het vertrouwen dat ze het zelf kunnen doen wat nodig is. Geef organisaties vertrouwen dat ze het zelf kunnen doen.

Als je focus legt op hoe het systeem werkt en hoe mensen in elkaar zitten en hoe de samenleving werkt. Dan weet ik zeker dat we reëel en efficiënt die doelen kunnen halen. En als alle partijen beter hun werk gaat doen, hoe beter we als overheid weten wat ons te doen staat en dan gaat het werken. Communicatie en vertrouwen zijn daarin centrale begrippen. Je moet niet vanuit wantrouwen en controle werken als vertrekpunt. Vertrouwen geeft ruimte. Ik zie de overheid als een goede regisseur zoals bij een toneelstuk. Je moet niet zelf en alleen willen bepalen. Nee, je hebt een plan of een doel en wat grenzen cq kaders en vervolgens moet je vooral iedereen die mee doet de goede dingen laten doen en in hun kracht zetten.

De ambitie is een goede menging van de goede kanten van zowel de verzorgingsmaatschappij als de participatiemaatschappij. Het is niet het een of het ander. We moeten de instelling van medewerkers "we vertrouwen onze burgers in hun hulpvraag" behouden. Dat is ook werkplezier voor medewerkers! Maar wel met zicht op wat wel en niet kan en wat wel en niet redelijk is. Dat geldt voor hulpvragers, maar ook voor hulpgevers. De gemeente selecteert daar de medewerkers op: streekgebonden, interviewvaardig, kennis van dorpsculturen etc.

Als je het welzijn van je burgers wilt bevorderen/stimuleren dan moet je ook je hand in eigen boezem steken en naar jezelf kijken. Door meer maatwerk te leveren kan de gemeente afwijken van de standaard beleidsregels en de situatie per geval beoordelen.

Het doel is dat we maatschappelijk een zodanige vertrouwensrelatie hebben dat we niet heel lang langs elkaar heen gaan wandelen en blijven wandelen. Dat het vertrouwen een zodanig niveau heeft dat iedereen kan zeggen: 'ik kan hier naar binnen lopen en dat ik mijn zorgen kan uiten zonder dat ik van tevoren nerveus hoeft te zijn of drie dagen heb moeten bedenken hoe dit aan te pakken'. Als we dat voor elkaar kunnen krijgen in de komende periode en streven dat we zes van de tien problemen deze insteek kunnen geven, dan zijn we al een heel eind op weg en hebben het heel goed gedaan.

Enerzijds is heel veel gebaseerd op geld verdienen waarbij geld verdienen zaligmakend is. Dat is in overheidsland niet het geval. En waar maatschappelijke organisaties best weleens ideeën hebben maar overheden, niet alleen gemeenten maar ook provincies, landelijke overheid aan het af kaderen zijn, ja ik denk dat dat niet altijd ten goede komt. Het is natuurlijk wel heel moeilijk om partijen een ton te geven en daarvan wat te verwachten. Ja, of het los te laten. En ik zeg niet dat je het met alles moet doen maar dat je het wel moet proberen. Met de dorpscontactpersonen doen we dat nu dus wel. Ze krijgen 10.000 euro per dorp per jaar. En ze moeten wel een plannetje in leveren maar niet dat ik hen ga beoordelen. Maar dat ze zelf hebben bedacht, nou dit zijn de pijlers waar wij komend jaar op gaan richten. En als ik zie wat 90 procent van de dorpen doet ja dan ben ik daar wel heel erg trots op.

En het verschilt per dorp. Het ene dorp richt zich op ruimtelijke ontwikkeling, opzetten van een ondernemersvereniging. Terwijl het andere dorp alleen maar bezig is met het opzetten van activiteiten, alleen maar ontmoeten en uitwisselen en daardoor ontstaan dingen. En een ander is weer bezig om een aantal pijlers in het dorp bij elkaar te brengen. Maar elk dorp beredeneert het uit zijn eigen uitgangspunten. Ik weet niet of het meteen een maatschappelijk

probleem voorkomt. Ik denk wel dat het bijdraagt aan je leefomgeving. En als het bijdraagt aan je leefomgeving denk ik dat daar ook maatschappelijke problemen voorkomen kunnen worden.

Gemeente moet zich richten op voorzieningen

Enerzijds heeft dat direct invloed op ons bedrijf. Want als het een politiek beleid is van 'joh wij geven de zorg aan de particulieren terug'. Dan krijg je veel meer de situatie als in Spanje, waar mensen veel langer thuis blijven wonen bij hun kinderen. Waarom ik die doelen belangrijk vind is dat iedereen nu verwacht dat er voor de ouderen gezorgd wordt. Dat merk je heel erg. Als er straks onvoldoende geld is, of onvoldoende voorzieningen, dan heb je een heel ontevreden populatie. En dat maakt het belangrijk om erover na te denken als gemeente, denk ik. Verder denk ik dat het doel dat je moet nastreven is dat je tevreden burgers houdt. En tevreden burgers wat mij betreft, zouden zo prettig mogelijk in de gemeente willen wonen. En dat doel kun je voor zowel mensen van 20 als van 80 jaar hebben. Als je op een bepaald moment enkele voorzieningen niet meer kunt aanbieden die je heel lang hebt aangeboden dan krijg je ontevreden burgers. En dan is even de vraag wat maakt de burger tevreden?

Nou in de Raad kunnen wij dit verkondigen. En waar ik zelf een beetje een raar gevoel mee heb is dat wij onderdeel zijn van de Cleantechregio. Maar wat dit nu oplevert? Het is meer een lobby groep. Het is allemaal niet echt tastbaar. Dat is ook iets waar wij als partij opzitten. Ik zie er geen nut en noodzaak van in. De basis van de gemeente moet zijn de voorzieningen.

Gemeente moet goede initiatieven uitbouwen

Onze ambities zijn al hoog, er is al veel gebeurd. Mensen hebben ook hun eigen verantwoordelijkheid. Het doel moet zijn dat we over onze horizon heen kijken en niet teveel ad hoc doen. Belangrijk is ook dat we signaleren en weten waar we met signalen naar toe moeten gaan. Goede initiatieven moeten we uitbouwen en kopiëren, denk aan de Kruidentuin. Daartoe ben je als gemeente verplicht, aan de andere kant zie ik niet heel veel grote knelpunten.

Krimp in de dorpskernen. Ik zit al een tijd in een projectgroep bouwen om meer woningen gerealiseerd te krijgen maar de manier waarop de gemeente dit soort initiatieven faciliteert is niet goed. Ten eerste een torenhoge grondprijzen vragen wat totaal niet reëel is voor die plek en verder een ambtenarenapparaat dat totaal niet meewerkt.

Gemeente moet ruimte bieden

Het doel zou moeten zijn dat iedereen in de gemeente Voorst meedoet en gelukkig wordt, dat is wel een groot woord, maar blijheid ervaart in de gemeente. Kom van de bank af en doe mee. Gemeente moet ruimte bieden om te ontwikkelen, en geen 10 loketten langs om vervolgens nee te halen. Gemeente moet meer in dienst staan van de bevolking, dienstbaar zijn in plaats van allerhande blokkades op te leggen. Cultuuromslag bij B&W, je moet top-down vanuit je voorbeeldfunctie beginnen. Omdat ik denk dat de inwoners van de gemeente Voorst hier beter van worden, als ze mee kunnen doen.

Het meest knellend is de leefbaarheid, de instroom van onderaf is belangrijk. De peuteropvang bleek illegaal te zijn, maar dit is wel heel belangrijk. Er zijn inmiddels contacten met de

gemeente (Karin Hegeman) om dit probleem op te lossen. Het is een kleine gemeenschap en de aanwas van onderaf is niet zo groot. Er worden weinig kinderen geboren en de hoop is dat de nieuwbouw jonge gezinnen aantrekt en dat er bij vertrek of overlijden van oudere bewoners er jongere mensen voor terug komen. De regels van de gemeente worden als belemmering ervaren. We moeten streven naar het behoud van de leefbaarheid en het behoud van de school. Meedenken op alle fronten vanuit de gemeente, heel breed (van plastic container tot peuteropvang) is noodzakelijk. De gemeente moet hierin de regels niet te strak hanteren.

De permanente bewoning op het park, dat is momenteel voor ons een probleem. Dit gaat door gemeente gehandhaafd worden voor de laatste 34 personen. En dat gaat problemen geven voor de mensen die hier nog zitten. Mensen wonen hier al 20–25 jaar. Vallen net niet onder het gedoogbesluit van 1999. Moeten nu weg. Maar kunnen niet, want hebben financiële problemen omdat ze hier een woning hebben. Meeste gemeentes hebben gekozen voor een uitsterfconstructie. Daar kiest gemeente Voorst niet voor. Ze hebben een peiling gedaan, brief gestuurd en dwangsom opgelegd. Het moeten vertrekken kan verstrekkende gevolgen hebben. Er zijn zelfs mensen die zeggen dat ze een einde aan hun leven gaan maken einde van het jaar omdat ze het niet meer zien zitten. Want dan loopt de termijn af van een aantal. Mensen met kleine kinderen die dwangsom niet kunnen betalen en weg moeten en geen woning kunnen vinden hier in de regio. Wij willen ook geen permanente bewoning meer op ons park, maar we moeten met laatste groep zorgvuldig omgaan. Dat moet de burgemeester zich realiseren. Of tenminste het college. We zijn weer in gesprek met handhaving, burgemeester en college. Maar op dit moment is er toch een patstelling. Het is echt een groot probleem voor de mensen met verstrekkende gevolgen. Mensen die problemen gaan veroorzaken. Iemand zit er al 31 jaar en zegt 'ik maak er een einde aan'. Dit is gemeld bij gemeente. Wie is er dan verantwoordelijk voor? Moeten we niet willen. Twee mensen hebben hartritme stoormissen gekregen. Kan niet meer werken door de situatie. Daardoor schulden. Gaat gemeente geld kosten. Mensen die hierdoor in het nauw komen en rare dingen gaan doen. Er moet hulp komen.

Als het gaat, niet om de lokale voorziening, maar de individuele voorzieningen die onderdeel zijn van de raamovereenkomst, dan wordt vooral vanuit de regio besproken. En ik zou me zo kunnen voorstellen dat Voorst gaat uitstralen, wij zijn de gemeente Voorst, wij hebben jullie gecontracteerd, wij willen graag op een Voorster manier de samenwerking vormgeven, met bepaalde kwaliteitseisen, en daarom gaan we met jullie een bijeenkomst beleggen. Maar gaan jullie dus ook in de evaluatie van de geleverde zorg ook met jullie bespreken wat jullie daadwerkelijk geleverd hebben en of wij daar tevreden over zijn. Het mag wat mij betreft wel wat zakelijker in het beoordelen van de inzet van de hulpverlening, zowel op inhoud als op proces. Dus wat meer sturing geven. Dat zie ik te weinig. Het is een kwestie van tijd, kijk, de gemeente moet voor zichzelf ook prioriteiten stellen, op wat urgent is. Maar ik hoor in alle gemeentes dat er op de kosten wel een beheersing moet gaan plaatsvinden. En ik denk als het gaat over de effectiviteit van de zorg dat daar veel te halen is. En daar zou ik wel prioriteit aan geven, want dat kan volgens mij heel veel geld opleveren. Niet heel strak te willen beheersen,

maar in zijn algemeenheid toch wat meer overzicht te krijgen over waar geven wij ons geld aan uit en is dat geld doelmatig besteedt, en is dat voor ons transparant.

Gemeente kan niet voor alles zorgen

Wij kunnen niet voor alles zorgen, waar de burger het niet zelf kan. Het betrekken van migranten, want die kunnen het niet, is de rol van de overheid. In functie zeg ik dat iedereen hier kansen kan krijgen. Er is ambitie bij de jongeren, vooral bij de meiden. De jongens kiezen bepaalde sectoren en zoeken het makkelijke geld.

Als de overheid het organiseert, gaat de samenleving achterover leunen. De overheid moet regie nemen en faciliteren. We moeten nadenken over een vitale samenleving, niet alles regelen. Wel de dialoog op gang brengen!

En wat voor samenleving wil ik? Ja, het is maar net wat je er zelf van maakt. Wil je lekker met je pyjama achter de t.v. zitten dan doe je dat. Ik weet ook niet wat ideaal is. Is het ideaal als iedereen de weg weet naar de gemeente? Waarvoor dan, dat de gemeente het kan oplossen. De gemeente moet het vangnet zijn. Dat als je problemen hebt je daar terecht kan, of dat ze je de weg kunnen wijzen.

25.3 Gemeente Voorst ten opzichte van andere gemeenten

Gemeenten werken allemaal anders

Dat er geen eenduidig beleid is bij de verschillende gemeentes is erg onhandig. Er zijn veel verschillen, veel verschillende formulieren, mensen, nummeringen. Het is ondoorzichtig. De cliënt wordt daar ook mee belast, vaak onbedoeld. De hulpverleners zijn loslippig over het systeem, over gemeentes etc. Bijvoorbeeld bij die en die gemeente is dit en dit altijd een probleem. Dat geeft weinig vertrouwen aan cliënten. Het roept frustraties op en dat zit mensen dan hoog in het keelgat. Dat leidt vaak tot uitspraken.

Daarnaast is er geen eenduidig beleid tussen diverse gemeentes. Wij werken hier met verschillende gemeentes en elke gemeente werkt op een andere manier met een ander beleid. Als hulpverlener is het lastig, als overal een andere werkwijze gehanteerd wordt. Een eenduidig beleid zou veel gemakkelijker werken. Dat de eisen van een beschikking binnen gemeentes hetzelfde zijn. Dat het overal anders werkt, belemmert het proces. Dat zou heel veel tijd schelen die uiteindelijk weer op de werkvloer ingezet kan worden. We zijn nu te veel aan het worstelen met verschillende werkwijzen.

In 2015 is het Centrum voor Jeugd en Gezin bij de gemeente terecht gekomen. Daarvoor werd het door de provincies betaald en werd het landelijk geregeld. En nu heeft de gemeente geld gekregen om dat zelf in te richten. Elke gemeente doet dat dus anders. Dat is aan de ene kant positief, omdat je als gemeente Voorst kan inspelen op de behoefte die er bij deze inwoners is. Dat is weer een andere behoefte dan dat er in Zutphen of Apeldoorn is. Aan de andere kant is er nu wel veel verschil tussen gemeentes, dat is voor de zorgaanbieders lastig. Ik denk dat we daardoor sommige dingen wel moeilijker aanpakken. Vooral in de samenwerking tussen zorgaanbieders. Wat lastig is, is dat zorgaanbieders op een bepaalde manier zorg bij ons

moeten aanvragen en het kost ons dan best veel tijd om uit te leggen hoe wij het willen hebben. Zij zijn dan bijvoorbeeld gewend om het in Apeldoorn anders te doen en dan willen wij het weer zo. Dat is lastig. Maar ik ervaar het ook weer andersom, want ik heb ook zelf een eigen psychologiepraktijk. Dan voel je de verwarring van de andere kant en denk je, 'o ja ik moet dit bij de gemeente declareren, maar hoe gaat dat dan?'

Bezuinigingen zijn de oorzaak. De gemeente moet een stap terug doen en heeft minder geld. Maar als je het anders zou aanpakken en organiseren houd je geld over. Bijvoorbeeld het afval. Elke gemeente organiseert dat weer op haar eigen manier met eigen partners, bakken logo's etc. Als je dat landelijk aanpakt of regionaal kun je veel kosten besparen. De decentralisatie is doorgeslagen. Iedere gemeente moet dat zelf uitvinden en vormgeven maar is een dakkapel in Amsterdam dan zo anders als hier? Dat soort regelgeving en leges zouden in heel Nederland hetzelfde moeten zijn. In de gemeente Voorst is de samenwerking met de overheden slecht. Vroeger had je de samenwerking Rijksoverheid-provincie-gemeente. Nu werkt de gemeente met omgevingsdiensten (voor de regio stedendriehoek) ook wel RUD's genoemd. Vroeger had de gemeente mensen in dienst die verstand hadden van verschillende vakgebieden. Bijvoorbeeld een man die verstand had van bodem en geluid of milieu. Nu moet de gemeente kennis en advies bij het RUD inkopen en die samenwerking gaat nog niet optimaal, de gemeente wil vasthouden aan de eigen teken. Uit eigen ervaring weet ik dat de adviezen van het RUD niet worden nageleefd bij de gemeente die dan weer haar eigen ideeën heeft. Dit vertraagt en geeft gedoe. Het kennisniveau bij de gemeente is laag en je hebt mensen met bezieling, passie en visie nodig. Ambtenaren zijn bang hun nek uit te steken of om zich kwetsbaar op te stellen. Ambtenaren mogen ook niets meer toezeggen of beloven omdat dat bindend is. Dan krijg je een tik op je vingers.

Onduidelijk voor wat je bij welke gemeente moet zijn

Wat ik ook wel wil noemen, ik heb dan veel met Apeldoorn te maken; ik vind het soms lastig dat Apeldoorn in dit geval voor een aantal zaken voortrekker is namens enkele gemeenten als partner en dat wij niet altijd helder hebben voor welke regelingen dat dan is. Ik weet dat de gemeente Voorst eigen beleid heeft, die doen sommige dingen wel weer samen, op vervoer bijvoorbeeld. Het is voor ons zoeken hoe wij daar ouders over informeren. Bijvoorbeeld een sociale regelingenkaart "voor dat domein moet u bij ons zijn". Wat ik begrijp is dat iedere gemeente zegt, meld je maar bij jongerenloket of het Wmo-loket. En dan hoort u vanzelf hoe of wat.

De gemeente Voorst zit in een tussengebied, Apeldoorn – Deventer (en Zutphen). Omdat we in een tussengebied zitten vallen wij de ene keer onder Apeldoorn en de andere keer onder Deventer. Dit is verwarrend en maakt dat de probleemgevallen er tussendoor schieten. Er is in beide gemeenten wel een divers aanbod maar niet specifiek voor de gemeente Voorst. Ik denk dat de drempel om naar één van deze steden te gaan te groot is. Denk hierbij aan Coördinatie Punt Jonge Moeders, de POP-poli en instellingen die (jonge) (aanstaande) ouders kunnen begeleiden.

Ik denk dat er tevens een tekort is aan bekendheid aan de wegen die er zijn en het aanbod dat er is. Ik ken de sociale kaart inmiddels onvoldoende, dit door een grote wirwar aan instanties

en dat het onduidelijk is wie wat oppakt. Zowel rondom preventieve- als curatieve hulpverlening. Er is een gebrek aan korte lijnen en er is geen duidelijk aanspreekpunt.

Huisartsen schakelen misschien wel snel genoeg de OGGZ in, maar zijn wel meer gericht op Deventer. Twello zit een beetje vreemd tussen Apeldoorn/Deventer en GGNET/Dimence in en zo ook met huisartsenpost en crisisdienst en daar zou een betere verbinding in worden gebracht. Voorst daarentegen is weer meer op Zutphen gericht. De logica ontbreekt wel eens.

Als er al problemen zijn komen die vaak voort uit het feit dat Klarenbeek bestaat uit twee gemeenten. Apeldoorn en Voorst. Zo zijn er bijvoorbeeld twee verschillende basisscholen die nauwelijks recht van bestaan hebben, maar niet willen samengaan uit angst hun identiteit te verliezen. Er is weinig geld voor deze scholen en vanuit de burgerij en belangenverenigingen worden middelen en mankracht beschikbaar gesteld om de scholen in stand te houden. Verder bestaat er onduidelijkheid over vergunningen. Dit komt ook doordat twee gemeenten hiermee te maken hebben en het beleid niet op alle fronten gelijk is.

Gemeente moet zelfstandig blijven versus schaalvergroting en samenwerking

Gemeente Voorst is van plan de toegang en registratie van het leerlingenvervoer en jeugdzorgvervoer in eigen hand te nemen. Dat is een goede ontwikkeling. Dat gebeurt nu in samenwerking met Apeldoorn. Ze moeten echter meer een eigen lijn gaan volgen. De regiogemeenten en Voorst laten teveel de oren hangen naar Apeldoorn. Apeldoorn heeft te veel macht en ze pakken dat ook. Een ander knelpunt is de regio-indeling. Met aangrenzende gemeenten zoals Deventer is samenwerking lastig. Als je het vervoer bundelt, bundel dan ook het raamcontract, Deventer moet daar in zitten.

Op allerlei gebieden wordt samenwerkt met gemeenten, en dus niet alleen de gemeente Voorst. Daarnaast ook veelal met scholen, verenigingen en andere instanties om informatie met elkaar uit te wisselen en gezamenlijk tot nieuwe inzichten en projecten te komen. Binnen onze gemeente is er nauw contact met Robert Horstink en Ingrid de Croon. Van de 215 leerlingen die op de Daniël de Brouwerschool zitten, is er slechts een klein gedeelte afkomstig uit de gemeente Voorst volgens een leerlingenonderzoek. In totaal komen er circa 30 – 40 leerlingen ook daadwerkelijk uit de gemeente. Het is daarom zaak dat niet alleen de gemeente Voorst zich hiermee bezig houdt maar dat het in een grotere context wordt bekeken. Ik ben van mening dat de mensen zelf moeten kunnen bepalen waar hij of zij naar school gaat en dat niet alles binnen de gemeente hoeft te blijven.

Verder moeten we blijven vasthouden aan en investeren in de gekozen lijn van “zo weinig mogelijk opschalen”, of anders gezegd: “alleen opschalen wanneer dat vanuit bedrijfsvoering verstandig c.q. noodzakelijk is”. Ondanks de tegendruk van bijvoorbeeld de provincie Gelderland. Willen we dat zelf goed kunnen doen, dan moeten we “massa” hebben.

De ontwikkeling is denk ik dat we steeds meer groeien naar een grotere organisatievorm. Een grotere gemeentevorm en dat we opgeslokt worden. We zitten hier midden in die Stedendriehoek en houden we dat vol, kunnen we dat allemaal nog wel zelf behappen, ook in de toekomst. Dat weet ik niet of dat kan. Daar heb ik wel mijn twijfels over. Het is misschien

ook wel verstandiger om ook wel wat groter te worden. Anderzijds het heeft ook grote bezwaren hoor. Je verliest je eigenheid hier, je verliest je autonomie, daar zou ik toch wel grote moeite mee hebben. Het lijkt me niet een goede ontwikkeling. Ik denk dat de oorzaken zijn dat we gewoon niet meer kunnen behappen als kleine gemeente de problemen die op je af komen. Een stichting als Mens en Welzijn die heeft grote moeite om het hoofd boven water te houden. Je wordt te klein om al de problemen te kunnen oplossen en te kunnen detecteren.

En persoonlijk zou ik het mooi vinden als we richting Epe of Brummen gaan kijken. Naar vergelijkbare gemeenten, qua ruimte. Dat we daar een samenwerking mee gaan zoeken. En misschien moet die samenwerking verder gaan dan dat dat landelijk bepaald is.

De leefbaarheid van de dorpen gemeente Voorst komt in de knel. Dorpse karakter en identiteit dreigen verloren te gaan. Het betreft een reeks van gevolgen voor onder andere sporten, scholen, verenigingsleven, vergrijzing, diverse voorzieningen. De achterliggende (toekomstige) oorzaak is dat gemeente Voorst onontkoombaar dreigt op te gaan in grotere of grote gemeente. Daardoor zijn specifieke zaken minder interessant voor het bestuur van een grote gemeente. In ieder geval moet gemeente Voorst de huidige situatie zien te handhaven: Sterk Bestuur, adequaat reageren op maatschappelijke veranderingen, samenwerkingsverbanden met andere gemeentes versterken. Voordelen van kleinschaligheid vasthouden. Om het plattelands en dorpskarakter te behouden zou een fusie met vergelijkbare gemeenten gewenst zijn. Zoals Brummen en Epe. Zo lang je het goed doet is er geen aanleiding om te “fuseren”.

We [red: de gemeente] zouden een grotere efficiency moeten willen bereiken. We hebben wel eens de indruk dat er weinig efficiënt wordt omgesprongen met de middelen die ons ter dienste staan. Dat kan beter. Het is onomkeerbaar, we kunnen dit niet tegenhouden, we zouden dit wel graag wel willen tegenhouden. We zouden alles graag kleinschalig, lekker gezellig kunnen houden, maar dat gaat natuurlijk niet werken. De problemen die op ons afkomen, worden ook steeds groter. Je wordt gedwongen om groter te denken. Dat heeft dus als probleem dat de afstand veel groter wordt en de verpersoonlijking van problematiek op de achtergrond komt te staan.

De decentralisatie van de overheid maakt dat de gemeenten zelf verantwoordelijk worden rondom de problematiek, maar elkaar nodig hebben en dus gaan centraliseren om samen te werken, om de problemen aan te pakken. Het gaat allemaal om geld. Scholen gaan failliet door concurrentie. Gelukkig is het in Voorst nog zo dat we een Kulturhus hebben en een goed werkend netwerk. In Voorst zijn de lijntjes kort en kennen we de meeste inwoners.

Hoofdstuk 26: De werkwijze van de gemeente en haar uitvoerende organisaties

26.1 Gevolgen van de transitie voor de gemeente

Transitie is een leerproces

Een achterliggende oorzaak is de transitie; Mooi, er wordt lokaal georganiseerd. Goed dat we zakelijker zijn geworden, maar de gemeenten moesten ook met minder geld de zorg organiseren en bezuinigen. Ze moesten bij nul beginnen, moesten zelf ook een leerproces in en zochten hierin gelukkig veel verbinding.

Ik snap je vraag [red: wat zouden we moeten willen bereiken], ik reageer daar op door, dat ik hem wel nogal wat abstract vind, omdat een ontwikkeling zich in fases voordoet. En volgens mij zit de gemeente Voorst dus nu volop in de verkenningsfase om te onderzoeken wat komt er allemaal op ons af. Wat vraagt dat van ons en hoe gaan wij daar dus met elkaar de regie op voeren en hoe zorgen we nou hoe we dat met elkaar goed gaan organiseren. En dat vraagt tijd, dat moeten mensen zich eigen maken, over en weer als het gaat om rollen, posities en verantwoordelijkheden. En dat is volgens mij een interactief proces op dit moment waarbij wederzijds gezocht wordt naar hoe verhouden we ons tot elkaar. Wat naar mijn idee goed verloopt in deze fase waarin de gemeente Voorst zich bevindt. En dan helpt het denk ik ook wel dat het een kleinschalige gemeente is. Kijk nu de gemeente verantwoordelijk is voor het sociaal domein vraagt het inderdaad een nieuwe afstemming in de samenwerking, wat daarin heel belangrijk is, is elkaar te leren kennen.

Ook in de jeugdzorg zijn er veranderingen. Het meedoen bij de voorbereidingen in het transitie project van de gemeente was heel goed, daar was ik blij mee. Dat heeft deze gemeente goed gedaan. Het waren natuurlijk ook kille bezuinigingen, maar het loopt nu goed. De communicatie en samenwerking tussen huisartsen en CJG loopt heel aardig, daar zijn we tevreden over. Wij worden op de hoogte gehouden van welke mensen welke jeugdzorg ontvangen. We houden elkaar op de hoogte. Wel zijn we blij dat het verwijsrecht naar specialistische jeugdzorg bij ons is gebleven, maar we proberen het wel zoveel mogelijk via het CJG te laten verlopen.

Ik wil in eerste instantie wat reageren op de algemene ontwikkelingen vanaf 2015 op de transitie en de transformatie. Dat dat echt een enorme ingrijpende ontwikkeling is en heel veel impact heeft voor zowel voor gemeenten maar ook voor cliënten en ook voor organisaties en ook voor medewerkers. Dat betekent wel vind ik, dat er de afgelopen jaren er een behoorlijke dynamiek is ontstaan waarin individuele medewerkers, maar ook gemeentes, maar ook organisaties zich volledig moeten inspannen om die samenwerking met elkaar vorm te geven. Dat vraagt veel tijd en veel energie. Ik zie dat de gemeente Voorst zich dat ook realiseert. Daar ook actief beleid op maakt om inderdaad met iedereen zoveel mogelijk in gesprek te blijven om met elkaar af te stemmen hoe kunnen we dat met elkaar zo goed mogelijk organiseren.

Want deze transitie is de grootste impact van de afgelopen jaren. En dat vind ik dus positief om te noemen.

Ik probeer begrip te hebben waar mensen allemaal vandaan komen. Wat is de ontwikkeling van de Wmo geweest van de participatie. Al die partijen hebben veel meegemaakt. Dus ik probeer begrip te hebben voor hoe hun weg is geweest want begrip leidt wel tot verbinding ook al voel ik me niet altijd begrepen hoe mijn weg is geweest want ook MEE is helemaal uit elkaar gekletterd, al die honderd mensen zijn allemaal over die gemeentes verspreid. Ik heb hier gewoon een nieuwe baan. Mijn basis is MEE. Er zijn mensen ontslagen, mensen die verdriet hebben. Dat hakt er wel in. Dat is voor alle partijen een weg geweest. Dus ik probeer ook te begrijpen. Te doorzien en toch ook kennis te delen waar ik maar kan delen.

Gemeente heeft (nog) onvoldoende kennis en competenties

Wat ik merk in het gehandicaptencircuit waar ik in zit, zijn de GGZ mensen, de mensen met psychische problemen. Ik weet niet of we, dat zeg ik vanuit mijn rol als gemeente, dat allemaal paraat hebben wat daar moet gebeuren. Ik denk dat huisvesting een probleem is als we het hebben over die groep. Ik weet niet of we de kennis paraat hebben om dat allemaal goed in kaart te krijgen. Er moet goed worden samengewerkt met de verschillende zorginstellingen die actief zijn in deze gemeente om dit in kaart te brengen. Momenteel zijn dat Rijksinstituut Beschermd Wonen die een aantal cliënten heeft wat ik weet, maar ook Zozijn krijgt steeds meer mensen die met dat probleem te maken krijgen. Momenteel staat ook op het Holthuis een woning van Zozijn, waar mensen zitten met een geestelijke achterstand. Ook voor mensen met lichamelijke beperkingen, maar vooral mensen met geestelijke beperkingen, zoals Downers en mensen die op een andere manier een achterstand hebben. IJsseldal Wonen heeft ook al laten weten dat dat een nieuwe doelgroep wordt voor huisvesting. Het is wel een lastig iets, want wanneer je zulke mensen in een gewone woonwijk plaatst, zou je problemen kunnen krijgen in die wijk. Dat is een lastig iets. Het huisvesten van deze mensen met een psychiatrisch probleem is een hele andere tak van sport, het is een hele andere manier van zorg bieden. Hierop moeten we als gemeente wel goed toegerust worden.

Je kunt het geld maar één keer uitgeven. Dat geld is van de burgers. Je hebt de verantwoording om de goede keuzes te maken. Niet alle ambtenaren zijn adaptief en integraal. Het is niet direct aanwijsbaar wat de oorzaken zijn. Personeel dat er al lang zit, schakelt niet snel. Nu wordt er gevraagd om snel te schakelen, ook van de politiek. Kennis was vroeger niet zo wijd verbreid. Je kunt je nu niet meer ergens achter verschuilen. Het gaat nu veel meer om EQ in plaats van IQ; je moet kunnen verbinden.

Het is een heel brede vraag. Ik kan het meer algemeen benaderen, dus wat ik vertel, geldt voor meerdere gemeentes. Wat ik zie is dat veel gemeentes moeite hebben om een adequate aanpak neer te zetten om mensen die uit 'den vreemden' komen snel op hun plek te laten voelen en te laten integreren, participeren. Wat ik zie is dat ook in Voorst vanuit een Westerse benadering naar mensen met een statushouding wordt gekeken. Deze mensen moeten zich aanpassen maar dat kan pas effectief, als je begrijpt hoe de ander in elkaar steekt. Er zijn goede initiatieven, maar die duren heel lang binnen overheidsorganen. Slagvaardigheid mis ik

daarin wel. Ik zie met name (in project statushouders) dat je probeert integratie en participatie te laten lopen binnen bestaande kanalen (welzijnsorganisatie, vaste systematiek). Zij proberen te zorgen dat deze mensen participeren en integreren. Is dat de juiste weg? Wat gaat er aan vooraf? Voorbeeld: Er is een idee geopperd in een andere gemeente om statushouders in de zorg te laten werken, maar niemand kwam voor de zorgopleiding. Er kwam niemand, want er is veel over onbekend. Het cultuurverschil te groot. Je valt snel in de valkuil dat je het één op één over kan zetten. Je moet het handen en voeten geven. Voorbeeld: een docent van ons was met een groep statushouders naar de AH (les over eten). Zij krijgen vaak een voedselpakket maar weten niet wat het is; veel wordt weggegooid. Wij denken de mensen te helpen, maar ze gooien het weg. Ze weten niet wat ze er mee moeten doen.

De wet Wmo heeft ook veel veranderd. In dit woongebouw wonen ouderen en sommige hebben zorg en verpleging nodig. Dit wordt niet gecoördineerd dus zie je soms verpleegsters of hulpen langs elkaar heen werken en soms lopen er wel vier zorgpartijen. Deze hebben ook heel weinig tijd en je ziet zo'n zuster dan al werkend op de laptop de trap afrennen. Dit is ook marktwerking volgens mij. Bij de gemeente ontbreekt de juiste kennis om de Wmo vorm te geven. Dit wordt ook wel ingehuurd en dit is erg duur voor de gemeente.

Uitvoeringskosten zijn de achterliggende oorzaak. De gemakkelijkste weg om deze kosten te drukken is zorgen dat de personele kosten lager zijn. Als de uitvoeringskosten hoger zijn, verdien je dat terug bij de zorgkosten. Teamleiders zouden dit moeten regelen. Vooral kijken wat er nodig is, leidt tot latere besparingen. De gemeente zou een meer bedrijfseconomische blik moeten hebben, meer economisch moeten denken. Dit is de achterliggende oorzaak. De gemeente zou meer mensen met een economische achtergrond in huis moeten halen.

Gemeente moet gebruik maken van kennis van landelijke organisaties

De vraag is of alle kennis en capaciteit bij de gemeente aanwezig is en dat weet ik niet. Ik vind dat heel lastig in te schatten, eerlijk gezegd. Er wordt wel van alles gedaan. Kijk even naar het overgewicht, opvoedingsonmacht, huiselijk geweld. Het is wel heel erg moeilijk, hoe kom je ook aan informatie dat dat speelt, als gemeente? De weg naar een huisarts bij dit soort dingen, of een vertrouwenspersoon, die zal daar wel eerder voor openstaan, of een hulptelefoon. Een SOS-telefoon, zoiets in die richting, maar hoe komt het bij de gemeente? En vooral denk ik ook, wie is daar verantwoordelijk voor bij de gemeente en hoe win je het vertrouwen als gemeente? Dat iemand die dit tegenkomt of zelf ervaart zich bij de gemeente meldt en niet bij allerlei andere instanties die er al zijn. De vraag is ook: ik zie een heleboel dingen staan, daar zijn landelijke organisaties voor, waarom moet dat naar de gemeente, en wat zou de gemeente meer kunnen doen dan die organisaties? Die hebben de expertise.

Dat Wmo-gebeuren allemaal? Ik denk persoonlijk, ik begrijp wel dat ze dat allemaal bij de gemeente neerleggen, maar volgens mij moet je zien dat er een link komt tussen de organisaties die er al voor zijn en dan eventueel iemand die bij de gemeente werkt. Maar ik vind, wat komt er op je af, dat is echt het eerste wat ik heb gezegd hoor. Dat is echt heel moeilijk. Bij al dit soort dingen zit ik in eerste instantie niet aan de gemeente te denken. Maar meer aan, wat je allemaal de afgelopen 30 jaar op reclamespotjes en radio en zo gezien hebt,

zoals Tactus alcoholverslavingszorg, SOS-kindertelefoon, obesitasverenigingen, noem maar op, internet en google, enzovoorts. En of dat dan wel of niet goed is, maar de gemeente staat niet bovenaan mijn prioriteitenlijstje als er zoiets speelt. Dus dan zal je heel veel aan voorlichting moeten doen en andere mensen moeten hebben. Maar je kunt onmogelijk, als een gemeente Voorst, alle kennis in huis hebben voor, alleen al wat hier staat. Ik weet niet of je dat mag eisen en het is ook nog eens een politiek gebeuren. Als de politiek op een gegeven moment inziet, het is anders, dan kun je het allemaal goed geregeld hebben, en wordt het weer anders. Dus ik vind het nogal wat, eerlijk gezegd.

Het is logisch dat lokaal niet alle kennis zit die Veilig Thuis heeft, anders was Veilig Thuis niet meer nodig. Veilig Thuis heeft ook meer wettelijke bevoegdheden. Gemeenten moet echt goed nadenken; hoe positioneer ik wie in mijn gemeente om er voor te zorgen dat we de overall opdracht gedaan krijgen. Ik merk dat sinds 2015 het stof neerdwarrelt en gemeenten meer voor zichzelf weet waar je voor staat en wie wat oppakt. Men beseft meer; 'het is wat anders en we moeten er op investeren', het laat zien dat het serieus genomen wordt.

Gemeente moet zorgaanbieders beter aansturen

De huidige zorg en grote instellingen werken op de oude en eigen manier. In het kwaliteitstraject aanbieders motiveren, doe het net als in de sector kinderopvang. Er wordt daar ook in de keuken gekeken. Waarom gebeurt dat niet in de gemeentelijke zorgwereld? Meer goede indicatoren afbakenen en samenwerken ook betrokken blijven bij projectgroep. Tijdens een bedrijfsbezoek aan een zorgboerderij zag ik 8 bedden voor kinderen met klamboes er om heen. Meer controle van GGD zodat brandveiligheid van kinderen huisvesting wordt gecontroleerd. Gemeentes houden zorgboerderijen in stand die niet voldoen aan de huidige veiligheidseisen. We moeten het transparant maken. Spiegel gesprekken als methodiek toepassen binnen 8 gemeentes. Raamovereenkomst-ondertekenaars moeten deze methodiek gebruiken. De hulpverlener ziet ook door de bomen het bos niet meer. Methodieken en indicatoren goed formuleren. Jeugdzorg en Wmo van visie voorzien en meesturen voor de betreffende kinderen. De gemeente Voorst is kleinschalig en kent alle mensen. In de gemeente Apeldoorn is het moeilijker.

In zijn algemeenheid, ik denk met name de versnippering van de zorg. Dat er in de gemeente Voorst, maakt dus in elk geval voor de jeugd gebruik van lokale voorzieningen, maar dus ook van individuele voorzieningen die vastgelegd zijn in een raamovereenkomst. In principe kan iedereen daar op intekenen voor iemand die daar graag onderdeel van wil maken, waardoor je dus te maken hebt in een kleine gemeente met heel veel zorgaanbieders. Als het gaat om de monitoring van de kwaliteit waarbij dus ook normen stelt voor zorgaanbieders om aan bepaalde kwaliteitseisen te voldoen, dan is het heel ingewikkeld om dat dus per zorgaanbieder heel goed te monitoren. En daarin zie ik wel een heel groot speelveld ontstaan waarbij met name de kwaliteitseisen soms wel te wensen overlaten.

Met betrekking tot de kwaliteitseisen zou ik meer concrete afspraken maken met de individuele voorzieningen over welke kwaliteitseisen zowel op kennis en op deskundigheid, maar ook op het proces van samenwerking met elkaar willen afspreken. Dat vind ik dat dat nu

nog te vrijblijvend is waardoor zorgaanbieders zich eigenlijk verbinden aan hun eigen individuele traject maar nog te weinig aan het gehele cliëntproces in samenwerking met de andere zorgaanbieders.

Voorst heeft geen contractmanagement, er is geen aansturing van leveranciers. Dat gebeurt wel in de harde sector (bijvoorbeeld weg- en waterbouw), maar niet in de zachte sector. Ze zouden meer de regie in de aanbestedingen kunnen nemen, nu volgen ze Apeldoorn. Ze sukkelen er achteraan. Voorst moet een meer volwassen rol spelen in de aansturing van leveranciers, de planning- en control-cyclus bewaken. Ik heb de zorg dat het niet managen van de planning- en control-cyclus leidt tot impopulaire maatregelen die de zorg kunnen treffen, bijvoorbeeld het verhogen van de eigen bijdrage.

Als gemeente of zorgverzekeraar kun je resultaatsafspraken maken met commerciële partijen over de effectiviteit van hun aanbod. Wij proberen kleine dingen te doen, met een persoonlijke aanpak, mag dan best commercieel zijn. We kunnen meer voorlichting bij bedrijven, gemeenten, netwerkbijeenkomsten, etc. geven. Daarbij simpele, duidelijke voorbeelden geven, zoals met antidepressiva als symptoombestrijding.

Ik vind dat er wel erg veel zorgaanbieders zijn in de gemeente Voorst. De gemeente moet daarin veel meer analyseren wat de kwaliteiten en doelstellingen zijn van de organisatie. De gemeente moet controles uitvoeren en daarbij onaangekondigd langs komen op locatie bij de zorgleveranciers waarmee ze een raamovereenkomst hebben.

Integraliteit versus verkokering

De gemeente gaat even de zorg inkopen. Nee, de gemeente wordt daarmee eigenlijk supplier in het zorgdomein. Dat is een bedrijf op zichzelf, een infrastructuur op zichzelf die ook weer aangestuurd wordt met rollen en taken. Dat is zo groot dat dat misschien wel verdeeld raakt over verschillende wethouders, met verschillende taken met verschillende portefeuilles. Voor je het weet zit preventie in een aparte portefeuille. Voor je het weet is de reden dat de Wmo überhaupt is gekomen, namelijk die dingen die ten onrechte in de gezondheidszorg zitten die eruit gehaald moesten worden, die veel beter geregistreerd worden vanuit arbeid, wonen, onderwijs, voor je het weet gaat de gemeente daar schotten tussen zetten. En zit er tussen huisvesting en zorg helemaal geen centrale sturing meer maar zijn dat twee domeinen geworden. En is dat ingewikkelder geworden dan vroeger waar de wethouder vanuit de zorg bij de woningcorporatie met zijn vuist op tafel sloeg. Want nu is dat plotseling de collega wethouder geworden in de coalitie die je het leven niet al te moeilijk wilt maken. Je krijgt overal verkokering en de integraliteit is een illusie, die verdwijnt eigenlijk.

Ik ben voor de integraliteit, ik vind ook dat je daarnaar moet zoeken. Maar die integraliteit daar moet je het juiste aggregatieniveau voor hebben. En ik denk dat voor veel Wmo domeinen wel degelijk naar die meerwaarde moet streven, namelijk dat je inderdaad op gemeentelijk niveau verbanden moeten maken tussen arbeid, wonen, zorg, etc. Maar dat wat er niet mee te maken heeft, namelijk daar waar je eigenlijk te maken hebt met het eerste stadium van psychiatrische stoornissen, die verantwoordelijkheid hebben gemeenten nu eenmaal, ik heb daar zo mijn gedachten bij, moet je nou echt de bron van geneeskunde in zijn aanlegfase in een heel ander

domein leggen bij jongeren dan bij volwassenen. En moet je nu echt de illusie hebben dat je door een wijkaanpak die stoornissen gaan voorkomen. Give me a break, dat gaat je niet lukken. Want je moet daar wel leren onderscheiden, heb ik nou te maken met jeugdproblematiek die ook in het onderwijs en sociale domein valt en daar opgelost moet worden, of heb ik met de eerste fase van een psychiatrische stoornis te maken. En moet ik eigenlijk op een heel andere manier gaan sturen. Dus moet ik een beetje relativëren of moet ik eigenlijk gaan zorgen dat ouders en leerkrachten ophouden met relativëren. Daar gaat het op dit moment gruwelijk mis met een hele hoop. Dat gaat de samenleving een hoop schade opleveren.

Ik zou heel graag de manier waarop je specialistische zorg en preventie aanhaakt bij de gemeentelijke zorg, de wijkteams, de signaleringsroute, de preventiekanalen, hoe je het specifieke en het generieke in elkaar vlooit. In een beeldspraak: Als ik nou de beste versnellingsbakken ter wereld maak en de gemeenten bouwen auto's, hoe kan ik er nou voor zorgen dat jouw auto beter wordt met mijn versnellingsbak en dat mijn versnellingsbak in jouw auto past. Dat is eigenlijk wat ik wil, dat is het beeld wat ik heb. Gemeenten maken de auto's, die gaan ook over de assemblage van de auto's, maar ga nou niet zelf een auto of alle onderdelen in elkaar knutselen. Want je krijgt in de toekomst na heel hard werken met heel veel inspanning tegen heel hoge kosten, iets dat begint te lijken op een Trabant. Maar laten we een Volkswagen maken en laat mij de versnellingsbak maken, dan kan jij er beter in rijden. En laten we er zo naar kijken. Laten we er naar kijken dat de gemeente niet bij iedere straathoek zegt 'zelf doen, zelf doen, zelf doen' want je loopt in een fuik van administratieve rompslomp, mislukkingen en aansprakelijkheden die je niet eens kunt overzien maar het hele idee van de Wmo is wel dat je in de positie bent om heel veel te kunnen, juist ook door de verbinding met het sociaal domein, het veiligheidsdomein, het wonen, het werken, de uitkeringen. Zoek daar de verbindingen, daar ligt de meerwaarde van de gemeente. Hoe kan ik uitkeringen, scholing, werk verbinden met zorg. Daar ligt de gemeentelijke taak, de meerwaarde. Zorg dat je de gemeentelijke regie doet op die terreinen waar je ook echt goed in bent. En ga niet de amateurpsycholoog uithangen. Huur daar de professional voor in en haal die uit specialistische domeinen en haak die op elkaar in. En beschouw het als een geheel. Wil je dat doen, dan zal je ook moeten standaardiseren. Dan moet je niet alles zelf gaan bedenken. Dat is alleen maar een voorstadium, want de gemeenten willen standaardiseren, misschien willen ze nog niet en denk je ook dat je het niet wilt, neem van mij aan je wilt niet in iedere kamer een andere stekkerdoos, je wilt gewoon in iedere kamer dezelfde stekkerdoos. En die wil je ook vroeg of laat dezelfde als in Zutphen of in Apeldoorn. En je wilt straks ook een zorgorganisatie die echt gespecialiseerde zorg kan bieden. En wiens stekker op jouw stekkerdoos past.

En als je kijkt naar de gemeente dan is het belangrijk dat duidelijk is wie welk onderwerp onder zich heeft. Dat wil niet zeggen dat er 1 iemand is die overal alles van weet, maar die de ontwikkelingen en de trends en zo bijhoudt om op hoofdlijnen anderen ergens op mee te nemen. Ik denk dat er gemeenten zijn, dat er veel hokjes zijn en waar Wmo niet zoveel overlegt met jeugd. Dus het lastige is dat er 1 iemand is die de portefeuille heeft maar als die onvoldoende met elkaar communiceren dan wordt het alsnog moeilijk. Dat is in Voorst volgens

mij niet zo het geval omdat ik weet dat het geïntegreerd is. De ontwikkeling is dat het steeds meer gaat van 0 tot 100, je moet het brede palet weten, je moet er kennis van hebben en in ieder geval weten waar je je informatie op moet halen waar je 'm zelf niet hebt. Voorst is hierin vernieuwend om daarnaar te kijken en dan ook mensen op die plekken neer te zetten waardoor je eigenlijk wat meer de verbinding durft te maken tussen beleid en uitvoering.

Wat je mist in het hele verhaal, mensen die erboven kunnen hangen en een analyse kunnen maken. Wel hier en daar plukjes maar iedereen heeft zo zijn eigen analyse, zijn eigen beleving. Wat ik gemist heb is een overstijgend iets, wat gebeurt hier onderling wat moet gebeuren om dit goed te krijgen. En dat is nog steeds nodig. Daar heb ik ook een aandeel in. Een coach zou goed zijn. Gisteren heb ik genoten van al die partijen om tafel maar dan zegt een van de aanwezigen, hoe vaak gaan we dit doen. Eén keer per maand, denk ik dan, en iemand zegt, een keer per zes maanden. Huh, een keer per zes maanden, dat komt vanuit een heel andere visie. Om al die visies bij elkaar te krijgen hebben we iemand nodig. Ik denk dat dat een coördinatorrol zou moeten maar die hoor ik nog niet zo. In deze fase zou dat een extern persoon moeten zijn maar een coördinator kan die rol ook oppakken van het Maatschappelijk Netwerk Voorst een analyse van maken wat gebeurt er nou? Je hebt het nodig om uiteindelijk voor die klant er te zijn. Hartstikke fijn dat we met elkaar om tafel zaten en later dacht ik, ik had een plakkie cake mee moeten nemen voor de verbinding, had ik moeten doen, maar dat kan ik nog doen.

En misschien moeten wij dat ook wel meer promoten, dat wij van de normale ontwikkeling zijn. Want we hebben hier nog al te maken met de splitsing dat we het overdragen naar een andere organisatie. En in den landen is de jeugdgezondheidszorg overal anders ingedeeld. Dus misschien moeten we wel van 0–12 jaar werken zodat we de ontwikkeling van kinderen nog wat langer kunnen volgen. Bijvoorbeeld tot aan de puberteit, ja ik noem maar wat. Dat lijken mij hele leuke ontwikkelingen. Maar dat hangt er van af hoe het wordt ingekocht. En de keuze om het hier zo te houden, ja zo was het altijd. 0–4 wordt ingekocht bij Verian een thuiszorgorganisatie en 4–19 bij de GGD Noordoost Gelderland. Nou aan de overkant van de IJssel, in Deventer hebben zij het weggehaald bij de thuiszorgorganisatie en hebben ze het ondergebracht bij GGD IJsselland. En daar hebben ze nu de splitsing gemaakt 0–12 en 12–19. En ten aanzien van preventie is het misschien wel een hele mooie ontwikkeling om langer mee te gaan met gezinnen. En misschien kom je dan ook wel beter in beeld bij gezinnen.

Visies op CJG en sociaal teams

Is er een probleem en hoe ernstig is dat probleem? Als het geen ernstig probleem is, niet te veel aan doen. Organiseer opvoedcursussen, organiseer 'hoe gaan we om met overlast in de wijk', empower de gemeenschap. Ga niet met hulpverlenersteam er bovenop zitten. Maak de burgers niet afhankelijk van wijkteams en wijkcoaches die zich overal mee bemoeien. Beperk je tot daar waar mensen echt hulpbehoevend zijn en doe de rest algemeen. En daar waar je iets wilt voorkomen dan zul je wel een visie moeten hebben op wat je precies wilt voorkomen. Dus geen schot hagel. Want als je ongemak wilt voorkomen, dan weet ik nog wel een paar miljoen ergens aan te besteden. Maar wil je dat als samenleving? Wil je überhaupt dat wijkteams zich gaan bemoeien met interne familiekwetsies over opvoeding, geloof. Als je dat wilt, dan moet je

daarvoor kiezen. Maar als ik wethouder was, dan zou ik vooral ernstige problemen willen voorkomen en daar waar ze onvermijdelijk zijn, goed willen adresseren. De Jihad strijder van de toekomst is niet iemand die te vaak naar de moskee wordt gestuurd door zijn vader en niet met een katholiek meisje mag trouwen. De jihad strijder van de toekomst is een verslaafde, een jeugdcrimineel, iemand met een ontwikkelingsstoornis of een LVB-er. Die gerekruteerd wordt door fundamentalisten. En die gerekruteerd wordt in zijn kwetsbaarheid, in zijn ontvankelijkheid in zijn heiligverklaring, in zijn belofte van 24 maagden en de hemel, die zich tot kampioen laat maken door heel slimme manipulatieve mensen die hem rekruteren. Die mensen moet je voor zijn door die jongeren aan je te verbinden en een perspectief te bieden. Wij moeten die jongeren omarmen, empoweren, includeren en perspectief bieden. Wij moeten hun handicaps opsporen en adresseren zodat ze niet vatbaar zijn voor criminaliteit. Dat ze niet in de jeugdgevangenis terecht komen voor een opleiding tot beroepscrimineel, dat ze niet in handen van de fundamentalisten komen of drugsdealer worden, slachtoffer worden van loverboys of gewoon zwerver worden. Of, en dat is de grootste groep, een heel gemankeerd leven leiden, zonder werk, zonder relatie, zonder inkomen. Dat is de bron van de Wmo. Daar kun je voorkomen dat ze het huis uit gezet moeten worden, hun leven een uitkering moeten trekken. Daar zit de bron waarom we willen dat de gemeente regie heeft. Je wilt lang voordat iemand niet in staat blijkt te zijn om zelfstandig in een huis te wonen wil je hem opgevangen hebben en op een traject hebben. Zodat iemand met een beetje begeleiding of met een coach het wel kan redden. Iemand die het uiterste uit jezelf kan halen.

Als jongeren in het spoor komen van, dit is eigenlijk niet ernstig, dan moet je het blijven volgen. Bijvoorbeeld over een half jaar nog eens kijken. Want je kunt je vergissen. Is het iets dat meer op systeemniveau speelt, het is een groepje jongeren die kabaal maakt, maar er is een groep bejaarden die ook wel heel weinig tegen geluidsoverlast kan. Stuur er een keer iemand op af, spreek de mensen erop aan. Laten we dat met elkaar oplossen. Dat is fundamenteel des gemeente. Verspijker er niet te veel belastingcenten aan. Doe er niet te veel aan, want ik vind eigenlijk dat de burger het zelf moet doen. Maar op moment dat je denkt, ik kan het niet uit kunt sluiten, sterker nog, je sluit het in. Hier is sprake van een probleem: schaal dan op. Zorg dat GGNet medewerker naar dat autisme gaat kijken. Zorg dat een LVB-organisatie naar die verstandelijke beperking gaat kijken. Zorg dat iemand van Tactus naar dat middelengebruik gaat kijken. Zorg dat iemand in het onderwijs het onderwijs volgt dat die kan volgen. Zorg dat iemand in het traject komt. Want als iemand LVB heeft, dan heeft hij dat z'n hele leven. Zet er iemand naast, misschien op heel grote afstand, maar wel levenslang iemand een beetje bijstaan. Dat kan het best zijn dat iemand opgenomen moet worden en intensieve zorg moet. Maar hoe vroeger je erbij bent, hoe minder zorg iemand nodig heeft. Dat geldt voor ontwikkelingsstoornissen, persoonlijkheidsstoornissen, ernstige depressies en voor verslaving. Als iemand de neiging heeft tot verslaving, als de neiging familiair is, weet dat, dat kan een gesprek zijn met een Tactus medewerker. Dat kan een keer een internetcursus zijn. In de gaten houden en een jaar later erbij zijn. Maar het kan ook zijn dat iemand echt wel begeleiding nodig heeft. En het kan ook iemand zijn die op z'n achttiende wel degelijk naar een afkickkliniek moet. En denk niet dat dat geen zin heeft.

Wat daar nog bij nodig is dat organisaties bereid zijn dat ze mensen die ze in dienst hebben zo te positioneren dat ze in die wijken kunnen werken. Dat ze zich ook echt verbinden aan wijken. En heel veel organisaties zijn nog intern georganiseerd. Heel veel organisaties hebben reorganisaties doorgemaakt zijn naar zelfsturing gegaan dus het is maar de vraag of de signalen van bijvoorbeeld Voorst in dit geval wel bij de teams terecht komen zodat je ook precies weet hoe je daar op in moet spelen. In ons geval we hebben een team van casemanagers laten we onze aandacht eens naar de verschillende wijken richten. Hier in Apeldoorn hebben we dat al gedaan, iemand heeft aandachtsgebied Epe, Vaassen, Voorst. Dus dan kun je het al wat meer naar de dorpen of omliggende gemeenten doen en dan kun je nog kijken wat je nog meer moet filteren. En dan denk ik dat je meer verbindt. Alleen maar op je locatie zitten wachten tot mensen hier komen dat is niet meer van deze tijd. Dat is een verandering die ik nu zie. In sommige plaatsen in onze organisatie speelt dat al wel. In Enschede hebben we daar jaren geleden al wel op ingezet. Daar zitten we al veel meer in die wijken. Alleen zitten we in Enschede niet in de sociale wijkteams maar zijn we er ook. Dus zo nodig op afroep zitten we bij de mdo's. Dat is met dat opschalen en afschalen. Ik denk dat wel een mooi voorbeeld is hoe ik het beschouw. Daar vinden mensen elkaar makkelijk. Dus er wordt iets gesignaleerd; die heeft de gordijnen al heel lang dicht en daar heeft niemand meer contact mee gehad en dat wordt gelijk opgeschaald naar, als er vermoeden is van drankgebruik of drugsgebruik, naar onze organisatie. En we hebben een bemoeizorger en die is in staat om daar maanden lang elke dag voor de deur te gaan staan, aan te bellen door de brievenbus te kleppen. Net zo lang te wachten tot hij contact krijgt. Dus dan kun je al wat meer met elkaar doen.

De wijkagent zit natuurlijk ook bij de specialisten in de wijk dus je kunt heel mooi samen kleuring geven aan de wijk. Het voordeel is dat de medewerkers niet in het sociale wijkteam zitten, maar er wel heel erg mee verbonden voelen. En wat ze in Apeldoorn nu hebben gedaan is medewerkers echt detacheren naar een sociaal wijkteam waardoor de verbinding met de moederorganisatie troebel wordt, minder wordt. En dat is erg want ik vind door het op deze manier in te richten, eigenlijk maak je een nieuwe organisatie voor alle bestaande organisatie en waarom zou je daar voor kiezen? Dat is een beetje mijn angst en ik vind het ook nog al duur. Want er is gemeente financiering dat zit nu in de wijkteams daar moeten coördinatoren op, daar moeten allemaal mensen in die moeten allemaal opgeleid worden er moet van alles in die teams ingezet worden en die mensen zien de mensen in de wijk ook en vervolgens moet dat opgeschaald worden naar specialisten.

Er waren wellicht andere oplossingen geweest als we gaan alle keyspelers in de stad een ton extra geven zodat ze een fte vrij kunnen spelen en die zijn verantwoordelijk voor dat wijkdeel. Ik vind het geen verspilling want er gebeuren goede dingen maar het is wel extra geld uitgeven voor mijn gevoel. Ik schop nu tegen alle heilige huisjes als ik dit zeg. Ik roep het ook in al mijn werkgroepen en besturen waar ik zit. Bijna alle gemeenten weten het niet en bedenken iets en daardoor ontstaat ook een koker. En dit is de manier en hier in Apeldoorn hebben we net een evaluatie gehad en hoorden we dat het heel goed werkt en heel goed gaat en kregen we ook twee casussen voorgelegd dat ik dacht die hadden ook prima binnen onze organisatie

opgepakt kunnen worden. En uiteindelijk worden we er toch bij betrokken en nemen we het over en dat vind ik zo zonde. Terwijl het doel was in de hulpverlening één plan en toch merk je dat ondertussen dat het toch niet. Je zou ook kunnen zeggen Tactus, het gaat niet om ons, hoor, maar die krijgt die ene casus en die kijkt wie ze om zich heen verzamelen.

Ik zei wel de arrogantie van het sociaal wijkteam maar dat is andersom net zo goed de arrogantie van ons, door te denken dat wat zij doen, deden wij altijd alleen dan voor onze doelgroep. De oplossing wordt nu bij de sociaal wijkteams gelegd, dat moet het nu zijn, maar als je de resultaten ziet dan wordt er mee geschermd 'wij doen het geweldig goed'. Maar het is 'een' oplossing voor 'een' groep mensen. Het zou bedoeld zijn voor de top 15 meest ingewikkelde casussen. Omdat soms 15 hulpverleners zaten op één gezin, dat moest terug. De praktijk wijst uit dat die ene er wel goed in zit, maar dat die denkt o, die moet er eigenlijk bij en die en dan moet het toch nog opgeschaald worden. Dat blijkt dat problematiek echt zo complex is, het niet voor niks dat dat daar altijd zoveel zorg voor is geweest. Het plan was dat de sociaal wijkteams regiehouder zouden zijn. Dat is goed. Maar soms doen ze dat niet. En dat ligt vaak aan de individuele medewerker van het sociaal wijkteam dat die het gewoon heel erg naar zichzelf toetrekt. En die wordt én hulpverlener én psycholoog. De bedoeling is dat ze regiehouder worden, kort tijdelijk bij voorkeur. Wegzetten bij de juiste organisatie en door. En op zich klinkt dat heel mooi en in de praktijk is 80% van de gevallen heel goed maar er zijn gevallen waarvan je denkt, ooh. Als mensen gestuurd worden om in hun rol te blijven kan het gaan glijden. Maar dat is ook onze blinde vlek.

Ik denk dat er ook nog wel wat winst te behalen valt als we de organisatie breder trekken. Dus misschien wel zoals in Apeldoorn waar ze 0-18 hebben. Zodat je kinderen en gezinnen gewoon met elkaar langer in beeld hebt. Nou de gezondheidsonderzoeken die wij doen op het bureau dat het eerste consult al in groep 2 is. Dan blijf je een gezicht en zullen mensen wel met vragen naar ons toe blijven komen. Dat je veel meer rouleert en deelt met elkaar. Want we proberen ook veel continuïteit te bieden. En wat ik ook wel zie is dat maatschappelijk werk dan betrokken wordt bij een gezin en die gaan dan eigenlijk opnieuw beginnen. En aan de ene kant is dat mooi, een nieuwe kans. Maar eigenlijk gebeurt hetzelfde, wordt weer voor het karretje gespannen. En zijn er dan binnen de gemeente geen mogelijkheden om dat soort mensen wat eerder in de trajecten te zetten, van nou je moet ze eerder in hun krachten zetten. Eerder zelf laten uitzoeken. Dit kan door bijvoorbeeld voorlichtingssessie verplicht te maken voor het krijgen van een uitkering. En dan niet de gewone uitkering maar juist die gezinnen waar zo veel speelt. Maar ja voorlichtingen werken ook niet altijd. De verbinding met het CJG kan er goed zijn door goed te luisteren naar elkaar, zonder dat je het gevoel hebt dat het je eigen vak wordt aangevallen. En ik denk dat vanuit het CJG, ja misschien moeten we er ook maar helemaal onder vallen. Dat dat dan duidelijker is.

26.2 Gemeente Voorst doet het goed

In vergelijking met andere gemeenten

Ik kom zelf uit een gemeente zonder logopedische dienst vanuit de gemeente. Ik vind het wel echt een mooie dienst hoor, die je kunt bieden. Het is zeer zeker niet standaard. Het is op veel plekken wegbezuinigd.

Ik werk in de regio (Zutphen, Apeldoorn, Voorst, Epe en Deventer) en daarom kan ik goed vergelijken tussen de werkwijze van de verschillende gemeentes. De gemeente Voorst doet het hartstikke goed, daar ben ik heel positief over. Het is wel een zoektocht geweest toen de gemeente moest overschakelen met de wet Wmo maar vooral de gemeente Voorst heeft toen heel erg de samenwerking gezocht en staan open voor onze mening en advies. Ze waren heel coöperatief. De individuele begeleiding was eerst via het CIZ nu de Wmo en dat is goed want het CIZ was heel afstandelijk en formeel. Daar moest je zaken regelen via de telefoon of via formulieren terwijl je via de Wmo direct contact hebt met iemand van de gemeente en de gemeente Voorst staat dicht bij haar burgers. Helaas zijn ook door de verandering met de wet Wmo klappen gevallen zowel bij medewerkers als bij cliënten. De gemeente Voorst heeft ten opzichte van de andere gemeentes het minst bezuinigd. Het contact met de gemeente Voorst en onze organisatie is goed. De lijntjes zijn kort en ze weten ons te vinden. Er is door de gemeente niet gesnoeid in het huishoudelijke werk gelukkig. Het is heel goed om hierin te blijven – of meer – samen te werken met alle betrokken partners.

Ik merk dat het voor de klant niet zoveel uitmaakt wie het financiert, als ze de zorg maar ontvangen. En het scheelt dat mensen die voor 2015 een indicatie hadden, die werden wel meegenomen door de gemeente of door diegene die de zorg leverde. Dus dan hadden ze zelf niet zoveel zorgen over dat het nu geïndiceerd werd door de Wmo en niet meer door het CIZ. Ik denk dat die daar toen minder last van hebben gehad. Ik denk dat in 2015 bij de start wel heeft gespeeld dat ook in de communicatie steeds eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid benadrukt werd en dat mensen niet aanvragen omdat ze denken dat ze “wel niet in aanmerking zullen komen”. Toen werd de huishoudelijke hulp ook minder. En toen is er niet altijd eerst een gesprek geweest maar werd het afgebouwd omdat van een stukje zelfredzaamheid werd uitgegaan. En het was toen ook niet zo duidelijk dat de huishoudelijke hulp onder de Wmo bleef vallen. Nu is dat weer duidelijk en krijgen klanten een gesprek. En er wordt wel breder gekeken naar of familie kan helpen en wat iemand zelf kan. Ik kan me wel voorstellen dat klanten aan wie het toen niet is toegewezen dat die denken, oh de gemeente die helpt mij niet meer. En dat was ook door de veranderingen en de gemeenten wisten ook niet hoe het zou gaan lopen. Dus die klanten hebben we blijkbaar wel gehad, maar toen was ik hier nog niet aan het werk, wat dat betreft ben ik weer in de goeie tijd ingestapt. Maar dat merken we nu niet meer, mensen hebben nu wel meer het vertrouwen dat als het nodig is ze zich kunnen melden. Maar ik sta nog wel versteld dat als ik me voorstel bij een klant met een medische zorgvraag of dementie en ik kom bij de klant dan zeggen: oh je komt van de gemeente, wat fijn dat ze dat doen, dat ze nu al zo meekijken. En dat zegt ook iets over de lage bekendheid, daar hebben we het al over gehad, maar mensen weten niet dat we zo

werken. En niet alleen de onbekendheid maar zeker ook dat mensen het zo waarderen dat de gemeente dus echt mee wil kijken, en hulp of ondersteuning zo nodig kunnen bieden of begeleiding. En op die manier, zo toch preventief te werk gaan. En ik merk, weet, dat dit nog niet zo is in alle gemeenten.

Ouderenzorg, de demografische ontwikkelingen, met allerlei vormen van ouderenzorg in de gemeente. Alleen vormen van zorg nodig. Gemeente Voorst doet al veel in vergelijking tot andere gemeenten, denk bijvoorbeeld aan bepaalde vormen van dagbesteding. Dat wordt ook door Mens en Welzijn gedaan en dus niet alleen door marktpartijen. Dat is goed.

Om iets concreet aan te geven vind ik wel erg lastig daar ben ik te kort voor in de Gemeente Voorst. Ik heb wel een heel breed beeld van gemeentes waar ik hiervoor heb gewerkt. Ik vind de gemeente Voorst wel een hele sociale gemeente. Er wordt wel meegedacht.

Ik vind dat het gemeentebestuur heel goed functioneert, want ik ken ook mensen in Apeldoorn, ik ken mensen in Deventer en ik ken mensen in Brummen, van het gemeentebestuur daar en ik vind dat Voorst, en dat zeg ik niet om te slijmen, maar ik vind dat Voorst dichtbij de mensen staat dan de anderen. Niet dat smoesje van, ja maar Apeldoorn is zo groot! Dat heeft er niets mee te maken. Hier wordt gewoon aangepakt. Er zijn natuurlijk altijd uitzonderingen, maar er wordt gewoon gedaan en dat is een heel groot verschil met andere gemeenten. Bijna alle andere gemeenten geven de granaat waar de pin is uitgetrokken door, want ze zouden zelf eens iets moeten doen. En dat is hier niet zo. Natuurlijk heb je wel verantwoordelijkheden die bij de één meer zijn dan bij de ander, maar over het algemeen durf ik dat wel zo te zeggen. Ik heb dat gemerkt, hoewel geen inwoner hier, maar ambassadeur mocht zijn (daar ben ik voor gevraagd) Voorst scoort, Apeldoorn scoort enzovoort. Schandalig mislukt project overigens. Weggegooid gemeenschapsgeld. Niet door jullie, maar vooral door Apeldoorn. Apeldoorn zat er bovenop als een kip op broedse eieren en die hebben gewoon geld weggesmeten. De landelijke overheid schiet hierin ook te kort. Gemeente Voorst is de enige die er iets fatsoenlijks mee heeft gedaan. Die heeft programma 'banen scoren'. Apeldoorn heeft dat niet. Deventer doet het ook goed overigens. Die heeft een echt communicatietraject in werking gesteld om alle bedrijven, alle bewoners te informeren.

We doen ons stinkende best. Deze gemeente scoort niet slecht als ik dat zo bij kennis en familieleden binnen en buiten de gemeente Voorst hoor, dan hoef ik me niet te generen dat ik binnen het gemeentebestuur ook een woordje mee spreek. Dit gebouw, de mensen hier doen het niet slecht.

Ik moet zeggen dat ik de gemeente Voorst een hele fijne gemeente vind. Hier wordt er echt wel gekeken naar de burger en voor gewerkt. Als ik zelf kijk naar mijn woonplaats Apeldoorn daar staat de gemeente veel verder van de burgers. De burgers weten helemaal niet wat er gaande is. Of wat er besloten wordt. Dan denk ik, ja ik vind dat we hier wel goed bezig zijn. Ik vind dat het genoemd kan worden als een positieve ontwikkeling.

De invoering van de transitie van de Jeugdwet zie ik niet echt als een probleem maar we zijn in de komende jaren wel als gemeenten zijnde in het hele land bezig om de jeugdhulpverlening goed vorm te geven. Elke gemeente heeft daarin zijn eigen werkwijze. Wij zijn in vergelijking

met andere gemeentes heel goed bezig. Wij lopen naar mijn mening tegen minder problemen aan in vergelijking met andere gemeentes uit de regio. Ik denk dat we zeker nog wel in de komende jaren het een en ander aan werk te verrichten hebben en dat zal in de komende jaren gewoon zo blijven. Ik kijk er naar uit om onze jeugdhulp samen met andere gemeentes goed vorm te geven. Samen met collega's vanuit verschillende afdelingen en verschillende verantwoordelijkheden vorm te geven. Het prettige van het werken in een kleine gemeente is dat wat voor vreemde vragen die je op het gebied van jeugdhulp ook binnenkrijgt dat je daarin met mensen van verschillende achtergronden, verschillende kennis en opleidingsniveaus en afdelingen, dat je daar heel snel overleg mee kan hebben en die vraag wel beantwoord kunt krijgen. Eigenlijk is voor ons geen vraag te gek. En hebben we sinds anderhalf jaar geleden de transitiewet is ingevoerd alle vragen redelijk goed weten weg te zetten.

Gemeente Voorst is een geweldige gemeente. Hoe het onderwijs daar is georganiseerd. Zij kan zich vergelijken met andere gemeenten. Een goed voorbeeld is de Beursvloer; elkaar helpen met dichte portemonnee.

Het fundament staat

Dus hier intern kun je het goed wegzetten en dan gaat het steeds beter maar daarbuiten er is een kring en een daar is een kring omheen en daarbinnen in zit de klant. Verbinding. En dan moet je te maken hebben met vertrouwen. En er is natuurlijk 2015 een jaar geweest, nu wordt er veel preciezer gekeken. Het vooroordeel en het gemopper van klanten hoor ik nu nooit meer, dus er is al veel bereikt. Hier in de gemeente staat al veel moois en ook met IJsseldelta, de woningcorporatie. Dat we breed overleg hebben, ik vind dat het huis dat er staat toch heel mooi is. Dat wil ik toch gezegd hebben, dat er al veel moois staat, het frame is prachtig, er kan verder uitgebouwd worden.

Bij de gemeente Voorst, en bij de gemeente Brummen ook. Daar zit een goed team. Misschien zouden ze het team uit moeten bereiden omdat ze gewoon te weinig tijd hebben. Ik vind het wel een toegankelijk team wat daar zit en dat vind ik echt heel belangrijk. Dat is weer de basis denk ik waarmee alles begint. Dat hebben ze in Brummen heel mooi; team voor elkaar. Dat is het Wmo loket, dat is een team van mensen die eigenlijk met z'n allen die indicaties afgeven en aan het loket zitten. Praten volgens mij ook veel met elkaar over dingen die binnen komen, dat is heel fijn werken.

Er staat iets moois maar dat komt ook omdat ze vanuit Voorst alles zo goed ingeregeld hebben, ook de beleidsmedewerkers die dit hebben opgezet, de prachtige frontoffice en alle partijen die er achter zitten, dat is een gouden zet. Voor zo'n kleine gemeente.

Het 'maatschappelijk netwerk' in onze gemeente is heel mooi! Heel fijn, dat het er is. Volgens mij werkt dit het best voor mensen die nog geen zorg hebben en via het maatschappelijk netwerk Voorst worden verwezen, waardoor zij uiteindelijk gepaste zorg kunnen krijgen.

Gemeente kan maatwerk leveren en mensen goed plaatsen

De ambitie is volgens mij heel klein, ieder op zijn gebied, en dan wel samenwerken. Maar als iedereen een gezicht en een naam heeft. Echt maatwerk en dat is wat hier in de gemeente ook

echt gebeurt. Gelukkig, met overgewicht, de cijfers zijn een stuk lager. Dus wij kunnen iedereen bij de kraag pakken en op weg helpen en de goede kant op sturen. Dat zie ik wel als een taak voor mij persoonlijk. Zo heeft iedereen op zijn werkveld, zo moeten de mannen van het groen ervoor zorgen dat de speelvelden op orde zijn, zodat kids lekker kunnen spelen. En ergens komt dat dan op de hoop van preventie, denk ik, en kostenbesparing wat dan voor anderen weer een doel is.

Ik weet dat er weleens is gesproken over dat we die mensen misschien ook in die raamovereenkomst moeten zetten. Ik denk dat de financiën best wel een dingetje is. Dat er veel mensen toch wel krap zitten of schulden hebben. Het is ook jammer als ze daardoor geen hulp zoeken. Dan vind ik wel dat de gemeente Voorst altijd wel zorg op maat biedt en heel erg kijkt naar wat mensen nodig hebben en ook uitzonderingen maakt als dat nodig is.

Ik zie veel ontwikkelingen. De gemeente krijgt steeds meer taken en minder budget. Voor mijn doelgroep (Wajong, mensen vanuit speciaal onderwijs, participatiewet) zie ik dat gemeentes zoekende zijn om eerder een probleem te benaderen. De gemeente Voorst doet daar naar mijn idee wel haar best voor. Er wordt al gekeken op het speciaal onderwijs wat er moet gebeuren om te voorkomen dat hij/zij later als volwassene op de bank zit. De grote gemeentes zoeken vaak naar de al bekende oplossingen, de voorspelbare richtingen terwijl de gemeente Voorst meer kijkt naar wat nodig is voor de cliënt/persoon. Zij kiezen minder voor de voor de hand liggende oplossingen.

Er zijn voldoende aanbieders en wachtlijsten heb je overal daar kun je niet veel aan doen. We komen uit een kleine gemeente we weten de jongeren wel goed te plaatsen. Er zijn genoeg zorgaanbieders we hebben met 400 een raamovereenkomst.

Probleem in Voorst zijn de jongeren van de Beele. Daar lijdt de gemeente onder. Diefstallen in de supermarkt. Het is niet altijd handig om de jongeren in een groep te hebben. De groepsleiders en coördinatoren doen hun uiterste best. Als het niet goed gaat, moet een jongere in beperking gezet worden. Een alternatief zijn pleeggezinnen, maar daarvan zijn er te weinig. Sommige jongeren zijn zo beschadigd, die moeten in de hulpverlening zitten. In pleeggezinnen kunnen de andere kinderen de dupe worden. Ik zit in een multidisciplinair overleg dat beslist of jongeren uit huis geplaatst moeten worden. Ik vind dat het nu wel goed gaat. Ik heb geen negatieve ervaring nu de jeugdzorg bij de gemeente is.

Niemand gaat met lege handen de deur uit

Soms sturen we vragen door zodat vragen daar terecht komen waar die ook horen zodat iemand daar de vraag kan oppakken. We sturen niemand met lege handen de deur uit. Soms horen we wel eens verschillende geluiden van klanten die uit andere gemeentes komen maar die kunnen we niet helpen wel kunnen we hun verhaal aanhoren en tips en trucs meegeven om toch hun verhaal gehoord te krijgen. Er zijn voldoende financiële middelen om te doen wat we willen doen. Op het nieuws hoor je soms negatieve reacties van uit andere gemeentes in ons land maar daar herkennen wij ons totaal niet in. En het is misschien mooi praten maar wij merken dat met name omdat een hoog klanttevredenheidscijfer hebben. Dat is leuk om van je burgers terug te horen. Ondanks dat er dingen goed gaan is het wel zaak om ervoor te zorgen

dat dingen goed blijven gaan, niet te snel tevreden zijn en denken we kunnen nu achterover leunen. Het is wel goed om kritisch naar je eigen werk te kijken en daar een belerende houding in te nemen. En je daarin te blijven ontwikkelen.

Je moeten blijven samenwerken met name dat. En zowel gemeente als de klant wat verder kijken dan onze neus lang is en om ook om bereid zijn om vanuit verschillende hoeken te kijken naar een oplossing. Soms valt er geen ideale oplossing te vinden maar dan probeer je toch naar een oplossing te zoeken die goed genoeg is voor de cliënt. Je hebt elkaar nodig, problemen worden anders alleen maar groter. De uitvoering van de jeugdwet daar zit de grootste uitdaging in. Ondanks dat er dingen goed gaan moet je er ook voor zorgen dat dingen goed blijven gaan. Je moet met elkaar samen werken want je hebt elkaar nodig.

26.3 De werkwijze van de gemeente is onduidelijk

Het is onduidelijk wie wat doet

Het is sowieso voor mij niet altijd helder welke mensen zijn daar nou allemaal, hoe gaat het als er een probleem in beeld wordt gebracht. Je belt en komt bij een loket. Misschien is helderheid hierin wel goed, dan weet ik ook beter waar ik over praat, dan moet ik wel eerst beter weten hoe het zit. Maar de ervaring die ik heb, is wel dat dat ook nog niet altijd even duidelijk is hoe het gaat en wie verantwoordelijk is. Wel in grote lijnen, het CJG, het consultatiebureau is er natuurlijk voor kinderen van 0–4 jaar. Als daar iets speelt, ze worden bijvoorbeeld doorverwezen naar een kinderarts of zo. Langzaam raak je het dan een beetje kwijt.

Ook als het gaat om meerdere problematiek, dan is het nog weer een ander verhaal. Een kind dat wij hier hebben, dat nog onder het consultatiebureau valt, heeft ook te maken met al die andere dingen die in een huis gebeuren.

We hebben te maken met cynisme, gebrek aan vertrouwen in (alle) overheden, medewerkers die te weinig zicht hebben op de uitvoering van collega's en de diverse beleidsterreinen kennen. Stevige medewerkers zijn nodig! Ik werk zoveel mogelijk volgens de in dit gesprek besproken filosofie, aanhaken bij en verbinding leggen tussen lokaal en regionaal beleid; betrokken partijen meenemen in waar het feitelijk gebeurt.

Ik denk door dit soort zaken en de bijeenkomsten die ik dan ook heb meegemaakt met Talytha, dat dat jaarlijks terug blijft komen ongeacht of daar op de mensen reageren, maar wel dat het aanbod er is. Dan kun je in ieder geval jezelf niet het verwijt geven van we hebben er nooit gehoor aan gegeven om bepaalde zaken te evalueren en zoals nu kom jij hier, maar ik denk ook dat het goed is dat CJG weet dat we met elkaar in gesprek zijn. En dat is ook een onderdeel van de gemeente, dat zit ook in hetzelfde gebouw, het 1-loketverhaal en de meldcode, ik denk dat daar ook misschien wel wat meer in te halen is. Dat wanneer je een gezin aanmeldt dat je weet, ooh, kijk die instanties die werken ook al met dit gezin samen, dus de problematiek kan zich verzamelen in dat systeem, zodat je als organisatie beter zicht hebt op hoe een gezin hulpbehoevend is of niet.

Er wordt al wel gebruik gemaakt van een meldcode. Ik heb alleen nog geen instantie die betrokken is bij bepaalde gezinnen. Het kan wel, dat is het voordeel van het systeem. Alleen

bij ons is het nog niet aan de orde geweest. Dat is wel heel mooi, en ik zou daar ook echt, als je nog meer mensen bezoekt van scholen, ook echt aangeven van, maak gebruik van die meldcode, ook huisartsen, dat ze dat echt wel blijven doen, want daar kun je elkaar dan ook vinden.

Een ander probleem is dat bij de mensen die zich aanmelden de problemen complexer worden. Het is bij de gemeente niet altijd overzichtelijk wie er bij betrokken is, wie moet je hebben, wat kunnen ze vanuit de zorg, uitkering, maatschappelijk werk. Bij Voorst zijn er veel wisselingen geweest bij de Wmo consulenten. Er is daardoor weinig continuïteit, en er ontstaat een achterstand voor wat betreft kennis en ervaring. Nu is het contact met de Wmo Joke Snellink en Wilco Lanthers wel beter, er is goed overleg. Wilco is soms nog wel wat zoekende, maar hij zoekt het dan wel uit.

Het andere knelpunt is dat niet goed duidelijk is hoe het bij Voorst geregeld is. Bij Apeldoorn is het goed geregeld, heb je één ingang, bij Brummen heb je Team voor elkaar, die alles kunnen regelen. Bij Voorst weet je niet wie je waarvoor moet hebben en wat ze dan kunnen. Als je contact hebt, heb je wel goede afstemming. Het loopt nu veel beter dan een jaar geleden. De achterliggende oorzaken zijn de wisseling van personeel en een niet duidelijke profilering. Wie heeft welke functie en wie moet je waarvoor hebben?

Jeugdzorg is ook een ding. Het gaat niet zo goed heb ik de indruk. Waar dat door komt, heb ik niet genoeg zicht op. Ik denk dat teveel jonge mensen in de knel zitten die geen hulp krijgen en wel hulp nodig hebben. Dat denk ik. Ik denk door bezuinigingen in de jeugdzorg en te veel mensen die betrokken zijn. Er moet eigenlijk een persoon over gaan, niet Jantje, Pietje en Klaasje, dat werkt allemaal langs elkaar heen. Een coördinator, of hoe je zo iemand noemt. Kijk maar naar alle narigheid die er gebeurt, dat zijn vaak al probleemgezinnen die al bekend zijn bij de jeugdzorg. Dan weet vaak de een niet wat de ander doet. Te weinig jongeren krijgen de zorg die ze eigenlijk nodig hebben. Was dit nou vroeger ook zo, ik had als kind nog nooit van jeugdzorg gehoord. Ik denk dat de gemeente kan bewerkstelligen dat niet zoveel mensen over de zorg gaan voor een jongere. Ik krijg de indruk dat Jantje over dat pakket gaat, en Pietje over dat pakket en dat ze van elkaar niet weten wat ze doen. Dat het daarom zoveel geld kost ook. Als 1 organisatie of 1 instelling dat doet, dan kan het goedkoper.

Ten aanzien van de duidelijkheid van de toegang tot de gemeente zou je duidelijk moeten weten hoe het in elkaar steekt, de wetgeving, de regelgeving, het beleid, afspraken met andere gemeentes. Een voorbeeld: Een cliënt woonachtig in Voorst gaat zorg afnemen in Apeldoorn. Een overstap vanuit RIWIS naar een andere instelling. De medewerker van Voorst verwijst naar Apeldoorn omdat hij dacht dat het zo moest. Bij de gemeente Apeldoorn geven ze echter aan dat de cliënt nog steeds behoort bij Voorst. Wmo Apeldoorn geeft dus aan hoe het afgesproken is. Hoe hebben we het nou afgesproken, dat is onduidelijk bij gemeente Voorst. De klant wordt daardoor van het kastje naar de muur gestuurd. Wij hebben korte lijnen, maar de burger komt daar niet uit. Een voorbeeld is ook Brummen met Team voor elkaar. 1 loket, 1 medewerker, en deze kent de regio ook goed, komt zelf ook uit Brummen.

Ik denk dat alle sociale wijkteams even goed verslaving herkennen en ook erkennen dat daar iets meer in moet gebeuren dan in een wijkteam. Dat is vooral kennis, al zie ik die kennis wel toenemen. Maar ook dat sociale wijkteams soms worstelen met wat moeten wij nu doen en wat niet meer en waar ligt die grens. Wanneer schaal ik wel op en wanneer niet. Dat soort afwegingen. Waar het natuurlijk ook voor een deel mee te maken heeft dat sociale wijkteams zijn op een bepaald moment in het leven geroepen, die zijn er nog niet zo lang en die zijn ook nog erg aan het worstelen met hun taak, met wat ze wel en niet moeten weten en wat ze wel en niet moeten oppakken. Wat soms ook lastig is, dat snap ik ook wel, als iemand bij ons in behandeling komt, moet iemand willen komen en hoe zorg je dan dat iemand dat ook wilt? Als het echt nodig, dan zijn er soms interventies nodig om te zorgen dat iemand het ook wilt. Daar moet je de samenwerking in zoeken. Er zijn sociale wijkteams die daarmee worstelen. Ze moeten zichzelf ook gaan ontdekken en ontwikkelen, dus ik snap dat ook wel. Het gaat zich nu al meer uitkristalliseren.

Een uniform beleid ontbreekt en daardoor is veel persoonsafhankelijk

De samenwerking in MDO's, de daadkracht staat of valt bij het persoonlijke karakter van de betrokken mensen. Het netwerk in Voorst is iets moois maar ook iets heel kwetsbaars. Mensen verwachten heel veel en komen bij ons met het idee: jij gaat dat toch regelen. Ik wil een woning, ik wil geld, etc. Het netwerk is overbelast, we hebben met weinig mensen veel te doen. En als het fout gaat, dan word je in de krant aan de schandpaal genageld. Het staat of valt met de bestuurder, medewerker die visie of durf toont om iets te doen. Ook als het niet helemaal duidelijk is of iets mag. Bijvoorbeeld met het delen van informatie. Het is zo complex. Bijvoorbeeld: iemand loopt wappie op straat en deze persoon moet echt van de straat worden gehaald. Wie gaat deze persoon dan vervoeren? De politie doet dit niet meer, zegt geen taxibedrijf te zijn. Maar ieder normale taxi vervoert deze persoon niet. Wie het dus wel doet, weten we nog steeds niet. Dat is ook niet uit te leggen aan bijvoorbeeld een ouder van een verward of agressief kind.

Met welke partners werk je, naar welke oplossing werk je toe. Er is geen eenduidige aanpak. Het valt of staat of iemand zich sterk maakt voor een casus in een overleg. Het hangt van de persoon af. Ik denk dat we heel veel intuïtief doen. We doen veel op gevoel en emotie. Dan is de vraag of je niks mist. Dan komt het ook op persoonlijke interesse of belang neer of een casus wordt opgepakt. Dat doe ik hier ook, als ik op tafel sla, ik wil dat hier naar gekeken wordt, dan gebeurt dat. Andersom ook als iemand dat tegen mij zegt. We ademen geen uniform beleid uit.

Onderscheid in aanbod van diensten aan mensen

Dat is de houding van de gemeente, daarmee bedoel ik het onderscheid wat zij maken in de diensten die zij aanbieden aan de mensen die in de uitkering zitten. Om die groep te verdelen in mensen die heel veel aandacht nodig hebben, mensen die geen aandacht nodig hebben omdat zij zichzelf kunnen redden. Of die groep die geen aandacht nodig heeft omdat die teveel weerstand heeft. Het blijft jammer dat van die bepaalde groep wordt gezegd, nou ja dat wordt nooit wat. Want je zult maar behoren tot die groep.

De Participatiewet is ook een ding. Kijken ze heel strak en streng of kun je ook kijken of iedereen wel in staat is om te participeren of moeten we niet andere manieren van contacten/participeren aanbieden. Want waarom loopt iemand al zo lang in de bijstand en wat is daar dan aan de hand, waarom zijn er niet eerder al stapjes gemaakt richting participatie en arbeid. Waar zitten de menselijke problemen; beter uitzoeken dan kun je ook een passender traject bedenken.

Het meest knellende is dat mensen nu niet goed worden geholpen. Mensen met een grote mond, moeders met borderline of hoog opgeleiden krijgen PGB's en meer voor elkaar. De gemeente moet goed omgaan met geld en middelen. Als je een uitkering krijgt, mag de gemeente om een prestatie/bijdrage voor de samenleving vragen. Uitschelden door een cliënt wordt niet getolereerd. Slagvaardig blijven.

Wennen aan de gemeente als opdrachtgever

De inlevingsvermogens over en weer, de zorgpartners naar de gemeente toe en gemeenteland naar de zorgpartners toe om elkaar daarin te leren kennen vraagt verkennen, dus een open dialoog en dat vind ik wel belangrijk dat dat proces ook doorgaat om elkaar te blijven begrijpen, om elkaar te blijven bevinden, omdat iedereen dan een eigen identiteit en eigen perspectief heeft. Ik zal niet zeggen dat alles 100% goed loopt, ik denk dat het vooral ook te maken heeft met personen en de wijze waarop iemand toegankelijk is om een open dialoog, een open gesprek te voeren. Dat vind ik uitermate belangrijk. Dat binnen de gemeente per persoon verschillend is hoe er gereageerd wordt op afstemming, op samenwerking op hulpvragen op inzet van hulp. Dat is inherent aan werk denk ik, tegelijkertijd is het wel belangrijk dat er algemeen geldende richtlijnen zijn vanuit het beleid hoe je ook weet hoe je je tot elkaar moet gaan verhouden. En dat is nog wel even zoeken, en daar heb ik alle begrip voor. En dat zal over en weer ook zijn, want wij moeten ons ook verhouden tot de nieuwe situatie, dat de gemeente onze opdrachtgever is.

Er bestaat een kloof tussen Jeugd en Wmo

Tevens de kloof tussen jeugd en Wmo. Op het moment dat iemand bij Jeugdzorg in beeld is en overgaat naar Wmo, vallen sommige dingen soms weg. Dan kom je in de valkuil dat je soms weer opnieuw mag beginnen. Dat is lastig voor de cliënt.

Wat betreft de kloof tussen Jeugd-Wmo: In het samenspel binnen het CJG en de gemeente ligt, denk ik, de oorzaak.

Je moet zoeken voor de juiste persoon

De juiste poppetjes op de juiste plaats. Dat je vaak moet zoeken naar de juiste personen binnen een gemeente of organisatie. Die lijnen zouden korter moeten zijn. Als je weet wie je moet hebben voor welke hulpvraag, dat werkt.

Nu gebeurt het dat je soms niet weet wie je precies moet hebben voor de hulpvraag met als gevolg dat dingen blijven liggen of hangen. Er is dan geen voortgang en geen ontwikkeling, een doodlopende straat.

Mensen moeten vast aanspreekpunt krijgen

De gemeente Voorst zou mensen in een zo vroeg mogelijk stadium de mogelijkheid moeten bieden om hulp te krijgen, voor ze echt in de problemen komen!! Daarnaast zouden ze in die gevallen een vast aanspreekpersoon moeten krijgen bij de gemeente en niet drie, vier verschillende personen. Deze zou dan namens meerdere afdelingen en ambtenaren het contact met het gezin moeten onderhouden. Want anders gaan ze langs elkaar werken. Bovendien hoeft je niet steeds je verhaal te doen. Dan haken mensen af. Weet je wat, zoek het ook maar uit. Er zouden specialisten armoedebestrijding moeten komen die alle facetten zien en dan wel anderen inschakelen als dat nodig is. Dan is er wirwar van regels, mensen en instituties. Bij wie moet je zijn. Daarvoor zou de armoedespecialist een uitkomst zijn. Deze zou de zaak direct serieus moeten aanpakken en niet doorschuiven.

Mijn ambitie is om een kring rondom probleemgezinnen te creëren met korte lijnen en duidelijke taken. Bekendheid en toegankelijkheid voor alle (aanstaande) ouders zou mooi zijn. Ook voor ouderen zou er meer bekendheid moeten zijn wie de coördinerende functie heeft rondom alles wat met ouderen te maken heeft. Waar kan informatie gehaald worden en het zou fijn zijn, als diegene verder helpt de weg te wijzen. Per leeftijdscategorie één contactpersoon. Het zou ook goed zijn als er cursussen worden gegeven passend bij elke leeftijdsfase, dit rondom jeugd bijvoorbeeld op scholen en voorschoolse opvang in samenwerking met JGZ. Meer voorlichting en informatie voor ouders zorgt voor minder onzekerheid. Er zou aandacht moeten komen voor kennisbevordering.

Wat ik zo belangrijk zou vinden dat als een mens in de problemen komt dat dan aan één persoon gekoppeld wordt. En dat die persoon alle problemen zoals woonzorg of opvoeding van zijn kinderen, of ook de administratie regelt. Nu hebben ze vier of vijf hulpverleners die niet met mekaar samenwerken en communiceren, volgens mij is dat al prettiger, als iemand een buddy zou krijgen die alles rondom die persoon regelt en die ook "betrokken" is. Die zou de disciplines samen kunnen krijgen en verbanden leggen. Je krijgt een heel ander hulpverleningssysteem. Je zou heel veel geld mee besparen. Nu gaat al heel veel langs elkaar heen en het zou voor de persoon in kwestie, 1 op 1 zou ook veel meer veiligheid en continuïteit bieden.

Vluchtelingenkinderen worden maar beperkt gevolgd en dan moeten ze het op een gegeven moment zelf doen. Als je dan een multiprobleemgezin hebt, waar er met alle kinderen problemen zijn, en wat wij dan missen is dat wij onvoldoende een aanspreekpunt hebben. Wij missen dan dat er één persoon aanspreekpunt is, waarbij je kunt melden. Nu hebben we weer een probleem in dat gezin. Ouders zeggen vaak dat ze druk zijn en weten het niet meer; die kunnen het niet meer overzien en dat zien wij. Wij missen nog wel eens één manager op een gezin en niet dat wij bij meerdere instanties moeten informeren. En ouders zijn ook niet in staat om te zeggen wie van al die hulpverleners hun gezinsmanager is. Door de complexiteit en veelheid aan problematiek kunnen ouders het niet meer overzien en dan zou een gezinsmanager heel fijn zijn. Ook op het gebied van preventie is nog heel veel winst te behalen.

Wij hebben wel eens een gesprek gehad bij het CJG, wat ik overigens een heel prettig gesprek vond, maar dat was eigenlijk een beetje aan de late kant. De moeder zat ook bij dit gesprek en gaf dit zelf ook wel aan. Ze zegt: ik word zo moe van alle adviezen die ik van iedereen krijg, ze zijn allemaal anders maar het staat ook allemaal los van elkaar. De ene zegt, en de ander zegt dat, het is niet één geheel. Dat gevoel heb ik dan heel erg en dat gaf moeder ook aan. En op dit moment speelt er ook iets waarbij ik dat gevoel heb, dat mensen toch een beetje van het kastje naar de muur worden gestuurd. En dan mis ik inderdaad de rode draad en de centrale persoon die zegt: voor alle vragen, kom maar bij mij. Iemand die dan hier komt kennismaken en zegt: van dit gezin hebben jullie er eentje in de groep. Je moet weten: dit en dat speelt er. En juist ook omdat je het vaak hebt over de kwetsbare groepen en daar moet je heel voorzichtig mee omgaan. En we hebben wel eens gezegd: we heten Peutercentrum de Kruimelkring. Hoe mooi zou het zijn als je zo'n peutercentrum meer recht zou kunnen doen en je zou echt een centrum hebben, waar ouders voor hun peuter terecht kunnen. Je hebt zoveel verschillende initiatieven: muziek op schoot, peuteryoga, met natuur en dergelijke. Hoe mooi zou het zijn als ouders gewoon één plek hebben waarvan ze weten: daar kunnen we terecht. Misschien wel kledingbeurs, speelgoed-uitleen. Dat je weet: dit is de plek waar je heen kan.

Onze ambitie moet zijn om te proberen, dat kinderen de hulp krijgen die ze nodig hebben. Als ouders er niet voor kiezen om bepaalde hulp te aanvaarden, dan worden altijd de kinderen de dupe en de kinderen kunnen daar op latere leeftijd heel veel last van krijgen. Ik zou willen bereiken dat als er problemen zijn, dat je weet waar je steun kunt krijgen, waar je op een eenvoudige manier kunt achterhalen, bij wie moet ik zijn, ik loop vast, wie kan mij nu helpen. Soms weten wij het ook niet meer, één duidelijk eerste aanspreekpunt is belangrijk.

De communicatie kan beter

Als je iemand in het traject hebt dan koppel je het terug in een verslagje maar ik koppel wel wat vaker terug van goh wat er gebeurt bij ziektes of afwezigheid. Dan stuur ik tussendoor een mailtje en dat is zeg de terugkoppeling tussendoor maar het gebeurt maar 1x in het half jaar dat je echt teruggekoppeld. De communicatie gaat wel goed en dat is ook prima. Ik vind wel zo nu ook ...(er is man in het traject en het traject is beëindigd, dus hij is nu vrijwilliger bij jullie. Nou Prima. Maar de man zelf heeft heel wat anders gehoord dat dat wij dachten. Dus hij wordt eigenlijk los gelaten. En ik schrok daar van wat hij denkt dan van nou dan hoef ik niet meer te komen dus ik stop er maar mee. Hij is er gelukkig nog wel hoor. Er valt niet veel op te lossen want ik kan niet iemand dwingen om te werken als hij dat niet wil. Het lijntje wat wij hebben met de gemeente is een soort druk naar de cliënt. Iemand maakte daar wel een potje van en dan kan de gemeente de uitkering intrekken of deels ervan. OF het ik daar mee eens ben of niet maar dan kun je er wel wat druk op uitoefenen dat hij iets moet doen. Als iemand vrijwillig bij ons is dan kan je die persoon enthousiast maken om te blijven of kijken waarom hij weg wil en of je er iets aan veranderen maar ik kan hem niet dwingen. Dus dat is heel lastig. Maar ik schrik er wel van dat je eerst een heel traject opzet en dat is het ineens klaar. Ik krijg het als mededeling maar verdere geen toelichting naar mij van goh dit en dit ga ik besluiten om die en die reden. En floep ineens is het zo en ja ik schrik daar van. En voor deze man had de communicatie beter moeten want hij werd losgelaten en dacht ik doe er niet meer toe he. Ik

denk dat dat gewoon niet moet. Maar het gebeurt wel. En dit is de 1e keer dat ik dit meemaak. Nou...wat ik prettig had gevonden is dat de klantmanager zei van goh we gaan een afspraak plannen om het eind van het traject te evalueren en dat als daar uitkomt van het is niet meer nodig en het hoeft niet om die en die reden. Dan is het voor deze persoon ook wat positiever geweest. Want het laatste traject was het doel om hem wat meer zelfstandiger te maken en functioneerde goed bij ons. Hij was wel afwachtend. Maar als je twee jaar lang al bij ons loopt maar je wel verwachten dat mensen zelf werk gaan zien of initiatief nemen bijvoorbeeld de papierbak leegmaken. Maar daar was hij nog niet verder genoeg in ontwikkeld. De inzet van het half jaar was daar op te focussen...dat is niet geëvalueerd en ineens is het traject stopgezet en ik weet niet waarom. Ik zou het chiquer gewonden hebben als de klantmanager was gekomen en het even evalueerde met ons. Het ging ook steeds beter bij hem op dat vlak, en op het moment dat zij dan zegt, nou goed dan is dat aangeleerd dan is dat niet meer nodig verder, dan was dat voor die man een stuk positiever geweest denk ik. Voor een gezamenlijke afronding. En nu is het klaar en je hoeft niks meer. Met andere woorden: Zoek het maar uit. Je bent overbodig denkt hij dan.

Vanuit Voorst krijgen we weinig aanmeldingen, ik heb er geen beeld bij of er binnen de gemeente weinig cliënten zijn, of dat ze weinig doorverwijzen, of dat er doorverwezen wordt naar andere zorgaanbieders. Er is geen inzicht daarin.

Het meest problematische hieraan dat zit denk ik in de communicatie met elkaar, even over de hulpverlening. Het elkaar erkennen. Dat je weet wat je aan elkaar hebt en dat je niet teveel op eilandjes gaat leven. Wij proberen heel veel overleggen te hebben om kennis te maken met sociaal wijkteams. Om aan te geven wanneer wij elkaar nodig hebben, werkafspraken die wij kunnen maken. Daar zit vaak een knelpunt in, het wij-zij denken. Wijkteams hebben veel verantwoordelijkheid gekregen en het verbaast mij soms hoe zij ook zelf willen doen. Terwijl het dan ook tijd kan zijn om iemand anders in te roepen. De communicatie is hierin een centrale rol zijn. De communicatie moet goed zijn. Dit lukt ze vaak niet of niet voldoende, omdat veel gemeenten een blanco cheque aan wijkteams hebben gegeven. Ga het maar inrichten. En dan is een hele natuurlijke neiging van hulpverleners om het naar zich toe te trekken en het te gaan doen. En juist ook omdat je veel verschillend mensen met verschillende achtergronden hebt denk je, nou hier kunnen we echt veel mee. Maar dat is wel echt zoeken geweest voor veel mensen. Ze willen het heel graag goed doen.

26.4 De gemeente laat soms lang op zich wachten

De algemene voorzieningen komen niet van de grond

We zouden hiervoor aandacht van de gemeente moeten vragen. Algemene voorzieningen komen nu niet van de grond omdat men te druk is met het werk wat er ligt en het niet samenging met het uitvoeren van nieuw beleid. Het staat wel op de agenda. Hulp inzetten daar waar nodig is we zouden graag willen verwijzen naar voorliggende voorzieningen maar die zijn er nu te weinig. De gemeente zou initiatieven moeten steunen en ruimtes beschikbaar kunnen stellen. En de gemeente zou kunnen inventariseren wat er allemaal is zodat mensen er makkelijker naar toe te verwijzen zijn. Er zou een soort informatie punt moeten komen

bijvoorbeeld een website waar alle initiatieven op dit gebied in kaart worden gebracht ook de kleinere initiatieven. Zodat die geraadpleegd kan worden door burgers en het Wmo. Het moeten geen Wmo voorzieningen worden.

De Wmo van de gemeente moet meer initiatief op het gebied van dagbesteding stimuleren en specifieke doelgroepen bedienen. Als dagbesteding een algemene voorziening wordt is de drempel weg, het gaat dan niet via een beschikking. Je haalt het hele ambtenarenapparaat ertussen uit. Als er plek is, kunnen mensen aansluiten, ze komen daardoor eerder in beweging. Ze gaan eerder het huis uit. Er is dan ook geen eigen bijdrage.

De verwerking van aanvraag tot beschikking duurt lang

Als ik vanuit mijn werk inderdaad kijk, kom ik vrij vaak het probleem tegen, dat is ook een stukje overheid, vanwege veranderingen van de wetsvoorziening, dat wij nog steeds wel, en dat is al wel een stuk verbeterd, inderdaad vanuit de Wmo dat toch de maatwerkvoorziening dat dat vaak wel enkele weken duurt voordat het ook allemaal is verwerkt. En voordat daar daadwerkelijk actie in is ondernomen. Dus, vaak kom ik bij een cliënt en is daar op dat moment nu meteen een probleem. Dan inderdaad richting de gemeente “willen jullie dat oppakken?” en zij mogen daar ook maximaal 6 weken over doen en ik moet wel zeggen dat het een stuk beter gaat dan een jaar geleden. Maar ik merk dat daar soms nog wel, naar de cliënt toe, nog wel problemen in zitten. Als iemand bij de voorbereidingen baat moeten wij daar weer iemand bij inschakelen, omdat wij vanuit de zorgverzekering niet vergoed krijgen. Het probleem is op het moment dat ik iets zie, dan schakel ik de gemeente in, maar op dat moment hebben wij de indicatie nog niet. Mensen kunnen op dat moment niet zelf hun eten bereiden. Ik signaleer een probleem, bijvoorbeeld dat mensen bij wijze van spreken niet hun eigen boterham kunnen klaarmaken, waardoor ze inderdaad vaak heel slecht eten, en daardoor al sterk vermagerd zijn. Wij mogen vanuit onze functie niet zelf de boterham klaarmaken. Want dat krijgen we niet betaald vanuit de zorgverzekeringswet. Dus de afspraak is ook inderdaad dat wij een bericht doen naar het Maatschappelijk Netwerk van Voorst. En daar zit vaak soms een week, of 2 weken tijd tussen voordat wij dan ook daadwerkelijk de indicatie krijgen. In die 2 weken mogen wij het niet doen, nou gebeurt het wel, want het probleem is er gewoon. Ik denk dat daar nog wel wat te halen is. Wij signaleren het probleem maar de overheidsinstanties hebben een aantal weken nodig om te mogen beslissen. Nou ja, mag beslissen, die heeft dan enkele weken inderdaad de tijd om een indicatie af te geven en eigenlijk heb je op dat moment per directe ingang een indicatie nodig. En dan moet ik wel zeggen dat het al een stuk beter gaat dan 2 jaar geleden, maar ik denk dat daar nog wel iets mee gedaan kan worden. Het meest knellende is dat de cliënt er de dupe van is. Want op momenten dat wij daar ook niets mee doen, blijft het probleem bestaan en dat kan wel ernstige gevolgen hebben.

Wat ik de laatste tijd zie is dat we veel spoedaanvragen krijgen voor het bieden van begeleiding. Daar zou ik graag verandering in zien dat kinderen voortijdig begeleid gaan worden. Dit is eigenlijk iets wat ik de komende tijd alleen maar meer zie toenemen voordat het af gaat nemen. Je ziet wel qua begeleiding dat een kind nu ergens heen moet. Voor de ontlasting. Vroeger was het meer dat mensen kwamen voor de begeleiding en het werken aan de doelen. Nu moet een kind ergens heen. En wat je heel erg ziet qua aanvragen en met de

samenwerking van de gemeente daarin heb je meestal een aantal vaste contactmomenten bij wie je dan komt. En dat ik merk bij de hun dat de druk steeds groter wordt. Zie moeten steeds meer doen in een korte periode. En soms merk je dat dingen dan langs hun meegaan. De caseload is best wel groot voor wat er verwerkt kan worden. Bij die spoedaanvragen is de afwikkeling dan moeizamer omdat het gewoon heel veel is.

Dat zijn verschillende oorzaken. Bijvoorbeeld geen zin om naar school te gaan. Psychisch is er ook meer aan de hand, dus wij moeten ook meer kijken van waar ligt het eigenlijk. Gewoon geen zin in, dan moeten we ook verder onderzoeken waarom geen zin? Waar ligt het? Ligt het aan de thuissituatie of ligt het aan de school, dat er gepest wordt? En als er psychisch met de leerling iets aan de hand is dan moet je ook allerlei onderzoeken weer gaan doen van een onafhankelijke psycholoog die dan verder gaat kijken. Bij thuiszitters zijn de oorzaken eigenlijk breed: niet gemotiveerd, verkeerde keuze van school. Dan moeten we allemaal gaan zoeken wat de oorzaak is. Dan moeten we dat wel blijven volgen, want anders raken we de jongere kwijt. Zodra er bij ons een melding binnen komt van een thuiszitter, langer dan vier weken, dan moet de leerplicht in actie komen. Soms zijn die dingen al lopend doordat het in behandeling is bij CJG. Vooraf, voordat de melding bij leerplicht komt, is de hulp al ingezet. Dat gaat vrij snel. Als dat nog niet is ingezet dan kan de leerplicht ook een rol spelen. Leerplicht kan dan in gesprek met de ouders om toch hulpverlening te zoeken. Via CJG om ingang te krijgen bij een maatschappelijk werker en begeleiding. En gewoon kijken, wat is er aan de hand. En wat is er met de leerling zelf aan de hand? Dat zijn heel veel onderzoeken waarbij je alles moet bekijken: ligt het aan de leerling? Ligt het aan de thuissituatie? Ligt het aan de school? Dat zijn eigenlijk alle dingen.

Ik heb een jongen pas geleden ontmoet en die heeft geen ziekenfonds. Dat vond ik vervelend. En hij is niet naar school gegaan en gebrekkig Nederlands. Ik ging doorvragen naar tandarts, verzekering. En toen dacht ik: wie is jouw klantmanager eigenlijk? Dat zijn die dingen. Ik zou als klantmanager, met leerplicht zijn wij altijd heel scherp met checken, toch even vragen bij een formulier hoe zit het met het ziekenfonds etc. Maar misschien is dat te veel gevraagd, ik weet het niet. Ik merk wel dat er veel achter blijft. Het enige wat ik kan doen is het terugleggen bij de klantmanager en zeggen dat er een cliënt is en dat dit er aan de hand is. Ik ga over scholen. Ik kom er achter door plaatsing bij een school, maar ik mis dan heel wat gegevens. Dus dat moet verbeterd worden, want anders krijg je een probleem. Als wij die thuiszitters niet oppakken dan worden het er steeds meer. Dan wordt het echt lastig. Dat is jammer. Zonde van de opleiding en dan halen ze hun diploma niet. Vooral als je naar de verkeerde keuze van opleiding kijkt dan moet je wel zo snel mogelijk iets inzetten. Het gaat om hun toekomst, zodat ze het niet verknallen. Bij thuiszitters met heel veel problemen, waarbij er van alles is ingezet, maar het lukt niet. Ondertussen is het kind al 17/18 jaar dan is hij niet meer leerplicht en dan is het zonde, want die moet nog verder. Toekomst is belangrijk.

De huisarts of de POH, vanuit GGNet ben ik vanuit de tweede lijn, belt naar de gemeente voor Wmo-voorziening. Dan gaan zij daar opnieuw een onderzoek naar doen. Dan gaat er een keukentafelgesprek plaatsvinden. Nou dan denk ik al die informatie zouden we moeten willen voorkomen. Ten eerste het is belastend voor patiënten. Ten tweede moeten wij er vaak

bijzitten, omdat mensen er vaak niet uitkomen als er een psychiatrisch problematiek is. En het zijn vaak mensen die vaak weinig netwerk hebben. Dit kost gewoon ander halfuur, want de Wmo-medewerker neemt gewoon rustig ander halfuur de tijd. Het lijkt alsof ze heel wat tijd hebben. Tegelijkertijd lopen ze natuurlijk helemaal vol. Die wachtlijsten zijn gigantisch. Dan hebben ze nog eens zes weken om het uit te werken. Als een psychiater aangeeft dat dit en dat aan de hand is. Dan zou het fijn zijn als de gemeente zegt we slaan dat over, maar dat doen ze niet. Ze gaan zelf kijken... de patiënt is niet bij ons bekend. Wij als hulpverleners ergeren ons hieraan. Het is dan gewoon veel sneller geregeld. Het is totaal onnodig. De gemeente zou het advies moeten overnemen. Ik bedoel als een neuroloog zegt dat hier thuiszorg voor nodig is dan gaat er toch ook niet een hele organisatie heen. Dus als een psychiater zegt dat hier thuiszorg voor nodig is, of wij vinden dat, dan gaat dat maar duren... ik vind het bij de gemeente Voorst wel een stuk sneller gaan. Het is allemaal veel toegankelijker en makkelijker. Het zou nog wel beter kunnen. Ze moeten het gewoon overnemen.

De gemeente daar dienen we het hele dossier in en die geeft dan aan of er een beschikking afgegeven kan worden en of je dan verder kan naar een aanbieder, de behandelaar, zeg maar, wordt meegenomen in een behandelplan. Als dat dan wordt goedgekeurd, dan moet de behandelaar, de beschikking ontvangen van de gemeente en dat moet dan buiten school om, buiten ouders om, wordt dat dan eigenlijk met elkaar gecommuniceerd. En dat loopt nog niet soepel. Dus ergens ligt er nog een hiaat, een kink in de kabel, hoe dat vlot getrokken kan worden. En dan bellen ouders naar de gemeente van, goh, hoe zit dat? We zijn er mee bezig, de school belt naar de behandelaar. Van wanneer gaat die behandeling dan plaatsvinden, want alles is toch geregeld. We wachten nog op de gemeente. Dan merk je wel in het begin liep het allemaal heel vlot en dachten we van nou, dit werkt, dat gaat goed. Maar gaandeweg het jaar merk ik, dat is natuurlijk is dat ook heel logisch, want het aanbod is er, de vraag kan worden ontdekt, dus dat ga je matchen met elkaar en dan op een gegeven moment merk je dat de toestroom van de vraag niet toereikend is in plaats van het aanbod daar op af te stemmen.

Er wordt niet vlot gehandeld

Ik ben er niet voor om te snel om hulp te vragen. Omdat ik denk dat mensen veel zelf kunnen oplossen. Dus daar moet oog voor zijn, hebben we alle dingen onderzocht. En als dat echt niet kan dat er dan ook echt de hulp is en niet zo lang duurt. Dus als je dan met elkaar aan het bespreken bent, nou we hebben alles onderzocht en het lukt niet. Wij vinden echt dat dit een goede stap is, dat deze dan ook gewoon gemaakt kan worden. Dat de gemeente en maatschappij er ook echt is dan. En om dat te bereiken moet het niet over te veel schijven gaan. En als er al formulieren ingevuld moeten worden dan zo kort mogelijk. En de wachtlijsten zijn ook vervelend. Mensen zijn niet te beroerd om even te wachten. Maar maanden is niet okay, want we hebben het wel over kinderen. En soms zijn we 1.5 jaar bezig voordat er iets gebeurt. En dat was drie jaar geleden ook zo.

Contact opnemen met het CJG voelt voor veel ouders als een grote stap, omdat er vaak direct oplossingen worden aangedragen. Zij willen liever eerst rustig in gesprek. En het knellende

hierbij is dat het maken van een afspraak soms lang op zich laat wachten, omdat er vaak meerdere mensen bij betrokken zijn en dus meerdere agenda's.

Ik heb de ervaring dat er niet vlot gehandeld is bij een hulpvraag, en ik denk als dat vaker voorkomt, dat mensen langs de lijn komen te staan en niet weten wat ze moeten doen en dan verergeren de problemen. Dit ging over een hulpvraag voor jongeren, begeleiding bij gedragsproblemen. Die gedragsproblemen uitten zich in bepaalde problematiek, maar ik wil niet al te uitgebreid hierop in gaan vanwege de privacy. Dat een gezin ontwricht, omdat er onvoldoende of niet tijdig hulp is ingezet.

Ook merken we, als er iemand binnen een gemeente vertrekt de casus niet altijd goed overgedragen wordt op de volgende, waardoor we het hele verhaal weer opnieuw moeten doen. Dat kost tijd.

Er is nog wel wat meer winst te halen in het snel hulp inzetten in een gezin wanneer dat nodig is. Hier zijn nog wel wat slagen te behalen. Samen vanuit de gemeente en vanuit het onderwijs echt meer hulp bieden op school wanneer dat nodig is. Er is al veel ontwikkeld, we zijn natuurlijk met het passend onderwijs in 2014 gestart. Dus dan moet je ook leren samenwerken en op elkaar in gespeeld raken met de gemeente. Nu kennen we de gezinscoaches ook die zijn al wat langer aan de school verbonden. En er is ook al wat veranderd in het begin moesten de gezinscoaches alles wat hier was besproken weer bespreken in het CJG. En dat is nog steeds wel een beetje zo. Maar als dat nog soepeler loopt dat er sneller een beschikking kan komen voor bepaalde hulp. Dat ze die misschien zelf al kunnen regelen dan kan je gewoon snel zijn. Daar denk ik dat wel, ik vind er wel veel veranderd er is echt al veel verbeterd maar dan kunnen we net wat slagvaardiger zijn. En daar lopen we ook wel tegen grenzen aan, maar heb je als gemeente ook niet echt veel grip op, maar we lopen tegen de wachtlijsten aan. Wil je door Imens een onderzoek laten doen dan kan je rustig vier maanden wachten voordat je op je intake kan komen. En ja er zijn best wel eens situaties van nou moet het gewoon snel. En dan kan je als onderwijs vaak wat sneller doen, he hulp in de klas regelen vanuit het samenwerkingsverband maar vanuit de hulpverleningskant blijft het toch moeilijk. En die beschikkingen, daar zijn we natuurlijk mee bezig om dat sneller te doen daar stukt het nog geen eens zo zeer op. Maar wel op wachtlijsten, ja. Ja en dan zou het fijn zijn als bijvoorbeeld de gezinscoaches van de gemeente dat die ook wat meer variatie mogelijk is. Dat die in contact zouden kunnen treden met de hulpverleningsinstanties. Dat als er een keer nood is dat er dan ook wat meer inbreng in zouden kunnen brengen. Want nu is het gewoon je komt op een wachtlijst. Maakt het echt geen moer uit of het nu snel moet of niet. Maar soms moet je snel met mensen om de tafel kunnen zitten, huppakee kom, denk mee. Maar ook wel nu en niet over zes weken. En daar lopen we wel tegen aan. Dus wachtlijsten en het is niet makkelijk om er binnen te komen en het is niet makkelijk om af te stemmen met hen. Dus vanuit de gemeente hebben we de gezinscoaches, die zijn er gewoon snel die denken mee en dat werkt veel beter. En dan moet je doorschakelen naar hulpverlening en dat levert soms moeite op dat de gezinscoach niet mag beslissen. Dat moet het CJG doen, en dan beslist het CJG nog wel eens anders dan dat wij met zijn allen in het ondersteuningsteam hebben bedacht. Dat vind ik ook wel een dingetje. Dan hebben we wat bedacht met de gezinscoach erbij dan kun je daar

denk ik, ook wel op vertrouwen. Maar goed, er is vaak ook wel meer in gezinnen aan de hand en dat houden ze vanuit hier (CJG) ook wel meer in de gaten. Maar dat slagvaardig zijn, dat je snelle beschikkingen hebt en dat je iemand vanuit de hulpverlening ook in kan roepen. Kom ook nu, want dat is wel preventie want op het moment dat het uit de hand gelopen, dat je dan binnen twee dagen met elkaar om de tafel kan gaan zitten. En met de gezinscoaches lukt dit maar met de hulpverlening lukt het gewoon niet altijd en zeker niet met een grote instelling. Die hulpverlening komt gewoon niet. Die kleine particuliere bureaus die kunnen vaak aanwezig zijn maar die grote instellingen ja die gaan gewoon, nou er moet heel wat aan de hand zijn wil je ze echt aan tafel krijgen en dan ook nog eens snel.

Ik kan zelf continu signalen neerleggen bij de beleidsmedewerkers van de gemeente. Ik kan daarbij de verbindingsfunctie vervullen tussen het vervoersdomein en de gemeente, in signalerende zin. Een voorbeeld daarbij is het volgende: Ik moet de gegevens met betrekking tot het vervoer ophalen. De indicaties lopen vaak af tegen de tijd dat ze gaan starten. De indicaties lopen achter. Als de indicatie afloopt stopt het vervoer keihard. Daar moet beter op gestuurd gaan worden. Het CJG moet daarin meer de regie nemen.

De regiotaxi moet beter gecoördineerd worden anders moet de gemeente maar een extern bureau inschakelen. Als de regiotaxi beter gaat functioneren, geeft dit verlichting en minder stress bij de cliënten maar ook bij de begeleiders en/of het thuisfront van cliënten.

Heel aanwijsbaar is dat wij op school volgen hoe kinderen zich ontwikkelen in rekenen, taal, begrijpend lezen. Je kent vast wel dyslectie-protocollen en -aanvragen. Behoor je tot die 2% ernstige enkelvoudige dyslectie. Je hebt soms jaren dat het heel goed gaat met kinderen in de groepen. En je hebt soms jaren dat je denkt dat de hele groep valt onder de norm dyslectie. Dan probeer je nog het kaf van het koren te scheiden en vervolgens doe je wat aanvragen. Dit jaar geldt dat voor ons voor 1 groep dat er echt wel een manco zit in ons leersysteem, maar ook voor deze kinderen dus die hebben echt wel extra hulp nodig. Van een aantal kinderen is het in april aangevraagd en blijkt dus dat bij de gemeente nog het fiat ligt om de behandeling in gang te zetten omdat daar dus nog wellicht beeldenkend ligt daar nog een stapel, en waar beland je? Dus die zorg en dan heb je het nu over een taalhulp. Ik heb geen zicht op welke hulp er nog meer ligt of wat er nog meer binnen zou komen maar ik kan me indenken dat er wachtlijsten gaan ontstaan omdat, eenmaal de route gevonden, zullen er meerdere mensen komen en hoe ga je dan om met een toestroom van een heleboel vraag en misschien is de vraag wel groter dan het aanbod toe kan reiken.

Ik loop tegen meerdere zaken aan bijvoorbeeld bij huiselijk geweld, je weet de weg en je blijft aan het zoeken, je wilt dat er sneller gehandeld kan worden en dat er acties ondernomen worden, bijvoorbeeld door een veilige plek elders te zoeken. Ik weet dat Veilig Thuis anders werkt maar voor eigen gevoel graag snellere acties.

De gemeente wil kanaliseren, alles moet door de toegangspoort. Het duurt soms lang om alles door die trechter heen te duwen. En als er daarna dan ook nog wachtlijsten bij de aanbieders zijn.

De ontbrekende expertise wordt er te weinig bij gehaald

En in de samenwerking met het wijkteam, in het voorliggend veld, zouden wij een rol kunnen spelen. En dan denk ik specifiek aan kennisoverdracht, wellicht het geven van trainingen, voorlichting, samen optrekken. Ook omdat de organisatie waar ik voor werk als doelgroep heeft mensen met een verstandelijke beperking. Wat je vaak ziet in dat soort gezinnen speelt niet alleen de beperking een rol maar ook andere problemen. Wat wij zouden kunnen doen met die wijkteams is bijvoorbeeld een veiligheidsplan opstellen met ouders en daar over spreken en monitoren en evalueren. Dan doe je tegelijkertijd aan kennisoverdracht maar je doet ook iets aan de veiligheid van dat kind. En wie weet, maar dat is moeilijk meetbaar, kan je daar een onder toezicht stelling of uithuisplaatsing voorkomen. Dat is een stuk preventie en daar hebben wij als organisatie ook verschillende dingen voor in de aanbieding en daar hebben we ook afspraken over met de gemeente. Die producten kunnen ze bij ons afnemen en daar worden we ook gewoon voor betaald. Ik zie weinig samenwerking met wijkteams. Wat de gemeente Voorst kan doen, het wijkteam komt in een gezin en constateert dat de problemen wel erg groot zijn, is moeilijk te handelen. Laten we een gecertificeerde instelling inroepen om ons te helpen. En dan is er nog geen sprake van een maatregel die de rechter heeft uitgesproken maar ze kunnen ons wel inschakelen om adviezen te krijgen, mee te denken. En dat product heet dan 'drang'. Nou dat voelt een beetje als verplicht vrijwillig. Er wordt ook aan ouders uitgelegd van nou he zou dit niet wat zijn, dan kunnen we een OTS voorkomen. Maar als je het niet doet dan gaan we naar de raad van de kinderbescherming, dus dan ben je wat handelingsverlegen zeg maar. Dus drang is niet helemaal het goede woord maar wel vrijwillig en in dat proces, dat duurt maximaal 6 maanden, zouden we samen kunnen optrekken met het wijkteam. Maar daarvoor kan een wijkteam ons ook inschakelen van hé, wij weten eigenlijk niet zo goed hoe we een veiligheidsplan moeten maken voor het kind. Gecertificeerde instelling willen jullie ons daarbij helpen. Nou en dat product heet dan consultatie en advies, dat kunnen we maximaal 10 uur bieden en hoe je dit invult dat spreek je af in onderling overleg. En als een maatregel wordt afgesloten dan is het wel gebruikelijk dat een jeugdzorgwerker van ons contact zoekt met het desbetreffende wijkteam zodat het gezin en het kind wel onder de aandacht blijft. En de eventuele hulp die is ingezet wel door kan blijven gaan. Maar ik zie nog weinig beweging van een wijkteam naar een gecertificeerde instelling van hé kom eens mee kijken met ons, mee doen en help ons met een aantal dingen. Ik denk dat daar voor de gemeente veel winst te behalen is. Het vraagt een investering in het maken van contacten, contacten onderhouden en het maken van afspraken van wat gaan we dan precies doen. Dat vraagt een investering en wellicht nog wat extra geld maar ik denk wel het op termijn zich uitbetaald. Niet alleen in financieel opzicht maar ook, uiteindelijk gaat het om het kind.

Wat zou je kunnen doen om zichtbaar voor elkaar te zijn. Dat heb ik met Ariska van Holland wel goede contacten. Ik ben leidinggevende van 5 á 6 jeugdzorgwerkers in deze regio. En elke jeugdzorgwerker is contactpersoon in een gemeente. Die contactgegevens zijn ook uitgewisseld en de gezichten zijn bekend. En je ziet ook een ontwikkeling dat de jeugdzorgwerkers eens in de twee, drie weken een administratie dag plannen op het kantoor van het wijkteam. Dan gaan ze daar gewoon hun werk doen maar zijn ze wel bereikbaar voor vragen. Dus dat doen we. Ik als leidinggevende heb twee keer per jaar met de gemeente een

gesprek, hoe doen wij ons werk qua inhoud en verlopen de facturaties goed. Dus dat is er. Ik wordt uitgenodigd voor veel bijeenkomsten uitgenodigd bij de gemeente voor de toegang en de wijkteams. Daar geven we ook wel eens voorlichting over wie we zijn en wat we doen. En een keer per zes weken zit ik met de gemeente Apeldoorn om tafel met vertegenwoordigers van elke gemeente waarin we alle inhoudelijke aspecten van het werk bespreken en eventueel nieuwe werkafspraken maken. En daarnaast, dat doe ik met andere GI's. Het meest knellende aan het gebrek aan samenwerking tussen de gemeente en de William Schrikker Stichting verschilt per gemeente, zoals de gemeente Voorst. Zoals ik net al zei, zo'n 12 á 13 cliënten verblijven in een instelling. Als je kijkt naar de gemeente Apeldoorn, een veel grotere gemeente. Dus ook veel meer kinderen dus ook meer problemen en meer maatregelen. Ik geloof uit mijn hoofd zo'n 150. Gemeente Zutphen ook een redelijk grote gemeente, dan heb je Lochem nog, Brummen, Epe. Nou dat zijn allemaal heel kleine gemeentes waar heel weinig maatregelen zijn. Dan is de behoefte aan vaak contact en samenwerking minder. Dat gebeurt wel wanneer er zich een uitdaging voor doet in een gezin bijvoorbeeld. Een half jaar geleden ben ik nog een paar keer bij ... (niet te verstaan) geweest om over een casus te spreken, nou daar is nog steeds geen onder toezicht stelling. Ik moet wel zeggen, inmiddels hebben we elkaar zo vaak gezien, op mijn niveau zeg maar. Dat als er problemen zijn er telefonisch wel snel contact gelegd wordt. En voor veel dingen, de transitie en transformatie speelt al sinds 2015, we zijn nu al twee jaar verder. En nog merk ik af en toe en denk ik bij mezelf, nou beste gemeente en beleidsmakers en wethouders en zo, weten jullie wel wat er speelt? En dan denk ik vooral aan onze specifieke doelgroep. Dat is toch een ander, met alle respect voor andere GI's uiteraard. Het is toch een andere tak van sport, een andere benadering, we gebruiken veel hulpmiddelen om mensen met een beperking uit te leggen wat we doen, hoe we het doen en wat wij graag willen dat het gaat. Daar hebben we allemaal hulpmiddelen voor en methodes van werken. Daar organiseren we trainingen voor, herkennen van seksueel misbruik is bijvoorbeeld een hele belangrijke.

De ambitie moet zijn dat ze goed in kaart hebben in welke gezinnen er problemen spelen in het kader van opvoeding van de daar aanwezige kinderen. De ambitie moet zijn om die gezinnen in beeld te krijgen. Om goed te kunnen beoordelen of de veiligheid daar voldoende geborgd is en als zij tot een oordeel komen van nee ook daadwerkelijk, ingrijpen is misschien een te groot woord, maar dat zij zich daar mee bemoeien. De ambitie moet zijn om niet alles zelf te willen doen. Je moet ook helemaal niet tegen jezelf zeggen; 'ik moet alles zelf kunnen doen'. Je kracht zit hem zelf in om kennis op te halen bij mensen die dat hebben zodat je daadwerkelijk kan beïnvloeden. En met alle respect, niet blijven aanmodderen. Want het is denk ik beter om helder en concreet te zijn en het probleem aan te pakken. Waarin ook gewoon eisen worden gesteld en dergelijke. Om vervolgens weer over een niet al te lange periode weer tegen die mensen te kunnen zeggen; het is goed, het is oké, tot ziens. Met alle respect, aan blijven modderen heeft vaak als effect dat de problemen niet daadwerkelijk niet worden aangepakt en maar blijven sudderen. En dat kan jaren duren. Dat is heel vaak helemaal niet nodig, want heel veel mensen kunnen een heleboel ook zelf. Daar moeten we ook vertrouwen in hebben, in andere mensen. En dat is wel de basis in dit werk, vertrouwen hebben in andere mensen. We hoeven maar terug te denken aan afgelopen weekend, die twee

meisjes. Omdat de verhalen, en verleden week in de krant, het gebruik van kinderporno is nog omvattender dan men dacht. Meldingen van seksueel misbruik van kinderen die je ook in ons werk toenemen. Ik denk dat dat, kinderen zijn de toekomst. Dus het is super belangrijk dat kinderen echt krijgen wat zij nodig hebben. En als ouders daartoe niet in staat zijn vanuit zichzelf, op zich dat kan, het kan ook onmacht zijn. Maar dan gaan we ze helpen. En dan blijven ouders ook prima verantwoordelijk, eindverantwoordelijk in dat proces. Maar hulp inschakelen en hulp accepteren getuigt ook van een stukje zelfstandigheid.

En verder is het, dat wil ik nog wel aanvullen, wij zijn inzetbaar, vanuit Sensire en Sensire junior, dat is een combinatie. Ik draai nu al een anderhalf jaar mee in bijeenkomsten, maar er wordt geen beroep op ons gedaan, terwijl ik denk, als je preventief inzet, dan kun je erger voorkomen. En ik vind het jammer dat wij tot op heden nog maar één keer zijn ingezet. Nu preek ik misschien voor eigen parochie, maar we zijn heel laagdrempelig inzetbaar, heel praktisch gericht bij gezinnen met jeugd en vooral dan vanuit het consultatiebureau en de jeugdarts, kunnen we heel direct ingezet worden, en ook snel. Ik vind het vreemd dat er door Voorst geen beroep op ons wordt gedaan. Misschien zijn er andere organisaties, maar we draaien wel steeds mee met de vergaderingen. Maar doordat er geen appèl wordt gedaan op ons beroep, op dit moment, of nauwelijks. Ik begin het ook jammer te vinden dat ik dan die indirecte uren meedraai in de vergaderingen. Ik denk ja, wat levert het ons dan op, al die investeringen....

Mogelijk concurrentie, want er zijn ook andere organisaties hier in de gemeente, dat kan, misschien dat men kiest voor een organisatie die al landelijk bekend is. Als Sensire werken we ook al heel lang in de gemeente Voorst, maar misschien is het "ons-kent-ons", iets in die geest. We vragen ons wel af hoe het komt dat we niet eerder worden ingezet. Juist omdat het zo laagdrempelig is en we staan dicht naast de klant, we kunnen meer uren inzetten, het is een goedkope vorm van hulpverlening in verhouding. Ik denk, een gemiste kans... jammer

Zorg dat er gedegen kennis is bij de gemeente over de kinderopvang van kinderen van 0 tot 12 jaar. De gemeente weet half niet hoe er gewerkt wordt bij de kinderopvang. Bijvoorbeeld de gemeente regelt een logopedie bij de kinderopvang, maar er wordt al altijd preventieve logopedie door de kinderopvang ingezet. Zodat er een hogere kwaliteit kinderopvang geleverd kan worden door een interdisciplinaire samenwerking. Er is een gebrek aan kennis bij de gemeente. Ik snap dat er een gebrek aan kennis is, maar vergaar je kennis als gemeente dan bij de kinderopvang. De kennis kan je vergaren in het veld, van degene die het vak verstaan. Niet van één kinderopvang, maar zoek samenwerking en samen op één weg uitkomen. Ik kan zelf bijdragen door kennis te delen. Contacten onderling door interdisciplinaire samenwerking. Ik kan aansluiten bij het CJG / MNV voor samenwerking.

Ik werk met jongeren die in aanmerking zijn gekomen met het strafrecht. Dat gaat van misdrijven tot aan schoolverzuim. Het is heel divers tegen wat voor problematiek de jongeren aan lopen. Dat gaat van PDD-NOS tot aan verschillen in het verbale IQ. Te weinig gezag van ouders, van alles. Waar ik veel problemen in tegenkom en om mij heen hoor. Wij hadden vroeger in bureau jeugdzorg een hele grote tak vrijwillige jeugdhulpverlening. En die vrijwillige

jeugdhulpverlening is naar de gemeente gegaan. En dat is natuurlijk een bezuinigingsmaatregel geweest. En in veel gevallen een terechte maatregel geweest want hulpverlening is een dure kostenpost. Maar daardoor zie je ook dat er een ander soort hulpverlening voor in de plaats is gekomen. Je hebt de wijkteams binnen de gemeenten en het stuk vrijwillige hulpverlening wat wij nu nog doen is drang. En drang is hulpverlening om te voorkomen dat het dwang wordt. Ter voorkoming van een ondertoezichtstelling en jeugdreclasseringmaatregel. En de ervaring leert dat steeds meer dat als een zaak als drang bij ons binnenkomt, deze bijna altijd toch doorstroomt naar dwang. En ik ben van mening dat mensen in de wijkteams eigenlijk eerder gebruik zouden moeten maken van onze expertise. Want je ziet dat het vaak te laat is. Want dan zijn de problemen al zo ontzettend groot. We hebben bijvoorbeeld nog nooit zoveel gesloten plaatsingen gehad als de afgelopen periode. En dat vind ik wel triest. En tegelijkertijd lopen we ook tegen het probleem dat de gemeenten dienen ook de uithuisplaatsingen te financieren en binnen instellingen wordt ook bezuinigd en je ziet nu dat alles dichtslibt.

We hebben met elkaar dezelfde opdracht, de gemeenten en GGNet, en moeten elkaar versterken. Onze wederzijdse beelden moeten worden versterkt. “Herstel voor iedereen” is een belangrijk nieuw plan van GGNet. Dit plan is gemaakt vanuit de visie te kijken naar de mogelijkheden van de patiënt en waarin we ook zeggen dat we mensen eerder naar huis sturen. GGNet is superspecialist in GGZ. Wij worden een krimpende organisatie die zich alleen nog richt op waar wij goed in zijn: specialistische psychiatrische problematiek. Deze expertise kan goed worden ingezet als ondersteuning van de mensen in de wijkteams. Daarbij zouden wij nog veel meer kunnen ondersteunen. Herstel vindt plaats als er maatschappelijk herstel is. Als voorbeeld: als vader bij kinderen is, gaat het vaak eerder beter. Samenwerking met sociale teams wordt dan dus steeds belangrijker.

We hebben geen vaste overleggen met de gemeente maar we kunnen wel ingevlogen worden waar we nodig zijn. Het SRG overleg is het overkoepelende overleg waar we elkaar treffen. Maar buiten dat hebben we vaak één-op-één lijntjes met betreffende instanties of personen. Soms neemt het MDO ook zo een multidisciplinair overleg rond om een gezin. Dat zijn enkele overleggen die we hebben. Maar we hebben ook andere vormen zoals bijvoorbeeld dat we de verloskundige een keer per jaar wel zien. En zo zitten we ook aan tafel met de logopedisten bijvoorbeeld.

26.5 We moeten niet te lang aanmodderen

Door te lang vasthouden van casussen verergert de complexiteit

Sinds een paar jaar zien we wel echt dat de complexiteit gewoon stijgen en dat cases gewoon steeds ingewikkelder worden om het beste voor het kind, want daar ga je voor, er uiteindelijk uit te halen, maar dat je toch steeds vaker bij die uithuisplaatsing uitkomt. En dat is nou juist wat we denk ik met z'n allen willen voorkomen. Vooral ook voor het kind. Maar de maatschappij vraagt ook wel veel van cliënten met een LVB. Het gaat zo snel, het wordt ingewikkeld. Wat ik aan wil wijzen voor de ontwikkelingen is dat zorg natuurlijk naar de gemeentes is gegaan met minder budget. Je gaat langer, langer, langer door op vrijwillige

basis want je wilt niet zo snel grijpen naar zo'n duur ... Ik had toevallig gisteren een collega aan de telefoon, ik doe naast dat ik jeugdzorgverlener ben ook de coördinatie van gesloten jeugdzorg, die gaf ook aan een casus die ze in januari had binnen gekregen en nu in mei zitten we bij de gesloten jeugdzorg. Ze zegt ook ik kan niets anders meer. Dit is dan ook omdat er te laat is opgeschaald en dat is gewoon zo zonde want in de gesloten jeugdzorg zie je ook dat de capaciteit gewoon op is, vol zit.

Het meest knellende en problematische is de stijgende lijn in inzet van drang en dwang. Ook door het te lang alleen doorgaan met vrijwillige hulpverlening en het te laat opschalen en inzetten van jeugdzorg naast vrijwillige hulpverlening. Dat kan ter ondersteuning en natuurlijk altijd in het belang van kind en gezin en soms is de stok achter de deur nodig en ook net genoeg om weer in beweging te komen.

Je zou moeten willen bereiken dat je zoveel mogelijk probeert te voorkomen dat drang en dwang ingezet moet worden. En hiervoor over schuttingen kijken en samenwerken. Vroegtijdig opschalen, niet om drang en dwang in te zetten maar om dit te voorkomen en om na een periode van samenwerken weer afschalen. Je kunt heel goed consulteren in het vrijwillig kader. Als je daarmee een zwaardere traject op een later moment voorkomt of alleen maar verkort heb je veel gewonnen. Hiervoor is het belangrijk dat de regiefunctie goed wordt neergezet. Dat je zicht houdt op of afspraken gemaakt zijn en dingen die niet goed lopen bespreekbaar maakt. De hulpverlening moet steeds de vraag stellen: en wat gaan we nu doen, we kunnen linksom en dan gebeurt er dit en we kunnen rechtsom en dan gebeurt dat. Maak het bespreekbaar, durf dat ook. En je doet dat wel op een normale respectvolle manier en dat kan ook prima. Je komt er niet altijd met lief, leuk en aardig en dat lijkt soms wel de visie van een organisatie. Maar soms moet je wel doorpakken. Ik denk dat je daardoor uiteindelijk korte trajecten krijgt. Kijk wat nodig is, moet er opgeschaald, afgeschaald worden, wie kan wat doet, als er maar iemand is die de regie voert.

Ik vind dat mensen hulpverlening zo kort als mogelijk maar zo lang als nodig. Maar wel de hulpverlening die het beste bij ze past. Want ik denk dat uiteindelijk dat de minste kosten met zich meebrengt. Met minder insteken bereik je vaak niet datgene wat je wilt bereiken. Je krijgt dit voor elkaar door het gewoon te gaan doen! En dit vergt wel een andere denkwijze. Niet alleen in geld denken maar in mogelijkheden. Wat hebben we te bieden wat is er? Dus dat gaan wij inzetten. En ik hoop dat dat een heleboel tijd en geld bespaart en een hoop ellende voorkomt. En we hebben ontzettend veel zorgmogelijkheden en met name veel specialismen. En ik denk dat we met name van die specialismen gebruik moeten maken. Dat vergt een stukje diagnostiek, kennis en dat betekent ook wel dat je deskundigen op een zaak moet zetten en niet een stagiaire op een ingewikkelde casus. Maar ik denk wel dat er verkeerd op in wordt gezet met bepaalde problematieken. Door lang door te 'modderen' beschadig je kinderen steeds meer. En daar waar je op tijd kan ingrijpen, blijft de schade beperkt. En die schade moet altijd zoveel mogelijk beperkt worden. Door eerder op te schalen in plaats van wie weet bereiken wij het toch op deze manier.

Want wij zitten aan de achterkant als het gaat om jeugdbeschermingsmaatregelen. En wat ik daarin zelf ook belangrijk vindt als taak en verantwoordelijkheid is om, zodra een gezin een casus bij ons komt ook een analyse te maken over het proces en dat ook aan de gemeente terug te geven. Wat had er eerder, en bijvoorbeeld anders kunnen gaan op bijvoorbeeld inzet en hulpverlening waardoor de problematiek zich niet verder was gaan doorontwikkelen waardoor mogelijk bepaalde escalaties hadden kunnen worden voorkomen zodat je niet voortdurend hoeft op te schalen naar zwaardere zorg. Doelstelling is dat er zo min mogelijk zware zorg wordt ingezet en zoveel mogelijk op eigen krachten en eigen regie. Dat is dan wel een kunst om dat al preventief te doen en daarin zie ik dus in de cliëntprocessen soms wel openingen waarvan ik zou kunnen, waarmee ik mij eigenlijk meer zou kunnen voorstellen om daar wat meer met de gemeente over in gesprek te gaan op basis van evaluaties om de gemeente terug te geven om hier hadden jullie mogelijk dit kunnen doen, of dat kunnen doen waardoor de cliënt op dat moment beter geholpen was geworden door bijvoorbeeld andere inzet van hulpverlening of andere vorm van regie. Ik neem nu vooral deel in wat algemene overleggen met jeugd, daar is ook wel Voorster zorg bij aanwezig, maar dat is 2, 3 keer per jaar. Daar is niet zo heel veel ruimte, wat ik dus nu zeg, heel concreet, een casus evalueren en van daaruit kijken van goh wat zou de gemeente daarin mogelijk in een meer preventieve fase anders kunnen doen.

Wat er bij bureau Jeugdzorg voorheen die hadden een vrijwillige tak, die hebben wij gewoon niet gehad, daar zaten ook casemanagers op die hadden lijntjes met vrijwillige hulpverlening die makkelijker dan ook de stap konden maken naar een vervolg. Er echt als casemanager erop zitten. Eigenlijk hetzelfde als wij doen maar dan in het stuk vrijwillige hulpverlening en dat zie ik nu heel weinig meer. Vrijwilligers verwijzen past laten door, omdat ze toch vaak weinig kennis hebben van het gedwongen kader en het beeld van: oké, gedwongen kader, kind uit huis. En daar zijn we wel mee bezig. Heel veel zorgaanbieders weten inmiddels dat is niet zo. Maar bij de cliënten is dat gevoel er vaak nog wel. Oh nu de rechter in beeld komt..... maar dan gaat mijn kind. En omdat er laat wordt opgeschaald maken we dit ook helaas steeds vaker waar. En ook dat vrijwillige hulpverlening minder op het stuk kinds belang zit meer zit op samenwerking met ouders. Meer naast ouders gaan staan, en dat is wat we van kinderen ook vaak terug krijgen, er is opvoedondersteuning. Ouders worden geholpen. Wij spreken kinderen regelmatig ook alleen. Ik heb een tijdje terug een uithuisplaatsing gehad van 3 kinderen en die kinderen gaven heel duidelijk ook aan "we zijn door de hulpverlener niet betrokken, die waren er voor papa en mama, niet voor ons. Dat is echt de beleving van kinderen. Het zijn vaak de ouders die, althans in het gunstigste geval, een hulpvraag hebben maar er is ook altijd een kind waarover het gaat. En praat met dat kind, hoe jong en klein die ook is. Kinderen kunnen echt heel veel vertellen, echt heel veel tekenen. Maar als je niet in gesprek gaat met het kind dan mis je heel veel informatie. Maar ook het stukje veiligheid, bij ons staat dat echt als nummer 1 tussen de oren gegrift. Wat ik merk uit het vrijwillige kader is dat dat echt veel minder is en de insteek "maar dat is niet de hulpvraag van ouders, nee maar je hebt wel een verantwoordelijkheid van het kind. Dat staat bij ons echt centraal en toch minder de samenwerkingsrelatie met ouders. En dat is waar in het vrijwillig kader veel meer de nadruk op ligt, want die samenwerkingsrelatie die moet je goed houden, En dat snap ik ook en dan kom

je binnen en kun je aan de samenwerking met ouders beginnen, maar we geven aan dat je ook kunt confronteren, eerlijk zijn naar ouders toe wat je ziet. Daarmee kun je ook een basis van eh ... betrouwbaarheid opbouwen en samen werken. Maar dat is ook wel eens heel erg lastig. Mensen kiezen er ook bewust voor het werken in de hulpverlening om samen... en dan kom je allerlei problemen tegen die aangepakt moeten worden.

Ontbrekende expertise wordt er goed bijgehaald

Terwijl het hier nog heel goed is. Omdat het hier heel goed gezien wordt vind ik dat er verschillende partijen aan tafel nodig zijn dus dat je algemeen maatschappelijk werk, MEE, wijkverpleegkundige participatie Wmo, dat die nodig zijn om met elkaar dat voor die klant beter te maken. Dat als er wat is met een klant en het is medisch ik heb er totaal geen verstand van dan vraag ik de verpleegkundige hier en dat moet ik zeggen, gebeurt hier heel erg goed je kunt ook van dit hele probleem leren wat er al goed gaat. Ik ben geneigd daar naar te kijken. Komt ook doordat het een kleine gemeente is dat weet ik zeker. Maar nogmaals ik werk in meer kleine gemeenten en daar is het nog niet zo goed als hier. Ik ben zeer tevreden over wat hier staat. Frontoffice goed ingericht, eh, de vragen die er binnen komen worden doorgezet naar die verschillende dat hele groepje. Er wordt goed gekeken, er wordt goed overlegd met de coördinator van hoort het nou bij A, B, C, of D je voorkomt een heleboel, nu zit je al een beetje in oplossingen, hoor, maar je voorkomt een heleboel eh, maar dit hoort eigenlijk bij mij en dit hoort bij mij, goed kijken goed besproken, goed doorverwijzing. En dan kun je nog een keertje verkeerd zitten maar er wordt al heel veel opgevangen aan de poort.

Ik zie als ontwikkeling in het preventie probleem dat het de afgelopen twee jaar rommelig is geweest maar het is leuk om te zien hoe je nu weer contacten opbouwt. Nu in Voorst bijvoorbeeld vanuit een overleg waarin je contact hebt. Dat levert wel wat op, dat je elkaar weet te vinden. Want ik werk nu in de expertisecollege. Want bij ons is het altijd specialistisch gebleven, het omgaan met crisissituaties. Ik vraag mij ook of het werkt het generalistisch werken. Het wijkteam komt naar ons voor de expertise. Wij sluiten dan aan bij een gesprek. Wij willen wel dat degene die betrokken is er ook bij kan zijn. Als niet anders kan, zoals buiten kantoor tijd dan doen wij ons ding maar we hebben de voorkeur dat degene die betrokken is er ook zelf bij is. Wat je vaak ziet in crisissituaties, dat maken wij altijd mee, dat is ons werk. En heel veel hulpverleners dat iets heel heftig uit de hand lopen. Vaak zitten hulpverleners dan ook even in de crisis omdat ze niet goed weten hoe ze daar mee om moeten gaan. Je ziet ook gebeuren dat wijkteams het niet meer zo snel kunnen oppakken en dan roepen ze ons (crisisinterventie).

Uitgaan van eigen kracht van het individu én uitgaan van de eigen kracht van de gemeente Voorst. Maar natuurlijk zoek je samenwerking daar waar het onze kracht te boven gaat: bijvoorbeeld verslaving, huiselijk geweld. Maar ook ons realiseren dat er bewustzijn is van maatwerk, bewustzijn dat er stille armoede is en bewustzijn blijft dat zich problemen blijven aandienen.

Door onze preventieactiviteiten goed op de kaart te zetten dragen we ons steentje bij. Maar ook gewoon bewustwording dat we allemaal mensen met soms een terugval en dat we er

allemaal sterker uit kunnen komen. Dat doen we voor een groot deel door ook ervaringsdeskundigen in te zetten. En niet zozeer in de voorlichting op school want dat kan ook weer een ander effect teweeg brengen. Wij gingen vaak met ervaringsdeskundigen naar een lagere school en dan hadden mensen zoiets van; O, best spannend zo'n junk, maar dan hoorden ze dat het ook gewoon goed kon komen en dan dachten ze 'het kan ook goed komen dus wat voor gevaar is het?'. Wij zetten nu ervaringsdeskundigen echt in de teams, shared-caseloads-gebeuren. Waarbij de ervaringsdeskundige aanschuift en ook de andere kant weet te belichten. Wij zetten ervaringsdeskundigen in bij het kennismaken als het sociale wijkteam een vraag heeft, wij denken dat hier sprake is van misbruik, dan gaat onze ervaringsdeskundige mee om te kijken of hij misschien kan aansluiten en dat boven tafel kan krijgen. Ze hebben zich ook doorontwikkeld ze hebben ook een opleiding gevolgd. Naast dat ze verslaafd geweest zijn, want ze moeten wel echt langer dan twee jaar zijn afgewend, dan een opleiding gevolgd van 2 jaar bij Saxion leergang ervaringsdeskundige oost Nederland. Ze zijn ook gewoon in dienst bij ons. En dat zou wellicht ook voor de gemeente Voorst ook heel fijn zijn om met dat soort collega's in gesprek te gaan. Wat kunnen we nu nog ophalen wat we nu allemaal niet zien.

Wat betreft de thuiszitters. In gesprek gaan met de jongere en kijken wat voor mogelijkheden er zijn. Als ze welwillend zijn dan is het de leerplicht die verder de stappen zet. Met de jongere kijken welke mogelijkheden er zijn voor een andere school. Een andere mogelijkheid is niet willend, dan moet je een ander proces in gaan dus zoveel mogelijk de behandeling snel laten oppakken naar bijvoorbeeld de psycholoog. Anders blijft het thuiszitten heel lang en missen ze veel onderwijs.

We zetten het ook in bij trainingen. Ik wil eigenlijk geen training meer geven zonder ervaringsdeskundigen. Laatst had ik een training op een basisschool, voor 7 leerkrachten, het ging om het herkennen van autisme. Je ziet ter plekke wat er gebeurt. Dat zou zeker mijn advies zijn, vraag het aan de mensen zelf, de doelgroep zelf en weet dat MEE daar heel veel in te bieden heeft. Training herkennen en omgaan met mensen met autisme. Zo ben ik ook laatst op het een middelbare school geweest. Dan doen we ook een autis mewandeling. Hoe ziet die school eruit door de ogen van een autist. Zo zijn we in een lokaal geweest waar leerlingen tot rust moeten komen met deze autist. Die gaf toen aan dat de ruimte juist onrustig maakt door de inrichting en plek. Dus: ervaringsdeskundigen inzetten.

De gemeente moet eerder opschakelen naar specialisten

Als laatste wil ik meegeven dat de gemeente Voorst soms eerder de specialisten moeten benaderen en inzetten in bepaalde gevallen. Dat is soms lastig in te schatten, dat begrijp ik. Maar te lang het zelf willen oplossen, zonder specialistische kennis, kan grote problemen veroorzaken.

Ik zie dat de complexiteit van problemen van gezinnen/jongeren toenemen, veel groter worden. Een paar jaar geleden was dat minder en er wordt nu ook later gedwongen hulpverlening ingezet. Er wordt al heel veel geprobeerd voordat wij in beeld gaan komen. Dat is soms heel erg jammer want als wij in een eerder stadium kunnen insteken kun je ook eerder

weer afschalen. En ik snap waar het vandaan komt, je moet met minder budget doen en zo lang mogelijk met vrijwillige hulpverlening proberen alles op poten te houden. En dan is het nog de vraag of je met minder budget uit bent, ik denk dat je uiteindelijk zelfs duurder uit bent. Het is dan kostbaardere hulp. Als je later inzet heb je minder kansen en moet je vaak veel zwaardere hulp inzetten en dat is gewoon zonde. En dat is nog niet alleen financieel, maar ook voor de jongere en het gezin. Je ziet dat je veel zwaardere hulpverlening in moet zetten ook richting de gesloten jeugdzorg en dat is gewoon jammer dat dat dan moet als je ook eerder kan invliegen. We kunnen ook op consultbasis worden ingezet om te bespreken “wat te doen”, we zijn gedreven in het stukje positioneren, engageren, balanceren op samenwerking met drang en dwang. Dat het voor vrijwillige hulpverlening heel moeilijk is dat stukje vrijwillige hulp te sturen naar wat mogelijk zou kunnen zijn. Soms gebeuren er dingen en wij zijn ook erg bedreven in slecht nieuws gesprekken, maar ook in nou ja je ziet dat er iets voor elkaar moet komen voor een jongere en hoe ga je ouders aan de hand daar toch in meenemen. Wat wij merken bij vrijwillige hulpverlening dat er lang wordt geprobeerd en eh het lukt niet, terwijl als je iets meer zou doorpakken daar kun je problemen later weer voorkomen. We hebben ook te maken met licht verstandelijk beperkte ouders met LVB kinderen.

We moeten ziektebeeld en consequenties in kaart brengen voor mensen met dementie. Bespreekbaar maken van moeilijke perspectieven. Bespreek wensen, casemanager dementie is ook verdwenen daarom doen de wijkverpleegkundigen dit er nu bij. De rol van wijkverpleegkundige is generalistisch geworden, casemanager dementie is een specifieke rol. Casemanagers van andere organisatie vragen over het ziektebeeld van dementie of praktijkondersteuning van de huisarts of vraag een casemanager van een andere organisatie. In de gemeente Voorst is een wijkverpleegkundige van Sensire gedetacheerd.

De veranderingen spelen denk ik wel een rol, maar zeker ook het (te) laat inzetten van extra ondersteuning. Zodat er nog gestuurd kan worden en zwaardere trajecten voorkomen kunnen worden. En dat kan ook lastig zijn want er hangen ook visies van organisaties achter en dat kan ook blokkerend werken. Wat je zou moeten willen bereiken is dat er tijdig contacten worden gelegd, tijdig opschalen en ook advies vragen. In sommige gemeente worden we regelmatig op consultbasis ingevlogen en schuiven we een uurtje aan en spitten een casus helemaal door. De cliënt mag daar bij zijn. Ik ben hier in de gemeente ook wel een keer aangeschoven. Daar zijn we uiteindelijk tot de conclusie gekomen dat het te laat was voor vrijwillig kader en dat drang/dwang moest worden en dat is dan wel erg vervelend. Zeker ook als het misschien anders had gekund. Ik heb ook wel vragen gesteld over hoe het zit met de veiligheid van de kinderen en daar werd het stil. Deze vragen zijn voor ons heel normaal maar we merken wel op consulten waar we aan sluiten dat dit ook zit op de samenwerkingsrelatie en vertrouwen met ouders. Dit overschaduwde soms het belang van de ontwikkeling en veiligheid van het kind. Wij maken onze rapportage op vertrekpunt kind. Natuurlijk maken ouders daar deel van uit maar het vertrekpunt ligt bij het kind. Maar wel in het gezin, dus wat kan moeder, vader, buurvrouw, oma en de juf op school doen. In Apeldoorn zitten we bijna elke 14 dagen aan tafel om cases te bespreken.

Met betrekking tot de samenwerking met het wijkteam denk ik, maar dat is een aanname van mij. Wat je niet weet kan je ook niet aanpakken. En gaandeweg zal een hulpverleningsproces erachter komen; 'oh de problemen zijn wel heel erg'. Want hoe meer je ontdekt hoe meer je weet. En dan handelingsverlegen zijn. En dan worden wij ingeschakeld en in het kader van drang zeg maar, moeten wij mee lopen, een veiligheidsplan maken, een plan van aanpak schrijven. Samen met het wijkteam dan, die blijven wel betrokken. Maar dan heb ik een paar keer ontdekt van; jullie hadden ons veel eerder moeten inschakelen. Al was het alleen maar een gesprek van een uur even aan tafel met de medewerker van een wijkteam en zijn of haar gedragswetenschapper en een gedragswetenschapper van ons. In een uur kan je een hoop bespreken. Kun je een hoop toelichten, uitleggen, net wat nodig is. En die beweging zou ik graag op gang zien.

Waar ik af en toe bang voor ben is dat door alle goodwill van de hulpverleners het eigenlijk meer geld kost omdat er te lang van alles wordt geprobeerd en het blijkt dan allemaal niet te werken. Terwijl wij zo ontzettende bult ervaring hebben. En ik denk dat als wij eerder ingezet kunnen worden dat dat een hoop ellende zou kunnen voorkomen. En als het bij ons binnenkomst als drang dan hebben wij maar vier maanden de tijd. En dan is er daarvoor al zo ontzettend veel geprobeerd maar de situatie verslechterd waardoor er eigenlijk voor ons al bijna geen eer te behalen is. Het is een geldkwestie. Iedereen probeert de drang en de dwang te voorkomen omdat het dure maatregelen zijn. De gemeente wil het liever zelf oplossen met de gedachte dat van dat is goedkoper. Want als wij jeugdbescherming Gelderland gaan inschakelen dan gaat het een hoop geld kosten. Evenals instellingen want die kosten gewoon een heleboel geld. En daar zal Voorst ook last van hebben want die hebben natuurlijk ook de Beele en alle jongeren die daar aangeschreven staan en die onder een voogdij regeling vallen ja dat zijn hoge kosten bij.

Wij hebben verschillende vormen van dienstverlening waar denk ik nog te weinig gebruik van gemaakt wordt. Wij kunnen altijd een consult bieden. Dat kan anoniem maar we kunnen ook meegaan met de betreffende wijkteams op een of twee consults. Wij bieden constructieve dienstverlening en we richten ons ook op school of zijn bij jongeren. Daarvoor kan de leerplichtambtenaar ons inschakelen. En natuurlijk de dranktrajecten waar ik echt denk dat er gebruik van gemaakt moet worden. Deze contacten zijn er zeker. Met mijn collega ben ik regelmatig bij de gemeente om ons weer op de kaart te zetten. Het laat zien wat we allemaal bieden. En dan neem ik altijd boekjes mee waar onze diensten in staan in de hoop, dat er wat mee gedaan wordt. Maar wij krijgen erg weinig aanmeldingen uit de gemeente Voorst. Ik denk dat dat komt omdat ze het kennelijk zelf oplossen. En dat kan hoor maar de ervaring leert ook en dat is er niet specifiek de gemeente Voorst dat wanneer wij het op ons bordje krijgen de problematiek groot is.

Wat onderschat wordt is het effect van het ontstaan van wijkteams, en het zelf hulp bieden. Is ook dat zij veel meer doen wat vroeger bij ons terecht zou komen. Dus wat daarin fout gaat is het te veel zelf willen proberen. Dus echt de jeugdbescherming, wat via de kinderrechter komt, echt heftiger is. De problematiek van een gezinsvoogd van wat zij in hun casussen krijgen is zwaarder dan 5 jaar geleden. Die zwaarte neemt dus bij ons toe omdat er binnen gemeente

meer wordt gedaan. Ik denk ook wel dat er een effect is dat er minder ondertoezichtstellingen zijn maar ik denk dat het langer duurt voordat we daar echt de effecten van zien. Er is een nieuwproduct DRANG. Dit zit voor DWANG en dit neemt ook een aantal ondertoezichtstellingen weg. Drang wordt door gemeente en veilig thuis in gezet.

Ik denk dat de transitie jeugd een heel spannende wordt. Iedereen heeft het over meer verwarde personen, daar heb ik nog wel wat twijfels over. Of dat er meer mensen komen of dat de problematiek verschuift. Ik denk dat dat laatste meer aan de orde is. Verschillende steden omarmen op dit moment sociale wijkteams, om echt aan de nulde en eerste lijn te starten en dat daar arrogantie gaat ontstaan van het wel kunnen oplossen van alle problemen. Waardoor er te lang gerommeld wordt met groepen mensen voordat dat doorgaat naar gespecialiseerde zorg en verkeerde zorg te ver is ingesleten. Dus dat zie ik ook op Voorst afkomen als er bepaalde besluiten worden genomen.

Het doorverwijzen naar gespecialiseerde zorg door gemeenten of door mensen uit wijkteams, het lijkt of daar spanning op zit omdat men denkt dat dat duurdere zorg is. Dat is ook duurdere zorg alleen ik denk dat uit onderzoek kan blijken dat inzet van duurdere zorg het probleem sneller verhelpt waardoor het uiteindelijk goedkoper is. Daar zit mijn angst, dat er teveel aan de voorkant wordt doorgefröbeld zeg ik heel voorzichtig. Het is ook maar net wie je treft daar aan de voorkant natuurlijk en in negentig procent van de gevallen gebeuren daar de perfecte dingen en is het heel goed wat daar gebeurt maar wat wij hier nu al wel zien is dat wij denken; had ons maar wat eerder ingeschakeld. Dan hadden we het probleem eerder kunnen tackelen of samen kunnen werken.

Sociaal wijkteam heeft natuurlijk de opdracht zichzelf goed op de kaart te zetten. Aan te sluiten, er te zijn, problemen op te lossen, te kunnen doorbreken, makkelijk ingangen te vinden. Teruggeven van zorg is dan lastig omdat ze zien dat mensen al heel lang in zorginstellingen zijn geweest of al lang ambulant behandeld zijn dat ze denken dat ze dan nog weer wat kunnen doorbreken. Ik weet eigenlijk niet wat het probleem is dat wijkteams ons niet benaderen. Als ik kijk hier en onze andere locatie en wij werken natuurlijk nauw samen met sociale wijkteams in Apeldoorn en Epe.

Op zich gaat het goed maar je ziet dat veel mensen heel lang onder de vleugels van het sociale wijkteam blijven. Ik denk dat we daar eerder moeten op en af schalen. Hier in Apeldoorn hebben ze gekozen om in wijkteams te werken met medewerkers van verschillende organisaties die gedetacheerd zijn en voor een deel nog in dienst zijn bij de moederorganisatie dat heeft voor en nadelen want mensen komen helemaal los van de moederorganisatie en kunnen zichzelf daardoor niet volledig overgeven aan het sociaal wijkteam. Overigens zitten ze daar wel volledig in, maar moeten ze sommige dingen nog bij hun moederorganisatie zien te regelen en soms lukt dat op basis van ervaring en soms lukt dat niet en dan komen ze in een knelpositie een soort spagaat soms te zitten dus daarom lukken dingen soms niet. Ze zien natuurlijk ook het falen van de eigen organisatie soms waardoor het ook lastig is om terug te leggen.

Wat ik het meest tegenkom is dat ik merk dat ouders te lang zoeken naar hulp en dat het kind het risico loopt om uitgeplaatst te worden. Of er is zo'n crisis dat je niets meer kan. Dat het draagkracht van ouders al op is of dat de draaglast- draagkracht verstoord is. Er wordt te lang gewacht om specialistische hulp in te roepen.

We moeten slimmer op- en afschalen

Ik denk dat je burgerinitiatieven, vrijwilliger initiatieven en buurtinitiatieven moet bundelen met gespecialiseerde zorg zodat je op en af kunt schalen. Ik weet niet of dat op ons afkomt maar dat zou ik wenselijk vinden. Dus je moet misschien aan de voorkant wel heel goede gespecialiseerde zorg inzetten, dingen uitvragen, weten en dan kan je ook vaststellen dat buurvrouw echt alleen maar behoefte heeft aan een pannetje soep in de week en dat is meer dan genoeg en we gaan weer verder. Burgerinitiatieven en wijkteams moeten samenwerken. Ik denk dat dat heel goed kan in wijken want elke wijk heeft ook eigen kenmerken dus je zou het prima met buurtbewoners en mensen die zich geroepen voelen om vrijwilligerswerk te doen, en dat hoeft niet eens in de eigen buurt of soms zelfs niet in je eigen buurt te doen, maar wel met professionele zorg.

De druk op gespecialiseerde zorg, de wachttijden speelt een rol. Tactus heeft geen wachttijd, binnen twee weken moet er een intake en mogelijk ook al gestart zijn met behandelingen. Dat is streven. Behandelen lukt meestal wel maar als ik kijk naar ons casemanagementteam, eigenlijk wat een sociaal wijkteam ook doet, stroomt over van werk. Dus daar zit de knel, daar loopt het spaak om te behandelen. Omdat er een grote groep burgers is, dat zal in Voorst ook zijn, die hebben chronisch begeleiding nodig. En het sociale wijkteam is natuurlijk van het opschalen, intensief iets doen en terugleggen. En dat terugleggen dat komt dan bij de gespecialiseerde zorginstellingen vaak terecht en dat is denk ik ook goed maar daar loopt het vol omdat wij dan inschatten dat het veel langer nodig is dan gedacht werd van te voren en soms gewoon tot aan de dood van iemand. Dat kan een minimale variant zijn van een uur in twee weken.

Het Veilig Thuis is nu niet zo makkelijk te bereiken als het AMK vroeger. Ze staan meer op afstand en zijn veel minder genegen om zelf actie te ondernemen. Dat gevoel hebben we wel. Dat ze veel terughoudender zijn om iets op te pakken en het graag weer willen terug leggen van, ja dat ligt bij jou op je bordje. Het gevoel dat ze er verder van af staan zal wel te maken hebben met een veranderende werkwijze binnen het Veilig Thuis. Ook een stukje transitie, het zijn ook maar organisaties die bij elkaar komen. Mijn ervaring is dat als organisaties bij elkaar worden gevoegd dan wordt er heel erg naar binnen gekeken en niet meer zo goed naar buiten. Het meest problematische hierin is dat je denkt dat Veilig Thuis wat gaat oppakken maar dat doen ze niet. Ze kaatsten de baal weer terug. En voorheen in een AMK setting gebeurde dat wel.

Jeugdwerkers en specialisten in het sociaal team

Wat dat betreft heb ik een droom, die heb ik laatst ook met mijn collega van Jeugdbescherming Gelderland gedeeld. Het mooiste zou zijn dat mijn jeugdzorgwerkers onderdeel uitmaken van de wijkteams. En dan blijven ze gewoon voor de William Schrikkergroep werken. Ze blijven

gevoed door hun werkgevers qua kennis en kunde en ontwikkelingen. Die voeding blijft dan, je moet ze niet los maken. Maar jeugdzorgwerkers in die wijkteams plaatsen, gewoon hun werk laten doen. Maar dan krijg je die kruisbestuiving.

En vervolgens vind ik het wel mooi om eens met de gemeente gaan spreken kunnen we jeugdwerkers niet onderdeel laten zijn van een wijkteam? Dan zijn de lijnen korter en kan er effectiever worden gewerkt. En natuurlijk moet je afspraken maken en processen inrichten, dat is allemaal zo want we moeten ons ook kunnen verantwoorden. We hebben een verantwoording naar de maatschappij en de gemeente. Zeker moeten we dat. Maar ik merk, ik ben wel altijd alert afspraken die we maken, werkt dat bevorderend of vertragend? Bij dat laatste denk ik nou... natuurlijk moeten er afspraken zijn maar laten we ook er flexibel en creatief eens mee om gaan. Gisteren daar nog een gesprek over met een jeugdzorgwerker. En natuurlijk, het is maar werk. Maar het is wel heel bijzonder werk want het gaat om de veiligheid van een kind. En zeker moeten we daar zorgvuldig mee om gaan en daarom heen processen en werkafspraken maken. Maar als er hulp nodig is dan moet dat wel, dan moeten we wel een manier met elkaar kunnen vinden zo snel mogelijk. Misschien moeten we ook naar een manier om daar wat meer vaart in te krijgen. Een manier dat wij als gecertificeerde instelling een keer per half jaar met het wijkteam om tafel gaan zitten. Al is het maar om elkaar weer even te zien. Maar goed een andere goede ontwikkeling, want die zijn er ook.

Sinds oktober verleden jaar is er een beschermingstafel in Apeldoorn en Zutphen.

Medewerkers van een wijkteam kunnen daar casussen inbrengen. Dan is er nog geen sprake van een maatregel. Vaste deelnemers van een beschermingstafel is een voorzitter, secretaresse en raad voor de kinderbescherming. De beschermingstafel is een tafel die elke week plaats vind, de ene week in Apeldoorn de andere week in Zutphen. Wijkteams kunnen daar casussen inbrengen omdat ze daar, met alle respect, in vast lopen. En afhankelijk van de doelgroep worden wij als organisatie bij zo'n gesprek uitgenodigd, Jeugdzorg Gelderland of het Leger des Heils. En op dat moment schakelen zij onze expertise, kennis en ervaring wel in, in de zin van; er is een casus, daar moet over gesproken worden, daar moet een besluit in genomen worden, hoe gaan we daar mee verder; kom bij ons aan tafel zitten. Daar zitten ouders ook gelijk bij aan tafel, dat was eerder anders, nu praat je met ouders. Er kan een besluit komen van vrijwillige hulpverlening is voldoende, of een GI gaat de dwangmaatregel uitvoeren, of de raad voor de kinderbescherming gaat een onderzoek uitvoeren, of er wel of geen onder toezicht stelling moet komen. De casussen die daar besproken worden zijn casussen waarbij je kunt zeggen het is 5 voor 12, voor de veiligheid van het kind. Wat de ouders onderling bekvechten of met elkaar doen dat moeten ze vooral zelf weten maar de beoordeling moet steeds zijn welke invloed heeft dit op het kind. Dit vind ik een hele positieve ontwikkeling, hier ben ik heel blij. En dit is voor ons als GI een mogelijkheid om contact te leggen met het voorliggend veld want vaak zit ook een medewerker van het wijkteam daar die de casus heeft ingebracht.

GGZ problematiek kan kleiner zijn. Wat wij/ GGNet wil is de kennis van de specialist naar voren brengen, niet door het over te nemen, maar door elkaar te versterken. De wijkteammedewerkers te ondersteunen met expertise. De kunst voor ons is te kijken hoe we dat kunnen aanbieden, zonder dat alles weer naar de specialistische GGZ stroomt, maar met

kennis vanuit het specialisme. Bijvoorbeeld: wij hebben teams preventie met hoog opgeleide mensen die kunnen meedraaien in een wijkteam, die mee kunnen draaien als adviseur. We kunnen dan meehelpen om problematiek te duiden. Zo bieden we bijvoorbeeld ook therapie aan iemand die eigenlijk schuldhelpverlening nodig heeft en dat gebeurt dan niet, daar is dan geen contact over. Privacy speelt daarbij ook een belemmerende rol. Oplossing: zet de klant aan tafel, maak ze verantwoordelijk voor hun eigen probleem. De klant zit er dan zelf bij en praat en beslist mee. Dan kun je samen veel breder kijken.

Ik weet niet of ik iets kan zeggen over de Gemeente Voorst, ik werk meer in Zutphen. Er is meer te halen als de mensen in de sociale wijkteams gekoppeld zijn aan de scholen, dan worden probleemgevallen eerder gesignaleerd. Ik weet niet hoe de situatie in Voorst is. In Zutphen worden vaak via de politie jongeren die als probleemgevallen gelden vanuit verschillende disciplines gevolgd. Een andere doelgroep vormen de asielzoekers die inburgeren. Door taalachterstand en traumatische ervaringen zijn deze vaak problematisch. Ook hier zouden sociale wijkteams een rol kunnen spelen.

En als ik dan hoor dat medewerker van het SW maar maximaal 15 casussen hoeft te bedienen dan is het hier wel anders dan kom je eerder aan 40 dan aan minder. Wat ik hier zie is dat de wijkteams mensen vasthouden. Ik denk dat het in Apeldoorn andersom gaat gebeuren als ik zie wat medewerkers die nu gedetacheerd zijn aan trainingen en cursussen en registraties krijgen, want we gaan meer doen met de jeugd. Onze medewerkers zijn helemaal niet gewend met jeugd te werken. We hebben hier een specialistisch jeugdteam dat echt wel weet hoe ze met 18- tot 24 zelf hun werk goed kan doen, helemaal opgeleid en getraind. En de medewerkers die gedetacheerd zijn, zijn medewerkers die zijn gewend in behandeling met volwassenen wat te doen en die krijgen nu wel die registratie en daar maak ik me zorgen over. We gaan daar nu echte generalisten neerzetten in het wijkteam. Gaan die mensen wel het goede doen? Ik vind dat heel spannend. Er zit geen specialisme dan in. Dat is mijn, misschien valt het reuze mee, maar het is wel de kwetsbaarste groep die we hebben, he de jongeren.

Ik zie ontwikkelingen in de jeugdzorg in de gemeente Voorst. De gemeente die nu verantwoordelijk is voor de veiligheid van de inwoners, hoe vullen zij dat dan in. Onze focus in de uitvoering van ons werk ligt alleen maar op de veiligheid van het kind. Veiligheid in de breedste zin van het woord hé, wat kinderen nodig hebben om tot een volwassene te groeien. We hebben ongeveer 13 kinderen waar wij een beschermingsmaatregel over uitvoeren, een voogdij maatregel. Maar die verblijven in de instelling de Beele in Voorst. Dus voor hun veiligheid moeten zij in een instelling wonen en naar school gaan en hun vrije tijd invullen. Omdat er toezicht en begeleiding is, is hun veiligheid gewaarborgd. Nou en met de instelling praat je over hoe de behandeling en begeleiding vorm gegeven, worden de doelen behaald die zijn opgesteld. De enige link die ik heb naar de gemeente Voorst; krijgen wij daar voor betaald. Dat zijn niet hele spannende dingen. Wat ik wel zie gebeuren en dat geldt niet alleen voor de gemeente Voorst. De gemeente Voorst heeft natuurlijk een wijkteam en die hebben zicht op de problemen die er zijn in de gemeente Voorst wat betreft de kinderen. En zijn die wijkteams voldoende toegerust om de problemen die zij tegenkomen om dat ook adequaat op te pakken en daar veranderingen in proberen te brengen. En daar zie ik nog wel mogelijkheden

dat een gemeente gaat samenwerken met ons als gecertificeerde instellingen. Ook omdat de gemeente de opdracht heeft gekregen vanuit het rijk, er moeten zo min mogelijk onder toezicht stellingen worden uitgesproken, want dat kost gewoon heel veel geld. En als ze al worden uitgesproken door de kinderrechter dan moeten ze zo kort mogelijk duren.

Preventie en vrijwilligheid werken soms niet; dan moeten wij doorpakken

Wanneer je in aanraking komt met jeugdzorg, wordt het lastig. Of het een probleem is, weet ik niet, maar daar ligt een uitdaging naar de toekomst. De trend is nu dat er veel wordt gewerkt vanuit preventie en het vrijwillige circuit. Als je het hebt over kinderen, dan is dat niet altijd effectief. Ouders weigeren soms hulp, waardoor mensen te lang in het vrijwillige circuit blijven, terwijl doorpakken gewenst is, vooral bij multiprobleem gezinnen. Wanneer mensen te lang in het vrijwillige circuit blijven en er geen actie komt, dan hebben ze daar in het onderwijs last van. Soms werkt alleen doorpakken. Kinderen komen, doordat ze langer in het vrijwillige en 'preventie' circuit blijven zitten, vaker terecht op zwaardere scholen buiten de eigen sociale omgeving. Dit is voor het kind niet gewenst, maar brengt ook enorm veel maatschappelijke kosten met zich mee. We zijn teveel gericht op preventie, terwijl preventie en vrijwilligheid soms niet werken. Soms is gewoonweg actie en doorpakken nodig. De wijkteams, of hoe ze dan ook heten, zijn soms te soft. Sommige gemeenten werken met dwang en drang. Is dit dan de oplossing? Er zijn situaties, waarbij een tussenweg gekozen zou moeten worden zijn tussen dwang en drang en de softe aanpak. Vooral de laatste twee jaar zijn 'we' softer geworden, meer dan voorheen. Jeugdzorg had ook niet altijd een goede naam, maar mensen wisten wel dat wanneer jeugdzorg zich met je bemoeide, dat dit niet goed was. En achteraf was jeugdzorg dan toch niet altijd zo slecht. Jeugdzorg pakte wel door, wanneer dat nodig was.

Wij werken altijd nog met vrijwillige hulpverlening in een gezin, dat blijft wel. Wij zijn degene die er boven gaan hangen, meer de spin in het web zijn, de lijntjes uitzetten en zorgen dat die vrijwillige hulpverleners, die professionals, kaders neerzetten waar naar gewerkt kan worden en de hulpverleners koppelen dit ook weer terug zodat we informatie krijgen om te kijken gaat het de positieve kant op, moeten we bijsturen, moet het anders, met het gezin ook samen. En het netwerk er omheen proberen we ook altijd te betrekken. Wij zijn dan zeg maar de casemanager in het geheel. De lijn blijft wel doorlopen. Het is niet zo wij komen er in, alles gaat eruit. Juist niet want wat goed gaat moet je behouden. En als we hulpverlening gaan inzetten kijken we ook met ouders wat zou bij jullie passen, is er een voorkeur of iets wat ze absoluut niet willen. Het is lastig voor de doelgroep LVB, want het is eigenlijk een verzwaarde opvoedingsvraag die er ligt en het vraagt juist extra veel van ouders. En dan is het juist goed om samen te kijken welk effect het kan hebben als het gaat aansluiten bij het gezin. Maar het is altijd kijken naar in samenwerking met de ouders ook al is het allemaal opgelegd door de rechtbank. Je probeert altijd met ouders te kijken hoe iets gaat lopen en ze te betrekken. Het horen van de cliënt, de jongere zelf maar ook de ouders is heel belangrijk. En als we zien dat het onvoldoende is maken we dat ook bespreekbaar. Dat is dan het slecht nieuws. Wat regelmatig onderwerp van gesprek is, kijk vrijwillige hulpverlening heeft al zoveel geprobeerd, en wij komen dan om te proberen om dat, met de stok achter de deur, voor elkaar te krijgen en soms lukt dat. Dan kun je weer afschalen en dat is heel erg mooi. Dan blijft het de

vijfenhalf, zes en dat is een voldoende. Je zou een kind natuurlijk meer wensen maar dat staat dan buiten onze mogelijkheden. Het hoeft dan niet tot een zwaarder traject te komen. Maar als het onder de vijfenhalf blijft en het gaat niet verbeteren dan zullen we toch naar de kinderrechter moeten. En ook dat is dan onderwerp van gesprek. Ouders zijn daar soms ook boos over. Maar dan is het zo dat de kinderrechter iedereen heeft gehoord en we gaan het zo doen. Dat gaan we uitvoeren en we gaan kijken hoe jullie nog zoveel mogelijk ouder kunnen zijn ook al woont je kind niet bij jou. En dat hangt er ook vanaf hoe jij jou opstelt. We proberen altijd in die samenwerking te komen maar dat lukt niet altijd. Maar ouders beseffen ook wel dat als een kind niet meer thuis woont dat jij het lijntje bent om contact te regelen. En dan ga je ook met een instelling kijken wat is mogelijk, wat kan en kind aan en wat is veilig. En als een relatie met ouders te verstoord is kijken we in een team of het beter is om een jongere over te dragen. Ook omdat ouders de persoon vaak als verantwoordelijke zien en niet de instantie erachter. De doelgroep waar wij mee werken is het wel vaak “jij was het, jij hebt het gedaan” en dat snap ik ook wel.

Betere hulp inzetten bij complexe problemen

In elke samenleving heb je problemen. Jongeren krijgen niet op tijd de hulp die ze nodig hebben. De hulp die aangeboden wordt schiet in sommige gevallen tekort bijvoorbeeld in complexe situaties. Je doet wat je kunt maar je kunt niet datgene bieden wat mensen nodig hebben. Met name bij complexe situaties is het moeilijk om de juiste hulp te bieden en om de situatie ten goede te keren. Je wilt zorgen dat de problemen minder ernstig worden maar de problemen blijven zich opstapelen dat proces is moeilijk te keren. Als je eenmaal in een neerwaartse spiraal zit is het moeilijk om dat ten goede te keren. Er zijn 300 zorgaanbieders in onze gemeente. Vaak is iets al jarenlang aan de gang en gaat door van generatie op generatie. Mensen hebben niet de hulp gekregen die ze graag willen of zouden moeten hebben. Als hulpverlener wil je graag iemand op weg helpen het is moeilijk om te zien als dat niet lukt. We zouden de neerwaartse spiraal moeten keren met zorg waar ze wat aan hebben.

Er lopen bosjes beschadigende jongeren rond. Verslaving gaat van generatie op generatie. Tussen 17–21 jaar heb je veel beschadigde jongeren. Kinderen die opgroeien in gezinnen waarvan ouders/verzorgers een psychische stoornis hebben. Als je het tij wil keren moet je de schijnwerpers zetten op die leeftijdscategorie. Wordt daar voldoende voor gedaan en zijn er mogelijkheden? Voorbeeld vanuit mijn eigen ervaring. De instelling had destijds geen aandacht voor psychische begeleiding voor die jongere. Toen ben ik zelf op zoek gegaan naar begeleiding. Daar moet aandacht voor komen. Jongeren voelen zich niet meer erkend. Geen financiële mogelijkheid voor jongeren die onder de 21 jaar zijn (geen bijstand) en naar school willen. Kans op zwerven, dakloos. Kortom: Een groep jongeren tussen 17 en 21 jaar die dusdanig beschadigd zijn door wat voor reden dan ook om daar wat meer, ten aanzien van preventie mee te doen.

Het topje wat de meeste hulp van ons nodig heeft, redt het niet zelf door heel veel omstandigheden. En hun eigen beperkingen en problematiek en die kan dan getriggerd worden door de omstandigheden. En in een schakeling van die problemen. En dan red je het niet meer alleen. En dan moet je iets doen aan de omstandigheden en het helpen van de

jongeren en ouders zelf. En die schone taak hebben wij. En wij proberen dat integraal, als een geheel op te pakken. En dit lukt de ene keer beter dan de andere keer. En hiervoor moet je in gesprek blijven, met ouders, zorgaanbieders, met elkaar. Soms eindeloos, maar anders red je het niet.

Bij enkele casussen kan je het als hulpverlener niet goed doen

Als ik het nog kleiner maak en ik ga het op casusniveau analyseren. Laten we dat voorbeeld nemen van dat gezin waar 9 hulpverleners komen die van elkaar niet weten wat ze doen, kost een hoop geld en uiteindelijk wordt er nog misbruik gemaakt. Maar de jeugdhulp kwam over de vloer, hoe kan dat nou? Hoe vaak komt dat voor? Is dat zo, hoe vaak komt dat voor. In de databank die ik gezien heb, was dat niet zo, waren het uitzonderingsgevallen. Dan ga je naar de uitzonderingsgevallen kijken, hoe komt het dat daar negen mensen over de vloer komen? Als zoon autistisch is en begeleiding, zegt dat niets over steunkousen van oma en drankgebruik van pa. Want 1 gezinscoach kan niet al die problemen oplossen. Sommige problemen vragen om een gespecialiseerde aanpak. Jantje heeft ADHD en die wordt behandeld door gespecialiseerde psychiater die werkt bij instelling A. De familie is daar heel tevreden over maar Jantje heeft zo'n last dat Jantje op de dagopvang zit. Maar die instelling heeft geen dagopvang, maar instelling B heeft dat wel. Dus Jantje gaat naar instelling B. Is dat erg, nee dat is niet erg, dat is juist heel goed. Wij noemen dat thuis ketensamenwerking. Dus daar komen niet 9 hulpverleners over de vloer, nee, daar wordt een keten geformeerd van hulpverleners voor trajecten die soms helemaal niets met elkaar te maken hebben. Want hart- en vaatziekten van oma, alcoholgebruik van pa, autisme van Jantje, die raken elkaar wel, hebben ook wel met elkaar te maken, want we hebben ook geen hulpverleners die de hele dag vergaderen en aan de telefoon hangen om elkaar op de hoogte te houden. Gaat dat wel eens mis, ja! En dan komen we bij van die 10%, zeg 2, 3% waar je het als hulpverlener bijna niet goed kunt doen. Dat is zo ingewikkeld. Daar worden de hulpverleners ook nog eens tegen elkaar uit gespeeld, daar wordt de krant bij gehaald, SBS6 bij gehaald. Die gaan shoppen, spelen de hulpverleners tegen elkaar uit. Gaan naar een ander instituut. Hebben heel veel agressie, soms ook onder invloed. Gaat dat wijkteam dat nou echt beter aanpakken of krijgen die te maken met dezelfde problemen? Als er sprake is van onmacht met moeilijke dilemma's met zware problematiek, hoort dat er niet gewoon bij, is dat niet eigen aan het vak. Moet je met die ambivalentie, met die fouten niet gewoon omgaan? En krijgt de gemeente daar ook niet gewoon mee te maken? Krijgt de gemeente ook niet te maken met wijkcoaches die niet functioneren. Er zijn ook betere en mindere wijkteams, die ook te maken krijgen met misbruik. Al die wijkcoaches die op huisbezoek gaan, hoeveel pedofielen of alcoholisten zitten daarbij, weten we dat? Hebben we daar kwaliteitsinfrastructuur voor. Dat hebben die zorginstellingen allemaal wel. Of gaan we nu een keten van leren krijgen, die alle zorgorganisaties al 100 jaar doorlopen en achter de rug hebben. Die daar mee worstelen en het ook niet altijd goed doen en fouten maken.

26.6 Het inschatten van de zorg kan verbeterd worden

Je probeert te kijken naar wat nodig is

Wij zijn de toegang tot de hulpverlening. Als ouders bijvoorbeeld vragen hebben over de opvoeding of kinderen vragen hebben over het opgroeien dan kunnen ze bij ons terecht. Wij kijken dan wat er nodig is. Dat kan dan iets kleins zijn, iets laagdrempelig, iets preventiefs, maar het kan ook zijn dat we zwaarder moeten inzetten en dan geven we een beschikking voor af en verwijzen wij ze naar de plek waar ze moeten zijn.

Vanuit mijn functie als klantmanager heb ik natuurlijk regelmatig contact met de mensen en dan vraag je altijd wel of alles goed gaat en alles ook lukt. Je hebt best wel snel in de gaten welke mensen het heel goed zelf kunnen, maar je hebt ook mensen die sommige dingen echt moeilijk vinden. Het is een algemene vraag die je stelt. Als mensen dan echt vertellen dat ze een probleem hebben dan ga je vragen of ze hulp daarbij nodig hebben. Ik kan namelijk mensen niet dwingen om met mij te gaan onderhandelen. Op die manier probeer je het een beetje bespreekbaar te maken. Dan vraag je of je een afspraak kan maken voor bijvoorbeeld een stadsbank of met een collega van de Wmo. Laatst had ik een gezin die statushouders zijn en hier al een paar jaar wonen, maar er zijn zo veel dingen in dat gezin. Dingen die te maken hebben met de school van hun kinderen. Er is een aantal problemen met die kinderen en dan hebben ze met instanties te maken. Maar de ouders toch net te weinig de taal beheersen om goed te snappen wat het voor problemen zijn. Ze liepen één maand achter met de huur, ze moesten bijbetalen bij hun energierekening. Dan is het gewoon zo veel en snappen zij niet waar ze moeten zijn. Op een gegeven moment kwam de vrouw uit het gezin met een rekening van het energiebedrijf. Toen vroeg ik of er meer dingen zijn die er spelen. Toen kwam er een heel verhaal. Toen zei ik dat er misschien hier individuele begeleiding voor ingezet moet worden vanuit de Wmo. Die staan dan naast jou en komen 1 keer in de week 2 uurtjes langs om bijvoorbeeld de post samen door te nemen, zodat ze snappen en leren hoe ze een systeem kunnen aanbrengen in al die papieren die maar komen. Dat zou voor hen heel fijn zijn. Dat is de afgelopen periode redelijk gelukt, maar als het dan te veel wordt dan zijn ze het overzicht kwijt. Dit is dus zo een voorbeeld waarvan ik denk dat je probeert te kijken wat iemand wel nodig heeft.

Met betrekking tot meervoudige problematiek: er is altijd sprake van een combinatie van lichamelijk en geestelijke gezondheid. De meervoudige problematiek kost mensen zoveel energie dat er geen ruimte meer is voor andere zaken zoals meedoen in de samenleving. Wat we willen bereiken is dat we hulpverleners krijgen die zien wat mensen wel kunnen en dat naar boven kunnen brengen. Hulpverleners moeten breed kijken en goed kunnen luisteren. Relatie opbouwen is even belangrijk.

Wat we [red: we is het consultatiebureau] kunnen doen ligt ook aan het probleem. Als we het zelf aankunnen dan doen we dat, maar we hebben daar ook een max in zitten. Problemen kunnen ook zo groot zijn dat je denkt, he dat past niet in de ruimte die wij mogen bieden om dat op te lossen. Dan kan je ook gelijk met een ouder door verwijzen naar een desbetreffende instantie of persoon die daar wel verder mee kan. Zodat ze niet eerst een stukje met ons

moeten en we, ja, dan aangeven dat we niet verder mogen, als we dan toch verder moeten zeg maar. Maar er zijn ook problemen die wat kleiner zijn van aard, zoals bijvoorbeeld slaapproblemen. Iets wat al niet te groot is. En dat zijn dingen die we dan zelf oppikken en dan aan de slag gaan.

Weg met ballast en terug naar de menselijke maat is belangrijk. Dat vraagt om hele goede communicatie en dat begint met goed luisteren. In Voorst investeren wij daarin en het gaat tijd vragen om daarin om te schakelen, maar is wel erg belangrijk en voorwaarde voor een goed vertrekpunt, eerst goed luisteren en elkaar begrijpen. De eerste stap als die goed is, dan zal het vervolg ook beter zijn. Als verantwoordelijke voor handhaving zie ik ook nog wel eens dat we dingen doen zonder het probleem goed te hebben geanalyseerd.

Het is moeilijk om de benodigde zorg in te schatten

Het meest knellende is dat bij de spoedaanvragen je merkt dat het gezinnen zijn die al langer bezig zijn met het traject om hier te komen. Dan zit er al begeleiding op maar dat wordt dan niet als dusdanig heftig beschouwd dat iemand geen zwaardere indicatie kreeg om hier te komen. Het wordt dan gezien alsof het niet zwaar genoeg is. Dan is dat vooraf al fout gegaan. De zorg is dan vooraf niet genoeg geweest. Als een spoedaanvraag nodig is, dan was het een aantal maanden daarvoor ook al nodig dat er begeleiding in kwam. Dan escaleert het binnen gezinnen.

Oorzaken zijn dat er helemaal geen begeleiding in zat, ouders zijn zelf op zoek gegaan en komen dan bij ons. CJG en gemeente probeert wel zo laagdrempelig mogelijk te houden zodat mensen zelf naar ze toe gaan komen. Terwijl mensen zelf niet weten wat het precies inhoudt om zorg te ontvangen. Ze weten niet wat ze daarvoor moeten doen en hoe ze daar op moeten inspelen. En als ouders hier komen en ze willen zorg, dan helpen wij ze eigenlijk vaak om die zorg te krijgen. Want ik weet daarin wat ik moet doen en wat de gemeente nodig heeft om dat toe te kennen. En ouders zelf weten dat niet waardoor problemen dan afgezwakt kunnen worden en dat de gemeente denkt, nou dat valt wel mee. En dat dan de zorg niet wordt toegekend. Terwijl het probleem er wel is maar het wordt misschien niet goed verwoord. En wat ik zelf soms merk is dat degene waar ouders een gesprek mee hebben niet altijd ook de kennis hebben om dat in te schatten. Niet de achtergrond of de opleiding. Want je moet er soms door heen kijken wat ouders vertellen. En omdat niet alle mensen bij de gemeente daar in getraind zijn, heb ik het idee dat dat wel eens misloopt. Ik merk wel dat het steeds meer komt. En dat mensen die het bij de gemeente aansturen ook echt de kennis hebben.

Ik zie ook heel veel dat daar waar mensen langere hulp hadden of specialistischere hulp dat dat wordt afgeschaald. Dat staat onder druk. Ik twijfel aan de capaciteit die de gemeente hierbij vraagt aan zijn medewerkers. Om goed te kunnen inschatten wat nodig is. Wijkteams worden zeker in kleine gemeente die mensen verantwoordelijk maken voor taken waar ze nooit meegewerkt hebben. Overschat je niet wat je medewerkers kunnen en moeten doen. Hier maak ik mij zorgen over. Ik ben ook wel positief, het dichterbij dat is een prima ambitie. Maar het is heel ingewikkeld. Ik hoor regelmatig dat mensen zich niet gehoord voelen, omdat ze na jarenlang heel veel zorg te hebben gehad ineens met veel minder moeten. Mensen die ons na

jaren bellen omdat ze ons van vroeger nog kennen. En dan zeggen: ik praat liever met jullie dan met een wijkteam en een keukentafelgesprek. Het heeft tijd nodig. Wat je nu ook ziet is de hoge werkdruk bij wijkteams. Het laagdrempelige is alleen haalbaar als daar de goede intensiteit op staat.

Know how bij gemeenten over de doelgroep mis ik. Bijvoorbeeld: pas geleden zijn uren begeleiding teruggedraaid bij een jongen. Hij moest naar een hoorzitting komen. Dat kon deze jongen helemaal niet. Zijn vader en moeder waren er niet toe in staat. Uiteindelijk heeft zijn oma hem bijgestaan. Ik moest hem vertellen dat ook wij hem niet bij kunnen staan; hij had tranen in de ogen. Gemeenten hebben bijvoorbeeld gekort in uren zonder voldoende kennis van zaken.

De zorginstellingen die afhankelijk zijn van de gemeente. Want de zorg is nu ook een verantwoordelijkheid van de gemeente. Dus de gemeente moet nu ook indicaties gaan stellen, ook voor begeleiding. En voor allerlei ambulante ondersteuning. En daar moet een gemeente ook iets van gaan vinden. In sociale wijkteams die beginnen meteen al overbelast met alle vragen waar ze meekwamen. De mensen bij de gemeente die daar mee van doen hebben die snappen dingen vaak nog niet. Die snappen niet dat bijvoorbeeld bepaalde ondersteuning daar kan je niet zomaar aan gaan tornen. Of zomaar weghalen bij mensen die zwaar autistisch zijn. Of allerlei andere verstandelijke beperkingen hebben. Die moeten een bepaalde structuur hebben. En als die mensen iedere keer elk jaar op gesprek moeten komen van waarom dat nou is. Het levert heel veel werk op, het kost ook heel veel energie en tijd.

Dan heb je mensen die zorg mijndend zijn. Valkuil is dat je dingen over het hoofd ziet. Urgentie niet altijd goed inschat. De kans dat je iets mist, is aanwezig. We blijven allemaal mensen. Je maakt jezelf kwetsbaar als netwerk. Wat als de trigger van een casus op vakantie is, dan gebeurt er niks meer. Eigenlijk mag een netwerk niet afhankelijk zijn van personen. Dat moet op inhoud gebeuren als een casus een bepaald niveau bereikt.

De vraag is of we daar allemaal klaar voor zijn, of we daarvoor de juiste middelen hebben, de juiste mensen, de juiste competenties. Het is een combinatie van. Dat hangt allemaal zo samen. De burgemeester vraagt ook aan mij: gaat het goed? Dan zeg ik: ik denk het wel. Wat we doen, doen we goed. Maar waar zit onze valkuil? De dingen die we niet weten. En tuurlijk hebben we wel eens casussen die moeten de volgende keer anders doen. Alles staat of valt of iedereen om ons heen op dezelfde manier kijkt, met dezelfde passie aan casussen werkt.

Het kan af toe juist goed zijn om vroeg bepaalde hulp en zorg in te zetten zodat na een periode de intensiteit kan worden afgeschaald. Dit in tegenstelling tot zwaardere hulp inzetten in een later stadium waarbij op de langere termijn problemen voordoen.

Je wilt niet dat de wijkteams bezig zijn met een vader en moeder die moeite hebben met hun niet-islamitische schoonzoon. Je wilt dat wijkcoaches bezig met autistische Jantje die uit school dreigt uit te vallen omdat niemand in de gaten heeft dat Jantje het beginstadium van Asperger heeft waarbij Jantje hulp nodig heeft. Want je wilt dat Jantje z'n school afmaakt, tenzij dat niet kan en hij gespecialiseerde zorg moet krijgen. Je moet de afweging maken, je moet het weten en als je het niet weet, dan moet je om het half jaar opnieuw de afweging

maken. Simpelweg, zijn er jongerenproblemen: altijd navragen hoe het met middelen gebruik zit, altijd blijven volgen, nooit relativëren. Is zich hier een drank of drugsprobleem aan het ontwikkelen. Als jongeren problemen hebben is er een percentage wat ontwikkelstoornis heeft, of verslaafd is of middelenmisbruik of een verstandelijke beperking heeft, of een mix van die drie, dat is bijna altijd het geval. Sluit dit echt uit. Sluit uit dat er een ontwikkelingsstoornis is, sluit uit dat er psychiatrische stoornis aan het ontwikkelen is, sluit uit dat het middelengebruik schadelijk en risicovol is, sluit uit dat er een verstandelijke beperking is. En als je dat allemaal hebt uitgesloten ga dan sociaal improviseren. Maar vraag je dan wel af hoe erg is het eigenlijk en hoeveel geld wil ik daar als gemeente eigenlijk in steken. Als het wild puberen is, ja, moet daar een wijkteam over vergaderen? Want die vergadering kost wel 1000 euro of meer.

Het problematische is dat de ouders zoekende zijn en blijven in deze casus, dus ik ga ervan uit dat het zich vaker voor kan doen. Dat heel lang duurt, voordat ze een juiste indicatie hebben. Dat de indicatie eerst op de verkeerde persoon is gesteld, met de verkeerde hulp en dat ouders zich niet gehoord voelen en dat ze daarnaast steeds opnieuw het probleem moeten vertellen aan steeds verschillende mensen. Dat is het meest knellende probleem voor deze familie. Dit gaat over een hele specifieke situatie en ik heb de indruk dat er niet goed geluisterd is, en dat geven de ouders zelf ook aan, dat er niet goed geluisterd is, niet goed doorgevraagd is. Niet de hulp ingezet op de behoefte van de ouders. Ik heb de indruk dat het een gebrek aan kennis, en een gebrek aan kennis van wat verschillende organisaties kunnen aanbieden. In een beginstadium hebben ze ook al aangeraden om thuisbegeleiding in te zetten, dat is toen afgewezen, of in ieder geval niet op ingegaan, maar er is goedkopere hulpvorm ingezet waar ouders niet mee geholpen zijn. En zij vinden het heel vervelend en heel vermoeiend dat ze een halve dagtaak hebben aan steeds maar onderbouwen waarvoor ze de hulp nodig hebben. Steeds moeten uitleggen aan verschillende mensen.

De inzet van kennis is een achterliggende oorzaak. Als je kijkt naar de oorzaak van het problemen van de ouders, daar ga ik verder niet op in. Maar het gaat om de aanpak van de problemen. Ik denk dat het gebrek aan kennis is. Er was wel één coördinator en nog een persoon die best wel in beeld hadden wat ingezet zou kunnen worden, maar dat is niet overgenomen, niet meteen overgenomen door het CJG. Ik weet niet precies wat er aan vooraf gegaan is, dus ik kan niet zeggen of dat aan organisaties ligt of aan het CJG dat de indicatie zou stellen. Er ging ook behoorlijk wat tijd overheen voor de indicatie binnen was, sterker nog hij is nog steeds niet binnen. Er zijn al maanden overheen gegaan. En waaraan dat ligt, dat weet ik niet.

Om te voorkomen dat dingen verergeren in de maatschappij. Ik bedoel, in eerste instantie gaat het om, ik noem het maar even één kind, maar voor je het weet zijn de ouders overspannen, doordat ze niet de juiste hulp geboden krijgen en raakt een gezin ontwricht. Dus ja, sneller handelen en inzetten, dat lijkt mij wel belangrijk.

Meer maatwerk leveren is de oplossing. Wees kritisch bij de toegang tot zorg en leg meer vast om te voorkomen dat het aan de achterkant ontspoot. Ook de indicatiestelling kan beter. Als dat te gemakkelijk gedaan wordt, heeft dat aan de achterkant grote financiële gevolgen, ook

bijvoorbeeld bij vervoer. Het is problematisch als het uit de pas loopt, dan tref je iedereen via generieke maatregelen en iedere nuance ontbreekt daar dan bij.

Landelijk wordt gekeken hoe mensen langer thuis kunnen blijven wonen. Daarbij is het natuurlijk wel van belang dat het dan ook mogelijk is. Je komt dan uiteindelijk terug op indicatiestellingen. Een aantal mensen heeft daar hinder van. Het is een heel intensief vakgebied. Hoe bepaal je of nou objectief of iemand een bepaalde vorm van zorg nodig heeft.

Soms zijn hulpverleners niet in staat de juiste inschatting te maken

Het meest problematische is dat je heel lang kunt blijven zoeken naar de juiste vorm van hulp en dat de problemen zich kunnen verergeren. En ook dat je de juiste inschatting niet kunt maken van, tenminste dat zie ik veel gebeuren nog. Voor mensen die dat nodig hebben, om te kijken wat is er nu precies aan de hand, wat vraagt die nou eigenlijk echt. Dan kan het dus langer duren en kunnen de problemen oplopen en met gevolg dat het nog duurder is natuurlijk. Maar ook voor de mensen zelf dus. Niet de juiste inschatting kunnen maken heeft te maken met ervaring omdat de doelgroep zich niet altijd zo zichtbaar uit van he, er is iets aan de hand met mij. Mensen met een heel laag IQ die haal je er wel uit maar de tussengroep de LVB'ers, ik denk dat daar een groot probleem nog ligt. Die van zichzelf het gevoel hebben van nou ja, ik weet het wel. Met alle gevolgen van dien, he. Dus er komen kinderen bij die moeten opgevangen worden, ja, dat gaat gewoon maar door. Ik heb wel invloed om daarbij te helpen. Ja, daarom zeg ik het is in zijn extreme is het een probleem, maar niet bij de dagelijkse gewone zaken, dat vind ik nogal meevallen. Hier, hier, he? Andere begeleiders staan ook open hiervoor en daarmee hebben we het hier wel getroffen. Ja, absoluut. Ik denk in de brede zin van het woord de woningbouwvereniging, de eh nou, hier intern ook al, wat is nou iemand met een licht verstandelijke beperking? Hoe uit zich dat allemaal? Daar kan nog vel meer kennis gedeeld worden. Dan krijg je een veel breder draagvlak voor om deze problemen te tackelen. Maar het is beslist zo dat hier een ontwikkeling is geweest dat men open staat voor elkaar.

Ik vind dat ook een groot deel van de hulpverleners deze slag ook niet kan maken. We moeten naar een ander soort hulpverleners toe. We moeten grotere programma's opzetten met mensen UIT de doelgroep. Ze zijn niet allemaal geschikt, maar er zitten vast ook mensen tussen die wel uitermate geschikt zijn.

Het is belangrijk om aan te sluiten bij de problemen, bij de hand nemen wat heb je dan nodig. Wat is voor jou goed. Meer aandacht in voorliggende voorziening. In eerste instantie niet teveel verschillende hulpverlening inzetten, dan krijg je die eilandjes weer dat schiet voor de cliënt niet op. Zorg eerst eens dat er een ondersteuner binnen komt en kijk vandaar uit wat nodig is. Bij de hand nemen, samen uitzetten wat nodig is. Dan worden mensen niet overvraagd. Als je zo kan werken, dat er minder problemen zijn, er minder zorg nodig is, er bij mensen [red: met hersenletsel] veel minder problemen ontstaan. Zoals nu ben ik een half jaar, een jaar bezig om alle puinhopen op te ruimen voordat ik überhaupt met de cliënt aan de slag kan. Als al die problemen er niet zijn, scheelt dat een hoop stress, werk. Soms werkt het niet zo aangezien mensen er nog niet aan toe zijn om begeleiding te krijgen. Heb niet de illusie dat je alles

voorkomt maar ik denk wel als je sneller inzet je meer problemen kunt voorkomen. Kunnen mensen sneller hun leven opbouwen, voorkomen dat ze afbranden. Ik zou het fijn vinden als ik dat kan voorkomen. Nu zit je vaak met mensen met UWV, mensen zijn goed gekeurd terwijl ze het niet kunnen, omdat er totaal verkeerde informatie ligt, niet goed uitgelegd is van hoe het zit. Cliënten willen wel maar kunnen niet. Vervolgens moet je allerlei bezwaren aangaan, geen inkomen, mensen hebben sollicitatieplicht waar ze helemaal niet aan kunnen voldoen.

We doen dingen zonder het probleem goed te analyseren

Preventie wordt veel meer ingezet dan een aantal jaren geleden. Maar welke problemen er op ons afkomen? Ik vind deze vraag wel heel moeilijk. Door de uitvoering van de Jeugdwet zijn er veel kinderen in zorg nu. Daar hadden we eerder veel minder zicht op. Veel mensen worden in het begin van het kastje naar de muur gestuurd. En misschien kunnen we daar preventief veel meer op inzetten om de zwaardere en duurdere zorg te voorkomen. Wat ik in mijn eigen omgeving zo zie is dat het soms zo gaat. Het is natuurlijk altijd wel even uitzoeken wat er met een kind aan de hand is. Er wordt nu wel meer dan vroeger, eerder naar de thuissituatie en het hele gezinssysteem gekeken bij problematiek van kinderen. Maar welke problemen er op ons afkomen dat weet ik niet zo goed en vind ik een lastig te beantwoorden vraag.

Durf het als professional te benoemen

Dit valt in mijn ogen zeker onder preventie, er wordt nogmaals een beroep gedaan op de ouders dat het kind krijgt wat hij nodig heeft, en wat is daar voor nodig? Ouders zijn daar zelf verantwoordelijk voor en hebben eindverantwoordelijkheid, dat is allemaal waar. Maar ja de gemeente heeft wel de opdracht, wij zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van de inwoners. En daar moeten wij elkaar op durven aanspreken. En nu ik zo zeg van elkaar daarop durven en kunnen aanspreken. Ik denk dat in het kader van preventie daar ook nog wel winst te behalen is bij zorginstellingen die ambulante hulp verlenen. Wat ik vaak hoor; er is hulp thuis ingezet, om ouders te ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen. Maar de ambulante hulpverleners zijn te gericht op de relatie met de ouders, want als dat onder druk komt te staan dan heb ik geen samenwerking meer. Dat heeft als effect, hoor ik vaak terug van jeugdzorgwerkers, dat ze onvoldoende benoemen en onvoldoende duidelijk zijn in wat er nodig is om hun kinderen goed op te laten groeien. Dat niet durven te zeggen omdat ze teveel zitten op die samenwerkingsrelatie met ouders. En daar zouden we in het kader van preventie ook nog wel wat kunnen doen.

Je ziet het bij burger en professionals, het is geen makkelijk onderwerp om te bespreken. Voor professionals is het ook belangrijk om te weten; een aantal mensen zal heel erg blij zijn als de vraag ze eens een keertje wordt gesteld. 'Ik heb het idee dat... zou het zo kunnen zijn dat...?' Gewoon vragen! Natuurlijk hebben we een doelgroep die nooit tevreden zal zijn over wat we doen, maar er zijn mensen die blij zijn als we contact opnemen dat ze hun verhaal een keer kunnen doen. Inschatten van signalen en bepalen wanneer je gaat handelen.

Als je kijkt naar GGZ en verslaving zit er een groot stuk taboe. Dingen die houd je binnenskamers. Je gaat niet zeggen dat je een probleem hebt. Je hangt de vuile was niet zo snel buiten. Als je theoretisch kijkt, dat hebben ze onderzocht, naar hoeveel verslaving

theoretisch zou moeten voorkomen in een huisartsenpraktijk, en als je dan in de praktijk kijkt hoeveel boven tafel komt, dan is dat best klein. Dus die voorlichting ligt deels bij de gebruiker maar ook deel bij de hulpverlener. Dat de hulpverlener er naar durft te vragen en ook durft door te vragen. Dat is eng he. Dat is te persoonlijk. Je kunt beter over iets lichamelijks praten dan over verslaving of iets geestelijks. Het zit ook nog niet in het systeem van de hulpverlener. Die vraagt vaak lichamelijke klachten uit. Men denkt er niet aan dat vaak aan lichamelijk problematiek heel andere oorzaken aan ten grondslag liggen. Het zit niet in het systeem en het is ongemakkelijk om dat te bespreken. Er wordt weinig aandacht aan gegeven, dat is iets van de laatste tijd dat er aandacht voor is.

Je mist situaties en problemen in een vroeg stadium. Als je ergens vroeg bij bent, kun je met kleine interventies een heel eind komen. Als je het laat doormodderen dan heb je veel zwaarder geschut nodig om het probleem aan te kunnen pakken. En dat is met alcoholgebruik zo, middelengebruik, GGZ, jeugd-ggz; worden dingen vroeger gesignaleerd dan kun je verder komen. Kleine interventies zijn bijvoorbeeld het inzetten van cognitieve gedragstherapie, zonder dat er al allerlei grote lichamelijke problemen door het middelengebruik zijn veroorzaakt en/of iemand naar een afkickkliniek moet.

Er wordt niet karig gedaan met indicaties

In Voorst denkt de gemeente heel erg mee op gebied van indicaties. Als ik kijk naar de gemeente Voorst denken ze echt wel heel goed mee. In keukentafelgesprekken. Er wordt niet karig gedaan met indicaties, er wordt ingezien dat mensen nog steeds begeleiding nodig hebben. Dat komt omdat bij de Wmo mensen werken met veel ervaring in de zorg. Ze weten waar ze over praten. Ze komen ergens vandaan.

Bij de gemeente Voorst is het niet aan de orde maar er zijn gemeentes waar je een indicatie krijgt voor twee maand. Wat verwacht je dan van ondersteuners. In gemeente Voorst veelal een langere indicatie (1 jaar), dat is prettig. Ook dat MEE werd ingezet, mensen met kennis van NAH, wie kan goed inschatten, waarom en hoeveel uur is nodig, keukentafelgesprek. Eerst zorgen dat je bij een klant binnenkomt en dat je dan gaat kijken wie kan wat het beste wat doen, dan het werk spreiden. Hoe kunnen we het financieel behapbaar houden. Sneller inzet. Aangeven wat er aan de hand is. Waar mensen terecht kunnen. Neem mensen bij de hand bij hun zorgvraag. Stuur ze niet naar verschillende hokjes. Kijk samen naar wat kan. De huisarts kan de vraag bij de gemeente neerleggen en de gemeente zou contact op kunnen nemen met de cliënt. We begrijpen dat er wat aan de hand is zullen we eens op gesprek komen. Ik denk dat nu, de huisarts signaleert wel maar we laten het initiatief bij de cliënt maar we moeten ons realiseren dat de mensen al zo in de problemen zitten dat dat al niet meer lukt.

Er wordt te gemakkelijk extra uren erbij gedaan op basis van goed vertrouwen als de zorgaanbieder dat aangeeft. Er moet enige controle op zijn. Het gaat hierbij vooral om de GGZ-problematiek. De Raamovereenkomst zegt niet zoveel. Je hebt aanbieders die in de praktijk supergoed zijn maar op papier waardeloos, en andersom. Het is lastig om de kwaliteit te toetsen en te meten. Gaandeweg heb je eigen ervaring over wie wat kan bieden. Het gaat om mensen, niet om brood. Het gaat erom wat je bereikt.

Gemeente kan iets ruimhartiger zijn met indicaties

Ons doel is om subsidie onafhankelijk te kunnen werken. De gemeente zou iets ruimhartiger kunnen zijn bij het stellen van Wmo indicaties. Wij zijn zorg, soms op het randje van welzijn. De dorpscontactpersoon is meer gericht op welzijn. Ik vind dat er meer verbinding moet zijn tussen zorg en welzijn. Een mooi voorbeeld doet zich voor in Apeldoorn: er zijn daar vijf mensen aangesteld (betaald), die mensen thuis bezoeken. Er is ook een clubhuis geopend, waar mensen naar een spreekuur kunnen komen met een van de vijf medewerkers. In het clubhuis worden activiteiten georganiseerd en maaltijden aangeboden.

De problematiek moet je vanuit de basis oppakken

Daarnaast zie ik ook mensen met drankproblemen, met drugsproblemen, zie ik ook met regelmaat voorbij komen. Dat zijn grote problemen en die los je niet zo een, twee, drie op. Ik heb er zelf wel eens over nagedacht, hoe je daar mee om moet gaan. Ik heb niet het idee dat het goed is, om daar van bovenaf op neer te kijken. Ik heb wel het idee dat bijna een 1 op 1 hulpverlener, een goede hulpverlener opgezet moet worden om daar wat mee te doen. Als je dat van bovenaf gaat organiseren, ik denk niet dat je op de goede weg bent. Heel lastig om te doen. Maar dat kost ontzettend veel geld natuurlijk, om dat 1 op 1 voor elkaar te krijgen. Ik kan een voorbeeld geven van iemand van een alcohol probleem. Dat is een mevrouw die heeft een gezin, die woont in Twello. Die heeft een alcohol probleem, en heeft 2 kinderen, heftig versmeerd in de huissituatie. Ik praat altijd als ze naar de voedselbank komt, komt haar vader mee. En daar spreek ik met enige regelmaat mee. En hij zegt dus, en dat vind ik wel schrijnend, hij zegt dus tegen mij, iedereen verklaart mij voor gek dat ik dit doe. Met andere woorden van, de situatie is uitzichtloos en toch blijf je het doen. Iedereen verklaart mij voor gek en toch doe ik het, zegt ie. En ik blijf het volhouden. Ik zeg, je hebt groot gelijk. Doen. Je weet maar nooit als er nog iemand dat oppakt, of daar verandering in gaat komen. En dat is, je moet het, ik werk bij de voedselbank op de werkvloer ik denk dat je het vanuit de basis in die zin ook moet gaan aanpakken. En de problematiek moet je vanuit de basis aanpakken. Dat is denk ik waar het om draait. Ja.

Er wordt wel individueel gekeken, maar uitgangspunt blijft dat je weg moet met een vastgestelde termijn. Alleen de mensen in de schuldsanering hebben ondersteuning. Deze mensen moeten op korte termijn geholpen worden, al dan niet met uitsterfbeleid of een lening. Want we praten over nog 34 mensen, eerst waren het er 127. Dit zijn de moeilijkste die eigendom hebben. Andere waren huurders. Die krijg je makkelijker weg. We moeten ze ondersteunen, persoonlijke situatie bekijken, begeleiding en hulpverlening bieden.

We moeten niet in systemen denken

Een autistische jongen wordt op de zorgmanege voorbereid voor begeleid wonen, stimuleren en mogelijkheden benutten bij autisten is belangrijk. Klassiek autisme is moeilijk. Een cirkel van hulpverleners ontwikkelt een zwaar traject. Beginnen met het zetten van stappen. Bijvoorbeeld door te wandelen met een paard langs een drukke weg. Zelfvertrouwen ontwikkelen door met een groot paard (hoogte 1,50 meter) te lopen. Niet in systemen denken, maar vrijer. Ondernemers denken anders. De omvang van de zorgmanege is groot. Het is een

manege met een buitenruimte waar voldoende ruimte is. De gemeente Voorst heeft nog geen plek gegeven voor dagbehandeling. Margot heeft een cliënt geleverd voor activering. Permanente dagbesteding is mogelijk. Nu wordt een klassiek autistische jongen begeleid om een betaalde baan te zoeken, maar hij kan ook voorbereid worden op begeleid wonen, en dat kan als doel soms al genoeg gevraagd zijn. Draagstructuur bieden en drie stallen schoonmaken. Gevoel van interactie geven en zelfvertrouwen is belangrijk voor prestatie.

Creatief zijn en goed luisteren. Out of the box denken. Met name hoe het naar de klant toe vorm gegeven wordt dat is erg belangrijk. Als je goed naar de cliënt luistert, kun je als hulpverlener eigenlijk de plank nooit misslaan. Je kunt als hulpverlener met allerlei oplossingen aankomen maar als de klant dat niet ziet zitten of daar op een andere manier vorm aan wil geven dan moet je wel in gesprek blijven met de klant. Zolang je de verantwoordelijkheid bij de klant zelf laat liggen en daarin meegaat dan gaat het in 99% van de gevallen wel goed, dat de klant daarin soms hele vreemde beslissingen kan nemen dan is het soms de moeite waard om het daar met die klant over te hebben, van is het wel handig als je dit op deze manier gedaan wilt krijgen, dan moet je het erover hebben wat de eventuele consequenties zijn en daar over in gesprek blijven met die klant.

We moeten buiten de kaders gaan denken, alles is te veel afgebakend. Een preventieve aanpak dat er veel eerder actie kan worden ingezet. Er zijn in de regio plus minus 120 jongeren die op straat leven. Door daarop te anticiperen, signalen op te pakken, kan dit getal zeker dalen.

Ik vraag me ook af hoe het zit met mensen die het niet voor elkaar krijgen om aan het werk te komen maar met schnabbelen het hoofd boven water kunnen houden. Hoe kunnen die ondersteuning krijgen? Denk daarbij aan jongeren met autisme of aan een gehandicapte met een geamputeerd been. In dat kader werken de klantmanagers werk en inkomen puur vanuit hun kaartenbak. Ik mis ondersteuning van voornoemde groep die tussen wal en schip valt. Je krijgt niet altijd de kans te ondersteunen, waardoor problematiek onnodig groot wordt of escaleert. Alle maatschappelijke organisaties, verenigingen en burgerinitiatieven zijn ook belangrijk. Front office en backoffice Wmo uit te strakke keurslijf halen. Gebruik maken van voorliggende veld is niet vanzelfsprekend en knelt vaak met regels.

Hoofdstuk 27: Eilandjes en korte lijntjes: de samenwerking verbeteren

27.1 Er is volop samenwerking in de gemeente

Korte lijntjes in de gemeente Voorst

Ik denk, en dat is wel een compliment naar de gemeente Voorst, ik denk dat de gemeente Voorst eigenlijk echt al op de goede weg is. Ik denk qua samenwerking met andere disciplines etc. dat we daar echt al wel een goede weg in hebben geslagen. Eigenlijk zou ik daar vooral de ontwikkeling nog meer in willen zien. Nog meer samenwerking, nog meer kortere lijntjes. Mijn ervaring zelf is dat de lijntjes eigenlijk al wel kort zijn.

Wat ik nu merk aan ontwikkeling, ik denk dat we nog steeds met elkaar aan het ontwikkelen zijn om de lijnen zo kort en goed mogelijk te maken. Wij zitten met onze school in Teuge, dat grenst aan Apeldoorn en Voorst. Wat wij echt merken is dat de lijntjes voor ons, als het gaat om kinderen in Apeldoorn, veel lastiger zijn dan de lijntjes in Voorst. Wat dat betreft is mijn ervaring dan met de gemeente Voorst, dat ik weet waar ik terecht kan. De lijntjes zijn kort. Je kunt ook sneller contact hebben over een gezin. Een kleine gemeente, overzichtelijk, Eén CJG, dat is mijn grootste ervaringspunt. Dus denk ik dat wij in dat stukje nog veel beter van elkaar op de hoogte zijn. Wat kun je allemaal vragen. Dat is voor ons nog echt een zoektocht. Wat kan het CJG ons bieden, en daarin hebben we heel mooi als intern begeleiders van de gemeente Voorst, een netwerk, en daar sluit ook iemand van het CJG aan. Kunnen we ook zeggen, van geef eens een presentatie, vertel eens hoever we zijn. Dus, ik denk dat we dat verder uit moeten bouwen.

Dat is een lastige vraag, want ik kom niet uit Twello, dus ik volg niet het lokaal beleid. Ik kan alleen praten van wat ik zie vanuit de zorg. Ik heb als intern begeleider te maken met zorg en daar zie ik mooie ontwikkelingen ten aanzien van samenwerking. Ik vind dat we een zeer prettige samenwerking hebben met de beleidsmedewerkster Talytha Schotman. Dus ik zie haar vaak; het gaat heel soepeltjes. Vragen gaan naar haar en worden correct en snel afgehandeld en vanuit het OT (ondersteuningsteam) hebben we ook contact met Nikki en ik vind dat zij heel goed haar taken als maatschappelijk werker oppakt.

Er zijn goede contacten met de peuterspeelzaal. Doorgaan met ondersteuningsteams (schoolmaatschappelijk werk, ib, etc. met ouders), dit werkt goed. Ik ben er blij mee. Het dyslexietraject loopt ook goed in Voorst. Dit is in Brummen anders geregeld; is wat extra zoekwerk. Het afstemmen tussen gemeenten is een aandachtspunt. Mooi dat er een IB netwerk is (IJssel-Berkel). Je kent elkaar, expertise, ervaringen, etc.

Goede samenwerking tussen organisaties

De korte lijnen en goed samenwerken in de dementiezorg zijn erg helpend. Ik kan vaker een specialist ouderengeneeskunde inzetten in de praktijk zodat mensen niet hoeven te reizen, dat zou kunnen schelen. De huisarts kan verder het eigen 'bestand' gebruiken om mensen in

beeld te houden (wie hebben we al een jaar niet gezien). Casefinding is belangrijk in de preventie. Zodoende hebben we alle mensen in Klarenbeek, voor zover ze van daar 'dokteren', in beeld. Daarbij kan makkelijk gebruik worden gemaakt van de verpleegkundige (Horstink) van de psychiatrie. Daarmee kunnen snel interventies worden afgesproken, ook met de wijkagent. Elkaar kennen in het dorp, op de hoogte zijn van wat er speelt is handig.

Dat er meer initiatieven vanuit de burgers komen. Vooral vanuit verenigingen, met name sportverenigingen. Dat er daar initiatieven vandaan komen die er nu misschien niet zijn. Initiatieven op het gebied van samenwerking en verbindingen leggen. Ik denk dat dat wel belangrijke ontwikkelingen zijn. Nou, als je het hebt over een potje subsidie die nu beschikbaar is, dan kan bijvoorbeeld een zwembad daar nu aanspraak op doen. Maar straks kunnen ze daar pas aanspraak op doen als ze een samenwerking hebben met meerdere partijen in het maatschappelijk veld. We hebben bijvoorbeeld een buurtsportcoach bij Mens en Welzijn en die heeft als doelgroep ouderen, maar als je zegt, hij gaat nu een activiteit organiseren die hij doet met een commerciële sportaanbieder in een kern met een belangenvereniging, dan is er daar al een samenwerking tussen drie partijen. En dat zou een reden zijn om aanspraak te maken op een subsidiepotje in het kader van preventie. En dat is een initiatief dat zich nu al ontwikkeld heeft omdat hij daarmee bezig is. Dus dat vind ik heel positief. Dat is een goed voorbeeld van iets, waarvan ik denk dat er ook andere partijen zijn die iets kunnen hebben. Dus meer mekaar opzoeken, meer partijen, initiatieven ontplooiën. Ik denk dat dat wel hartstikke goed is. En ik denk dat dat wel gebeurt als je kijkt naar mijn rol met buurtsportcoaches en dorpscontactpersonen die al heel veel met mekaar samenwerken en mekaar opzoeken. We hebben een keer in de maand netwerk bijeenkomst waar ze allemaal bij zijn. En daar worden ze enthousiast gemaakt door mekaars ideeën en daarin zoeken ze mekaar ook op. Zoals activiteit zwemmen met Dimence, dat is een activiteit van de buurtsportcoaches van Mens en Welzijn in samenwerking met de buurtsportcoach van zwembad de Schaack dat is denk ik harstikke mooi. Als dat straks zich nog meer ontplooit. Ik denk dat we wel goed bezig zijn hier in de gemeente. Maar vanuit de gemeente zie ik nog geen knelpunten die ik graag zou willen noemen. Nu kijk ik alleen naar mijn vakgebied natuurlijk. Het gaat al heel goed, maar de samenwerking kan altijd worden verbeterd. Dus nu zijn het alleen de buurtsportcoaches maar straks moet je het met veel meer partijen doen. Met straks bedoel ik een opdracht van de preventienota om in aanmerking te komen voor geld voor subsidie.

Als er goed wordt gestroomlijnd vanuit het revalidatiecentrum dan wordt er vooraf gebeld naar de Wmo van; er komt weer iemand naar huis en het zou fijn zijn als er dan iemand klaar kan staan en dat er al een kennismaking en overdracht in de revalidatie heeft plaatsgevonden. Dat is het allermooist, of dat gebeurt, is afhankelijk van de maatschappelijk werker in het revalidatiecentrum. Soms hebben mensen het zelf niet nodig, want in zo'n veilige setting dan gaat het wel en dan komen mensen thuis, en dan blijkt het na een paar maanden niet goed te gaan. Stel dat de thuiszorg betrokken is of iemand anders vanuit de Wmo en die belt dan naar ons. Als er geen thuiszorg betrokken is, dan gaan mensen zelf googelen, vragen en komen

dan een keer bij ons uit. Of ze worden door de huisarts... maar die zijn ook niet altijd op de hoogte van alle mogelijkheden.

Ik ben drie jaar geleden al wel begonnen met mens en welzijn, stichting Trimenzo en met Zozijn en met de directie om tafel gaan zitten in hoe wij de kosten kunnen drukken en meer te kunnen gaan samenwerken. En proberen door samenwerking een project op te zetten. En er zijn er wel wat van de grond gekomen, zoals het Swim2play zodat het schoolzwemmen weer een beetje terugkomt. Kijk kinderen leren zwemmen met A en B maar je moet het onderhouden.

Gemeente doet veel aan verbinden

Als ik puur kijk naar de gemeente Voorst, zie ik dat er wel veel wordt gedaan aan samenwerking en verbinden.

Dicht bij elkaar en dicht bij de burgers

De samenwerking met andere organisaties is juist erg vooruit gegaan. Dat is wel grote winst. Dichter bij de burger.

Ik wil benadrukken dat is natuurlijk heel mooi, is dat organisaties zoals de onze en de mensen daarin, dat die dicht bij de gemeenten zitten, dicht bij de sociale wijkteams, gewoon bij de burgers. Dat is wel een heel groot goed van de decentralisaties. Dat je dichterbij elkaar zit, dat je dichterbij bent bij de mensen waar het om gaat en dat je daarin de gezamenlijke verantwoordelijkheid pakt. En uit die relatie met elkaar kun je veel goede dingen doen. Die relatie is heel belangrijk en dat je van elkaar weet wat je aan elkaar hebt en wat je voor elkaar kunt doen. Jullie als gemeente hebben natuurlijk het doel van een gezonde samenleving en omgeving en welke bijdrage kunnen wij daar dan aan leveren en dat kan op heel veel verschillende niveaus zijn.

We hebben heel goede netwerken en die moeten we beter gebruiken. We hebben een heel bijzondere opzet in Nederland. Daar zijn mensen heel druk mee, korte afstanden, verenigingsleven die we heel goed kunnen gebruiken.

Samenwerking nog beter ontwikkelen

Van de gemeente en andere organisaties heb ik de wil tot samenwerking nodig. Ik wil in het vervolg heel graag persoonlijk een steentje bijdragen waar nodig. Het is daarnaast ook doodzonde dat dit gebouw [red: een sportkantine] de hele dag leeg staat.

Het is natuurlijk een open deur maar samenwerking is cruciaal. En de openheid naar elkaar elkaars expertise te zien en het luisteren daarnaar te verwijzen. Enne, dat vind ik gewoon heel belangrijk en dat is er ook zeker maar dat kan nog beter ontwikkeld worden misschien staat nu op 6 maar dat kan nog naar 8 op een schaal van 1 tot 10.

Er mislukken dingen. Als je samen zou werken heb je een wat grotere kans dat het goed gaat. Vooral in veranderingsprocessen. Dan kun je niet zeggen dit was goed, dat moeten we volgende keer weer precies zo doen. Succes is dat het een tijdje lang goed gaat, met plezier ongeveer voor iedereen. En dat kan ook economisch zijn, dat iedereen er wat aan verdient.

Partnerschap helpt daarbij. Je doet het al jaren op dezelfde manier en dan komt iemand jou vertellen dat het anders is. Dat werkt niet.

Ik denk het heel belangrijk is, sociaal domein hot thema, met elkaar de samenwerking zoeken. Integraal werken. Verbinding leggen vanuit diverse sectoren. Jong en oud in beweging. Als je dat goed doet, houd je een vitale omgeving. Je moet als gemeente de organisaties daarbij ondersteunen. De subsidies vanuit de gemeenten helpen daarbij. Dat mensen actief zijn, elkaar ontmoeten. Je zou dit moeten bereiken om dat je dan mensen in beweging krijgt, ze ontmoeten elkaar en doen sociale contacten op.

Er zou veel meer moeten worden samengewerkt. De verschillende instellingen maar ook binnen de instellingen. Managers die ook praktisch werken zodat zij weten wat er speelt. Maar ook instellingen onderling moeten met elkaar om de tafel om beter af te stemmen wat het beste is voor een cliënt.

Samenwerking met onze huisarts, met de wijkverpleging, een aanspreekpunt. In Voorst. Dat alles bij elkaar komt. Waar we de dagopvang kunnen hebben. Dat denk ik dat belangrijk is. Dan kun je een hele hoop voorkomen. Anders zie ik het niet.

27.2 Er zijn eilandjes en een gebrek aan samenwerking

Iedereen op zijn eigen eilandje

Je zou eerst de vraag moeten stellen en dan het product er bij ontwikkelen. Doe het niet vanuit je eigen eiland als organisatie met: ik bied het product. Doe het samen, waar zit je met dezelfde doelgroep en wellicht dezelfde competenties bij de doelgroep. Of waar kan de ander het wellicht beter dan jij, maak gebruik van elkaar. Ik hoop dat de gemeente Voorst, als ze zo gaan werken, dat ze geen grote rondetafel sessies gaan organiseren. Je leert elkaar wel kennen, maar het blijft afstandelijk.

Oorzaken van te weinig samenwerking is dat ik denk dat er nu nog teveel eilandvorming is. Op het ene eilandje doen we het zo en op het andere eilandje doen we het zo. Ik denk dat er nog veel meer verbinding kan zijn. Dat is ook niet 0 of 10 he, dat is ook allemaal in ontwikkeling. Maar ik denk dat dat ja ook een oplossing is, maar ook een oorzaak is dat er toch teveel op die eilandjes wordt gewerkt met beperkte kennis. Het geldt over en weer, he. Ik denk dat mensen bij de organisatie waar ik bij werk weinig kennis hadden van de Wmo bijvoorbeeld, van participatie. Dus daar mag nog veel meer verbinding plaatsvinden. Dan ga je kennis delen dan ga je het dus beter doen. De gemeente is zo'n eilandje. Ik denk dat het van oudsher gescheiden zaken zijn. En de andere eilandjes zijn de andere zorginstellingen die nog meer zouden kunnen samenwerken, maar waar ook al veel in gebeurt. Echt, ik zit hier nu anderhalf jaar en als je dat vergelijkt met anderhalf jaar geleden dan is heel veel moois gebeurd. Maar er kan nog meer. Ik denk dat wel een oorzaak is van... dat... deze doelgroep waar ik natuurlijk voor ben te weinig gezien zijn. Want als je op je eilandje blijft dan haal je niet zozeer je kennis zozeer ergens vandaan omdat de zaken te veranderen. Ik denk dat er ook wel, ja, hoe zal ik het zeggen, een zekere mate is van wat ik doe is goed gedaan of zo.

Waar de crux zit, is vooral de afstemming en zaken die je met z'n vieren kan bedenken, en een plan van aanpak bedenken/opstellen, maar je hebt ook te maken bijvoorbeeld met wachtlijsten, met derden, met de structuren zelf, de organisaties. CJG heeft ook te maken met andere mensen die de hulp uitzetten of gaan bieden en die kunnen wachtlijsten hebben. Dus wij kunnen wel een mooi plan bedenken, maar het is de vraag of je het kunt afstemmen.

Er gaat veel langs elkaar heen

Er gaat ook veel langs elkaar heen. Sportsubsidies hartstikke leuk, swim2play prima, maar je wilt niet weten hoeveel mailtjes ik binnen krijg van allerlei maatschappelijke initiatieven met allemaal goede bedoelingen maar het gaat allemaal naast elkaar. Ik denk dat ik er wel 10 krijg. Zouden die van elkaar weten dat ze bestaan? En wie houdt het overzicht? En signaleert die wat, en die wat anders en wie doet er dan wat mee? Ik vind dat er heel veel langs elkaar heen gebeurt. Dingen duren te lang, kinderen krijgen uiteindelijk niet wat nodig is. Veel initiatieven schieten hun doel voorbij.

Probleem lijkt nog steeds gebrekkige samenwerking van instellingen in de zorg en ook binnen Wmo is er sprake van een zoektocht.

Heel veel initiatieven, veel deskundigheid in gemeente Voorst, maar er gaat heel veel langs elkaar heen en naast elkaar. Er zal er één regie moeten nemen, dat is de gemeente natuurlijk. Maar de schoolbesturen ook, die hebben daar ook een rol. Maar wie zitten er om tafel, de beslissers, degene die in de praktijk staan? Want in alle lagen gaat het mis. Ook tussen de lagen, daar gaat nog wel wat mis in de communicatie. Dat is bijna niet te voorkomen. Dat is gewoon log.

Vroeger waren de lijntjes korter en werd een probleem gelijk aangepakt. Nu zijn er vele hulpverleningsinstanties die met elkaar niet altijd goed communiceren. Afstemming ontbreekt. We zijn al jaren bezig om deze afstemming te verbeteren. Enerzijds wordt hierin geïnvesteerd terwijl er op bijvoorbeeld wijkagenten, die de mensen vaak kennen, wordt gekort. Politie wordt weg bezuinigd.

Er is onvoldoende casusregie en afstemming in de hulpverlening

Het meest knellende en problematische is dat er wel hulp is, maar deze werken niet samen. Er zou één regisseur moeten zijn, maar dat is nu niet het geval. Soms werken ze elkaar zelfs tegen, bijten ze elkaar, bijvoorbeeld werk versus dagbesteding. Dit geldt voor beide groepen [red: 30-plussers met problematiek + kwetsbare 18-25 jarigen]. Alle partijen, gemeente en aanbieders zijn nog zoekende wie welke rol heeft. Er gaat een heleboel nog mis. Vanuit de gemeente zijn er verwachtingen, maar zijn de doelen niet helder. De begeleidende instantie neemt te weinig verantwoordelijkheid bij het stellen van doelen. Er is vaak een eenzijdige benadering vanuit de instantie zonder dat ze verder kijken dan hun eigen straatje. Het zou mooi zijn als instanties verder kijken en zich verantwoordelijk voelen.

En situaties waar het gaat om complexe problematiek en kinderen die dan in dat gezin zijn en naar school gaan. Dat je dan met 14 mensen om de tafel zit, wat erg veel is. Die allemaal betrokken zijn bij het gezin en het lukt niet om door te pakken. Hoe lang laat je iets lopen in

het vrijwillige circuit voordat je echt doorpakt. En ouders pikken er vaak uit wat ze willen horen. Maar je hebt echt het gevoel we zitten hier met zijn 14en, wie heeft hier nu de regie? En komen we wel echt verder? En wat als je dan nu steeds constateert dat je niet verder komt, wat dan? En een oorzaak hiervan is dat iedereen wel probeert door te pakken maar op zijn eigen terrein. En het hele gezinssysteem en al die andere systemen hebben allemaal invloed. En wie pakt nu de regie voor het aansluiten van alle systemen. Ouders gaan vaak shoppen en pakken er uit wat het beste bij hen aansluit. En anders gaan ze naar de volgende en zo zijn er zoveel mensen bij betrokken. Dus ik snap ook zeker wel dat het CJG hier grip op wil krijgen en wil weten, wie is er allemaal aanwezig. Geen gemeenschappelijk plan en we willen wel 1 gezin, 1 plan en vanuit het onderwijs zijn we daar wel heel sterk mee bezig, we betrekken overal ouders bij. Maar in de praktijk is dat echt nog wel heel lastig om echt samen met het gezin een plan te maken waar iedereen achter kan staan. Het knellende hieraan is dat je soms het gevoel hebt dat je aanmoddert en dat je niet het gevoel hebt dat je tot de kern doordringt. En het is vaak niet zo dat er geen passende onderwijs plek is maar vaak is het veel complexer door alle factoren die er een rol in spelen.

Als je het hebt over ontwikkeling van kinderen, dan kom je bij het CJG uit. Dat is zo...zo brengen ze zichzelf naar buiten...als de spin in het web. En wij zijn een partij die daar...maar zo zijn er ook nog meerdere.

Ik denk dat in de ketenzorg nog veel te halen valt in de zin van samenwerking, afstemming, niet langs elkaar heen werken, dat er een soort zorgloket is waar alles samen komt. Misschien moeten we terug naar een wijkverpleegkundige die alle gezinnen met problemen kent, misschien wat oubollig. Problemen staan nooit op zich, brengen altijd andere problemen met zich mee.

Als de zorg meer wordt dan wij hier kunnen behappen, en dan is logopedie maar een klein lijntje, maar er zijn ook kinderen die veel meer zorg nodig hebben, of op verschillende gebieden iets nodig hebben en meer nodig hebben dan wij ze hier kunnen bieden, misschien wel op een andere plek, dan mis ik wel van wie is de spin in het web. Wie is voor dit kind de centrale persoon, wie weet wat speelt er voor dit kind, wat heeft dit kind nodig. Als je in het onderwijs bent heb je natuurlijk een intern begeleider, maar buiten school zijn er ook veel dingen. Welke rol heeft welke persoon en hoe zorg je ervoor dat je transparant blijft naar wat er speelt bij dit kind. Natuurlijk hoeven wij niet alles te weten over een kind, als er in een gezin hele nare dingen spelen zoals schulden...dat zijn geen dingen waar wij direct van op de hoogte moeten zijn. Maar alles wat rondom zo'n kind wel van belang is, ook al zouden we daar iets van weten zonder alle details, dan is dat wel ten behoeve van zo'n kind. En dat mis ik nog wel eens, wij doen dat, dan verwijzen we door naar een ander, dan gebeurt daar wat. Heb je geluk, dan krijg je een stukje terug van bij ons gaat het zus of zo en bij een ander, die gaat daar niet aan beginnen, dat kost allemaal geld. Dat helpt het proces ook niet echt.

Wat al wel gebeurt, maar dat er veel meer samenwerking moet komen tussen de verschillende ketenpartners, waarbij je cliënt centraal komt te staan. Ik vind het vrij weinig. Als het echt een multiprobleemgezin is, dan zit er wel van alles om heen. Dan blijft er wel de uitdaging van een

goede samenwerking. Maar je hebt ook mensen die tussen wal en schip vallen. Daar moeten we als organisaties elkaar sneller vinden. Veel mensen weten dingen niet van elkaar. Je zit altijd met die privacy wetgeving te hannesen. En het heeft er ook mee te maken, wie de case manager, de probleemhouder is. Bij de mensen die tussen wal en schip belanden, ontbreekt een probleemhouder, wie houdt nu de centrale lijnen in de gaten, wie zet die uit? De oorzaak is dat mensen elkaar niet weten te vinden om welke reden dan ook. Er is wel samenwerking met algemeen maatschappelijk werk. Maar er is een algemene tendens. Het is er wel, maar het kan zeker beter. Iedereen doet met alle goede intenties dingen, alleen weet de ene niet wat de andere doet. De vraag is of dat de patiënt/cliënt uiteindelijk ten goede komt. De cliënt bepaalt natuurlijk, als die geen toestemming geeft om informatie uit te wisselen, dan houdt het natuurlijk wel in een keer op. Iedere hulpverlener zou dit als ideaal zien, alleen je hebt niet altijd even veel invloed op wat de cliënt wil. Het zou mooi zijn als je periodiek overleg hebt met elkaar. Dat hebben we ook al wel met maatschappelijk werk. Je wilt natuurlijk ook niet dat het een bureaucratisch geheel worden. Je zit met allerlei mensen. Dat maakt het lastig. Ik heb er geen pasklaar antwoord op.

Ik kijk even vanuit de leerplicht. Als ik kijk vanuit mijn werk naar maatschappelijke problemen dan heeft dat veel met jongeren te maken. Jongeren waarvan we zeggen nou dat is een probleem, ik noem maar hangjongeren. Soms moet je echt denken: wie moet je er nog meer bij betrekken eigenlijk, omdat het zo groot is, die hangjongeren. Er zit ook een leerplicht bij en dan ga je zoeken naar netwerken om toch met zijn allen het probleem proberen op te lossen. Dat is niet echt iets wat lukt eigenlijk. Er is niet één punt waar je terecht kunt, maar het zijn meerdere plekken, maar deze zijn moeilijk te achterhalen. Nou ontwikkelingen, als ik echt kijk vanuit de leerplicht dan is dat samenwerken met de politie. Onder andere bij hangjongeren gebeurt er heel veel. De link, je moet elkaar zoeken en vinden. Dat moet nog gebeuren. Er is altijd al gezegd dat gaan we doen, maar het is er nog niet, elkaar zoeken, dat maatschappelijk alles centraal wordt geregeld.

Hoe zorgen we ervoor dat ik altijd het juiste aanspreekpunt heb binnen de gemeente, maar ook binnen organisaties en ook zodra ik er zorg in zet. We hebben het over de casus en procesregiefunctie. Ik vind het zelf een uitdaging om het voor de cliënten overzichtelijk te maken, en dat vind ik nogal zoeken. Eigenlijk een beetje een algemeen antwoord, dat zie ik niet alleen bij Voorst, dat zie ik bij de meeste gemeentes. En dat vind ik wel inherent aan het systeem en het stelsel zoals we dat in NL hebben georganiseerd.

Een overzicht ontbreekt van alle kundige mensen in de gemeente

Er is wel een dingetje waar ik nog wel even aandacht voor wil vragen. Jaren geleden heb ik weleens contact gehad met Annemarie Vlieg. Zij heeft een praktijk aan huis, met een speciaal soort therapie, ik kom even niet op de naam. Zij komt uit het onderwijs en nam ooit contact met mij op met de vraag om eens te praten. Annemarie en ik kwamen toen tot de ontdekking dat er eigenlijk zoveel mensen in de gemeente Voorst zijn die hulp aanbieden, ieder op z'n eigen gebied, maar ook ieder op z'n eigen eilandje. Daar bestaat geen netwerk in, omdat het natuurlijk allemaal zzp'ers zijn. We zijn samen eens naar het CJG gegaan om te kijken of we daar iets mee kunnen. Of we niet eens zouden kunnen kijken, al was het maar dat het op de

website van het CJG staat of dat we misschien een keer informatiemiddag konden houden. Het was nog een beetje in de brainstormfase. Bij het CJG waren ze toen heel daarin terughoudend. Ze gaven aan dat ze alleen werkten met mensen die gecertificeerd zijn en iedereen kan tegenwoordig een bordje op muur spijkeren. We kregen toen de boodschap mee dat als we daar verder in zouden zijn, of iets wilden organiseren dit prima is, laat het weten. Dat is toen wel een beetje dood gebloed. En dan merk je wel dat iedereen op z'n eilandje zit en dat men van elkaar ook niet weet wie/wat er naast de gewone aanbieders van zorg nog meer is. Het zou misschien best weleens interessant zijn om te kijken om daar een overzicht van te hebben. Hoe dat moet, ik heb geen idee, ik ben daar toen ook niet meer verder meegegaan. Maar ik zou me kunnen voorstellen dat het voor ouders soms wel een doolhof is om te vinden wat je moet vinden. Ik denk dat daar op zich wel een taak ligt voor het CJG. Want er is op zich heel veel, daar ben ik van overtuigd, er zijn heel veel kundige mensen die nu alleen maar via via of via een advertentie in zicht zijn. Voor ons valt dat nog wel mee, de meeste scholen kennen ons wel. We zijn er al een aantal jaren en we zijn de enige. Op zich zitten we niet te wachten op meer leerlingen. We vinden het mooi dat het zo klein kan en willen dat graag zo houden. Maar kan me voorstellen dat dat voor anderen wel interessant kan zijn. Er zullen ongetwijfeld contacten zijn. Ik heb wel contact met het Veluws College, maar dat is altijd vrij leerlinggebonden. AOC heeft zelf huiswerkbegeleiding, dus valt daar al een beetje buiten. Ik denk wel dat er een taak ligt om dat op te pakken als blijkt dat dit signaal vanuit meerdere kanten komt. Het CJG is misschien niet zo'n gekke optie? De gemeente heeft toch ook een loketfunctie.

Voor samenwerking is vertrouwen nodig

Je moet op zoek gaan naar elkaar want je merkt dat je het niet zelfstandig kunt. Met mensen meedenken en samen naar een oplossing zoeken. Dat gebeurt in de gemeente Voorst, de gemeente is hierin één van de hardlopers. Ik constateer dat mensen vastlopen, in een doolhof terecht komen, men komt er niet meer uit, weten niet waar ze naar toe moeten. Dat gebeurt op scholen en in werk. Niet alleen cliënten en ouders hebben dit probleem maar ook professionals lopen vast. Een professional van een school die een zorgfunctie heeft, denkt binnen zijn eigen school terwijl de problemen van de cliënten vaak ook buiten de school liggen. Als zij door de school worden afgewezen en geen advies krijgen, lopen ze vast. De piek ligt in november/december als besloten wordt om te stoppen. Daarna komen ze bij mij. Dat baart mij zorgen. Eigenlijk begint het al bij 16+, je kunt het dan preventief oppakken. Link tussen scholen en gemeente is belangrijk. Maak gebruik van elkaars kwaliteiten. Dat is soms lastig omdat je in elkaars domein komt. Daar laten we steken vallen. Het meest knellende is het niet samen willen werken en het in het eigen domein blijven zitten. Wel delen van informatie maar niet samenwerken. Het is vaak geen vaktechnisch probleem maar het kunnen beschikken over de middelen om de contacten aan te gaan. Doordat zaken lang duren zie je dat jongeren terugvallen en dat kun je voorkomen. Goede coördinatie is belangrijk evenals de juiste partijen bij elkaar krijgen. Als dat goed opgepakt wordt, ben je goed bezig om zorg te voorkomen. Bij begeleid wonen moet een coördinerend persoon boven staan. Nu is er te veel op zorg ingezet. Daarin moet wat veranderen en mensen meer naar werk begeleiden. Er zijn niet genoeg

middelen om elkaar op te zoeken. Er moet betaalde tijd zijn om die verbanden tot stand te brengen. De werkdruk is vaak hoog en wordt niet gecompenseerd. Je bent met een cliënt in gesprek en tegelijkertijd moet je het verslag uitwerken. Er is geen tijd beschikbaar om dat aansluitend te doen want dan wacht al weer een volgende cliënt. Sociale patronen kunnen mede van invloed zijn. Je moet blindelings op elkaar kunnen vertrouwen. De wil is er wel maar de praktijk is vaak anders. Voorbeeld: Ik ga pas naar een gemeente als ik het dossier compleet heb. Dan komt het voor dat een gemeente gaat bekijken of het allemaal goed is in plaats van erop te vertrouwen dat het goed in kaart is gebracht. Eigenlijk is het een keten van vertrouwen hebben in elkaar. Vertrouwen is bouwen. Als dat er niet is, kun je beter stoppen met elkaar. Het vertrouwen is er lang niet altijd.

Doordat de echte Voorstenaars hier niet durven te komen. Door die drempel loopt de samenwerking niet helemaal lekker met de gemeente. Dit gaat beter sinds ik contact heb met Ingrid de Croon. Met de andere inwoners is de samenwerking nog steeds erg slecht. Mijn contactpersoon bij de gemeente Ingrid de Croon ervaar ik als erg positief en oprecht. Wel hebben wij een goeie samenwerking met bakkerij Bril hier uit Voorst hier zijn wij natuurlijk ook heel blij mee.

De samenwerking blijft hangen

Er zijn wel maatschappelijke problemen. Er zijn ook wel mensen die willen meedenken. Die iets zouden willen betekenen, maar heel concreet wordt het niet. En dan blijft het ook hangen. Volgens mij is dat al een tijd zo. Ik heb ook getracht met de Benring contact te leggen. Ik ben daar toen heen gegaan met een collega. We wilden voor de pannenkoeken-dag oudere mensen hier hebben. Maar degene die over de keuken gaat was helemaal niet meedenkend. Die wilde weten hoeveel pannenkoeken de kinderen binnen zoveel tijd konden klaar maken, want dan hoefde hij niet de keuken open te doen. Was heel vervelend. En dus zijn we afgeserveerd. Met Kerst hebben we geprobeerd de ouderen uit te tent te lokken. We lieten de kinderen zingen onder de kerstboom. Niemand kwam kijken. En dan zeggen de ouders, jullie hebben niet actief de Benring erbij betrokken. Ja, hebben we wel. Maar dan gaat het misschien over teveel schijven. Ik weet het niet. Ik vind ook wel dat ik veel initiatieven doe, maar dat wordt ergens in de kiem gesmoord.

Ja, en het samenwerken gebeurt nu ook wel. Het dementiezwemmen is opgestart. De buurtsportcoach is nu bezig om in de wijken en Trimenzo en de coördinator om projecten op te zetten. En te verbeteren. Maar ik vind dat zelf te traag gaan. Ik wil er meer schwing in. Ik had ook gehoopt dat uit de preventienota daar meer dingen uit waren gekomen. En met elkaar kort te sluiten.

27.3 We moeten de samenwerking verbeteren

Gemeenten moeten beter samenwerken met elkaar en met zorgpartijen

Gemeentes zouden meer moeten samenwerken met elkaar. Er moet meer structuur en één lijn in komen tussen diverse gemeentes. Zoek per gemeente je zorgleveraars en aanbieders op, zodat je weet waar je mee te maken hebt. Ga gewoon eens kijken, ga ze letterlijk opzoeken.

Dat de gemeente letterlijk een beeld krijgt bij de zorgleverancier. Ga het meer structureren, één contactpersoon voor één organisatie. Dat er voor de kinderen hier maar één of twee contactpersonen zijn.

Wat ik nu heb is een gezin dat gaat verhuizen van de ene gemeente naar de andere. Wat ik lastig vind is dat de gemeentes niet samen werken. Dat vind ik heel vervelend. Dat je niet samen met iemand van de ene gemeente naar de andere gemeente kan gaan en uitleggen; dit is dit gezin en die heeft deze hulp nodig. Deze indicaties zijn er afgegeven om die en die reden. Natuurlijk kan ik dat zelf wel zeggen maar als de gemeente dat doet is dat beter. Dat iedereen dan voor zijn eigen hachje gaat eigenlijk. Dit klinkt heel bot en zo bot is het niet, maar dat mis ik en het zou fijn zijn als dat wat soepeler verliep. Dat heb ik gemerkt vanaf een andere gemeente naar de gemeente Voorst en andersom. Ze gaan opnieuw het proces in, het hele verhaal moet opnieuw verteld worden. En soms zijn het grote verhalen, is het heel veel en speelt het al jaren in de gemeente. En dat er dan een lichtere indicatie wordt afgegeven. En de cliënt moet opnieuw zijn verhaal vertellen van voor af aan. Dat zijn vervelende en emotionele dingen die gebeurd zijn en dan denk ik van; de gemeente geeft die indicatie niet voor niets af. Terwijl je ook de indicatie over kan nemen en over een maand of drie kan evalueren bij iemand thuis. De ene gemeente heeft dit potje, de andere gemeente heeft dat potje. En als je dan van gemeente wisselt, weten ze niet uit welk potje het moet denk ik. Of ze zeggen van; ja, ik kan mijn tijd beter besteden aan iemand van mijn eigen gemeente.

Samenwerking willen aangaan. In samenwerking met andere gemeentes moet je er naar streven om niet op een hele andere manier te werken maar proberen om er met elkaar een geheel van maken zodat er niet teveel ruis voor de aanbieders ontstaat. Je moet je als gemeente constant blijven ontwikkelen.

Samenwerking medische wereld en gemeente ontwikkelen

Ambitie moet zijn om de samenwerking tussen gemeentelijke voorzieningen en de medische voorzieningen verder vorm te geven. De wijkverpleegkundige van het MNV is heel mooi, maar het kan nog beter. Zo vraag ik me af waar de verantwoordelijkheden liggen rondom ouderen. Wie is de probleem-eigenaar? Dat is niet per se de huisarts. Die kan de diagnostiek regelen, maar niet altijd de zorg. Er zijn veel professionals rondom ouderen die ook verantwoordelijkheden hebben. De huisarts hoeft niet overal de verantwoordelijk voor te hebben. We hebben het hier over de situatie als de patiënt het niet meer zelf kan regelen. En dus afhankelijk is van de professionals. Denk hierbij niet aan uitbreiding van regels! Zorg voor betere afstemming. Denk bijvoorbeeld aan OZOverbindzorg.

Wat er in ieder geval moet gebeuren is dat er een goede verbinding komt tussen de medische wereld en het sociale domein. Dat is wel een belangrijke. Eigenlijk moeten ze [red: mensen met hersenletsel] vanuit de ziekenhuizen en vanuit de revalidatie worden doorverwezen of erop gewezen worden wat de gevolgen kunnen zijn en waar ze terecht kunnen binnen het sociale domein om daarin ondersteuning te krijgen. Ik denk dat je wel loketten hebt. Het SRG en het Wmo loket maar dan gaat het om maatwerkvoorzieningen in hulpverlening. Maar in het

preventieve stuk daar is nog wel wat te doen. Ik denk dat het voor de gemeente een nieuwe uitdaging zou zijn om het gezamenlijk met de zorgaanbieders op te zetten.

Samenwerking tussen de medische en gemeentelijke voorzieningen is nodig: dit maakt de kans het kleinst dat mensen door de mazen van het net glippen aan de onderkant, door de bodem zakken. Snel kunnen schakelen met onze signalering tussen de wijkzorg en de andere gezondheidszorgorganisaties. Dat is fijn als daarin je samenwerkt.

Meer regionaal samen werken voor kwetsbare groepen

De kinderen uit Apeldoorn gaan niet in Twello sporten. En ik denk ook niet dat dat goed is hoor. Je hebt bijvoorbeeld hockey in Apeldoorn. Dan denk ik niet dat de hockeyvereniging in Twello moet beginnen met een G-team. Daar zijn gewoon niet genoeg leden voor. Kijk onze doelgroepen moeten iets verder reizen. Maar goed, dat is nou eenmaal zo. Maar als je met elkaar de lijntjes kent en je zegt nou, weet je als je hockeyt dan moet je naar Apeldoorn, als je wilt korfballen ga je naar Deventer he, en als je wilt judo-en ga je naar Twello bij wijze van voorbeeld. Dat zou natuurlijk prima zijn. Ik denk dat de onderliggende sportverenigingen met elkaar en creatieve en cultuurverenigingen veel met elkaar moeten samenwerken. De Stedendriehoek beetje moet trekken. Ik vind dan ook dat het groter bekeken moet worden dan alleen de gemeente Voorst voor mijn doelgroepen.

De samenwerking rond jongeren verbeteren

Bij Younger at Heart zijn alleen de 'zwaarste' groep jongeren. Andere jongeren die ook buiten willen zijn, komen er niet, omdat zij niet bij de huidige groep willen horen. De jongeren zeggen 'voor ons is er niets, want die en die gaan er naar toe'. Dat is jammer. Younger at Heart zegt ook 'wij hebben niet jouw HALT-jongeren. Wij hebben de zware groep'. Eigenlijk zouden zij de groep moeten verbreden of nog een andere groep vormen. Ik heb ook het signaal afgegeven dat het niet goed loopt. De samenwerking loopt niet. De gemeente zei 'neem hem eens mee naar de HALT-gesprekken.' Dit is niet gebeurd. De nieuwe coördinator ken ik niet eens. Eigenlijk zouden wij hand in hand moeten optrekken. Daar heb ik mij zorgen over gemaakt. Dat is een dingetje. De gemeente moet er wat mee.

Ik leg de eis bij mij zelf om zoveel mogelijk lijntjes te hebben. Ik ga ook naar het zorgoverleg, zelfs al heb ik geen jongeren. Ik vind het belangrijk om elkaar te zien. Ik ga toch contact leggen met de nieuwe coördinator van Younger at Heart.

Beter samen werken voor sluitende zorg rond mensen

Ik zie daarin een rol voor de overheid, ik denk vooral de zorg, de professionele instanties, dat we moeten gaan samenwerken. Het opengooien en het overleggen met elkaar. Ik kan me voorstellen dat bij mensen, maakt me niet uit welke, maar een thuiszorginstelling komt voor steunkousen, 10 minuten, 's avonds 10 minuten, maar die andere 23 uur is die mevrouw nog wel alleen. Het is geen taak van de thuiszorg op dat moment, maar als het ergens bij een huisarts genoemd wordt of eh, bij een vrijwilligersgroep.

Ik denk dat mijn analyse daarop is wel de ingewikkeldheid van het stelsel, enerzijds. Anderzijds, wat er ingewikkeld is om te organiseren en tot een resultaat te brengen is

collectiviteit in het eigenaarschap van bepaalde processen. En dat betekent, wat mij betreft, dat sommige partners, zorgaanbieders, scholen, zich niet altijd als collectief verbinden aan datgene wat een cliënt nodig heeft. En dan kunnen er soms dus in communicatie, en in afstemming, hele ingewikkelde processen gaan ontstaan die moeilijk oplosbaar zijn.

Je kunt niet alles goed doen, dat kan niemand. Je moet vooral ook kijken naar zaken waar het niet is gelopen zoals we hadden gehoopt. We moeten echt kijken wat we daar ter lering uit kunnen halen. Iedereen wil verbeteren en het aanbod nog mooier maken. Ben niet bang om een evaluatie aan te gaan. Gebeurt steeds meer, omdat men het beter bij elkaar wil brengen. Je moet van elkaar weten wat iemand kan bieden, het gaat om verwachtingen. Wat kan je wel of niet verwachten, en als je iets niet kan verwachten wie is dan de partij die het wel kan bieden.

Verbindingen maken tussen scholen, verenigingen en gemeente

Er is binnen de gemeente Voorst geen combinatiefunctionaris. Ik denk dat dat nog het beste werkt. Het zijn echt de verbindingen tussen scholen en verenigingen en gemeentes. En dat is bijvoorbeeld in Deventer wel. Daar krijg je nog wat nauwe netwerken want dan worden van alle kanten die uren beschikbaar gesteld, waardoor je die samenwerking denk ik nog wat verder helder krijgt.

Omdat de GGD en de gemeente Voorst samenwerken. Opvoedingsvraagstukken via nationale overheid/politiek oplossen en media gebruiken maar betutteling voorkomen. Het afgelopen jaar is er geen onderwijsoverleg georganiseerd met alle betrokkenen. Overleg met de wethouder is ook al een tijd geleden. Het is beter om alle onderwijsinstanties en betrokkenen eens per jaar uit te nodigen.

Ik ben er wel een van het netwerken en verbindingen leggen hoor. Ik probeer eigenlijk voor mijn doelgroep het zo goed mogelijk voor elkaar te krijgen in de gemeente Voorst. Alleen het probleem, onze leerlingen komen wel uit zes of zeven gemeentes. Dus het is eigenlijk maar een hele kleine doelgroep die uit de gemeente Voorst komt. Maar met Robert Horstink hebben wij een avond bijgewoond met kinderen of met jongeren die met een soort vriendschapsrelaties ook op sport gaan samen. Dus ik ben er ook wel voor in om met dingen in de gemeente mee te helpen opzetten en daarin ik denk wat voor de gemeente werkt, werkt ook voor andere gemeentes. Ik ben erg voor samenwerking tussen de verschillende gemeentes voor deze doelgroepen.

Meer ruimte voor samenwerking onderwijs en samenleving in het kader van leren. Leerwerk in situaties als tuinonderhoud particulieren en Benring, horecavoorzieningen ouderen, ouderen helpen gebruik telefoons, Klussen(bus) als stoep vegen sneeuw ruimen, glazen wassen, meedoen met viswedstrijden in het kader van praktisch leuk en leerzaam, samen verantwoordelijkheid dragen. Vragen wel mensen voor besturen busvervoer. Ook schoolgebouwen meer inzetten voor samenleving op afspraak als wederdienst.

Verbinding maken tussen organisaties – vrijwilligers

We zouden veel meer samenhang moeten nastreven. Tussen organisaties netwerken opbouwen. Zelfs vrijwilligers bij de ene organisatie doorschuiven naar een andere organisatie

wanneer het talent van de vrijwilliger daar beter tot zijn recht komt. Wanneer we met elkaar samenwerken vanuit de instelling dat talenten bij ieder mens altijd aanwezig zijn en we richten daar onze hulp op in dan is er veel meer te bereiken in het begeleiden en opvangen van probleemsituaties. Zorg voor netwerkbijeenkomsten van organisaties zodat vrijwilligers zo goed mogelijk ingezet kunnen worden. Zorg voor verbinding.

De culturele raad is er volgens mij niet meer. We hadden een culturele raad die probeerde verenigingen op cultuur gebied te binden met elkaar. Dat is iets waarvan ik denk dat je het in het algemeen moet hebben. Iets dat de lijntjes kan leggen tussen verenigingen. Ik kan me voorstellen dat je een organisatie hebt die die kar wilt trekken, die mogelijkheden biedt om met elkaar te praten. Daar kun je van leren, je hoeft niet allemaal opnieuw het wiel uit te vinden.

Integraal samenwerken rond veiligheid

Mensen voelen zich onveilig. Goede voorlichting zou helpen. De gemeente moet hierin samenwerken met alle andere instanties. Voorbeeld is met inbraak. Hierbij wil ik een samenwerking van het OM, wijkagent, gemeente, beveiligingsdienst, woningbouwverenigingen, slotenmakers etc. Dan een grote actie opzetten met flyers en reclames. Nu gebeurt er helemaal niets op dat gebied in de gemeente Voorst hooguit 1x per jaar een algemene actie. Het komt te veel op de nek van de politie en die hebben te weinig tijd, het moet integraal worden aangepakt.

De gemeente moet mensen stimuleren en samenwerken met de netwerkpartners. Je moet altijd praten over samen, een integrale aanpak lukt beter en er wordt dan ook beter naar geluisterd. De gemeente zou meer info moeten geven over bijvoorbeeld woninginbraak of diefstalpreventie van auto en fietsen.

Integraal samenwerken rond meedoen

We moeten integraal samenwerken op alle disciplines. Dat is het ultieme doel wat je wilt bereiken. Waarbij de overheid, zorg en arbeidsmarkt samenwerken. En daarbij de zwakkeren in de samenleving, of de mensen met een beperking opgenomen worden. Iedereen moet mee doen. Daarmee ondervang je heel veel criminaliteit en verslavingsproblematieken. Zodat alle inwoners van Voorst mee kunnen doen in de breedste zin van het woord. Voor iedereen is er een plek in de gemeente Voorst.

Interne samenwerking binnen de gemeente verbeteren

Ik merk zelf bij afstemming. Ik zoek dan, als ik afstem in de uitvoering, zeg maar met consultants of leidinggevenden, dan gaat dat prima en dat gaat dan wel, maar er zit ook nog een andere stroom boven he, dat zijn de wethouder, de politiek, de beleidsadviseurs en dat ik vind af en toe wat stroef gaan; er zit wat stroperigheid tussen, dat zeg ik in de algemeenheid, beleid en uitvoering lopen niet altijd parallel.

Het is nodig dat we elkaar integraal steeds beter weten te vinden. En dit verdient nog echt wel een stukje aandacht. En vooral in het sociaal domein denk ik dat we nog heel erg pleisters aan het plakken zijn in plaats van integraal ook echt dingen bij de kop te pakken. Ook nog de

combinatie leggen met andere domeinen. En dat het sociaal domein nog wel een beetje de mouwen kan opstropen soms. Ik wil niet zeggen dat er alleen maar slechte dingen gebeuren maar soms mogen we denk ik wel iets krachtiger zijn en doorpakken.

Ik ben een poging aan het doen om de integraliteit te verbeteren en daar een eerste aanzet in te maken. Waar ze bij het fysieke domein een aantal jaren al werken met een ruimtelijk platform. En dat betekent eigenlijk dat bij punt A iemand wat inbrengt dat integraal een aantal collega's mee gaat kijken. En er verschillende hoeken worden belicht en er worden een aantal opdrachten en acties uitgezet. En uiteindelijk wordt het nog een keer ingebracht en dan wordt er een beslissing genomen en het totale plan uitgerold. Die integraliteit hoe dat in het fysieke domein gebeurt, heb ik het idee, dat doen wij niet. We lopen wel langs elkaars bureaus en we hopen daar mee de punt bij de kop te pakken. Maar ik denk dat als wij daar open over communiceren van wat het geen wat bij een ieder op het bord komt. En mensen gaan daar actief in mee denken dat je daar dan een andere benadering mee hebt. En sowieso denk ik dat heel veel winst nog te behalen is tussen de verschillende domeinen. Als er een aanvraag binnenkomt bij fysiek met betrekking tot zorg en welzijn zijn wij als sociaal domein daar niet altijd bij betrokken. En daarnaast zijn er ook heel wat vraagstukken die bij sociaal binnen komen waar je ook het fysieke domein bij nodig hebt. Natuurlijk weten mensen elkaar wel te vinden. Maar integraal is bij mij ook open communiceren, helderheid brengen en daar mag men van de schoonmaaksters tot aan het management mag weten wat er speelt. En ieder kan daarin zijn bijdrage in leveren op wat voor een manier dan ook. En dat wil niet zeggen dat iedereen er ook maar mee om tafel moet. Maar als mensen weten wat er speelt en mensen gaan daar actief in mee denken dan ga je veel meer dingen tot stand krijgen. En nu wordt het veel meer alleen nog maar in kleine kring dingen bedacht. En ik denk een open houding daarin er alleen nog maar winst te behalen is. Het is nog niet integraal omdat dat iets van oudsher is. Daarnaast is de organisatie sowieso in verandering. En vooral bij het sociaal domein taken bijgekomen, veel nieuwe mensen bijgekomen. Oudere mensen die er zitten hebben deels een andere werkwijze gehad, ik denk dat je het daar al een heel eind bij de kop pakt. Sowieso is verandering menseigen dat heel veel mens

27.4 Hoe kunnen we de samenwerking verbeteren?

Weten van elkaar wat je kunt bieden: door de bomen het bos zien

Ik heb vanuit deze functie contacten met GGNet gelegd en met GGZ Centraal en Dimence, Iriszorg en Tactus. Mijn taak is wat je kunt doen om het beleid en activiteiten voor deze doelgroep te bevorderen. Maar dan moet ik ook weten wat anderen te bieden hebben behalve de GGD. Dus heb ik nu wel aardig op een rijtje. Ik heb best wel – nog niet helemaal – maar wel een aardig inzicht in wat er kan. Je kunt dus altijd mij vragen om mee te denken in die oplossingsrichtingen. Ze vinden het altijd leuk als ik langskom en wil vertellen wat ze wel of niet kunnen. Soms is het een kwestie van geld dat iets niet lukt en sommigen zitten zo op de 2e lijn, dat ze helemaal niet in preventieland zitten maar dat verschilt per GGZ-instelling. Dat is heel grappig, dan praat ik bijvoorbeeld met Dimence en praat ik met degene die daar dan over gaat daar, die heeft vroeger bij Faros gewerkt. En dan kan zo'n persoonlijke noot zo

anders zijn! En dan spreek ik met GGZ Centraal, daar zijn ze heel actief op asielzoekerscentra, daar hebben ze een taak. Maar als er dan vanuit de gemeente iemand bij hen komt, gaf ze mij de indruk dat ze enkel ondersteuning bieden aan hun collega, als ze daar maar de tijd voor hebben. En bij GGNet – ik weet niet zeker of zij ook in Voorst actief zijn – en preventie is bij elke GGZ-instelling wegbezuinigd, maar daar hebben ze een pootje ‘niet-Westers’ overeind gehouden. Twee mensen zijn daar heel actief op en kunnen daar ook hele goede cursussen op bieden. Zij zaten in een andere financieringsstructuur.

Waar we naar verwijzen is afhankelijk van het probleem. We hebben het idee dat die sociale kaders alleen maar groter worden, dus het is voor ons rond de bomen nog lastig om het bos te zien. Ja goed we hebben contact met verloskundige, daar houden we korte lijntjes mee. De logopedisten de scholen, kinderdagverblijven, peuterscholen, speelzalen, GGD onze opvolger. Op het moment dat ze naar de basisschool gaan dan gaan ze naar de GGD dat zijn onze opvolgers zeg maar die pikken dan de kinderen op de basisschool tot de middelbare school. En je hebt ook een heel scala van orthopedagogen, organisaties zoals Lindenhout, nou noem maar op. Meer de psychische kant van Lindenhout. En het kan voor het kind zijn maar soms ook vanuit de ouders.

In mijn werkrelatie heb ik met veel inwoners van onze gemeente te maken. Ook met veel problematiek van onze inwoners. Het is belangrijk contacten te leggen met instanties om samen met instanties, de juiste persoon op de goede plek te krijgen.

Wij kunnen daar vanuit ons specialisme een bijdrage aan leveren, mensen kunnen bij ons in behandeling. Wij zijn er ook heel erg voor om dicht bij het beleid maken om daarbij aan te sluiten om te kijken welke rol we daarin kunnen hebben. We willen graag dichtbij gemeenten zitten om te kijken hoe we daarin mee kunnen bewegen. Wij zijn voorstander van het klein, bereikbaar en persoonlijk te maken. We willen allemaal een voordeur zijn, en geen logge organisatie. Om zo vragen snel en serieus op te pakken. Het gros van wat we doen zijn behandelingen van volwassenen in het kader van de ZVW. Die relatie van zorgverzekeraar met de gemeente komt ook steeds beter bij elkaar. Het is belangrijk dat de gemeente weet dat mensen bij ons in behandeling komen. Dat we kennis hebben van elkaars sociale kaart. Begeleiding of gemotiveerd worden tot behandeling is Wmo. Behandeling is ZVW. Is behandeling noodzakelijk en wil een klant in behandeling. Wat lastig is voor de gemeente is dat er zoveel partijen, contractpartners, zijn. Als gemeente wil je ook beleid uitvoeren. Voor beleid heb je informatie en deskundigheid nodig, andere inzichten. Hoe doe je dat nou met zoveel partijen? Dat is wel een zoektocht kan ik me voorstellen.

Ideaal zou zijn, als partijen zijn verbonden met elkaar. Als alle partijen die iets kunnen doen in kaart zijn gebracht, weten van elkaar wat ze doen en dan samenwerken. Dan kun je veel samen bereiken. Voor de doelgroep anderstaligen zou het mooi zijn als we voor elkaar krijgen dat het voor ouders duidelijk is hoe het Nederlands onderwijssysteem in elkaar zit. Dat we niet te veel partijen op die ouders afsturen maar centraal organiseren en een algemeen pakket kunnen aanbieden. Dit vraagt om samenwerking. Als er dan specifieke hulp nodig blijkt te zijn, dan kunnen we daarop inzoomen met maatwerk. Ik kan zelf, en dat doen we ook al, ervaringen

delen, opkomen voor de doelgroep en kennis delen. Ik organiseer ook afstemmingsoverleggen. We proberen in gesprek te blijven, te signaleren en samen te werken. Ik vind het goed dat de gemeente al in contact blijft met de werkvloer. Bijvoorbeeld Talytha die in nauw contact staat met de GGD. VVE is ook heel belangrijk. Dat is een systeem waar nieuwkomers heel goed in passen.

Meer structuur erin. Ik vind wel dat we op de goede weg zijn, wordt al heel veel aan gedaan. Het is nu wel tijd om het wat meer vorm aan te geven. De buurtsportcoach en dorpscontactpersonen werken al samen, maar kan nog wel verbeteren. Ik vraag me af of mensen door de bomen het bos nog zien, zoals het platform/de website. Niet te veel losse flodders, maar dat er meer bij elkaar zit. Grote puzzel: jong/oud, bewegen/niet bewegen, bepaalde samenhang in te krijgen. Het is ook partijen, verenigingen elkaar wat gunnen. Is al wel gegroeid laatste jaren. Als gemeente moet je er wel voor waken dat er niet allemaal losse flodders zijn.

Elkaar weten te vinden voor betere samenwerking

In het algemeen zouden we moeten willen bereiken dat er meer contact is als zorgverleners onder elkaar, niet te algemeen want dat kost ook tijd. Wel sneller en functioneel verwijzing, dit moet in een andere structuur. Het moet voor iedereen minder tijd kosten. Informatie delen is lastig omdat je altijd toestemming moet hebben van de klant. Ik loop weinig tegen gesloten deuren aan. Onze ambitie zou moeten zijn: beter contact, kortere lijntjes, betere structuur. Omdat het tijd en geld bespaart naar mijn idee. Vanuit de patiënt gezien is het naar mijn idee vriendelijker en menselijker. Patiënt moet steeds weer zijn verhaal doen bij elke hulpverlener. Steeds weer een ander gezicht zien en vertrouwen hebben in de zorgverlener.

Het resultaat is dat mensen elkaar weten te vinden. De kennis op peil is. Ook GGZ en GGNet die expertise geven. Ik heb ook hen nodig wat is een borderliner, wat is nu een weet ik veel wat voor enge die ziektes je nog meer hebt daar heb ik gewoon minder verstand van dus denk ik o ik moet even naar die en die, elkaar weten te vinden. Overleggen. Ik kom bij MEE vandaan en daar was altijd een sfeer je hebt elkaar nodig je hebt en casus je zegt wat je moeilijk vindt je hebt het erover, je zegt wat je wilt bereiken en dat zou ik graag heel breed willen dat je heel kwetsbaar kunt zijn he dat hebben we niet zo handig aangepakt dit kan beter. Resultaat wat ik ook zou willen bereiken. Open communicatie, veel kennis, open communicatie en als er wat is dat je dat elkaar gewoon zegt. Niet iedereen zit in dit pand, GGNet en verslavingszorg niet. Dat is ook niet echt nodig je weet ze wel te vinden.

Ik denk dat het goed is om een paar keer per jaar, ook met de gemeente en de sportraad om tafel te gaan om die items op te pakken en dat niet ieder voor zich het wiel gaat uitvinden en samenwerking te zoeken. Dat kan de ene keer financieel gezond beleid zijn en de andere keer veiligheid, ongewenst gedrag zijn. Misschien is dat ook al wel gedaan. Ik ben niet vaak bij overleg met de sportraad aanwezig geweest. Maar om hier in samen op te trekken om een geluid te laten horen is wel een goeie denk ik.

Nou kijk als je samenwerkt met andere instanties dan weet je beter op welke onderdelen je elkaar kunt versterken. Dan ken je elkaar ook beter en dan kan je er beter op inspelen. Je kunt

elkaar daar in bestuiven. Meer als je het bewegen gaat promoten dan moet daar wel geld voor vrijgemaakt worden. En door het schoolzwemmen merken we wel dat kinderen weer meer recreatief gaan zwemmen. Dan gaan ze ook privé doen.

Wat ik vanuit mijn werk kan doen en ook hoop te doen. Is die verbinding sterker te maken. Dus wat kunnen we als gemeente doen, wat kunnen we als SRG doen om elkaar te versterken. Dus vooral dat je elkaar leert kennen en dat je elkaar op tijd zoekt. Dus dat je korte lijnen creëert, en dat je open en toegankelijk bent met elkaar. En dat lukt steeds beter maar er kan nog wat eraan gedaan worden.

De rode draad is; je moet samenwerken en vooral met de mensen zelf. En dat lukt niet altijd dus dan met de professionals er om heen. En bij professionals denk ik aan iedereen hé; mensen van het zwembad, mensen van de politie, de brandweer, de gemeenteambtenaren. Alle partijen zouden samen moeten werken maar wel in openheid en transparantie. Zodat het goed gaat met mensen.

Vergeleken met 4 jaar terug en het team verpleegkundigen, artsen, assistentes en logopedisten in Voorst. Ik merkte dat de teams en afdelingen die samenwerkten, niet altijd gezamenlijk de prioriteiten op een rij hadden en hielden. Nu hebben we het CJG, het gebouw en bouwwerk met elkaar neer gezet. Nu moeten we nog verbeterlagen maken op inhoud. Dat gaat over ieders rol en welke taak en wat doen we dan met die vraag van de burger en hoe stemmen we dat nu af. Wie heeft er voorrang, want we zeggen wel één gezin één plan, maar ik geloof niet zo in dat soort termen. Het gaat meer om het elkaar vinden. Weten we elkaar allemaal te vinden.

We moeten elkaar helpen in plaats van primair kijken naar bevoegdheden. Synergie is belangrijk om samen met andere partijen te overleggen. Samenwerken aan de stip op de horizon om het gebied aantrekkelijk te maken als woonomgeving maar ook te kijken naar werkgelegenheid. Soms zijn er subsidies nodig maar daarna moet men het zelf in stand houden. Op Bussloo samenwerken met de kiosken, Pitch&Putt en andere partijen. Leisurelands is onderdeel van de samenleving, wil daar ook zijn en participeren, de bal aan de voet houden. Wij willen niet die moloch uit Arnhem zijn. Hoe wij omgaan met de wereld om ons heen is een zoektocht. Investeren in relaties, wederzijds begrip want dan kun je meer van elkaar hebben. Leisurelands heeft een zakelijke doelstelling maar het een hoeft het ander niet uit te sluiten. Op zoek naar verankering en verbinding en oog hebben voor elkaar.

Als je iets meer weet van de ander, dan weet je, dan is het samenwerken ook makkelijker. Dan kan je samen ook meer doen en sta je als organisatie of het nou de Molukse kerk is of een sociaal cultureel centrum. Dan sta je niet alleen. Wat ik toen straks zei, wanneer je contacten zoekt en gaat samenwerken met Nederlandse organisaties dan kan je heel veel van elkaar leren. Maar omdat te kunnen moet je er ook voor openstaan en elkaar opzoeken.

De nieuwe ondernemersvereniging is net gestart. Dit is een mooi initiatief. Inmiddels hebben zich hiervoor 30 leden aangemeld maar er zijn 300 ondernemers in de omgeving Voorst. Dit biedt perspectief. Samenwerking brengt dat je elkaar kent en elkaar wat gunt, je helpt elkaar. Uit de eerste bijeenkomst van de nieuwe ondernemersvereniging had een kleine ICT-er 10

opdrachten over gehouden. Het levert dus een stukje werk op in je eigen omgeving waardoor je het niet ver hoeft te zoeken.

Ik en mijn collega zitten ook in het netwerk en wij kunnen klanten daar heel goed in begeleiden. En als je hier één telefoonnummer voor hebt, kunnen ze altijd hier een vraag stellen en dan verdelen wij hier onder de medewerkers van, wie kan daar het beste naar toe en wie is daar deskundig in. Of soms aangeven dat wij niet die hulp bieden maar dan kunnen we ze op het goede spoor zetten. En daarnaast werk ik zelf ook als verpleegkundige s2 en mag ik ook zelf indiceren, daar heb ik een opleiding voor gehad. Dat is dan ook prettig omdat je alle stromingen kent. Naast dementie ook voor de zorgverzekeringswet en Wlz, bij de instelling waarvoor ik werk, doen we ook de Wlz-aanvragen. Dat doe ik ook zelf samen met een collega. Dan kom ik van alle stromingen de aanvragen tegen. Dus het zou goed zijn om hier één nummer te hebben en hier de vragen te kunnen stellen.

Samenwerking en overleg met één contactpersoon

Het leerlingenvervoer verandert, OVPLUS is in ontwikkeling. Overleggen met 1 contactpersoon heeft de voorkeur.

Dicht bij elkaar zitten zorgt voor onderlinge verbinding

Wat ik mooi zou vinden is dat er voor iedereen in de gemeente Voorst een plek is waar je jezelf kan zijn en dat we dat samen met elkaar creëren. Sportorganisaties als een van de belangrijkste plekken waar dat kan. Sport wordt de nieuwe kerk. Ik hoop dat verenigingen straks niet meer bestaan maar wel netwerken die verantwoordelijk zijn voor de leefbaarheid in de gemeente. Een soort accommodatie waar alles bij elkaar komt; multi sport, kroeg, school, naschoolse opvang, theatertje, de scouting met het kampvuur, ondernemers, fysio, etc. Wanneer je dicht bij elkaar zit komt de onderlinge verbinding makkelijker tot stand en kweek je meer begrip door samen te werken. Deze mensen zouden ook meer met elkaar moeten uitwisselen bijvoorbeeld een huisarts die trainingen geeft en een trainer die onderwijslessen verzorgd. Je moet samen kijken naar een gemeenschappelijke aanpak. Bijvoorbeeld een buurtsportcoach die bij alle verenigingen langs gaat in plaats van elke vereniging € 5.000,- subsidie geven voor een activiteit.

In het sociaal café zie je ook hoeveel mensen in Voorst, professionals en vrijwilligers, behoefte hebben aan dit stukje. We moeten toch een manier kunnen vinden om meer te verbinden en samen te werken. Uiteindelijk hebben we hetzelfde doel. Iedereen heeft zijn eigen invalshoek en expertise, maar hoe mooi is om dat te gaan verbinden. Zet mensen bij elkaar, laagdrempelig, van nature gaan mensen wel samenwerken. Er gebeurt ook al wel veel hoor, maar als ik zie wat ze met sport doen, dat is super.

Je moet goed kijken naar de beslissers. Zorg dat zij weten wat er speelt en dat zij met elkaar de goede beslissingen nemen. Haal de verzuiling er af, met hun eigen belang en geschiedenis. Net als met de Fliert, drie scholen onder één dak, dat is heel kansrijk. Dan kun je dingen samen doen. En ga daarnaast de mensen uit de praktijk verbinden en met elkaar laten uitwisselen. Iedereen legt nu zijn eigen ei. Ga bij elkaar zetten, en pik elkaars ei. Faciliteer in laagdrempelig verbinden.

We hebben op vrijdag lunch het heet verbinding- en verbredingslunch. Verbreding want er wordt nogal gegeten. En dat werkt, samen eten verbindt en dat zou je op meer momenten kunnen doen. Het gaat niet altijd over werk. Wie is de mens achter de je bent bij elkaar gezet, je hebt elkaar niet gekozen in een sollicitatiegesprek. Kies je elkaar nog een beetje. In het begin had er iets van teambuilding moeten zijn. Ik ben er altijd op die vrijdag ik zorg dat ik er ben en er ontstaat iets. We willen ook graag de Wmo erbij maar die halen altijd een visje op de markt en dan komen ze na het visje erbij zitten. Misschien moeten we het eens op een andere dag doen of eens anders organiseren. Maar ook van andere partijen komt het vandaan, bijvoorbeeld een verjaardag waar iedereen voor wordt uitgenodigd. Met andere partijen die niet in het Kulturhus zitten gaan we een keer ontbijten of lunchen of hapjes 's avonds eten en dan presenteren partijen zich en de leukste dingen komen voorbij. Soms is het een verkooppraatje, marktwerking is het dan maar dat mag ook.

Gerichter vragen aan de ander om te helpen

Veel sleutelfiguren weten goed wat er gebeurt en wie er wat doen, bijvoorbeeld in een gezin. We moeten minder afwachtend zijn, meer gebruik maken van de expertise die er in organisaties is. Meer zelf vragen van wat zou jij in deze situatie doen? Mensen bieden zichzelf niet zo snel aan, gericht vragen, bijvoorbeeld als je denkt aan huisartsen en wie er zou kunnen helpen in een gezin. Een huisarts weet dat misschien best goed, maar als het hem niet gevraagd wordt, komt die kennis er niet uit. Dat kan misschien pro-actiever en gericht, gewoon vragen. Iets brutaler denk ik dat we best mogen zijn naar elkaar toe zonder dwingend te zijn.

Doel stellen en schouders er onder

We moeten proberen vanuit de samenwerken met de verschillende groepjes vanuit de ondernemers, verenigingen, de Rotary, de Lions. Iedereen wil best maatschappelijk wat doen. Al die initiatieven bij elkaar leggen, de schouders er onder zetten en één doel stellen. Binnen de gemeente Voorst samenwerken met verschillende ambassadeurs en met Voorst scoort, een club van ondernemers met UWV gericht om mensen met afstand van de arbeidsmarkt. Je samen hard maken om mensen op te nemen of andere ondernemers enthousiast te maken. Je merkt ook aan hen dat dit lastig is en dat het tijd kost. Het groeit wel maar gaat niet hard.

Met allerlei instellingen kijken hoe we eenzaamheid van mensen kunnen helpen verbeteren. Maatschappelijke zorgorganisaties kunnen daarin samenwerken. De gemeente kan daarin regie voeren om die instellingen te bereiken. Veel meer organisaties hierbij gaan betrekken. Gezamenlijk een bijdrage leveren aan een maatschappelijk doel/verantwoordelijkheid rondom bijvoorbeeld eenzaamheid. De wederkerigheid groter maken. Zichtbaar zijn als instelling bij een maatschappelijk doel. Belangeloos bereid zijn om daarin dingen te doen. Ik heb belang bij wederkerig zijn. Dat maakt mij ook zichtbaar, daar heb ik ook behoefte aan. Ik ben een ondernemer en kijk daar anders naar dan bij een reguliere zorg, maar ook zij moeten tegenwoordig meer hun best doen om mensen naar binnen te halen. Alle mogelijke voorzieningen verbinden. Het segmenterend zijn, dat los laten. Het spreekt aan om wederkerig te zijn en dat te vergroten. Daar mis ik de lokale overheid in. Hoe weinig ruimte er is in het

gezamenlijke. Er wordt over tarieven en alles gepraat, maar niet over gezamenlijkheid en inhoud. Verbinden van de elementen met elkaar. Dat creëert de samenleving. En ophouden met regels! Praktisch werken aan een oplossing, ook als je daarin creatief met regels moet omgaan. Elkaar helpen in de afstemming als je samen een zelfde doelstelling deelt. Gemeente speelt een belangrijke rol om instellingen bij elkaar te brengen. Niet in het verbieden gaan zitten, maar in de mogelijkheden bij het oplossen van gezamenlijke doelen.

Ik wil ook maatschappelijke problemen aandragen en daarbij heb ik hulp nodig. Ik denk daarbij aan mijn zakelijke relaties met andere ondernemers. Als ondernemers samen oplossingen aandragen lijkt het mij mogelijk dat de ondernemers samen optrekken. Bijvoorbeeld een avond voor de ondernemers in de gemeente om na te gaan wat zij kunnen realiseren.

We kunnen financieel bijdragen aan goede acties. We kunnen ook deelnemen in denktanks en acties met elkaar bedenken en opzetten. Belangrijk is dat we in gezamenlijkheid optrekken, met alle partijen, ziekenhuizen, zorgaanbieders, verzekeraars, gemeenten, etc. Als we een gedeelde strategie hebben bereiken we veel meer. Bovendien raken we dan de gelukszoekers kwijt, die alleen bezig zijn met zelfverrijking.

Allereerst zullen we keuzes moeten maken in wat we willen bereiken. We willen alles en we denken dat we ook alles moeten. Beter is het een paar ambities goed en duidelijk te formuleren en het “klein” te houden. Niet klein in ambitie, succesjes of doelgroep, maar wel in wat willen we nu echt en daar een stukje uithalen en op richten. Ik geloof erg in kleine succesjes en dingen durven uitproberen. Niet alles panklaar vastgelegd, regelmatig zie je dat de grootste successen bij toeval ontdekt worden of tot stand zijn gekomen. Durven schakelen in plaats van vasthouden aan wat ooit bedacht is. Werkelijke oplossingen ontstaan niet op papier, maar wel door samenhang en verbinding. Niet door een nieuwe versie 5.4 te bedenken en op papier te zetten.

Samenwerken is verantwoordelijkheid nemen

Je zou moeten willen bereiken dat we samenwerken door toe te staan dat je niet alles zelf kan. En dat te erkennen als persoon en instelling. Verantwoordelijkheid nemen bij signalen als het nodig is. Mensen wel hun eigen regie laten houden en verantwoordelijkheid nemen als het mis gaat.

Het belang van terugkoppelen en een goede overdracht

Goede jeugdhulpverlening is cruciaal. Het doorzetten naar Pactum zie je niet. Je moet ervan uit gaan dat de hulp goed is opgepakt.

Een andere ontwikkeling die ik zie is de “zorg” in het algemeen. De professionele zorgverleners koppelen niets terug aan bijvoorbeeld de vrijwillige mantelzorgers en zo weet je van elkaar niet wat je doet. Organisaties moeten meer onderling contact houden en bespreken.

De zaken die ik krijg zijn zorgelijk. Veel lijntjes met hulpverlening, leerplicht. Als ik ze krijg is er al veel gebeurd. De hulpverlenende instanties geven niet altijd de jongeren door. CJG heeft doorverwezen, maar dan stagneert het bij de betreffende hulpinstantie. CJG denkt dat het geregeld is.

Kijk, maatschappelijke problemen zullen er altijd zijn; in welke periode je ook zit. Dat maakt echt niet uit die waren vroeger ook, toen waren het weer andere zaken en die zijn er nu ook en dat blijft ook. Alleen wat we zouden moeten bereiken, is wel een goede samenwerking met instanties die betrokken zijn bij de problemen en ik denk duidelijkheid. Ik denk dat het voor veel mensen, ook voor ouderen geldt. Kijk, heel veel gaat goed en bij de meeste leerlingen gaat het gewoon ook allemaal prima, niks aan de hand, maar bij degenen die wat extra hulp kunnen gebruiken, zou het doel moeten zijn dat als er problemen zijn, om de problemen goed boven tafel te krijgen door een goede samenwerking en daarbij elkaar te vinden door goed af te stemmen en een plan van aanpak te maken en daarbij hopende op het wegwerken van de wachtlijsten in de jeugdhulpverlening. Want dat zijn dingen waar je tegenaan loopt.

Ik zit op de GGZ en de ontwikkeling die ik op ons af zie komen is dat er steeds meer tweedelijns zorg uitgeschreven wordt die steeds meer bij de huisarts terug komt. De zorgen die daar liggen worden niet altijd teruggekoppeld aan de huisarts. Wordt dit goed uitgelegd, bijvoorbeeld medicatie gebruik, bijvoorbeeld psychofarmaca moet nu gescreend worden door de huisarts werd eerst voorgeschreven door de psychiater. Er moet nog veel op poten gezet worden, er moeten signaleringsplannen gemaakt worden, wat nu nog niet het geval is. Waar wordt dit aan opgehangen zodat ook de huisartsenpost er bij kan? Is er een warme overdracht, ja, maar niet in alle gevallen. Terug verwijzing is een uitschrijf brief om het vervolg over te dragen naar de praktijkondersteuner huisartsenzorg. Contact POH-er is 1 x per 3 maanden, als er meer zorg nodig is, moet dit bijvoorbeeld naar de eerstelijns. Probleem wat verwacht wordt is dat mensen tussen wal en schip dreigen te raken. Mensen weten de weg niet en weten niet waar ze bij geen warme overdracht moeten zijn. Voorstel is dat de sociaal psychiatrisch verpleegkundiger een warme overdracht doet naar de POH-er zodat meteen alles bekend is. Een signaleringsplan geeft aan hoe het met de patiënt gaat, of het goed gaat, of bijvoorbeeld af glijdt. Een tweedelijns hulpverlener maakt een plan wat daarna kan worden doorgestuurd naar de huisarts. Er wordt nu geen signaleringsplan meegestuurd met de overdracht wat heel veel tijd en problemen kan voorkomen. Als dit meegestuurd wordt kan de POH hier mee verder. Er is al veel tijd en energie in gestopt.

Ook de samenwerking met Vluchtelingenwerk is belangrijk en dan vooral de overgang van begeleiding Vluchtelingenwerk na één jaar naar andere instanties die het gezin daarna zien. Een duidelijke overdracht is dan noodzakelijk. Ik weet niet of dit per se in Voorst ook een probleem is, want Voorst staat wel bekend dat ze de zaken goed voor elkaar hebben.

Van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs. De overdracht gaat goed, het is een warme overdracht. Kinderen worden daar ook in het 1e jaar gevolgd. We krijgen ook altijd een rapportage terug van hoe kinderen zich ontwikkelen. Rapportcijfers, dus we zien dat wel als een warme overdracht. Het 1e jaar dus dat is heel mooi hoe we dat te volgen en hoe de voortgezette scholen ons daarop terugkoppelen. Maar daarnaast, je hoort natuurlijk niet hoe kinderen zich sociaal-emotioneel ontwikkelen en daarin wel bevindend zijn of niet. Dus daar gebeurt wel van alles. Je wordt wel groter en je wordt volwassener. Dus er gebeurt van alles met die hormonen en je weet niet of het linksom of rechtsom gaat. Ik kan alleen maar hopen en zeggen dat dat goed wordt gevolgd.

Bekende gezichten en heldere sociale kaart

Meer bekendheid van diverse instanties. Wij als praktijk zouden wel meer willen samenwerken. Tot nu toe is het niet goed op gang gekomen omdat er werd aangegeven dat er geen geld voor is/was voor gezamenlijke initiatieven rondom voorlichtingen. Een contactpersoon hierin zou helpend zijn. Het zou mooi zijn als de Boombosch (fysiopraktijk), verloskundige praktijk, JGZ, en de lactatiekundige zouden samen werken rondom voorlichting/ informatie en advies, gericht op diverse ontwikkelingsfasen van kinderen en het ouderschap. Verder zou ik meer bekendheid willen geven betreffende de sociale kaart en de wegen, vanuit mijn professie, aan (aanstaande) ouders. Ik weet dat nu echt niet door het steeds wisselende aanbod en de reorganisaties. Gezichten, namen en wegen wil ik beter in beeld hebben en moeten helder zijn. Vanuit mijn praktijk zullen we hiervoor contact leggen met het CJG, met Ariska Holland.

Af en toe is een goede discussie noodzakelijk

Ik heb hiervoor in een welzijnsorganisatie gewerkt en waar wij heel goed in zijn is mensen helpen en proberen te helpen als gemeente en medewerkers zijnde. Maar wat ik merk is dat er wel cultuurverschillen zijn tussen vakgroepen. En de zorg en welzijnspersoon als je die een beetje moet typeren dan zijn die vaak zorgzaam, trekken zich vaak ook dingen aan en zijn in mijn ogen niet altijd even goed in een goede discussie te voeren. En die voelen zich daardoor ook vaak aangesproken. En ik denk, nou een goede discussie kan je vaak ook helpen om verder te komen. En elkaar aanspreken kan je ook verder helpen waardoor uiteindelijk je producten en diensten ook weer verbeterd worden. Dus ik denk dat wij als domein daar wel een slag in kunnen maken.

Verbinding en kennisdeling

Kennis delen, elkaar zien horen echt voor open staan dat is echt heel belangrijk je hebt hier nog teveel ook de gemeente hier wordt het ook zo wel eens genoemd de externen dat ben ik dan en de wijkverpleegkundige. Dat zijn dan de externen. Maar gisteren zaten we met al die mensen van de gemeente en met mensen die uit andere organisaties komen samen aan tafel. Ja, ik vond het geweldig. Die beelden moeten langzaam verdwijnen. Daar zijn we met zijn allen ook bij. Dus ik denk ook dat scholing ook aan een oplossing kan bijdragen. Aan elkaar, deskundigheidsbevordering aan elkaar dat gebeurt ook wel hoor. We hebben ook vorig jaar organisaties uitgenodigd voor dagbesteding voor individuele begeleiding voor van allerlei onderwerpen en dan heb je het er ook weer met elkaar over. Dus die verbinding binnen moet gewoon komen, die komt steeds meer op gang, maar ook met buiten. En dan bedoel ik echt met alle zorgaanbieders. Dat er ook onderling vertrouwen en overleg is. Dat is echt van cruciaal belang voor de klant.

We hebben coördinatoren die lunchoverleg/ontbijt overleg voeren. Dat doe ik verder niet maar ik heb wel een rol in het verbinden met het CJG met Wmo/ maatschappelijk netwerk. Dat heb ik wel geïnitieerd, dat kan anders dat kan beter. Dat doen we structureel. We zijn geland nu met elkaar. We ontwikkelen samen ook dingen. Daar hebben ik en mijn collega een rol ingespeeld. Voorbeeld van individueel naar collectief hoe we kennis kunnen verbreden. We hebben voorstellen gedaan of dat iemand iets voorbereid over bijvoorbeeld lvb, waar ik geen

verstand van heb maar wel steeds meer verstand van moet krijgen, steeds meer. Er gebeurt gewoon veel, je zoekt elkaar op, het zijn korte lijntjes. Je stelt je open op, dat doe ik ook. Ik vind deze casus lastig kun je me even helpen. Je kwetsbaar opstellen. Ik kwam anderhalf jaar geleden in een compleet andere wereld. Al die andere partijen moeten met elkaar zien te huwen. Een soepje terwijl je wel je eigen identiteit behoudt. De Wmo is prachtig op zichzelf maar ik ben niet van de Wmo. MEE is prachtig op zichzelf maar zij zijn niet van MEE, maar toch moeten we iets van elkaar. Ik verbind me hier echt aan en ik merk dat het steeds beter gaat. Het heeft tijd nodig gehad, maar tijd is niet de enige factor, dat zou iets magisch zijn. Tijd, wat is tijd eigenlijk. Maar het is in de praktijk met elkaar in gesprek zijn, vallen en opstaan.

Dat verschillende organisaties met elkaar in gesprek gaan (Trimenzo, huisarts, dorpscontactpersoon, wijkagent, enz.) en bijvoorbeeld twee keer per jaar bij elkaar komen om kennis te delen en dan vooral over de inwoners van bijvoorbeeld een bepaald dorp of gebied. Niet één op één, per instantie, contacten leggen met inwoners maar een kruisbestuiving op inwonersniveau laten zijn zodat inwoners van een gebied of een dorp in kaart gebracht worden. Doel van zo'n bijeenkomst kan dan zijn het uitwisselen van informatie, het afstemmen met elkaar en het delen van kennis over een gezin of bewoners.

Een dementievriendelijke gemeente worden. Als je dat wilt, is het van belang dat je bepaalde kenmerken gaat opnemen in je gemeente. Professionele organisaties die veel dementiekennis in huis hebben kunnen andere organisaties helpen hoe om te gaan met dementerenden. Denk aan supermarkten, winkels, de politie, etc. Daar waar mensen met dementie komen. Maak gebruik van de kennis die er is. Mijn instelling heeft een voorlichting speciaal gericht op de familie van haar bewoners (dementerenden). Die staat open voor alle inwoners van de hele gemeente. Er zijn veel reguliere zorginstellingen, particuliere zorginstellingen, thuiszorg, etc. Er is zoveel in de gemeente. De gemeente kan een rol spelen om deze (markt)partijen meer uit te dagen om in te stappen in een dementie vriendelijke samenleving. Dementerenden nemen toe. De bredere populatie daarbij betrekken.

Blijf (samen) zoeken naar vernieuwing

Het is belangrijk om samen in gesprek te blijven. Je moet vernieuwing blijven opzoeken en daarover in gesprek blijven. Blijven zoeken naar het nieuwe, niet altijd doen wat we altijd al deden. Vernieuwing blijven zoeken kan alleen maar samen. En dan samen in de brede zin, met verenigingen, overheden, maatschappelijke partners en het Voorster Belang. Vernieuwing opzoeken om samen de boel aan de gang te houden. Neem bijvoorbeeld de Oranjevereniging. Deze leent zijn geluidsinstallatie uit bij een ander evenement in Voorst maar ook de mensen werken onderling met elkaar.

Als geld moet komen uit de maatschappij, komt dit veelal bij dezelfde groep mensen vandaan en houd je vooral dezelfde ideeën. Een Knikkerkampioenschap zoals georganiseerd wordt in de gemeente is geweldig. Het is origineel, leuk en brengt mensen samen. Een bedrijf als Univé schaart zich hier achter een daarmee wordt het gefinancierd. We moeten meer op zoek naar dergelijke activiteiten voor verschillende doelgroepen.

Deel K: De bijdrage van de sleutelfiguren

Hoofdstuk 28: Wat kan ik zelf bijdragen?

28.1 Als medewerker, professional of ondernemer

Het signaleren van problemen

Ik probeer vanuit CJG, vanuit het kernteam wel daar voortdurend gesprekken over te hebben. We organiseren ook wel bijeenkomsten. En wij hebben een grote signalerende functie. Als je voortdurend telefoontjes binnen krijgt over een bepaalde problematiek, zoals met die hoofdbegaafdheid, dan denk je o ja dit moeten we ergens neerleggen. Dan vind ik het wel lastig bij wie ik het dan moet neerleggen. Ik denk dat ik zelf wel een signalerende functie heb vanuit CJG om te horen dat er nu een problematiek is waar nog geen aandacht voor is.

Ja ik kan de problemen goed onder de aandacht brengen, in de partners in de netwerken waar je gesprekken mee hebt. Wij hebben verschillende gesprekken buiten de deuren met verschillende disciplines en partijen dan zou ik het huisvestingsprobleem mooi op tafel kunnen leggen. Ja, misschien vindt er een grote vlucht van jongeren naar Deventer en Apeldoorn plaats, maar onze jongeren hier krijgen bijna geen woningen, hoe zien jullie dat? Signaleren jullie dat ook? Dus door anderen alert te maken voor de bestaande problematiek. Op beleidsniveau zou ik niet veel kunnen doen, ik ben niet bij machte om te zeggen nou jullie moeten anders met die jongeren om gaan. Dat zijn keuzes die ik niet kan maken. Maar ik kan wel proberen om de problematiek meer onder aandacht te brengen.

Als raadslid wil ik zoveel mogelijk burgerinitiatief steunen. Belangrijk is het ook dat we achter de deur van mensen kunnen komen om er vroegtijdig bij te zijn en als gemeente goed communiceren naar de burgers. Er moet weer gezonde sociale controle komen: ik let op mijn buurman. En problemen gecoördineerd aanpakken. Goed onderzoeken of er al hulp is ingeschakeld.

Mijn eigen bijdrage; in mijn werkthema's jeugd en gezond ouder worden, probeer ik zo goed mogelijk op deze terreinen te adviseren bij het maken van het lokale gezondheidsbeleid, uitvoeringsplan, preventie en handhavingen met betrekking tot het terugdringen van het alcohol gebruik, gezond ouder worden, netwerkcontacten te onderhouden; veel contact te onderhouden met verslavingszorg Tactus; voor signalering, en een goede afstemming met andere partners in het werkveld.

Ik kan zelf bijdragen door ook heel klein thuis te beginnen. En naast mijn rol als hoofd opleiding bij Dynamo en mijn activiteiten hier ben ik niet zo gek veel met preventie bezig. Probeer ik wel zelf ook dat ook nog niet zo snel gebeuren. Verder ben ik niet heel erg bezig met preventie, heel veel mensen niet denk ik. Maar alleen al door dit interview zie ik dat ik meer doe met preventie dan ik dacht.

En als ik op een school binnenkom voor een presentatie en de kinderen zitten in de vensterbank. Dan loop ik linearecta op die jongens af en zeg ik; 'jongens wat zitten we hier in godsnaam te doen?'. Dat soort dingen, in de vensterbank met je schoenen op de tafel, nou jij deed het niet en ik was best baldadig en zo. Maar dat soort dingen haalde ik niet in mijn

hoofd, maar dat vinden ze heel normaal tegenwoordig. Dus zo probeer ik daar zelf wat aan bij te dragen. Het is maar klein, maar dat is wat ik doe.

In mijn werk als maatschappelijke werker probeer ik zoveel als mogelijk te kijken bij de burger / cliënten wat speelt er wat je hinder ondervindt? Ik zit steeds te kijken naar maat werk, want dat is uiteindelijk mijn werk. Want wat bij de ene werkt hoeft niet bij de andere te werken. Ik kijk ook heel erg naar de eigen kracht wat kun je zelf, loop je zelf ergens tegen aan waar je moeite ondervindt? Kunnen we dat bijvoorbeeld oefenen? Ik kan bijvoorbeeld een rollenspel met iemand doen. Want vaak is de angst om te bellen groter dan het in werkelijkheid is. Want als je denkt dat het toch niet zal lukken dan lukt het uiteindelijk ook niet. Dus echt kijken waar kan er nog gewerkt worden? Bijvoorbeeld wanneer ik met partners werk, vraag ik steeds wat is er nodig van je zelfs en wat heb je nodig van een ander? Ik probeer dan steeds dat degene met wie ik te maken heb in mijn werk steeds met de oplossing komt. Want ik denk dat de meeste mensen precies weet wat er scheelt, wat er aan de hand is. Die weten ook wel wat er moet gebeuren maar ze weten ook dat het hen lastig zal worden om daar te komen. Omdat ze dan ook heel veel weerstand die bij hun leeft aan de kant moeten zetten. En we kennen allemaal dat het moeilijk is. Ik doe wel schoolmaatschappelijk werk vanuit het SRG dat ik wel zie dat de scholen struikelen met de diversiteit aan leerleningen en de diversiteit aan problemen die ze met zich meebrengen. Daar kan de school ook beter wat zeggen want ik zit alleen bij een ondersteuningsteam. Ik lever wel mijn bijdrage in het geheel maar ik geef natuurlijk ook geen les op school, ik sta niet voor de klas. Dat zou ook een puntje zijn die ik graag zou willen noemen. Ons streven hier moet zijn dat er de nodige ondersteuning voor scholen moet komen. Om mee te denken.

Ik zit in een wat makkelijkere positie omdat ik werk vanuit een maatregel. Dus ik heb een jeugdreclasseringsmaatregel bij allerlei jongeren waar ik mee werk. Dat betekent dat ik de juiste hulpverlening altijd kan inzetten omdat ik een bepaling jeugdwet kan afgeven. Dus dat betekent dat een gemeente dan ook in principe moet gaan financieren. En wat ik verder kan doen in de maatschappij is toch dit verhaal te vertellen. Van joh laat het niet te lang lopen, grijp toch in. Want dat hebben die kinderen verdiend. Die hebben het niet verdiend dat hun ouders er een potje van maken. Dus grijp op tijd in om te voorkomen dat ze later zelf er ook een potje van gaan maken.

Ik draag bij door mezelf zo positief mogelijk opstellen naar alles en iedereen toe. Maar dat heb ik altijd al gedaan. Je ogen en oren open houden en als je misstanden ziet en dit melden bij de geëigende kanalen.

Ik draag bij door vanuit de politiek voortdurend op de ontwikkelingen alert te zijn en via de gemeenteraad te werken aan een sterke gemeente op velerlei vlakken, teneinde het voordeel van het dorpskarakter en leefbaarheid vast te houden. Dicht bij de mensen staan en kritisch zijn naar jezelf.

En de signalering en begeleiding zijn essentiële punten. Als opa en oma bijvoorbeeld zien dat vader te veel alcohol drinkt, of dat moe noem maar op" ... en dan moeten ze niet denken, ja

maar het is mijn dochter. Nu zijn we weer terug met waar we begonnen zijn: de angst. En wat ik er zelf aan kan doen? Vanuit de politiek kan ik iets signaleren en oppakken.

Ik draag bij door vanuit de gemeenteraad toe te zien en te werken aan het goed luisteren naar het platteland bij de regelgeving. Vanuit die positie invloed uitoefenen op de lokale, provinciale en landelijke politiek.

Zelf zou ik zeker wat bij kunnen dragen. Vanuit mijn functie weten sommige mensen mij makkelijk te vinden en kan ik ze doorverwijzen naar de juiste plek of instantie. Wel kan dit volgens mij nog veel vaker. Dit kan ook zijn doordat mensen niet weten wat ik doe, of wat ik voor ze kan doen.

Mijn eigen bijdrage is beroepsmatig gezien vooral het gesprek blijven voeren over bovengenoemde zaken, over nieuwe ontwikkelingen en het beleid. Daar moet aandacht en ruimte voor zijn. Binnen de bijvoorbeeld het CJG moet hier ook aandacht voor zijn zodat dit ook van daaruit de visie is en blijft. Bij alle medewerkers.

Zelf zou ik aan het begin van een gesprek meer willen doorvragen op gebieden als verzorging en ondersteuning vanuit school. Ook de intake kan veiliger en uitgebreider [red: om meer mensen in beeld te krijgen en in hulp.

Wat we op school natuurlijk proberen, is goed kijken, goed signaleren, korte lijntjes met instanties. En wanneer bij leerlingenzorg iets problematisch zich voor doet, dat vind ik nog wel eens lastig. Waar krijgen ze de goede zorg. Dat is nog wel eens een zoektocht, waar kan dit kind de juiste begeleiding krijgen. Maar ik merk dat we daar met z'n allen al zoekende zijn, dus dat wordt ook al beter. Mijn bijdrage is dan toch het signaleren en de juiste lijnen uitzetten.

Ik kan ouders betrekken, info delen, signalen uitzetten/doorgeven, op tijd dingen aangeven, lijntjes kort houden.

Ik zou nog wel meer spreekbuis willen zijn voor de doelgroep maar dit is nu niet haalbaar binnen mijn tijd. Ik ben tevreden met de aanpak vanuit de Bolster/Pluryn en is trots op hoe ze het aanpakken.

Ik kan zelf de boodschap uitdragen, ook al vinden mensen dat ik een vreemde boodschap heb. Wat kan ik daar zelf aan doen... nou, dit nu aangeven. Dat is dan mijn bijdrage.

Wat ik daaraan al bijdraag? Dat geldt voor het werk op school als thuis dat kinderen met plezier hier komen en weggaan. Motto: eerst lekker in je vel, de rest komt later wel.

In groepjes aandacht geven dat zij er mogen zijn. Je hoeft geen ster te zijn, maar je kunt wel stralen. Dat impliceert een opgeruimd hoofd. Dat vind ik mooi dat ik het aan het lijf ervaren heb.

Wat wij altijd doen is zoveel mogelijk melden bij het consultatiebureau, zo gauw wij iets zien melden wij dat.

Ook moeten we het kind blijven zien in de kinderopvang, in het gezin, in de klas, etc.

Signaleren, bespreekbaar maken met de jongeren, ouders, disciplines, Maar ik denk zeker in het verenigingsleven naar jongeren veel meer preventies kunnen gaan verzorgen, niet bang zijn om onze eigen levenservingen in te zetten. Handvaten mee te geven, dingen durven bespreekbaar te maken. Durf gewoon te zeggen: dat kan gewoon niet, daar heb je hulp bij nodig. Meedenken en mee willen werken, er tijd in stoppen om dit met zijn allen bespreekbaar te maken, mijn idee meegeven wat wij signaleren en daardoor wordt het besproken.

Vanuit de politie probeer ik zoveel als mogelijk achter de deur te komen. Een uniform helpt soms wel, en soms niet. Het is maatwerk. Naast mijn werk en mijn gezin met 4 kinderen heb ik niet veel extra mogelijkheden om nog meer te betekenen.

Ik kan zelf bijdrage door toch vol te houden en te blijven aangeven, me niet te laten afschrikken door bureaucratie.

Ik vind dat je binnen het onderwijs een taak hebt om er te zijn voor de leerling. In ieder geval een luisterend oor. Dat vind ik heel belangrijk. En niet oordelen over, en dat is best lastig, vind ook ik moeilijk. Een luisterend oor is denk ik al heel belangrijk, het niet oordelen of veroordelen van de dingen die ze doen. Want zo gauw iemand zich coma zuipt en je gaat zeggen 'dat moet je niet doen' en 'dat is slecht' dan zal zo'n kind nooit weer komen. En dat lost niks op. Wij moeten gewoon luisteren, praten, signaleren. En als het kan doorsturen. Maar heel vaak is een luisterend oor voor heel veel kinderen al heel fijn. En ik moet wel zeggen, de kinderen waar iets mee is, blijven je langer bij, dan alle kinderen die een beetje zo doorgaan.

In mijn werk wil ik oog blijven houden voor mensen om mij heen. Ook privé doe ik dat. Ik wil ook signaleren als het zaken betreft die mijn werk niet aan gaan. Dus opmerkzaam zijn naar mensen om me heen; de burens die vrouw in de straat etc.

In mijn pastoraat ben ik gefocust op sociaal/economische dingen. Ik heb dat geleerd door de crisis in de landbouw. Bij weduwen en weduwnaars vraag ik ernaar. Soms komen zij er zelf mee. De signaleringsrol is voor mij weggelegd. We hebben ook nog de diaconie als steuntje in de rug. De diaconie kan met kleine bedragen grote problemen voorkomen.

Nieuwe initiatieven ontwikkelen

Ik wil vooraan staan in collectief voor kleine zorgaanbieders. Beter resultaat zoeken.

Ontwikkelen bouwsteen voor begeleiding van mensen met een beperking met paarden.

Therapeutische effecten vragen om een wetenschappelijk kader. Dit als product aanbieden aan gemeenten en ook declareren bij de gemeenten. Begeleiden van mensen met behoud van uitkering is ook een optie. Statushouders begeleiden kan ook tijdens het drie maanden proces. Een man van 30 jaar is acht maanden op de zorgmanege geweest, hij was erg depressief en had paniekaanvallen. Nu heeft hij een baan van 40 uren met een vast contract voor een half jaar. Een werkgever wacht niet op kwetsbare mensen. Een man kwam binnen via de reclassering omdat hij geen werk kreeg. Hij is een jaar geweest, lacht en heeft zelfvertrouwen.

Ik zou graag in een eerstelijns team willen stappen en dat versterken. Zolang ik fit genoeg ben, wil ik dat doen. Dat is altijd mijn droom geweest. Ik zou het heel erg leuk vinden om met huisartsen samen te werken. Ik weet niet goed hoe dat aan te pakken.

Ik kan zelf bijdragen door voorlichting te geven en me daarvoor beschikbaar te stellen binnen mijn eigen organisatie. Wat er binnen de organisatie anders moet is dat de zelfhulpgroep niet betrokken wordt bij het informeren over een zelfhulpgroep. Dit wordt nu door een beroepskracht gedaan. Dit moet juist door een groepslid gedaan worden. Belang van zelfhulpgroepen onder de aandacht brengen!

Ik heb langzamerhand mijn ervaring met deze omgeving, Voorst en groter, door allerlei toevalligheden omdat ik alleen maar doe wat ik leuk vind. Ik zou graag een steentje willen bijdragen door een communicatieplan te maken, uit te voeren. Laat zien wat de ondernemers in de gemeente doen, pr naar binnen en naar buiten.

Ik zou wel assistent groepsleider willen worden maar ben bang dat ik het mee naar huis neem. Handvaten nodig om hiermee om te gaan. Als iemand dit mij kan geven zou ik er over nadenken. Bijvoorbeeld een coach die hierin ondersteunt. Belang van welzijn van mensen, gebrek aan financiële middelen. Een doeltreffende manier om mensen te bereiken. Hebben we een zelfhulpgroep? Zo nee, dan moeten we er 1 oprichten. Het is laagdrempelig. Voor mensen die deelnemen aan een zelfhulpgroep is de kans op terug val kleiner!

Wat ik zelf kan bijdragen is mij hard blijven maken voor die kloof bij gemeenten. Beleidsmedewerkers zijn mijn gesprekspartners. Dus daar zit ik continue mee te praten namens de doelgroep. Ook signalen vanuit de consultants geef ik door aan de gemeente. Ook de ideeën. We hebben hier een goede groep met consultants zitten die veel ideeën hebben. Ze hebben op dit momenten 6 ideeën voor preventieve groepen. Volgens de gekantelde werkwijze. Echt super leuk. Aan mij om dit onder de aandacht te brengen bij de gemeente en te zien dat daar financiering voor komt. Ik blijf namens de doelgroep spreken. Het zou mooi zijn als de gemeente een budget had voor innovatieve ideeën. Innovatie kracht van partners meer aanspreken. Er zijn ideeën genoeg, er wordt samengewerkt maar een centrale plek ontbreekt waar ideeën en mensen samen komen.

Ik denk dat er bij de hulpverleners veel kennis zit. Er wordt nog weinig uitvraag naar gedaan. Hoe vaak worden consultants bevraagd? Stimuleren om juist daarmee aan de gang te gaan. Maar ook cliënten bevragen, ook inwoners. Belangrijk!

Ik heb de wens om jongeren langer te kunnen en mogen volgen, vanuit MEE bijvoorbeeld, navigator voorkomen van draaideur problematiek. Overgang van school naar werk, voorbeeld Onderwijsnetwerk Apeldoorn. Case manager invoeren voor een kwetsbaar persoon, langdurig, terugval voorkomen Laagdrempeligheid om vragen om hulp verhogen, is moeilijk, zelfs in eigen netwerk, schaamte, etc. Leeftijdsgenoten, ervaringsdeskundigen, maatjes inschakelen, niet alleen professionals bijv.

Ik heb modules gemaakt om goed te luisteren als coach. Deze heb ik ontwikkeld omdat ik heb gezien dat daar nog wat valt te leren. In het kader van preventie kan daar nog meer in ontwikkeld worden. Mijn moto is wel vooruitkijken en probeer dingen vooruit te zien. En wat belangrijk blijft luister echt naar wat er gezegd wordt.

Zelf wil ik graag de vereniging uitbreiden, verrijken. 10 jaar geleden leefde de vereniging bij de dag nu is zij ook aan het kijken naar de toekomst en is het tijd om stappen naar buiten te nemen. Is bezig met een notitie naar de raad te sturen en woont ook de bijeenkomsten in de gemeente bij als het onderwerpen betreft die de vereniging aan gaan. In die notitie wordt het volgende verwoord; de problemen, visie op de toekomst, ambities en mogelijkheden om mensen aan het zwemmen te krijgen. Bijvoorbeeld dat je zwemmen (de meeste asielzoekers kunnen niet zwemmen) combineert met Nederlandse les.

Ik kan het promoten om een geïntegreerd sportcomplex voor valide en mensen met een beperking te verwezenlijken. Dat zou een grote doelstelling van mij zijn.

Voor mij geldt dat ik heel graag wil om iedereen erbij te betrekken, kansen hebben. In het sociale domein gaat het om die mensen die problemen krijgen en die proberen te voorkomen. De fietspaden komen er wel. Samen met iemand anders ben ik bezig met straalinternet. Tot een bereik van 5 km is het internet supergoed; 10 km goed. Vanaf Bosgoed in Wilp Achterhoek met een straal van 10 km is er goed internet te hebben. Wij zijn ook bezig op andere plaatsen. In mijn werk draag ik bij om samen met mensen dingen te realiseren. Vanuit de politiek proberen wij te kijken wat wij kunnen doen.

Team Kopermolen doet al veel aan positief denken voor alle kinderen, werken aan vertrouwen kinderen. Niet accepteren lage verwachtingen kinderen en ouders: 'ik kan het niet' vervangen door 'ik kan het NOG niet!' Kopermolen gebruikt als jong team veel nieuwe uitdagende materialen die meer uitdagen tot onderzoekend leren en men zit nu boven cito-gemiddelde door deze aanpak.

Ik zou wel een rol willen spelen. Ik had wel wat willen organiseren om met een groep leerlingen naar de vluchtelingen in Apeldoorn te gaan. De leerlingen doen wel mee om bijvoorbeeld lekkere dingen te maken. Je moet niet praten over het sluiten van grenzen. Als mensen hier komen, krijg je een andere sfeer in de klaslokalen. Er zijn geen meisjes met een hoofddoek op school. Die zie je meer in Deventer en Apeldoorn dan in Twello of Voorst.

Wat ik zelf kan bijdragen is dat ik al een zorgcoördinator heb aangesteld.

Eigen personeel goed opleiden, 25 man personeel.

In combinatie met Moviera kunnen we voorlichten. We hebben intern geclusterd en waar we nu voor kiezen is dat we een team toegang, crisis coördinatie en drie regioteams hebben. We willen kijken welk aanbod we dan in Voorst kunnen bieden en dat is niet onbeperkt, maar wel wat gericht. Dat kleinere team kent de acht gemeenten beter. We kiezen nu om te focussen om beter aan te sluiten. Ik denk dat het mooi is als je iets met gesprekvoering zou gaan doen met elkaar en methodische leerbijeenkomsten, waarbij je aan de hand van een casus bespreekt en daarbij basisgespreksvaardigheden leert. Daarnaast leer je bij wie je op welk moment moet zijn.

Ik kan bijdragen met combinatietrajecten; voordat iemand aan het werk gaat, een totaal pakket aanbieden om sociale competenties te ontwikkelen. Voor ons is het fijn om te weten dat iemand niet thuis zit maar al in een ontwikkeltraject zit. Voor de gemeente duale trajecten

ontwikkelen voor kinderen. Tijdens (werk) stage coachen op competenties die nodig zijn om een betaalde baan te krijgen.

Als ik twee levens had wist ik het wel. Ik lever een bijdrage in het neerzetten van nieuwe schoolconcepten, ook vanuit mijn eigen WHY. Daar draag ik in bij. Er komen ook steeds meer scholen kijken vanuit het hele land. Sociaal café doe ik.

Het voorbeeld te geven

Ik geef zelf altijd het goede voorbeeld, ik sport altijd heel veel dus dat is een beetje mijn voorbeeldfunctie. Op mijn werk ook met collega's, we zijn net weer de draad op gaan pakken van met lunchen niet op onze kont zitten maar wandelen, weet je wel. Of ga zwemmen, nou ben ik niet zo van het zwemmen, ik ben meer van de buitenlucht. Ik ga ook altijd fietsen naar mijn werk. Er is een aantal collega's dat gaat zwemmen, de manager onder andere gaat zwemmen. Ik ben niet van het zwemmen, ik wil gewoon lekker naar buiten.

We doen ook mee aan het slim reizen van de stedendriehoek. In plaats van met de auto naar je werk te gaan wordt er gestimuleerd om met de fiets naar het werk te gaan. Daar is binnen de stedendriehoek een potje voor, voor de aanschaf van een fiets. Hoe verder je van je werk woont hoe meer subsidie je krijgt. Er doen hier een stuk of 5, 6 mensen mee en ik zeg elke dag tegen mijn collega die met de auto komt; oh het is toch zo lekker hé. Ik zeg het elke keer weer, maar het lukt nog niet. Omdat ik denk van ja, omdat ik zelf zie, ja het is mijn mening hé, ik wil het niet opdringen maar omdat ik het oprecht ook super fijn vind om te fietsen. Ook na het werk, het is warm hier binnen hé, lekker met je hoofd in de wind.

Voorlichting geven

Wij doen dan ook wel voorlichting op verzoek, dus als dat gewenst zou zijn kunnen wij ook een voorlichting houden over bepaalde onderwerpen. En dat geldt ook voor kinderen he, daar kunnen wij eventueel ook wel wat in betekenen. En als er mensen zijn die daar behoefte aan hebben kunnen zij zich hier ook aanmelden voor bepaalde interventies. Voor kinderen hebben we een heel uitgebreid aanbod, zowel individueel maar ook KOPP groepen. En daar hebben we eigenlijk voor alle leeftijdsgroepen wel een groep lopen, we hebben een heel breed aanbod. Je zou ook mensen kunnen wijzen op dit aanbod voor kinderen en volwassenen. Maar allereerst zou ik het wel daar brengen, bekendheid en dergelijke.

Verbindingen proberen te maken

Ik zelf zou meer persoonlijke aandacht aan de cliënt willen geven, de behoefte onderzoeken en daarbij aansluiten.

Sinds 2016 ben ik betrokken bij het jongerenwerk in de gemeente Voorst. Ik probeer zoveel mogelijk langdurige banden aan te gaan een stuk vertrouwen aan de jongeren te geven. Ik kan zelf bijdragen door mijn werk als jongerenwerker (belangrijke functie) voort te zetten, hulp aan te bieden en vertrouwen te geven.

In het werk dat ik doe. Mijn plek is er een van inspiratie. Ik breng mensen weer in contact met zichzelf, elkaar en de natuur. Ik zet me in voor: Verbroedering, saamhorigheid, veiligheid

creëren, inspireren, goede voorbeeld geven. Via de opvoeding van mijn kinderen (en straks kleinkinderen).

Ik kan meedenken, verbinding maken, matches tot stand brengen, inzet van homestart.

Ik zou in ieder geval wel willen weten bij de jeugd waarom ga je weg, wat mis je, wat kunnen we er aan bijdragen. Eens goed informeren waar ligt het nou aan. Dat vind ik ook lastig. Hoe kunnen we ze binden aan het dorp. Tot en met begin twintig zeg maar.

Ik probeer me te verplaatsen in de ander, ik vind dat het meest verhelderende wat ik kan doen. Dan trek ik het helemaal in de persoonlijke sfeer. Vooral veel openheid betrachten, niet in de zin van voorlichting, maar proberen vanuit je eigen mensbeeld en je eigen leefomstandigheid te vergelijken met hoe anderen leven en als je dat dan met elkaar vergelijkt vooral te proberen te begrijpen waarom een ander het anders doet. Dan krijg je vaak een heel andere kijk op wat die ander doet. Probeer je steeds maar te verplaatsen in wat anderen doen. Als ik dit binnen mijn fractie, binnen de partij en binnen de gemeente kan uitdagen voel ik mij plezierig.

Het hele lange termijn verhaal ben ik een pionnetje in. Hier in Voorst kan ik rond de beleidsvorming bijdragen. Maar ook de middelen aanbieden, kunnen we het hier anders doen. Zou er een bepaalde structuur in moeten. We werken met allemaal professionals, krijgen we die bij elkaar. Verbinden kan ik een aandeel in leveren. Waar kunnen we elkaar beter gebruiken. Als er iets is, eerder het netwerk bij elkaar brengen. Meer naar de oorzaak zoeken, dan is de oplossing vaak best wel simpel. Vaak gaan we lijmen, vanwege de tijdsdruk en geldgebrek. Dat is raar eigenlijk bij menselijke problemen, dat zou eigenlijk niet moeten.

Ik kan zelf veel in gesprek blijven met alle partijen. Conflicten proberen te voorkomen, belangen behartigen en blijven verbinden.

Ik denk dat als we kijken naar Plaatselijk Belang, dat je dan eigenlijk wel probeert om zoveel mogelijk samen met de mensen op te trekken om samen wat te gaan doen. Dat is wel een belangrijk iets. Dat je wel in overleg gaat met de mensen en niet zelf maar wat gaat beslissen. Soms moet je zelf wel eens wat beslissen. Maar soms, zoals nu, als ik even een voorbeeld noem, met de molenstomp, de molen heeft een hele oude geschiedenis, daar zal ik maar niet over uitwijken. Op een gegeven moment hebben wij die als Plaatselijk Belang even korte tijd kunnen behouden, omdat we geen overleg konden hebben met de bewoners. De bewoners hebben op een gegeven moment toch gezegd "hij moet weg". Nu staat er dan de Onderachtkant, zoals ze dat noemen, die staat er nu nog. En als we dan kijken naar die Onderachtkant, daar moet nu wat mee gebeuren. Van de week was er een bijeenkomst voor woningbouw en daar hebben we die molenstomp even weer tevoorschijn gehaald, om te gaan zeggen, dat straks is hier de boel veranderd en de straten weer goed. Dan is daar de boel weg en dan kan er wat gebeuren met de molenstomp. Hoe zien jullie als mensen dat dat moet gebeuren. Dus de mensen erbij betrekken, en dan komt vanzelf de boel los. Er zijn andere projecten, zoals een hinderwetvergunningaanvraag, daar houden wij ons helemaal buiten, want dat iets van iemand specifiek. En daar kun je dus als Belangenvereniging niet op in springen. Maar als je dus echt kijkt naar zo'n molenstomp, vooral de mensen die er nu al omheen wonen, die moeten zelf samen maar zeggen hoe ze dat zien en graag willen. Ik denk dat je er

dan een bijdrage aan kunt leveren voor de leefbaarheid en veiligheid. Je kunt er ook iets neerzetten wat juist wat aantrekt, dat moet je dus ook niet hebben. Je moet het wel samen gaan doen. En dan kun je het natuurlijk nooit iedereen naar de zin maken. Dat weet je ook wel, maar als je het algemeen belang maar kunt dienen.

Hierbij moet ik de rol van dorpscontactpersoon goed uitvoeren en mensen bij elkaar brengen. Ik benader mensen persoonlijk om men erbij te betrekken, maak een kort praatje. Open communicatie bij zoveel mogelijk onderwerpen is belangrijk, net als mijn eigen houding, het goede voorbeeld geven. Betreffende het probleem van drugs en alcohol; ouders weten niet van het gebruik en het goede voorbeeld geven. Op sportief gebied een en ander organiseren.

Ik doe al veel als dorpscontactpersoon.

Ik probeer het dorpshuis de Arend gezellig, leuk en toegankelijk te houden voor iedereen: jong en oud. De laatste tijd lukt dit gelukkig goed. Veel goede recensies en juiste respons, ik ga graag zo verder en zet me hiervoor in.

Dat is misschien wel het mooie van een school, je probeert de kinderen te zien, je probeert de ouders te zien. Ik denk dat je dat gewoon in wie je bent, sowieso kunt doen. Maar ook dus in zo'n interview, gewoon maar aangaan, even kijken wat kan ik daar wat in betekenen. Misschien is dat iets wat een stapje tot iets is. Misschien ook niet. Ik denk gewoon, die dingen waar jij een bijdrage aan kunt leveren, dat dat goed is.

Doen wat ik ook zeg. Zelf ook verbinding zoeken, luisteren, niet oordelen, kijken hoe je op anderen manier samen dingen kan doen. De ander de vrijheid gunnen en proberen te begrijpen. Bewustwording.

Verander de wereld en begin bij jezelf. Laat je geluid horen onder andere zoals nu via het interview, ga in gesprek met gemeentes en informeer ze. Doe je eigen ding en laat een ander dat ook doen en als je in de gelegenheid bent om verbindingen te leggen en op de goede plek te zetten dan doe ik dat. Loslaten waar het kan en blijven volgen waar nodig.

Ik ben sociaal en open naar de mensen toe. Als je transparant bent naar de mensen, zijn mensen dat ook naar jou

Mijn bijdragen is om open staan voor kwetsbare mensen, ongeacht hun achtergrond. Ook in mijn organisatie daar ruimte aan bieden. Eenzaamheid problematiek helpen oplossen.

Wij willen ons openstellen voor de omgeving en contact zoeken. Laten zien wat we doen en daarmee begrip kweken. Het verbinden met de samenleving is van groot belang.

Ik doe wat ik heb verteld. Betrokkenheid op elkaar en persoonlijk contact. Ik neem de moeite om met mensen een kop koffie te drinken. Liever koffie drinken dan een berichtje per mail sturen. Het persoonlijke contact daar gaat het om. Komt door mijn opvoeding en de dienstverlening van het bedrijf. Offertes van het bedrijf versturen we niet maar geven we persoonlijk af. Je hebt dan weer contact. We bouwen een relatie op. Mensen waarderen dat. Het is ook heel prettig als je weet wat er in je werkgebied speelt. Al onze medewerkers wonen en werken in het zelfde gebied. Er ontstaat daardoor een onderlinge saamhorigheid.

Wij zijn van de verbinding en zouden een verbindende factor kunnen zijn tussen bedrijfsleven, zorginstellingen en overheid. Door de samenwerking met gemeenten, organisaties en bedrijven te realiseren. Het bewustwordingsproces te creëren bij deze partijen.

Ik kan zorgen voor een groot netwerk. Iedereen krijgt dezelfde dag een reactie. Ervoor zorgen dat mensen verder kunnen. Zelf het goede voorbeeld geven. Vertrouwen heeft ook te maken met alertheid. Dingen positief benaderen. Als iemand verder kan, wordt hij stabiel en kan hij zich verder ontwikkelen.

Er komt nu eerst een verhuizing aan; we moeten hier weg over een half jaartje ongeveer. We moeten er voor zorgen dat we de stappen behapbaar houden, dat is onze eerste prioriteit. Om straks op een plek te kunnen zitten, waar we mee verder kunnen gaan. En als dat weer rustig is, gaan we zeker kijken wat de mogelijkheden zijn. Daarmee wil ik zeker niet andere kinderopvangorganisaties tekort doen of zo maar voorheen waren wij echt een peuterspeelzaal. Nu is dat allemaal kinderopvang, alleen wij zijn niet echt een kinderopvang, wij vangen geen kinderen op van 's ochtends tot 's avonds met BSO en alles erop. Wij zijn echt de voorbereiders op de basisschool, zo zien wij onszelf en daarom zou dat juist een mooie aanvulling zijn, omdat je het echt hebt over de ontwikkeling van kinderen. Die ontwikkeling is natuurlijk kort en krachtig hier op de ochtend maar en zijn nog zoveel dingen bij te halen waardoor het voor ouders overzichtelijk wordt: wat is er en waar kan ik het halen. Ze ontmoeten elkaar, dus ze hebben kinderen in dezelfde leeftijd waardoor ze ook op die manier contact kunnen maken met anderen.

Het stimuleren en enthousiasmeren van anderen

We sluiten bijvoorbeeld partnerships met bedrijven. Als je het hebt over een stukje sponsering voor activiteiten, voor projecten die proberen ongezonder gewicht te bestrijden. Ik ga bijvoorbeeld naar verenigingen om te kijken wat er mogelijk is qua accommodaties. En zo kunnen we kwantitatief betere accommodaties aanbieden voor sporters. Maar ook adviserend naar scholen, naar een ouderenraad, naar de burens enz. Om te kijken hoe we het schoolplein beter kunnen inrichten zodat kinderen getriggerd worden om buiten te spelen. En ook enthousiast blijven over het buiten spelen. Ja, meedenken en adviseren is het heel veel. En dat is heel breed. Sport en bewegen heeft heel veel raakvlakken met mekaar. Bijvoorbeeld een waterdrink campagne die we nu hebben. Dus de scholen enthousiast maken om water tap punten af te nemen. Het eten van groenten en het eten van fruit motiveren. Reclame daarvoor maken op sociaal media, onder aandacht brengen. Heel breed dus, hoe ik het al eerder aangaf.

Al vroeg geleerd: "De vis begint altijd aan de kop te stinken". Als je spreekt moet je het ook in je gedrag doen. "Preken" is soms verleidelijk, maar het begint met luisteren. Dat moet je als bestuurder, gemeenteraad het college en MT dus ook uitstralen dat je mensen in hun kracht wilt zetten en dat begint bij goed luisteren en daar goed voorbeeld in geven en uitnodigend zijn. Mensen enthousiasmeren. Als ons dat allemaal lukt dan gaat het goed in Voorst en zullen mensen hopelijk zeggen het is hier zo slecht nog niet, we doen het zo slecht nog niet op welk gebied dan ook, maar zeker ook op het sociaal domein. Ik hoop dat ons lukt uit te stralen: "Wij

zijn Voorst en daar is het leuk leven en we werken integraal op het sociaal domein en daar is het leuk leven." Daar ligt wel mijn ambitie.

Ja, dat is een goeie! In ieder geval een houding aannemen die gericht is op een preventieve houding, die ik wellicht nu al heb, maar die meer toegespitst zou moeten zijn op het beleid die we hier in de gemeente Voorst voor staan. Dus met andere woorden een andere benadering van doelgroepen en mensen die door onwetendheid, door regelgeving of anders zins, niet instaat zijn om deel te nemen aan deze maatschappij. Het vraagt een open hoofd, het vraagt ook aan de slag gaan met wellicht theoretische benaderingen die in de praktijk nu weerbarstig zijn. En die door een andere open benadering misschien wel kansen bieden. Dus een meer houding naar de samenleving. Waarin de samenleving zelf bijdrage kunnen klevan maar waar de mensen weten oh ja we kunnen bij hen te recht.

De maatschappij kantelt. Ik heb vroeger bij het kadaster gewerkt maar ook als ambtenaar en hoofd P&O. Een veranderingsmanager is bezig met ontwikkeling, wil in beweging zijn ook als directeur van verschillende bedrijven. Ik ken alle stichtingsstructuren en wil nu zelf ondernemer zijn. Intrinsieke motivatie is om mensen die zelfstandig niet goed kunnen functioneren, stimuleren en te helpen; activering voor de autist!

Anderen stimuleren en wijzen op maatschappelijke verantwoordelijkheid. Heb oog voor je medemens en blijf objectief.

Dat doe ik al vanuit mijn functie. En dan is het vooral voor mij zaak dat ik niet in de oude modus schiet van zorgen voor. Maar dat ik zorg voor de prikkel dat mensen zelf aan de slag gaat. En dat ik dit idee ook uitdraag naar mijn collega's. Deze visie moeten we meer uitdragen!

Door hier de ontwikkelingen die we net in het groot geschetst hebben ook in het klein neer te zetten. Veel meer te richten op de ontwikkelingen van cliënten, de doorstroom van cliënten, die uitstroom van cliënten. Bedrijven te benaderen en die warm te maken voor onze cliënten.

Vóór uitstroom duidelijk wijzen op de mogelijkheden binnen de Gemeente o.a. Wmo. Steeds aandacht vragen voor dit probleem.

Ik kan een overlegvorm opzetten zodat er beter naar de zorgvraag gekeken wordt. Goede initiatieven als bijvoorbeeld een buurtsportcoach stimuleren. Stimuleren dat een Kulturhus of een Dorpshuis open gaat op de zondag voor een kopje koffie en een praatje. Door individuele begeleiding een vertrouwensband opbouwen met patiënten. De meeste mensen kunnen de dure woonvorm van enkele zorgwoningen in Twello niet betalen. De "Benring" vorm zou ik zelf willen promoten. Jong helpt oud. Ik zou een voorstander zijn van weekendactiviteiten voor thuis begeleiding in de weekenden. Dat zou preventief goed werken in de dagbesteding en welzijn.

Ik probeer mensen er [red: iets voor elkaar over hebben] iets over te vertellen, mensen weer naar de kerk proberen te krijgen, het evangelisatiewerk oppakken en het evangelie te vertellen.

In mijn werk en privé stimuleer ik mensen en doe ik een bijdrage als buddy van iemand en op school van mijn kind draag ik ook een steentje bij.

Ik probeer dagelijks hier een bijdrage aan te leveren. Ik ben directeur van meerdere bedrijven en probeer het personeel in een richting te krijgen die ik net onder woorden probeerde te brengen. Dat is niet altijd makkelijk. Maar ik geloof erin en ben er van overtuigd dat dit op de lange termijn de juiste werkwijze is.

Vanuit mijn werk, de eenzaamheid, heb ik al geprobeerd om samen met een groep mensen iets te plannen of een bijeenkomst. Proberen de onderlinge betrokkenheid te vergroten. Dat doe ik wel veel. Ik probeer ook altijd wel een beetje te vragen of ze het goed vinden dat iemand anders hen belt en dan vraag je het aan een andere patiënt. Soms denk ik dat het wel een match zou zijn, dan probeer ik daar wat in te doen. Vanuit mijn werk probeer ik het dus wel. Ik probeer ook altijd mensen te stimuleren om ergens aan deel te nemen, omdat dat helemaal niet makkelijk is en ze dat vanuit huis uit niet gewend zijn. Als het na zes weken niet lukt, geef het dan een kans en probeer het even, want niemand vindt het leuk om in het begin zo een stap te zetten. Je bent kwetsbaar en je vindt het lastig. Dus ik vind dat ik op die manier er wel veel aan doe. Wat betreft de seksuele problematiek dat probeer ik bespreekbaar te maken of open te staan en mensen er over uit te nodigen of uitleg te geven.

Zelf doe ik iets met cliënten. Dit is maar op kleine schaal. In mijn praktijk werk ik met mensen aan hun bewustwording. Verder zou ik niet weten wat ik zou kunnen doen

Ik zou daar zelf aan bijdragen. Door bij zoveel mogelijk werkgevers de werkervaringsplaatsen en de proefplaatsingen te stimuleren. Om de kandidaten vanuit hun kracht te laten opereren. Dat ze met een beetje meer zelf vertrouwen de deur uit gaan. Mensen in hun waarde laten en laten doen waar ze goed in zijn.

Ik kan zelf bijdragen vanuit mijn functie via de CJG website en twitteren en via facebook en daar meer informatie opzetten. Met jongerenwerk doen we er al veel aan. Hoe dat op scholen te krijgen, zou ik toch eens meer verder over willen nadenken en praten. Vaak kom je er in de drukte die er is, niet aan toe om eens verder na te denken en door zo'n gesprek als dit wel. Alleen kan ik niet zo veel en je hebt anderen en collega's en beleid nodig om verder te komen.

Samenwerken met anderen

Ja goeie vraag. Ja, ik denk dat het heel erg belangrijk is dat ik mensen enthousiast maak. Misschien dat ik als een soort schakel kan zijn tussen partijen. Door beschikbaar te zijn en niet alleen maar achter je computertje te gaan zitten. Als je het hebt over de functie binnen de gemeente. Maar ook vooral naar buiten toe. Naar de burgers toe, naar de verenigingen toe, naar de vrijwilligers toe, in bijeenkomsten je gezicht laten zien. Dus netwerk creëren dat is ook heel erg belangrijk.

Dat het hier [red: de ontmoeting] wat duidelijker mag worden, wat is dit nu wat we hier doen. Daar ben ik nu sowieso mee bezig. En ik denk dat het ook ligt in het stukje contact met andere organisaties, dat dat weer wat aangesterkt wordt. Ik merk dat er wat wisseling is geweest in personeel, ook in andere organisaties waardoor je dat wat kwijtgeraakt bent. Wil het wat meer aansterken, zodat je beter weet van wat speelt er, komt diegene toevallig ook bij jou of en dat mensen of collega's in de gaten hebben, deze loopt hier ook binnen, deze vaak komt wat

vaker naar voren. En het blijven benoemen dat er nog wel een gat zit voor bepaalde mensen. Misschien dat we daar met z'n allen iets aan kunnen doen.

Ja ik werk zo al. Dus mijn manier van werken is al zo. Ik ben al gekanteld zal ik maar zeggen. Ik ga al heel erg uit van eigen kracht en eigen regie. Eigenaarschap en het betrekken van netwerk.

Ik probeer om steeds contact te maken met ouders als ik naar mijn eigen cliënten kijk en om de samenwerking te zoeken. Dat is wat ik daar in doe in mijn eigen werk.

De gemeente moet mij blijven inhuren. Het betrokken blijven in het netwerk is belangrijk. Ik zou eerder betrokken kunnen worden maar meer als de problemen er al zijn, in het preventieve stuk weet ik niet wat ik kan betekenen.

Als wij een cliënt begeleiden sturen we een brief naar de huisarts en bieden we aan om te overleggen als dat nodig is. We zijn met ongeveer 22 personen in de regio en landelijk 230 mensen. Onze organisatie is ontstaan in Wilp. Wij zitten specifiek op het NAH stuk en werken ook wel samen met Zozijn.

Korte lijnen houden met de professionals en aandacht hebben voor de vele (belangrijke) vrijwilligers.

Op dit moment werk ik aan het project Ervaar Mee. We laten ervaringsdeskundigen, dit zijn vrijwilligers, aan het woord over de 'knikken' in het leven. Wat als je een kind krijgt met een beperking? Wat als je ineens door hersenletsel niet meer kan meedoen? Wat betekent dat voor iemand? Dit geeft begrip en vorm aan hoe we met elkaar om kunnen gaan. Dat is mijn bijdrage.

Kennisrol naar andere organisaties oppakken: bijvoorbeeld nu met Verian contact over dementie. Elkaar leren kennen. Specialismes ondersteunen elkaar. Eigen kracht van de organisatie er laten zijn. Je deelt geen bedrijfsgeheimen als je je specialisme deelt met een andere organisatie.

Dat komt in het verhaal al wel naar voren. Het op consultbasis in een eerder stadium meedenken en adviseren en met de vrijwillige hulpverlening samenwerken en kennis overdragen. We hebben veel ervaring in het achterliggende veld die al gebruikt en ingezet kan worden in het vrijwillige traject. Ik denk dat het belangrijk is het vrijwillige veld te trainen dat ze hier een zuivere afweging in maken. En daar willen wij ook aan bijdragen.

Als je kijkt naar de jeugdzorg, sta ik open voor elke vraag die de gemeente heeft. En dan gaan wij die vraag beantwoorden, op welke manier dan ook, maar wij gaan die vraag beantwoorden. En wat kan ik daar zelf in doen, ik vind frequent contact belangrijk, als je elkaar kent en elkaar belt, dan heb je een gezicht erbij, dat maakt de lijnen korter. Dat maakt het makkelijker om elkaar te bellen als er een vraag is of wat dan ook. En als gecertificeerde instelling voeren wij de beschermingsmaatregel uit, opgelegd door de kinderrechter, daar zijn wij goed in. En als het gaat om hulp in het voorliggend veld hebben wij veel kennis en expertise en hebben wij veel te bieden en dat willen wij ook graag. Maar de kerntaak is het uitvoeren van de beschermingsmaatregel. Maar wij willen wel graag helpen elke gemeente apart de ambitie die

zij hebben om het aantal ondertoezichtstellingen te verminderen en als ze er al zijn korter te laten duren, om die ambitie te verwezenlijken. Daar willen wij graag bij ondersteunen en daar hebben wij ook veel in te bieden.

Vanuit De Koepel: we organiseren clinics, waarbij kinderen betrokken worden. We bieden faciliteiten aan voor ruimtes en accommodaties voor degenen die iets willen organiseren. Vaak wordt gevraagd of we dat gratis kunnen verstekken, maar dat kan echt niet. Maar meedenken, en ook financieel is, is belangrijk. Zo zijn we op dit moment ook bezig met teststoelen voor het sportcafé. Er wordt intern verbouwd en het is belangrijk dat de bridgers, over het algemeen ouderen blijven komen. Ze komen voor de bridge, maar dat is sociaal contact. Het café moet dus geschikt zijn voor meerdere doelgroepen en niet alleen voor cafébezoek. Ook zijn we bezig om een kookevenement op te zetten met Mens en Welzijn. Zij organiseren dat, wij faciliteren graag en vragen niet de hoofdprijs. Café Jachtlust zou een trefpunt kunnen zijn. En privé: elke Nederlander is wel een mantelzorger. Wekelijks bezoek ik mijn vader in Holten. Bij Voorwaarts ben ik volop actief en bij de ETT doe ik ook wel vrijwilligers werk, naast natuurlijk het wekelijks fietsen, want zelf moet ik ook fit blijven.

Nou ik werk natuurlijk zelf in de zorg. En ik ben een mantelzorger voor mijn ouders. En ik ben nu ook al echt aan het nadenken dat ik later in een woongroep terecht ga komen. En in mijn werk nu neem ik contact op met de verenigingen en clubs in de gemeente voorst en bevrage ze op leden die stoppen. Of ze weten waarom mensen weggaan. En hoe ze bijvoorbeeld demente ouderen toch nog wat kunnen bieden. Binnen mijn werk kan het gesprek aanzwengelen over diverse vormen van dagactiviteiten. Maar nog niet over woningen en woonvormen. Maar in de toekomst misschien wel. Op dit moment ligt het veel bij IJsseldal. Ik weet nog niet of de gemeente daar veel in de melk te brokkelen heeft. In de Benring wordt momenteel een deel heel goedkoop verhuurd aan anderen. Ik volg zelf waar deze initiatieven zijn en probeer zoveel mogelijk info te verzamelen. Om het gesprek hier aan te zwengelen. Je hoeft natuurlijk niet het wiel uit te vinden. Maar dat je wel weet waar wat is. En er zit toch vaak een kostenplaatje aan vast.

Ik krijg zaken vaak als het al best wel ernstig is. Ik zag laatst ook een cursus voorbij komen; ernstige zaken komen vaak te laat bij de gemeente binnen, hoe krijg je daar zicht op. En daar ben ik wel serieus over aan het nadenken, wat ik daarin kan doen. Maar het is natuurlijk wel erg moeilijk want ik zie ze pas als het al echt heel ernstig is. Dat is natuurlijk heel moeilijk maar ik probeer dan wel echt dicht bij de mensen te blijven. Als er bijvoorbeeld een echtscheidingssituatie is, eerst kijken hoe komen deze mensen weer met elkaar in gesprek. Als er drugsproblematiek is, eerst kijken kunnen we een maatje aan iemand koppelen. Hoe zorg je dat wat je doet ook echt werkt. En dat doe je samen want ik kan het wel bedenken maar dat heeft vaak geen zin. Dat is wat ik zelf probeer te doen, en ik probeer zicht te krijgen op wat hier allemaal is zodat ik mensen daar ook makkelijker naartoe kan verwijzen. Ik ben heel benieuwd naar wat eruit het project komt, want dat kunnen zomaar dingen zijn waar ik niet zo gauw aan denk. Dus zodra het project klaar is ga ik die aanbevelingen ook heel erg mee nemen. Wat voor mij speelt is natuurlijk zo veel mogelijk samen blijven werken, met de leerplicht, de wijkagent, met de mensen van het sociaal domein, maatschappelijk werkers.

Daar moet je korte lijntjes mee houden, met scholen, zodat zorgen ook snel genoeg bij je komen en je ook samen kunt kijken; hoe kunnen we mensen helpen.

Ik zoek actief de contacten op binnen het dorp. Ik heb contact met plaatselijk belang, het dorpshuis en de kerk. Ook omdat de school het imago had van de school die alle problemen binnen haalt (begaafdheidsprofiel). Deze contacten werken goed voor het imago en de samenwerking is prettig. Verder hoop ik dat de nieuwbouw jonge gezinnen aantrekt waardoor de leefbaarheid wordt vergroot en waardoor er weer meer kinderen naar de school komen.

Ik doe heel erg mijn best in de drie dagen per week dat ik werk. Als ik ergens iets van vind dan lever ik mijn bijdrage. Als onderwijskracht ben ik een voorbeeld en dat draag ik uit naar collega's.

Ik wil hieraan bijdragen. Dan is de vraag of ik genoeg capaciteit heb om dit te doen. Mijn instelling is "verander de wereld, begin bij jezelf". Met Vluchtelingen werk probeer ik zoveel mogelijk contacten te houden. Ik ga bij het CJG gesprekken aan om hulp voor een kind voor elkaar te krijgen. Gesprekken met een maatschappelijke werker. Vanuit een zorgteam ontstaat wel iets moois; dat is een meerwaarde.

Ik probeer in mijn functie als zorgcoördinator/ondersteuningscoördinator juist zo goed mogelijk mijn best te doen om voor de leerlingen die wat extra's nodig hebben zorg te dragen, zodat zij die krijgen, en daarbij de afstemming en het contact met iedereen die daar iets aankan bijdragen. En dat begint bij de ouders. Want ouders zijn nog altijd de verantwoordelijke spil en verantwoordelijk voor de kinderen, maar daarbij heb je soms anderen nodig en dan is het goed om gezamenlijk een plan van aanpak op te stellen.

Buren van de Beele –project was ook zo iets: ondernemers en particulieren kunnen zich verbinden aan de Beele. Hoeft niet meer financieel maar verbind je maar. Dat vinden we belangrijk. We kiezen vaak ook voor klussen lokale ondernemers bij verbouwingen. Die mogen wat verdienen aan Pluryn als de vraag andersom ook gesteld kan worden voor stageplekken. Zo ook in plaats van bijvoorbeeld de schoonmaak vanuit de centrale inkoop van Pluryn. De Bolster wil graag ook jongens laten stage lopen in de buurt in plaats van in Nijmegen. Dat is wel een heet hangijzer van centraal inkopen is goedkoper maar voor de jongens in de Beele is decentraal inkopen veel betere.

Ik kan veel in gesprek gaan met gemeenten. Meer investeren in waar het echt om gaat, de kinderen/leerlingen. En dit met zijn allen, alle partijen die werken met en voor kinderen/leerlingen. Minder druk zijn met structuren en processen, de focus naar buiten.

Deze is erg lastig. Ik weet het niet zo goed. Ik werk hier nog niet zo lang als locatiemanager. Ik denk vooral dat wij op deze locatie met elkaar een goede organisatie willen neerzetten. Nu is deze in mijn ogen al best goed, maar het kan altijd nog beter. En daar willen wij hier graag met zijn allen hard aan werken.

Gesprek met ouders durven aangaan, ook nare gesprekken, dan maar accepteren dat kind vertrekt, niet iedereen aannemen, doorverwijzen, niet ieder op eigen eiland zitten, ook basisscholen moeten een grens trekken en naar elkaar doorverwijzen.

Ik lever zelf al een bijdrage. Wij beschikken thuis over blusapparatuur en branddekens. Omdat we in een rietgedekt huis wonen, waren die voorzieningen bij ons al helemaal nodig. Daarnaast wordt dit onderwerp regelmatig besproken tijdens thema-avonden waar collega-gastouders elkaar treffen. We nemen onze eigen verantwoordelijkheid dus zelf ook al.

Graag laagdrempeliger worden in mijn functie, dat mensen me makkelijker en sneller weten te vinden. Meer inzet van opvangservice, vrijwilligers inzetten bij mensen thuis zodat de mensen even weg kunnen. Bij het vrijwilligerswerk meer jeugdigen betrekken. Jeugd geeft beweging en spontaniteit.

Waarde en veiligheid geven is ook belangrijk. De manege levert zorg voor 80/90% aan kinderen en mensen met een beperking. Activering van mensen in de bijstand voor een betaalde baan door inzet van medewerkers van gemeente Voorst. Statushouders begeleiden van gemeente Apeldoorn en gemeente Voorst. Bespreken met klantmanagers. Activiteit om te socialiseren, integreren en de taal leren. Statushouders worden dan gekoppeld aan Nederlandstaligen.

Wat ik zou kunnen bijdragen in mijn rol als professional is het meer naar buiten treden als organisatie. Dat doen we al wel. Aan de vrije tijd van jeugd kan ik niet veel bijdragen.

In overleg blijven met de gemeente als huisartsen is mijn bijdrage. Dat is een groot goed en dat moet in stand worden gehouden. De huisartsen zorg zo goed mogelijk waarborgen.

Ook dit is weer lastig vind ik. Ik ben best tevreden hoe het nu met de organisatie gaat en ook met de samenwerking met de gemeente voor zover ik die heb. Allereerst is het natuurlijk goed om je altijd te willen verbeteren. Nu denken ze dit ook met de nieuwe wetgeving te doen. Hieruit komt zoals ik al paar keer heb aangegeven wel een opgave voor de organisaties om dit in goede banen te leiden. Smallsteps heeft nu landelijk al zo'n 250 vestigingen en het zou natuurlijk geweldig zijn om bij elke opvang de voor ons kenmerkende oranje vlaggen te zien staan. Maar goed dit is misschien niet direct haalbaar en andere dagopvangcentra's zijn natuurlijk ook prima. Zo kan iedereen een goede keuze maken en afwegen waar zij hun kind of kinderen naartoe willen sturen toch. Voor ieder wat wils is ook erg belangrijk. Zo is er in Twello nog een aantal andere organisaties die de kinderdagopvang regelen. Zo is er eentje die erg inzet op de creativiteit van het kind en weer een ander is erg gericht op buitenspelen en hier activiteiten doen. Dat is natuurlijk alleen maar goed om diversiteit te hebben. Wij als Smallsteps zijn denk ik een tussenvariant van dit. Wij geven de kinderen de kans om bijvoorbeeld hun creatieve kant te onderzoeken. Een voorbeeldje is hiervan dat wij kinderen een bloem laten knutselen. Wij geven ze daarbij geen uitleg dat een steel groen is en de bloem rood bijvoorbeeld. Wij laten de kinderen hier volledig vrij in en zij maken de bloem aan de hand van hun eigen ideeën. Of hij nou zwart, rood of paars wordt. De kinderen zijn vrij en dit is ook erg leuk om te zien hoeveel verschillende soorten bloemen ontstaan. Kinderen zijn bij ons dus erg vrij om met hun eigen ideeën en gedachten aan de slag te gaan. Aan de andere kant vinden wij het erg belangrijk om de kinderen ook lekker buiten te laten spelen. Wij willen dan ook echt wel minimaal twee keer per dag een periode met ze naar buiten. Ook al regent het pijpenstelen bij wijze van spreken. We hebben laarsjes voor de kinderen waardoor we ook

echt als het enigszins mogelijk is naar buiten gaan en ze hier hun energie even kwijt kunnen. Ook dit is erg belangrijk. Dat zijn ook onze kerndoelen namelijk, kinderen op hun eigen manier met hun eigen ideeën grootbrengen. Ik ben van mening dat wij erg goed bezig zijn om onze kerndoelen te behalen en continue te verbeteren. Dat zie je denk ik ook terug in onze naamsbekendheid. Wel is het goed dat er verschillen zijn tussen de organisaties. Ik adviseer nieuwe ouders dan ook om bijvoorbeeld in Twello bij alle drie de organisaties te kijken om te kijken en te proeven waar ze het beste gevoel bij hebben en het beste past bij de ideeën voor de opvoeding van hun kind(eren).

Ik zie graag een uitbreiding van onze organisatie en deze vestiging. Dit is niet echt een maatschappelijk probleem maar ik kan me voorstellen dat we dan wat meer met de gemeente te maken krijgen. Zo willen we binnenkort uitbreiden en misschien moet dit ook wel in overleg met de gemeente. Maar goed, daar heb ik zelf denk ik niet zo veel mee te maken, maar wel de mensen uit onze organisatie die hiermee te maken krijgen. Maar ja, het liefst zie ik ook een uitbreiding of een nieuw gebouw extra om aan de extra vraag te voldoen. Waar zijn er nog panden waar het zou kunnen en die betaalbaar zijn. Als ik groot mag dromen of wensen, dan lijkt mij dat wel mooi. Ook waar voldoende parkeerplaatsen zijn en waar de ouders makkelijk heen kunnen. Maar goed. Ook dit loopt nog niet, maar wie weet wel in de toekomst. Altijd wat te wensen houden. Dus ja om antwoord te geven. Er zijn een hoop dingen die ik en als organisatie willen bereiken, maar in hoeverre dit met de gemeente te maken heeft weet ik niet. Het contact wat we nu hebben verloopt erg prettig en dit is ook met andere organisaties uit Twello. We weten elkaar te vinden als het nodig is, maar we zijn vooral bezig met onze eigen organisatie en ik voel niet direct de behoefte om structureel contact te hebben met de gemeente en andere organisaties. Dat je van elkaar kan leren en elkaar helpen waar mogelijk is natuurlijk alleen maar goed, maar structurele behoefte dat voel ik niet. En de verbouwing en uitbreiding zijn in mijn ogen erg belangrijk. De kinderdagopvang zit vol en de andere organisaties beginnen ook steeds voller te raken. Deze stijgende vraag en de nodige stijging van de personeelsleden is bijna onmogelijk hier op deze locatie alleen te realiseren. Een nieuw pand ergens in Twello zal hier enorm bij helpen. Maar dit geldt niet alleen voor de kinderdagopvang. Ook de scholen worden steeds voller en gelden strengere eisen. Een manier om uit te breiden is misschien wel nodig in de toekomst. Maar dit is toekomstmuziek en nog niet relevant op dit moment maar ik denk wel dat dit in de nabije toekomst kan gaan spelen. Maar dit is denk ik voor onze organisatie een goede ontwikkeling snap je. Maar wanneer en op welke manier is nog iets wat uitgezocht en overwogen moet worden.

Luisteren naar de ander

Ik probeer echt in gesprek te zijn met de ander, waarbij ik het tempo van de ander probeer te volgen. Dat is soms aanpassen, sommigen hebben tijd nodig. Ik probeer daarbij echt te luisteren.

Het meedenken met anderen

Mijn organisatie is bereid tot meedenken en mogelijk meedoen. Zeker meewerken aan verbreding van een gezonde lifestyle.

Ik zou zelf op microniveau ook meer kunnen doen. Ik zit al 40 jaar in de politiek en probeer me daarbij altijd in te zetten voor de samenleving om daarbij dingen te bereiken.

Mijn bijdrage is samen oplossingen blijven zoeken.

Door te doen wat ik doe. In de raad te gaan en mee te doen met interviews van onder de loep. Naar de avonden gaan en daar te luisteren.

Ik kan zelf blijven meedenken in processen en breed uitventen van problemen. Overtuigen binnen de organisatie, veiligheidsregio, landelijk van noodzaak tot verandering.

Ligt volgens mij ook een rol voor ons als buurtsportcoach en in samenwerking met Ingrid. Bijvoorbeeld één punt, zonder dat je overal heen hoeft. Gebrek aan ruimte is dan wel een dingetje voor ons. Ik doe vanuit mijn werk al veel. Privé jaren gedaan. Denk wel dat de tijd is aangebroken. Liggen welke kansen. Leuk om dingen te organiseren, evenementen voor bijvoorbeeld ouderen of jongeren. Actief de boer op. Zorgen goede aanknopingspunten te vinden. Maar hoe en wat weet ik eigenlijk niet zo goed. Ik zal best mijn steentje kunnen bijdragen. Wil graag meedenken.

In mijn eigen organisatie probeer ik discussies aan te gaan over ons eigen functioneren. Over inzet en oprechtheid. Over de samenstelling van teams. Denk hierbij aan ervaren collegae en onervaren jonge collegae. Ervaring kost geld, en dat willen managers, gezien hun budgetten niet graag uitgeven.

Volgens mij is mijn bijdrage, dat ik in elk geval redelijk goed zichtbaar ben in de gemeente Voorst, op het moment dat er bepaalde overleggen zijn. En dan heel specifiek voor jeugd dan ben ik daar bij aanwezig en lever ik daarin ook mijn input. Als het gaat om het ontwikkelen van jeugdbeleid en datgene wat daarin beter zou kunnen, dan geef ik daar een input en feedback en probeer ik in elk geval mijn bijdrage wel te leveren en ook mee te denken in het geheel van het sociaal domein.

We kunnen onze gelden die we normaal gesproken aan het eind van de pijplijn beschikbaar stellen om erger te voorkomen, op het moment dat we dat geld niet meer nodig hebben omdat de instroom ophoudt, kunnen we dat geld mobiliseren om aan de voorkant bij de gemeente te investeren. Het share-savingsmodel of liever gezegd populatiebepoortiging waarbij je zegt deze populatie heeft dit budget en red je er maar mee. Kijk maar wat je er mee doet. En dan ga je dus goede dingen doen. Goed kijken naar de populatie wat is hier nodig, wat zien we gebeuren. Oh, misschien is het wel bij drie mensen de schulden saneren of die opvang thuis zodat die man kan blijven werken met die moeilijk opvoedbare vrouw. Ja, weet ik veel.

De zoektocht is omdenken: hoe kan het anders. We moeten goed luisteren, een goede mix van rechten en plichten en wees creatief met regels. Ik doe al van alles. Ik wil meedenken over hoe we dit kunnen gaan uitvoeren.

Als ik kijk naar mijn rol binnen de gemeente Voorst; ik kan geen lans breken of beslissingen nemen. Maar ik kan wel meedenken en meehelpen om het anders te doen. Wij weten goed hoe de doelgroep in elkaar steekt en samen trekken we daarin op om de gemeente te laten zien hoe het ook anders kan.

Ook al ben ik zelf ook oplossingsgericht, ik probeer met dit bewustzijn vaker met verwondering en nieuwsgierigheid te kijken naar en me af te vragen wat we nu eigenlijk aan het doen zijn met elkaar. De vraag wat willen vandaag doen of bereiken ook heel open stellen. Weten we nu waarom we hier zitten? Wat willen we bereiken, waar willen we mee de deur uit. Is dat een methodiek of een concept of willen we de vraag heel helder hebben. Ik wil graag actief helpen deze vragen eerst helderder gesteld te krijgen en beantwoord te krijgen.

Als ik kijk vanuit het zwembad ben ik al drie jaar bezig om ons bestaansrecht te bepalen. Waarom doe je zaken? Daarbij hebben we een stip op de horizon om te kijken hoe kunnen we verder gaan? Maatschappelijke ontwikkelingen hier in de gemeente Voorst zijn niet heel verschillend dan in andere gemeenten. Er is een behoorlijke verandering gaande. Nu zijn er heel wat problematieken gaande die jullie bijvoorbeeld hebben aangegeven in jullie brief, zoals armoede, eenzaamheid, bewegen. Dat zijn natuurlijk aspecten die ook heel goed terug komen bij het zwembad. We hebben daar ook een hele grote groep van de bevolking vanuit de gemeente Voorst.

Bijvoorbeeld een denk- of ondersteuningsgroep op zetten. Ik ben nieuwsgierig wat hier allemaal uit gaat komen met daarbij mogelijk een toekomstige rol.

Het ondersteunen in...

Ik kan zelf het voorbeeld geven en ook zorgen dat in mijn team de mensen ruimte krijgen om te zijn wie ze zijn. En hun mogelijkheden kunnen benutten. Want we hebben elkaar nodig.

Wat ik probeer te doen is tijdens zo een huisbezoek zo breed mogelijk te gaan om aan te geven wanneer kan je bij ons aankloppen. We proberen al tijdens het eerste huis bezoek al duidelijk te maken hoe ze ons kunnen vinden.

Welk steentje ik daaraan bijdraag, ja het zit in mijn aard. Ik ben een creatief persoon, coördinator van het maatjesproject op een medemenselijke manier. Net dat zetje in de gewenste richting geven.

Ik kan luisteren naar de wensen, kijken naar de mogelijkheden wat er allemaal haalbaar is, zo nodig aanpassingen maken. Ieder heeft recht op een fijne werkplek en daar zet ik me graag voor in.

Wij schakelen ook vrijwilligers in, als mensen extra ondersteuning nodig hebben die wij niet kunnen bieden. Want vaak is het iets waar mensen blijvend hulp bij nodig hebben. Of we sturen mensen door naar die organisaties. Ook thuiszorg kunnen we inzetten die problemen signaleren, of we zetten een netwerk op met mantelzorg. Twee jaar lang kunnen mensen nog voortuitgang vertonen, daarna kan dat ook maar dan is het minder zichtbaar. We helpen met de administratie, en bieden handvatten.”

Nu kan ik nog bijdragen in de gemeenteraad. Betrokken blijven vind ik altijd leuk. Laatste jaar in de politiek zou ik daar nog m'n steentje kunnen bijdragen. Financieel gaat het goed in voorst. Zo dadelijk met de begroting zouden we kunnen kijken of we nog wat extra geld voor de zorg kunnen besteden. Ik zou willen voorkomen bij de aanbesteding dat er managers aan

het werk zijn die er met de centen vandoor gaan. Ik ben vrijwilliger bij Helpende Handen en dat blijf ik doen.

Ik probeer de belangen van de inwoner te behartigen middels mijn bijdrage in de gemeenteraad. Ik probeer mij vanuit de gemeenschap van Terwolde in te zetten voor diverse projecten. Noaberschap leeft nog heel erg bij ons in de buurt en daar geef ik ook invulling aan vanuit noaberplicht. Dit komt vanuit buurtverwantschap en niet omdat het vanuit de overheid wordt opgelegd.

Wij hebben de keuze gemaakt om zorg altijd voor te laten gaan, geld speelt een secundaire rol. We besteden er aandacht aan, ik probeer vanuit mijn eigen kracht mijn bijdrage te leveren.

Wij stellen graag plekken beschikbaar voor vrijwilligers of mensen met een beperking en ik kan zorgen voor aansturing of begeleiding.

De school kan bijdragen door intern een goed leerklimaat te creëren, een goede ondersteuningsstructuur te onderhouden en te zorgen voor capabele docenten die ook “goed leven” voorleven. Onze school zal blijven investeren in deelname aan deze activiteiten in de gemeente.

Ik heb de opleiding maatschappelijk werker gedaan. Ik ken alle leefgebieden, of het nu gaat om vrijwilligers, instellingen, scholen en bedrijven, of om uit te leggen wat vluchtelingen zijn. Daarbij is het ook van belang dat ik uit kan leggen dat vluchtelingen vanuit hun gezamenlijkheid de burger leren kennen en dat bekend wordt wat de levensvisie van vluchtelingen is. Er kunnen ook in Voorst bijdragen zijn.

Ik draag daar zelf aan bij door ouders echt in hun kracht te zetten, want daar ligt natuurlijk de basis. En een luisterend oor te bieden dat je dan ook voelt dat je een soort van, dat ouders voelen goh we kunnen het gewoon. En meer van goh wat doe je het goed en dat kun je. En goede informatie geven waar ouders denken. En waardoor ouders zich trots voelen. En ik denk dat we daar een hele goede bijdrage aan kunnen leveren.

Ik blijf kritisch met betrekking tot doelgroep/scholen en werkwijze. Ik zoek een eigen manier om de jongeren te bereiken, die het meest voor de jongeren oplevert. Zoals het rondzwerven op school en jongeren te vinden met een verslaving en niet in de spreekkamer wachten tot een jongere zich meldt. Het vereist een bepaalde attitude.

Vanuit mijn werk kom ik verschillende mensen tegen. Soms heb je van die mensen die je ertussen hebt zitten waar je een half jaar later nog eens langs gaat. Ik help mensen, dat hoort niet bij mijn functie, maar dat doe je dan gewoon, dat hoort erbij het komt niet in mij op dat ik dat niet doe. Ik bel wel even of ik mail wel voor deze mensen of ga even polissen uitzoeken, meer op persoonlijke titel. Bij de een doe je het wel en de ander niet, bij de een heb je een klik bij de andere niet.

Het geven van praktische handvaten

Ik heb vaak contact met de Wmo-consulenten Joke Snellink en Willemien Pleizier en dan komen we bij voorbeeld gewoon vrijblijvend koffie drinken bij iemand, kijken of we wat kunnen doen.

Maar alleen als iemand dat zelf wil, en laagdrempelig. We geven praktische handvaten en hebben hierin een rol in het voorkomen van een sociaal isolement. Het is bij iedereen een knik in de levenslijn.

Ik geef een bijdrage op school; geef inspanning met en zonder ouders, werk eraan om de jongere op de goede plek en goed in hun vel te krijgen.

Vanuit Pluryn willen we mee helpen, mee investeren in opzetten scholennetwerk. Hoe kunnen we de landing van de jongeren vanaf school zo goed mogelijk laten verlopen. Het hoeft niet alleen om de jongeren van de Beele te gaan; het kunnen ook andere jongeren zijn. Pluryn heeft hiervoor de expertise en spreekt de taal.

Wat betreft de bureaucratie en de regels, ik zou willen dat ik er iets aan kan veranderen. Ik kan als coach de werkgevers ontzorgen. Dat doe ik nu ook. Korte lijnen creëren. Dat maakt het voor iedereen makkelijker.

Financiering regelen

Ik weet de gemeente Montferland, die heeft ook bij hun een cursus ingehuurd voor alle mensen van wijkteams en wijkverpleegkundigen om hen daarin te scholen. Zij vertelden mij daarover: eerst stel ik voor elke deelnemer een leerdoel vast en dan doe ik de eerste bijeenkomst dit, de tweede dat en de derde dat. En dan kijken na afloop of de leerdoelen zijn behaald en dan gaan we daarna, dan bied ik intervisie. Dat kost iets maar heb je wel een belangrijk kader, vanuit de gedachte dat je lokaal de oplossingen zoekt, een hele gedegen ondersteuning gegeven. Want een bijeenkomst van 2 uur kan al wat doen maar als je 4,5 keer bij elkaar komt dan blijft het veel meer hangen. En dus afhankelijk van waar de gemeente voor kiest en wat zij willen, weet ik zulke dingen wel. Wat er bestaat en wat er kan, wat er soms gratis is en wat soms niet. Bijvoorbeeld: wij werken als GGD samen met GGNet, soms werken we samen maar ja, wij hebben als GGD vanuit de financiering die gemeentes ontvangen, heeft de GGD ook een gedeelte gekregen. Bijvoorbeeld haar jeugdgezondheidszorg heeft het knaldrum gekregen, dat is niet normaal, al die nieuwkomers waarvan je maar met handen en voeten erachter moet zien te komen, soms met behulp van de tolkentelefoon, hoe het zit met de gezondheid. Eigenlijk moet die tolkentelefoon het altijd doen maar dat is tijdens de spits niet altijd zo. De infectieziektebestrijding zit bij de GGD, want mensen kunnen – zeker Eritrea is aangemerkt als risicoland, dus dat moet ook worden gescreend. Dat gaf veel meer werk dus daar is extra geld voor gegeven uit hun eigen extra budget wat ze van het rijk hebben gekregen. Dat heeft ertoe geleid dat de GGD nu een paar voorlichters heeft die al op asielzoekerscentra werkten, maar dat werd betaald door het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) van het Rijk. Maar nu is er dus ook geld, ze gaan naar ISK-scholen op het voortgezet onderwijs, ze geven 'Vluchtelingkind in de klas', ze scholen vrijwilligers als dat gevraagd wordt, er kan van alles.

Ik deel mijn kennis en ervaringen en vraag daar geen geld voor. Zo geef ik onder andere gastcolleges aan studenten over bovenstaande problematiek. Ik ga de wereld mooier maken op gebied van financiën. Ik ben bezig een middel te ontwikkelen om geld uit het kapitalistisch

systeem vrij te maken voor maatschappelijke doeleinden. Methode: alleen geld terug maar geen rente.

Meedoen mogelijk maken

Met ons project dragen we een steentje bij aan het blijven meedoen in de gemeente. Maar het is een grote en moeilijke opgave om een omslag in denken te krijgen in de samenleving.

Ik doe niet anders en ben hier dagelijks mee bezig. Ik ben nu een boek aan het schrijven over de onrust van het kind. Ik help vanuit mijn onderneming mensen met diverse achtergronden, van autist tot verslaafde, van dementerend tot eenzaam van kind tot volwassene dan wel oudere. Ik maak gebruik van ziektebeelden zoals pdd-nos of ADHD door vooral de kracht van de kwetsbaarheid te benutten. Ik laat mensen spreken en meedoen. Meedoen zowel dimensioneel, generationeel en disciplinair. Gewoon als mens deelnemen. Ik leid mensen op dat ze er mogen zijn.

Aan social return te doen

Dat zou ik niet weten wat ik daar als persoon in kan bijdragen. Als organisatie is dat door te gaan zoals we bezig zijn. En dat proberen we nu door een nieuw pand neer te zetten. En wij zijn een stichting zonder winst oogmerk en wat we binnen halen geven we ook weer terug aan de gemeenschap. We staan op eigen benen.

Pluryn investeert op dit moment al veel in contacten in het dorp (Steakhouse, autogarage, minicamping). Ze doen mee met prikacties en alles wat in het dorp speelt. Het zou mooi zijn als Pluryn bij de gemeente niet alleen te boek staat als 'tonnen euro's verslindende zorginstelling' maar ook oog zou hebben voor de Social Return. Een dergelijke instelling en de mensen die er wonen, geven de maatschappij ook wat terug. Men is op dit punt bezig om dit ook vanuit Pluryn beter over het voetlicht te brengen. De maatschappelijke stages worden om die reden nog steeds vanuit de Bolster hoog in het vaandel gehouden. Iets terug doen vinden we belangrijk. Jij kunt ook iets betekenen voor de omgeving. Bijvoorbeeld met de cliënten van 's Heeren Loo (Kruiwerk, hulpbehoevende mensen) helpen met rolstoelduwen onder begeleiding. Ze vinden het eng maar het is mooi te zien dat jongens met de grootste mond heel klein worden, omdat ze mensen mogen helpen. Dat is mooi te zien.

Als locatieleider en als team willen wij graag deelnemen aan overleggen. Wij bieden werkzaamheden aan voor de samenleving zoals Klussenbus, activiteiten die tegen low-budget kunnen worden ontwikkeld.

Het leveren van kwaliteit

Het heeft vooral met de organisatie te maken en niet met de gemeente. Ik denk dat het erg belangrijk is voor onze organisatie, zodat we nog betere service kunnen verlenen en ook toekomstbestendig blijven. Het is goed als je als organisatie op nieuwe wetgeving zoals dat nu het geval is kan inspelen en niet direct in de problemen komt. Dat is denk ik nu ook wel de kracht van ons en vooral erg belangrijk dat dit in de toekomst ook zo blijft. De kinderdagopvang is nu steeds meer een tweede ouder voor veel kinderen. Naast opvangen vormen we nu een aanzienlijk deel van hun opvoeding en dan is het ook belangrijk dat het

personeel hier goed voor is opgeleid en in staat is dit ook goed te doen. Wij vormen dan ook de beginjaren van hun ontwikkeling en wij willen dan ook dat de doorstroming naar het basisonderwijs goed verloopt en ik zie daar voor ons een grote rol in weggelegd. Dit kan door kwaliteit te eisen van je organisatie en van je personeel. Ik denk dat wij daar erg goed mee bezig zijn, al zeg ik het zelf.

Wat ik zelf kan doen is proberen helder te zijn, dingen duidelijk af te spreken. Ik hou van een open communicatie. Waar mogelijk wil ik ook bemiddelen om cliënten goed te plaatsen.

Ik kan zelf mijn werk zo goed doen zodat ik iedereen toch iets gelukkiger maak.

Goed op de hoogte blijven

Onze kwaliteit blijven bieden, wat we op dit moment bieden. Ons goed op de hoogte houden wat er speelt binnen de gemeente Voorst. De gemeente is een leuke gemeente en er zijn vriendelijke mensen binnen de gemeente.

Ik kan niet (meer) bijdragen

Ik kan zelf op dit moment niets bijdragen. Als politieke partij kun je aandacht vragen voor een aantal punten zoals bij rondetafelgesprekken of door het indienen van moties.

Ik draag bij in mijn rol als fractievoorzitter en als werknemer van de vakbond.

Ik kan zelf niet zoveel in doen. Omdat ik hier een externe kracht ben. En ik altijd heel erg zorgvuldig moet zijn wat ik zeg over een organisatie. Want ik heb mijn hand hierin wel eens overspeeld.

Aan het verbeteren van het CJG kan ik niet meewerken.

28.2 Als vrijwilliger

Het goede voorbeeld geven

Ik coördineer het vrijwilligerswerk en spring zo af en toe ook zelf bij, ik vind dat ik het goede voorbeeld geef en vind dat ik naast mijn eigen betaalde baan, genoeg doe.

Verbindingen proberen te maken

Ik zit aan een max wat ik kan doen. Ik wil best meepraten over dingen, maar wil niet nog een kar extra gaan trekken. Voordat ik bij de Zonnebloem kan, dacht ik stoffige oude bende. Ik kwam op een nieuwjaarsfeestje in de Jachtlust, daar zat twee honderd man of zo. En dat was toch leuk!! En dat was toch gezellig! Ik vond het fantastisch. Allemaal mensen die daar zitten te genieten van het advocaatje met slagroom. En het bitterballetje. En die fleuren helemaal op. Dat is toch geweldig Dat heb ik nu een aantal keren ervaren, dat met heel weinig, maak je mensen dolgelukkig. Je ziet dat ze een hele boost krijgen waar ze zelf weer tijden op voort kunnen. Als je ziet hoe gelukkig de mensen weer zijn, kun je zelf ook weer een tijdje vooruit.

Ja, ik kom van oorsprong uit het onderwijs. Ik heb heel lang op de Daniel de Brouwer school in Wilp gewerkt. Met heel veel plezier en heel veel genoeg. Ik heb daar ook stagebegeleiding gedaan. Daarnaast had ik heel veel contacten met ouders. Op een dergelijke school is het

anders werken dan op een basis school. Het is noodzakelijk dat je samen met ouders aan dingen gaat werken om tot iets te komen. Daarnaast had ik heel veel contacten buiten de school, om ook te zorgen dat de leerlingen op goeie werkstage cq goede werkplek terecht kwamen. Daar heb je dus heel veel contacten voor nodig omdat te doen. Beetje in de zin van maatschappelijk bezig zijn ook. In die zin probeer ik nu ook dat op de voedselbank te doen. Men zegt ook: ga jij maar even praten. Wij lossen het wel op met het uitdelen van het voedsel, producten, en ga jij maar even met die praten of met die praten. En dat doe ik met heel veel genoeg en nogmaals de mensen ervaren dat ook als plezierig. Dat kan ik ook merken. Dat directe contact. En in die zin zou ik dat ook dat ook graag willen blijven doen. En zou ik ook misschien iets in een andere situatie kunnen betekenen, als de gemeente daar iets mee wil. Een project dat je kunt afronden in een bepaalde tijd. Dan ben ik daar zeker toe bereid. Ik heb geen zin om jaren en jaren het zelfde te blijven doen. Die tijd hebben we gehad zeg maar. Ik kan ook nog met mensen in contact treden om die te vragen zodat ik daar ook nog weer misschien een nog betere bijdrage kan leveren.

Ik probeer er voor mensen met problemen te zijn, op dezelfde manier, om me heen zowel privé als werk. Het is aan de ander wat die er mee doet. Het is denk ik ook belangrijk om leuke dingen te doen, activiteiten aan te bieden. Ik ben vrijwilliger bij de fietsvierdaagse. Daardoor verbind je mensen, het is alleen maar goed als de gemeente daar voor staat.

Voor mezelf, weet je ik vind het verbinden. Gewoon de samenleving met elkaar verbinden, daar kan je zelf ook een rol in spelen. Ik zit bijvoorbeeld ook bij de coördinatoren voor het Klompenfeest. Dan leer je ook andere mensen, in de middenstand zitten bijvoorbeeld ook veel mensen die een rol willen spelen om het een leuk evenement te maken. Zeg maar, als je dan toch een rol voor jezelf moet kiezen. Dan moet je zorgen dat je als verbindingsstuk kunt fungeren. In dit geval misschien wel de Molukse gemeenschap en de Nederlandse gemeenschap of Twello zuid met Twello Noord. Ik noem maar wat. En met verbinden, dat heeft ook te maken met, als je in een sportvereniging... ik zie bijvoorbeeld Voorwaarts. Als Voorwaarts kiest met SV Twello voor samenwerking, dan heb je ook mensen nodig die dat kunnen bevorderen en ook kunnen vertellen aan de leden van beide kanten het waarom. Ondanks alle sentimenten die er zijn, weet je als. Ook met het oog op het doel wat je gaat nastreven. Als het doel bijvoorbeeld een betere samenleving is en als je dat kunt bereiken door dingen samen te doen dan heb je wel mensen nodig die dat willen indiceren en er ook voor willen gaan. Van de sportverenigingen ben ik nog wel lid. Maar tot afgelopen seizoen heb ik nog trainingen gegeven bij Voorwaarts voor de volleybal en daarvoor zat ik ook in de jeugdcommissie of technische commissie en je probeert daarin een steentje bij te dragen. Op een gegeven moment houdt dat natuurlijk op. Maar als je je gezicht laat zien weten ze je gelijk te vinden. Als ze dan iemand nodig hebben, dan ben ik ook zo iemand die dan geen nee kan zeggen. Je kunt de jeugd niet laten gaan, dat vind ik zo. EN als in de hele vereniging niemand te vinden is dan voor deze ene keer. Maar die ene keer wordt al snel een seizoen. Maar dat geeft niet. Als ik er tijd voor heb dan doe ik het gewoon. Als het straks teveel wordt en ik kan het niet meer combineren met bijvoorbeeld tijd, dan houdt het gewoon een keer op. Maar dat

moet ook, want er moeten ook gewoon een keertje andere mensen komen om deze plekken in te nemen.

Ik ben altijd al bezig geweest met sociaal zwakkeren te ondersteunen in mijn omgeving en dat blijf ik gewoon doen en binnen mijn werk zal ik zeker mij inzetten om vrijwilligers zo goed mogelijk te werven en zo mogelijk ook uit de groep met afstand tot de arbeidsmarkt te werven. Het blijft van belang dat iedereen mee kan doen.

Ik ben zelf actief vrijwilliger, al vele jaren. Ik stop veel tijd in het vrijwilligerswerk van de vereniging om binding met de gemeenschap te behouden. De belangstelling voor vrijwilligerswerk moet vanuit de bewoners zelf komen, dat mensen het zelf belangrijk moeten vinden om de kern leefbaar te houden. Ik probeer nieuwe dingen en activiteiten te bedenken en te promoten naar buiten om ook mensen van buiten de kernen te betrekken.

Ik wil me sowieso zoveel mogelijk inzetten voor het vrijwilligerswerk naast het werk wat ik heb, ik kijk wel uit wat ik doe i.v.m. belangenverstrengeling, maar ik word altijd wel blij van een stukje vrijwilligerswerk wat je geeft en wat je ervoor terugkrijgt. Als ik in het verpleeghuis hier kom en ik zit aan tafel, ik kom niet alleen voor mijn schoonmoeder, ik kom ook voor de mensen die er omheen zitten, je gaat in gesprek of een rondje wandelen met iemand over de gang, je merkt dat mensen dat heel prettig vinden, ik vind het helemaal niet vervelend om daar naartoe te gaan. Er zitten er 10 in een huiskamer, waarvan 6, denk ik, die heel weinig of geen bezoek krijgen, ik snap wel dat het voor mensen lastig om tijd vrij te maken of lastig om ernaar toe te gaan. Je kunt wel zeggen, er loopt personeel er is wel aandacht voor iemand, maar dat is anders...ik moet zeggen dat het er heel goed is (we praten over Casa Bonita), dit is voor mensen die "de weg kwijt zijn", het is een gesloten afdeling.

Samenwerken met anderen

40 jaar lang ben ik actief als handbaltrainer we werken in een team de sociale controle is bij ons aanwezige discipline en saamhorigheid staan bij ons hoog in het vaandel er zijn mensen die op je rekenen. Stel ze niet teleur dat is mijn motto.

Wat ik zelf kan bijdragen is me nog steeds inzetten als vrijwilliger voor Pampus en de jeugd. En ik vind het jammer dat het aantal vrijwilligers ook hier terugloopt. Ik vind het wel jammer dat mensen dat niet meer willen Ik zie wel dat er uit de maatschappelijke stages een aantal is blijven plakken. Die zien dan dat er achter de schermen veel meer gebeurt en leren daar ook van. En dat past ook wel in de preventiegedachte. Als vrijwilliger kan ik op die manier wel wat bijdragen maar ik kan het probleem niet oplossen. Daarvoor zal er meer nodig zijn. En jongeren willen zich ontwikkelen en maken daarvoor niet altijd de beste keuze. Dat gaat via een omweg. Daar kan ik of eigenlijk Pampus wel aan bijdragen met onze visie verantwoord leren uitgaan. Maar dat kunnen we niet alleen, daar hebben we in elk geval ouders en anderen bij nodig.

Ik draag bij door vrijwilliger te zijn in het maatschappelijke leven. Samenwerken met diverse organisaties. Tijd nemen voor mensen, daar krijg je ook veel voor terug. Belangrijk is het om vrijwilligers te koesteren.

Meedenken met anderen

Mijn bijdrage is om als vrijwilliger in het CMO (cliëntenraad maatschappelijke ondersteuning) te gaan zitten. Het gedachtegoed uitdragen. Vanuit het CMO (cliëntenraad maatschappelijke ondersteuning) probeer ik mijn invloed uit te oefenen en heilige huisjes omver te krijgen. De cliënt of de inwoner moet centraal staan, zij zijn uitgangspunt. Als we er maar blijmoedig aan gaan werken, vragen blijven stellen, nieuwsgierig zijn. Zaken ontwikkelen al leveren die niet gelijk geld op. En we moeten de laaggeletterdheid oplossen.

Verder vind ik beleidsvorming CMO en uitvoering daarvan erg belangrijk. De monitoring begint op gang te komen maar het is nog maar een begin. Ik ben niet ontevreden en geef vaak ongevraagd advies tijdens de bijeenkomsten op maandagavond.

Ik denk dat wat ik vanuit de CMO doe, al heel veel is. En ik zal me nog een aantal keren laten informeren maar wegens mijn huidige gezondheid situatie kan ik niet veel meer doen dan wat ik al doe. Mijn eerste taak is vanuit de CMO het hele proces goed te volgen. En nou kritische vragen erbij blijven stellen. En ook de monitoring wat heel erg belangrijk is voor mij. Wat vraag je? Hoe vraag je het? Hoe zien die dingen eruit?

Andere mensen benaderen

Zelf zou ik hieraan bij kunnen dragen dat ik de mensen kan benaderen die voor ons de doelgroep zijn. Dan kan ik ze ook persoonlijk benaderen, want dat werkt toch vaak het beste. Wanneer je mensen een brief stuurt, dat is dan vaak stap 1. Maar persoonlijk benaderen is dan echt wel stap 2. Mensen die zich uit zelf melden, dat is mijn eigen ervaring, die zijn meestal niet geschikt. Juist de mensen die wij zelf vragen die denken van: 'Zo had ik er nog niet over nagedacht, misschien is dat wel wat voor mij'. Dus wanneer ik een lijst heb met mensen op basis van leeftijd en adres, dan wil ik ze zelf wel persoonlijk benaderen.

Een bijdrage leveren aan de samenleving

Nou ik doe al veel in mijn vrijwilligerswerk en binnen mijn familie. Ik pas op mijn kleinkinderen en dat heb ik liever dan dat ze op straat gaan hangen.

Ik ben vrijwilliger bij sportief evenwicht, in de klussenclub van de voetbalvereniging, technische dienst voor de vve van onze flat, soms behulpzaam bij de stichting zonnebloem en zorg voor burens.

Stel, als ik nu werkeloos zou worden als gevolg van bijvoorbeeld reorganisatie, dan zou ik aan de slag gaan als vrijwilliger.

Ik doe veel vrijwilligerswerk en voel me maatschappelijk betrokken. Ik ieder geval: aandacht aan een ander geven.

Ik doe al veel vrijwilligers werk en ben op dit vlak, op deze manier al genoeg bezig. Ook gezien mijn leeftijd. Goed om jongeren hierbij te betrekken.

Ik kan vooral zelf actief meedoen, als vrijwilliger. Gewoon meedoen, denk ik!

Ik zet me nu al in voor verenigingen. Betrokken bij ontwikkelingen in de voorliggende voorzieningen. Ondersteuning van een woonzorgcorporatie. Ik zit bij een bewonerscommissie en in een huurdersvereniging. Ik heb geen behoefte om naar de politieke kant te gaan.

Ik heb altijd veel vrijwilligerswerk gedaan. Nu doe ik eigenlijk alleen maar vrijwilligerswerk voor de sportverenigingen van de kinderen, zit ik in het bestuur van de Rotary. We organiseren speciale dagen voor bv. mantelzorgers. Vanuit mijn werk organiseer ik de techniek-dag voor schoolkinderen. Vorige week zijn er nog 120 schoolkinderen uit Apeldoorn geweest. Vroeger zat ik ook altijd in jeugdwerk, Klarenbeeks Belang en de KOV (Klarenbeekse Ondernemersvereniging).

Wat ik op dit moment doe en dat vind ik ook leuk is via de officiële kanalen meedenken zoals cliëntenraad en andere dingen waar ik in zit. Zelf mantelzorg als het op pad je komt, dat vind ik allemaal bijdragen. Of het nou voor je dorp is of iets ruimer. Als iedereen iets kleins doet. Ik ben niet iemand die dag in, dag uit alleen maar vrijwilligerswerk doet moet ik heel eerlijk zeggen. Ik draag wel m'n steentje bij, dat hoeft niet allemaal heel groot. Ooit het idee gehad, ik ga de politiek in, dan kan ik het veranderen. Maar ik heb de illusie niet dat je in de politiek veel kunt veranderen, dus ook daar ben ik mee opgehouden. Mijn mening in eigen kring, Waarom zeg je dat nou? Of voor jezelf, waarom denk ik dat. Het begint toch altijd bij jezelf.

Als vrijwilliger toch aan wat activiteiten mee te helpen.

28.3 Als bestuurder van een vrijwilligersorganisatie

Het signaleren van problemen

Opkomen voor de belangen van deze doelgroep is de bijdrage die wij als ouderenvereniging leveren. Ook proberen wij in ondersteuning te voorzien bijvoorbeeld door hulp te bieden bij het invullen van belasting formulieren of kostenreductie (betaalt iemand te veel voor iets? Welke toeslagen kan iemand ontvangen? Etc.) Daarnaast hebben heel nadrukkelijk een signalerings- en doorverwijzingsfunctie richting professionele organisaties. Andersom spelen wij informatie dat tot ons komt door richting onze leden en inwoners.

De HBV komt op voor de belangen van de huurders en een grote groep huurders bestaat uit ouderen. Naar schatting in Voorst ongeveer 40%. Wij kunnen dat niet alleen en er zijn zaken vastgelegd in prestatieafspraken. Wij willen zorg hebben voor de opvang van jonge huurders. De jongeren hebben moeite om een woning te krijgen, vooral vanwege de prijs. Nagaan welke groep jongeren wel zou kunnen en willen blijven wonen. Dit geldt in zekere zin ook voor de groep ouderen. Wij vinden het van belang dat er goede opvang/huisvestingsmogelijkheden zijn voor de ouderen en dat er goede zorg is. Ook voor mensen vanuit de geestelijke gezondheidszorg moet er plek zijn. Mensen die op basis van de huidige inzichten en richtlijnen niet meer in de instellingen kunnen blijven wonen of er niet meer terecht kunnen, moeten opgevangen worden. Dat vraagt extra aandacht. Mensen met psychische problemen kunnen voor problemen zorgen in hun woonomgeving. Daar is in het nieuws recentelijk veel aandacht voor. Wij kunnen als belangenvereniging deze opvangtaak niet invullen. Samenwerking van diverse instanties is hierbij noodzakelijk. Tijdige signalering is essentieel.

De woningbouwvereniging kan voorzieningen treffen die het zelfstandig wonen van (beginnend) dementerenden gemakkelijker maken. Een zwarte wc-bril levert voor een demeterende minder problemen op dan een witte. Dit soort, soms kleine dingen, kun je als woningbouwvereniging doen om het langer zelfstandig wonen van deze groep mogelijk te maken. Hier kunnen we als huurdersbelangenvereniging een rol spelen. Met als belangrijke aandachtspunt de huisvesting van jongeren, ouderen en vluchtelingen. Daar maken we prestatieafspraken over met de woningbouwvereniging en de gemeente.

Vrijwilligers weten dat wij activiteiten organiseren voor jongeren uit vooral de regio. Was gemeente Voorst maar dat hebben er laten varen. Ze komen nu ook uit Deventer en Apeldoorn. Daar komen ze ook niet makkelijk binnen in de horeca. Een commerciële exploitant vindt het risico als jongeren binnen te laten en er gebeurt wat, te groot. Controles, boeten en sancties zijn best ingrijpend, ook voor de grotere gelegenheden. Zij zijn meer een bedrijf dan Pampus. Pampus heeft een kleine doelgroep en dan de visie verantwoord uitgaan. Wij zijn een stichting met vrijwilligers en zijn formeel anders verantwoordelijk /aansprakelijk. Wij draaien niet voor de kosten op maar dat neemt niet weg dat we willen dat alles veilig verloopt, dat iedereen weer veilig thuiskomt. Ik zie Pampus altijd nog wel als opstap naar het grote uitgaan. De jeugd komt om een leuke tijd te hebben maar ze worden wel in de gaten gehouden. Als ze teveel drinken wordt ze gezegd dat ze dat biertje beter kunnen laten staan. We willen ze wel meegeven dat ze niet teveel moeten drinken.

Bij de scouting worden telefoons niet geaccepteerd tijdens de activiteiten. We zitten te schreeuwen om leiding. Leiding is toch wel belangrijk voor de jongeren. Dit is één van de plekken waar de basis wordt gelegd.

Nieuwe initiatieven ontwikkelen

Ik werk zelf in de wereld van dementie. Heb me wel eens afgevraagd: wat kan Activia daarin betekenen? Dit gebouw staat de hele dag leeg maar er zijn wel genoeg klussen te doen overdag. Daar is dan wel begeleiding bij nodig. Activia kent haar burens niet maar als je samen zou kunnen werken dan is er wellicht meer sociale cohesie. Ik wil zelf ook nog over 30 jaar graag iets betekenen. Dat is goed voor iemands identiteit en eigenwaarde. Mensen laten doen wat ze nog kunnen in hun dagelijks functioneren. Ik kan invloed uitoefenen in mijn eigen gezin, mijn familie, mijn naaste omgeving maar ook in mijn rol van voorzitter. Alles draagt een beetje bij. Ik wil graag de openheid uitstralen dat mensen zelf ook dingen mogen bedenken. Stel dat de buurt behoefte heeft aan bijvoorbeeld een jeu de boules-baan, dan zouden we het daar over kunnen hebben. Is heel makkelijk. Activia doet wel eens briefjes door de deur in de buurt in geval van evenementen om mensen te waarschuwen voor geluidsoverlast maar we doen er ook altijd een uitnodiging en een paar drankbonnen bij. Om de mensen te bewegen samen te komen. Ik heb veel ideeën maar tot nu toe is er nog niet veel van gekomen. We waren de eerste jaren van mijn voorzitterschap vooral met onszelf bezig. Op mijn lijstje staat nog om de buurt uit te nodigen, maar dat is er door tijdgebrek nog nooit van gekomen. Voor al die ideeën ontbreekt ook de menskracht. En daarbij ben ik de eerste vrouw in dit bestuur. Mannen zien voor deze verbreding toch vooral veel beren op de weg. Het kost me moeite om van de gebaande paden af te wijken.

Bij SV Twello wordt het vrijwilligersgebeuren in kaart gebracht: welke tools, hoeveel mensen zijn er bezig, waar missen wij bijvoorbeeld schoonmaak, groen, commissies. SV Twello wil zelf het bed opschudden en dan met de leden sparren. Aan het eind van het jaar hebben wij een plan de campagne.

De buurtvereniging die we opgericht hebben als voorbeeld laten zijn. Zelf ook zoveel mogelijk de plaatselijke middenstand ondersteunen. Inzetten voor nieuwe initiatieven. Iets organiseren en verbindingen tot stand laten komen. Meedenken en zaken aanreiken zoals nu ook via het interview.

Verbindingen proberen te maken

Ik zet mij als burger in voor allerlei activiteiten als vrijwilliger. Het gaat goed in Bussloo en dat willen we graag houden door goede gesprekken en activiteiten. Als voorzitter belangenvereniging Bosloop zetten wij ons beleidsmatig en concreet in voor verbinding en ondersteuning van mensen, ter voorkoming van vereenzaming. Bussloo kijkt heel positief aan tegen inzet gemeente Voorst burgerparticipatie en nu Voorst onder de Loep, complimenten. Dorp werkt met dorps app, zoekt steun bij VKK en bekijkt goede initiatieven in buurgemeenten zoals Brummen. Men biedt graag samenwerking en vrijwilligerswerk aan in deze context. Werken hard aan leefbaarheidsvisie en woonvisie ter voorkoming van stilte en leegte in het dorp, samen met partners en vooral gemeente Voorst.

Vanuit de dorpsraad in Klarenbeek hoop ik aan al dit soort zaken mee te kunnen blijven werken. Dat kost veel energie en tijd. Je moet het verhaal blijven vertellen, blijven herhalen en aandacht genereren. Door met elkaar die gesprekken te blijven voeren hopen we een positieve bijdrage te leveren. De antwoorden op probleemvraagstukken heb ik niet allemaal paraat, maar het bespreekbaar houden zie ik als mijn taak. Het allerbelangrijkste vind ik het ophalen van de behoefte onder inwoners, brengen doen ze het namelijk niet.

Samenwerken met anderen

Onze kerk die moet zichzelf bedruipen. Dus ja met 2 anderen hadden we bedacht van ja zo he maar we moeten een soort stichting oprichten zodat we van daar uit gelden kunnen genereren voor de instandhouding en het onderhoud van onze kerk. Als je dat moet laten afhangen van de gemeenteleden dan ja dan die kunnen niet genoeg opbrengen om dat te kunnen bekostigen. Dus we moeten door middel van het zoeken naar subsidiemogelijkheden, door middel van acties. Weet je waar je gelden kan genereren. Dat gaat dan ook om structureel geld om die kerk te behouden voor in dit geval dan voor de Molukse gemeenschap. Dat is meer de achtergrond van mijn. Ja, ik ben voorzitter van de stichting, mijn aandeel voor de Molukse kerk. Ja, en daarnaast verricht ik allerlei soorten hand en spandiensten voor de kerk zelf. Dat varieert van tot het uitzoeken van, ja bijvoorbeeld de kerk is niet in eigendom van de plaatselijke gemeente, maar van de kerkvoogdijenraad van de Molukse kerken, maar die zijn bezig met een overdracht. Nou aan ene overdracht van een kerk zitten een hele boel haken en ogen aan en er zijn mensen nodig die dat willen uitzoeken. In dit geval doen we dat niet alleen, maar in samenhang met andere plaatsen waar deze problematiek speelt. Dus je zult uiteindelijk geld op tafel moeten leggen voor bijvoorbeeld de overdrachtsbelasting of nja zulke

dingen. Daar proberen wij dan onze plaatselijke kerkenraad, het kerkbestuur, proberen we daarin te ondersteunen. Een ondersteunende functie. Maar dat geldt ook voor de contacten onderhouden, in ieder geval wanneer dat nodig is, ook met de plaatselijke kerken met de Nederlandse kerken. Want ik denk zelf van als je kan samenwerken dat je... naast dat het contact ook komt tot meer wederzijds begrip, dat je mekaar kent, kan het ook van, we kunnen van mekaar leren. Dus ik bedoel expertise bij de anderen ja daar kan je gebruik van maken. Of daar kan je advies van over inwinnen. Dus om wel van elkaar gebruik te maken. Wij hebben direct met de gemeente maken, in dit geval het kerkgebouw. Als we het daar dan over hebben. Dat is een gemeentelijk monument dus in zoverre dus als we bijvoorbeeld groot onderhoud willen plegen en het komt in aanmerking voor subsidie, he gemeentelijke subsidie, het is meestal een soort koppelsubsidie. De provincie wil er best wel in bijdragen, maar alleen als de gemeente er ook wat inbrengt. Dat gaat ook wel om substantiële bedragen die je kunt gebruiken.

We hebben toevallig in het bestuur net hierover gesproken over onze eigen bijdrage. Het aantal gasten loopt terug terwijl we denken te weten dat er meer mensen zijn die dingen kunnen en willen ondernemen. Dan zouden we de regels van De Zonnebloem moeten veranderen, maar dat kan niet omdat we op grond daarvan het keurmerk hebben en er andere instanties zijn, bijvoorbeeld de oudervereniging Twello/Terwolde en ouderenbond PCOB die zich weer op deze mensen richten. Daar werken we wel mee samen. Misschien dat we nog weer eens een stuk in het Voorster Nieuws gaan plaatsen, alhoewel we daar al vaak in staan. Voor een instantie als De Zonnebloem is het moeilijk wat we aan eenzaamheid kunnen doen. "Burgerwacht voor eenzamen" zoals gezegd misschien – maar dat is moeilijk hoor.

Ik wil er voor zorgen dat de Zonnebloem groep gezellig met elkaar omgaat en dat iedereen er met plezier heen gaat. Zorgen dat de mensen beter hun gevoelens uiten. Ik voel mij als voorzitter verantwoordelijk voor de zaak en het is belangrijk om goed samen te werken.

CCW heeft beleidsplan gericht op preventie en toekomstgerichte samenwerking. Club kan nog meer werken aan verbinding inwoners jong en oud. Ook meer inzet op gezond, sportief en sociaal gedrag zou kunnen. Werken aan jaarkalender dorp voor overzicht en kansen samenwerking zodat alle kinderen/mensen kunnen meedoen in Wilp.

Ik creëer een goede werkomgeving en werkklimaat met een zo goed mogelijk programma en een veilige werkomgeving. De gemeente zou iets meer vanuit de Klompenfeestcommissie mogen redeneren. Over het geheel genomen ben ik niet ontevreden over de samenwerking met de gemeente, maar het kan altijd beter, van beide kanten.

Ik denk dat ik als voorzitter de meeste invloed hierop [red: betrekken van mensen] heb. Het samen in gesprek gaan. Het samen werken naar een gezamenlijk doel!

Ik draag bij door te participeren in besturen; maar iedereen draagt bij zijn eigen wijze bij vanuit altruïsme bijvoorbeeld de trainer. Ieder doet wat hij kan. Samen komen we heel ver.

Ik denk dat we als zwembad nog actiever naar buiten moeten treden. Nog meer die samenwerking aan te gaan. En nog meer over je eigen schutting heen te kijken. En daar

moeten we nog verder in. En dan probeer ik samen met de gemeente te kijken hoe we de accommodatie voor de komende jaren op peil te houden. En het is beter dat we nu in een fase zitten dat we weer samen hier aan werken.

Het meedenken met anderen

Vanuit Sportief Evenwicht kunnen wij weinig betekenen wat betreft huisvesting. Maar wat we wel vaak doen, is er over praten met onze mensen. We hebben het er in de bredere zin van het woord over. Dus niet van: 'Dat moeten zij maar oplossen'... maar we proberen met de mensen er over te praten zoals ik er nu over praat. Op die manier proberen we een breder draagvlak te creëren en daarmee ze wel bijvoorbeeld in contact te kunnen brengen met organisaties die over huisvesting gaan, zoals een IJsseldal Wonen.

De Lollebroek is bereid om gezamenlijk met de gemeente verder te denken én beleid te maken voor het behoud van de organisatie van evenementen. Met als doel het maatschappelijk belang te waarborgen.

Ik denk als je weet dat er iets in die richting wordt uitgezet, gewoon zorgen dat er binnen je eigen vereniging dat je dat bespreekt. Draagvlak is er sowieso voor, dat weet ik nou al, maar misschien dat je binnen een vereniging nog meer iemand aanstelt die dit soort dingen doet, in een team zit. Zo van misschien is dat interessant, laten we hier eens naar kijken, daar eens naar kijken. Misschien is dit ook wel te ambitieus, dat weet ik niet. Maar misschien is het ook helemaal niet nodig. Je moet eerst van datgene uitgaan, wat wil je. Dat is het probleem.

Het ondersteunen in...

Ik vind het dus heel belangrijk dat wij de pruttelpot hebben (is 1 x in de maand, een gelegenheid om te komen eten uit een bepaalde cultuur en dan zetten we die cultuur in het zonnetje, worden er over de problemen die er in dat land zijn gepraat, waarom mensen gevlucht zijn) en natuurlijk de wekelijkse vrouwenpraatgroep waar allerlei onderwerpen besproken worden en waar wij de mensen ook daadwerkelijk helpen. Wij zijn pas nog naar de gemeente geweest waar een vrouw had gehoord over een toeslag die opnieuw aangevraagd moest worden en daar wist niemand van en zijn toen samen naar de gemeente gegaan en hebben het uitgezocht en ook de andere vrouwen ingelicht. We hebben ook een stichting Hier Een Kans=Daar Een Kans, is ook ontstaan omdat er een paar mensen in nood waren en hebben daar een huisje voor gebouwd in Rwanda. De mensen doen hier iets om ook hun achterban in de diverse landen te ondersteunen. Verder hebben we ook een congres georganiseerd, gesubsidieerd door Europa, en hebben 3 weekenden gedaan over eer-gerelateerd geweld, wat veel voorkomt hier in de gemeente (dat blijft echt onzichtbaar) en homoparticipatie, dat hebben we voor de jongeren gedaan, dat was zo nodig!! We willen pleiten, met name de vluchtelingen, de eerste stroom die hier komt, dat je die vaders en moeders dat je die vrij laat, dat je ze niet overlaadt met dit moet dat moet, dat ze je een kans geeft om hun trauma's te verwerken doordat ze die doorgeven aan hun kinderen want als zij niet de ruimte krijgen om dat op te lossen om er iets nieuws voor in de plaats te zetten dan geef je het automatisch door. Maar ook in het gezin natuurlijk, ik zeg tegen onze kinderen altijd dat ze elkaar de ruimte moeten gunnen, niet geven maar gunnen en als ze de deur uitgaan zeg ik altijd, laat de

rotzooi maar hier, wat je niet leuk vind laat je hier en wat je belangrijk vind neem je mee. Ik doe daar dus wel degelijk wat aan, ik doe elke dag een moment van bezinning om te kijken wat er de volgende dag weer beter kan.

Een bijdrage leveren aan de samenleving

Ik loop nu al tientallen jaren mee met deze club en ik vind het nog elke dag leuk om zo een tweede (onbezoldigde) baan te hebben en daardoor bij te dragen aan een gezonde mentaliteit ook door duidelijk grenzen te kunnen stellen. Dat levert een sportieve en gezellige vereniging op en dat werkt door in het hele dorp.

Ik vind het heel leuk om maatschappelijk actief te zijn. Ook met m'n eigen bureau. Ook de beursvloer zie ik als iets terug te doen voor de eigen gemeente, ik zit ook in de sportraad. Op dit moment genoeg volgens mij. Incidenteel soms, of mee denken zoals dit, erg leuk. Juist die incidentele dingen zijn soms makkelijker om te doen.

Zelf kijk ik om naar mijn ouders. Ik doe veel in het verenigingsleven, bestuur en trainer, lid. Ik spreek mensen aan op meer inzetten, meer bijdrage. Ik help met voorlichting op scholen over de maatschappij, voortgezet onderwijs, toegerust om mee te doen. Niet alleen kennis, maar waardering voor sociale bijdrage.

Ik doe ook nog wat. Ik ben lid van de Tennisclub en we hebben een rooster om de baan bij te houden, het blad weghalen, dat soort flauwekul, nou, dat doe ik. Ik ben voorzitter van de bridgeclub. Daar zijn we hartstikke druk mee, tenminste, op mijn manier, ik ben er niet erg druk mee. Het is geen baan, maar ik vind het wel hartstikke leuk werk, en daar stop ik wel veel energie in. Voor wat betreft het burgerinitiatief, dan denk ik dat ikzelf vrij beperkt ben. Ik ben 73 en er komt niet zo gek veel anders meer uit mijn vingers dan wat ik nu al doe. Ik heb mijn hobby's en daar waar mogelijk help ik wel in dezelfde geest als het ware.

28.4 Als burger

Het signaleren van problemen

Ja, ik doe er al iets mee. Door in gesprek te gaan met de kinderopvang organisaties om te kijken hoe kunnen wij een volgsysteem in het leven roepen waarbij er minder druk is. Ik probeer ook met kinderopvangorganisaties in gesprek te blijven van hoe is het bij jullie? Mogen kinderen nog echt wel spelen? Ja, dat vind ik super belangrijk. Dus in de gesprekken benadrukken. Ik denk dat is alles wat ik zelf zou kunnen doen. Ik ben zelf als logopedist werkzaam geweest en daar heb ik dit soort gesprekken, want dit is niet iets wat mij nu aan het denken heeft gezet. Het is iets dat ik heb zien gebeuren in al die jaren dat ik werkzaam ben geweest als logopedist. En het is echt iets wat ik heb zien ontwikkelen. Toen ik begon als logopediste had je nog geen citotoetsen door de hele school. Toen had je alleen groep 8 waar werd getoetst. En dat was spannend genoeg. En dat schoof steeds op, meer naar de kleuters. En ik ben in gesprek gegaan met scholen om aan te geven dat ik de citotoets erg belastend vind voor kinderen. Ik heb altijd geprobeerd uitleggen wat het verschil is tussen een screening die wij als logopedisten deden waarbij de kinderen alleen het idee hadden ja we mogen gezellig kletsen en we worden niet getoetst terwijl dat degelijk wel het geval was. Het is

ook de manier van hoe bied je het aan. En ik kan zeggen dat in het loop der jaren er steeds meer opstand in het onderwijs daarvoor op gekomen is. Ik denk dat je daarmee kunt beginnen, wil je iets veranderen moet er een stukje bewustwording plaatsvinden.

Ja, ik hou het klein ik doe het liefst hier in de straat, punt. En dan kom ik dingen tegen en dan help je elkaar. En dan verwijst je mensen naar het sociaal wijk team die er is binnen de gemeente Voorst. En de meeste zijn er helemaal niet op de hoogte hoe dingen werken. Ik ook niet hoor. Ik weet misschien wel 10% en de rest niet. Ik woon hier maar 5 jaar dus wat weet ik eigenlijk. De gemeente zou een soort van een klachtenfunctionaris bijvoorbeeld kunnen instellen. Ik kan zelf niet meer doen wat ik nu al doe ik zit al in mijn max.

Ik kan jongeren enthousiasmeren om aan sport te doen en het gebruik van sociale media in huis te doseren. Ik kan openstaan voor signalen bij ouderen als vrijwilliger voor de kerken. Misschien wil ik nog wel buddy worden voor mensen met specifieke problemen. Ik kan senioren waarschuwen over het gebruik van e-bikes, het stimuleren van bewegen/sporten en het op weg helpen van mensen in verband met inbraakpreventie.

Wat betreft de pinautomaat laat ik mijn stem horen, meer dan kenbaar maken kan ik niet. We hebben ons via Dorpsbelangen al kenbaar gemaakt, ik doe dat op mijn beurt nu weer hier. Als zoveel mogelijk mensen kenbaar maken dat het een probleem is, wordt het misschien gehoord.

Mijn rol is signalering. Vrijwilliger zijn en een luisterend oor bieden aan degenen die er dieper in zitten.

Nieuwe initiatieven ontwikkelen

Ik zou niet weten wat ik daar aan kan doen? Op de juiste partij stemmen. Misschien een onderzoek onder jongeren om te vragen of ze daadwerkelijk in Twello willen blijven. Als je dichtbij elkaar woont kun je veel oplossen.

Ik doe natuurlijk al wel veel in dit gebied. Ik zit ook in het bestuur van het dorpshuis, en het openlucht theater KIJK. Wat ik mooi vind is initiatieven te ontplooien en daar mensen bij te betrekken die dus ergens zorg dragen voor een verbetering van de leefomstandigheden en veiligheid in het dorp, in de breedste zin van het woord. En dat is een combinatie van wat wordt er landelijk of door de gemeente aangeboden of waar is behoefte aan, wie wil een initiatief ontplooien. En ik denk dat al die deelprojecten ook samen leiden tot verbintenis, contacten, initiatieven, resultaten. Dus vanuit microschaal hier ook een impuls aan geven.

Verbindingen proberen te maken

Ik zou zelf meer bij de buurvrouw op de koffie moeten gaan. Ik vind de vraag wat ik zelf zou kunnen doen een lastige omdat ik merk dat er door de transitie allerlei dingen bij zijn gekomen als extra ballast. Laat mij maar doen waar ik goed in ben, geen geneuzel met managementzaken.

Privé; Ik ga er op uit om verbindend te zijn en verwoord wat er nodig is, neem de deelname mee van iedereen die nodig is. Werk; Altijd ga ik uit van de mogelijkheden van medewerkers en gezinnen en neem verantwoordelijkheid waar nodig is.

Feitelijk slagen wij er ook niet in [red: mensen en groepen verbinden], maar de multiculturele kerkgemeenschap die we zijn, (oude mensen, jonge mensen zieke en gezonde mensen, nieuwe Nederlander en die hier van vanouds wonen, hoogopgeleid en laagopgeleid) is bedoeld als een cel, groep, of familie binnen de samenleving waarin, de verbinding in vriendschap wordt gelegd en geleefd. Wij ontdekken dat het voor de gemeenschapszin heel belangrijk is, veelvuldig samen te komen, en een gesprekcultuur op gang te brengen, zodat we voor elkaar geen vreemden blijven, maar bekenden worden. Liefst broeders en zusters. Want dan heb je voor elkaar echt wat over.

Zelf kan ik bijdragen door nog vriendelijker te zijn dan ik al ben. Ik vind dat mensen ook kunnen vragen als ze hulp nodig hebben. Meer praten met elkaar.

Het is hier maar zo kleinschalig. Ze hebben hier ook wel gevraagd of er vanuit de gemeente een dorpscontactpersoon moet komen. Maar dat is niet nodig, iedereen houdt iedereen goed in de gaten. Het kan natuurlijk altijd gebeuren dat er iemand achter in de tuin komt te vallen, dat niet direct wordt opgemerkt. Maar over het algemeen is de controle onder elkaar goed.

Het naar elkaar omkijken, het elkaar helpen. Iedereen in het algemeen, als iedereen één buurman pakt dan ben je al een heel eind. Iedereen is wel erg voor zichzelf he, druk, ieder z'n eigen bezigheden. Dus dat is niet echt realistisch om dat van iedereen te gaan vragen. Nou ik als persoon zal het wel doen, maar ik kan niet voor al mijn buurmensen rekenen of ze dat zouden willen doen. Eh, voor mijzelf denk ik namelijk, vrijwilligers, zij zijn genoeg betrokken met mensen die ook wel naar 2 á 3 mensen willen, wij doen het nu op vrijwilligersinzet. Ik denk dat de hele maatschappij het wel moet leren inderdaad. Ik denk dat we terug moeten naar hoe we vroeger deden, naar elkaar omkijken. Nabuurschap, dat is een goede samenvatting.

Ik sta open voor veel dingen en bespreek veel in wijken en buurten. Ook privé ben ik daar actief mee. Ik woon in een hofje en heb daar met de burens ook een preventieproject opgezet.

Zo blijven als ik ben, betrokkenheid tonen. Grasmaaien voor de burens, praatje maken en koffie drinken. Ook in mijn functie coördinator van de EHBO kan ik iets betekenen voor de medemens. Ik ben graag "tussen" de mensen. Mens = Maatschappij (dit is steeds minder, minder grip op de maatschappij) Maatschappij=mens (maakt de mens)

Ik ben moeder van twee kinderen en probeer zelf die verbinding alle aandacht te geven maar wanneer mij gevraagd zou worden een cursus op te zetten voor aanstaande ouders zou ik onmiddellijk daarop inspringen. Het lijkt mij heel nuttig werk maar ook zou het mij veel voldoening geven.

Ik ga m'n best doen. Op dit gebied, om toch een luisterend oor te hebben. Voor die mensen die eenzaam zijn. Een praatje maken, naar ze te luisteren en ze niet buiten te sluiten.

Nou ik ben zelf heel druk met mijn eigen plek in Wilp-Achterhoek en het theekoepeltje achter mijn huis. En alle dagen zitten daar mensen. En dat is wel veel meer dan vroeger.

Samenwerken met anderen

Het zou geweldig zijn als buurten wat meer zouden kunnen gaan opzetten. Sommige buurtschappen dragen alles, ontplooiën meer eigen initiatieven en zorgen voor onderlinge ondersteuning. Er is veel verschil in buurtschappen, de mentaliteit is anders. Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van meerdere partijen om te voorzien in een bepaalde behoefte. Als we samen allemaal een stukje doen is het gemakkelijker te realiseren.

Ik denk sowieso meer voor elkaar open staan, het eenlinggedeelte weghalen en meer er voor elkaar zijn. In gesprek gaan met elkaar. Het persoonlijke individu moet eigenlijk niet bovenaan de ladder staan. Je moet het met elkaar doen. Het is niet één persoon die iets doet, en als je met elkaar problemen aangaat, dan zal je ergens een resultaat uit kunnen halen. Qua verslaving, vooral alcoholverslaving, doe je je best hier, om geen alcohol te schenken aan minderjarigen. We hebben er hier ook een paar die kennen zo'n beetje de hele buurt, bij wijze van spreken, en die zeggen dan "jij bent nog geen 18, jij bent nog geen 18 enz." Maar ja, wat er dan 10 meter verderop gebeurt, daar sta je al weer machteloos tegenover. Dus dat is sowieso lastig.

Mijn bijdrage is veel vrijwilligerswerk, ik ben vaak voorzitter van verschillende bijeenkomsten: muziek, huttendorp, dorpshuis, kerk. Ik wordt vaak gevraagd maar zoek het ook zelf op. Ik vind dit belangrijk voor het dorp. Het gaat mijns inziens ook om elkaar te helpen, om dingen samen te doen. Het is de kunst is om samen het spel te spelen en samen resultaat te halen. Als iedereen vrijwillig een steentje zou bijdragen dan sta je samen sterker. Niet alleen financieel maar ook om dingen voor elkaar te krijgen, ook richting overheden.

Het stimuleren van anderen

Ik draag zelf bij door bijvoorbeeld mensen te stimuleren om een buurtsuper te bezoeken.

Ik zie niet direct een rol voor de gemeente, misschien voor het maatschappelijk werk. Concreet zelf bijdragen, ik zou het niet weten. Misschien als ik ouder word. Dit is meer signaleren en mensen stimuleren.

Het meedenken met anderen

Ik kan zelf bijdragen door de hulp te bieden die ik bied wanneer dat mogelijk is. Ik zou voorlichting kunnen geven. Ik zou mee kunnen/willen denken met de gemeente als zij besluiten de burgers beter te informeren. Ik wil wel samenwerken met de sociale raadslieden of andere werkers (dit doe ik in Brummen ook).

Meedenken, mee filosoferen, dat doe je al wel. Dat gebeurt vanzelf in zo'n dorp. Iemand doet een paar belletjes, en zo heb je weer een team van vrijwilligers bij elkaar. Hoe ik kan meedenken gebeurt automatisch.

Mijn bijdrage is veel vrijwilligerswerk, ik ben vaak voorzitter van verschillende bijeenkomsten: muziek, huttendorp, dorpshuis, kerk. Ik word vaak gevraagd maar zoek het ook zelf op. Ik vind dit belangrijk voor het dorp. Het gaat mijns inziens ook om elkaar te helpen, om dingen samen te doen. Het is de kunst is om samen het spel te spelen en samen resultaat te halen. Als

iedereen vrijwillig een steentje zou bijdragen dan sta je samen sterker. Niet alleen financieel maar ook om dingen voor elkaar te krijgen, ook richting overheden.

Ik wil meedenken over nieuwe structuren in de samenleving. De entiteit 'vereniging' voldoet niet aan participatie; toegroeien naar bijvoorbeeld coöperaties is optie met daarbij de vraag of die vorm de vorm is waar mensen zich mee willen committeren. Denk- en menskracht moeten voorop staan en die krachten toepassen op bijvoorbeeld een situatie als Bussloo met als doel zelfvoorzienende dorpen vanuit eigen denkkraft.

Zelf ben ik erg betrokken geweest bij verschillende denktanks. Mijn bijdrage zie ik deelnemen aan dit soort zaken. Daarnaast betrokken bij organisatie van diverse activiteiten/evenementen.

Ik heb er zelf weleens aan gedacht inderdaad dat je verschillende platformen waar je vanuit als burger wel kan aansluiten en dat heb ik niet gedaan bij mijn gemeente maar ik heb daar wel eens over nagedacht omdat je ook bepaalde kennis hebt en om mee te denken ook een beetje invloed mee te geven en te brengen.

Ik zou zelf willen meehelpen/denken om rouwgroepen in de gemeente Voorst op te zetten.

In mijn beroep als maatschappelijk werker. Wel eens aan gedacht om actief te worden voor een lokale politieke partij. Ik voel me een pionnetje in het geheel. Ik vind het lastig iets op te zetten. Maar je moet ergens beginnen. Lastig om echt iets te doen, ik doe concreet te weinig vind ik zelf. Ik zou het mooi vinden om een school of vereniging te beginnen. Iets dat meer in de richting gaat van de vrije school of Steve Jobs school. Vraaggericht werken en gericht op talenten ontwikkeling. Veel mensen daarom heen verenigen.

Ik heb dit idee [red: telefoon en social media op andere manier inzetten zodat het bijdraagt aan communicatie] geopperd bij de Rotary en binnen de Rotary kenbaar gemaakt, een nota over geschreven, en daarin staat dat wij als Rotary iets daaraan moeten doen, samen met de gemeente en samen de lokale overheid/lokale gemeenschap. De telefoon mag blijven. Maar alleen zodanig apps gebruiken dat deze iets gaan bijdragen.

Ik doe al zoveel. Ik heb een BV ik 40 jaar gewerkt achter elkaar dan denk je op een gegeven moment hoe zal ik nou, ik kan stoppen wanneer ik wil en toen dacht ik al ik vond het ontzettend om bezig te blijven, je weet ik word 97 jaar. Ik hoef geen geld te verdienen en ik kan natuurlijk geld overmaken naar alle goede doelen maar dat vind ik zo makkelijk. Ik wil betrokken zijn. We zijn vrienden overal van, maar dat geeft niet zoveel voldoening. Mij geeft het meer voldoening als ik mijn talenten blijf inzetten maar zelf ook geïnspireerd blijf. En ik heb door dit werk wat ik doe ben ik zo onwijs geïnspireerd. Want ik heb zoveel nieuwe dingen geleerd en zoveel nieuwe mensen leren kennen. Ik had al een groot netwerk maar nu heb ik zoveel nieuwe dingen geleerd en ontdekt en dat gaat maar door. Ik ben nu bezig met jonge meesters Wilp. Talenten uit het oosten van het land voor cultureel ondernemerschap in onze kerk. Ik ben bezig met de IJssel biënnale, van Doesburg tot Kampen. Ik ben in de adviesraad van het IJssellandschap, en combinatie van natuur en zorg. In dat gebied voel ik me heel erg senang. Maar er zijn nog heel dingen nog te doen. Vaak overkomen me dingen en kom ik

bijvoorbeeld terecht in Deventer. Ik kan overal wel wat doen maar ik denk nee, ik wil voor Wilp dat doen toen heb echt gekozen ik wil me voor Wilp inzetten.

Ik vind dat ik er persoonlijk al wat aan doe door bv dit jeugdcafé, 4 jaar geleden was er nog geen café voor jongeren. Ik ben betrokken bij organisatie van sociale evenementen. Maar ik zou best hier een thema-avond voor Moslims willen houden zodat een ieder kan kennismaken met elkaar en de cultuur. Persoonlijk zou ik ook mijn nieuwe bureaus die vluchtelingen zijn uit kunnen nodigen.

Een bijdrage leveren aan de samenleving

Bijdragen. Dat doe ik al. Ik ben een bevoegde mens en zit in veel initiatieven. Stichting Tamara. Bij de molen actief: de afgebrande molen gaat herbouwd worden en we willen dit graag uitbreiden met een extra gebouw met een sociale functie, een ontmoetingsplek waar ook activiteiten worden gehouden zoals 'koren op de molen' (zangkoren) en theater etc. De molen moet weer het hart van Terwolde worden. Lid van de Lionsclub deze club houdt zich ook bezig met goede doelen

Ik draag zelf bij door te stemmen op een goede politieke partij, door mensen privé te helpen en door het doen van vrijwilligerswerk.

Zelf draag ik bij dat ik nu mantelzorger ben van mijn schoonmoeder. Ook zit ik in een dorpsraad en lever een bijdrage vanuit mijn professie als ouderen adviseur. Verder wil ik individuele ondersteuning collectiviseren en een systeem op bouwen. De inwoners doen het. Ik krijg energie van het doen. Ga je toch weer naar het beleidsdeel dan trekt de energie weg. De Wmo gaat over de leefwereld en de start is steeds weer in de systeemwereld.

Ik moet zelf ook actief zijn, ik wil ook helpen niet alleen werkgericht. Ik moet het ook in mijn leven doen. Gedachtengoed over dragen.

Ik doe mee in de kerkelijke organisatie. Ik zit in een werkgroep die initiatieven neemt door het organiseren van activiteiten. En ik doe ook mee met de sport. Sport in de buurt.

Sportverenigingen. Zit zelf bij volleybal; tijdens de derde helft praat je met anderen, dan met die dan weer een ander. Dit is bindend. Buurt app. Voor de veiligheid. Niet afsluiten van de gemeenschap. Meedoen – open staan – Vrijwilligerswerk via Present.

Ik kan zelf bijdragen door op een juiste manier mensen aan te spreken. Vanuit sportvereniging lopen een aantal projecten waarbij mensen op normen en waarden worden aangesproken. Mensen bewust te maken van hun eigen gedrag. Kinderen op hun eigen niveau hierop aanspreken. Ik denk na om als buurtcontactpersoon te gaan werken. Grote meerwaarde voor de samenleving. Er zijn kinderen die hele middagen op straat spelen. Ik hou hier een oogje op en indien nodig spreek ik ze aan op hun gedrag.

Ik doe mijn best om mee te draaien in de samenleving, om een bijdrage te leveren aan mijn leefomgeving. Bijvoorbeeld het project de houtzagerij, waarbij ik met een club oudere mannen de houtzagerij wil opknappen. Ik hoop hiermee bij te dragen aan de samenleving.

Ik ben zelf (politiek) actief in deze gemeente. We streven er naar om de burger te horen en te betrekken.

Wat ik zelf kan doen is verantwoordelijkheid dragen (in tegenstelling tot consumeren of beide doen) als burger, buurman, mede dorpsgenoot. Niet alle problemen voorkomen. Soms ze laten ontwikkelen om pas als mensen zelf het ook zien, samen naar oplossingen te zoeken.

Terwolde is een gemeenschap waar mensen graag zelf hun broek ophouden. Een bezoek aan de huisarts wordt zelfs voorkomen als je het binnen de familie op kunt lossen. Belangrijk is vertrouwen, gemeenschap, eigen verantwoordelijkheid nemen en dragen.

Ik blijf actief. Ik hou niet van wel commentaar geven en vervolgens aan de zijlijn blijven staan. Samen met mijn vrouw blijf ik me inzetten.

In de gezinssituatie en omgeving uitdragen elkaar te willen zien. Zowel in woord als gebaar. Bij pensionering wil ik een steentje bijdragen. Hoe? Door mantelzorger te zijn voor mijn moeder. In beleidsmatige zin of met de handjes van betekenis zijn. Of een combi daarvan.

Ik kan hier [taalarm en overgewicht] zelf, ondanks beperkte middelen, toch meer tijd aan proberen te besteden.

Ja, zeg maar ja, Ik weet niet wanneer en hoe.

Zelf doe ik al heel veel voor de gemeente Voorst, zoals brieven vertalen en ik ben vaak aanwezig bij gesprekken als tolk.

Buiten wat ik nu doe als vrijwilliger en als inwoner van Voorst kan ik niet veel meer doen. Ik steek individueel mensen altijd een helpende hand toe.

Ik ben ongelooflijk trots op de maatschappelijke organisatie waar ik werk. Ik heb het gevoel dat ik bijdraag. We kunnen het geld van de inwoners maar een keer uitgeven. Ik ben mantelzorger. Ik ben zo'n beetje een vraagbaak bij mij in de buurt. We hebben alle kwalen bewaard, heb je spreekuur? Je kunt mij alles vragen, ben niet zo schrikachtig. Ik ben dan de gids, een ouder kan veel meer dan hij/zij zelf denkt. We benadrukken nu nog te veel wat niet goed gaat. Wat mij betreft veel meer nadruk op wat wel goed gaat.

In mijn baan, ik doe administratie, kan ik geen verschil maken met dingen, vrijwilligers motiveren en aandacht geven en dan houdt het op; ik woon zelf niet in de gemeente Voorst maar als ik met pensioen ga, dan ga ik eerst in mijn eigen buurt kijken, want ik vind dat je het daarvan moet hebben; wat is daar te doen, belangstelling, bezoekjes, wordt er gekookt voor een groep mensen of een wandelingetje. Dat soort dingen zou ik dan in mijn eigen buurt gaan doen. Dat is wel je eigen cirkel!

Mijn bijdrage is om een goed voorbeeld te zijn bijvoorbeeld voorstellen, kaartje uitdelen. Een ander geluid laten horen; de politiek geeft ook geen goed voorbeeld.

Ik kan bijdragen door op de juiste partij stemmen. En ik vind dat ik in mijn werk daar gelukkig aan bijdraag. Ik zou heel ongelukkig zijn als ik bij een bedrijf werk waar winst de belangrijkste drijfveer is.

Ik kan bijdragen door op de juiste partij stemmen. En ik vind dat ik in mijn werk daar gelukkig aan bijdraag. Ik zou heel ongelukkig zijn als ik bij een bedrijf werk waar winst de belangrijkste drijfveer is.

Ik zit nu twee jaar in de denktank Voorst en de kennistafels, HUB Bussloo. Ik ben er 4 dagen in de maand aan kwijt. Soms best wel lastig: ik heb een eigen onderneming, ik sport graag en heb een gezin met 4 kinderen. Moeilijk om de balans te houden. Ik ben enthousiast en voor je het weet doe je het technisch onderhoud van de hockey club.

Ik kan me maatschappelijk nog actiever opstellen. In de zin van, kijk ik ben actief in verenigingen, kerken en dergelijke, maar ik kan natuurlijk veel meer mensen die het nodig hebben steunen. En als ik het hoor bij een vereniging of het is in de buurt, ik hoor dat iemand hulp nodig heeft, dat ik dan wat aandacht daaraan geef. Bijvoorbeeld ouderen bij eenzaamheid. Het hoeft natuurlijk niet altijd wat geld te kosten. Je kunt gewoon vragen hoe is het? Kan ik je naar het ziekenhuis rijden of wat dan ook. Openstaan en communiceren naar buiten.

Kijk als mens zijnde kun je op veel doelen richten waar je iets voor wilt doen. Het thema jeugd is daar voor mij minder een doel in omdat er daar al veel aandacht aan wordt besteed. Ik probeer eigenlijk een paar dingen voor ogen te houden. Dat is in eerste instanties vanuit beide instanties waar ik werkzaam ben. Om op die manier altijd naar bepaalde zaken te kijken.

Een bijdrage leveren vanuit professionele achtergrond

Ik heb 39 jaar een sportschool gehad. Dit heeft mij belangrijke inspiratie gegeven. Vanuit deze inspiratie ben ik projecten begonnen. Waaronder ook een project met Judobond en scholen. Ik ga op de verschillende scholen judo les geven tijdens de gymles.

Ik ben hulpverlener. Het is mijn vak. Dat is mijn bijdrage aan de maatschappij. Ik woon zelf in een buurtschap waarin oog voor elkaar hebben er is. Als er iemand ziek is even kijken of er iets nodig is bijvoorbeeld. Ik doe naast mijn werk niet aan vrijwilligerswerk. Het is zo breed. Er is zoveel om het over te hebben bij dit onderwerp. Kindermishandeling, veilig thuis, overgewicht, etc. Hoe samen te werken. Actie ondernemen is zo belangrijk.

Ik werk zelf in de WLZ en kan kennis en ervaring ook op andere plekken inzetten.

Ik deel mijn kennis en ervaringen en vraag daar geen geld voor. Zo geef ik onder andere gastcolleges aan studenten over bovenstaande problematiek. Ik ga de wereld mooier maken op gebied van financiën. Ik ben bezig een middel te ontwikkelen om geld uit het kapitalistisch systeem vrij te maken voor maatschappelijke doeleinden. Methode: alleen geld terug, maar geen rente.

Ik kan (niet) meer bijdragen

Ik ben enigszins maatschappelijk betrokken.

Ik zelf wil mijn eigen kinderen goed opvoeden. Ik hoop niet dat mijn kinderen ook hangjeugd worden. Op dit moment lukt het mij niet om actief betrokken te zijn om een bijdrage hieraan te leveren.

Ik kies voor bewust leven en zoveel mogelijk actief blijven. Er zijn doeners en mensen die afwachten. Hoe lang hou je vol trekker te zijn?

Ja, wat moet ik er aan bijdragen... dat ik mijn auto niet even stiekem parkeer, dat ik mijn sigaret niet stiekem op de straat uitdruk, maar verder ben ik een heel brave meneer.

Ik kan hier persoonlijk niet zo heel veel meer aan bijdragen.

Ja, dat vind ik heel moeilijk. Ik ben niet echt een dorpsfiguur. Vroeger wel maar dat is eigenlijk helemaal een beetje verdwenen. Ja, vroeger als er een woningbrand was dan liep het hele dorp leeg om elkaar te helpen en over te praten. Tegenwoordig dan sta je bij een brand en dan komt iemand langs, toettoet die moet er langs. Ja de betrokkenheid is weg. Ik ben niet een publiek figuur dus dat vind ik heel lastig. Ik ben meer iemand van de achtergrond.

Ik denk dat wat ik kan doen, dat ik dit al doe.

Bijlagen

Bijlage 1: Lijst van woorden en afkortingen

ADD	Attention Deficit Disorder
ADHD	Attention Deficit Hyperactivity Disorder
AMC	Academisch Medisch Centrum
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AOC	Agrarische Opleidingscentra
AOW	Algemene Ouderdomswet
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAD	Budget Advies Dienst
BBL	Beroepsbegeleidende Leerweg
BHV	Bedrijfshulpverlening
BIG	Register Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg
BMI	Body Mass Index
BOA	Bijzondere Opsporingsambtenaar
BSC	Buurtsportcoach
BSO	Buitenschoolse Opvang
B&W	Burgemeester & Wethouders
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIBAP	Vakschool voor verbeelding (MBO Zwolle)
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CMO	Cliëntenraad Maatschappelijke Ondersteuning Voorst
COC	Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit
COPD	Chronic Obstructive Pulmonary Disease
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (woningbouw)
CVA	Cerebro Vasculair Accident (Beroerte)
DBC	Diagnose Behandeling Combinatie
DCP	Dorpscontactpersoon

DSM-5	Handboek voor de classificatie van psychische stoornissen
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs (Ministerie van Onderwijs)
DVO	Dienstverleningsopdracht
FB	Facebook
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHB	Gamma-Hydroxyboterzuur (drug)
GI	Gecertificeerde Instelling
GPS	Global Positioning System
G-team	Gehandicapten-team (sport)
HBO	Hogere Beroepsopleiding
HBS	Hogere Burgerschool
HR	Human Resources
IB	Intern Begeleider
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IKK	Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
ISK	Internationale Schakelklas (onderwijs)
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jeugd op Gezond Gewicht (project gemeente Voorst)
KOPP	Groep voor kinderen van ouders met psychische problemen
KOV	Klarenbeekse OndernemersVereniging
KVS	Klarenbeekse Vakantie Speelweek
KWF	Koningin Wilhelmina Fonds (kankerbestrijding)
LEON	Leergang Ervaringsdeskundigheid Oost-Nederland
LMT	Locatie Management Team
LOB	Loopbaan Oriëntatie en -Begeleiding
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie Nederland
LTS	Lagere Technische School
LVB	Licht Verstandelijke Beperking
LVG	Licht Verstandelijk Gehandicapt
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs

MDO	Multi Disciplinair Overleg
ME	Mobiele Eenheid (politie)
MFA	Multi Facilitaire Accommodatie
MFC	Multi Functioneel Centrum
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MNV/MN	Maatschappelijk Netwerk Voorst
MR	Medezeggenschapsraad
MS	Multiple Sclerose
MT	Management Team
MTS	Middelbare Technische School
MULO	Meer Uitgebreid Lager Onderwijs
NAH	Niet-Aangeboren Hersenletsel
NLD	Nonverbal Learning Disorder
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit
ODC	Orthopedagogisch Dagcentrum
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie
OPDC	Orthopedagogisch Didactisch Centrum
OR	Ondernemingsraad
OT	Ondersteuningsteam
OTS	Ondertoezichtstelling
OZB	Onroerende Zaakbelasting
PCOB	Protestants Christelijke Ouderen Bond
PDD-NOS	Pervasive Development Disorder – Not Otherwise Specified
PGB	Persoonsgebonden budget
P&O	Personeel & Organisatie
POH	Praktijkondersteuner Huisarts
POP-poli	Polikliniek voor Psychiatrie, Obstetrie (verloskunde) en Pediatrie (kindergeneeskunde)
PTT	Posterijen, Telegrafie en Telefonie
RIAGG	Regionale Instelling voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg

ROC	Regionale Opleidingscentra
RTG	Ronde Tafel Gesprek
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
SW	Sociale Werkvoorziening
TOG	Regeling Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonende Gehandicapte kinderen
TOP	Topicus Overheid Platform (gemeentelijk registratiesysteem)
TOS	Taalontwikkelingsachterstand
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VBO	Voortgezet Bijzonder Onderwijs
VCA	Veiligheid, Gezondheid en Milieu Checklist Aannemers
VG 2	Verblijfszorg Verstandelijk Gehandicapten Zorgzwaartepakket 2
VKK	Vereniging Kleine Kernen
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VWS	Verkeer en Waterstaat
Wajong	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten
WBC	Woningbouwcorporatie
WBP	Wet Bescherming Persoonsgegevens
Wet IKK	Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
WGA	Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WHO	World Health Organization
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WLZ	Wet Langdurige Zorg
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet

XTC	Ecstasy (drug)
ZMLK	Zeer Moeilijk Lerende Kinderen
ZOR	Zorgoverleg Risicojeugd (gemeente)
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zorgzwaartepakket
ZZP–er	Zelfstandige Zonder Personeel

Bijlage 2: Overzicht van alle geraadpleegde sleutelfiguren

Naam		Voornaam	Rol	Organisatie
Aa	van der	Mary	Vrijwillige Coördinator	Mens en Welzijn (Opvangservice en boodschappendienst)
Aalst	van	Luuk	Directeur	Samenwerkingsverband IJssel Berkel
Aarnink		Ingrid	Raadslid	Gemeentebelangen
Achtereekte		Pauline	Voorzitter	V.V. Activia
Amerongen	van	Ans	Raadslid	VVD-Liberaal2000
Andringa		Berend	Coördinator thuiszorg	Thuiszorg Gezellig
Arends		Marcel	Inwoner gemeente Voorst	Inwoner
Arkink		Hetty	Wijkverpleegkundige	Verian
Bannink		Ton	Raadslid	Gemeente Belangen Voorst
Barmantloo		Gerrie	Bestuurslid	Hélène H. Wilkengroep Voorst
Basemans		Sonja	Beleidsmedewerker preventie	Tactus
Bast		Peter	Outreachend medewerker	Tactus
Bastiaan		Esther	Maatschappelijk werker	Sensire
Bauer		Bertus	Bestuurslid	Ouderen Vereniging Twello- Terwolde
Becker		Bert	Directeur	OBS Wilp-Achterhoek
Beek	van	Anne	Functionaris gezondheidsbevordering (specialisatie alcohol)	GGD Noord- en Oost Gelderland
Beek	van de	Hanneke	Jeugdhulpverlener	CJG
Beekhuis		Henk	Voorzitter	Zwembad de Schaeck
Beem	van	Ulrike	Intern Begeleider Participatie	De Bolster
Beerthuis		Simone	Coördinator vrijwilligerscentrale	Mens en Welzijn
Belt	van den	Herold	Directeur	WASCO
Belt	van de	Letty	Intern Begeleider	Basisschool de Oase
Beltman		Francis	Activiteitenbegeleider	Mens en Welzijn
Bent	van der	Carlies	Eigenaar	Kinderdagverblijf Buitenkids

Berenschot		Cisca		Kinderdagverblijf Buitenkids
Berg	van den	Joke	Beheerder	Trefpunt Duistervoorde
Berg	van den	Sylvia	Klantmanager Wmo	Gemeente Voorst
Berg	van den	Laurens	Rechercheur	Politie Oost Nederland
Bessembinders		Gera	Directeur	Basisschool Sjaloom
Biewenga		Margriet	Waarnemend Directeur/voorzitter	Basisschool de Kleine Wereld/ Tennisclub De Schaeck
Bieze		Hans	Verhuurder	Bieze makelaars
Binnendijk		Martin	Eigenaar	Jumbo Binnendijk
Boer	den	Dorothy	Coördinator Vrijwilligers Centrale Voorst & Buurtbemiddeling	Mens en Welzijn
Boer	de	Martin	Secretaris	Scouting Gelre Groep Twello
Boer	de	Jelwo	Commercieel manager	Vigilat
Boerkamp- Leisink		Joke	Raadslid	CDA
Boer-Noorloos	de	Jolanda	Directeur	Ten Holtens Erve
Boers		Merian	Coördinerend ondersteuner	Zozijn
Boger		Marjolein	Coördinator	Zorgmanage & BSO de Vrijbuiters
Bolink		Brenda	Lid regiobestuur	Zonnebloem
Bolink		Wim	Bestuurslid	Zwembad de Schaeck en Stichting de Koepel
Bonhof		Henri	Secretaris	CV de Lollebroek
Boonzaaijer		Anja	HulpCoördinator	Klarenbeeks Belang
Booster		Cees	Fractievoorzitter	CDA
Bos		Martha	Thuisbegeleider/ PGO	Sensire
Bosch		Erik	Beheerder	Dorpshuis de Arend
Bosch		Robert	Raadslid	Gemeente Belangen Voorst
Bouwman- Mathijssen		Marga	Jeugdverpleegkundige 0-4	Verian
Bouwmeester		Frank	Wijkverpleegkundige	Sensire
Braber		Hanneke	Projecten en trainingen	MEEVeluwe
Bramer-Jansen		Carla	Ziekenverzorgster IG	Dagactiviteit De Barnte

Brand		Claudia	Consulent	Zorggroep Apeldoorn
Breemen	van	Frank	Functionaris zorgtoeleiding	MEE Veluwe
Breijer		Wineke	Intern begeleider	Riwis Zorg & Welzijn
Breuer		Sonja	Coördinator dagbesteding	Basisschool de Kopermolen
Bril		Paul	Bestuurslid	Mens en Welzijn
Brink	van de	Gerdien	Bestuurslid	De Benring
Brinks		Marjon	Teamhoofd	Woonzorg coöperatie
Brouwer		Eelke	Regiomanager	De Passerel
Brugman		Riet	Secretaresse	Veilig Thuis Noord & Oost Gelderland
Brunnekreef		Jansje	Gastouder	Woongroep De Pioniershof
Bruyns		Anita	Lerares sport	Gastouder
Buijtenhuijs		Jan	Directeur	Daniel de Brouwerschool
Bulte	ten	Irma	Intercedente	Basisschool de Hietweide
Camphuis		Marian	Teamleider	Diesel personeelsdiensten
Candel		Willem Jan	Secretaris	Bibliotheek Brummen-Voorst
Cents- Pekkeriet		Yvette	Wijkverpleegkundige	Rotary
Croon	de	Ingrid	Coördinator Sport	Sensire
Daggenvoorde		Paul	Pastoor	Gemeente Voorst
De Jong		Anita	Dorpscontactpersoon	St. Martinus
Deijk		Theo	Manager	Voorster Belang
Delsing		Jan	Voorzitter cliëntenraad	Stichting de Koepel
Derksen		Erna	Jobcoach	Mens en Welzijn
Diejen- Winkels	van	Gerda	Directeur	Loopbaanbureau BOB
Dijkema		Anne	Interim Directeur	Vluchtelingenwerk Oost Nederland
Dijkhof		Theo	Oud-voorzitter	Basisschool de Hagewinde
Dirx		Elvira	Jeugdbeschermer	Klarenbeekse Ondernemers Vereniging
Doorn	van	Alette	Coördinator	Jeugdbescherming Gelderland
Dreierink		Clair	Organisator	Taalhuis
Droog		Hans	Gebiedsmanager	LenteLive
				William Schrikker Groep

Eekhuis- Tiedink		Rianne	Intern Begeleider	Basisschool de Zaaier
Eggink		Gertrude	Gezinscoach Onderwijs	Sensire
Ehlebracht		Ron	Voorzitter	Zonnebloem afdeling Twello – Zuiderwijk + Trefpunt Duistervoorde
Elias		Nepour	Tolk	Vluchtelingenwerk
Engelaar		Paulien	Coördinator	Halt Gelderland
Engelbarts		Marleen	Preventiewerker	Tactus Verslavingszorg
Engelschman		Heleen	Ambulant begeleider	's Heeren Loo
Esser		Wim	Natuurgeneeskundige	Praktijk voor natuurgeneeskunde
Feijen		Erik	Accountmanager	Salland
Folkertsma		Klaas	Chauffeur	Buurtbus
Fooij	de	Elly	Jeugdverpleegkundige 0–4	Verian
Fretes	de	Steven	Secretaris	Stichting Vrienden van de Molukse kerk Bethel
Friedeman		Anne	Adviseur	Mens en Welzijn
Geld	van der	Els	Intern Begeleider	Educatief centrum de Bongerd
Gerritsen		William	Senior Jobcoach	USG Restart
Gijzel	van	Jenny	Inwoner gemeente Voorst	Inwoner
Goorman		Irna	Jeugdverpleegkundige 0–4	Verian
Gorp	van	Frank	Regiomanager Jeugd ggz	Dimence
Graaf	de	Hans	Raadslid	PvdA en GroenLinks
Beek	ter		Verhuurder	Ter Beek
Groot	de	Jürgen	Eigenaar	Zalencentrum de Groot
Groot Koerkamp		Daniëlle	Lid	Scoutingvereniging de Vundelaar
Groothuis		Stefan	Inwoner gemeente Voorst	Inwoner
Gruijters		Tom	Coördinator	Maatjesproject Mens en Welzijn
Haan	de	Ellen	Onderwijsondernemer + directeur	Lef onderwijsadvies + St. Martinus Bussloo en Brede school Antonius De Vecht
Haar	ter	Ben	Locatiedirecteur	AOC Oost
Haas	de	Alie	Decaan vmbo	AOC Oost

Haas	de	Corinne	Activiteitenbegeleidster	Pluryn
Hafkamp		Erik	Manager arbeid en activering	Zozijn
Hamstra-van Swaaij		Linda	Accountmanager werkgeversdiensten	Voorst Scoort + Gemeente Voorst
Händel		Ingeborg	Manager	De Passerel
Harbers		Lucas	Voorzitter	Algemeen Belang Teuge
Harleman		Wilco	Onderwijsbegeleider/coach	De Plec
Harmelink		Paulien	Teamleider	Jeugdbescherming Gelderland
Harmsen		Nikki	Maatschappelijk werker	Sensire
Harmsen		Patricia	Directeur/eigenaar	Zorgmanege De Vrijbuiters
Harmsen		Petra	Wijkverpleegkundige	Sensire
Havekes		Rian	Kinderfysiotherapeut	Groepspraktijk 't Twenlo
Hazelaar		Reinder	Raadslid	Gemeente Belangen Voorst
Hegeman		Karin	Beleidsmedewerker kinderopvang	Gemeente Voorst
Heiden	van der	Margreeth	Verloskundige	Verloskundigenpraktijk de Eiber
Heidsma		Sietse	Bestuurslid	Ouderen Vereniging Twello- Terwolde
Heijden	van der	Margot	Klantmanager Doelmatigheid	Team Werk en Inkomen
Heijting		Liselotte	Contractmanager	MEE Veluwe
Hekkert		Hans	Directeur	Kringloop Twello
Heldeweg		Els	Voorzitter cliëntenraad	Deventer Ziekenhuis + Mens en Welzijn
Hemmes		Ilse	Uitvaartverzorger	Hemmes
Henskens		Ingrid	GZ psycholoog	Samenwerkingsverband IJssel I Berkel
Hessels		Annemarie	Beleidsmedewerker jeugd	Gemeente Voorst
Heuvel	van den	Elke	Ondersteuningscoördinator	Veluws College
Hoeven		Henriette	Epidemioloog	GGD Noord- en Oost Gelderland
Hokken		Bert	Secretaris	CDA
Holland		Ariska	Coördinator CJG	CJG
Holzapfel		Kitty	Leerkracht	IB De Kleine Wereld
Honders		Sonja	Woonconsulent	IJseldal Wonen

Hoogen	van den	Bas	Coördinator Maatschappelijke Initiatieven	Gemeente Voorst
Hoogerman		Claudia	Technisch Opzichter	Ijseldal Wonen
Hoogeslag		Bets	VVE-leidster	De Kruimelkring
Hoogeslag		Bernard	Secretaris	Sportief Evenwicht
Horsman		Rieke	Stafmedewerker/Contractmanager	PlusOV
Horst	van der	Hanny	Intern Begeleider	IB Hagewinde en IB Wilp Achterhoek
Horstink		Robert	JOGG-regisseur/aanspreekpunt Jeugdsportfonds	Gemeente Voorst
Horstink		Emiel	Commandant	Brandweer Twello
Horstman		Edo	Raadslid	Gemeente Belangen Voorst
Hove	ter	Chantal	Jeugdzorgmedewerker	William Schrikker Groep
Hove	ter	Willem	Marktmeester / bode	Gemeente Voorst
Huffelen	van	Dick	Accountmanager	Vigilat
Huiskamp		Anneke	Directeur	Daniel de Brouwerschool
Huisman		Anita	Dorpscontactpersoon	Bussloo en Posterenk
Huisman		Wilco	Buurtsportcoach/ ad interim Horecazaken	SV Voorwaarts
Huizer		Danny	Locatiemanager	Dagactiviteit De Barnte
Hulst		Ronald	Coördinator instroom	Eega
Hupkes – Bouwman		Marente	Eigenaar	Zorgboerderij Hof Noord– Empe
Hurenkamp		Ben	Voorzitter	Zonnebloem regio Voorst
Hurenkamp		Henry	Voorzitter	S.J.W. Peco
Hutten		Vincent	Bestuurslid	Pampus
Hutten		Ben	Sportvereniging	Sportief Evenwicht
Huttinga		Johan	Accountmanager	GGNet
Imanse		Herwin	Eigenaar	Plus Imanse
Izeboud		Cobi	Regiocoördinator Ondersteuningsprogramma Gezondheid Statushouders	VNG/ GGD Noord– en Oost Gelderland
Jansen		Bert	Leerkracht	Veluws College
Jansen		Wilco	Wijkagent	Politie Oost Nederland
Jansen		Gert Jan	Oprichter	Hof van Twello

Jansen	Bert	Vice-voorzitter / secretaris	Fransiscus en Clara parochie
Jansen	Arend	Raadslid	CDA
Jansen- Beeftink	Winanda	Logopediste	Gemeente Voorst
Janssen	Mieke	Coördinator MNV	Gemeente Voorst
Jeulink	Angelique	Uitvoering CJG / beleidsmedewerker	CJG
Jong de	Riet	Medewerker	MEE Veluwe
Jonkman-Nelis	Gerdy	Voorzitter	D66
Kal	Caroline	Eigenaar	De Onderneming
Kalden	Alex	Inwoner gemeente Voorst	Inwoner
Kamminga	Pieter	Coördinator	Stichting Leergeld
Kamperman	Loudi	Locatiemanager	Small Steps 't Kwetternest
Kamphorst	Ben	Voorzitter	SV V&L
Kamphuis	Harry	Secretaris	SV Terwolde
Kleiboer	Ron	Bedrijfsleider	Recreatiepark de Scherpenhof
Kleiboer	Brigitte	Penningmeester	SV Terwolde
Klein Hesselink	Marian	Manager	Pactum
Klein Holkenborg	Lidy	Voorzitter	Stichting Behoud Dorpskerk Wilp
Klein Langenhorst	Henny	Intern Begeleider	Basisschool de Hietweide
Klein Oonk	Dick	Coördinator	EHBO Twello Duistervoorde
Klein Swormink	Theo	Actieve inwoner	(oud medewerker Leisurelands)
Klein Swormink	Eric	Bestuurslid PR	SV Voorwaarts
Kloppenbergh	Rinald	Eigenaar	Vastplan (kinderopvangcentra)
Koekoek- Schipper	Gree	Secretaris	Katholieke Belangen Organisatie (KBO)
Koers	Richard	Docent, voetbaltrainer	AOC Oost, SV Voorst
Kolber	Marga	Intern Begeleider	Basisschool Sjaloom
Kooij	Ruud	Fractievoorzitter	VVD-Liberaal2000
Kooistra	Lienke	Medewerker	Humanitas Homestart

Koop		Hermien	Wmo Loket	Gemeente Voorst
Kortleven		Martin	Directeur	Eben Haezerschool
Kraaijeveld		Aurelia	Leerkracht	Basisschool de Kleine Wereld
Kroon	de	Han	Stagecoördinator	Daniel de Brouwerschool
Krosse	de	Gerard	Oud voorzitter	Sportvereniging Cupa
Kruijf	de	Lien	Directeur	Kringloop Twello
Kruisselbrink		Erik	Directeur	Basisschool st. Martinus
Krük		Peter	Beleidsmedewerker Wmo	Gemeente Voorst
Kuijpers		Janny	Divisiemanager	Tactus
Kuipers		Andries	Voorzitter	Dorpsbelang Terwolde
Küpers		Gerard	Divisiemanager	Trimenzo
Kuyucu		Gülsüm	Initiatiefnemer	Kookgroep
Ladru		Luc	School maatschappelijk werker AOC	Stimenz
Lagerweij		Arjen	Wethouder	Gemeente Voorst
Langhout		Karin	Ambulant begeleider	Siza
Lanters		Wilco	Klantmanager Wmo	Gemeente Voorst
Lasance		Annetta	Fractievoorzitter	D66
Last		Alie	Administratief medewerker	Mens en Welzijn
Laverman		Dick	Voorzitter voetbal	SV Voorwaarts
Lebbink		Geert	Zorgcoördinator	De Passerel
Leer	van der	Bert	Directeur	Passie voor Jeugd en Gezin
Leerkes		Frans	Voorzitter	Plaatselijk belang de Vecht
Leerkes		Guido	Inwoner gemeente Voorst	Inwoner
Leeuwen	van	Eric	Gemeentesecretaris	Gemeente Voorst
Leijn		Constance	Wijkverpleegkundige	Gemeente Voorst
Leleulya		Atus	Wijkagent	Politie Oost Nederland
Lengkeek		Rien	Voorzitter	Bridge club 2000
Lenselink		Gé	Dorpscontactpersoon en voorzitter	Belangenvereniging Wilp
Lieferink		Ronald	Voorzitter	Klompenfeestcommissie
Liende	van der	Jeroen	Initiatiefnemer	Muziekbuilt WhatsAppgroep
Linde	van der	Esther	Voorzitter	Belangenvereniging Bussloo
Linden	van der	Adriaan	Manager ontwikkeling en	Leisurelands

			realisatie	
Lindenbergh		Roland	Klantmanager Wmo	Wmo Team
Locht	van de	Ellen	GZpsycholoog	CJG
Loderichs		Annet	Intern begeleider	De Bolster
Lubberding		Joke	Jeugdarts 0-4	Verian
Lubberhuizen		Bela	Senior beleidsmedewerker	Gemeente Voorst
Lubberink		Han	Raadslid	Gemeente Belangen Voorst
Lucas		Luuk	Adviseur openbare orde en veiligheid en adviseur crisisbeheersing	Gemeente Voorst
Maasakker	van	Therese	Ambulant begeleider	Professionals in NAH
Manuputty		Jet	Waarnemend voorzitter	Stichting Vrienden van de Molukse kerk Bethel
Marvelde-Maatje	te	Yvonne	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige	Huisartsen Medisch Centrum Twello
Maters		Pieter	Lid	Cliëntenraad Maatschappelijke Ondersteuning (CMO) Voorst
Meer	van der	Wijbe	Schoolleider en leidinggevende educatief centrum	Basisschool de Bongerd
Meeuwse		Fred	Voorzitter	SV Twello
Meijer		Jan Pieter	Crisisinterventor	Jeugdbescherming Gelderland
Meijer		Alita	Onderwijscoach	Samenwerkingsverband IJsselBerkel
Meijerink		Jolande	Ambulant begeleider	De Passerel
Mensonidos		Frans	Consulent	UWV
Moorlag		Angela	Praktijkondersteuner	Huisartsen Medisch centrum Twello
Most	van der	Martijn	Projectleider	Salland
Mourik	van	Ton	Voorzitter	D'Olde Schole Terwolde
Mourik	van	Ton	Schuldhulpverlener	Stadsbank Apeldoorn
Mulder		Jan	Coördinator Statushouders	Gemeente Voorst
Mulder		Harrie	Lid	Cliëntenraad Maatschappelijke Ondersteuning (CMO) Voorst
Mulder		Titus	Ondernemer Horeca + Events	Titus Events

Neut	van der	Aniek	Manager	De Kruimelkring
Neuteboom		Erik	Voorzitter	Klarenbeeks Belang
Nieuwenhuis		Gert	Voorzitter	Plaatselijk belang Nijbroek
Nieuwenhuis		Sandra	Trajectbegeleider	Mens en Welzijn
Nieuwenhuis		Henk	Adviseur werkgeversdiensten	UWV
Nijzingh		Dina	Verpleging en verzorging thuis	Buurtzorg Twello
Nobel		Erik	Fractievoorzitter	PvdA en GroenLinks
Nobel		Betsy	Predikant	Protestantse gemeente Terwolde– De Vecht
Noija		Karel	Jeugd en preventie	Tactus
Noordam		Andreas	Directeur	PlusOV
Noort	van den	Jan	Bestuurslid	Algemeen Belang Teuge
Olst	van	Wilma	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige	Dimence
Omar		Abdul	Jeugdhulpverlener	CJG
Oolman		Gerrit Jan	Voorzitter	Algemeen Belang Wilp– Achterhoek
Oosterhout	van	Maya	Eigenaar	Eco Tribe Teuge
Oosterwijk		Marja	Jeugdverpleegkundige	GGD Noord– en Oost Gelderland
Ordelman– Zuidema		Ilona	Eigenaar/begeleider	HalteZ
Osch	van	Jettie	Directeur	Basisschool de Wiekslag
Oudt		Emèl	Coördinator	Manege Voorst
Pastink		Martha	Preventiefunctionaris / Systeemtherapeut i.o / Mindfulnesstrainer	GGNet
Pechler		Erik	Klantmanager Rechtmatigheid	Gemeente Voorst
Pelgröm		Louis	Voorzitter	Voorst Scoort
Penninx		Jos	Burgemeester	Gemeente Voorst
Penterman		Gerdien	Secretaris	TZ&PC Proteus
Pernis	van	Martine	Locatieleider	Septembergroep
Pickartz	von	Bas	Voorzitter	Tafeltennisvereniging Trias
Pieper		Jorg	Vennoot en kwaliteitsmanager	Fysiotherapeutisch centrum de Boombosch

Pieterse		Christien	Functionaris gezondheidsbevordering	GGD Noord- en Oost Gelderland
Pijnappel		Gé	Eigenaar	Restaurant Pijnappel
Pijpker		Jurgen	Voorziter	Lions Voorst
Pinkster		Harjo	Wethouder	Gemeente Voorst
Plante		Reinier	Voorzitter	MFC Klarenbeek en Boshuis Klarenbeek
Poels		Maria	Praktijkondersteuner	Maatschap Huisartsenpraktijk Terwolde
Pol		Frans	Secretaris	Posterens Belang
Pol	van de	Simone	Docent	TopTaal (taalonderwijs)
Pol		Ilse	Werkbegeleider	Mens en Welzijn/Kruidentuin
Pol		Jeroen	Manager	Zozijn
Pol		Joop	Klantmanager Wmo	Gemeente Voorst
Preuter		Marga	Arbeidsdeskundige	UWV
Prins		Wouter	Jeugdbeschermer	Jeugdbescherming Gelderland
Proper		Henk	Inwoner gemeente Voorst	Inwoner
Protzman		Gerran	Buurtsportcoach	Mens en Welzijn
Pruyt		Arne	Bestuurslid/Voorzitter	Op den Toega Teuge / Sportraad 3.0
Reen	van	Martien	Manager	Bouwmensen
Reimert		Annet	Consulent mantelzorg en Coördinator algemene hulpdienst	Mens en Welzijn
Reinders		Ellen	Coördinator	De Passerel/Kruidentuin
Reinten		Renate	Logopediste	Gemeente Voorst
Reuver	de	Eugen	Maatschappelijk werker	Sensire
Reuzel-Debets		Martheke	Oud-voorzitter	Vrouwenpraatgroep Voorst
Rib		Debbie	Voorzitter	Sportclub Teuge
Rijnsoever	van	Josje	Regionaal coördinator	Veiligheidshuis Noord-Oost Gelderland
Roeloffs		Mariska	Trajectbegeleider	Taalstage
Roessingh		Peter	Huisarts	Huisartsenpraktijk Roessingh
Roeterdink		Joke	Inwoner gemeente Voorst	Inwoner
Roos		Franz	Bestuurslid	De Benring
Rooy	de	Alie	Eerste voorzitter	Vrouwen van Nu Voorst

Ros		Marijke	Jeugdhulpverlener	CJG
Ruesink		Karen	Ambulant begeleider	NAHderhand
Ruijsch		Herma	Eigenaar	Kinderdagverblijf Ut Trepke
Ruijsch		Marien	Voorzitter	Stichting Dorpshuis Voorst
Ruitenber		Jan	Vrijwilliger	Brandweer Terwolde
Ruiter	de	Ton	Vrijwilliger coördinator	Mens en Welzijn
Rupert		Margreet	Eigenaresse	Waardige Waard
Rutgers		Stefan	Inwoner gemeente Voorst	Inwoner
Ruth	van	Floris	Voorzitter	S.V. CCW '16
Rutten		Ruud	Directeur	Tactus Verslavingszorg
Sahuleka		Julia	Leerplichtambtenaar	CJG
Schepers		Corrie	(oud) senior Wmo	Gemeente Voorst
Schilder		Norbert	Huisarts	Huisartsen Medisch centrum Twello
Schimmel		Gerrit	Raadslid	VVD-Liberaal2000
Schmidt		Peter	Stagecoördinator	De Beele
Scholten		Annet	Ondersteuningscoördinator	AOC Oost
Schoonman		Lugo	Manager	Zwembad de Schaeck
Schopbarteld		Sabine	Consulent	MEE Veluwe
Schothuis		Talytha	Beleidsmedewerker onderwijs/CJG	Gemeente Voorst
Schotman		Peter	Lid cliëntenraad	Mens en Welzijn
Schut		Erma	Teammanager JGZ	GGD Noord- en Oost Gelderland
Sieben		Karijn	Coördinatie Match	Humanitas
Sijstma		Wyanne	Consulent	MEE Veluwe
Sleen	van der	Hans	Wethouder	Gemeente Voorst
Slot		René	Directeur / Integraal geneeskundig arts	Paracelsus Medisch Centrum
Slot		Judith	Tandarts	Tandartsenpraktijk Slot
Smit		Gijs	Huisarts	Huisartsenpraktijk Klarenbeek
Sneekes		Ank	Transformatiemanager	Habion
Snel		Bram	Vrijwilliger	Voedselbank Voorst
Snellink		Joke	Klantmanager Wmo	Team Zorg / Wmo
Spek	van der	Sandrine	Orthopedagoog	Verian

Spijkerboer		H.	Koster	Gereformeerde gemeente Terwolde-De Vecht
Spijkerbosch		Amanda	Deurwaarder	Gerechtsdeurwaarderskantoor en incassobureau Dekker
Spikker		Gigiola	Consulent	Humanitas Homestart
Steenbeek		Arjan	Locatieleider	De Bolster
Stegeman		Jan Willem	Directeur	De Oase
Stekelenburg		Ank	Medewerker statushouderskinderen	Samenwerkingsverband IJsselBerkel
Streppel		Marja	Lid	Scoutingvereniging De Vundelaar
Stronks		Sander	Fractievoorzitter	Gemeentebelangen
Suter		Niels	Jongerenwerker	Younger At Heart
Switters		Alinde	Intern Begeleider	Basisschool De Wingerd
Teeseling	van	Maarten	Maatschappelijk betrokken ondernemer	Kiwanis het Loo (serviceclub)
Thomasson		Robert-Jan	Jongerenwerker	Younger At Heart
Tiemens		Moniek	Buurtsportcoach	Zwembad de Schaeck
Tijssen		Rolf	Docent preventiecursussen voor ouders	Tijssen Coaching en Weerbaarheid
Tilburg	van	Nicole	Teamleider leerjaar 1 en 2	Veluws College
Timmer		Wim	Beheer openbaar	Gemeente Voorst
Tjeerdsma		Eudia	Incassoconsulent WBC	IJseldal Wonen
Toos		Rubbens	Eigenaar	Zorgboerderij Het Sterrenland
Valderen	van	Rudolf	Jeugdarts	GGD Noord- en Oost Gelderland
Valk		Menno	Predikant	Protestantse gemeente Twello
Velde	van de	Jan	Voorzitter	Stichting tot behoud van de Veluwe sprengen en beken
Veldhuis		Inge	Manager Wonen	IJseldal Wonen
Verboom		Harry	Voorzitter	HBV IJseldal
Versteegt		Jan-Willem	Dieren- en veearts/eigenaar	Dierenartsenpraktijk De Driehoek
Vinke		Nienke	Wijkverpleegkundige	Wegwijs dementie Voorst
Visser		Patrick	Sociaal Raadsman	Mens en Welzijn
Volmer-van		Maria	Voorzitter	Vrouwenpraatgroep Voorst

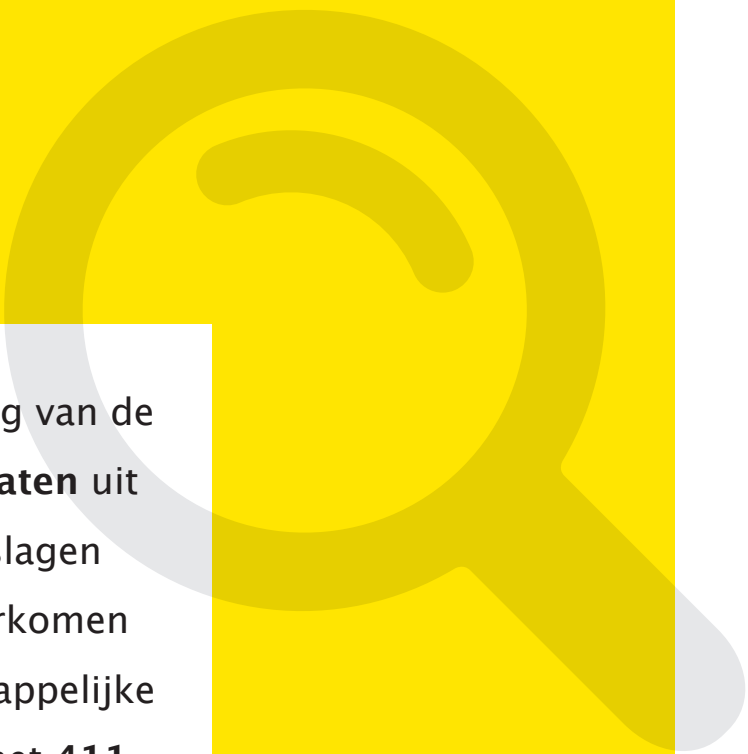
der Velden				
Voor 't Hekke		Jeroen	Bedrijfsleider	Café Titus
Voorde	ten	Gerard	Voorzitter	SGP/CU
Voorthuis		Hans	Voorzitter Diaconie	Protestants
Vos		Henk	Penningmeester	Energierijk Voorst
Vos		Niels	Intern begeleider	De Bolster
Vos		Tessa	Pedagogisch medewerker	Zorgmanege De Vrijbuiters
Vos		Agnes	Bestuurslid	PvdA en Groenlinks
Vreugenhil		Marjan	Detachering/jobcoach	USG Restart
Vries	de	Mea	Coördinator De Ontmoeting	De Ontmoeting
Vrijhoef		Wim	Wethouder	Gemeente Voorst
Vrijhoef- Gruntjes		Erna	Oprichtster/ coach	Studiepunt Twello
Wagenaar		Els	Gastouder	Gastouder
Wagenvoorde		Debby	Eigenaar	Kinderdagverblijf Het Kleurrijk
Wal	van der	Henriette	Coördinator	Daniel de Brouwerschool
Walgien		Christa	Uitvaartverzorgster	Dela
Wattimena		Roberto	Voorzitter	Stichting Vrienden van de Molukse Kerk Bethel
Weerd	de	Emiel	Raadslid	VVD-Liberaal2000
Weghe	van de	Dinian	Regiocoach	HalteZ
Weijn		Harry	Bode en marktmeester	Gemeente Voorst
Wessels		Marion	Klantmanager Doelmatigheid	Gemeente Voorst
Wierenga		Arjan	Directeur	Basisschool de Wingerd
Wiggers		Peter	Voorzitter	TZ&PC Proteus
Wijers		Evert Jan	Afdelingsvoorzitter	LTO Noord afdeling Zuid Oost Veluwe
Wijers		Joop	Oud-voorzitter SV Wilp	S.V. CCW '16
Wijs	de	Sander	Raadslid	Gemeentebelangen
Wijtenhorst		Henk	Voorzitter	Voorster Belang
Wijtvliet		Alet	Verpleegkundige en ambulant begeleider	GGNet
Wilbrink		Willy	Voorzitter	Gered Gereedschap

Wilde	de	Danielle	Persoonlijk begeleider	De Passerel
Winter	de	Yvette	Voorzitter	Stichting Dorpsfeesten Twello
Winter		Miriam	Manager	Tactus
Winterman		Marietje	Bestuurslid	Zonnebloem Twello Oost
Witteveen		Martine	Tafelsecretaris Human Capital	WerkendStedendriehoek
Woerkom	van	Petra	Teammanager JGZ	GGD Noord- en Oost Gelderland
Wolbrink		Evelyn	Teamleider Zwemlessen	Zwembad de Schaeck
Wolters		André	Vrijwilliger	Brandweer Klarenbeek
Wolters- Dijkhof		Ingrid	Dorpscontactpersoon	Klarenbeeks Belang
Woudstra		Carla	Directeur	Basisschool de Kopermolen
Zanten	van	Jeannet	Klantmanager Doelmatigheid	Gemeente Voorst
Zedde	van de	Bert	Raadslid	CDA
Zeeuw	van der	Rudi	Postcommandant	Brandweer Voorst
Zegers		Sjraar	Penningmeester	Gered Gereedschap
Zeisseink		Lianne	Staf-/beleidsmedewerker	Mens en Welzijn
Zeisseink		Herma	Eigenaar	Brasserie Kriebelz Terwolde
Zoomers		Ellen	Eigenaar	Curves Twello
Zweers		Gert	Vrijwillige begeleider	Mens en Welzijn
Zweers		Freddo	Beheerder	De Wiek
Zweverink		Roy	Dorpscontactpersoon	Klarenbeeks Belang
Zwienenbarg		Nel	Vrijwilliger coördinator	Mens en Welzijn
Zwiers		Roelof	Locatiemanager	Martha Flora

Bijlage 3: Overzicht van alle interviewers

Peter		Bast	Ariska		Holland
Ernst	van	Beek	Sonja		Honders
Ulrike	van	Beem	Claudia		Hoogerman
Stephanie		Blom	Leon		Hoeben
Ali	den	Boer	Anita		Huisman
Diny		Boerkamp	Marloes		Hulzink
Anja		Boonzaaijer	Mieke		Janssen
Bianca		Bot	Amira		Jwair
Koen	van	Bremen	Henriëtte		Kodden
Delana		Brik	Jo		Kolkman
Elly		Brinkman	Lien	de	Kruiff
Marian		Camphuis	Dorien	de	Kruijff–Aalderink
Krista		Dekker	Peter		Krük
Gerda	van	Diejen	Dirk Jan	de	Lange
Eva	van	Dijk	Dick		Laverman
Milou		Diks	Eric	van	Leeuwen
Anne		Friedeman	Yvonne		Lengkeek
Evert		Gerrits	Bela		Lubberhuizen
Jenny	van	Gijzel	Han		Lubberink
Tom		Gruijters	Geert		Meijerink
Niek	van	Gurp	Anke		Mensen–Wolbert
Angelique		Hageman	Aleida		Moerkerken
Ingeborg		Händel	Jan		Mulder
Patricia		Harmsen	Miranda	de	Niet
Nikki		Harmsen	Sandra	van	Oosten
Paul		Harmsen	Hans		Oosterveld
Karin		Hegeman	Herman		Oussoren
Margot	van der	Heijden	Teunis		Overeem
Ans		Hendriks	Jos		Penninx
Annemarie		Hessels	Harjo		Pinkster
Willy		Hissink	Gerran		Protzman

Annet		Reimert	Linda	van	Swaaij
Eugen	de	Reuver	Nienke		Vinke
Ben		Roeterd	Bettine		Vissers
Geja		Rozeboom	Jessica	de	Vries
Mozes		Sanches Jr.	Wim		Vrijhoef
Corrie		Schepers	Paul	van der	Wee
Talytha		Schothuis-Logtenberg	Jan		Wesseldijk
Mariëlle		Schotpoort	Cheryl		Westerik
Geertje		Singel	Marcel		Wijnen
Joke		Snellink	Jeannet	van	Zanten
Kevin		Stremmelaar	Madé		Zwart
Nadia		Strieker			

Een bundeling van de
letterlijke **citaten** uit
gespreksverslagen
over het voorkomen
van maatschappelijke
problemen met **411**
sleutelfiguren van
binnen en buiten de
gemeente Voorst